

VÝROČNÁ SPRÁVA

O ČINNOSTI ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA V SR
PODĽA JEDNOTLIVÝCH ODBOROV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

ZA ROK 2014

MAREC 2015

© VYPRACOVAL ÚRAD VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Odbor organizačno - dokumentačný

OBSAH

Hygiena životného prostredia	3
Preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia	130
Hygiena výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov	176
Hygiena detí a mládeže	289
Epidemiológia	326
Objektivizácia faktorov životných a pracovných podmienok	597
Lekárska mikrobiológia	670
Podpora zdravia	680
Ochrana zdravia pred žiarením	721
Zdravotnícka informatika a bioštatistika	860

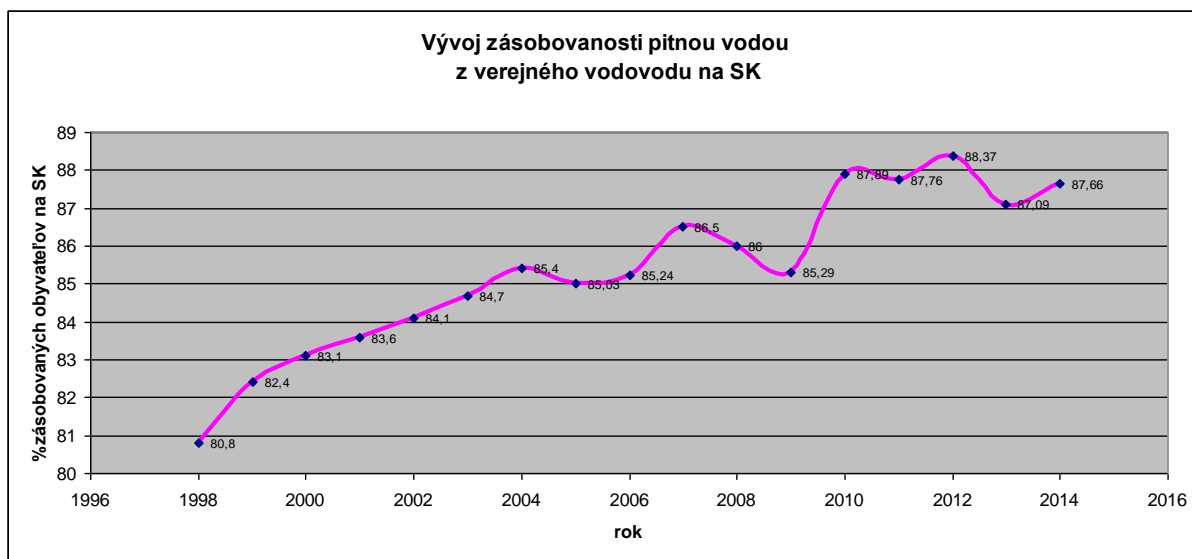
HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

I. Analýza zložiek životného prostredia

1. Pitná voda

1.1 Zásobovanie pitnou vodou

Dlhodobu najvyššiu počet zásobovaných obyvateľov má Bratislavský kraj (96,98 %). Na úrovni 90 % zásobovanosti obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov sa pohybujú kraje Trenčiansky, Nitriansky, Trnavský a Žilinský. V Trnavskom kraji bol zaznamenaný nárast zásobovanosti o 2 % oproti predchádzajúcemu roku. Ďalej nasleduje Banskobystrický kraj s 86 % zásobovanosťou. Tradične najnižšia zásobovanosť pitnou vodou z verejných vodovodov je na východe Slovenska v Košickom (82%) a v Prešovskom kraji (79%).

Graf 1: % hromadne zásobovaných obyvateľov pitnou vodou v rokoch 1998 - 2014

V Bratislavskom, Trnavskom a Nitrianskom kraji sa na zásobovanie pitnou vodou využívajú iba podzemné vodné zdroje. V ostatných častiach Slovenska ide o kombináciu povrchových zdrojov (napr. VN Turček, VN Rozgrund, VN Starina, VN Nová Bystrica, VN Bukovec a i.) a podzemných vôd. Zaujímavosťou je, že niektoré oblasti sú zásobované z podzemných krasovo – puklinových vodných zdrojov (stredné Slovensko). Najčastejšie sa zásobovanie z povrchových zdrojov využíva na východnom Slovensku. Povrchové zdroje pitnej vody nie sú natoľko kvalitné ako podzemné vody, sú častejšie vystavené rôznym vplyvom znečistenia (napr. poľnohospodárska činnosť) a sú náročnejšie na úpravu vody. V okresoch Svidník, Stropkov a Trebišov sa nachádza veľké množstvo vysoko rizikových vodných zdrojov. Vodné zdroje sú situované v tesnej blízkosti vodných tokov a teda sa jedná o infiltrované vody z týchto tokov. Vodárenské toky sú ohrozené predovšetkým splachmi z poľnohospodárky využívaných území, odpadovými vodami zaústenými do vodných tokov bez predchádzajúceho čistenia, ale aj priemyselnými odpadovými vodami.

V súčasnosti máme na Slovensku vybudovaných okolo 1200 vodovodov. Rozvoj verejných vodovodov bol v uplynulom roku zaznamenaný najmä v rámci rozširovania vodovodnej siete pre bytovú výstavbu. Rekonštrukčné práce prebiehajú na skupinových vodovodoch plánovane a týkajú sa najmä vodovodov, ktoré sú v správe väčších vodárenských spoločností. Na miestnych a obecných vodovodoch sa vykonávajú zväčša len opravy

a rekonštrukcie spôsobené havarijnými stavmi na vodovodnom potrubí, t.j. len nevyhnutné investície. Plánovaná rekonštrukcia a rozvoj verejných vodovodov chýba.

V roku 2014 došlo k zmene zásobovania v prípade vodovodu Hamuliakovo – Kalinkovo. Pôvodný vodárenský zdroj a úpravňa vody v Hamuliakove boli odstavené a od júla sa začal využívať vodárenský zdroj v Šamoríne. V okrese Komárno došlo k napojeniu obce Šrobárová na verejný vodovod z Modran, ďalej v okrese Topoľčany sa začala prevádzka vodovodu v obciach Šalgovce, Ardanovce a Svrbince s napojením na skupinový vodovod Radošina – Veľké Ripňany. V roku 2014 bol skolaudovaný vodovod v obci Vydrník, a tým sú všetky obce a mestá v okrese Poprad napojené na verejný vodovod. V Žilinskom kraji bol uvedený do skúšobnej prevádzky nový skupinový vodovod „Bobrovček, Pavlova Ves, Liptovské Beharovce“.

Všeobecný nezáujem zo strany obyvateľov o napojenie na nové verejné vodovody, odpájanie sa z rozvodov verejných vodovodov a návrat k používaniu individuálnych zdrojov pitnej vody evidujeme vo všetkých okresoch Slovenska. Nižšia spotreba vody z verejných vodovodov u maloodberateľov súvisí s efektívnejším využívaním pitnej vody a tiež s využívaním vlastných zdrojov podzemnej vody, častokrát aj napriek nevedomosti obyvateľstva o kvalite vody z vlastného vodného zdroja. Na zníženie spotrebu vody v rámci celého Slovenska výrazne vplýva aj využívanie vlastných zdrojov vody u veľkoodberateľov a vo výrobných prevádzkach.

Zdravotné zabezpečenie vody vo verejných vodovodoch je väčšinou riešené permanentnými chlorátormi. Na dezinfekciu sa používa kvapalný chlórnan sodný, chlórdioxid, plyný chlór, prípadne ide o ich kombináciu. V menšej miere sa používa ako doplnková dezinfekcia dezinfekcia s UV lampou a ozonizácia.

V roku 2014 sa pokračovalo v plnení úloh *Kvalitu pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie*, ktorých cieľom je zvýšiť zdravotnú bezpečnosť pitnej vody a ochranu verejného zdravia pred nežiaducimi účinkami vedľajších produktov dezinfekcie. Úlohy sa realizovali vo verejných vodovodoch vybraných obciach (Gabčíkovo v okr. Dunajská Streda, Sološnica v okr. Malacky, Osrbie - Hronec v okr. Brezno a Kordíky v okr. Banská Bystrica), zásobovaných z vysoko kvalitných podzemných zdrojov vody, ktorých kvalita je v súlade s požiadavkami na pitnú vodu. V obciach sa postupne znižovalo alebo úplne upustilo od hygienického zabezpečenia pitnej vody dezinfekciou na báze chlóru. Úlohy sa vykonávali pod prísnu kontrolou ÚVZ SR, príslušných RÚVZ a vodárenských spoločností. Štandardne vykonávané monitorovanie kvality pitnej vody a kvality surovej vody bolo doplnené o ďalšie odberné miesta a frekventovanejšie sa monitorovali vybrané mikrobiologické, biologické, fyzikálno-chemické ukazovateľov a ekotoxikologické skúšky.

Bez chlórovania sú prevádzkované aj vodovody Lendak a Belánsky skupinový vodovod v Prešovskom kraji.

Čo sa týka úpravní vôd, v Banskobystrickom kraji sú úpravne vody v obciach Hriňová, Klenovec, Málinec a Turček, v ktorých sa upravuje voda z vodárenských nádrží a to znižovaním obsahu železa vo vode. Odstraňovanie zvýšeného množstva radónu v pitnej vode (obce Šumiac, Lom nad Rimavicou, Sihla, Pohorelá, Telgárt) je zabezpečené úpravou vody tzv. prevzdušňovaním cez prevzdušňovacie veže. Na odstraňovanie resp. znižovanie obsahu arzénu v pitnej vode slúžia úpravne vody pre verejné vodovody Pohronský Bukovec (okres Banská Bystrica), Jasenie - Predajná - Nemecká a v obci Podbrezová v okrese Brezno. Technológia úpravy vody pre verejný vodovod v obci Pohronská Polhora je zameraná na odstránenie nerozpustných látok, organických látok (CHSK) a zákalu. Voda z povrchového vodárenského zdroja v obci Čierny Balog sa na úpravni vody upravuje pomocou koagulácie, ozonizácie a filtrácie. Zníženie železa pomocou galvanickej úpravy vody sa aplikuje na úpravni v Rimavskej Seči.

1.2 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou verejnými vodovodmi

V roku 2014 prevádzkovalo verejné vodovody na Slovensku 17 veľkých vodárenských spoločností, ale aj obce, prípadne iné fyzické alebo právnické osoby, ktoré majú oprávnenie na prevádzkovanie vodovodu príslušnej kategórie.

Medzi najčastejšie problémy v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou patrí nízke percento zásobovaných obyvateľov, v niektorých okresoch absencia kvalitatívne a kvantitatívne vyhovujúcich zdrojov pitnej vody, nedostatok finančných prostriedkov na nákladné stavby verejných vodovodov v obciach a pokles spotreby pitnej vody.

V roku 2014 boli dodávky pitnej vody z verejných vodovodov kontinuálne, bez dlhodobých väčších problémov. Výnimkou boli mimoriadne situácie, ktoré vznikli najmä počas povodní a extrémnych súch.

Dlhotrvajúcou mimoriadnou situáciou bol výpadok dodávky pitnej vody z verejného vodovodu obce Volica v okr. Medzilaborce v mesiacoch júl až október, kde došlo k výpadku šiestich prameňov v dôsledku ich technickej zastaranosti. Zásobovanie pitnou vodou bolo zabezpečené cisternou. Obnova zdrojov sa rieši a to aj za finančnej pomoci z európskych fondov.

V júni 2014 došlo v dôsledku extrémnych horúčav k prechodnému zníženiu výdatnosti vodného zdroja pre obec Jakubov (okr. Malacky), preto boli dodávky pitnej vody regulované. Nedostatok pitnej vody sa v letných mesiacoch vyskytol aj vo verejnom vodovode Hodruša-Hámre, časť Kopanice, ďalej v obci Hostie (okr. Zlaté Moravce).

Počas výdatných dažďov bol zaznamenaný zákal v niektorých vodárenských zdrojoch v okrese Brezno a preto bolo zabezpečené náhradné zásobovanie pitnou vodou cisternami. V mesiaci september vzhľadom na intenzívne dažde bolo zaznamenané kalenie vody z vodného zdroja Cetuna na vstupe do Starej Turej. Z uvedeného dôvodu bol prítok vody z vodného zdroja Cetuna do Starej Turej zredukovaný na 1/3 a na zásobovanie využívali aj vodný zdroj Čachtice. Kvalitu vody v obci Lubina a Hrnčiarové nebolo možné regulovať, nakoľko neexistuje možnosť obmedziť zásobovanie z vodného zdroja Cetuna. Výrazne vyšší počet nevyhovujúcich vzoriek bol zaznamenaný v Levočskom okrese. Príčinou mohla byť zvýšená zrážková činnosť v mesiacoch máj až október a poruchy technického zabezpečenia dezinfekcie vody. V mesiacoch august a september sa kvôli výdatným dažďom zistila zvýšená koncentrácia sulfátu vo vodnom zdroji obce Brezolupy (okr. Bánovce nad Bebravou), ale aj vo vodojeme a vo verejnom vodovode. Boli vydané nápravné opatrenia na vypustenie celého vodojemu a k zmene režimu vodojemu tak, aby došlo k častejšej obmene vody a aby čas zdržania vody vo vodojeme bol max. 1 deň.

V obci Dolná Súča (okr. Trenčín) boli zaznamenané problémy s nedostatočným zásobovaním miestnej časti Repáky. Prevádzkovateľ vodovodu zabezpečil náhradné zásobovanie a vykonal nápravné opatrenia zamedzujúce stratám vody. V tejto časti sa nachádza staré vodovodné potrubie, ktoré už vykazuje poškodenie a možno u neho predpokladať častejší výskyt porúch resp. častejšie úniky vody, preto bude potrebné sa touto otázkou zaoberať v budúcnosti a hľadať finančné prostriedky.

Naproti tomu boli na viacerých miestach Slovenska počas dlhotrvajúcich extrémnych horúčav vyhlásené mimoriadne situácie na obmedzené používanie pitnej vody v domácnostiach (napr. obec Jakubov v Bratislavskom kraji, obciach Beňuš, Bravčovo a Horná Lehota v okrese Brezno a i.). Vo všetkých prípadoch bolo zabezpečené náhradné zásobovanie pitnou vodou.

1.2.1 Výnimky udelené na používanie vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody

V roku 2014 neboli orgánmi verejného zdravotníctva udelené žiadne výnimky na používanie pitnej vody.

V súčasnosti na Slovensku nie v platnosti žiadna výnimka pre pitnú vodu, ktorá by nespĺňala hygienické limity a ktorá zásobuje viac ako 5 000 obyvateľov.

Čo sa týka výnimiek na použitie pitnej vody v malých zásobovaných oblastiach zásobujúcich menej ako 5 000 obyvateľov, v roku 2013 bola orgánom verejného zdravotníctva v okrese Komárno schválená výnimka pre Vodárne a kanalizácie mesta Komárno, a.s. na použitie vody z vodovodu obce Mudroňovo, ktorá nespĺňa limit v ukazovateli dusičnany podľa nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z., so stanovenou maximálnou hodnotou pre ukazovateľ dusičnany na 60 mg/l. Výnimka bola udelená na obdobie do 26.05.2016. V obci Pastuchov (okres Hlohovec) bola udelená výnimka ešte v roku 2011, ktorá platila do roku 2014. Povolené bolo prekročenie medznej hodnoty obsahu dusičnanov do maximálnej hodnoty 65 mg/l. V obci Sikenička (okres Nové Zámky) bola v roku 2011 udelená na tri roky výnimka, ktorá povolila prekročenie medznej hodnoty obsahu dusičnanov do maximálnej hodnoty 75 mg/l.

1.3 Zhodnotenie zásobovania pitnou vodou z hygienicky významných individuálnych vodovodov a verejných studní

Na Slovensku sa na zásobovanie pitnou vodou využívajú aj hygienicky významné individuálne vodné zdroje (studne kopané, vrážané) a vodovody (vodovodné prípojky), ktoré zásobujú bytové domy, ubytovacie, stravovacie, potravinárske, poľnohospodárske, priemyselné, školské a predškolské zariadenia. Špeciálnym prípadom sú studne v rómnych osadách. Individuálne hygienicky významné vodovody a verejné studne sú lokalizované v obciach a na územiach kde nie je vybudovaný verejný vodovod. Mnohé z týchto zdrojov a vodovodov boli budované v dávnej minulosti a nemajú doriešené všetky náležitosti v zmysle platnej legislatívy (kolaudačné rozhodnutie, ochranné pásmo, hygienické zabezpečenie pitnej vody a pod.).

V roku 2014 bolo evidovaných cca 1080 individuálnych vodovodov. Z toho bolo cca 640 hygienicky významných individuálnych vodovodov a 151 verejných studní. Nie všetky verejné studne sú využívané na pitné účely. Na území Bratislavského a Žilinského kraja verejné studne nie sú evidované vôbec. Kvalita vody vo verejných studniach je nestála a zdravotné zabezpečenie verejných studní – ochrana, technický stav, dezinfekcia a kvalita pitnej vody nie sú vždy vyhovujúce. V prípade, že kvalita vody vo verejných studniach nevyhovovala, bolo zásobovanie obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov zabezpečené na obecných úradoch, alebo vo forme balenej vody.

Špecifikom Nitrianskeho kraja je, že sa v ňom nachádzajú artézske studne (podzemné vody s napätou hladinou, ktorá vzniká vtedy, keď je priepustná vrstva, v ktorej sa vyskytuje podzemná voda, zhora uzavretá relatívne nepriepustnými vrstvami a nachádza sa pod vplyvom hydrostatického tlaku). V okresoch Komárno, Nové Zámky, Nitra a Šaľa je evidovaných 41 artézskych studní.

Nadalej pretrvávajú zákaz používania vody z 2 verejných studní na pitné účely v obci Lomnička (okr. Stará Ľubovňa), ktorý bol vydaný v roku 2012 a z individuálneho vodovodu v chatovej osade Kukura vo Vyšných Ružbachoch (okr. Stará Ľubovňa) vydaný v roku 2013. V rómnych osadách stále pretrvávajú veľké nedostatky v ochrane vodných zdrojov (zlý stavebno-technický stav, nedostatočná ochrana, nevyhovujúca kvalita vody), ktoré sú spôsobené vo veľkej miere ich obyvateľmi.

RÚVZ vykonávali v rámci štátneho zdravotného dozoru a v rámci prevencie ochorení kojencov na dusičnanovú alimentárnu methemoglobinémiu odbery vzoriek podzemnej vody z individuálnych zdrojov v oblastiach, kde nie je zásobovanie pitnou vodou z verejných vodovodov. Pri príležitosti Svetového dňa vody boli vyšetrené vzorky pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov vo vybraných ukazovateľoch, poskytovalo sa poradenstvo v problematike zásobovania pitnou vodou, individuálnych zdrojov vody, hygienického zabezpečenia vody a starostlivosti o zdroje vody. Podrobnejšie informácie o výsledkoch tejto akcie, sú každoročne spracované do správ uverejnených na stránkach RÚVZ a ÚVZ SR.

1.4 Zhodnotenie monitoringu a štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním pitnou vodou

V rámci pravidelného monitorovania kvality pitnej vody boli na celom Slovensku najčastejšie prekračovanými chemickými ukazovateľmi železo (s výnimkou Bratislavského a Žilinského kraja) a mangán (s výnimkou Žilinského, Prešovského, Trenčianskeho a Banskobystrického kraja), čo súvisí aj s prirodzeným geologickým podložím. Zo zdravotného hľadiska ich výskyt v pitnej vode nepredstavuje riziko pre ľudský organizmus. Železo a mangán ovplyvňujú sfarbenie vody, prípadne vodivosť a absorbanciu, ktoré bývajú taktiež prekračované. Ďalej prekročenia týchto ukazovateľov spôsobujú problémy prevádzkovateľom, nakoľko sa usadzujú vo vodovodných systémoch.

V Košickom kraji bolo v obci Ruskov dvakrát zistené prekročenie ukazovateľa arzén a na Sídlišku KVP v Košiciach päťkrát zistené prekročenie ukazovateľa antimón (to isté odberné miesto).

V Demänovskej Doline – Jasná (okr. Liptovský Mikuláš) bolo vyhovené žiadosti prevádzkovateľovi verejného vodovodu upravovať vodu v ukazovateli „vápnik a horčík“ na hodnotu $0,9 \text{ mmol.l}^{-1}$, nakoľko sa jedná o rekreačnú oblasť, v ktorej trvale žije okolo 30 obyvateľov. Obyvatelia boli o tomto fakte informovaný písomnou formou a bolo im doporučené zabezpečiť si zvýšený prísun týchto prvkov potravou, prípadne výživovými doplnkami. Prevádzkovateľ vodovodu je povinný naďalej hľadať spôsob akým dosiahne odporúčanú hodnotu kvality pitnej vody v ukazovateli „vápnik a horčík“.

Čo sa týka mikrobiologickej kvality najčastejšie prekračovanými ukazovateľmi na Slovensku sú koliformné baktérie a kultivovateľné mikroorganizmy pri 37°C , ktoré poukazujú na všeobecné prípadne fekálne znečistenie a poruchy dezinfekcie. V Banskobystrickom kraji bolo v roku 2014 zaznamenané najčastejšie prekračovanie mikrobiologických ukazovateľov, ďalej nasledoval Prešovský, Trenčiansky a Košický kraj v ktorých boli okrem horeuvedených ukazovateľov prekračované aj ukazovatele enterokoky a *E. coli*.

Biologické ukazovatele boli prekročené iba sporadicky. Rádiologická závadnosť nebola zistená v žiadnom kraji Slovenska okrem Košického, kde bola jednorazovo prekročená celková objemová aktivita alfa. Pri prekročení objemovej aktivity alfa sa nevykonávajú žiadne nápravné opatrenia, pretože táto koncentrácia kolíše.

Z výsledkov pravidelného monitorovania jasne vyplýva, že v krajoch, kde sa na zásobovanie pitnou vodou využívajú povrchové zdroje, je kvalita pitnej vody horšia.

1.5 Zhodnotenie prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody

Prevádzkovú kontrolu kvality vody v rozvodnej sieti vykonávali prevádzkovatelia verejných vodovodov v rozsahu minimálneho a úplného rozboru podľa požadovanej frekvencie odberov a na základe odsúhlasených „Programov prevádzkovej kontroly kvality vody“. Výsledky laboratórnych analýz boli predkladané na príslušné RÚVZ v stanovených

intervaloch. Predložené výsledky nie vždy korešpondovali s výsledkami monitoringu a ŠZD, ktoré vykonávajú RÚVZ. V prípadoch zistenia nevyhovujúcej kvality pitnej vody zo strany dodávateľa, bola táto skutočnosť vždy odstránená (najčastejšie prepláchnutím vodovodného potrubia s dodatočnou dezinfekciou, ďalej vyčistenie a dezinfekcia vodojemu, odstránenie porúch na zariadeniach zabezpečujúcich dezinfekciu pitnej vody...).

V prípade, že prekročenie limitných hodnôt zistili RÚVZ, boli namerané výsledky prerokované s jednotlivými prevádzkovateľmi verejných vodovodov, resp. boli overované následnými spoločnými odbermi vzoriek vôd.

Niektoré obce resp. mestá, ktoré prevádzkujú verejné vodovody, si nie vždy dôsledne plnia svoje povinnosti vyplývajúce z predpisov na ochranu verejného zdravia.

V obci Dolná Ždaňa (v okrese Žiar nad Hronom) bola uložená sankcia vo výške 200 eur za nevyhovujúcu kvalitu vody vo verejnom vodovode a v obci Prochot (v okrese Žiar nad Hronom) náhrada nákladov v sume 254 eur za zdravotne nevyhovujúcu vodu v mikrobiologických ukazovateľov vo verejnom vodovode. Prevádzkovateľovi vodovodov v obciach Budiná, Lentvora a Polichno (okres Lučenec) boli uložené náhrady nákladov v sume 317,63 eur pre nevyhovujúce vzorky vody vo verejných vodovodoch. Obci Trenč v tom istom okrese bola uložená pokuta vo výške 165 eur za nedodržiavanie požiadaviek na kontrolu kvality pitnej vody. Náhrada nákladov bola uplatnená aj RÚVZ so sídlom v Humennom a RÚVZ so sídlom v Bardejove za mikrobiologicky nevyhovujúce vzorky vôd vo verejných vodovodoch v celkovej sume 172,80 €. Náhrady nákladov pre nevyhovujúce výsledky kvality pitnej vody boli uložené aj v okrese Námestovo a to v Zákamennom (214,37 €) a v Krušetnici (208,20€). D

Ďalej bol v decembri zaznamenaný výskyt cyanobaktérií v rozvodnom systéme mesta Prievidza. Príčinou bol prienik cyanobaktérií vyskytujúcich sa vo VN Turček do úpravne vody a následne do distribučných vodojemov Prievidza - Sever. Následne boli zo strany prevádzkovateľa vykonané technické a organizačné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Prevádzkovateľ bol vyzvaný, aby zabezpečil na vodnom zdroji opatrenia preventívneho charakteru, ktoré zabránia opakovanému prieniku cyanobaktérií (siníc) do vodovodného systému.

1.6 Zhodnotenie dôsledkov nevyhovujúcej kvality pitnej vody na zdravie obyvateľstva

V hodnotenom roku nebol hlásený ani šetrený žiadny prípad dusičnanovej alimentárnej methemoglobínémie a neboli zaznamenané epidémie, kde by faktorom prenosu bola pitná voda

2. Voda na kúpanie

Štátny zdravotný dozor (ďalej len „ŠZD“) nad prírodnými a umelými kúpaliskami a monitoring kvality vody určenej na kúpanie vykonávali regionálne úrady verejného zdravotníctva (ďalej len „RÚVZ“) na Slovensku počas roka 2014 v súlade so *zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov*, *vyhláškou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 309/2012 Z. z. o požiadavkách na vodu určenú na kúpanie v znení vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 397/2014 Z. z. a vyhláškou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 308/2012 Z. z. o požiadavkách na kvalitu vody, kontrolu kvality vody a o požiadavkách na prevádzku, vybavenie prevádzkových plôch, priestorov a zariadení na prírodnom kúpalisku a na umelom kúpalisku*. Prírodné kúpacie

plochy a umelé kúpaliská boli v centre pozornosti najmä počas *kúpacej sezóny* (ďalej len „KS“), ktorá trvala od 15. júna do 15. septembra. V severných okresoch a na netermálnych zariadeniach sezónu ovplyvnilo najmä v druhej polovici premenlivé a nestabilné počasie. Začiatok prevádzky kúpalísk bol podmienený vydaním súhlasného rozhodnutia RÚVZ na základe obhliadky zariadenia, preukázania pripravenosti kúpaliska a vyhovujúcej kvality vody a vypracovaného prevádzkového poriadku. Počas sezóny bolo kontrolované najmä dodržiavanie prevádzkového poriadku s dôrazom na kvalitu vody na kúpanie. ŠZD bol vykonávaný v pravidelných intervaloch, ale aj náhodne a počas víkendov. Počas roka boli okrem pravidelných vykonané aj 2 mimoriadne kontroly. Kontrola v marci bola zameraná na dodržanie početnosti kontroly a medznej hodnoty (ďalej len „MH“) ukazovateľa *Legionella species* (ďalej len „*L. species*“) v zariadeniach s bazénmi, ktoré majú vodné atrakcie. Mimoriadna kontrola v júni bola zameraná na preverenie okamžitého stavu prírodných aj umelých kúpalísk a plnenia povinností, vyplývajúcich prevádzkovateľom v oblasti vybavenia a prevádzky zariadení.

Pred začiatkom sezóny bola pre verejnosť vypracovaná z podkladov RÚVZ správa *Pripravenosť prírodných a umelých kúpalísk na kúpaciu sezónu 2014*. Počas celej sezóny boli spracované a poskytované prostredníctvom [Informačného systému o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie](#) aktuálne informácie v jednotlivých *Aktualizáciách stavu prírodných a umelých kúpalísk počas kúpacej sezóny* (celkovo 12 správ). Po ukončení KS ÚVZ SR vypracoval z podkladov RÚVZ *Správu o sledovaní hygienickej situácie na prírodných vodných plochách a umelých kúpaliskách počas kúpacej sezóny 2014*. Údaje, získané v rámci monitoringu vodných plôch, zaradených v roku 2014 do *Zoznamu vôd určených na kúpanie* (ďalej len „VUK“) boli pre Európsku komisiu spracované v *Správe Slovenskej republiky o kvalite vôd určených na kúpanie v roku 2014*.

2.1. Prírodné kúpacie oblasti

V roku 2014 bola sledovaná situácia na viac ako 80 najvýznamnejších prírodných vodných plôch, ktoré sú u nás počas KS využívané verejnosťou pre rekreačné účely. K prírodným vodným plochám s najvyššou návštevnosťou patria najmä *Slnčné jazerá Senec, Zlaté piesky, Zelená voda pri Novom Meste nad Váhom, príp. rekreačné strediská Zemplínskej Šíravy a Veľkej Domaše*. Väčšina prírodných vodných plôch mala neorganizovanú rekreáciu a bola ako v minulých rokoch bez prevádzkovateľa. Len 17 lokalít malo štatút prírodného kúpaliska (ďalej len „PK“) s organizovanou rekreáciou a prevádzkovateľom, ktorý zabezpečoval kontrolu kvality vody na kúpanie a vybavenosť kúpaliska. V roku 2014 došlo k zlepšeniu hygienického štandardu dobudovaním, modernizáciou hygienického zázemia a navýšením ubytovacích kapacít na *PK Zlaté piesky a Slnčné jazerá Senec*.

Starostlivosť o niektoré významnejšie lokality s neorganizovanou rekreáciou čiastočne zabezpečili obce príp. prevádzkovatelia okolitých stravovacích a ubytovacích zariadení. Hygienické vybavenie lokalít s neorganizovanou rekreáciou je však väčšinou nedostatočné a k ich rozvoju v posledných rokoch nedochádza. V niektorých prípadoch možno hovoriť až o tzv. divokej rekreácii bez akejkoľvek vybavenosti. Kúpanie na prírodných plochách s neorganizovanou rekreáciou je na vlastné riziko. Monitoring kvality vody zabezpečovali RÚVZ v dvojtýždňových intervaloch na významnejších lokalitách; na víkendovo využívaných vodných plochách to bolo len orientačne (1 až 3-krát za sezónu). V prípade zistenia nevyhovujúcej kvality vody informovali RÚVZ o situácii príslušné obce (na území ktorých sa vodné plochy nachádzajú) a požiadali ich o zabezpečenie informovania verejnosti. Neorganizovanú rekreáciu majú napr. všetky prírodné vodné plochy v Trenčianskom a Nitrianskom kraji. Z nich najmä *Zelená voda – Nové Mesto nad Váhom* a *VN Duchonka* sú

počas kúpacej sezóny využívané na kúpanie vo významnejšej miere. Na *Zelená voda – Nové Mesto nad Váhom* prevádzkovatelia ubytovacích zariadení zabezpečili pre návštevníkov napr. zariadenia pre osobnú hygienu, starostlivosť o plážoviská; kontrolu vody zabezpečoval RÚVZ a mesto. Na *VN Duchonka* bola schválená len prevádzka autocampingu. Z hľadiska prevádzkovania zostáva problémová aj *Veľká Domaša* v okrese Vranov nad Topľou, kde si prevádzkovatelia rekreačných stredísk prenajímajú len plážové plochy a nie vodnú plochu. Na *Zemplínskej Šírave* boli prevádzkované ako kúpaliská 3 strediská: *Hôrka, Kamenec a Paľkov*; neorganizovaná rekreácia prebiehala na *Bielej Hore* a *Medvedej hore*.

Vybrané prírodné vodné plochy s dlhodobou vyhovujúcou kvalitou a najvyššou návštevnosťou (s prevádzkovateľom aj bez prevádzkovateľa) boli v súlade s povinnosťami, vyplývajúcimi SR zo *Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/7/ES o riadení kvality vody určenej na kúpanie, ktorou sa zrušuje smernica 76/160/EHS* zaradené pre KS 2014 tak, ako v minulých rokoch do *Zoznamu VUK*. Celkovo 31 plôch sa tak monitorovalo aj podľa európskych požiadaviek. V porovnaní s predchádzajúcou KS neboli do zoznamu zaradené 2 lokality - *Veľké Richnavské jazero* a *Dolno Hodrušské jazero*, ktoré boli zatvorené z dôvodu prebiehajúcich rekonštrukčných prác a vypustenia vody z nádrží. Najvyšší počet prírodných vodných plôch, ktoré každoročne získajú štatút VUK až (9) leží v Banskobystrickom kraji.

Na kúpanie sa počas sezóny nevyužívalo okrem uvedených banskoštiavnických jazier ani *Plážové kúpalisko Rimavská Sobota* a vodná plocha na *Plážovom kúpalisku Banská Bystrica*.

Do podrobného vyhodnotenia bolo za rok 2014 zaradených 79 prírodných vodných plôch (tabuľka č. 2.1.), na ktorých sa odobralo celkovo 501 vzoriek vôd a vyšetrilo 4 179 fyzikálno-chemických, mikrobiologických a biologických ukazovateľov kvality vody (tabuľka č. 2.2.). MH ukazovateľov bola prekročená v 160 vzorkách a v 355 ukazovateľoch, čo predstavuje 31,94 % z celkového počtu vzoriek (v roku 2013 to bolo 24,85 %) a 8,47 % z celkového počtu ukazovateľov (v roku 2013 to bolo 4,84 %). Vo väčšine prípadov sa pri nevyhovujúcej vzorke jednalo o prekročenie jedného ukazovateľa kvality vody.

Oproti minulému roku došlo k zvýšeniu počtu nevyhovujúcich mikrobiologických a biologických ukazovateľov kvality vody. Nárast možno sčasti pripísať daždivému počasiu a zrážkam s následnými splachmi do vodných plôch, ale aj väčšiemu počtu cielených vyšetrení biologických ukazovateľov na lokalitách s premnožením cyanobaktérií. Z mikrobiologickej kontaminácie išlo takmer vždy o krátkodobé znečistenie s prevahou nadlimitnej prítomnosti črevných enterokokov a menej *Escherichia coli* (ďalej len „*E. coli*“). Jednorazové krátkodobé znečistenie (*E. coli* a črevné enterokoky), zapríčinené výdatnými zrážkami pred odberom, bolo zistené napr. na lokalite *Ružiná pri obci Ružiná*. Dlhodobejší charakter malo naopak premnoženie cyanobaktérií a to najmä na lokalitách, ktoré boli problematické už aj v minulosti (napr. *RO Šaštíň Stráže – Gazarka, VN Lipovina – Bátovce, Jazero Košice*). Fyzikálno-chemické ukazovatele, ako sú priehľadnosť, nasýtenie vody kyslíkom, celkový organický uhlík, reakcia vody (ďalej len „pH“), farba, celkový fosfor a celkový dusík boli s výnimkou priehľadnosti vyšetrované nad rámec požiadaviek platných predpisov. Ide o ukazovatele, ktorých zvýšené hodnoty nepredstavujú priamy zdravotný dopad, ale poskytujú informácie o vývoji lokality. Z fyzikálno-chemických ukazovateľov bola napr. na *VN Kurinec – Zelená voda* 3x prekročená priehľadnosť a celkovo 7x zaznamenané zvýšené hodnoty celkového fosforu. Z dlhodobého hľadiska však možno kvalitu vody a situáciu hodnotiť ako porovnateľnú s minulými rokmi.

Odbery vzoriek vôd na kúpanie potvrdili počas sezóny vyhovujúcu kvalitu vody na kúpanie na lokalitách v *Bratislavskom kraji*. Okrem prevádzkovaných kúpalísk *Zlaté piesky, Kuchajda* a *Slnečné jazera Senec* bolo monitorovaných ďalších 8 vodných plôch s neorganizovanou rekreáciou: *Veľký Draždiak, Vajnorské jazera, Ivanka pri Dunaji, Nové Košariská, Rusovce – Candell, Čuňovo, Malé Leváre* a *Plavecký Štvrtok*. Na jazere *Veľký Draždiak* bola počas sezóny pozorovaná prítomnosť nálevníka *Stentor amethystinus*. Jeho

hromadný výskyt nepredstavuje ohrozenie zdravia, môže však predstavovať pre kúpajúcich sa estetický problém, nakoľko je za priaznivých podmienok vo vode voľným okom viditeľný a na hladine vody vytvára čierne povlaky zrnitej štruktúry. Kvalita vody na kúpanie vyhovela aj v RO *Kunovská priehrada – Sobotišťe*, na *Šulianskom jazere*, na *Zelenej vode pri Novom meste nad Váhom*, PK *Liptovská Mara – Liptovský Trnovec* a vo všetkých strediskách *Veľkej Domaše*, či išlo o prevádzkované kúpaliská v okrese Stropkov (PK *Valkov* a PK *Tišava*) alebo strediská s neorganizovanou rekreáciou v okrese Vranov nad Topľou (*Dobrá, Poľany, Holčíkovce, Nová Kelča a Nová Kelča – poloostrov*). Z orientačne sledovaných lokalít splnili požiadavky na vodu na kúpanie VD *Žilina*, prírodné lokality s neorganizovanou rekreáciou v okrese Galanta (*VD Kráľová – Kaskády, bagroviská Čierna Voda a Tomášikovo*) a lokality v Trenčianskom kraji (*VN Nitrianske Rudno, VN Dubník – Stará Turá, VN Stará Myjava, VN Opatová, VN Prusy – Bánovce nad Bebravou a Horná Streda – štrkovisko*), kde sa potvrdilo len prekročenie vo fyzikálno-chemických ukazovateľov. Uvedené prírodné vodné plochy nie sú určené ani prispôsobené pre rekreačné účely. Zvýšená návštevnosť oproti predchádzajúcim kúpacím sezónam zaznamenala VN *Opatová*, keďže v meste Trenčín nebolo počas sezóny prevádzkované žiadne sezónne umelé kúpalisko. Nízku a prevažne len víkendovú návštevnosť mala VN *Nitrianske Rudno*, ktorej dlhodobú kvalitu však nie je možné vzhľadom na veľké množstvo zdrojov znečistenia v povodí zabezpečiť. Vyhovujúce boli i vzorky, odobraté z banských jazier *Gelnica – časť Thurzov* a *Uhorná* a vzorka z VN *Palcemanská Maša*.

Jednorazovo bola prítomnosť mikrobiologickej kontaminácie (koliformné baktérie) zistená aj na jednom z 5 odberných miest VD *Orava*. Aj tu mali prevádzkovatelia opätovne v prevádzke len autocampingy a kúpanie bolo na vlastnú zodpovednosť. Nadlimitné množstvo črevných enterokokov bolo zaznamenané v jednom z 3 odberov z VN *Kanianka*. Ďalšie lokality, využívané na príležitostné kúpanie v okrese Humenné (*Vzduť rieky Laborec v Humennom* a rybníky *Chlmec* a *Slovenská Volová*), vykazovali pred začiatkom aj v priebehu KS nízku priehľadnosť a okrem rybníka *Slovenská Volová* aj mikrobiologickú kontamináciu (črevné enterokoky) príp. nevyhovujúci chlorofyl (*Chlmec*). Správcami boli označené ako nevyhovujúce.

Biologické ukazovatele boli jednorazovo prekročené na konci sezóny na VN *Teplý Vrch – pláž DRIEŇOK*. 3 vzorky boli nevyhovujúce v prípade VN *Kurinec – Zelená voda*, kde sa v auguste pre zvýšené hodnoty chlorofylu a (ďalej len „chlorofyl“) a cyanobaktérií kúpanie neodporúčalo pre deti, alergikov a osoby s oslabeným imunitným systémom. Premnoženie cyanobaktérií, ktoré viedlo až k **zákazu kúpania** bolo aj v tomto roku potvrdené už začiatkom sezóny na VN *Lipovina – Bátovce* a trvalo cca mesiac. Laboratórne rozborov potvrdili toxicitu vodného kvetu aj povrchovej vody v mieste najväčšieho premnoženia cyanobaktérií. Od polovice júla až do ukončenia kúpacjej sezóny platil **zákaz kúpania** z dôvodu premnoženia cyanobaktérií a zvýšenej hodnoty chlorofylu aj v RO *Šaštín Stráže – Gazarka*. Prítomnosť rias bola zistená v 2 vzorkách odobratých z jazera na *Krpáčove*.

V *Košickom kraji* bola vyhovujúca kvalita vody na lokalite *Pod Bukovcom* (s neorganizovanou rekreáciou) a VN *Ružín* v okrese Košice. Vo vzorkách odobratých z VN *Ružín* v okrese Gelnica bola zistená mikrobiologická kontaminácia (*E. coli* aj črevné enterokoky). Problematická bola opäť prevádzka *Plážového kúpaliska Jazero* v Košiciach, kde bol už pred sezónou zistený hojný až masový výskyt cyanobaktérií a znížená priehľadnosť vody. Prevádzka kúpaliska nebola povolená a **zákaz kúpania** bol vydaný aj pre prevádzku vodno-lyžiarskeho vleku. V auguste bolo v stredisku *Zemplínska Šírava – Medvedia hora* vizuálne zistené premnoženie cyanobaktérií a vydané odporúčanie nekúpať sa. Odobraté vzorky potvrdili prekročenie MH cyanobaktérií v strediskách *Biela hora, Hôrka, Medvedia hora* a *Kamenec* a chlorofylu na všetkých strediskách. Pre PK *Zemplínska Šírava – Hôrka* a PK *Zemplínska Šírava – Kamenec* vydaný **zákaz kúpania** a pre neprevádzkované

strediská *Biela hora* a *Medvedia hora* odporúčanie nekúpať sa. Ekotoxikologický rozbor z obdobia najväčšieho premnoženia cyanobaktérií potvrdil toxicitu vodného kvetu aj vody. Prehľad prírodných kúpacích oblastí a kvality ich vody na kúpanie v SR v roku 2014 uvádzajú tabuľky č. 2.1. a č. 2.2.. Podrobnejšie sú vyhodnotené prírodné kúpacie oblasti v národnej správe na (http://www.uvzsr.sk/docs/info/kupaliska/LTS_2014.pdf).

2.2. Umelé kúpaliská

K najčastejšie prekračovaným ukazovateľom kvality vody umelých kúpalísk patrili fyzikálno-chemické ukazovatele, najmä voľný a viazaný chlór (ďalej len „Cl₂“) a pH. Prekročenie niektorých fyzikálno-chemických ukazovateľov ako priehľadnosť a chemická spotreba kyslíka manganistanom (ďalej len „CHSK_{Mn}“) súvisí na termálnych kúpaliskách s prirodzenými fyzikálno-chemickými vlastnosťami termálnej vody pre napúšťanie bazénov. S výnimkou viazaného chlóru ide o ukazovatele, ktoré nemajú priamy zdravotný dopad na kúpajúcich. Z mikrobiologických ukazovateľov bolo najčastejšie zistené prekročenie MH kultivovateľných mikroorganizmov pri 36 ± 1°C (ďalej len „KM pri 36 ± 1°C“), prítomnosť *Pseudomonas aeruginosa* (ďalej len „*P. aeruginosa*“), *Staphylococcus aureus* (ďalej len „*S. aureus*“), menej prekročenie MH črevných enterokokov a *E. coli*. Zisťované nedostatky v mikrobiologickej kvalite vody boli aj najčastejším dôvodom nariadenia opatrení na zlepšenie kvality vody a vydávania zákazov používania vody na kúpanie. Príčiny zistených nedostatkov boli rovnaké ako v minulosti: nedostatočné dopúšťanie riediacej vody a predlžovanie intervalu výmeny vody z ekonomických dôvodov (využívanie pitnej vody), nesprávne dávkovanie dezinfekčných prostriedkov, nedostatočné praktické skúsenosti personálu a nedodržiavanie prevádzkového poriadku. K zhoršeniu kvality bazénovej vody prispieva i nedostatočná hygiena návštevníkov pred vstupom do bazénov. Nedostatky v stabilite kvality bazénovej vody a prípady nevyhovujúcej kvality vody sa na kúpaliskách riešili nariadením operatívnych opatrení na zabezpečenie vyhovujúcej kvality vody na kúpanie (kalibrácia technologického zariadenia, odpúšťanie a nariadenie bazénovej vody, zmena hygienického zabezpečenia a pod) a opakovaných odberov. V prípade výrazného prekročenia limitných hodnôt v mikrobiologických ukazovateľoch bola prerušená prevádzka bazénov a boli vykonané opatrenia (zvýšená dezinfekcia, odpustenie a následné dopustenie časti objemu bazénu, resp. výmena bazénovej vody s čistením a dezinfekciou bazénov). Až po následnom overení vyhovujúcej kvality bola prevádzka opätovne obnovená. Pri závažnejších nedostatkoch príp. opakovanom porušení povinností boli uložené zákazy kúpania a finančné pokuty.

2.2.1. Kúpaliská s celoročnou prevádzkou

V roku 2014 bolo na Slovensku evidovaných celkovo 304 kúpalísk (628 bazénov) s celoročnou prevádzkou so 143 termálnymi a 485 netermálnymi bazénmi (tabuľka č. 2.3.). Verejnosťou sú najviac využívané aquaparky a termálne kúpaliská, ktoré okrem možnosti celoročného kúpania poskytujú aj ďalšie doplnkové služby ako sú atrakcie, saunové svety, soláriá, masáže, vírivé kúpele príp. reštauračné služby. Do tejto kategórie patria ďalej kryté plavárne a bazény, ktoré sú súčasťou hotelových, ubytovacích a kúpeľných komplexov a slúžia pre uzatvorenú spoločnosť hotelových hostí alebo sú prístupné širokej verejnosti. Kryté plavárne s celoročnou prevádzkou sú na rôznej úrovni, niektoré (napr. v Bratislavskom kraji) disponujú nadštandardným vybavením, naopak, plavárne školských zariadení príp. menšie mestské plavárne sú vzhľadom na nedostatok finančných prostriedkov zastarané. Hotelové a ubytovacie zariadenia majú k dispozícii obyčajne 1 bazén a prevádzkovanie niektorých býva

počas roka prerušované (využívajú hlavne počas zimnej lyžiarskej sezóny resp. cez letné prázdniny).

Počas roka boli uvedené do prevádzky nové bazény a vane v zariadeniach *Hotel PARTIZÁN Tále*, *ICE FIT Banská Bystrica – Kremnička*, *Agroturistický areál Včelince*, *Hotel SALAMANDRA Hodruša – Hámre*, *THE GRAND Víglas* a *GYNPOR RELAX Zvolen*. V Košickom kraji bolo uvedených do prevádzky 5 zariadení s celoročnou prevádzkou a to *Rehabilitačný dom s ubytovaním v Drienoveckých kúpeľoch*, *Wellnesscentrum 3PLE v OC OPTIMA Košice*, *Relaxcentrum ZEN beauty spa Ždaňa*, *Fitclub TRIXEN v Košiciach* a bazén *Ústavu na výkon väzby a ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Košiciach*. Rekonštrukčné práce boli realizované na krytej plavárni *Pasienky Bratislava*, na vnútornom oddychovom termálnom bazéne v *Hoteli Thermal Kesov* v Poľnom Kesove, s ďalšou etapou sa pokračovalo v *THERMALPARKu DS* v Dunajskej Streda a na *TK Veľký Meder*.

V prevádzke počas celého roka nebol veľký bazén v *Hoteli MÝTO Mýto pod Ďumbierom*, vírivý bazén v *AD Tále v obci Horná Lehota – Tále*, bazén v *Hoteli GOLFER Kremnica* a vnútorný bazén v *Horskom hoteli POLANA Hriňová*. Bazén nachádzajúci sa v *Školskom a rehabilitačnom stredisku Finančnej správy MERKÚR na Donovaloch* nebol v prevádzke z dôvodu nezabezpečenia stáleho dohľadu plavčíkom. Detský bazén na *Krytej plavárni vo Veľkom Krtiši* sa využíval na kúpanie len počas plaveckých výcvikov. V prevádzke nebol ani bazén pre dojčatá a batoľatá v *Hoteli Hubert Nové Zámky*, vnútorný bazén v zariadení *Lagán Radava*, bazén *SŠ L. Podjavorinskej* a bazén *SPŠ strojníckej Prešov*, *Krytá plaváreň v Nižnej* a bazény v *Penzióne SIVEC v Košickej Belej*.

V priebehu roka bolo odobratých z kúpalísk s celoročnou prevádzkou 5 824 vzoriek vôd, z ktorých 1 602 (27,7 %) nevyhovelo požiadavkám platnej legislatívy (tabuľka č. 2.4.) vo fyzikálno-chemických, mikrobiologických a biologických ukazovateľoch. To predstavuje mierne zlepšenie v porovnaní s minulým rokom, kedy nevyhovelo 30,3% vzoriek vôd. Zo 69 548 vyšetrených ukazovateľov prekročilo MH platnej legislatívy 2 324, čo je len 3,33 %. Z nevyhovujúcich ukazovateľov bolo 70,4 % fyzikálno-chemických ukazovateľov. K najčastejšie prekračovaným patrili fyzikálno-chemické ukazovatele voľný a viazaný Cl_2 , pH a CHSK_{Mn} . Mikrobiologickú závadnosť zastupovali *P. aeruginosa*, *S. aureus*, kultivovateľné mikroorganizmy pri 36 °C (ďalej len „KM pri 36 ± 1°C“), menej črevné enterokoky a *E. coli*.

Kvalita vody na kúpanie sa v zariadeniach s celoročnou prevádzkou pohybovala na úrovni predchádzajúcich rokov. Nevyhovujúca kvality bola zisťovaná predovšetkým vo vírivkách a bazénoch ubytovacích a relaxačných zariadení, ktoré poskytujú možnosť kúpania len ako doplnkovú službu. V zariadeniach nie je zavedená dostatočná disciplína ohľadom technológie a prevádzkovania bazénov (predlžovanie intervalu výmeny vody, neskúsenosť a fluktuácia personálu, prevádzkovanie bazénov nie je prioritou prevádzky a pod). Najnižšie percento nevyhovujúcich vzoriek bolo zistené v Trnavskom (18,32 %), Trenčianskom (23,09 %) a Košickom kraji (24,73 %). Väčšinu nevyhovujúcich ukazovateľov vo všetkých krajoch predstavovali fyzikálno-chemické, len v Trnavskom kraji mali prevahu mikrobiologické ukazovatele a v Trenčianskom kraji bol počet fyzikálno-chemických a mikrobiologických ukazovateľov rovnaký.

V Bratislavskom kraji predstavovali väčšinu nevyhovujúcich ukazovateľov viazaný a voľný Cl_2 , pH a CHSK_{Mn} , cca v 1/5 prípadov išlo o zhoršenie v mikrobiologických ukazovateľoch (*S. aureus*, KM pri 36 ± 1°C, *E. coli*). V zariadeniach s termálnou vodou (napr. v okresoch Komárno, Nitra a Nové Zámky v Nitrianskom kraji) patrili k nevyhovujúcim v dôsledku prirodzeného zloženia vody najmä fyzikálno-chemické ukazovatele. Najčastejšie išlo o prekročenie MH pre CHSK_{Mn} a o podlimitné hodnoty pH, ktoré predstavovali cca 83 % prekročených ukazovateľov. Z mikrobiologických ukazovateľov išlo najmä o prekročenie KM pri 36 ± 1°C. Viac ako 80 % nevyhovujúcich vzoriek bolo v dôsledku prekročenia MH

ukazovateľov $CHSK_{Mn}$, priehľadnosti, ale aj KM pri $36 \pm 1^\circ C$ zaznamenané v zariadeniach *Penzión Energy I Podhájska, Plavecké jasličky Žabka Nové Zámky a TK Podhájska*. Posledné zo zariadení je možné považovať za trvalo rizikové a z dôvodu vysokej návštevnosti s významným zastúpením klientely vyšších vekových kategórií a vysokej mineralizácie vody, ktorá spôsobuje prevádzkové problémy.

V Banskobystrickom kraji tvorili viac ako polovicu nevyhovujúcich mikrobiologických ukazovateľov KM pri $36 \pm 1^\circ C$; ďalším významne sa podieľajúcim nevyhovujúcim ukazovateľom bol *P. aeruginosa* a v 7 prípadoch bola potvrdená aj prítomnosť *L. species resp. pneumophila* (bazén v *Hoteli WELLNESS ŠPORT na Donovaloch*, relaxačný bazén v *Hoteli MÝTO Mýto pod Ďumbierom*, neplavecký bazén v *Hoteli DIXON Banská Bystrica* a v 4 vzorkách vo vírivom bazéne a saunovom svete v objekte *Krytej plavárne Banská Bystrica* (problémy boli opakované). Na základe nevyhovujúcej kvality vody na kúpanie v mikrobiologických ukazovateľoch bolo vydaných v kraji 10 zákazov na využívanie vody na kúpanie v bazénoch a to v zariadeniach: *Hotel DIXON Banská Bystrica, Saunový svet a vírivý bazén Krytá plaváreň Banská Bystrica, NRC Kováčová, Kúpele Sliač, Kúpele Kováčová, HOLIDAYPARK Kováčová a Penzión MLYNÁRKA Dudinciach*.

Zákaz kúpania bol vydaný počas roka pre nevyhovujúcu kvalitu vody aj pre rehabilitačný bazén v *Bardejovských Kúpeľoch* a dvom prevádzkovateľom bazénov s celoročnou prevádzkou v okrese Rožňava. Zákaz kúpania a následne sankcia bola uložená aj na kúpalisku *Hotel Relax Inn Šoporňa – Majšín* (okres Galanta). Sankcia bola uložená za prevádzkovanie zariadenia bez kladného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva na *Thermalpark DS Dunajská Streda*. V správnom konaní bolo celkovo 6 pokút uložených aj v Banskobystrickom kraji, 3 pokuty v Trenčianskom kraji a 4 pokuty v Košickom kraji. Pokuta bola uložená najmä z dôvodu nevyhovujúcej kvality bazénovej vody na *Krytej plavárni Topoľčany*. V okrese Nové Zámky boli v prípade opakovanej závadnosti vzoriek v mikrobiologických ukazovateľoch vypracované návrhy na udelenie pokút napr. *TK Podhájska, Wellness centrum Palárikovo, Penzión Energy I Podhájska*. Prekročenie voľného Cl_2 a vysoké prekročenie KM pri $36 \pm 1^\circ C$ boli dôvodom udelenia pokuty v *Thermal parku GINO PARADISE, Bešeňová*. Pre prekročenie voľného Cl_2 v 2 bazénoch bolo zahájené správne konanie aj voči prevádzkovateľovi *Aquapark Tatralandia*. V zariadení pokračujú už druhý rok merania, ktorých hlavným cieľom je overenie vplyvu sezónnosti na kvalitu vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách aquaparkov s atypickým prostredím (vodné atrakcie, množstvo zelene, alternatívne spôsoby zdravotného zabezpečenia vody na kúpanie) a vyhodnotenie mikroklimatických a mikrobiologických podmienok vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách. Pre opakovane nevyhovujúcu kvalitu vody na kúpanie bola uložená pokuta aj v *Hotel Holiday Inn Žilina*. Za nedodržavania prevádzkového poriadku v zariadeniach bola uložená v správnom konaní pokuta v *MEANDERPARK Oravice a Hotel ARMAN Nižná*. Za nevyhovujúcu kvalitu vody na kúpanie, zistenú v rámci ŠZD boli uložené náhrady nákladov prevádzkovateľom *TK Oravice a MEANDERPARK Oravice*.

V Košickom kraji bol v marci vykonaný cielený ŠZD, zameraný na kontrolu kvality vody na kúpanie v hydromasážnych a ochladzovacích bazénoch (s recirkuláciou aj bez recirkulácie vody) a na dodržiavanie zásad prevádzkovej hygieny v relaxačných zariadeniach na území okresu Košice – mesto a Košice – okolie. Hlavnými cieľmi úlohy bolo prekontrolovať činnosť v týchto zariadeniach počas odpoľudňajších a večerných hodín, s dôrazom na odbornú spôsobilosť zamestnancov, vedenie prevádzkovej dokumentácie, meranie a evidenciu parametrov kvality vody, vybavenie lekárničky 1. pomoci, dodržiavanie zákona na ochranu nefajčiarov a odberom vzorky vody na kúpanie počas večerných hodín, kedy sú zariadenia najvyťaženejšie. Cieľom bolo porovnať rozdiely v kvalite vody na kúpanie odobratej v rámci prevádzkovej kontroly kvality vody a v rámci výkonu ŠZD a zistiť, aká je kvalita vody v ochladzovacích bazénoch bez recirkulácie vody. Cielený ŠZD bol vykonaný v 23

zariadeniach. Z 31 odobratých vzoriek vôd na kúpanie 17 bolo nevyhovujúcich. Za zistené nedostatky v prevádzkovej hygiene a za nevyhovujúcu kvalitu vody boli 9-tim prevádzkovateľom zariadení uložené pokuty v celkovej sume 2 600 Eur. Z dôvodu nevyhovujúcej kvality vody v hydromasážnych bazénoch bola dvom prevádzkovateľom uzatvorená časť prevádzky.

Počas roka RÚVZ riešili aj viaceré podnety od verejnosti. V septembri RÚVZ Bratislava riešil podnet na nadmerný obsah chlóru v bazéne v *Hoteli Nivy Bratislava*. Prevádzkovateľ bol upozornený na mierne zvýšené hodnoty viazaného príp. voľného Cl_2 , zistené pri odberoch v rámci ŠZD. 2 podnety, týkajúce kvality vody v bazénoch vo *Wellness Hoteli BYSTRÁ v Bystrej* sa nepotvrdili. Na základe odobratých vzoriek počas celého roka a výsledkov ŠZD je kvalita vody v bazénoch vyhovujúca a starostlivosť o bazény a ich prevádzku dlhodobo jedným z najlepších a bezproblémových v okrese. RÚVZ Martin prešetroval podanie fyzickej osoby, ktoré poukazovalo na nevyhovujúci stav *Krytej plavárne SUNNY Martin*. Nakoľko pri výkone ŠZD nebolo zistené porušenie povinností prevádzkovateľa umelého kúpaliska a odobraté vzorky boli vyhovujúce, podnet bol vyhodnotený ako neopodstatnený. Ďalší prijatý telefonický anonymný podnet na predmetné zariadenie sa týkal zeleného povlaku, ktorý sa zle umýva a usadzuje sa na tele kúpajúcich. V čase výkonu ŠZD nebola zistená viditeľná prítomnosť zeleného povlaku v bazéne, ani nebolo preukázané porušenie povinností prevádzkovateľa; predložené výsledky kontroly kvality vody boli vyhovujúce. Taktiež bol šetrený jeden anonymný podnet týkajúci sa nedodržiavania prevádzkovej hygieny a údržby v priestoroch na *Mestskej krytej plavárni v Košiciach*, ktorý bol uzatvorený ako neopodstatnený.

Prehľad celoročných umelých kúpalísk a kvality ich vody uvádzajú tabuľky č. 2.3. a č. 2.4..

2.2.2. Kúpaliská so sezónnou prevádzkou

Do hodnotenia bolo v roku 2014 (tabuľka č. 2.5.) zahrnutých 167 zariadení (416 bazénov). Ide o sezónne kúpaliská a aquaparky a bazény pri hoteloch a penziónoch, ktoré slúžia počas KS na kúpanie verejnosti. Približne jedna tretina zariadení je termálnych. Termálne kúpaliská sa nenachádzajú v Bratislavskom a v Košickom kraji. V Nitrianskom kraji je počet zariadení s termálnou vodou polovičný.

Z 1 537 odobratých vzoriek vôd z tohto typu kúpalísk boli MH fyzikálno-chemických, mikrobiologických a biologických ukazovateľov prekročené v 372 prípadoch (24,4 %), čo je mierne zlepšenie oproti minulému roku (tabuľka č. 2.6.). K výraznejšiemu poklesu nevyhovujúcich vzoriek z 34,42 % na 24,04 % došlo napr. v Banskobystrickom kraji. Pod celoslovenským priemerom sa pohybovali celkové počty nevyhovujúcich vzoriek v Trnavskom, Trenčianskom a Košickom kraji. Z 17 634 vyšetrených ukazovateľov kvality vody nevyhovelo požiadavkám platných predpisov 491 ukazovateľov, čo predstavuje len 2,78 % z celkového počtu. Väčšinu (cca 60 %) nevyhovujúcich ukazovateľov predstavovali tak, ako aj v minulých rokoch fyzikálno-chemické ukazovatele. V Bratislavskom kraji to bolo napr. až 76,47 % a prekročené boli najmä ukazovatele voľný a viazaný Cl_2 , pH a CHSK_{Mn} . V Banskobystrickom kraji bola najčastejšie prekračovaná hodnota voľného Cl_2 , pričom vo viac ako polovici nevyhovujúcich vzoriek bola nameraná hodnota voľného chlóru nad 1,00 mg/l. V Nitrianskom s vyšším zastúpením termálnych zariadení spôsobuje prirodzené zloženie termálnej vody s vysokou mineralizáciou prekročenie MH vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch aj prevádzkové problémy. Počet nevyhovujúcich vzoriek v tomto kraji bol najvyšší a dosiahol 34% z celkového množstva.

Mikrobiologické ukazovatele nevyhovujúce v 195 prípadoch, pričom najčastejšie prekračovaný mikrobiologický ukazovateľ bol KM pri $36 \pm 1^\circ\text{C}$. Potvrdenie prítomnosti *P. aeruginosa*, menej *S. aureus* a prekročenie MH črevných enterokokov a *E. coli* bolo vo

väčšine prípadov jednorazové; len ojedinele ho potvrdili aj kontrolné odbery po vykonaných opatreniach. Vyšší podiel nevyhovujúcich mikrobiologických ukazovateľov (KM pri $36\pm 1^{\circ}\text{C}$, črevné enterokoky, *P. aeruginosa*) bol oproti fyzikálno-chemickým zaznamenaný v Nitrianskom kraji.

V KS 2014 bol uvedený do prevádzky vonkajší plavecký bazén *Športového centra Fajn club Bratislava, Záhorská Bystrica, Funny Park Piešťany* s 2 recirkulačnými bazénmi a 2 detské bazény na kúpalisku *HOLIDAYPARK Kováčová*. V *Thermal parku Bešeňová* boli uvedené do prevádzky nové sezónne priestory a objekty *GINO Paradise Bešeňová* (zábavný bazén, divoká rieka, loď, sociálne zariadenia). Počas sezóny boli ukončené práce na novej vodnej atrakci *LK Pažiť Bánovce nad Bebravou* (tobogán a šmýkalka). Prvýkrát bol v prevádzke krytý vonkajší bazén pri *Penzióne Čachovo Selce* (okres Banská Bystrica), vonkajší bazén pri *Hoteli POLIANKA Krpáčovo* (okres Brezno), oddychový a neplavecký bazén v *RO Kurinec – Zelená voda*, vonkajší bazén v *RZ Pstružné Revúčka* (okres Revúca) a viacúčelový termálny bazén na *TK Dolná Strehová*. V areáli *Tatragolf Veľká Lomnica* pribudlo sezónne prenosné letné kúpalisko *AQUAFUN PARK* s 3 bazénmi. V roku 2014 bolo uvedené do prevádzky nové zariadenie *Thermalpark Šírava* na Zemplínskej šírave, súčasťou ktorého je aj vonkajší sezónny oddychový bazén.

Mimo prevádzky zostali počas sezóny z rôznych dôvodov (nepožiadali o uvedenie do prevádzky, havarijný stav, zmena majiteľa) viaceré zariadenia – napr. *Summer Club Incheba Bratislava, Kúpalisko EVA Piešťany, RKC Jaslovské Bohunice, Rekreačný areál TONA Šurany* a kúpaliská v obciach *Nemšová, Hodruša – Hámre, Nová Baňa, Dolné Strháre – Koprovnica, Vinica, TK KATARÍNA Kremnici*. V Košickom kraji zostalo mimo prevádzky napr. až 7 sezónnych zariadení (*ŠKP Košice, Kúpalisko Zlatník Košická Belá, Kúpalisko Malé Raškovce* atď). Nové letné kúpalisko *Trenčín – Sihoť* je už síce postavené, ale nemá doriešenú infraštruktúru a pre KS 2014 nebolo otvorené.

Prekročenie mikrobiologických ukazovateľov kvality vody bolo vo väčšine prípadov jednorazové aj na kúpaliskách v Bratislavskom kraji; v prípade *Aquathermal Senec* boli vzhľadom na nevyhovujúce výsledky vo viacerých ukazovateľoch príp. opakované prekročenia dočasne odstavené do doby preukázania vyhovujúcej kvality vody veľká vírivka a vnútorný tobogán. Viacnásobne bola napr. prítomnosť *P. aeruginosa* stanovená vo vzorkách odobratých z vonkajšieho krytého bazéna pri *Penzióne ČACHOVO Selce* (okres Banská Bystrica). Niektoré kúpaliská zaznamenali nevyhovujúcu kvalitu aj vo viacerých mikrobiologických ukazovateľoch - *TK Poľný Kesov, TK Tvrdošovce, LK Pažiť Bánovce nad Bebravou* a *TK Oravice*, na *LK Podbrezová* a *TK Veľký Meder*. Okamžité vypustenie detského a detského stredného bazéna bolo nariadené pre nevyhovujúcu mikrobiologickú kvalitu tiež na *Letnom kúpalisku Vrútky*, kde bol vykonávaný zvýšený ŠZD z dôvodu riešenia podnetu, týkajúceho sa nadmerného výskytu slimákov na kúpalisku. Podnet nebolo možné v čase výkonu ŠZD objektívne posúdiť, nakoľko sa v okolí bazénov nevyskytoval žiadny slimák ani iný živočích. Problémy s nevyhovujúcou kvalitou vody riešili aj v *AquaCity Poprad*, na *Kúpalisku vo Vrbove* a *TK Patince*. Zákazy kúpania boli vydané pre mikrobiologickú a biologickú závadnosť bazénov na *Kúpalisku Krupina – Tepličky, Kúpalisku Dudinka v Dudinciach* a *TK Kováčová*. Nevyhovujúca (väčšinou jednorazovo) bola kvalita vody z biologického hľadiska (výskyt producentov) počas sezóny na *Kúpalisku Rosnička v Bratislave, Kúpalisku Nižná Polianka, Biokúpalisku KRTKO, Kúpalisku vo Vrbove, Castiglione Trnava* a na *TK Diakovce*.

V júli 2014 bol hlásený epidemický výskyt akútnej gastroenteritídy u osôb, ktoré udávali pobyt na *TK Poľný Kesov* a kúpanie v detskom bazéne. Ochorelo 23 osôb (17 detí a 6 dospelých), hospitalizovaných bolo 12 chorých. Vykonaný ŠZD zistil porušenie prevádzkovaného poriadku a nevyhovujúcu kvalitu vody v 2 bazénoch. RÚVZ Nitra

prevádzkovateľovi uložil nápravné opatrenia, kúpalisko bolo uzatvorené a súčasne bolo začaté správne konanie o uložení pokuty.

Za prevádzkovanie bez schváleného rozhodnutia boli uložené v správnom konaní pokuty prevádzkovateľom bazénov pri *Hoteli Studnička, Penzióne Slanický dvor* v Námestove, *RZ Pstružské Revúčka* a prevádzkovateľovi novovybudovaných bazénov *Kurinec* v Rimavskej Sobote. Správne konanie vo veci uloženia pokuty bolo z rovnakého dôvodu začaté aj voči prevádzkovateľovi *KRA Dunajská Streda*, ktorý nepožiadal o vydanie rozhodnutia na uvedenie do prevádzky a prevádzkovateľom zariadení *Hotel Kormorán Šamorín – Čilistov, Hotel Therma Dunajská Streda* a *Kúpalisko vo Vlachove*, ktorí priebežne nepredkladali protokoly o výsledkoch kontroly kvality vody.

Návrh na uloženie pokuty bol vypracovaný v súvislosti s nevyhovujúcimi výsledkami kvality vody na kúpanie v bazénoch na *TK Tvrdošovce, TK Podhájska, LK Topoľčany, MŠK Púchov, AQUAPARKu TATRALANDIA* a *Thermal parku Bešeňová (GINO PARADISE)*. Za nedodržiavanie prevádzkového poriadku kúpaliska bola uložená pokuta prevádzkovateľom *Vodného raja Vyhne* a *Plážového kúpaliska v Žiari nad Hronom*. Za porušenie povinnosti zaznamenávať ukazovatele kvality vody a viesť denné záznamy bola uložená pokuta prevádzkovateľovi *TK Oravice II/Meander Park*. Pokuta bola uložená aj na *TK Dolná Strehová* (nedostatočný počet plavčikov) a na *Plážovom kúpalisku Bojnice* (nedodržiavanie povinností plavčikov, nedostatočné vybavenie a čistota miestnosti 1. pomoci).

V auguste bol na základe hlásenia *Legionárskej choroby* u 63 ročného pacienta do Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb KHS Moravskosliezkeho kraja v Českej republike s možným prameňom nákazy *Grand Hotel Strand vo Vyšných Ružbachoch* vykonané v zariadení ŠZD a epidemiologické šetrenie s odberom vzoriek z možných zdrojov nákazy. Analýzy odobratých vzoriek nepotvrdili prítomnosť legionel vo vzorkách z rekreačného domu (pitná voda, teplá voda a ster zo sprchy), kde bol pacient ubytovaný, ani v steroch z bazénových stien a vodných atrakciách a vo vode z *Krytého bazéna Grand Hotelu Strand*. Prítomnosť *Legionella pneumophilla sérotyp 1, sérotyp 3* sa potvrdila v teplej vode a v stere zo sprch pre mužov vo *Wellnes Izabela Grand Hotelu Strand*.

Počas roka RÚVZ riešili na sezónnych kúpaliskách viaceré podnety od verejnosti. RÚVZ Trnava riešil podnet na kvalitu poskytovaných služieb na kúpalisku *Zámocká záhrada Hlohovec*, kde na základe výkonu ŠZD neboli zistené žiadne nedostatky a bazénová voda vyhovela požiadavkám na kvalitu. Na potrebu zvýšenej starostlivosti o kvalitu vody (v ukazovateľoch voľný i viazaný Cl₂) v detskom bazéne upozornil RÚVZ Bratislava na základe podnetu návštevníka prevádzkovateľa *biokúpaliska „Borovica“ na Kamennom Mlyne*. Taktiež riešil podnet na nedostatok plavčikov v *Aquaparku Senec*, ktorý bol na základe výkonu ŠZD v súlade s platnými požiadavkami. Ďalšie podnety sa týkali *TK Veľký Meder* (nedostatky v prevádzke), *TK Dolná Strehová* (nedostatočný počet plavčikov) a detského bazéna na *PK Banská Bystrica* (lámavosť mriežok okolo bazéna).

Podrobne sú umelé sezónne kúpaliská za rok 2014 vyhodnotené v národnej *Správe o sledovaní hygienickej situácie na prírodných vodných plochách a umelých kúpaliskách počas kúpacej sezóny 2014* (http://www.uvzsr.sk/docs/info/kupaliska/LTS_2014.pdf).

Prehľad sezónnych umelých kúpalísk a kvality ich vody uvádzajú tabuľky č. 2.5. a č. 2.6.

3. Kvalita ovzdušia

3.1 Zhodnotenie stavu kvality voľného ovzdušia

Kvalita vonkajšieho ovzdušia je významným faktorom vplývajúcim na zdravotný stav populácie. Zodpovednosť za sledovanie a hodnotenie kvality vonkajšieho ovzdušia podľa

zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší má Ministerstvo životného prostredia SR, ktoré túto úlohu zabezpečuje prostredníctvom poverenej organizácie – Slovenským hydrometeorologickým ústavom. SHMÚ zabezpečuje monitorovanie kvality ovzdušia na celom území SR v súlade s platnými právnymi normami, najmä so zákonom č. 137/2010 Z. z. o ovzduší a vyhláškou MP, ŽP a RR SR č. 360/2010 Z. z. o kvalite ovzdušia. Vybrané RÚVZ v SR dostávajú zo SHMÚ informácie o smogových situáciách „upozornenie“ a „varovanie“ a na požiadanie všetky priebežné výsledky meraní znečistenia ovzdušia.

Vývoj emisií hlavných znečisťujúcich látok na území Slovenskej republiky sa sleduje prostredníctvom databázy Registra emisií a zdrojov znečistenia ovzdušia (REZZO), ktorá sa od roku 1985 spracováva na SHMÚ v Bratislave. Vývoj a stav emisnej situácie sledujú okrem SHMÚ, aj Obvodné úrady životného prostredia, ktoré spolu so Slovenskou inšpekciou životného prostredia - inšpektorátom ochrany ovzdušia sledujú aj technologický stav jednotlivých zdrojov znečisťovania.

Veľké zdroje znečisťovania ovzdušia boli postupne opätovne posudzované podľa zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia. Nové zdroje znečisťovania ovzdušia prechádzajú posudzovaním vplyvu na životné prostredie a sú povoľované na základe overenia súladu s platnými právnymi predpismi.

Zo zdravotného hľadiska sú považované za najzávažnejšie emisie z dopravy, najmä jemné prachové častice PM₁₀, PM_{2,5}, ďalej PCB, polyaromatické uhľovodíky (karcinogén benzo-a-pyrén) a prchavé uhľovodíky (osobitne karcinogény benzén a 1-3 butadién). Chýba však dôslednejšie monitorovanie koncentrácií dokázaných ľudských karcinogénov benzénu a 1-3 butadiénu.

3.2 Zhodnotenie stavu kvality voľného ovzdušia

Na území **Bratislavského kraja** prevádzkuje Slovenský hydrometeorologický ústav 3 automatické meracie stanice v Bratislave a jednu dopravnú v Malackách. Merané znečisťujúce látky sú TZL, SO₂, NO₂, CO a benzén. Okrem toho 3 ďalšie požadované meracie stanice prevádzkuje a.s. Slovnaft (Vlčie hrdlo, Podunajské Biskupice a Rovinka). Všeobecne pozitívny vplyv na znečistenie ovzdušia v Bratislave má vysoká veternosť (ročný priemer nad 5 m/s), ktorá zabezpečuje dostatočný rozptyl škodlivín, a minimálny časový rozsah inverzných situácií so zhoršením rozptylových podmienok. Na území mesta dochádza k prekračovaniu limitných hodnôt jemných prachových častíc PM₁₀, najmä na stanici Trnavské mýto, avšak nevyskytujú sa dlhodobé situácie s vysokými koncentraciami, ktoré by predstavovali ohrozenie zdravia obyvateľov. K najvýznamnejším znečisťovateľom na území mesta Bratislavy patrí CM Europeanpower s.r.o. (tepláreň Vlčie hrdlo), a.s. Slovnaft, Bratislavská teplárenská a.s., Spaľovňa odpadu OLO, Duslo-Istrochem a.s. a Volkswagen Slovakia a.s. V okresoch Malacky, Pezinok a Senec sú to Holcim (Slovakia) Rohožník, Swedspan Malacky a Nafta Gbely. Z emisií prevládajú prachové častice, oxidy dusíka, oxid uhoľnatý a oxid siričitý. Zdrojom uhľovodíkov je najmä prevádzka a.s. Slovnaft. Naďalej pokračuje nežiadúci trend trvalého zvyšovania využívania osobných vozidiel obyvateľmi mesta i jeho návštevníkmi so zhoršením priepustnosti ciest v špičkových hodinách a enormnou záťažou ovzdušia v okolí ťažiskových komunikácií.

V **Trnavskom kraji** patria medzi najväčších producentov znečisťujúcich látok spoločnosti Amylum Slovakia, Wienerberger Slovenské tehelne v k.ú. Boleráz. V meste Trnava to je Zlievareň Trnava, Skloplast Trnava, Sweedvod Trnava. V meste Piešťany sú to Energetické a spaľovacie zariadenie liečebných domov SLK Piešťany a Bytový podnik Piešťany. V okrese Hlohovec patria medzi významné zdroje znečistenia Poľnohospodárske družstvo Siladice, Zentiva Hlohovec, Bekaert Hlohovec. Pre mesto Trnava je spracovaný program riadenia kvality ovzdušia pre prekračované imisné hodnoty znečisťujúcich látok

a vydaný akčný plán na zlepšenie kvality ovzdušia. Rozsah sledovania je určovaný aktuálnymi potrebami a zväčša zahŕňa stanovenie prašného spádu a polietavého prachu s určením obsahu ťažkých kovov v týchto kontaminantoch, oxidu siričitého, oxidu uhoľnatého, oxidov dusíka, pH, 1% výluhu prašného spádu. Na znečisťovanie ovzdušia sa však v zvýšenej miere podieľa dopad z prevádzky motorových vozidiel, najmä v centrálnych častiach mestských aglomerácií.

V okrese Galanta vzhľadom k všeobecne priaznivým klimatickým a mikroklimatickým pomerom je územie dobre prevetrávané, v dôsledku čoho dochádza k pomerne rýchlemu a účinnému rozptylu emitovaných znečisťujúcich látok. Celkovo v evidencii je 180 prevádzkovateľov a 276 veľkých a stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia. Medzi významných prevádzkovateľov týchto zdrojov zaradíme poľnohospodárske družstvá so živočíšnou výrobou, výrobné podniky ako Jasplastik – SK, spol. s r. o., Galanta, Novoplast, výrobné družstvo Sereď, Don Jing Precision Slovakia, s. r. o., Dolná Streda, Slovenské cukrovary s. r. o., Sereď, SAMSUNG Electronics Slovakia, WIEGEL Sereď – žiarové zinkovanie.

V *Trenčianskom kraji* vyhláškou MŽP SR č. 112/1993 bolo vymedzených 12 oblastí v rámci Slovenska s veľkým zaťažením znečistenia ovzdušia. Patrí k nim aj oblasť Hornej Nitry. Kvalita ovzdušia je tu ovplyvňovaná činnosťou veľkých priemyselných zdrojov ENO Zemianske Kostolany, Fortischem, a.s. Nováky, Hornonitrianske bane, YPOR Z. Kostolany patriace k najväčším znečisťovateľom ovzdušia aj v rámci Slovenska. Štruktúra priemyslu, ktorá je tu zastúpená energetickým, chemickým priemyslom a baníctvom je charakteristická vysokou energetickou náročnosťou pri používaných technológiách so značnou produkciou a únikom emisií. Na celkovom znečistení ovzdušia sa podieľajú aj stredné a malé zdroje, ktoré zabezpečujú dodávku tepla pre bytovú a komunálnu sféru a doprava. V sledovanom období narastá počet lokálnych kúrenísk na pevné palivá. Priemyselné zdroje znečistenia sú situované a naviazané bezprostredne na súvislé obytné zóny a tým je ich dopad na zdravotný stav obyvateľstva závažnejší. Okrem základných znečisťujúcich látok (SO_2 , NO_x , polietavý prach) je územie negatívne ovplyvňované špecifickými škodlivinami a to arzénom, ortuťou, chlóróm a vinylchloridommonomérom. VCM a arzén sú dokázané karcinogény a ich výskyt je spájaný so zvýšeným výskytom hemangioendotheliómie pečene a rakovinou pľúc a kože. Vo vykonaných zdravotných štúdiách bol dopad znečistenia ovzdušia na zdravotný stav relevantný u obyvateľov obcí Zemianske Kostolany, Bystričany a Nováky (cca 7810 obyvateľov). Na základe zistených negatívnych dopadov znečistenia ovzdušia na zdravotný stav obyvateľstva boli u znečisťovateľov vykonané zmeny technológií (ENO - fluidné spaľovanie, odsírenie spalín, Fortischem, a.s. - zníženie emisií VCM, karbidového prachu), ktoré sa pozitívne prejavili na kvalite komunálneho ovzdušia. Možno konštatovať, že po vykonaní uvedených zmien je kvalita ovzdušia stabilizovaná, nie sú zaznamenávané podstatné zmeny v emisno-imisnej situácii v sledovanom území a zmeny, ktoré sú zaznamenávané v jednotlivých rokoch sú spôsobené len vplyvom zmien meteorologickej situácie (použitie výsledky meraní SHMÚ). V zmysle § 9 zákona NR SR č. 478/2002 Z.z. je okres Prievidza v rozsahu jeho administratívnych hraníc zaradený ako zóna vyžadujúca osobitnú ochranu. Na zlepšenie kvality ovzdušia bol vypracovaný a schválený Integrovaný program na ochranu kvality ovzdušia a v rámci tohto uvedený do prevádzky Varovný a regulačný smogový systém, ktorý bol v roku 2005 novelizovaný. Údaje pre jeho činnosť poskytujú meracie stanice SHMÚ inštalované na území okresu. V roku 2014 nebolo potrebné vyhlásenie varovania ani vyhlásenie regulačného stupňa z dôvodu zvýšenia koncentrácie znečisťujúcich látok v ovzduší nad povolené hygienické limity.

V rámci sledovaného regiónu v Trenčianskom kraji je možné okresy Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Myjava, Bánovce nad Bebravou hodnotiť ako málo až stredne znečistené, vďaka absencii veľkých zdrojov priemyselnej výroby. V súčasnosti sa v sledovanom regióne

nachádzajú 3 monitorovacie stanice, z toho dve patria do národnej monitorovacej siete SHMÚ a 1 patriaca do monitorovacej siete mesta Trenčín.

Okresný úrad Trenčín, Odbor starostlivosti o životné prostredie vydal Akčný plán na zabezpečenie kvality ovzdušia pre oblasť riadenia kvality ovzdušia pre územie mesta Trenčín a znečisťujúcu látku PM₁₀ všeobecne záväznou vyhláškou č. 2/2014 z 20.02.2014. V oblasti riadenia kvality ovzdušia na území mesta Trenčín je riziko prekročovania limitnej hodnoty 50 µg/m³ pre znečisťujúcu látku PM₁₀ a preto všetkým zúčastneným subjektom (teda i RÚVZ so sídlom v Trenčíne) vznikla povinnosť plniť akčný plán a opatrenia v ňom prijaté.

V spádovom území RÚVZ so sídlom v Trenčíne v roku 2014 nebol zistený výskyt prekročenia informačného prahu ozónu, podľa hlásení zasielaných z Riadiaceho strediska ozónového varovného systému SHMÚ, Bratislava.

V **Nitrianskom kraji**, vzhľadom na menšie zastúpenie ťažkého priemyslu s výraznejšími zdrojmi znečistenia ovzdušia a tým aj relatívne menej zaťažené z hľadiska dopadu narušených zložiek životného prostredia na jeho celkový stav a obyvateľstvo územie okresov Komárno, Levice, Nové Zámky, Topoľčany a Zlaté Moravce nebolo podľa zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení zákona č. 318/2012 Z. z. zaradené medzi oblasti s riadenou kvalitou ovzdušia, resp. do monitorovacej siete kvality ovzdušia, prevádzkovanvej Slovenským hydrometeorologickým ústavom. Dôvodom zhoršovania kvality ovzdušia v okrese Nitra sú hlavne technologické procesy u významných znečisťovateľov ovzdušia (najmä Calmit spol. s r.o. závod Žirany, NTS Nitra, Eustream a.s. KS-04 Ivanka pri Nitre), vykurovací proces (lokálne zdroje vykurovania, vykurovanie tuhým palivom, spaľovanie odpadu v lokálnych kúreniskách) a doprava, čo sa nepriaznivo odráža na zdravotnom stave obyvateľstva aj pri krátkodobom pôsobení škodlivín (chronické dýchacie problémy, ochorenia srdcovo-cievnej sústavy, atď.). Z hľadiska čistoty ovzdušia patrí región Komárno medzi najmenej postihnuté okresy v rámci Nitrianskeho kraja. Dôvodom je absencia väčších priemyselných závodov ako závažných znečisťovateľov ovzdušia a dobré rozptylové podmienky.

Kvalitu ovzdušia v okrese Levice ovplyvňujú zdroje znečisťovania ovzdušia, z nich najmä veľké a stredné zdroje. V okrese Levice bolo evidovaných 11 veľkých zdrojov a 262 stredných zdrojov znečisťovania. V meste Levice bolo evidovaných 117 zdrojov znečisťovania ovzdušia, z toho 9 veľkých zdrojov a 108 stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia (71 prevádzkovateľov zdrojov znečisťovania ovzdušia). Na území okresu Nové Zámky je evidovaných 13 zdrojov veľkého znečistenia a 188 stredných zdrojov znečistenia. Z hľadiska emisií, za posledné roky došlo k poklesu produkcie väčšiny hlavných znečisťujúcich látok (t/rok). V okrese Topoľčany podľa údajov Odboru starostlivosti o životné prostredie Okresného úradu Topoľčany je v okrese evidovaných 222 veľkých a stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia. Z toho bolo 23 veľkých a 199 stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia. V okrese Zlaté Moravce najväčší znečisťovatelia ovzdušia (najmä Wienerberger Slovenské tehelne s.r.o. Zlaté Moravce, SECOP, s.r.o., Továrenská 49, Zlaté Moravce, KTL ZM, a.s., Továrenská 49, Zlaté Moravce a Prvá energetická a teplárenská spoločnosť s.r.o.). V okrese Šaľa je umiestnená monitorovacia stanica v Trnovci nad Váhom, ktorá je vo vlastníctve prevádzkovateľa Duslo a.s. Šaľa, so sledovaním dodržania limitných hodnôt ukazovateľov (TZL – PM₁₀, SO₂, NO_x), limitné hodnoty sa dodržia a sú priebežne sledované OŽP Duslo a.s. Šaľa. V spolupráci so SIŽP Nitra bola vykonaná spoločná kontrola v Duslo a.s. Šaľa a v MESSER Tatrags s.r.o., stredisko Šaľa, k prevencii vzniku závažných priemyselných havárií.

V **Banskobystrickom kraji** je podľa § 9 zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší je územie mesta Banská Bystrica zaradené medzi oblasti riadenia kvality ovzdušia na základe výsledkov kvality ovzdušia z dôvodu prekročenia imisných limitov pre PM 10 a PM 2,5. Znečistená oblasť zaberá plochu 103 km², populácia vystavená znečisteniu predstavuje 79 583 obyvateľov (zdroj SHMÚ: Hodnotenie kvality ovzdušia rok 2012. V roku 2014 Okresný

úrad v Banskej Bystrici vypracoval Program na zlepšenie kvality ovzdušia v oblasti riadenia kvality ovzdušia – územie mesta Banská Bystrica. Je v ňom uvedený zoznam zdrojov znečisťovania, ktoré prispievajú alebo môžu prispievať k prekročovaniu limitných hodnôt PM 10, ako aj krátkodobé opatrenia, ktoré budú plniť prevádzkovatelia uvedených zdrojov znečisťovania. Okresný úrad v Banskej Bystrici v mesačných intervaloch zasiela RÚVZ výsledky sledovania kvality ovzdušia.

Úroveň znečistenia ovzdušia v meste Banská Bystrica monitoruje Slovenský hydrometeorologický ústav prostredníctvom dvoch plnoautomatických monitorovacích staníc (AMS). Jedna je umiestnená na Štefánikovom nábreží v ovzduší SO₂, NO₂, CO, prachové častice PM 10, PM 2,5 a benzén. Druhá AMS je na Zelenej ulici, kde sa vykonávajú merania oxidu dusičitého, ozónu a prachových častíc PM 2,5. V lokalite Štefánikovo nábrežie došlo v roku 2014 k prekročeniu priemernej ročnej limitnej hodnoty koncentrácií PM 10 (40 µg.m⁻³/rok). Parameter možného 35 násobného prekročenia limitnej hodnoty koncentrácie prachových častíc PM 10 bol prekročený 52 krát. 35-násobné možné ročné prekročenie bolo dosiahnuté v novembri 2014. Najviac prekročení limitnej hodnoty 50 µg.m⁻³ bolo zaznamenaných v mesiacoch november (16 prekročení) a december (11 prekročení). Z výsledkov tiež vyplývajú vyššie hodnoty koncentrácií PM 10 najmä v zimných mesiacoch s maximálnou hodnotou 114 µg.m⁻³ nameranou v decembri. V porovnaní s rokmi 2011 (127 prekročení), 2012 (62 prekročení), 2013 (57 prekročení) došlo v roku 2014 k zníženiu počtu na 52 prekročení. K výraznému zníženiu došlo po dobudovaní cestného obchvatu Banskej Bystrice v roku 2012.

Hodnoty koncentrácií pre **oxid siričitý** sú hlboko pod úrovňou denného limitu. Priemerná koncentrácia z vykonaných meraní je 7,35 µg.m⁻³ a maximálna denná hodnota je 11 µg.m⁻³. K prekročeniu limitných hodnôt nedošlo ani u **oxidu uhoľnatého**. Priemerná hodnota vypočítaná z nameraných 8-hodinových hodnôt bola 1258,74 µg.m⁻³. Priemerná koncentrácia z vykonaných meraní pre **oxid dusičitý** je 115,42 µg.m⁻³. V roku 2014 nedošlo k prekročeniu 1-hodinovej limitnej hodnoty 200 µg.m⁻³. Priemerná ročná koncentrácia z vykonaných meraní **benzénu** v roku 2014 bola 1,32 µg.m⁻³, čo predstavuje 26,4 % limitnej hodnoty. Priemerná koncentrácia z vykonaných meraní pre oxid dusičitý je 29,52 µg.m⁻³. V roku 2014 nedošlo k prekročeniu 1-hodinovej limitnej hodnoty 200 µg.m⁻³. Priemerná hodnota ozónu vypočítaná z nameraných 8-hodinových hodnôt bola 41,1 µg.m⁻³. V roku 2014 došlo k prekročeniu limitnej hodnoty (120 µg.m⁻³) až 31 krát z možného 25-násobného prekročenia. Pre jemné prachové častice frakcie PM 2,5 nie je upravená limitná ani odporúčaná hodnota. Na základe kontinuálneho monitorovania je možné konštatovať, že mesto Banská Bystrica je zaťažené najmä prachovými časticami s priemerom menším ako 10 µm (PM 10). Z údajov získaných z AMS možno konštatovať, že došlo k poklesu meraných znečisťujúcich látok v ovzduší.

RÚVZ Zvolen uvádza, že oblasť ochrany voľného ovzdušia je sledovaná priebežne pri posudzovaní predložených návrhov na umiestnenie stavieb v rámci územného konania a návrhov na uvedenie stavieb, príp. ich častí, do užívania. V rámci posudzovania projektovej dokumentácie je požadované predloženie hodnotenia vplyvov navrhovanej stavby, resp. činnosti, na životné prostredie, vrátane ovzdušia. Podľa § 9 zák. č. 478/2002 Z. z. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky zaradilo v okrese Žiar nad Hronom oblasť územia mesta Žiar nad Hronom a obce Ladomerská Vieska medzi oblasti riadenia kvality ovzdušia na základe výsledkov hodnotenia kvality ovzdušia v roku 2005 z dôvodu prekročenia imisných limitov pre PM10. Uvedený stav trval aj v roku 2014. V oblasti s riadenou kvalitou ovzdušia žije 20 689 obyvateľov. Krajský úrad životného prostredia v Banskej Bystrici Všeobecne záväznou vyhláškou č. 3/2007 z 9. marca 2007 vydal akčný plán na zabezpečenie kvality ovzdušia (Akčný plán Žiar nad Hronom). Krajský úrad životného prostredia, odbor starostlivosti o životné prostredie, Banská Bystrica, zasielal RÚVZ v Žiari nad Hronom mesačné hlásenia o monitoringu kvality ovzdušia za mesiace

december 2013 (hlásenie zaslané po spracovaní VS za rok 2013) až december 2014. Na automatickej meracej stanici bolo za toto obdobie zaznamenané 1 prekročenie limitnej hodnoty PM₁₀. Ovzdušie spádového územia v okresoch Rimavská Sobota a Revúca je monitorované meracími stanicami SHMÚ, ktoré sú umiestnené v meste Hnúšťa a Jelšava. Na území okresu Veľký Krtíš sú evidované 3 veľké zdroje znečistenia ovzdušia a 127 stredných zdrojov znečistenia ovzdušia.

Počas roka 2014 v **Žilinskom kraji** nebola zaznamenaná žiadna sťažnosť na zhoršenú kvalitu ovzdušia príp. zápach v meste. V okrese Žilina je evidovaných 17 znečisťovateľov, ktorí sú kategorizovaní ako veľkí znečisťovatelia a 289 stredných znečisťovateľov. Medzi najväčších znečisťovateľov v meste Žilina patrí Žilinská teplárenská a. s., TL ,SO₂,NO_x CO a org. O /najviac oxidy síry a dusíkaté látky/. Od r. 2007 je v Žiline funkčná len jedna monitorovacia stanica na Obežnej ulici. Denne sa monitorujú NO₂, PM₁₀ a ozón. V meste Žilina ostáva najväčší problém z imisného hľadiska PM₁₀. Počet prekročení v ukazovateli PM₁₀ bol v roku 2014 – 51x, čo je postupné výrazné zlepšenie za ostatné roky.

V zmysle všeobecne platnej záväznej vyhlášky OÚŽP Žilina č. 1/2014 zo dňa 21.2.2014, ktorou sa vydáva Akčný plán pre územie mesta Žilina, na základe prekročenia dennej limitnej hodnoty PM₁₀ – 50 µg/m³ a predpokladu pokračovania zlých poveternostných podmienok, úrad na svojej webovej stránke informuje obyvateľov o situácii, účinkoch na ľudské zdravie a odporúčaníach.

V zóne Žilinského kraja bolo územie mesta Ružomberok a obce Likavka vymedzené ako oblasť riadenia kvality ovzdušia pre znečisťujúcu látku PM₁₀. Vymedzené územie je charakteristické ako priemyselná oblasť, v ktorej majú zastúpenie priemyselné podniky – tepláreň, výroba celulózy a papiera, malé lokálne zdroje a tiež automobilová doprava. Okrem prachu je ovzdušie v meste Ružomberok a blízkom okolí znečistené aj ďalšími škodlivinami, ako sú oxidy síry, oxidy dusíka a zápachajúce organosírne zlúčeniny. V súvislosti s prekračovaním povolenej dennej limitnej hodnoty tuhých častíc do veľkosti 10 µm v ovzduší (PM₁₀), ktorý bol prekročený v dňoch 29.3.2014, 31.3.2014 a 3.4.2014, a v dňoch 27.10. až 29.10.2014, vyhlásil v dňoch 4.4.2014 a 30.10.2014 Okresný úrad Žilina, odbor starostlivosti o životné prostredie, reguláciu s požiadavkou na uplatňovanie a plnenie krátkodobých opatrení, t.j. obmedzovanie úletov tuhých znečisťujúcich látok do ovzdušia, najmä pri stavebnej činnosti, odstraňovanie znečistenia z cestných komunikácií a udržiavanie čistoty územia mesta Ružomberok a obce Likavka, ako aj odporúčanie na obmedzenie individuálnej automobilovej dopravy a uprednostniť hromadnú autobusovú dopravu. K významným zdrojom znečistenia ovzdušia stále patria prevádzky spoločnosti Mondi SCP, a.s., Ružomberok a zariadenie na výrobu tepla v spoločnosti CZT, s.r.o., Ružomberok. Za posudzované obdobie roku 2014 v okrese LM nepridali nové významné zdroje znečistenia ovzdušia, ktoré by negatívne ovplyvňovali ovzdušie, prípadne aj zdravie ľudí.

V roku 2014 sa nevykonávalo cielené sledovanie vplyvu znečistenia ovzdušia na zdravie obyvateľstva. RÚVZ so sídlom v LM sleduje chorobnosť na vybrané diagnózy akútnych respiračných ochorení a chrípku a chrípke podobných ochorení osobitne v okresoch LM a Ružomberok. Podkladom k spracovaniu údajov sú týždenné hlásenia praktických lekárov pre deti a dorast a pre dospelých. Podľa výsledkov je zrejmé, že chorobnosť na akútne respiračné ochorenia v r. 2004 – 2014 je v okrese Ružomberok vyššia v porovnaní s okresom LM. Potvrdený je vyšší výskyt komplikácií v Ružomberku po akútnych respiračných ochoreniach (bronchopneumónia a pneumónia, otitída, sinusitída), ako v LM. Uvedené skutočnosti síce nie je možné dať do priamej súvislosti vplyvom znečisteného vonkajšieho ovzdušia, avšak poukazujú, že aj častice PM₁₀ a menšie môžu ako jeden z faktorov ovplyvňovať chorobnosť populácie na dýchacie cesty.

Územie miest Martin a Vrútky je v rámci Žilinského kraja vymedzené ako Oblasť riadenia kvality ovzdušia. V priebehu posledných rokov došlo k miernemu zníženiu emisií TZL

z veľkých a stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia, ale naopak došlo k značnému nárastu emisií TZL z malých zdrojov, hlavne z lokálneho vykurovania domácností. Ďalšími významnými a narastajúcimi zdrojmi, podieľajúcimi sa na znečisťovaní ovzdušia, sú doprava, resuspenzia tuhých častíc z povrchu ciest, erózia odkrytej pôdy a nespevnených povrchov, prašnosť z lokálnej stavebnej činnosti. Výsledkom sú zvýšené koncentrácie imisii PM₁₀, čo dokazujú i výsledky meraní koncentrácie znečisťujúcich látok v ovzduší merané na automatickej monitorovacej stanici SHMÚ (meria sa: PM₁₀, PM_{2.5}; NO-NO₂-NO_x; CO; benzén; ozón). V Martine sa nachádza jedna meracia stanica SHMÚ. V roku 2014 dosahovali priemerné denné koncentrácie PM₁₀ hodnotu nad 45 µg/m³ tri dni za sebou (28.10.2014 – 30.10.2014) a prekročením dennej limitnej hodnoty PM₁₀ - 50 µg/m³, bol predpoklad, že v nasledujúcich dňoch sa poveternostné podmienky nezlepšia. Na základe Všeobecne záväznej vyhlášky Obvodného úradu životného prostredia v Žiline č. 3/2013 zo dňa 21.2.2013, ktorou sa vydáva Akčný plán na zabezpečenie kvality ovzdušia pre oblasť riadenia kvality ovzdušia katastrálne územie mesta Martin a Vrútky a znečisťujúcu látku PM₁₀ a PM_{2,5}, RÚVZ so sídlom v Martine uplatnil krátkodobé opatrenia a na internetovej stránke www.ruvzmartin.sk informoval obyvateľov a poskytol odborné informácie o účinkoch zvýšených koncentrácií prachových častíc na zdravie ľudí.

V rámci „Programu na zlepšenie kvality ovzdušia v oblasti riadenia kvality ovzdušia pre územie miest Martin a Vrútky“ sú navrhnuté opatrenia s cieľom dosiahnuť zníženie podielu spaľovania pevných palív, inštaláciou účinnejších elektroodlučovačov, inštaláciou automatizovaných monitorovacích zariadení, čistením a skrúpaním komunikácií, ako aj realizáciou technologických opatrení v prevádzkach, ktoré sú významnými zdrojmi znečisťovania ovzdušia.

V **Košickom kraji** základným východiskom pre hodnotenie kvality ovzdušia v meste Košice a v okrese Košice - okolie sú výsledky meraní koncentrácií znečisťujúcich látok v ovzduší, ktoré realizuje Slovenský hydrometeorologický ústav na stanicích Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia (NMSKO), spolu so štyrmi stanicami s monitorovacím programom EMEP. V nadväznosti na merania sa pre plošné hodnotenie kvality ovzdušia využívajú metódy matematického modelovania. SHMÚ navrhol na rok 2013 v SR 18 oblastí riadenia kvality ovzdušia v ôsmich zónach a v dvoch aglomeráciách. Aglomerácia Košice, s vymedzeným územím mesta Košice, bola vybraná pre oxid siričitý, oxid dusičitý, oxidy dusíka, častice PM₁₀, častice PM_{2,5}, benzén a oxid uhoľnatý. Pre znečisťujúcu látku PM₁₀ bola v aglomerácii/zóne: Košice/Košický kraj vymedzená oblasť kvality ovzdušia pre územie mesta Košice a obcí Bočiar, Haniska, Sokolany, Veľká Ida, s celkovou plochou 302 km² a počtom obyvateľov 245 422. Na území mesta Košice sú dlhodobo umiestnené 3 automatizované monitorovacie stanice prevádzkované SHMÚ.

Najväčší podiel na znečistení prízemnej vrstvy atmosféry v meste Košice má doprava a ťažký priemysel, najmä strojárstvo, hutníctvo a metalurgia, ktorý je umiestnený v južnej časti mesta a ovplyvňuje aj ovzdušie okolitých obcí Bočiar, Haniska, Sokolany, Veľká Ida.

Mesto má taktiež vypracovaný Program na zlepšenie kvality ovzdušia, ktorý je spracovaný pre vymedzenú oblasť riadenia kvality ovzdušia, ktorú tvorí katastrálne územie mesta Košice a katastrálne územie obcí Bočiar, Haniska, Sokolany a Veľká Ida, kde dochádza k prekročovaniu limitnej hodnoty znečisťujúcej látky PM₁₀.

Územie mesta Strážske (okres Michalovce) bolo SHMÚ na základe hodnotenia kvality ovzdušia v zónach a aglomeráciách v roku 2011 podľa § 9 ods. 3 zák. č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov navrhnuté do oblasti riadenia kvality ovzdušia SR na rok 2012, znečisťujúca látka – PM₁₀. Vymedzená oblasť riadenia kvality ovzdušia má charakter mesta, v ktorom sa nachádza priemyselná oblasť. V meste Strážske je umiestnená jedna požadovaná monitorovacia stanica s meraním znečisťujúcej látky PM₁₀, PM_{2,5}, ktorej prevádzkovateľom je SHMÚ. Vymedzené územie tvorí plocha 24,78 km² s počtom

obyvateľov 4 421. Program na zlepšenie kvality ovzdušia v oblasti riadenia kvality ovzdušia – územie mesta Strážske bol aktualizovaný v roku 2013.

Nakoľko na území okresu Rožňava oblasť ochrany voľného ovzdušia je sledovaná priebežne pri posudzovaní predložených návrhov na umiestnenie stavieb v rámci územného konania a návrhov na uvedenie stavieb, príp. ich častí do užívania.

Významným zdrojom znečisťovania ovzdušia v okrese Spišská Nová Ves v oblasti Rudňany – Markušovce bol závod 06 Rudňany š.p. ŽELBA Spišská Nová Ves s úpravou železnej rudy, vytlačenej v Rudňanoch a s výrobou ortuti. Zdrojom znečistenia ovzdušia v predmetnej lokalite zostáva úprava a výroba barytového koncentráту rôznej zrnitosti. Rekultiváciou plôch v bývalom závode Rudňany došlo k zníženiu sekundárnej prašnosti v ovzduší. Ako lokálny zdroj znečistenia ovzdušia je možné hodnotiť nezabezpečený a voľný povrch časti odkaliska Rudňany (plocha suchej časti). Z výsledkov geologického prieskumu kontaminácie územia vyplynulo, že územie je znečistené ortuťou a kadmium v kategórii B a C a znečistenie sa prejavuje aj v spodnej vode. Na stránke Enviroportálu v časti Enviromentálne záťaž je pre k.ú. Markušovce zapísaná enviromentálna záťaž Markušovce – okolie - ťažba rúd v Registri A (evidencia pravdepodobných enviromentálnych záťaží). Ďalšími významnými zdrojmi znečisťovania ovzdušia pevnými aerosólmi sú spoločnosti na ťažbu a spracovanie kameňa a to ŽPSV spol. s r.o. Olnava, Calmit spol. s r.o. Margecany a Východoslovenské kameňolomy a.s. Spišská Nová Ves, Novoveská Huta s ťažbou a drvením vápenca v lokalite Gretla a ťažbou a drvením sadrovca a anhydritu v Novoveskej Hute. Mesto Krompachy, s dlhoročným extrémnym znečisťovaním všetkých zložiek životného prostredia z výrobných aktivít závodov Kovohuty, SEZ a Železorudné bane v Slovinkách má zvýšené koncentrácie ťažkých kovov, vrátane zinku, pochádzajúce z prírodných zdrojov a historického znečistenia, sú preukázané v pôdach, povrchových vodách tokov, ich sedimentoch a v podzemných vodách.

Na území **Prešovského kraja** je monitorovacia sieť Slovenského hydrometeorologického ústavu a stanice sú v Starej Lesnej, na Starine, v Gánovciach, Prešove, Vranove nad Topľou, Humennom, v Kolonickom sedle a sledujú: oxid uhličitý, oxid uhoľnatý, oxidy dusíka, ozón, tuhé častice PM₁₀ a PM_{2,5}. K 31.12.2014 bola koncentrácia tuhých častíc PM₁₀ prekročená na automatickej monitorovacej stanici v meste Prešov 43 krát. Tento údaj je potrebné považovať za predbežný, pretože môže byť korigovaný pri validácii údajov. K prekročeniu u ostatných monitorovaných znečisťujúcich látok nedošlo. Vymedzenými oblasťami riadenia kvality ovzdušia pre znečisťujúcu látku PM₁₀ v kraji sú: územie mesta Prešova s územím obce Ľubotice (rozloha vymedzeného územia je 79 km² s počtom obyvateľov 94 763) a územie mesta Vranov n/T s územím obcí Hencovce, Kučín, Majerovce a Nižný Hrabovec (rozloha vymedzeného územia je 65 km² s počtom obyvateľov 28 000). Objektívne hodnotenia zdravotnej závažnosti doterajšieho znečistenia neboli zatiaľ vykonané. Vzhľadom na skutočnosť, že v Prešovskom kraji je minimum diaľnic a rýchlostných komunikácií, ktoré sú situované mimo obytných zón, je možné zlepšenie stavu predpokladať až po dobudovaní diaľničnej siete. Intenzita dopravy má v sídlach miest a obcí jednoznačne rastúci trend s negatívnym dopadom na zdravie.

3.2. Zhodnotenie stavu kvality ovzdušia uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru

V roku 2013 sa sledovanie kvality ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru realizovalo na základe žiadosti obyvateľov bytov o odborné posúdenie podmienok bývania z hľadiska výskytu ohrozenia zdravia, najmä z dôvodu nevyhovujúcich mikroklimatických podmienok, výskytu vlhkosti a plesní a z dôvodu neadekvátneho využívania bytu jeho obyvateľmi. Výskyt mikrobiologických a biologických znečisťujúcich

látok sa objektivizoval v rámci úloh súvisiacich so zisťovaním kvality vnútorného ovzdušia budov. Kvalita vnútorného prostredia bola posudzovaná v zmysle vyhlášky MZ SR č.259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. V tabuľke č. 3.1 je uvedený prehľad meraní koncentrácie znečisťujúcich látok v interiéroch objektov.

V **Bratislavskom kraji** v r. 2014 bolo na odbore hygienických laboratórií vykonaných 90 meraní vnútorného ovzdušia v bytových priestoroch. V 75 prípadoch bol analyzovaný pevný aerosól s obsahom azbestu ako kontrola vnútorného ovzdušia po vykonaní asanačných alebo rekonštrukčných prác v objekte, z týchto vzoriek iba jedna nevyhovela požiadavkám. V bytových priestoroch bol ďalej sledovaný výskyt formaldehydu (9x), amoniaku (4x) a prchavých organických látok (2x). V žiadnej z týchto odberov nebol preukázaný výskyt sledovanej škodliviny. Výsledky boli posúdené podľa vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z., resp. podľa odporúčaní WHO. Z nebytových priestorov bolo analyzovaných 37 vzoriek vnútorného ovzdušia – na prítomnosť chlóru (20x), prchavých organických látok (15x) a formaldehydu (2x). V žiadnej zo vzoriek nebolo zistené prekročenie príslušných limitných hodnôt.

V **Trnavskom kraji** sledovanie stavu kvality voľného ovzdušia v spádovom území sa nevykonávalo.

V **Trenčianskom kraji** v roku 2014 bolo v sledovanom regióne konzultované znečistenie ovzdušia v uzatvorených priestoroch v bytových jednotkách s podozrením na výskyt plesní. V roku 2013 na základe žiadostí bola vykonaná obhliadka dvoch bytových priestorov - v meste Nová Dubnica a Stará Turá. V oboch prípadoch sa jednalo o byty s viditeľnou prítomnosťou plesní a vlhkosťou (len vizuálne posúdenie), ktoré obývala rodina s malými deťmi a seniori.

Na základe objednávky bol vykonaný odber sterov z vnútorného prostredia rímskokatolíckeho kostola Myjava na mikrobiologické vyšetrenie. Z jedného odberného miesta boli identifikované mikroorganizmy rodu *Penicillium* a z jedného odberného miesta boli identifikované mikroorganizmy rodu *Penicillium* a kvasinky. Objednávateľovi bolo spolu s výsledkami sterov zaslané odporúčenie riešiť úpravu mikroklimatických podmienok vnútorného prostredia kostola (teplota, vlhkosť) primerane podľa požiadaviek Vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

Na základe zistenia prítomnosti viditeľného nárastu plesní na stenách a strope v kúpeľniach zariadenia núdzového bývania v Myjave pri štátnom zdravotnom dozore bolo voči prevádzkovateľovi zariadenia začaté správne konanie a uložený pokyn na zabezpečenie odstránenia plesní a ich príčin.

RÚVZ so sídlom v Trenčíne riešil podnet fajčenia na autobusových zastávkach mesta Trenčín a vo vnútorných priestoroch autobusu s prevádzkovateľom mestskej hromadnej dopravy SAD Trenčín a.s., ktorý uviedol, že fajčenie v priestoroch autobusu bolo zlyhaním ľudského faktora, nakoľko pracovník porušil Smernicu generálneho riaditeľa č. 11/2008 Pracovné povinnosti vodiča autobusu. Fajčenie na autobusových zastávkach bolo postúpené na riešenie obecnej polícii v súlade s ustanoveniami zák. č. 377/2004 Z. z.

V **Nitrianskom kraji** v bytových priestoroch v okrese Komárno evidovali 3 prípady viditeľného rastu plesní, v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru. V bytových priestoroch RÚVZ so sídlom v Komárne zabezpečil 1 vyšetrenie na viditeľnú prítomnosť plesní (žiadosti obyvateľa). Jednalo sa o prenajaté bytové priestory, v ktorých bol evidovaný viditeľný rast plesní na vnútorných povrchoch stien a predmetov (cca 60 % vyšetrenej plochy), čo je nepripustné podľa vyhl. č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na

ubytovacie zariadenia. Vyjadrenie orgánu verejného zdravotníctva k zistenému stavu malo slúžiť pre žiadateľa ako podklad k žiadosti o pridelenie náhradného ubytovania s vyhovujúcimi podmienkami, podanej mestu Komárno. Obyvateľ bol upozornený na zabezpečenie nápravných opatrení. V nebytových priestoroch boli vykonané 2 vyšetrenia. V jednom prípade išlo o nedostatky zistené odd. hygieny detí a mládeže v rámci mimoriadnej kontroly ubytovacích zariadení pre deti a mládež internátneho typu, pri ktorej bola v piatich izbách zariadenia zistená viditeľná prítomnosť plesní (cca 20 % vyšetrenej plochy). Na základe zisteného stavu bolo nariadené vykonanie nápravných opatrení a premiestnenie ubytovaných študentov do iných priestorov. V druhom prípade išlo o nedostatky zistené odd. PPL pri bežnej kontrole prevádzky kancelárskych priestorov, pri ktorej bola zistená viditeľná prítomnosť plesní (cca 10 % vyšetrenej plochy). Na základe zisteného stavu bolo nariadené vykonanie nápravných opatrení.

Kvalita ovzdušia uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru z pohľadu viditeľnej prítomnosti plesní, vlhkosti a mikrobiologických faktorov sa v roku 2014 v okresoch Nitra, Nové Zámky, Levice, Šaľa a Zlaté Moravce nesledovala. V okrese Topoľčany sa sporadicky riešil výskyt plesní v bytoch – 2 obhliadky bytov.

V Banskobystrickom kraji na základe žiadostí obyvateľov bytov v bytových domoch v okrese Banská Bystrica a Brezno o odborné posúdenie výskytu vlhkosti a plesní boli v roku 2014 pracovníkmi oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia RÚVZ Banská Bystrica vykonané miestne obhliadky v šiestich bytoch. V piatich bytoch bola zistená viditeľná prítomnosť vlhkosti a plesní, ktoré poukazovali na možný zdroj vlhkosti a prítomnosť vhodných mikroklimatických podmienok pre rast a šírenie plesní. Užívatelia bytov boli upozornení na reálne riziko ohrozenia zdravia obyvateľov a to najmä detí, starých a chronicky chorých ľudí a ľudí s alergickým alebo astmatickým ochorením v dôsledku viditeľnej prítomnosti plesní v prostredí bytov. Žiadateľom bolo doporučené, aby zhodnotenie technického stavu bytového domu a vykonanie potrebných technických opatrení za účelom odstránenia možných príčin vlhkosti a plesne v stavebných konštrukciách riešili v spolupráci so správcom bytového domu a príslušným stavebným úradom, ktorý ak stavba nezodpovedá základným požiadavkám na stavby a ohrozuje zdravie užívateľov, je v zmysle zákona č. 50/1976 Zb. v platnom znení kompetentný vo veci konať.

Na základe podnetu bol riešený prípad prítomnosti cudzopasného hmyzu v ubytovacej časti hotela Lomnista v Jasení, okres Brezno. Následne bol vykonaný štátny zdravotný dozor s odberom vzoriek. Laboratórnymi testami bola potvrdená prítomnosť ploštice postelnej (*Cimex lectularius*). Z tohto dôvodu bol vydaný zákaz ubytovacej činnosti podľa § 12 ods. 2 písm. písm. n) zákona č. 355/2007 Z. z. a nariadená regulácia živočíšnych škodcov podľa § 12 ods. 2 písm. e) zákona č. 355/2007 Z. z.

Na RÚVZ Veľký Krtíš sa sledovanie kvality ovzdušia uzavretých priestorov budov nevýrobného charakteru realizovalo na základe podnetov obyvateľov. V prvom prípade išlo o nízku teplotu vzduchu v predajni, kde si zákazníčka chcela skúšať oblečenie. Následne bol v predajni vykonaný ŠZD, pri ktorom sa zistilo, že napriek zimnému obdobiu roka predajňa nebola vykurovaná a nameraná teplota v predajni bola 13°C. Prevádzkovateľ predajne nezabezpečil kvalitu vnútorného prostredia budovy tak, aby nepredstavovalo riziko v dôsledku prítomnosti fyzikálnych, chemických, biologických a iných zdraviu škodlivých faktorov a nebolo organolepticky zmenené, za čo mu bola uložená pokuta 350 €. V druhom prípade išlo o neadekvátne užívanie bytu jeho neprispôsobivým obyvateľom - alkoholikom bez dodržiavania základných hygienických návykov, ktorý obťažoval obyvateľov susediacich bytov hlavne zápachom, neporiadkom a hlučným správaním. Podnet bol postúpený spoločenstvu vlastníkov bytov, aby postupoval v zmysle zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov. Ostatné RÚVZ

Banskobystrického kraja v roku 2014 kvalitu ovzdušia uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru neposudzovali.

V **Žilinskom kraji** sa kvalita vnútorného prostredia bytových jednotiek a priestorov nevýrobného charakteru sa v roku 2014 sledovala v súlade s Vyhláškou MZ SR č.259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. Na RÚVZ Žilina boli podané 3 písomné podnety na prešetrenie vnútorného prostredia budov a nevyhovujúce podmienky, na byty s výskytom plesní na stenách a stropoch a na dezolátny stav nehnuteľnosti. Žiadostí na prešetrenie situácie v bytoch sme v roku 2014 prijali 8. V 3 prípadoch bolo vykonané meranie mikroklimatických podmienok /teplota, vlhkosť, prúdenie vzduchu/ v spolupráci s OLA, v 2 prípadoch obhliadky stavu s vydaním podporných stanovísk, ostatné boli vybavené po konzultácii s právnym oddelením písomnými stanoviskami.

Na požiadanie Stavebného bytového družstva v KNM bol vykonaný odber a vyšetrenie vzoriek v spolupráci s RÚVZ Žilina na stanovenie plesní a kvasiniek z fasády bytového domu v KNM za účelom stavebno-technickej úpravy objektu.

V rámci plnenia hlavnej úlohy č. 1.7 sme vykonali v dňoch 18.07.2014 a 15.12.2014, v súčinnosti s pracovníkmi laboratórií RÚVZ so sídlom v Žiline, meranie mikroklimatických podmienok vo veľkých bazénových halách – v hale vodného sveta zariadenia Aquarelax Dolný Kubín, v zmysle Vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. Súbežne boli merané aj hladiny hluku, odobraté vzorky vody na kúpanie z bazénov, stery z podláh stien a zriaďovacích predmetov a z ovzdušia.

V **Košickom kraji** pracovníci odboru hygieny životného prostredia v okrese Košice mesto vydali v roku 2014 sedem odborných vyjadrení k výskytu plesní v byte. Majitelia bytov a prevádzkovatelia budov boli poučení o negatívnych účinkoch plesní na zdravie a o možnostiach riešenia vzniknutého stavu. V ostatných okresoch Košického kraja neboli vykonávané merania kvality ovzdušia v priestoroch nevýrobného charakteru. V okrese Michalovce bola vykonávaná v rámci ŠZD v nebytových budovách len vizuálna kontrola vnútorného prostredia, zameraná na viditeľnú prítomnosť plesní a vlhkosti, pri ktorej neboli zistené nedostatky. V okrese Rožňava boli riešené 3 podnety: jeden vo veci ohrozenia zdravia obyvateľov bytového domu v dôsledku zhromažďovania odpadov v jednom z bytov a dva vo veci nehygienických podmienok bývania v bytovom dome. Podnety boli postúpené na riešenie príslušnému mestu a obci.

V **Prešovskom kraji** v rámci úlohy programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike na roky 2013 – 2015 RÚVZ so sídlom v Poprade ako riešiteľské pracovisko pokračoval v sledovaní kvality vnútorného ovzdušia vo veľkých bazénových halách v prevádzke AQUACITY Poprad. Počas letného merania v mesiaci august pracovníci RÚVZ so sídlom v Poprade vykonali spolu 27 sterov z vybraných plôch, odobrali 5 vzoriek vody na kúpanie a 1 vzorku geotermálnej vody a uskutočnili odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie ovzdušia na 7 odberných miestach akvaparku.

4. Pôsobenie zdrojov hluku v životnom prostredí

4.1. Zdroje hluku v životnom prostredí

Hluk je sprievodným javom väčšiny prírodných dejov, technologických a pracovných procesov a životnej aktivity ľudí a je jedným zo základných faktorov ovplyvňujúcich kvalitu životného prostredia, najmä v urbanizovaných oblastiach.

Podiel podnetov občanov zameraných na prekračovanie prípustných hodnôt hluku v životnom prostredí z rôznych prevádzok v celkovom počte podaní v posledných rokoch neustále stúpa. Príčinou je intenzívna urbanizácia prostredia, nárast počtu developerských aktivít vo väčších mestách spojených s prudkým rastom intenzity environmentálne nepriaznivej individuálnej automobilovej dopravy. I napriek už vžitému preventívnemu prístupu v podobe dôsledného požadovania spracovania hlukových štúdií so zapracovaním záverov a odporúčaní do projektovej dokumentácie pri posudzovaní územných plánov a vypracovaní záväzných stanovísk orgánov verejného zdravotníctva ako dotknutých orgánov v územnom konaní stavieb, ktoré by mohli byť stacionárnym (výrobné a obchodné prevádzky, pohostinské zariadenia a pod.) či mobilným (výstavba a prestavba diaľnic, rýchlostných ciest a ostatných pozemných komunikácií či železničných dráh) zdrojom nadmerného hluku, resp. pri umiestňovaní chránených objektov do hlučného prostredia, ako aj pri posudzovaní zámerov podľa zákona č. 24/2006 Z. z. ostáva hluk jedným z najvýznamnejších environmentálnych problémov najmä vo vzťahu k zodpovednosti za tzv. starú hlukovú záťaž spôsobenú postupným nárastom intenzity pôsobenia zdrojov hluku v územiach s limitovanými možnosťami zabezpečenia protihlukovej ochrany ako aj vo vzťahu ku konfliktným situáciám v súvislosti s funkčným využitím územia pri zmenách v územnom plánovaní.

- *Stacionárne zdroje hluku*

Zo stacionárnych zdrojov hluku pôsobia negatívne najmä areály podnikov situovaných v styku s obytnou zástavbou. V hlavnom meste pretrváva problém nadmerného nočného hluku z prevádzky trolejbusového depa na Hroboňovej ul. ktoré je v prevádzke viac desaťročí bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva a spôsobuje hluk na fasádach okolitých rodinných domov. V ostatných regiónoch rušivo pôsobia najmä: areál METRANS /Danubia/ (Dunajská Streda), Slovakiaring - výcvikové zariadenie pre vodičov (Orechová Potôň) a mnohé ďalšie. Medzi najdôležitejšie stacionárne zdroje hluku v okresoch Nitra, Zlaté Moravce, Šaľa, ktoré sú v prevádzke alebo sa uvažuje s ich umiestnením a prevádzkou sa zaraďujú bioplynové stanice, kotolne tepelného hospodárstva a povrchové ťažobné práce kameňa a štrkopieskov. Osobitým problémom regiónu sú tiež veterné parky (Šurianky, Veľké Zálužie, Zbehy, Horná Kráľová).

K rastúcemu trendu vývoja podnetov prispievajú aj zdroje stacionárneho hluku v obytných a polyfunkčných objektoch (VZT, výťahy, výmenníkové stanice) ako aj umiestňovanie výrobných prevádzok a supermarketov v obytnej zóne.

Za jeden z najčastejších stacionárnych zdrojov hluku, ktorý obyvateľov obťažuje, možno považovať hluk z produkcie hudby v pohostinských, reštauračných, príp. iných zábavných zariadeniach.

Opakovane sú evidované podnety na nadmerný hluk zo zvonov kostolov umiestnených v strede vysokopodlažnej obytnej zástavby (Bratislava - Karlova Ves, Ružinov).

Časté sú tiež podnety obyvateľov na rušenie nočného pokoja alebo verejného poriadku v zmysle platných všeobecne záväzných nariadení obcí, žiadosti o skrátenie prevádzkovej doby rušivých prevádzok či susedské spory fyzických osôb súvisiace s narušením pokojného spolunažívania v zmysle občianskeho zákonníka. Podnety tohto charakteru sú s ohľadom na obmedzené kompetencie orgánov verejného zdravotníctva odstupované na riešenie obciam, resp. miestnym úradom.

- *Mobilné zdroje hluku*

Najvýznamnejším mobilným zdrojom hluku je prirodzene *cestná doprava*, ktorej tranzitná zložka i napriek budovaniu obchvatov stále prechádza obývaným územím mnohých miest a obcí na Slovensku. Nepriaznivá situácia je v hlavnom meste SR Bratislave, kde hluk na ťažiskových komunikáciách ustavične prekračuje príslušné prípustné hodnoty. Najviac problémové sú obostavané úseky v okolí diaľnice D2, resp. komunikácií v meste (Lamačská, Pražská, Šancová, Trnavská, Račianska, Bajkalská, Prievozská, Gagarinova) smerujúcich k diaľničným komunikáciám a hlavným dopravným ťahom do regiónu (smer Brno, Žilina, Pezinok, Dunajská Streda, atď.). Hodnoty hluku sa tu pohybujú na úrovni 70 dB cez deň a v noci klesajú iba o 2 – 5 dB. Problém hluku z cestnej dopravy je však dominantný aj v mnohých ďalších mestách a regiónoch (Čadca, Dolný Kubín, Dunajská Streda, Galanta, Komárno, Košice, Levice, Lučenec, Martin, Námestovo, Nitra, Nové Zámky, Prešov, Rimavská Sobota, Senica, Skalica, Trnava, Trenčín, Tvrdošín, Veľký Krtíš, Zvolen, Žiar nad Hronom, Žilina). Problematické sú najmä štátne cesty smerujúce na hraničné priechody. V mestách Banská Štiavnica, Sereď a ďalších zostáva situácia problematická i napriek vybudovanému obchvatu. K nežiaducemu stavu okrem rastúcej intenzity dopravy výrazne prispieva aj výstavba priemyselných parkov, počet parkovacích miest v obytných zónach či zhoršujúci sa technický stav vozidiel.

V mnohých lokalitách je významným zdrojom hluku *koľajová doprava*, železničná alebo električková v dotyku s obytným územím. K problémovým úsekom ležiacim na styku so železničnými traťami patria viaceré oblasti mestských častí Bratislavy (Lamač, Ružinov, Trnávka, Prievoz a Dolné Hony), obce ležiace na tratiach Bratislava – Komárno, Bratislava – Nové Zámky – Štúrovo, Nové Zámky – Šurany – Zvolen, Nové Zámky – Prievidza. Situácia je nepriaznivá aj v mestách Gelnica, Spišská Nová Ves, Ilava a ďalších. Očakávané zlepšenie situácie v Bratislave v súvislosti s realizáciou medzinárodného projektu TEN-T z dôvodu odloženej výstavby tohto železničného koridoru zatiaľ nenastáva.

Evidované sú aj podnety na hluk z prejazdov električiek (Bratislava – Staré Mesto, Karlova Ves, Rača). Podobná situácia je tiež v meste Košice.

Letecká doprava ovplyvňuje hlukovú záťaž v oblastiach situovaných v okolí letísk, ide napr. o územie mestských častí Bratislavy a priľahlých obcí situovaných v blízkosti Letiska M. R. Štefánika. Vojenské letisko je zdrojom hluku v obci Kuchyňa v okrese Malacky, najmä počas vojenských leteckých cvičení. Hluk z letiska je zdrojom podnetov aj v meste Zvolen.

Osobitným problémom v Bratislave v posledných rokoch javí výstavba heliportov na strechách novobudovaných hotelov (Kempinski, Zimný štadión), ktoré sú umiestnené v obytnej zástavbe a podľa hlukových štúdií spĺňajú požiadavky na max. 1 - 2 pohyby vrtuľníkov za deň, resp. noc. V roku 2014 predmetné heliporty neboli využívané.

4.2. Opatrenia na zníženie hlučnosti

V rámci posudzovania zámerov z hľadiska vplyvov na životné prostredie je v nadväznosti na očakávanú zmenu akustických pomerov požadovaná predikcia hlukových pomerov významných z hľadiska predmetného zámeru. Návrhy opatrení na zníženie hlučnosti bývajú súčasťou hlukových štúdií (urbanistické, zmena dispozičného riešenia, technologické, organizačné a pod.), ktoré sa rozpracovávajú v ďalších stupňoch projektovej dokumentácie. Pri výstavbe obytných objektov umiestňovaných v blízkosti hlavných komunikácií sú vyžadované hlukové štúdie s návrhom opatrení na ochranu ich vnútorného prostredia. Pri kolaudáciách stavieb sa požaduje objektivizácia hlukových pomerov v území meraním, resp. overenie predikcie hluku, pokiaľ bola spracovaná hluková štúdia.

Pri posudzovaní územných plánov miest a obcí sa do regulatív požaduje riešiť aj ochrana území určených na obytnú a rekreačnú zástavbu pred hlukom z dopravy, resp. výrobných areálov, v prípade rizikových území sa požaduje zapracovať do regulatív požiadavka na spracovanie územného plánu zóny.

RÚVZ Bratislava, hl. mesto na území **Bratislavského kraja** v roku 2014 riešil mnoho podnetov (celkom 77 podnetov) na hluk z dopravy, výrobných prevádzok, z pohostinných zariadení a hudobných produkcií v nich, fitness centier, z technologických zdrojov, zo stavebnej činnosti a hluk z letných aktivít v rámci letnej sezóny na Zlatých pieskoch a z podujatia Festival BeeFree v areáli Divoká voda v Čunove. Pri povoľovaní nových prevádzok v obytných objektoch boli vyžadované údaje o nepriezvučnosti konštrukcií, ktorá je často zisťovaná ako nedostatočná, neumožňujúca umiestnenie ani pomerne málo hlučných aktivít. Pri kolaudáciách niektorých dopravných stavieb nebolo dosiaľ vydané záväzné stanovisko k trvalému užívaniu z dôvodu nedoriešenia protihlukovej ochrany obyvateľov (napr. diaľnica D1/D61 Viedenská cesta – štátna hranica SR/MR, diaľnica D2 Sitina - Harmincova). Riešený bol problém nadmerného nočného hluku z diaľnice D2 v oblasti Lamača, kde bola na základe pokynu orgánu verejného zdravotníctva vybudovaná protihluková stena.

Za účelom odstránenia nadmerného hluku bolo v roku 2014 vydaných 9 záväzných pokynov, z toho 6 bolo splnených a 3 sú v štádiu vybavovania. V 2 prípadoch boli udelené pokuty za správny delikt v čiastke 515 Eur.

V r. 2014 vykonali odborní pracovníci úradu celkom 103 meraní hluku – ako objektivizáciu niektorých podnetov a v 20 prípadoch ako platené služby na základe objednávok prevádzkovateľov zdrojov hluku.

V **Trnavskom kraji**, v okresoch Trnava, Piešťany a Hlohovec vykonalo 15 súborov meraní hluku v životnom prostredí. Niektoré súbory meraní boli vykonávané opakovane z dôvodu kontroly účinnosti opatrení pre zníženie hluku do životného prostredia. Z celkového počtu bolo zdrojom hluku v 2 prípadoch výrobné prevádzky, v 6 prípadoch pohostinské zariadenie, v 4 prípadoch technologické zariadenia – vzduchotechnika, v 2 prípadoch mimopracovné aktivity ľudí a v 1 prípade cestná doprava. Prevažovalo meranie na základe podnetov pre hluk z technologických zariadení a pohostinských zariadení. Z celkového počtu meraní boli všetky vyhodnotené ako neopodstatnené.

V okrese Dunajská Streda bol riešený 1 podnet na obťažovanie obyvateľov hlukom z činnosti vzduchotechnických zariadení inštalovaných na streche obchodného domu v Dunajskej Strede. Podnet bol vyhodnotený ako neopodstatnený.

Podnety na hluk z rôznych stacionárnych zdrojov v roku 2014 prešetrovali aj RÚVZ v **Trenčianskom kraji**. Išlo napr. o hluk vznikajúci prevádzkou technologických zariadení umiestnených pri objekte kryokomory regeneračno – relaxačného centra KRYOWELL (Trenčín), výrobného areálu OXYMAT Slovakia, s.r.o. (Trenčín), karanténnej stanice psov (Trenčín), kotolne na spaľovanie biomasy (Trenčín), hluk z chladiacich zariadení, vzduchotechniky a zásobovania predajne Billa, hluk z mobilnej elektrocentrály pri Hoteli Magnus (Trenčín), výrobného areálu OXYMAT - Slovakia s.r.o (Vaňovce) hluk z vykonávania ťažby na vodnom diele Nosice a ďalšie. Zaznamenané boli tiež podnety týkajúce sa hluku z prevádzky lietadiel nad letiskom Trenčín, ktorý bol postúpený na doriešenie Ministerstvu dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, hluk z letiska Dubnica pri obci Slávnica na tréningové a súťažné lety športových súťažných pilotov počas majstrovstiev sveta v leteckej akrobacii (realizované pod záštitou VUC Trenčianskeho samosprávneho kraja).

Hladiny hluku v životnom prostredí by v budúcnosti mohli významne ovplyvniť realizácie stavieb „rýchlostná cesta R8 Nitra – križovatka R2“, „rýchlostná cesta R2 Veľké Bierovce –

Pravotice“, „modernizácia železničnej trate Nové Mesto nad Váhom – Púchov“, ktoré sú v súčasnosti v projekčnom riešení. Súčasťou návrhov rýchlostných komunikácií ako i modernizácie železničnej trate je návrh protihlukových stien pri obytnej zástavbe.

Na doriešenie podnetov na hluk bolo RÚVZ so sídlom v Trenčíne vydaných 10 pokynov na zabezpečenie objektivizácie hluku v životnom prostredí a v prípade prekročenia prípustných limitov na vykonanie protihlukových opatrení .

V **Nitrianskom kraji** pokračovala v záujme zníženia hlučnosti aj v roku 2014 výsadba izolačnej zelene a realizácia stavebno-technických úprav na konkrétnych objektoch v okrese Komárno. K zníženiu hlučnosti z dopravy prispievajú i kruhové objazdy prevádzkované na frekventovaných križovatkách (Komárno, Kolárovo), pozitívny vplyv sa očakáva aj realizáciou plánovaného nového mosta cez Dunaj do Maďarska s následným vybudovaním obchvatu a odľahčenia zastaveného územia mesta od tranzitnej medzinárodnej dopravy. V súvislosti s podnetmi, boli ako opatrenia na zníženie hlučnosti realizované technické úpravy zdrojov hluku, výmenou technológie zariadení, prípadne obmedzenie činnosti v priestoroch v blízkosti obytného prostredia, úprava prevádzkovej doby alebo odstránenie zdroja hluku tak, aby sa obmedzil rušivý vplyv zariadení na obytnú zástavbu. V okrese Levice opatrenia, ktoré bude potrebné prijať na eliminovanie hluku v životnom prostredí súvisia hlavne s organizáciou dopravy – vylúčenie tranzitnej dopravy z centra miest a jej riešenie mimo sídelných útvarov ako aj budovanie ochranných protihlukových bariér v miestach obytných štvrtí exponovaných zvýšenou hladinou hluku. Opatrenia na zníženie hluku sa aplikujú už v procese územného plánovania. Pri významných stavebných akciách sa vyžaduje spracovanie hlukových štúdií vplyvu prevádzky už v štádiu posudzovania umiestnenia týchto stavieb.

V roku 2014 bol napr. riešený problém nadmerného hluku kostolných zvonov rímskokatolíckeho kostola (Levice), boli prijaté opatrenia - zníženie času zvonenia a počtu zvonov; hluk z prevádzky autoumyvárne na Tureckom rade (Levice), kde boli vykonané zo strany prevádzkovateľa opatrenia na zmiernenie hluku z prevádzky s následnou objektivizáciou hluku meraním, ktorá preukázala dodržiavanie prípustných hladín hluku v súlade s platnou legislatívou. Na zníženie hlučnosti v prípade OC Kaufland (Topoľčany) bola postavená protihluková stena na streche OC a vykonaná bola izolácia potrubia.

V oblasti dopravy (nadmerná hlučnosť a vibrácie z veľkotonážnych áut, hluk z cesty II. triedy/562) boli z dôvodu zvýšenej hlučnosti v dotknutých okresoch Nitra, Zlaté Moravce, Šaľa vykonané opatrenia smerujúce k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľstva z dôvodu hlavne v oblasti dopravy.

Regionálne úrady verejného zdravotníctva v **Banskobystrickom kraji** tiež prešetrili väčší počet podnetov na hluk zo stacionárnych zdrojov. V roku 2014 v rámci posudzovacej činnosti napr. pri posúdení návrhu na územné konanie stavby „Obchodné centrum – Galéria Lučenec“ v intraviláne mesta Lučenec, pri posúdení umiestnenia stavby „Výrobný areál PRP Tomášovce“ (Lučenec) boli uplatňované požiadavky z hľadiska hluku v rámci prejedávania územných plánov a pri vydávaní záväzných stanovísk v rámci predložených zámerov o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a v rámci územných konaní dopravných stavieb.

Výstavbou rýchlostnej komunikácie R1 došlo k výraznému odľahčeniu intenzity dopravy na ceste I/65 a tým k zníženiu hlučnosti v obciach, cez ktoré prechádza cesta I/65. V úseku pod mestom Žiar nad Hronom bola na R1 vybudovaná protihluková stena v tvare oblúka v smere k mestu. Na zníženie hlučnosti v Žiari nad Hronom bola realizovaná výstavba rýchlostnej komunikácie R2 (I/50) obchvat mesta Žiar nad Hronom po hranicu Trenčianskeho kraja. Ako súčasť tejto stavby bola za Žiarom nad Hronom, v lokalite obce Lovčica – Trubín, realizovaná protihluková stena v dĺžke 184, 0 m a výške 2,5 m. Špeciálny stavebný úrad povolil časovo obmedzené predčasné užívanie cesty R2. Je predpoklad, že rýchlostná cesta R2, obchvat

mesta Žiar nad Hronom, zníži počet prejazdov hlavnou tepnou, cestou I/50, cez mesto v smere na Trenčín.

Aktuálne je zníženie hlučnosti realizáciou dopravných opatrení v samotnom meste Banská Štiavnica. Stavebný úrad Banská Štiavnica prerušil územné konanie stavby „cesta I/51 Banská Štiavnica – Banská Belá, obchvat“, pre ktoré RÚVZ vydal nesúhlasné záväzné stanovisko, nakoľko návrh nie je celkom v súlade s ÚPN VÚC BBSK a mesta Banská Štiavnica a v návrhu pre územné konanie neboli dodržané prípustné hodnoty hladiny hluku z dopravy v obytnom prostredí a neboli dostatočne riešené protihlukové opatrenia. V roku 2014 oddelenie HŽPZ riešilo 1 podnet obyvateľov na hluk z hudobnej produkcie festivalu Gothoom v Novej Bani, kde boli prekročené prípustné hladiny hluku vo vonkajšom prostredí pre kategóriu územia II a časový interval noc, vyhlášky č. 549/2007 Z. z., RÚVZ začal voči organizátorovi podujatia správne konanie, ktoré v súčasnosti nie je ukončené.

Na území **Žilinského kraja** bolo v rámci preventívneho dozoru riešených niekoľko hlukových štúdií z dôvodu výstavby obytných a polyfunkčných domov s prevládajúcou funkciou bývania pri rušných mestských komunikáciách a tiež z dôvodu vplyvu stavieb na okolie. Prevádzky logistického centra COOP Jednota a TESCO Varín boli uvedené do skúšobnej prevádzky z dôvodu potreby premerania zdrojov hluku.

Pracovníci RÚVZ sa zúčastňujú na komisionálnych jednaniach, konzultačných stretnutiach a pripomienkových konaniach vo veci odsúhlasovania riešenia významných investičných stavieb. V rámci týchto stavieb boli posudzované hlukové štúdie pre stavby: „Rýchlostná cesta R5 Svrčinovec – štátna hranica SR/ČR“, „Diaľnica D3 Čadca, Bukov – Svrčinovec“. Pri uvedených stavbách išlo z hľadiska ochrany zdravia obyvateľstva o odsúhlasenie protihlukových opatrení, ktoré prispievajú k eliminácii negatívneho faktora. Možné zdroje hluku a ich eliminácia boli posudzované v rámci územnoplánovacích podkladov Možné zdroje hluku a ich eliminácia boli posudzované v rámci územnoplánovacích podkladov Zmena a Doplnok č. 4 ÚPN Čadca, Zmena a Doplnok č. 3 ÚPN obce Čierne, Zmena a Doplnok č. 2 ÚPN Nová Bystrica, Zmena a Doplnok č. 2 ÚPN Kysucké Nové Mesto, Zmena a Doplnok 2013 ÚP CMZ Čadca, ÚPN Nesluša, ÚPN Dunajov a kolaudačným konaním prešla stavba Obchvat mesta Čadca– preložka cesty I/11. Táto stavba bola príslušným stavebným úradom uvedená do skúšobnej prevádzky s nariadením monitoringu hluku pre investora stavby vzhľadom na obytnú zástavbu.

Pre potreby rozhodovacej činnosti orgánu na ochranu zdravia pre jednotlivé oddelenia priame meranie v teréne vykonáva, za prítomnosti tunajších pracovníkov, RÚVZ so sídlom v Žiline. V uplynulom roku bolo v rámci Žilinského kraja riešených niekoľko podnetov na hluk z rôznych zdrojov. Išlo najmä o prevádzky s hudobnou produkciou (Lounge bar, Martin – podnet v štádiu šetrenia, Pohostinstvo „pod skalou“, Sučany), hluk šíriaci sa do obytnej zóny pri organizovaní spoločenských akcií v stravovacej prevádzke (Martin – podnet v štádiu riešenia), hluk z prevádzky MONDI SCP a.s. Ružomberok – boli prijaté opatrenia na zníženie emisií hluku v životnom prostredí, z JL ARENA Tréningová hala – prijaté protihlukové opatrenia, priestory haly boli spustené do prevádzky, hluk z prevádzky Rettenmeier Tatra Timber, s.r.o, Liptovský Hrádok – spoločnosť zabezpečila protihlukové opatrenia, dopravný hluk obchvat mesta Čadca – preložka cesty I/11, Betonáreň Čierne, Hluk z ihriska pri ZŠ Čierne a iné.

Najväčším zdrojom hluku v okrese Dolný Kubín je automobilová doprava, najmä na ceste I/59 Dolný Kubín – Trstená, vo výhlade je realizácia rýchlostnej komunikácie „R3 – Dolný Kubín – obchvat“ v štádiu schvaľovania. V dostavbe je rekonštrukcia časti štátnej cesty „I/59 Dolný Kubín – hranica okresu /Ružomberok/, pruh pre pomalé vozidlá“ pri obci Jasenová v okrese Dolný Kubín. V okrese Námestovo stavba „I/78 Námestovo – priedah“, ktorá by hlukovú situáciu v meste vyriešila, sa ani v roku 2014 nezačala realizovať. Situácia v okrese Tvrdošín, kde je najväčším problémom tiež automobilová doprava, najmä na ceste I/59

Podbiel – Trstená, sa doteraz neriešila. Plánovaná výstavba rýchlostnej komunikácie R3, jej časti Podbiel - Nižná, Nižná – Tvrdošín, Tvrdošín – obchvat, sú v štádiu schvaľovacieho procesu. V hodnotenom roku boli vydané záväzné stanoviská k územnému konaniu pre stavby: Autobusová stanica v Trstenej a Tvrdošín – Čerpacia stanica PHM.

Riešenie podnetov vyžadujúcich odstránenie hluku z hudobnej produkcie, kultúrno-spoločenských podujatí a barov je problematické aj v **Košickom kraji**. Napriek protihlukovým opatreniam sa obťažovanie hlukom, vzhľadom na blízkosť bytových domov, rieši zdlhávo. V roku 2014 bolo v okresoch mesta Košice a v okrese Košice - okolie riešených spolu 17 podnetov na obťažovanie hlukom, v rámci riešenia ktorých vykonali odborní pracovníci tunajšieho úradu sedemkrát meranie hluku, a to konkrétne: jedenkrát z prevádzky priemyselného závodu, trikrát z dopravy a dvakrát zo zvonenia zvonov. Za správny delikt v súvislosti s nespĺnením povinností, vyplývajúcich z ustanovení § 27 zák. č. 355/2007 Z. z., bolo prevádzkovateľom uložených päť pokút a šiestimi pokynmi boli nariadené opatrenia na vykonanie zníženia hlučnosti. Konkrétne protihlukové opatrenia spočívali v odhlučnení stropu miestnosti s technologickým zariadením v prevádzke priemyselného závodu, znížení rýchlosti električiek v problematických úsekoch a v technických opatreniach na zníženie hlučnosti zvonenia zvonov.

Z hľadiska ochrany zdravia obyvateľstva pred možnými negatívnymi účinkami hluku bolo v okrese Rožňava posudzovaných 11 návrhov, v rámci čoho boli vydané 4 záväzné stanoviská k návrhom zmien a doplnkov územných plánov obcí a 7 súhlasných stanovísk k strategickým dokumentom. V rámci spolupráce s odd. PPLaT a HVaPBP bolo vydaných 5 súhlasných stanovísk. V okrese Trebišov boli vo vyhodnocovacom období uplatnené opatrenia na zníženie hlučnosti šíriaceho sa z firmy VENAS a.s., Streda nad Bodrogom formou pokynu, termín zabezpečenia odstránenia nedostatkov trvá a tiež opatrenia na zníženie hlučnosti šíriaceho sa pri zásobovaní OC Kaufland Trebišov.

V prípade riešení podaných podnetov v **Prešovskom kraji** (okresy Humenné, Stará Ľubovňa, Svidník, Poprad a Prešov) bola podstatná časť z nich neopodstatnená. V prípade podnetov, pri ktorých bolo vykonané meranie hluku a bolo zistené prekročenie prípustnej hodnoty, uložil Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove prevádzkovateľom opatrenia a ich účinnosť bude objektivizovaná následnými meraniami.

Pri riešení podnetov na hluk v životnom prostredí RÚVZ úzko spolupracuje s miestnou samosprávou a konzultuje spôsob možného technického riešenia. V okresoch Bardejov, Kežmarok, Levoča, Medzilaborce, Sabinov, Snina, Stará Ľubovňa, Stropkov a Vranov nad Topľou neboli podané žiadne podnety na šetrenie hluku v životnom prostredí, resp. podané podnety boli neopodstatnené.

II. Analýza hygienickej problematiky v objektoch, v ktorých je vykonávaný štátny zdravotný dozor

Zariadenia občianskej vybavenosti

- **Zariadenia cestovného ruchu**

Regionálne úrady verejného zdravotníctva na Slovensku v roku 2014 evidovali 6918 zariadení rôzneho druhu poskytujúcich ubytovacie služby s celkovou kapacitou 219 738 lôžok. Oproti roku 2013 pribudlo 215 zariadení a narástla celková ubytovacia kapacita o 4150 lôžok. Nárast ubytovacích zariadení je v každom kraji. Pribudlo 9 hotelov, 47

penziónov, 31 turistických ubytovní. Podľa charakteru a účelu využitia sa rozlišujú prevádzky poskytujúce ubytovanie a ďalšie súvisiace služby v objektoch cestovného ruchu a zariadenia poskytujúce hromadné ubytovanie v robotníckych ubytovniach, hosteloch, moteloch a pod. V zariadeniach cestovného ruchu vykonávajú orgány verejného zdravotníctva v zmysle platnej legislatívy posudkovú činnosť pri schvaľovaní prevádzok. Úrady verejného zdravotníctva v nich vykonávajú aktuálne hygienické kontroly napr. počas letnej turistickej sezóny alebo pri príležitosti rôznych významných spoločenských a kultúrnych podujatí. Zameriavajú sa predovšetkým na dodržiavanie prevádzkového režimu, hygienického štandardu a kontrolu prevádzkových poriadkov. Prehľad o počte ubytovacích zariadení a ich kapacite spracovaný na základe podkladov RÚVZ na Slovensku podľa krajov je uvedený v tabuľke č. 5.1.

Na území **Bratislavského kraja** (okresy Bratislava I – V, vidiecke okresy Malacky, Pezinok, Senec) bolo v roku 2014 evidovaných 536 ubytovacích zariadení s celkovou kapacitou 39658 lôžok, čo oproti predchádzajúcemu roku znamená nárast o 20 zariadení a zvýšenie celkovej kapacity o 802 lôžok. Z tohto počtu sa 329 (61,4 %) prevádzok nachádza v Bratislave a 207 (38,6 %) vo vidieckych okresoch. Medzi najvýznamnejšie patrí Ubytovacie zariadenie Nivy, Mlynské nivy 70, Penzión Pri mlyne, Lozorno (komplex služieb aj so stravovaním a wellness, nadštandardné vybavenie), Turistická ubytovňa, Stupava, Polyfunkčný objekt s ubytovaním v areáli zdravia Rozálka, Pezinok (poskytované ubytovacie a stravovacie služby), Hotel Marathon a Hotel Nostalgia, Lichnerova ul., Senec (poskytované ubytovacie a stravovacie služby). V správnom konaní bolo vydaných 50 rozhodnutí k otvoreniu nových prevádzok, resp. prevádzok v súvislosti so zmenou prevádzkovateľa. V hodnotenom období sa vykonalo 21 hygienických kontrol v rámci štátneho zdravotného dozoru a šetrení, pri ktorých sa zistila zväčša vyhovujúca hygienická úroveň poskytovaných služieb.

Evidovaných bolo 10 podnetov od občanov na niektoré prevádzky s nižším hygienickým štandardom. Vo väčšine ubytovacích zariadení boli pri výkone štátneho zdravotného dozoru zistené tieto hygienicko – prevádzkové nedostatky: zariaďovacie predmety (nábytok – váľandy, matrace, skrine) boli značne opotrebované a poškodené, v spoločných umývniach opadávala omietka a obklad, v chodbách bola opotrebovaná podlahová krytina čo značne znižoval hygienický štandard hore uvedených zariadení. Taktiež nebolo zabezpečené oddelené skladovanie čistej a použitej bielizne, čo predstavuje reálne riziko prenosu epidemiologicky závažných ochorení. Opakovane sa riešili podnety na ubytovacie zariadenie na Trenčianskej ul. č. 53/A v Bratislave, na základe ktorých vykonali odborní pracovníci tunajšieho úradu hygienické kontroly v rámci štátneho zdravotného dozoru, pričom bolo o. i. zistené, že predmetná prevádzka naďalej nedisponuje súhlasným rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva k uvedeniu priestorov predmetného zariadenia do prevádzky, na základe čoho boli prevádzkovateľovi zariadenia uložené pokuty v celkovej výške 1500 Eur.

V **Trnavskom kraji** v sledovanom období štátny zdravotný dozor v ubytovacích zariadeniach bol zameraný prevažne v objektoch a zariadeniach v rámci letnej kúpacej sezóny. V rámci rozhodovacej činnosti orgánu verejného zdravotníctva bolo celkovo vydaných 50 rozhodnutí pre prevádzkovanie ubytovacích zariadení podľa Vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia. Celkovo bolo evidovaných 474 zariadení s celkovou kapacitou 17 471 lôžok. Štátny zdravotný dozor bol zameraný na dodržiavanie prevádzkového režimu, hygienického štandardu a kontrolu prevádzkových poriadkov. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru neboli zistené nedostatky v podmienkach prevádzkovania ubytovacích zariadení v okrese a nebolo začaté správne konanie vo veci uloženia pokuty.

V **Trenčianskom kraji** regionálne úrady verejného zdravotníctva vykonávajú štátny zdravotný dozor v 383 ubytovacích zariadeniach s kapacitou 14 755 lôžok. V roku 2014 bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 41 ubytovacích zariadeniach. Vo väčšine ubytovacích zariadení pri výkone štátneho zdravotného dozoru neboli zistené závažné nedostatky týkajúce sa vnútorného prostredia, priestorového usporiadania a funkčného členenia, vybavenia a prevádzky. Medzi drobné nedostatky vyskytujúce sa v niektorých ubytovacích zariadeniach patrilo nedostatok čistiacich a dezinfekčných prostriedkov, absencia lekárničky v zariadení, resp. jej nedostatočné vybavenie základným zdravotníckym materiálom. Rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky a k schváleniu prevádzkového poriadku bolo vydaných pre 23 nových ubytovacích zariadení.

V roku 2014 boli RÚVZ so sídlom v Trenčíne riešené 2 podnety na ubytovacie zariadenia. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru boli 1 prevádzkovateľovi nariadené opatrenia na odstránenie nedostatkov prevádzkovo-technického charakteru a s 2 prevádzkovateľom začaté správne konanie. Pri šetrení podnetu, v ktorom sa pisateľka sťažuje na neupratané izby, hmyz na izbách v Rekreačnom zariadení Javorinka Dubník v Starej Turej bolo tiež zistené, že prevádzkovateľ nedodržiava schválený prevádzkový poriadok ubytovacieho zariadenia.

Z dôvodu potvrdenej diagnózy – zápalu pľúc tzv. „legionárska choroba“ u klienta ubytovaného v penzióne v Trenčíne bol RÚVZ so sídlom v Trenčíne požiadaný o prešetrenie podozrenia na výskyt baktérie legionely vo vodovodnom rozvodnom systéme. Na základe žiadosti vykonali odborné pracovníčky odber vzoriek teplej vody a sterov v izbách penziónu zo sprchy a z vodovodného kohútika v kúpeľni. Z laboratórnych rozborov vyplynulo, že v dvoch izbách bola potvrdená vo vzorkách vody z vodovodného kohútika a zo sprchy *Legionella pneumophila sérotyp 1* a *Legionella pneumophila sérotyp 3*. Z dôvodu rizika ohrozenia verejného zdravia, boli prevádzkovateľovi zariadenia uložené opatrenia na redukciiu rozvoja legionel vo vodovodnom systéme a zavedenie systémových opatrení na zabránenie ich opakovanému výskytu. RÚVZ so sídlom v Trenčíne v roku 2014 prešetroval podnet na výstavbu, ukotvenie a prevádzku 20 hausbótov na rieke Váh.

V **Nitrianskom kraji** evidujeme spolu 138 ubytovacích zariadení s kapacitou 4809 lôžok. V rámci výkonu ŠZD bolo začaté správne konanie a uložená pokuta vo výške 200.- Eur. V okrese Nové Zámky bolo v roku 2014 v prevádzke 207 ubytovacích zariadení s celkovou kapacitou 6843 lôžok. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru neboli zistené nedostatky závažnejšieho charakteru. Najväčším strediskom cestovného ruchu v okrese Topoľčany je rekreačná oblasť Duchonka, ktorá má nadregionálny význam. Okrem súkromných a podnikových chat je tu k dispozícii autokemping s kapacitou 1500 osôb. Najväčším problémom v uvedenej rekreačnej oblasti zostáva nedoriešená likvidácia splaškových odpadových vôd, ale i kvalita vody v nádrži, ktorá vykazuje nízku priehľadnosť. V okrese Topoľčany bolo v sledovanom roku v prevádzke 36 ubytovacích zariadení s 2 476 lôžkami. V sledovanom roku pribudla jedna Ubytovňa Hrad s 15 lôžkami.

V **Žilinskom kraji** v rámci cieleného ŠZD bolo vykonaných 8 kontrol pohrebných služieb, 1 kontrolu v Nemocnici s poliklinikou Žilina v súvislosti so zaobchádzaním s ľudskými pozostatkami, 1 kontrolu v krematóriu v Žiline. Ďalšie dve kontroly sme vykonali v súvislosti s riešením opodstatneného podnetu na prevádzkovanie pohrebiska. V roku 2014 boli skúšobnou komisiou preskúšaní štyria žiadatelia na overenie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebnej služby a pohrebiska, boli vydané 4 osvedčenia o odbornej spôsobilosti. V okresoch Čadca a KNM má každá obec a mesto regiónu vyhradené územie na pochovávanie zosnulých. Prevádzkovateľmi cintorínov sú samosprávy jednotlivých sídiel, prípadne podnikateľské subjekty. Všetci prevádzkovatelia pohrebných služieb majú orgánom verejného zdravotníctva schválené prevádzkové poriadky svojich zariadení. V území s pôsobnosťou RÚVZ Dolný Kubín sa počet pohrebných služieb oproti roku 2013 nezmenil. Zo 7 pohrebných služieb 4 pohrebné služby vykonávajú naďalej prevoz ľudských

pozostatkov a ľudských ostatkov účelovými vozidlami. V okrese LM je prevádzkovaných 5 pohrebných služieb, v okrese Ružomberok 5 pohrebných služieb. V meste Liptovský Hrádok ukončila činnosť jedna pohrebná služba. Na území v pôsobnosti RÚVZ Martin sú evidované 3 prevádzky pohrebných služieb, z toho 1 prevádzka mala v tomto roku vydané nové rozhodnutie k uvedeniu priestorov pohrebných služieb do prevádzky, z dôvodu rozšírenia prevádzkových priestorov. Chladiace zariadenie s 10 miestami pre uloženie ľudských pozostatkov vlastní len jedna pohrebná služba (Silencia Martin), ostatné pohrebné služby využívajú chladiace boxy v rámci domov smútku na pohrebiskách v jednotlivých obciach (spolu 54). Najčastejšie zisťovanými nedostatkami v prevádzkach pohrebných služieb bola nedostatočná výmena vzduchu v miestnosti určenej na úpravu ľudských pozostatkov. V súvislosti s prevádzkou pohrebných služieb bol v roku 2014 riešený jeden podnet, týkajúci sa úpravy ľudských pozostatkov a ich ukladania do chladiaceho zariadenia. Na základe skutočností, zistených štátnym zdravotným dozorom, bolo vydané rozhodnutie o zákaze vykonávania akejkoľvek činnosti spojenej s poskytovaním pohrebných služieb v dotknutej prevádzke. Uvedenie priestorov dotknutej pohrebnej služby do prevádzky bolo predmetom nového správneho konania, ktoré bolo pre vážne nedostatky v posudzovaných priestoroch a predložených podkladoch/dokladoch zastavené.

V Banskobystrickom kraji, v spádovom území RÚVZ ktoré tvoria okresy Banská Bystrica a Brezno bolo v roku 2014 prevádzkovaných 313 ubytovacích zariadení (163 zariadení v okrese Banská Bystrica, 150 v okrese Brezno), ktoré sú zaradené do kategórií uvedených v tabuľke 5.1. V roku 2014 bolo vydaných 32 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky. Jednalo sa o nové zariadenia, zmenu prevádzkovateľa, zmenu ubytovacej kapacity alebo schválenie zmeny v prevádzkovom poriadku. Vydaniu rozhodnutia predchádzala obhliadka priestorov. Štátny zdravotný dozor (okrem obhliadky na základe žiadosti o uvedenie priestorov do prevádzky) bol vykonaný 32-krát, zameraný na kontrolu prevádzkovej hygieny, dodržiavanie prevádzkového poriadku, skladovanie a manipuláciu s bielizňou, zásobovanie pitnou vodou a kontrolu prevádzkovej dokumentácie. RÚVZ v roku 2014 zaevidoval 4 podnety na nedostatky v ubytovacích zariadeniach. Jeden z podnetov bol neopodstatnený (turistická ubytovňa Hotel SAD v Banskej Bystrici) a 3 podnety boli opodstatnené - horský hotel Lomnista v Jasení, kde bola potvrdená prítomnosť cudzopasného hmyzu v ubytovacej časti hotela, závažné porušovanie predpisov a ohrozenie verejného zdravia na základe podnetu bolo zistené vo wellness zariadení Hotela Bystrá v Bystrej, ďalší opodstatnený podnet poukazoval na nedostatky v stravovacích a ubytovacích zariadeniach v areáli Habakuky na Donovaloch. Nedostatky pri výkone ŠZD boli zistené aj v zariadení Hotel Biatlon v Osrbli. V prípade výskytu hmyzu v Hoteli Lomnista bol vydaný zákaz ubytovacej činnosti podľa § 12 ods.2 písm. n) a nariadená regulácia živočíšnych škodcov podľa § 12 ods. 2 písm. e) zákona č. 355/2007 Z. z. V ďalších troch prípadoch zistenia nedostatkov bolo začaté správne konanie o uložení pokuty za správne delikty podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z. z. s následným vydaním rozhodnutí o uložení pokuty v celkovej sume 1.600 €. RÚVZ Lučenec – v spádovom území (okresy Lučenec a Poltár) bolo v roku 2014 celkovo prevádzkovaných 34 zariadení s celkovou kapacitou 1 090 lôžok. Na uvedenie ubytovacích priestorov do prevádzky boli vydané 3 rozhodnutia. Pri výkone ŠZD v zariadeniach cestovného ruchu neboli uložené žiadne sankcie. RÚVZ Veľký Krtíš - v okrese V. Krtíš bolo v roku 2014 celkovo v prevádzke 39 zariadení s kapacitou 1 956 ubytovaných. Pre ubytovacie zariadenia bolo vydaných 7 rozhodnutí a 12 záväzných stanovísk. V rámci výkonu ŠZD bolo vykonaných 7 kontrol v ubytovacích zariadeniach. RÚVZ Zvolen - v spádovom území RÚVZ do ktorého patria okresy Zvolen, Detva a Krupina bolo v roku 2014 celkovo v prevádzke 147 zariadení s kapacitou 6 980 lôžok a vydal 14 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky z toho 5 bolo vydaných pre sezónne zariadenia umiestnené pri lyžiarskych vlekoch. RÚVZ Rimavská Sobota (okresy Rimavská

Sobota a Revúca) - bolo evidovaných celkom 48 ubytovacích zariadení s celkovou kapacitou 1 436 postelí a celkovo bolo vykonaných 24 kontrol v rámci ŠZD. V roku 2014 boli dané do prevádzky 4 ubytovacie zariadenia a vydané bolo 1 rozhodnutie na zmenu prevádzkového poriadku. Sankčné opatrenia boli uplatnené v 2 prípadoch – ubytovacie zariadenie „Robotnícky dom“ v Hnúšti, kde bola uložená pokuta vo výške 1 500 € za opakovane zistené nedostatky v rámci výkonu ŠZD a v rekreačnom zariadení Pstružné Revúca – Revúčka, ktoré bolo v prevádzke bez kladného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva s uloženou pokutou vo výške 165 €. RÚVZ Žiar nad Hronom (okresy Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica a Žarnovica) - v spádovom území RÚVZ bolo v roku 2014 prevádzkovaných 190 ubytovacích zariadení s celkovou kapacitou 4 535 lôžok. Bolo vydaných 17 rozhodnutí na uvedenie ubytovacích priestorov do prevádzky z tohto počtu bolo uvedených do prevádzky 9 novovybudovaných ubytovacích zariadení a v 8 prípadoch došlo k zmene prevádzkovateľa v už existujúcich zariadeniach. Pri výkone ŠZD bolo v 3 prípadoch zistené, že ubytovacie zariadenia poskytovali ubytovacie služby bez súhlasného rozhodnutia regionálneho hygienika, za čo boli uložené sankcie v sume 650 € a v jednom prípade za dlhodobu a opakovane sa vyskytujúce nedostatky uložená sankcia v sume 200 €. Celkovo bol ŠZD vykonaný v 31 ubytovacích zariadeniach.

Cestovný ruch v spádovom území **Žilinského kraja** zaznamenáva pomalší rozvoj ako po minulé roky. Dochádza najmä k rekonštrukčným prácam na starších objektoch slúžiacich najmä na časovo obmedzené ubytovanie priamo na území mesta Žiliny a najbližšom okolí. Naďalej dominuje vyšší štandard. Prakticky na rovnakej kvantitatívnej úrovni sú zastúpené zariadenia stredného štandardu. Nižší štandard sa na území mesta vyskytuje veľmi zriedkavo. K 31.12.2014 evidujeme 203 zariadení CR v okrese Žilina a 20 zariadení v okrese Bytča, z toho sú 3 autocampings. Najčastejšie sú zaradované do kategórií penzión, turistická ubytovňa, ubytovanie v súkromí a hotel. V sledovanom období sme posudzovali prevádzky nových zariadení, viac sme sa vyjadrovali k zmene prevádzkovateľa, alebo k zmene účelu využitia stavby (18 rozhodnutí – 6 nových zariadení, 12 zmena prevádzkovateľa, 1 záväzný stanovisko).

RÚVZ so sídlom v Žiline obdržal na vedomie výsledky rozborov vzoriek vody a sterov odobratých v Kúpeľnom dome Aphrodite Rajecké Teplice a FNŠP Žilina vyšetovaných v rámci úlohy 7.2 Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach... so zistenou prítomnosťou Legionella pneumophylla v obidvoch zariadeniach. Pracovníci odd. HŽPZ o zisteniach informovali SLK a.s. Rajecké Teplice – prevádzkovateľa KD Aphrodite a usmernili vedenie na vykonanie opatrení – termickej dezinfekcie vodou zohriatou na 60-70 °C. Po vykonaní opatrení pracovníci oddelenia odobrali kontrolné vzorky vody v počte 5, s negatívnym výsledkom. Aj napriek zisteným nedostatkom môže RÚVZ hodnotiť úroveň zariadení cestovného ruchu za rok 2014 ako hygienicky vyhovujúcu, nakoľko neboli zistené závažnejšie nedostatky z hľadiska ochrany zdravia.

V okresoch LM a Ružomberok sa nachádza spolu 693 ubytovacích zariadení s celkovou ubytovacou kapacitou 18651 lôžok, z toho 465 rekreačno-ubytovacích objektov s kapacitou 14408 lôžok sa nachádza v okrese LM a 228 objektov s kapacitou 4243 lôžok v okrese Ružomberok.

Vzhľadom na významnosť rekreačného územia najmä regiónov Nových Zámkov, Komárna, Levíc, Nitry je i naďalej pozorovaný mierny nárast zariadení v oblasti poskytovania ubytovacích služieb a rozvoja agroturistiky s doplnkovými službami – relaxačnými, regeneračnými zariadeniami a wellness centrami - sauna, vírivé vane, masáže a pod. v týchto, ako i v ostatných okresoch. V roku 2014 bolo v kraji 527 ubytovacích zariadení s celkovou ubytovacou kapacitou 20 180 lôžok. Ako z prehľadu vyplýva, najviac ubytovacích kapacít v rámci kraja je v hoteloch, penziónoch, kempingoch, chatových osadách a v iných zariadeniach. V kategórii iné sú uvedené rôzne priamo neklasifikované ubytovne

situované v rekreačných areáloch kúpalísk i mimo nich, v rôznych iných lokalitách okresov. V roku 2014 pribudlo v kraji 6 ubytovacích zariadení.

V **Košickom kraji** boli poskytované ubytovacie služby v 517 zariadeniach s celkovou ubytovacou kapacitou 18 683 lôžok. Počet zariadení sa oproti minulému roku zvýšil o 2, ubytovacia kapacita sa naopak znížila o 541 lôžok. K zníženiu počtu ubytovacích zariadení došlo hlavne v kategórii krátkodobé ubytovanie na súkromí. Ubytovacie zariadenia zatriedujú ich prevádzkovatelia podľa klasifikačných a fakultatívnych znakov do príslušných kategórií a tried v súlade s vyhl. MH SR č. 277/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú klasifikačné znaky na ubytovacie zariadenia pri ich zatriedovaní do kategórií a tried. Na základe rozhodnutí orgánu verejného zdravotníctva sú toho času poskytované ubytovacie služby v 70 hoteloch (+3 oproti roku 2013), 2 motelloch (bez zmeny), 133 penziónoch (+8), 81 turistických ubytovniach (+2), 9 kempingoch (-1), 32 chatových osadách (+2) a 145 ubytovaniach na súkromí (-9). Celkovo je to 472 zariadení s ubytovacou kapacitou 14 463 lôžok. Do kategórie „iné“ sú zaradené ostatné ubytovacie zariadenia – napr. „robotnícke“ ubytovne. Takýchto zariadení je v Košickom kraji 45 (+2) s kapacitou 3679 lôžok. V roku 2014 bolo orgánom verejného zdravotníctva vydaných 48 rozhodnutí na uvedenie ubytovacích zariadení do prevádzky (prevažná väčšina zariadení bola uvedená do prevádzky po zmene prevádzkovateľa) resp. na schválenie prevádzkových poriadkov. Do prevádzky boli uvedené napr. Penzión – Dargov, ubytovanie na súkromí – Viničky, ubytovanie na súkromí VILA TERASSE v Košiciach, Penzión u Námorníka v Košiciach – Šaci, Hotel Múza v Košiciach a Turistická ubytovňa na Jesenského ulici v Košiciach. Ubytovaciu kapacitu v Slovenskom raji rozšírilo ubytovacie zariadenie „Ubytovanie v súkromí, Arnutovce 119 a Hotel Mlyny, Mlyny - Biele Vody. V dvojpodlažnom objekte hotela je 13 dvojlôžkových izieb a 5 apartmánov. Do prevádzky boli uvedené pre SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, Radničné námestie 8, Banská Štiavnica dve zariadenia a to Prevádzkové zariadenie Palcanská Maša 291 s ubytovacou kapacitou 14 stálych lôžok a 1 príležitostné lôžko a Prevádzkové zariadenie Palcanská Maša 292 s ubytovacou kapacitou 20 stálych lôžok. V okrese Gelnica taktiež pribudlo „Ubytovanie v súkromí na Hlavná 94.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo uskutočnených 112 kontrol, pri ktorých neboli zistené závažné nedostatky. V 9 zariadeniach boli zápisnične nariadené opatrenia na odstránenie nedostatkov prevádzkovo-technického charakteru. Následnou kontrolou v 7 zariadeniach bolo zistené ich odstránenie. V dvoch zariadeniach termíny na odstránenie zistených nedostatkov plynú. V jednom prípade bol vydaný pokyn na odstránenie zistených nedostatkov

V roku 2014 boli na RÚVZ so sídlom v Košiciach riešené 3 podnety poukazujúce na hygienické nedostatky v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Košice – Šaca (dodržiavanie prevádzkovej hygieny v celách a v zariadeniach na osobnú hygienu, nevyhovujúci povrch podláh, používanie drepových záchodov na niektorých celách, nedostatok teplej vody a obmedzený prístup odsúdeného ku teplej vode, nevyhovujúca kvalita pitnej vody, manipulácia s osobnou bielizňou - nedostatočná starostlivosť o osobnú a posteľnú bielizeň a obuv pre odsúdených, zamorenie areálu väznice hlodavcami, porozhadzovaný komunálny odpad v okolí objektov a zápach z kanalizácie). Na základe podnetov bol v zariadení 3x uskutočnený výkon ŠZD a zároveň bol vykonaný jeden odber vzorky pitnej vody. Dva podnety boli uzatvorené ako neopodstatnené. Jeden podnet bol v jednom bode, týkajúcom sa nevyhovujúceho stavu podláh v celách a v komunikačných priestoroch, uzatvorený ako opodstatnený a následne bol prevádzkovateľovi väznice vydaný pokyn na odstránenie zistených nedostatkov s termínom plnenia do júna 2015.

V **Prešovskom kraji** v roku 2014 oproti minulému roku nenastali podstatné zmeny. V rámci ŠZD bolo vykonaných 584 kontrol. V prevádzkach za zistené nedostatky bolo

uložených 8 blokových pokút v celkovej výške 317 €. Jednému prevádzkovateľovi ubytovacieho zariadenia za prevádzkovanie bez rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva k uvedeniu priestorov do prevádzky bola uložená pokuta za správny delikt vo výške 165 €. V rekreačnej oblasti Domaša stále nie sú doriešené problémy ubytovacích zariadení súvisiace so zásobovaním pitnou vodou.

• Zariadenia starostlivosti o ľudské telo

V hodnotenom období v roku 2014 bolo v Slovenskej republike spolu 18440 zariadení starostlivosti o ľudské telo, čím sa počet zariadení zvýšil oproti roku 2013 o 1929 zariadení (tab. 5.2). Za problém možno považovať skutočnosť, že nie všetci prevádzkovatelia oznamujú orgánu verejného zdravotníctva zatvorenie prevádzky, preto niektoré ostávajú v evidencii až do najbližšieho výkonu štátneho zdravotného dozoru (ďalej len ŠZD).

Problematika služieb v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo je veľmi dynamická. Pokračovalo sa v trende schvaľovania nových prevádzok formou združených činností rôznych druhov služieb a to prevažne v polyfunkčných objektoch, administratívnych budovách, veľkých obchodných komplexoch, sporadickejšie v nebytových priestoroch, alebo v satelitných objektoch, najmä rodinných domoch. Významnú časť posudkovej činnosti predstavovalo schvaľovanie nových pracovných miest v jestvujúcich prevádzkach, ktoré je značne dynamické a premenlivé. Vo väčšine prípadov posudkovej činnosti u nových prevádzok išlo o účelovo upravené a vybavené priestory, ktoré spĺňali požiadavky vyhl. MZ SR č. 554/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov. Problémy sa vyskytovali pri umiestňovaní uvedeného typu prevádzok do priestorov veľkoobchodných komplexov s nevyhovujúcimi svetelno-technickými podmienkami, preto ich schvaľovanie bolo vynútené uplatňovaním náhradných opatrení na ochranu zdravia exponovaných pracovníkov podľa požiadaviek prílohy č. 4 vyhl. MZ SR č. 541/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov. V ostatnom období je osobitným fenoménom čoraz častejšie poskytovanie nových druhov služieb, ktoré pomocou špeciálnej prístrojovej techniky a procedúr sú zamerané najmä na starostlivosť o pleť a dosiahnutie a udržanie štíhlej línie (IPL, rádiová frekvencia, prístrojové lymfodrenáže, fotojuvenizácia, fotoepilácia, oxylifting, ultrazvukové kavitáže, bielenie zubov, dermoabrázia, laserové odstraňovanie tetovania a i.). Tieto činnosti majú síce charakter služieb starostlivosti o ľudské telo, ale v mnohých prípadoch predstavujú zdravotné výkony podľa legislatívy o poskytovaní zdravotníckej starostlivosti, sú vysoko zdravotne rizikové a mali by ich vykonávať zdravotnícki pracovníci s príslušným kvalifikačným vzdelaním podľa osobitného predpisu. Vzhľadom k tomu, že legislatíva na ochranu verejného zdravia však poskytovanie takýchto služieb v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo nezakazuje, ich schvaľovanie je len sprevádzané upozornením, že vydané rozhodnutia sa nevzťahujú na akékoľvek liečebné účinky poskytovaných procedúr a vydané sú výlučne z hľadiska záujmov na ochranu verejného zdravia. Niektoré ďalšie opatrenia uplatňované pri schvaľovaní týchto prevádzok (napr. zabezpečenie odborného zdravotného dohľadu nad danou službou zdravotníckym pracovníkom s príslušným vzdelaním, požiadavky na zdravotnú a technickú bezpečnosť prístrojovej techniky a procedúr) majú len odporúčací odborný a zdravotno-výchovný charakter a nie je možné ich za súčasného stavu celej súvisiacej legislatívy právne vymáhať.

V každom novom zariadení bol pred začatím prevádzky vykonaný ŠZD zameraný na dispozičné usporiadanie zariadenia, podmienky dodržiavania prevádzkovej hygieny, dezinfekcie a sterilizácie pracovných nástrojov, zdravotnú a odbornú spôsobilosť zamestnancov, vypracovanie prevádzkového poriadku, kontrolu dokumentácie k prístrojovému vybaveniu používanému v jednotlivých zariadeniach a certifikátov na kozmetické výrobky.

V súvislosti s novelou vyhl. MZ SR č. 554/2007 Z. z. v znení vyhl. MZ SR č. 75/2014 (s účinnosťou od 1. mája 2014) bola v hodnotenom období venovaná tiež osobitná starostlivosť schvaľovaniu prevádzok nových solárií s opaľovacími prístrojmi. Súhlas so schvaľovaním nových prevádzok solárií bol vydaný po preukázaní používania ultrafialových žiaričov (trubic) s limitom celkovej efektívnej ožiarenosti do 0,3 W/m² a predložení vyhovujúcich výsledkov kvality UV žiarenia s uvedením max. času opaľovania pre jednotlivé typy pokožky. Tiež sa vyžadovala prevádzková dokumentácia na opaľovacie prístroje - s prílohou technickej dokumentácie (popis prístroja, životnosť UV žiaričov, max. doba opaľovania daná distribútorom -korelovala sa vždy s výsledkami merania, doklad o zaškolení určeného pracovníka pre obsluhu opaľovacích prístrojov), prevádzkového poriadku a dokladmi o odbornej a zdravotnej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo.

V rámci kontroly dodržiavania prevádzkových poriadkov sa sledovalo aj dodržiavanie zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov, jeho porušenie nebolo zistené.

V súvislosti s oznámením hlavného hygienika SR o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov v EÚ nahlásených v systéme RAPEX boli v roku 2014 vykonané vo všetkých krajoch previerky v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo zamerané aj na kontrolu používania zdravotne nebezpečných kozmetických výrobkov hlásených systémom rýchleho varovania (RAPEX v Európskej únii) s negatívnym výsledkom.

Hygienická situácia v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo v **Bratislavskom kraji** v sledovanom období r. 2014 nezaznamenala významnejšie zmeny oproti predchádzajúcemu obdobiu. V skladbe a počte zariadení stále dominujú samostatné prevádzky klasických služieb - najviac kaderníctva 933 (30,0 %), kozmetiky 648 (20,8 %), klasické masáže 521 (16,7 %). Najmenej samostatných prevádzok sa vyskytuje so zameraním na piercing, nastreľovanie náušnic, erotické salóny a tetovanie. V posudkovej činnosti sa po preukázaní predpísaných legislatívnych požiadaviek na daný typ zariadení celkovo vydalo 460 rozhodnutí k schváleniu nových prevádzok, alebo nových pracovných miest v existujúcich prevádzkach, zmene prevádzkovateľa, rozšíreniu prevádzky o ďalšie poskytované činnosti vrátane prevádzkových poriadkov. Uvedené predstavuje mierny nárast v počte schválených zariadení (14,8 %). Súhlas so schvaľovaním nových prevádzok solárií v celkovom počte 7 bol vydaný po preukázaní používania ultrafialových žiaričov (trubic) s limitom celkovej efektívnej ožiarenosti do 0,3 W/m² a predložení vyhovujúcich výsledkov kvality UV žiarenia s uvedením max. času opaľovania pre jednotlivé typy pokožky. Na odbore HŽP evidujeme celkom 104 prevádzok s opaľovacími zariadeniami, ktoré budú v najbližšom období skontrolované z hľadiska používania UV žiaričov s predpísaným limitom celkovej efektívnej ožiarenosti. V rámci plnenia prioritných úloh odboru bola tiež preverená úroveň dekontaminácie prostredia vo vybraných prevádzkach pedikúr BSK kraja. ŠZD sa vykonal v 11 prevádzkach pedikúr zameraný na kontrolu dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu v týchto prevádzkach. Pri kontrolách boli zároveň odobraté i stery na kontrolu sterility vysterilizovaných pedikérskeho nástrojov a stery na laboratórne vyšetrenie mikrobiálnej kontaminácie pracovných plôch a povrchov prevádzok pedikúr. Z celkového počtu odobratých 10 sterov nevyhovelo skúške sterility pre prítomnosť mikroorganizmov 10 sterov, t.j. percento kultivačne pozitívnych sterov tvorilo 100 %. Na kontrolu mikrobiálnej kontaminácie prostredia prevádzok pedikúr bolo celkovo odobraných a kultivačne vyšetrených 11 sterov z pracovných povrchov, pričom 8 sterov bolo vyhodnotených ako nevyhovujúcich pre prítomnosť patogénnych mikroorganizmov. Sankcie za nevyhovujúce mikrobiologické výsledky neboli vzhľadom na chýbajúcu legislatívu uložené. Prevádzkovatelia však boli zápisnične upozornení na ďalšie zistené nedostatky, ktoré boli v rozpore s príslušnou legislatívou na ochranu verejného zdravia. V 1 prípade neboli nápravné

opatrenia splnené, preto bola prevádzkovateľovi v správnom konaní uložená pokuta 300 € za správny delikt podľa § 57 zák. č. 355/2007 Z. z., ktorá bola v odvolacom konaní potvrdená ÚVZ SR. Na úseku kontrolnej činnosti sa v rámci ŠZD vykonalo v priebehu r. 2014 celkom 55 kontrol, ktoré boli zamerané na vykonávanie poskytovaných služieb podľa schválených prevádzkových poriadkov, pričom v tomto smere neboli zisťované nedostatky. Nevyhovujúca hygienická situácia však bola zisťovaná v prevádzkach preverovaných na základe podaných podnetov zákazníkov. Podnety v celkovej počte 5 sa týkali najmä nedodržovania prevádzkovej hygieny zariadenia v zmysle zásad prevádzkového poriadku. Bolo vydaných 5 rozhodnutí o pokute za prevádzkovanie priestorov bez súhlasu v celkovej sume 3193 Eur.

V rámci **Trnavského kraja** v roku 2014 bolo vydaných spolu za kraj 286 nových rozhodnutí na nové prevádzky, v ktorých sa súčasne schvaľovali aj návrhy prevádzkových poriadkov zariadení a rozhodnutia pre schválenie prevádzkových poriadkov. Zvýšená pozornosť bola venovaná výkonu ŠZD na všetkých prevádzkach s opaľovacími prístrojmi. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru neboli zaznamenané výrazné nedostatky.

V **Trenčianskom kraji** je v prevádzke celkovo 2194 zariadení starostlivosti o ľudské telo. Rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky a k schváleniu prevádzkových poriadkov bolo vydané pre 245 zariadení starostlivosti o ľudské telo. ŠZD bol vykonaný v 119 zariadeniach. Za zistené nedostatky bola prevádzkovateľom uložená pokuta v 28 zariadeniach v celkovej sume 3670 €. Blokové pokuty boli uložené 2 prevádzkovateľom v celkovej sume 35 €. V rámci oznámenia o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkov v Európskej únii zo systému RAPEX bolo vykonaných 177 kontrol na preverenie výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov.

V **Nitrianskom kraji** bolo celkom v regióne 2311 zariadení starostlivosti o ľudské telo. Na základe výsledkov ŠZD možno konštatovať, že hygienická situácia v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo je v okresoch kraja na vyhovujúcej úrovni. V rámci výkonov ŠZD boli prevádzkovatelia upozornení na dôsledné dodržiavanie požiadavky správneho pracovného postupu pri očistení, resp. dezinfekcii pracovných nástrojov, ako i na používanie biocídnych prípravkov, ktoré sú registrované v Centre pre chemické látky a prípravky Slovenskej republiky, v zmysle platnej legislatívy. Dôsledne bolo na prevádzkach sledované aj plnenie povinnosti zdravotnej a odbornej spôsobilosti pracovníkov poskytujúcich uvedené služby. 8 prevádzok solárií v regióne Komárna, na základe ohlásenia prevádzkovateľov bolo zrušených. V rámci prešetrovania podnetov bolo odobratých 21 vzoriek sterov z pracovných pomôcok a pracovných plôch v kadernických zariadeniach. V okrese Nové Zámky ŠZD bol vykonaný v 41 prevádzkach, inšpekcie v 24 prevádzkach. Obhliadky boli vykonané v 54 prevádzkach. Za zistené nedostatky boli uložené v dvoch prevádzkach blokové pokuty vo výške 40 Eur. V zariadeniach starostlivosti o ľudské telo bolo odobratých 64 vzoriek sterov z pracovných plôch a pracovných pomôcok zo 14 zariadení. Závažné boli 3 vzorky z dvoch zariadení. Závažnosť vzoriek bola riešená blokovou pokutou.

V roku 2014 bolo v **Banskobystrickom kraji** evidovaných 1793 zariadení starostlivosti o ľudské telo. Najčastejšie zistené nedostatky sa týkali najmä doplnenia, resp., zmeny prevádzkového poriadku podľa platnej legislatívy, doplnenia obsahu lekárničky, doplnenia čistiacich a dezinfekčných prostriedkov, vymaľovania priestorov, nesprávnej manipulácie s čistou a použitou bielizňou. Za zistené nedostatky boli uložené blokové pokuty a sankcie. Kontrola mikrobiálnej kontaminácie povrchov a predmetov bola vykonávaná sterovou metódou v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica (48 sterov), RÚVZ Veľký Krtíš (140 sterov), RÚVZ Lučenec (90 sterov), RÚVZ Žiar nad Hronom (157 sterov). Výskyt patogénnych a podmienených patogénnych mikroorganizmov bol zistený v zariadeniach v spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom v 3 zariadeniach a v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica v 1 zariadení bol zistený výskyt aerobných sporulátov. Po vykonaných opatreniach boli výsledky kontrolne odobratých sterov negatívne. Kontrolu účinnosti

sterilizátorov v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo vykonáva oddelenie HŽPZ len v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica. V roku 2014 bola vykonaná kontrola účinnosti sterilizátora v 33 zariadeniach. V ostatných RÚVZ zabezpečuje kontrolu účinnosti sterilizátora odbor epidemiológie. V 159 prevádzkach zariadení starostlivosti o ľudské telo bola vykonaná kontrola zistenia výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov, ktoré boli nahlásené zo systému RAPEX v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica, a v spádovom území RÚVZ Rimavská Sobota bolo vykonaných 173 výkonov. V zariadeniach nebolo zistené používanie nahlásených nebezpečných výrobkov. Celkovo je hygienická úroveň zariadení starostlivosti o ľudské telo vyhovujúca, prevádzky zodpovedajú hygienickým požiadavkám na ochranu verejného zdravia, zisťované, uvádzané nedostatky boli bezodkladne odstraňované. V prípade porušení ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. boli ukladané sankcie za iné správne delikty podľa §57 cit. zákona.

V Žilinskom kraji zariadeniach starostlivosti o ľudské telo možno konštatovať, že osobná a prevádzková hygiena v zariadeniach je dobrá. Dozor bol zameraný najmä na dodržiavanie prevádzkových poriadkov v zmysle vyhlášky č. 554/2007 Z. z.. Pri zistených nedostatkoch boli uložené sankčné opatrenia s následným uložením nápravných opatrení na ich odstránenie. V okresoch Martin a Turčianske Teplice bolo v roku 2014 vydaných spolu 41 rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky, z toho v 12 prípadoch nebol prevádzkový poriadok vypracovaný v súlade s vyhláškou MZ SR č. 554/2007 Z. z. V rámci ŠZD bolo vykonaných 47 kontrol. Bolo poskytnutých 138 konzultácií k požiadavkám na priestorové vybavenie, podmienkam schválenia prevádzky, prevádzkovým poriadkom a požiadavkám na odbornú spôsobilosť. V roku 2014 boli riešené 2 podnety za nelegálne podnikanie v oblasti poskytovania manikérskych služieb – nechťový design a za neschválenú prevádzku solária.

V Košickom kraji bolo v roku 2014 v prevádzke 1883 zariadení starostlivosti o ľudské telo, čo je navýšenie oproti predchádzajúcemu roku o 54 zariadení.

V roku 2014 bolo v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo vykonaných 633 kontrol v rámci výkonu ŠZD.. Za nepredloženie dokladu o odbornej spôsobilosti boli uložené 2 blokové pokuty v celkovej sume 120 €. Za prevádzkovanie zariadenia bez súhlasného rozhodnutia boli uložené dve pokuty v celkovej sume 400 €. V ôsmich zariadeniach boli zistené závažné nedostatky za ktoré boli uložené pokuty v celkovej sume 2500 €. Za nevyhovujúcu kvalitu vody z ochladzovacieho bazénu sauny pri Hoteli Hrádok v k. ú. Jelšava bola uložená pokuta v sume 165 €.

V rámci posudkovej činnosti bolo v Košickom kraji vykonaných 308 obhliadok pred vydaním príslušného záväzného stanoviska alebo rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva. Celkovo bolo v roku 2014 vydaných 263 rozhodnutí k uvedeniu zariadení starostlivosti o ľudské telo do prevádzky a ku schváleniu prevádzkových poriadkov a 10 záväzných stanovísk k zmene v užívaní príslušnej stavby alebo jej časti na zariadenie starostlivosti o ľudské telo. Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že počas roka dochádza k častým obmenám prevádzkovateľov jednotlivých zariadení, resp. jedny vznikajú a druhé zanikajú. V tomto roku napr. na RÚVZ so sídlom v Košiciach bolo vykonaných až 206 obhliadok pred uvedením zariadenia do prevádzky. Týmto konaním sa vo veľkej miere zužuje časový priestor na výkon bežného štátneho zdravotného dozoru.

Pri výkone ŠZD pracovníci príslušných RÚVZ vo všetkých zariadeniach kontrolovali aj dodržiavanie ustanovení zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov. V roku 2014 nebolo zistené jeho porušenie.

V Prešovskom kraji sa epidemiologicky závažné činnosti vykonávajú v 2263 zariadeniach starostlivosti o ľudské telo. Za nedodržanie hygienických požiadaviek v pracovnom prostredí bolo uložených 24 blokových pokút v celkovej hodnote 398 €. Jednému prevádzkovateľovi za prevádzkovanie zariadenia bez rozhodnutia orgánu verejného

zdravotníctva k uvedeniu priestorov do prevádzky bola daná pokuta za správny delikt vo výške 150 €.

- **Zariadenia sociálnych služieb**

V Slovenskej republike sa prevádzkujú zariadenia sociálnych služieb (ďalej ZSS) všetkých druhov v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách. Celkovo je evidovaných spolu v roku 2014 1457 zariadení, prehľad je uvedený v tab. č. 5.3. Oproti roku 2013 pribudlo 157 zariadení, pričom nárast počtu zariadení je zaznamenaný v každom kraji. Štátny zdravotný dozor v zariadeniach bol vykonávaný v súlade so štandardnými postupmi podľa zák. č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. Pri výkone ŠZD sa zameriava aj na dodržiavanie ustanovení zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Prevádzkovatelia zariadení sociálnych služieb s poskytovaním ubytovania osôb boli v rámci kontroly upozornení na plnenie povinností podľa zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve ako i na plnenie povinnosti predložiť orgánu verejného zdravotníctva na schválenie prevádzkových poriadkov o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci.

V Bratislavskom kraji sa prevádzkujú zariadenia sociálnych služieb (ďalej ZSS) všetkých druhov v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov. V r. 2014 sa v Bratislavskom kraji evidovalo celkom 297 zariadení sociálnych služieb, z toho 115 zariadení sociálnych služieb s celoročnou pobytovou formou (t.j. zariadenia pre seniorov, zariadenia opatrovateľskej služby – ďalej ZOS, rehabilitačné strediská, domovy sociálnych služieb – ďalej DSS, špecializované zariadenia a zariadenia podporovaného bývania). Ďalej ide o zariadenia krízovej intervencie (ako sú nocľahárne, útulky, domovy na polceste a nízko prahové denné centrá a zariadenia núdzového bývania) v celkovom počte 35. Denných stacionárov je 15, denných centier (býv. kluby dôchodcov) je 40 a ostatných zariadení (mobilná opatrovateľská služba, podporné služby, pracovne a strediská osobnej hygieny) je 92. Na úseku hygieny zariadení sociálnych služieb sa v r. 2014 v rámci preventívnej časti štátneho zdravotného dozoru na území Bratislavského kraja vydalo celkom 16 záväzných stanovísk ku kolaudáciám a projektovým dokumentáciám na umiestnenie alebo k príslušným zmenám v užívaní stavieb a ďalej 55 rozhodnutí k začatiu/zmene prevádzky, zmene prevádzkovateľa alebo funkčnej reprofiliácii jednotlivých zariadení, 8 rozhodnutí k návrhom na schválenie prevádzkových poriadkov a tiež 5 odborných stanovísk. Zabezpečilo sa 117 iných akcií (miestne a kolaudačné obhliadky, konzultácie, odborné vyjadrenia a pod). Veľká väčšina zariadení sociálnych služieb v kraji vykazuje vyhovujúci až veľmi dobrý hygienicko-prevádzkový štandard. Všetky sledované zariadenia sú napojené na verejné vodovody, veľká väčšina z nich je napojená na. U niektorých starších zariadení však býva problémom ich priestorová stiesnenosť, a to najmä v korelácii s tlakom záujemcov i samospráv na navyšovanie kapacít týchto zariadení.

Priebežne postupuje modernizácia jednotlivých zariadení so zámerom zlepšiť ich štandard a konkurencieschopnosť a aj zvýšiť ich kapacitu. Trendom je zriaďovanie zariadení podporovaného bývania pre malé society (3 až 12 osôb), väčšinou na báze prenajatých / odkúpených bytov a rodinných domov. Osobitnými typmi ustanovizní, na ktoré nie je možné plne aplikovať požiadavky platných právnych predpisov, sú zariadenia pre bezdomovcov (útulky, nocľahárne, strediská osobnej hygieny). V Bratislavskom kraji ide o celkom 19 stabilných prevádzok tohto typu. V nich sa poskytuje možnosť vykonania úkonov osobnej hygieny, 1 teplý pokrm denne (dovoz) a v časti z nich aj nocľah za symbolický poplatok a tiež aj lekárske ošetrovanie. Ich hygienický štandard je vcelku uspokojivý. V zariadeniach

sociálnych služieb sa v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonalo celkom 28 previerok zameraných na problematiku hygieny životného prostredia – vcelku bez zistenia závažnejších nedostatkov – s výnimkou 3 prípadov, kde boli vydané pokyny na odstránenie zistených nedostatkov. V r. 2014 boli v Bratislavskom kraji riešené 2 podnety na hygienicko-prevádzkový štandard zariadenia sociálnych služieb.

Celkovo na území **Trnavského kraja** je 108 zariadení sociálnych služieb. Výkon ŠZD bol zameraný na dodržiavanie platnej legislatívy vrátane kontroly nad dodržiavaním zákona o ochrane nefajčiarov a pohrebníctva. Prevádzková hygiena a úroveň týchto zariadení je dobrá. Pri výkone ŠZD v povolených zariadeniach, neboli zistené nedostatky prevádzkového charakteru. Sankcie v povolených zariadeniach neboli uložené. Nové prevádzky boli povolené v okrese Trnava – 4 prevádzky, v okrese Senica – 0 zariadenie, v okrese Dunajská Streda – 2 zariadenia, v okrese Galanta – 1 zariadenie.

V Trenčianskom kraji je celkovo 122 zariadení sociálnych služieb. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 51 zariadeniach. V mestách Trenčín, Považská Bystrica a Nová Dubnica sú zriadené nocľahárne pre ľudí bez domova. V meste Brezová pod Bradlom a Myjava je v prevádzke útulok pre obyvateľov bez domova s celoročnou prevádzkou a denným stacionárom. Problémom zariadení sociálnych služieb je prekročenie stanovenej kapacity a nárast požiadaviek klientov na prijatie. V niektorých zariadeniach nie je dodržiavaná plocha 8 m² na ubytovaného klienta. V zariadení sociálnych služieb Seniorville Trenčín bol vykonaný ŠZD, pri ktorom bolo zistené, že v prevádzke neboli dodržané hygienicky vyhovujúce pracovné postupy pri manipulácii s bielizňou. Uvedenou skutočnosťou prevádzkovateľ zariadenia sociálnych služieb nedodržiaval schválený prevádzkový poriadok, čím porušil ustanovenie § 52 ods. 6 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z. RÚVZ so sídlom v Trenčíne začal voči prevádzkovateľovi správne konanie a rozhodnutím uložil pokutu vo výške 150,- eur.

Pri výkone ŠZD v Centre sociálnych služieb Nemšová, Odbojárrov 7. v ubytovacej časti zariadenia boli zistené nasledovné nedostatky - časť dezinfekčných prostriedkov bola po expiračnej lehote, jednorazové plienky boli uložené voľne na chodbe a v izbách klientov (neboli uložené v uzatvorenej skrinke), nebol predložený rozpis kúpania klientov a ani pravidelne tento nie je evidovaný v dennom hlásení. V ubytovacej časti zariadenia bol opakovane vykonaný ŠZD pričom bolo konštatované, že nedostatky v tejto časti zariadenia boli odstránené v dohodnutom termíne v súlade so záznamom zo ŠZD.

V roku 2014 bolo v **Nitrianskom kraji** prevádzkovaných 166 zariadení sociálnej služby, pričom najviac zariadení (111) je v kategórii „zariadenia na riešenie nepriaznivej situácie z dôvodov ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dosiahnutia dôchodkového veku“. Najviac zariadení sociálnej služby (36) je v okrese Nové Zámky, najmenej (8) v okrese Zlaté Moravce (tab.č.5.3). V kategórii „zariadenia s použitím telekomunikačných technológií“ nie sú v Nitrianskom kraji evidované žiadne prevádzky. V rámci okresov Nitra, Zlaté Moravce, Šaľa bolo v roku 2014 evidovaných v dozore HŽP 50 zariadení sociálnych služieb. V jestvujúcich zariadeniach neboli zaznamenané zmeny. Aj v roku 2014 bolo dané do prevádzky zariadenie sociálnych služieb – nocľaháreň pre bezdomovcov na dobu určitú v Šali na Partizánskej ul. Bude slúžiť ako ubytovacie zariadenie s časovo obmedzeným ubytovaním s nižším štandardom s poskytovaním prístrešia na prenocovanie a sociálneho poradenstva. V roku 2014 bolo vydané rozhodnutie na uvedenie priestorov dvoch denných stacionárov v meste Vrábľa a Nitra a jednej opatrovateľskej služby. V rámci štátneho zdravotného dozoru bol preverený podnet na zariadenie sociálnych služieb v meste Nitra týkajúci sa zhromažďovania odpadu pod oknami kuchyne a výskyt hlodavcov – uvedený nedostatok vznikol z dôvodu rekonštrukčných prác v zariadení, následne po vykonaní ŠZD bol odpad vyvezený, ďalej bol v tom istom zariadení riešený podnet obyvateľa zariadenia, ktorý sa týkal nedostatočnej interpretácie

a aplikácie zák. č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov - uvedený podnet bol neopodstatnený. Na území regiónu Komárna bolo v roku 2014 prevádzkovaných celkom 31 zariadení sociálnych služieb. Do kategórie zariadení krízovej intervencie boli zaradené 4 prevádzky. Vydaných bolo 5 rozhodnutí k schváleniu prevádzkových poriadkov ubytovacích častí ZSS. Uvedenými rozhodnutiami boli súčasne schválené aj prevádzkové poriadky o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci, vypracované podľa nariadenia vlády č. 83/2013 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou biologickým faktorom pri práci. V roku 2014 bolo zabezpečených 11 výkonov štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach sociálnych služieb. Na základe podnetu na nevyhovujúce hygienické podmienky v nocľahárni v Leviciach, bol vykonaný ŠZD, na základe ktorého boli prevádzkovateľovi zariadenia uložené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a pokuta za správny delikt v sume 165 eur za porušenie ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z., opakovaný ŠZD preukázal zlepšenie hygienických podmienok v prevádzke nocľahárne.

K 31.12.2014 je v **Banskobystrickom kraji** celkovo 186 zariadení sociálnych služieb. Zariadenia, ktoré poskytujú sociálne služby podľa zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon 448/2008 Z. z.) sú zapísané do centrálného registra poskytovateľov sociálnych služieb, ktorý vedie Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. V rámci posudkovej činnosti bolo na oddeleniach hygieny životného prostredia a zdravia v roku 2014 vydaných 38 rozhodnutí týkajúcich sa uvedenia priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a schválenia prevádzkových poriadkov. Na základe záverov z výkonu ŠZD v roku 2014 boli v zariadeniach sociálnych služieb zisťované nedostatky prevažne technického charakteru (znečistená a poškodená maľovka stien, poškodený keramický obklad v zariadeniach na osobnú hygienu, poškodená podlahová krytina a pod.). Prevádzkovateľom zariadení, v ktorých boli zistené nedostatky boli uložené nápravné opatrenia a termíny na odstránenie jednotlivých nedostatkov. V niektorých zariadeniach pretrváva problém týkajúci sa dodržiavania stanovenej kapacity zariadenia (požiadavky podlahovej plochy izby 8 m² na 1 ubytovaného). Zariadenia túto požiadavku riešia prirodzeným odchodom klientov. Možno konštatovať, že štandard poskytovania služieb v zariadeniach sociálnych služieb sa postupne zlepšuje uvádzaním do prevádzky nových resp. rekonštruovaných priestorov.

RÚVZ Rimavská Sobota v roku 2014 na základe nedostatkov zistených v rámci výkonu ŠZD ohľadom nedodržania schváleného prevádzkového poriadku v Domove sociálnych služieb „Náš domov“, chránené bývanie a chránené dielne, Babin most Ožďany bolo voči prevádzkovateľovi začaté správne konanie o uložení pokuty. RÚVZ Lučenec v roku 2014 bol v domove dôchodcov a domove sociálnych služieb, Sušany riešený podnet na výskyt vší u obyvateľky DD a DSS. V zariadení bol vykonaný ŠZD, štetrením neboli zistené žiadne nedostatky, ktoré by sa týkali porušenia prevádzkovej hygieny a porušenia prevádzkového poriadku ubytovacieho zariadenia. Podnet bol hodnotený ako neopodstatnený.

Delegovaní pracovníci RÚVZ Banská Bystrica sa zúčastňovali v období od januára 2014 do júna 2014 ako členovia pracovnej skupiny „Sociálna oblasť – sociálne služby, zdravotníctvo, bývanie a komunitný rozvoj“ na tvorbe Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Banská Bystrica na roky 2014 – 2023.

V spádovej oblasti **Žilinského kraja** sme počas roku 2014 evidovali 29 funkčných zariadení tohto typu /24 zariadení v okrese Žilina, 5 v okrese Bytča/. Nové rozhodnutia sme vydali 1 subjektu v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC Žiliny. Veľa zariadení sa modernizuje, budujú sa bezbariérové prístupy aj v zariadeniach pre osobnú hygienu. Úroveň kontrolovaných zariadení sociálnych služieb je adekvátna účelu ich využitia a rozsahu poskytovaných služieb. V spádovom území Kysúc je situovaných 20 zariadení sociálnej

starostlivosti: v zriaďovateľskej pôsobnosti ŽSK 9 zariadení. V roku 2014 boli vydané 2 záväzné stanoviská ku kolaudácii stavieb a 2 rozhodnutia k uvedeniu nového zariadenia do prevádzky. V súvislosti s vyššie uvedeným boli vykonané 4 ohliadky na mieste samom. Zariadenia majú vyhovujúcu osobnú a prevádzkovú hygienu. V okresoch Martin a Turčianske Teplice sa eviduje 41 zariadení sociálnych služieb, z toho je 39 zariadení v okrese Martin a 2 zariadenia v okrese Turčianske Teplice. Z uvedeného počtu je v okrese Martin 11 zariadení krízovej intervencie. Zariadenia na podporu rodiny s deťmi – uvádzame 1 nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu v Martine – Priekope.

V posudzovanom roku bol riešený jeden podnet, týkajúci sa zápachu šíriaceho sa z kanalizačného potrubia do izieb klientov v DSS, služby v oblasti denného stacionára a zariadenia pre seniorov, ul. A. Pietra č. 406, Martin. V rámci ŠZD bola vykonaná komplexná kontrola celého objektu, zápach z kanalizačného potrubia nebol zistený. Podnet nebolo možné objektívne posúdiť v danom čase ako opodstatnený, ale aj napriek tomu boli prevádzkovateľovi nariadené preventívne opatrenia (okrem iného aj pravidelná kontrola a údržba kanalizačného potrubia).

V Košickom kraji bolo v roku 2014 evidovaných 31 zariadení krízovej intervencie (+7 oproti roku 2013), 2 zariadenia na podporu rodiny s deťmi a 88 zariadení na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo dovŕšenia dôchodkového veku (+13 oproti roku 2013). Podporné služby sú poskytované v 29 (+2 oproti roku 2013) zariadeniach a dve zariadenie sú zaradené v kategórii „Iné zariadenia“. Celkovo je v prevádzke 152 zariadení sociálnych služieb (+23 oproti roku 2013). V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bol v zariadeniach sociálnych služieb vykonaných v hodnotenom roku 124 kontrol.

V Prešovskom kraji v roku 2014 je evidovaných – posúdených 289 prevádzok zariadení sociálnych služieb. Prehľad zariadení je uvedený v tab. č. 5.3. Štátny zdravotný dozor v zariadeniach bol vykonávaný v súlade so štandardnými postupmi podľa zák. č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z.. V prevádzkach neboli zistené nedostatky, vrátane porušenia zákona o ochrane nefajčiarov.

• Zdravotnícke zariadenia

Podľa systémovo inovovanej databázy Bratislavského samosprávneho kraja sa v kraji ku koncu r. 2014 evidovalo celkom 2836 zdravotníckych zariadení (bez lekární). Z nich 20 je nemocníc (vrátane zariadení iných rezortov), 6 je liečební, ďalej ide o 32 polikliník, 23 stacionárov, 188 zariadení spoločných vyšetrovacích a liečebných zložiek, 74 zariadení jednodňovej zdravotnej starostlivosti, 27 agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti, 2 domy ošetrovateľskej starostlivosti, 3 hospice (z nich 1 mobilný), 8 zariadení biomedicínskeho výskumu, 2 referenčné laboratóriá, 6 biobánk a 2445 ambulancií. Po započítaní kliník, oddelení, polikliník a SVALZ-ov ústavných zariadení (ako samostatných prevádzkových jednotiek) v Bratislavskom kraji takto evidujeme celkom 3006 zdravotníckych zariadení. Na úseku hygieny zdravotníckych zariadení sa v r. 2014 v rámci preventívnej časti štátneho zdravotného dozoru na území Bratislavského kraja vydalo celkom 218 rozhodnutí (uvedenie do prevádzky / rozšírenie činnosti, návrhy prevádzkových poriadkov, prerušenie konania), 50 záväzných stanovísk.. Nesúhlasné odborné stanovisko bolo vydané v 1 prípade - ako odborný podklad pre ÚVZ SR (v rámci špecializácie RÚVZ Bratislava na hygienickú problematiku zdravotníckych zariadení), a to vo veci uvedenia do prevádzky priestorov mobilného (kontajnerového) operačného traktu nemocnice v Topoľčanoch (Nemocnice s poliklinikami, n.o. Nitra). V posudkovej činnosti boli posúdené návrhy na modernizáciu a následne uvedenie do prevádzky priestorov detskej Kliniky anestéziológie a intenzívnej

medicíny DFNSP Bratislava na Limbovej ul. v Bratislave III, zriadenia nového pracoviska magnetickej rezonancie (na 2.PP medzi blokmi 2 a 3) Národného ústavu srdcových a cievnych chorôb, a.s., na Ul. Pod Krásnou hôrkou v Bratislave III, zámer (podľa zák. č. 24/2006 Z. z.) pre činnosť „Nová Univerzitná nemocnica v Bratislave“ na Ceste na Červený most v Bratislave IV.

Viacere ústavné zdravotnícke zariadenia v **Bratislavskom kraji** sa naďalej prevádzkujú v priestoroch, ktoré sú priestorovo stiesnené, stavebno-dispozične nevyhovujúce, resp. vyžadujú rozsiahlu modernizáciu. Toto konštatovanie sa týka predovšetkým starších nemocničných zariadení prevádzkovaných Univerzitnou nemocnicou Bratislava. Neuspokojivý je aj stav operačných traktov v značnej časti z nich, v ktorých príslušná vzduchotechnika s filtráciou vzduchu a klimatizáciou, určená na zabezpečenie čistých priestorov buď chýba, alebo jestvujúca je zastaraná, resp. poruchová. V Bratislavskom kraji možno očakávať zlepšenie jestvujúceho neutešeného stavu v rámci štátnych nemocníc až od dobudovania nemocnice Sv. Michala rezortov MO a MV SR (novostavba v štádiu hrubej stavby na Cintorínskej ul. v Bratislave I) a tiež vybudovania Novej Univerzitnej nemocnice na Patrónke v Bratislave III (t.č. v štádiu schválenej štúdie realizovateľnosti stavby a zámeru EIA).

V neštátnych ambulantných i ústavných zdravotníckych zariadeniach v rámci vstupných hygienických obhliadok i následných previerok ich priestorov sú závažnejšie hygienické nedostatky zisťované pomerne ojedinele. Častým problémom je snaha niektorých neštátnych poskytovateľov kumulovať v priestoroch jedného pracoviska formou dodatočného prenájmu viac druhov z epidemiologického pohľadu nekompatibilných odborných činností, takisto sa stretávame s ich neochotou rešpektovať zásady priestorového alebo časového členenia pacientov v čakárňach z hľadiska ich infekčnosti. Naopak, uvedomenosť a ochota žiadateľov k plneniu požiadavky zabezpečovať tvorbu lege artis čistých priestorov v zdravotníctve (hlavne budovaním vzduchotechnických systémov zabezpečujúcich čistenie a úpravu privádzaného vzduchu v prevádzkach so zvýšenými nárokmi na asepsu) sa napriek súvisiacim vysokým finančným nákladom postupne zvyšuje.

V štátnych i neštátnych zdravotníckych zariadeniach sa na overovanie predpísaného priestorového a prevádzkovo-technického vybavenia, ako aj na dodržiavanie zásad správneho hygienicko-epidemiologického prevádzkového režimu z aspektu hygieny životného prostredia vykonalo celkom 24 previerok - týkajúcich sa najmä nakladania s odpadmi, dezinfekcie a deratizácie i priestorového riešenia a vybavenia zariadení + ďalšie v spolupráci s oddelením prevencie nozokomiálnych nákaz odboru epidemiológie. Na odstránenie zistených nedostatkov boli vydané 2 pokyny – jeden pre Univerzitnú nemocnicu Bratislava v súvislosti so zistenými nedostatkami pri prevádzkovaní nemocničného rehabilitačného bazéna a jeden pre neštátneho poskytovateľa (fu OLIMI, s.r.o., Bratislava Nemocničná a.s.) ohľadne doplnenia zdravotníckeho vybavenia a zabezpečenia potrebnej úpravy stien a vetrania v zázemí pre osobnú hygienu stomatologickej ambulancie, ktorú prevádzkuje. Pri následných hygienických kontrolách bolo konštatované, že uložené nápravné opatrenia boli v oboch prípadoch v stanovených termínoch splnené.

V oblasti dozoru nad kvalitou vody rehabilitačných bazénov prevádzkovaných zdravotníckymi zariadeniami sa v r. 2014 odobralo celkom 34 vzoriek vody, z ktorých 8 nevyhovelo hygienickým požiadavkám – v 7 prípadoch pre zistené nevyhovujúce koncentrácie voľného a viazaného chlóru a v 1 prípade v jednom mikrobiologickom parametri. S výnimkou rehabilitačného bazéna v Nemocnici akad. L. Dérera UNB na Limbovej ul. (Kramáre) v Bratislave III, vzorky vody z ostatných bazénov (odobraté po vykonaní príslušných opatrení v rámci opakovaných odberov) vykázali vyhovujúcu hygienickú kvalitu. V prípade Kramárov sa pristúpilo k odstaveniu bazéna a uloženiu

potrebných nápravných opatrení pokynom orgánu verejného zdravotníctva; po vykonaní nariadeného servisného vyregulovania dávkovacej technológie dezinfekcie, recirkulácie a obmeny bazénovej vody a následne objektivizovanom dosiahnutí predpísaných hygienických zachlôrovania vody, bolo možné súhlasiť s opätovným sprístupnením uvedeného bazéna pre pacientov. V rámci štátneho zdravotného dozoru nad zariadeniami veterinárnej starostlivosti sa vydalo 7 záväzných stanovísk k stavebným akciám a 7 rozhodnutí o súhlase k uvedeniu ich priestorov (ambulancie, kliniky) do prevádzky a zabezpečilo sa celkom 24 iných výkonov.

Zdravotnícke zariadenia v **Trnavskom kraji** dozoruje oddelenie epidemiológie. V okrese Dunajská Streda bolo vydané 1 záväzné stanovisko k územnému konaniu stavby pre budúce stomatologické ambulancie (Prestavba a prístavba rodinného domu na polyfunkčnú budovu AXIS-DENT), k zmene využívania stavby na zdravotnícke zariadenie 4 záväzné stanoviská, ku kolaudácii 1 záväzné stanovisko (kožná klinika Šamorín). V ďalších 3 podaniach bola rozhodnutím schválená zmena prevádzkového poriadku pre zdravotnícke zariadenie, v 15 prípadoch zmena právnej formy prevádzkovateľa (prechod z fyzickej osoby na právnickú osobu), v 2 prípadoch zmena prevádzkovateľa a v 1 prípade zmena sídla zdravotníckeho zariadenia. Celkovo bolo vydaných 6 rozhodnutí k uvedeniu nových zariadení do prevádzky (ambulancie: kožná a akupunktúry, plastickej chirurgie, biorezonančná, všeobecná pre dospelých, kožná; pracovisko magnetickej rezonancie v Klinike SAGAX v Dunajskej Strede).

V **Trenčianskom kraji** bol vykonaný štátny zdravotný dozor v 59 neštátnych zdravotníckych zariadeniach z dôvodu vydania rozhodnutia k uvedeniu priestorov do prevádzky v nasledovnom zložení : Ambulancie v počte 49 zariadení, lekárne v počte 8 zariadení, dve agentúry domácej ošetrovateľskej služby, 5 prevádzok očnej optiky, 4 sklady na veľkodistribúciu liekov. Bolo vydané kladné záväzné stanovisko ku kolaudácii stavby – Dobudovanie technickej infraštruktúry pre rozvoj vedy a výskum na Trenčianskej univerzite Alexandra Dubčeka prostredníctvom hyperbarickej oxygenoterapie v objekte FN Trenčín. Účelom realizovanej stavby bolo rozšírenie kapacity pracoviska osadením novej 12 – miestnej hyperbarickej komory. RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici vydal v roku 2014 k návrhom na uvedenie pracovných priestorov zdravotníckych zariadení do prevádzky 41 rozhodnutí.

V **Nitrianskom kraji** boli aj v roku 2014 zdravotnícke zariadenia v dozore oddelenia preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ, zamestnanci oddelenia HŽP sa podieľali na posudzovaní v rámci prípravy nových zariadení na úseku zásobovania vodou, odkanalizovania, režimu prania a pod. V okrese Levice bolo v roku 2014 v prevádzke 308 zdravotníckych zariadení, z toho 4 lôžkové. V roku 2014 bolo uvedených do prevádzky 23 zdravotníckych zariadení, z toho 1 ambulancia všeobecného lekára pre dospelých, 1 ambulancia všeobecného lekára pre deti a dorast, 7 zubných ambulancií, 2 lekárne, 3 stanice záchranej zdravotnej služby a ďalších 9 iných zdravotníckych zariadení. Okrem toho boli uvedené do prevádzky 2 veterinárne ambulancie. Samostatne boli schválené prevádzkové poriadky psychiatrickej nemocnice v Hronovciach, ostatné boli schvaľované pri uvádzaní do prevádzky jednotlivých ambulancných zariadení.

V rámci ústavných zariadení sú v okrese Topoľčany zdravotnícke služby poskytované v jednej nemocnici, ktorej prevádzkovateľom je organizácia Nemocnice s poliklinikami n. o. Nitra. V roku 2014 bola uvedená do prevádzky detská endokrinologická ambulancia. Prevádzkovateľ nemocnice prevádzkuje aj polikliniku, v ktorej sú zriadené privátne ambulancie, v rámci ambulancných zariadení pribudla jedna lekáreň v meste Topoľčany a jedna zubná ambulancia. V sledovanom roku bolo vydaných 27 rozhodnutí a 4 záväzné stanoviská pre zdravotnícke zariadenia a lekárne, v 25-tich prípadoch išlo o zmenu prevádzkovateľa z fyzickej osoby na právnickú osobu alebo o zmenu prevádzkovateľa. V okrese Nové Zámky v roku 2014 bol štátny zdravotný dozor vykonaný v 10-tich zariadeniach ambulancnej zdravotníckej starostlivosti, na 4 oddeleniach vo Fakultnej

nemocnici s poliklinikou v Nových Zámkoch, kde bol vydaný 1 pokyn na odstránenie zistených nedostatkov, inšpekcia nebola vykonaná. V priebehu roka boli uvedené do prevádzky tri väčšie zariadenia na poskytovanie ambulantnej zdrav. starostlivosti. V rámci posudkovej činnosti bolo vydaných 31 rozhodnutí na uvedenie ambulantných zdravotníckych zariadení do prevádzky.

Posudková činnosť a štátny zdravotný dozor v zdravotníckych zariadeniach je na území **Banskobystrického kraja** zabezpečovaná oddeleniami hygieny životného prostredia a zdravia a oddeleniami epidemiológie. Na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici posudkovú činnosť a štátny zdravotný dozor v zdravotníckych zariadeniach zabezpečuje oddelenie epidemiológie.

Na RÚVZ v Lučenci oddelením hygieny životného prostredia a zdravia sú posudzované len zariadenia pre zubnú techniku, očné optiku a verejné lekárne. V roku 2014 boli vydané 2 rozhodnutia týkajúce sa uvedenia priestorov do prevádzky. Pri vydávaní rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky a na schválenie prevádzkových poriadkov o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia spolupracuje s oddelením preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie. Na RÚVZ v Rimavskej Sobote oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia vykonáva štátny zdravotný dozor len v 2 zariadeniach. Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov so stanovením termínov na ich odstránenie boli uložené do záznamu z výkonu ŠZD. Sankčné opatrenia v sledovanom období neboli uložené.

RÚVZ Žiar nad Hronom eviduje vo svojom spádovom území 3 nemocnice, 232 neštátnych zdravotníckych zariadení, Liečebné termálne kúpele, Sklené Teplice a Kúpeľno-liečebný dom Relax Thermal, Sklené Teplice. V roku 2014 bolo vydaných 30 rozhodnutí týkajúcich sa uvedenia priestorov do prevádzky. RÚVZ Veľký Krtíš vydalo 9 rozhodnutí týkajúcich sa uvedenia priestorov do prevádzky a schválenia prevádzkových poriadkov. Pre zdravotnícke zariadenia boli vydané 2 záväzné stanoviská. RÚVZ Zvolen eviduje vo svojom spádovom území 3 nemocnice a 3 pracoviská na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti. V roku 2014 bolo vydaných 85 rozhodnutí (uvedenie priestorov do prevádzky, schválenie prevádzkového poriadku, nakladanie s nebezpečným odpadom, prerušenie konania, zastavenie konania) a 3 záväzné stanoviská. Prevádzka zariadenia na poskytovanie jednodňovej zdravotnej starostlivosti na ul. SNP 9 na Sliachi bola v roku 2014 kompletne zrekonštruovaná a zmodernizovaná, nadstavené bolo jedno podlažie pôvodnej budovy.

V **Žilinskom kraji** problematiku zdravotníckych zariadení riešilo v roku 2014 oddelenie epidemiológie. Oddelenie HŽPZ bolo v niektorých prípadoch pozývané na konzultáciu s pracovníkmi odd. epidemiológie, hlavne pri odsúhlasovaní projektových dokumentácií, odberov vzoriek pitných vôd a kolaudačných konaní. K neštátnym zdravotníckym zariadeniam v spádovom území Kysúc bolo zaradených na základe posudkov orgánu verejného zdravotníctva 11 ambulancií a pracovísk odborného charakteru (všeobecný lekár pre dospelých, detský lekár, zubný lekár, urológia, röntgenové pracovisko). K verejným lekárniam pribudlo 1 zariadenie v Čadci v rámci Kysuckej nemocnice s poliklinikou. Prevádzkovú kontrolu v dotknutých zariadeniach vykonával referát hygieny životného prostredia a zdravia v spolupráci s epidemiológiou. V r. 2014 bolo vykonaných 9 kontrol, pričom v 5 prípadoch boli vydané pokyny na odstránenie nedostatkov. Posudzovacím konaním pre územné konanie boli vydané 2 záväzné stanoviská a ku kolaudáciám stavieb 4 záväzné stanoviská. V uplynulom období bolo zriadené neštátne zariadenie Dom opatrovateľskej starostlivosti v priestoroch KNsP s kapacitou 24 lôžok. Z impulzu všeobecnej lekárnky pre dospelých v obci Raková bola riešená nevyhovujúca situácia prevádzkových priestorov neštátneho zdravotníckeho zariadenia s prenajímateľom priestorov Obcou Raková, bol dohodnutý postup na rekonštrukciu zariadenia s následne vydanými

pokynmi orgánom verejného zdravotníctva. V RÚVZ Martin oddelenie HŽPaZ dozoruje prevádzkovanie lekární. V roku 2014 bolo vydaných 7 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky, z toho v prípade 2 lekární bolo vydané len rozhodnutie na uvedenie do prevádzky, nakoľko doručený prevádzkový poriadok nespĺňal základné požiadavky na prevádzkový poriadok zdravotníckeho zariadenia, preto nemohol byť schválený. V súvislosti so zdravotníckymi zariadeniami oddelenie HŽPaZ riešilo v spolupráci s oddelením epidemiológie podnety na znečistenie WC, nedodržiavanie hygieny v ambulancii a v čakárni.

Štátny zdravotný dozor v zdravotníckych zariadeniach v **Košickom kraji** vykonáva odbor epidemiológie. Problematikou zdravotníckych zariadení sa zaoberajú len zamestnanci RÚVZ v Košiciach a v Rožňave. Posudzujú zadania stavieb zdravotníckych zariadení, vyjadrujú sa k projektovým dokumentáciám a zaoberajú sa prípravou podkladov k vydávaniu rozhodnutí k uvedeniu do prevádzky jednotlivých zdravotníckych zariadení. V roku 2014 bolo v meste Košice vydaných 136 rozhodnutí k uvedeniu do prevádzky rôznych nemocničných zariadení, ambulancií, lekární a očných optík v meste Košice. Ďalej boli vydané 3 vyjadrenia k projektovým dokumentáciám a 15 záväzných stanovísk k zmene v užívaní stavby alebo ku kolaudácii stavieb. V okrese Košice – okolie bolo vydaných 11 rozhodnutí k uvedeniu do prevádzky nových ambulancií a lekární. V samostatnom správnom konaní bolo vydaných 66 rozhodnutí k návrhu na schválenie prevádzkových poriadkov zdravotníckych zariadení. V okrese Rožňava boli v zariadení NsP sv. Barbory v rámci ŠZD vykonané dve kontroly zamerané na zásobovanie areálu NsP pitnou vodou (areálový vodovod) a na priestory na uloženie nebezpečného odpadu (biologický). Uvedenými kontrolami neboli zistené žiadne nedostatky. Pre Psychiatrickú liečebňu Samuela Bluma v Plešivci bolo v spolupráci s odd. epidemiológie vydané súhlasné rozhodnutie k návrhu na vodárenskú úpravu pitnej vody vrátane použitia chemických látok na úpravu pitnej vody a schválenie prevádzkového poriadku pre činnosti súvisiace s expozíciou chemickým faktorom pri práci pre prevádzku individuálneho vodovodu určeného pre hromadné zásobovanie. V uvedenom zariadení bolo vykonaných 5 kontrol, v dvoch prípadoch boli zápisnične uložené opatrenia na odstránenie nedostatkov súvisiacich s úpravou vody. Následnou kontrolou bola zistená ich realizácia. Do doby zjednania nápravy bol areál zásobovaný pitnou vodou z verejného vodovodu.

Štátny zdravotný dozor z pohľadu dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu v zdravotníckych zariadeniach je vykonávaný v **Prešovskom kraji** odborom epidemiológie. Odbory hygieny životného prostredia sa podieľajú na výkone štátneho zdravotného dozoru, ak sa jedná o zdravotnícke zariadenie s vlastným zdrojom pitnej vody a pri posudzovaní zdravotníckych zariadení z hľadiska územného konania, zmenou využitia priestorov a kolaudačného konania.

• **Telovýchovné zariadenia**

V Slovenskej republike je k dispozícii viac ako 1500 športovo-relaxačných zariadení, pričom došlo k nárastu o 96 nových prevádzok oproti roku 2013. Ide o rôzne ihriská, telocvične, viacúčelové športové haly a areály, štadióny, mobilné ľadové plochy, tenisové kurty, motokárové dráhy, nafukovacie haly. Najväčší podiel v počte telovýchovných zariadení majú obyvatelmi s obľubou vyhľadávané fitnesscentrá, ktorých spravidla primárne športové zameranie (posilňovne, squashové a tenisové sály, slender technika, aerobik, pilates) je často kombinované s osobnými službami vhodne dopĺňajúcimi charakter vykonávaných športových aktivít (napr. soláriá, masáže). V roku 2014 bolo vydaných viac ako 96 rozhodnutí na uvedenie priestorov telovýchovno-športových zariadení do prevádzky. Súčasne boli schválené aj prevádzkové poriadky telovýchovných zariadení, vypracované podľa vyhl. č. 525/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na telovýchovné zariadenia. Boli vydávané záväzné

stanoviská k návrhu na vydanie kolaudačného rozhodnutia, k návrhom na umiestnenie stavby a k zámerom. V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo v predmetných zariadeniach vykonaných celkovo viac ako 100 kontrol. V rámci výkonu ŠZD boli vykonané kontroly zamerané na dodržiavanie podmienok prevádzky týchto zariadení v súlade s platnou legislatívou, dodržiavanie zásad prevádzkových poriadkov ako aj dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

V Bratislavskom kraji v sledovanom období bolo k dispozícii 352 športovo-relaxačných zariadení (čo predstavuje nárast o 34 nových prevádzok oproti r. 2013), majú najmä lokálny charakter a sú určené na telovýchovné a športové činnosti, ale aj relax a zotavenie obyvateľov v rámci krátkodobej rekreácie a pestovania zdravého životného štýlu. Medzi nové činnosti poskytované v rámci telovýchovných zariadení môžeme spomenúť napr. tanec s využitím športového náradia (Poladance Positive) a elektrostimulačné cvičenia.

V r. 2014 sa v preventívnom dozore posudzovali projektové dokumentácie nových stavieb, napr. Danubia park Bratislava – Čunovo, čo predstavuje športovo-rekreačný areál s množstvom atrakcií (potápačský záliv, vodné atrakcie, veslársky a kajakársky záliv, cvičná lúka pre golf a frisbee a iné činnosti), ďalej Casíno a bowling v NC Bory Mall, vo vidieckych okresoch sa riešil projekt ihriska s prvkami fitness v Chorvátskom Grobe (streetbalové ihrisko, ihrisko petanque, stolný tenis, trampolíny a zariadenia fitness). V rámci Bratislavy boli do užívania odovzdané stavby - napr. pretlaková hala (4 tenisové kurty) na Nobelovom nám, fitnesscentrum NC Bory Mall v BA – Lamač, ďalej vo vidieckych okresoch rehabilitačno – rekondičné centrum Modra – Harmónia. V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo v predmetných zariadeniach vykonaných celkovo 19 kontrol, pri ktorých neboli zistené nedostatky v hygienickej úrovni poskytovaných služieb, neboli uložené žiadne nápravné opatrenia, ani sankčné postihy. V sledovanom období sme riešili viacero podnetov na telovýchovné zariadenia. V troch prípadoch išlo o sťažnosti na hluk z prevádzok fitnesscentrum MAXIMUS FITNESS & GYM, Karadžičova ul., Fitnesscentrum na Lachovej ul. a Multicentrum Academia universum, Mlynské nivy. Podnety boli opodstatnené a t. č. sú v štádiu riešenia. Podnet klienta na nevyhovujúce hygienické podmienky vo fitness centre Fi.at na Mlynských luhoch v Bratislave bol riešený pokynom na odstránenie - technických nedostatkov (obnova maľovky v mužských šatniach a telocvični). Opakované boli podnety na prevádzku futbalového štadiónu, miniihriska na TJ Baník, Pezinok (hluk, rušivé osvetlenie), z hľadiska záujmov legislatívy na ochranu verejného zdravia nebolo zistené nedostatky. Pri riešení týchto podnetov sa spolupracovalo s Mestom Pezinok. Jedno rozhodnutie o pokute bolo vydané za prevádzkovanie priestorov Multicentra Academia Universum, Mlynské Nivy bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva v celkovej sume 1 000 €. Ďalej bola uložená pokuta za nelegálne prevádzkovanie priestorov fitness centra FIT UP na Nám. SNP v Bratislave vo výške 400 €.

Celkovo v **Trnavskom kraji** je evidovaných 52 telovýchovných zariadení (6 v okrese Hlohovec, 17 v okrese Piešťany a 29 v okrese Trnava). Významné nedostatky oproti minulému roku neboli zaznamenané. V roku 2014 boli vydaných 7 rozhodnutí na nové prevádzky, v ktorých sa súčasne schvaľovali aj návrhy prevádzkových poriadkov zariadení. Medzi najvýznamnejšie patria futbalový štadión Spartak Trnava a zimný štadión v Trnave. Najvýznamnejšie zariadenia v okrese Senica a Skalica sú zimný štadión v Senici a Skalici, krytá plaváreň v Senici, futbalový štadión v Senici, športová hala v Senici a golfové ihriská v Senici a Skalici. V okrese Dunajská Streda je v prevádzke 53 športových areálov, z toho významné sú nasledovné: štadión DAC Dunajská Streda, umelá ľadová plocha Dunajská Streda, krytá športová hala vo Veľkom Mederi, futbalový štadión Veľký Meder, futbalový štadión v Gabčíkove, Klub šermu Šamorín, Kajak canoe klub Šamorín, krytá tenisová hala a Czajlik ranch (jazdecký areál) v Dunajskom Klátove. V spádovom území okresu Galanta je

spolu 22 relaxačno-rekondičných zariadení, z toho 7 samostatných fitness centier, 1 fitness centrum v rámci ubytovacieho zariadenia, 3 zariadenia kombinovaného typu s poskytovaním služieb rôzneho druhu (fitness, bowling, jazda na koni, rybolov, squash, vodoliečba, masáže, telocvičňa, elektroliečba), 2 zariadenia typu športovej haly (telocvičňa, univerzálne ihrisko, squash), 1 tanečné štúdio, 2 športovo-relaxačné zariadenia s bowlingovou dráhou, 1 zariadenie starostlivosti o ľudské telo (súčasťou ktorého sú služby zamerané na pohybovú aktivitu formou individuálnych a riadených cvičení s poradenstvom), 1 tenis klub s 3 tenisovými ihriskami (občasné využívanie kurtov na usporiadanie jednodňových turnajov), 1 zariadenie s motokárovou dráhou, 1 ihrisko na squash pri prevádzke kaviarne, 1 jazdecká škola, 1 bowlingova dráha v rámci ubytovacieho zariadenia.

V **Trenčianskom kraji** sa nachádza cca 156 telovýchovných zariadení, ktoré tvoria futbalové areály v obciach, 6 krytých zimných štadiónov, jeden prestrešený otvorený zimný štadión, nové viacúčelové ihriská vybudované za podpory EÚ, tenisové kurty, posilňovne. Záväzné stanoviská ku kolaudácii stavieb boli vydané k 3 fitness centrá a k rozšíreniu športovej haly s 12 kurtami pre badminton v Trenčíne. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v 15 zariadeniach za účelom uvedenia priestorov do prevádzky. V jednom zariadení bol vykonaný štátny zdravotný dozor, pri ktorom boli zistené nedostatky: Prevádzka nemala lekárničku vybavenú v súlade s platnou legislatívou, zariadenie nebolo vybavené čistiacimi a dezinfekčnými prostriedkami, nevykonávalo sa pravidelné upratovanie cvičebnej miestnosti, sprchy boli k dispozícii len za poplatok, cvičebné stroje, steny boli mechanicky poškodené, steny znečistené. Za nedodržanie povinností uložených v zákone 355/2007 Z. z. bola prevádzkovateľovi zariadenia uložená pokuta v sume 165 €. Pracovníci odboru riešili v roku 2014 podnet obyvateľa obce Ivanovce na znečistenie futbalového ihriska po ukončení výcviku psov kynologickým klubom. Sťažovateľovi bolo doporučené obrátiť sa s riešením problému na obec, ktorá môže prehodnotiť zmluvné využívanie futbalového ihriska na iné účely ako šport.

V **Nitrianskom kraji** bolo v roku 2014 dozorovaných cca 260 telovýchovných zariadení. V regióne Nitra sa futbalové štadióny nachádzajú v každej obci – približne sa jedná o 115 zariadení. Okrem týchto aj v priebehu roku 2014 boli využívané jestvujúce zariadenia napr. fitness centrá a relaxačno – regeneračné zariadenia vo všetkých troch okresoch. V roku 2014 boli vydané rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky pre dve jógové centrá. V regióne Komárna bolo v roku 2014 dozorovaných celkovo 17 telovýchovných zariadení. V súvislosti s uvedením nových zariadení do prevádzky rozhodnutia neboli vydané. Vydané boli 2 záväzné stanoviská, z toho sa v jednom prípade jednalo o územné konanie stavby prevádzkovej budovy šatní a zariadení na osobnú hygienu pre športovcov pri futbalovom ihrisku v Imeli a v druhom prípade o zmenu v užívaní stavby na motokárovú halu. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru nedostatky evidované neboli. Avšak celkovo možno konštatovať, že u väčšiny prevádzkovaných objektov telovýchovných zariadení v okrese pretrvávajú problémy opotrebovaného stavebno-technického stavu a investičné akcie v tejto oblasti sú naďalej zabezpečované len sporadicky. V roku 2014 boli v okrese Levice posúdené projekty na výstavbu viacúčelových ihrísk v obciach Plášťovce, Kalná nad Hronom a v Hronských Kľačanoch, v obci Kozárovce na výstavbu futbalového ihriska a detského dopravného ihriska, v areáli Strednej priemyselnej školy v Leviciach bola posúdená plánovaná prestavba dielne na športovú halu. Počas roka boli skolaudované viacúčelové ihriská v obci Málaš a v meste Želiezovce. V roku 2014 bolo vydané 1 rozhodnutie k uvedeniu do prevádzky fitness centra. V Novozámockom okrese je 98 telovýchovných zariadení. ŠZD bol vykonaný v 8 prevádzkach a inšpekcia v 2 prevádzkach. Medzi najčastejšie zisťované nedostali patrili nevypracované prevádzkové poriadky.

V roku 2014 bolo v **Banskobystrickom kraji** na jednotlivých RÚVZ evidovaných 328 telovýchovno-športových zariadení s celoročnou a sezónnou prevádzkou. Z toho v spádovej

oblasti RÚVZ Banská Bystrica 70, RÚVZ Rimavská Sobota 98, RÚVZ Lučenec 19, RÚVZ Žiar nad Hronom 46, RÚVZ Zvolen 47 a RÚVZ Veľký Krtíš 48. V roku 2014 bolo vydaných 21 rozhodnutí na uvedenie priestorov telovýchovno-športových zariadení do prevádzky a schválenie návrhov prevádzkových poriadkov. Bolo vydaných 18 súhlasných záväzných stanovísk, z toho 9 vo veci návrhu na vydanie kolaudačného rozhodnutia, 9 záväzných stanovísk vo veci návrhu na umiestnenie stavby. V rámci výkonu ŠZD boli vykonané kontroly zamerané na dodržiavanie podmienok prevádzky týchto zariadení v súlade s platnou legislatívou, dodržiavanie zásad prevádzkových poriadkov ako aj dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov. Neboli zistené nedostatky, ktoré by opodstatňovali uloženie sankčných opatrení.

V Žilinskom kraji sú v prevádzke 3 squash-centrá, Zimný štadión s pomocnou krytou halou, Mestský futbalový štadión, 26 fitnesscentier a telovýchovných zariadení. V roku 2014 bolo uvedené do prevádzky 1 fitnesscentrum a viaceré ihriská s príslušenstvom miestneho významu. V regióne Kysúc sú v prevádzke v rámci mestských a obecných sídiel otvorené telovýchovné zariadenia ako nekryté futbalové štadióny v počte 22 zariadení prístupných verejnosti. Z významnejších stavieb bola kolaudovaná, uvedená do skúšobnej prevádzky a koncom roka 2014 uvedená do trvalej prevádzky Tréningová hala JL Aréna v LM. V súvislosti s prevádzkou tejto haly boli riešené viaceré podnety zo strany občanov bývajúcich v tejto lokalite. Počas skúšobnej prevádzky RÚVZ uložil prevádzkovateľovi zabezpečiť meranie hluku vo vonkajšom prostredí – obytná zástavba v blízkosti JL Arény - akreditovaným laboratóriom, ktoré objektívne zhodnotí výrobu ľadu pre prevádzku starého zimného štadióna a prevádzku JL Arény, pri maximálnom športovom zaťažení obidvoch ľadových plôch a počas prevádzky všetkých zdrojov hluku. Počas skúšobnej prevádzky účastník konania realizoval viaceré protihlukové opatrenia, napr. mantinely boli opatrené protihlukovým obkladom, vo vnútri sa realizovala výstavba protihlukových stien, na plexiskle za brámkami boli nainštalované tlmiace protinárázové žinenky, vo vonkajšom prostredí bola realizovaná celková úprava povrchu ulice Partizánov novým asfaltovým povrchom a nové parkovacie miesta s povrchom zo zámkovej dlažby so zabezpečením jednosmernej premávky.

V Košickom kraji na základe rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva bolo v roku 2014 v prevádzke 294 telovýchovných zariadení. Okrem toho sú takmer v každej obci vybudované miestne športoviská, prevažne futbalové štadióny, s minimálnym vybavením pre športovcov, prípadne návštevníkov. V roku 2014 bolo v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru uskutočnených 44 kontrol telovýchovných zariadení. V okrese Rožňava boli v dvoch zariadeniach nariadené opatrenia na odstránenie nedostatkov v zápisnici. Následnou kontrolou bola zistená ich realizácia. Správneho deliktu sa dopustili dvaja prevádzkovatelia telovýchovno-športového zariadenia v Košiciach tým, že zariadenie prevádzkovali bez súhlasu Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach. Anonymný podnet, ktorý poukazoval na nedostatky v telovýchovno-športovom zariadení Astória Fit&Gym v Košiciach, bol po vykonaní štátneho zdravotného dozoru uzatvorený ako opodstatnený. Do prevádzky bolo uvedených 34 nových telovýchovných zariadení.

V Prešovskom kraji sa výkonom štátneho zdravotného dozoru v telovýchovných zariadeniach počas roka 2014 sa venovala len okrajová pozornosť. Počet evidovaných prevádzok telovýchovných zariadení v predošlom roku v Prešovskom kraji stúpol o 5 prevádzok z počtu 158. Zo strany jednotlivých regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Prešovskom kraji neboli uvádzané závažnejšie nedostatky, iba v jednom prípade bola vo fitness centre v Snine uložená bloková pokuta vo výške 20 € za nedostatky v prevádzkovej hygiene.

• Pohrebníctvo

V Slovenskej republike je v prevádzke spolu 371 pohrebných služieb (pokles oproti roku 2013 o 1 pohrebnú službu) a 7 krematórií. Pohrebné služby majú k dispozícii spolu 766 chladiacich zariadení s kapacitou 1824 miest na uloženie ľudských pozostatkov a ostatkov (nárast o 11 chladiacich zariadení). Pohrebné služby disponujú zväčša upravenými pohrebnými vozidlami (v 313 prípadoch), v 89 prípadoch majú k dispozícii originálne pohrebné vozidlo (nárast oproti roku 2013 o 11 vozidiel) a 26 pohrebných vozidiel slúži pre miestnu prepravu počas pohrebného sprievodu. Oproti roku 2012 pribudlo 18 pohrebných vozidiel. V krematóriách je k dispozícii 21 chladiacich zariadení s kapacitou 281 miest. Na území Slovenska je k dispozícii aj 43 mraziacich zariadení s kapacitou 144 miest. V oblasti krematórií nedošlo v poslednom roku ku zmenám.

V Slovenskej republike sa vykonáva dozor zameraný na plnenie ustanovení zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve v prevádzkach pohrebných služieb a v krematóriách. Prevádzkovateľmi pohrebísk sú mestské príspevkové organizácie, rímsko-katolícka cirkev, obce. Výkon pohrebných služieb zabezpečujú fyzické osoby oprávnené na podnikanie a právnické subjekty. Regionálne úrady v sídle kraja vydávajú osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebiska a pohrebnej služby a register odborne spôsobilých osôb na prevádzkovanie pohrebiska a pohrebnej služby je zverejnený na internetovej stránke RÚVZ. V roku 2014 bolo skúšobnou komisiou preskúšaných viac ako 30 žiadateľov na overenie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebnej služby a pohrebiska a zároveň vydaných bolo viac ako 30 osvedčení o odbornej spôsobilosti. Boli vydávané rozhodnutia na nové prevádzky. Na jednotlivých regionálnych úradoch boli vydávané vyjadrenia k vykonaniu exhumácie (viac ako v 5 v prípadoch). Prehľad zariadení pohrebných služieb a krematórií je uvedený v tabuľke č. 5.4. Záväzná stanoviská boli vydané k územným konaniam pri rozširovaní cintorínov, ku kolaudáciám domov smútku. V rámci posudzovania územnoplánovacích dokumentácií, územných plánov miest a obcí, ako aj projektových dokumentácií na umiestnenie stavieb boli prejednávané možnosti dodržania ochranného pásma jednotlivých pohrebísk.

Na základe usmernenia ÚVZ SR zn. OHŽP-1842/2014 zo dňa 7.2.2014 bol odbornými zamestnancami jednotlivých RÚVZ vykonaný cielený ŠZD vo všetkých zariadeniach, kde dochádza k zaobchádzaniu s ľudskými pozostatkami pred ich pochovaním, zameraný na dodržiavanie zákona NR SR č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve a výsledky zistení jednotlivých RÚVZ boli zaslané ÚVZ SR. Sledovalo sa, či pohrebné služby vedú evidenciu o zaobchádzaní s ľudskými pozostatkami (či sa vedie priebežne a či vyhovujúcim spôsobom), ďalej či jednotlivé PS disponujú vozidlom na prepravu ľudských pozostatkov s chladiacim zariadením, s vyznačením účelu vozidla v osvedčení o evidencii vozidla a v technickom osvedčení vozidla, ďalej či je cenník poskytovaných služieb umiestnený na viditeľnom a dostupnom mieste v kancelárii PSV rámci ŠZD bola vykonávaná aj kontrola plnenia povinností prevádzkovateľov na zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby, ako aj plnenie ustanovení zákona o ochrane nefajčiarov.

Na území **Bratislavského kraja** je v prevádzke 96 cintorínov, 1 krematórium a 25 pohrebných služieb (okres Bratislava I – 3 PS, Bratislava II – 4 PS, Bratislava V – 3 PS, okres Malacky – 4 PS, okres Senci – 5 PS a v Pezinku 5 PS) a 1 krematóriu v Bratislave. Ide o nárast pohrebných služieb o 1 prevádzku. Pohrebné služby majú k dispozícii spolu 91 chladiacich zariadení s kapacitou 226 miest. Pohrebné služby disponujú zväčša upravenými pohrebnými vozidlami (v 28 prípadoch), v 5 prípadoch ide o vyrobené pohrebné vozidlo a 4 vozidlá slúžia len pre miestnu prepravu. V jedinom krematóriu v Bratislave sú k dispozícii 3 chladiace zariadenia s kapacitou 47 miest a 1 mraziace zariadenie s kapacitou 2 miesta. V

Bratislave je prevádzkovateľom takmer všetkých pohrebísk, krematórií a urnového hája mestská príspevková organizácia Marianum – Pohrebníctvo mesta Bratislavy. Cintoríny v Devíne, Devínskej Novej Vsi, Lamači a Záhorskej Bystrici spravuje Rímsko-katolícka cirkev, jej jednotlivé farnosti. V Jarovciach a v Čunove je správca príslušný Miestny úrad. Vo vidieckych okresoch ich v prevažujúcej miere spravujú mestá a obce. Výkon pohrebných služieb zabezpečujú v celom kraji len fyzické osoby oprávnené na podnikanie alebo právnické subjekty.

Začiatkom roka 2014 bol vykonaný cielený štátny zdravotný dozor v prevádzkach pohrebných služieb a v krematóriu na území Bratislavského kraja, zameraný na zaobchádzanie pracovníkov pohrebných služieb s ľudskými pozostatkami pred ich pochovaním. V r. 2014 boli v rámci agendy pohrebníctva boli vydané 3 rozhodnutia k prevádzke pohrebných služieb. Ďalej bola posúdená zmena účelu využitia objektu na prevádzku pohrebnej služby VA-SI v Senci a projekt umiestnenie stavby rozšírenia cintorína vo Veľkých Levároch. Vydané bolo 1 stanovisko k exhumácii. V r. 2014 sa riešilo 7 podnetov na prevádzku pohrebných služieb. Vo väčšine prípadov išlo o neopodstatnené podnety, alebo sa dodatočne nedokázalo overiť opodstatnenosť podnetov. Išlo o podnety na porušenie zákona o pohrebníctve na obhliadajúceho lekára ohľadne uprednostňovania určitej PS pri obhliadke zomrelého, na propagáciu PS v areáli zdravotníckeho zariadenia v Senci, nefungujúce chladiace zariadenia v dome smútku v Jablonci a vo Veľkých Levároch, opakované podnety na neoprávnené rušenie hrobových miest na cintoríne v obci Hrubá Borša. Ďalej sa riešilo overenie vybavenia pohrebných vozidiel chladiacimi zariadeniami PS PIETA v Bratislave. Sankcie neboli udelené.

V jednotlivých okresoch **Trnavského kraja** v priebehu roku 2014 nedošlo k žiadnym podstatným zmenám v prevádzkovaní pohrebísk a pohrebných služieb. V okrese Galanta je v evidencii 46 pohrebísk (v správe 36 prevádzkovateľov) a 10 prevádzok pohrebných služieb. V roku 2014 boli predložených 5 žiadosti o vydanie vyjadrenia k exhumácii ľudských ostatkov. Celkovo v rámci kraja je 48 prevádzkovateľov pohrebných služieb. V rámci kraja je zriadená skúšobná komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti pre prevádzku pohrebných služieb a pohrebísk. Celkovo bolo vydaných 11 osvedčení. V rámci sankčných opatrení boli dané štyri pokuty za zistené nedostatky podľa zákona č. 131/2010 Z. z. (v okrese Dunajská Streda a Galanta).

V Trenčianskom kraji je v prevádzke 46 pohrebných služieb. V roku 2014 bolo vydané jedno rozhodnutie k uvedeniu priestorov pohrebnej služby do prevádzky. Na základe skúšok vykonaných na RÚVZ so sídlom v Trenčíne boli vydané 2 osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prevádzkovanie pohrebiska, a 3 osvedčenia na prevádzkovanie pohrebnej služby. Boli posúdené 2 projekty pre územné konanie na výstavbu nového pohrebiska a to v Nemšovej m. č. Kľúčové - rozšírenie cintorína a v Nemšovej v mestskej časti Ľuborča. Plánované rozšírenie pohrebiska v mestskej časti Ľuborča nie je v súčasnosti možné, nakoľko nie je možné dodržať 50 metrové ochranné pásmo pohrebiska. Na RÚVZ Trenčín bol podaný podnet vo veci zlej manipulácie Pohrebnej služby KAMPEX Stará Turá so zosnulým. Na základe vykonaného ŠZD orgán verejného zdravotníctva zahájil voči prevádzkovateľovi správne konanie vo veci uloženia pokuty a rozhodnutím uložil pokutu vo výške 500 Eur.

V Nitrianskom kraji evidujeme 60 pohrebných služieb a 3 krematóriá. Na základe predložených podkladov boli vydané 4 posudky k vykonaniu exhumácie telesných ostatkov. Pohrebné služby využívajú chladiace zariadenia aj v domoch smútku na pohrebiskách s celkovým počtom 159 s kapacitou 346 miest a 7 mraziacich zariadení s kapacitou 35 miest na uloženie telesných pozostatkov. V roku 2014 v rámci kraja bolo vykonaných 75 kontrol v rámci štátneho zdravotného dozoru v prevádzkach pohrebných služieb, pohrebísk a krematórií. V preverovaných prevádzkach neboli zistené nedostatky. V uplynulom roku bol v okrese Nitra šetrený podnet týkajúci sa neetického zaobchádzania s telesnými

pozostatkami – tento podnet bol neopodstatnený. V roku 2014 v okrese Levice boli posúdené projekty na prestavbu domov smútku a prístavbu krytej obradnej plochy v k. ú. obcí Slatina a Dolné Turovce. Na základe predložených podkladov boli vydané 4 kladné vyjadrenia k vykonaniu exhumácie telesných ostatkov. V okrese Komárno v súvislosti s neplnením povinnosti prevádzkovateľa zariadenia sociálnych služieb viesť záznam o odovzdaní ľudských pozostatkov bola v 2 prípadoch uložená pokuta 300 Eur (celkovo 600 Eur), ktorá bola prevádzkovateľmi zaplatená. Odstránenie zistených nedostatkov bolo orgánom verejného zdravotníctva skontrolované. V roku 2014 RÚVZ so sídlom v Nitre vykonal preskúšanie pracovníkov v pohrebníctve pre získanie osvedčenia odbornej spôsobilosti pre prevádzkovanie pohrebných služieb a pohrebísk – odbornú spôsobilosť v danej problematike získalo 7 žiadateľov.

V Banskobystrickom kraji je evidovaných 9 *pohrebných služieb* a 1 *krematórium*. Vykonané boli 3 medzinárodné prepravy ľudských pozostatkov a ľudských ostatkov (2 x Česká republika a 1 x Nemecko). RÚVZ BB mená informácie k vydaným pasom pre mŕtvolu a vykonaným exhumáciám ľudských ostatkov. Na RÚVZ Banská Bystrica je zriadená komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebiska, prevádzkovanie pohrebnej služby a prevádzkovanie krematória. V roku 2014 boli doručené 3 žiadosti o vykonanie skúšky a vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti. Všetci žiadatelia boli preskúšaní a získali osvedčenie o odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie príslušných zariadení. V roku 2014 bol v Banskej Bystrici zorganizovaný odborný seminár „Problematika pohrebníctva v obciach“. RÚVZ Lučenec v spádovom území je evidovaných 9 *pohrebných služieb*. RÚVZ Rimavská Sobota v spádovom území je evidovaných 14 *pohrebných služieb*. RÚVZ Žiar nad Hronom v spádovom území je evidovaných 8 *pohrebných služieb* a 67 *pohrebísk*. RÚVZ Veľký Krtíš v spádovom území je evidovaných 5 *pohrebných služieb*. RÚVZ Zvolen v spádovom území je evidovaných 10 *pohrebných služieb* a 79 *pohrebísk*. RÚVZ Banskobystrického kraja v rámci posudkovej činnosti a štátneho zdravotného dozoru vykonali kontroly zamerané na dodržiavanie požiadaviek ustanovených v zákone č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení noviel, zákone č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve a nariadení vlády SR č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. RÚVZ Žiar nad Hronom uložil prevádzkovateľovi 1 pohrebnej služby pokutu vo výške 165 €, 4 prevádzkovateľom zariadení sociálnych služieb a 1 poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti pokutu v celkovej sume 1600 €. RÚVZ Zvolen uložil prevádzkovateľovi 1 pohrebnej služby pokutu vo výške 300 €. RÚVZ Banská Bystrica v roku 2014 riešil 2 podnety. V *prvom podnete* pochybenie zo strany krematória nebolo zámerné a vedúci prevádzky prijal opatrenia v záujme dodržania ustanovení zákona, aby sa toto konanie zamestnancov už neopakovalo, zamestnanci boli poučení o postupe pri vydávaní urien s popolom. V *druhý podnete* nebolo zistené porušenie zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve. RÚVZ Lučenec v roku 2014 riešil podnet týkajúci sa prenájmu časti bývalej patológie v nemocnici. Podnet bol považovaný za opodstatnený. Prevádzkovateľovi pohrebnej služby bola uložená pokuta vo výške 300 € za správny delikt na úseku pohrebníctva podľa § 33 ods. 11 písm. j) zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve. Po ústnej konzultácii s vedením nemocnice bolo začaté správne konanie za správny delikt podľa § 33 ods. 3 písm. e) zákona č. 131/2010 Z. z. o pohrebníctve. Voči rozhodnutiu RÚVZ o uložení pokuty vo výške 300 € bolo podané odvolanie. Odvolací orgán (ÚVZ SR) rozhodnutie RÚVZ zrušil a vec vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie. Po zjednaní nápravy zo strany prevádzkovateľa a nemocnice bolo šetrenie podnetu ukončené. RÚVZ Rimavská Sobota v roku 2014 riešil podnet obyvateľky obce Tachty na konanie starostu vo veciach porušenia zákona o pohrebníctve - nesprávne určenie hrobového miesta. Podnet bol vyhodnotený ako neopodstatnený, ale sťažovateľka podala podnet na ÚVZ SR, ktorý vo svojom stanovisku

zaviazal RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote o vykonanie opakovaného prešetrenia určenia hrobového miesta v obci Tachty.

V okresoch Žilina a Bytča v rámci cieleného ŠZD bolo vykonaných 8 kontrol pohrebných služieb, 1 kontrolu v Nemocnici s poliklinikou Žilina v súvislosti so zaobchádzaním s ľudskými pozostatkami, 1 kontrolu v krematóriu v Žiline. Ďalšie dve kontroly sme vykonali v súvislosti s riešením opodstatneného podnetu na prevádzkovanie pohrebiska. V roku 2014 boli skúšobnou komisiou preskúšaní štyria žiadatelia na overenie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebnej služby a pohrebiska, boli vydané 4 osvedčenia o odbornej spôsobilosti. V okresoch Čadca a KNM má každá obec a mesto regiónu vyhradené územie na pochovávanie zosnulých. Prevádzkovateľmi cintorínov sú samosprávy jednotlivých sídiel, prípadne podnikateľské subjekty. Všetci prevádzkovatelia pohrebných služieb majú orgánom verejného zdravotníctva schválené prevádzkové poriadky svojich zariadení. V území s pôsobnosťou RÚVZ Dolný Kubín sa počet pohrebných služieb oproti roku 2013 nezmenil. Zo 7 pohrebných služieb 4 pohrebné služby vykonávajú naďalej prevoz ľudských pozostatkov a ľudských ostatkov účelovými vozidlami. V okrese LM je prevádzkovaných 5 pohrebných služieb, v okrese Ružomberok 5 pohrebných služieb. V meste Liptovský Hrádok ukončila činnosť jedna pohrebná služba. Na území v pôsobnosti RÚVZ Martin sú evidované 3 prevádzky pohrebných služieb, z toho 1 prevádzka mala v tomto roku vydané nové rozhodnutie k uvedeniu priestorov pohrebných služieb do prevádzky, z dôvodu rozšírenia prevádzkových priestorov. Chladiace zariadenie s 10 miestami pre uloženie ľudských pozostatkov vlastní len jedna pohrebná služba (Silencia Martin), ostatné pohrebné služby využívajú chladiace boxy v rámci domov smútku na pohrebiskách v jednotlivých obciach (spolu 54). Najčastejšie zisťovanými nedostatkami v prevádzkach pohrebných služieb bola nedostatočná výmena vzduchu v miestnosti určenej na úpravu ľudských pozostatkov. V súvislosti s prevádzkou pohrebných služieb bol v roku 2014 riešený jeden podnet, týkajúci sa úpravy ľudských pozostatkov a ich ukladania do chladiaceho zariadenia. Na základe skutočností, zistených štátnym zdravotným dozorom, bolo vydané rozhodnutie o zákaze vykonávania akejkoľvek činnosti spojenej s poskytovaním pohrebných služieb v dotknutej prevádzke. Uvedenie priestorov dotknutej pohrebnej služby do prevádzky bolo predmetom nového správneho konania, ktoré bolo pre vážne nedostatky v posudzovaných priestoroch a predložených podkladoch/dokladoch zastavené.

V Košickom kraji evidujeme za rok 2014 spolu 47 pohrebných služieb a jedno zariadenie krematória v meste Košice. V oblasti pohrebništva bolo vykonaných 156 výkonov ŠZD, pri ktorých neboli zistené žiadne závažnejšie hygienické nedostatky. Opatrenia na odstránenie nedostatkov menšieho charakteru, zistené v siedmich prípadoch, boli nariadené v zápisnici. Schválené boli 2 prevádzkové poriadky pohrebných služieb. Z hľadiska ochrany zdravia ľudí boli uvedené do prevádzky 2 pohrebné služby, bolo vydané 1 súhlasné rozhodnutie k návrhu na zmenu prevádzkového poriadku a 1 súhlasné záväzné stanovisko k návrhu na kolaudáciu stavby domu smútku v obci Silická Jablonica. Zamestnanci okresu Michalovce uložili jednu sankciu z dôvodu prevádzkovania priestorov chladiaceho zariadenia na uloženie ľudských pozostatkov bez súhlasného rozhodnutia. Priebežne boli vydávané osvedčenia o odbornej spôsobilosti. V roku 2014 odborní zamestnanci RÚVZ so sídlom v Košiciach riešili jeden podnet na stavebnú činnosť v ochrannom pásme pohrebiska v obci Budimír, ktorý bol po prešetrení uzatvorený ako opodstatnený. V okrese Trebišov sa riešil jeden podnet, týkajúci sa nevhodného zaobchádzania s ľudskými pozostatkami v prevádzke pohrebnej služby „Ultima“.

Oproti minulému roku počet evidovaných prevádzok pohrebných služieb v **Prešovskom kraji** vzrástol zo 43 prevádzok pohrebných služieb na 45 prevádzok. Okrem posudzovacej činnosti pohrebísk, domov smútku, prevádzkových poriadkov pohrebných služieb a podmienok poskytovania pohrebných služieb, regionálne úrady verejného

zdravotníctva sa podieľali aj na riešení podnetov (sťažností). V priebehu roka 2014 boli poskytované odborné konzultácie v súvislosti s umiestňovaním stavieb v ochranných pásmach pohrebísk. V Prešovskom kraji orgán verejného zdravotníctva celkovo uložil prevádzkovateľom pohrebných služieb 3 pokuty v celkovej výške 530 €. Súčasne boli riešené aj žiadosti o exhumáciu ľudských ostatkov, kde boli dané kladné vyjadrenia. Podaná bola 1 žiadosť o vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebísk a na prevádzkovanie pohrebnej služby.

III. Poskytovanie informácií verejnosti

Pracovníci odborov HŽP na RÚVZ SR poskytovali informácie verejnosti rôznymi formami. Najčastejšie využívanou formou sú osobné a telefonické konzultácie, zverejňovanie informácií prostredníctvom webových stránok RÚVZ, písomnou formou ako aj prostredníctvom regionálnych médií. Tie sú využívané najmä pri príležitosti významných dní určených svetovou zdravotníckou organizáciou. Medzi najvýznamnejšie patrí Svetový deň vody, v rámci ktorého bola ponúknutá možnosť bezplatného vyšetrenia vzoriek vody na vybrané ukazovatele a zároveň bola poskytnutá možnosť konzultácie.

Informácie sa poskytujú aj prostredníctvom environmentálnych poradní, ktoré sú zriadené na RÚVZ v SR. O mimoriadnych situáciách v regiónoch je obyvateľstvo informované aj prostredníctvom webových stránok ako súčasť epidemiologickej situácie a iných závažných situácií v životnom a pracovnom prostredí (povodne, výskyt komárov, výskyt ploštíc, hlučnosť v životnom prostredí obytných zón a pod.).

Na webových stránkach sú pravidelne aktualizované informácie o platnej legislatíve, o kvalite vody vo verejných vodovodoch, kvalite vôd na kúpanie, základné hygienické požiadavky na ochranu zdravia po záplavách, informácie o podkladoch pre rozhodovacia činnosť orgánov verejného zdravotníctva, zoznam odborne spôsobilých osôb a skúšobný poriadok skúšobných komisií, stránka o vykonávaní preskúšania odbornej spôsobilosti a vydávaní osvedčení o odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicke závažných činností.

V rámci poskytovania informácií verejnosti prevahu tvorili otázky hlavne v oblasti pohrebníctva, kvality vody vo vodovodoch, spôsobov dezinfekcie individuálnych zdrojov vody, informácie na zriadenie a prevádzkovanie pohrebísk a krematórií, k problematike riešenia stavieb podľa spracovaných projektových dokumentácií, k problematike bývania a zariadení starostlivosti o ľudské telo, zložiek životného prostredia, o zdravotných rizikách spojených s používaním solárií, usmernenia pri zahájení podnikateľskej činnosti, prípustných limitov hluku v životnom prostredí.

Jednotlivé RÚVZ SR vykonávali aj konzultačné činnosti, ktoré využívali najmä projektanti, dodávatelia technologických zariadení, investori stavieb, k problematike zariadení starostlivosti o ľudské telo, ubytovacích zariadení, zdravotníckych zariadení, ovzdušia, hluku, taktiež v rámci územných a kolaudačných konaní a pod.

Pracovníci RÚVZ taktiež vystupovali v rôznych televíznych a rozhlasových reláciách, kde poskytovali rozhovory a informovali verejnosť v rôznych problematikách. /*Rádio Regina, Rádio Košice, STV, TA3, Markízy, JOJ, TV Bratislava, TV Nitrička, RTV Krea, Púchovská televízia, My Obzor, TV Mistrál....*/

IV. Ďalšie činnosti odboru hygieny životného prostredia a zdravia v SR

V priebehu roku 2014 RÚVZ v SR riešili množstvo podnetov od obyvateľov týkajúcich sa rôznych lokálnych problémov znečisťovania prostredia ako napr. rušenie hlukom z dopravy, verejných podujatí, reštauračných a kultúrnych zariadení, znečisťovanie prostredia odpadmi, nadmerného výskytu komárov, hlodavcov, holubov a iných živočíšnych škodcov, chovy hospodárskych zvierat, obťažovanie zápachmi, nevyhovujúce podmienky bývania vrátane výskytu plesní v bytoch. Najmä počas letnej turistickej sezóny jednotlivé RÚVZ riešili podnety a sťažnosti na nedostatky spojené s rekreáciou vrátane kvality bazénových vôd, znečistené a neudržiavané prostredie prírodných kúpacích oblastí ale tiež aj na nevyhovujúce hygienické podmienky v ubytovacích zariadeniach, a ď. Pri šetrení každého podnetu postupovali pracovníci odboru štandardným postupom v závislosti od toho či a do akej miery bolo možné objektivizovať (meraním) skutočný stav vecí alebo zaujatím odborného stanoviska k predmetu podania, v každom prípade však boli podávatelia podnetov písomne vyrozumení o výsledku šetrenia.

V rámci posudkovej činnosti boli posudzované územnoplánovacie podklady a dokumentácie, investičné zámery v rámci zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie i dokumentácie pre územné a kolaudačné konania stavieb v zložitých podmienkach výstavby.

Odbory HŽP na RÚVZ v SR v roku 2014 zabezpečovali štátny zdravotný dozor okrem bežných prevádzok aj nad hromadnými najmä kultúrnymi podujatiami (napr. Motoristická akcia „Power fest 2014 vol.2“, Hudobný festival Bažant Pohoda, letisko Trenčín, 16. Ročník Chocholanskej western rodeo show Pod Tlstou Horou, k. ú. Chocholná – Velčice, Levický jarmok a pod.), v zariadeniach ministerstva spravodlivosti a vykonávali kontroly podľa zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov.

Pracovníci odboru resp. oddelení HŽP vykonávali činnosti v rôznych komisiách na preskúšanie odbornej spôsobilosti ako napr. na výkon epidemiologicky závažnej činnosti na úseku starostlivosti o ľudské telo, na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne využitie, na výkon prác v oblasti pohrebníctva a cintorínskych služieb, atď.

Na odbore HŽP vybraných RÚVZ sa zabezpečovali stáže v rámci postgraduálnej i pregraduálnej výučby (predatestačná prax lekárov, stáže študentov Trnavskej univerzity, SZU, Katolíckej univerzity v Ružomberku, Slovenskej zdravotníckej univerzity).

Odborné a metodické usmerňovanie pracovísk odborov a oddelení HŽP RÚVZ v SR zabezpečuje Hlavná odborníčka HH SR pre odbor hygieny životného prostredia a zdravia (MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD.) v spolupráci s jej poradnou skupinou, ktorú tvoria prevažne krajskí odborníci odboru HŽP. Poradná skupina v roku 2014 zasadla 2 krát. Celoslovenská porada vedúcich odborov a oddelení HŽP bola zorganizovaná 1 krát a to 11. - 12. júna 2014 v Trenčianskych Tepliciach. V rámci pracovných stretnutí boli prejednané aktuálne problémy pri výkone ŠZD, ukladanie sankčných opatrení, pokynov, nápravných škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska a iných programoch a projektov ÚVZ SR.

V rámci Svetového dňa vody RÚVZ, ktoré disponujú laboratóriami vykonali vyšetrenia donesenej vody zo studní od obyvateľov, poradenskú činnosť pri tejto príležitosti však poskytli odbory/oddelenia HŽP na všetkých RÚVZ v SR.

K ďalším činnostiam vykonávaným v roku 2014 na niektorých odboroch/oddeleniach HŽP RÚVZ v SR patrí aj zapojenie odborných pracovníkov do tvorby novej legislatívy v oblasti hygieny životného prostredia (návrh vyhlášky k HIA) resp. k novele vyhlášok

(k zariadeniam starostlivosti o ľudské telo, o vnútornom prostredí budov a bytov nižšieho štandardu a ubytovacích zariadení).

Prakticky zo všetkých RÚVZ v SR sú pracovníci odborov/oddelení členmi okresných, krajských krízových štábov a evakuačných komisií, ktoré zasadajú v prípadoch povodní a iných mimoriadnych udalostí. Pracovníci odboru HŽP ÚVZ SR a RÚVZ Bratislava, hl. m. sú členmi Ústrednej povodňovej komisie SR.

V pôsobnosti RÚVZ v SR sa v zmysle hlavného hygienika posudzuje opodstatnenosť vyžiadania HIA v rámci návrhu posudzovaných činností a strategických dokumentov podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredia (tab. č. 6.1).

V. Tabuľky

Tab. č. 1.1 Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov v SR v roku 2014

Kraj	Počet obyvateľov	Počet zásobovaných obyvateľov	Percento zásobovanosti %
Banskobystrický	653 945	561 743	85,90
Bratislavský	670 636	650 352	96,98
Košický	789 683	647 999	82,06
Nitriansky	687 560	620 343	90,22
Prešovský	819 067	650 059	79,37
Trenčiansky	590 388	534 985	90,62
Trnavský	549 793	493 707	89,80
Žilinský	584 156	512 703	89,75
Spolu:	5 345 228	4 671 891	87,66

Tab. č. 1.2 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch v SR podľa výsledkov monitoringu za rok 2014

Kraj	Celkový počet vyšetrených vzoriek		Z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
					Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
	PM	KM	počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Banskobystrický	205	914	288	25,74	182	16,26	150	13,40	0	0
Bratislavský	43	319	26	7,18	20	5,52	6	1,66	0	0
Košický	106	692	147	18,42	92	11,53	57	7,14	1	0,13
Nitriansky	195	723	125	13,62	85	9,26	52	5,66	0	0
Prešovský	141	849	166	16,77	56	5,66	117	11,82	0	0
Trenčiansky	140	492	67	10,60	18	2,85	53	8,39	0	0
Trnavský	29	413	54	12,22	42	9,50	18	4,07	0	0
Žilinský	29	548	21	3,64	4	0,69	17	2,95	0	0
Spolu:	888	4 950	894	15,31	499	8,55	470	8,05	1	0,02

Tab. č. 1.3 Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch v SR podľa výsledkov štátneho zdravotného dozoru za rok 2014

Kraj	Celkový počet vyšetrených vzoriek	Z toho nevyhovujúcich		Nevyhovujúce vzorky					
				Fyzikálne a chemické		Mikrobiologické a biologické		Rádiologické	
		počet	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Banskobystrický	86	25	29,07	16	18,60	13	15,12	0	0
Bratislavský	3	1	33,33	1	33,33	1	33,33	0	0
Košický	282	68	24,11	44	15,60	25	8,87	0	0
Nitriansky	76	19	25,00	6	7,89	16	21,05	0	0
Prešovský	38	13	34,21	5	13,16	9	23,68	0	0
Trenčiansky	307	103	33,55	32	10,42	82	26,71	0	0
Trnavský	32	3	9,38	2	6,25	1	3,13	0	0
Žilinský	11	3	27,27	1	9,09	2	18,18	0	0
Spolu:	835	235	28,14	107	12,81	149	17,84	0	0

Tabuľka č. 1.4 Výnimky na používanie pitnej vody vo verejných vodovodoch udelené / pretrvávajúce v roku 2014

Výnimky (nad 5 000 obyvateľov):

Názov vodovodu	Prevádzkovateľ	Obec	Počet zásobovaných obyvateľov	Dodávaná voda v m ³	Nevyhovujúci ukazovateľ	Jednotka	Limit podľa platného predpisu	Limit podľa povolenej výnimky	Priemerná zistená hodnota v hodnotenom roku	Časové obdobie výnimky (od - do)	Poradie výnimky
----------------	----------------	------	-------------------------------	--------------------------------	-------------------------	----------	-------------------------------	-------------------------------	---	----------------------------------	-----------------

V roku 2014 neboli udelené a nepretrvávajú žiadne výnimky na používanie vody z verejných vodovodov zásobujúcich viac ako 5 000 obyvateľov.

Výnimky (pod 5 000 obyvateľov):

Názov vodovodu	Prevádzkovateľ	Obec	Počet zásobovaných obyvateľov	Dodávaná voda v m ³	Nevyhovujúci ukazovateľ	Jednotka	Limit podľa platného predpisu	Limit podľa povolenej výnimky	Priemerná zistená hodnota v hodnotenom roku	Časové obdobie výnimky (od - do)	Poradie výnimky
Pastuchov	obec Pastuchov	Pastuchov	978	0	dusičnany (NO ₃)	mg/l	50	65	53,94	25.05.2011 - 24.05.2014	1.
Sikenička	ZsVS, a.s.	Nové Zámky/ Sikenička	437	0	dusičnany	mg/l	50	75	70.6	25.6.2011 - 24.6.2014	1.
Mudroňovo	KOMVaK a.s. Komárno	Mudroňovo	107	4420	dusičnany	mg/l	50	60	52,23	27.05.2013 - 26.05.2016	1.

Tab. č. 1.5 Prehľad epidémií v roku 2014, kde faktorom prenosu bola pitná voda

Okres	Miesto (Obec/Zaria-denie)	Obdobie trvania	Počet postihnutých (príp. dospelý/deti)	Pôvodca nákazy (infekčné agens)*	Faktor prenosu	Poznámky (popis zdroja vody, typu zásobovania, príčin epidémie)	Nariadené opatrenia
-	-	-	-	-	-	-	-

Tabuľka č. 2.1. Prehľad prírodných kúpalísk v SR

Kraj						
Okres						
Obec						
Názov kúpaliska	Typ vody	Plocha kúpaliska a pláže [m ²]	Štatút	Rekreácia	Dátum začatia sezóny	Dátum ukončenia sezóny
Banskobystrický kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici						
okres Brezno						
Krpáčovo - jazero	Vodná nádrž		Nevyhlasený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci						
okres Lučenec						
Ružiná - pri obci Divín	Vodná nádrž	7000	Vyhlasený	Organizovaná	13.6.2014	31.8.2014
Ružiná - pri obci Ružiná	Vodná nádrž		Vyhlasený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote						
okres Revúca						
Plážové kúpalisko Tornaľa	Odkrytá podzemná voda		Nevyhlasený	Organizovaná	18.6.2014	2.9.2014
okres Rimavská Sobota						
Plážové kúpalisko Rimavská Sobota	Odkrytá podzemná voda		Nevyhlasený	Organizovaná	PK nebolo v prevádzke.	

Zelená voda - Kurinec	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Organizovaná	16.6.2014	10.9.2014
Drieňok	Vodná nádrž		Vyhlásený	Organizovaná	13.6.2014	15.9.2014
Pláž ORMET	Vodná nádrž		Vyhlásený	Organizovaná	6.6.2014	15.9.2014
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom						
okres Banská Štiavnica						
Belianske jazero	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
Klinger	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
Počúvadlianske jazero	Vodná nádrž	122600	Vyhlásený	Neorganizovaná		
Veľké Kolpašské jazero	Vodná nádrž	97800	Vyhlásený	Neorganizovaná		
Evičkinovo jazero	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
Veľké Richňavské jazero	Vodná nádrž	75220	Vyhlásený	Neorganizovaná	VN v rekonštrukcii	
Vindšachtské jazero	Vodná nádrž	44600	Vyhlásený	Neorganizovaná		
okres Žarnovica						
Dolno Hodrušské jazero	Vodná nádrž	47800	Vyhlásený	Neorganizovaná	VN v rekonštrukcii	
Kopanice	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
Tajch	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
Bratislavský kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave						
okres Bratislava II						
Zlaté piesky	Odkrytá podzemná voda	332000	vyhlásený	Organizovaná	7.6.2014	31.8.2014
okres Bratislava III						
Kuchajda	Odkrytá podzemná voda	74000	Nevyhlásený	Organizovaná	21.6.2014	31.8.2014
Vajnorské jazero	Odkrytá podzemná voda	140000	Vyhlásený	Neorganizovaná		
okres Bratislava V						
Veľký Draždiak	Odkrytá podzemná voda		Vyhlásený	Neorganizovaná		
Rusovce-Candell	Odkrytá podzemná voda		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
Čunovo	Odkrytá podzemná voda		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
okres Malacky						
Malé Leváre	Odkrytá podzemná voda		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
Plavecký Štvrtok	Odkrytá podzemná voda		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
okres Senec						
Ivanka pri Dunaji	Odkrytá podzemná voda		Vyhlásený	Neorganizovaná		
Nové Košariská	Odkrytá podzemná voda		Nevyhlásený	Neorganizovaná		

Snečné jazerá	Odkrytá podzemná voda	1180000	Vyhlásený	Organizovaná	1.6.2014	15.9.2014
---------------	-----------------------	---------	-----------	--------------	----------	-----------

Košický kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach						
okres Košice IV						
Plážové kúpalisko JAZERO	Vodná nádrž		Nevyhlasený	Neorganizovaná		
okres Košice - okolie						
Pod Bukovcom	Vodná nádrž		Vyhlasený	Neorganizovaná		
Ružín	Vodná nádrž		Vyhlasený	Neorganizovaná		
Štrkovisko Čaňa	Odkrytá podzemná voda		Nevyhlasený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Michalovciach						
okres Michalovce						
Zemplínska Šírava - Medvedia hora	Vodná nádrž	9700	Vyhlasený	Neorganizovaná		
Zemplínska Šírava - Kamenec	Vodná nádrž	102000	Vyhlasený	Organizovaná	14.6.2014	25.8.2014
Zemplínska Šírava - Paľkov	Vodná nádrž	22500	Vyhlasený	Organizovaná	27.6.2014	25.8.2014
Vinianske jazero	Vodná nádrž	37700	Vyhlasený	Organizovaná	21.6.2014	25.8.2014
Zemplínska Šírava - Biela hora	Vodná nádrž	48000	Vyhlasený	Neorganizovaná		
Zemplínska Šírava - Hôrka	Vodná nádrž	44000	Vyhlasený	Organizovaná	21.6.2014	22.8.2014
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave						
okres Rožňava						
Palcmanová Maša	Vodná nádrž		Nevyhlasený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi						
okres Gelnica						
Ružín	Vodná nádrž		Nevyhlasený	Neorganizovaná		
Ružín - prítoky	Vodná nádrž		Nevyhlasený	Neorganizovaná		
Turzovské jazero	Vodná nádrž		Nevyhlasený	Neorganizovaná		
Jazero Úhorná	Vodná nádrž		Nevyhlasený	Neorganizovaná		

Nitriansky kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne						
okres Komárno						
APÁLI - mŕtve rameno Váhu Komárno	Vodná nádrž		Nevyhlasený	Neorganizovaná		
Štrkoviskové jazero Kava	Vodná nádrž		Nevyhlasený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach						

okres Levice						
Lipovina - Bátovce	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch						
okres Nové Zámky						
TONA Šurany	Odkrytá podzemná voda		Štatút zrušený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topolčanoch						
okres Topoľčany						
Vodná nádrž Duchonka	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		

Prešovský kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom

okres Humenné

Rybník Chlmec	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
Laborec Humenné	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
Rybníky Slovenská Volová	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove

okres Prešov

prírodné kúpalisko Sigord	Odkrytá podzemná voda	2100	Nevyhlásený	Neorganizovaná		
Delňa	Vodná nádrž	108018	Vyhlásený	Organizovaná		

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku

okres Stropkov

Veľká Domaša - Tíšava	Vodná nádrž	12000	Vyhlásený	Organizovaná	10.6.2014	31.8.2014
Veľká Domaša - Valkov	Vodná nádrž	13500	Vyhlásený	Organizovaná	10.6.2014	31.8.2014

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou

okres Vranov nad Topľou

Veľká Domaša-Holčíkovce	Vodná nádrž		Vyhlásený	Neorganizovaná		
Veľká Domaša-Poľany	Vodná nádrž		Vyhlásený	Neorganizovaná		
Veľká Domaša-Dobrá	Vodná nádrž		Vyhlásený	Neorganizovaná		
Veľká Domaša-Nová Kelča	Vodná nádrž		Vyhlásený	Neorganizovaná		
Veľká Domaša-polostr.KRYM	Vodná nádrž		Vyhlásený	Neorganizovaná		

Trenčiansky kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prievidzi

okres Prievidza

Vodná nádrž Kanianka	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
VN Nitrianske Rudno	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne						
okres Bánovce nad Bebravou						
Vodná nádrž Prusy	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
okres Myjava						
Vodná nádrž Brezová pod Bradlom	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná	VN v rekonštrukcii	
Vodná nádrž Stará Myjava	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
okres Nové Mesto nad Váhom						
Štrkovisko Horná Streda	Odkrytá podzemná voda		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
Zelená voda	Odkrytá podzemná voda	120000	Vyhlásený	Neorganizovaná		
Vodná nádrž Dubník	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
okres Trenčín						
Trenčín - Opatová - nádrž	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		

Trnavský kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede						
okres Dunajská Streda						
Vojčianske jazero	Odkrytá podzemná voda		Štatút zrušený	Neorganizovaná		
Šulianske jazero	Odkrytá podzemná voda	53750	Vyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Galante						
okres Galanta						
VD Kráľová, Kaskády	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
bagrovisko Tomášikovo	Odkrytá podzemná voda		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
bagrovisko Čierna Voda	Odkrytá podzemná voda		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
VD Kráľová, Šoporňa	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici						
okres Senica						
RO Kunovská priehrada	Vodná nádrž		vyhlásený	Organizovaná	12.6.2014	15.9.2014
RO Gazarka	Odkrytá podzemná voda		Vyhlásený	Organizovaná	16.6.2014	17.7.2014

Žilinský kraj						
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne						
okres Námestovo						

Vodné dielo Orava - Slanica	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
okres Tvrdošín						
Vodné dielo Orava - Stará Hora	Vodná nádrž		Nevyhlásený	Neorganizovaná		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši						
okres Liptovský Mikuláš						
Liptovská Mara - Liptovská Sielnica	Vodná nádrž		Vyhlásený	Neorganizovaná		
Liptovská Mara - Liptovský Trnovec	Vodná nádrž	30000	Vyhlásený	Organizovaná	1.7.2014	1.9.2014

Tabuľka č. 2.2. Prehľad o kvalite prírodných kúpalísk v SR

Kraj								
Okres								
Obec								
Názov kúpaliska	Vzorky			Ukazovatele				
	vyšetrené spolu	prekročené	% nevyhovujúcich	vyšetrené spolu	prekročené	mikrobiologické	biologické	fyzikálno-chemické
Banskobystrický kraj								
okres Brezno								
Krpáčovo - jazero	2		0	21				
okres Lučenec								
Ružiná - pri obci Divín	10	2	20	94	2			2
Ružiná - pri obci Ružiná	7	3	42,86	62	4	2		2
okres Revúca								
Plážové kúpalisko Tornaľa	8		0	49				
okres Rimavská Sobota								
Plážové kúpalisko Rimavská Sobota			0					
Zelená voda - Kurinec	10	5	50	73	10		3	7
Drieňok	10	1	10	89	1		1	
Pláž ORMET	10		0	89				

okres Banská Štiavnica								
Belianske jazero	1		0	13				
Klinger	1		0	13				
Počúvadlianske jazero	6	2	33,33	78	2			2
Veľké Kolpašské jazero	6		0	78				
Evičkinó jazero	1		0	13				
Veľké Richňavské jazero			0					
Vindšachtské jazero	6	1	16,67	78	1			1
okres Žarnovica								
Dolno Hodrušské jazero			0					
Kopanice	1		0	13				
Tajch	1		0	13				
Sumárne údaje za kraj	80	14	17,5	776	20	2	4	14

Bratislavský kraj								
okres Bratislava II								
Zlaté piesky	25	1	4	223	1			1
okres Bratislava III								
Kuchajda	16		0	128				
Vajnorské jazero	9		0	82				
okres Bratislava V								
Veľký Draždiak	9	1	11,11	77	1			1
Rusovce-Candell	3		0	24				
Čunovo	6		0	48				
okres Malacky								
Malé Leváre	6		0	42				
Plavecký Štvrtok	3		0	21				
okres Senec								
Ivanka pri Dunaji	8		0	72				
Nové Košariská	4	1	25	35	1			1
Slnčné jazerá	16	2	12,5	144	2			2
Sumárne údaje za kraj	105	5	4,76	896	5	0	0	5

Košícký kraj								
okres Košice IV								
Plážové kúpalisko JAZERO	62	62	100	459	197		134	63
okres Košice - okolie								
Pod Bukovcom	18	2	11,11	168	2			2
Ružín	18		0	166				
Štrkovisko Čaňa	1	1	100	8	1			1
okres Michalovce								
Zemplínska Šírava- Medvedia hora	9	3	33,33	74	7		7	
Zemplínska Šírava - Kamenec	8	3	37,5	71	4		3	1
Zemplínska Šírava - Paľkov	7	2	28,57	58	2		1	1
Vinianske jazero	7	7	100	65	9		2	7
Zemplínska Šírava - Biela hora	8	4	50	71	6		4	2
Zemplínska Šírava - Hôrka	8	3	37,5	71	4		3	1
okres Rožňava								
Palcianska Maša	1		0	5				
okres Gelnica								
Ružín	6	3	50	30	5	4		1
Ružín - prítoky	4	3	75	20	3	3		
Turzovské jazero	3		0	15				
Jazero Úhorná	3		0	15				
Sumárne údaje za kraj	163	93	57,06	1296	240	7	154	79

Nitriansky kraj								
okres Komárno								
APÁLI - mŕtve ram. Váhu Komárno	3		0	21				
štrkoviskové jazero Kava	3	2	66,67	21	2			2

okres Levice								
Lipovina - Bátovce	5	5	100	31	16		9	7
okres Nové Zámky								
TONA Šurany	9		0	87				
okres Topoľčany								
Vodná nádrž Duchonka	9	9	100	42	9			9
Sumárne údaje za kraj	29	16	55,17	202	27	0	9	18

Prešovský kraj								
okres Humenné								
Rybník Chlmec	2	2	100	19	7	2	1	4
Laborec Humenné	1	1	100	10	3	1		2
Rybníky Slovenská Volová	2	2	100	19	5			5
okres Stropkov								
Veľká Domaša - Tíšava	7		0	62				
Veľká Domaša - Valkov	7		0	62				
okres Vranov nad Topľou								
Veľká Domaša-Holčíkovce	5		0	30				
Veľká Domaša-Poľany	5		0	30				
Veľká Domaša-Dobrá	6		0	35				
Veľká Domaša-Nová Kelča	5		0	29				
Veľká Domaša-polostr. KRYM	5		0	30				
Sumárne údaje za kraj	45	5	11,11	326	15	3	1	11

Trenčiansky kraj								
okres Prievidza								
Vodná nádrž Kanianka	3	3	100	20	5	1		4
VN Nitrianske Rudno	5	5	100	36	6			6

okres Bánovce nad Bebravou								
Vodná nádrž Prusy	2	1	50	20	2			2
okres Myjava								
Vodná nádrž Brezová pod Bradlom			0					
Vodná nádrž Stará Myjava	2		0	19				
okres Nové Mesto nad Váhom								
Štrkovisko Horná Streda	2		0	19				
Zelená voda	14	3	21,43	142	4			4
Vodná nádrž Dubník	2	1	50	19	1			1
okres Trenčín								
Trenčín - Opatová - nádrž	5	1	20	49	1			1
Sumárne údaje za kraj	35	14	40	324	19	1	0	18

Trnavský kraj								
okres Dunajská Streda								
Šulianske jazero	11		0	84				
okres Galanta								
VD Kráľová, Kaskády	1		0	6				
bagrovisko Tomášikovo	1		0	6				
bagrovisko Čierna Voda	1		0	9				
okres Senica								
RO Kunovská priehrada	9	3	33,33	69	4			4
RO Gazarka	9	6	66,67	72	19		12	7
Sumárne údaje za kraj	32	9	28,13	246	23	0	12	11

Žilinský kraj								
okres Námestovo								
Vodné dielo Orava - Slanica	2	1	50	14	1			1
okres Tvrdošín								

Vodné dielo Orava - Stará Hora	2	1	50	14	1			1
okres Liptovský Mikuláš								
Liptovská Mara - Liptovská Sielnica	1		0	13				
Liptovská Mara - Liptovský Trnovec	7	2	28,57	72	3			3
Sumárne údaje za kraj	12	4	33,33	113	5	0	0	5
Sumárne údaje za SR	501	160	31,94	4179	354	13	180	161

Tabuľka č. 2.3. Prehľad umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou v SR

Kraj					
Okres					
Obec			Bazény		
Názov kúpaliska	Dátum zahájenia prevádzky	Kapacita	termálnych	netermálnych	spolu
Banskobystrický kraj					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici					
okres Banská Bystrica					
Banská Bystrica - Šachtičky, Horský hotel ŠACHTIČKA - bazén - relaxačné centrum	28.3.2002	15	0	1	1
Banská Bystrica, Hotel DIXON - bazén - Wellness centrum	7.12.2006	20	0	3	3
Banská Bystrica, Kremnička, ICE FIT, vírivý bazén	1.12.2014	4	0	1	1
Banská Bystrica, Krytá plaváreň Štiavničky	1.1.1970	400	0	4	4
Banská Bystrica, Plavecké jasličky BABY CLUB ŽABKA	9.5.2011	10	0	1	1
Banská Bystrica, Relaxačné štúdio ERIKA	30.1.2012	10	0	1	1
Banská Bystrica, UMB - krytá plaváreň	2.11.2009	35	0	1	1
Banská Bystrica, plavecký bazén v budove Finančnej správy	1.3.2012	10	0	1	1
Banská Bystrica, Štiavničky sauna	14.2.2012	12	0	2	2
Donovaly, Apartmánový dom ALMET - bazén - relaxačné stredisko	18.8.2003	16	0	1	1

Donovaly, Apartmánový dom ŠAFRAN - bazén - Wellness centrum	10.4.2007	24	0	1	1
Donovaly, Penzión ENCIÁN, Wellness centrum	7.5.2012	10	0	1	1
Donovaly, Penzión LIMBA - bazén - vodný svet	19.12.2007	10	0	1	1
Donovaly, ŠPORTHOTEL - bazén- relaxačná časť	1.4.2008	21	0	2	2
Donovaly, Školské a rehabilitačné stredisko Colnej správy	25.8.2008	6	0	1	1
Selce, Hotel Fuggerov dvor - Wellness	18.6.2009	21	0	2	2
Staré Hory, Hotel ALTENBERG - relaxačný bazén - relaxačné centrum	7.2.2005	12	0	1	1
okres Brezno					
Braväcovo, Penzión Schweintaal, vírivý bazén	1.1.2013	4	0	1	1
Brezno, Krytá plaváreň	9.2.2005	92	0	2	2
Bystrá, Hotel BYSTRÁ - Wellness	17.3.2011	74	0	4	4
Bystrá, penzión DÚHOVÝ PSTRUH	4.4.2006	15	0	2	2
Heľpa, Hotel Heľpa - vitálny svet	4.12.2013	9	0	1	1
Heľpa, Penzión MAJK - krytý bazén	1.1.2002	20	0	1	1
Horná Lehota - Tále, AD Tále - vírivá vaňa	28.4.2011	4	0	1	1
Horná Lehota - Tále, Hotel PARTIZÁN - Wellness	28.11.2011	56	0	6	6
Horná Lehota - Tále, Hotel STUPKA - Wellness+bazén	1.6.1995	15	0	2	2
Mýto pod Ďumbierom, Hotel MÝTO - krytý bazén a Wellness centrum	27.9.2001	20	0	3	3
Mýto pod Ďumbierom, Penzión ADIKA - vírivý bazén	3.2.2010	4	0	1	1
Horná Lehota - Krpáčovo, Vzdelávacie a rehabilitačné centrum prokuratúry SR	2.3.2010	15	0	1	1
Pohronská Polhora - Zbojská - Doškoľovacie a rekreačné stredisko	14.10.2004	20	0	1	1
Závodka nad Hronom, Krytá plaváreň	2.7.2007	60	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci					
okres Lučenec					
bazén AQUASPOOL	17.4.2013	150	0	1	1
NOVOLANDIA Lučenec - Rapovce	4.7.2012	600	4	0	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobotě					
okres Revúca					
Vodný a vitálny svet Predná Hora	17.1.2008	37	0	4	4

okres Rimavská Sobota					
Krytá plaváreň Rimavská Sobota	1.1.1987	174	0	2	2
Agroturistický areál wellnes Včelince	21.10.2014	21	0	2	2
Balneoterapia PJK Číž,a.s.	4.2.1988	11	0	1	1
Saunový svet Číž	23.10.2007	7	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtiši					
okres Veľký Krtíš					
Wellnes-Aquatermal	5.8.2011	100	2	1	3
Krytá plaváreň Veľký Krtíš	1.1.2000	100	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene					
okres Detva					
Horský hotel Poľana	30.6.2003	30	0	1	1
Hotel Royal	9.3.2006	13	0	1	1
Penzión Kerametal Látky	17.2.2004	18	0	1	1
The Grand Vígľaš	16.9.2014	13	0	1	1
okres Krupina					
Hotel Flóra	2.4.2004	43	0	2	2
Hotel Hviezda	30.3.2005	100	0	1	1
Hotel Jantár	21.9.2004	90	0	1	1
Hotel Prameň Relax centrum	28.1.2010	48	0	2	2
Kúpele Dudince	30.10.2006	50	1	2	3
LÚ Diamant	2.12.2004	58	1	3	4
Penzión Mlynárka	18.3.2009	50	0	3	3
okres Zvolen					
HOLIDAYPARK Kováčová	15.8.2013	620	7	1	8
Kúpele Kováčová	26.3.2007	23	1	0	1
LRS ZVJS a OO Kováčová	17.2.2010	42	1	0	1
NRC Kováčová	26.2.2004	88	3	1	4
Špecializovaný liečebný ústav Marína	2.4.2003	35	2	2	4
Gynpor relax	4.12.2014	17	0	1	1
Hotel Kaskády	11.7.2007	480	4	0	4
Kúpele Sliač	9.4.1996	38	1	1	2
Hotel Tennis	20.6.2011	58	0	1	1
Mestské kúpele Zvolen	3.10.2005	125	0	1	1

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom					
okres Banská Štiavnica					
Plaváreň - kúpele Banská Štiavnica	11.2.2005	90	0	2	2
okres Žarnovica					
Hotel Salamandra, Hodruša Hámre	23.1.2014	72	0	2	2
okres Žiar nad Hronom					
Hotel Golfer, Kremnica	28.7.2008	10	0	1	1
Športovo - rekreačné zariadenie, Kremnica	12.4.2013	36	0	3	3
Hotel Sitno, Vyhne	24.8.2006	30	2	0	2
Hotel Termál, Vyhne	21.9.2004	10	2	0	2
Krytá plaváreň Žiar nad Hronom	10.6.2002	81	0	4	4
Sumárne údaje za kraj		4612	31	105	136

Bratislavský kraj					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave					
okres Bratislava I					
Hotel Albrecht	22.2.2010	10	0	1	1
Hotel CROWNE PLAZA	1.12.2006	15	0	1	1
Hotel DANUBE	16.6.2008	15	0	2	2
Hotel DEVÍN	7.6.2004	20	0	2	2
Hotel Marrols	14.4.2003	6	0	1	1
okres Bratislava II					
Golem Club Central	22.11.2012	65	0	3	3
Hotel Holiday Inn	10.4.2006	45	0	2	2
Wellness centrum - NIVY	20.8.2008	180	0	8	8
okres Bratislava III					
Plaváreň Pasienky	1.1.1974	600	0	4	4
okres Bratislava IV					
Plaváreň - Š. Kráľika 3/A	17.1.2013	36	0	1	1
W Hotel	5.8.2008	7	0	1	1
okres Malacky					
Krytá plaváreň-Malina	1.5.2004	50	0	2	2
Agro Partner	6.8.2007	8	0	3	3
Wilisport	28.5.2007	8	0	2	2

okres Pezinok					
Krytá plaváreň, Pezinok	17.9.2001	30	0	2	2
okres Senec					
Aquathermal Senec	15.9.2008	1200	0	10	10
Sumárne údaje za kraj		2295	0	45	45

Košický kraj					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach					
okres Košice I					
Košice, RŠS Jahodná	24.8.2007	60	0	1	1
Košice, FORMA CLUB, Žriedlova 11	21.10.2010	13	0	2	2
Košice, Fitclub TRIKEN, Vodná 3, KE	15.4.2014	2	0	1	1
Košice, Hotel Ambassador	20.10.2009	3	0	1	1
Košice, Hotel Bankov	17.12.2002	16	0	1	1
Košice, Hotel Bristol	24.4.2006	15	0	2	2
Košice, Hotel Doubletree by Hilton	19.2.2009	6	0	1	1
Košice, Hotel Golden Royal - Indické ajurvedske kúpele Rasajana SPA	10.8.2011	14	0	2	2
Košice, Hotel Yasmin	11.9.2009	4	0	1	1
Košice, Mestská krytá plaváreň	12.1.2006	630	0	2	2
Košice, Penzión Hradbová	10.5.2010	10	0	1	1
Košice, Rímsky dom SPQR	11.3.2008	14	0	2	2
Košice, Women´s World - Wellness-spa, Štefánikova 20	6.12.2013	4	0	1	1
okres Košice II					
Košice Wellnesscentrum 3 PLE	16.5.2014	40	0	1	1
okres Košice IV					
Košice, Pension Barca	7.6.2001	20	0	1	1
Košice, CITY WELLNESS, Krivá 25	5.11.2010	6	0	1	1
Košice, Spoločensko-relax.centrum na ul. Milosrdenstva 4	14.7.1998	18	0	1	1
okres Košice - okolie					
Drienovecké kúpele - Rehabilitačný dom s ubytovaním	14.7.2014	40	0	2	2
Kechnec - Wellnes centrum v Športovom areáli	25.3.2013	14	0	2	2
Košická Belá, Penzión Sivec	2.1.2006	23	0	2	2

Košická Belá, Relax centrum pri Penzióne LESANKA	5.12.2011	29	0	2	2
Zlatá Idka, RZ Zlatá Idka	5.4.2007	16	0	2	2
Štós kúpele - Vitálny vodný svet	15.5.2013	43	0	2	2
Ždaňa, Relaxcentrum ZEN beauty spa	17.12.2014	10	0	1	1
okres Košice I,II,III,IV					
Košice, ÚVV a ÚVTOS,Floriánska 18,KE	10.7.2014	14	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Michalovciach					
okres Michalovce					
Bazén v ORS Chemes na Zemplínskej Šírave	22.11.1999	25	0	1	1
Bazén v Hoteli Šírava, Zemplínska Šírava	21.8.1998	25	0	1	1
Bazén v hoteli Poštár	9.7.2010	16	0	1	1
Thermalpark Šírava	12.6.2014	250	1	5	6
Thermalpark Šírava	12.6.2014	250			
Bazén v hoteli Mousson	31.1.2011	10	0	1	1
Krytá plaváreň	24.5.1999	115	0	1	1
Bazén v Penzióne STEFANIE	7.8.2006	20	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave					
okres Rožňava					
Wellness a Penzión " na Konskom dvore "	8.8.2014	16	0	2	2
Bazén hotel Hrádok SMZ Služby, a.s.Jeľšava	5.2.1997	50	0	1	1
Wellness Hotel Šport Rožňava	15.7.2014	4	0	1	1
Zuzana Németh-Wellness zdravia a vitality	18.8.2010	4	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi					
okres Spišská Nová Ves					
Krytá plaváreň Krompachy	21.8.2007	128	0	2	2
Krytá plaváreň Spišská Nová Ves	8.11.2005	108	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove					
okres Trebišov					
Penzión PRECEDENS	1.4.2014	15	0	1	1
Sumárne údaje za kraj		2100	1	57	58

Nitriansky kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne

okres Komárno					
Krytá plaváreň Komárno	1.1.2008	120	0	2	2
Termálne kúpalisko Komárno	26.2.2008	1500	5	3	8
Wellness centrum Patince	1.7.2006	250	5	0	5
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach					
okres Levice					
Hotel PARK	22.5.2002	90	0	3	3
Relaxačno-športový areál Kalná nad Hronom	9.11.2009	55	0	1	1
Krytá plaváreň	24.11.1998	100	0	2	2
Relaxačné centrum	11.3.2004	24	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre					
okres Nitra					
Kaštieľ Mojmirovce	31.5.2006	80	0	1	1
Krytá plaváreň Nitra	22.6.1994	137	0	2	2
Plavecký bazén Hotel Capital	16.7.2013	5	0	1	1
RELAX FANTASY NITRA	16.8.2005	10	0	1	1
Hotel Thermal Kesov	22.4.1996	40	1	0	1
okres Šaľa					
Krytá plaváreň Duslo Šaľa	10.10.2003	300	0	2	2
okres Zlaté Moravce					
Hotel Tartuf Beladice	28.12.2006	40	0	2	2
Hotel ViOn Zlaté Moravce	28.12.2006	16	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch					
okres Nové Zámky					
SOŠ Dvory nad Žitavou	31.5.1999	250	0	1	1
Hotel Hubert Nové Zámky	22.3.2010	8	0	1	1
Plavecké jaslíčky Žabka,Nové Zámky	5.12.2011	10	0	1	1
Relax komplex-Krytá plaváreň, Nové Zámky	27.4.2007	100	0	2	2
Wellness centrum, Palárikovo	6.2.2014	28	0	1	1
Penzión ENERGY I Podhájska	6.6.2011	55	1	0	1
TK Podhájska	18.11.2002	5500	4	7	11
Wellness centrum Aquamarin,Podhájska	27.3.2012	300	2	7	9
Hotel Guest Centre Štúrovo	1.7.2011	30	1	0	1
TK I Štúrovo	2.3.1999	12300	10	0	10

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topolčanoch					
okres Topoľčany					
Wellness centrum hotela Chateau Appony	1.10.2011	30	0	2	2
Krytá plaváreň Topoľčany	13.9.1992	160	0	2	2
Sumárne údaje za kraj		21538	29	46	75

Prešovský kraj					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove					
okres Bardejov					
Vírivé vane Whirlpool, Bardejovské Kúpele	12.1.2006	8	0	2	2
Wellness Spa, Bardejovské Kúpele	20.1.2012	120	0	3	3
bazén v hoteli Bellevue, Mihaľov	17.8.2004	40	0	2	2
krytá plaváreň, Bardejov	21.2.1994	60	0	1	1
rehabilitačný bazén, Bardejovské Kúpele	9.3.1994	17	0	1	1
školský bazén, Raslavice	21.6.2005	12	0	1	1
Bazén v penzióne Slniečny majer, Stebnícka Huta	3.4.2007	27	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom					
okres Humenné					
Kúpalisko Humenné	18.12.1981	150	0	2	2
okres Snina					
Hotel Kamei	1.4.2004	5	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade					
okres Kežmarok					
Hotel Eland Spišská Stará Ves	15.12.2003	30	0	1	1
Hotel Kontakt Stará Lesná	16.6.2009	80	0	1	1
Termálne kúpalisko Vrbov	18.6.2010	5000	8	2	10
okres Poprad					
Kúpalisko Aquaspa Gánovce	19.9.2011	125	3	0	3
AquaCity Poprad	6.7.2004	2200	9	2	11
Krytá plaváreň Svit	11.2.2008	120	0	2	2
Hotel Kolowrat Tatranská Javorina	16.7.2004	35	0	1	1
Grand Hotel Bellevue Horný Smokovec	6.3.2007	40	0	1	1
Hotel Hutník Tatranské Matliare	19.1.1993	30	0	1	1
Hotel Patria Štrbské Pleso	11.2.2002	100	0	1	1

Hotel Titris Tatranská Lomnica	1.10.2006	100	0	2	2
Hotel Trigan Štrbské Pleso	11.7.2012	39	1	1	2
Hotel Urán Tatranská Lomnica	1.8.1987	25	0	1	1
Wellness hotel Borovica Štrbské Pleso	5.12.2008	25	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove					
okres Prešov					
plavecký bazén v hotely CANYON	3.1.2001	10	0	1	1
Aquapark Delňa	6.7.2012	347	0	3	3
ZŠ Nešpora 2	19.12.1985	200	0	1	1
kryty bazén SPŠ-strojnícka	1.1.1989	100	0	1	1
krytý bazén pri MŠ Bajkalská 31	1.1.1998	10	0	1	1
krytý bazén pri Prešovskej univerzite , 17.novembra 1	8.11.1994	100	0	1	1
mestský bazén, SŠ, Ľ.Podjavorinskej 22, Prešov	27.2.2007	1000	0	1	1
školský bazén Májové námestie 1	1.9.1986	100	0	1	1
Šariš Park relaxačný bazén	25.3.2008	12	0	1	1
okres Sabinov					
kryté kúpalisko Drienica	5.2.2007	600	0	1	1
ZTS Golem Klub	21.9.2006	14	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni					
okres Stará Ľubovňa					
Stará Ľubovňa, Krytá plaváreň	1.3.2000	120	0	2	2
Ľubovnianske kúpele, Hotel Sorea "Ľubovňa"	9.5.1994	42	0	1	1
Vyšné Ružbachy, Krytý bazén Izabela v areáli Termálneho kúpaliska Vyšné Ružbachy	15.1.2007	144	1	0	1
Vyšné Ružbachy, Penzión San André I	10.3.2005	32	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku					
okres Stropkov					
Stropkov, ZŠ Konštantínova	9.12.2002	74	0	2	2
okres Svidník					
Bazén pri ZŠ 8.mája	9.1.2003	71	0	1	1
Sumárne údaje za kraj		11364	22	51	73

Trenčiansky kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prievidzi

okres Partizánske					
Kúpele Malé Bielice	9.1.2009	150	4	0	4
okres Prievidza					
Hotel Kaskáda	27.11.2007	15	0	1	1
Plaváreň mesta Handlová	16.1.2009	165	0	1	1
Relax club HUTIRA	14.2.2006	20	0	1	1
bazén Hotel Remata	17.7.2006	30	0	1	1
Národné centrum vodného póla Nováky	22.5.2006	311	0	1	1
Plaváreň Prievidza	27.5.2005	75	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici					
okres Ilava					
Dubnica n/Váhom,SALUS-relaxcentrum s.r.o.	17.10.2007	5	0	1	1
Penzión Adelka	28.11.2012	8	0	2	2
Krytá plaváreň Nová Dubnica	11.10.2012	150	0	1	1
Relax centrum - Hotel Dynamic	15.11.2013	4	0	1	1
okres Považská Bystrica					
Ing. Roman Pruszkay - PRUS CONSULT	11.12.2013	6	0	1	1
Papradno,Hotel Podjavorník	10.5.2005	10	0	1	1
MŠK Považská Bystrica s.r.o.	19.10.2004	150	0	2	2
NsP Považská Bystrica - rehabilitačné oddelenie	6.12.2006	15	0	1	1
SWIM CLUB wellness	12.12.2011	20	0	2	2
okres Púchov					
Belušské Slatiny, Stredisko rekondičných služieb	26.8.2009	8	0	1	1
Horský hotel Javorník, Lazy pod Makytou	21.8.2013	7	0	1	1
Lazy pod Makytou, Hotel František	16.2.2012	15	0	1	1
Wellness & Spa Hotel Čertov	13.1.2014	25	0	3	3
Kúpele Nimnica,Rehabilitačný bazén	29.5.2009	15	0	2	2
MŠK Púchov s.r.o.	19.4.2004	200	0	1	1
Púchov,Hotel Alexandra	22.1.2010	4	0	1	1
Sports & Training Centre, s.r.o.	29.11.2012	5	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne					
okres Bánovce nad Bebravou					
Mestské kryté kúpalisko Bánovce nad Bebravou	25.9.2004	80	2	0	2

okres Myjava					
Mestské kryté kúpalisko Myjava	1.10.1988	125	0	2	2
Krytý bazén - Agropenzión Adam, Podkylava	23.6.2005	16	0	1	1
okres Nové Mesto nad Váhom					
Krytý bazén - Hotel Inovec, Bezovec	1.1.2014	15	0	1	1
Krytý bazén - SOŠ Nové Mesto nad Váhom	1.9.2007	35	0	1	1
Krytý bazén - ŠKM Stará Turá	1.5.2006	60	0	1	1
okres Trenčín					
Krytý bazén - Justičná akadémia, Omšenie	31.3.2008	11	0	1	1
Krytý bazén - LRS ZVJS Omšenie	1.1.2009	40	0	1	1
Krytý bazén - Hotel Flóra, Trenčianske Teplice	7.8.2006	43	0	1	1
Krytý bazén - Hotel Most Slávy, Trenčianske Teplice	15.2.2010	10	0	1	1
Krytý bazén - Hotel Slovakia, Trenčianske Teplice	10.10.2005	24	0	1	1
Krytý bazén - Parkhotel Baračka, Trenčianske Teplice	10.9.2001	25	0	1	1
Krytý bazén - ZŠ Trenčianske Teplice	1.9.2009	30	0	1	1
Nekrytý bazén - Grand, Trenčianske Teplice	19.1.2009	68	0	2	2
Krytý bazén - DSS DEMY Trenčín	13.6.2006	10	0	1	1
Krytý bazén - FNSP Trenčín	24.5.2005	2	0	1	1
Krytý bazén - IX. ZŠ Trenčín-Juh	1.9.2007	20	0	1	1
Krytý bazén - SOŠ stavebná Trenčín	1.9.2007	50	0	1	1
Mestské kryté kúpalisko Trenčín	1.12.1999	200	0	2	2
Sumárne údaje za kraj		2277	6	50	56

Trnavský kraj					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede					
okres Dunajská Streda					
Hotel Legend	19.4.2011	16	0	1	1
Hotel Therma	6.8.2007	50	0	5	5
THERMALPARK DS	15.1.2008	4000	9	1	10
Betty Pension	21.9.2007	54	0	1	1
Hotel Orchidea	9.7.2009	40	0	2	2
Termalpark Veľký Meder	24.6.2005	5000	10	0	10
Hotel Amade Chateau	15.7.2010	100	0	4	4

Hotel Kormorán	7.3.2005	20	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Galante					
okres Galanta					
Krytá plaváreň pri Gymnázii s vyuč.jazykom maďarským Galanta	14.11.2005	70	0	1	1
Penzión a relaxačné centrum Viktória Galanta	25.3.2009	9	0	2	2
Termál centrum GALANDIA Galanta	30.7.2007	887	0	8	8
Agroturistický areál - Relaxačno-rehabilitačné centrum Horné Saliby	13.1.2005	168	3	1	4
Krytá plaváreň Základnej školy J.Fándlyho Sereď	2.2.2005	40	0	1	1
Kongresovo-informačné a poradenské centrum Sládkovičovo	18.3.2010	52	0	2	2
Rekondičné sanatórium Šoporňa-Majšín	24.8.2006	20	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici					
okres Senica					
Krytá plaváreň, plavecký bazén	1.1.1981	100	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave					
okres Piešťany					
EVA Piešťany	1.1.1934	50	1	0	1
Hotel Sĺňava	1.1.1980	80	0	1	1
okres Trnava					
Plaváreň Prednádražie	1.1.1980	80	0	1	1
Plaváreň Zátvor	1.1.1995	50	0	1	1
Sumárne údaje za kraj		10886	23	35	58

Žilinský kraj					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne					
okres Dolný Kubín					
Aquarelax Dolný Kubín	28.1.2010	600	0	7	7
okres Tvrdošín					
Hotel Julianin dvor	18.10.2013	16	0	1	1
Oravice I.	18.5.2001	1000	2	0	2
Oravice II.	11.3.2013	600	3	0	3
Oravice II.	11.3.2013	1200	6	0	6
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši					

okres Liptovský Mikuláš					
Hotel Družba	15.2.2007	10	0	3	3
Hotel F.I.M	10.7.2002	10	0	2	2
Hotel Fis Jasná	23.12.2008	10	0	2	2
Hotel Grand Jasná	7.5.2007	20	0	3	3
Hotel Junior Jasná	26.1.2009	22	0	1	1
Hotel Repiská	3.7.2000	20	0	1	1
Hotel Tri studničky	1.1.2015	6	0	1	1
Wellness Hotel Chopok	7.12.2009	47	0	4	4
Hotel Grand Castle	8.10.2010	15	0	1	1
Hotel Alexandra	29.9.2011	61	0	2	2
Krytá plaváreň Liptovský Ján	18.5.2000	80	2	0	2
Liptovský dvor	13.9.2005	13	0	1	1
Penzión Una	8.11.2010	5	0	1	1
Relax hotel Avena	10.12.2004	20	0	1	1
Aquapark Tatralandia	31.5.2006	5000	2	12	14
Hotel Jánošík	14.10.2008	10	0	2	2
Krytá plaváreň Liptovský Mikuláš	6.8.1999	120	0	2	2
Penzión Alžbeta Demänová 480	6.5.2014	15	0	3	3
Relax hotel Sojka, Malatíny	22.12.2009	48	0	2	2
Hotel Kriváň	11.5.2009	12	0	1	1
Hotel Permon	13.11.2009	200	0	5	5
okres Ružomberok					
Thermal park Bešeňová	29.12.2003	4500	8	13	21
Kúpele Lúčky	22.8.2008	800	2	1	3
Hotel Áčko	23.12.2009	24	0	1	1
Krytá plaváreň Ružomberok	11.8.1971	100	0	1	1
Penzión Gejdák	29.4.2009	20	0	1	1
RZ Jazierce	20.3.2014	6	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine					
okres Martin					
Krytá plaváreň SUNNY Martin	27.5.1998	30	0	1	1
Krytá plaváreň v Hoteli Victoria	11.2.2008	20	0	1	1
Plaváreň FIT KLUB s.r.o.	27.9.2004	30	0	2	2

okres Turčianske Teplice					
AQUAPARK - SLK	31.8.2007	426	2	3	5
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci					
okres Čadca					
Krytá plaváreň	4.11.2003	150	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline					
okres Žilina					
Belá, Hotel Bránica	14.3.2005	5	0	1	1
Penzión VILLA, Kanská	9.2.2009	8	0	1	1
Hotel Diplomat, Rajecké Teplice	6.8.2009	50	0	1	1
Hotel Skalka, Rajecké Teplice	9.3.2011	8	0	1	1
Hotel Skalka, Rajecké Teplice	9.3.2011	8	0	1	1
Rajecké Teplice, KD Afrodite	3.7.2001	74	4	0	4
Relax. - informačné centrum Terchovec	11.7.2008	74	0	1	1
Terchová-Štefanová, Hotel Boboty	21.4.2006	17	0	1	1
Mestská krytá plaváreň	9.1.1997	333	0	1	1
Michal Janovec - OAZIS	27.6.2008	7	0	1	1
Penzión Central Park	25.6.2012	10	0	1	1
Villa Nečas	1.2.2013	6	0	1	1
Žilina, Hotel Holiday Inn	4.5.2007	10	0	1	1
Sumárne údaje za kraj		15876	31	96	127
Sumárne údaje za SR					
		70948	143	485	628

Tabuľka č. 2.4.

Prehľad kvality vody umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou v SR

Kraj								
Okres								
Obec	Vzorky			Ukazovatele				
Názov kúpaliska	vyšetrené spolu	prekročené	% nevyhovujúcich	vyšetrené spolu	prekročené	mikrobiologické	biologické	fyzikálno-chemické
Názov kúpaliska	5824	1602	27,51	69548	2324	685	3	1636
Banskobystrický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici								
okres Banská Bystrica								
Banská Bystrica - Šachtičky, Horský hotel ŠACHTIČKA - bazén - relaxačné centrum	5	3	60	62	3			3
Banská Bystrica, Hotel DIXON - bazén - Wellness centrum	11	9	81,82	130	14	5		9
Banská Bystrica, Kremnička, ICE FIT, vírivý bazén	1	1	100	13	2			2
Banská Bystrica, Krytá plaváreň Štiavničky	22	8	36,36	259	15	10		5
Banská Bystrica, Plavecké jasličky BABY CLUB ŽABKA	3	3	100	36	3			3
Banská Bystrica, Relaxačné štúdio ERIKA	2	1	50	24	2			2
Banská Bystrica, UMB - krytá plaváreň	2		0	26				
Banská Bystrica, plavecký bazén v budove Finančnej správy	4	1	25	50	1			1
Banská Bystrica, Štiavničky sauna	7	7	100	81	12	6		6
Donovaly, Apartmánový dom ALMET - bazén - relaxačné stredisko	2	1	50	25	1	1		
Donovaly, Apartmánový dom ŠAFRAN - bazén - Wellness centrum	2	2	100	26	3	1		2
Donovaly, Penzión ENCIÁN, Wellness centrum	5	3	60	59	5	1		4
Donovaly, Penzión LIMBA - bazén - vodný svet	3	1	33,33	39	1			1

Donovaly, ŠPORTHOTEL - bazén- relaxačná časť	12	11	91,67	146	18	9		9
Donovaly, Školské a rehabilitačné stredisko Colnej správy	4	3	75	52	4			4
Selce, Hotel Fuggerov dvor - Wellness	9	9	100	110	17	6		11
Staré Hory, Hotel ALTENBERG - relaxačný bazén - relaxačné centrum	4	2	50	43	2	1		1
okres Brezno								
Braväcovo, Penzión Schweintaal, vírivý bazén	1	1	100	12	2			2
Brezno, Krytá plaváreň	6	4	66,67	70	4	2		2
Bystrá, Hotel BYSTRÁ - Wellness	13	2	15,38	171	3			3
Bystrá, penzión DÚHOVÝ PSTRUH	8	8	100	84	11	3		8
Heľpa, Hotel Heľpa - vitálny svet	3	3	100	33	4	4		
Heľpa, Penzión MAJK - krytý bazén	4	3	75	52	7			7
Horná Lehota - Tále, AD Tále - vírivá vaňa			0					
Horná Lehota - Tále, Hotel PARTIZÁN - Wellness	14	4	28,57	183	5	1		4
Horná Lehota - Tále, Hotel STUPKA - Wellness+bazén	9	8	88,89	113	14	2		12
Mýto pod Ďumbierom, Hotel MÝTO - krytý bazén a Wellness centrum	8	7	87,5	86	9	8		1
Mýto pod Ďumbierom, Penzión ADIKA - vírivý bazén	2	2	100	23	4	2		2
Horná Lehota - Krpáčovo, Vzdelávacie a rehabilitačné centrum prokuratúry SR	5	5	100	58	9	1		8
Pohronská Polhora - Zbojská - Doškoľovacie a rekreačné stredisko	3	2	66,67	38	2			2
Závadka nad Hronom, Krytá plaváreň	4	1	25	52	1	1		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci								
okres Lučenec								
bazén AQUASPOOL	26	2	7,69	323	4	4		
NOVOLANDIA Lučenec - Rapovce	62	58	93,55	807	62	2		60
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Soboti								

okres Revúca								
Vodný a vitálny svet Predná Hora	46	7	15,22	563	14	4		10
okres Rimavská Sobota								
Krytá plaváreň Rimavská Sobota	24	2	8,33	312	2	1		1
Agroturistický areál wellnes Včelince	2		0	18				
Balneoterapia PJK Číž,a.s.	12	3	25	156	3			3
Saunový svet Číž	16	7	43,75	208	13	1		12
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtíši								
okres Veľký Krtíš								
Wellnes-Aquatermal	73	17	23,29	870	32	26		6
Krytá plaváreň Veľký Krtíš	15	7	46,67	135	11	2		9
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene								
okres Detva								
Horský hotel Poľana			0					
Hotel Royal	9	2	22,22	117	2			2
Penzión Kerametal Látky	7	1	14,29	91	1			1
The Grand Vígfaš	2	1	50	26	1			1
okres Krupina								
Hotel Flóra	20	17	85	238	23			23
Hotel Hviezda	9	9	100	109	14			14
Hotel Jantár	10	2	20	127	3	2		1
Hotel Prameň Relax centrum	20		0	254				
Kúpele Dudince	31	14	45,16	327	19			19
LÚ Diamant	39	10	25,64	394	14	1		13
Penzión Mlynárka	8	6	75	77	16	3		13
okres Zvolen								
HOLIDAYPARK Kováčová	97	13	13,4	1144	16	5		11
Kúpele Kováčová	24	3	12,5	286	7	4		3
LRS ZVJS a OO Kováčová	3	1	33,33	34	3			3
NRC Kováčová	46	5	10,87	334	13	10		3
Špecializovaný liečebný ústav Marína	59	2	3,39	697	2			2
Gynpor relax	1		0	12				
Hotel Kaskády	65		0	721				
Kúpele Sliac	30	9	30	357	15	5		10

Hotel Tenis	12	11	91,67	143	16			16
Mestské kúpele Zvolen	10	2	20	129	2	2		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom								
okres Banská Štiavnica								
Plaváreň - kúpele Banská Štiavnica	20	4	20	240	5			5
okres Žarnovica								
Hotel Salamandra, Hodruša Hámre	23	7	30,43	266	11	2		9
okres Žiar nad Hronom								
Hotel Golfer, Kremnica			0					
Športovo - rekreačné zariadenie, Kremnica	35	5	14,29	457	9	4		5
Hotel Sitno, Vyhne	22	4	18,18	287	5			5
Hotel Termál, Vyhne	24	3	12,5	258	3			3
Krytá plaváreň Žiar nad Hronom	40		0	510				
Sumárne údaje za kraj	1120	349	31,16	13183	519	142		377

Bratislavský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave								
okres Bratislava I								
Hotel Albrecht	3	3	100	33	4			4
Hotel CROWNE PLAZA	9	2	22,22	99	2			2
Hotel DANUBE	5	2	40	55	3			3
Hotel DEVÍN	3		0	33				
Hotel Marrols	9	2	22,22	95	3	1		2
okres Bratislava II								
Golem Club Central	25	10	40	275	10			10
Hotel Holiday Inn			0					
Wellness centrum - NIVY	41	6	14,63	433	7			7
okres Bratislava III								
Plaváreň Pasienky	12	8	66,67	122	11	4		7
okres Bratislava IV								
Plaváreň - Š. Kráľika 3/A	3	1	33,33	23	1	1		
W Hotel	7	3	42,86	67	5			5
okres Malacky								

Krytá plaváreň-Malina	9	5	55,56	83	6	2		4
Agro Partner	13	4	30,77	105	5	3		2
Wilisport			0					
okres Pezinok								
Krytá plaváreň, Pezinok	27	9	33,33	247	10	7		3
okres Senec								
Aquathermal Senec	76	28	36,84	808	31	1		30
Sumárne údaje za kraj	242	83	34,3	2478	98	19		79

Košický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach								
okres Košice I								
Košice, RŠS Jahodná	10		0	132				
Košice, FORMA CLUB, Žriedlova 11	22	9	40,91	250	14	6		8
Košice, Fitclub TRIKEN, Vodná 3, KE	4	3	75	45	6	2		4
Košice, Hotel Ambassador	12	7	58,33	156	9	2		7
Košice, Hotel Bankov	11	7	63,64	143	7			7
Košice, Hotel Bristol	25	4	16	295	6	3		3
Košice, Hotel Doubletree by Hilton	17	13	76,47	184	21	12		9
Košice, Hotel Golden Royal - Indické ajurvedske kúpele Rasajana SPA	30	11	36,67	373	13	6		7
Košice, Hotel Yasmin	10	7	70	119	11	3		8
Košice, Mestská krytá plaváreň	48	8	16,67	615	8			8
Košice, Penzión Hradbová	8	2	25	106	2			2
Košice, Rímsky dom SPQR	26	3	11,54	327	5	2		3
Košice, Women´s World - Wellness-spa, Štefánikova 20	14	5	35,71	173	7	2		5
okres Košice II								
Košice Wellnesscentrum 3 PLE	9	3	33,33	109	4			4
okres Košice IV								
Košice, Pension Barca	16	8	50	168	8	4		4
Košice, CITY WELLNESS, Krivá 25	13	2	15,38	170	3	1		2
Košice, Spoločensko-relax.centrum na ul. Milosrdenstva 4	10	1	10	124	1	1		

okres Košice - okolie								
Drienovecké kúpele - Rehabilitačný dom s ubytovaním	11	4	36,36	145	6	4		2
Kechnec - Wellnes centrum v Športovom areáli	26	4	15,38	342	5	3		2
Košická Belá, Penzión Sivec			0					
Košická Belá, Relax centrum pri Penzióne LESANKA	26	5	19,23	342	6			6
Zlatá Idka, RZ Zlatá Idka	26	5	19,23	306	8	1		7
Štós kúpele - Vitálny vodný svet	25	5	20	320	6	2		4
Ždaňa, Relaxcentrum ZEN beauty spa	1		0	13				
okres Košice I,II,III,IV								
Košice, ÚVV a ÚVTOS,Floriánska 18,KE	6		0	77				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Michalovciach								
okres Michalovce								
Bazén v ORS Chemes na Zemplínskej Šírave	11	2	18,18	130	2	1		1
Bazén v Hoteli Šírava, Zemplínska Šírava			0					
Bazén v hoteli Poštár	17	1	5,88	205	2	1		1
Thermalpark Šírava	43	5	11,63	508	7	5		2
Thermalpark Šírava			0					
Bazén v hoteli Mousson	10	1	10	128	1			1
Krytá plaváreň	11	1	9,09	143	1	1		
Bazén v Penzióne STEFANIE	9		0	105				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave								
okres Rožňava								
Wellness a Penzión " na Konskom dvore "	10	4	40	133	6			6
Bazén hotel Hrádok SMZ Služby, a.s.Jeľšava	16	3	18,75	200	4			4
Wellness Hotel Šport Rožňava	2	1	50	25	4	2		2
Zuzana Németh-Wellness zdravia a vitality	3	3	100	38	6	3		3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi								
okres Spišská Nová Ves								
Krytá plaváreň Krompachy	4	2	50	53	3	1		2

Krytá plaváreň Spišská Nová Ves	24	1	4,17	304	1			1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove								
okres Trebišov								
Penzión PRECEDENS			0					
Sumárne údaje za kraj	566	140	24,73	7006	193	68		125

Nitriansky kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne								
okres Komárno								
Krytá plaváreň Komárno	26	17	65,38	307	25	3		22
Termálne kúpalisko Komárno	60	48	80	690	54	6		48
Wellness centrum Patince	70	25	35,71	780	29	8		21
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach								
okres Levice								
Hotel PARK	2		0	24				
Relaxačno-športový areál Kalná nad Hronom	14	1	7,14	165	1	1		
Krytá plaváreň	24		0	188				
Relaxačné centrum	15	1	6,67	113	1	1		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre								
okres Nitra								
Kaštieľ Mojmírovce	24	2	8,33	288	2	2		
Krytá plaváreň Nitra	34	5	14,71	376	7	3		4
Plavecký bazén Hotel Capital	20	11	55	189	18	9		9
RELAX FANTASY NITRA	11	6	54,55	111	11	2		9
Hotel Thermal Kesov	32	6	18,75	360	8	8		
okres Šaľa								
Krytá plaváreň Duslo Šaľa	50	5	10	576	8	8		
okres Zlaté Moravce								
Hotel Tartuf Beladice	15	1	6,67	170	1	1		
Hotel ViOn Zlaté Moravce	24	4	16,67	264	4	4		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch								
okres Nové Zámky								
SOŠ Dvory nad Žitavou	4	2	50	53	3	1		2

Hotel Hubert Nové Zámky			0					
Plavecké jaskyňky Źabka, Nové Zámky	11	9	81,82	132	11	5		6
Relax komplex-Krytá plaváreň, Nové Zámky	17		0	221				
Wellness centrum, Palárikovo	13	2	15,38	179	4	4		
Penzión ENERGY I Podhájska	19	16	84,21	247	25	1		24
TK Podhájska	146	99	67,81	1847	168	8		160
Wellness centrum Aquamarin, Podhájska	151	63	41,72	1941	102	2		100
Hotel Guest Centre Štúrovo	9		0	117				
TK I Štúrovo	117	5	4,27	1440	6	5		1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topoľčanoch								
okres Topoľčany								
Wellness centrum hotela Chateau Appony	37	22	59,46	502	33	5		28
Krytá plaváreň Topoľčany	53	7	13,21	693	13	2		11
Sumárne údaje za kraj	998	357	35,77	11973	534	89		445

Prešovský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove								
okres Bardejov								
Vírivé vane Whirpool, Bardejovské Kúpele	21	6	28,57	239	9	5		4
Wellness Spa, Bardejovské Kúpele	42	13	30,95	492	14	13		1
bazén v hoteli Bellevue, Mihaľov			0					
krytá plaváreň, Bardejov	9	3	33,33	106	4	2		2
rehabilitačný bazén, Bardejovské Kúpele	12	2	16,67	144	3	2		1
školský bazén, Raslavice	4	2	50	52	3	1		2
Bazén v penzióne Slnecný majer, Stebnícka Huta	3	2	66,67	27	2			2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom								
okres Humenné								
Kúpalisko Humenné	20	9	45	218	11	2		9
okres Snina								
Hotel Kamei	4	2	50	42	3			3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade								
okres Kežmarok								

Hotel Eland Spišská Stará Ves			0					
Hotel Kontakt Stará Lesná	4	2	50	52	3			3
Termálne kúpalisko Vrbov	72	50	69,44	924	82	22	3	57
okres Poprad								
Kúpalisko Aquaspa Gánovce	8	3	37,5	101	7	1		6
AquaCity Poprad	83	11	13,25	1065	25	6		19
Krytá plaváreň Svit	6	2	33,33	78	2			2
Hotel Kolowrat Tatranská Javorina			0					
Grand Hotel Bellevue Horný Smokovec	4	2	50	49	4			4
Hotel Hutník Tatranské Matliare	4	1	25	52	1			1
Hotel Patria Štrbské Pleso	4	2	50	52	3			3
Hotel Titris Tatranská Lomnica	5	2	40	64	3			3
Hotel Trigán Štrbské Pleso	8	5	62,5	104	8			8
Hotel Urán Tatranská Lomnica	2		0	26				
Wellness hotel Borovica Štrbské Pleso	2		0	26				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove								
okres Prešov								
plavecký bazén v hotely CANYON	13	7	53,85	141	11	5		6
Aquapark Delňa	54	49	90,74	594	65	14		51
ZŠ Nešpora 2	10	10	100	110	15	1		14
krytý bazén SPŠ-strojnícka			0					
krytý bazén pri MŠ Bajkalská 31	5	1	20	55	2			2
krytý bazén pri Prešovskej univerzite , 17.novembra 1	7	6	85,71	76	10			10
mestský bazén, SŠ, Ľ.Podjavorinskej 22, Prešov			0					
školský bazén Májové námestie 1	7	7	100	77	18	3		15
Šariš Park relaxačný bazén	11	11	100	121	23	3		20
okres Sabinov								
krytý kúpalisko Drienica	11	2	18,18	122	2			2
ZTS Golem Klub	11	11	100	121	27	1		26
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni								
okres Stará Ľubovňa								

Stará Ľubovňa, Krytá plaváreň	9	7	77,78	108	10	1		9
Ľubovnianske kúpele, Hotel Sorea "Ľubovňa"	7	1	14,29	84	1	1		
Vyšné Ružbachy, Krytý bazén Izabela v areáli Termálneho kúpaliska Vyšné Ružbachy	18	4	22,22	192	5	1		4
Vyšné Ružbachy, Penzión San André I	1		0	12				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku								
okres Stropkov								
Stropkov, ZŠ Konštantínova	26	11	42,31	310	17	7		10
okres Svidník								
Bazén pri ZŠ 8.mája	5	2	40	60	2			2
Sumárne údaje za kraj	512	248	48,44	6096	395	91	3	301

Trenčiansky kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prievidzi								
okres Partizánske								
Kúpele Malé Bielice	43	8	18,6	488	22	22		
okres Prievidza								
Hotel Kaskáda	12	4	33,33	137	5	5		
Plaváreň mesta Handlová	13	5	38,46	161	7	3		4
Relax club HUTIRA	16	10	62,5	201	16	8		8
bazén Hotel Remata	10	10	100	119	22	3		19
Národné centrum vodného póla Nováky	15	6	40	180	6	5		1
Plaváreň Prievidza	12	4	33,33	142	5			5
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici								
okres Ilava								
Dubnica n/Váhom,SALUS-relaxcentrum s.r.o.	13	3	23,08	156	4	1		3
Penzión Adelka			0					
Krytá plaváreň Nová Dubnica	4	1	25	48	1			1
Relax centrum - Hotel Dynamic			0					
okres Považská Bystrica								
Ing. Roman Pruskay - PRUS CONSULT			0					

Papradno,Hotel Podjavorník	8		0	96				
MŠK Považská Bystrica s.r.o.	22	3	13,64	267	4			4
NsP Považská Bystrica - rehabilitačné oddelenie			0					
SWIM CLUB wellness	23	4	17,39	280	8			8
okres Púchov								
Belušské Slatiny, Stredisko rekondičných služieb	19	2	10,53	227	2			2
Horský hotel Javorník, Lazy pod Makytou	2	1	50	18	4	2		2
Lazy pod Makytou, Hotel František	6	2	33,33	71	3	3		
Wellness & Spa Hotel Čertov	20	2	10	240	3	1		2
Kúpele Nimnica,Rehabilitačný bazén	12		0	143				
MŠK Púchov s.r.o.	13	1	7,69	155	1			1
Púchov,Hotel Alexandra	8		0	96				
Sports & Training Centre, s.r.o.	6	1	16,67	73	2	1		1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne								
okres Bánovce nad Bebravou								
Mestské kryté kúpalisko Bánovce nad Bebravou	22	4	18,18	271	4	3		1
okres Myjava								
Mestské kryté kúpalisko Myjava	13	1	7,69	166	1			1
Krytý bazén - Agropenzión Adam, Podkylava	11	4	36,36	117	4	3		1
okres Nové Mesto nad Váhom								
Krytý bazén - Hotel Inovec, Bezovec	9	1	11,11	117	1	1		
Krytý bazén - SOŠ Nové Mesto nad Váhom	9	2	22,22	117	2			2
Krytý bazén - ŠKM Stará Turá	10	3	30	121	3	1		2
okres Trenčín								
Krytý bazén - Justičná akadémia, Omšenie	9	2	22,22	118	3	1		2
Krytý bazén - LRS ZVJS Omšenie	10	1	10	128	1	1		
Krytý bazén - Hotel Flóra, Trenčianske Teplice	12	3	25	138	4			4
Krytý bazén - Hotel Most Slávy, Trenčianske Teplice	11	3	27,27	134	3	2		1

Krytý bazén - Hotel Slovakia, Trenčianske Teplice	12	4	33,33	131	5	5		
Krytý bazén - Parkhotel Baračka, Trenčianske Teplice	11	4	36,36	134	5	1		4
Krytý bazén - ZŠ Trenčianske Teplice	8	2	25	87	2	2		
Nekrytý bazén - Grand, Trenčianske Teplice	26	1	3,85	210	1			1
Krytý bazén - DSS DEMY Trenčín	10	4	40	121	4	3		1
Krytý bazén - FNSP Trenčín			0					
Krytý bazén - IX. ZŠ Trenčín-Juh	9	4	44,44	92	4	2		2
Krytý bazén - SOŠ stavebná Trenčín	8	1	12,5	96	1	1		
Mestské kryté kúpalisko Trenčín	21	4	19,05	242	4	3		1
Sumárne údaje za kraj	498	115	23,09	5838	167	83		84

Trnavský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede								
okres Dunajská Streda								
Hotel Legend	10	4	40	128	8	6		2
Hotel Therma	49	15	30,61	637	27	13		14
THERMALPARK DS	113	15	13,27	1454	16	12		4
Betty Pension	3	2	66,67	27	2	1		1
Hotel Orchidea	6	1	16,67	78	2	2		
Termalpark Veľký Meder	79	42	53,16	1028	58	56		2
Hotel Amade Chateau	44	5	11,36	567	5	4		1
Hotel Kormorán	3		0	39				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Galante								
okres Galanta								
Krytá plaváreň pri Gymnáziu s vyuč.jazykom maďarským Galanta	16		0	160				
Penzión a relaxačné centrum Viktória Galanta	12	2	16,67	156	3	3		
Termál centrum GALANDIA Galanta	78	3	3,85	1060	6	5		1
Agroturistický areál - Relaxačno-rehabilitačné centrum Horné Saliby	68	7	10,29	770	9	8		1

Krytá plaváreň Základnej školy J.Fándlyho Sered'	10		0	130				
Kongresovo-informačné a poradenské centrum Sládkovičovo	18	1	5,56	236	1			1
Rekondičné sanatórium Šoporňa-Majšín	25	9	36	261	19	17		2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici								
okres Senica								
Krytá plaváreň, plavecký bazén	8	2	25	90	2			2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave								
okres Piešťany								
EVA Piešťany			0					
Hotel Sĺňava	16		0	190				
okres Trnava								
Plaváreň Prednádražie	16		0	188				
Plaváreň Zátvor	16		0	184				
Sumárne údaje za kraj	590	108	18,31	7383	158	127		31

Žilinský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne								
okres Dolný Kubín								
Aquarelax Dolný Kubín	60	13	21,67	681	13	1		12
okres Tvrdošín								
Hotel Julianin dvor			0					
Oravice I.	76	14	18,42	842	18	11		7
Oravice II.	24	2	8,33	302	4	4		
Oravice II.	84		0	1043				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši								
okres Liptovský Mikuláš								
Hotel Družba	6	4	66,67	75	6			6
Hotel F.I.M	12		0	155				
Hotel Fis Jasná	12	2	16,67	152	2	1		1
Hotel Grand Jasná	12	1	8,33	153	1			1
Hotel Junior Jasná	8	1	12,5	104	1			1
Hotel Repiská	11		0	141				

Hotel Tri studničky			0					
Wellness Hotel Chopok	22	1	4,55	286	1			1
Hotel Grand Castle			0					
Hotel Alexandra	23	4	17,39	295	6			6
Krytá plaváreň Liptovský Ján	24	14	58,33	306	14			14
Liptovský dvor	14	2	14,29	182	3	3		
Penzión Una	6	1	16,67	78	2	2		
Relax hotel Avena	12		0	156				
Aquapark Tatralandia	198	33	16,67	2305	50	27		23
Hotel Jánošík	25	3	12	325	4	2		2
Krytá plaváreň Liptovský Mikuláš	28		0	360				
Penzión Alžbeta Demänová 480	12		0	156				
Relax hotel Sojka, Malatíny	20	4	20	255	7	2		5
Hotel Kriváň	1		0	13				
Hotel Permon	58		0	762				
okres Ružomberok								
Thermal park Bešeňová	290	17	5,86	3198	19	5		14
Kúpele Lúčky	43	22	51,16	531	23			23
Hotel Áčko	12		0	156				
Krytá plaváreň Ružomberok	13	1	7,69	166	1			1
Penzión Gejdák	9		0	117				
RZ Jazierce	7	2	28,57	90	2			2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine								
okres Martin								
Krytá plaváreň SUNNY Martin	12		0	138				
Krytá plaváreň v Hoteli Victoria	12		0	139				
Plaváreň FIT KLUB s.r.o.	18	10	55,56	234	11	1		10
okres Turčianske Teplice								
AQUAPARK - SLK	33	13	39,39	411	13	1		12
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci								
okres Čadca								
Krytá plaváreň	18		0	238				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline								
okres Žilina								

Belá, Hotel Bránica	9	6	66,67	117	9	2		7
Penzión VILLA, Kónská	8	2	25	104	2			2
Hotel Diplomat, Rajecké Teplice	9	7	77,78	115	14			14
Hotel Skalka, Rajecké Teplice			0					
Hotel Skalka, Rajecké Teplice			0					
Rajecké Teplice, KD Afrodite			0					
Relax. - informačné centrum Terchovec	5		0	64				
Terchová-Štefanová, Hotel Boboty	9	4	44,44	116	5			5
Mestská krytá plaváreň	8		0	105				
Michal Janovec - OAZIS	11	6	54,55	135	9	4		5
Penzión Central Park	7	2	28,57	88	2			2
Villa Nečas	7	2	28,57	90	2			2
Žilina, Hotel Holiday Inn	10	9	90	112	16			16
Sumárne údaje za kraj	1298	202	15,56	15591	260	66		194
Sumárne údaje za SR	5824	1602	27,51	69548	2324	685	3	1636

Tabuľka č.2.5. Prehľad kúpalísk so sezónnou prevádzkou v SR

Kraj								
Okres								
Obec								
Názov kúpaliska	Dátum		Prerušenia	Mimo prevádzky	Kapacita	Bazény		
	začatia sezóny	ukončenia sezóny				termálnych	netermálnych	spolu
Banskobystrický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici								
okres Banská Bystrica								
Banská Bystrica, Plážové kúpalisko	10.6.2014	31.8.2014	nie	nie	6000	0	6	6
Selce, Penzión Čachovo - vonkajší krytý bazén	18.7.2014	31.8.2014	nie	nie	15	0	1	1
Strelníky, Obecné kúpalisko	27.6.2014	31.8.2014	nie	nie	100	0	2	2

okres Brezno								
Braváčovo, penzión SCHWEINTAAL - vonkajšie bazény	2.7.2014	31.8.2014	nie	nie	25	0	2	2
Bystrá, Hotel BYSTRÁ - vonkajšie bazény				áno	20	0	2	2
Horná Lehota - Krpáčovo, Hotel Polianka, vonkajší bazén	18.7.2014	31.8.2014	nie	nie	30	0	1	1
Osrblie, Hotel ZERRENPAČH - vonkajší bazén	20.6.2014	17.8.2014	nie	nie	100	0	1	1
Podbrezová, Letné kúpalisko	30.6.2014	25.8.2014	nie	nie	700	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci								
okres Lučenec								
Letné kúpalisko Lučenec	18.6.2014	4.9.2014	nie	nie	600	0	2	2
okres Poltár								
verejné kúpalisko Poltár	10.6.2014	7.9.2014	nie	nie	600	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobotě								
okres Revúca								
Letné kúpalisko Revúca	23.6.2014	31.8.2014	nie	nie	500	0	2	2
Rekreačné zariadenie Pstružné vonkajší bazén	4.7.2014	21.8.2014	nie	nie	220	0	1	1
Plážové kúpalisko Tornaľa - bazén	18.6.2014	2.9.2014	nie	nie	800	0	1	1
okres Rimavská Sobotka								
Letné kúpalisko Hnúšťa	20.6.2014	31.8.2014	nie	nie	375	0	2	2
Letné kúpalisko Klenovec	4.7.2014	31.8.2014	nie	nie	350	0	2	2
Bazény Kurinec	16.6.2014	10.9.2014	nie	nie	1500	0	3	3
Letné kúpalisko Tisovec	30.5.2014	12.9.2014	nie	nie	67	0	1	1
Vodný svet Číž	30.5.2014	15.9.2014	nie	nie	850	0	4	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtíši								
okres Veľký Krtíš								
Kúpalisko TERMÁL s.r.o, Dolná Strehová	22.5.2014	15.9.2014	nie	nie	2000	6	0	6
Koprovnic				áno	500	0	2	2
Biokúpalisko "KRTKO"	29.5.2014	25.8.2014	nie	nie	1000	0	3	3
Kúpalisko VINICA				áno	500	0	3	3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene								
okres Detva								
Kúpalisko Detva	26.6.2014	18.8.2014	nie	nie	420	0	3	3

okres Krupina								
Kúpalisko Dudinka	4.6.2014	15.9.2014	nie	nie	1085	1	3	4
Vonkajší rehabilitačný bazén KD Rubín	30.4.2014	31.10.2014	nie	nie	590	0	1	1
Vonkajší rehabilitačný bazén pri LÚ Diamant	15.5.2014	31.10.2014	nie	nie	300	0	1	1
Kúpalisko Krupina-Tepličky	3.7.2014	1.9.2014	nie	nie	230	0	2	2
okres Zvolen								
HOLIDAYPARK Kováčová	29.5.2014	8.9.2014	nie	nie	620	4	0	4
Letný bazén v LSR ZVJS a OO Kováčová	26.6.2014	31.8.2014	nie	nie	260	2	0	2
Vonkajší rehabilitačný bazén pri ŠLÚ Marína	12.6.2014	3.10.2014	nie	nie	60	0	1	1
Termálne kúpalisko Sliač	7.5.2014	15.9.2014	nie	nie	478	2	0	2
Aqua beach Orlík	11.6.2014	22.9.2014	nie	nie	250	0	4	4
Kúpalisko Neresnica	20.6.2014	31.8.2014	nie	nie	2125	0	4	4
Športcentrum EKOMA rekreačno športový areál	7.7.2014	18.8.2014	nie	nie	40	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom								
okres Žarnovica								
Kúpalisko Hodruša - Hámre				áno	150	0	2	2
Kúpalisko Nová Baňa				áno	515	0	3	3
okres Žiar nad Hronom								
Termálne kúpalisko Katarína				áno	2000	4	0	4
Termálne kúpalisko Sklené Teplice	25.6.2014	31.8.2014	nie	nie	300	3	0	3
Hotel Sitno Vyhne - dva vonkajšie letné bazény	17.6.2014	30.9.2014	nie	nie	30	2	0	2
Vodný raj Vyhne	8.6.2014	7.9.2014	nie	nie	912	7	0	7
Plážové kúpalisko Žiar nad Hronom	14.6.2014	23.8.2014	nie	nie	2000	0	3	3
Sumárne údaje za kraj					29217	31	73	104

Bratislavský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave								
okres Bratislava I								
IUVENTA	6.6.2014	15.9.2014	nie	nie	100	0	1	1
okres Bratislava II								

Kúpalisko Delfín	6.6.2014	31.8.2014	nie	nie	2000	0	3	3
okres Bratislava III								
Tehelné pole	6.6.2014	31.8.2014	nie	nie	3600	0	3	3
Krasňany	6.6.2014	31.8.2014	nie	nie	1300	0	2	2
Zbojnička Rača	6.6.2014	31.8.2014	nie	nie	2000	0	2	2
okres Bratislava IV								
Rosnička	4.6.2014	15.9.2014	nie	nie	2900	0	4	4
Kúpalisko Lamač	4.6.2014	15.9.2014	nie	nie	500	0	3	3
Fajn club	1.7.2014	30.9.2014	nie	nie	50	0	1	1
okres Bratislava V								
Kúpalisko MŠK ISKRA Petržalka	19.6.2014	31.8.2014	nie	nie	4000	0	4	4
Summer Club-INCHEBA				áno	600	0	1	1
okres Malacky								
Biokúpalisko BOROVIČKA	30.5.2014	30.9.2014	nie	nie	650	0	2	2
Letné kúpalisko Malacky	9.6.2014	1.9.2014	nie	nie	1200	0	2	2
okres Pezinok								
Letné kúpalisko Modra	15.6.2014	31.8.2014	nie	nie	300	0	1	1
Letne kúpalisko Pezinok-Sever	21.6.2014	1.9.2014	nie	nie	600	0	4	4
okres Senec								
Aquathermal Senec	4.6.2014	15.9.2014	nie	nie	1800	0	16	16
Sumárne údaje za kraj					21600	0	49	49

Košický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach								
okres Košice I								
Košice, Plážové kúpalisko RYBA - ANIČKA	27.6.2014	31.8.2014	nie	nie	1100	0	3	3
Košice, Letné kúpalisko ŠKP				áno	1500	0	3	3
Košice, Letné kúpalisko, ul. Rumanova	9.6.2014	8.9.2014	nie	nie	1700	0	2	2
Košice, Letný areál MKP	1.7.2014	11.9.2014	nie	nie	1200	0	1	1
okres Košice IV								
Košice, Letné kúpalisko TRITON	10.6.2014	2.9.2014	nie	nie	1565	0	4	4
okres Košice - okolie								
Bukovec, Hotel Hrabina				áno	100	0	1	1
Košická Belá, Hotel GARDEN	3.7.2014	15.8.2014	nie	nie	400	0	2	2

Košická Belá, kúpalisko Zlatník				áno	350	0	2	2
Medzev, Letné kúpalisko	27.6.2014	31.8.2014	nie	nie	445	0	3	3
Moldava n/Bodvou, Letné kúpalisko	24.6.2014	21.8.2014	nie	nie	300	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Michalovciach								
okres Michalovce								
Nekrytý letný bazén SO 02 Kaluža, Zemplínska Šírava	14.6.2014	29.8.2014	nie	nie	500	0	1	1
INekrytý bazén pri hoteli Eurobus, Zemplínska Šírava				áno	9	0	1	1
Nekrytý letný bazén SO 03 Klokočov, Zemplínska Šírava	14.6.2014	2.9.2014	nie	nie	250	0	1	1
Nekrytý letný bazén SO 03a Paľkov, Zemplínska Šírava	28.6.2014	26.8.2014	nie	nie	155	0	1	1
Nekryté letné kúpalisko Malé Raškovce 59				áno	40	0	1	1
Nekryté letné kúpalisko Strážske	20.6.2014	25.8.2014	nie	nie	595	0	2	2
okres Sobrance								
Nekryté letné kúpalisko Sobrance	26.6.2014	25.8.2014	nie	nie	550	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave								
okres Rožňava								
Kúpalisko Bretka	28.6.2014	22.8.2014	nie	nie	300	0	4	4
Veronika Gemerská Hôrka	28.6.2014	24.8.2014	nie	nie	300	0	2	2
Kúpalisko Rožňava	21.6.2014	25.8.2014	nie	nie	1500	0	4	4
Kúpalisko Vlachovo	10.7.2014	4.9.2014	nie	nie	400	0	2	2
Kúpalisko Vyšná Slaná	2.7.2014	16.8.2014	nie	nie	120	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi								
okres Spišská Nová Ves								
Spišská Nová Ves, letné kúpalisko	7.6.2014	31.8.2014	nie	nie	1850	0	4	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove								
okres Trebišov								
Hotel Dargov				áno	50	0	2	2
AVŠ Trebišov	14.6.2014	29.8.2014	nie	nie	2200	0	3	3
ATC Mária	9.7.2014	29.8.2014	nie	nie	1000	0	2	2
Sumárne údaje za kraj					18479	0	56	56

Nitriansky kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne								
okres Komárno								
Termálne kúpalisko Patince	6.6.2014	31.8.2014	nie	nie	3150	6	0	6
Letné kúpalisko Čalovec	4.7.2014	31.8.2014	nie	nie	300	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach								
okres Levice								
Kúpeľ Margita				áno	120	1	0	1
Rekreačné zariadenie Margita-Ilona	29.5.2014	31.8.2014	nie	nie	3500	4	0	4
Wellness Santovka	9.6.2014	3.9.2014	nie	nie	3000	4	0	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre								
okres Nitra								
Penzión Fortuna Jeleneč				áno	20	0	1	1
Letné kúpalisko Nitra	8.7.2014	25.8.2014	nie	nie	3000	0	6	6
TK Poľný Kesov	11.7.2014	8.9.2014	nie	nie	400	3	0	3
okres Šaľa								
Termálne kúpalisko Diakovce	1.7.2014	16.9.2014	nie	nie	1600	2	0	2
okres Zlaté Moravce								
Letné kúpalisko Zlaté Moravce	27.6.2014	31.8.2014	nie	nie	720	0	3	3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch								
okres Nové Zámky								
Chľaba-Kováčov				áno	450	0	1	1
TK Štrand Emila Tatárika Nové Zámky	30.5.2014	7.9.2014	nie	nie	3500	2	4	6
Penzión Lagáň	27.6.2014	7.9.2014	nie	nie	100	0	1	1
TK Tvrdošovce	30.5.2014	14.9.2014	nie	nie	200	2	0	2
TK II Štúrovo	11.6.2014	31.8.2014	nie	nie	250	1	0	1
RA TONA Šurany				áno	240	0	3	3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topoľčanoch								
okres Topoľčany								
Letné kúpalisko Topoľčany	7.6.2014	2.9.2014	nie	nie	2500	0	4	4
Sumárne údaje za kraj					23050	25	24	49

Prešovský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove								

okres Bardejov								
kúpalisko Bardejovské Kúpele				áno	415	0	1	1
kúpalisko Bardejovské Kúpele, a. s.	30.5.2014	16.9.2014	nie	nie	850	0	2	2
letné kúpalisko na Družstevnej ul., Bardejov	26.6.2014	31.8.2014	nie	nie	750	0	3	3
letné kúpalisko Makovica, Nižná Polianka	20.6.2014	31.8.2014	nie	nie	1000	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom								
okres Humenné								
Letné kúpalisko Humenné	1.7.2014	5.9.2014	nie	nie	1500	0	2	2
okres Snina								
Biokúpalisko	6.6.2014	15.9.2014	áno	nie	1050	0	1	1
DRZ Sninské rybníky	19.6.2014	25.8.2014	nie	nie	58	0	1	1
Barnova Rika	1.7.2014	19.8.2014	nie	nie	520	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade								
okres Kežmarok								
AquaFun PARK Veľká Lomnica	4.7.2014	15.9.2014	áno	nie	270	0	3	3
okres Levoča								
Kúpalisko Spišský Hrhov	29.6.2014	27.8.2014	áno	nie	170	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove								
okres Prešov								
LK Sigord	30.6.2014	31.8.2014	nie	nie	800	0	2	2
LK Plaza Beach	3.7.2014	31.8.2014	nie	nie	800	0	3	3
LK sídl. III v Prešove	24.6.2014	31.8.2014	nie	nie	1700	0	2	2
okres Sabinov								
LK Lipany	8.7.2014	31.8.2014	nie	nie	1000	0	1	1
LK Sabinov	29.5.2014	31.8.2014	nie	nie	1200	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni								
okres Stará Ľubovňa								
Vyšné Ružbachy, Letné termálne kúpalisko "Izabela" vo Vyšných Ružbachoch	20.6.2014	1.9.2014	áno	nie	1500	4	0	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku								
okres Stropkov								
LK Stropkov	26.6.2014	24.8.2014	nie	nie	1250	0	2	2
okres Svidník								

LK Svidník	16.6.2014	7.9.2014	nie	nie	2000	0	5	5
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou								
okres Vranov nad Topľou								
LK Hermanovce	3.7.2014	20.7.2014	nie	nie	250	0	1	1
LK RAGLENG Pavlovce				áno	200	0	2	2
LK Mesta Vranov nad Topľou	24.6.2014	22.8.2014	nie	nie	800	0	3	3
Sumárne údaje za kraj					18083	4	40	44

Trenčiansky kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prievidzi								
okres Partizánske								
DÚHA	28.5.2014	31.8.2014	nie	nie	1500	0	5	5
Plaváreň Malé Bielice				áno	150	1	0	1
okres Prievidza								
Plážové kúpalisko	19.6.2014	31.8.2014	nie	nie	3600	0	4	4
Čajka	2.6.2014	31.8.2014	nie	nie	4215	4	0	4
kúpalisko Chalmová	13.6.2014	31.8.2014	nie	nie	800	4	0	4
Kúpalisko Remata	3.7.2014	31.8.2014	nie	nie	310	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici								
okres Ilava								
Letné kúpalisko, Dubnica nad Váhom	3.7.2014	20.8.2014	áno	nie	228	0	1	1
Letné kúpalisko, Košeca	2.7.2014			áno	150	0	1	1
Letné kúpalisko(plaváreň), Nová Dubnica				áno	150	0	1	1
okres Považská Bystrica								
Letné kúpalisko, MŠK Pov.Bystrica	13.6.2014	28.8.2014	áno	nie	1800	0	2	2
okres Púchov								
Letné Kúpalisko, LEDROV spol.s.r.o.	1.7.2014			áno	600	0	1	1
Letné kúpalisko- Podskalje				áno	200	0	1	1
Letné kúpalisko, MŠK Púchov s.r.o.	13.6.2014	28.8.2014	áno	nie	1200	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne								
okres Bánovce nad Bebravou								
Letné kúpalisko Pažiť Bánovce nad Bebravou	7.6.2014	31.8.2014	nie	nie	1700	3	0	3
okres Myjava								

Letné kúpalisko - Brezová pod Bradlom	29.6.2014	31.8.2014	nie	nie	300	0	2	2
Letné kúpalisko SAMŠPORT Myjava	27.6.2014	1.9.2014	nie	nie	750	0	2	2
okres Trenčín								
Letné kúpalisko Nemšová				áno	1000	0	2	2
Letné kúpalisko Trenčín-Sihoť				áno	2500	0	3	3
Letné kúpalisko Trenčín-Zámotie				áno	500	0	2	2
Sumárne údaje za kraj					21653	12	30	42

Trnavský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede								
okres Dunajská Streda								
Termálne kúpalisko Topoľníky	4.6.2014	30.9.2014	nie	nie	900	3	0	3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Galante								
okres Galanta								
Termálne kúpalisko Horné Saliby	29.5.2014	15.9.2014	nie	nie	1021	4	0	4
Termálne kúpalisko Vincov les Sládkovičovo	28.5.2014	15.9.2014	nie	nie	3500	2	3	5
Kúpalisko Modrá perla Veľké Úľany	3.7.2014	25.8.2014	nie	nie	410	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici								
okres Senica								
Mestské kúpalisko Senica	27.6.2014	31.8.2014	áno	nie	1500	0	2	2
okres Skalica								
Kúpalisko Zlatnícka dolina	25.6.2014	10.9.2014	áno	nie	3000	0	3	3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave								
okres Hlohovec								
Zámocká záhrada	13.6.2014	20.8.2014	nie	nie	1100	0	2	2
okres Piešťany								
Funny Park	6.6.2014	31.8.2014	nie	nie	850	0	2	2
Kúpalisko EVA	2.7.2014	21.9.2014	nie	nie	2000	2	0	2
okres Trnava								
Pác - Kopánka	26.6.2014	20.8.2014	nie	nie	300	0	2	2
Dobrá Voda	2.7.2014	31.8.2014	nie	nie	300	0	1	1
Castiglione	29.5.2014	31.8.2014	nie	nie	1500	0	4	4
Kamenný mlyn	6.6.2014	31.8.2014	nie	nie	2500	0	1	1

Kúpalisko Slávia				áno	1500	0	2	2
Sumárne údaje za kraj					20381	11	24	35

Žilinský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne								
okres Námestovo								
Bazén pri Penzióne Slanický dvor				áno	60	0	1	1
bazény pri hoteli Studnička				áno	120	0	3	3
okres Tvrdošín								
bazén pri hoteli Altis	17.7.2014	10.9.2014	nie	nie	120	0	2	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši								
okres Liptovský Mikuláš								
Termálne kúpalisko Liptovský Ján	19.6.2014	31.8.2014	nie	nie	1900	4	0	4
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine								
okres Martin								
Letné kúpalisko SUNNY	3.7.2014	29.8.2014	nie	nie	3000	0	2	2
Letné kúpalisko Vrútky	18.6.2014	31.8.2014	nie	nie	750	0	3	3
okres Turčianske Teplice								
Kúpalisko v ŠRZ Drienok	8.8.2014	31.8.2014	nie	nie	1430	0	4	4
TK Vieska	3.7.2014	30.8.2014	nie	nie	2430	2	0	2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci								
okres Čadca								
Hotel Severka				áno	60	0	1	1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline								
okres Bytča								
Mestské kúpalisko Bytča	23.6.2014	23.8.2014	nie	nie	380	0	1	1
okres Žilina								
Termálne kúpalisko Veronika Rajec	6.6.2014	30.8.2014	nie	nie	4000	7	0	7
Termálne kúpalisko LAURA	6.6.2014	31.8.2014	nie	nie	3500	2	0	2
Termálne kúpalisko Stráňavy	16.7.2014	31.8.2014	áno	nie	2500	2	0	2
Mestská krytá plaváreň Žilina	6.6.2014	15.9.2014	nie	nie	3000	0	3	3
Sumárne údaje za kraj					23250	17	20	37

Sumárne údaje za SR					175713	100	316	416
----------------------------	--	--	--	--	---------------	------------	------------	------------

Tabuľka č. 2.6. Prehľad kvality umelých kúpalísk so sezónnou prevádzkou v SR

Kraj								
Okres								
Obec								
Názov kúpaliska	Vzorky			Ukazovatele				
	vyšetrené spolu	prekročené	% nevyhovujúcich	vyšetrené spolu	prekročené	mikrobiologické	biologické	fyzikálno-chemické
Banskobystrický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici								
okres Banská Bystrica								
Banská Bystrica, Plážové kúpalisko	17	7	41,18	216	7	1		6
Selce, Penzión Čachovo - vonkajší krytý bazén	4	3	75	42	6	4		2
Strelníky, Obecné kúpalisko	6	3	50	76	4			4
okres Brezno								
Braväcovo, penzión SCHWEINTAAL - vonkajšie bazény	8	3	37,5	90	3	2		1
Bystrá, Hotel BYSTRÁ - vonkajšie bazény			0					
Horná Lehota - Krpáčovo, Hotel Polianka, vonkajší bazén	2	1	50	26	1	1		
Osrblie, Hotel ZERRENPAACH - vonkajší bazén	4	4	100	47	8	3	1	4
Podbrezová, Letné kúpalisko	8	1	12,5	98	3	3		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci								
okres Lučenec								
Leté kúpalisko Lučenec	15	1	6,67	196	1			1
okres Poltár								
verejné kúpalisko Poltár	15		0	195				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobotě								
okres Revúca								
Leté kúpalisko Revúca	3	1	33,33	39	1			1

Rekreačné zariadenie Pstružné vonkajší bazén	3	1	33,33	39	1	1		
Plážové kúpalisko Tornaľa - bazén	7	1	14,29	91	1	1		
okres Rimavská Sobota								
Letné kúpalisko Hnúšťa	7		0	91				
Letné kúpalisko Klenovec	4	2	50	52	3	3		
Bazény Kurinec	14	4	28,57	182	4	2		2
Letné kúpalisko Tisovec	5	1	20	65	1			1
Vodný svet Číž	24		0	312				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Veľkom Krtíši								
okres Veľký Krtíš								
Kúpalisko TERMÁL s.r.o, Dolná Strehová	53	9	16,98	564	12	2		10
Koprovnicca			0					
Biokúpalisko "KRTKO"	10	4	40	56	7	3	1	3
Kúpalisko VINICA			0					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Zvolene								
okres Detva								
Kúpalisko Detva	6		0	78				
okres Krupina								
Kúpalisko Dudinka	21	4	19,05	256	5	2		3
Vonkajší rehabilitačný bazén KD Rubín	8		0	101				
Vonkajší rehabilitačný bazén pri LÚ Diamant	6	3	50	79	3			3
Kúpalisko Krupina-Tepličky	4	2	50	46	3	1	2	
okres Zvolen								
HOLIDAYPARK Kováčová	16	3	18,75	190	4	2		2
Letný bazén v LSR ZVJS a OO Kováčová	6	3	50	50	5	2		3
Vonkajší rehabilitačný bazén pri ŠLÚ Marína	6		0	71				
Termálne kúpalisko Sliač	14	2	14,29	166	3	1		2
Aqua beach Orlík	16	12	75	188	16		1	15
Kúpalisko Neresnica	16		0	200				

Športcentrum EKOMA rekreačno športový areál	1		0	12				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom								
okres Žarnovica								
Kúpalisko Hodruša - Hámre			0					
Kúpalisko Nová Baňa			0					
okres Žiar nad Hronom								
Termálne kúpalisko Katarína			0					
Termálne kúpalisko Sklené Teplice	13		0	156				
Hotel Sitno Vyhne - dva vonkajšie letné bazény	8	1	12,5	104	1			1
Vodný raj Vyhne	32	17	53,13	385	18			18
Plážové kúpalisko Žiar nad Hronom	9		0	122				
Sumárne údaje za kraj	391	93	23,79	4681	121	34	5	82

Bratislavský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave								
okres Bratislava I								
IUVENTA	3	1	33,33	33	2			2
okres Bratislava II								
Kúpalisko Delfín	10	6	60	100	7			7
okres Bratislava III								
Tehelné pole	10	2	20	99	2			2
Krasňany	5	2	40	55	2			2
Zbojnička Rača	6	1	16,67	56	1			1
okres Bratislava IV								
Rosnička	19	4	21,05	176	7	2	1	4
Kúpalisko Lamač	14	7	50	131	9	1		8
Fajn club	1	1	100	11	1			1
okres Bratislava V								
Kúpalisko MŠK ISKRA Petržalka	4		0	34				
Summer Club-INCHEBA			0					
okres Malacky								
Biokúpalisko BOROVIKA	9	1	11,11	39	3			3

Letné kúpalisko Malacky	8	2	25	50	2	2		
okres Pezinok								
Letné kúpalisko Modra	3		0	33				
Letne kúpalisko Pezinok-Sever	14	3	21,43	134	5	5		
okres Senec								
Aquathermal Senec	57	18	31,58	519	27	5		22
Sumárne údaje za kraj	163	48	29,45	1470	68	15	1	52

Košický kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach								
okres Košice I								
Košice, Plážové kúpalisko RYBA - ANIČKA	10	3	30	119	3			3
Košice, Letné kúpalisko ŠKP			0					
Košice, Letné kúpalisko, ul. Rumanova	14	2	14,29	178	4	4		
Košice, Letný areál MKP			0					
okres Košice IV								
Košice, Letné kúpalisko TRITON	12	2	16,67	158	2			2
okres Košice - okolie								
Bukovec, Hotel Hrabina			0					
Košická Belá, Hotel GARDEN	6	2	33,33	62	2	2		
Košická Belá, kúpalisko Zlatník			0					
Medzev, Letné kúpalisko	9	3	33,33	117	3	1		2
Moldava n/Bodvou, Letné kúpalisko	9	1	11,11	118	1			1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Michalovciach								
okres Michalovce								
Nekrytý letný bazén SO 02 Kaluža, Zemplínska Šírava	6		0	80				
INekrytý bazén pri hoteli Eurobus, Zemplínska Šírava			0					
Nekrytý letný bazén SO 03 Klokočov, Zemplínska Šírava	6		0	80				
Nekrytý letný bazén SO 03a Paľkov, Zemplínska Šírava	6		0	80				

Nekryté letné kúpalisko Malé Raškovce 59			0					
Nekryté letné kúpalisko Strážske	9		0	117				
okres Sobrance								
Nekryté letné kúpalisko Sobrance	6		0	78				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rožňave								
okres Rožňava								
Kúpalisko Bretka	9	2	22,22	119	2			2
Veronika Gemerská Hôrka	6	5	83,33	82	7	2		5
Kúpalisko Rožňava	7		0	88				
Kúpalisko Vlachovo	2	2	100	29	2	2		
Kúpalisko Vyšná Slaná	4	2	50	54	3	1		2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi								
okres Spišská Nová Ves								
Spišská Nová Ves, letné kúpalisko	13		0	167				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trebišove								
okres Trebišov								
Hotel Dargov			0					
AVŠ Trebišov	14		0	153				
ATC Mária	8	2	25	95	2			2
Sumárne údaje za kraj	156	26	16,67	1974	31	12		19

Nitriansky kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne								
okres Komárno								
Termálne kúpalisko Patince	55	24	43,64	663	40	34		6
Letné kúpalisko Čalovec	3		0	36				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach								
okres Levice								
Kúpeľ Margita			0					
Rekreačné zariadenie Margita-Ilona	32	1	3,13	302	1			1
Wellness Santovka	27	22	81,48	237	22			22
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre								
okres Nitra								

Penzión Fortuna Jelenec			0					
Letné kúpalisko Nitra	34	8	23,53	338	8	2		6
TK Poľný Kesov	33	4	12,12	395	8	8		
okres Šaľa								
Termálne kúpalisko Diakovce	22	8	36,36	245	12	10	2	
okres Zlaté Moravce								
Letné kúpalisko Zlaté Moravce	28	2	7,14	314	2	2		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch								
okres Nové Zámky								
Chĺaba-Kováčov			0					
TK Štrand Emila Tatárika Nové Zámky	28	10	35,71	343	12	2		10
Penzión Lagáň	6	3	50	66	5	3		2
TK Tvrdošovce	20	9	45	261	17	11		6
TK II Štúrovo	5	1	20	63	1	1		
RA TONA Šurany			0					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topoľčanoch								
okres Topoľčany								
Letné kúpalisko Topoľčany	31	18	58,06	412	27	7		20
Sumárne údaje za kraj	324	110	33,95	3675	155	80	2	73

Prešovský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove								
okres Bardejov								
kúpalisko Bardejovské Kúpele			0					
kúpalisko Bardejovské Kúpele, a. s.	12		0	132				
letné kúpalisko na Družstevnej ul., Bardejov	13	2	15,38	121	2	1		1
letné kúpalisko Makovica, Nižná Polianka	8	7	87,5	80	8	3	5	
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Humennom								
okres Humenné								
Letné kúpalisko Humenné	6		0	66				
okres Snina								
Biokúpalisko	7	1	14,29	22	1	1		

DRZ Sninské rybníky	2		0	20				
Barnova Rika	3		0	32				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade								
okres Kežmarok								
AquaFun PARK Veľká Lomnica	7	2	28,57	65	2			2
okres Levoča								
Kúpalisko Spišský Hrhov	3		0	33				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove								
okres Prešov								
LK Sigord	6	1	16,67	66	1			1
LK Plaza Beach	8	2	25	88	3			3
LK sídl. III v Prešove	4	1	25	44	1			1
okres Sabinov								
LK Lipany	3	1	33,33	33	2	2		
LK Sabinov	8	3	37,5	84	3	2		1
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni								
okres Stará Ľubovňa								
Vyšné Ružbachy, Letné termálne kúpalisko "Izabela" vo Vyšných Ružbachoch	22		0	272				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku								
okres Stropkov								
LK Stropkov	7	2	28,57	82	2	2		
okres Svidník								
LK Svidník	22	5	22,73	239	5	2		3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom vo Vranove nad Topľou								
okres Vranov nad Topľou								
LK Hermanovce			0					
LK RAGLENG Pavlovce			0					
LK Mesta Vranov nad Topľou	4	2	50	47	2			2
Sumárne údaje za kraj	145	29	20	1526	32	13	5	14

Trenčiansky kraj

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prievidzi

okres Partizánske								
DÚHA	23	4	17,39	276	4			4
Plaváreň Malé Bielice			0					
okres Prievidza								
Plážové kúpalisko	14	2	14,29	168	2			2
Čajka	25	3	12	294	3	3		
kúpalisko Chalmová	23	1	4,35	271	1	1		
Kúpalisko Remata	5	2	40	53	4	2		2
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici								
okres Ilava								
Letné kúpalisko, Dubnica nad Váhom	4		0	48				
Letné kúpalisko, Košeca	4		0	47				
Letné kúpalisko(plaváreň), Nová Dubnica			0					
okres Považská Bystrica								
Letné kúpalisko, MŠK Pov.Bystrica	9		0	107				
okres Púchov								
Letné Kúpalisko, LEDROV spol.s.r.o.	3		0	36				
Letné kúpalisko- Podskalíe			0					
Letné kúpalisko, MŠK Púchov s.r.o.	11	1	9,09	132	1	1		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne								
okres Bánovce nad Bebravou								
Letné kúpalisko Pažiť Bánovce nad Bebravou	10	2	20	111	3	3		
okres Myjava								
Letné kúpalisko - Brezová pod Bradlom	7	5	71,43	76	5	3		2
Letné kúpalisko SAMŠPORT Myjava	5	1	20	54	1	1		
okres Trenčín								
Letné kúpalisko Nemšová			0					
Letné kúpalisko Trenčín-Síhoť			0					
Letné kúpalisko Trenčín-Zámstie			0					
Sumárne údaje za kraj	143	21	14,69	1673	24	14		10

Trnavský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede								
okres Dunajská Streda								
Termálne kúpalisko Topoľníky	9	9	100	116	9			9
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Galante								
okres Galanta								
Termálne kúpalisko Horné Saliby	26	1	3,85	340	1			1
Termálne kúpalisko Vincov les Sládkovičovo	40	4	10	523	6	1		5
Kúpalisko Modrá perla Veľké Úľany	10	2	20	101	2	2		
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici								
okres Senica								
Mestské kúpalisko Senica	2	1	50	24	1			1
okres Skalica								
Kúpalisko Zlatnícka dolina	6		0	72				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave								
okres Hlohovec								
Zámocká záhrada	6		0	72				
okres Piešťany								
Funny Park	10	5	50	76	5		5	
Kúpalisko EVA	8		0	103				
okres Trnava								
Pác - Kopánka	3		0	36				
Dobrá Voda	3	1	33,33	31	1	1		
Castiglione	15	2	13,33	178	2		2	
Kamenný mlyn	8		0	96				
Kúpalisko Slávia			0					
Sumárne údaje za kraj	146	25	17,12	1768	27	4	7	16

Žilinský kraj								
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne								
okres Námestovo								
Bazén pri Penzióne Slanický dvor			0					
bazény pri hoteli Studnička			0					

okres Tvrdošín								
bazén pri hoteli Altis	1		0	13				
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Liptovskom Mikuláši								
okres Liptovský Mikuláš								
Termálne kúpalisko Liptovský Ján	24	4	16,67	313	4	1		3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Martine								
okres Martin								
Letné kúpalisko SUNNY	9	5	55,56	112	8	5		3
Letné kúpalisko Vrútky	11	4	36,36	135	9	9		
okres Turčianske Teplice								
Kúpalisko v ŠRZ Drienok	2	1	50	26	1			1
TK Vieska	8	5	62,5	93	9	6		3
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci								
okres Čadca								
Hotel Severka			0					
Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline								
okres Bytča								
Mestské kúpalisko Bytča	2		0	25				
okres Žilina								
Termálne kúpalisko Veronika Rajec	4		0	50				
Termálne kúpalisko LAURA	3		0	38				
Termálne kúpalisko Stráňavy	3	1	33,33	36	2	2		
Mestská krytá plaváreň Žilina	2		0	26				
Sumárne údaje za kraj	69	20	28,99	867	33	23		10
Sumárne údaje za SR	1537	372	24,2	17634	491	195	20	276

Tab. č. 3.1. Prehľad kvality uzatvorených priestorov budov nevýrobného charakteru v jednotlivých krajoch na Slovensku

Kraj	Priestor – účel využitia	Celk. počet vyšetrení	Ukazovatele kvality vnútorného prostredia												
			Viditeľná prítomn. plesní		Viditeľná prítomn. vlhkosti		Mikrobiologické faktory		Z toho nevyhovujúce		Chemické faktory		Z toho nevyhovujúce		
			počet	%	počet	%	škodlivina	počet meraní	počet	%	škodlivina	počet meraní	počet	%	
Žilinský	Nebytový	9	-	-	-	-	-	9	-	-	-	-	-	-	
Trenčiansky	Bytový	5	3	83,5	2	100	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Nebytový	1	-	-	1	100	Penicilium Cyclopium	10	1	10	-	-	-	-	
		-	-	-	-	-	Penicilium Otatum+kvas.	10	1	10	-	-	-	-	
Banskobystrický	Bytový	6	4	66,7	4	66,7	-	-	-	-	-	-	-	-	
	Nebytový	36	-	-	-	-	Ploštica postelná	36	15	41,7	-	-	-	-	
Nitriansky	Bytový	5	1	100	-	-	plesne	4	4	100	-	-	-	-	
	Nebytový	2	2	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Bratislavský	Bytový	90	-	-	-	-	-	-	-	-	PA s azb.	75	1	1,3	
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	formaldehyd	9	-	-	
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	amoniak	4	-	-	
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	OPL	2	-	-	
	Nebytový	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	chlor	20	-	-
		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	OPL	15	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	formaldehyd	2	-	-	

Tab. č. 4.1: Podnety obyvateľov k problematike hluku v životnom prostredí riešené v rámci výkonu ŠZD

Kraj		Zdroj hluku									SPOLU
		Doprava			Stacionárne zdroje						
		cestná	železničná	letecká	priemysel, výrobné prevádzky	pohostinské zariadenia, obchodné prevádzky a pod.	stavebná činnosť	technol. zariad., vzducho- technika a pod.	Mimopra- covné aktivity ľudí	Iné stacionárne zdroje	
BA	Počet podnetov spolu:*	11	7		1	13	6	17	9	13	77
	<i>z toho opodstatnených</i>	11	7		1	13		17	7	13	69
	<i>neopodstatnených</i>										0
	<i>nevyhodnotených</i>						6		2		8
NR	Počet podnetov spolu:*	2			3	3		3	2	5	18
	<i>z toho opodstatnených</i>	1			3	3		2	1	3	13
	<i>neopodstatnených</i>	1						1	1	2	5
TN	Počet podnetov spolu:*			4	1	1		2	4	3	15
	<i>z toho opodstatnených</i>			1		1		2	3	1	8
	<i>neopodstatnených</i>				1					1	2
	<i>nevyhodnotených</i>			3					1	1	5
TT	Počet podnetov spolu:*	1			2	6		5	2		16
	<i>z toho opodstatnených</i>										0
	<i>neopodstatnených</i>	1			2	6		5	2		16
BB	Počet podnetov spolu:*	2			4	2	1	2	1	1	13
	<i>z toho opodstatnených</i>				2	1	1	1	1	1	7
	<i>neopodstatnených</i>				2	1		1			4
ZA	Počet podnetov spolu:*	6	1	1	4	4	3	7	2	5	33
	<i>z toho opodstatnených</i>	1	1	1	1	3	1	1		3	12
	<i>neopodstatnených</i>	4			3	1	1	6	1	2	18
	<i>nevyhodnotených</i>	1					1		1		3
KE	Počet podnetov spolu:*	2	5		7	6	2	3	2	2	29
	<i>z toho opodstatnených</i>		3		4	3		2	2	2	16
	<i>neopodstatnených</i>	2	2		3	3	2	1			13
PO	Počet podnetov spolu:*				5	10	3	1	1		20

	<i>z toho opodstatnených</i>				1	1		1			3
	<i>neopodstatnených</i>				2	5	1		1		9
	<i>nevyhodnotených</i>				2	4	2				8
RÚVZ v SR	Počet podnetov spolu:*	24	13	5	27	45	15	40	23	29	221
	<i>z toho opodstatnených</i>	13	11	2	12	25	2	26	14	23	128
	<i>neopodstatnených</i>	8	2		13	16	4	14	5	5	67
	<i>nevyhodnotených</i>	1		3	2	4	9		4	1	24

* Poznámka: Podnety nezapočítané v položkách „opodstatnené“ a „neopodstatnené“ neboli v rámci RÚVZ vyhodnotené.

Tab. č. 5.1 Prehľad ubytovacích zariadení v SR v roku 2014

Kraje	DRUH UBYTOVACIEHO ZARIADENIA																	
	Hotel		Motel		Penzión		Turistická ubytovňa		Kemping		Chatová osada		Krátkodobé ubytovanie v súkromí		Iné		Spolu	
	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita	Počet	Kapacita
Bratislavský	125	15622	8	284	99	2997	36	1526	3	560	16	596	46	350	203	17723	536	39658
Trnavský	90	5750	6	195	115	2619	53	2619	10	627	9	974	152	1999	39	2688	474	17471
Trenčianský	77	5655	6	281	115	2685	54	2658	8	767	9	425	76	696	38	1588	383	14755
Nitrianský	67	4016	5	71	148	3373	29	1150	16	4030	17	1249	35	279	210	6012	527	20180
Žilinský	147	10630	11	280	404	8876	217	6453	20	2930	46	2149	916	7457	157	4653	1917	43461
Banskobystrický	83	6580	5	200	171	4349	135	5126	10	1602	21	701	276	2336	70	3717	771	24905
Prešovský	129	13272	6	106	285	7783	111	3236	12	2169	16	1469	1140	9923	94	3096	1793	41166
Košický	70	4436	2	48	133	3124	81	3186	9	1031	32	1421	145	1217	45	3679	517	18142
SPOLU :	788	65961	49	1465	1470	35806	716	25954	88	13716	166	8984	2786	24257	856	43156	6918	219738

Tab. č. 5.2 Prehľad zariadení starostlivosti o ľudské telo v SR v roku 2014

Kraje	Druh zariadenia														Spolu
	Kaderníctva	Holičtvá	Kozmetiky	Pedikúry	Nechtový dizajn, manikúry	Solária	Tetovacie salóny	Klasické masáže	Erotické Masážne salóny	Sauny	Piercing	Myostimulácie	Nastreľovanie naušnic	Iné	
Bratislavský	933	28	648	252	327	104	34	521	16	44	1	29	13	162	3112
Trnavský	891	7	467	182	250	143	33	279	8	72	7	11	3	172	2525
Trenčiansky	836	43	456	192	150	105	42	223	11	55	6	22	3	50	2194
Nitriansky	875	9	428	138	271	82	18	314	7	42	7	4	6	110	2311
Žilinský	837	16	437	121	178	105	20	327	5	149	6	8	9	141	2359
Banskobystrický	645	47	257	81	162	75	16	201	5	72	5	0	3	224	1793
Prešovský	871	96	437	128	200	109	25	207	11	102	5	3	8	61	2263
Košický	742	23	325	86	184	92	19	228	7	66	1	8	0	102	1883
SPOLU:	6630	269	3455	1180	1722	815	207	2300	70	602	38	85	45	1022	18440

Tab. č. 5.3 Prehľad zariadení sociálnej služby v SR v roku 2014

Kraj	Druh zariadenia						Spolu
	Zariadenia na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných potrieb	Zariadenia na podporu rodiny	Zariadenia na riešenie nepriaznivej soc. situácie z dôvodu ZŤP, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku	Zariadenia s použitím telekomunikačných technológií	Zariadenia poskytujúce podporné služby	Iné zariadenia	
Bratislavský	35	0	145	0	25	92	297
Trnavský	8	4	77	0	18	1	108
Trenčianský	15	5	90	0	11	1	122
Nitrianský	26	5	111	0	18	6	166
Žilinský	23	4	90	0	10	10	137
Banskobystrický	25	1	124	1	26	9	186
Prešovský	35	14	179	1	49	11	289
Košický	31	2	88	0	29	2	152
Spolu	198	35	904	2	186	132	1457

Tab. č. 5.4 Prehľad zariadení pohrebných služieb a krematórií v SR v roku 2014

KRAJ	Počet prevádzkovaných pohrebných služieb	Počet chladiacich zariadení / kapacita	Počet pohrebných vozidiel			Počet krematórií	Počet chladiacich zariadení / kapacita	Počet mraziacich zariadení / kapacita
			Vyrobené pohrebné vozidlo	Upravené pohrebné vozidlo	Vozidlo len pre miestnu prepravu			
Bratislavský	25	91/226	6	27	4	1	3/47	1/2
Trnavský	48	79/184	5	46	2	0	0	0
Trenčiansky	46	63/128	19	28	2	0	0	0
Nitriansky	60	159/346	6	60	4	3	1/30	7/35
Žilinský	45	68/186	8	37	6	1	1/40	1/15
Banskobystrický	55	164/289	13	43	1	1	6/30	2/4
Prešovský	45	50/183	13	36	4	0	0	24/75
Košický	47	92/282	19	36	3	1	10/134	8/13
Spolu v SR	371	766/1824	89	313	26	7	21/281	43/144

Tab. č. 6.1 Prehľad uplatňovania procesu HIA v Slovenskej republike

Kraj	Celkový počet	Pre-skrining Áno/Nie	Vyžiadaná HIA Áno/Nie	Ukončená HIA Áno/Nie	poznámky
Bratislavský	0	0	0	0	
Banskobystrický	14	14/0	2/12	0/14	
Nitriansky	6	5/1	3/3	3/3	
Trenčiansky	14	1/13	1/13	1/13	Strategické dokumenty územné plány obcí
Trnavský	3	3/0	3/0	2/1	
Žilinský	0	0	0	0	
Košický	0	0	0	0	
Prešovský	20	20/0	1/19	1/1	
Spolu SR	57	43/14	10/47	7/32	

PREVENTÍVNE PRACOVNÉ LEKÁRSTVO

Obsah

1. Analýza stavu pracovného prostredia
2. Rizikové práce
3. Zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby zamestnávateľmi
4. Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania
5. Choroby z povolania
6. Toxické a veľmi toxické látky a zmesi
7. Karcinogénne a mutagénne faktory
8. Výkony v štátnom zdravotnom dozore
9. Spoločné dozorné aktivity s inými orgánmi dozoru
10. Výkon štátneho zdravotného dozoru orgánmi verejného zdravotníctva v súvislosti s novou chemickou legislatívou
11. Chemická bezpečnosť v Slovenskej republike
12. Podpora zdravia pri práci
13. Špecializované úlohy a iná odborná činnosť
14. Nové legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci
15. Personálne obsadenie odborov a oddelení preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ v SR a ÚVZ SR

1. Analýza stavu pracovného prostredia

I keď v roku 2014 na Slovensku pokračovala hospodárska stagnácia, v rade regiónov už bolo možné zaregistrovať známky oživenia hospodárskeho rastu, čo sa pozitívne prejavilo aj v oblasti práce a pracovných podmienok vrátane ochrany zdravia pri práci.

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch, aj v r. 2014 sa ekonomická situácia zamestnávateľov a prosperita podnikov výrazne premietali do úrovne ochrany zdravia a starostlivosti o zdravie zamestnancov. Prosperujúce podniky dokázali viac investovať do modernizácie pracovných priestorov a technológií, čo sa následne pozitívne odrazilo aj v zlepšení pracovných podmienok a v rade prípadov i v znížení počtu rizikových prác.

Najvyššia úroveň ochrany zdravia pri práci bola už tradične predovšetkým u prosperujúcich podnikov automobilového, elektrotechnického a strojárkeho priemyslu. Títo zamestnávatelia, najmä v prípade európskych a amerických zahraničných investorov, považujú starostlivosť o zamestnanca za súčasť firemnej kultúry a rovnaký dôraz ako na zlepšovanie technologického zázemia kladú aj na ochranu zdravia zamestnancov prostredníctvom pracovných zdravotných služieb. Za pozitívny krok v tomto smere možno považovať napr. zriadenie pracovnej skupiny pre objektivizáciu fyzickej záťaže zamestnancov, ktorú pre svoje potreby a z dôvodu opakovaného prešetrovania možných ochorení z dlhodobej nadmernej a jednostrannej záťaže vytvorila spoločnosť Volkswagen Slovakia.

Popri reálnych krokoch na zlepšenie podmienok práce formou nových technológií, technických a stavebných úprav a pod. množstvo zamestnávateľov využíva k znižovaniu vplyvu zdraviu škodlivých látok na zamestnanca aj organizačné a náhradné opatrenia (zaradovanie prestávok, striedanie pracovník, používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov a pod.).

V r. 2014 mnohé fyzické osoby – podnikatelia menili svoju právnu subjektivitu na právnické osoby, čo malo za následok vzostup žiadostí o uvedenie priestorov do prevádzky. Na druhej strane naopak zaniklo množstvo malých prevádzok najmä obchodného typu ako dôsledok vzostupu internetového predaja. Naďalej pretrváva problém s hlásením zrušených prevádzok, ktoré boli regionálnemu úradu verejného zdravotníctva (RÚVZ) oznamované len sporadicky a o ktorých sa orgán verejného zdravotníctva dozvedal len náhodne, zväčša pri prešetrovaní neplnenia uložených opatrení alebo iných podnetov.

V organizáciách naďalej pretrvávali nedostatky v oblasti informovanosti zamestnancov o výskyte škodlivých faktorov na pracoviskách, o ochrane zdravia pracovníkov a nerealizovanie ďalších povinností, ktorý vyplývajú zamestnávateľovi z platnej legislatívy. Neplnenie týchto povinností bolo často dôsledkom neznalosti, ale aj ignorovania predpisov a nedostatku financií zamestnávateľa.

Problémom boli aj zmeny územných plánov obcí v súvislosti s narastajúcou individuálnou výstavbou rodinných domov. Tieto zmeny spôsobovali, že výrobné podniky a hospodárske prevádzky sa ocitli v intraviláne obcí a stali sa zdrojom opakovaných sťažností obyvateľov novopostavených rodinných domov.

Z dôvodu legislatívnych zmien, najmä zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, poklesol počet žiadostí o uvedenie chránených dielní do prevádzky.

Dlhodobým problémom naďalej zostáva postavenie samostatne zárobkovo činných osôb (SZČO). O mnohých z nich sa orgány verejného zdravotníctva dozvedia len náhodne, na základe prešetrovania sťažnosti, podozrenia na chorobu z povolania alebo v rámci štátneho zdravotného dozoru (ŠZD). SZČO pôsobia na rôznych pracoviskách, v mnohých prípadoch vykonávajú rizikové práce, často bez základných znalostí o škodlivých faktoroch na danom pracovisku a možnostiach ochrany zdravia. Čoraz viac zamestnávateľov rieši svoje problémy

tým, že prepúšťa vlastných kmeňových zamestnancov a nahrádza ich samostatne zárobkovo činnými osobami, čo je možné klasifikovať ako snahu zbaviť sa povinnosti za vytváranie vyhovujúcich pracovných podmienok. Tento problém nie je len záležitosťou malých a stredných firiem, ale je už dlhodobým trendom aj u veľkých firiem. Rovnako problematická je aj ochrana zdravia zamestnancov, zamestnávaných cez pracovné agentúry.

Aj v r. 2014 pokračoval trend znižovania počtu pracovníkov v trvalom pracovnom pomere a ich nahrádzania živnostníkmi so všetkým dôsledkami, ktoré takáto zmena prináša (absencia zdravotného dohľadu a vykonávania opatrení na znižovanie, resp. eliminovanie škodlivých faktorov práce, nedodržiavanie režimu práce a odpočinku, nedostatočné hodnotenie rizík, problémy pri prešetrovaní podozrení na choroby z povolania atď.). V niektorých odvetviach je celý rad činností, ktoré sú vykonávané takmer výhradne dodávateľsky samostatne zárobkovo činnými osobami.

Na zlepšovaní pracovného prostredia a podmienok práce sa v r. 2014 významne podieľala poradenská činnosť zamestnancov úradov verejného zdravotníctva a pozitívne k nemu prispievala aj spolupráca zamestnávateľov a pracovných zdravotných služieb (PZS). V r. 2014 vstúpila do platnosti novela zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (zákon č. 355/2007 Z. z.), ktorá výraznou mierou posilnila postavenie a právomoci PZS pri ochrane zdravia zamestnancov.

V poľnohospodárskej výrobe pretrvávala stagnácia, čo malo za následok znižovanie počtu zamestnancov. Na druhej strane bolo možné zaregistrovať trend postupného zlepšovania pracovných podmienok, a to aj vďaka podporným fondom EÚ.

Postupne sa mení štruktúra poľnohospodárskej výroby smerom k samostatne hospodáriacim roľníkom a rodinným farmám. Podobne ako v predchádzajúcich rokoch, i v r. 2014 boli zmeny zrejme aj v spôsobe nakladania s chemikáliami na ochranu rastlín. Väčšina poľnohospodárskych subjektov aplikovala postreky dodávateľským spôsobom, čo predstavovalo nielen výrazné zníženie počtu exponovaných pracovníkov, ale tiež minimalizovanie problémov so skladovaním a likvidáciou chemikálií.

2. Rizikové práce

V r. 2014 nepokračoval pokles počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce, ktorý bol zrejme v ostatných rokoch, ale oproti r. 2013 došlo naopak k miernemu zvýšeniu celkového počtu zamestnancov v riziku profesionálnej expozície faktorom práce a pracovného prostredia. Súvisí to zrejme s miernym oživením hospodárskej výroby, ktoré bolo v r. 2014 možné zaznamenať v niektorých regiónoch SR, na druhej strane za negatívny trend treba považovať zvýšenie počtu zamestnancov v najzávažnejšej, štvrtej kategórii práce (celkový nárast o 1 231 zamestnancov). Podobne, aj keď menej výrazne stúpol počet žien v 4. kategórii prác (vzostup o 164 žien).

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch aj v r. 2014 najviac pracovníkov je exponovaných hluku, chemickým látkam, ionizujúcemu žiareniu, biologickým látkam a vibráciám. Nárastu počtu zamestnancov v 4. kategórii sme zaznamenali aj pri niektorých faktoroch práce a pracovného prostredia (vzostup o 881 zamestnancov v expozícii hluku, o 399 zamestnancov v expozícii vibráciám a o 193 zamestnancov v expozícii chemickým faktorom).

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s nadmernou psychickou pracovnou záťažou zostal približne na úrovni r. 2013. Vysoké zastúpenie žien vykonávajúcich rizikové práce v tomto faktore vyplýva zo skutočnosti, že najviac rizikových prác vo faktore psychická pracovná záťaž je v zdravotníctve, v oblasti sociálnej pomoci (činnosti nemocníc,

činnosti sociálnej starostlivosti s ubytovaním) a v školstve (základné, stredné technické a odborné školy).

Pri sledovaní rizikových prác podľa prevažujúcej činnosti nedošlo k významným zmenám oproti r. 2013. Podobne ako v predchádzajúcom období aj v r. 2014 najviac zamestnancov vykonávalo rizikovú prácu v priemyselnej výrobe (68 309 zamestnancov) a v rezorte zdravotníctva a sociálnej pomoci (8 557 zamestnancov). Najviac žien (6 709 žien) vykonávalo rizikové práce v rezorte zdravotníctva a sociálnej pomoci.

Tabuľka č. 1

**Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v Slovenskej republike
v rokoch 1995 až 2014 podľa kategórie rizikového faktora**

Rok	Počet exponovaných zamestnancov					
	3. kategória		4. kategória		spolu	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
1995	121 644	37 118	33 253	5 255	154 897	42 373
1996	122 586	36 376	33 133	5 370	155 719	41 746
1997	117 825	33 568	31 493	4 972	149 318	38 540
1998	114 134	31 022	29 669	4 659	143 803	35 681
1999	109 684	29 039	26 935	4 053	136 619	33 092
2000	104 610	27 548	23 488	3 198	128 098	30 746
2001	109 147	29 424	26 072	4 386	135 219	33 810
2002	107 143	28 310	25 198	4 363	132 341	32 673
2003	103 344	26 974	23 007	3 873	126 351	30 847
2004	101 448	25 439	21 249	3 594	122 697	29 033
2005	99 374	24 538	18 762	3 159	118 136	27 697
2006	98 863	24 568	17 480	2 403	116 343	26 971
2007	100 216	24 474	16 081	2 247	116 297	26 721
2008	99 739	24 706	16 086	1 835	115 825	26 541
2009	92 854	23 087	13 716	1 531	106 570	24 618
2010	90 930	22 112	12 121	1 291	103 051	23 403
2011	83 532	20 273	9 710	784	93 242	21 057
2012	85 081	20 403	9 019	747	94 100	21 150
2013	90 196	20 904	8 866	705	99 062	21 609
2014	89 017	20 487	10 097	869	99 114	21 356

Poznámka:

Skutočný počet zamestnancov (fyzických osôb). Jeden zamestnanec môže byť exponovaný niekoľkým rizikovým faktorom.

Zdroj: Centrálny register rizikových prác ÚVZ SR

**Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v Slovenskej republike v rokoch 2009 až 2014
podľa druhu a kategórie rizikového faktora**

Faktor	Počet exponovaných zamestnancov v 3. kategórii, 4. kategórii a spolu																	
	2009			2010			2011			2012			2013			2014		
	3.	4.	spolu	3.	4.	3.	4.	spolu	Spolu	3.	4.	spolu	3.	4.	spolu	3.	4.	spolu
Biologické faktory	3 195	0	3 195	2 733	0	2 733	2 420	0	2 420	2 578	0	2 578	5 411	0	5 411	5 344	0	5 344
Elektromagnetické polia	116	0	116	147	0	147	182	0	182	216	0	216	278	0	278	276	0	276
Fyzická záťaž	3 174	312	3 486	3 473	100	3 573	3 973	152	4 125	4 331	78	4 409	5 157	21	5 178	5 838	20	5 858
Hluk	71 035	9 925	80 960	70 513	8 457	78 970	65 238	6 375	71 613	66 195	5 858	72 053	68 711	6 034	74 745	67 901	6 915	74 816
Chemické látky a zmesi	28 062	4 512	32 574	25 868	4 573	30 441	20 823	3 765	24 588	20 788	3 801	24 589	22 494	3 509	26 003	22 820	3 702	26 522
Ionizujúce žiarenie	6 721	2	6 723	6 210	2	6 212	5 676	2	5 678	5 820	2	5 822	5 916	0	5 916	5 635	0	5 635
Záťaž teplom a chladom	3 363	0	3 363	3 603	0	3 603	3 535	0	3 535	3 255	0	3 255	3 434	2	3 436	3 715	0	3 715
Optické žiarenie	924	0	924	803	0	803	675	0	675	645	0	645	735	0	735	702	0	702
Psychická pracovná záťaž	2 459	0	2 459	2 767	0	2 767	2 620	0	2 620	2 958	0	2 958	3 461	0	3 461	3 474	0	3 474
Tlak vzduchu	21	0	21	51	0	51	45	0	45	50	0	50	28	0	28	28	0	28
Vibrácie	2 945	1 415	4 360	3 586	1 015	4 601	3 544	982	4 526	3 925	849	4 774	4 223	812	5 035	4 398	1 211	5 609

Poznámka: Počet zamestnancov exponovaných chemickým látkam a zmesiam vyjadruje počet zamestnancov exponovaných všetkým chemickým látkam vrátane karcinogénnych, mutagénnych, alergénnych a dermatotropných látok.

Zdroj: Centrálny register rizikových prác ÚVZ SR

**Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v Slovenskej republike v r. 2014
podľa prevažujúcej činnosti a podľa kategórií**

Prevládajúca činnosť		Počet exponovaných zamestnancov					
		3. kategória		4. kategória		Spolu	
kód	názov	celkom	žien	celkom	žien	celkom	Žien
A	Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	1 802	171	262	17	2 064	188
B	Ťažba a dobývanie	2 975	35	439	1	3414	36
C	Priemyselná výroba	60 167	1 1642	8 142	805	68 309	1 2447
D	Dodávka elektr., plynu, pary, studeného vzduchu	4 384	314	499	22	4 883	336
E	Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd	704	14	69	1	773	15
F	Stavebníctvo	1 147	32	151	0	1 298	32
G	VO a MO, motorové vozidlá	609	137	18	0	627	137
H	Doprava a skladovanie	2 911	162	127	1	3 038	163
J	Informácie a komunikácia	50	14	2	0	52	14
M	Odborné, vedecké a technické činnosti	1 185	398	73	2	1 258	400
N	Administratívne a podporné služby	714	77	83	3	797	80
O	Verejná správa a obrana, povinné soc. zabezpečenie	2 746	279	204	5	2 950	284
P	Vzdelávanie	383	275	0	0	383	275
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	8 542	6 697	15	12	8 557	6 709
R	Umenie, zábava a rekreácia	591	180	0	0	591	180
S	Ostatné činnosti	107	60	13	0	120	60
S p o l u:		89 017	20 487	10 097	869	99 114	21 356

VO – veľkoobchod, MO – maloobchod

Zdroj: Centrálny register rizikových prác ÚVZ SR

3. Zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby zamestnávateľmi

Pracovná zdravotná služba je odborná a poradenská služba pre zamestnávateľov v oblasti ochrany a podpory zdravia pri práci. Zdravotným dohľadom pomáha zamestnávateľom zabezpečiť ochranu zdravia zamestnancov na pracovisku.

1. augusta 2014 nadobudol účinnosť zákon č. 204/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z., ktorý upravuje problematiku PZS. Účelom novelizácie zákona bolo upraviť v jednom právnom predpise podmienky zriadenia PZS a jej činnosť, ktorá obsahuje dohľad nad pracovnými podmienkami a posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu výkonom lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci. Novelizáciou zákona sa celá legislatívna úprava PZS presunula do zákona č. 355/2007 Z. z. Hlavným dôvodom bolo, že celá činnosť PZS, ktorá je zameraná výhradne na prevenciu profesionálnych ochorení a ochorení súvisiacich s prácou, je výlučne pod gestorstvom a kontrolou rezortu Ministerstva zdravotníctva SR.

Zákon upravil povinnosť zamestnávateľa zabezpečiť pre svojich zamestnancov zdravotný dohľad a dal ju do súladu s článkom 7 smernice Rady 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, ktorý sa týka ochranných a preventívnych služieb, t. j. povinnosť zamestnávateľa zabezpečiť zdravotný dohľad sa vzťahuje na všetkých zamestnancov vo všetkých odvetviach hospodárstva.

Zamestnávateľ, ktorého zamestnanci vykonávajú rizikové práce, je povinný zabezpečiť pre týchto zamestnancov zdravotný dohľad výlučne tímom PZS; je to zákonná povinnosť zamestnávateľa od 1.7.2006. Pre zamestnávateľov, ktorého zamestnanci vykonávajú práce zaradené do kategórie 1 alebo 2, zákon upravil prechodným ustanovením povinnosť zabezpečiť zdravotný dohľad pre zamestnancov s využitím vlastných odborných zamestnancov alebo dodávateľským spôsobom najneskôr do 31.12.2014.

Aktuálny stav v Slovenskej republike

RÚVZ v SR vykonávali kontrolu povinnosti zamestnávateľov zabezpečiť zdravotný dohľad pre svojich zamestnancov v rámci ŠZD; zároveň od nadobudnutia účinnosti zákona č. 204/2014 Z. z. zamestnávateľia priebežne oznamovali RÚVZ zabezpečenie PZS s využitím vlastných zamestnancov. RÚVZ v SR pri výkone ŠZD a evidovaním oznámení od zamestnávateľov zistili zabezpečenie zdravotného dohľadu u cca 25,5 tis. zamestnávateľov, ktorí zamestnávali cca 383,5 tis. zamestnancov; z toho bolo cca 75,6 tis. zamestnancov, ktorí vykonávali rizikové práce.

U uvedených zamestnancov (s počtom 383,5 tis.) bol zabezpečený zdravotný dohľad s využitím vlastných zamestnancov zamestnávateľa (vlastným tímom PZS, samostatne lekárom, alebo verejným zdravotníkom, alebo bezpečnostným technikom, alebo autorizovaným bezpečnostným technikom) u 13,3 % zamestnancov (cca 50,9 tis. zamestnancov). Zdravotný dohľad dodávateľským spôsobom bol zabezpečený u 63,9 % zamestnancov (cca 245 tis. zamestnancov). Výkonom ŠZD bolo zistené, že zdravotný dohľad nebol zabezpečený u 22,8 % zamestnancov (cca 87,6 tis. zamestnancov). Zdravotný dohľad nezabezpečilo 194 zamestnávateľov, ktorí zamestnávajú 498 zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce. Takéto závažné neplnenie povinnosti zamestnávateľa zistilo 19 RÚVZ.

**Prehľad zabezpečenia zdravotného dohľadu zamestnávateľmi v SR zisťovaný
v rámci ŠZD a evidovaním oznámení od zamestnávateľov v r. 2014**

Počet zamestnávateľov, ktorí	Počet zamestnancov	%
zabezpečili PZS vlastnými zamestnancami 795	50 905	13,3 %
zabezpečili PZS dodávateľským spôsobom 5 130	245 009	63,9 %
zabezpečili PZS spolu: 5 925	295 914	77,2 %
nezabezpečili PZS 19 531	87 591	22,8 %
Spolu: 25 456 zamestnávateľov	383 496 zamestnancov	-

Zdroj: RÚVZ v SR

K 31.12.2014 vykonávalo PZS dodávateľským spôsobom na základe oprávnenia 83 právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov prostredníctvom tímov PZS. Od r. 2009 zostáva počet tímov PZS v SR prakticky nezmenený.

Podľa údajov od fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb, ktoré vykonávajú PZS na základe oprávnenia, bolo k 31.12.2014 pokrytých PZS dodávateľským spôsobom 534 952 zamestnancov (z tohto počtu 67 450 zamestnancov vykonáva rizikové práce). Uvedený počet zamestnancov znamená pokrytie pracovnou zdravotnou službou v SR pre cca 24,3 % zamestnancov (z cca 2,2 milióna ekonomicky činných osôb v SR).

Pokrytie zamestnancov pracovnou zdravotnou službou poskytovanou dodávateľským spôsobom tímami PZS k 31.12.2014 zostalo na rovnakej úrovni ako bolo pokrytie PZS k 31.12.2013.

Počet zamestnancov zmluvných zamestnávateľov, u ktorých tímy PZS vykonávali zdravotný dohľad dodávateľským spôsobom

	Počet tímov PZS v SR	Počet zamestnancov zmluvných zamestnávateľov	z toho v kategórii	
		Spolu	3. kat.	4. kat.
k 31.12.2009	84	691 254	59 354	5 556
k 31.12.2010	84	756 030	65 328	6 499
k 31.12.2011	86	715 255	67 118	6 659
k 31.12.2012	86	553 332	63 355	5 684
k 31.12.2013	85	534 409	64 567	5 335
k 31.12.2014	83	534 952	61 890	5 560

Zdroj: Pracovné zdravotné služby v SR

Prehľad zisťovania zabezpečenia zdravotného dohľadu u zamestnávateľov (vlastnými zamestnancami, dodávateľským spôsobom) v rozdelení podľa RÚVZ v SR uvádzajú nasledujúce tabuľky.

Tabuľka č. 6a

PZS u zamestnávateľa – vlastnými zamestnancami								
RÚVZ	Tímom PZS		Lekárom		Verejným zdravotníkom		Bezpečnostným technikom**)	
	Počet subjektov*	Počet zamestnancov / z toho v kategórii 3 a 4	Počet subjektov*	Počet zamestnancov	Počet subjektov*	Počet zamestnancov	Počet subjektov*	Počet zamestnancov
B. Bystrica	6	5 965/2 020	7	16	-	-	10	1 965
Bardejov	-	-	1	10	-	-	4	763
Bratislava	32	2 041/792	4	79	2	196	21	2 958
Čadca	-	-	5	10	-	-	2	71
Dolný Kubín	-	-	-	-	-	-	5	105
D. Streda	-	-	1	2	-	-	9	458
Galanta	-	-	-	-	-	-	-	-
Humenné	-	-	4	8	3	236	-	-
Komárno	-	-	2	4	-	-	4	209
Košice	75	14 538/9 817	-	-	-	-	-	-
Levice	1	554/8	3	16	-	-	-	-
L. Mikuláš	-	-	1	4	1	30	4	405
Lučenec	-	-	3	31	-	-	-	-
Martin	3	1 132/967	-	-	-	-	5	84
Michalovce	1	38/0	1	761	-	-	-	-
Nitra	2	2 036/584	3	13	1	95	27	243
N. Zámky	1	1362/0	6	6	-	-	8	39
Poprad	1	1 171/23	-	-	-	-	15	85
P. Bystrica	-	-	1	7	-	-	12	1 087
Prešov	1	380/0	17	68	1	82	11	136
Prievidza	-	-	-	-	-	-	-	-
R. Sobota	1	563/24	39	86	1	60	3	294
Rožňava	-	-	-	-	-	-	8	146
Senica	1	600/26	9	21	-	-	8	1 907
Sp. N. Ves	-	-	98	219	-	-	43	1 274
S. Ľubovňa	-	-	3	8	1	21	36	400
Svidník	1	25/0	-	-	-	-	3	777
Topoľčany	-	-	16	32	-	-	5	155
Trebišov	-	-	1	56	-	-	-	-
Trenčín	-	-	17	235	-	-	32	610
Trnava	-	-	25	38	-	-	52	1 760
V. Krτίš	-	-	-	-	1	16	3	85
Vranov n/T	1	480/11	-	-	-	-	-	-
Zvolen	-	-	-	-	-	-	4	853
Žiar n/H	1	384/3	6	16	1	5	6	103
Žilina	4	4/0	4	8	3	40	31	125
Spolu:	132	31 273/14 275	277	1 754	15	781	371	17 097

*) Údaje získané výkonom ŠZD alebo písomným oznámením zamestnávateľa (§ 30a ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z.)

**) Bezpečnostným technikom, autorizovaným bezpečnostným technikom

Zdroj: RÚVZ v SR

Tabuľka č. 6b

PZS u zamestnávateľa – dodávateľským spôsobom								
RÚVZ	Tímom PZS		Lekárom		Verejným zdravotníkom		Bezpečnostným technikom*)	
	Počet kontrolovaných subjektov	Počet zamestnancov / z toho v kategórii 3 a 4	Počet kontrolovaných subjektov	Počet zamestnancov	Počet kontrolovaných subjektov	Počet zamestnancov	Počet kontrolovaných subjektov	Počet zamestnancov
B. Bystrica	97	4 158/1 683	-	-	-	-	177	2212
Bardejov	19	481/81	-	-	-	-	-	-
Bratislava	381	40 066/7 236	9	1 123	-	-	11	280
Čadca	59	8 852/3 703	-	-	2	56	579	6 318
Dolný Kubín	80	3 700/1 814	150	3 500	-	-	36	2 801
D. Streda	85	8 524/556	-	-	-	-	-	-
Galanta	126	9 375/1650	-	-	-	-	-	-
Humenné	36	4 527/1 356	-	-	-	-	-	-
Komárno	72	4 218/1 014	-	-	-	-	2	8
Košice	285	11 396/2 514	-	-	1	8	5	28
Levice	61	1 224/311	-	-	-	-	17	216
L. Mikuláš	33	3 343/1 428	-	-	-	-	-	-
Lučenec	53	3 979/1 190	-	-	-	-	2	19
Martin	120	2 186/1 816	-	-	-	-	-	-
Michalovce	136	8 863/1 211	-	-	-	-	6	105
Nitra	84	5 274/1 404	-	-	1	27	-	-
N. Zámky	8	595/48	26	35	-	-	58	256
Poprad	72	2 588/1 158	-	-	-	-	-	-
P. Bystrica	115	18 960/2 431	-	-	-	-	5	81
Prešov	89	1 311/74	-	-	-	-	72	962
Prievidza	73	10 272/3 329	-	-	-	-	12	117
R. Sobota	76	4 021/1 091	-	-	-	-	17	182
Rožňava	115	4 761/970	-	-	-	-	4	152
Senica	23	8 446/2 849	-	-	-	-	-	-
Sp. N. Ves	233	8 905/1 985	26	129	-	-	94	331
S. Lubovňa	28	343/223	1	15	-	-	106	2 987
Svidník	11	139/136	-	-	1	1	1	1
Topoľčany	62	6 895/1764	-	-	-	-	2	15
Trebišov	27	486/283	-	-	-	-	4	56
Trenčín	89	13 055/1 816	-	-	-	-	84	101
Trnava	126	9 200/8 560	-	-	-	-	-	-
V. Krτίš	9	951/389	-	-	-	-	76	522
Vranov n/T	21	646/141	-	-	-	-	-	-
Zvolen	55	1191/0	-	-	-	-	12	635
Žiar n/H	134	3 656/2 587	-	-	-	-	5	107
Žilina	153	3 796/2 057	2	11	-	-	278	1 229
Spolu:	3 246	220 383/60 858	214	4 813	5	92	1 665	19 721

*) Bezpečnostným technikom, autorizovaným bezpečnostným technikom, bezpečnostnotechnickou službou

Zdroj: RÚVZ v SR

PZS – zamestnávateľ nemá zabezpečenú				
RÚVZ	v subjektoch, kde nie sú vyhlásené rizikové práce		v subjektoch s vyhlásenými rizikovými prácami	
	Počet kontrolovaných subjektov	Počet zamestnancov	Počet kontrolovaných subjektov	Počet zamestnancov / z toho v kategórii 3 a 4
B. Bystrica	533	6 967	-	-
Bardejov	34	75	-	-
Bratislava	2 172	9 190	2	98/15
Čadca	462	3 005	7	85/17
Dol. Kubín	55	1 100	34	62
D. Streda	82	1 293	2	54/7
Galanta	82	1 610	-	-
Humenné	242	1 302	-	-
Komárno	920	3 952	1	11
Košice	388	2 200	1	2/2
Levice	4 387	9 371	-	-
L. Mikuláš	339	1 258	2	14/6
Lučenec	151	497	1	6/2
Martin	494	3 339	-	-
Michalovce	251	2 892	1	70/4
Nitra	438	1 914	1	8/2
N. Zámky	227	520	-	-
Poprad	2 319	11 189	5	15
P. Bystrica	122	328	-	-
Prešov	1 600	4 500	-	-
Prievidza	143	2 194	6	20/9
R. Sobota	434	1 367	1	5/5
Rožňava	140	1 180	-	-
Senica	37	205	-	-
Sp. N. Ves	473	1 682	-	-
S. Eubovňa	148	272	-	-
Svidník	58	112	-	-
Topoľčany	233	1 165	-	-
Trebišov	8	126	-	-
Trenčín	240	2 558	6	95/28
Trnava	1	20	115	1 150/375
V. Krtíš	68	356	-	-
Vranov n/T	51	136	3	15
Zvolen	486	1 524	1	40/26
Žiar n/H	902	3 859	4	68
Žilina	617	2 497	1	9
Spolu:	19 337	85 755	194	1 827/498

Zdroj: RÚVZ v SR

4. Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania

Dôležitou špecializovanou úlohou orgánov verejného zdravotníctva je prešetrovanie podozrení na choroby z povolania u zamestnancov podľa § 11 písm. j) zákona č. 355/2007 Z. z. V roku 2014 bola v novele zákona č. 355/2007 Z. z. upravená špecializovaná činnosť prešetrovania podozrení na chorobu z povolania a vypracovaný odporúčaný postup pri prešetrovaní a posudzovaní chorôb z povolania.

Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania u zamestnancov vykonávajú odborní pracovníci odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR na požiadanie špecializovaných pracovísk klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. Výsledkom prešetrenia pracovných podmienok je odborné stanovisko z prešetrenia pracovných podmienok a spôsobu práce posudzovanej osoby pri podozrení na chorobu z povolania, ktoré je povinným podkladom k uznaniu choroby z povolania špecializovaným pracoviskom.

V r. 2014 prešetrili odborní pracovníci odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR spolu 768 podozrení na chorobu z povolania. Z dlhodobého hľadiska pokračuje trend poklesu počtu prešetrení podozrení na ChzP. Príčiny poklesu je možné hľadať v širokom spektre faktorov, od znižovania zamestnanosti, resp. práce v iných formách zmluvných vzťahov až po dôslednejší výkon prevencie alebo naopak znížený záchyt prípadov poškodeného zdravia vzhľadom na obmedzenie výkonu LPP u zamestnancov vykonávajúcich prácu zaradenú do kategórie 2.

Najčastejšie prešetrovanou položkou zo zoznamu chorôb z povolania bola rovnako ako v minulých rokoch položka č. 29 (ochorenia končatín z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia, DNJZ). Druhou najčastejšie prešetrovanou položkou bola položka č. 28 (choroba z vibrácií). Ďalšími často prešetrovanými položkami boli položka č. 38 (porucha sluchu z hluku) a položka č. 33 (choroby zaprášenia pľúc).

Pri prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania sa pracovníci odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR opakovane stretávajú s problémami, ktoré neumožňujú dodržať zákonom určenú lehotu prešetrenia podozrenia na chorobu z povolania. Medzi najčastejšie problémy v r. 2014 patrili:

- nedostupnosť potrebnej dokumentácie (najmä v zaniknutých prevádzkach),
- zmena strojnotechnologického zariadenia, resp. spôsobu vykonávania práce,
- absencia niektorého z dotknutých subjektov pri prešetrovaní choroby z povolania napriek výzve (zamestnanec, zástupca zamestnávateľa pre BOZP, štatutárny zástupca zamestnávateľa a zástupca PZS),
- problematické a zdĺhavé prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania u profesií s výkonom rôznorodých pracovných činností, napr. stavebný robotník, údržbár,
- chýbajúce hodnotenia zdravotných rizík, posudky o riziku na pracoviskách,
- nedostačujúce alebo chýbajúce údaje o vykonanej objektivizácii zdraviu škodlivých faktorov pracovného prostredia,
- neochota a nedostatočná spolupráca zo strany zamestnávateľov kvôli obavám z následkov priznania choroby z povolania v prevádzke,
- nemožnosť objektivizácie údajov od SZČO,
- časté zmeny zamestnania u prešetrovaného zamestnanca,
- zatajovanie zdravotných problémov zamestnancami pred zamestnávateľom alebo lekárom PZS (z obavy zo straty zamestnania),
- rozpory v tvrdeniach zamestnanca a zamestnávateľa o vykonávaných činnostiach a expozícii zdraviu škodlivým faktorom pri práci,
- výkon prác v zahraničí zamestnancami spoločností registrovaných v SR,
- nespokojnosť zamestnancov s výsledkom prešetrenia.

**Prešetrovania podozrení na chorobu z povolania pracovníkmi
odborov PPL RÚVZ v SR v r. 2014**

Kraj	Počet*	Záver prešetrenia
		S - súvisiace s prácou, N - nesúvisiace s prácou ? - nejednoznačné/sporné K - doriešené na komisii, X - nedoriešené
Košický	225	
Banskobystrický	187	118-S, 45-N, 5-?, 8-X, 11-K
Trenčiansky	126	
Prešovský	45	
Žilinský	90	
Bratislavský	33	12-S, 10-N, 5-?, 6-X
Trnavský	45	25-S, 15-N, 2-?, 3-X
Nitriansky	17	13-S, 2-N, 2-X
S p o l u:	768	-

Zdroj: RÚVZ v SR

*Poznámka: V tabuľke je uvedený počet prešetrení podľa položiek zoznamu chorôb z povolania (nezhoduje sa s počtom fyzickým osôb, u ktorých bola prešetrovaná choroba z povolania, vzhľadom na to, že u jednej fyzickej osoby bolo prešetrovanie podozrenia na chorobu z povolania, ktorá zahŕňa viac položiek zoznamu chorôb z povolania – najčastejšia kombinácia položiek 28/29).

5. Choroby z povolania

Výskyt chorôb z povolania je jedným z najdôležitejších ukazovateľov úrovne starostlivosti o zdravie zamestnancov; odráža stav primárnej prevencie profesionálnych ochorení. V r. 2014 bolo v SR hlásených 373 prípadov chorôb z povolania a profesionálnych otráv, pričom u žien bolo 129 novozistených prípadov (34,6 % hlásených chorôb z povolania).

V porovnaní s rokom 2013, kedy bolo hlásených 301 chorôb z povolania, došlo v r. 2014 k vzostupu z povolania o 62 prípadov, čo reálne predstavuje nárast o 16,6 %.

K najčastejšie hláseným chorobám z povolania v r. 2014 patrili:

- ochorenie horných končatín z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (položka č. 29 zoznamu chorôb z povolania) bolo hlásené u 180 zamestnancov, t. j. u 48,3 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania v SR,
- ochorenie horných končatín z vibrácií (položka č. 28 zoznamu chorôb z povolania) bolo hlásené u 56 zamestnancov, t. j. u 15 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania v SR,
- porucha sluchu z hluku (položka č. 38 zoznamu chorôb z povolania) bola hlásená u 40 zamestnancov, t. j. u 10,7 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania v SR,
- prenosné a parazitárne ochorenia (položky č. 24 – 26 zoznamu chorôb z povolania) boli hlásené u 33 zamestnancov, t. j. u 8,8 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania v SR,
- profesionálne dermatózy (položka č. 22 zoznamu chorôb z povolania) boli hlásené u 16 zamestnancov, t. j. u 4,3 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania v SR,

- profesionálna bronchiálna astma (položka č. 37 zoznamu chorôb z povolania) boli hlásené u 15 zamestnancov, t. j. u 4 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania v SR,
- choroba zaprášenia pľúc prachom obsahujúcim oxid kremičitý - silikóza (položka č. 33 zoznamu chorôb z povolania) bola hlásená u 12 zamestnancov, t. j. u 3,2 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania v SR.

Podobne ako v minulých rokoch sa na celkovom počte hlásených chorôb z povolania najväčšou mierou podieľali profesionálne ochorenia postihujúce podporno-pohybový systém, cievny a nervový systém zamestnancov vystavených pri práci dlhodobému nadmernému a jednostrannému zaťaženiu horných končatín. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi má toto profesionálne ochorenie dlhodobý stúpajúci trend v zastúpení najčastejšie hlásených chorôb z povolania. Ďalšou najčastejšou chorobou z povolania v r. 2014 bolo ochorenie kostí, kĺbov, svalov, ciev a nervov končatín spôsobené prácou s vibrujúcimi nástrojmi. Obidve tieto profesionálne ochorenia, ktoré postihujú podporno-pohybový systém, cievny a nervový systém zamestnancov vystavených pri práci dlhodobému, nadmernému a jednostrannému zaťaženiu horných končatín a škodlivému vplyvu vibrácií tvorili v r. 2014 spolu 63,3 % z celkového počtu chorôb z povolania. Všetky ďalšie profesionálne ochorenia boli v r. 2014 zastúpené vo výrazne nižšom počte. Boli to najmä porucha sluchu z hluku, infekčné a parazitárne choroby vrátane chorôb prenosných zo zvierat na ľudí (antropozoonózy), profesionálne dermatózy, profesionálna bronchiálna astma a silikóza pľúc.

Podľa odvetvovej klasifikácie ekonomických činností bol v r. 2014 najvyšší výskyt chorôb z povolania v odvetví priemyselná výroba s 201 hlásenými chorobami z povolania (53,9 % zo všetkých priznaných chorôb z povolania), v odvetví ťažba a dobývanie bolo hlásených 58 chorôb z povolania (15,5 % zo všetkých priznaných chorôb z povolania), v odvetví poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov bolo hlásených 36 chorôb z povolania (9,6 % zo všetkých priznaných chorôb z povolania), v odvetví zdravotníctvo a sociálna pomoc bolo hlásených 23 chorôb z povolania (6,2 % zo všetkých priznaných chorôb z povolania), v odvetví stavebníctvo bolo hlásených 20 chorôb z povolania (5,4 % zo všetkých priznaných chorôb z povolania).

Podľa profesií bol v r. 2014 najvyšší výskyt chorôb z povolania a ohrození chorobou z povolania v celkovom počte 214 hlásený u kvalifikovaných pracovníkov a remeselníkov.

V r. 2014 boli najčastejšie chorobou z povolania postihnutí pracujúci medzi 50. – 59. rokom života, čo predstavuje 49,06 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania (v r. 2013 to bolo v rovnakej vekovej skupine 51,2 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania).

Podľa sídla organizácie kde choroba z povolania vznikla, bol najvyšší počet chorôb z povolania v r. 2014 hlásený v Banskobystrickom kraji a to 123 hlásených chorôb z povolania (33,0 % zo všetkých priznaných chorôb z povolania). V Košickom kraji bolo hlásených 81 chorôb z povolania (21,7 % zo všetkých priznaných chorôb z povolania). Za rovnaké obdobie bolo v Žilinskom kraji hlásených 50 chorôb z povolania (13,4 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania), Trenčianskom kraji bolo hlásených 45 chorôb z povolania (12,1 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania), v Prešovskom kraji bolo hlásených 35 chorôb z povolania (9,4 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania), v Bratislavskom a Trnavskom kraji bolo hlásených 14 chorôb z povolania (3,7 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania). Najnižší počet chorôb z povolania v r. 2014 bol hlásený v Nitrianskom kraji a to 10 chorôb z povolania (2,7 % zo všetkých hlásených chorôb z povolania).

V r. 2014 bolo hlásených 56 prípadov ohrození chorobou z povolania, najčastejšie boli hlásené v Žilinskom kraji (24 prípadov) a Košickom kraji (23 prípadov).

Vývoj chorôb z povolania, profesionálnych otráv a iných poškodení zdravia z práce v rokoch 1995 – 2014

Č.*	Choroba z povolania	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1.	Choroba z olova alebo z jeho zlúčenín	2	6	3	4	4	4	3	3	7	2	1	2	1	1	1	2	-	-	-	-
2.	Choroba z fosforu alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
3.	Choroba z fluóru alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
4.	Choroba z ortuti alebo z jej zlúčenín	2	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Choroba z arzénu alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	Choroba z mangánu alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Choroba z kadmia alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	Choroba z vanádia alebo z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	Choroba z chrómu alebo z jeho zlúčenín	-	-	1	-	1	2	-	-	3	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
10.	Choroba zo sírouhlíka	3	5	4	3	3	17	12	15	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-
11.	Choroba zo sírovodíka	1	2	2	1	-	-	-	1	-	1	-	-	3	-	1	-	-	1	-	-
12.	Choroba z oxidu uhoľnatého	6	54	23	6	-	1	1	3	2	2	2	4	3	1	6	-	1	-	-	-
13.	Choroba z kyanovodíka alebo z kyanidov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
14.	Choroba z benzénu alebo z jeho homológov	3	1	1	-	1	5	2	2	-	2	1	-	4	-	-	-	2	1	-	-

Č.*	Choroba z povolania	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
15.	Choroba z nitrozlúčenín a z aminozlúčenín benzénu alebo jeho homológov	1	-	1	1	2	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Choroba z halogenizovaných uhl'ovodíkov	2	6	5	20	5	4	6	7	8	1	4	15	3	6	-	-	1	-	1	-
17.	Choroba z esterov kyseliny dusičnej	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
18.	Choroba z bojových látok alebo z chemických látok s rovnakým účinkom aký majú bojové látky	6	2	3	-	4	32	4	1	5	2	3	3	2	2	2	1	3	1	-	-
19.	Choroba z ionizujúceho žiarenia a zo žiarenia s obdobným účinkom	2	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-
20.	Choroba z elektromagnetického žiarenia vrátane laseru	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	Rakovina kože	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22.	Kožné choroby okrem rakoviny kože a prenosné kožné choroby	104	124	92	60	82	79	43	65	49	46	54	40	27	35	28	21	21	23	10	16
23.	Rakovina pľúc z rádioaktívnych látok	11	9	6	9	4	6	9	6	3	3	3	4	3	4	1	3	-	2	3	1
24.	Infekčné choroby a parazitárne choroby okrem tropických infekčných chorôb a parazitárnych chorôb a chorôb prenosných zo zvierat na ľudí	82	76	58	66	48	55	50	31	39	36	27	29	20	24	37	26	38	12	9	23
25.	Tropické prenosné a parazitárne choroby	2	5	2	1	-	-	1	2	4	3	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-
26.	Choroby prenosné zo zvierat na ľudí buď priamo, alebo prostredníctvom prenášačov	81	116	79	97	77	57	55	43	51	64	42	14	19	15	14	14	12	16	6	12
27.	Choroba vyvolaná prácou v hyperbarických alebo hypobarických podmienkach	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28.	Choroba z vibrácií – ochorenie kostí, kĺbov, svalov, ciev a nervov končatín spôsobené vibráciami	64	62	80	118	114	115	122	141	120	124	71	91	156	79	84	75	40	49	58	56

Č.*	Choroba z povolania	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
29.	Choroba z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia končatín – ochorenie kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín	95	107	164	191	174	158	145	188	154	215	122	230	261	195	209	193	162	168	141	180
30.	Choroba lakt'ového nervu z mechanických vplyvov	5	8	11	17	10	16	7	3	7	8	6	4	9	7	18	17	13	2	-	5
31.	Choroba dolných dýchacích ciest a pľúc spôsobená hliníkovým prachom z hliníkových zliatin (zaprášenie pľúc hliníkom – fibróza pľúc)	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32.	Choroba z berýlia a z jeho zlúčenín	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33.	Choroba zaprášenia pľúc prachom obsahujúcim oxid kremičitý (silikóza, silikotuberkulóza), vrátane (uhl'okopskej) pneumokoniózy	34	25	35	44	30	22	33	37	28	24	11	9	16	16	13	12	6	10	9	9
	a) s typickými rtg. znakmi s prihliadnutím na dynamiku choroby																				
	b) v spojení s aktívnou tuberkulózou	5	1	2	-	-	2	4	2	-	1	2	3	-	-	-	3	-	1	-	3
34.	Choroba zaprášenia pľúc azbestovým prachom (azbestóza)	1	3	1	8	7	-	-	1	1	1	3	2	-	-	-	-	-	1	1	1
	a) s typickými rtg. znakmi																				
	b) v spojení s pľúcnou rakovinou	-	-	-	-	-	1	-	2	2	2	3	-	-	-	3	4	-	2	3	1
35.	Choroba pri výrobe tvrdokovov	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36.	Choroba dolných dýchacích ciest a pľúc z Thomasovej múčky	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
37.	Bronchiálna astma (záduch)	26	33	23	20	33	22	15	13	15	22	18	10	11	11	13	7	12	7	8	15
38.	Porucha sluchu z hluku	49	67	80	56	64	47	47	26	39	31	26	26	27	17	36	36	45	37	33	40

Č.*	Choroba z povolania	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
39.	Sivý zákal	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
40.	Nystagmus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
41.	Rozdutie pľúc fúkačov skla a hudobníkov na dychové nástroje	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
42.	Ťažká hyperkinetická dysfónia a ťažká fonasténia	4	4	5	4	3	3	-	3	3	2	-	2	-	1	4	2	-	-	2	-
43.	Bronchopulmonálne choroby spôsobené prachom z bavlny (byssinóza), ľanu, konope alebo sisalu	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
44.	Vonkajšie alergické alveolitídy a ich následky spôsobené vdychovaním organických prachov typu farmárske pľúca	1	-	5	3	3	4	6	3	4	1	2	1	1	1	1	2	2	-	1	1
45.	Alergické choroby horných dýchacích ciest s dokázanou precitlivosťou na alergény z pracovného prostredia poškodeného**										9	3	2	1	7	2	3	8	4	3	6
46.	Nádorové choroby vznikajúce následkom práce s dokázanými chemickými karcinogénmi v pracovnom prostredí poškodeného a prejavujúce sa u neho v príslušných cieľových orgánoch, ktoré nie sú uvedené v tomto zozname**										3	2	6	3	2	1	2	1	-	4	1
47.	Iné poškodenie z práce. Ide o poškodenie zdravia z práce, ktoré nie je ani pracovným úrazom, ani chorobou z povolania uvedenou v tomto zozname	9	9	9	9	2	6	5	4	4	5	7	3	4	4	7	2	5	3	5	2
	S p o l u:	601	726	697	740	673	660	577	609	551	613	413	504	575	429	483	425	373	344	301	373

* Číslo zoznamu chorôb z povolania (príloha č. 1 k zákonu č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov)

** Položky zaradené do zoznamu chorôb z povolania od 1.1.2004

Zdroj: Národné centrum zdravotníckych informácií

6. Toxické a veľmi toxické látky a zmesi

V r. 2014 boli kontroly v rámci štátneho zdravotného dozoru zamerané na dodržiavanie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z. z., NV SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci a zákona č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon). RÚVZ v SR pri výkone ŠZD uplatňovali aj legislatívu EÚ - Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok (REACH) a Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí ako aj ďalšie predpisy súvisiace s chemickou legislatívou.

Previerky boli vykonané v priemyselných podnikoch, v poľnohospodárskych organizáciách, predajniach, chemických laboratóriách, lekárňach, priemysle, zdravotníckych zariadeniach, obchodných spoločnostiach, výrobných prevádzkach a vedecko-výskumných pracoviskách.

Osobitnú skupinu tvoria prevádzky lekární, v ktorých sa veľmi toxické a toxické látky ako súčasť reagenčného aparátu len skladujú a používajú sa v minimálnej miere alebo sa vôbec nepoužívajú. V existujúcich lekárňach dochádza k striedaniu prevádzkovateľov a majiteľov, čo si vyžaduje nové posudzovanie orgánov verejného zdravotníctva. Nové lekárne vznikajú viac-menej len v nových veľkých obchodných centrách a v budovách poskytujúcich zdravotnú starostlivosť ambulantnou formou.

V r. 2014 RÚVZ v SR vydali spolu 274 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami, čo je o 33 menej ako v roku 2013. Z celkového počtu osvedčení (274) vydali na základe skúšky pred komisiou 49 osvedčení a na základe dĺžky odbornej praxe (bez skúšky) 225 osvedčení. Najviac osvedčení vydal RÚVZ v sídle Žilinského kraja (73), Košického kraja (41) a Bratislavského kraja (37).

Najčastejšie zistené nedostatky pri výkone ŠZD súviseli s nedostatočným vybavením na likvidáciu mimoriadnych situácií a lekárničiek prvej pomoci (prostriedky na poskytnutie prvej pomoci pre prípad otravy po expirácii). Tieto nedostatky boli uvedené v záznamoch z výkonu ŠZD s určením termínov na ich odstránenie. Ďalšie nedostatky sa týkali potreby prepracovania prevádzkových poriadkov podľa platnej legislatívy s ohľadom na zmenené podmienky na pracovisku.

V niektorých prípadoch RÚVZ v SR pri previerkach zistili vykonávanie činnosti vedúceho pracovníka bez osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu a skladovanie toxických a veľmi toxických látok s inými nepovolenými chemickými látkami. Odstránenie zistených nedostatkov bolo zamestnávateľovi uložené v zápisnici z výkonu ŠZD. Následne bol vykonaný štátny zdravotný dozor zameraný na kontrolu splnenia opatrení na odstránenie nedostatkov.

**Počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými
a veľmi toxickými látkami a zmesami v r. 2014**

RÚVZ v sídle kraja	Počet vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami			Počet odobraných osvedčení
	Na základe skúšky pred komisiou	Na základe dĺžky odbornej praxe (bez skúšky)	Spolu	Spolu
Bratislava	9	28	37	-
Trnava	5	24	29	-
Trenčín	3	18	21	-
Nitra	4	14	18	-
Žilina	20	53	73	-
Banská Bystrica	4	29	33	-
Prešov	0	22	22	-
Košice	4	37	41	-
S p o l u:	49	225	274	-

Zdroj: RÚVZ v SR

7. Karcinogénne a mutagénne faktory

V priebehu r. 2014 bol výkon ŠZD zameraný na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z. z., NV SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení NV SR č. 301/2007 Z. z. a NV SR č. 253/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci. Cieľene sa vykonával dozor pri búraní a demoláciách stavieb obsahujúcich azbestocementový materiál a pri rekonštrukciách a opravách objektov, pri ktorých bol použitý stavebný materiál s obsahom azbestu.

V rámci štátneho zdravotného dozoru sa kontroly vykonávali na pracoviskách, kde sa používajú alebo vznikajú karcinogény klasifikované podľa platnej legislatívy do kategórie 1 (dokázaný karcinogén pre ľudí) a 2 (pravdepodobný karcinogén) v drevospracujúcich prevádzkach (expozícia tvrdému drevu), vo výrobných podnikoch s chemickým, elektrotechnickým a strojárnským zameraním, obchodných spoločnostiach, farmaceutických prevádzkach, v chemických laboratóriách, v laboratóriách pri používaní diagnostických činidiel, pri výučbe na školách a v lekárnach. Vo všetkých kontrolovaných subjektoch majú vypracované a schválené prevádzkové poriadky pre prácu s nebezpečnými chemickými faktormi s náležitostami podľa ustanovení NV SR č. 355/2006 Z. z. so zohľadnením preventívnych a ochranných opatrení na zníženie expozície karcinogénom v súlade s požiadavkami NV SR č. 356/2006 Z. z.

Viacere karcinogénne a mutagénne faktory sa v priemysle používajú v prípadoch, keď ich nie je možné nahradiť inými látkami bez karcinogénnych účinkov. Obdobná situácia je aj v laboratórnych podmienkach pri chemických analýzach. Dotknuté chemické laboratóriá sú technicky zabezpečené tak, aby expozícia obsluhy bola redukovaná na minimum.

Pri kontrolách zameraných na plnenie povinností zamestnávateľa, ktoré vyplývajú z NV SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci sa použili dotazníky informovanosti zamestnancov. Dotazníky poukázali na dostatočnú informovanosť o vplyve pracovných podmienok pri práci s azbestom na zdravie zamestnancov.

Osobitná pozornosť bola naďalej zameraná na formaldehyd, ktorý je legislatívne v rámci EÚ klasifikovaný ako karcinogén 3. kategórie, ale Medzinárodná organizácia pre výskum rakoviny (IARC), ktorá odborne skúma, vyhodnocuje a zaraďuje chemické, biologické a fyzikálne faktory ako aj procesy do kategórií na základe ich vplyvov na ľudský organizmus, považuje formaldehyd za karcinogén 1. kategórie (karcinóm nosohltana, prínosových dutín, leukémie). Napriek protichodnému hodnoteniu sa formaldehyd považuje za nebezpečnú látku s karcinogénnym potenciálom, z dôvodu ktorého musí byť expozícia pod kontrolou zo strany zamestnávateľov.

Tabuľka č. 10

**Počet zamestnancov exponovaných karcinogénnym a mutagénnym faktorom v SR
- najčastejší výskyt v r. 2014**

Karcinogénny a mutagénny faktor	Počet organizácií	Počet exponovaných zamestnancov (expozícií)	
		Celkom	žien
Stavebný materiál s obsahom azbestu, likvidácia azbestu	195	800	1
Prach z tvrdého dreva	88	981	204
Cytostatiká	78	1 445	1 197
Dichróman draselný	44	386	272
Formaldehyd	11	103	91

Zdroj: RÚVZ v SR

V r. 2014 Úrad verejného zdravotníctva SR v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. a v súvislosti s nariadením vlády SR č. 253/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci vydal 55 právnickým osobám a fyzickým osobám - podnikateľom oprávnenia na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

Zoznam právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov oprávnených na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb je zverejnený na webovom sídle Úradu verejného zdravotníctva SR.

V r. 2014 RÚVZ v SR posúdili 1 026 návrhov na začatie činnosti odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb oprávnenými právnickými osobami a fyzickými osobami - podnikateľmi a vykonali 169 kontrol (ŠZD) na mieste výkonu odstraňovania. Pri výkone ŠZD sa zameriavali na dodržanie opatrení na ochranu zdravia - najmä na znižovanie koncentrácií azbestových vlákien v ovzduší používaním vhodných technológií a prípravkov na zapúzdrenie materiálov s obsahom azbestu, vymedzenie a označenie kontrolovaného pásma, na manipuláciu s odpadmi s obsahom azbestu, na absolvovanie odbornej prípravy a lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci a používanie vhodných osobných ochranných pracovných prostriedkov. Pri výkone ŠZD bolo použitých 166 dotazníkov informovanosti zamestnancov na zistenie úrovne ich

informovanosti o rizikách práce a na dodržiavanie požiadaviek na poskytovanie informácii zamestnávateľom. Kontrolné listy preukázali dostatočnú informovanosť zamestnancov.

Tabuľka č. 11

Počet vydaných rozhodnutí právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom na odstraňovanie azbestu alebo materiálov s obsahujúcich azbest zo stavieb v r. 2014

Vydané rozhodnutia na odstraňovanie azbestu alebo materiálov s obsahujúcich azbest*	Počet
INT	4
INT, BJ	1
EXT, BJ	28
EXT	15
BJ	7
S p o l u:	55

Zdroj: ÚVZ SR

*Vysvetlivky:

- INT - oprávnenie bez obmedzenia - oprávnenie na odstraňovanie azbestu alebo materiálov s obsahujúcich azbest zo stavieb zahŕňajúci odstraňovanie azbestových materiálov v interiéroch budov s vytvorením kontrolovaného pásma s použitím podtlakového systému + EXT a BJ
- EXT - oprávnenie len na odstraňovanie azbestu alebo materiálov s obsahujúcich azbest zo stavieb v exteriéroch bez súvisu s vnútornými priestormi budov, v ktorých nie je možné z technického hľadiska vytvoriť kontrolované pásmo s podtlakovým systémom (napr. odstraňovanie zo striech)
- BJ - oprávnenie len na odstraňovanie azbestu alebo materiálov s obsahujúcich azbest zo stavieb v interiéroch budov v uzatvorených priestoroch do objemu 10 m³, s vytvorením kontrolovaného pásma s použitím priemyselného vysávača (napr. odstraňovanie a opravy odpadových a kanalizačných rúr v bytových jadrách v budovách na bývanie).

Tabuľka č. 12

Oznámenia o výkone odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest a výkon štátneho zdravotného dozoru v r. 2014
(vykonávanom rezortom zdravotníctva)

Oznámenia o výkone odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest a výkon štátneho zdravotného dozoru podľa NV SR č. 253/2006 Z. z.	Počet
Oznámenia o začatí výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest	1 026
Výkon štátneho zdravotného dozoru po oznámení o začatí výkonu odstraňovania azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest	169

Zdroj: RÚVZ v SR

8. Výkony v štátnom zdravotnom dozore

V r. 2014 orgány verejného zdravotníctva v rámci štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) vykonali u 21 787 podnikateľských subjektov (tab. č. 13) 19 607 kontrol – miestnych zisťovaní ukončených záznamom (tab. č. 15) a vydali 121 pokynov a 563 opatrení na odstránenie zistených nedostatkov (tab. č. 14).

V rámci rozhodovacej činnosti podľa § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z. orgány verejného zdravotníctva vydali 10 457 rozhodnutí (z toho 15 nesúhlasných). Najviac rozhodnutí bolo vydaných k návrhom na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a k návrhom na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky s počtom 6 355 (z toho 5 nesúhlasných).

Orgány verejného zdravotníctva v zmysle § 13 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. vydali 2 055 záväzných stanovísk (z toho 7 nesúhlasných), z toho 725 k územným plánom a k návrhom na územné konanie, 1 327 k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb (z toho 7 nesúhlasných) a 3 k návrhom na využívanie vodných zdrojov na zásobovanie pitnou vodou. V zmysle § 13 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z., zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákona č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov orgány verejného zdravotníctva vydali 152 záväzných stanovísk (tab. č. 14).

V r. 2014 orgány verejného zdravotníctva vykonali 22 šetrení sťažností a riešili 4 petície, vypracovali 2 874 odborných stanovísk (expertíz) a prešetrovali 265 podnetov. Týkali sa najmä nadmerného hluku, chemických faktorov a nevyhovujúcich mikroklimatických podmienok v pracovnom prostredí (tab. č. 15).

Pri výkone ŠZD sa orgány verejného zdravotníctva zameriavali aj na zistenie miery informovanosti zamestnancov o zdravotných rizikách pri práci použitím kontrolných listov (tab. č. 19). Kontrolné listy preukázali dostatočnú informovanosť zamestnancov o rizikových faktoroch na pracoviskách a o opatreniach na ochranu zdravia pri práci; na niektorých pracoviskách zamestnanci však neboli informovaní o objektivizácii faktorov pracovného prostredia.

V rámci ŠZD orgány verejného zdravotníctva vykonali 1 404 kontrol zo zameraním na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Zameriavali sa na požiadavky usporiadania pracovného miesta, osvetlenie, zabezpečenie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci; pri výkone ŠZD bolo použitých 804 kontrolných listov. Orgány verejného zdravotníctva vydali 4 opatrenia (tab. č. 16).

Orgány verejného zdravotníctva vykonávali objektivizáciu fyzikálnych, chemických a biologických faktorov v pracovnom prostredí. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a posudkovej činnosti, resp. na základe požiadaviek fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb bolo v r. 2014 celkovo vykonaných 9 897 meraní s počtom ukazovateľov 22 568 a 70 082 analýz (tab. č. 17).

V r. 2014 pri výkone ŠZD orgány verejného zdravotníctva uložili na základe zistených nedostatkov sankčné opatrenia - 219 pokút za iné správne delikty podľa § 57 ods. 50 zákona č. 355/2007 Z. z. Pokuty boli uložené najmä za neuvedenie priestorov do prevádzky, nevypracovanie hodnotenia faktorov pracovného prostredia a posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov (tab. č. 18).

Prehľad o počte podnikateľských subjektov kontrolovaných v r. 2014

Prehľad o počte kontrolovaných podnikateľských subjektov						
Právna forma subjektu	Počet kontrolovaných subjektov					
	rozdelenie podľa počtu zamestnancov v kontrolovanom subjekte					
	0	1 - 9	10 - 49	50 - 249	250 a viac	SPOLU
Podnikateľ-FO – nezapísaný v OR	998	3 894	780	4	0	5 676
Podnikateľ-FO – zapísaný v OR	463	2 127	263	19	0	2 872
FO – slobodné povolanie	0	102	25	0	0	127
FO – poľnohospodárska výroba	5	69	2	3	0	79
Fyzické osoby spolu	1 466	6 192	1 070	26	0	8 754
Verejná obchodná spoločnosť	0	11	4	5	2	22
Spoločnosť s ručením obmedzeným	83	5 462	3 075	1 085	206	9 911
Komanditná spoločnosť	0	6	7	8	2	23
Nadácia	0	6	0	0	0	6
Nezisková organizácia	0	21	8	17	6	52
Akciová spoločnosť	8	321	516	506	347	1 698
Družstvo	0	78	254	115	2	449
Spoločenstvá vlastníkov pozemkov, bytov a pod.	0	5	1	0	0	6
Štátny podnik	0	13	26	43	1	83
Národná banka Slovenska	0	0	0	0	0	0
Banka – štátny peňažný ústav	0	6	20	3	0	29
Rozpočtová organizácia	0	11	28	59	13	111
Príspevková organizácia	0	17	31	52	123	223
Obecný podnik	0	7	3	0	0	10
Fondy	0	0	0	0	0	0
Verejnoprávna inštitúcia	0	1	1	0	0	2
Zahraničná osoba	0	1	3	1	0	5
Sociálna a zdravotné poisťovne	0	5	8	2	0	15
Odštepny závod	0	10	20	8	4	42
Združenie (zväz, spolok)	0	51	9	12	0	72
Politická strana, hnutie	0	0	0	1	0	1
Cirkevná organizácia	0	6	3	1	0	10
Organizačná jednotka združenia	0	3	0	1	0	4
Komora (s výnimkou profesných komôr)	0	0	0	0	0	0
Záujmové združenie právnických osôb	0	4	4	0	0	8
Obec (obecný úrad), mesto (mestský úrad)	13	78	107	24	14	236
Krajský a obvodný úrad	0	0	4	2	2	8
Samosprávny kraj (úrad samosprávneho kraja)	0	0	6	1	0	7
Právnické osoby spolu	104	6 123	4 138	1 946	722	13 033
Spolu:	1 570	12 315	5 208	1 972	722	21 787

Zdroj: RÚVZ v SR

Výkony v štátnom zdravotnom dozore nad ochranou zdravia pri práci v r. 2014

Štátny zdravotný dozor (preventívne aktivity)	Počet		
	RÚVZ	ÚVZ SR	Spolu
A. Rozhodnutia súhlasné/nesúhlasné § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z.			
- o návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektívizáciu faktorov životného prostredia alebo pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky	6 355/5	-	6 355/5
- o návrhoch na schválenie prevádzkových poriadkov a návrhoch na ich zmenu	1 333/1	-	1 333/1
- o návrhoch na používanie biologických faktorov, na zmenu ich použitia	24	-	24
- o návrhoch na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami zmesami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín	49	-	49
- o návrhoch na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku	60	-	60
- o návrhoch na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	847	-	847
- o návrhoch na zaradenie prác do tretej alebo štvrtej kategórie, návrhoch na ich zmenu alebo vyradenie	781	-	781
- o návrhoch na zriaďovanie a prevádzku pohrebiska, pohrebnej služby, krematória a na činnosti súvisiace s prevozom mŕtvych podľa osobitných predpisov	1	-	1
- ostatné	753/45	-	753/45
S p o l u:	10 457/15	-	10 457/15
B. Rozhodnutia - pokyny - opatrenia	121 563	-	121 563
C. Vydané / odobraté oprávnenia na činnosti pracovnej zdravotnej služby	-	4/6	4/6
D. Vydané / odobraté oprávnenia na odstraňovanie azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb	-	55/0	55/0
E. Záväzná stanoviská: § 13 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z. s príhľadnutím na zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov a zákon č. 39/2013 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečistenia životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov	152	-	152
§ 13 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z.	2 055/7		
- k územným plánom a k návrhom na územné konanie	725	-	725
- k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb	1 327/7	-	1 327/7
- k návrhom na využívanie vodných zdrojov na zásobovanie pitnou vodou	3	-	3

Zdroj: RÚVZ v SR a ÚVZ SR

Výkony v štátnom zdravotnom dozore nad ochranou zdravia pri práci v r. 2014

Štátny zdravotný dozor	P o č e t
Výkon ŠZD (ukončený záznamom)	19 607
Šetrenie sťažností (vykazuje odbor, ktorý je nositeľom úlohy)	22
Šetrenie petícií	4
Šetrenie podnetov na výkon ŠZD	265
Odborné stanoviská (expertízy)	2 874
Konzultácie	27 470
Poradenstvo - individuálne - skupinové	6 124
Iné činnosti*	1 751

*) napr. šetrenie fyzickej záťaže, psychickej pracovnej záťaže, odbery vzoriek vôd a pod.
Zdroj: RÚVZ v SR a ÚVZ SR

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami v r. 2014

Kraj	P o č e t			
	Kontrola ukončená záznamom	Kontrolné listy	Pokyny / opatrenia na odstránenie nedostatkov	Sankčné opatrenia
Bratislavský	203	6	4	-
Trnavský	44	109	-	-
Trenčiansky	5	39	-	-
Nitriansky	4	21	-	-
Žilinský	320	43	-	-
Banskobystrický	416	390	-	-
Košický	196	137	-	-
Prešovský	216	159	-	-
S p o l u:	1 404	804	4	-

Zdroj: RÚVZ v SR

**Objektívizácia faktorov v pracovnom prostredí vykonaná ÚVZ SR a RÚVZ
v sídle kraja v r. 2014**

Objektívizácia faktorov v pracovnom prostredí			
Druh vzorky	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Ovzdušie ¹⁾ - pracovné	2 162	4 220	16 833
Biologický materiál	580	1 678	3 459
Genetická toxikológia	381	2 551	13 711
Hluk	2 701	4 461	15 234
Vibrácie	71	222	563
Optické žiarenie ²⁾	1 134	1 967	3 279
Elektromagnetické pole	80	1 265	1 862
Mikroklimatické podmienky	887	6 204	15 141
Ionizujúce žiarenie	1 901	-	-
S p o l u:	9 897	22 568	70 082

¹⁾ chemické faktory, prach

²⁾ lasery, UV, IR, viditeľné svetlo

Poznámka: Objektívizácia faktorov v pracovnom prostredí vykonávaná laboratórnymi pracoviskami, vrátane pracovísk na objektívizáciu fyzikálnych faktorov ÚVZ SR a RÚVZ v sídle kraja v spolupráci s odborními preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie.

Zdroj: ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Výkony v štátnom zdravotnom dozore nad ochranou zdravia pri práci v r. 2014

Sankčné opatrenia	Počet	V sume
Pokuty za priestupky – blokové konanie	2	20 €
Pokuty za priestupky – pokuty do 1 659 € okrem blokových konaní (§ 56 ods. 2 zákona č. 355/2007 Z. z.)	-	-
Pokuty za iné správne delikty (§ 57 ods. 50 zákona č. 355/2007 Z. z.)	219	99 629 €
Iné sankcie / opatrenia – zákaz výroby, používania zariadení a prevádzky (§ 55 ods. 2 písm. a), f), g) zákona č. 355/2007 Z. z.)	-	-
Trestné oznámenie	1	-
Náhrada nákladov (§ 58 zákona č. 355/2007 Z. z.)	12	1 874,30 €
Zvýšenie poisťného (podľa zákona č. 461/2003 Z. z.)	-	-
Výkon rozhodnutia (§ 79 zákona č. 71/1967 Zb.)	2	462 €

Zdroj: RÚVZ v SR

Použitie kontrolných listov pri výkone ŠZD v r. 2014

Použitie kontrolných listov (dotazníkov informovanosti zamestnancov) pri výkone ŠZD										
RÚVZ	Počet kontrolných listov									
	A	B	C	H	K	N	P	R	V	Z
Banská Bystrica	-	-	-	72	-	-	-	66	55	171
Bardejov	7	-	25	-	-	-	-	-	-	30
Bratislava	26	-	69	97	16	1	-	-	1	6
Čadca	-	-	26	129	-	-	-	-	20	6
Dolný Kubín	-	-	-	18	-	-	17	-	-	-
Dunajská Streda	4	-	57	63	-	-	-	-	-	8
Galanta	9	-	21	73	-	-	-	8	-	34
Humenné	18	-	56	170	-	-	-	16	5	16
Komárno	6	-	26	33	-	-	-	-	-	2
Košice	-	-	-	299	50	-	-	-	38	-
Levice	-	-	15	78	3	-	-	-	-	8
Liptovský Mikuláš	-	-	-	-	-	-	-	45	-	-
Lučenec	-	-	22	127	1	-	-	-	7	40
Martin	-	-	17	5	-	-	176	252	-	18
Michalovce	-	-	20	52	6	-	-	-	2	-
Nitra	-	-	-	41	7	-	8	-	-	6
Nové Zámky	-	-	27	-	-	-	-	-	-	5
Poprad	2	-	3	1	-	-	-	-	-	32
Považská Bystrica	8	5	83	126	-	-	-	5	17	5
Prešov	2	-	2	4	-	-	-	-	6	2
Prievidza	4	-	6	137	23	-	-	-	-	3
Rímska Sobota	3	-	-	4	4	-	-	-	-	47
Rožňava	-	-	-	-	-	-	-	14	-	120
Senica	-	-	-	6	-	-	-	-	-	19
Spišská Nová Ves	3	6	18	104	-	-	4	11	17	12
Stará Ľubovňa	-	-	17	-	-	-	10	17	17	37
Svidník	8	-	53	31	2	-	52	2	-	58
Topoľčany	6	-	20	33	6	-	-	-	-	-
Trebišov	1	2	32	18	1	-	-	8	-	5
Trenčín	22	-	60	88	-	-	35	5	7	31
Trnava	28	-	28	190	24	-	56	53	-	109
Veľký Krtíš	-	-	4	10	-	-	-	8	-	52
Vranov n/Topľou	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zvolen	-	-	-	9	-	-	-	-	-	15
Žiar n/Hronom	9	14	89	94	-	-	59	-	8	65
Žilina	-	-	-	-	-	-	12	6	-	11
S p o l u:	166	27	796	2112	143	1	429	516	200	864

Zdroj: RÚVZ v SR

A – azbest
 B – biologické faktory
 C – chemické faktory
 H – hluk

K – karcinogénne a mutagénne faktory
 N – neionizujúce žiarenie
 P – psychická pracovná záťaž
 R – bremená

V – vibrácie
 Z – zobrazovacie jednotky

9. Spoločné dozorné aktivity s inými orgánmi dozoru

Spoločné dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce

V r. 2014 RÚVZ v sídle kraja uskutočňovali s príslušnými inšpektorátmi práce spoločné štvrtročné pracovné stretnutia za účelom vzájomnej výmeny skúseností a informácií na regionálnej úrovni.

Na spoločných stretnutiach boli prediskutované otázky prípravy a realizácie spoločných previerok orgánov verejného zdravotníctva a inšpekcie práce, zabezpečenie zdravotného dohľadu pre všetkých zamestnancov a posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu, posúdenie rizík z hľadiska zhodnotenia ich vplyvu na mieru zdravotného rizika a následnej kategorizácie prác u zamestnancov, prešetrovanie chorôb z povolania, poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov a postup pri kontrole ich zabezpečenia. Osobitná pozornosť bola venovaná plneniu povinností na zabezpečenie hodnotenia rizík vyplývajúcich z expozície faktorom pracovných podmienok – rizikovým prácam.

V rámci spoločných dozorných aktivít orgány verejného zdravotníctva s orgánmi inšpekcie práce vykonali v r. 2014 celkom 24 spoločných previerok, z toho najviac bolo vykonaných v Banskobystrickom kraji (7) a Nitrianskom a kraji (6).

Spoločné previerky boli zamerané najmä na kontrolu dodržiavania legislatívnych úprav v oblasti ochrany verejného zdravia zamestnancov, plnenie povinností zamestnávateľa na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami a posúdenie rizík z hľadiska zhodnotenia ich vplyvu na mieru zdravotného rizika a následnej kategorizácie prác u zamestnancov.

Spoločné koordinované dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva s inými orgánmi dozoru vo vybraných organizáciách podľa zákona č. 261/2002 Z. z.

Orgány verejného zdravotníctva v spolupráci so Slovenskou inšpekciou životného prostredia vykonali v rámci štátneho zdravotného dozoru spoločné dozorné aktivity podľa zákona č. 261/2002 Z. z. Koordinované kontroly uskutočnili RÚVZ v SR celkom v 35 spoločnostiach, z ktorých 8 bolo zaradených do kategórie A a 27 do kategórie B. Najviac kontrol bolo vykonaných v Bratislavskom kraji (9) a v Košickom kraji (9).

Pri spoločných koordinovaných kontrolách orgány verejného zdravotníctva v roku 2014 uložili celkom 10 opatrení, z toho 9 opatrení uložili RÚVZ v Trenčianskom kraji.

Uložené opatrenia sa týkali najmä aktualizácie karty bezpečnostných údajov, prevádzkového poriadku, posudku o riziku, klasifikácie chemických látok v zmysle nariadenia EP a Rady č. 1272/2008/ES, vypracovania novej kategorizácie pracovných činností v súlade s platnou legislatívou a zabezpečenia skladovania veľmi toxických látok a zmesí a toxických látok a zmesí podľa nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z.

Spoločnú koordinovanú kontrolu orgány verejného zdravotníctva nevykonali v spoločnosti Dunaj Petrol Trade a.s. Komárno z dôvodu zastavenej prevádzky.

**Spoločné preverky orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce
vo vybraných organizáciách v r. 2014**

Spoločné preverky orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce vo vybraných organizáciách*		
Kraj	Počet	Organizácia (firma)
Bratislavský	2	STANISLAV a SYN spol. s.r.o. Kráľová pri Senci (pekáreň) Berto SK, s.r.o., Hlavná 1, Vysoká pri Morave (spracovanie mäsa)
Trnavský	2	CHEMOLAK, a.s., Smolenice Saneca Pharmaceuticals a.s. Hlohovec
Nitriansky	6	LESY SR š.p. , Odštepny závod Topoľčianky, pracovisko Expedičný sklad dreva, Moravecká 4, Topoľčianky INZI sk s.r.o., Nitrianska ul. č. 16, 942 01 Šurany, pracovisko výroby monitorovaných rámov a tovaru z plastov pre spotrebiteľskú elektroniku SK- Gont a.s., Hadovce 5 ZF Slovakia, a.s., Ul. Zeppelina 1, 934 01 Levice MAPETD s.r.o., 956 03 Krtovce 93, prevádzka stolárskej dielne Ján Domin IVER, 956 04 Nitrianska Blatnica 473, prevádzka stolárska výroba, hospodársky dvor Krtovce
Žilinský	1	ALS s.r.o., Teplička nad Váhom
Banskobystrický	7	Slovenská autobusová doprava Zvolen, a.s., Zvolen Závody: Banská Bystrica, Brezno, Zvolen, Detva, Žiar nad Hronom, Žarnovica a Modrý kameň
Trenčiansky	3	GeWiS s.r.o., Prievidza SLOVARM a.s. Myjava MATADOR industries, a.s. Dubnica nad Váhom
Prešovský	1	Bytové družstvo Prešov
Košický	2	Agroreál a.s. Hlavná 322/166, Streda nad Bodrogom MPC CESSI a.s. Mlynská, Spišská Nová Ves
Spolu	24	

* Vykazujú vybrané RÚVZ so sídlom v Bratislave, Trnave, Trenčíne, Nitre, Žiline, Banskej Bystrici, Prešove a Košiciach
Zdroj: RÚVZ v SR

Spoločné koordinované dozorné aktivity orgánov verejného zdravotníctva s inými orgánmi dozoru vo vybraných organizáciách (podľa zákona č. 261/2002 Z. z.)				
Kraj	Preverka vykonaná RÚVZ	Kontrolované subjekty	Kategória subjektu	Počet uložených opatrení
Bratislavský	Bratislava	DSV Slovakia, s.r.o., Senec – Produkčná a skladovacia hala Senec Cargo center, Skladovacia hala D24	B	-
		DSV Slovakia, s.r.o., Senec - Produkčná a skladovacia hala Senec Cargo Center	B	
		Nafta, a.s. Gbely, areál podzem. zásobníka zem. plynu Plavecký Štvrtok	A	
		Nafta, a.s.– Centrálny areál Gajary-baden	A	
		Duslo, a.s. Šaľa – OZ Istrochem, BA, SBU Organika, VJ urýchľovače, prevádzka Sulfenax	B	-
		Linde Gas, k.s., Bratislava	A	-
		Istrochem Explosives, s.r.o., Bratislava	A	-
		Agility Logistics, s.r.o., Senec	B	-
		SLOVNAFT, a.s. Vlčie hrdlo BA, prevádzka P5 – výroba palív, VJ Reforming 5	B	-
Trnavský	Trnava	Zväz pre skladovanie zásob, a.s. – Terminál Kľačany	B	-
		SLOVNAFT, a.s. Terminál a Produktovod PS 21 Kľačany	B	-
Trenčiansky	Považská Bystrica	PRIVATEX-PYRO, s.r.o., PŠS Lieskovec	A	3
		Dubnica nad Váhom		
		ZVS holding, a.s., Dubnica nad Váhom	B	2
		Metalurg Steel, s.r.o., Dubnica nad Váhom	A	1
	Trenčín	FLAGA spol. s r.o. Pezinok, výr. stredisko Bánovce nad Bebravou	B	-
	Prievidza	FORTISCHEM, a.s. Nováky	B	2
SLOVECA, Sasol Slovakia, spol. s r.o. – závod Nováky		B	1	
Nitriansky	Nitra	Duslo, a.s. Šaľa, prevádzka DFA – výroba difenylamínu	B	-
Žilinský	Martin	PROBUGAS, a.s., Bratislava, prevádzka Martin	B	-
		Istrochem Explosives a.s., Nobelova 34, Bratislava, prevádzka Sklené - sklady priemyselných trhavín	B	-
	Žilina	Zväz pre skladovanie zásob, a.s., Bratislava, prevádzka -Terminál Horný Hričov	B	-
	Liptovský Mikuláš	Mondi SCP a.s., Ružomberok	B	1

Banskobystrický	Rimavská Sobota	Transpetrol, a.s. Bratislava – Prečerpávacia stanica č. 3 Rimavská Sobota	B	-
	Lučenec	Johnson Controls Lučenec, s.r.o., Lučenec	B	-
	Banská Bystrica	Železiarne Podbrezová a.s., Kolkáreň 35, Podbrezová	A	-
Prešovský	Prešov	Slovnaft, a.s. Bratislava – Terminál Kapušany	B	-
Košický	Michalovce	Transpetrol, a.s. Bratislava – PS č. 1 Budkovce	B	-
		Diakol, s.r.o., Strážske	B	-
		SWS, s.r.o. Vojany 332	B	-
		Hnojivá Duslo, s.r.o., Priemyselná 720 Strážske	B	-
		FLAGA PROGAS, s. r.o. Pezinok – prevádzka Bánovce nad Ondavou	B	-
		Chemko, a.s. Slovakia Bratislava – závod Strážske	B	-
	Trebišov	Progress Trading a.s. Trebišov	B	-
	Košice	Carmeuse Slovakia, s.r.o.- závod Vápenka Košice	A	-
		U. S. Steel Košice, s.r.o. (DZ Zušľacht'ovne a Obalová vetva	B	-
S p o l u:	35			10

Zdroj: RÚVZ v SR

10. Výkon štátneho zdravotného dozoru orgánmi verejného zdravotníctva v súvislosti s novou chemickou legislatívou

RÚVZ v SR vykonali kontrolu dodržiavania zákona č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon) v rozsahu pôsobnosti zákona č. 355/2007 Z. z. Kontroly boli realizované vo vzájomnej súčinnosti s ostatnými kontrolnými orgánmi príslušnými v zmysle chemického zákona. Chemické látky a expozícia chemickým látkam je posudzovaná priebežne u každého zamestnávateľa v súlade s platnou chemickou legislatívou.

V rámci ŠZD boli vykonávané kontroly v prevádzkach s výskytom chemických faktorov v pracovnom prostredí zamerané aj na kontrolu kariet bezpečnostných údajov, ktoré majú byť vypracované v zmysle platnej legislatívy.

Zamestnávateľia boli upozorňovaní hlavne na novú chemickú legislatívu a na povinnosti, ktoré pre nich vyplývajú z nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 o registrácii, hodnotení, autorizácii a obmedzovaní chemických látok, nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí a zo zákona č. 67/2010 Z. z. Súčasťou previerok bola kontrola skladovania chemických látok a zmesí, kontrola označovania balení – správnosť údajov na etiketách. Súčasne boli kontrolované karty bezpečnostných údajov. Pri týchto kontrolách bolo zistené, že väčšina prevádzkovateľov dostala od dodávateľov, resp. dovozcov KBÚ spracované už v súlade s vyššie uvedenou legislatívou. Previerky boli vykonávané u následných užívateľov

chemických látok, v predajniach s predajom rôznych chemických prípravkov, tzv. farby laky, drogérie a pod., v predajniach záhradkárskeho potrieb, v poľnohospodárskych družstvách, ktoré používajú chemické látky a zmesi na ochranu poľnohospodárskych plodín.

Pri kontrolách bola hodnotená aj expozícia chemickým faktorom, ktoré sú kategorizované ako dráždivé, senzibilizujúce, škodlivé, toxické a veľmi toxické pre zdravie človeka. Prevažne sa jednalo o nebezpečné chemické prípravky, ktoré sú balené, uskladnené a predávané v originálnom balení od dodávateľa. Do priameho kontaktu s chemickými prípravkami pracovníci prichádzajú najmä vo výrobnom procese – koželužstvo, výroba zdravotníckeho materiálu z plastov, výroba papiera a pod.

V r. 2014 vydali RÚVZ v SR celkom 1 099 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky vrátane návrhov týkajúcich sa chemických faktorov. Najviac takýchto rozhodnutí bolo vydaných v Banskobystrickom kraji (219), v Bratislavskom kraji (203) a v Košickom kraji (186).

Na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním s veľmi toxickými látkami a zmesami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín orgány verejného zdravotníctva bolo vydaných spolu 52 rozhodnutí.

Začatie vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť oznámilo orgánom verejného zdravotníctva 2 268 fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb. Najviac oznámení bolo v Žilinskom kraji (547), v Trenčianskom kraji (485) a v Trnavskom kraji (420).

RÚVZ v SR za správne delikty v oblasti chemických faktorov uložili spolu 10 pokút vo výške 11 709 € (z toho 4 pokuty vo výške 1350 € za správne delikty podľa § 57 ods. 22 písm. a), b), c), d), e), f) zákona č. 355/2007 Z. z. a 6 pokút vo výške 10 359 € za správne delikty podľa § 57 ods. 29 písm. e), f), g), h), i), j) zákona č. 355/2007 Z. z.)

V 1 prípade bolo začaté správne konanie za správny delikt – neplnenie povinnosti predložiť prevádzkový poriadok pre práce s expozíciou chemickým faktorom na posúdenie orgánu verejného zdravotníctva.

K bezpečnostnej správe v zmysle zákona č. 261/2002 Z. z. vydali RÚVZ v SR celkom 7 vyjadrení.

Tabuľka č. 22a

Rozhodnutia orgánov verejného zdravotníctva v oblasti chemických faktorov, karcinogénov, mutagénov a látok reprodukčne toxických v r. 2014

Rozhodnutia orgánov verejného zdravotníctva v oblasti chemických faktorov, karcinogénov, mutagénov a látok reprodukčne toxických	Počet súhlasných/nesúhlasných rozhodnutí
Rozhodnutia o návrhoch na uvedenie priestorov do prevádzky* vrátane návrhov na zmenu v ich prevádzkovaní a ak si to vyžaduje objektivizáciu chemických faktorov (vrátane karcinogénov, mutagénov a látok reprodukčne toxických) pracovného prostredia, o návrhoch na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky. (§ 13 ods. 4 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z.)	1 099
Rozhodnutia o návrhoch na skladovanie a manipuláciu s veľmi toxickými látkami a zmesami na pracovisku vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín (§ 13 ods. 4 písm. i) zákona č. 355/2007 Z. z.)	52

Rozhodnutia o návrhoch na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov na pracovisku. (§ 13 ods. 4 písm. j) zákona č. 355/2007 Z. z.)	63
Rozhodnutia o návrhoch na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. (§ 13 ods. 4 písm. k) zákona č. 355/2007 Z. z.)	847

* Týka sa prevádzok, u ktorých orgán verejného zdravotníctva schválil prevádzkový poriadok, ktorého súčasťou je posudok o riziku pri práci s chemickými faktormi.

Zdroj: RÚVZ v SR

Tabuľka č. 22b

Nápravné a predbežné opatrenia, oznámenia týkajúce sa chemických faktorov v r. 2014

Nápravné a predbežné opatrenia, oznámenia týkajúce sa chemických faktorov	Počet
Zákaz alebo obmedzenie uvádzania do obehu a použitia nebezpečných chemických látok a chemických prípravkov a iných výrobkov ohrozujúcich verejné zdravie. (§ 12 ods. 3 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z.)	-
Zákaz alebo obmedzenie výroby, spracovania a používania chemických látok a prípravkov, ktoré zhoršujú pracovné prostredie, podmienky práce a ohrozujú zdravie zamestnancov. (§ 12 ods. 4 písm. e) zákona č. 355/2007 Z. z.)	-
Oznámenie začiatku vykonávania dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť fyzickými osobami - podnikateľmi a právnickými osobami písomne najneskôr do 48 hodín pred jej začiatkom. (§ 52 ods. 4 písm. c) zákona č. 355/2007 Z. z.)	2 268
Zákaz výroby, manipulácie alebo uvádzania do obehu výrobkov, ktoré odporujú požiadavkám ustanoveným týmto zákonom a inými všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi ochranu verejného zdravia. (§ 55 ods. 2 písm. a) zákona č. 355/2007 Z. z.)	-
Opatrenie nariadené v prípade, ak hrozí poškodenie zdravia alebo života alebo ak k nemu už došlo vplyvom expozície karcinogénnym látkam, mutagénnym látkam a látkam reprodukčne toxickým vrátane nariadenia zneškodnenia nebezpečnej látky, nebezpečnej zmesi alebo nebezpečného výrobku. (§ 26 ods. 2 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)	-
Opatrenia prijaté na obmedzenie látky, látky v zmesi alebo látky vo výrobku, ak sa zistí, že na ochranu zdravia je nevyhnutný zásah. (§ 26 ods. 2 písm. c) zákona č. 67/2010 Z. z.)	-
Opatrenia prijaté v prípade, ak látka alebo zmes predstavuje vážne riziko pre zdravie ľudí z dôvodov klasifikácie, označovania alebo balenia *. (§ 26 ods. 3 písm. c) zákona č. 67/2010 Z. z.)	-

* Údaje od RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

**Sankčné opatrenia uložené orgánmi verejného zdravotníctva za správne delikty
v oblasti chemických faktorov v r. 2014**

Sankčné opatrenia uložené orgánmi verejného zdravotníctva za správne delikty v oblasti chemických faktorov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a zákona č. 67/2010 Z. z.	Počet	V sume
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 22 písm. a), b), c), d), e), f) zákona č. 355/2007 Z. z.	4	1 350 €
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 29 písm. e), f), g), h), i), j) zákona č. 355/2007 Z. z.	6	10 359 €
Pokuty za iné správne delikty podľa § 57 ods. 44 písm. a), b) zákona č. 355/2007 Z. z.	-	-
Pokuty uložené za správne delikty uvedené v § 33 písm. c), d), e) zákona č. 67/2010 Z. z.	-	-
Poriadkové pokuty uložené podľa § 36 písm. c) zákona č. 67/2010 Z. z.	-	-

Zdroj: RÚVZ v SR

**Stanoviská, informácie, vyjadrenia a expertízy vypracované v oblasti chemických
faktorov v r. 2014**

Stanoviská, informácie, vyjadrenia a expertízy vypracované v oblasti chemických faktorov	Počet
Odborné stanoviská, informácie, expertízy a vyjadrenia pre Centrum pre chemické látky a prípravky (§ 26 ods. 3 písm. b) zákona č. 67/2010 Z. z.)	-
Vyjadrenie k bezpečnostnej správe (§ 9 ods. 6 zákona č. 261/2002 Z. z.)	7

Zdroj: RÚVZ v SR

11. Chemická bezpečnosť v Slovenskej republike

Medzirezortná komisia chemickej bezpečnosti v SR

Zasadanie Medzirezortnej komisie chemickej bezpečnosti v SR bolo venované pokroku chemickej bezpečnosti v krajinách regiónu strednej a východnej Európy, problematike riadenia pohybov nebezpečných odpadov cez hranice štátov a ich zneškodňovaní (Bazilejský dohovor), legislatívnym úpravám v oblasti plastových odpadov a stavu rozpracovanosti Odborného posudku k Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce č. 170/1990 o bezpečnosti používania chemikálií pri práci, na vypracovaní ktorého sa podieľajú členovia Komisie.

Správa o pokroku chemickej bezpečnosti v krajinách regiónu strednej a východnej Európy

Pokrok v chemickej bezpečnosti a v implementácii Strategického prístupu k medzinárodnému manažmentu chemických látok (SAICM) v 23 účastníckych krajinách bol posudzovaný na 5. zasadaní krajín regiónu strednej a východnej Európy, ktoré sa uskutočnilo dňa 26. septembra 2013 v Skopje. Stav plnenia ukazovateľov pokroku a implementačných aspektov jednotlivými účastníckymi krajinami je popísaný v súhrnnej správe dokumentu SAICM.

Pokrok v chemickej bezpečnosti bol hodnotený podľa 20 ukazovateľov:

- Ratifikácia Štokholmského dohovoru, Rotterdamského dohovoru a Bazilejského dohovoru
- Existencia Národného kontaktného miesta chemickej bezpečnosti v krajine
- Počet Národných toxikologických centier v krajine
- Národná legislatíva pre prevenciu ilegálnej prepravy chemikálií, plastové obaly, odpady kontaminované POPs a pesticídmi, pre dioxíny, používané priemyselné chemikálie, kontamináciu podzemných vôd chemikáliami
- Jednotné označovanie (výroba, používanie)
- Globálny harmonizovaný systém (nebezpečné veci, pesticídy, priemyselné chemikálie)
- Implementácia SAICM Akčného plánu alebo jeho národný/regionálny ekvivalent
- Pokrok v implementácii činností SAICM vo výročných správach
- Komisia na koordináciu SAICM

Bazilejský dohovor o riadení pohybov nebezpečných odpadov cez hranice štátov a ich zneškodňovaní

Bazilejský dohovor bol podpísaný 22. marca 1989 v Bazileji a nadobudol platnosť 5. mája 1992 (aj pre ČSFR), do súčasného obdobia ho podpísalo 181 zmluvných strán.

Základnými princípmi Bazilejského dohovoru sú:

- zníženie cezhraničnej prepravy nebezpečných odpadov na minimum,
- nakladanie environmentálne vhodným spôsobom,
- princíp blízkosti a
- minimalizácia odpadu priamo pri zdroji

Bazilejský dohovor upravuje pravidlá prepravy nebezpečných odpadov s cieľom minimalizácie pohybu odpadov v súlade a so zásadou, že každý štát má na svojom území zabezpečiť zneškodňovanie nebezpečných odpadov, ktoré produkuje. Ich dovoz, vývoz

a tranzit je možný len so súhlasom všetkých dotknutých krajín, pričom každý štát má právo úplne zakázať dovoz nebezpečných odpadov na svoje územie.

Na 9. zasadnutí pracovnej skupiny Bazilejského dohovoru (OEWG) bol okrem iného pripravený plán činnosti na implementáciu Kartagenskej deklarácie, technické usmernenia k odpadom s obsahom ortuti, k perzistentným organickým polutantom (POPs) a k cezhraničnej preprave e-odpadu i použitých elektrických a elektronických zariadení. Tieto dokumenty by mali byť schválené na 12. zasadnutí konferencii zmluvných strán Bazilejského dohovoru v máji 2015.

Legislatívne úpravy v oblasti plastových odpadov

Zákon o odpadoch upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri vzniku odpadov a pri nakladaní s odpadmi, zodpovednosť za porušenie povinností na úseku odpadového hospodárstva, zriadenie Recyklačného fondu a opatrenia na predchádzanie vzniku odpadu.

V odpadovom hospodárstve so záväznosťou poradia priorit a s cieľom predchádzania alebo znížovania nepriaznivých vplyvov vzniku odpadu a nakladania s odpadom sa uplatňuje nasledovná hierarchia odpadového hospodárstva:

- predchádzanie vzniku odpadu
- príprava na opätovné použitie
- iné zhodnocovanie, napríklad energetické zhodnocovanie a
- zneškodňovanie

Hierarchia odpadového hospodárstva je záväzná. Odkloniť sa od nej je možné iba pre určité prúdy odpadov v prípade, ak je to odôvodnené úvahami o životnom cykle vo vzťahu k celkovým vplyvom vzniku a nakladania s takým odpadom a ak to ustanoví zákon o odpadoch a osobitný predpis.

Výrobca a dovozca je podľa zákona o odpadoch povinný platiť príspevok do Recyklačného fondu, ale nie je povinný zabezpečiť zber a recykláciu odpadov z plastov – výnimkou sú obaly.

Zmeny v pripravovanom novom zákone o odpadoch sa týkajú: zrušenia Recyklačného fondu, zavedenia rozšírenej zodpovednosti výrobcov, vzniku koordinačných centier, vybudovania nového informačného systému odpadového hospodárstva, zodpovednosti obce za komunálny odpad (plasty, papier, sklo, kovy, atď.)

Základným princípom nového zákona je povinnosť priemyslu postarať sa na vlastné náklady o všetok vytriedený odpad v obciach, bez ohľadu na plnenie stanovených limitov.

Stav rozpracovanosti Odborného posudku k Dohovoru MOP č. 170/1990 o bezpečnosti používania chemikálií pri práci

Prvé pracovné znenie Odborného posudku k Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce č. 170/1990 vypracovalo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR v roku 2009 a zaslalo ho dotknutým orgánom za účelom jeho aktualizácie a prehodnotenia.

Vzhľadom na nové legislatívne úpravy zástupcovia dotknutých orgánov aktualizovali Odborný posudok k Dohovoru v septembri 2014. Po spracovaní jeho konečného znenia bude Dohovor č. 170/1990 predložený odboru medzinárodných vzťahov Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR za účelom jeho ratifikácie.

Ďalšia činnosť súvisiaca s problematikou chemickej bezpečnosti v SR v r. 2014:

- plnenie úloh vyplývajúcich
 - zo spolupráce s národným kontaktným miestom pre Strategický prístup k medzinárodnému manažmentu chemických látok pri posilňovaní a implementácii SAICM
 - z Rotterdamského dohovoru
 - z Dohovoru MOP č. 170 z r. 1990 o bezpečnosti používania chemikálií pri práci
 - pre kontaktnú osobu v problematike prípravkov na ochranu rastlín
- plnenie úloh vyplývajúcich z členstva národnej koordinátorky chemickej bezpečnosti v SR
 - v rezortnej koordinačnej skupine MŽP SR pre oblasť súvisiacu s manažmentom chemických látok
 - v medzirezortnej koordinačnej skupine zástupcov orgánov štátnej správy vykonávajúcich kontrolu podľa zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií
 - v medzirezortnej pracovnej skupine na prípravu „Pozícií SR pre MŽP SR“
 - v medzirezortnej pracovnej skupine pre sporné otázky v oblasti trvalo udržateľnej chémie
 - v sektorovej pracovnej skupine k návrhu „Predbežného stanoviska k návrhu nariadenia EP a Rady o umiestňovaní biocídnych výrobkov na trh a o používaní biocídnych výrobkov“
 - v medzirezortnej pracovnej skupine pre výmenu informácií o presadzovaní nariadenia ES č. 1907/2006 (REACH) v rámci EÚ
 - v poradnom orgáne generálneho riaditeľa SÚTN pre oblasť bezpečnosti spoločnosti a občana
 - v technickej komisii SÚTN TK 91 „Osobné ochranné prostriedky“
 - v medzirezortnej komisii pre spoluprácu pri plnení úloh vyplývajúcich z Rotterdamského dohovoru
- spolupráca v oblasti chemickej bezpečnosti
 - s MŽP SR, MPSVR SR, MH SR, MP SR (ÚKSÚP), MDVRR SR, MV SR (odbor civilnej ochrany a krízového riadenia), Slovenskou inšpekciou životného prostredia, Finančným riaditeľstvom SR (colná správa), MZV SR, so Zväzom chemického a farmaceutického priemyslu SR
- spolupráca s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR v rámci ratifikácie Dohovoru MOP č. 170/1990 o bezpečnosti používania chemikálií pri práci
- spolupráca so Slovenskou obchodnou inšpekciou
 - v rámci výmeny informácií o presadzovaní nariadenia (ES) č. 1907/2006 (REACH) v Európskej únii
- spolupráca so Zväzom chemického a farmaceutického priemyslu SR
- vypracovanie aktualizácie Odborného posudku K Dohovoru MOP č. 170/1990 o bezpečnosti používania chemikálií pri práci
- vypracovanie správy o činnosti Národného toxikologického informačného centra v Slovenskej republike pre riaditeľa kontaktného miesta SAICM regiónu strednej a východnej Európy
- aktualizácia uplatňovania Agendy 21 kapitoly 19: „Environmentálne vhodné zaobchádzanie s toxickými chemickými látkami vrátane zamedzenia nezákonnej medzinárodnej prepravy toxických a nebezpečných zmesí“ a vyhodnotenie ukazovateľov trvalo udržateľného rozvoja

- vypracovanie súhrnnej správy za r. 2014 o spoločných dozorných aktivitách orgánov verejného zdravotníctva s inými orgánmi dozoru vo vybraných podnikoch v SR podľa zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií vrátane zistených nedostatkov a opatrení uložených RÚVZ v SR
- vypracovanie súhrnnej správy za r. 2014 o spoločných previerkach orgánov verejného zdravotníctva a orgánov inšpekcie práce vo vybraných organizáciách
- priebežná kontrola dodržiavania stanoveného harmonogramu spoločných koordinovaných kontrol podľa zákona č. 261/2002 Z. z., zasielania záznamov z kontrol a oznámení o začatí kontrol
- príprava a prezentácia prednášky „Pokrok chemickej bezpečnosti v krajinách regiónu strednej a východnej Európy“
- preklad anglických dokumentov a záverečných správ zo zasadaní najmä SAICM, ICCM, CEE (regiónu strednej a východnej Európy), IOCM, SZO, ILO, OECD a UNEP
- priebežné spracovávanie rešerše obsahu časopisov „Environmental Health Perspectives“ č. 1/2014 – 12/2014 a ich zverejňovanie na webovú stránku ÚVZ SR
- priebežná aktualizácia materiálov a legislatívnych úprav týkajúcich sa chemickej bezpečnosti v SR umiestnených na webovej stránke ÚVZ SR

12. Podpora zdravia pri práci

Podpora zdravia pri práci sa každoročne realizuje vo forme plošného informovania aj cieleného odborného poradenstva; hromadne, skupinovo aj individuálne, na RÚVZ v SR, u zamestnávateľov, na univerzitách; s využitím regionálneho aj celoštátneho mediálneho priestoru; v podobe realizácie intervenčných projektov u zamestnávateľov alebo realizácie informačných kampaní v spolupráci s poradňami zdravia, komunitami a mestami.

Každoročne poskytuje ÚVZ SR aj RÚVZ v SR odborné poradenstvo, konzultácie a informácie pre zamestnávateľov, zamestnancov a fyzické osoby – podnikateľov, ktoré nezamestnávajú iné fyzické osoby, ktoré sa týkajú predovšetkým ustanovení legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci a ich implementácie do praxe.

V r. 2014 vzhľadom na novelu zákona č. 355/2007 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť dňa 1.8.2014, v poradenstve výrazne prevládali najmä témy týkajúce sa nových foriem zabezpečenia PZS a súvisiacich povinností zamestnávateľov v ochrane zdravia pri práci. Konzultácie sa týkali najmä zabezpečenia dohľadu nad pracovnými podmienkami zamestnancov vykonávajúcich práce v kategórii 1 a 2, zabezpečenia hodnotenia zdravotného rizika, vedenia evidencie zamestnancov podľa kategórií prác z hľadiska zdravotných rizík, vykonávania lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci. V oblasti zabezpečenia ochrany zdravia zamestnancov pri vystavení rôznym faktorom práce a pracovného prostredia prevládalo poradenstvo k ustanoveniam jednotlivých právnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci, najmä z hľadiska expozície chemickým a biologickým faktorom pri práci, fyzikálnym faktorom práce a pracovného prostredia, práce so zobrazovacími jednotkami a fyzickej záťaže pri práci.

Zamestnávateľom bolo priebežne poskytované aj poradenstvo týkajúce sa najmä rozsahu podkladov na uvedenie pracoviska do prevádzky, práce s toxickými a veľmi toxickými látkami a zmesami, vypracovania posudku o riziku, problematiky rizikových prác, rozsahu podkladov pre vytvorenie chránených pracovísk, problematiky búracích prác s výskytom materiálov s obsahom azbestu, chorôb z povolania, používania účinných OOPP,

bezpečnej manipulácie s bremenami, zabezpečenia vhodných mikroklimatických podmienok a pitného režimu na pracovisku, fyzickej záťaže pri práci.

Už 21 rokov (od r. 1994) sa na Slovensku realizuje prostredníctvom vybraných RÚVZ úloha *Zdravé pracoviská*. Úloha každoročne prebieha ako súčasť intervencií na podporu zdravia pri práci vybraných regionálnych úradov verejného zdravotníctva vo vybraných podnikoch. Obsahuje objektivizáciu faktorov práce a pracovného prostredia (najmä chemické faktory, hluk, pevné aerosóly, mikroklimatické podmienky), navrhovanie a hodnotenie opatrení na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou, zisťovanie ukazovateľov zdravotného stavu zamestnancov pomocou objektívnych vyšetrení rizikových faktorov životného štýlu (antropometrické ukazovatele, meranie krvného tlaku, vyšetrenie základných biochemických parametrov krvi) a pomocou dotazníkov (behaviorálne ukazovatele). Pracovníci zapojených RÚVZ poskytovali poradenstvo zamestnávateľom a zamestnancom v ochrane zdravia pri práci, vypracovali a poskytovali zdravotno-výchovné materiály a boli organizované výjazdy s poradňami zdravia.

Od roku 2008 prebiehajú súbežne s úlohou európske informačné kampane Európskej agentúry pre BOZP zamerané na zdravé pracoviská, ktorých informačný potenciál sa využíva pri realizácii intervenčnej úlohy *Zdravé pracoviská*.

Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) „Zdravé pracoviská bez stresu“

Odbory a oddelenia PPL ÚVZ SR a RÚVZ v SR v tomto roku pripravili pre laickú a odbornú verejnosť „Deň otvorených dverí odboru PPL“, ktorý sa uskutočnil počas Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (október 2014). Zároveň v spolupráci s Národným inšpektorátom práce odbor PPL ÚVZ SR v prvom polroku 2014 prezentoval na odbornom seminári pre zamestnávateľov a pracovné zdravotné služby kampaň európskej agentúry BOZP na roky 2014 – 2015, jej kľúčové body a spôsoby zapojenia sa vrátane metodológie. Zároveň úrady verejného zdravotníctva uverejnili informácie o kampani a nástrojoch na jej riešenie na svojich internetových stránkach.

V duchu spolupráce orgány verejného zdravotníctva spolupracovali s komunitami, mestami a mestskými organizáciami pri organizácii masových podujatí (mestské dni zdravia, letecké dni, Svetový deň zdravia, Svetový deň duševného zdravia a pod.).

Efektívnym nástrojom zdravotno-výchovného pôsobenia sú webové stránky ÚVZ SR a RÚVZ v SR, na ktorých sú zverejňované aktuálne informácie o ochrane zdravia pri práci, súvisiace právne predpisy a odborné zdravotno-výchovné materiály.

13. Špecializované úlohy a iná odborná činnosť

K špecializovaným úlohám verejného zdravotníctva podľa § 11 zákona č. 355/2007 Z. z. patrí objektivizácia, kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov pracovného prostredia, zabezpečovanie činnosti národných referenčných centier, monitorovanie vzťahov determinantov zdravia a verejného zdravia, prešetrovanie podozrení na choroby z povolania, monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva vo vzťahu k pracovným podmienkam a spôsobu života a práce.

a) Objektivizáciu faktorov pracovného prostredia zabezpečujú vybrané RÚVZ, ktoré majú osvedčenie o akreditácii na objektivizáciu príslušných faktorov. S odborními a oddeleniami

PPLaT spolupracujú odbory a oddelenia objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia, resp. oddelenia analýz chemických a fyzikálnych faktorov príslušných RÚVZ. *Analýza činnosti je uvedená v kapitole Výkony v štátnom zdravotnom dozore.*

b) Odbory a oddelenia preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie RÚVZ v SR sa podieľali v roku 2014 aj na činnosti národných referenčných centier.

c) Koordinovanie chemickej bezpečnosti v SR (ÚVZ SR) na zabezpečenie prevencie pred nepriaznivými účinkami chemických látok pri výrobe, skladovaní, zaobchádzaní, preprave a zneškodňovaní (manažment chemických látok), ktoré krátkodobo alebo dlhodobo pôsobia na ľudí a na životné prostredie.

Analýza činnosti je uvedená v kapitole Chemická bezpečnosť v SR.

d) Medzinárodné vedecko-výskumné projekty

Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

- Geneticko-epidemiologická štúdia rakoviny močového mechúra (GERMM)

Cieľom štúdie GERMM je preskúmať podiel genetických faktorov na výskyte rakoviny močového mechúra, kvantifikovať možnú súvislosť s expozíciou rizikovým faktorom životného štýlu, životného a pracovného prostredia k riziku ochorenia na rakovinu močového mechúra.

Geneticko-epidemiologická štúdia rakoviny močového mechúra“ sa uskutočňuje na Slovensku od druhého polroku 2013 a nadväzuje na pilotnú štúdiu „Epidemiologická štúdia nádorov močového mechúra v strednej Európe“, ktorá sa v SR realizovala v rokoch 2012 a 2013.

RÚVZ Banská Bystrica v spolupráci s ÚVZ SR dopracovali všetky potrebné dokumenty k realizácii štúdie – protokol, odberové záznamy, dotazníky, databáza. ÚVZ SR v rámci štúdie zaradil 38 prípadov (pacientov s novo diagnostikovanou rakovinou močového mechúra) a 25 kontrol.

Od všetkých členov súboru (prípady a kontroly) sa získal súhlas s účasťou v štúdiu, s vedením osobných údajov, sú archivované podpísané dokumenty, odobrali sa anamnestické údaje v rámci dotazníka životného štýlu riadeným rozhovorom, odobral sa biologický materiál moč a krv (38 prípadov a 25 kontrol), doplnili sa relevantné klinické a patologické údaje v spolupráci s pracovníkmi zo zúčastnených zdravotníckych pracovísk na štúdiu.

Pracovníci NRC pre hodnotenie neskorých účinkov chemických látok metódami genetickej toxikológie ÚVZ SR spracovali biologické vzorky moču a krvi - separovali sa červené krvinky, biele krvinky a doštičky, plazma, vzorky sa zmrazili, boli uložené v kryoskúmavkách pri – 80 st. C.

Získané údaje od pacientov a kontrol boli vložené do databázy, údaje boli anonymizované a uložené pod kódovým označením o prípadoch a kontrolách.

Výsledky sa uplatnia na vypracovanie adekvátnych vedecky podložených intervencií na zníženie ovplyvniteľných rizikových faktorov v populácii vrátane individuálneho poradenstva a nožnej prevencie nádorov močového mechúra v rámci plnenia úloh verejného zdravotníctva.

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, FN sP v Banskej Bystrici, Lekárska fakulta Univerzity v New Yorku (Mount Sinai School of Medicine), ÚVZ SR a vybraní poskytovatelia zdravotnej starostlivosti.

Spoluriešitelia: Národné centrum zdravotníckych informácií v Bratislave - Národný onkologický register.

e) Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania

Analýza činnosti je uvedená v kapitole *Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania*.

V rámci inej odbornej činnosti boli aktivity odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR a ÚVZ SR zamerané najmä na prednáškovú činnosť, pregraduálne vzdelávanie študentov, postgraduálne vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov a publikačnú činnosť.

Tabuľka č. 23

Špecializované úlohy a iná odborná činnosť odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR (podľa krajov) a ÚVZ SR v r. 2014

Špecializované úlohy a iná odborná činnosť						
Kraj	Prednášky		Publikácie v odborných časopisoch a zborníkoch (počet)	Zahraničné pracovné a študijné cesty (počet)	Špecializované úlohy (počet)	Iné činnosti (počet)
	na odborných podujatiach (počet prednášok)	pre- a postgrad. vzdelávanie (počet hodín)				
Bratislavský	2	114	0	0	0	2
Trnavský	4	507	0	0	5	1
Trenčiansky	8	336	1	0	10	1
Nitriansky	3	0	0	0	0	2
Žilinský	17	490	4	0	1	6
Banskobystrický	6	89	13	2	3	23
Košický	16	22	1	0	3	4
Prešovský	8	0	0	0	0	10
ÚVZ SR	15	12	20	1	5	20
S p o l u:	79	1 570	39	3	27	69

Zdroj: RÚVZ v SR, ÚVZ SR

Poznámka: Iné činnosti napr.:

- príspevky pre médiá a na internete
- tlačové správy
- besedy so žiakmi ZŠ a so študentmi SŠ a SOU atď.

14. Nové legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci

Účinné legislatívne úpravy

1. augusta 2014 nadobudol účinnosť zákon č. 204/2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Zákon upravil najmä problematiku ochrany zdravia pri práci:

- povinnosti zamestnávateľa pri ochrane zdravia pri práci,
- problematiku pracovnej zdravotnej služby; podmienky jej zriadenia, náplň činnosti vrátane posudzovania zdravotnej spôsobilosti na prácu a výkonu lekárskeho preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci,
- uznanie choroby z povolania alebo ohrozenia chorobou z povolania,
- povinnosť absolvovať odbornú prípravu a aktualizáciu odbornú prípravu v súvislosti so získaním osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu pri výkone niektorých činností; týka sa práce s veľmi toxickými a toxickými látkami a zmesami a práce s dezinfekčnými prípravkami alebo prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov pri profesionálnom použití,
- ochranu zdravia zamestnancov pri odstraňovaní azbestu alebo materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

1. augusta 2014 nadobudli účinnosť aj vykonávacie predpisy zákona č. 355/2007 Z. z.:

- vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 208/2014 Z. z. o podrobnostiach o rozsahu a náplni výkonu pracovnej zdravotnej služby, o zložení tímu odborníkov, ktorí ju vykonávajú, a o požiadavkách na ich odbornú spôsobilosť.
- vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 209/2014 Z. z., ktorou sa ustanovuje rozsah odbornej prípravy, rozsah požadovaných vedomostí pre skúšky odbornej spôsobilosti, podrobnosti o zriaďovaní a činnosti komisií na preskúšanie odbornej spôsobilosti, obsah osvedčenia o odbornej spôsobilosti a rozsah aktualizácie odbornej prípravy.

Pripravované legislatívne úpravy

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici pripravili:

- návrh nariadenia vlády SR, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení neskorších predpisov,
- návrh nariadenia vlády SR, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z.,

ktorými sa do právneho poriadku SR preberú články 4 a 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/27/EÚ, ktorou sa menia smernice Rady 92/58/EHS, 92/85/EHS, 94/33/ES, 98/24/ES a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/37/ES s cieľom zosúladiť ich s nariadením (ES) č. 1272/2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí.

15. Personálne obsadenie odborov a oddelení preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ v SR a ÚVZ SR

V r. 2014 na odboroch a oddeleniach preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ v SR a ÚVZ SR pracovalo 185 zamestnancov, čo oproti r. 2013 predstavuje pokles o 14 zamestnancov.

Tabuľka č. 24

Personálne obsadenie odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR a ÚVZ SR v r. 2014

Kraj	Lekári	VŠ		DAHE	AHE	SŠ		Spolu
		zdrav.	iní			zdrav.	ostatní	
Bratislavský	2	4	1	4	2	0	0	13
Trnavský	0	9	3	4	3	0	0	19
Trenčiansky	3	11	2	5	0	0	0	21
Nitriansky	0	8	8	1	5	1	0	23
Žilinský	2	11	3	4	1	1	0	22
Banskobystrický	4	8	10	6	3	0	1	32
Košický	3	8	3	2	10	0	0	26
Prešovský	1	5	7	3	7	1	0	24
ÚVZ SR	2	1	2	0	0	0	0	5
S p o l u:	17	65	39	29	31	3	1	185

Zdroj: ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Vysvetlivky:

VŠ zdrav. – zdravotnícki pracovníci s vysokoškolským vzdelaním v odbore verejné zdravotníctvo (Bc., Mgr.)

VŠ iní – odborní pracovníci v zdravotníctve s vysokoškolským vzdelaním iného ako zdravotníckeho smeru (podľa NV SR č. 296/2010 Z. z. od 1.7.2010 v znení NV SR č. 111/2013 Z. z. od 1.7.2013)

DAHE – diplomovaní asistenti hygieny a epidemiológie

AHE – asistenti hygieny a epidemiológie

SŠ zdrav. – zdravotnícki laboranti, sestry

SŠ ostatní – chemickí laboranti, odborní pracovníci v zdravotníctve so stredoškolským vzdelaním iného ako zdravotníckeho smeru

HYGIENA VÝŽIVY

Obsah:

I. HYGIENA VYŽIVY

- 1. Personálne obsadenie odborov/ oddelení hygieny výživy RUVZ**
- 2. Odborná činnosť a vzdelávanie zamestnancov**
- 3. Rozbor činnosti:**
 - 3.1 Štátny zdravotný dozor**
 - 3.1.1 Posudková činnosť**
 - 3.1.2 Kontrolná činnosť**
 - 3.2 Úradná kontrola**
 - 3.3 Zdravotná neškodnosť potravín**
 - 3.3.1 Mikrobiologické hodnotenie potravín**
 - 3.3.2 Chemické hodnotenie potravín**
 - 3.4 Turistická sezóna**
 - 3.4.1 Letná turistická sezóna**
 - 3.4.2 Zimná turistická sezóna**
 - 3.5. Hromadné akcie**
- 4. Sankčné opatrenia**
- 5. Epidemický výskyt alimentárnych ochorení**
- 6. Poradne správnej výživy**
- 7. Hlavné úlohy a projekty, mimoriadne úlohy**

I HYGIENA VÝŽIVY

1. Personálne obsadenie pracovísk hygieny výživy

Kraj	Celkový počet zamestnancov	VŠ II. stupňa IVŠ	VŠ I. stupňa	Úplné stredné vzdelanie	Vyššie odborné vzdelanie
Bratislavský	19	13	1	1	4
Žilinský	29	18	2	1	8
Trnavský	26	16	1	5	4
Trenčiansky	18	15	3	-	-
Nitriansky	29	16	1	3	9
Banskobystrický	34	22	2	5	5
Prešovský	40	21	1	14	4
Košický	34,5	18	-	12	5
Spolu	229,5	139	11	41	39

V roku 2014 na pracoviskách hygieny výživy regionálnych úradov verejného zdravotníctva Slovenskej republiky pracovalo spolu **229,5 zamestnancov**.

2. Odborná činnosť a vzdelávanie zamestnancov

Typ školenia, miesto a dátum konania	Názov (zameranie) školiacej akcie	Cieľová skupina	Počet školiacich akcií/účastníkov
ŠKOLENIA ORGANIZOVANÉ CEZ DG SANCO – BETTER TRAINING FOR SAFER FOOD			
DG SANCO Training course on Food Contact Materials rules, 3.-28.2.2014	E-learning kurz	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/3
Kurz Európskej komisie DG SANCO v rámci „Train Safer Food“, Madrid, Španielsko, 2. -6.6.2014	Označovanie a zloženie potravín	Zamestnanec RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/1
DG SANCO Training Course Microbiological criteria in Foodstuffs, Rím, Taliansko, 16.-19.6.2014	Kurz zameraný na mikrobiologické kritériá pre potraviny	Zamestnanec RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/1

DG SANCO Training Course on Food Additives, Trim, Írsko, 16.-20.6.2014	Kurz zameraný na prídavné látky v potravinách	Zamestnanec RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/1
Kurz Európskej komisie DG SANCO v rámci „Train Safer Food“ zameraný na šetrenie epidémií chorôb z potravín, Rím, Taliansko, 22.-26.2014	Kurz zameraný na šetrenie epidémií chorôb z potravín	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/2
DG SANCO Training Course Controls on contaminants in feed and food, Praha, Česká republika, 24.-27.6.2014	Kurz zameraný na kontroly kontaminantov v krmivách a potravinách	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/2
DG SANCO Training Course Import controls on certain feed and food of non-animal origin, Riga, Lotyšsko, 7.7.- 10.7.2014	Kurz zameraný na importné kontroly krmív a potravín neživočíšneho pôvodu	Zamestnanec RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/1
DG SANCO Training Course on Food Additives, Atény Grécko 7.-11.7.2014	Kurz zameraný na prídavné látky v potravinách	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/2
Kurz Európskej komisie DG SANCO v rámci „Train Safer Food“ Valencia, Španielsko, 13.-17.10.2014	Kurz zameraný na HACCP (princípy, techniky auditu)	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/3
DG SANCO Training Course Food-borne outbreaks investigation, Lisabon, Portugalsko, 19.-25.10.2014	Kurz zameraný na šetrenie epidémií	Zamestnanec RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/1
PRACOVNÉ PORADY			
Pracovné rokovanie vedúcich zamestnancov odboru laboratórií RÚVZ Trnava, RÚVZ Trnava, 21.1. 2014	Pracovné rokovanie vedúcich zamestnancov odboru laboratórií RÚVZ Trnava s vedúcimi pracovníkmi odborov a oddelení HŽP, HV, HDM, PPL a epidemiológie RÚVZ v Trnavskom kraji.	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/15

Pracovná porada vedúcich odborov a oddelení hygieny výživy Žilinského kraja, RÚVZ Liptovský Mikuláš, 6.2.2014	Pracovná porada vedúcich odborov a oddelení HV Žilinského kraja	Vedúci odborov a oddelení hygieny výživy RÚVZ	1/6
Porada krajských odborníkov v hygieny výživy, Trenčianske Teplice, 6.-7.3.2014	Problematika počtu vzoriek potravín a obalov a predmetov určených na styk s potravinami v rámci ÚK a ŠZD na r. 2014, problematika kontroly rezíduí ATB v živočíšnych potravinách, problematika IS v hygieny výživy, aktuálne problémy v hygieny výživy (napr. automaty na predaj hranoliek, ambulatný predaj čerstvých cukrárskych výrobkov, novela PK SR, monitoring jódu v moči).	Krajskí odborníci HH SR v hygieny výživy	1/10
Celoslovenská pracovná porada pracovníkov vykonávajúcich ŠZD nad kozmetickými výrobkami, Spišská Nová Ves, 12.3.2014	Celoslovenská pracovná porada pracovníkov vykonávajúcich ŠZD nad kozmetickými výrobkami	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ŠZD nad kozmetickými výrobkami	1/21
Pracovná porada KO HH SR pre HDM, ÚVZ SR Bratislava, 6.5.2014	Pracovná porada krajských odborníkov HH SR pre hygienu detí a mládeže	KO HH SR pre HDM	1/10
Celoslovenská pracovná porada vedúcich pracovníkov HDM, Bratislava 29.-30.10.2014	Celoslovenská pracovná porada vedúcich pracovníkov oddelení/odborov hygieny detí a mládeže	Vedúci odborov a oddelení HDM RÚVZ	1/18
Celoslovenská pracovná porada v hygieny výživy, Štrbské Pleso, 6.- 7.11. 2014	Vyhodnotenie mimoriadnych kontrol v ZSS v roku 2014, problematika odstraňovania	Vedúci odborov a oddelení hygieny výživy	46

	kuchynského odpadu, problematika metodických materiálov pre výkon kontroly mäsa v ZSS v rámci ŠZD a ÚK, označovanie výživových doplnkov podľa nariadenia (ES) č. 1169/2011, aktualizácia legislatívy v hygiene výživy – návrh vyhlášky MZ SR týkajúcej sa kuchynskej soli v potravinách, regionálne programy a projekty v hygiene výživy, aktuálna problematika v hygiene výživy		
Porada krajských odborníkov v hygiene výživy, Nový Smokovec, 19.- 20.6.2014	Vyhodnotenie výsledkov mimoriadnych kontrol uskutočnených v r. 2013 a 2014 v prevádzkach ZSS (reštaurácie a „ázijské reštaurácie“), problematika plnenia aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR, aktuálne problémy v hygiene výživy	Krajskí odborníci HH SR v hygiene výživy	1/10
Pracovná porada vedúcich odborov a oddelení HDM Žilinského kraja, RÚVZ Martin, 24.6.2014	Pracovná porada vedúcich odborov a oddelení hygieny detí a mládeže Žilinského kraja	Vedúci odborov a oddelení HDM RÚVZ	1/5
Spoločná pracovná porada zástupcov RÚVZ Bratislava, Magistrátu hlavného mesta a SOI, Bratislava, 10.7.2014	Pracovná porada	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ŠZD nad kozmetickými výrobkami	1/2
Porada krajských odborníkov v hygiene výživy,	Aktuálne problémy v hygiene výživy a bezpečnosť potravín	Krajskí odborníci HH SR v hygiene	10

Nový Smokovec, 18.- 19. 9. 2014		výživy	
Spoločná pracovná porada zástupcov RÚVZ Bratislava, RVPS Bratislava a Mestských častí Bratislava, 25.9.2014	Pracovná porada	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ŠZD a ÚK	1/2
Spoločná porada zástupcov Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Senica a zamestnancov RÚVZ Senica, 7.10.2014	Spoločné rokovanie zástupcov Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Senica a zamestnancov Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Senica v zmysle dohody o spolupráci medzi orgánmi štátnej veterinárnej a potravinovej správy a orgánov verejného zdravotníctva.	Zamestnanec RÚVZ vykonávajúci ŠZD a ÚK	1/1
Pracovná porada vedúcich oddelení HV RÚVZ Košice, 18.12.2014	Pracovná porada vedúcich oddelení HV	Vedúci oddelení hygieny výživy	1/6
Pracovná porada vedúcich oddelení hygieny výživy a bezpečnosti potravín, RÚVZ Trenčín, 7.5.2014	Pracovná porada vedúcich oddelení hygieny výživy a bezpečnosti potravín RÚVZ v Trenčianskom kraji	Vedúci oddelení hygieny výživy a bezpečnosti potravín RÚVZ v Trenčianskom kraji	1/5
SEMINÁRE, ŠKOLENIA, WORKSHOPY			
Školenie, RÚVZ Humenné, 14. 3. 2014	Interné vzdelávanie podľa vypracovaného harmonogramu na r. 2014	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/5
Seminár, RÚVZ Poprad, 14.5.2014	Odborný seminár pre SŠ pracovníkov	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/5
Seminár, RÚVZ Poprad, 11. 6. 2014	Odborný seminár pre SŠ pracovníkov	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ŠZD a ÚK	1/5
Seminár, RÚVZ Poprad 21.5.2014	Odborný seminár pre VŠ pracovníkov	Zamestnanci RÚVZ	1/3

		vykonávajúci ÚK a ŠZD	
Vnútroústavný seminár, RÚVZ Trnava, 5.6.2014	Verejné zdravotníctvo	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/7
Odborný workshop ÚVZ SR Bratislava, 14.10.2014	Svetový deň výživy, zdravé stravovanie - iba módny trend alebo nevyhnutnosť	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/2
Odborný seminár, SPU Nitra, 13.11.2014	Aktuálne trendy legislatívy, označovania, výživových a zdravotných tvrdení	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/4
Seminár MÚ Banská Bystrica, 26.11.2014	Mlieko a výrobky z neho vo výžive detí a seniorov	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/3
Seminár, RÚVZ Poprad, 26. 11. 2014	Odborný seminár pre VŠ pracovníkov	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/3
Krajský odbornovo- vzdelávací seminár, RÚVZ Banská Bystrica, 17.12.2014	Krajský odbornovo- vzdelávací seminár	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/19
Odborný seminár, RÚVZ Senica, 24.10.2014	Edukačný seminár „Ebola“.	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/4
Bratislava, 25.11.2014	Skúšky na senzorické posudzovanie potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/4
Odborné semináre zamestnancov RÚVZ L. Mikuláš, Martin, Žilina, Čadca, D. Kubín, január až december 2014, RÚVZ v Žilinskom kraji	Odborné semináre pre zamestnancov RÚVZ v Žilinskom kraji v zmysle stanoveného harmonogramu a podľa tém stanovenými jednotlivými odbornými pracoviskami	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	50/55
Odborné semináre na odbore HV podľa plánu ÚK RÚVZ Košického kraja, január až december 2014	Odborné semináre na odbore HV (odd.) podľa plánu ÚKP	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	15/82

Vnútroústavné semináre pre VŠ RÚVZ Košického kraja, január až december 2014	Seminár VŠ	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	14/76
Vnútroústavné semináre pre SŠ RÚVZ Košického kraja, január až december 2014	Seminár SŠ	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	9/64
Semináre RÚVZ Bardejov, rok 2014	Aktuálna problematika jednotlivých oddelení	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	5/4
Seminár, RÚVZ Humenné, 10.4.2014	Odborný seminár	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/6
KONFERENCIE			
Medzinárodná vedecká konferencia, RÚVZ Trenčín, 16.4.2014	„Ošetrovatel'stvo a zdravie VIII.“	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ÚK a ŠZD	1/12
XXII. Vedecko- odborná konferencia: „Životné podmienky a zdravie“ N. Smokovec, 23.9.2014	XXII. Vedecko-odborná konferencia: „Životné podmienky a zdravie“	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ŠZD a ÚK	1/8
Medzinárodná konferencia Hotel DIXON B. Bystrica, 16.-17.10.2014	Prevenia vo výžive detí	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ŠZD a ÚK	1/3
Medzinárodná konferencia, Praha, ČR 23.10.2014	Materiály a predmety prichádzajúce do styku s potravinami	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ŠZD a ÚK	1/3
Konferencia ŠVPS Bratislava, 18.11.2014	Mikrobiálna rezistencia – bezpečnosť potravinového reťazca	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ŠZD a ÚK	1/7
Konferencia „Výživa - hodnotenie a riadenie rizika“, MZ SR Bratislava, 12.12.2014	EFSA - „Výživa - hodnotenie a riadenie rizika“,	Zamestnanci RÚVZ vykonávajúci ŠZD a ÚK	1/39

Odborní zamestnanci odborov/oddelení hygieny výživy pripravili celkom **91 prednášok** so zameraním sa na:

- Zdravotné a výživové tvrdenia o potravinách,
- Označovanie výživových doplnkov a potravín,
- Požiadavky na obaly a obalové materiály,

- Biologicky rozložiteľný kuchynský odpad zo ZSS,
- Stravovanie a aktivity seniorov,
- Zdravá výživa stredoškolskej mládeže,
- Aktualizovaná národná legislatíva, Legislatívne požiadavky pri manipulácii s potravinami a príprave pokrmov, uvádzanie dokumentácie systému HACCP do praxe,
- Označovanie potravín,
- Cukrárenské výrobky – aktuálna problematika,
- Prevádzková hygiena potravinárskych zariadení,
- Výživový stav u vybraných vekových skupín dospeléj populácie obyvateľov SR,
- Akrylamid v potravinách,
- Ohlasovacia povinnosť – zákon č. 152/1995 Z. z. o potravinách
- Prezentácia výsledkov ÚKP A ŠZD v zariadeniach spoločného stravovania v roku 2014 na území okresov Košice-mesto a Košice-okolie,
- Prezentácia jodidácie kuchynskej soli a výsledkov jodúrie,
- Zdravotná neškodnosť potravín,
- Monitoring príjmu jódu,
- Nové potraviny a nové zložky potravín,
- Metabolizmus bielkovín, tukov, cukrov a zdravá výživa,
- Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch,
- Rýchly výstražný systém pre potraviny a krmivá a jeho aplikácia v praxi,
- Prídavné látky v potravinách,
- Prehľad a vyhodnotenie mimoriadnych úloh za rok 2014

Mnohé odborné informácie, rady a postupy sú uverejnené aj na webových stránkach všetkých RÚVZ, webové stránky úradov sa stávajú významnými miestami prenosu informácií smerom k občanovi. Všetky RÚVZ - odbory/oddelenia hygieny výživy spolupracujú s príslušnými Regionálnymi veterinárnymi a potravinovými správami na základe „Dohody o spolupráci“, podľa potreby i so zložkami Ministerstva vnútra SR, PZ a s ostatnými orgánmi štátnej správy, organizáciami a inštitúciami. Pracovníci oddelenia odborov/oddelení hygieny výživy sa zúčastňovali pravidelných pracovných porád, v rámci ktorých sa zabezpečuje informovanosť všetkých zamestnancov o metodických usmerneniach v súvislosti s výkonom ŠZD ako i s podmienkami výkonu úradnej kontroly zaslaných z ÚVZ SR, o aktuálnych zmenách súvisiacej legislatívy ako i informovanosť o postupoch pri riešení aktuálnej odbornej problematiky pri výkone ŠZD a ÚK.

Pracovníci oddelení/odborov hygieny výživy aj v roku 2014 zabezpečovali odbornú prax pre študentov vysokých škôl a to najmä TU v Trnave, Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce v odbore Verejné zdravotníctvo, SZU v Bratislave.

Aktivity v médiách: 2 pracovníčky sa v roku 2014 podieľali na nakrúcaní televíznej reportáže so zameraním na kontrolu dodržiavania hygienických požiadaviek pri príprave a podávaní občerstvenia počas konania hromadného podujatia Vianočné trhy. 2 pracovníčky odboru sa podieľali na príprave 2 článkov pre médiá (články sa týkali výroby zmrzliny, stravovania a výberu potravín v letnom období). Vystúpenia v rozhlase a v televízii, najmä lokálnej - 9 x (o význame chleba vo výžive, o stravovaní na jar, o príprave a predaji zmrzliny). Jedna pracovníčka sa zúčastnila priameho vstupu v médiách (reportáž „Rakovina z polystyrénu“ v spravodajskej relácii Televízne noviny, televízia Markíza).

Publikačná činnosť: 11 článkov v regionálnej tlači (Podduklianske noviny, Dukla, Spektrum pod názvami Povinnosti organizátorov pri usporiadaní hromadných akcií s poskytovaním prípravy a podávaní jedál, Hygienická situácia v RO Domaša Valkov, Informácia o hygienickej situácii pri predaji a výrobe zmrzlín v letnom období, Spravodaj - téma Zariadenie spoločného stravovania – najčastejšie zisťované nedostatky, Epidemiologické riziká pri organizovaní verejných akcií spojených s podávaním jedál, Glutaman sodný a jeho účinky na zdravie, Prešovský večerník – články týkajúce sa výskytu ochorení z cukrárskych výrobkov zakúpených v cukrárňach v Prešove). Uverejnený bol článok s problematikou stravovania počas Veľkej noci. V roku 2014 boli v internetových médiách regiónu a v printovom týždenníku MY KYSUCKÉ NOVINY uverejnené 2 články, v ktorých boli spracované výsledky z výkonu kontrol na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu jedál v ZSS a z cieľených kontrol zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín.

Iné odborné činnosti:

- konzultačná a poradenská činnosť: **25 873**. Išlo hlavne o podanie usmernení vo veci platnosti nových právnych predpisov a uplatnenie požiadaviek európskej legislatívy, priestorového a technologického vybavenia zariadení spoločného stravovania a hygienických podmienok pre poskytovanie služieb stánkového predaja počas hromadných akcií prostredníctvom fyzických osôb podnikateľov a právnických osôb. Pracovníci odboru a oddelení hygieny výživy a bezpečnosti potravín poskytujú konzultácie v rámci posudzovania objektov k umiestneniu a ku kolaudácii stavieb, príprav dokumentácie pre výstavbu.

Členstvo v skúšobnej komisii pre vydávanie osvedčení odbornej spôsobilosti pre výkon práce v potravinárstve, vrátane iných komisií, v ktorých zastupuje odborný zamestnanec úrad:

1. komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov –
2. komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na nákup, predaj a spracovanie húb –
3. komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie
4. komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažnej činnosti pri výrobe kozmetických výrobkov.

3. Rozbor činnosti

3.1. Štátny zdravotný dozor

Štátny zdravotný dozor bol vykonávaný podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len „zákon č. 355/2007 Z. z.“).

RÚVZ Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave – odbor hygieny výživy zabezpečuje štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín v 8 okresoch: Bratislava I., Bratislava II., Bratislava III., Bratislava IV., Bratislava V., Pezinok, Senec a Malacky.

Odbor/oddelenia hygieny výživy šiestich RÚVZ v Banskobystrickom kraji zabezpečujú štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín v 13 okresoch: **Banská**

Bystrica, Brezno, Lučenec, Poltár, Rimavská Sobota, Revúca, Veľký Krtíš, Zvolen, Detva, Krupina, Žiar nad Hronom, Banská Štiavnica, Žarnovica (zvýraznené je miesto sídla RÚVZ pre jednotlivé spádové oblasti).

RÚVZ v Košickom kraji zabezpečujú výkon štátneho zdravotného dozoru (ďalej len „ŠZD“) a úradnej kontroly potravín (ďalej len „ÚKP“) s následnou územnou pôsobnosťou: RÚVZ so sídlom v Košiciach v rámci okresov Košice mesto a Košice okolie, RÚVZ so sídlom v Michalovciach v okrese Michalovce a Sobrance, RÚVZ so sídlom v Rožňave v okrese Rožňava, RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi v okrese Spišská Nová Ves a Gelnica a RÚVZ so sídlom v Trebišove v okrese Trebišov.

V Nitrianskom kraji zabezpečuje výkon štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín 5 RÚVZ v Nitrianskom kraji v 7 okresoch kraja (okrem okresov Nitra, Nové Zámky, Levice, Komárno a Topoľčany aj v okrese Šaľa a Zlaté Moravce).

V Prešovskom kraji RÚVZ zabezpečujú výkon štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín v okresoch Prešov, Sabinov, Vranov Nad Topľou, Bardejov, Humenné, Medzilaborce, Snina, Poprad, Kežmarok, Levoča, Stará Ľubovňa, Svidník, Stropkov.

V Trenčianskom kraji odbor hygieny výživy RÚVZ Trenčín zabezpečuje štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín v štyroch okresoch: Trenčín, Bánovce nad Bebravou, Myjava, Nové Mesto nad Váhom. RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici v troch okresoch: Ilava, Považská Bystrica, Púchov a RÚVZ so sídlom v Prievidzi v dvoch okresoch: Partizánske a Prievidza.

V Trnavskom kraji zabezpečujú štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín nasledovne: RÚVZ so sídlom v Dunajskej Strede v okrese Dunajská Streda, RÚVZ so sídlom v Galante v okrese Galanta, RÚVZ so sídlom v Trnave v okresoch Trnava, Hlohovec a Piešťany, RÚVZ so sídlom v Senici v okrese Senica a Skalica.

V Žilinskom kraji jednotlivé RÚVZ v Žilinskom kraji zabezpečujú štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín v okresoch Čadca, Kysucké Nové Mesto, Dolný Kubín, Námestovo, Tvrdošín, Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Martin, Turčianske Teplice, Bytča a Žilina.

3.1.1. Posudková činnosť

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a plnenia úloh vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z. z. sa posudzovali a pripomienkovali predkladané projektové dokumentácie v rámci územného konania, poskytovali sa konzultácie o problematike zriaďovania potravinárskych prevádzok pre jednotlivých žiadateľov. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a plnenia úloh vyplývajúcich z § 13 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z. sa vydalo celkom **1 078** záväzných stanovísk k územnému konaniu, ku kolaudácii priestorov a k zmene využitia schválených priestorov a odborných stanovísk k projektovej dokumentácii a čiastkových posudkov. Posúdených bolo **9 552 návrhov na uvedenie priestorov do prevádzky**. Spolu bolo poskytnutých viac ako **32 000 odborných konzultácií** k uvedenej problematike. Konzultácie boli zamerané najmä na problematiku zriaďovania jednotlivých prevádzok, na dodržiavanie hygienických požiadaviek a zásad správnej výrobnnej praxe.

Najčastejšie boli vydávané rozhodnutia pri zmene prevádzkovateľov zariadení spoločného stravovania (vrátane zariadení poskytujúcich zároveň aj ubytovacie služby) a rozhodnutia k stánkovému a inému ambulantnému predaju potravín a rýchleho občerstvenia počas hromadných akcií. Posudzované boli aj priestory novovzniknutých prevádzkarní či prevádzkarní, umiestnených v priestoroch, ktoré pôvodne slúžili na iný účel.

V posudzovanej činnosti je dlhodobou pretrvávajúcim nedostatkom aj naďalej

neúplnosť jednotlivých podaní. Súvisí s tým predĺženie a skomplikovanie administratívneho procesu (žiadosti a doplnenie podania, prerušenie konania, predĺženie termínu na vybavenie, opakované kontroly priestorov a projektov a pod.).

Bratislavský kraj

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a plnenia úloh vyplývajúcich zo zákona č. 355/2007 Z. z. sa posúdilo a vydalo **30 záväzných stanovísk k územnému konaniu, 184 záväzných stanovísk ku kolaudáciám a zmenám účelu využitia priestorov, 736 odborných stanovísk k projektovým dokumentáciám** a čiastkových posudkov pre iné odbory (z toho 1 nesúhlasný čiastkový posudok k prevádzke baru umiestneného na detskom ihrisku pri obchodnom centre) a iných odborných výkonov. Uskutočnilo sa 2 164 odborných konzultácií pre žiadateľov. K uvedeniu zariadení do prevádzky a k prevádzkovým poriadkom sa vydalo **1 480 rozhodnutí**.

Z vyššie uvedených posudkov bolo 6 nesúhlasných rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky: 3 x zariadenie spoločného stravovania (nezabezpečená tečúca pitná voda, nevytvorené podmienky pre zariadenie), 1 x sklad potravín bez zabezpečenia prívodu tečúcej pitnej vody), 1 x stánok s výrobou zmrzliny bez zabezpečenia prívodu tečúcej pitnej vody a napojenia na kanalizáciu, 1 x výroba a baliareň sušených plodov pre nevhodné dispozičné členenie priestorov.

Vydaných bolo aj 196 rozhodnutí o prerušení konania, v 78 prípadoch bolo konanie zastavené. Z vyššie uvedeného počtu vydaných rozhodnutí boli podané 3 odvolania účastníka konania:

- 1 x odvolanie voči nesúhlasnému rozhodnutiu účastníka konania k uvedeniu výrobné a baliarne sušených plodov do prevádzky, následne bolo vydané súhlasné rozhodnutie k uvedeniu priestorov do skúšobnej prevádzky,
- 2 x odvolanie dotknutých účastníkov konania proti vydanému rozhodnutiu k uvedeniu priestorov kaviarne situovanej v obytnom dome, v 1 prípade bolo rozhodnutie následne odvolacím orgánom potvrdené, v 1 prípade bolo obvolanie postúpené na odvolací orgán, konanie ešte prebieha.

Okrem toho bolo riešené aj odvolanie dotknutých účastníkov konania proti vydanému rozhodnutiu k uvedeniu priestorov kaviarne situovanej v obytnom dome, ktoré bolo doručené na tunajší úrad v r. 2013, rozhodnutie bolo v r. 2014 odvolacím orgánom zrušené a vrátené na nové prejednanie, následne bolo tunajším úradom vydané rozhodnutie k uvedeniu predmetných priestorov do skúšobnej prevádzky.

K viacerým zariadeniam boli riešené námietky dotknutých účastníkov konania, na základe oznámenia o začatí správneho konania vo veci uvedenia priestorov do prevádzky doručeného dotknutým účastníkom konania verejnou vyhláškou. Na základe nedostatočných podaní k posúdeniu projektových dokumentácií sa podávali návrhy na doplnenie podania, resp. prepracovanie projektovej dokumentácie.

K významnejším prevádzkarniam, ktorým boli vydané súhlasné rozhodnutia k uvedeniu priestorov do prevádzky patria tieto nové zariadenia: obchodné centrum Bory Mall, Lamačská brána v Bratislave (prevádzky: supermarket BILLA a ďalšie predajne potravín a zariadenia spoločného stravovania), cukráreň s výrobou na Dobrovského ul. v Bratislave, výrobná cukrárskych a pekárskych výrobkov na Björnsonovej ul. v Bratislave, výrobná výživových doplnkov na ul. Na pántoch v Bratislave, predajňa BILLA v Stupave, výrobná mäsových výrobkov a predajňa v Plaveckom Podhradí, bitúnok s predajňou v Kuchyni, stravovacie zariadenie v areáli Truck centrum v Malackách, domov sociálnych služieb so

stravovacou časťou v Ivanke pri Dunaji, zariadenie pre seniorov Alžbetin dom, Slnčné Jazerá – Juh v Senci.

Niektoré prevádzky boli zrekonštruované a vybavené novým technologickým zariadením: stravovacia prevádzka v Nemocnici Malacky, stravovacie zariadenia Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody na Chorvátskej 3 v Bratislave, vo viacerých predajniach LIDL boli novovybudované priestory na dopekávanie mrazených pekárskych výrobkov.

V zariadeniach spoločného stravovania a predajniach potravín dochádzalo k častým zmenám prevádzkovateľov, niektoré prevádzky spoločného stravovania boli zrušené, napriek tomu sa počet potravinárskych prevádzok v Bratislavskom kraji sústavne zvyšuje.

Banskobystrický kraj

V roku 2014 oddelenia hygieny výživy pripravili podklady pre vydanie **152 záväzných stanovísk** (k návrhom na územné konanie, kolaudáciu a zmenu v užívaní stavby). Vydané bolo jedno nesúhlasné stanovisko k zmene účelu užívania časti stavby (RÚVZ BB). Predmetom posúdenia boli priestory, ktoré mali slúžiť na pestovanie húb, výkup húb, liečivých rastlín, zeleniny, ovocia, lesných plodov a ich následné spracovanie. Pri miestnej ohliadke boli zistené viaceré nedostatky (stavebne nedokončené priestory, nejasné dispozičné členenie, nezabezpečený umývateľný a dezinfikovateľný obklad, nezabezpečené umývateľné podlahy, podlahy bez kanalizačnej vpuste, nechránené odpadové potrubie, chýbajúce umývadlá a technologické vybavenie), ktoré bránili vydaniu súhlasného záväzného stanoviska. Odvolanie účastníka konania podané nebolo.

Ďalej boli pripravené podklady pre **1 254 rozhodnutí** (k návrhom na uvedenie priestorov do prevádzky, zmenu v prevádzkovaní priestorov a na schválenie prevádzkového poriadku). Nesúhlasné rozhodnutie bolo vydané na predajňu potravín (RÚVZ RS) z dôvodu nesúladu priestorov so všeobecne záväznými predpismi; na výrobu nápojov (RÚVZ ZV) z dôvodu nevyhovujúcich technických a priestorových podmienok; na predaj syrov v predajnej ploche veľkokapacitnej predajne (RÚVZ ZV) pre nezabezpečenie plynulej dodávky teplej a studenej pitnej vody; na trvalý stánok na predaj balených potravín a nápojov (RÚVZ ZH), do ktorého prevádzkovateľ nezabezpečil prívod tečúcej teplej vody a na prevádzku herne (RÚVZ ZH), v ktorej prevádzkovateľ nepredložil prevádzkový poriadok, do umývadla inštalovaného v predsieni WC pre zamestnancov nebol zabezpečený prívod tečúcej teplej vody a pre zamestnancov prevádzky nebola zriadená šatňa. Voči rozhodnutiu o uvedení priestorov zariadenia spoločného stravovania do prevádzky bolo podané jedno odvolanie. V 100 prípadoch bolo konanie prerušené a v 29 zastavené.

Najčastejšie boli vydávané rozhodnutia pri zmene prevádzkovateľov zariadení spoločného stravovania (vrátane zariadení poskytujúcich zároveň aj ubytovacie služby) a rozhodnutia k stánkovému a inému ambulantnému predaju potravín a rýchleho občerstvenia počas hromadných akcií. Posudzované boli aj priestory novovzniknutých prevádzkarní či prevádzkarní, umiestnených v priestoroch, ktoré pôvodne slúžili na iný účel.

K významnejším prevádzkarniam v rámci posudzovanej činnosti v priebehu roka 2014 patria novovybudovaný objekt motorestu LUMÍK v obci Slovenské Ďarmoty a novozriadená výrobná pekárskych a cukrárskych výrobkov v existujúcich priestoroch, využívaných v minulosti k podobnému účelu v objekte Kultúrneho domu v Modrom Kameni (obe RÚVZ VK). Jedna z najväčších stavieb kolaudovaných v roku 2014 bol obchodný komplex „TESCO 0.8 k“ v Banskej Štiavnici (RÚVZ ZH). V regióne RÚVZ ZH boli kolaudované aj nové výrobné prevádzky. Jednou z najvýznamnejších bola rekonštrukcia národnej kultúrnej pamiatky „Synagóga“ v Banskej Štiavnici na nový účel využitia „pivovar“.

V zrekonštruovaných priestoroch bola osadená technológia filtrovania a plnenia piva do sudov, zriadené bolo laboratórium, skladovacie priestory a kancelárie. V obci Janova Lehota bola kolaudovaná výrobná syra z kozieho mlieka z vlastného chovu.

Košický kraj

Počas uplynulého roka 2104 boli priebežne vybavované žiadosti fyzických osôb oprávnených na podnikanie a právnických osôb na posúdenie a vydanie záväzného stanoviska alebo rozhodnutia na uvedenie priestorov potravinárskych prevádzok, zariadení spoločného stravovania a predajní kozmetických výrobkov do prevádzky a na schválenie prevádzkových poriadkov zariadení spoločného stravovania. Priebežne boli vybavované aj žiadosti o vydanie záväzného stanoviska na územné konanie stavby, kolaudáciu stavby, zmenu využitia stavby. Medzi najčastejšie posudzované prevádzky, čo sa týka vydávania posudkov, odborných vyjadrení a záväzných stanovísk aj v roku 2014 patrili zariadenia spoločného stravovania.

Počet **súhlasných rozhodnutí: 1 152**, samostatne schválených prevádzkových poriadkov: 22, počet nesúhlasných rozhodnutí: 6. Nesúhlasné rozhodnutia boli vydané z dôvodu: nevyhovujúceho dispozičného členenia zariadení spoločného stravovania (napr. nezabezpečenie šatne pre zamestnancov, záchodov pre konzumentov, vetrania v záchode pre zamestnancov, vstupovanie do záchodu z priestoru určeného na prípravu surovín, nezabezpečenie priestoru na uloženie upratovacích pomôcok a čistiacich prostriedkov).

Nesúhlasné záväzné stanoviská neboli vydané. Z vyššie uvedeného počtu vydaných posudkov neboli podané odvolania.

Prerušenie konania: 150, zastavenie konania: 76, **počet záväzných stanovísk: k územnému konaniu: 26; ku kolaudácii a k zmene v užívaní stavby: 64.**

K významnejším prevádzkam patrí výroba tekutej pasterizovanej vaječnej zmesi a výroba vaječných cestovín, ktoré v roku 20014 v Košickom kraji vznikli na území okresu Spišská Nová Ves. V ostatných okresoch prevádzky širšieho významu nevznikli.

Nitriansky kraj

V zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. boli v roku 2014 vydávané záväzné stanoviská k územnému konaniu, kolaudačnému konaniu a k zmene účelu užívania stavby. Rozhodnutia boli najčastejšie vydávané na uvedenie priestorov do prevádzky, resp. do užívania vrátane schvaľovania prevádzkových poriadkov v ZSS. V rámci územného konania bolo vydaných **48 záväzných stanovísk na územné konanie, 96 záväzných stanovísk ku kolaudačnému konaniu a k zmene v užívaní stavieb**. Rozhodnutí o schválení prevádzkových poriadkov bolo vydaných 20. Do prevádzky bolo uvedených **1 172 nových potravinárskych zariadení**, resp. najčastejšie sa jednalo o zmenu prevádzkovateľa.

Naďalej pretrvávala neúplnosť podaní, čo sa prejavilo v 156 prípadoch prerušením konania a 56 prípadoch zastaveného konania. Poskytnutých bolo celkom 7 336 odborných konzultácií. Pri posudzovacej činnosti oddelenia hygieny výživy spolupracovali s ďalšími oddeleniami RÚVZ všade tam, kde to bolo potrebné.

Kvalita predkladaných prevádzkových poriadkov sa po vypracovaní vzorových prevádzkových poriadkov podstatne zlepšila, čo viedlo k obmedzeniu prerušení konania z tohto dôvodu.

V rámci posudzovacej činnosti nebolo podané ani jedno odvolanie.

Medzi najčastejšie nedostatky v rámci posudzovacej činnosti pred uvedením do prevádzky patrilo:

- neukončenie prevádzky po stavebnej stránke resp. jej okolia,
- nevybavenie prevádzok potrebným a hygienicky vyhovujúcim technickým

a technologickým zariadením,

- nesúlad medzi sortimentnými požiadavkami a prevádzkovými možnosťami (hlavne snaha predávať potraviny v nepotravinárskych prevádzkach),
- neschopnosť predložiť všetky potrebné doklady k zahájeniu činnosti,
- svojvoľné zmeny v dispozičnom členení a v sortimente.

Aj v roku 2014 boli zaznamenané problémy s tzv. polyfunkčnými objektmi, nakoľko stavebník, resp. nájomník nemal pri výstavbe objektu jasný zámer budúceho využitia priestorov a pri zahájení činnosti zo strany nájomníkov t.j. prevádzkovateľov dochádzalo k problémom predovšetkým pri úpravách dispozičného členenia (najčastejšie šlo o malé priestory, resp. bol problém pri zabezpečovaní oddeleného vstupu pre zásobovanie).

Najväčší počet posudzovaných prevádzok pred uvedením do prevádzky tvorili zariadenia spoločného stravovania (598) a najčastejším dôvodom bola zmena prevádzkovateľa.

V roku 2014 boli uvedené do prevádzky priestory hotela Lev v Leviciach po celkovej rekonštrukcii a priestory obchodného centra Ditúria, ktoré prešli nielen rekonštrukciou, ale aj prístavbou a prestavbou. Okrem toho bola vybudovaná nová pálenica a niekoľko nových ambulantných predajných priestorov rýchleho občerstvenia, pizzérie a vinotéky. Z obchodných prevádzok bola uvedená do prevádzky novostavba predajne Supermarket COOP Jednota Nové Zámky v obci Pohronský Ruskov.

Prešovský kraj

V roku 2014 bolo vydaných **1 171 posudkov na uvedenie priestorov do prevádzky**, z toho 659 zariadení spoločného stravovania, 91 výrobní potravín (pestovateľská pálenica, výroba konzervovanej zeleniny a ovocia, výroba cestovín, pestovanie hlivy ustricovej, výroba cukrárskych výrobkov, výroba a rozvoz pizze, výroba zmrzliny, mliekareň, farma nosíc a produkcia vajec, výroba majonézy, mäsovýroba, výroba lahôdkarských výrobkov, mlyn, pivovar), 2 výroby kozmetických výrobkov, 334 predajní potravín, 12 predajní kozmetických výrobkov, 19 skladov, 54 iných prevádzok. Prevádzkový poriadok pre ZSS bol schválený 262 krát a pre výrobu potravín 2 krát. Počet nesúhlasných rozhodnutí: 7 (RÚVZ Stará Ľubovňa, RÚVZ Bardejov, RÚVZ Humenné, RÚVZ Svidník, RÚVZ Vranov nad Topľou) pre nesplnenie požiadaviek potrebných na uvedenie zariadenia do prevádzky.

V rámci vydávania záväzných stanovísk bolo vydaných k územnému konaniu **17 záväzných stanovísk** (9 ZSS, 4 výroba potravín, 4 predaj potravín), ku kolaudačnému konaniu a ku zmene v užívaní stavieb 130 záväzných stanovísk (70 ZSS, 20 výroba potravín, 35 predaj potravín, 5 skladov).

V priebehu správneho konania bolo 70 krát konanie prerušené (32 ZSS, 12 výroba potravín, 25 predaj potravín, 1 iná prevádzka) a v 15 prípadoch bolo konanie zastavené (9 ZSS, 1 výroba kozmetických výrobkov, tabaku a PBU, 4 predaj potravín, 1 iná prevádzka).

Trenčiansky kraj

Na základe podaní rôznych subjektov bolo prešetrovaných a pripravených **1 375 rozhodnutí v správnom konaní** (v tomto nie sú zahrnuté stanoviská, ktoré boli podkladom pre vydanie rozhodnutí pripravovaných oddelením preventívneho pracovného lekárstva a životného prostredia a nie sú tu zahrnuté rozhodnutia o pokute, o opatreniach, náhrade nákladov). V rámci týchto podaní bolo v 89 prípadoch prerušené konanie a v 36 bolo konanie zastavené. Z celkového počtu vydaných rozhodnutí bolo k **uvedeniu zariadení do prevádzky vydaných 1 155 rozhodnutí**, z toho 644 pre zariadenia spoločného stravovania, 121 pre výrobu potravín, 2 pre výrobu kozmetických výrobkov, tabakových výrobkov a predmetov

bežného užívania, 342 pre predaj potravín, 15 pre predaj kozmetických a tabakových výrobkov a predmetov bežného užívania, 17 pre sklady.

Nesúhlasné rozhodnutie k uvedeniu priestorov do prevádzky bolo vydané v 1 prípade a v 1 prípade bolo vydané nesúhlasné rozhodnutie k zmene v prevádzkovaní zariadenia. Dôvodom pre vydanie nesúhlasného rozhodnutia k uvedeniu priestorov do prevádzky bolo nezabezpečenie stáleho prívodu tečúcej teplej a studenej pitnej vody, nevyhovujúce stavebno – technické riešenie a vybavenie zariadenia a nezabezpečenie napojenia na elektrickú energiu. Dôvodom pre vydanie nesúhlasu k zmene v prevádzkovaní zariadenia – rozšírenie činnosti o výdaj pokrmov do prepravných nádob bolo nezabezpečenie priestorov pre vykonávanie tejto činnosti. Voči rozhodnutiam v rámci posudkovej činnosti neboli podané odvolania. **Záväzných stanovísk** bolo vydaných celkom **84**, v rámci územného konania bolo pripravených 43 záväzných stanovísk a v rámci kolaudačného konania 41.

Pri vydávaní rozhodnutí podľa zákona č. 355/2007 Z. z. k uvedeniu priestorov do prevádzky sa prevažne jednalo o zmenu prevádzkovateľa, prípadne o zmenu charakteru prevádzky. K významnejším novootvoreným prevádzkárňam, ktorým bolo vydané rozhodnutie v zmysle vyššie citovanej legislatívy patria:

1. Výroba výživových doplnkov, Nemšová,
2. Výroba mrazených cukrárskych výrobkov v Novom Meste nad Váhom,
3. Minipivovar Trenčín,
4. Obchodné centrum M-park, Považská Bystrica,
5. Výroba a spracovanie mäsa, Nové Mesto nad Váhom.

V ostatných okresoch kraja boli dané do prevádzky len objekty menšieho charakteru a lokálneho významu, alebo sa jednalo o prevádzkarne, kde došlo k zmene prevádzkujúceho subjektu.

Trnavský kraj

V Trnavskom kraji bolo vydaných **1 056 rozhodnutí k návrhom na uvedenie priestorov potravinárskych podnikov**, vrátane uvedenia zariadení spoločného stravovania do prevádzky, k prevádzkovým poriadkom bolo vydaných 8 rozhodnutí. Voči rozhodnutiam neboli podané odvolania. V 1 prípade bolo vydané nesúhlasné rozhodnutie. **Záväzných stanovísk** k územnému konaniu bolo vydaných **38**, ku kolaudácii alebo k zmene v užívaní stavby 88. Podľa zákona o správnom konaní bolo vydaných 240 rozhodnutí, (138 prerušení a 102 zastavení konania) vo veci uvedenia priestorov do prevádzky a vydania osvedčenia o odbornej spôsobilosti.

RÚVZ Trnava v roku 2014 posúdil 413 návrhov na uvedenie priestorov do prevádzky a prevádzkových poriadkov, predložených fyzickými osobami - podnikateľmi a právnickými osobami formou rozhodnutí podľa zákona č. 355/2007 Z. z., ku ktorým bolo vydané rozhodnutie. Nesúhlasné rozhodnutie k predloženým návrhom nebolo vydané. Odvolania voči rozhodnutiam neboli.

Z potravinárskych prevádzok boli do prevádzky uvedené: predajňa TESCO expres v polyfunkčnom objekte v Trnave, kde sa nachádzajú aj ďalšie 2 potravinárske prevádzky, rekonštruované pekárne – dopekánie mrazených polotovarov v spoločnosti Lidl. Z potravinárskych výrobní bola do prevádzky uvedená rekonštruovaná a rozšírená výrobnia mäsových výrobkov KUPEX vo Voderadoch, zameraná najmä na prípravu mäsových polotovarov napr. mrazený kebab. Významnejšie nové výrobné, presahujúce svojím významom hranice regiónu, neboli uvedené do prevádzky. Z obchodných centier bol otvorený areál TMT The Mall v Trnave, v ktorom sa nachádza prevádzka Carrefour, v nej jedna ázijská reštaurácia, cukráreň a dve kaviarne. Otvárajú sa nové predajne výživových doplnkov

s poradenskými centrami výživy, malé predajne potravín, predajne mäsa a údenín, malé vinotéky, zariadenia rýchleho občerstvenia, výdajne pokrmov a pod. V 26 prípadoch boli posudzované návrhy na uvedenie priestorov stánkového ambulatného predaja potravín a rýchleho občerstvenia na podujatiach s hromadnou účasťou. V ostatných prípadoch išlo o posudzovanie jestvujúcich prevádzok, kde išlo najmä o zmenu prevádzkovateľa a menšie nové prevádzky. Ostatné prevádzky sú menšieho významu alebo v nich opakovane dochádza k zmene prevádzkovateľa.

Ako podklad k rozhodovacej činnosti stavebných úradov bolo vydaných 43 záväzných stanovísk žiadateľom k územnému konaniu, zmene užívania stavby a ku kolaudácii. Išlo prevažne o kolaudačné konania malých stavieb alebo zmeny v užívaní jestvujúcich objektov. Spoločnosť Lidl vo svojich 5 prevádzkach vykonala rekonštrukciu pekárne v rámci jestvujúcej stavby predajne potravín a v jednom prípade bol posudzovaný návrh na rekonštrukciu objektu na predajňu potravín v Piešťanoch. Z významnejších návrhov bol posudzovaný návrh na územné konanie pre výstavbu výrobné mäsových výrobkov v Trnave, kolaudácia polyfunkčného obchodného objektu s 4 prevádzkami a niekoľko kolaudácií rekonštruovaných jestvujúcich predajní Jednota COOP.

Podľa zákona o správnom konaní bolo vydaných 149 rozhodnutí, z toho 64 prerušení a 30 zastavení konania vo veci schválenia návrhu na uvedenie priestorov do prevádzky, 55 rozhodnutí o zastavení konania vo veci preskúšania a vydania osvedčenia o odbornej spôsobilosti z dôvodu nedoplnenia podania o správny poplatok a neúčasti na skúške. Pred vydaním rozhodnutia bolo doručených 21 verejných vyhlášok, týkajúcich sa zisťovania stanovísk neznámych účastníkov konania pred vydaním rozhodnutia.

Najčastejšie problémy pri posudzovaní predložených návrhov spočívali v tom, že podania neobsahovali všetky potrebné doklady (kolaudačné rozhodnutie príslušného stavebného úradu, návrhy prevádzkových poriadkov ZSS), v iných prípadoch priestory neboli stavebne dokončené resp. pripravené k uvedeniu do prevádzky. V týchto prípadoch účastníci konania boli vyzvaní na doplnenie svojich podaní, lehota na vydanie rozhodnutia bola predĺžená o 30 dní alebo konanie bolo prerušené. Kladné rozhodnutia boli vydávané až po doplnení podaní resp. po odstránení zistených nedostatkov. Ak návrhy neboli doplnené účastník konania v stanovenom termíne nepožiadaval o pokračovanie v konaní, bolo konanie zastavené.

V roku 2014 na RÚVZ Dunajská Streda v rámci posudkovej činnosti podľa § 13 zákona č. 355/2007 Z. z. na základe predložených podkladov a miestnych šetrení bolo vypracovaných:

- 36 záväzných stanovísk, z čoho 13 bolo vydaných k návrhom na územné konanie a 23 k návrhom na kolaudáciu stavieb resp. k zmenám v ich užívaní. Z celkového počtu záväzných stanovísk sa 17 týkalo posúdenia návrhov na územné konanie a kolaudáciu zariadení spoločného stravovania, 13 stanovísk bolo vypracovaných v súvislosti s výrobňami potravín, 4 stanoviská sa týkali predajní a 2 stanoviská skladov potravín.

- 267 rozhodnutí k návrhom na uvedenie priestorov potravinárskych zariadení do prevádzky, resp. k zmenám v ich prevádzkovaní. K návrhom na uvedenie priestorov zariadení spoločného stravovania vrátane zariadení rýchleho občerstvenia do prevádzky sa vypracovalo 135 rozhodnutí, ktorými súčasne boli schválené aj ich prevádzkové poriadky. 24 rozhodnutí bolo vypracovaných k návrhom na uvedenie priestorov potravinárskych výrobní do prevádzky. K návrhom na uvedenie priestorov potravinárskych predajní do prevádzky bolo vydaných 104 rozhodnutí a k uvedeniu pracovných priestorov skladov 4 rozhodnutia.

- 5 osobitných rozhodnutí o schválení resp. k zmene prevádzkového poriadku zariadenia spoločného stravovania,

- 67 rozhodnutí o prerušení konaní,
- 16 rozhodnutí o zastavení konaní.

Počet iných písomností, súvisiacich s posudkovou činnosťou bol 80 (v 68 prípadoch boli žiadatelia vyzvaní na doplnenie svojich podaní, v 4 prípadoch bolo podanie žiadateľovi vrátené, v 6 prípadoch bola predĺžená lehota na rozhodovanie, v 2 prípadoch boli vypracované stanoviská k zmene integrovaného povolenia a k chránenému pracovisku).

Nesúhlasné rozhodnutia v roku 2014 neboli vydané. V prípade zistenia nedostatkov pri vyšetrovaní žiadostí účastníci konania boli vyzvaní na doplnenie svojich podaní a súčasne bolo konanie prerušené. Kladné rozhodnutia boli vydávané až po doplnení podaní resp. po odstránení zistených nedostatkov. Ak návrhy neboli doplnené a účastník konania v stanovenom termíne nepožiadal o pokračovanie v konaní, resp. ak vzal svoju žiadosť späť bolo konanie zastavené. V 1 prípade sa žiadateľ odvolal proti rozhodnutiu o zastavení konania. Odvolaniu sa vyhovel v rámci autoremedúry.

V rámci posudkovej činnosti v 4 prípadoch spolupracovali s oddelením hygieny životného prostredia, ktorému bolo vybavovanie žiadosti pridelené.

K významnejším prevádzkam, priestory ktorých boli dané do prevádzky v roku 2014 patria: plniareň balenej pitnej vody v Orechovej Potôni, prevádzka na spracovanie rýb v Hubiciach, reštaurácia FARRIER v areáli HYPOARÉNY v Šamoríne, sklad potravín racionálnej výživy a výživových doplnkov v Zlatých Klasoch. Do prevádzky boli ďalej uvedené nové výrobné a predajne zmrzlíny, predajne výživových doplnkov, malé reštaurácie, zariadenia rýchleho občerstvenia, espressá, kaviarne s detským kútikom, predajne potravín, vinotéky, sklady potravín. V ostatných prípadoch išlo o zmenu prevádzkovateľov alebo rozhodnutia boli vydané k zmenám v prevádzkovaní existujúcich zariadení.

Na úseku posudkovej činnosti RÚVZ v Galante bolo podľa § 13 zákona č. 355/2007 Z. z. vydaných 179 rozhodnutí - návrhov na uvedenie priestorov do prevádzky, ďalej bolo vydaných 28 záväzných stanovísk (z toho 5 k návrhom na územné konanie, 11 k zmenám v užívaní stavby, 12 ku kolaudácii stavieb). Zo 193 vydaných rozhodnutí 14 rozhodnutí bolo vydaných za účelom uloženia pokuty (4 x podľa § 57 zákona č. 355/2007 Z. z. a 10 x podľa § 28 zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov).

V r. 2014 bolo uvedených do prevádzky 69 novozriadených zariadení, z toho 50 zariadení spoločného stravovania (2 ZSS uzavretého typu – z toho 1 vyvarujúce, 2 vyvarujúce ZSS otvoreného typu, 22 BRO s celoročnou ako aj so sezónnou prevádzkou, 24 zariadení pre ambulantly predaj), 3 výrobné potravín (1 pražiareň a baliareň kávy, 1 výrobná syrov a mliečnych výrobkov, 1 x výrobná zmrzlíny), 4 sklady, 4 predajne potravín, 3 predajne kozmetiky, 5 x iná prevádzka – 3 x internetový predaj výživových doplnkov a racio potravín, 1 x predaj surového kravského mlieka, 1 x obmedzený predaj pyrotechniky).

K uvedenej problematike bolo poskytnutých 170 konzultácií (z toho 98 konzultácií sa týkalo problematiky ZSS vrátane ambulantly predaja), pre projektantov z dôvodu nesprávneho zapracovávaní požiadaviek platnej legislatívy, najmä pri navrhovaní zariadení spoločného stravovania, ako aj pre fyzické a právnické osoby.

K najvýznamnejším prevádzkam, ktorým boli vydané rozhodnutia na uvedenie pracovných priestorov do prevádzky patria: stravovacie prevádzky uzavretého typu 3 x v Trsticiach, v Sládkovičove a na Kaskádach, 1 x čokoládovňa, 2 x sklady mrazených a chladených potravín, 2 x výrobná oblátok slaných ako aj sladkých, 1 x výrobná syrov, 1 x pražiareň a baliareň kávy, 1 x supermarket, 1 x obchodné centrum Vendo park (1 x drogeria, 1 x kaviareň).

V rámci posudkovej činnosti v roku 2014 bolo podľa zákona o správnom konaní k uvedeniu priestorov do prevádzky pre žiadateľov v pôsobnosti RÚVZ Senica vydaných

celkovo 199 súhlasných posudkov formou rozhodnutia. Z celkového uvedeného počtu bolo vydaných 114 posudkov k prevádzkovaniu zariadení spoločného stravovania, 19 posudkov k výrobe potravín, 55 posudkov k predaju potravín, 7 posudkov k predaju kozmetických výrobkov, tabakových výrobkov, PBU a iných, 2 posudky na sklady potravín, 2 posudky na iné prevádzkarne, 1 nesúhlasný posudok k stánkovému predaju potravín.

Vo veci prerušenia konania bolo vydaných 7 posudkov, 1 posudok na zastavenie konania. Ďalej bolo vydaných celkom 9 záväzných stanovísk na územné konanie k potravinárskym prevádzkarniam, 10 záväzných stanovísk na kolaudačné konanie alebo zmenu v užívaní stavieb a 99 iných výkonov. Spolu bolo poskytnutých 511 odborných konzultácií k uvedenej problematike. Osvedčenie odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností bolo vydaných 318. Konzultácie boli zamerané najmä na problematiku zriaďovania jednotlivých prevádzok, na dodržiavanie hygienických požiadaviek, dodržiavanie zásad správnej výrobných praxe, likvidáciu kuchynského odpadu a v súvislosti s riešením mimoriadnych úloh na úseku oddelenia hygieny výživy.

Posudková činnosť bola zameraná na vydanie rozhodnutí k uvedeniu potravinárskych objektov alebo stavieb do užívania resp. uvedenie priestorov do prevádzky. Rozhodnutia boli vydané v prevažnej miere na už existujúce prevádzkarne, kde nastala len zmena majiteľa alebo prevádzkovateľa.

Najčastejšie nedostatky pri posudzovaní predložených návrhov v rámci posudkovej činnosti spočívali v tom, že predložené návrhy neobsahovali všetky potrebné doklady (kolaudačné rozhodnutie stavebného úradu, prevádzkový poriadok v ZSS), posudzované priestory neboli stavebne dokončené a pripravené k uvedeniu do prevádzky, chýbali doklady o kvalite pitnej vody, ak sa jednalo o prevádzkarne v obciach, kde nie je verejný vodovod. V takýchto prípadoch boli žiadatelia vyzvaní na doplnenie podania, lehota na vydanie rozhodnutia bola predĺžená o 30 dní a konanie bolo prerušené. Kladné rozhodnutia boli vydávané až po doplnení resp. odstránení zistených nedostatkov.

Žilinský kraj

V roku 2014 bolo v Žilinskom kraji vydaných **27 záväzných stanovísk k návrhom na územné konanie**, z toho 1 nesúhlasné záväzné stanovisko na stavebné/územné konanie stavby „Modernizácia filiálky“ predajňa potravín LIDL, Martin, z dôvodu, že z hľadiska ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia nebolo možné s predloženou projektovou dokumentáciou súhlasiť, nakoľko nebolo jasné, v akom rozsahu rekonštruované priestory spĺňajú požiadavky platnej legislatívy SR a EÚ - rozsah uvádzaných zmien a činností v rámci rekonštrukcie priestorov, uvádzané nejasnosti a zjavné nesúlady s platnou legislatívou neboli riešené, **101 záväzných stanovísk k návrhom na kolaudáciu stavieb a k návrhom na zmenu v užívaní stavieb**, 124 rozhodnutí k návrhom prevádzkových poriadkov a **1 239 rozhodnutí k uvedeniu do prevádzky**.

Počet prerušenia konania: 58, a to z dôvodu nepredloženia dokladu o zdravotnej bezchybnosti vody, pre nevykonanie stavebno-dispozičných požiadaviek v potravinárskych zariadeniach v stanovených lehotách, nepredloženia prevádzkového poriadku, nedostatky podania – nepredložené požadované doklady. Zastavenie konania: 88, a to z dôvodu neodstránenie nedostatkov v prevádzke, nedoplnené požadované podklady, odstúpenia od žiadostí, pominutie dôvodu začatia správneho konania na podnet správneho orgánu, neúčast' žiadateľov na preskúšanie z odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností.

V roku 2014 najviac rekonštrukcií bolo zaznamenaných v obchodných reťazcoch COOP Jednota a LIDL v rámci celého kraja.

Prehľad výkonov štátneho zdravotného dozoru je uvedený v tabuľke č. 3.

3.1.2 Kontrolná činnosť

a) kontroly podľa zákona č. 355/2007 Z. z.:

Bratislavský kraj

V zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. bolo v roku 2014 pracovníkmi odboru hygieny výživy vykonaných **1 707 kontrol**. Kontroly boli vykonávané v súvislosti s vydaním rozhodnutí k uvedeniu priestorov do prevádzky (vrátane zariadení, ktorých výkon kontrol patrí do kompetencie orgánov veterinárnej a potravinovej správy) a v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania. Štátny zdravotný dozor v zariadeniach spoločného stravovania bol vykonávaný podľa plánu kontrol vyplývajúceho z kategorizácie jednotlivých zariadení (potravinárske prevádzky vrátane zariadení spoločného stravovania sú rozčlenené podľa druhu a stupňa rizikovosti do 5 kategórií).

V roku 2014 bolo evidovaných 5 197 zariadení spoločného stravovania, ktorých kontrola spadá do kompetencie odboru hygieny výživy. Z uvedeného počtu sa vykonalo v 1 344 zariadeniach spoločného stravovania 2 083 kontrol, z toho 1 253 kontrol podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a 830 kontrol podľa zákona č. 152/1995 Z. z. Pri kontrolách boli zistené nezhody v 151 prevádzkach ZSS.

Kontroly boli zamerané na dodržiavanie požiadaviek platných právnych predpisov týkajúcich sa zariadení spoločného stravovania (prevádzková hygiena, zavedenie systému HACCP, dodržiavanie správnej výrobnéj praxe, monitorovanie CCP, vysledovateľnosť surovín, dodacie listy, skladovanie potravín a manipuláciu s nimi, ako aj spôsob skladovania a likvidácie odpadov).

Banskobystrický kraj

V zariadeniach spoločného stravovania bolo v roku 2014 vykonaných v rámci štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) **1 549 kontrol**, vrátane kontrol pri uvádzaní priestorov do prevádzky. Nezhody, ktoré boli pri kontrolách zistené, boli dôvodom pre uloženie opatrení na mieste podľa § 55 zákona č. 355/2007 Z. z., blokových pokút, ale tiež pokút za správny delikt, uložených rozhodnutím podľa zákona č. 355/2007 Z. z..

Celkove možno zhodnotiť, že hygienická situácia v zariadeniach spoločného stravovania otvoreného typu sa postupne vylepšuje. Viaceré zariadenia prešli celkovou rekonštrukciou, čoho dôsledkom bolo usporiadanie pracovných činností tak, aby na seba nadväzovali. Zariadenia sa tiež modernizujú, opotrebované pracovné plochy sa nahrádzajú nerezovými, inštalujú sa moderné technologické zariadenia (konvektomaty, chladiace stoly, vitríny, ohrevné pulty, výkonné umývačky riadu), vylepšujú sa mikroklimatické podmienky inštalovaním nových vzduchotechnických zariadení. Naďalej sú uvádzané do prevádzky aj nové vyvarujúce zariadenia.

V ZSS uzavretého typu bolo vykonaných spolu 204 kontrol, a to na oddeleniach liečebnej výživy a stravovania v nemocniciach (51 kontrol), v domovoch sociálnej starostlivosti a domovoch dôchodcov (78 kontrol), v zariadeniach kúpeľnej a liečebnej starostlivosti (9 kontrol) a v zariadeniach poskytujúcich závodné stravovanie (66 kontrol). Na oddeleniach liečebnej výživy a stravovania v nemocniciach sú zisťované nedostatky technického rázu, v jednej nemocničnej stravovacej prevádzke prebieha kompletná

rekonštrukcia, ktorou sa pretrvávajúce technické nedostatky, zisťované v minulosti, postupne odstraňujú. V priebehu roku 2014 bolo v zariadeniach sociálnej starostlivosti a v domovoch dôchodcov vykonaných 78 kontrol, boli zisťované nedostatky pri prevoze stravy do výdajní zariadení, spočívajúce v nedodržaní požadovanej limitovanej teploty u niektorých druhov pokrmov.

Pri výkone ŠZD v zariadeniach poskytujúcich závodné stravovanie sú zisťované nedostatky v zavedení a dodržiavaní systému HACCP už len ojedinele. Prevádzkarní poskytujúcich klasické závodné stravovanie naďalej ubúda, buď sa stávajú kombinovanými s otvoreným systémom stravovania alebo ich nahrádzajú výdajne stravy, stále pribúdajú zariadenia otvoreného typu, poskytujúce aj donáškovú službu.

Košický kraj

Kontroly podľa zákona č. 355/2007 Z. z., vrátane obhliadok: **2 588**. V roku 2014 bolo v Košickom kraji spolu vykonaných 4 337 kontrol, pri ktorých bolo zistených celkom 547 nezhôd v 348 kontrolovaných subjektoch z celkového počtu skontrolovaných 2 595 subjektov. Počet evidovaných zariadení spoločného stravovania je 4 231, z ktorých bolo kontrole podrobených 2 079 subjektov, u ktorých bolo vykonaných 3 641 kontrol s celkovým počtom nezhôd 478.

Nitriansky kraj

Na úseku kontrolnej činnosti boli vykonávané hygienické kontroly v zariadeniach spoločného stravovania otvoreného a uzatvoreného typu, v bufetoch a prevádzkach rýchleho občerstvenia. V rámci štátneho zdravotného dozoru bola vykonávaná aj kontrola plnenia uložených opatrení a pokynov, overovanie kvality pitnej vody, na ktorú sú napojené potravinárske prevádzky, šetrenie rôznych podaní a podnetov zo strany spotrebiteľov a konzumentov, resp. odstúpení z iných orgánov, overovanie zdravotnej bezpečnosti potravín a plnenie úloh, ktoré vyplynuli z rýchleho výstražného systému pre potraviny a krmivá (RASFF). Frekvencia a plán kontrol vyplývali z hodnotenia výsledkov vykonávaných kontrol a z následnej kategorizácie prevádzok, pričom bola bratá do úvahy aj epidemiologická situácia a zdravotná bezpečnosť potravín.

Z celkového počtu 5 635 evidovaných zariadení na úseku poskytovania stravovacích služieb otvoreného aj uzavretého typu bolo vykonaných v rámci ŠZD celkom **4 562 kontrol**. Nezhody boli zistené v 521 zariadeniach. Jednalo sa hlavne o nedodržanie prevádzkovej hygieny, nedodržiavanie zásad SVP a HACCP, porušovanie hygienických predpisov pri manipulácii so surovinami, rozpracovanými a hotovými pokrmami a o nedostatky v skladovaní potravín.

V kategórii ostatné prevádzkarne (2 957) bolo vykonaných 933 kontrol. V prevádzkach maloobchodu (724) boli kontroly (1117) vykonané z dôvodu napr. odberov vzoriek potravín, ale aj z dôvodu výkonu ŠZD v súvislosti s epidemickým výskytom žltáčky.

Prešovský kraj

Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. bolo vykonaných **2 919 kontrol** v rámci ŠZD aj v súvislosti s vydaním rozhodnutí a záväzných posudkov.

V územnej pôsobnosti Prešovského kraja je evidovaných 5 356 zariadení spoločného stravovania. V rámci úradnej kontroly bolo vykonaných 3 625 kontrol v 1 837 prevádzkach, pri ktorých bolo zistených 768 nezhôd. Medzi najčastejšie zisťované nezhody patrili nezhody v dodržiavaní zásad SVP a HACCP, v hygiene prevádzky, v osobnej hygiene, v odbornej

spôsobilosti, v zdravotnej spôsobilosti, v označovaní, v pôvode a výsledovateľnosti, v skladovaní, v manipulácii s potravinami, v manipulácii s odpadom.

Trenčiansky kraj

V Trenčianskom kraji bolo v roku 2014 evidovaných 8 143 potravinárskych zariadení, v ktorých sa manipulovalo s potravinami, kozmetickými výrobkami, materiálmi a predmetmi určenými na styk s potravinami. V predmetných zariadeniach bolo vykonaných **2 372 kontrol** podľa zákona č. 355/2007 Z. z. (1 186 kontrol podľa zákona č. 152/1995 Z. z.). Kontrolná činnosť podľa zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia bola vykonaná v súvislosti s uvedením potravinárskych priestorov do prevádzky alebo s vydaním kolaudačného stanoviska a kontrola v zariadeniach spoločného stravovania podľa plánu činností, opakované kontroly pri zistení nedostatkov, kontroly na základe podnetov a výskytu alimentárnych ochorení.

Celkový počet zariadení spoločného stravovania je v kraji 4 221, z ktorých bolo kontrole podrobených 1 207, kde bolo vykonaných 1 730 kontrol podľa zákona č. 355/2007 Z. z., v rámci ktorých bolo zistených 244 subjektov s rôznymi nezhodami. V Trenčianskom kraji je registrovaných 639 zariadení spoločného stravovania poskytujúcich stravovacie služby uzatvorenej skupine konzumentov, v ktorých bolo vykonaných 173 kontrol. Zariadení verejného stravovania je registrovaných 864 a vykonaných bolo 664 kontrol. Zariadení spoločného stravovania bez prípravy pokrmov (hostince, bary a kaviarne) je registrovaných 1 916, vykonaných bolo 502 kontrol. V stánkoch s predajom rýchleho občerstvenia bolo vykonaných 221 kontrol a v stánkoch s predajom rýchleho občerstvenia počas hromadných akcií bolo vykonaných 170 kontrol.

Trnavský kraj

V Trnavskom kraji v rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonávané kontroly v zariadeniach spoločného stravovania podľa plánu úradnej kontroly potravín vypracovaného na kalendárny rok. V zariadeniach, ktoré nepodliehajú dozoru orgánom verejného zdravotníctva len vtedy, keď sa uvádzali do prevádzky. Okrem plánovaných kontrol boli vykonávané na základe usmernení ÚVZ SR mimoriadne cielené kontroly.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo v kraji vykonaných spolu **2 117 kontrol**, v potravinárskych zariadeniach. Z celkového počtu 3 622 zariadení spoločného stravovania bolo preverených 1 229 zariadení a vykonaných 1 558 kontrol, v ostatných zariadeniach a v zariadeniach podliehajúcich úradnej kontrole orgánom veterinárnej a potravinovej správy bolo vykonaných 559 kontrol. Okrem uvedených počtov bolo vykonaných 100 kontrol v zariadeniach, ktoré nie sú evidované v informačnom systéme, napr. v prevádzkach bez povolenia, pri kolaudácii stavieb, v zariadeniach, kde bolo konanie zastavené a iné.

Žilinský kraj

V priebehu roka 2014 bol štátny zdravotný dozor vykonávaný odbornými pracovníkmi oddelení hygieny výživy tak, ako to vyplýva zo zákona č. 355/2007 Z. z. a na základe viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva na rok 2014. Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný na posudzovanie jednotlivých prevádzok pred ich uvedením do prevádzky, na posudzovanie stavieb, objektov a priestorov pred ich samotnou výstavbou, na kontrolu vypracovania a dodržiavania prevádzkových poriadkov, zásad správnej výrobných praxe, vrátane sanitácie a ich verifikáciu v praxi s následnou evidenciou (kvalitatívne preberanie potravín, skladovanie potravín, tepelné opracovanie výdaj pokrmov, uchovávanie pokrmov, manipulácia s odpadom

a pod.), na dodržiavanie osobnej a prevádzkovej hygieny, označovanie hotových pokrmov na jedálnych lístkoch.

Pri zistení porušení ustanovení zákona č. 355/2007 z. z. a všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie boli pri výkone štátneho zdravotného dozoru uložené sankčné opatrenia.

V rámci posudzovania jednotlivých prevádzok pred ich uvedením do prevádzky a posudzovania stavieb, objektov a priestorov bolo vykonaných 1 464 kontrol. Celkom bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonaných **2 855 kontrol**, z toho bolo vykonaných: v zariadeniach spoločného stravovania, vrátane hromadných akcií 2 126 kontrol, vo výrobníach a skladoch potravín 101 kontrol a v distribučnej sieti 628 kontrol.

b) kontroly podľa zákona o ochrane nefajčiarov

Bratislavský kraj

V roku 2014 pracovníci odboru hygieny výživy vykonali **320 kontrol** podľa zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 377/2004 Z. z.“). Z uvedeného počtu bolo 32 kontrol vykonaných na základe podnetov, z toho 8 podnetov bolo opodstatnených a 18 neopodstatnených, v 6 prípadoch nebolo možné zistiť opodstatnenosť alebo neopodstatnenosť podnetu. Na základe zistených nedostatkov boli v roku 2014 uložené 4 pokuty v celkovej sume 2 500 € podľa § 10 ods. 7 zákona č. 377/2004 Z. z. - za porušenie § 7 ods. 1 písm. h) zákona č. 377/2004 Z. z. Okrem toho v roku 2014 nadobudli právoplatnosť 2 pokuty v sume 1 000 €, ktoré boli uložené v roku 2013.

Banskobystrický kraj

V priebehu roka 2014 nad dodržiavaním zákona č. 377/2004 Z. z. v zariadeniach spoločného stravovania bolo celkom vykonaných **1 434 kontrol**, pri ktorých neboli zisťované nedostatky. V Žiari nad Hronom bola vykonaná cieľená kontrola zariadení spoločného stravovania v spolupráci s odborným zamestnancom z ÚVZ SR Bratislava.

Košický kraj

Kontroly nad dodržiavaním zákona č. 377/2004 Z. z. boli vykonávané priebežne v zariadeniach spoločného stravovania s výrobou prípravou a podávaním pokrmov a nápojov, pričom bolo vykonaných **826 kontrol**.

Nitriansky kraj

V rámci ŠZD bola vykonávaná aj kontrola dodržiavania zákona č. 377/2004 Z. z.. V roku 2014 bolo v tejto súvislosti vykonaných **2 711 kontrol**. V 5 zariadeniach boli zistené nedostatky, ktoré boli prevádzkovateľmi v stanovenom termíne odstránené, v súvislosti s fajčením boli šetrené 2 podnety (1 x neopodstatnený, 1 x opodstatnený – uložená pokuta 1000 eur, odvolanie bolo potvrdené, pokuta zaplatená).

Prešovský kraj

Podľa zákona č. 377/2004 Z. z. bolo vykonaných celkom **1 610 kontrol** v zariadeniach spoločného stravovania otvoreného typu, uzatvoreného typu, bufetoch a predajniach. Pri kontrolách nebolo zistené porušenie zákona o ochrane nefajčiarov.

Trenčiansky kraj

Podľa zákona č. 377/2004 Z. z. bolo vykonaných **767 kontrol** so zameraním na zariadenia spoločného stravovania a obchodné centrá. Z uvedeného počtu 5 kontrol bolo z nezhodami. Nezhody boli zistené, v zariadeniach – kaviarňach, ktorých súčasťou činnosti je podávanie pokrmov rýchleho občerstvenia a cukrárskych výrobkov, pričom nebol dodržiavaný zákaz fajčenia podľa § 7 ods. 1 písm. h) zákona č. 377/2014 Z. z..

Trnavský kraj

V Trnavskom kraji počas roka 2014 sa priebežne v rámci štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania, ale aj cielene kontrolovalo dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z. z.. Spolu bolo vykonaných **1 099 kontrol**. RÚVZ Trnava zistilo v 4 prípadoch porušenie podmienok a zákazov fajčenia v zariadeniach spoločného stravovania a preto bolo v týchto 4 prípadoch zahájené správne konanie vo veci uloženia pokuty. Rozhodnutia sa stali počas roka právoplatné, 3 pokuty boli uhradené. Ostatné RÚVZ v kraji nezistili porušenie zákona.

Žilinský kraj

V rámci kontroly dodržiavania zákona č. 377/2004 Z. z. bolo vykonaných **2 164 kontrol**, pričom kontroly boli vykonávané v rámci štátneho zdravotného dozoru. Pri 3 kontrolách zistil RÚVZ Žilina porušenie zákona č. 377/2004 Z. z. a boli uložené 4 pokuty v sume 2 500 eur. Kontroly boli zamerané na:

- dodržiavanie zákazu fajčenia v zariadeniach spoločného stravovania s prípravou a podávaním pokrmov, okrem tých, ktoré majú oddelenú časť pre fajčiarov,
- dodržiavanie zákazu fajčenia v prevádzkach rýchleho občerstvenia,
- dodržiavanie zákazu fajčenia v predajniach, na pracoviskách (výrobne a pod.),
- šetrenie podnetov v obchodných centrách.

c) Kontroly na základe podnetov / sťažností:

Orgány verejného zdravotníctva v roku 2014 prijali celkom **1 014** písomných **podnetov**, z ktorých **398** (39 %) bolo vyhodnotených ako **opodstatnených**, **422** (42 %) ako **neopodstatnených** a v prípade 208 podnetov nebolo možné dokázať opodstatnenosť, resp. boli odstúpené na doriešenie. Keďže ťažisko orgánov verejného zdravotníctva pri výkone úradnej kontroly tvoria zariadenia spoločného stravovania, 73 % prijatých podnetov sa týkalo týchto zariadení. Najčastejším predmetom podnetov boli nedostatky v prevádzkovej a osobnej hygiene, nesprávna manipulácia so surovinami, polotovarmi, potravinami a hotovými pokrmami, vykonávanie epidemiologicky rizikových činností bez odbornej a zdravotnej spôsobilosti, výskyt hmyzu a hlodavcov a porušovanie zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov.

Tabuľka č. 1 Prehľad a vyhodnotenie prijatých podnetov

	Celkový počet podaní	Opodstatnené	Neopodstatnené	Nebolo možné dokázať, odstúpené
Zariadenia spoločného stravovania	742	331	342	75
Výrobcovia	48	13	10	25
Dopravcovia a distribútori	22	6	9	14
Hypermarkety, supermarkety	43	11	5	28
Malé a stredné predajne	113	22	42	49
Baliarne	1	0	0	1
Iné	45	15	14	16
SPOLU	1 014	398	422	208

Bratislavský kraj

V roku 2014 bolo riešených celkovo **214 podnetov**, 90 z nich bolo opodstatnených, 92 neopodstatnených a v 35 prípadoch nebolo možné dokázať opodstatnenosť resp. podnety boli postúpené na iný úrad.

Z uvedeného počtu bolo 199 podnetov poukazujúcich na nedostatky v zariadeniach spoločného stravovania, a to najmä: nedostatočnú prevádzkovú a osobnú hygienu, výskyt tráviacich ťažkostí po konzumácii hotových jedál a pokrmov rýchleho občerstvenia, cudzích predmetov v pokrmoch, hluk z prevádzok, prienikov pachov z pripravovaných pokrmov do okolitého obytného prostredia, porušovanie zákona č. 377/2004 Z. z.. Z uvedeného počtu bolo 85 podnetov opodstatnených, 88 neopodstatnených, v 29 prípadoch nebolo možné dokázať opodstatnenosť podnetu, resp. bol podnet odstúpený na iný úrad.

Ďalších 15 podnetov sa týkalo nedostatkov v iných potravinárskych prevádzkach (výrobcovia, distribútori, hypermarkety, predajne, baliarne). Z uvedeného počtu bolo 5 podnetov opodstatnených, 4 neopodstatnené a v 6 prípadoch nebolo možné dokázať ich opodstatnenosť resp. boli podnety odstúpené na vecne a miestne príslušný úrad.

V opodstatnených prípadoch boli prevádzkovateľom, resp. zodpovedným pracovníkom uložené sankčné postihy a uložené nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

Banskobystrický kraj

Orgány verejného zdravotníctva v roku 2014 prijali celkom **111 písomných podnetov**, z ktorých 40 bolo vyhodnotených ako opodstatnených, 35 ako neopodstatnených a u 36 podnetov nebolo možné dokázať opodstatnenosť, resp. boli odstúpené na doriešenie.

Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. bolo šetrených 65 podnetov, z toho bolo 37 podnetov opodstatnených, vo väčšine prípadov išlo o nedostatky v prevádzkovej hygiene, v osobnej hygiene, skladovaní surovín, o nesprávnu manipuláciu so surovinami a hotovými pokrmami, prevádzkovanie zariadení bez kladného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva. Riešené

boli aj podnety poukazujúce na nadmerný hluk, najmä v nočných hodinách v zariadeniach spoločného stravovania.

Podľa zákona č. 152/1995 Z. z. bolo šetrených 10 podnetov, z toho boli 3 podnety opodstatnené, išlo o nedostatky v osobnej a prevádzkovej hygiene, v skladovaní, v manipulácii s potravinami a pri ich predaji.

V prípade opodstatnených podnetov boli udelené blokové pokuty, ale aj pokuty za správny delikt uložené rozhodnutím podľa zákona č. 355/2007 Z. z., pri zistení závažných hygienických nedostatkov bolo nariadené uzatvorenie prevádzky opatrením na mieste podľa § 55 ods. 2 písm. g) zákona č. 355/2007 Z. z..

Košický kraj

Celkový počet podnetov bol **156** (počet opodstatnených: 34, neopodstatnených: 87, čiastočne opodstatnených: 3, postúpených - 32), z toho podľa zákona č. 355/2007 Z. z.: 90.

Predmetom podnetov prešetrených podľa zákona č. 355/2007 Z. z. bolo nedodržanie hygienických požiadaviek pri výrobe pokrmov, podávanie pokazených, studených a nekvalitných pokrmov a nápojov (čapované pivo) ZSS, prítomnosť cudzích predmetov v pokrme a nápoji, používanie surovín na prípravu pokrmov po uplynutí dátumu spotreby, zdravotné problémy po konzumácii pokrmov a nekvalitného (pančovaného) alkoholu, podávanie cukrárskych výrobkov v ZSS vyrobených doma, nedostatky v prevádzkovej hygiene, nedostatočné odvetranie priestorov zariadení spoločného stravovania, rušenie pohody bývania (hluk, zápach) zo ZSS a predajní potravín, nedostatky v osobnej hygiene zamestnancov, zamestnávanie zamestnancov bez odbornej a zdravotnej spôsobilosti a tiež chorej zamestnankyne, výskyt škodcov – hlodavcov v prevádzkach, prevádzkovanie potravinárskych zariadení bez súhlasného rozhodnutia a navyše bez vytvorenia podmienok, podnety šetrené podľa zákona č. 152/1995 Z. z. sa týkali predaja pokazených cukrárskych výrobkov, nekvalitného výrobku určeného na osobitné výživové účely (piškóty, pirohy), predaja potravín na osobitné výživové účely po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti, nevyhovujúcej manipulácie s kornútkami na zmrzlinu, opakovaného používania jednorazových lyžičiek, nekvalitný chlieb dodávaný do DSS, klamlivej reklamy výživového doplnku formou internetového predaja, predlžovania dátumu spotreby vyrábaných obložených pekárenských výrobkov, predaja cukrárskych výrobkov po uplynutí dátumu spotreby, nesprávneho označenia výživového doplnku.

Nitriansky kraj

V roku 2014 bolo riešených celkovo **117 podnetov**, z ktorých bolo 45 opodstatnených, 50 neopodstatnených a v 22 prípadoch nebolo možné dokázať opodstatnenosť resp. podnety boli postúpené na iný úrad. Najviac podnetov sa týkalo zariadení spoločného stravovania – 78 podnetov. Z tohto bolo 38 opodstatnených (v roku 2014 bolo viac podnetov ako v roku 2013).

Najviac podnetov sa týkalo nedodržania prevádzkovej hygieny a predaja tovaru po dobe spotreby. Šetrením neboli vždy preukázané nedostatky na úseku prevádzkovej hygieny a taktiež nie vždy bol preukázaný aj predaj tovaru po dobe spotreby. Ďalšie podnety sa týkali nevyhovujúcich podmienok prípravy a predaja pokrmov. Niektoré podnety boli odstúpené z Inšpektorátu obchodnej inšpekcie alebo z RVPS. Boli aj také podnety, ktoré sa týkali výroby a predaja pokrmov zo surovín bez dokladov o ich pôvode a porušovania zásad platnej legislatívy pri ich výrobe. Prevažne boli tieto podnety opodstatnené. V 2 prípadoch bolo poukázané aj na nesprávnu manipuláciu s biologickým odpadom (jeho skladovanie na nesprávnom mieste). V 5 prípadoch šlo o podnety týkajúce sa šírenia hluku z prevádzok ZSS. V 1 prípade šlo o poukazovanie na poškodzovanie životného prostredia – odstavenie

prevádzky od žumpy a vypúšťanie obsahu do pôdy (opodstatnené). V 1 prípade sa jednalo o zdravotné komplikácie po konzumácii pokrmu a na nevyhovujúcu prevádzkovú hygienu (opodstatnený).

Prešovský kraj

Kontroly na základe podnetov/sťažností - celkový počet prijatých **podnetov 84**, z toho opodstatnených 22, neopodstatnených 49, 13 podnetov bolo odstúpených vecne a miestne príslušným kontrolným orgánom,

Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. boli riešené podnety týkajúce sa tráviacich ťažkostí po konzumácii pokrmov, zvýšenej hlučnosti v životnom prostredí z prevádzky ZSS, rušenia nočného klľudu, nedostatočnej hygieny pri príprave a výdaji pokrmov, nedostatočnej prevádzkovej hygieny v zariadení spoločného stravovania, prevádzkovania bez vydaného rozhodnutia k uvedeniu priestorov do prevádzky, zlej manipulácie s požívatinami, zlého skladovania potravín, nedodržania chladiaceho reťazca, fajčenia v prevádzke, nevhodnej skladby jedálneho lístka, nevyhovujúceho stavu WC pre hostí, používania nevhodných tukov na smaženie.

Podľa zákona č. 152/1995 Z. z. boli riešené podnety týkajúce sa predaja potravín nesprávne označených alebo klamlivo označených, internetového predaja, tráviacich ťažkostí po konzumácii cukroviniek zakúpených v obchodnej sieti, zlej kvality a nevyhovujúceho zloženia kuchynskej soli, predaja nekvalitného alkoholu, používania nekvalitných a starých surovín na prípravu kebabu.

Trenčiansky kraj

Kontroly na základe podnetov/sťažností: celkovo bolo v sledovanom období riešených **133 podnetov**. Výkonom kontroly bolo zistené, že 53 podnetov bolo opodstatnených, 51 neopodstatnených a v 29 prípadoch nebola vyjadrená ich oprávnenosť a podnety boli odstúpené miestne a vecne príslušnému správne orgánu na doriešenie. Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. bolo riešených 80 podnetov, podľa zákona č. 152/1995 Z. z. bolo riešených 26 podnetov a 6 podnetov, v ktorých bolo poukázané na nedodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov (porušovanie zákazu fajčenia, prenikanie cigaretového dymu do okolitého prostredia), boli riešené podľa zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov. Predmetom šetrenia najčastejšie bolo oznámenie nedostatkov v prevádzkovej a osobnej hygiene, nevyhovujúca kvalita pokrmov a zdravotné ťažkosti spotrebiteľov po konzumácii pokrmov v zariadení spoločného stravovania, predaj potravín po uplynutí doby spotreby, rozvoz pokrmov za nevyhovujúcich hygienických podmienok, obťažovanie hlukom šíriacim sa z prevádzok a prevádzkovanie zariadení spoločného stravovania bez súhlasného rozhodnutia miestne a vecne príslušného orgánu verejného zdravotníctva.

Pri zistení nedostatkov v rámci kontrolnej činnosti boli uložené opatrenia na mieste alebo boli prejednané s účastníkmi konania.

Trnavský kraj

Na regionálne úrady verejného zdravotníctva v Trnavskom kraji bolo doručených **72 podnetov**, týkajúcich sa činnosti v potravinárskych zariadeniach, ktoré boli zaradené do plánu výkonu štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly. Z celkového počtu bolo opodstatnených 41 podnetov, neopodstatnených 19 podnetov, 12 podnetov bolo odstúpených na príslušný správny orgán, resp. sa nedali vyhodnotiť.

Podnety v ZSS sa týkali najmä nedostatočnej prevádzkovej hygieny, nevyhovujúceho označenie jedál na jedálnom lístku, podávania starých a nekvalitných pokrmov a používanie

potravín po dobe spotreby, nekvalitné pokrmu, nadmerného hluku šíriaceho sa z prevádzok pri produkcii hudby a akciách s hromadnou účasťou, porušovanie zákona o ochrane nefajčiarov, neúplne alebo žiadne označovanie potravín v štátnom jazyku a výskytu hmyzu. Takisto aj na prevádzkovanie zariadenia bez kladného rozhodnutia na uvedenie priestorov do prevádzky. V podnetoch bolo poukázané na klamlivú reklamu a nesprávne označovanie výživových tvrdení na výživových doplnkoch. V iných boli podnety na internetový predaj, resp. nesprávne označovanie, resp. na iné výživové doplnky, vykonávanie a predaj domácich zabíjačiek.

Žilinský kraj

V Žilinskom kraji bolo v roku 2014 prijatých celkom **138** písomných **podnetov**, z ktorých 68 bolo vyhodnotených ako opodstatnených, a 52 ako neopodstatnených, z toho bolo 18 podnetov z hľadiska vecnej a miestnej príslušnosti z časti odstúpených na doriešenie.

Podnety sa týkali dodržiavania hygienických požiadaviek - nedostatočná prevádzková a osobná hygiena, nevyhovujúca kvalita podávanej stravy, zdravotné problémy po konzumácii hotovej stravy, nedodržiavanie teploty vydávaných pokrmov, predaj čapovaných nápojov pochybnej kvality a nalievanie alkoholických nápojov v predajni potravín, predaj potravín po uplynutí dátumu spotreby a dátumu minimálnej trvanlivosti, predaj senzorycky nevyhovujúcich potravín, predaj neschválených produktov, nevyhovujúca kvalita pitnej vody, pohyb domácich zvierat v predajni potravín, označovanie potravín a výživových doplnkov, obťažovanie hlukom a zápachom z prevádzky, nedodržiavanie zákazu fajčenia v obchodných centrách, prevádzkovanie zariadení bez rozhodnutia RÚVZ a bez funkčných hygienických zariadení pre zákazníkov, likvidácia prepáleného oleja.

3.2 Úradná kontrola

Úradné kontroly vykonávali pracovníci odborov a oddelení hygieny výživy podľa aktualizovaného plánu kontrolnej činnosti vypracovaného podľa Plánu úradnej kontroly orgánov verejného zdravotníctva v roku 2014 v súlade s nariadením (ES) č. 882/2004 Európskeho parlamentu a Rady o úradných kontrolách uskutočňovaných za účelom zabezpečenia overenia dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá a podľa kompetencií uvedených v § 23 ods. 2 zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v platnom znení. Kontrolované bolo splnenie hygienických požiadaviek ustanovených v nariadení ES č. 852/2004 o hygiene potravín, v zákone č. 152/1995 Z. z., v Potravinovom kódexe SR.

Úradné kontroly potravín boli vykonávané v potravinárskych prevádzkach spadajúcich do pôsobnosti orgánov verejného zdravotníctva podľa § 23 ods. 1) zákona č. 152/1995 Z.z o potravinách v znení neskorších:

- hotových pokrmov a jedál s obsahom potravín živočíšneho pôvodu a s obsahom potravín rastlinného pôvodu vyrábaných a/alebo podávaných v prevádzkarniach spoločného stravovania a na predajných miestach (napr. hypermarkety, stánky s rýchlym občerstvením, hromadné podujatia: jarmoky, trhy a pod.),
- vo vzťahu k epidemiologicky rizikovým činnostiam osôb vo výrobe, manipulácii a umiestňovaní na trh,
- výživových doplnkov, materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami, potravín určených na osobitné výživové účely, ako aj detskej výživy a dojčenskej výživy,
- nových potravín,

- z hľadiska používania zdrojov ionizujúceho žiarenia na ožarovanie potravín a kontroly dodržiavania zákazu pridávania rádioaktívnych látok do potravín,
- v súvislosti s prídavnými látkami do potravín,
- potraviny na báze GMO,
- ostatné potraviny z hľadiska zdravotnej bezpečnosti.

Pri výkone kontrol bola sústredená pozornosť najmä na:

1. na stavebno – technický stav prevádzkarne, na pracovné prostredie, strojno - technologické vybavenie, skladovanie, expedíciu, dopravu, manipuláciu s polotovarmi, hotovými výrobkami, analýzu postupov pri príprave a spracovaní potravín, označovanie potravín
2. vyhodnotenie postupov SVP, analýzu rizík a kritických kontrolných bodov v súlade s požiadavkami platnej legislatívy,
3. preverenie všetkých systémov kontroly, ktoré sú spracované prevádzkovateľmi,
4. preverenie písomných materiálov a ostatnej evidencie,
5. samotný výkon kontrol vlastnými meracími prístrojmi, porovnanie meraní uskutočnených prístrojmi, ktoré používajú prevádzkovatelia,
6. osobitná pozornosť bola venovaná materiálom a predmetom, ktoré prichádzajú do styku s potravinami táto časť bola realizovaná podľa samostatnej osnova, zaslanej z RÚVZ Poprad.

Okrem činností realizovaných podľa plánov kontrol a plánov odberu vzoriek boli plnené i mimoriadne úlohy MZ SR a ÚVZ SR.

3.2.1 Úradná kontrola v potravinárskych podnikoch vyrábajúcich a manipulujúcich s lahôdkarskými výrobkami, cukrárskymi výrobkami, zmrzlinou, minerálnymi, pramenitými vodami a balenou pitnou vodou, potravinami na osobitné výživové účely, výživovými doplnkami, prídavnými látkami, arómami

Zistené boli nasledujúce počty nezhôd:

- v dodržiavaní zásad SPV, HACCP – 81
- v priebežnom vzdelávaní zamestnancov – 11
- v hygiene prevádzky – 46
- v osobnej hygiene – 32
- v odbornej spôsobilosti – 46
- v zdravotnej spôsobilosti – 17
- v označovaní – 88
- vo výživových a zdravotných tvrdeniach – 11
- v potravinách po dátume spotreby/dátume min. trvanlivosti – 25
- v overovaní pôvodu potravín, výsledovateľnosti – 24
- v skladovaní potravín – 34
- v manipulácii s potravinami – 69
- v manipulácii s odpadom a jeho kategorizačným zariadením – 4
- iné – 111

Najviac nezhôd bolo zistených pri výrobe a manipulácii so zmrzlinou (318 nezhôd), s cukrárskymi výrobkami (152 nezhôd) a s potravinami na osobitné výživové účely, najmä výživovými doplnkami (79 nezhôd). Najväčší počet nezhôd bol zistený v súvislosti s označovaním potravín, dodržiavaním zásad SPV a HACCP v manipulácii s potravinami.

Výskyt nezhôd pri výrobe a manipulácii s lahôdkarskými výrobkami, cukrárskymi výrobkami, zmrzlinou, minerálnymi a pramenitými vodami, výživovými doplnkami, prídavnými látkami, obalmi a materiálmi prichádzajúcimi do styku s potravinami

- **v hygiene prevádzky** - steny s popraskanou omietkou; opotrebovaný náter chladiaceho zariadenia; opotrebované regály v skladoch; pleseň na stenách;
- **v osobnej hygiene** - práca so šperkmi na rukách; umelé a nalakované nechty;
- **odbornej spôsobilosti** – chýbajúce doklady o odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností;
- **v zdravotnej spôsobilosti** – chýbajúce doklady o zdravotnej spôsobilosti;
- **v overovaní pôvodu potravín** – nezabezpečená výsledovateľnosť výrobkov; neohlásený internetový predaj výživových doplnkov; suroviny s označením iba v cudzom jazyku; suroviny bez nadobúdacích dokladov;
- **v označovaní potravín** – neoznačené alergény, nezabezpečenie doplnkového označovania azofarbív, neoznačené suroviny a polotovary;
- **v skladovaní potravín** – spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín; potraviny nechránené pred kontamináciou; uchovávanie potravín pri nevyhovujúcej teplote; predaj potravín po dobe spotreby resp. minimálnej trvanlivosti;
- **v manipulácii s potravinami** – nevhodná manipulácia s potravinami; nepoužívanie pracovných pomôcok; manipulácia s výrobkami bez použitia ochranných osobných prostriedkov; kríženie čistej a nečistej časti prevádzky; neoznačené pracovné plochy; zamieňanie pracovných plôch;
- **v manipulácii s odpadom** – nevhodné odstraňovanie odpadov; nesprávna kategorizácia odpadu; zhromažďovanie odpadu do nevhodných nádob;
- **v priebežnom vzdelávaní zamestnancov potravinárskych prevádzok** - nerealizované vzdelávanie;
- **v dodržiavaní zásad SVP, HACCP** – nedodržiavanie stanovených technologických postupov; nevykonávanie monitoringu CCP; nevedenie evidencie o monitoringu CCP; nevedenie evidencie o dennej produkcii výrobkov; dokumenty SVP nedostatočne zavedené do praxe; nedostatočne vypracovaná dokumentácia; nevedenie záznamov o technologickom postupe výroby zmrzliny; nevedené záznamy o vykonávanej sanitácii výrobných priestorov; neverovanie zdravotnej neškodnosti vlastných výrobkov.

Úradná kontrola materiálov a predmetov určených na styk s potravinami v roku 2014

Národné referenčné laboratórium (NRL) pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami vykonávalo v roku 2014 laboratórne vyšetrenia materiálov a predmetov určených na styk s potravinami v súlade s plnením viacročného plánu úradných kontrol podľa Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004. Plán úradných kontrol bol cielene zameraný na výrobky dostupné na našom trhu, u ktorých sa definovali špecifické kritériá rizikovosti na základe legislatívnych požiadaviek, hlásení RASFF a našich dlhoročných skúseností s posudzovaním výrobkov určených na styk s potravinami.

Odbery vzoriek boli organizované jednotlivými RÚVZ v SR podľa stanoveného časového harmonogramu. Vzorky odobraté jednotlivými RÚVZ boli cielene laboratórne vyšetrené v možných rizikových ukazovateľoch v závislosti od materiálového zloženia materiálov a predmetov určených na styk s potravinami.

Druhy odoberaných vzoriek a sledované rizikové ukazovatele v roku 2014

A : Materiály a predmety určené na styk s potravinami	Sledované rizikové ukazovatele
melamínové kuchynské pomôcky	formaldehyd, melamín
nylonové kuchynské pomôcky	primárne aromatické amíny
sklenené poháre s farebnou potlačou zasahujúcou do ústneho okraja	Cd, Pb
iné výrobky zo skla (misy, taniere, atď.)	Cd, Pb
keramické výrobky	Cd, Pb
kovové výrobky	Cd, Pb, Cr, Ni, Sb, Hg, As + ďalšie kovy
silikónové kuchynské výrobky	prchavé látky, primárne aromatické amíny, estery kys. ftalovej

Úradné kontroly boli realizované podľa samostatného metodického pokynu, ktorý obdržali všetky RÚVZ v SR.

Miesta odberov boli nasledujúce: veľkoobchod, maloobchod, dovozcovia, distribútori, výrobcovia, potravinársky priemysel/prevádzky. Ako prioritné miesta odberov boli určené dovozcovia a veľkoobchod.

Ku každej odobranej vzorke bol vyplnený záznam o úradnej kontrole. Zároveň sa s odbermi vzoriek vykonávali aj inšpekcie zamerané na: skladovanie, zavedenie správnej výrobných praxe (v priemysle potravinárskych obalov a keramických výrobkov) a dostupnosť dokumentácie v súlade s platnou legislatívou (vyhlásenie o zhode, podporná dokumentácia k vyhláseniu o zhode).

Úradné kontroly v roku 2014 prebiehali v týchto fázach:

1. Úradné kontroly s odberom vzoriek (časový harmonogram A)
2. Úradné kontroly bez odberu vzoriek
3. Monitoring a odber materiálov a predmetov určených na styk s potravinami, ktoré sú použité ako reklamné predmety na podporu predaja potravinárskych výrobkov, časopisov atď.
4. Monitoring používania aktívnych a inteligentných materiálov a predmetov
5. Výkon auditov SVP u výrobcov materiálov a predmetov určených na styk s potravinami

Výskyt a analýza nezhôd

I. Vyhodnotenie úradných kontrol s odberom vzoriek

Úradné kontroly s odberom vzoriek boli realizované v súlade s časovým harmonogramom.

a) *Chemické vyšetrenie*

Celkovo bolo chemicky vyšetrených 65 výrobkov (celkovo bolo vyšetrených 108 vzoriek v 237 ukazovateľoch a bolo vykonaných 535 analýz).

Z toho **2 výrobky** laboratórnym vyšetrením nespĺnili požiadavky piatej hlavy druhej časti Potravinového kódexu Slovenskej republiky – Materiály a predmety určené na styk s potravinami.

Požiadavky bezpečnosti nespĺnili nasledujúce výrobky:

- *plastový box na potraviny*

počet nezhôd: 1 dôvod nezhody: vyluhovateľnosť pigmentov

- **kovový obedár**

počet nezhôd: 1 dôvod nezhody: zmena vzhľadu

Príslušnými RÚVZ boli prijaté opatrenia na trhu na ochranu zdravia spotrebiteľa.

b) Mikrobiologické vyšetrenie

Mikrobiologicky bolo vyšetrených celkovo 5 vzoriek obalových materiálov, pričom všetky splnili požiadavky prílohy č. 19 k štvrtej hlave druhej časti Potravinového kódexu Slovenskej republiky – Mikrobiologické požiadavky na potraviny a na obaly na ich balenie.

c) Pôvod výrobkov

Z vyplnených záznamov o úradnej kontrole odobraných výrobkov vyplýva, že zo 65 výrobkov malo 39 výrobkov deklarovaný pôvod v krajinách EÚ, 25 výrobkov pochádzalo z tretích krajín a 1 výrobok nemal uvedený pôvod.

Pôvod výrobkov

Pôvod výrobkov	Počet
EÚ	39
Tretie krajiny	25
Nezistený/neudaný	1

d) Miesto odberov

Z vyplnených záznamov vzoriek vyplýva, že boli približne rovnomerne odobrané na odporúčaných miestach.

Miesto odberov

Miesto odberov	Celkový počet odberov
maloobchod (iný ako hypermarket)	21
sklady, veľkosklady	5
hypermarkety	28
maloobchod (typ lacné predajne)	10
potravínarský priemysel	0
priemysel obalových a keramických výrobkov	1

e) Skladovanie

U žiadneho zo sledovaných výrobkov neboli zistené nedostatky v skladovaní.

f) Kontrola dokumentácie

Vyhlásenie o zhode bolo predložené k 52 výrobkom. Podporná dokumentácia bola predložená k 28 výrobkom.

II. Vyhodnotenie úradných kontrol bez odberu vzoriek

Úradné kontroly bez odberu vzoriek boli vykonávané v priebehu roka 2014. Celkovo bolo vykonaných 284 kontrol v 143 prevádzkach, z toho 135 kontrol bolo vykonaných v potravinárskych prevádzkach a 8 u výrobcov obalových materiálov. Je možné konštatovať, že

vyhlásenia o zhode a podporná dokumentácia boli preložené v súlade s metodickým pokynom avšak obsahová stránka vyhlásení o zhode bola v mnohých prípadoch nepostačujúca vzhľadom na legislatívne požiadavky.

III. Monitoring a odber materiálov a predmetov určených na styk s potravinami, ktoré sú použité ako reklamné predmety na podporu predaja potravinárskych výrobkov, časopisov atď.

V priebehu roku 2014 boli odobraté 2 výrobky (sklenené šálky), ktoré boli predávané spolu s potravinami ako darčkové predmety na podporu predaja. Všetky tieto výrobky vyhoveľi v sledovaných ukazovateľoch (Cd, Pb).

IV. Monitoring používania aktívnych a inteligentných materiálov a predmetov

V rámci výkonu ÚK nad materiálmi a predmetmi určenými na styk s potravinami a zároveň potravinami sa monitorovalo možné používanie aktívnych a inteligentných materiálov a predmetov (napr. vkladanie rôznych vreciek s aktívnou zložkou do balených potravín, nálepky informujúce spotrebiteľa o možných zmenách v potravinách).

Počas výkonu ÚK nebolo zistené používanie aktívnych a inteligentných materiálov a predmetov.

V. Výkon auditov SVP u výrobcov materiálov a predmetov určených na styk s potravinami

V priebehu roka 2014 boli celkovo vykonané 3 audity u výrobcov materiálov a predmetov určených na styk s potravinami z toho 2 audity u výrobcov plastových obalových materiálov a 1 audit u výrobcu papierových obalových materiálov.

Vyhodnotenie auditov: 2 prevádzky boli posúdené ako bezpečné a 1 prevádzka ako bezpečná s pripomienkami.

Zhodnotenie vykonaných kontrol v nadväznosti na hlásenia o výskyte zdravotne škodlivých potravín v systéme RAPID ALERT

V roku 2014 zamestnanci RÚVZ v SR šetrili výskyt nasledovných zdravotne škodlivých potravín a materiálov a predmetov prichádzajúcich do kontaktu s potravinami, ktoré boli hlásené prostredníctvom systému Rapid Alert for Food and Feed (RASFF):

➤ Prítomnosť nepovolenej látky nitrofurán (metabolit) furazolidonu v mrazenom králičom mäse z Číny

Išlo o výrobky: Králik stehná s kosťou, hlbokomrazené, 1*10 kg, DMT: 22.01.2016, krajina pôvodu: Čína, výrobca CN 3700/03091 CHINA; Králik chrbát s kosťou, hlbokomrazené, 1*10 kg, DMT: 22.01.2016, krajina pôvodu: Čína, výrobca CN 3700/03091 CHINA. Na základe zaslaných informácií ÚVZ SR boli zamestnancami odborov/oddelení hygieny výživy vykonané ciele kontrolы v zariadeniach spoločného stravovania, a to podľa distribučného zoznamu, ale námatkovo aj v ďalších zariadeniach.

➤ Skazené kokteillové krevety z Indie

Jednalo sa o kokteillové krevety surové, lúpané, bez hlavy s chvostom, hlbokomrazené, glazované pitnou vodou, pôvod India, DMT: 08.12.2015, označenie: LJJSF/PINV/23-D/2013-14, hmotnosť: 1 kg, ktoré boli senzorycky zmenené – rybáci hnilobný zápach, dodané podľa

distribučného zoznamu aj do niekoľkých zariadení spoločného stravovania v SR, na základe čoho ÚVZ SR požiadal príslušné RÚVZ v SR o vykonanie kontrol v predmetných zariadeniach a zabezpečenie stiahnutia predmetného výrobku z trhu.

➤ **Rezíduá oxytetracyklínu v bravčovom mäse**

V bravčovom mäse, výrobca: Debra-Meat – AP-N^o (Belgicko) bola zistená prítomnosť rezíduí oxytetracyklínu, ktoré presiahli stanovený limit podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 37/2010 o farmakologicky účinných látkach a ich klasifikácii, pokiaľ ide o maximálne limity rezíduí v potravinách živočíšneho pôvodu. ÚVZ SR požiadal RÚVZ v SR o vykonanie kontrol v ZSS podľa obdržaného distribučného zoznamu.

➤ **Salmonella enteritidis v mrazených kuracích stehenných rezňoch pôvodom z Poľska**

Podľa oznámenia sa jednalo o vo výrobok: mrazené kuracie stehenné rezne balené v kartóne, výrobca: Zaklady Miesne „UNIMIES“ Sp. Z o.o., ul. Szczepanowska 35, Brzesko, Poľsko, dátum min. trvanlivosti: 9.10.2015, ktorý bol z Českej republiky dodaný v októbri 2014 do Slovenskej republiky. Na základe oznámenia boli vykonané RÚVZ v SR ciele kontrol v zariadeniach spoločného stravovania.

➤ **Nepovolená látka syntetický guggulsterón vo výživovom doplnku Nutrex Lipo 6, kapsuly mäkké z USA**

Podľa oznámenia výživový doplnok Nutrex Lipo 6, kapsuly mäkké, balenie: 120 mäkkých kapsúl v plastovej dóze, výrobca: Nutrex Research, Inc., 579 South Econ Circle, Oviedo, FL 32765, USA, dovozca: SFD Spolka Akcyjna, ul. Glogowska 23C, 45-315 Opole, Poľsko, dátum minimálnej trvanlivosti: 31/07/2016, ktorého odberateľom bola aj distribučná spoločnosť v SR obsahoval v zložení nepovolenú látku „syntetický guggulsterón“. RÚVZ Košice v tejto veci nemohol konať z dôvodu dlhodobu a neúspešne hľadaného konateľa dodávateľskej spoločnosti, ktorý je podľa predošlých zistení príslušníkov PZ SR pravdepodobne stále v zahraničí a je naďalej hľadaný políciou a inými orgánmi štátnej správy. Podľa posledných zistení zamestnanci daňového úradu z Banskej Bystrice svoju kontrolu v sídle spoločnosti uzavreli tým, že podajú podnet na odňatie živnosti konateľa spoločnosti. Odberateľmi predmetného výrobku boli aj 2 spoločnosti v Nitre, v prípade jednej spoločnosti bolo zistené, že 1 ks výrobku bol už skonzumovaný jej prevádzkovateľ.

➤ **Nepovolená nová zložka ženšen, nová zložka silybum marianum, nepovolená látka arginín alfaketoglutaran a L-karnitín fumarát a nedostatočné označovanie výživového doplnku z USA**

V prípade výživového doplnku „The True Original Animal PAK“ pôvodom z USA s obsahom nepovolených nových zložiek – ženšen a silybum marianum, nepovolených látok - arginín alfaketoglutaran a L-karnitín fumarát a s nedostatočným označovaním predmetného výrobku bola vykonaná kontrola v distribučnom sklade výživových doplnkov, ktorý patrí do pôsobnosti RÚVZ Košice. Zistených bolo 7 ks nevyhovujúceho výživového doplnku, ktorý dodali dvaja rôzni dodávatelia. Predmetné výrobky boli stiahnuté z distribúcie a zlikvidované. Zároveň bolo zistené, že kontrolovaný subjekt nemal v čase kontroly vydané súhlasné rozhodnutie tunajším úradom na uvedenie priestorov do prevádzky, za čo bola predmetnej spoločnosti uložená sankcia.

➤ **Nepovolené zložky nového typu vo výživovom doplnku Animal Cuts, kapsuly pôvodom z USA**

Výrobok Animal Cuts, kapsuly dát. min. trvanlivosti: 31/10/16, výrobné číslo: 186875G, krajina pôvodu USA, výrobca: Universal Nutrition, 3 Terminal Road, New Brunswick, New Jersey, United States, dodávateľ do SR: SFD Spolka Akcyjna, ul. Glogowska 23C, 45-315 Opole, Poľsko, obsahoval nepovolené zložky nového typu. Zamestnanci RÚVZ Košice vykonali cieľenú kontrolu na adrese distribútora. V čase kontroly sa v distribučnom sklade predmetný výrobok nenachádzal. Výrobok bol predaný v dodanom počte - 10 ks, a to zákazníkovi na Slovensku. Konateľ vyššie uvedenej spoločnosti bezodkladne písomne informoval všetkých zákazníkov o nevyhovujúcom výrobku a oznámil im, aby výrobok prestali užívať a vrátili ho predmetnej spoločnosti. Písomne reagovali všetci 10-ti zákazníci, 2 z nich už výživový doplnok spotrebovali a 8 spotrebiteľov uviedlo, že informáciu berú na vedomie a výrobok budú užívať ďalej na vlastnú zodpovednosť. K predmetnému distribuovanému výrobku kontrolovaný subjekt v čase kontroly, ani dodatočne nepredložil tunajšiemu úradu súhlasné rozhodnutie ÚVZ SR na jeho umiestnenie na trh v SR. Príslušný RÚVZ za porušenie tejto povinnosti uložil spoločnosti pokutu v súlade so zákonom 152/195 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov.

➤ **Nepovolená látka androstendionu vo výživových doplnkoch**

Na základe hlásenia bola RÚVZ Michalovce vykonaná 1 cieľená kontrola v sklade výživových doplnkov, do ktorej bol predmetný výrobok distribuovaný. V skontrolovanej prevádzke sa výrobok nachádzal. Zamestnancom RÚVZ Michalovce bolo uložené opatrenie na mieste s nariadením stiahnutia tohto výrobku z trhu.

➤ **Nepovolené látky vo výživovom doplnku pre športovcov z USA cez Poľsko**

Výživový doplnok Controlled Labs Orange Triad, dodávateľ: SFD Spółka Akcyjna, ul. Ksiażeczka 17, Opole Poľsko, distribuovaný v počte 1 ks do spoločnosti v Nitre. Kontrolou v sídle firmy bolo zistené, že spoločnosť zmenila názov aj sídlo firmy s adresou v Londýne. Z toho dôvodu nebolo možné sa s konateľmi spoločnosti skontaktovať, nakoľko na písomné predvolania nereagovali.

➤ **Nepovolená látka citrát bóru vo výživovom doplnku**

Výživový doplnok Tested Multivites, výrobca: Supplementens Facts, Inc., dovozca do SR: SFD Spółka Akcyjna, Opole, Poľsko, distribuovaný do tej istej spoločnosti v Nitre. Kontrolou v sídle firmy bolo zistené, že spoločnosť zmenila názov aj sídlo firmy s adresou v Londýne. Z toho dôvodu nebolo možné sa s konateľmi spoločnosti skontaktovať, nakoľko na písomné predvolania nereagovali.

➤ **Nepovolené umiestnenie výživového doplnku na trh z USA**

Výrobok distribuovaný cez Spolka Akcyjna, Opole, Poľsko do spoločnosti v Nitre. Šetrením bolo zistené, že uvedená spoločnosť bola zrušená bez likvidácie zlúčením s inou nástupníckou spoločnosťou.

➤ **Rezídua pesticídu etofenprox - OVKO – jablko, čučoriedka**

Jednalo sa o potravinu pre dojčatá a malé deti (potravina pre deti od 5 mesiacov), výrobca: NOVOFRUCT SK, s.r.o. Nové Zámky, balenie: 190 g, sklenený pohár, dátum minimálnej trvanlivosti: 12.3.2015, č. šarže: 2.03.2015 L: I EAN 5856000823822, (podľa výsledkov analýzy bol zistený v množstve 0,018 mg/kg, podľa súčasne platnej legislatívy je

povolené najvyššie prípustné množstvo etofenprox 0,01 mg/kg v potravinách pre dojeťatá a malé deti). Boli uložené opatrenia: stiahnuť výrobok z trhu a zákaz uvádzať ho na trh. Výsledok opakovaných skúšok vyhovoval a RÚVZ v Nových Zámkoch následne nariadené opatrenia zrušil.

➤ **Nepovolená látka Nepovolená látka synephrine vo výživovom doplnku**

Výživový doplnok z Maďarska, produkty: Scitec Muscle Army Machine, Scitec Muscle Fire Raid, Scitec Big Bang od spoločnosti Scitec Ipari es Kereskedelmi Kft., Váci ut 49, 1134 Budapešť, Maďarsko, ktorá má centrálny sklad na Slovensku. Na základe vykonanej kontroly boli výrobky stiahnuté z obehu a prevádzkovateľovi bola uložená pokuta v správnom konaní, nakoľko predmetné výrobky uvádzal na trh bez kladného rozhodnutia ÚVZ SR.

➤ **Nepovolená psychotropná látka tetrahydrocannabinol (THC) v množstve 2,53mg/kg vo výživovom doplnku**

Jednalo sa o výrobok TRIBU X, kapsuly, balenie: 90 kapsúl v čiernej plastovej dóze, výrobca: neuvedený, Maďarsko, dodávateľ: Scitec Ipariés Kereskedelmi Kft., Váciút 49, 1134 Budapešť, DMT 31/12/2015, šarža: 0722911223 látky. Odberateľom predmetného výrobku bola aj spoločnosť v SR, v ktorej bola následne vykonaná kontrola a výrobky boli stiahnuté z obehu a vrátené výrobcovi.

➤ **Nepovolené zložky nového typu - 3,3 diindolylmethane (DIM), Gymnema syvestre a Lagerstroemia speciosa and nepovolené zložky - vinpocetine, boron citrate a evodiamine vo výživovom doplnku z USA - žiadosť**

Názov výrobku: Arnold Series Iron Cuts, kapsuly, iné označenie: LOT 121243-3, EXP 02/16 085 20:35, výrobné číslo: EU 3002939075, krajina pôvodu: USA. Podľa zistení sa predával aj na internete - www.supplements.sk, kde je tento výrobok v ponuke skladom.

➤ **Nepovolená látka aspartát horečnatý vo výživovom doplnku Optimum Nutrition ZMA z USA**

Výživový doplnok Optimum Nutrition ZMA z USA, značka: ON, plastová fľaštička, EAN kód: 748927024821, výrobné číslo: 0000658377, dátum minimálnej trvanlivosti: 01/05/2015, výrobca: Optimum Nutrition Inc, 975 Meridian Lake Drive, Aurora, USA. Predmetný výrobok bol z Maďarska (WSS Europe LLC, Budafoki ut 111-113, Budapešť) distribuovaný aj na Slovensko v celkovom množstve 43 kusov. U odberateľa predmetného výrobku v SR boli následne vykonané príslušným RÚVZ kontroly.

➤ **Nepovolená látka vinpocetine vo výživovom doplnku Arnold Iron Pump**

Krajina pôvodu: USA, dovozca do SR: SFD Spolska Akcyjna, Opole, predajca: spoločnosť v Trenčíne. Šetrením bolo zistené, že výrobok firma zakúpila pre osobnú potrebu konateľa spoločnosti a v čase hlásenia bol už skonsumovaný.

➤ **Nepovolená látka mucuna pruries a vinpocetin vo výživovom doplnku**

Názov výrobku: No Bull/No Bull super Concentrated, krajina pôvodu: USA, dovozca do SR: SFD Spolska Akcyjna, Opole, predajca: spoločnosť v Trenčíne. Šetrením bolo zistené, že výrobok firma zakúpila pre osobnú potrebu konateľa spoločnosti a v čase hlásenia bol už skonsumovaný.

➤ **Nepovolená látka sildenafil vo výživovom doplnku z Kanady, cez Rumunsko**

Názov výrobku: VIMAX, plastová fľaštička s obsahom 30 kapsúl, 20 g, iné označenie: Male Virility Enhancement, 100 % natural product, dátum min. trvanlivosti: 31/12/2016, výrobné číslo: 1212, krajina pôvodu: Kanada.

➤ **Atropín v cereálnej ovsenej kaši s ryžou z Nemecka**

Názov výrobku v nemeckom jazyku: Hirse-Getreidebrei mit Reis (mit Hirse), 400 g (2 x 200 g), značka výrobku: Alnatura, dátum min. trvanlivosti: 30/08/2015, EAN kód: 4 104420 139664, krajina pôvodu: Nemecko, výrobca: Alnatura GmbH, Bickenbach, Nemecko. Predmetný výrobok bol jeho výrobcom distribuovaný aj do SR: dm drogerie markt s.r.o., Ná Pántoch 18, 813 06 Bratislava, dňa 7. 10. 2014 v celkovom množstve 576 kg. V nadväznosti na uvedené ÚVZ SR požiadal príslušný RÚVZ o vykonanie kontroly v uvedenej prevádzke so zameraním sa na výskyt predmetného nevyhovujúceho výrobku, zistenie prípadných ďalších odberateľov v SR, zabezpečenie jeho stiahnutia z predaja, zistenia spôsobu likvidácie a zabezpečenie informovanosti spotrebiteľov o zakúpení zložením nevyhovujúceho výrobku.

➤ **Nepovolená zložka nového typu Coriolus versicolor vo výživovom doplnku z Veľkej Británie**

Názov a označenie výrobku: CORIOLUS-MRL, Coriolus versicolor, outkovka pestrá, plastová fľaštička s obsahom 90 ks tabliet, hmotnosť 68,4 g, dátum minimálnej trvanlivosti: 18/04/2016, výrobca: MRL Mycology Research Laboratories Ltd., Veľká Británia. V spoločnosti nachádzajúcej sa v distribučnom zozname bola vykonaná kontrola so zameraním sa na výskyt predmetného výrobku. Podľa vyjadrenia konateľa spoločnosti predmetný výrobok už nemá, nebol predaný, spotreboval ho na súkromné účely.

➤ **Vysoký obsah vitamínu B₆ vo výživovom doplnku**

Názov a označenie výrobku: Complex of vitamins and minerals for women, tablety (Multivitamin & antioxidant complex for WOMEN), balenie 60 tabliet v plastovej dóze, dátum minimálnej trvanlivosti: 02/16, šarža: 130301, výrobca: BioTech USA, PO Box 9000, Ft. Lauderdale, FL 33340, USA, dodávateľ v EÚ: JLM Powerline Kft., Huszti ut 60, 1033 Budapest, Maďarsko. V sídle distribútora, kde sa zároveň nachádza aj sklad, bola vykonaná úradná kontrola prevádzkovateľovi bolo na mieste uložené opatrenie – príkaz stiahnuť uvedený výživový doplnok z trhu a v jednotlivých predajniach, vrátane internetového predaja, v ktorých bol výrobok predávaný, zabezpečiť informovanie spotrebiteľov, ktorí si výrobok kúpili, o jeho škodlivosti, s požiadavkou informovať RÚVZ o množstve stiahnutých výrobkov a spôsobe ich likvidácie.

➤ **Riziko predávkovania sa kyselinou nikotínovou po konzumácii výživového doplnku pre športovcov z USA, cez Rakúsko a Maďarsko**

Názov výrobku: BRUTAL ANADROL, značka: BioTech USA, plastová fľaštička s obsahom 90 kapsúl, 72 g, iné označenie: Los-Nr. 130607 EXP05/16, dátum min. trvanlivosti: 31/05/2016, výrobné číslo: 130607, EAN kód: 5 999500 535073, výrobca: BioTech USA, PO Box 9000, USA, Ft. Lauderdale, FL33340, United States. Výrobok bol distribuovaný do SR v celkovom množstve 468 ks.

➤ **Vysoký obsah zinku vo výživovom doplnku z USA, cez Maďarsko**

Názov výrobku: Zink 100, značka: BioTech USA, plastová fľaštička s obsahom 100

tablet, 70 g, výrobné číslo: 140506, 04/17 (zrejme sa jedná o DMT), výrobca: BioTech USA, United States.

➤ **Migrácia olova z formy na pečenie v tvare srdca, pôvodom z Číny**

Jednalo sa o výrobok: Srdce – rozkladacia forma Vhodné do rúr na pečenie až do 200°C, značka: HOME & DECO, výrobca: Ningbo Future Import & Export Co. Ltd., 95 Business Mansion No.598 Jiangnan Road, Ningbo China, dovozca do Slovenskej republiky: Fa. Kik Textilien und Non Food GmbH, Bönen, Nemecko. Uvedený škodlivý výrobok bol distribuovaný do predajní KIK textil a Non-Food, spol. s.r.o. v Slovenskej republike. ÚVZ SR požiadal RÚVZ v SR o vykonanie kontroly v sídle predajní KIK textil a Non-Food spol. s.r.o. so zameraním sa na výskyt predmetného škodlivého výrobku, zabezpečenia jeho stiahnutia z predaja, zistenia spôsobu likvidácie a zabezpečenie informovanosti spotrebiteľov o zakúpení škodlivého výrobku.

➤ **Migrácia formaldehydu z melamínovej misky z Číny, cez Španielsko**

Názov a označenie výrobku: Melamínová miska, 340 ml, EAN kód: 8412497967889, krajina pôvodu: Čína, dovozca: STOR S.L.C, MÁLAGA 11, 280 03 Madrid, Španielsko. Bol špeciálne vyrobený pre spoločnosť TESCO, v celkovom počte 5 904 ks. Boli vykonané na zabezpečenie jeho stiahnutia z predaja, zistenia spôsobu likvidácie a zabezpečenie informovanosti spotrebiteľov o zakúpení škodlivého výrobku.

➤ **Migrácia primárnych aromatických amínov z nylónovej obracačky z Číny**

Názov a označenie výrobku: Obracačka, EAN kód: 5 051740 100159, krajina pôvodu: Čína, distribútor: Tesco Stores Ltd., Delamare Road, Cheshunt Herts, EN8 9SL, United Kingdom. Výrobok bol dodaný zo SR: TESCO Bratislava dňa 16. 5. 2014 do Poľska: TESCO /POLSKA/ SP. Z O. O., Krakow. Následne boli vykonané kontroly v sídle predajcu predmetného škodlivého výrobku so zameraním sa na jeho výskyt, zistenie prípadných ďalších odberateľov v SR, ako aj prípadný predaj do iných krajín, zabezpečenie jeho stiahnutia z predaja, zistenia spôsobu likvidácie a zabezpečenie informovanosti spotrebiteľov o zakúpení škodlivého výrobku.

Na základe zistení regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike v rámci úradnej kontroly boli v systéme RAPID ALERT hlásené nasledovné oznámenia:

- **Informačné oznámenie: Vysoký obsah farbiva E 129 vo výživovom doplnku z Českej republiky.** V rámci výkonu úradnej kontroly potravín bola RÚVZ so sídlom v Bratislave odobratá a následne laboratórne analyzovaná vzorka výživového doplnku GS Brusnice Akut, 1 balenie/10 kapsúl, výrobca: Green-Swan Pharmaceuticals CR, a. s., Pod Višňovkou 27/1662, 140 00 Praha 4, Česká republika, dátum minimálnej trvanlivosti: 01.2015, EAN kód: 8594032755462, výrobná šarža: 0043. Laboratórnou analýzou bolo zistené prekročenie najvyššieho prípustného množstva farbiva Allura červená (E 129), čo je v rozpore s požiadavkami platnej EÚ legislatívy. Distribútorovi predmetného výrobku bolo uložené opatrenie podľa § 19 ods. 1 písm. e) zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov – zabezpečiť stiahnutie predmetného výrobku z trhu a zabezpečiť informovanie spotrebiteľov o zdravotnej škodlivosti výrobku vo všetkých prevádzkach, kde bol výrobok distribuovaný.

Výstražné oznámenie: Salmonela v hlboko mrazenej bravčovej panenke z Maďarska. Dňa 11.6.2014 bola v prevádzke GASTRO DOM NZ, s.r.o. v Nových

Zámkoch v súvislosti so šetrením epidemiologickej situácie odobratá vzorka suroviny – mäsa hlbokomrazenej bravčovej panenky s dátumom spotreby: 21.3.2015, pôvod: Maďarsko, LOT HA -140285. Laboratórnou analýzou sa zistila prítomnosť patogénneho mikroorganizmu Salmonella enteritidis.

3.2.2 Kontrola v ZSS vrátane výroby lahôdkarských výrobkov, cukrárskych výrobkov a prípravy hotových pokrmov a jedál na predajných miestach

V zariadeniach spoločného stravovania (ďalej len „ZSS“) bolo spolu vykonaných **28 315 kontrol v 14 518 zariadeniach** (z celkového počtu 42 789 registrovaných prevádzok), pričom nezhody sa zistili v 3 027 kontrolovaných prevádzkach.

Výskyt nezhôd v ZSS

- **v hygiene prevádzky** – vykonávanie činností v potravinárskych zariadeniach bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva; nevyhovujúca prevádzková hygiena; nevyhovujúci stavebno-technický stav prevádzky; porušenie povrchov podláh, stien, stropov; znečistené steny, stropy, podlahy, pracovné plochy; plesne na stenách; opotrebovanosť technologického zariadenia; nezabezpečenie prívodu tečúcej teplej vody do umývadiel v priestoroch, kde sa manipuluje s potravinami; nefunkčné splachovanie vo WC pre personál; nefunkčné, prípadne znečistené technologické zariadenia; nedostatočne vykonávaná sanitácia prevádzkových priestorov;
- **v osobnej hygiene** – znečistené, neúčelové, prípadne civilné oblečenie; k umývadlám v zariadeniach na osobnú hygienu hostí (WC) a na osobnú hygienu personálu (WC) nebol zabezpečený prívod tečúcej teplej vody; nosenie ozdôb na rukách; umelé a nalakované nechty; nezabezpečenie základných hygienických potrieb;
- **v odbornej spôsobilosti** – chýbajúce doklady o odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicke závažných činností, resp. uplynutie platnosti osvedčení; nezdokladovanie odbornej spôsobilosti zamestnancov;
- **v zdravotnej spôsobilosti** - nezdokladovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov;
- **v overovaní pôvodu potravín** – nedostatočne vedená evidencia príjmu surovín, resp. doklady o pôvode na nenachádzajú priamo v prevádzke; nepredloženie nadobúdacích dokladov k surovinám a polotovarom;
- **v označovaní potravín** – neoznačené alergény v jedálnych lístkoch resp. výveskách, nezabezpečenie doplnkového označovania azofarbív, neoznačené suroviny a polotovary skladované v zariadeniach spoločného stravovania;
- **v skladovaní potravín** – spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín; nezabezpečená čistota skladových priestorov; zmrazovanie potravín dodaných do zariadenia spoločného stravovania v nezmrazenom stave; samovoľné schladzovanie a zmrazovanie hotových pokrmov; nevhodné mikroklimatické podmienky pri skladovaní potravín; skladovanie potravín v nevhodných obaloch; skladovanie potravín po dátume spotreby v chladiacom zariadení; nefunkčné chladiace zariadenie; ukladanie pokrmov v nádobách priamo na podlahu; výrobky vyžadujúce chladiarenské skladovanie uložené mimo chladiaceho zariadenia; chladiace zariadenie bez teplomera; chýbajúce zariadenia na udržiavanie požadovanej teploty pokrmov;
- **v manipulácii s potravinami** – nevhodná manipulácia s pokrmami a surovinami; križenie čistej a nečistej časti prevádzky; neoznačené pracovné plochy; zamieňanie pracovných plôch; rozmrazovanie surovín nevhodným spôsobom; nedodržanie teplotného reťazca hotových pokrmov; nevedenie evidencie rozpracovaných pokrmov;

- **v manipulácii s odpadom a jeho kategorizačným zaradením** – nevhodné odstraňovanie odpadov; zhromažďovanie odpadu v nevyhovujúcich, neuzatvárateľných nádobách; chýbajúce doklady o nakladaní s organickým odpadom; nedokladovanie zmlúv o odbere prepáleného oleja; nesprávna kategorizácia odpadu;
- **v priebežnom vzdelávaní zamestnancov potravinárskych prevádzok** - nezabezpečené školenie zamestnancov vo veciach hygieny potravín a v uplatňovaní zásad HACCP;
- **v dodržiavaní zásad SVP, HACCP** – nedodržiavanie stanovených technologických postupov; nevykonávanie monitoringu CCP; nevedenie evidencie; dokumenty SVP nedostatočne zavedené do praxe; nedodržiavanie podmienok uchovávania polotovarov, rozpracovaných pokrmov a hotových pokrmov (teplota a čas ich uchovávania); prevádzkovatelia neurčili, nezavedli a nezachovávali trvalý postup alebo postupy založené na zásadách HACCP a správnej výrobnjej praxe v kontrolovanej prevádzke; nedodržiavanie zásad SVP.

3.2.3 Audity podľa čl. 5 nariadenia (ES) č. 882/2004

V roku 2014 neboli žiadne právomoci pre výkon ÚK delegované na iné orgány. Podľa § 23 ods. 2 zákona č. 152/1995 Z. z. oprávnenými orgánmi v oblasti vymedzených kompetencií orgánov verejného zdravotníctva vykonávajúcej úradnú kontrolu potravín v roku 2013 boli ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v: Bardejove, Banskej Bystrici, Čadci, Dolnom Kubíne, Dunajskej Strede, Galante, Humennom, Komárne, Košiciach, Leviciach, Liptovskom Mikuláši, Lučenci, Martine, Michalovciach, Nitre, Nových Zámkoch, Poprade, Prešove, Považskej Bystrici, Prievidzi, Rimavskej Sobote, Rožňave, Senici, Spišskej Novej Vsi, Trebišove, Trenčíne, Topoľčanoch, Trnave, Veľkom Krtíši, Zvolene, Žiari nad Hronom a v Žiline, prostredníctvom ktorých bolo vykonaných **spolu 222 auditov**, z toho bolo **165 auditov s nezhodami**, počet **zistených nezhôd bol 465** (tab. č. 8 v prílohe).

Analýza nezhôd:

- **v dodržiavaní zásad SVP, HACCP** – nepredložený, resp. nevypracovaný systém správnej výrobnjej praxe HACCP, nedodržanie technologického postupu pri príprave pokrmov (nevyhovujúce laboratórne rozbory pokrmov), nevykonávanie monitoringu CCP a evidencie CCP od príjmu až po výdaj hotových jedál, neoverovanie pokrmov na mikrobiologické kritériá, neaktualizovaný systém HACCP, nepredložená evidencia o vykonávaní čistenia a sanitácie, nepredložené záznamy o dodávateľoch a odberateľoch, nepravidelne vedené záznamy vyplývajúce z plánu HACCP výroby a predaja zmrzliny, v niektorých prípadoch chýbala evidencia o kontrole teploty počas výrobného procesu zmrzliny, v iných prípadoch o kontrole teploty počas uchovávania tekutej zmrzlinovej zmesi alebo pri predaji zmrzliny, neodkladanie vzoriek zmrzliny,
- **vo vzdelávaní zamestnancov** – nepredložená dokumentácia o priebežnom školení zamestnancov,
- **v hygiene prevádzky** - nedostatočná prevádzková hygiena, nevykonávaná účinná sanitácia priestorov a technologických zariadení, znečistené a zavlhnuté steny, opadaná omietka a znečistená, poškodená a necelistvá podlaha v sklade, v kuchyni a komunikačnej chodbe, ventilátory v sklade a v manipulačnom priestore pri výdaji jedál hrubo znečistené, potrubie v chodbe pri skladoch a kuchyni pokryté skondenzovanou vodou, ktorá stekala na kartóny s uloženými jednorazovými obalmi na hotové pokrmy, zhrdzavené regály

v sklade potravín, sterovou metódou zistená nedostatočná očista a sanitácia pracovných plôch a zariadenia, znečistené chladiace a mraziace zariadenia, výskyt predmetov nesúvisiacich s prevádzkou zariadenia, nevybavenie umývadiel hygienickým potrebami, výskyt plesní v prevádzke, nedostatočné vybavenie technologickým zariadením, poškodené strojno – technologické zariadenie,

- **v osobnej hygiene** - sterovou metódou zistené nedostatočné dodržiavanie zásad osobnej hygieny, nevhodný pracovný odev, znečistený pracovný odev, nepoužívanie pokrývky hlavy,
- **v odbornej spôsobilosti** – zamestnanci bez odbornej spôsobilosti, nepredložené doklady o odbornej spôsobilosti,
- **v zdravotnej spôsobilosti** – pracovníci bez dokladu o zdravotnej spôsobilosti, resp. po dobe platnosti,
- **v označovaní potravín** – svojvoľne zmrazené mäsa dodané do prevádzky v nezmrazenom stave bez akéhokoľvek označenia, neoznačenie potravín používaných na prípravu pokrmov v štátnom jazyku, neoznačenie alergénov v pokrmoch, pri predaji porciovej zmrzliny nebola zabezpečená informácia pre spotrebiteľov o obsahu alergénov, neoznačenie novej zložky potraviny („semená šalvie (Salvia hispanica)“) v súlade s platnou legislatívou, mechanicky poškodený, resp. neoznačený DMT/DS na potravinách,
- **potraviny po DS/DMT** – nedodržanie dátumu spotreby resp. dátumu minimálnej trvanlivosti, rozpracované suroviny a polotovary určené na prípravu pokrmov bez označenia dátumu a času prípravy, predaj potravín po uplynutí doby spotreby (zmrzliny, cukrárske výrobky), nebolo možné zistiť dodržiavanie dátumu spotreby tekutej zmrzlinovej zmesi, nakoľko nebola vedená evidencia o ukončení chladenia zmesi, nebolo možné overiť dodržiavanie doby predaja zmrzliny, z dôvodu nevedenia evidencie o ukončení zmrazovania zmrzliny, neuvádzanie doby predaja na dodacom liste zmrzliny,
- **v overovaní pôvodu tovaru** – nepredložené doklady o pôvode tovaru, nevykonávanie monitorovania a evidencie teplôt a podmienok pri prijímaní tovaru, nepredložené vyhlásenia o zhode na styk s potravinami k plastovým dózám, v ktorých boli uložené polotovary a suroviny určené na prípravu pokrmov,
- **v skladovaní potravín** – nevhodné skladovanie surovín určených na prípravu pokrmov, skladovanie nezlučiteľných potravín v chladiacich zariadeniach, uchovávanie zeleninových šalátov vo výdajnom pulte pri nevhodnej teplote 13,5 °C, špinavé mraziace zariadenia, skladovanie potravín priamo na podlahe, nesprávne skladovanie potravín po otvorení originálneho balenia, nevedenie evidencie o nameraných teplotách v chladničke a mrazničke na uchovávanie tekutej zmrzlinovej zmesi resp. hotového výrobku, uchovávanie tekutej zmrzlinovej zmesi v chladničke pri zvýšenej teplote a v 1 prípade v pasterizačnom zariadení nasledujúci deň po pasterizácii,
- **v manipulácii s potravinami** – rozmrazovanie hydínového mäsa vo vode na úseku určenom na manipuláciu so zeleninou, samovoľne zmrazené mleté mäsa a chladené bravčové mäso a chladené kuracie prsia bez označenia, svojvoľné zmrazovanie hotového pokrmu (halušky, pirohy) a chleba, schladzovanie hotových pokrmov, pri výdaji pokrmov pracovníci nepoužívali vhodné pracovné pomôcky, zmiešanie rôznych výrobných dávok zmrzliny, zámena pracovných plôch, nedodržiavaná teplota a čas výdaja hotových pokrmov, kríženie čistej a nečistej prevádzky,
- **v manipulácii s odpadom** – v kuchyni boli na podlahe uložené nekryté nádoby na odpad naplnené zmiešaným odpadom, nepredložené zmluvy s osobou oprávnenou na

nakladanie s biologicky rozložiteľným kuchynským odpadom (BRKO), chýbajúce nádoby na BRKO, nádoby na BRKO neoznačené, znečistený priestor na zhromažďovanie BRKO,

- **iné** – stavebno-technické nedostatky, nevykonávaná pravidelná obnova náterov stien, používanie nevyhovujúcich pomôcok a náradia (opotrebované, poškodené), nesplnenie povinnosti registrácie prevádzky, nevyhovujúce skladovanie obalových materiálov, nevyhovujúce skladovanie prázdnych obalov z nápojov, nevypracované a neschválené prevádzkové poriadky, prevádzkovanie zariadení bez rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva.

3.3 Zdravotná neškodnosť potravín

3.3.1 Mikrobiologické hodnotenie potravín

V roku 2014 bolo spolu odobratých a vyšetrených **12 978 vzoriek potravín, pokrmov, prídavných látok do potravín a materiálov a predmetov určených na styk s potravinami**. Z uvedeného počtu bolo vyšetrených **5 852 vzoriek hotových pokrmov**, vrátane **pokrmov rýchleho občerstvenia** (Tabuľka č. 1 v prílohe).

V odoberaných vzorkách potravín (v rámci jednotlivých komodít) sa vyšetrovala predovšetkým mikrobiologická kontaminácia, iná kontaminácia, zloženie výrobku a označenie výrobku. Z celkového počtu 12 978 vyšetrených vzoriek bolo celkovo **nevyhovujúcich 991 vzoriek**, čo predstavuje 7,64 %. Celkovo najvyššie percento nevyhovujúcich vzoriek v porovnaní s ostatnými vzorkami potravín bolo zaznamenané v prípade zmrzliny a dezertov (15,54 %), tukov a olejov (14,29 %), pramenitých vôd a balených pitných vôd - watercoolery (14,11 %), pokrmov rýchleho občerstvenia (13,85 %) a lahôdkarských výrobkov (11,29 %).

V roku 2014 sa zistilo vyššie percento nevyhovujúcich vzoriek epidemiologicky rizikových potravín pri porovnaní s predchádzajúcimi tromi rokmi len v prípade kategórie zmrzliny a dezertov.

Vo vyšetrovaných vzorkách potravín boli mikrobiologicky izolované nasledovné mikroorganizmy:

- koliformné baktérie (445 vzoriek: hotové pokrmy, zmrzlina a dezerty, pokrmy rýchleho občerstvenia, cukrárske výrobky, lahôdkarské výrobky, pramenité a balené pitné vody),
- kvasinky (258 vzoriek: zmrzlina a dezerty, pokrmy rýchleho občerstvenia, lahôdkarské výrobky, cukrárske výrobky, hotové pokrmy),
- *Escherichia Coli* (64 vzoriek: hotové pokrmy, pokrmy rýchleho občerstvenia, lahôdkarské výrobky, pramenité a balené pitné vody, zmrzlina a dezerty),
- plesne (54 vzoriek: zmrzlina a dezerty, cukrárske výrobky, hotové pokrmy, pokrmy rýchleho občerstvenia, ovocný a bylinný čaj, výživový doplnok, lahôdkarský výrobok),
- *Enterobacteriaceae* (51 vzoriek: zmrzlina a dezerty, hotové pokrmy, cukrársky výrobok),
- *Staphylococcus sp.* (29 vzoriek: hotové pokrmy, zmrzlina a dezerty, cukrárske výrobky, lahôdkarský výrobok, mäso),
- *Pseudomonas sp.* (28 vzoriek: pramenité a balené pitné vody, hotové pokrmy, cukrársky výrobok, zmrzlina),
- *Salmonella sp.* (19 vzoriek: cukrárske výrobky, ovocné a bylinné čaje, hotové pokrmy, mäso a výrobky z mäsa),

- *Bacillus cereus* (18 vzoriek: hotové pokrmy, pokrm rýchleho občerstvenia, lahôdkarský výrobok),
- *Listeria* (3 vzorky: pokrmy rýchleho občerstvenia, hotový pokrm),
- *Campylobacter* (1 vzorka: hotový pokrm).

Z celkového počtu 9 509 vyšetrených vzoriek potravín bolo mikrobiologicky nevyhovujúcich 9,38 % vzoriek potravín, pričom najvyššie percento mikrobiologicky nevyhovujúcich vzoriek v porovnaní s ostatnými vzorkami potravín bolo zaznamenané v prípade zmrzliny a dezertov (16,12 %), pramenitých a balených pitných vôd (15,23 %), pokrmov rýchleho občerstvenia (14,01 %), lahôdkarských výrobkov (12,38 %), cukrárskych výrobkov (8,69 %) a hotových pokrmov (6,21 %).

Lahôdkarské výrobky

V kategórii lahôdkarských výrobkov bolo celkovo vyšetrených **443 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **50** vzoriek (11,29 %), pričom všetky nevyhoveli z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky lahôdkarských výrobkov nevyhoveli najmä pre zvýšený počet kvasiniek (29 nevyhovujúcich vzoriek zo 404 vyšetrených vzoriek), koliformných baktérií (23 nevyhovujúcich vzoriek) a *E. Coli* (6 nevyhovujúcich vzoriek). 1 vzorka nevyhovela z dôvodu prekročenia prípustného množstva *Staphylococcus sp.*, 1 vzorka nevyhovela z dôvodu prekročenia prípustného množstva plesní a 1 vzorka nevyhovela z dôvodu prekročenia prípustného množstva *Bacillus cereus*.

Cukrárske výrobky

V kategórii cukrárskych výrobkov bolo celkovo vyšetrených **800 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **62** vzoriek (7,75 %), z toho až 61 vzoriek (98,39 %) z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky cukrárskych výrobkov nevyhoveli najčastejšie pre zvýšený počet koliformných baktérií (38 nevyhovujúcich vzoriek zo 702 vyšetrených vzoriek), kvasiniek (15 nevyhovujúcich vzoriek) a plesní (13 nevyhovujúcich vzoriek). 8 vzoriek nevyhovelo z dôvodu prítomnosti *Salmonella sp.*, 2 vzorky z dôvodu *Staphylococcus sp.*, 1 vzorka nevyhovela z dôvodu prekročenia prípustného množstva *Pseudomonas sp.* a 1 vzorka nevyhovela z dôvodu prekročenia prípustného množstva *Enterobacteriaceae*.

1 vzorka cukrárskeho výrobku nespĺňala požiadavky na označovanie predmetných potravín. Uvedený nedostatok sa týkal neuvedenia doplnkového označovania vybraných farbív (azofarbív) podľa článku 24 nariadenia EP a Rady (ES) č. 1333/2008 o prídavných látkach v potravinách, konkrétne uvedenia upozornenia: „Môže mať nepriaznivé účinky na činnosť a pozornosť detí.“ u potravín obsahujúcich azofarbivá.

Zmrzlina

V kategórii zmrzliny a dezertov bolo celkovo vyšetrených **2 162 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **336** vzoriek (15,54 %), pričom 312 vzoriek (92,86 %) nevyhovelo z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky zmrzliny nevyhoveli najčastejšie pre zvýšený počet kvasiniek (147 nevyhovujúcich vzoriek z 1 935 vyšetrených vzoriek), koliformných baktérií (108 nevyhovujúcich vzoriek), *Enterobacteriaceae* (48 nevyhovujúcich vzoriek) a plesní (28 nevyhovujúcich vzoriek). V 4 vzorkách bolo prekročené prípustné množstvo *Staphylococcus sp.*, v 2 vorkách *E. Coli* a v 1 vzorke *Pseudomonas sp.*.

26 vzoriek zmrzliny a dezertov (z 805 vyšetrených vzoriek) nevyhovelo z dôvodu nadlimitných hodnôt syntetických farbív (E 110, E 123, E 124 a E 122). V uvedených prípadoch sa však jednalo len o výrobu a konzumáciu zmrzliny v mieste určitého

regiónu, pričom priamo na mieste boli prijaté opatrenia. Zároveň bolo zistené nadlimitné množstvo syntetického farbiva v 1 vzorke výživového doplnku.

Hotové pokrmy zo ZSS, pokrmy rýchleho občerstvenia

Celkovo bolo vyšetrených **4 747 vzoriek hotových pokrmov**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **276** vzoriek hotových pokrmov (5,81 %), z toho 249 vzoriek (90,22 %) z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky hotových pokrmov nevyhoveli najčastejšie pre zvýšený počet koliformných baktérií (169 nevyhovujúcich vzoriek zo 4 010 vyšetrených vzoriek) 38 vzoriek nevyhovelo z dôvodu prekročenia prípustného množstva *E. Coli*, 21 vzoriek nevyhovelo z dôvodu prekročenia prípustného množstva *Staphylococcus sp.*, 16 vzoriek nevyhovelo z dôvodu prekročenia prípustného množstva *Bacillus cereus*, 11 vzoriek pre kvasinky, 6 vzoriek pre plesne, v 4 vzorkách bola zistená *Salmonella sp.*, 2 vzorky nevyhoveli z dôvodu prekročenia prípustného množstva *Pseudomonas sp.* a *Enterobacteriaceae*. 1 vzorka nevyhovela z dôvodu zistenia *Campylobacter sp.* a *Listeria monocytogenes*.

18 vzoriek hotových pokrmov nevyhovovalo z hľadiska obsahu kuchynskej soli (zo 685 vyšetrených vzoriek).

V kategórii **pokrmov rýchleho občerstvenia** bolo celkovo vyšetrených **1 105 vzoriek** pokrmov rýchleho občerstvenia. Z uvedeného počtu nevyhovelo **153** vzoriek (13,85 %), pričom všetky nevyhoveli z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky pokrmov rýchleho občerstvenia nevyhoveli najčastejšie pre zvýšený počet koliformných baktérií (95 nevyhovujúcich vzoriek z 1 092 vyšetrených vzoriek), kvasiniek (55 nevyhovujúcich vzoriek), *E. Coli* (14 nevyhovujúcich vzoriek). 4 vzorky nevyhoveli z dôvodu prekročenia prípustného množstva plesní, v 2 vzorkách bola zistená *Listeria monocytogenes* a v 1 vzorke *Bacillus cereus*.

Potraviny na osobitné výživové účely, výživové doplnky

Potraviny pre dojčatá a malé deti

V kategórii potravín pre dojčatá a malé deti bolo celkovo vyšetrených **1 109 vzoriek**, pričom všetky vzorky vyhoveli posudzovaným požiadavkám z hľadiska mikrobiálnej kontaminácie, inej kontaminácie, požiadavkám na zloženie a označenie výrobkov.

Výživové doplnky

V kategórii výživových doplnkov bolo celkovo vyšetrených **323 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **17** vzoriek (5,26 %).

4 vzorky výživových doplnkov nevyhoveli z dôvodu mikrobiálnej kontaminácie (1 z dôvodu prekročenia prípustného množstva plesní). 1 vzorka výživového doplnku nevyhovela z dôvodu nadlimitného množstva syntetického farbiva a 3 vzorky výživových doplnkov boli nevyhovujúce z dôvodu prekročenia najvyššieho prípustného množstva sladidiel (E 950 Acesulfám K – 2 vzorky a E 954 Sacharín – 1 vzorka). 1 vzorka výživového doplnku nevyhovela z hľadiska požiadaviek na zloženie výživových doplnkov. 8 vzoriek výživových doplnkov nevyhovovalo požiadavkám na označenie (najčastejšie sa jednalo o nevyhovujúce označenie výživových doplnkov, t.j. prisudzovanie výživovým doplnkom schopnosti prevencie, liečby ľudských chorôb alebo odvolávania sa na také schopnosti, ale aj zistený nesúlad medzi uvádzanými množstvami účinných látok deklarovanými na obale výrobku a laboratórne zistenými obsahmi). V prípade týchto zistení boli prijaté potrebné opatrenia.

Prírodná minerálna voda, pramenitá voda a balená pitná voda (najmä vody pre dojčatá a malé deti)

Všetky odobraté a laboratórne vyšetrené vzorky vody pre dojčatá a malé deti boli vyhodnotené ako vyhovujúce.

V kategórii **minerálnych vôd** bolo celkovo vyšetrených **25 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhovela **1** vzorka (4,00 %), z dôvodu mikrobiálnej kontaminácie.

V kategórii **pramenitých vôd a balených pitných vôd** bolo celkovo vyšetrených **333 vzoriek**. Z uvedeného počtu nevyhovelo **47** vzoriek (14,11 %), z toho až 46 vzoriek (97,87 %) z dôvodu mikrobiologickej kontaminácie. Vzorky pramenitých vôd a balených pitných vôd nevyhoveli najčastejšie z dôvodu zvýšeného počtu *Pseudomonas aeruginosa* (24 nevyhovujúcich vzoriek z 302 vyšetrených vzoriek), 8 vzoriek pre zvýšený počet koliformných baktérií a 4 vzorky pre zvýšený počet *E. Coli*.

V prípade nevyhovujúcich vzoriek sa jednalo najmä o veľkoobjemovo balené vody určené na dávkovanie prostredníctvom dávkovačov vody, tzv. watercoolerov.

3.3.2 Chemické hodnotenie potravín

Z dôvodu **chemickej kontaminácie** nevyhovelo spolu **58 vzoriek** potravín z celkovo vyšetrených 12 978 vzoriek, t.j. 0,45 %, najmä z dôvodu prekročenia stanovených limitov pre prídavné látky a kontaminanty.

Vzorky potravín, vrátane hotových pokrmov a pokrmov rýchleho občerstvenia boli vyšetrené aj na prítomnosť **prídavných látok**. Pozornosť bola venovaná najmä farbivám, sladidlám a chemickým konzervačným látkam. Celkovo bolo vyšetrených **1 184 vzoriek** (najmä zmrzlina, cukrárskych výrobkov a výživových doplnkov) na kontrolu **farbív**, pričom z uvedeného celkového množstva **nevyhovelo 27 vzoriek**, z toho až 26 vzoriek boli zmrzlina. 14 vzoriek zmrzlina nezodpovedalo požiadavkám platnej legislatívy, z toho 13 vzoriek pre prítomnosť syntetických farbív: Ponceau 4R, Košenilová červená (E 124), žltá SY FCF/pomarančovožltá S (E 110), 2 vzorky pre prítomnosť syntetického farbiva Amarant (E 123) a v 1 prípade aj pre nadlimitné množstvo farbiva Azorubín (E 122). Následnými kontrolami bolo zistené, že syntetické farbivá Ponceau 4R a chinolínová žltá boli súčasťou zmesi na výrobu zmrzlín, ktoré boli uvedené na trh pred 1. 6. 2013. Podľa článku 2 Nariadenia komisie (EU) č. 232/2012, ktorým sa mení a dopĺňa Príloha II k Nariadeniu (ES) č. 1333/2008, pokiaľ ide o podmienky a úrovne používania chinolínovej žltej (E 104), žltej SY FCF/pomarančovožltej S (E 110) a Ponceau 4R, Košenilovej červenej A (E 124), potraviny obsahujúce menované farbivá, ktoré sa v súlade so zákonom uviedli na trh pred 1. 6. 2013, ale nespĺňajú ustanovenia tohto nariadenia sa môžu naďalej predávať až do vyčerpania zásob. Z uvedeného dôvodu neboli uplatnené sankcie za zistenú prítomnosť syntetických farbív Ponceau 4R, Košenilová červená (E 124) a žltá SY FCF/pomarančovožltá S (E 110). V 4 prípadoch bola laboratórnou analýzou zistená prítomnosť syntetických farbív - azofarbív (2 x E 102 Tartrazín, 1 x E 104 Chinolínová žltá a E 124 Košenilová červená), pričom nebola v označení uvedená doplnková informácia pre konzumentov: „Môže mať nepriaznivé účinky na činnosť a pozornosť detí.“. V prípade uvedených druhov zmrzlina sa jednalo len o výrobu a konzumáciu v mieste určitého regiónu, pričom priamo na mieste boli prijaté opatrenia. Zároveň bolo zistené nadlimitné množstvo syntetického farbiva v 1 vzorke výživového doplnku.

Prítomnosť a množstvo **sladidiel** bolo kontrolované najmä vo vzorkách cukrárskych výrobkov, výživových doplnkov, lahôdkarských výrobkov a nealkoholických nápojov. Celkovo bolo vyšetrených **320 vzoriek**, pričom z uvedeného celkového množstva **nevyhoveli 3 vzorky** výživových doplnkov (2 vzorky výživových doplnkov boli nevyhovujúce z dôvodu prekročenia najvyššieho prípustného množstva sladidla E 950 Acesulfám K a 1 vzorka z dôvodu prekročenia najvyššieho prípustného množstva sladidla E 954 Sacharín). V 1 vzorke pomarančového sirupu bolo neakreditovanou metódou zistené prekročenie limitu obsahu cyklamátu v rámci monitoringu spotreby prídavných látok, na túto skutočnosť bol distribútor predmetného výrobku upozornený písomne. Zároveň bolo celkovo vyšetrených **22 vzoriek** na prítomnosť **glykosidov steviolu**, z uvedeného počtu predstavovalo 10 vzoriek ochutené nealkoholické nápoje, 6 vzoriek stolových sladidiel, 4 vzorky čokolád, 1 vzorka výživového doplnku a 1 vzorka cukríkov. Vzorka cukríkov **nevyhovela** legislatívnym požiadavkám nariadenia EP a Rady (ES) č. 1333/2008 o prídavných látkach v potravinách na najvyššie prípustné množstvo glykosidov steviolu. Uvedené zistenie bolo na základe vecnej príslušnosti odstúpené na došetrenie miestne príslušnému orgánu štátnej veterinárnej a potravinovej správy.

Celkový počet vyšetrovaných vzoriek na prítomnosť a množstvo **chemických konzervačných látok** bol **453** (najmä lahôdkarské a cukrárske výrobky a výživové doplnky), z toho v **1 vzorke** nealkoholického nápoja bolo zistené prekročenie najvyššieho prípustného množstva kyseliny benzoovej (E 210). Jednalo sa o vzorku nealkoholického nápoja z postmixu SPRITE, odobraného v zariadení spoločného stravovania, v ktorej boli navyše presiahnuté aj celkové počty koliformných baktérií. Prevádzkovateľ predmetného zariadenia bol o uvedených zisteniach informovaný, na základe čoho následne prečistili nápojový systém odbornou firmou a zaviedli nový pracovný postup v sanitácii.

Arómy: na kontrolu obsahu **mentofuránu** boli celkovo odobraté **4 vzorky** potravín - cukrovinky obsahujúce mäta alebo mentol. Všetky odobraté vzorky vyhoveli legislatívou stanoveným najvyšším prípustným množstvám.

Na kontrolu **špecifikácie prídavných látok** bolo vyšetrených **6 vzoriek** farbív. Všetky vzorky vyhoveli požiadavkám príslušnej legislatívy.

Z **kontaminantov** vo vyšetrovaných vzorkách boli sledované najmä ťažké kovy (olovo, kadmium, ortuť), dusitaný a dusičnan, polychlóvané bifenyly (PCB), rezíduá pesticídov a antibiotík, benzo(a)pyrén, melamín, mykotoxíny a akrylamid.

Na kontrolu obsahu ťažkých kovov sa vyšetrovali najmä vzorky hotových pokrmov, detskej a dojčenskej výživy, výživových doplnkov, pramenitých a balených pitných vody) **olova** bolo vyšetrených **1 129 vzoriek** potravín, pričom v žiadnej z vyšetrených vzoriek nebolo zistené prekročenie limitu pre olovo. Na kontrolu obsahu **kadmia** bolo vyšetrených **1 085 vzoriek** potravín, pričom v žiadnej z vyšetrených vzoriek nebolo zistené prekročenie limitu pre kadmium. Na obsah **ortuti** bolo vyšetrených **1 009 vzoriek** potravín, pričom v žiadnej z vyšetrených vzoriek nebolo zistené prekročenie limitu pre ortuť.

231 vzoriek potravín (z toho až 167 vzoriek predstavovali pramenité vody a balené pitné vody) bolo vyšetrených na kontrolu obsahu **arzénu**.

Na prítomnosť **dusitanov a dusičnanov** bolo vyšetrených celkovo **941 vzoriek** potravín. Z toho **452 vzoriek** potravín na obsah dusitanov (200 vzoriek potravín pre dojčatá

a malé deti a 191 vzoriek pramenitých vôd a balených pitných vôd) a **489 vzoriek** potravín na obsah dusičnanov (z toho 200 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti a 193 vzoriek pramenitých vôd a balených pitných vôd). Na obsah dusičnanov nevyhovela 1 vzorka zeleniny a na obsah dusitanov vyhoveli všetky vyšetrené vzorky potravín.

Na vyšetrenie **prítomnosti polychlóvaných bifenylov** bolo spolu odobratých a laboratórne vyšetrených **21 vzoriek**, a to 18 vzoriek potravín na výživu dojčiat a malých detí na báze mlieka. Ani v jednej z vyšetrených vzoriek nebol zistený uvedený kontaminant.

Rezíduá pesticídov boli vyšetrované v **40 vzorkách** potravín na počiatočnú výživu dojčiat, potravín na následnú výživu dojčiat, ako aj výživových prípravkov pre dojčatá a malé deti na mliečnom, cereálnom alebo zeleninovom a ovocnom základe. Prítomnosť sledovaných rezíduí pesticídov, ktoré sa nesmú používať na ošetrovanie plodín určených na výrobu potravín na výživu dojčiat a malých detí (disulfoton, fensulfotion, fentin, haloxyfop, heptachlór, hexachlórbenzén, nitrofén, ometoat, terbufos, dieldrín, endrín), nebola potvrdená v žiadnej z vyšetrených vzoriek potravín. V prípade rezíduí pesticídov, pre ktoré sú ustanovené v legislatíve špecifické maximálne limity a v prípade iných účinných látok a prípravkov na ochranu rastlín (alfa-HCH, beta-HCH, gamma-HCH, 2,4'-DDT, 4,4'-DDT, 4,4'-DDE, 4,4'-DDD, metoxychlór), taktiež nebola potvrdená prítomnosť.

Z uvedeného počtu vzoriek bolo **10 vzoriek** počiatočnej sušenej mliečnej výživy dojčiat od narodenia a následnej mliečnej dojčenskej výživy v prášku od ukončeného 6. mesiaca zaradených do monitorovacieho programu (podľa vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 1274/2011 zo 7. decembra 2011 týkajúceho sa koordinovaného viacročného kontrolného programu Únie na roky 2012, 2013 a 2014 s cieľom zabezpečiť dodržiavanie maximálnych hladín rezíduí pesticídov a posúdiť vystavenie spotrebiteľov rezíduám pesticídov v potravinách rastlinného a živočíšneho pôvodu).

Rezíduá antibiotík boli vyšetrované v **132 vzorkách**, z toho bolo 31 vzoriek surového mäsa (kuracie prsia, morčacie prsia, kačacie stehno, hovädzie zadné, diviačie mäso na guláš, bravčové stehno, bravčové karé, rybie filé, losos) a vajec a 101 vzoriek mlieka, trvanlivej smotany, jogurtov, syrov, bryndze, tvarohu. Všetky vyšetrené vzorky boli bez rezíduí antibiotík.

Na **stanovenie obsahu benzo(a)pyrénu** bolo vyšetrených **24 vzoriek** potravín pre dojčatá a malé deti. Výsledky laboratórneho vyšetrenia vyhovujú požiadavkám na zdravotnú bezpečnosť podľa Nariadenia Komisie (ES) č. 1881/2006 z 19. decembra 2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách.

V **21 vzorkách** potravín pre dojčatá a malé deti sa stanovovala prítomnosť **melamínu**. Všetky vyšetrené vzorky potravín vyhovujú požiadavkám na zdravotnú bezpečnosť podľa Nariadenia Komisie (EÚ) č. 594/2012 z 5. júla 2012, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1881/2006, pokiaľ ide o maximálne hodnoty obsahu kontaminantov ochratoxínu A, PCB nepodobných dioxínom a melamínu v potravinách.

Na stanovenie **prítomnosti chlóru** (dôkaz chlórovania mäsa) bolo vyšetrených **35 vzoriek** surového hydínového mäsa (kuracie rezne, kuracie prsia, kuracie stehná čerstvé, mrazené kuracie prsia, kuracie krídla, kuracie štvrte hlbokozmrazené, sliepka bez drobov, morčacie prsia, morčacie stehno horné hlbokozmrazené). Prítomnosť chlóru nebola potvrdená ani v jednej vzorke.

Mykotoxíny: v NRC pre mykológiu životného prostredia bolo v roku 2014 vyšetrených **248 vzoriek** potravín na prítomnosť mykotoxínov. Sledovanými mykotoxínmi boli patulín, aflatoxín B₁, aflatoxín M₁, ochratoxín A, deoxynivalenol, zearalenon a fumonizíny. Vyšetrené boli vzorky počiatočnej a následnej mliečnej dojčenskej výživy, rôzne obilninové kaše pre dojčatá a malé deti, kukuričné kaše, sušienky, piškóty, kukuričné lupienky, detská výživa, obilninové nápoje, ovocné nápoje a ovocné pyré. Okrem vzoriek určených pre dojčatá a malé deti boli vyšetrené aj vzorky múky, vzorka nespracovanej kukurice, krmiva a vzorky kávy.

Na prítomnosť rôznych mykotoxínov bolo vyšetrených 244 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti odobraných regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v Slovenskej republike. **Patulín** bol stanovený v 67 vzorkách, **aflatoxín B₁** v 69 vzorkách, **aflatoxín M₁** v 25 vzorkách, **ochratoxín A** v 14 vzorkách, **deoxynivalenol** v 21 vzorkách, **zearalenon** v 25 vzorkách a **fumonizíny** v 23 vzorkách.

Z celkového počtu analyzovaných vzoriek (244) bolo 194 vzoriek zo zahraničnej produkcie (t.j. z členských štátov Európskej únie a z tretích krajín, z toho 9 vzoriek pôvodom z Turecka) a 50 vzoriek z domácej produkcie:

- zo 67 vzoriek, v ktorých bol stanovovaný **patulín**, bolo 35 vzoriek zahraničnej a 32 vzoriek domácej produkcie,
- zo 69 vzoriek vyšetrených na prítomnosť **aflatoxínu B₁** bolo 6 vzoriek domácej produkcie a 63 vzoriek zahraničnej produkcie, z toho 10 vzoriek z tretích krajín (z nich 4 vzorky pôvodom z Turecka),
- všetky vzorky vyšetrené na obsah **aflatoxínu M₁** (25) pochádzali zo zahraničnej produkcie európskych výrobcov, z toho 1 vzorka z Turecka,
- všetky vzorky (14), v ktorých bol zisťovaný obsah **ochratoxínu A**, boli zo zahraničnej produkcie, 4 vzorky z tretieho sektora (z toho 2 pôvodom z Turecka), 10 vzoriek pôvodom z Európskej únie,
- obsah **deoxynivalenolu** bol zisťovaný v 21 vzorkách, 4 vzorky pochádzali z domácej produkcie, 17 vzoriek zo zahraničnej produkcie,
- z 25 vzoriek vyšetrených na obsah **zearalenonu** 23 pochádzalo zo zahraničnej produkcie (2 z Turecka) a 2 vzorky z domácej produkcie
- z 23 vzoriek, v ktorých bol stanovovaný obsah **fumonizínov**, 6 vzoriek pochádzalo z domácej produkcie a 17 vzoriek zo zahraničnej produkcie.

Všetky vyšetrené vzorky na prítomnosť mykotoxínov splňali požiadavky nariadenia Komisie č. 1881/2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách.

Akrylamid: v roku 2014 bolo spolu vyšetrených **70 vzoriek** (z toho 60 vzoriek boli konzervované príkrmy pre dojčatá najmä s obsahom zemiakov, koreňovej zeleniny alebo potraviny s obsahom cereálií, následné výživové prípravky na báze obilia pre dojčatá a malé deti a 10 vzoriek bolo zemiakových hranoliek). Vzorky boli odoberané z distribučnej siete. Pre akrylamid platí monitoring v súlade s Odporúčaním Komisie č. 2010/307/EÚ o monitorovaní množstva akrylamidu v potravinách, limit nie je stanovený v súčasnej platnej legislatíve, existujú len indikatívne hodnoty akrylamidu pre príslušné kategórie potravín.

V prípade kontroly **alergénov** v potravinách bola pozornosť venovaná kontrole obsahu **gluténu** v potravinách vhodných pre osoby trpiace neznášanlivosťou gluténu. Celkovo bolo laboratórne vyšetrených **40 vzoriek** potravín (rôznych druhov múk – amarantová, pohánková, zmesí na výrobu pekárskeho výrobkov, palacinky v prášku,

sušienky, oblátky, piškóty). Z uvedeného počtu vzoriek boli v 32 vyšetovaných vzorkách namerané hodnoty gluténu menej ako 5 mg/kg. V 8 vzorkách boli namerané nasledovné hodnoty gluténu: 5,20 mg/kg (bábovka piškótová); 5,91 mg/kg (venčeky); 6,80 mg/kg (bezlepková múka); 11,50 mg/kg (piškóty); 12,30 mg/kg (piškótky); 23,10 mg/kg (oblátky); 29,50 mg/kg (piškótová roláda) a 37,00 mg/kg (pohánková múka hladká). V označovaní vyšetovaných potravín sa ešte stále vyskytovalo nesprávne označenie „bezlepkový, bezlepková, bezlepkové“.

Potraviny ošetrované ionizujúcim žiarením - celkovo bolo laboratórne vyšetrených **24 vzoriek**. Z toho boli vyšetrené orechy, ako napríklad arašidy, mandle, lieskové orechy, vlašské orechy, jadrá kešu, jadrá brazílskych orechov; ďalej orechová posýpka, slnečnicové jadrá lúpané, slnečnicové jadrá nelúpané, mak mletý, banán kandizovaný, dva druhy syrov. Spolu 19 vzoriek potravín s obsahom tuku. Z nameraných hodnôt a po zohľadnení neistôt merania vo vzorkách nebola dokázaná prítomnosť dvojíc ožiarením vytvorených uhl'ovodíkov alkánov a alkénov, pri ktorých by boli podiely hmotnostných zlomkov detegované v očakávaných pomeroch (podľa STN EN 1784). Na základe týchto výsledkov vzorky nevykazovali vlastnosti potravín ošetrovaných ionizujúcim žiarením. Taktiež bolo vyšetrených 5 vzoriek potravín bez obsahu tuku, a to: Nové korenie, celé, 20 g; Podravka[®], ochucovadlo, 100 g; Podravka, ochucovadlo, 75 g; Podravka[®] Stredomorie, ochucovadlo, 100 g a Kotányi Rozmarín mletý, 18 g. Dôkaz ožiarenia predmetných vzoriek potravín rastlinného pôvodu bol negatívny (metodika STN EN 1788).

Na **kontrolu GMO potravín** sa odobrali rôzne druhy potravín: kukurica (vákuovaná) a výrobky z kukurice (kukuričná múka), výrobky zo sóje (vločky, plátky, sójový nápoj), ryža (guľatozrná, Basmati) a výrobky z ryže (ryžový príkrm pre deti a dojčatá). Spolu bolo odobraných a vyšetrených **13 vzoriek** potravín (domáceho pôvodu, dovozové v rámci Spoločenstva). V analyzovaných vzorkách nebola zistená prítomnosť geneticky modifikovaných organizmov, nálezy boli v súlade s požiadavkami nariadenia (ES) č. 1829/2003 Európskeho parlamentu a Rady o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách. Vzorky boli odobrané v distribučnej sieti a v zariadeniach spoločného stravovania. Kontrolou v ZSS, cukrárskych resp. lahôdkarských výrobniach nebolo ani v jednom prípade zistené použitie surovín, polotovarov alebo potravín na báze GMO. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín bola priebežne venovaná pozornosť aj označovaniu potravín z hľadiska obsahu GMO, nedostatky pri kontrolách neboli zistené.

Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Laboratórne bolo vyšetrených v roku 2014 celkom **849 vzoriek** jedlej soli, čo je o 21 vzoriek menej ako v roku 2013. Obsah jodidu, resp. jodičnanu draselného, bol posúdený podľa požiadavky Potravinového kódexu SR (dvadsaťštvrtá hlava - pochutiny) aj napriek skutočnosti, že požiadavka (15 - 35 mg/kg KI) sa na vzorky vyrobené v členských štátoch EÚ nevzťahuje. Z výsledkov stanovenia obsahu KI a KIO₃ vo vzorkách jedlej soli vyplýva:

- z celkového počtu 849 skúšaných vzoriek požiadavke stanovenej Potravinovým kódexom SR na minimálny obsah KI (15 mg/kg soli) **nevyhovelo 31** vzoriek, t. j. 3,60 %,
- **vyšší** obsah KI ako stanovuje Potravinový kódex SR (35 mg/kg) bol zistený v 14 vzorkách, t.j. 1,64 % (v roku 2013 bol zistený vyšší obsah KI v 30),
- požiadavke PK SR (15-35 mg/kg) vyhovelo celkom 818 vzoriek, t.j. 96,35 %.

Pozitívne možno hodnotiť aj priemernú hodnotu obsahu KI - 25,98 mg/kg, táto hodnota je už niekoľko rokov vyrovnaná.

Z odobratých 849 vzoriek jedlej soli bol obsah **ferokynidu draselného** vyšetrený v 842 vzorkách, všetky vyšetrené vzorky, **vyhoveli** požiadavke podľa prílohy II časť E nariadenia komisie (EÚ) č. 1129/2011, ktorým sa mení a dopĺňa príloha II k nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1333/2008 vytvorením zoznamu Únie obsahujúceho prídavné látky v potravinách (najvyššie množstvo ako bezvodý ferokynid draselný 20 mg/kg).

V rámci vzoriek potravín sa sledovala aj **kontrola označovania potravín**, pričom **27 vzoriek** potravín (8 vzoriek výživových doplnkov, 7 vzoriek ostatných potravín na osobitné výživové účely, 4 vzorky kuchynskej soli, 3 vzorky cereálií a pekárenských výrobkov, 1 vzorka cukrárskeho výrobku, 1 vzorka sladidla a 3 vzorky ostatných potravín) nespĺňali požiadavky na označovanie predmetných potravín. Jednalo sa napr. v prípade kuchynskej soli o nesúlad v označení obsahu jodidu draselného na obale výrobku so zistením obsahom laboratórnymi skúškami, v prípade výživových doplnkov bol zistený napr. nesúlad medzi množstvom chrómu a železa uvádzanými na obale výrobku a laboratórne zistenými obsahmi, na označení jednej potraviny na osobitné výživové účely chýbalo označenie návodom na použitie, jedna vzorka potraviny na osobitné výživové účely - bezlepkové piškóty - trvanlivé pečivo bez lepku bol nesprávne použitý pojem „bezlepkový“ namiesto „bezgluténový“. V prípade zistených nedostatkov boli nariadené oparenia na ich odstránenie.

3.4. Turistická sezóna

3.4.1. Letná turistická sezóna

Bratislavský kraj

V Bratislavskom kraji sú nasledovné rekreačné strediská: Aquapark Senec, Slnčné jazera v Senci, Rudava v Malých Levároch, Kamenný Mlyn, Zlaté piesky, Vajnorské jazero, Kuchajda, Veľký Draždiak, kúpaliská: Matador, Tehelné pole, Rosnička, Delfín, Lamač, Malacky, Modra. V roku 2014 boli v prevádzke aj pláže pri Dunaji. Okrem lokalít určených na kúpanie sú ďalšie centrá letnej turistickej sezóny: Bratislava Staré Mesto, ZOO Bratislava, Hrad Devín, Hrad Červený kameň, hrádza pri Dunaji a iné.

V uvedených strediskách boli kontrolované zariadenia spoločného stravovania sezónneho typu (ambulantné stánky a bufety, prevádzky rýchleho občerstvenia, prevádzky výroby a predaja zmrzliny), reštaurácie, stravovacie prevádzky v hoteloch a penziónoch. Kontroly boli vykonané v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a výkonu úradnej kontroly potravín podľa plánu kontrol na rok 2014, ako aj na základe žiadostí prevádzkovateľov sezónnych zariadení o uvedenie priestorov do prevádzky.

V rámci letnej turistickej sezóny bolo vykonaných 415 kontrol. Najčastejšími nedostatkami boli: nedodržiavanie prevádzkovej hygieny, nedostatky v skladovaní a manipulácii s potravinami, zistený tovar po dobe spotreby, nedostatočná výsledovateľnosť surovín a polotovarov (zmrazovanie mäsa v prevádzke).

Banskobystrický kraj

Kontroly pripravenosti stravovacích zariadení na letnú turistickú sezónu 2014 ako aj kontroly počas sezóny boli vykonávané na Plážovom kúpalisku v Banskej Bystrici, v areáli Kúpaliska v Podbrezovej, na Ružinej, pri VN Ladovo pri Lučenci, pri VN Ľuboreč, na

termálnom kúpalisku Novolandia v Rapovciach, na kúpalisku Poltár - časť Zelené, v rekreačnom zariadení Kurinec – Zelená voda, na súkromnej pláži ORMET Teplý Vrch, v Tornali, Hnúšti, ako aj v zariadení „Vodný svet“ v Číži, na termálnom kúpalisku v obci Dolná Strehová, v areáli biokúpaliska „Krtko“ vo V. Krtíši. V spádovom území RÚVZ Žiar nad Hronom boli kontroly vykonávané pri Banskoštiavnických jazerách, v Sklených Tepliciach, na kúpaliskách v Žiari nad Hronom, vo Vyhniach, na Počúvadlianskom jazere, na Kolpašskom a Belianskom jazere. Dolnohodrušské a Richňavské jazerá boli počas roka postupne vypúšťané. V Novej Bani a v Kremnici boli kúpaliská v roku 2014 zatvorené. V regiónoch dozorovaných RÚVZ Zvolen bolo v prevádzke aj Kúpalisko v Neresnici, v športovom areáli Orlík pri Zvolenskej priehrade, na Sliachi, v Detve, Krupine a v Dudinciach. Termálne kúpalisko Aquapark Kováčová je v celoročnej prevádzke.

V stravovacích zariadeniach poskytujúcich prípravu a predaj pokrmov rýchleho občerstvenia pred zahájením sezóny a počas letnej sezóny bolo v rámci ŠZD a ÚKP vykonaných 163 kontrol.

V rámci týchto kontrol boli zistené nedostatky v skladovaní a manipulácii s potravinami, nedodržiavanie osobnej hygieny, za čo boli ukladané blokové pokuty a uložený bol aj sankčný postih za prevádzkovanie stánku bez súhlasného rozhodnutia.

Košický kraj

V jednotlivých okresoch Košického kraja sú nasledujúce významnejšie strediská a lokality využívané na turistiku a rekreáciu v letnom období: na území mesta Košice a Košice – okolie sa nachádza niekoľko rekreačných stredísk s poskytovaním stravovacích služieb - prevažne kúpaliská a vodné plochy v obciach (Mestské kúpalisko, kúpalisko Triton), oblasť Alpinka, areál Anička, ZOO Kavečany a oblasť Jazera na sídlisku nad Jazerom, v obciach Čaňa, Geča, Ružín, Bukovec, Medzev, Moldava nad Bodvou. V okrese Michalovce predovšetkým oblasť vodnej nádrže Zemplínska Šírava (v roku 2014 boli v prevádzke zariadenia v 3 lokalitách – Hôrka, Kamenec a Paľkov) a Vinianske jazero, v okrese Sobrance Morské oko. V okrese Trebišov - Autokemping Mária Veľaty a areál vodných športov v Trebišove. V okrese Rožňava - Betliar, Bretka, Brzotín, Gemerská hôrka, Vlachovo, Dobšiná, Vyšná Slaná, Rejdová, Stratená, Stratená - časť Dobšinská Ľadová Jaskyňa, Dedinky, Dedinky - časť Dobšinská Maša, Krásnohorské Podhradie, Soroška, Gombasek, Domica, Dlhá Ves, Hrádok. V okrese Spišská Nová Ves ide o Národný park Slovenský raj - lokalita Čingov, lokalita Džurkovec, Obec Spišské Tomášovce, Obec Hrabušice, ATC Podlesok Hrabušice, Hrabušice - Kláštorisko, Hrabušice - rekreačné zariadenie Veľká Biela Voda, rekreačná lokalita - Mlynky - Biele Vody, Mlynky - Prostredný Hámor a Národná kultúrna pamiatka Spišský hrad.

Pred začatím letnej turistickej sezóny a počas jej trvania boli vykonané v zariadeniach poskytujúcich stravovacie služby kontroly v trvalých zariadeniach a obhliadky v sezónnych zariadeniach v celkovom počte 349, pričom zariadenia boli väčšinou pripravené na začatie vykonávania navrhovanej činnosti, resp. na sezónu. Aj počas letnej turistickej sezóny boli vykonávané kontroly zamerané na plnenie povinností a dodržiavanie ustanovení vyplývajúcich z platných právnych predpisov.

Z významnejších nedostatkov bolo zistené napr. formálne vedenie evidencie o vykonávaní sanitačných činností, prevádzkovanie ZSS bez posúdenia priestorov príslušným orgánom verejného zdravotníctva, nepredloženie dokladov o odbornej spôsobilosti, nevyhovujúce uchovávanie civilného odevu a osobných vecí zamestnancov, nedostatočná prevádzková hygiena, nezabezpečené dostatočné množstvo oddelených pracovných plôch so

zreteľom na druh suroviny a spôsob jej spracovania, používanie potravín na výrobu pokrmov rýchleho občerstvenia po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti.

Nitriansky kraj

Nie vo všetkých okresoch Nitrianskeho kraja sa nachádzajú rekreačné strediská sústredeného cestovného ruchu. Medzi najznámejšie strediská LTS v kraji patria: kúpaliská Nitra, Diakovce, Poľný Kesov a Zlaté Moravce (19 prevádzok); termálne kúpalisko Vadaš v Štúrove, termálne kúpalisko Podhájska, termálne kúpalisko Štrand v Nových Zámkoch, letné táborské Komoča na rieke Váh (78 prevádzok); kúpalisko Margita – Ilona Levice, časť Kalinčiakovo, kúpalisko Santovka, vodná nádrž Bátovce –Lipovina (25 prevádzok); termálne kúpalisko v Komárne a rekreačné zariadenia Patince - kúpele (30 prevádzok) a rekreačná oblasť Duchonka (15 prevádzok).

Okrem evidovaných stredísk LTS, kde sú prevažne ZSS s rýchlym občerstvením, predaj zmrzliny a predaj nápojov, bola pozornosť venovaná aj ZSS typu salaš, motel, občerstveniu a hygienickým podmienkam na ČSPHM a ostatným zariadeniam, ktoré sú na trasách cestovného ruchu a na letných kúpaliskách. Kontroly boli vykonávané aj v ZSS miest, ktoré sa v letných mesiacoch tešia zvýšenému záujmu verejnosti, napr. Nitra, Topoľčianky, Mojmírovce, Zlaté Moravce, Šaľa, Šahy, Komárno, Štúrovo a pod.

Sezónne zariadenia na letných kúpaliskách prešli v prípravnom období na sezónu kompletnou sanitáciou, opravou strojno-technologického zariadenia a maľovaním. Zároveň bola zdokumentovaná kvalita pitnej vody, na ktorú boli stánky napojené. Súhlas na sezónu bol daný až vtedy, ak boli ZSS pripravené na sezónu, vrátane vyhovujúceho vodozásobovania.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru boli počas sezóny v ZSS preukázané viaceré hygienické nedostatky za porušovanie, ktorých boli ukladané najčastejšie blokové pokuty. Najčastejšie nedostatky boli: nedostatočné vykonávanie sanitácie, nesprávne skladovanie a manipulácia so surovinami, absencia meracích prístrojov v skladových priestoroch vrátane chladiacich zariadení, nedostatky pri evidencii limitov v CCP, nebola vedená evidencia o meraní teplôt surovín, označovanie predávaných výrobkov v rozpore s požiadavkami platnej legislatívy a pod.

Prešovský kraj

V rekreačných strediskách letnej turistickej sezóny v Prešovskom kraji boli vykonané kontroly na kúpaliskách v Prešove, Poprade, Humennom, Svidníku, Stropkove, Sabinove, v okrese Bardejov, RO Rybníky, v obci Zemplínske Hámre, Bardejovských kúpeľoch, rekreačné stredisko Nižná Polianka, v rekreačných strediskách Vyšné Ružbachy, Ľubovnianske kúpele, Haligovce, Lesnica, RO Domaša na strediskách: Dobrá, Poľany, Holčíkovce, Nová Kelča, polostrov Krym, Vrbov, Spišská Belá, Červený Kláštor, Levoča, Levočská dolina.

Celkom bolo vykonaných 185 kontrol. Kontroly boli zamerané na pripravenosť zariadení na turistickú sezónu a na dodržiavanie osobnej a prevádzkovej hygieny, uchovávanie a skladovanie surovín a potravín určených na prípravu rýchleho občerstvenia, na vysledovateľnosť potravín, dodržiavanie dátumu spotreby a dátumu minimálnej trvanlivosti, na odbornú a zdravotnú spôsobilosť pracovníkov, na dodržiavanie zásad HACCP, na manipuláciu s odpadom, na zdravotnú nezávadnosť pitnej vody.

Najčastejšie zisťované nedostatky: nedodržanie chladiaceho a teplotného reťazca, nevyhovujúca teplota hotových pokrmov pri výdaji, spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín, nedodržanie požiadaviek na hygienu pri výrobe zmrzliny, nedostatočná

očista náradia používaného na výrobu zmrzliny, nevyhovujúce laboratórne rozbory vzoriek zmrzlín, používanie surovín po dátume spotreby, pracovníci bez odbornej spôsobilosti, nedostatky vo vedení evidencie v zmysle HACCP, pri monitorovaní CCP, nedostatočná prevádzková hygiena (znečistené steny, podlahy, nedostatočná teplota vody, špinavé chladiace zariadenia), chýbajúce meracie prístroje v chladiacich zariadeniach, nedodržanie pracovných plôch, chýbajúca zmluva o likvidácii kuchynského odpadu.

Trenčiansky kraj

V krajskom meste Trenčín, ako i v kúpeľných mestách Trenčianske Teplice a Bojnice je v letnom období pomerne silný turistický ruch. Vychádzajúc z toho je v letnom období venovaná pozornosť reštauračným zariadeniam. Okrem stabilných prevádzok je kontrolná činnosť rozšírená o sezónne zariadenia umiestnené pri letných plavárňach a vodných plochách. Cestovný ruch v okrese Nové Mesto nad Váhom je sústredený do dvoch rekreačných oblastí Zelená voda v Novom Meste nad Váhom a na Dubníku v Starej Turej. Ubytovacie a stravovacie služby sú poskytované v rozsahu ako v predchádzajúcom období. Okresné mesto Bánovce nad Bebravou je situované na trase E 50 napájajúcej sa na diaľnicu Bratislava - Trenčín – Žilina. Pozdĺž tejto cesty sú umiestnené navštevované reštauračné zariadenia motorest Eso, motorest Delta. V meste Bánovce nad Bebravou je letné termálne kúpalisko. V regióne Myjava je prevádzkované kúpalisko SAMŠPORT Myjava, lokálneho významu je vodná nádrž Stará Myjava. Na území okresov Prievidza a Partizánske je v letnej sezóne 6 stredísk cestovného ruchu – stredisko cestovného ruchu Bojnice, Prievidza - plážové kúpalisko, Nitrianske Rudno - priehrada, Chalmová – kúpele, Partizánske – kúpalisko DÚHA. a novootvorené kúpalisko v rámci kúpeľov Malé Bielice, určené aj pre verejnosť. V strediskách sa otvárajú sezónne zariadenia. Cestovný ruch v okresoch Považská Bystrica, Púchov, Ilava je sústredený na vybraných turistických trasách úseku D1 (diaľničné odpočívadlá), v lokalite Považská Bystrica- Sverepec a Dubnica nad Váhom- Prejta. Agroturistika v pôsobnosti RÚVZ Považská Bystrica je aktuálna a na tieto účely slúžia celoročné zariadenia - Agropenzión Grunt Papradno, Salaš Nimnica, Salaš Pružina, Hotel EVA - MÁRIA Horná Mariková.

Pred zahájením letnej turistickej sezóny a počas letnej turistickej sezóny bolo v regióne vykonaných 124 kontrol (stánky s predajom rýchleho občerstvenia a zmrzliny na kúpaliskách a pri prírodných vodných plochách, zariadenia spoločného stravovania s prípravou a podávaním pokrmov a/alebo nápojov v rekreačných oblastiach). Pred zahájením letnej turistickej sezóny boli kontroly v sezónnych zariadeniach zamerané na posúdenie pripravenosti priestorov k prevádzkovaniu. Počas letnej turistickej sezóny výkon štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín bol zameraný na kontrolu podmienok skladovania potravín, technologické postupy prípravy pokrmov, používanie potravín po dátume spotreby resp. dátume minimálnej trvanlivosti, dodržiavanie zásad prevádzkovej a osobnej hygieny. Súčasťou kontrol počas letnej turistickej sezóny je i kontrola zariadení s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny. V roku 2014 bolo vykonaných 229 kontrol. Najčastejšie zisťované nedostatky boli nevedenie produkcie vyrobenej zmrzliny, chýbajúce doklady o odbornej spôsobilosti pracovníkov, neodkladanie vzoriek zmrzliny po dobu 48 hodín a predaj zmrzliny po uplynutí doby predaj 24 hodín, nedodržiavanie zásad osobnej hygieny a technologických postupov výroby zmrzliny.

Najčastejšie zisťovanými nezhodami boli nedostatky v skladovaní a nedodržiavanie chladiaceho reťazca, nedostatky v prevádzkovej hygiene a nedodržiavanie zásad osobnej hygieny zamestnancov, ako i chýbajúce doklady o pôvode potravín. Počet sezónnych

zariadení v centrách cestovného ruchu v porovnaní s rokom 2013 sa podstatne nezmenil. Za zistené nedostatky boli uložené sankcie.

Trnavský kraj

V regióne RÚVZ Trnava rekreačné zariadenia lokálneho významu sa nachádzajú v oblasti Smoleníc - Jahodníka a vodnej nádrže Buková Hrudky /vodná nádrž však nie je vyhlásená ako rekreačná a využíva sa najmä na rybársky šport, ale nemá prevádzkovateľa/. Pri vodnej nádrži bol v letnej sezónne 2014 v prevádzke iba jeden bufet s rýchlym občerstvením. Pre miestnu rekreáciu v regióne RÚVZ Trnava slúži v regióne 5 umelých bazénov, na ktorých sa nachádzajú bufety. V prevádzke je kúpalisko Eva v Piešťanoch, ktorého súčasťou je aj bufet s prípravou pokrmov z polotovarov a podávanie ohrievaných údenín. Kúpaliská Castiglione v Trnave, v Hlohovci, v Cíferi – miestna časť Pác a na Dobrej Vode majú bufety. V 6 bufetoch boli vykonané kontroly, pre nevyhovujúce počasie v mesiaci august kúpaliska a nich bufety v nich neboli v prevádzke. Nedostatky neboli zistené. V rámci pripravenosti na letnú turistickú sezónu a počas sezóny bola pozornosť zameraná na jestvujúce zariadenia, ktoré sú v prevádzke počas celého roka a sú umiestnené v zónach prímestskej rekreácie alebo v kúpeľnom meste Piešťany.

Z hľadiska cestovného ruchu v okrese Dunajská Streda sú významné Termálne kúpaliská v Dunajskej Strede, Veľkom Mederi a v Topoľníkoch. V areáloch a v bezprostrednej blízkosti kúpalísk sú stravovacie služby zabezpečené v reštauráciách s celoročnou prevádzkou a sezónnych zariadeniach rýchleho občerstvenia. Pred začatím sezóny kontroly v stravovacích zariadeniach kúpalísk boli vykonané väčšinou na základe žiadostí podnikateľských subjektov o vydanie rozhodnutí k prevádzkovaniu novozriadených prevádzok resp. prevádzok, v ktorých došlo k zmene prevádzkovateľa. Kontroly počas sezóny sa vykonávali priebežne. Kontroly na kúpaliskách sa vykonávali aj nad výrobou a predajom zmrzliny. Na základe výsledkov kontrol možno konštatovať, že oproti predchádzajúcim rokom došlo k výraznému zlepšeniu hygienickej situácie v stravovacích prevádzkach. Pri vykonaných kontrolách neboli zistené nedostatky, ktoré v predchádzajúcich rokoch boli najčastejšie zisťované, a to pri skladovaní surovín, v dodržiavaní doby spotreby surovín, neboli zistené nedostatky v prevádzkovej a osobnej hygiene. Najčastejším nedostatkom bolo chýbanie dokladov o odbornej spôsobilosti zamestnancov. V 1 prevádzke nebola vedená evidencia o kontrole surovín pri príjme a zistili sa nedostatky aj pri manipulácii s potravinami. V 1 prípade nebola uzavretá zmluva s oprávnenou osobou na odstraňovanie biologicky rozložiteľného kuchynského odpadu. V prípade chýbania dokladov o odbornej spôsobilosti a pri zistení nedostatkov pri manipulácii s potravinami boli uložené blokové pokuty.

V územnej pôsobnosti RÚVZ Galanta boli stravovacie služby počas letnej turistickej sezóny poskytované v 5 rekreačných strediskách (Termálne kúpalisko Vincov les, Termálne kúpalisko s celoročnou prevádzkou Galandia, Termálne kúpalisko Horné Saliby, kúpalisko Modrá perla, vodná plocha v obci Čierna Voda). Na TK Vincov les poskytovalo stravovacie služby v roku 2014 spolu 15 sezónnych stánkov rýchleho občerstvenia, 3 stánky so zmrzlinou, 1 stánok s ponukou nápojov a 1 stánok na predaj ovocia a zeleniny. Z celkového počtu skontrolovaných stánkov sa zistili nedostatky v troch bufetoch rýchleho občerstvenia, za ktoré bola udelená bloková pokuta 250 eur. K najzávažnejším nedostatkom patrili: neúplné vedenie evidencie v zmysle príloh HACCP, zamrazovanie surovín a polotovarov dodaných do prevádzky v chladenom stave, neúplné uvádzanie alergénov v ponúkaných pokrmoch, príprava pokrmov nad rámec povoleného sortimentu. Na celoročnom termálnom kúpalisku „GALANDIA“ v Galante je stravovanie návštevníkov zabezpečované cestou celoročného reštauračného zariadenia s barom a počas letnej sezóny 3 bufetmi (2 bufety poskytujúce jedlá

rýchleho občerstvenia, 1 stánok predaj priemyselne vyrobenej zmrzliny). Za nezabezpečenie oddeleného uchovávanía organického odpadu od skladovaných potravín bola počas letnej sezóny udelená v jednom prípade bloková pokuta 100 eur. V areáli TK Horné Saliby boli počas letnej turistickej sezóny v prevádzke 2 sezónne bufety rýchleho občerstvenia, stánok určený na predaj zmrzliny, 1 reštauračné zariadenie s celoročnou prevádzkou a 1 bufet podávajúci len nápoje je zriadený v relaxačno-rehabilitačnom centre. Z celkového počtu vykonaných kontrol boli nedostatky zistené v 2 prevádzkach. Bloková pokuta 50 eur bola udelená jednému z prevádzkovateľov, a to za kríženie čistej a nečistej prevádzky pri príprave pokrmov a rozmrazovanie mäsa pri izbovej teplote. Na letnom kúpalisku „Modrá Perla“, Veľké Úľany je v areáli kúpaliska prevádzkované iba 1 vyvarujúce zariadenie spoločného stravovania s celoročnou prevádzkou. Vzhľadom na závažnosť zistených nedostatkov (nezabezpečenie oddeleného skladovania vzájomne nezlučiteľných potravín, tovar po dátume spotreby a dátume minimálnej trvanlivosti, výskyt plesní na fľašiach od nealkoholických nápojov a v sterilizovanej zelenine, nevedenie evidencie o sústavnom vzdelávaní zamestnancov) počas výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo voči prevádzkovateľovi začaté správne konanie a bola mu udelená pokuta rozhodnutím vo výške 1000 eur. V obci Čierna Voda je od roku prevádzkovaná prírodná vodná plocha, stravovacie služby sú poskytované prostredníctvom 2 prevádzok nachádzajúcich sa priamo v areáli.

V regióne RÚVZ Senica bola pred zahájením LTS 2014 vykonaná kontrola prevádzkárni v súvislosti s ich uvedením do prevádzky a následne boli vykonané námatkové kontroly počas LTS. V pôsobnosti RÚVZ Senica evidujú celkom 4 strediská letnej turistiky (RO - Gazárka v Šaštíne-Stražoch, RO – Kunovská priehrada, RO Zlatnícka dolina v Skalici, RO Tomky – Borský Svätý Jur). Okrajovo boli kontrolované aj ostatné vodné plochy v regióne (Adamovské jazerá, Sekule - Mláky), ktoré majú len miestny charakter a poskytovanie stravovacích služieb bolo realizované formou ambulantného predaja. K najčastejším zisteným nezhodám patrili: nezdokumentovaná odborná spôsobilosť pracovníkov, nevhodné skladovanie potravín, zmrazovanie potravín, nedostatky v prevádzkovej a osobnej hygiene.

Žilinský kraj

RÚVZ Čadca – do zariadení využívaných počas letnej turistickej sezóny je zahrnutých 64 objektov. Najviac využívanou lokalitou je oblasť Kysuckých Beskýd, časť Makov, Skalité, Oščadnica – Veľká Rača, Stará Bystrica, Vychylovka – Múzeum kysuckej dediny, časť Ostré – Kysucké Nové Mesto. V územnej pôsobnosti RÚVZ Dolný Kubín medzi lokality v rámci letnej turistickej sezóny patrí Oravská priehrada, Oravice, Roháče, Zuberec, Habovka, Brezovica, Oravský Podzámok, Dolný Kubín, Námestovo a Zázrivá. V rámci LTS vykonali pracovníci oddelenia 94 kontrol, uložili 36 blokových pokút v celkovej sume 1413 eur. V územnej pôsobnosti RÚVZ Liptovský Mikuláš vykonali pracovníci oddelenia HV počas letnej turistickej sezóny v rámci štátneho zdravotného dozoru v ZSS v strediskách cestovného ruchu v regióne Liptov (Aquapark Tatralandia Ráztoky, Demänovská Dolina, TK Bešeňová, ATC Liptovský Trnovec) 96 kontrol, pri ktorých uložili 27 blokových pokút v celkovej sume 1888 eur. Pracovníci oddelenia HV na RÚVZ Martin vykonali v rámci LTS v rekreačných lokalitách LK Sunny Martin, LK Vrútky, LK Vieska Turčianske Teplice, SPA Aquapark Turčianske Teplice, LK Drienok Mošovce 91 kontrol, uložili 9 blokových pokút v celkovej sume 270 eur a 2 pokuty podľa zákona č.355/2007 Z. z. v sume 500 eur. Pracovníci oddelenia HV na RÚVZ Žilina vykonali počas letnej turistickej sezóny 107 kontrol v rekreačných strediskách Terchová – Vrátna – Štefanová – Biely Potok, Čičmany, Rajecká Lesná, kúpaliská – TK Veronika Rajec, TK Laura Rajecké Teplice, TK Stráňavy, kúpalisko Bytča

a MKP Žilina. Za zistené nedostatky boli uložené 4 opatrenia, 6 blokových pokút v celkovej sume 343 eur a 3 pokuty v celkovej sume 1200 eur.

3.4.2 Zimná turistická sezóna

Bratislavský kraj

V Bratislavskom kraji sú 3 strediská zimnej turistickej sezóny – Pezinská Baba, Zochova chata a Koliba. Priebežne sa vykonávali kontroly aj v prevádzkach sezónneho charakteru s prípravou a podávaním regionálnych pokrmov (husacina) v Slovenskom Grobe ako aj v iných stravovacích zariadeniach v blízkom okolí. Taktiež boli vykonané kontroly v rámci konania hromadných podujatí – Vianočných trhov.

Celkovo bolo v zimnom období vykonaných 97 kontrol. Najčastejšie zisťovanými nedostatkami bolo nedodržiavanie chladiaceho reťazca u surovín a polotovarov určených na prípravu pokrmov (zmrazovanie polotovarov), uchovávanie a podávanie hotových pokrmov po dobe spotreby, nedostatočná prevádzková hygiena.

Banskobystrický kraj

V Banskobystrickom kraji kontroly pripravenosti rekreačných a stravovacích zariadení na zimnú sezónu 2014, ako aj kontroly počas sezóny boli vykonávané v najnavštevovanejších zimných turistických strediskách na Králikoch, Donovaloch, Bystrej a Táloch, v SKI CENTRE Kokava Línia a Háj, v obci Krahule, Skalka pri Kremnici, v Ostrom Grúni a v Hodruši – Hámroch, v lyžiarskom stredisku v Hriňovej a na Látkach. Lyžiarsky areál Lomník v katastri obce Dačov Lom a dve strediská zimného cestovného ruchu v okrese Zvolen – Kráľová pri Zvolene a Sielnica – Brestová v roku 2014 neboli prevádzkované. Kontroly boli zamerané na prevádzkovú a osobnú hygienu, na dodržiavanie technologických postupov pri príprave pokrmov, na skladovanie potravín, dodržiavanie správnej výrobnjej praxe a doklady o zdravotnej a odbornej spôsobilosti zamestnancov. Významnejšie nehody neboli zistené.

Košický kraj

Na území Košického kraja sú nasledujúce významnejšie lokality a strediská, ktoré poskytujú možnosť realizácie zimných športov a rekreačného pobytu, v ktorých sa nachádzajú aj zariadenia poskytujúce stravovacie služby: na území okresov Košice mesto a Košice okolie lyžiarske strediská: Rekreačné stredisko Jahodná, rekreačné stredisko Kavečany a rekreačné stredisko Zlatá Idka. Ide o zariadenia s celoročnou prevádzkou. V okrese Rožňava: Stratená, Stratená - časť Dobšinská Ľadová Jaskyňa, Dedinky, Dedinky - časť Dobšinská Maša, Vyšná Slaná. V okrese Spišská Nová Ves a Gelnica predovšetkým Plejsy Krompachy a ďalej v oblasti Spišská Nová Ves - Rittenberg, Poráč – Brodok, Mlynky. V okresoch Michalovce, Sobrance a Trebišov nie sú významnejšie strediská.

V roku 2014 bolo v zariadeniach zimnej turistiky v rámci pripravenosti a prípadne aj počas sezóny, ktorá bola v roku 2014 s ohľadom na snehové podmienky dosť nepriaznivá, vykonaných celkom 36 kontrol. Počas sezóny boli kontroly zamerané najmä na podmienky manipulácie so surovinami, pôvod potravín a surovín, uplynutie dátumu spotreby a dátumu minimálnej trvanlivosti, uplatňovanie zásad systému HACCP alebo správnej hygienickej praxe, uchovávanie potravín a pokrmov, osobnú a prevádzkovú hygienu.

Z ojedinele zistených nedostatkov to bolo najmä nesprávne skladovanie potravín, nedostatky v prevádzkovej hygiene, nezabezpečenie prívodu tečúcej teplej vody.

Nitriansky kraj

V pôsobnosti RÚVZ v Nitrianskom kraji nie je evidované žiadne významné stredisko zimnej turistickej sezóny. V okrese Topoľčany je pre zimné športy k dispozícii len oblasť Podhradie, kde býva v prípade priaznivého počasia prevádzkovaná lyžiarska dráha s vlekom. Počas roka 2014 však v prevádzke nebola, nakoľko neboli v tomto období priaznivé snehové podmienky.

V rámci vykonávaných mimoriadnych kontrol rekreačných a stravovacích zariadení určených na zimnú turistickú sezónu boli vykonávané hygienické kontroly na vybraných čerpacích staniaciach, motorekoch a na kúpaliskách s celoročnou prevádzkou. Tieto boli orientované na kontrolu rýchleho občerstvenia, na označovanie potravín, kontrolu dátumu spotreby a dátumu minimálnej trvanlivosti predávaných pokrmov, dodržiavanie chladiaceho reťazca a pod.. Nedostatky boli zistené pri skladovaní potravín a v prevádzkovej hygiene.

Okres Nové Zámky nemá síce prírodné podmienky pre zimnú horskú turistiku a lyžovanie ale jediným upraveným priestorom pre zimné športy je malá zjazdovka v obci Čechy s umelým zasnežovaním, kde však nie sú k dispozícii žiadne ZSS počas zimnej sezóny. V rámci termálnych kúpalísk je čiastočne počas zimnej sezóny v prevádzke časť Termálneho kúpaliska Podhájska a krytý bazén na termálnom kúpalisku Vadaš v Štúrove, kde boli vykonávané kontroly priebežne počas celého roka (5 kontrol).

Prešovský kraj

V strediskách zimnej turistickej sezóny Prešov – Sigord, Drienica, Dubovica, v rekreačných strediskách Litmanová, Vyšné Ružbachy, Ľubovnianske kúpele, v strediskách Štrbské Pleso, Poprad, Smokovec, Tatranská Lomnica, Ždiar, SKI Park Chlmec boli vykonané kontroly väčšinou v sezónnych prevádzkach pri lyžiarskych vlekoch zamerané na kontrolu vstupných surovín, kontrolu chladiaceho reťazca, dátum spotreby resp. minimálnej trvanlivosti, kontrolu celkovej hygieny a osobnej hygieny, odbornú a zdravotnú spôsobilosť zamestnancov. V rekreačných oblastiach Regetovka, Nižná Polianka, Fričkovce, v strediskách Šarbov, Nižný Komárnik, Medvedie, v RS Danova, Borov a Parihuzovce boli prevádzky pre nedostatok snehu zatvorené.

Najčastejšie zisťované nedostatky - nedodržiavanie teplotného reťazca a skladovanie nezlučiteľných druhov potravín.

Trenčiansky kraj

Zimná turistická sezóna je organizovaná len v strediskách lokálneho významu. V okresoch Nové Mesto nad Váhom, Myjava a Bánovce nad Bebravou sa jedná o nasledovné lokality: Bezovec Nová Lehota (RS BEZOVEC, Hotel Inovec, Šport chata), Veľká Javorina, (Holubyho chata), Ski centrum Kálnica, kde je bufet a zariadenie verejného stravovania Salaš Kálnica, Stará Myjava (RS Javorina, Stará Myjava), Považský Inovec (chata Inovec), Závada pod Čiernym vrchom (bufet Kazarka, chata), pri obci Horné Slnie (malý lyžiarsky vlek lokálneho významu). V okrese Prievidza sú zimné strediská cestovného ruchu vo Fačkovskom sedle pod Kľakom a v stredisku Remata pri Handlovej. Reštauračné stravovacie služby sú poskytované v 2 reštauračných zariadeniach a v 3 stánkoch s rýchlym občerstvením. V okrese sú ešte 2 menšie strediská okolo lyžiarskych vlekov, ktoré však majú skôr lokálny význam. Uvedené strediská majú zabezpečené zásobovanie pitnou vodou z vlastného zdroja. Kvalita vody je kontrolovaná a vážnejšie problémy neboli zaznamenané. Pri lokálnych vlekoch je poskytované ambulantly občerstvenie - 2 stánky, ktoré zabezpečujú najbližšie reštauračné zariadenia. V regióne Považská Bystrica sú sústredené v lokalitách Belušké Slatiny, Mojtnín, Lazy pod Makytou - Čertov a Horná Mariková. Reštauračné stravovacie

služby sú poskytované v 8 zariadeniach hotelov a v 4 bufetoch, ktoré zabezpečujú ambulantné občerstvenie pri lyžiarskych vlekoch, ktoré sú viazané na pevné prevádzky reštauračných zariadení. Uvedené strediská sú napojené na verejné vodovodné siete (okrem zariadenia Horná Mariková, kde je pitná voda zabezpečovaná z vlastného vodného zdroja studne). Kontrola kvality vody je vykonávaná zo strany prevádzkovateľov, ako aj zo strany RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

V zariadeniach spoločného stravovania v strediskách zimného cestovného ruchu bolo cielene vykonaných v 9 kontrol. Kontrolami neboli zistené nezhody. Na počte kontrol predovšetkým v regióne RÚVZ so sídlom v Trenčíne sa odzrkadlili nepriaznivých snehové a klimatické podmienok, pre ktoré bola časť lyžiarskych stredísk mimo prevádzky.

Trnavský kraj

Typické strediská zimnej turistiky, kde je možnosť realizácie zimných športov sa v regióne Trnavského kraja nenachádzajú. Pozornosť je venovaná ubytovacím zariadeniam s reštauračnou prevádzkou, najmä v oblastiach prímestskej rekreácie.

Žilinský kraj

V územnej pôsobnosti RÚVZ Čadca v rekreačných strediskách Makov, Turzovka, Oščadnica, Skalité, okolie Čadce skontrolovali pracovníci oddelenia HV 61 zariadení. Návštevnosť zariadení verejnosťou v značnej miere závisí od poveternostných podmienok, v dôsledku čoho boli niektoré prevádzky úplne zatvorené. Pracovníci oddelenia HV na RÚVZ Dolný Kubín vykonali v zimných turistických strediskách Roháče – Spálená dolina, Zuberec, Habovka, Vitanová, Oravice, Kubínska hoľa, Racibor, Malá Lučivná, Zázrivá, Hruštín, Vasil'ovská hoľa, Zákamenné, Oravská Lesná, Oravská Polhora, Sihelné – Grúniky a Brezovica 73 kontrol. Za zistené nedostatky uložili 27 blokových pokút vo výške 1548 eur. Pracovníci oddelenia HV na RÚVZ Liptovský Mikuláš vykonali v strediskách zimného cestovného ruchu v regióne Liptov (Demänovská dolina, Žiarska dolina, Čertovica, Malinô Brdo) 94 kontrol a za zistené nedostatky bolo uložených 56 blokových pokút v celkovej sume 4515 eur. V územnej pôsobnosti RÚVZ Martin v okrese Martin a Turčianske Teplice sa nachádzajú 3 zimné rekreačné strediská – Valčianska dolina, Jasenská dolina a Martinské hole. Pracovníci oddelenia HV vykonali 23 kontrol. Za zistené nedostatky uložili 1 blokovoú pokutu vo výške 60 eur. V územnej pôsobnosti RÚVZ Žilina v rekreačných strediskách Terchová – Vrátna – Štefanová - Biely Potok, Čičmany, Rajecká Lesná, Súľov bolo vykonaných 34 kontrol. Za zistené nedostatky boli uložené 4 opatrenia, 3 pokuty v sume 1200 eur, 2 blokové pokuty v sume 60 eur. Návštevnosť zariadení verejnosťou bola veľmi nízka a v značnej miere závisí od poveternostných podmienok (nedostatok snehu v zimnej sezóne), v dôsledku čoho boli niektoré prevádzky úplne zatvorené.

3.5 Hromadné akcie

Bratislavský kraj

V roku 2014 boli v súvislosti s predajom potravín a poskytovaním občerstvenia podľa § 52 zákona č. 355/2007 Z. z. ohlásené nasledovné hromadné akcie, ku ktorým boli vydané povolenia pre usporiadateľa: 8 vinobraní, 5 vianočných trhov, 2 veľkonočné trhy, 4 farmárske trhy (konané pravidelne 1x v týždni počas celého roka), 3 súťaže a 12 iných hromadných podujatí pri príležitosti festivalov, výročí, športových podujatí a pod. Okrem uvedených

povolení pre usporiadateľov sa vydávali aj rozhodnutia pre jednotlivých žiadateľov poskytujúcich občerstvenie počas konania týchto hromadných podujatí.

„Vianočné trhy“ sú každoročne organizované v mesiacoch november a december v Bratislave na Hlavnom námestí, Hviezdoslavovom námestí a v areáli Incheby. V roku 2014 sa usporiadali aj pred polyfunkčným centrom EUROVEA, pred Nemeckým kultúrnym domom v Bratislave – Rači a na Námestí Republiky v Bratislave – Petržalke. Krátkodobé akcie zorganizovali aj mestá a obce: Senec, Pezinok, Svätý Jur, Šenkvice.

V súvislosti s konaním hromadných podujatí v roku 2014 bolo uskutočnených 304 kontrol, z ktorých v 11 prípadoch boli zistené nedostatky. Medzi najčastejšie zisťované nedostatky patria: nezabezpečená teplá tečúca voda v stánkoch s prípravou občerstvenia, nedodržiavanie chladiaceho reťazca pri skladovaní surovín a polotovarov na prípravu občerstvenia, nedostatočná výsledovateľnosť surovín, polotovarov a hotových výrobkov, nedostatočná prevádzková hygiena. Za zistené nedostatky boli 11 zodpovedným pracovníkom uložené blokové pokuty v celkovej sume 800 €.

Banskobystrický kraj

Pri organizovaní hromadných akcií v Banskobystrickom kraji bolo podľa § 52 zák. č. 355/2007 Z. z. ohlásených 86 akcií. Išlo o krátkodobé hromadné akcie ako kultúrno-spoločenské a športové podujatia, tradičné jarmoky, veľkonočné a vianočné trhy s prípravou a podávaním pokrmov rýchleho občerstvenia. V okrese Banská Bystrica sa konal napr. gastronomický festival „Griliáda“ v Banskej Bystrici, Majstrovstvá Slovenska a Európy vo varení a jedení bryndzových halušiek v obci Turecká, Frndžalica fest Králiky. V okrese Lučenec sa konali veľkonočné, zabíjačkové, mestské a vianočné trhy, krátkodobé hromadné akcie charakteru hudobných, folklórnych festivalov a pretekov. V spádovom území RÚVZ Veľký Krtíš bolo organizované tradične najväčšie kultúrno – spoločenské podujatie v obci Hrušov a na hrušovských lazoch sa konala „Hontianska paráda 2014“ ako aj Zabíjačkové hody, Jánsky, Banický, Katarínsky jarmok, Dni obce, Gaštanové slávnosti. V okrese Zvolen k najväčším podujatiam patrili Detsvianske folklórne slávnosti pod Poľanou v Detve. RÚVZ Žiar nad Hronom bolo ohlásených 18 hromadných akcií, z toho 4 jarmoky, 3 vianočné trhy a 11 ostatných kultúrno – športových jednorazových podujatí. Vianočné trhy sa konali vo viacerých mestách Banskobystrického kraja.

V stánkoch s prípravou a podávaním pokrmov bolo počas trvania krátkodobých akcií vykonaných 308 kontrol. Významnejšie nezhody boli zistené v skladovaní potravín a surovín, pri manipulácii s potravinami a pokrmami, v nedodržiavaní osobnej a prevádzkovej hygieny, zaznamenaný bol aj nedostatočný počet chladiacich a mraziacich zariadení.

Košický kraj

V roku 2014 bolo ohlásených a uskutočnených celkom 72 hromadných podujatí, v rámci konania ktorých bolo zamestnancami RÚVZ vykonaných 399 kontrol, z toho jarmoky: 17, kultúrnych podujatí: 20, športových podujatí: 5, v rámci vianočných podujatí: 6, v rámci veľkonočných podujatí: 1, iné: 23.

Pri kontrolách v ojedinelých prípadoch boli zistené nedostatky v osobnej a prevádzkovej hygieny, pri manipulácii s potravinami, vykonávanie potravinárskej činnosti bez dokladov o odbornej spôsobilosti.

Nitriansky kraj

V priebehu roka 2014 bolo v rámci Nitrianskeho kraja ohlásených podľa § 52 zákona č. 355/2007 Z. z. celkom 83 hromadných akcií (jarmoky, festivaly, oberačkové slávnosti,

športové preteky spojené s podávaním občerstvenia, vianočné trhy, iné predajné trhy a pod.). K najväčším hromadným akciám v kraji za rok 2014 patrili v Nitre Agrokomplex, Nábytok a bývanie, Gardénia, Aquatherm, Autosalón, Oberačkové slávnosti v Nových Zámkoch, Levický jarmok, Štúrovský jarmok a mnoho ďalších. Mnohé ďalšie hromadné akcie sa konali bez ohlásenia. Organizátormi boli najčastejšie obce. Na hromadných akciách bolo vykonaných 402 kontrol.

Na hromadných podujatiach boli zistené pri kontrole viaceré nezhody. Medzi najčastejšie nezhody počas konania týchto akcií patrili: pracovníci bez odbornej spôsobilosti, nalakované nechty pracovníčky manipulujúcej s pokrmami, nesprávne označenie surovín (balené naložené mäso), nedostatky v prevádzkovej hygiene, chýbali doklady pre zabezpečenie výsledovateľnosti surovín, nevyhovujúce skladovanie (v letnom období dochádzalo častejšie k porušovaniu chladiaceho reťazca), nevyhovujúca manipulácia s potravinami. Na mieste boli uložené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a podľa potreby boli uložené blokové pokuty. Kontroly boli vykonávané v pracovných dňoch ako aj počas víkendov.

Prešovský kraj

V roku 2014 bolo podľa zákona č. 355/2007 Z. z. ohlásených 101 hromadných podujatí: jarmoky: počet 15 (Prešovský Trojičný jarmok a Dni mesta Prešov, Sabinovský jarmok, Bardejovský jarmok, Humenský jarmok, Sninský jarmok, Stropkovský jarmok, Gazdovské dni, Lubovniansky jarmok, farmárske trhy, Letný jarmok, Hanušovský jarmok, Vranovský jarmok, Zimný jarmok, Soliansky jarmok, Jánsky jarmok, Lubovniansky jarmok); veľkonočné: počet 2; vianočné: počet 7; iné (folklórne festivaly, hudobné festivaly, kultúrne festivaly, pívne festivaly a pod.): počet 71.

Spolu bolo vykonaných kontrol 481, pri ktorých sa zistili nasledovné nedostatky: nezabezpečenie tečúcej teplej vody, nevyhovujúce skladovanie potravín, nepredloženie dokladov o odbornej a zdravotnej spôsobilosti zamestnancov, nedostatky v manipulácii s potravinami, chýbajúce rozhodnutie k uvedeniu do prevádzky. Za zistené nedostatky bolo uložených 16 blokových pokút v celkovej sume 710 eur a 1 pokuta v správnom konaní vo výške 1500 eur za absenciu rozhodnutia príslušného RÚVZ.

Trenčiansky kraj

Počet hromadných akcií typu trhy a jarmoky v jednotlivých mestách a toho času i v obciach pri rôznych príležitostiach narastá, nie všetci prevádzkovatelia však jednotlivé akcie oznamujú. V roku 2014 bolo na RÚVZ v kraji ohlásených 58 hromadných akcií (v roku 2013 38 akcií) podľa § 52 zákona č. 355/2007 Z. z., a to podľa typu – jarmoky, festivaly, slávnosti stavania mája, veľkonočné trhy, vianočné trhy a iné. Pretrváva tendencia organizátorov trhových akcií t.j. mestských úradov predlžovať akcie na tri až viac dní. (napríklad vianočné trhy i viac ako 10 dní). V zariadeniach spoločného stravovania bez prípravy pokrmov a v zariadeniach s prípravou rýchleho občerstvenia počas konania krátkodobých kultúrno - spoločenských akcií bolo vykonaných 225 kontrol.

Najčastejšie boli zistené nedostatky v nedodržiavaní schváleného sortimentu, požiadavky odbornej spôsobilosti, nedostatočnej úrovni prevádzkovej a osobnej hygieny pracovníkov, nedodržiavaní chladiaceho reťazca a podmienok skladovania a nezabezpečenie stáleho prívodu vody.

Trnavský kraj

Z akcií s hromadnou účasťou pre obyvateľov regiónu RÚVZ Trnava má význam Tradičný trnavský jarmok, ktorý sa koná v septembri v meste Trnava. Na akcii TOPFEST 2014 v Piešťanoch, boli pri kontrole v 2 prípadoch zistené nedostatky, týkajúce sa najmä porušenia prípravy pokrmov, prevádzkovej hygieny, používanie potravín po dobe spotreby a bez označenia potravín v štátnom jazyku. Za nedostatky boli uložené blokované pokuty na mieste v počte 5 /300 eur. V meste Hlohovec sa konal Michalský jarmok, v prevádzke bolo cca 20 stánkov poskytujúcich služby spoločného stravovania. Pri kontrolách bolo zistené, že v 1 stánku neboli predložené doklady o pôvode potravín, v 2 prípadoch boli porušené zásady skladovania potravín a v 2 prípadoch zistené potraviny po dobe spotreby. Za zistené nedostatky boli uložené blokované pokuty 6/180 eur. Na festivale ČERVENÍK 2014, ktorý sa uskutočnil v obci Červeník bolo k dispozícii cca 20 stánkov s rýchlym občerstvením. Pri kontrole boli v 3 stánkoch zistené potraviny po DS, DMT, potraviny neprávne skladované - zostatky pokrmov z predchádzajúceho dňa - klobása, lokše, cigánska pečenka, voľne v stánku, lokše cca 100 kusov bez nadobúdacích dokladov a zmyslovo zmenené, kačica pečená v bytových priestoroch. Za zistené nedostatky boli uložené blokované pokuty 3/150 eur. Vianočné trhy boli organizované v meste Trnava, Hlohovec a Piešťany. V Trnave počet stánkov poskytujúcich pokrmy rýchleho občerstvenia a nápoje bolo cca 22 stánkov, v Piešťanoch cca 10 stánkov a v Hlohovci 5 stánkov. Nezhody boli zistené u štyroch prevádzkovateľov. Išlo o nasledovné nezhody: nezabezpečenie jednoduchého zariadenia na sanitáciu a osobnú hygienu, zásobník vody, senzoricke zmenené bravčové mäso a balené bravčové mäso po dobe spotreby. Za tieto nedostatky bola uložená blokovaná pokuta trom prevádzkovateľom v sume 90 €, v jednom prípade bolo uložené opatrenie na mieste, týkajúce sa zákazu uvádzania na trh a v jednom prípade bolo zahájené správne konanie.

V okrese Dunajská Streda v roku 2014 bol najväčším hromadným podujatím trojdňový Žitnoostrovský jarmok, organizovaný Mestom Dunajská Streda v septembri, na ktorom boli prevádzkované aj stánky s prípravou a podávaním pokrmov a nápojov. Počas trvania jarmoku sa vykonal štátny zdravotný dozor a úradná kontrola v 11 zariadeniach. Pri previerkach neboli zistené nedostatky ohrozujúce zdravotnú bezpečnosť pokrmov a nápojov, menšie nedostatky prevádzkovatelia stánkov odstránili ešte počas trvania kontroly, blokované pokuty boli uložené 3 osobám v celkovej výške 180 €. Ďalšie kontroly boli vykonané na hromadnom podujatí „Fröcsfeszt“ v Dunajskej Strede, na akcii „Dni Sv. Štefana“ vo Veľkom Mederi a na hudobnom festivale „ROCKFEST“ vo Veľkých Dvorníkoch. Spolu bolo vykonaných 7 kontrol. V 2 prípadoch sa zistilo prevádzkovanie predajného stánku bez rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva a v 1 prípade chýbanie dokladu o odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažnej činnosti. Z uvedených dôvodov 2 prevádzkovateľom bola uložená pokuta formou rozhodnutia v celkovej sume 650 eur a 1 osobe blokovaná pokuta vo výške 30 eur. Počas Vianočného trhu bola príprava a podávanie pokrmov a nápojov uskutočňovaná len v 1 stánku, v ďalšom stánku boli pripravované a podávané iba nápoje, cukrárske výrobky neboli predávané ani v jednom stánku. Kontrolami neboli zistené nedostatky.

V regióne RÚVZ Galanta bol v rámci hromadných podujatí vykonávaný štátny zdravotný dozor na 4 podujatiach ohlásených na RÚVZ mestom Galanta a Sereď. V letnom období sa uskutočnili 2 podujatia: na Sereďskom jarmoku poskytovalo stravovacie služby 16 stánkov s rýchlym občerstvením. Pracovníci vykonali počas konania jarmoku kontrolu vo všetkých stánkoch, pričom nedostatky boli zistené u 4 prevádzkovateľov (2 x nezabezpečenie prívodu teplej tečúcej vody, 2 x nezdokladovanie pôvodu tovaru), za čo im bola udelená blokovaná pokuta 95 eur. Štátny zdravotný dozor bol vykonaný i na ďalšom tradičnom letnom

podujatí, a to Galantských trhoch. Celkovo bolo skontrolovaných 38 stánkov, v ktorých bolo aj na základe vykonania opakovaných kontrol vykonaných 56 kontrol. Medzi zistené nedostatky patrili: nezabezpečenie teplej tečúcej vody v stánku rýchleho občerstvenia, používanie neočistených zemiakov pri príprave zemiakových špirál, nedodržanie zásad osobnej hygieny, nepredloženie zdravotného preukazu pracovníka, označovanie lokší nebolo v zmysle platnej legislatívy). Za uvedené nedostatky zistené v 9 stánkoch boli prevádzkovateľom udelené blokové pokuty v sume 390 eur. V zimnom období sa v meste Sereď a Galanta uskutočnili Vianočné trhy. Najčastejšie zisteným nedostatkom bolo nezabezpečenie prívodu teplej tečúcej vody, a to v troch prípadoch. Na vianočných trhoch v Seredi bolo skontrolovaných všetkých 6 stánkov s rýchlym občerstvením, dvom prevádzkovateľom za vyššie uvedený nedostatok bola uložená bloková pokuta v sume 35 eur. Na galantských vianočných trhoch ponúkalo stravovacie služby 10 stánkov, nezabezpečenie teplej tečúcej vody bolo zistené len u jedného stánku, za čo bola prevádzkovateľovi uložená bloková pokuta vo výške 20 eur.

V priebehu roka 2014 bolo v regióne RÚVZ Senica organizovaných niekoľko hromadných podujatí. Organizátori však jednotlivé podujatia neoznamujú včas resp. vôbec. Často krát sú jednotlivé akcie organizované za nevyhovujúcich podmienok bez zabezpečenia tečúcej pitnej vody, najmä rôzne zabíjačky. K významným hromadným akciám patrili nasledovné: 3. Záhorácky pivný festival v Prievaloch; Trdlofest 2014 Skalica, Cibulafest 2014 Holíč: skontrolovaných bolo 17 stánkov s rýchlym občerstvením, v 1 prípade nebolo predložené rozhodnutie na ambulantly predaj potravín, bolo zahájené správne konanie a uložená pokuta vo výške 165 eur, v 4 prípadoch bola uložená bloková pokuta za nepredložené doklady zdravotnej spôsobilosti v sume 132 eur; Senický jarmok; Skalické dni 2014, Sekulské remeselné dvory, Sekule; Martinský jarmok, Holíč; VIII. Zámocké pivné slávnosti, areál Holíčskeho zámku; V. Ročník súťaže Dračích lodí, areál RO Kunov; Celonárodná púť Slovenska k patrónke Slovenska – Sedembolestnej Panne Márii, Šaštín – Stráže; vianočné trhy. Kontrolami neboli zistené závažnejšie nedostatky.

Žilinský kraj

Najčastejšie boli organizované tzv. hodové jarmoky, počas ktorých bol stánkový predaj poskytovaný v rozsahu 1 – 2 dni. Každoročne sú poriadané Turzovské beskydské slávnosti v Turzovke, Jakubovské hody Kysucké Nové Mesto, Bartolomejský hodový jarmok Čadca, Vadičovské slávnosti Horný Vadičov, Dni otvorených dverí kysuckej kultúry v Čadci, Vianočné a Veľkonočné trhy v okresných mestách i obciach a pod. Kontrola zariadení stánkového a ambulantly predaja potravín bola počas roka 2014 vykonávaná priebežne i prioritne v rámci mimoriadnych kontrol počas hromadných podujatí v letných mesiacoch a počas vianočných trhov. Predaj bol uskutočňovaný nielen podnikateľmi SR, ale hlavne prevádzkovateľmi susedných štátov, hlavne z Poľska a Českej republiky. Najproblémovjšie boli jednanie s podnikateľmi z Českej republiky, nakoľko národná legislatíva ČR neukladá podnikateľom odsúhlasenie potravinárskych činností formou rozhodnutia z hľadiska hygieny. K predaju ich oprávňuje iba predloženie živnostenského listu príp. koncesnej listiny. Na tomto úseku najčastejšou nezhodou bol chýbajúci doklad k oprávneniu na podnikanie, ako i evidencia teploty pri preprave a predaji chladených potravín.

Najčastejšie nedostatky: nepoužívanie pracovných odevov a pomôcok pri manipulácii so surovinami, zaslanie oznámenia o organizovaní hromadného podujatia v nedostatočnom časovom predstihu. porušenie povinností a požiadaviek na hygienu výroby potravín, manipulovanie s nimi a ich umiestňovanie na trh (vysledovateľnosť, predaj bez dokladov o pôvode tovaru, zamrazovanie potravín), prevádzkovanie bez rozhodnutia na uvedenie

priestorov do prevádzky a schváleného prevádzkového poriadku pre zariadenie spoločného stravovania.

4. Sankčné opatrenia

Sankčné opatrenia podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení:

-
- podľa § 6 ods. 3 písm. j) bolo uložených **51 pokynov na odstránenie nedostatkov**;
- podľa § 12 ods. 2 písm. i), m), n) bolo vydaných **16 zákazov činnosti** (zákaz činnosti prevádzok z dôvodu nevyhovujúcej kvality pitnej vody; zákaz činnosti prevádzky pre nevyhovujúce výsledky vody zo studne zásobujúcej predajňu potravín);
- podľa § 55 ods. 2 bolo vydaných **299 opatrení na mieste** – zákaz manipulácie s potravinami (zamrazované potraviny v prevádzke, tatársky biftek), stiahnutie výrobkov z použitia (potraviny po dátume spotreby, respektíve dátume minimálnej trvanlivosti; skazené potraviny); uzavretie prevádzok z dôvodu nezabezpečenia tečúcou pitnou vodou, tečúcou teplou vodou, nevyhovujúce technologické vybavenie, znečistené priestory prevádzky, poškodené kanalizačné potrubie (hľadavce); pozastavená činnosť do doby odstránenia nedostatkov (napríklad priestory v nevyhovujúcom stave, nefunkčné WC, príprava pokrmov v neodsúhlasených priestoroch);
- podľa § 56 **neboli uložené sankcie** v priestupkovom konaní;
- podľa § 56 ods. 2 v súčinnosti so zákonom č. 372/1990 Zb. bolo udelených **768 blokových pokút** v sume **76 252 €**;
- podľa § 57 bolo **uložených 522 pokút** v sume **241 267 €**;
- podľa § 58 bolo **uplatnených 75 náhrad nákladov** v hodnote **5 909,68 €**.

Sankčné opatrenia podľa zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v platnom znení:

- podľa § 19 ods. 1, ods. 2 ako i podľa čl. 54 nariadenia EP a Rady (ES) č. 882/2004 bolo vydaných **318 zákazov**;
- podľa § 20 ods. 9 bolo uložených **40 opatrení na mieste**;
- podľa § 28 bolo uložených **78 pokút** v celkovej sume **60 781 €**;
- podľa § 29 bolo v priestupkovom konaní uložených **5 sankcií** v sume **165 €**;
- v blokovom konaní podľa § 29 zákona č. 152/1995 Z. z. v súčinnosti so zákonom č. 372/1990 Zb. bolo udelených **1 288 blokových pokút** v sume **109 041 €**;
- náhrady nákladov podľa § 20 ods. 4 boli uložené v **143 prípadoch** v celkovej sume **11 156,88 €**.

Ďalšie sankčné opatrenia:

- podľa § 10 zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov v blokovom konaní bolo uložených **18 pokút** v celkovej hodnote **10 000 €**;
- podľa § 45 zákona č. 71/67 Zb. bola uložená **1 poriadková pokuta** v sume **165 €**;
- podľa § 84 zákona č. 372/1990 Zb. bolo v blokovom konaní uložených **163 pokút** fyzickým osobám v sume **8 688 €**.

V zákonom stanovenej lehote bolo podaných **65 odvolaní voči rozhodnutiu** – o pokute z dôvodu odpustenia pokuty, respektíve zníženia pokuty. Z uvedených odvolaní 26

odvolací orgán zamietol, 2 odvolania boli riešené znížením pokuty. V 8 prípadoch boli odvolania riešené autoremedúrou (výška pokút bola znížená; 2 rozhodnutia boli zrušené).

5. Epidemický výskyt alimentárnych ochorení

V roku 2014 bolo celkovo hlásených **24 alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémii**, na šetrení ktorých sa podieľali oddelenia hygieny výživy. Väčšinou boli pôvodcom ochorenia Salmonella enteritidis, norovírusy, Citrobacter freundii.

V **Bratislavskom kraji** nebol zaznamenaný ani hlásený **epidemický výskyt alimentárnych ochorení**.

V **Banskobystrickom kraji** bol zaznamenaný výskyt **2 alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémiách**, na šetrení ktorých sa podieľal odbor/oddelenia hygieny výživy (obidve epidemie v okrese Zvolen). V jednom prípade sa jednalo o **epidémiu salmonelózy** u zamestnancov rušňového depa z výdajne stravy (CARGO Slovakia a.s.) Zvolen, u zdravotníckych pracovníkov NsP Zvolen z jedálne, pracovníkov Wusam a.s., Zvolen z výdajne stravy, príbuzných zamestnancov, ktorí konzumovali ovocno – tvarohovú žemľovku pripravenú v kuchyni NsP. Celkom bolo zaznamenaných 72 ochorení, 22 osôb bolo hospitalizovaných. 17 ochorení u zamestnancov Cargo Slovakia a.s. vykazuje odd. epidemiológie železničnej hygieny v Bratislave, nakoľko výdajňa stravy v železničnom depe podlieha výkonu ŠZD MDPT. Etiologické agens Salmonella enteritidis bola 48 x potvrdená, 12 x bol negatívny nález, 1x nezistený a u 11 chorých nebolo vyšetované. Faktorom prenosu nákazy bola ovocno – tvarohová žemľovka pripravovaná v kuchyni NsP. Mikrobiologickým vyšetrením u 3 pracovníkov bola potvrdená Salmonella enteritidis, u 18 pracovníkov nebola potvrdená. V kuchyni boli odobraté stery z prostredia, nariadená bola sanitácia a dezinfekcia prostredia kuchyne. Z 10 odobratých sterov z prostredia, pracovných plôch, rúk a pracovného oblečenia zamestnancov stravovacej prevádzky boli 4 nevyhovujúce stery pre mikrobiologický nález 3 x Escherichia coli, 1 x Pseudomonas aeruginosa, Salmonella enteritidis nebola izolovaná z prostredia kuchyne. Vzorka podozrivej žemľovky bola negatívna. V druhom prípade sa jednalo o **epidemický výskyt hnačky a gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu** u klientov kúpeľov Sliač v období od 7.8.2014 – 11.8.2014, nikto nebol hospitalizovaný. Celkový počet ochorení 43. Prameň pôvodcu nákazy ani faktor prenosu nákazy nebol zistený. Personálu zariadenia bola nariadená mimoriadna lekárska prehliadka, v prevádzke vykonaná ohnisková dezinfekcia, nariadená sanitácia a dezinfekcia celej kuchynskej časti, dôsledné dodržiavanie osobnej hygieny pracovníkov a sprísnenie hygienicko – epidemiologického režimu.

V **Košickom kraji** bol zaznamenaný výskyt **2 alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémiách**, na šetrení ktorých sa podieľal odbor/oddelenia hygieny výživy (1 na území okresu Rožňava, 1 v Spišskej Novej Vsi). Faktor prenosu nebol ani v jednom prípade zistený.

V **Nitrianskom kraji** bol zaznamenaný výskyt **10 alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémiách**, na šetrení ktorých sa podieľal odbor/oddelenia hygieny výživy (3 v okrese Nitra, 2 v okrese Levice, 3 v okrese Komárno, 1 v okrese Nové Zámky a 1 v okrese Topoľčany).

V okrese Nitra bol zaznamenaný výskyt **3 alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémiách**, na šetrení ktorých sa podieľal odbor/oddelenia hygieny výživy. Na základe hlásení epidemiologického výskytu akútnych gastroenteritíd u 16 klientov bol v zariadení spoločného stravovania – zariadenia sociálnych služieb vykonaný štátny zdravotný dozor a epidemiologické vyšetrenie. V rámci vyšetrenia boli odobraté tampóny z rekta od 13 chorých obyvateľov zariadenia (*Citrobacter freundii* 3x), 7 vzoriek stolice na virologické vyšetrenie s negatívnym výsledkom, tampóny z rekta, hrdla a nosa od 5 zamestnancov kuchyne (*Citrobacter freundii* 1x), 7 vzoriek stravy (*Citrobacter freundii* 5x a a stery z prostredia kuchyne (*Citrobacter freundii* 1x). Na základe výsledkov vyšetrenia u chorých, sterov z prostredia a vzoriek stravy možno konštatovať že sa jednalo o **epidémiu gastroenteritíd zapríčinenú *Citrobacter freundii***. Druhé epidemiologické vyšetrenie spojené so štátnym zdravotným dozom, na ktorom sa podieľalo oddelenie hygieny výživy bolo vykonané v zariadení sociálnych služieb, kde na gastroenteritídu ochorelo 28 obyvateľov. Bolo odobratých 8 tampónov z rekta u chorých s negatívnym výsledkom, 3 vzorky stolice na virologické vyšetrenie (Norovírus 2x), 7 sterov z prostredia kuchyne (2 nevyhovujúce), tampóny z rekta, hrdla a nosa u 3 kuchárov (*Citrobacter freundii* 1x v tampóne z rekta), 12 vzoriek stravy (v 6 prípadoch vzorky kontaminované fekáliami) a 4 ks vajčiek na mikrobiologické vyšetrenie (vnútro-negatívne, škrapina – *Enterobacter*). Na základe výsledkov vyšetrení chorých sa jednalo o **epidémiu gastroenteritíd zapríčinených Norovírusom**. Tretie epidemiologické vyšetrenie spojené s výkonom štátneho zdravotného dozoru bolo vykonané v zariadení pre seniorov, kde postupne ochorelo 37 klientov a 7 zamestnancov. Od 4 chorých klientov s príznakmi ochorenia boli odobraté tampóny z rekta s negatívnym výsledkom, 7 vzoriek stolice na virologické vyšetrenie (Norovírus 6x), 7 vzoriek sterov z prostredia kuchyne (6x nevyhovujúce pre prítomnosť *E. coli* a *Enterobacter*), tampón z rekta, hrdla a nosa u 2 kuchárov s negatívnym výsledkom. Na základe výsledkov vyšetrení chorých sa jednalo o **epidémiu gastroenteritíd zapríčinených Norovírusom**. **V okrese Nové Zámky** bol zaznamenaný výskyt **1 alimentárneho ochorenia salmonelózy prebiehajúceho v epidémii**, na šetrení ktorého sa podieľal odbor/oddelenia hygieny výživy. Dňa 2.6.2014 bol v kuchyni GASTRO DOM NZ, s.r.o. zaznamenaný výskyt alimentárneho ochorenia v prevádzke 2 domovov sociálnych služieb v Nových Zámkoch po konzumácii vydávaných pokrmov, pripravených v kuchyni GASTRO DOM NZ, s.r.o. v Nových Zámkoch. Vzorky stravy, ktorá bola pravdepodobne príčinou ochorenia stravníkov sa už v prevádzke nenachádzali. Boli odobraté vzorky pokrmov pripravovaných v deň kontroly, vzorky stravy a stery z pracovného prostredia kuchyne. Výsledky vyšetrení pokrmov a surovín (boli odobraté i vajčeka) vyššie uvedených ako aj stery z pracovného prostredia boli negatívne na vyšetrenie na prítomnosť *Salmonelly*. Okrem vzoriek pokrmov odobratých v kuchyni GASTRO DOM NZ, s.r.o., bola vyšetrená aj vzorka pokrmu Bravčová panenka so syrovou smotanovou omáčkou prineseného stravníkom, ktorú si odložil doma. V tomto pokrme bola po laboratórnom vyšetrení **potvrdená *Salmonella enteritidis***. Uložené opatrenie bolo nariadenie uzatvorenia kuchyne GASTRO DOM NZ, s.r.o. v Nových Zámkoch. Odobratá bola ďalšia vzorka hlbokomrazenej bravčovej panenky z Maďarska, v ktorej bola preukázaná **prítomnosť patogénneho mikroorganizmu *Salmonella enteritidis***. Z celkového počtu vydaných obedov 593 **ochorelo 164 osôb**. V ohnisku nákazy z celkového počtu 164 chorých osôb bolo aktívne vyhľadaných 79 chorých a 6 vylučovateľov *Salmonelly enteritidis*. Bol spracovaný návrh na uloženie sankcie pre prevádzkovateľa GASTRO DOM NZ, s.r.o. **V okrese Levice** bol v priebehu mesiacov október až december 2014 bol v okrese Levice zaznamenaný **výskyt epidémie hepatitídy typu A** (žltacka A). Okrem iných prípadov sa ochorenie vyskytlo u 1 žiačky 1. ročníka SOŠ v Leviciach, odbor

cukrárka, takže pracovníci oddelenia hygieny výživy vykonali kontrolu v prevádzke cukrárskej výroby a zároveň vykonávala tesne pred ochorením odbornú prax v pekárskych často OD Tesco. Ochorela aj 1 pracovníčka z oddelenia výroby syrov Levickej mliekare. Vo viacerých prípadoch šlo o chorých v priamom príbuzenskom vzťahu žijúcich v spoločnej domácnosti s pracovníkmi iných potravinárskych prevádzok (napr. pekáreň, ZSS a pod.). Vo všetkých týchto prípadoch boli nariadené opatrenia a zvýšený zdravotný dozor. Okrem toho boli plošne nariadené opatrenia pre výkon zvýšenej sanitácie vo všetkých potravinárskych prevádzkach a vykonávanie opatrení sa kontrolovalo (vykonaných 49 kontrol v zariadeniach spoločného stravovania a v 25 predajniach potravín). V roku 2014 bolo chorých 76 (epidémia pokračovala aj do roku 2015). **V okrese Komárno** bol zaznamenaný výskyt **3 alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémiách**, na šetrení ktorých sa podieľal odbor/oddelenia hygieny výživy. Na základe hlásenia výskytu akútnej gastroenteritídy u 16 klientov v zariadení sociálnych služieb bol vykonaný štátny zdravotný dozor a epidemiologické šetrenie. Boli odobraté tampóny z rekta od 13 chorých obyvateľov zariadenia (*Citrobacter freundii* 3x), 7 vzoriek stolice na virologické vyšetrenie s negatívnym výsledkom, tampóny z rekta, hrdla a nosa od 5 zamestnancov kuchyne (*Citrobacter freundii* 1x), 7 vzoriek stravy (*Citrobacter freundii* 5x a stery z pracovného prostredia kuchyne (*Citrobacter freundii* 1x). Na základe výsledkov šetrenia u chorých, z pracovného prostredia a vzoriek stravy možno konštatovať že sa jednalo o **epidémiu zapríčinenú *Citrobacter freundii***. Šetrenie ďalšej epidémie bolo vykonané v inom zariadení sociálnych služieb, kde na gastroenteritídu ochorelo 28 obyvateľov. Bolo odobratých 8 tampónov z rekta u chorých s negatívnym výsledkom, 3 vzorky stolice na virologické vyšetrenie (Norovírus 2x), 7 sterov z prostredia kuchyne (2 nevyhovujúce), tampóny z rekta, hrdla a nosa u 3 kuchárov (*Citrobacter freundii* 1x v tampóne z rekta), 12 vzoriek stravy (v 6 prípadoch vzorky kontaminované fekáliami) a 4 ks vajíčok na mikrobiologické vyšetrenie (vnútro-negatívne, škupina – *Enterobacter*). Na základe výsledkov vyšetrení chorých sa jednalo o **epidémiu gastroenteritídy zapríčinenú Norovírusom**. Šetrenie tretej epidémie spojené s výkonom štátneho zdravotného dozoru bolo vykonané v zariadení pre seniorov, kde postupne ochorelo 37 klientov a 7 zamestnancov. Od 4 chorých klientov s príznakmi ochorenia boli odobraté tampóny z rekta s negatívnym výsledkom, 7 vzoriek stolice na virologické vyšetrenie (Norovírus 6x), 7 vzoriek sterov z prostredia kuchyne (6x nevyhovujúce pre prítomnosť *E. coli* a *Enterobacter*), tampón z rekta, hrdla a nosa u 2 kuchárov s negatívnym výsledkom. Na základe výsledkov vyšetrení chorých sa jednalo o **epidémiu gastroenteritídy zapríčinenú Norovírusom**. **V okrese Topoľčany** bol zaznamenaný výskyt **1 alimentárneho ochorenia prebiehajúceho v epidémii**, na šetrení ktorej sa podieľal odbor hygieny výživy. Jednalo sa o **epidémiu salmonelózy** v zariadení sociálnych služieb v obci Kovarce, pričom spolu ochorelo 20 obyvateľov. Kultivačne pozitívne nálezy *Salmonella enteritidis* boli zistené v 8 prípadoch biologického materiálu od chorých. Vzhľadom na časový interval sa už vzorky stravy v zariadení nenachádzali. Vo vzorkách odobratých surovín prítomnosť *Salmonella enteritidis* nebola preukázaná. Z výsledkov ŠZD ako faktor prenosu bola pozrívá tlačenka. Zistenia boli postúpené aj miestne príslušnej regionálnej veterinárnej a potravinovej správe.

V Prešovskom kraji bol zaznamenaný výskyt **4 alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémiách**, na šetrení ktorých sa podieľal odbor/oddelenia hygieny výživy (RÚVZ Prešov, RÚVZ Poprad – 2 v zariadení spoločného stravovania otvoreného typu, 1 v zariadení spoločného stravovania uzavretého typu, 1 u konzumentov po zakúpení cukrárskych výrobkov v obchodnej sieti a v cukrárňach). V prípade **1** zariadenia spoločného stravovania išlo o dg. **A.09**, v **2** zariadeniach spoločného stravovania o **Norovírusy**.

Odobratých bolo 33 sterov z prostredia a 30 vzoriek hotových pokrmov a 2 vzorky slepačích vajec, z toho nevyhovelo 13 vzoriek pokrmov a 4 stery z prostredia. V mesiaci október RÚVZ Prešov zaznamenal **epidemický výskyt salmonelózy** (počet chorých 60- 53 laboratórne potvrdená Salmonella enteritidis, 7 prípadov potvrdených na základe klinických príznakov). Pravdepodobným faktorom prenosu, ktorý chorí udávali, boli cukrárske výrobky zakúpené v rôznych cukrárenských predajniach a cukrárnach mesta Prešov. Pri šetrení bolo zistené, že dodávateľom podozrivých výrobkov je výrobca - cukrárenská výrobná v Prešove, v ktorej úradnú kontrolu potravín vykonáva RVaPS Prešov. V rámci protiepidemických opatrení bolo zo strany RÚVZ so sídlom v Prešove v týchto prevádzkach odobratých 6 vzoriek cukrárenských výrobkov, nariadené opatrenia na mieste na zákaz uvádzania podozrivých výrobkov na trh a stiahnutie z trhu, rozhodnutím vykonať účinnú dezinfekciu všetkých priestorov a zabezpečiť odber vzoriek biologického materiálu od zamestnancov. Vo všetkých 6 odobratých vzorkách cukrárenských výrobkov bola laboratórne potvrdená prítomnosť Salmonella enteritidis. V spolupráci s RVPS Prešov boli opatrenia - vykonať účinnú dezinfekciu všetkých priestorov a zabezpečiť odber vzoriek biologického materiálu od zamestnancov nariadené aj prevádzkovateľovi predmetnej cukrárskej výroby.

V **Trenčianskom kraji** bol zaznamenaný výskyt **4 alimentárnych ochorení prebiehajúcich v epidémii**, na šetrení ktorých sa podieľalo oddelenie hygieny výživy a oddelenie epidemiológie, pričom celkovo ochorelo 48 ľudí, z toho 1x inaparentné ochorenie (2 v okrese Trenčín, 2 v okrese Považská Bystrica). V **okrese Trenčín** boli zaznamenané 2 epidémie alimentárnych ochorení, pričom v jednom prípade sa jednalo o **stafylokokovú enterotoxikózu** (počet exponovaných osôb bol 100, počet chorých 20), pričom faktor prenosu bol pokrm - bryndzové halušky, pripravený v stánku s predajom rýchleho občerstvenia počas konania hudobného festivalu. Na mieste prípravy bolo uložené opatrenie – zákaz výroby a umiestňovania na trh hotového pokrmu – bryndzových halušiek. Faktor prenosu bol potvrdený epidemiologicky na základe anamnézy a laboratórne. Vo vzorke inkriminovaného hotového pokrmu bol izolovaný Staphylococcus aureus produkujúci stafylokokový enterotoxín SET typ A. Kmeň Staphylococcus aureus bol izolovaný i následne z výteru nosa jedného pracovníka (enterotoxín nevyšetrený). V druhom prípade sa jednalo o **epidemický výskyt salmonelovej enteritídy** v zdravotníckom zariadení (počet exponovaných osôb bol 241, počet chorých 7 a 1 bacilonosič). Faktor prenosu nebol potvrdený (vzorky sterov z prostredia, hotových pokrmov a surovín – vajcia boli negatívne), pravdepodobne sa jednalo o hotové pokrmy pripravené v stravovacej časti prevádzky, nakoľko u 2 pracovníkov stravovacej prevádzky bol potvrdený pôvodca nákazy - Salmonella enteritidis. V stravovacej časti prevádzky bolo nariadené vykonanie sanitácie vrátane dezinfekcie a ďalšie protiepidemiologické opatrenia. V **okrese Považská Bystrica** boli zaznamenané 2 epidémie alimentárnych ochorení, pričom v jednom prípade sa jednalo o **epidemický výskyt hnačky a gastroenteritídy** pravdepodobne infekčného pôvodu u klientov centra sociálnych služieb (počet exponovaných bol 256, počet chorých 9). Pôvodca nákazy, prameň pôvodcu nákazy a faktor prenosu nebol zistený. V zariadení boli nariadené protiepidemické opatrenia – vykonanie dezinfekcie, dodržiavanie zásad prevádzkovej a osobnej hygieny zamestnancov a odber biologického materiálu na identifikáciu pôvodcu nákazy. V druhom prípade sa jednalo o **epidemický výskyt akútnej gastroenteropatie zapríčinennej vírusom Norwalk** – u klientov CSS (počet exponovaných 250, počet chorých 11). Prameň pôvodcu nákazy a faktor prenosu neboli zistené. V zariadení boli nariadené protiepidemické opatrenia – vykonanie dezinfekcie, dodržiavanie zásad prevádzkovej a osobnej hygieny zamestnancov a odber biologického materiálu na identifikáciu pôvodcu nákazy.

V **Trnavskom kraji** bol zaznamenaný výskyt **1 alimentárneho ochorenia prebiehajúceho v epidémii**, na ktorého šetrení sa podieľalo oddelenie hygieny výživy a oddelenie epidemiológie. Dňa 10. 7. 2014 bolo na RÚVZ v Senici hlásené podozrenie na **kampylobakteriálnu enteritídu** - 3 prípady v rodine v Skalici, pričom laboratórne bol potvrdený prípad *Campylobacter jejuni*. Pravdepodobný faktor prenosu: ovčí syr a výrobky z ovčieho mlieka zakúpené na Skalickom salaši v RO Zlatnícka dolina dňa 09. 7. 2015. Prvé príznaky 10.07.2015 o cca 12:00 hodine, TT 40°C, zimnica, hnačka – riedka, žltohnedá stolica, malátnosť. Odber vzoriek ovčieho syra a výrobkov z ovčieho mlieka bol realizovaný dňa 4. 8.2014. Laboratórnym rozborom RÚVZ Trnava nebola potvrdená prítomnosť *Campylobacter* *jejuni* v ovčích výrobkoch. Boli prijaté nasledovné protiepidemiologické opatrenia- bola nariadená dezinfekcia všetkých pracovných priestorov, povrchov a plôch, zariadení na osobnú hygienu, dodržiavanie osobnej a prevádzkovej hygieny. O epidémii bola informovaná aj RVPS Senica.

V **Žilinskom kraji** bol zaznamenaný výskyt **1 alimentárneho ochorenia prebiehajúceho v epidémiách**, na šetrení ktorých sa podieľal odbor/oddelenia hygieny výživy (1 v spádovom území RÚVZ Žilina). V spádovom území RÚVZ Čadca nebol zaznamenaný ani hlásený epidemický výskyt alimentárnych ochorení v súvislosti s činnosťou potravinárskych zariadení. V spádovom území RÚVZ Dolný Kubín a RÚVZ Liptovský Mikuláš epidemický výskyt alimentárnych ochorení v roku 2014 nebol pracovníkmi oddelenia hygieny výživy šetrený. V spádovom území RÚVZ Martin epidemický výskyt alimentárnych ochorení v roku 2014 nebol pracovníkmi oddelenia hygieny výživy šetrený. Šetrením alimentárnych epidémií rodinného charakteru sa zaoberalo oddelenie epidemiológie a výsledky šetrenia sú zahrnuté v správe oddelenia epidemiológie. V spolupráci s oddelením epidemiológie bol riešený jeden prípad listeriózy, nakoľko pacient, u ktorého bola z likvoru kultivačne potvrdená *Listeria monocytogenes* uvádzal v epidemiologickej anamnéze konzumovanie bryndze zakúpenej v obchodnej sieti. V distribúcii boli odobraté päťvzorkovým systémom dva druhy predmetnej potraviny, pričom v jednej bola kultivačne potvrdená *Listeria innocua*. Zistené skutočnosti boli na základe vecnej a miestnej príslušnosti odstúpené na RVPS v Martine. V spádovom území **RÚVZ Žilina** bol zaznamenaný **1 epidemický výskyt salmonelovej enteritídy**, na šetrení ktorého sa podieľalo oddelenie hygieny výživy. Dňa 14. 7.2014 bol na odd. epidemiológie lekárkou detského oddelenia FNŠP v Žiline nahlásený výskyt alimentárnych ochorení u 4 detí z troch rodín, ktoré dňa 10. 7. 2014 konzumovali stravu v Pizzerii Carolína v Žiline. Z počtu 10 osôb ochoreli 4 deti a 3 dospelé osoby (príznaky ochorenia sa objavili od 11. do 13.07.2014: zvracanie, hnačka, zvýšenie telesnej teploty). Všetky 4 deti boli hospitalizované na detskom stacionári FNŠP Žilina. Dňa 14.-15 .7. 2014 bolo v spolupráci s oddelením epidemiológie vykonané šetrenie v prevádzke Pizzerie Carolína Žilina. Odobraté boli vzorky hotových pokrmov, surovín a stery z pracovného prostredia a náradia a rúk pracovníkov kuchyne. U všetkých pracovníkov sa odobral TR na kultivačné vyšetrenie, TR bol vykonaný aj u 10 exponovaných návštevníkov pizzérie, v jednom prípade u trojročného dieťaťa bola kultivačne potvrdená *S. enteritidis*. V pizzérii boli zistené nedostatky v prevádzkovej a osobnej hygiene, v skladovaní potravín a j hotových pokrmov, čo potvrdili ja laboratórne výsledky odobratých vzoriek potravín a sterov.

6. Poradne správnej výživy

V roku 2014 poradenskú činnosť v oblasti zdravej výživy zabezpečovali Poradne správnej výživy, ktoré sú začlenené k odborom zdravotnej výchovy, odborom verejného zdravotníctva, Poradenským centráram správnej výživy a úpravy hmotnosti a Poradniam zdravia zriadeným pri RÚVZ v SR.

Bolo poskytované individuálne, skupinové a hromadné poradenstvo. Pracovníci odborov a oddelení hygieny výživy jednotlivých RÚVZ v spolupráci s pracovníkmi poradní zdravia taktiež pokračovali v realizácii celoslovenského projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie obyvateľov Slovenskej republiky“, ktorý je súčasťou Aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR. V rámci uvedeného projektu boli klientom z kapilárnej krvi stanovené parametre, a to celkový cholesterol, triacylglyceroly, HDL cholesterol, LDL cholesterol a glukóza. Vyšetrovalo sa prístrojom REFLOTRON. Zároveň každý klient vyplnil dotazník o životospráve, ktorý poskytol informácie o stravovacích zvyklostiach, spotrebe pokrmov, pohybovej aktivite, pitnom režime, vplyve stresu na organizmus. Klinicko-somatický dotazník poskytoval informácie o hmotnosti, výške, BMI, WHR, TKs a TKd. Každý klient poskytol 1 retrospektívnu 24-hodinovú spotrebu potravín a pokrmov (skonsumované druhy a množstvá potravín a pokrmov). Získané údaje boli počítačovo spracované programom ALIMENTA. Poskytol údaje o energetickom príjme, príjme základných živín, tukov, sacharidov, bielkovín, vitamínov a minerálnych látok, hrubej vlákniny, cholesterolu, NaCl a príjme tekutín. Výsledky boli zaslané na celoslovenské spracovanie RÚVZ Poprad. Činnosť a aktivity poradní sa navzájom líšili v jednotlivých regiónoch.

Bratislavský kraj

V rámci plnenia Národného programu podpory zdravia odborní pracovníci zabezpečovali zvyšovanie zdravotnej uvedomelosti a nutričnej gramotnosti populácie. Formou odborného – populárnych prednášok a besied v počte 10, ako aj individuálnym poradenstvom pri 28 výjazdových preventívno – edukačných akciách, v Poradni zdravia zabezpečovali priebežne informovanosť o problematike zdravia, zdravého životného štýlu a výživy. Vyšetrených a edukovaných bolo 1522 osôb. Prostredníctvom mailovej a telefonickej komunikácie bolo v problematike zdravej výživy usmernených 84 klientov.

Odbor hygieny výživy sa na poradenskej činnosti Poradne podieľal v rámci riešenia projektu „Sledovanie výživového stavu u vybraných skupín dospelaj populácie SR“.

Banskobystrický kraj

Pracovníci odborov a oddelení hygieny výživy jednotlivých RÚVZ v spolupráci s pracovníkmi poradní zdravia taktiež pokračovali v realizácii celoslovenského projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie obyvateľov Slovenskej republiky“, ktorý je súčasťou Aktualizovaného Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR.

Na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici je Poradňa správnej výživy nadstavbovou poradňou Poradne zdravia, ktorá poskytuje klientom odborné poradenstvo na základe retrospektívnej nutričnej anamnézy a dotazov klientov. Konzultácie z oblasti výživy boli poskytované ústne, telefonicky a elektronickou poštou. Išlo, tak ako aj v predchádzajúcich rokoch, najmä o informácie o spôsoboch znižovania nadváhy, o zásadách správnej výživy, o nízkocholesterolovej diéte, o redukčných diétach, alternatívnych spôsoboch stravovania a informácie o obsahu vitamínov, minerálov a stopových prvkov v konkrétnych potravinách.

Realizoval sa projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR“ u 80 ľahko pracujúcich klientov v okrese Banská Bystrica a Brezno a u 3 klientov poradne zdravej výživy zároveň boli sledované aj výživové faktory – ich denná spotreba. Na RÚVZ Lučenec nie je zriadená samostatná poradňa správnej výživy, ale len poradňa zdravia, ktorá vykonáva aj poradenstvo v oblasti zdravej výživy. Súčasne toto oddelenie spolupracuje aj pri realizácii projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR“, ktorého sa zúčastnilo 80 respondentov štyroch vekových kategórií ľahkej práce. Niekoľkým respondentom projektu boli poskytnuté konzultácie v oblasti výživy a stravovania. Oddelenie hygieny výživy RÚVZ R. Sobota sa na činnosti Poradni správnej výživy podieľalo spoluprácou pri realizácii projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR“. Na RÚVZ V. Krtíš Poradňa pre problematiku správnej výživy pracuje v spolupráci s Poradenským centrom podpory zdravia a zdravotnej výchovy a Výchovy k zdraviu. Spolupráca bola zaznamenaná v priebehu celého roka 2014, v zvýšenej miere opäť pri plnení projektu – Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie a tiež pri monitoringu prídavných látok na rok 2014 (klientmi poradne zdravej výživy boli poväčšine respondenti uvedených projektov). V rámci projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR“ bolo vyšetrených a bolo poskytnuté poradenstvo 1111 klientom. S každým sa individuálne konzultovalo o zdravotných rizikách z nesprávneho stravovania, o zlých stravovacích zvyklostiach a o možnostiach a náprave jedálneho lístka, čo treba z jedálneho lístka vyradiť a čo naopak uprednostniť na základe výsledkov vyšetrení.

Na RÚVZ Zvolen Poradňa správnej výživy nie je zriadená z personálnych dôvodov. Odborné poradenstvo v otázkach správnej a zdravej výživy sa vykonáva u klientov v základnej poradni zdravia predovšetkým u tých, ktorí majú zvýšené hodnoty tukových látok v krvi a preukázané rizikové faktory. Zamestnanci oddelenia hygieny výživy RÚVZ v Žiari nad Hronom sa nepodieľajú na činnosti poradne správnej výživy.

Košický kraj

Vzhľadom na to, že každý RÚVZ v kraji má zriadené poradenské centrá alebo samostatné oddelenia podpory zdravia a nadstavbové útvary, zamestnanci oddelení hygieny výživy dlhodobo spolupracujú s týmito útvarmi pri vykonávaní poradenskej činnosti v rôznom rozsahu. Osobitne spolupracujú pri realizácii projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR“, v rámci ktorého poskytujú poradenskú činnosť s cieľom dosiahnuť u klientov (80 na každom RÚVZ, spolu 400) zmenu v stravovacích návykoch podľa hlavných zásad správnej výživy a ich uplatňovanie v praxi.

Skupinové poradenstvo (napr. RÚVZ Košice) bolo zamerané hlavne na pracovníkov, ktorí pracujú v potravinárskych prevádzkach, zariadeniach spoločného stravovania a v štátnej službe (príslušníci Policajného zboru SR, zamestnanci RÚVZ) prednáškovou činnosťou - (celkovo 16 prednášok, ktorých sa zúčastnilo 576 osôb).

V rámci predchádzania otráv z húb bola vykonávaná naďalej ako po iné roky v hubárskej sezóne poradenská služba v mykologickej poradni RÚVZ Košice. Poradenské služby boli realizované v týždenných intervaloch (24x). V uplynulom roku podmienky pre rast húb boli mimoriadne nepriaznivé, najmä z dôvodu nízkych zrážok. Počas sezóny poradňu navštívilo 105 osôb, pre ktorých bolo identifikovaných 223 húb.

Nitriansky kraj

Všetky RÚVZ v Nitrianskom kraji majú zriadenú poradňu správnej výživy na oddelení podpory zdravia ako nadstavbovú poradňu k základnej poradni zdravia. V rámci

plnenia hlavných úloh regionálnych úradov verejného zdravotníctva bol v spolupráci oddelení hygieny výživy a podpory zdravia realizovaný projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR“. V poradni správnej výživy bolo v rámci uvedeného projektu celkovo vyšetrených 400 klientov.

Pri výkone ŠZD pracovníci oddelenia hygieny výživy vykonávali intervenciu pravidelne pri každej kontrole v zariadeniach spoločného stravovania uzavretého typu (v domovoch sociálnej starostlivosti, v závodných kuchyniach), kde kontrolovali jedálne lístky či svojim zložením vyhovujú zásadám správnej výživy, v prípade negatívnych zistení upozorňovali vedúcich stravovacích prevádzok na dodržiavanie odporúčaných výživových dávok. Všetky aktivity boli zamerané na ciele formovanie správnych postojov k zdravému životnému štýlu vrátane správnych výživových návykov a k zodpovednosti za vlastné zdravie.

V spolupráci s poradňou zdravia, resp. správnej výživy bola riešená aj úloha monitorovania vybraných prídavných látok.

Prešovský kraj

Poradňa správnej výživy je zriadená na každom RÚVZ v kraji ako nadstavbová poradňa. Klienti do poradne sú odporúčaní na základe vyšetrení v základnej poradni zdravia - výsledkov biochemického vyšetrenia krvi. V rámci poradne správnej výživy sa realizoval projekt „Sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR“ na každom RÚVZ v rámci kraja, do ktorého bolo zapojených po 80 osôb v určených vekových skupinách, ľahko pracujúci. Stravovacie návyky sa hodnotia prostredníctvom analýzy jednoduchého dotazníka skonzumovaných potravín. Výsledky sú spracované v programe ALIMENTA. V rámci poradenskej činnosti navštívilo poradňu správnej výživy v Prešovskom kraji 808 klientov.

Trenčiansky kraj

Poradenskú činnosť v oblasti správnej výživy zabezpečuje v rámci iných poradenských aktivít oddelenie zdravotnej výchovy. Poradenská činnosť je poskytovaná ako súčasť riešenia projektu Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie, ktorý je riešený v spolupráci s oddeleniami ochrany a podpory zdravia (počet klientov bol 240).

Trnavský kraj

Poradňa správnej výživy je súčasťou poradne zdravia, ktorá je pri odbore podpory zdravia RÚVZ Trnava. Táto činnosť je zabezpečovaná bez našej účasti. V spolupráci s týmto oddelením sme realizovali projekt Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospelaj populácie v regióne RÚVZ Trnava. Poradňa správnej výživy na RÚVZ v Dunajskej Strede je súčasťou oddelenia podpory zdravia a poradenského centra. Zamestnanci oddelenia hygieny výživy sa nepodieľajú na jej činnosti. V spolupráci s týmto oddelením sme realizovali projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“ v rámci ktorého sa sledovali rizikové faktory vznikajúce v nadväznosti na nesprávnu výživu. Sledovanie sa uskutočnilo u 80 ľahko pracujúcich respondentov podľa pohlavia, v dvoch vekových skupinách.

Odborní zamestnanci oddelenia hygieny výživy výchovné a poradenské činnosti vykonávali pri realizácii uvedeného projektu ako aj pri výkone štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach spoločného stravovania s cieľom zvyšovania vedomostí personálu o správnej výžive a o vplyve výživy na zdravie, o správnej príprave pokrmov pri zachovaní ich výživovej hodnoty. V zariadeniach spoločného stravovania uzavretého typu kontrolujú jedálne lístky, či so svojim zložením vyhovujú zásadám správnej výživy a vedú

k vypestovaniu zdravých stravovacích zvyklostí a v prípade potreby upozorňujú personál stravovacích prevádzok na dodržiavanie odporúčaných výživových dávok. Činnosť poradne správnej výživy na RÚVZ Galanta cestou oddelenia hygieny výživy a PBP nie je realizovaná. Zdravotno-výchovná intervencia je zabezpečená najmä pracovníkmi poradní zdravia (v poradni podpory zdravia ako aj mimo budovy RÚVZ). V spolupráci s odd. podpory zdravia bolo realizované plnenie projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie“ u 80-tich respondentov ľahko pracujúcich. Vyšetreným klientom bolo poskytnuté individuálne a skupinové poradenstvo zamerané na zdravý spôsob života so zreteľom na pozitívnu zmenu v stravovacích návykoch a ovplyvnenie konzumácie v prospech zdraviu prospešných potravín. Intervenciu pracovníci oddelenia hygieny výživy vykonávajú pravidelne pri každej kontrole v zariadeniach spoločného stravovania uzavretého typu (v domovoch sociálnej starostlivosti, v závodných kuchyniach), kde kontrolujú jedálne lístky či svojim zložením vyhovujú zásadám správnej výživy, v prípade negatívnych zistení upozorňujú vedúcich stravovacích prevádzok na dodržiavanie odporúčaných výživových dávok. Poradňa správnej výživy na RÚVZ Senica samostatne nefunguje, je však súčasťou Centra podpory zdravia, ktoré patrí do kompetencie oddelenie hygieny detí a mládeže a podpory zdravia. Diagnostická činnosť v poradni zdravej výživy je založená na základných vyšetreniach. Stravovacie zvyklosti sú hodnotené individuálnym pohovorom, ale aj formou analýzy trojdňového záznamu skonzumovaných potravín. Poradenské služby sú poskytované všetkým klientom s nadváhou, vysokým krvným tlakom a vysokým cholesterolom. Klienti okrem ústnych odporúčaní dostávajú aj rôzny zdravotno-výchovný materiál, ako sú letáky a brožúry. V roku 2014 navštívilo poradňu zdravej výživy 40 klientov. V spolupráci s týmto oddelením sme realizovali projekt Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospeléj populácie v regióne RÚVZ Senica. Do projektu bolo zapojených a vyšetrených 30 klientov v dvoch určených vekových skupinách podľa pohlavia a druhu pracovnej záťaže. (7 mladších žien, 16 starších žien, 7 mladších mužov, starší muži sa projektu nezúčastnili). Výsledky boli spracované v požadovanej forme a sumárna správa bola odoslaná do RÚVZ so sídlom v Trnave.

Žilinský kraj

Poradňa správnej výživy RÚVZ Čadca je začlenená k oddeleniu zdravotnej výchovy. Poradenská činnosť je realizovaná prostredníctvom poradne zdravia a na poradenskej činnosti pri plnení hlavných úloh sa podieľajú i pracovníci oddelenia hygieny výživy, napr. pri realizácii projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR“, pri príprave odborných seminárov a prednášok v sektore potravinárstva vo veci zabezpečovania označovania potravín, uvádzania nových potravín a nových zložiek na trh, podmienkach kladených na výrobu BIO potravín, ako i pri výkone dozoru počas mimoriadnych udalostí, napr. v súvislosti s výskytom zvýšeného množstva metylalkoholu v českých liehovinách. Počet klientov v poradenskej činnosti v oblasti výživy bol celkom 438. Pracovníci oddelenia hygieny výživy RÚVZ Dolný Kubín realizovali projekt „Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospeléj populácie obyvateľov SR“, pričom vyšetřili a poskytli poradenstvo v oblasti správnej výživy 80 klientom (40 mužom a 40 ženám vo veku od 19 do 59 rokov). ktorého súčasťou je i poradenstvo v oblasti správnej výživy ako jedného z najvýznamnejších faktorov podpory zdravia a dosiahnutie prevencie rozšírenia viacerých tzv. civilizačných ochorení - najmä srdcovo cievnych so závažnými zdravotnými dosahmi. Pracovníci oddelenia hygieny výživy informovali klientov o zásadách správnej výživy, výživovej skladbe potravín, nových druhoch potravín, o rizikách z nesprávnej skladby potravín i o alternatívnych spôsoboch výživy. V rámci organizačnej štruktúry RÚVZ

Liptovský Mikuláš je poradňa zdravia začlenená do oddelenia podpory zdravia, pričom pracovníci oddelenia hygieny výživy sa podieľajú na realizácii projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR“. Poradňa správnej výživy je na RÚVZ Martin súčasťou Poradne zdravia, a zameriava sa na zmenu stravovacích zvyklostí u klientov, ktorí poradňu navštívili a patria z hľadiska somatometrických meraní a biochemických vyšetrení do rizikovej skupiny. Poradňa správnej výživy má pravidelne vyčlenený čas určený na konzultácie na základe záujmu jej klientov. Súčasťou zmeny stravovacích zvyklostí je aj komplexná starostlivosť o klienta - napr. pohybová aktivita, zvládanie stresových situácií. Realizoval sa projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR“. V rámci Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR sa pracovníci oddelenia hygieny výživy zamerali na vyhodnotenie plnenia nutričnej hodnoty stravy k platným OVD (odporúčané výživové dávky pre obyvateľstvo v Slovenskej republike uvedené vo Vestníku MZ SR č. SOZO – 1586/1997-08) v zariadeniach sociálnych služieb pre dospelých v okrese Martin a Turčianske Teplice, ktoré poskytujú celodennú stravu aj v roku 2014. Do úlohy boli zapojené 4 zariadenia (Domov sociálnych služieb, Martin – Ladoveň, Stredisko evanjelickej diakonie – diakonické centrum, Sučany, Domov dôchodcov, Turčianske Teplice a Komunitné centrum Medik – M, Martin). Cieľom úlohy bol zber, vyhodnotenie, porovnanie jedálnych lístkov za obdobie 1 mesiaca a dosiahnutie požadovaného výsledného nutričného zloženia a energetickej hodnoty stravy. O plnení nutričnej hodnoty sú jednotlivé zariadenia informované a na základe výsledkov sú im odporúčané zmeny v skladbe pokrmov. Vyhodnotenie plnenia nutričnej hodnoty v daných zariadeniach je k 31.12.2014.

Zo získaných výsledkov je možné pozitívne hodnotiť príjem sacharidov a mierne zvýšený príjem bielkovín, pretože vo vyššom veku obyčajne stúpa potreba bielkovín. Vo všetkých štyroch zariadeniach je možné negatívne hodnotiť príjem tukov zo stravy, pretože môžu byť pre seniora škodlivé. Príliš veľa tuku v organizme zaťažuje srdce a cievy. Vysoká hmotnosť zaťažuje kĺby a kosti, čo má za následok zhoršenú pohyblivosť. V jednom zariadení bola prekročená hodnota celkovej energetickej hodnoty, čo je možné hodnotiť negatívne a prekročené hodnoty hrubej vlákniny, vitamínu C, vitamínu D a vitamínu B₁, čo je možné pozitívne hodnotiť. Ďalej je možné pozitívne hodnotiť príjem tekutín u oboch pohlaví v sledovaných zariadeniach, pretože príjem tekutín u seniorov zohráva veľmi významnú úlohu v organizme. Nedostatok tekutín je pre staršieho človeka veľmi nebezpečný, preto ho k pitiu musíme nabádať. Je nevyhnutné robiť to vždy, keď je veľmi teplo i napriek jeho tvrdeniu, že nie je smädný. Jasným znakom dehydratácie sú suché pery a ústa. Tá môže u staršieho človeka vyvolať kolaps organizmu, preto je nutné jeho príjem tekutín sledovať a ponúkať mu pitie aktívne napriek jeho protestom. Sú prípady, keď starší človek odmieta piť iba preto, že mu nevyhovuje častejšie chodenie na toaletu alebo má iné zdravotné problémy. Ďalším častým faktorom býva seniorova znížená pohyblivosť, kedy je pre neho návšteva toalety naozaj veľkou fyzickou záťažou. Dehydratácia je však natoľko závažným zdravotným problémom, že ho v nijakom prípade nemožno podceňovať. Vo vyššom veku môže človeku spôsobiť spolu so zahustením krvi embóliu, trombózu, zmätenosť a dokonca i poruchy vedomia. Keďže však starší ľudia nemajú veľkú potrebu pitia, ako prostriedok na kontrolu príjmu tekutín sa osvedčilo tzv. „optické pitie“. Znamená to, že ráno seniorovi nachystáme dopredu potrebné množstvo vody na celý deň do fľaše, a tá musí byť večer prázdna. Tak sa získa najlepší prehľad o tom, či v ten deň naozaj vypil dostatok tekutín. Z uvedených výsledkov boli sformulované odporúčania pre správny príjem základných živín - sacharidov, tukov, bielkovín, vitamínov, minerálnych látok a vody, ktoré musí potrava obsahovať, aby organizmu zabezpečila všetko, čo potrebuje. Základné živiny by mal senior prijímať vo

vhodných množstvách a vo vhodnom pomere. Na RÚVZ Žilina pracuje poradňa správnej výživy pri poradni zdravia, ktorú zabezpečuje pracovník oddelenia hygieny výživy - fyziológia výživy. V poradni správnej výživy bolo vyšetrených 125 klientov. 80 klientov bolo zaradených do projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR“. Klientom je poskytnuté individuálne poradenstvo a vyhodnotenie rizika KVCH v teste Zdravého srdca.

7. Projekty, mimoriadne úlohy

Projekty

Odbory/ oddelenia hygieny výživy sa v priebehu roka 2014 v rámci Programov a projektov pre RÚVZ v SR podieľali na plnení nasledovných úloh:

1. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie
2. Monitoring príjmu jódu
3. Bezpečnosti nanomateriálov na báze TiO₂
4. Bezpečnosť plastových výrobkov vo vzťahu k životnosti plastov
5. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov
6. Bezpečnosť keramických výrobkov nespádajúcich pod platnú EÚ legislatívu
7. Monitoring probiotík v potravinách na osobitné výživové účely a vo výživových doplnkoch.

Vyhodnotenie Programov a projektov je súčasťou osobitnej správy.

Mimoriadne úlohy

Okrem plánovaných kontrol bolo v roku 2014 vyhlásených hlavným hygienikom Slovenskej republiky **6 mimoriadnych cielených kontrol:**

- **Mimoriadna cielená kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek v „ázijských reštauráciách“ v Slovenskej republike**

V rámci mimoriadnej cielenej kontroly sa v termíne od 1. 4. do 11. 4. 2014 vykonalo spolu 271 kontrol v 204 ázijských reštauráciách (čínske, indické, kórejské, orientálne a pod.) v Slovenskej republike. Mimoriadne cielené kontroly boli zamerané na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky MZ SR č. 533/2007, vrátane kontroly epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z. z.. Pri kontrolách sa nedostatky zistili takmer v každej druhej prevádzke - spolu v 90 prevádzkach ázijských reštaurácií (čo predstavuje 44 % prevádzok). Vo väčšine prípadov sa jednalo o prevádzky, v prípade ktorých boli aj pri predošlých kontrolách zistené hygienické nedostatky. Najčastejšie zisťované nedostatky pri mimoriadnej kontrole boli: nepovolené zmrazovanie mäsa (napr. hovädzieho, bravčového) a kostí dodaných do zariadenia v chladenom stave, zmrazovanie kačacieho mäsa (stehná) po ich čiastočnej tepelnej úprave, zmrazovanie rôznych potravín (mäkké mäsové výrobky), polotovarov (obaľovaný syr) a hotových jedál – zistené až v 35 zariadeniach; zamrazené potraviny a polotovary v nevhodných obaloch (igelitové tašky), bez akéhokoľvek označenia a možnosti vysledovateľnosti tovaru; chýbajúce doklady o odbornej spôsobilosti zamestnancov na výkon epidemiologicky závažných činností - zistené až v 16 zariadeniach; nedostatky v prevádzkovej hygiene, napr. nefunkčné umývadlo v kuchyni, znečistené a zanesené žalúzie na oknách a rámoch okien v kuchyni, znečistené chladničky, znečistená podlaha a steny v zázemí

prevádzok, znečistené umývadlo, okolie vypínačov, okolie pracovných stolov - zistené v 15 zariadeniach; nájdené rôzne druhy surovín a potravín bez označenia v štátnom jazyku zistené v 14 zariadeniach. Pri kontrolách bolo uložených spolu 82 blokových pokút s celkovou sumou 5 828 eur a začatých bolo 18 správnych konaní vo veci uloženia pokuty v sume 10 400 eur.

- **Mimoriadna kontrola zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín počas konania hromadných podujatí v Slovenskej republike**

V termíne od 14. 7. do 28. 8. 2014 sa vykonalo spolu 1 273 kontrol, skontrolovaných bolo 1 067 zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín. Mimoriadne ciele kontroly boli zamerané na dodržiavanie hygienických požiadaviek na výrobu, manipuláciu, skladovanie, podávanie a kvalitu pokrmov podľa zákona č. 355/2007 Z. z. a vyhlášky MZ SR č. 533/2007, vrátane kontroly epidemiologicky rizikových činností osôb pri výrobe a manipulácii s pokrmami podľa zákona č. 152/1995 Z. z.. Nedostatky sa zistili v 133 zariadeniach (čo predstavuje 12,5 %). Počas výkonu kontrol bolo spolu odobraných a laboratórne vyšetrených 102 vzoriek potravín, polotovarov a hotových pokrmov, z ktorých 17 nevyhovelo mikrobiologickým kritériám (napr. bryndzové halušky, kebab, bagety, langoš so syrom a cesnakom). Nevyhoveli najmä pre vysoký počet koliformných baktérií, kvasiniek, jedna vzorka aj pre prítomnosť podmienene patogénneho mikroorganizmu *Klebsiella pneumoniae*. Za zistené nedostatky bolo pri kontrolách uložených spolu 114 blokových pokút v celkovej sume 6 129 eur, začatých bolo 14 správnych konaní vo veci uloženia pokuty, predpokladaná suma je 4 280 eur.

- **Kontroly mäsa v zariadeniach spoločného stravovania**

Mimoriadne ciele kontroly v zariadeniach spoločného stravovania boli zamerané na kontrolu hygieny, označovania a vysledovateľnosti mäsa používaného na prípravu hotových pokrmov podľa ust. zákona č. 152/1995 Z. z.. Celkovo bolo vykonaných 1 033 kontrol v zariadeniach spoločného stravovania, skontrolovaných bolo 916 zariadení spoločného stravovania, z toho 698 zariadení otvoreného typu, 165 uzatvoreného typu a 53 prevádzok rýchleho občerstvenia. Pri kontrolách boli zistené nedostatky súvisiace s vysledovateľnosťou mäsa, označením mäsa, nedostatky v chladiacom/mraziacom reťazci, nedostatky skladovania mäsa, ako aj nedostatky prevádzkovej hygieny. V rámci kontroly bolo odobratých 47 vzoriek hydinového mäsa na laboratórne vyšetrenie – kontrolu chlórovania mäsa. Celkovo bolo za zistené nedostatky uložených 100 opatrení, z toho v 13 prípadoch zákaz uvádzania suroviny/potraviny do obehu (mäso), v 24 prípadoch sa pristúpilo k mechanickému znehodnoteniu nevhodného mäsa, v 53 prípadoch bolo uložené opatrenie na odstránenie nedostatkov, v 7 prípadoch sa uložilo opatrenie na odstránenie iných nevyhovujúcich potravín ako mäsa a v 3 prípadoch bolo uložené opatrenie stiahnutia skladovaného mäsa. Celkovo bolo uložených 151 blokových pokút v celkovej sume 1 395 eur. V 36 prípadoch bolo začaté správne konanie vo veci uloženia pokuty v celkovej sume 25 650 eur.

- **Mimoriadna ciele kontrola zameraná na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu jedál v zariadeniach spoločného stravovania v Slovenskej republike**

Mimoriadna ciele kontrola v zariadeniach spoločného stravovania boli zamerané na kontrolu hygieny, označovania a vysledovateľnosti mäsa používaného na prípravu hotových pokrmov podľa ust. zákona č. 152/1995 Z. z.. V rámci mimoriadnej cielej kontroly sa v termíne od 15. 1. do 29. 1. 2014 vykonalo spolu 949 kontrol v 797 zariadeniach spoločného stravovania v Slovenskej republike. Pri kontrolách sa nedostatky zistili spolu v 328

zariadeniach spoločného stravovania (čo predstavuje 41 %). Najčastejšie zistenými nedostatkami pri kontrolách zariadení spoločného stravovania, ktoré pripravujú a podávajú denné obedové menu boli: nepovolené zmrazovanie surovín, polotovarov a hotových pokrmov, ktoré boli dodané do zariadenia v nezmrazenom stave, príp. boli pripravené priamo v zariadení (najmä zamrazovanie rôznych druhov mäsa, mäsových výrobkov, ale aj halušky, parené knedle, pirohy, chlieb, rôzne druhy zeleniny, rôzne hotové jedlá, polievky, palacinky, dezerty...), rôzne druhy potravín po dátume spotreby príp. po dátume minimálnej trvanlivosti (napr. mliečne a mäsové výrobky, napr. oravská slanina, klobása, ryby, syry, maslo, droždie, kuracie trupy a kuracie krídla, koreniny, priemyselne vyrábané zmrzliny) a nepredloženie dokladu o odbornej spôsobilosti zamestnancov na výkon epidemiologicky závažnej činnosti. Pri kontrolách bolo uložených spolu 251 blokových pokút s celkovou sumou 15 894 eur. Začatých bolo 98 správnych konaní vo veci uloženia pokuty v sume 46 235 eur. V 4 prípadoch bolo podľa § 55 ods. 2 písm. g) zákona č. 355/2007 Z. z. nariadené dočasné uzatvorenie prevádzky, nakoľko pri výkone kontrol sa zistili také porušenia tohto zákona a iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich ochranu verejného zdravia, ktoré mohli mať bezprostredne za následok riziko vážneho poškodenia zdravia ľudí.

- **Kontroly v prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny počas letnej sezóny 2014 v Slovenskej republike**

Regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike vykonali počas letnej sezóny 2014 spolu 1 396 kontrol v prevádzkach s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny v Slovenskej republike. Spolu skontrolovali 868 prevádzok s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny. Z celkovo skontrolovaných prevádzok s výrobou a predajom nebalenej zmrzliny sa zistili nedostatky v 223 prevádzkach (čo predstavuje 26 %). Najčastejšie nedostatky zistené pri kontrolách: neodobraté a neodložené vzorky vyrobených zmrzlín na dobu 48 hodín - zistené v 51 prevádzkach; nezabezpečená informácia pre spotrebiteľa o obsahu azofarbív a/alebo alergénov v predávanej zmrzline (podľa nariadenia EP a Rady (ES) č. 1333/2008 - v zložení potravín obsahujúcich niektoré z týchto farbív: E 110, E 104, E 122, E 129, E 102, E 124 musí byť doplnková informácia pre spotrebiteľa „Môže mať nepriaznivé účinky na činnosť a pozornosť detí.“) – zistené až v 42 prevádzkach; pracovníci bez zdokladovania odbornej a/alebo zdravotnej spôsobilosti - zistené v 25 prevádzkach; nedostatky v prevádzkovej hygiene (napr. znečistené steny a podlaha, znečistený povrch výrobníka točenej zmrzliny, znečistené chladničky, výskyt mravcov v prevádzke) - zistené v 20 prevádzkach; nedodržaná osobná hygiena pracovníkov (predaj zmrzliny pracovníkmi v civilnom odevu, pracovníci bez pokrývky hlavy, pracovníčky v obsluhu v čase kontroly s dlhými nalakovanými nechtami) - zistené v 19 prevádzkach. Pri kontrolách bolo spolu odobraných a mikrobiologicky vyšetrených 1 570 vzoriek zmrzliny. Z uvedeného počtu nevyhovelo 263 (17 %) vzoriek z dôvodu prekročeného množstva koliformných baktérií, Enterobacteriaceae, kvasiniek a plesní. V 3 vzorkách zmrzliny bola zistená prítomnosť podmienené patogénnych mikroorganizmov *Klebsiella pneumoniae*, *Klebsiella oxytoca*, *Citrobacter* a v jednej vzorke *Pseudomonas aeruginosa* po pomnožení. Zároveň bolo odobraných 521 vzoriek zmrzliny na chemickú analýzu, z ktorých nevyhovelo 21 vzoriek (4 %) zmrzliny. Za zistené nedostatky bolo pri kontrolách uložených spolu 151 blokových pokút v celkovej sume 13 658 eur a začatých bolo 39 správnych konaní vo veci uloženia pokuty, predpokladaná suma je 27 200 €.

- **Mimoriadna kontrola zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín počas konania hromadných podujatí – vianočných trhov v Slovenskej republike**

V termíne od 5. 12. do 15. 12. 2014 bolo vykonaných 517 kontrol a skontrolovaných 375 zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín, pokrmov a nápojov. Z celkovo skontrolovaných zariadení stánkového a ambulatného predaja potravín sa zistili nedostatky v 29 zariadeniach (čo predstavuje 7,7 %). Počas výkonu kontrol bolo spolu odobraných a laboratórne - na mikrobiológiu vyšetrených 46 vzoriek potravín, polotovarov a hotových pokrmov. Z uvedeného počtu 3 vzorky pokrmov (plnené lokše s hydínovou pečeňou, plnené lokše kačacie a plnené lokše s kozím syrom) nevyhoveli mikrobiologickým požiadavkám hygieny procesu výroby Potravinového kódexu SR pre nadlimitné počty koliformných baktérií. Za zistené nedostatky bolo pri kontrolách uložených spolu 20 blokových pokút v celkovej sume 1 249 eur a začaté boli 3 správne konanie vo veci uloženia pokuty, predpokladaná suma je 600 eur.

Podrobné vyhodnotenie mimoriadnych cielených úloh je súčasťou samostatných správ.

S P R Á V A
Z VÝKONU ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO
DOZORU
NAD KOZMETICKÝMI VÝROBKAMI

Výkon štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami (ŠZD) bol v roku 2014 vykonávaný v zmysle ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (zákon 355/2007), nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1223/2009 o kozmetických výrobkoch (nariadenie ES 1223/2009), nariadenia Komisie č. 655/2013, ktorým sa stanovujú spoločné kritériá na odôvodnenie tvrdení používaných v súvislosti s kozmetickými výrobkami (nariadenie EÚ 655/2013) a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 765/2008, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 339/93 (nariadenie ES 765/2008). Dozor bol zabezpečovaný 2 zamestnancami Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ÚVZ SR) a 140 zamestnancami regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike (RÚVZ), ktorí vykonávali dozor kumulovane s inými činnosťami v závislosti od ich náplne práce. Pri výkone dozoru sa všetky RÚVZ riadili usmerneniami hlavného hygienika SR:

- OHVBPKV/13-27/2014/Ko zo dňa 7. 1. 2014 - Zarad'ovanie výrobcov kozmetických výrobkov do kategórií a stanovenie frekvencie kontrol, Plán odberu vzoriek, Harmonogram laboratórnych analýz, Harmonogram odberu vzoriek, Prípustné stopové množstvá ťažkých kovov, Mikrobiologické požiadavky, Kontrola informačnej zložky - dotazník, Kontrola dodržiavania zásad správnej výrobnéj praxe - dotazník, Reakcie na nahlásenia zo systému RAPEX,
- OHVBPKV OHVBPKV/13-783/2014/Ko zo dňa 15. 1. 2014 - Hranice medzi legislatívou pre kozmetické výrobky a biocídy,
- OHVBPKV/13-6364/2014/Ko zo dňa 27. 3. 2014 - Hraničné výrobky, verzia 2, Usmernenie k nariadeniu Komisie EÚ 655/2013, Rezolúcia Rady Európy ResAR(2003)2 o farbách na tetovanie a permanentný make up,
- OHVBPKV/13-6051/2014/Ko zo dňa 10. 4. 2014 - Predaj kozmetických výrobkov na trhovách miestach,
- OHVBPKV/13-6364/2014/Ko zo dňa 15. 5. 2014 - Výrobky na bielenie zubov, Výrobky na farbenie mihalníc,
- OHVBPKV/13-15882/2014/Ko zo dňa 18. 7. 2014 - Predaj kozmetických výrobkov na trhovách miestach,
- OHVBPKV/13-17528/2014/Ko zo dňa 12. 8. 2014 - Požiadavky na kozmetické výrobky poskytované zákazníkom v ubytovacích zariadeniach a na toaletách prevádzkarní,
- Usmernenie k výročnej správe.

Výkon dozoru vychádzal z plánu, ktorý bol prijatý členskými štátmi na pracovnej skupine PEMSAC pri Európskej komisii (EK). Laboratórne analýzy boli vykonávané v laboratóriách RÚVZ Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave, RUVZ so sídlom v Žiline a RUVZ so sídlom v Poprade.

Výkon ŠZD bol v roku 2014 zameraný na:

- **kontrolu zloženia a označenia kozmetických výrobkov,**
- **kontrolu tvrdení uvedených v označení kozmetických výrobkov,**
- **kontrolu dodržiavania povinností fyzických a právnických osôb,**
- **kontrolu výskytu nebezpečných kozmetických výrobkov na trhu Slovenskej republiky, hlásených v rýchлом výstražnom systéme pre spotrebiteľské výrobky RAPEX,**
- **iné činnosti.**

KONTROLA ZLOŽENIA A OZNAČENIA KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Kontrola kozmetických výrobkov pozostávala z cielených sledovaní, v rámci ktorých sa odoberali vzorky výrobkov a následne analyzovali v laboratóriách. Kontrolovali sa výrobky pre deti a dospelých, vyrábané v Slovenskej republike, distribuované z ostatných štátov Európskej únie (EÚ) a výrobky dovezené z krajín mimo územia EÚ. Vzorky na analýzu do laboratórií boli odoberané v skladoch výrobcov, dovozcov, distribútorov, v predajnej sieti, vrátane lekární a internetových predajní a v sektore služieb. Celkovo bolo v rámci ŠZD skontrolovaných 1 101 výrobkov. Všetky výrobky boli skontrolované na označenie a 435 vzoriek bolo testovaných v laboratóriách. Vzorky boli v závislosti od cieľného sledovania analyzované na obsah vybraných látok (zakázaných, regulovaných a neregulovaných) a 195 vzoriek aj na mikrobiologickú čistotu respektíve úroveň konzervácie. Z celkového počtu 1 101 výrobkov, 28 výrobkov nevyhovelo požiadavkám nariadenia ES 1223/2009 v označení z dôvodu neuvedenia všetkých použitých látok v zložení, neuvedenia povinných bezpečnostných údajov na obale výrobku, neuvedenia požadovaných údajov v slovenskom jazyku a neoznačenia dátumu minimálnej trvanlivosti (DMT). Nedostatky v zložení výrobkov boli zistené v 6 prípadoch a týkali sa prekročenia najvyššie prípustného množstva regulovaných látok alebo prítomnosti zakázaných látok. Nedodržanie mikrobiologického štandardu – prekročenie celkového počtu mikroorganizmov (CPM) bolo zistené v troch prípadoch. Okrem toho bolo u 63 výrobkov zisťovaná pravdivosť tvrdení uvedených na obale výrobku. Nezhoda bola zistená v 16 prípadoch.

Výsledky kontroly vzoriek sú uvedené v nasledovnej tabuľke.

kozmetické výrobky	počet vzoriek			
	kontrolovaný znak			
	označenie	zloženie	mikrobiológia	pravdivosť tvrdení
skontrolované	1 101	435	195	63
nevyhovelo	28	6	3	16

Porovnanie výsledkov kontroly podľa rokov

rok	označenie		zloženie		mikrobiológia		pravdivosť tvrdení	
	počet kontrolovaných vzoriek	zistený nesúlad	počet kontrolovaných vzoriek	zistený nesúlad	počet kontrolovaných vzoriek	zistený nesúlad	počet kontrolovaných vzoriek	zistený nesúlad
2008	676	31	651	3	284	4	10	1
2009	622	27	622	6	394	1	3	0
2010	2 393	105	512	1	245	0	15	1
2011	5 881	36	524	11	210	0	1	1
2012	4 647	5	599	7	225	5	15	0
2013	2 580	90	488	15	220	5	42	2
2014	1 101	28	435	6	195	3	63	16

Úlohou cielených sledovaní v roku 2014 bolo zistiť, či výrobcovia dodržiavajú ustanovenia nariadenia ES 1223/2009 a zásady správnej výrobných praxe STN EN ISO 22716. V rámci cielených sledovaní sa vo vzorkách výrobkov kontrolovali:

ZAKÁZANÉ LÁTKY

Tieto látky sa do kozmetických výrobkov nesmú pridávať a v nariadení ES 1223/2009 sú uvedené v prílohe č. 2. Dôvodom ich zákazu sú ich nepriaznivé účinky na organizmus, najmä ich karcinogénne, mutagénne účinky alebo účinky negatívne ovplyvňujúce reprodukciu.

Nariadenie ES 1223/2009 však povoľuje prítomnosť ich stopového množstva s podmienkou, že sa jeho prítomnosti v procese výroby nie je možné technologicky vyhnúť a konečný kozmetický výrobok je bezpečný za bežných alebo racionálne predvídateľných podmienok použitia. V rámci zakázaných látok sa sledovali:

- **hormóny** (*estrodol, estriol, progesteron, corticosteroides*) vo výrobkoch proti starnutiu,
- **ťažké kovy** (*Hg, Ni, Cu, Pb, Cd, Cr^{VI}*) vo výrobkoch dekoratívnej kozmetiky pre deti, v hračkách, dekoratívnej kozmetike pre dospelých a tetovacích farbách,
- **farbivá** (*o-phenylenediamine, m-phenylenediamine, o-aminopfenol*) vo výrobkoch na farbenie vlasov a mihalnic a tetovacích farbách,
- **dietylén glykol** (*diethylenglycol*) v o výrobkoch na hygienu ústnej dutiny pre deti a dospelých,
- **ftaláty** (*1,2-benzenedicarboxylic acid, dipentylester, branched and linear [1]; n-pentyl-isopentylphthalate [2]; di-n-pentyl phthalate [3]; diisopentylphthalate [4], benzyl butyl phthalate, diethylhexyl 2,6-phthalate, bis(2-methoxyethyl) phthalate, dibutyl phthalate, diisobutyl phthalate*) vo vonnej kozmetike pre dospelých a výrobkoch do kúpeľa v obale pripomínajúcom hračku pre deti.

Výsledky cielených sledovaní – zakázané látky

Na zakázané látky bolo v laboratóriu celkovo analyzovaných 234 vzoriek výrobkov, z toho 67 výrobkov pre deti a 157 výrobkov pre dospelých. Požiadavkám právneho predpisu nevyhovelo 10 výrobkov pre dospelých. Nedostatky boli zistené v dvoch prípadoch v zložení (zistené vyššie ako stopové množstvo Cr^{VI+} a Cu), v šiestich prípadoch v označovaní (neuvedené DMT a zloženie výrobkov) a dvoch prípadoch nebol dodržaný limit CPM.

Výsledky jednotlivých cielených sledovaní a analýza nevyhovujúcich vzoriek sú uvedené v nasledovnej tabuľke.

cielené sledovanie	počet vzoriek				
	analyzované	nevyhovujúce			
		spolu	spolu	mikrobiológia	zloženie
hormóny	18				
ťažké kovy	83	7		2	5
farbivá	36	3	2		1
dietylén glykol	80				
ftaláty	17				
zakázané látky spolu	234	10	2	2	6

hormóny

Hormóny sa sledovali vo výrobkoch pre ženy, určené proti starnutiu pokožky a označené tiež ako anti-age. Na stanovenie hormónov bolo celkovo odobratých 18 vzoriek. Žiadna analyzovaná vzorka neobsahovala zakázanú látku a všetky skontrolované výrobky vyhoveli v znaku označovanie a mikrobiologická čistota.

ťažké kovy

V cielenom sledovaní ťažké kovy sa sledovalo olovo, ortuť, kadmium, meď, nikel a šesťmocný chróm. Tieto látky sa najčastejšie vyskytujú v dekoratívnej kozmetike z dôvodu ich prirodzeného znečistenia surovín. Výrobca pri výrobe takýchto výrobkov musí toto znečistenie brať do úvahy, pretože sa mu pri výrobe nedá vyhnúť a pri hodnotení bezpečností zároveň predvídať správanie sa spotrebiteľa. To sa týka hlavne dekoratívnej kozmetiky pre deti. Z tohto dôvodu boli do cieleného sledovania zaradené nielen dekoratívna kozmetika pre deti a dospelých, ale aj dekoratívna kozmetika pre bábiky, ktorá sa uvádza na trh ako hračka. Výrobca musí brať do úvahy skutočnosť, že pri manipulácii prichádza dekoratívna kozmetika do kontaktu s pokožkou detí a zároveň musí výrobca predvídať, že deti môžu jednotlivé druhy výrobkov aplikovať aj na svoju pokožku. Z tohto dôvodu dekoratívna kozmetika pre deti ako hračka musí spĺňať i požiadavky na zloženie a označenie ako kozmetika. Na analýzu bolo

celkovo odobratých 83 vzoriek, z toho 20 pre deti a 63 pre dospelých. Boli to rôzne súpravy, ktoré obsahovali rúže a lesky na pery, očné tiene, ceruzky na oči a pery a riasenky ale i tetovacie farby. Z prevereného množstva vzoriek nevyhoveli 2 vzorky - tetovacia farba pre vysoký obsah medi a riasenka pre zvýšený obsah chrómu a šesť vzoriek pre nedostatky v označení (nevyhovujúco označený DMT, chýbal zoznam zložiek a údaje v slovenskom jazyku).

Výsledky analýz sú uvedené v tabuľke.

druh výrobkov	počet analyzovaných vzoriek	počet nevyhovujúcich vzoriek							
		spolu	Hg	Cr ⁶⁺	Cu	Ni	Cd	Pb	označovani e
výrobky pre deti									
farby na tvár	20								
výrobky pre dospelých									
očné tiene a ceruzky na oči	27	2							2
riasenky	11	1		1					
rúže a lesky a ceruzky na pery	18	3							3
na bielenie pokožky	5								
tetovacie farby	2	1			1				
spolu	83	7		1	1				5

farbivá

Do výrobkov na farbenie vlasov a mihalníc môžu výrobcovia používať len tie farbivá a za takých podmienok, ako je uvedené v právnom predpise. Farbivá, ktoré právny predpis zatiaľ nereguluje, môžu výrobcovia používať do výrobkov na farbenie vlasov v takom množstve, aby konečný kozmetický výrobok bol bezpečný pre zdravie ľudí. Od roku 2003 pristúpila EK k ich regulácii. Spolu s členskými štátmi prijala stratégiu, podľa ktorej sa tie farbivá, ktoré nespĺnia kritéria na bezpečnosť, alebo na ktoré výrobcovia do určeného dátumu nepredložia požadované bezpečnostné údaje, zaradia do prílohy č. 2 - medzi zakázané látky a tie farbivá, ktoré možno používať za určitých podmienok, budú zaradené po prílohy č. III právneho predpisu o kozmetických výrobkoch. Prehodnocovanie bezpečnosti zatiaľ ešte nie je úplne dokončené, ale jeho ukončenie sa očakáva v blízkej budúcnosti. Prítomnosť zakázaných látok sa sledovala v 29 vzorkách farieb na vlasy a mihalnice a v 7 tetovacích farbách. Žiadna vzorka neobsahovala zakázané farbivá. Jedna vzorka tetovacích farieb bola nedostatočne označená - chýbali bezpečnostné údaje v jazyku slovenskom a dve vzorky – farby na vlasy na báze heny, nespĺnili požiadavku na mikrobiologickú čistotu pre prekročený CPM.

dietylén glykol

Použitie tejto látky je do kozmetických výrobkov zakázané, povolené je stopové množstvo 0,1 % za podmienky, že je z prenosu, najčastejšie zo znečistenia glycerínu alebo propylénglykolov. Na analýzu bolo odobratých 80 vzoriek rôznych výrobkov na starostlivosť o ústnu dutinu, z toho 34 vzoriek zubných pást a 6 vzoriek ústnych vôd pre deti, 20 vzoriek zubných pást s bieliacim účinkom pre dospelých a 20 vzoriek výrobkov na bielenie zubov. V žiadnej z nich nebola zistená prítomnosť zakázanej látky nad stanovený limit.

ftaláty

Ftaláty sú estery kyseliny 1,2-benzéndikarboxylovej (ftalovej). Majú široké využitie a najčastejšie sa používajú ako plastifikátory a sú súčasťou mnohých obalov. Vzhľadom na to, že ftaláty nie sú v týchto produktoch chemicky viazané, dochádza k ich neustálemu uvoľňovaniu do vzduchu, difúziou do tekutín a potravín, kozmetiky, hračiek a iných výrobkov, čo vedie k expozícii prostredníctvom jedenia a pitia, prenosu kožou alebo vdýchnutím. Existuje podozrenie, že niektoré druhy ftalátov, majú karcinogénny a estrogénny účinok, preto ich použitie najmä do hračiek a kozmetických výrobkov je obmedzené. V

cielenom sledovaní sa okrem zakázaných druhov ftalátov sledoval aj obsah dietyl ftalát, ktorý v kozmetickej legislatíve nie je regulovaný, používa sa ako denaturačná látka, filmotvorná látka, rozpúšťadlo, zmäkčovadlo alebo látka na zlepšenie kondície vlasov. Na analýzu bolo odobratých 17 vzoriek výrobkov, z toho 10 pre dospelých a 7 pre deti. Pre dospelých sa odoberali výrobky vonnej kozmetiky – parfumované vody, kolínske vody alebo toaletné vody a pre deti to boli výrobky do kúpeľa, ktoré sa predávajú v plastových obaloch pripomínajúcich hračky. Všetky analyzované vzorky vyhoveli požiadavkám právneho predpisu, teda neobsahovali zakázané druhy ftalátov.

Výsledky zistení sú uvedené v tabuľke.

druh výrobkov	počet analyzovaných vzoriek	ftaláty v hmotnostných %		počet nevyhovujúcich vzoriek
		diethyl phthalate	ostatné ftaláty	
voňavky -dospelí	10	ND-0,10	ND	
výrobky do kúpeľa - deti	7	ND-0,0031	ND	
spolu	17			

REGULOVANÉ LÁTKY

Tieto látky môžu byť použité v kozmetických výrobkoch iba vtedy, ak spĺňajú požiadavky uvedené v prílohe č. III, IV, V a VI nariadenia ES 1223/2009 a to oblasť aplikácie alebo použitia, najvyššie prípustnú koncentráciu a iné podmienky použitia. Na účely cieleného sledovania boli vybrané látky, ktoré predstavujú riziko pre zdravie ľudí a to z dôvodu legislatívnej zmeny podmienok ich použitia a na základe zistení nedostatkov v rámci výkonu ŠZD v predchádzajúcom období. V rámci regulovaných látok sa sledovali:

- **konzervačné látky** (*p-chloro-m-cresol, chlorxylenol, benzalkonium chloride, bromide, saccharinate+, benzetonium chloride, triclosan, chlorbutanol, salicylic acid and its salts+ (Ca, Mg, Mea, K, Na, Teasalicylate), benzylparaben, butylparaben, ethylparaben, isobutylparaben, isopropylparaben, methylparaben, propylparaben, benzoic acid and sodium benzoate, fenoxxyethanol, 1-phenoxypropan-2-ol, propionic acid*) v čistiacich výrobkoch pre deti a dospelých,
- **ultrafialové filtre** (*PABA, benzophenone-3, butyl methoxydibenzoylmethane, octyl methoxycinnamate, octyl salicylate, octyl dimethyl paba, benzophenone-5, octocrylene, 4-methylbenzylidene camphor, phenylbenzimidazole sulfonic acid*) vo výrobkoch pre dennej spotreby s obsahom UV filtrov pre dospelých,
- **fluór** (*fluorine*) a **peroxid vodíka** (*hydroxid peroxide*) vo výrobkoch na hygienu ústnej dutiny pre deti a dospelých,
- **vonné látky** (*eugenol, isoeugenol, coumarin, benzyl alcohol, benzyl benzoate, cinnamyl alcohol, cinnamal, benzyl salicylate, benzyl cinnamate, amyl cinnamal, hexyl cinnamal, geraniol, linalool, citronellol, citral, methyl 2-octynoate, amylcinnamyl alcohol, cinnamyl alcohol, anise alcohol, d-Limonene*) vo výrobkoch vonnej kozmetiky,
- **farbivá** (*p-phenylenediamine, o-, m-, p-aminophenol, 2-methylresorcinol, hydroquinone, resorcinol, 4-amino-3-nitrofenol, 4-amino-2-methylfenol, 4-amino-3-methylfenol, toluene-2,5-diamine sulphate*) vo výrobkoch na farbenie vlasov a mihalníc a v tetovacích farbách,
- **formaldehyd** (*formaldehyde*) a **kyselina tioglykolová** (*thioglycolic acid*) a **pH** vo výrobkoch na vlasy,

Výsledky cielených sledovaní – regulované látky

Na regulované látky bolo v laboratóriách celkovo analyzovaných 404 vzoriek rôznych výrobkov a požiadavkám legislatívy nevyhovelo 18 vzoriek. Nedostatky sa týkali v štyroch prípadoch zloženia (prekročenie povoleného limitu kontrolovanej látky), v 11 prípadoch označovania (neoznačenie zložiek v zozname zložiek, nesúlady pôvodného označenia a označenia v slovenskom jazyku a neoznačenie výrobkov v slovenskom jazyku) a v 3 prípadoch mikrobiologickej kontaminácie výrobku (prekročenie CPM).

Výsledky jednotlivých cieľených sledovaní sú uvedené v nasledovnej tabuľke.

cieľené sledovanie	počet vzoriek				
	analyzované	nevyhovujúce			
		spolu	spolu	mikrobiológia	zloženie
konzervačné látky	157	4	1		3
UV filtre	42	2		2	
vonné látky	70				
fluór a peroxid vodíka	80	5		1	4
farbivá	36	7	2	1	4
formaldehyd, kyselina tioglykolová, pH	19				
spolu	404	18	3	4	11

konzervačné látky

Tieto látky sa pridávajú do kozmetických výrobkov hlavne na účely inhibície vývoja mikroorganizmov vo výrobku. Na konzerváciu možno použiť iba tie látky, ktoré sú uvedené v prílohe V nariadenia ES 1223/2009. Niektoré z nich, ak sa použijú vo vyššej ako povolenej koncentrácii, môžu mať dezodoračné, antimikrobiálne alebo keratolytické účinky. Takéto látky sú v uvedenej prílohe označené symbolom „+“ a možno ich pridávať do kozmetických výrobkov aj vo vyšších koncentráciách, musia byť však použité na špecifické účely zrejme z prezentácie výrobku. Na cieľené sledovanie sa odoberali čistiace výrobky ako tekuté a tuhé mydlá, výrobky do kúpeľa a na sprchovanie, čistiace mlieka, vody a lotiony, masky, peelings a čistiace vlhčené utierky. Celkovo bolo odobratých 157 vzoriek výrobkov, z toho 57 výrobkov pre deti a 100 výrobkov pre dospelých. Všetky vyhovel požiadavkám na použité konzervačné látky. Jeden výrobok nevyhovoval z dôvodu nevyhovujúcich tvrdení uvedených na obale a následne bol preklasifikovaný ako biocíd. Všetky výrobky boli skontrolované aj na mikrobiologickú kvalitu. Zistilo sa, že jeden výrobok prekročil povolený limit CPM.

ultrafialové (UV) filtre

UV filtre sa do kozmetických výrobkov pridávajú za účelom ochrany pokožky pred škodlivými účinkami slnečného žiarenia. Do kozmetických výrobkov možno použiť len tie ultrafialové filtre a za podmienok, ktoré sú uvedené v prílohe V nariadenia ES 1223/2009. Na účely cieľeného sledovania bolo analyzovaných 42 vzoriek výrobkov pre dospelých dennej spotreby s obsahom UV filtrov. V jednom prípade sa zistilo prekročenie najvyššie prípustného limitu UV filtra.

vonné látky

Kozmetické výrobky musia mať na obale v zozname zložiek vymenované všetky použité zložky. Zložky sa musia uviesť názvami podľa INCI nomenklatúry v zostupnom poradí podľa hmotnosti v čase ich pridania v procese výroby. Zložky v množstve menšom ako 1 % sa uvádzajú v ľubovoľnom poradí po zložkách, ktorých je v kozmetickom výrobku viac ako 1 %. Nakoniec sa v zozname uvádzajú farbivá a to v ľubovoľnom poradí. Vonné látky sa v zozname zložiek nevymenováajú jednotlivo, ale sa uvádzajú iba skupinovým názvom „parfum“ alebo „aroma“. Výnimku tvoria potenciálne alergény, uvedené prílohe č. 3 nariadenia ES 1223/2009 pod referenčnými číslami 67 až 92. Tieto látky okrem toho, že sú na obale výrobku označené skupinovým názvom, musia sa uviesť aj v zozname zložiek v prípade, že presahujú koncentráciu 0,01 % vo výrobkoch, ktoré sa po aplikácii oplachujú a 0,001 % vo výrobkoch, ktoré ostávajú na pokožke dlhší čas. Uvedením týchto látok v zozname zložiek má veľký význam pre skupinu spotrebiteľov, ktorí sú precitlivení na dané látky. Celkovo bolo analyzovaných bolo 70 vzoriek pre dospelých. Všetky vzorky vyhovel požiadavke na označenie zložiek.

farbivá

Dňa 11. 7. 2013 nadobudlo účinnosť nariadenie ES 1223/2009, ktoré zavádza definíciu výrobkov na vlasy. Podľa predpisu sú vlasy ochlpenie hlavy okrem mihalníc a následne platí,

že ak je farbivo v právnom predpise určené do výrobkov na vlasy, nesmie sa používať do výrobkov, ktoré sú určené na mihalnice. Na účely kontroly používania regulovaných farbív a označenia sa odobralo 36 vzoriek, z toho 4 vzorky neoxidačných farieb na vlasy, 25 vzoriek oxidačných farieb na mihalnice a bočie a 7 tetovacích farieb. Vzorky na báze heny a tetovacie farby boli analyzované aj na mikrobiologickú čistotu. Analýzou sa zistilo, že štyri vzorky farieb na mihalnice a obočie, krajina pôvodu Maďarsko, Nemecko a Poľsko, obsahovali látku, ktorá nie je autorizovaná do výrobkov na mihalnice a v jednej vzorke, krajina pôvodu Poľsko, výrobca nedodrжал stanovený limit pre regulované farbivo. Dve vzorky výrobkov na báze heny nevyhoveli v znaku mikrobiologickej čistoty pre prekročený CPM.

formaldehyd, kyselina tioglykolová a pH

Cielené sledovanie bolo vykonané na základe zistenia, že sa na trhu Európskej únie vyskytujú výrobky, ktoré obsahujú formaldehyd vo výrobkoch na vyrovnávanie vlasov. Formaldehyd je totiž povolený len na konzervačné účely v maximálnej koncentrácii 0,2 % a do výrobkov na nechťový dizajn v najvyššie prípustnej koncentrácii 5,0 %. Niektorí výrobcovia ho však používajú do výrobkov na vlasy do tzv. keratínovej kúry. Ako zložku však nepoužívajú samotný formaldehyd, ktorý je za normálnych podmienok plyn, ale jeho vodný roztok metylén glykol alebo 37 % roztok - formalín. Formaldehyd je pre ľudí vysoko toxický, nezávisle od spôsobu expozície. Je vysoko toxický pri vdýchnutí, požití aj pri penetrácii pokožkou. Je karcinogénny a mutagénny, môže spôsobiť dedičné genetické poškodenie. Hoci sú formaldehyd a metylén glykol dve rôzne molekuly z vedeckého a chemického pohľadu, v dôsledku veľmi blízkeho vzájomného vzťahu vo vodnom roztoku a ich rýchleho vzájomného prevodu v dynamickej rovnováhe, sú obe molekuly schopné tvoriť „voľný formaldehyd“. V zmysle rozhodnutia Vedeckého výboru pre bezpečnosť spotrebiteľa je oprávnené považovať vodnú zmes plyného formaldehydu a metylén glykolu za „voľný formaldehyd“ a množstvá za „ekvivalenty formaldehydu“. Podľa ustanovení právneho predpisu sa kyselina tioglykolová môže vyskytovať v spotrebiteľských výrobkoch na onduláciu vlasov v najvyššie prípustnej koncentrácii 8 % a vo výrobkoch na profesionálne použitie v najvyššie prípustnej koncentrácii 11 % pri dodržaní pH 7 – 9,5. Okrem toho, ak je použitá vo výrobkoch na depiláciu, najvyššie prípustná koncentrácia nesmie presiahnuť 5,0 % pri pH 7 – 12,7. Na cielené sledovanie bolo odobratých 19 vzoriek výrobkov. Všetky výrobky vyhoveli v sledovaných znakoch.

fluór a peroxid vodíka

Použitie fluóru vo výrobkoch na starostlivosť o zuby je limitované v prílohe nariadenia ES 1223/2009. Limit sa týka jeho najvyššie prípustnej koncentrácie a u zubných pást i uvedenie povinných bezpečnostných údajov na obale výrobku. Na zabezpečenie vyššieho stupňa ochrany spotrebiteľov a to z dôvodu prevencie vzniku fluorózy zubov u detí sa vyžaduje v označení zubných pást s obsahom fluóru od 0,1 – 0,15 % uvádzať upozornenie, že deti si pri použití danej zubnej pasty musia čistiť zuby pod dohľadom dospelaj osoby a na čistenie zubov použiť množstvo pasty vo veľkosti zrna hrachu. Uvedená informácia nemusí byť uvedená len na zubných pastách, ktoré sú určené len pre dospelých. Peroxid vodíka alebo látky z ktorých sa peroxid vodíka uvoľňuje sa môžu použiť do zubných pást v najvyššie prípustnej koncentrácii 0,1 %. Na účely chemického bielenia zubov môže byť použitý vo vyššej koncentrácii 0,1 – 6,0 %. Ďalšou podmienkou je, že tieto výrobky nesmú byť prístupné spotrebiteľovi. Prvú aplikáciu môžu vykonať len zubní lekári po zhodnotení zdravotného stavu zubov a ústnej dutiny a zvyšnú časť bieliaceho výrobku dajú danej osobe na dokončenie cyklu bielenia v domácom prostredí. Na kontrolu daných látok odobrali RUVZ spolu 80 výrobkov, z toho 40 vzoriek výrobkov pre deti, 20 vzoriek zubných pást s bieliacim účinkom a 20 vzoriek výrobkov na bielenie zubov pre dospelých. U všetkých vzoriek bolo posúdené označovanie a podmienky predaja. Nedostatky boli zistené u 4 výrobkoch na bielenie zubov. Zistilo sa, že tieto výrobky neboli označené povinnými údajmi v slovenskom jazyku, chýbali

bezpečnostné vety pre peroxid a jeden druh bol dostupný pre spotrebiteľa v obchodnej sieti i napriek tomu, že obsahoval peroxid vodíka vo vyššej koncentrácii ako 0,1%. Súčasťou cieľového sledovania bola i kontrola výrobkov na bielenie zubov v spolupráci s Finančným riaditeľstvom Slovenskej republiky. Bola vykonávaná v termíne od 1. 2. 2014 do 7. 5. 2014 a jej cieľom bola kontrola dodržiavania najvyššie prípustného množstva peroxidu vodíka (prítomného alebo uvoľneného) vo výrobkoch pri dovoze z tretích krajín. Pracovníci colných úradov kontrolovali dovoz všetkých výrobkov zaradených pod položkou colného sadzovníka 3306. Pri zistení takto označeného dovážaného tovaru zasielali informačné hlásenia na RUVZ SR so sídlom v Žiline. Celkovo bola v uvedenom čase zaslaných 9 colných hlásení na 39 druhov výrobkov. RUVZ so sídlom v Žiline v danej veci vydalo 9 stanovísk a jeden výrobok analyzoval v laboratóriu. Všetky výrobky boli posúdené s výsledkom - výrobok je v zhode a môže byť prepustený do colného režimu voľný obeh.

Výsledky kontroly výrobkov na starostlivosť o ústnu dutinu sú uvedené v nasledovnej tabuľke.

druh výrobkov	počet analyzovaných vzoriek	zistený obsah v hmotnostných %			počet nevyhovujúcich vzoriek	
		fluór	dietylén glykol	peroxid vodíka	zloženie	označovanie
zubné pasty pre deti	34	0,0017 - 0,13	ND	ND		
ústne vody pre deti	6	0,0024 - 0,01	ND	ND		
zubné pasty pre dospelých s bieliacim účinkom	20	0,0023 - 0,148	ND	ND - 0,03		
výrobky na bielenie zubov	20	0,0057 - 0,14	ND	0,035- 0,21	1	4
výrobky na bielenie zubov – colná kontrola	39					
spolu	119				1	4

NEREGULOVANÉ LÁTKY

Neregulované látky je možné použiť do kozmetických výrobkov v takom množstve, aby konečný kozmetický výrobok bol pre spotrebiteľa bezpečný.

- **AHA kyseliny** (*citric acid, glycolic acid, tartaric acid, lactic acid*) vo výrobkoch na chemický peeling.

Výsledky cieľového sledovania

Cieľom kontroly bol monitoring používania AHA kyselín vo výrobkoch na chemický peeling, bežne dostupných spotrebiteľovi a zistiť ich koncentráciu vo výrobku. Na kontrolu bolo odobratých 10 vzoriek. Najvyššia koncentrácia AHA kyselín bola 16 %, najčastejšie sa používala kyselina glykolová v rozmedzí ND - 16,1% a kyselina citrónová v rozmedzí ND - 4,0 %.

PRAVDIVOSŤ TVRDENÍ

V zmysle právnych predpisov musí výrobca v označení výrobku a jeho prezentácii uviesť len také údaje, ktoré sú pravdivé a ktoré neuvedú spotrebiteľa do omylu, pokiaľ ide o jeho vlastnosti. V rámci pravdivosti tvrdení sa sledovalo:

- **koenzým Q10** (*ubiquinon*) vo výrobkoch proti starnutiu pokožky,
- **vitamín C** (*formy ascorbic acid, ascorbyl palmitate*) vo výrobkoch deklarujúcich jeho použitie
- **antimikrobiálne tvrdenia u mydiel**
- **iné tvrdenia**

Výsledky cielených sledovaní – pravdivosť tvrdení

V rámci výkonu dozoru bolo spolu skontrolovaných 63 výrobkov, z toho 20 výrobkov, ktoré na obale deklarovali prítomnosť koenzýmu Q10 a prítomnosť vitamínu C a ich pozitívny vplyv na pokožku a 30 mydiel, ktoré uvádzali antimikrobiálne alebo antibakteriálne tvrdenia. Analýzou sa sledovalo, či výrobca skutočne danú látkou použil tak, ako to deklaruje na obale výrobku a či spĺňajú požiadavku na mikrobiologickú čistotu. Z kontrolovaného množstva 16 výrobkov nespĺňalo všeobecné požiadavky v zmysle nariadenia 655/2013.

KONTROLA DODRŽIAVANIA POVINNOSTÍ FYZICKÝCH A PRÁVNICKÝCH OSÔB

V rámci výkonu ŠZD v roku 2014 vykonali zamestnanci RÚVZ kontrolu u 2 311 fyzických a právnických osôb za účelom zistenia dodržiavania ustanovení zákona 355/2007, a to schválenie priestorov na uvedenie do prevádzky, zdravotnú a odbornú spôsobilosť na výkon epidemiologických závažných činností a ustanovení nariadenia ES 1223/2009 a to:

- kontrola informačnej zložky o výrobku u výrobcov a dovozcov,
- kontrola dodržiavania správnej výrobnéj praxe u výrobcov.

Prehľad výkonov je uvedený v nasledovných tabuľkách.

výkon ŠZD	výrobcovia a baliarne	dovozcovia	distribútori a predajcovia	sektor služieb	spolu
počet fyzických a právnických osôb podliehajúcich ŠZD	68	13	9 925	11 693	21 699
počet fyzických a právnických osôb, v ktorých bol vykonaný ŠZD	36	5	1 085	1 185	2 311
počet vykonaných kontrol spolu	79	8	10 751	2 940	13 778
počet kontrol vykonaných ako reakcia na RAPEX	1	3	10 125	2 920	13 049
počet kontrol na dodržiavanie zásad správnej výrobnéj praxe	12				22
počet kontrol informačnej zložky o výrobku	21	1			22

sankcie	počet sankcií	
	uložených RUVZ	dobrovoľne prijatých fyzickými a právnickými osobami
opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov	10	16
pokuty	3	
príkazy na stiahnutie výrobku z trhu	3	
dobrovoľné stiahnutia výrobkov z trhu		3

KONTROLA INFORMAČNEJ ZLOŽKY O VÝROBKU

V rámci dokumentárnej kontroly sa zisťovalo, či výrobcovia a dovozcovia majú o výrobku povinnú dokumentáciu v rozsahu ako im to ukladá nariadenie ES 1223/2009 a to kvalitatívne a kvantitatívne zloženie výrobkov, hodnotenie bezpečnosti, dôkazové prostriedky k tvrdeniam o výrobku, dokumentáciu o nežiaducich účinkoch a či konečný výrobok alebo jeho zložky boli testované na zvieratách. Celkovo bolo skontrolovaných 22 subjektov, z toho bolo 21 výrobcov a 1 dovozca a preverila sa informačná zložka 44 vybraných kozmetických výrobkov. Zistili sa nedostatky v dokumentácii u 6 výrobcov a 9 výrobkov. V jednom prípade výrobca nemal žiadnu dokumentáciu. Ďalej sa z dokumentácie zistilo, že žiaden skontrolovaný výrobok nebol testovaný na zvieratách a na jeho výrobku neboli použité zložky, ktoré boli na účely nariadenia ES 1223/2009 testované na zvieratách.

KONTROLA SPRÁVNEJ VÝROBNEJ PRAXE

U 22 výrobcov bola skontrolovaná správna výrobná prax. Traja výrobcovia vyrábali výrobky bez zavedenia správnej výrobnéj praxe a nedostatky nezávažného charakteru boli zistené u 2 výrobcov.

KONTROLA VÝSKYTU NEBEZPEČNÝCH KOZMETICKÝCH VÝROBKOV NA TRHU V SLOVENSKEJ REPUBLIKE – RAPEX

Slovenská republika sa po vstupe do EÚ zapojila do systému rýchlej výmeny informácií o nebezpečných nepotravinárskych výrobkoch RAPEX. Počas roku 2014 zaslali členské štáty EÚ 96 hlásení o výskyte nebezpečných výrobkov s vysokým rizikom pre zdravie. Následne, všetky RUVZ kontrolovali dovozcov, distribútorov a predajcov kozmetických výrobkov a zisťovali výskyt uvedených výrobkov v Slovenskej republike. Vykonali spolu 13 049 kontrol a zistili, že na trhu Slovenskej republiky sa na základe hlásení iných členských štátov EÚ vyskytovali tri druhy výrobkov - farba na vlasy a dekoratívna kozmetika. Nájdené nebezpečné výrobky boli stiahnuté z predaja.

INÉ ČINNOSTI

PROJEKTY

V roku 2014 sa všetky RUVZ pod gesciou UVZ SR podieľali na plnení projektov:

Nanotechnológie v kozmetických výrobkoch

Cieľom európskeho projektu PROSAFE je monitoring zodpovedných osôb, ktoré uvádzajú na trh EÚ výrobky deklarujúce nanomateriály, monitoring kozmetických výrobkov, ktoré deklarujú zložky v nano forme, látok, ktoré sa používajú v nano forme, veľkosť nano častíc a tvrdení používaných v súvislosti s použitím nano zložky alebo technológie a ich pravdivosť. Projekt končí v apríli 2015 a záverečná správa bude slúžiť ako podklad pre správu Európskej komisie pre Európsky parlament a Radu o situácii v oblasti nanotechnológií v kozmetike, k legislatívnym zmenám, v prípade potreby, a zároveň ako podklad pri odhade rizika pri príprave plánu dozoru v nasledujúcich rokoch.

Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa

Projekt je zameraný na kontrolu vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, na kontrolu povinného označenia výrobkov a tvrdení uvedených na obale a prezentácii výrobku a kontrolu hlásenia vzniku závažných nežiaducich účinkov. Súčasťou programu bude kampaň pre spotrebiteľov ako ohlasovať závažné nežiaduce účinky. Projekt končí 31. 3. 2016 s bude spracovaný do záverečnej správy.

LABORATÓRNA ČINNOSŤ

Laboratórnou diagnostikou sa zaoberajú Laboratóriá RUVZ Bratislava hl. mesto, RUVZ Žilina a RUVZ Poprad. Zoznam všetkých zavedených analytických metód zavedených v jednotlivých laboratóriách je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Analytická metóda na kontrolu zloženia kozmetických výrobkov	RÚVZ hl. m. SR Bratislava	RÚVZ Žilina	RÚVZ Poprad
laboratórna príprava vzoriek na analýzu (bez aerosólov)	x	x	x
dôkaz a stanovenie voľného hydroxidu sodného a draselného	x	x	x
dôkaz a stanovenie kyseliny šťaveľovej a jej alkalických solí vo výrobkoch na starostlivosť o vlasy	-	x	x
stanovenie chloroformu v zubných pastách	-	-	x
stanovenie zinku	-	x	x
dôkaz a stanovenie kyseliny 4-hydroxybenzénsulfónovej	x	x	x
dôkaz oxidačných činidiel a stanovenie peroxidu vodíka vo vlasovej kozmetike	x	x	x
dôkaz a semikvantitatívne stanovenie určitých oxidujúcich sa farbív vo farbách na vlasy	x	-	-
dôkaz a stanovenie dusitanov	x	x	x
dôkaz a stanovenie voľného formaldehydu	-	-	x
stanovenie rezorcinolu v šampónoch a vlasových lotionoch	x	x	-
stanovenie metanolu v pomere k etanolu alebo propán-2-olu	-	x	x
stanovenie dichlórmétanu a 1,1,1-trichlóretánu	-	x	x
dôkaz a stanovenie chinolín-8-olu a bis(8-hydroxychinolínium	x	x	-
stanovenie amoniaku	x	x	x
dôkaz a stanovenie kys.merkaptooctovej na onduláciu vlasov, na narovnávanie vlasov a na depiláciu	x	x	x
dôkaz a stanovenie hexachlorofénu (INN)	-	x	-
stanovenie celkového obsahu fluóru v zubných pastách	x	x	x
stanovenie organoortuťnatých zlúčenín	x	x	x
dôkaz a stanovenie (2,3-dihydroxypropyl)-4-aminobenzoátu	x	-	-
stanovenie chlórbutanolu (INN)	x	x	x
dôkaz a stanovenie chinínu	x	x	-
dôkaz a stanovenie anorganických siričitanov a hydrogensiričitanov	-	x	-
dôkaz a stanovenie chlorečnanov alkalických kovov	-	x	-
dôkaz a stanovenie jodičnanu sodného	-	x	-
dôkaz a stanovenie dusičnanu strieborného	-	-	x
dôkaz a stanovenie sulfidu seleničitého v šampónoch proti lupinám	-	-	x
stanovenie rozpustného bária a stroncia v pigmentoch vo forme solí alebo komplexov	-	-	x
dôkaz a stanovenie benzylalkoholu	x	-	x
dôkaz zirkónia a stanovenie zirkónia, hliníka a chlóru v neaerosólových antiperspirantov,	x	x	-
dôkaz a stanovenie hexamidínu, dibrómhexamidínu, dibrómpropamidínu a chlórhexidínu	x	-	-
dôkaz a stanovenie kyseliny benzoovej a benzoanu sodného	x	x	x
dôkaz a stanovenie ostatných solí a esterov kyseliny benzoovej	-	-	x
dôkaz a stanovenie hydrochinónu, monometyléru hydrochinónu, monoetyléru hydrochinónu a monobenzyléru hydrochinónu,	x	-	-
dôkaz a stanovenie 2-fenoxyetanolu, 1-fenoxypropán-2-olu, metyl-, etyl-, propyl-, butyl- a benzyl- 4-hydroxybenzoátu	x	-	x
dôkaz a stanovenie hormónov (estradiol, estriol, progesteron, kortikosteroidy)	x	-	-
dôkaz a stanovenie acrylamidu	-	x	-
dôkaz a stanovenie ftalátovftaláty	-	-	x
dôkaz a stanovenie vitamínov (A – ascorbic acid, ascorbyl palmitate, C, E)	C	A, E, C	
dôkaz a stanovenie DEG	-	x	x
dôkaz a stanovenie UV filtrov (PABA, benzophenone-3, butyl methoxydibenzoylmethane, octyl methoxycinnamate, octyl salicylate, octyl dimethyl paba, benzophenone-5, octocrylene, 4-methylbenzylidene camphor, phenylbenzimidazole sulfonic acid, homosalat, diethylhexyl butamidotriazon, metylén bis-benzotriazolyl tetrametylbutylfenol)	x	-	-
dôkaz a stanovenie oxidačných farbív (p-phenylenediamine, o-, m-, p-aminophenol, 2-methylresorcinol, hydroquinone, resorcinol, 4-amino-3-nitrofenol, 4-amino-2-metylfenol, 4-amino-3-metylfenol, 2,5-diaminotoluén sulfát)	x	-	-
stanovenie vonných látok (eugenol, isoeugenol, coumarin, benzyl alcohol, benzyl benzoate, cinnamyl alcohol, cinnamal, benzyl salicylate, benzyl cinnamate, amyl cinnamal, hexyl cinnamal, geraniol, linalool, citronellol, citral, methyl 2-octynoate, amylcinnamyl alcohol, cinnamyl alcohol, anisyl alkohol, - d-Limonen,	x	-	-

stanovenie kyseliny 4-hydroxybenzoovej jej s solí a esterov	X	-	-
dôkaz a stanovenie kyseliny propiónovej	-	X	-
dôkaz a stanovenie kyseliny sorbovej	X	X	X
dôkaz a stanovenie kyseliny salicylovej	X	X	X
dôkaz a stanovenie 2-phenoxyethanolu	X	-	X
dôkaz a stanovenie 1-phenoxipropan-2-olu	-	-	X
dôkaz a stanovenie bronopolu	X	-	-
dôkaz a stanovenie benzalkónium bromidu a chloridu	X	-	-
dôkaz a stanovenie benzetónium chloridu	X	-	-
dôkaz a stanovenie 5-bromo-5-nitro-1,3-dioxane	X	-	-
dôkaz a stanovenie 4-chlor-m-krezolu	X	-	-
dôkaz a stanovenie triklosanu a triklokarbanu	X	-	-
dôkaz a stanovenie metyldibromoglutaronitrilu	X	-	-
dôkaz a stanovenie 4-chlor-3,5-xylenolu	X	-	-
dôkaz a stanovenie koenzýmu Q10	X	-	-
mikrobiológia	X	X	X
záťažový test	-	X	-
dôkaz a stanovenie AHA kyselín (glykolová, mliečna, vínna, citrónová)	X	-	-
dôkaz a stanovenie Cr ⁶⁺	-	X	-
dôkaz PPD rýchlotest	-	-	X

HYGIENA VÝŽIVY
tabul'ková část'

Vyhodnotenie analýz odobratých vzoriek - rok 2014

Tabuľka č. 1

P. č.	Komodita	Mikrobiologická kontaminácia	Iná kontaminácia	Zloženie výrobku	Označenie výrobku	Iné	Počet nevyhovujúcich vzoriek	Celkový počet vzoriek	% nevyhovujúcich vzoriek
1	Syry a bryndza zo Slovenska	2	0	0	0	0	2	37	5,41
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0	0	0	0	79	0,00
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0	0	0	0	124	0,00
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	4	0	0	0	0	4	87	4,60
5	Ryby a morské živočíchy	0	1	0	0	0	1	33	3,03
6	Tuky a oleje	0	1	0	0	7	8	56	14,29
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0	0	0	0	6	0,00
8	Cereálie a pekárske výrobky	0	0	0	3	0	3	123	2,44
9	Ovocie a zelenina	0	1	0	0	0	1	59	1,69
10	Byliny a koreniny	0	0	0	0	0	0	11	0,00
11	Nealkoholické nápoje	1	1	0	0	0	1	95	1,05
12	Víno	0	0	0	0	0	0	1	0,00
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0	0	0	0	12	0,00
14	Zmrzlina a dezerty	312	26	0	0	0	336	2162	15,54
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaj (okrem 16)	0	0	0	0	0	0	15	0,00
16	Ovocné a bylinné čaje	8	0	0	0	0	8	107	7,48
17	Cukrovinky	0	1	0	0	0	1	14	7,14
18	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0	0	0	0	10	0,00
19	Lahôdkárske výrobky	50	0	0	0	0	50	443	11,29
20	Cukrárske výrobky	61	0	0	1	0	62	800	7,75
21	Minerálne vody	1	0	0	0	0	1	25	4,00
22	Praménité vody a balené pitné vody	46	0	0	0	1	47	333	14,11
23	Hotové pokrmy	249	18	0	0	10	276	4747	5,81
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	153	0	0	0	0	153	1105	13,85
25	Detská a dojčenská výživa	1	0	0	0	0	1	1109	0,09
26	Výživové doplnky	4	4	1	8	0	17	323	5,26
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0	7	0	7	72	9,72
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	7	0,00
29	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0	1	0	1	10	10,00
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0	0	0	0	3	0,00
31	Iné prídavné látky	0	0	0	0	0	0	0	0,00
32	Arómy	0	0	0	0	0	0	0	0,00
33	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	0	3	0	4	0	7	803	0,87
35	Obalové materiály	0	0	0	0	0	0	15	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	1	0	0	0	1	55	1,82
37	Ostatné	0	1	0	3	0	4	97	4,12
	Spolu	892	58	1	27	18	992	12978	7,64

Vyhodnotenie inšpekcií na mieste - rok 2014

Tabuľka č. 2

	Primárni výrobcovia	Výrobcovia a baliarne	Distribútori a dopravcovia	Maloobchod	Sektor služieb	Výrobcovia predávajúci hlavne na maloobchodnej báze	Ostatné prevádzkarne	Spolu
Počet podnikateľských subjektov	1	250	360	4630	42789	1060	24976	74066
Počet kontrolovaných subjektov	1	110	102	1047	14518	784	3303	19865
Počet kontrol	1	230	133	2948	28315	1645	4494	37766
Počet subjektov s nevyhovujúcimi výsledkami	0	21	14	71	3027	151	91	3375
SVP/ HACCP	0	3	1	10	747	56	6	823
Vzdelávanie zamestnancov	0	0	0	1	174	8	1	184
Hygiena prevádzky	0	3	0	8	1202	29	13	1255
Osobná hygiena	0	1	0	1	251	23	1	277
Odborná spôsobilosť	0	1	0	2	422	18	25	468
Zdravotná spôsobilosť	0	0	0	5	112	6	5	128
Označovanie	0	5	6	27	365	53	10	466
Výživové a zdravotné tvrdenia	0	2	0	2	4	1	2	11
Potraviny po DS/DMT	0	1	0	5	582	16	2	606
Pôvod, vysledovateľnosť	0	0	0	3	247	17	0	267
Skladovanie	0	3	0	4	1064	23	9	1103
Manipulácia s potravinami	0	0	0	9	833	31	7	880
Manipulácia s odpadom a jeho kat. zaradenie	0	0	0	2	449	2	3	456
Iné	0	13	9	28	825	48	49	972

Prehľad výkonov posudkovej činnosti - rok 2014

Tabuľka č. 3

P.č.	DRUH PODKLADOV PRE ROZHODOVACIU ČINNOSŤ	počet	ZSS	Výroba potravín	Výroba kozmet., tab., PBU a iné	Predaj potravín	Predaj kozmet., tab., PBU a iné	Sklady	Iné prevádzky	SPOLU
1.	Územné konanie	návrhy	75	60	0	95	0	19	7	256
		odvol.	0	0	0	0	0	0	0	0
2.	Kolaudačné konanie, zmena v užívaní stavieb	návrhy	404	140	4	206	18	32	18	822
		odvol.	0	0	0	0	0	0	0	0
3.	Schvaľovanie prev. poriadkov	návrhy	539	2	0	3	0	0	0	544
		odvol.	0	0	0	0	0	0	0	0
4.	Uvedenie do prevádzky, resp. do užívania	návrhy	5474	688	24	2610	203	209	344	9 552
		odvol.	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Umiestnenie nových potr. a výž. doplnkov na trh	návrhy	0	1	0	0	0	0	0	1
		odvol.	0	0	0	0	0	0	0	0
6.	Prerušenia konania		565	99	6	238	9	24	24	965
7.	Zastavenia konania		285	36	7	125	2	14	11	480
8.	Odborné konzultácie		18924	2729	450	7384	552	620	1816	32 475
9.	Iné výkony		5954	929	31	2646	4510	256	838	15 164

Počet vzoriek, v ktorých boli izolované patogénne a toxinogénne mikroorganizmy - rok 2014

Tabuľka č. 4

P. č.	Komodita	Počet vyšetř. vzoriek	POČET VZORIEK S IZOLOVANÝMI KMEŇMI																			Počet nevyh. vzoriek	
			Sal	Shi	Cam	Yer	Pse	Clo Per	Lis	Sta	Ple	Kva	Clo Bot	B hem	Vib	Kol	Ecol	Ent	Bac Cer	Cro-no B	Iné		
1	Syry a bryndza zo Slovenska	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2	15
2	Ostatné mliečne výrobky	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
3	Vajcia a výrobky z vajec	112	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	112
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	18	2	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	18
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Tuky a oleje	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
7	Polievky, bujóny a omáčky	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
8	Cereálie a pekárske výrobky	84	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	84
9	Ovocie a zelenina	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
10	Byliny a koreniny	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6
11	Nealkoholické nápoje	12	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	12
12	Víno	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
14	Zmrzlina a dezerty	1935	0	0	0	0	1	0	0	4	28	147	0	0	0	108	2	48	0	0	135	1935	
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11
16	Ovocné a bylinné čaje	91	5	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	91	
17	Cukrovinky	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
18	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	Lahôdkárske výrobky	404	0	0	0	0	0	0	0	1	1	29	0	0	0	23	6	0	1	0	4	404	
20	Cukrárske výrobky	702	8	0	0	0	1	0	0	2	13	15	0	0	0	38	0	1	0	0	5	702	

Počet vzoriek, v ktorých boli izolované patogénne a toxinogénne mikroorganizmy - rok 2014

Tabuľka č. 4 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Počet vyšetř. vzoriek	POČET VZORIEK S IZOLOVANÝMI KMEŇMI																			Počet nevyh. vzoriek	
			Sal	Shi	Cam	Yer	Pse	Clo Per	Lis	Sta	Ple	Kva	Clo Bot	B hem	Vib	Kol	Ecol	Ent	Bac Cer	Crono B	Iné		
21	Minerálne vody	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
22	Praménité vody a balené pitné vody	302	0	0	0	0	24	0	0	0	0	0	0	0	0	8	4	0	0	0	14	46	
23	Hotové pokrmy	4010	4	0	1	0	2	0	1	21	6	11	0	0	0	169	38	2	16	0	28	249	
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	1092	0	0	0	0	0	0	2	0	4	55	0	0	0	95	14	0	1	0	12	153	
25	Det'ská a doččenská výživa	420	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1	
26	Výživové doplnky	186	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	4	
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
29	Prídavné látky - sladidlá	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
31	Iné prídavné látky	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
32	Arómy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
33	Enzýmy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
34	Kuchyn'ská soľ	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
35	Obalové materiály	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
37	Ostatné	36	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Spolu	9509	19	0	1	0	28	0	3	29	54	258	0	0	0	445	64	51	18	0	207	892	

Vysvetlivky: Sal - Salmonella spp., Shi - Shigella spp., Cam - Campylobacter jejuni, Yer - Yersinia enterocolitica, Pse - Pseudomonas aeruginosa, Clo Per - Clostridium perfringens, Lis - Listeria monocytogenes, Sta - Stafylokoky, Ple - plesne, Kva - kvasinky, CloBot - Clostridium botulinum, B hem - B-hemolytické streptokoky, Vib - Vibrio parahaemolyticus, Kol - koliformné baktérie, Ecol - E. coli, Ent - enterokoky, BacCer - Bacillus cereus, Crono B - Cronobacter spp.

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - rok 2014

Tabuľka č. 5

P. č.	Komodita	Celk. poč. vz.			Pb			Cd			Hg			As			Cr			Al			Cu			Ni			Sn		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
1	Syry a bryndza zo Slovenska	9	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
2	Ostatné mliečne výrobky	74	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
3	Vajcia a výrobky z vajec	8	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	60	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
5	Ryby a morské živočíchy	33	1	3,0	4	0	0,0	4	0	0,0	4	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
6	Tuky a oleje	15	1	6,6	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
8	Cereálie a pekárske výrobky	33	0	0,0	6	0	0,0	6	0	0,0	6	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
9	Ovocie a zelenina	46	1	2,1	1	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
10	Byliny a koreniny	5	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
11	Nealkoholické nápoje	15	0	0,0	5	0	0,0	6	0	0,0	3	0	0,0	3	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	3	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
12	Víno	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	12	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
14	Zmrzlina a dezerty	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	4	0	0,0	1	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
16	Ovocné a bylinné čaje	45	0	0,0	44	0	0,0	44	0	0,0	44	0	0,0	4	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
17	Cukrovinky	5	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
18	Orechy a výrobky z orechov	6	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
19	Lahôdkárske výrobky	5	0	0,0	3	0	0,0	3	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
20	Cukrárske výrobky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - rok 2014

Tabuľka č. 5 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Celk. poč. vz.			Pb			Cd			Hg			As			Cr			Al			Cu			Ni			Sn		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	15	0	0,0	7	0	0,0	7	0	0,0	7	0	0,0	6	0	0,0	3	0	0,0	1	0	0,0	4	0	0,0	7	0	0,0	0	0	0,0
22	Praménité vody a balené pitné vody	208	0	0,0	186	0	0,0	186	0	0,0	180	0	0,0	167	0	0,0	33	0	0,0	30	0	0,0	43	0	0,0	174	0	0,0	0	0	0,0
23	Hotové pokrmy	326	0	0,0	242	0	0,0	242	0	0,0	236	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	81	0	0,0	65	0	0,0	65	0	0,0	65	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
25	Detská a dojčenská výživa	759	0	0,0	227	0	0,0	227	0	0,0	224	0	0,0	18	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
26	Výživové doplnky	230	0	0,0	222	0	0,0	201	0	0,0	193	0	0,0	20	0	0,0	3	0	0,0	0	0	0,0	3	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	47	0	0,0	33	0	0,0	9	0	0,0	8	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
28	Prídavné látky - farbivá	7	0	0,0	7	0	0,0	7	0	0,0	7	0	0,0	4	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
29	Prídavné látky - sladidlá	8	0	0,0	7	0	0,0	7	0	0,0	4	0	0,0	4	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
31	Iné prídavné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
32	Arómy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
33	Enzýmy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
34	Kuchynská soľ	2	0	0,0	1	0	0,0	1	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
35	Obalové materiály	5	0	0,0	2	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	51	1	1,9	37	0	0,0	37	0	0,0	4	0	0,0	4	0	0,0	13	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	13	0	0,0	1	0	0,0
37	Ostatné	39	0	0,0	23	0	0,0	23	0	0,0	15	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	5	0	0,0	1	0	0,0
	Spolu	215	4	0,1	112	0	0,0	108	0	0,0	100	0	0,0	231	0	0,0	53	0	0,0	31	0	0,0	54	0	0,0	201	0	0,0	2	0	0,0

Vysvetlivky: Pb – olovo, Cd - kadmium, Hg - ortuť, As - arzén, Cr - chróm, Al - hliník, Cu - meď, Ni - nikel, Sn - cín

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - rok 2014

Tabuľka č. 5 - pokračovanie

P. č.	Komodita	NO3			_RP			_MT			NEL			PCB			_NZ			EKF			_HIS			_INE		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
1	Syry a bryndza zo Slovenska	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	8	0	0,0
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	74	0	0,0
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	6	0	0,0
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	58	0	0,0
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	24	1	4,1	7	0	0,0
6	Tuky a oleje	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	15	1	6,6
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
8	Cereálie a pekárske výrobky	0	0	0,0	0	0	0,0	9	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	12	0	0,0
9	Ovocie a zelenina	33	1	3,0	0	0	0,0	0	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	10	0	0,0
10	Byliny a koreniny	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	4	0	0,0
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	7	0	0,0
12	Víno	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	12	0	0,0
14	Zmrzlina a dezerty	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	0	0	0,0	0	0	0,0	2	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0
16	Ovocné a bylinné čaje	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0
17	Cukrovinky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	3	0	0,0
18	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	6	0	0,0
19	Lahôdkárske výrobky	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0
20	Cukrárske výrobky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - rok 2014

Tabuľka č. 5 - pokračovanie

P. č.	Komodita	NO3			_RP			_MT			NEL			PCB			_NZ			EKF			_HIS			_INE		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	14	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0
22	Praménité vody a balené pitné vody	193	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	49	0	0,0
23	Hotové pokrmy	33	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	42	0	0,0
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	15	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	3	0	0,0
25	Detická a dojčenská výživa	200	0	0,0	37	0	0,0	210	0	0,0	7	0	0,0	18	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	71	0	0,0
26	Výživové doplnky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	4	0	0,0
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	14	0	0,0
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0
29	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	3	0	0,0
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
31	Iné prídavné látky	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
32	Arómy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
33	Enzýmy	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0
34	Kuchynská soľ	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	2	0	0,0
35	Obalové materiály	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	2	0	0,0
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	2	0	0,0
37	Ostatné	0	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	1	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	16	0	0,0
	Spolu	489	1	0,2	38	0	0,0	221	0	0,0	11	0	0,0	21	0	0,0	1	0	0,0	1	0	0,0	25	1	4,0	434	1	0,2

Vysvetlivky: NO3 - dusičnany, _RP - rezíduá pesticídov, _MT - mykotoxíny, NEL - polyaromatické uhľovodíky, PCB - polychlórované bifenylly, _NZ - nitrozamíny, EKF - estery kyseliny ftalovej, _HIS - histamin

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - rok 2014

Tabuľka č. 5 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Sb			Ba			B			NO2			Fx			CN			Mn			Se		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
1	Syry a bryndza zo Slovenska	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
6	Tuky a oleje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
8	Cereálie a pekárske výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
9	Ovocie a zelenina	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
10	Byliny a koreniny	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
12	Víno	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
14	Zmrzlina a dezerty	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
16	Ovocné a bylinné čaje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
17	Cukrovinky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
18	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
19	Lahôdkarské výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
20	Cukrárske výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - rok 2014

Tabuľka č. 5 – pokračovanie

P. č.	Komodita	Sb			Ba			B			NO2			Fx			CN			Mn			Se		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	5	0	0,00	0	0	0,00	3	0	0,00	15	0	0,00	8	0	0,00	2	0	0,00	7	0	0,00	3	0	0,00
22	Praménité vody a balené pitné vody	95	0	0,00	0	0	0,00	68	0	0,00	191	0	0,00	175	0	0,00	97	0	0,00	171	0	0,00	29	0	0,00
23	Hotové pokrmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	32	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	13	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Detská a dojčenská výživa	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	200	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
26	Výživové doplnky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	4	0	0,00	5	0	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Prídavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Prídavné látky - sladidlá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	3	0	0,00
30	Prídavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Iné prídavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Ostatné	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	5	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
	Spolu	103	0	0,0	0	0	0,0	71	0	0,0	452	0	0,0	188	0	0,0	99	0	0,0	182	0	0,0	40	0	0,0

Vysvetlivky: Sb - antimón, Ba - bárium, B - bór, NO2 - dusitany, Fx - fluoridy, CN - kyanidy, Mn - mangán, Se - selén

Kontaminanty vo vyšetrených vzorkách - rok 2014

Tabuľka č. 5 – pokračovanie

P. č.	Komodita	Ag			Cr6+			CML			form			mel			PAA			diizok			1-okt		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	3	1	33,33	10	0	0,00	0	0	0,00	6	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

P. č.	Komodita	rozp			styr			mono_EG			di_EG			ac_ald			akr_nit			vin_ac			kapr		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	5	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

P. č.	Komodita	adip			BADGE			BFDGE			NOGE			Bisf_A			Bisf_F			Bisf_S			odol_farb		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	2	1	50,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

P. č.	Komodita	UV_stab			fen			red_I			iony			odpar			prch_I			senz		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	7	0	0,00	2	1	50,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Vysvetlivky: Ag – striebro, Cr6+ - šesťmocný chróm, CML - celková migrácia látok, form – formaldehyd, mel - melamín, PAA - primárne aromatické aminy, diizok – diizokyanáty, 1-okt - 1-oktén, rozp - zvyškové rozpúšťadlá, styr – styren, mono_EG – monoetylenglykol, di_EG – dietylenglykol, ac_ald – acetaldehyd, akr_nit – akrylonitril, vin_ac – vinylacetát, kapr – kaprolaktám, adip - bis-(2-etylhexyl)adipát, Bisf_A -Bisfenol A, Bisf_F - Bisfenol F, Bisf_S - Bisfenol S, odol_farb - odolnosť pigmentov a farbív, UV_stab - prítomnosť UV stabilizátora, fen – fenoly, red_I - redukujúce látky, iony - dôkaz iónov, odpar – odparok, prch_I - prchavé látky, senz - senzorké hodnotenie

Pridavné látky, osobitné prísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách - rok 2014

Tabuľka č. 6

P. č.	Komodita	Celkový počet vzoriek			Farbivá			Sladidlá			Chemické konzervačné látky			Iné prídavné látky			Kuchynská soľ			Kofein			Chinin		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
1	Syry a bryndza zo Slovenska	2	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
2	Ostatné mliečne výrobky	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
3	Vajcia a výrobky z vajec	8	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	4	0	0,00	0	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	8	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	5	0	0,00	0	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
6	Tuky a oleje	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
7	Polievky, bujóny a omáčky	4	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
8	Cereálie a pekárske výrobky	12	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	5	0	0,00	2	0	0,00	4	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
9	Ovocie a zelenina	2	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
10	Byliny a koreniny	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
11	Nealkoholické nápoje	83	1	1,20	19	0	0,00	36	0	0,00	52	1	1,92	1	0	0,00	0	0	0,00	10	0	0,00	1	0	0,00
12	Víno	1	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
14	Zmrzlina a dezerty	812	26	3,20	805	26	3,23	11	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
16	Ovocné a bylinné čaje	3	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
17	Cukrovinky	5	1	20,00	0	0	0,00	3	1	33,33	0	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
18	Orechy a výrobky z orechov	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
19	Lahôdkarské výrobky	142	0	0,00	1	0	0,00	42	0	0,00	134	0	0,00	0	0	0,00	12	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
20	Cukrárske výrobky	248	0	0,00	208	0	0,00	96	0	0,00	93	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Pridavné látky, osobitné prísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách - rok 2014

Tabuľka č. 6 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Celkový počet vzoriek			Farbivá			Sladidlá			Chemické konzervačné látky			Iné prídavné látky			Kuchynská soľ			Kofeín			Chinín		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
22	Pramenité vody a balené pitné vody	62	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
23	Hotové pokrmy	688	18	2,62	1	0	0,00	0	0	0,00	15	0	0,00	0	0	0,00	685	18	2,63	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	25	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	9	0	0,00	0	0	0,00	16	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Detská a dojčenská výživa	19	0	0,00	10	0	0,00	1	0	0,00	12	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00
26	Výživové doplnky	147	4	2,72	94	1	1,06	87	3	3,45	63	0	0,00	24	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	37	0	0,00	28	0	0,00	28	0	0,00	22	0	0,00	3	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Pridavné látky - farbivá	1	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Pridavné látky - sladidlá	3	0	0,00	0	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Pridavné látky - konzervačné látky	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Iné prídavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	800	3	0,38	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	59	1	1,69	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Predmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Ostatné	35	1	2,86	9	0	0,00	8	1	12,50	25	0	0,00	2	0	0,00	4	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
	Spolu	3156	54	1,71	1184	27	2,28	320	5	1,56	453	1	0,22	93	1	1,08	730	18	2,47	11	0	0,00	2	0	0,00

Pridavné látky, osobitné prísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách - rok 2014

Tabuľka č. 6 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Ferokyanidy			Jodidy			Dusitany			Dusičnany			pH			CHS kyselika manganistanom			Celkový organický uhlík		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
1	Syry a bryndza zo Slovenska	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
2	Ostatné mliečne výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
3	Vajcia a výrobky z vajec	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
4	Mäso a výrobky z mäsa, zverina a hydina	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
5	Ryby a morské živočíchy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
6	Tuky a oleje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	2	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
7	Polievky, bujóny a omáčky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
8	Cereálie a pekárske výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
9	Ovocie a zelenina	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
10	Byliny a koreniny	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
11	Nealkoholické nápoje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
12	Víno	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
13	Alkoholické nápoje (iné ako víno)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
14	Zmrzlina a dezerty	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
15	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem 16)	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
16	Ovocné a bylinné čaje	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
17	Cukrovinky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
18	Orechy a výrobky z orechov	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
19	Lahôdkárske výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	31	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
20	Cukrárske výrobky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00

Přidavné látky, osobitné přísady v potravinách a vybrané fyzikálno-chemické parametre vo vyšetrených vzorkách - rok 2014

Tabuľka č. 6 - pokračovanie

P. č.	Komodita	Ferokyanidy			Jodidy			Dusitany			Dusičnany			pH			CHS kyselina manganistanom			Celkový organický uhlík		
		vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%	vyš.	nev.	%
21	Minerálne vody	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
22	Praménité vody a balené pitné vody	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	1	0	0,00	58	0	0,00	16	0	0,00	0	0	0,00
23	Hotové pokrmy	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	1	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
24	Pokrmy rýchleho občerstvenia	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	3	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
25	Detská a dojčenská výživa	0	0	0,00	0	0	0,00	6	0	0,00	6	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
26	Výživové doplnky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
27	Ostatné potraviny na osobitné výživové účely	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
28	Přidavné látky - farbivá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
29	Přidavné látky - sladidlá	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
30	Přidavné látky - konzervačné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
31	Iné pridavné látky	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
32	Arómy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
33	Enzýmy	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
34	Kuchynská soľ	783	0	0,00	800	2	0,25	0	0	0,00	0	0	0,00	1	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
35	Obalové materiály	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
36	Předmety prichádzajúce do styku s potravinami	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
37	Ostatné	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00	0	0	0,00
	Spolu	783	0	0,00	800	2	0,25	8	0	0,00	8	0	0,00	103	0	0,00	16	0	0,00	0	0	0,00

Hygienická situácia v potravinárskych zariadeniach - rok 2014

Tabuľka č. 7

Druh zariadenia	Počet zariadení	Počet kontrol		Počet vzoriek potravín			Počet vzoriek sterov - prostredie			Počet vzoriek sterov - osobná hygiena			Počet vzoriek vody		
		ÚK	SZD	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%
2.01 lahôdkárska výroba	18	1	7	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.02 cukrárska výroba	47	23	19	45	0	0	8	2	25	2	2	100	1	0	0
2.03 výroba zmrzliny	26	32	19	90	28	31	45	23	51	11	4	36	1	0	0
2.04 výroba nových druhov potravín	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.05 výroba potravín na výživu dojčiat a malých detí	1	12	1	31	0	0	8	0	0	0	0	0	3	0	0
2.06 výroba potravín pre osobitné výživné účely	13	10	2	26	2	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.07 výroba výživových doplnkov	34	16	21	14	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0
2.08 výroba prírodných minerálnych vôd	4	6	1	6	1	17	0	0	0	0	0	0	1	0	0
2.09 výroba vôd - pramenitých a balených pitných vôd	10	10	0	101	19	19	0	0	0	0	0	0	2	0	0
2.10 výroba bylinných čajov	7	6	1	9	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
2.11 výroba hotových mrazených a chladených pokrmov	11	4	3	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.12 výroba aditívnych látok	3	6	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.14 baliareň lahôdkárskych výrobkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.15 baliareň cukrárskych výrobkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.16 baliareň zmrzliny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.17 baliareň nových druhov potravín	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.18 baliareň potravín na výživu dojčiat a malých detí	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.19 baliareň potravín pre osobitné výživné účely	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.20 baliareň výživových doplnkov	6	2	2	4	2	50	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.23 baliareň bylinných čajov	10	6	2	54	7	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.24 baliareň hotových mrazených a chladených pokrmov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.25 baliareň aditívnych látok	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.27.1 výroba plastových/kombinovaných obalov	24	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.27.2 výroba papierových/kartónových obalov	11	3	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.27.3 výroba keramiky	9	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.27.4 výroba skla	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.27.5 výroba PET fliaš	3	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.27.6 výroba predliskov	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.27.7 výroba iných obalov	9	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Hygienická situácia v potravinárskych zariadeniach - rok 2014

Tabuľka č. 7 - pokračovanie

Druh zariadenia	Počet zariadení	Počet kontrol		Počet vzoriek potravín			Počet vzoriek sterov - prostredie			Počet vzoriek sterov - osobná hygiena			Počet vzoriek vody		
		ÚK	ŠZD	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%
3.1 špecializované sklady a distribúcia potravín	310	61	54	76	2	3	0	0	0	0	0	0	1	0	0
3.3 sklady a distribúcia obalov a predmetov	50	7	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.1 špecializované predajne potravín	1481	351	549	340	23	7	40	4	10	21	3	14	6	1	17
4.3 lekárne, drogerie	3030	289	1708	512	15	3	44	3	7	0	0	0	0	0	0
4.5 predajne obalov a predmetov	119	16	35	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.1.1 nemocnice - kuchyne	98	73	82	112	7	6	108	19	18	8	0	0	1	0	0
5.1.2 nemocnice - výdajne stravy, čajové kuchynky	726	28	194	15	0	0	9	0	0	1	1	100	1	0	0
5.1.3 nemocnice - bufety	67	29	29	37	1	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.1 závodné stravovanie - kuchyne	727	388	470	666	34	5	183	31	17	21	9	43	9	3	33
5.2.2 závodné stravovanie - výdajne stravy	1336	83	346	56	2	4	23	1	4	3	0	0	6	3	50
5.2.3 závodné stravovanie - bufety	370	70	105	38	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
5.3.1 domovy sociálnej starostlivosti - kuchyne	603	298	393	283	25	9	117	19	16	25	1	4	8	0	0
5.3.2 domovy sociálnej starostlivosti - výdajne stravy	424	36	228	9	1	11	15	3	20	0	0	0	1	1	100
5.3.3 domovy sociálnej starostlivosti - bufety pre uzavretú skupinu	20	5	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.1 rehabilitačné zariadenia - kuchyne	77	40	49	43	2	5	17	2	12	0	0	0	1	1	100
5.4.2 rehabilitačné zariadenia - výdajne stravy	17	1	8	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.4.3 rehabilitačné zariadenia - bufety	19	2	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.6 zariadenia s prípravou jedál (reštaurácie, pizzérie...)	8719	4212	5936	3981	238	6	822	237	29	254	81	32	91	16	18
5.7 zariadenia bez prípravy jedál (hostince, bary, kaviarne)	15605	1046	4382	416	28	7	61	4	7	24	2	8	72	18	25
5.8 predaj občerstvenia (rýchle obč., bufety, sezónne zariadenia)	4918	1035	2378	1266	193	15	109	31	28	35	14	40	21	2	10
5.9 krátkodobý stánkový predaj (pri hromadných akciách)	3385	684	1705	101	9	9	1	0	0	4	1	25	1	1	100
6 Výrobcovia predávajúci hlavne na maloobchodnej báze	1060	1072	573	1895	284	15	418	78	19	111	22	20	15	1	7
Medzisúčet	9724	1924	4355	2625	171	194	620	107	180	92	20	297	44	9	300
1 Prímárna výroba	1	0	1	10	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
2.13 výroba ostatných výrobkov	2583	66	437	178	11	6	19	2	11	10	1	10	45	12	27
2.26 baliareň ostatných výrobkov	142	6	30	15	1	7	2	0	0	2	0	0	6	3	50
3.2 ostatné prevádzkarne (ostatné sklady)	1609	20	214	26	2	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2 ostatné potravinárske predajne	19350	750	2822	1709	28	2	17	0	0	5	0	0	48	17	35
4.4 novinové stánky	1292	8	141	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Medzisúčet	24977	850	3645	1938	42	2	38	2	5	17	1	6	100	32	32
Súčet	34701	2774	8000	4563	213	196	658	109	185	109	21	303	144	41	332

Hygienická situácia v potravinárskych zariadeniach - SR podľa krajov - rok 2014

Tabuľka č. 7a

P.č.	Kraje	Počet zariadení	Počet kontrol		Počet vzoriek potravín			Počet vzoriek sterov - prostredie			Počet vzoriek sterov - osobná hygiena			Počet vzoriek vody		
			ÚK	ŠZD	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%	odobr.	nevyh.	%
1.	Banskobystrický	8052	1217	2772	1488	142	10	162	45	28	49	16	33	8	5	63
2.	Bratislavský	7485	993	1707	1004	83	8	18	0	0	22	6	27	10	1	10
3.	Košický	8735	1487	3002	1760	152	8,6	204	12	5,8	124	6	4,8	61	20	32,7
4.	Nitriansky	8592	2107	5393	1837	126	6,861	253	57	22,53	99	23	23,23	69	23	33,33
5.	Prešovský	9975	1544	3114	2240	203	9	913	189	21	211	61	29	215	29	13
6.	Trenčiansky	8143	1186	2372	1740	130	7	749	140	19	110	16	15	56	13	23
7.	Trnavský	6662	1059	2117	1227	90	7,3	49	13	26,5	15	11	73,3	7	0	0,0
8.	Žilinský	10280	1697	2855	1394	55	3,95	31	16	51,61	7	7	100	68	11	16,20
9.	S p o l u	67924	11290	23332	12690	981	60,711	2379	472	174,44	637	146	305,33	494	102	191,23

Prehľad vykonaných auditov v potravinárskych prevádzkach - RÚVZ rok 2014

Tabuľka č. 8

Druh zariadenia	Počet vykonaných auditov	Počet auditov s nezhodami	Počet zistených nezhôd
2.03 výroba zmrzliny	0	0	0
2.04 výroba nových druhov potravín	0	0	0
2.05 výroba potravín na výživu dojčiat a malých detí	0	0	0
2.06 výroba potravín pre osobitné výživné účely	0	0	0
2.07 výroba výživových doplnkov	1	0	0
2.10 výroba bylinných čajov	0	0	0
2.11 výroba hotových mrazených a chladených pokrmov	0	0	0
2.12 výroba aditívnych látok	0	0	0
2.16 baliareň zmrzliny	0	0	0
2.17 baliareň nových druhov potravín	0	0	0
2.18 baliareň potravín na výživu dojčiat a malých detí	0	0	0
2.19 baliareň potravín pre osobitné výživné účely	0	0	0
2.20 baliareň výživových doplnkov	0	0	0
2.23 baliareň bylinných čajov	0	0	0
2.24 baliareň hotových mrazených a chladených pokrmov	0	0	0
2.25 baliareň aditívnych látok	0	0	0
2.27.1 výroba plastových/kombinovaných obalov	1	1	6
2.27.2 výroba papierových/kartónových obalov	0	0	0
2.27.3 výroba keramiky	1	1	3
2.27.4 výroba skla	0	0	0
2.27.5 výroba PET fliaš	0	0	0
2.27.6 výroba predlískov	0	0	0
2.27.7 výroba iných obalov	1	0	0
3.1 špecializované sklady a distribúcia potravín	0	0	0
3.3 sklady a distribúcia obalov a predmetov	0	0	0
4.1 špecializované predajne potravín	1	0	0
4.3 lekárne, drogerie	0	0	0
4.5 predajne obalov a predmetov	0	0	0
5.1.1 nemocnice - kuchyne	0	0	0
5.1.2 nemocnice - výdajne stravy, čajové kuchynky	0	0	0
5.1.3 nemocnice - bufety	0	0	0
5.2.1 závodné stravovanie - kuchyne	19	8	27
5.2.2 závodné stravovanie - výdajne stravy	0	0	0
5.2.3 závodné stravovanie - bufety	0	0	0
5.3.1 domovy sociálnej starostlivosti - kuchyne	16	9	17
5.3.2 domovy sociálnej starostlivosti - výdajne stravy	0	0	0
5.3.3 domovy sociálnej starostlivosti - bufety pre uzavretú skupinu	0	0	0
5.4.1 rehabilitačné zariadenia - kuchyne	1	0	0
5.4.2 rehabilitačné zariadenia - výdajne stravy	0	0	0
5.4.3 rehabilitačné zariadenia - bufety	0	0	0
5.6 zariadenia s prípravou jedál (reštaurácie, pizzérie...)	161	97	375
5.7 zariadenia bez prípravy jedál (hostince, bary, kaviarne)	1	1	3
5.8 predaj občerstvenia (rychle obč., bufety, sezónne zariadenia)	3	1	2
5.9 krátkodobý stánkový predaj (pri hromadných akciách)	0	0	0
6 Výrobcovia predávajúci hlavne na maloobchodnej báze	16	8	32
Spolu	222	126	465

HYGIENA DETÍ A MLÁDEŽE

VŠEOBECNÁ ČASŤ:

1. Celkové zhodnotenie činnosti odboru HDM

V priebehu roka 2014 bola činnosť odborov a oddelení hygieny detí a mládeže kontinuálne zameriavaná na zabezpečenie vytvárania optimálnych životných a pracovných podmienok pre ochranu zdravia a podporu správneho životného štýlu detí a mládeže. V danom kontexte išlo najmä o riešenie prioritných národných stratégií, programov a projektov na ochranu zdravia detí a mládeže v súlade s platnou koncepciou odboru, v súvislosti s napĺňaním Programového vyhlásenia vlády SR na úseku verejného zdravotníctva na roky 2012 – 2016 v oblasti hygieny detí a mládeže, a taktiež v oblasti hygieny výživy, podpory zdravia a politiky kontroly tabaku.

V r.2014 sa odborní pracovníci vo svojej činnosti zameriavali okrem iného aj na metodickú a edukačnú činnosť pracovníkov zariadení pre deti a mládež.

Realizovali sa rôzne zdravotno – výchovné aktivity na základných a stredných školách formou prednášok v kombinácii s distribúciou edukačných materiálov a s vyšetrovaním vybraných ukazovateľov chronických neprenosných ochorení, resp. rizikového správania sa mladistvých, najmä fajčenia. Odborní pracovníci sa pravidelne zúčastňovali porád a školiacich podujatí, ktorých hlavnou náplňou bola problematika školského stravovania.

Základným cieľom činnosti odborov hygieny detí a mládeže je rozvoj, ochrana a podpora zdravia mladej generácie, realizácia účinných opatrení na vylúčenie resp. zníženie výskytu chronických neprenosných ochorení a iných porúch zdravia, sledovanie úrovne životných a pracovných podmienok detí a mládeže, riešenie problémov hygienickej úrovne zariadení a areálov pre deti a mládež, správneho životného štýlu, výživy, prevencie úrazov, akútnych a chronických ochorení, ako aj realizácia opatrení na zabezpečenie zdravého vývoja a posilňovania zdravia mladej generácie.

V školách v rámci výchovno – vzdelávacieho procesu napriek intervenciám dlhodobochádza k nežiaducej kumulácii faktorov, potenciujúcich statickú a neuropsychickú záťaž detí z vyučovania (zostavovanie rozvrhov vyučovania, organizácia a realizácia prestávkového režimu, zaraďovanie a využívanie hodín TV a pod.).

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach pre deti a mládež sa postupovalo v súlade s ustanoveniami zákona č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ďalších všeobecne záväzných právnych predpisov na jeho vykonanie a iných právnych noriem, súvisiacich s ochranou zdravia detí a mladistvých.

Na základe poznatkov, získaných z výkonu ŠZD možno konštatovať, že úroveň prevádzky zariadení pre deti a mládež priamo súvisí s úspešnosťou získať finančné prostriedky na ich údržbu a modernizáciu.

V zaradeniach školského stravovania boli štátny zdravotný dozor a úradná kontrola potravín zamerané najmä na usmerňovanie a kontrolu spoločného stravovania detí a mládeže, správnu technológiu prípravy jedál, zavedenie systému správnej výrobnjej praxe, pestrosť jedálnych lístkov, dodržiavanie OVD, dodržiavanie pitného režimu a receptúr schválených pre zariadenia školského stravovania, s cieľom ozdravenia výživy detí.

Samostatnú pozornosť bolo potrebné venovať zariadeniam spoločného stravovania z pohľadu súčinnosti s odborom hygieny výživy, v zmysle kategorizácie zariadení a zabezpečovania „Informačného systému hygieny výživy na ochranu a kontrolu zdravej výživy“ (IS OKZV) v rámci výkonu ŠZD a ÚKP.

Objektivizáciou kvality stravy, podávanej deťom, z pohľadu energetickej a nutričnej hodnoty bola zistená dysbalancia základných živín, hlavne z dôvodu zvýšeného príjmu bielkovín, nedostatočného príjmu cukrov a tukov, ako aj pretrvávanie nepriaznivej situácie v obsahu soli v podávanej strave.

Odborní pracovníci naďalej pokračovali v prehodnocovaní sortimentu tovaru v školských bufetoch, nápojových a predajných automatoch a iných formách ambulantom predaja, zriadených v rámci škôl a školských zariadení.

Naďalej zostáva problémom odborná spôsobilosť pomocných resp. zastupujúcich zamestnancov v zariadeniach spoločného stravovania v súvislosti s realizáciou podporných projektov, ako napr. desiata v hmotnej núdzi, mliečna liga a pod.

Aktuálna problematika v oblasti školského stravovania bola v priebehu roka opakovane konzultovaná s pracovníkmi školských jedální, vykonávajúcimi epidemiologicky závažné činnosti v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru. Taktiež sa uskutočnilo viacero školení na tému správnej výrobnéj praxe (HACCP) a výkladu novej legislatívy, platnej pre školské stravovanie. Pracovníci odborov HDM priebežne metodicky viedli vedúce a kuchárky zariadení školského stravovania a oboznamovali ich s novinkami aktuálnymi pre zariadenia spoločného stravovania.

Odborná a metodická činnosť sa zameriavala taktiež na usmerňovanie a kontrolu spoločného stravovania detí a mládeže so zvláštnym dôrazom na deti, vyžadujúce osobitné stravovanie z dôvodu metabolického ochorenia.

Pri kontrolách nakladania s BKO bolo zistené, že zariadenia postupne uzatvárajú zmluvy s osobou, oprávnenou na likvidáciu kuchynského odpadu. Problémom však naďalej zostávajú malé prevádzky, ktoré produkujú minimálny odpad a nemajú dostatok financií na zabezpečenie týchto služieb. V daných prípadoch sú zmluvy väčšinou riešené prostredníctvom zriaďovateľa, alebo riaditeľa zariadenia pre deti a mládež.

Všeobecne možno konštatovať, že s napĺňaním PVV v oblasti hygieny výživy bol počas celého sledovaného roka v súlade s novou legislatívou podľa platných nariadení EPaR, ako aj platného vnútroštátneho práva, zabezpečovaný nezávislý a objektívny výkon ŠZD a ÚKP v zariadeniach spoločného stravovania pri školách a v školských bufetoch, so snahou o dosiahnutie vysokého štandardu bezpečnosti potravín, pokrmov a vysokej úrovne ochrany zdravia detí a mládeže.

Odborní pracovníci počas roka 2014 napĺňali body vládneho Programu boja proti drogám a drogovým závislostiam realizáciou celoslovenských a celoeurópskych epidemiologických prieskumov, zameraných na monitorovanie situácie v oblasti zneužívania návykových látok u žiakov, študentov i učiteľov základných, stredných a vysokých škôl s cieľom zisťovania trendov.

V rámci výkonu ŠZD boli dôsledne kontrolované podmienky ubytovania a stravovania detí a mládeže počas zotavovacích podujatí. Zvýšená pozornosť bola venovaná ubytovacej časti zariadení, prevádzke zariadení na osobnú hygienu, zabezpečeniu dostatočného množstva pitnej vody a tiež sledovaniu výchovno – vzdelávacej činnosti detí a zdravotnému dozoru.

Vo všetkých regiónoch Slovenska napriek prijatým preventívnym opatreniam pretrváva problém s výskytom pedikulózy na školách a v predškolských zariadeniach.

Ochorenie si i naďalej zachováva sezonalitu s najvyšším výskytom v jesenných a zimných mesiacoch. Pravidelne sa v tejto súvislosti odborní pracovníci stretávajú s nezodpovedným prístupom zo strany niektorých rodičov, ktorí nevenujú ochoreniu adekvátnu pozornosť a nedoliečené dieťa sa tak stáva po návrate do kolektívu opäť zdrojom (prameňom pôvodcu nákazy) tejto parazitárnej nákazy vo vzťahu k ostatným deťom. Dlhodobu sa v tejto súvislosti kladie zvýšený dôraz na aktívnu spoluprácu s masovokomunikačnými médiami. Ich prostredníctvom sa pravidelne verejnosti poskytujú informácie, napomáhajúce účinnej prevencii tohto vysoko infekčného ochorenia.

Problémy s nedostatočnými kapacitami zariadení pre deti predškolského veku sa stupňujú, zatiaľ čo ostatným školským zariadeniam sa kapacity zatiaľ uvoľňujú. Výnimku

tvoria zariadenia, určené pre deti so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími nárokmi, ktorých kapacity sú dlhodobo trvalo naplnené.

Pretrvávajú problémy pri presadzovaní legislatívnych opatrení hlavne pri ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež a taktiež problémy s kapacitou v zariadeniach na vykonávanie soc.- právnej ochrany detí a soc. kurately, t.j. kapacity DD rod. typu z dôvodu absentujúcej legislatívy.

Počas celého roka 2014 systematicky prebiehalo usmerňovanie výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane snahy o optimalizáciu režimu dňa, mimoškolskej činnosti (účelovosť zariadení, vybavenosť vnútorných a vonkajších športových plôch a pod.), podmienky ubytovania detí a mládeže (kapacita zariadenia, podmienky prevádzky ubytovacích zariadení), kontrolu dodržiavania opatrení na ochranu a podporu zdravia a ďalšie, v kontexte uplatňovania novej legislatívy. V porovnaní s predchádzajúcim rokom zostala naďalej aktuálnou problematika režimových opatrení najmä u detí školského veku, ako napr. krátenie prestávok, ich nesprávne využívanie, nedostatočné prestávky na obed, zaraďovanie náročných predmetov do rozvrhov hodín v nevhodnom čase, nesprávny režim vetrania tried a pod.

V spolupráci s odborom objektivizácie faktorov životných podmienok, resp. s odborom ochrany zdravia pri práci sa vykonávali laboratórne rozborý vzoriek vôd, potravín a objektivizácia faktorov životného a pracovného prostredia detí a mládeže.

Pozitívne možno hodnotiť spoluprácu odborných pracovníkov odborov a oddelení HDM so zástupcami miest a obcí pri riešení problematiky, týkajúcej sa školských zariadení.

Osobitne treba zdôrazniť problematiku poskytovania informácií verejnosti v zmysle zákona č.211/ 2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

- V zmysle usmernenia ÚVZ SR vykonali odborní pracovníci v januári 2014 mimoriadne kontroly, zamerané na dodržiavanie hygienických požiadaviek a kvalitu jedál v školských stravovacích zariadeniach.
- V súvislosti s plnením úloh v rámci prioritných oblastí na úseku HDM, ako aj v zmysle napĺňania úloh EÚ Akčného plánu detskej obezity na roky 2014 – 2020 a zefektívnenia výkonu ŠZD, v zmysle usmernenia ÚVZ SR boli v apríli r. 2014 realizované mimoriadne ciele kontroly, zamerané na úroveň pedagogického procesu na hodinách TV v rámci základných škôl.
- Na základe usmernenia ÚVZ SR bol v r.2014 vykonaný ŠZD, spojený s odberom vzoriek celodennej stravy v zariadeniach pre deti a mládež s celodennou starostlivosťou.
- V mes. december 2014 bola v rámci výkonu mimoriadnych ciele kontroly pozornosť zameraná najmä na domovy mládeže pri SŠ a študentské domovy pri VŠ v súvislosti s dodržiavaním hygienických požiadaviek v ubytovacích zariadeniach.
- V zmysle usmernenia ÚVZ SR boli v priebehu roka 2014 vykonané mimoriadne kontroly, zamerané na kontrolu hydiny, označovania a vysledovateľnosti mäsa, používaného na prípravu hotových pokrmov v zariadeniach školského stravovania.
- V rámci kontroly dodržiavania hygienických požiadaviek na pieskoviská pri predškolských zariadeniach a na vybraných pieskoviskách občianskej vybavenosti bol realizovaný mimoriadny ciele ŠZD, spojený s odberom vzoriek piesku na mikrobiologické a parazitologické vyšetrenie.
- V letných mesiacoch r.2014 boli na základe usmernenia ÚVZ SR vykonané mimoriadne ciele kontroly, zamerané na dodržiavanie hygienických požiadaviek počas konania letných zotavovacích podujatí.
- V rámci programu „Monitoring príjmu jódu“ bol zabezpečený odber vzoriek moču u vybranej populačnej skupiny detí vo veku 10 – 12 rokov na laboratórne stanovenie jodúrie, ako aj zber údajov prostredníctvom dotazníkov o stravovacích zvyklostiach sledovaných osôb.

2. Činnosť presahujúca rámec štátneho zdravotného dozoru, osobitná činnosť a agenda

Odbormi hygieny detí a mládeže jednotlivých RÚVZ v SR boli v priebehu roka 2014 priebežne plnené všetky špecializované úlohy, vyplývajúce z požiadaviek MZ SR a ÚVZ SR.

Pracovníci odborov hygieny detí a mládeže sa priebežne aj naďalej zameriavali na aktivity v rámci podpory zdravia verejnosti, riešenie programov a projektov stanovených Úradom verejného zdravotníctva SR a úlohy Programového vyhlásenia vlády SR.

V r.2014 pracovníci odborov HDM aktívne spolupracovali s odb. pracovníkmi odb. podpory zdravia na realizácii zdravotno - výchovných kampaní a aktivít na regionálnej úrovni.

Pracovníci odborov HDM sa v r. 2014 aktívne zúčastňovali prednášok, diskusií, konzultácií a odborných podujatí, zameraných na ochranu zdravia detí a mládeže. Pozornosť sa sústreďovala najmä na ochranu životného prostredia, problematiku fajčenia, správnej životosprávy, správneho životného štýlu, alimentárnych nákaz a taktiež ochrany zdravia pred prenosnými ochoreniami.

Počas celého roka 2014 sa odb. pracovníci intenzívne venovali problematike školského stravovania (odborné workshopy na tému zdravého stravovania, účasť na pracovných poradiach vedúcich školských jedální a vedúcich zamestnancov zariadení školského stravovania v spolupráci s odbormi školstva atď.).

V roku 2014 sa v tejto súvislosti v spolupráci s odbormi hygieny výživy uskutočnil „Monitoring spotreby prídavných látok z potravín“, ktorý bol realizovaný dotazníkovou metódou a bol zameraný na vekovú skupinu detí do 10 rokov veku.

V spolupráci s odbormi resp. oddeleniami podpory zdravia a vedením škôl, zapojených do projektov „Školy podporujúce zdravie“ a „Zdravie podporujúce materské školy“ boli v priebehu roka 2014 uskutočnené odbornými zamestnancami odborov HDM rôzne zdravotno- výchovné aktivity (prednášky, besedy, konferencie, aktívy, prezentácie zdravej výživy atď.), ktoré boli určené nielen deťom, ale aj dospelým.

Na základe usmernenia HH SR, ktoré bolo vydané v záujme zlepšenia výkonu kontroly fajčenia, sa na konci každého mesiaca zasielali hlásenia z jednotlivých RÚVZ v SR o kontrolách, vykonaných v zariadeniach pre deti a mládež, zameraných na dodržiavanie ustanovení zákona č. 377/2004 Z .z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V hodnotenom období sa pokračovalo v zisťovaní údajov o zabezpečení plnenia povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav ohľadom pracovných zdravotných služieb v zariadeniach pre deti a mládež.

Zdravotno - výchovné aktivity pracovníkov hygieny detí a mládeže boli vykonávané najmä formou prednášok a týkali sa širokej škály problematiky, súvisiacej s ochranou a podporou zdravia mladej generácie. Naďalej prebiehala úspešná spolupráca na metodickom a organizačnom zabezpečovaní zdravotno - výchovných podujatí, zameraných na objasňovanie správneho spôsobu života, zásad racionálneho stravovania, prevenciu HIV/AIDS, predchádzanie vzniku drogových závislostí u detí a mládeže a pod. Školské i predškolské zariadenia boli informované formou edičných materiálov a informačných listov o usporadúvaní rôznych tematických podujatí s dôrazom na prevenciu a podporu zdravia mladej generácie.

V rámci zdravotno- výchovného pôsobenia na širokú verejnosť, zameraného najmä na deti a mládež, ako aj v rámci jej informovanosti, pracovníci jednotlivých odborov HDM taktiež spolupracovali s masovo – komunikačnými prostriedkami v oblasti problematiky školského stravovania, zákazu prevádzky školských zariadení z dôvodu výskytu chrípky a chrípke podobných respiračných ochorení.

Konzultačná činnosť sa týkala najmä projektovej dokumentácie na rekonštrukciu predškolských a školských objektov, posudzovania prevádzkových poriadkov, zavádzania správnej výrobných praxe v spoločnom stravovaní, posudzovania podmienok zlučovania základných a materských škôl, organizovania zotavovacích akcií pre deti a mládež, podmienok spoločného stravovania, podmienok výrobných praxe žiakov SOŠ, ktoré prevádzkujú fyzické a právnické osoby oprávnené na podnikanie.

Informovanie obyvateľstva o činnosti RÚVZ sa realizuje aj vydávaním zdravotno - náučných bulletinov a publikácií.

Pracovníci odboru sa podieľajú tiež na pedagogickej činnosti. Ide najmä o zabezpečovanie odbornej praxe stážistov – lekárov LPS a hygienikov pred atestáciami, študentov bakalárskych a magisterských odborov FVZ SZU v Bratislave, o konzultačnú a oponentskú činnosť pri spracovávaní seminárnych a diplomových prác, externé vyučovanie na SZŠ a pod. Mnohí z pracovníkov odborov hygieny detí a mládeže sú členmi skúšobnej komisie na získanie odbornej spôsobilosti na epidemiologicky závažné činnosti pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravín a pokrmov.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sa kontroloval aj sortiment tovaru v bufetoch a nápojových automatoch, ktorý nesmie obsahovať alkoholické nápoje, nápoje s obsahom kofeínu a chinínu a tabakové výrobky. Zároveň by tento sortiment mal byť v súlade s odporúčaniami racionálnej výživy s cieľom znižovať riziká výskytu chronických neprenosných ochorení, vrátane obezity.

V súvislosti s opakovaným výskytom zdravotne nevyhovujúcich výrobkov na slovenskom trhu boli pravidelne vykonávané kontroly ich výskytu v obchodných, predajných a skladových prevádzkových jednotkách. Vo veľkej väčšine prípadov išlo o kozmetické výrobky rôzneho druhu, určené nielen pre detskú populáciu, ale aj pre širokú verejnosť.

Väčšina výrobkov bola zdravotne nevyhovujúca z dôvodu prítomnosti zdravie poškodzujúcich chemických látok, ťažkých kovov v kozmetických prípravkoch ,resp, v predmetoch dennej potreby.

2.1. Zhodnotenie stavu vyšetrených pieskovísk v roku 2014

Výkon štátneho zdravotného dozoru sa realizoval tak ako každoročne na vybratých detských ihriskách a pieskoviskách, a jeho predmetom bola kontrola dodržiavania povinností, súvisiacich s prevádzkou pieskovísk zriadených v rámci detských ihrísk, resp. zariadení pre deti a mládež, ktoré sú povinní plniť prevádzkovatelia pieskovísk.

Počas výkonu ŠZD boli zisťované prevažne drobné nedostatky. Zodpovední prevádzkovatelia boli upozorňovaní na dodržiavanie vyhlášky MZ SR č.521/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská a zároveň boli prijímané nápravné opatrenia.

Prevádzkovatelia pieskovísk s nevyhovujúcimi výsledkami vyšetrených vzoriek piesku boli oboznámení s nutnosťou výmeny piesku. Pozitívne je možné hodnotiť snahu niektorých prevádzkovateľov o zabezpečenie čistoty piesku tým, že sa štandardne 1x ročne vymieňa.

Pieskoviská v rámci **predškolských zariadení** sú vo väčšine prípadov ohradené, v čase nevyužívania prekryté plachtou. Kontrolované **verejné pieskoviská** sú väčšinou ohradené, neprekrývajú sa však textíliami počas ich nevyužívania a starostlivosť o ne je často nepostačujúca, o čom svedčila aj evidencia o ich údržbe.

Celkový hygienický štandard areálov detských ihrísk možno hodnotiť ako vyhovujúci, vykonávala sa pravidelná údržba pohybových atrakcií, zabezpečovalo sa čistenie plôch vrátane kosenia trávy.

Počas celej sezóny 2014 boli odoberané vzorky piesku na laboratórne vyšetrenie. Celkovo bolo odobratých 809 vzoriek piesku, z ktorých požiadavkám vyhlášky MZ SR č. 521/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviskách nevyhovelo 175 vzoriek.

Počet nevyhovujúcich vzoriek piesku v r. 2014

Miesto odberu	Celkový počet vyšetrených vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek z celkového počtu vyšetrených vzoriek vzhľadom na prítomnosť:		
		Termotolerantné a koliformné baktérie	Fekálne streptokoky	Salmonella sp. Geohelmintry (vajíčka, larvy)
Košice	111	5	1	10
Žilina	114	5	3	14
Prešov	143	8	1	39
Nitra	109	8	2	5
Trenčín	95	7	6	16
Banská Bystrica	127	11	12	5
Trnava	55	5	1	9
Bratislava	55	0	1	1
Spolu	809	49	27	99

2.2. Zhodnotenie školského mliečného programu v roku 2014

Realizácia školského mliečného programu bola na jednotlivých školách realizovaná podľa NV SR č. 339/2008 Z. z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pre deti v materských školách, pre žiakov na základných školách a pre žiakov na stredných školách a od septembra 2009 v súlade s NV SR č. 342/2009 Z. z., ktoré doplnilo predchádzajúce nariadenie (ďalej len „NV SR č. 339/2008 Z. z.“), ako aj v súlade s metodickým usmernením Ministerstva školstva SR č. 12/2008 a č.16/2009 vydaným k týmto nariadeniam vlády SR.

Školský mliečny program je vo väčšine zariadení realizovaný prostredníctvom zariadení školského stravovania, formou podávania mlieka a mliečnych výrobkov žiakom v rámci doplnkového stravovania – desiatych a podávaním mlieka, resp. mliečnych nápojov v rámci obeda. Vo vybraných zariadeniach je ponuka realizovaná cestou mliečnych automatov s rôznym sortimentom mliečnych výrobkov, a taktiež podávaním neobmedzeného množstva mlieka stravníkom cez dávkovače. Jedným zo spôsobov na podporu zvýšenia spotreby mlieka

je realizácia iných programov a projektov certifikovaných firiem (priamo od výrobcov alebo distribútorov), ktoré ponúkajú rôzny sortiment mlieka a mliečnych výrobkov za zvýhodnené ceny.

Nežiaducim javom v sledovanom roku bola snaha prevádzkovateľov niektorých škôl o umiestňovanie automatov v areáli škôl s ponukou **sladených instantných nápojov a kávy**.

Tu je prezentovaný rozporuplný postoj školy ako výchovno- vzdelávacej inštitúcie – výchova k zdravému spôsobu stravovania versus zavádzanie uvedených praktík s odvolaním sa na rodičov, ktorí túto ponuku vyžadujú. V súvislosti s uvedeným boli prevádzkovatelia zariadení opakovane upozorňovaní na zákonnú povinnosť zamedzenia dostupnosti sortimentu, nevhodného pre deti a mládež, v areáli školy.

V rámci výkonu ŠZD v zariadeniach školského stravovania boli kontrolované podmienky skladovania a manipulácie s mliekom, predloženie dodacích listov k mliečnym výrobkom, ich správne označenie, celistvosť obalov, plynulosť dodávok výrobkov, dodržiavanie dátumov minimálnej trvanlivosti, zdravotná a odborná spôsobilosť pracovníkov manipulujúcich s mliekom atď.

Podávanie mliečnych desiatych zabezpečujú zamestnanci školských stravovacích zariadení, ktoré majú vyhovujúcu odbornú a zdravotnú spôsobilosť. Na skladovanie mlieka a mliečnych výrobkov sa využívajú chladiace zariadenia v stravovacích prevádzkach a pri ich uchovávaní neboli zistené závažnejšie hygienické nedostatky. Pri výkone ŠZD bol sledovaný tiež spôsob podávania mlieka, ktorý sa uskutočňuje hygienicky vyhovujúcim spôsobom v osobitne vyčlenených častiach prevádzky, resp. aspoň na vyčlenenej pracovnej ploche.

Likvidácia odpadu z krabicového mlieka a mliečnych výrobkov je realizovaná v rámci vlastných réžíí v spolupráci s jednotlivými samosprávami miest a obcí.

Pozitívne možno hodnotiť skutočnosť, že mliečnu stravu odoberajú v ŠSZ aj deti, ktoré sa inak v školskom stravovacom zariadení nestravujú.

Uspokojivý je tiež stúpajúci trend záujmu o podávanie mlieka a mliečnych výrobkov najmä v **predškolských zariadeniach a základných školách**.

Školský mliečny program prispieva k zabezpečeniu zdravia podporujúcej výživy a k formovaniu správnych stravovacích návykov, zároveň priaznivo ovplyvňuje vzťah detí k mlieku a mliečnym výrobkom.

Zhodnotenie školského mliečného programu v roku 2014#

Druh zariadenia	Počet škôl, zapojených do školského mliečného programu	Podmienky	
		vyhovujú (počet)	nevyhovujú (počet)
MŠ	1337	1337	-
ZŠ	925	925	-
SŠ	80	80	-
Iné	99	99	-
Spolu	2441	2441	-

2.3. Zhodnotenie sortimentu v školských bufetoch

Odborní pracovníci sa v rámci výkonu ŠZD zameriavali okrem iného tiež na kontrolu predaja tabakových výrobkov, nápojov s obsahom kofeínu a alkoholických nápojov v bufetoch pri ZŠ, SŠ, VŠ a v študentských domovoch.

Pozornosť sa sústreďovala najmä na kontrolu kvality predávaného tovaru, dodržiavanie zásad HACCP, správne vedenie evidencie, dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, prevádzkovej hygieny, zabezpečenie systému vysledovateľnosti potravín, dodržiavanie zásad skladovania potravín a pokrmov a následnú manipuláciu s nimi, predloženie dokladov odbornej a zdravotnej spôsobilosti a správne označovanie predávaných potravinárskych výrobkov.

Napriek skutočnosti, že doplnkový sortiment (v bufetoch) by mal byť v súlade s odporúčaniami racionálnej výživy s cieľom znižovať riziko výskytu civilizačných ochorení vrátane obezity, problémom naďalej zostáva nerešpektovanie výživovo hodnotného sortimentu. Prevádzkovatelia po dohode s vedením školy síce zaraďujú do sortimentu požadované komodity ako ovocie, ovocné šťavy, mliečne a cereálne výrobky, v sortimente však naďalej prevažujú cukrovinky, sladené nápoje a z pekárenských výrobkov viac výrobky so sladkými náplňami.

Vysokoškolské bufety majú sortiment rozšírený o predaj hotových jedál, ktoré sa pripravujú priamo v zariadeniach, resp. sú dovážané.

Sortiment ponúkaný v školských bufetoch je preto potrebné prehodnocovať aj v súlade s odporúčaniami prijatých vládnych programov – Národného programu prevencie obezity, Aktualizovaného programu ozdravenia výživy obyvateľov SR a Programového vyhlásenia vlády SR.

Je potrebné brať do úvahy skutočnosť, že najmä v posledných rokoch, ako vyplýva zo skúseností odb. pracovníkov pri výkone ŠZD, resp. z monitoringu stravovacích zvyklostí - so stúpajúcim vekom pribúda počet detí, ktoré si takmer denne kupujú jedlo v školských bufetoch a naopak, klesá počet detí, ktoré sa **pravidelne** stravujú v zariadeniach školského stravovania. V danom kontexte je nevyhnutné venovať zvýšenú pozornosť sortimentu v uvedených zariadeniach.

Ojedinele sa vyskytli prípady nedodržania teplotných reťazcov v chladiacich zariadeniach a nedostatkov v úrovni prevádzkovej hygieny, za čo boli prevádzkovateľom uložené blokové pokuty.

3. Štátny zdravotný dozor.

Činnosť odborov hygieny detí a mládeže bola vykonávaná v roku 2014 v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Riešené problematiky boli tak ako po iné roky veľmi rôznorodé, oblasť výkonu štátneho zdravotného dozoru bola v danom kontexte zameraná najmä na: úroveň sanitácie v jednotlivých zariadeniach, dodržiavanie pitného režimu, vykonávanie ranného filtra v predškolských zariadeniach, kontrolu životných a pracovných podmienok detí a mládeže, dodržiavanie požiadaviek na výchovno-vzdelávaciu činnosť detí a mládeže, ich denného a pohybového režimu, dodržiavanie povinností prevádzkovateľov súvisiacich s prevádzkou pieskovísk a vonkajších priestorov predškolských zariadení, dodržiavanie požiadaviek pri práci mladistvých, zabezpečenie správnej výživy, stravovanie detí a mládeže v zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež, plnenie povinností súvisiacich s ochranou, podporou a rozvíjaním zdravia u detí a mládeže, plnenie povinností prevádzkovateľov v súvislosti so systematickou kontrolou kvality pitnej vody v zariadeniach pre deti a mládež zásobovaných vodou z IVZ, na hodnotenie úrovne spoločného stravovania a dodržiavanie zásad správnej výrobných praxe.

Osobitný zreteľ sa kladie na kontrolu dodržiavania zákazu fajčenia v zmysle zákona č.377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších predpisov, v zariadeniach pre deti a mládež.

Pozitívne možno v tejto súvislosti hodnotiť realizáciu novostavieb, rozšírenie, adaptáciu a modernizáciu škôl a rekonštrukciu škôl a školských zariadení, najmä výmenu strešných krytín, tepelnú izoláciu objektov, výmenu okenných otvorov a dverí a pod.

V ojedinelých prípadoch sa stretávame s negatívnymi následkami rekonštrukcií škôl (pri zateplovaní budov a výmene okien za plastové) , najmä v zimnom období pri nedostatočnom vetraní dochádza k hromadeniu nadmernej vlhkosti a výskytu plesní v interiéroch budov. Pri výkone ŠZD sa dôraz kladie práve na upozorňovanie na nutnosť pravidelného a dôkladného vetrania všetkých priestorov.

Vo viacerých prípadoch bol školský nábytok doplnený o ergonomické zostavy, upravené podlahové krytiny, školské stravovacie zariadenia boli dovybavené novým náradím, prístrojmi a nástrojmi, chladiacimi zariadeniami, pracovnými stolmi, odsávaním a pod.

Odborní pracovníci sa počas výkonu ŠZD zameriavali hlavne na komplexné hodnotenie zariadení pre deti a mládež, na posudzovanie reprofilizácie predškolských a školských zariadení s minimálnymi stavebnými zásahmi do priestorového usporiadania a technického vybavenia, na navrhovanie a presadzovanie opatrení na znižovanie pôsobenia negatívnych vplyvov prostredia na zdravie detí a mládeže s ohľadom na zabezpečenie správnych podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu a režimu práce a odpočinku, kvality stravovania (vrátane kontroly zavádzania systému správnej výrobných praxe – HACCP), rekreácie a telesnej výchovy s efektom zvyšovania odolnosti, objektivizáciu faktorov prostredia formou odberu vzoriek na laboratórne vyšetrenie, poskytovanie poradensko-konzultačnej činnosti a pod. Jedným zo závažných problémov v rámci výkonu ŠZD je absencia hygienických kritérií u niektorých nových netradičných typov zariadení sociálnej starostlivosti. Opakovane sa pracovníci odborov HDM pri výkone ŠZD stretávali s problémami pri vypracovávaní prevádzkových poriadkov zariadení pre deti a mládež, nakoľko tieto nie vždy obsahovali všetky požadované náležitosti v zmysle v súčasnosti platnej legislatívy. Osobitná pozornosť v rámci výkonu ŠZD bola venovaná najmä úrovni sanitácie v jednotlivých zariadeniach, vykonávaniu tzv. ranného filtra v materských školách a dodržiavaniu zákazu fajčenia v týchto zariadeniach.

Jednou zo sledovaných oblastí je tiež problematika zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby v zariadeniach pre deti a mládež.

Nadalej bola prehodnocovaná kvalita bazénových vôd z bazénov s recirkuláciou vody.

Osobitnou kapitolou v rámci výkonu ŠZD je dozor vykonávaný v školských zariadeniach, v ktorých sú umiestnení žiaci zo znevýhodnených sociálnych skupín, najmä pochádzajúci z rodín nachádzajúcich sa v hmotnej núdzi. V týchto zariadeniach sa výkonu ŠZD venuje mimoriadna pozornosť, a v spolupráci s rómskymi koordinátormi sú žiaci usmerňovaní k príprave na zodpovedné rodičovstvo, resp. k budovaniu správnych hygienických návykov.

Celková hygienická situácia sa v zariadeniach pre deti a mládež v priebehu posledného roka výrazne nezmenila. Prevádzkovatelia daných zariadení z dostupných značne limitovaných finančných prostriedkov investovali najmä do rekonštrukcií objektov (opravy fasád, zateplovanie, čiastočná výmena dverí a okien) a opravu vnútorných priestorov.

ODBORNÁ ČASŤ:

1. Analýza hygienickej situácie v zariadeniach pre deti a mládež

Prevádzkarne starostlivosti o deti do 6 rokov veku, prevádzkarne výchovy a mimoškolského vzdelávania, materské školy (MŠ).

Prehľad o hygienickej úrovni objektov predškolských zariadení je uvedený v tab. č. 3.

Súkromné detské jasle boli v prevažnej miere zriaďované v objektoch bývalých rodinných domov, ktorých priestory boli rekonštrukciou dispozične prispôbené novému účelu. Stravovanie detí prevádzkovatelia zabezpečovali vo vlastných stravovacích zariadeniach, alebo dovozom stravy z iného účelového zariadenia.

V posledných rokoch zaznamenávame nárast počtu **detských opatrovateľských centier**, ktoré poskytujú celodennú, poldennú a hodinovú starostlivosť, resp. večerné či víkendové opatrovanie detí. Kapacita uvedených zariadení sa pohybuje od 10 – 15 detí. Uvedené zariadenia spĺňajú stanovené hygienické požiadavky a ich kapacita je plne využívaná.

Vzhľadom na skutočnosť, že v minulosti bolo pomerne veľké množstvo predškolských zariadení zrušených, v súčasnosti je ich kapacita absolútne nepostačujúca. Mnohí zriaďovatelia v snahe vyhovieť stúpajúcemu počtu žiadostí rodičov o prijatie detí do zariadenia riešia uvedenú situáciu rôznymi typmi rekonštrukcií vnútorných priestorov, resp. rekonštrukciami iných adaptovaných – neúčelových objektov, schválených podľa legislatívnych požiadaviek na predškolské zariadenia. Najmä v tých materských školách, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti obcí, sa darí častejšie zabezpečiť rekonštrukciu budov, ich zateplenie, výmenu okien, dverí, resp. opravu striech.

V neštátnych prevádzkarniach starostlivosti o deti do 6 rokov veku nadalej pretrváva problém vlastných vonkajších plôch tak, ako to definuje príslušná vyhláška, zariadenia využívajú vonkajšie ihriská v rámci občianskej vybavenosti.

Pozitívne možno hodnotiť nové postupy a formy práce, ktoré zavádzajú činnosti s ozdravnými prvkami do výchovno – vzdelávacieho procesu, kde zariadenia spolupracujú s jednotlivými RÚVZ v SR - odborními podpory zdravia.

Opakovane sa vyskytli prípady nevykonávania ranného filtra v zariadeniach, nedodržiavanie dĺžky pobytu detí na čerstvom vzduchu, ako aj nevyhovujúce preventívne opatrenia proti úrazom na vykurovacom zariadení (ochranné zábrany na radiátoroch).

Ako v minulom období, tak aj počas roka 2014 boli na viacerých oddeleniach a odboroch HDM zaznamenané opakované podnety, týkajúce sa zvýšeného výskytu zavšivenia v materských školách. Z uvedeného dôvodu boli upozornení prevádzkovatelia zariadení ako aj riaditelia MŠ na epidemiologickú charakteristiku ochorenia a zároveň boli vyzvaní

k aktívnej spolupráci, smerujúcej k zlepšeniu epid. situácie vo výskyte toho parazitárneho ochorenia.

Napriek horeuvedeným nedostatkom je celková úroveň prevádzkovej hygieny priestorov predškolských zariadení legislatívne vyhovujúca a celkový hygienický štandard zariadení je i napriek nedostatku finančných prostriedkov primeraný, udržiavaný aj svojpomocne v spolupráci s rodičmi a sponzormi.

Nadalej pokračuje trend zlučovania MŠ s blízkymi ZŠ do jedného právneho subjektu.

Všeobecne možno konštatovať, že na úseku materských škôl v r.2014 neboli zistené také nedostatky, ktoré by priamo ohrozovali zdravie detí.

Základné školy (ZŠ).

Prehľad o hygienickej úrovni objektov ZŠ vykazuje tab. č. 3.

Pri výkone ŠZD sa pozornosť zameriavala najmä na ciele kontroly jednotlivých úsekov ZŠ: vybavenia kmeňových učební, stavu hygienických zariadení určených žiakom, dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov, ako aj zhodnotenie podmienok pre vytvorenie elokovaných pracovísk ZUŠ a centier voľného času. Vo vybraných zariadeniach pre deti a mládež boli vykonané komplexné kontroly na zhodnotenie celkového technického stavu objektov pre dlhodobo pretrvávajúce nedostatky.

V hodnotenom roku nadalej pokračovala individuálna a skupinová integrácia žiakov v rámci ZŠ, kde sa pri výchove a vzdelávaní žiakov so zdravotným postihnutím postupovalo v súlade so vzdelávacími programami, zameranými na konkrétny zdravotný postih žiaka.

Nedostatky zisťované pri previerkach sú prevažne technického charakteru, pričom zriaďovatelia jednotlivé zariadenia v rámci svojich finančných možností postupne rekonštruujú.

V niektorých základných školách i napriek snahe prevádzkovateľov získať prostriedky z európskych fondov dodnes chýbajú kryté telovýchovné zariadenia. Hodiny telesnej výchovy sa vyučujú provizórne na chodbách, prípadne na školskom dvore alebo na ihrisku.

V zimných mesiacoch opakovane dochádza k problémom s vykurovaním výučbových priestorov najčastejšie v dôsledku porúch starších kotolní. Pri opodstatnených podnetoch boli prevádzkovateľom škôl uložené opatrenia, ktoré zabezpečili dosiahnutie nápravy tak, aby bola dodržaná v súčasnosti platná legislatíva.

Pozitívne možno hodnotiť prístup prevádzkovateľov školských zariadení k zdravotno-výchovnému programu, v rámci ktorého uplatňujú prvky environmentálnej, ekologickej a zdravotnej výchovy v systéme vyučovania. Tento pozitívny trend spočíva v zapájaní sa škôl do projektu „Školy podporujúce zdravie“.

Dlhodobo pretrváva problém s optimálnym zostavovaním rozvrhov hodín, keďže školy nie sú schopné vzhľadom na zaraďovanie väčšieho počtu predmetov s vyššou obťažnosťou dodržať fyziologickú krivku výkonnosti žiakov a študentov.

Školy vo väčšine prípadov disponujú dostatkom prevádzkových priestorov, hoci v starších typoch škôl sú problémy s priestorom určeným napr. pre šatne detí, tiež chýbajú dostatočne kapacitne vyhovujúce zariadenia pre osobnú hygienu detí a zamestnancov školy, problémy s prístupom k teplej vode, chýba vybavenie tried umývadlami, miestnosti pre upratovačku, problematické sú často priestory dielni.

Celkovo je možné konštatovať, že v zariadeniach základných škôl je trend postupného zlepšovania hygienických podmienok ich prevádzky.

Gymnázia, stredné odborné školy a konzervatóriá

Prehľad o hygienickej úrovni objektov je uvedený v tab. č. 3.

Možno konštatovať, že štátne stredné školy sú vo väčšine prípadov situované v pôvodných účelových objektoch, kde sídlia už niekoľko desiatok rokov, novovznikajúce súkromné školy sú umiestňované zväčša do adaptovaných priestorov. Staršie objekty vykazujú znaky materiálo – technického opotrebovania exteriéru aj interiéru, nedostatočnej tepelnej izolácie objektov, poruchovosti elektroinštalácií a pod.

Pozitívne zmeny sa týkajú najmä výmeny podláh vo vnútorných priestoroch starších budov, zateplovanie obvodových plášťov, budovanie bezbariérových vstupov do objektov, inštalácia zariadení osobnej hygieny pre imobilných študentov, maľovky a pod., v závislosti od finančných možností toho - ktorého zariadenia.

Väčšina dozorovaných stredných škôl zodpovedá všetkým stanoveným hygienickým požiadavkám. Zlepšuje sa vybavenie škôl, zefektívňuje sa odborná výučba zriadením a vybavovaním počítačových a iných odborných učební.

Celkovo možno konštatovať, že na stredných školách sa postupne začínajú prejavovať dôsledky negatívneho demografického trendu – postupné znižovanie počtu študentov.

Jazykové školy

Zariadenia majú vyhovujúce hygienické podmienky pri poskytovaní jazykového vzdelávania vrátane prevádzkových poriadkov a vyhovujú platnej legislatíve.

Praktické vyučovanie (Pracoviská praktického vyučovania a strediská praktického vyučovania)

Podľa § 43 školského zákona je praktické vyučovanie neoddeliteľnou súčasťou odborného vzdelávania a prípravy žiakov na SOŠ a konzervatóriách. Hlavnými formami PV sú odborný výcvik, odborná a lebo umelecká prax a praktické cvičenie.

Praktické vyučovanie sa uskutočňuje skupinovú formou v školách, v SPV, v školských zariadeniach a zdravotníckych zariadeniach, alebo individuálne na pracoviskách praktického vyučovania a pracoviskách iných právnických alebo fyzických osôb. Je teda zamerané prevažne na jednotlivca, resp. na malé skupinky študentov tak, aby úroveň vyučovania bola čo najvyššia. Napriek často ohlasovanému záujmu o absolventov odborných škôl je sústavne zaznamenaný nižší počet študentov na odborných školách.

Strediská a pracoviská praktického vyučovania pri stredných odborných školách sú vo všeobecnosti na dobrej úrovni aj z hľadiska udržiavania a obnovy vybavenia. Pracovné a prevádzkové podmienky na SPV a PPV sú podrobne rozpracované v jednotlivých prevádzkových poriadkoch a v rámci ŠZD sa priebežne kontrolujú.

Pri výkone ŠZD bolo vo väčšine prípadov konštatované, že podmienky práce študentov, ako aj hygienická úroveň zariadení pre osobnú hygienu boli vyhovujúce. Študenti pracujú pod vedením erudovaného personálu zariadení, je dodržiavaná dĺžka pracovnej doby s poskytnutím prestávky na oddych a konzumáciu obeda. Práce a pracovné tempo sú primerané, bez nadmernej fyzickej záťaže. Pred prvým nástupom na pracovisko prevádzkovateľ vykonáva pre študentov prednášku o bezpečnosti práce a informuje ich o možných rizikách. Absolvovanie prednášok s poučením je zaznamenané v dokumentácii, ktorá je založená v spise študenta.

Počas výkonu ŠZD neboli konštatované žiadne zásadné porušenia v súčasnosti platnej legislatívy na úseku praktického vyučovania, na drobné nedostatky boli zodpovední pracovníci upozornení.

Pretrváva trend nižšieho záujmu súkromných podnikateľov o prijímanie žiakov na praktickú výučbu.

Špeciálne školy

Do tejto kategórie zariadení zaraďujeme školy pre deti alebo žiakov so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami (žiaci s mentálnym, telesným postihnutím, syndrómom autizmu, s narušenou komunikáciou, s vývinovými poruchami správania a pod.). Patria sem tiež MŠ, ZŠ, resp. SŠ so špeciálnymi integrovanými triedami, ktoré v plnej miere rešpektujú špecifiká výchovno – vzdelávacieho procesu žiakov (študentov) s konkrétnym postihnutím.

Technická úroveň vo väčšine zariadení, ako aj celková vybavenosť špeciálnych škôl často nezodpovedá stanoveným hygienickým požiadavkám, nakoľko je v nich umiestnený menší počet žiakov a školy trpia trvalým nedostatkom finančných prostriedkov. V špeciálnych triedach pri ZŠ sú podmienky identické, ako v bežných základných školách.

Ide o dlhodobý problém, ktorý sa nedarí koncepčne riešiť z dôvodu náročnosti priestorových a finančných požiadaviek, na základe čoho sa termíny požadovaných nápravných opatrení neustále posúvajú.

Fakulty VŠ

K 1.9.2014 je na Slovensku evidovaných 145 fakúlt VŠ.

Na úseku vysokého školstva možno hodnotiť situáciu v zariadeniach jednotlivých fakúlt ako priaznivú, v súčasnosti ani jedno zariadenie nie je zaradené do kategórie „C“, kde by sa dal predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie študentov.

Podmienky na vzdelávanie a prípravu vysokoškolských študentov sa v posledných rokoch výrazne zlepšujú.

Pribúdajú nové priestory na výučbu študentov a postupne sa zvyšuje kapacita ubytovacích priestorov.

V prípadoch, kedy si to zameranie štúdia vyžaduje, je súčasťou PP posudok o riziku na prácu s nebezpečnými chemickými a biologickými faktormi (prírodovedecké fakulty).

Zariadenia a prevádzky mimoškolskej výchovy a vzdelávania, Základné umelecké školy

Do tejto kategórie zariadení patria *školské kluby, centrá voľného času a školské strediská záujmovej činnosti*.

Starostlivosť o výchovu detí sa netýka iba vlastnej školskej výučby, ale aj výchovy mimoškolskej, pričom obe tieto zložky na seba kontinuálne nadväzujú. V školských kluboch sú pre deti vytvorené vhodné podmienky na správne využitie voľného času a prípravu domácich úloh.

Všetky dozorované zariadenia majú tiež vytvorené vhodné podmienky na rozvíjanie a zdokonaľovanie praktických zručností detí a mládeže a podieľajú sa na formovaní návykov aktívneho a zmysluplného využívania voľného času.

Nakoľko školské kluby sú súčasťou základných škôl, zlepšenie, resp. zhoršenie podmienok ich prevádzky úzko súvisí s celkovým štandardom príslušnej školy. V plnoorganizovaných školách majú kluby riešené účelové priestory, v neplnoorganizovaných sú umiestnené vo väčšine zariadení v triedach.

Evidujeme zvýšený záujem starších žiakov o mimoškolské aktivity v školských kluboch a centrách voľného času, ktoré ponúkajú nové formy aktivít a atraktívnejšie športové činnosti, o ktoré deti prejavujú záujem.

Viacere základné umelecké školy zriaďujú elokované pracoviská pri materských a základných školách, čo umožňuje aj deťom v zariadeniach na vidieku navštevovať ZUŠ.

Centrá voľného času majú celoročnú činnosť s bohatou krúžkovou aktivitou. Okrem iného usporadúvajú prímestské rekreácie počas jarných a letných prázdnin, ktoré majú veľmi dobrý hygienický štandard.

Ubytovacie zariadenia

Vo všeobecnosti sa na úseku ubytovacích zariadení v predchádzajúcom roku naďalej nedarí doriešiť uplatňovanie prijatej vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia, hlavne pokiaľ ide o rešpektovanie veľkosti plôch, kapacitu zariadení na osobnú hygienu a počet ubytovaných v izbách.

Pretrvávajúcim problémom VŠ ubytovacích zariadení je skutočnosť, že ubytovacie kapacity v PP boli schválené orgánom verejného zdravotníctva v zmysle prechádzajúcej legislatívy, kde boli stanovené požiadavky na plošné parametre nižšie. Z uvedeného dôvodu sú v súčasnosti vo viacerých ubytovacích zariadeniach počty ubytovaných síce v rozpore s v súčasnosti platnou legislatívou, ale v súlade so schválenými PP.

Zariadenia sociálnych služieb a zariadenia na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately

Napriek skutočnosti, že tieto zariadenia sú pomerne často situované v starších, resp. adaptovaných objektoch, priebežne sa v závislosti od pridelených finančných prostriedkov vylepšujú prevádzkové podmienky postupnou rekonštrukciou vnútorných a vonkajších priestorov.

Všetky kontrolované zariadenia v základných rysoch splňajú legislatívne požiadavky a vykazujú primeraný hygienický štandard z hľadiska stavebno – technických podmienok a úrovne prevádzky v sledovaných ukazovateľoch o. i. aj s ohľadom na špecifický psychosociálny status klientov, resp. detí a mladistvých, ktorí sú v týchto zaradeniach umiestnení.

Od r. 2005 kontinuálne dochádza v detských domovoch k postupnému znižovaniu počtu samostatných skupín a detí v nich umiestnených, k špecializácii samostatných skupín a k vytváraniu úväzkov pre profesionálnych rodičov. DD v rámci humanizácie starostlivosti o deti s nariadenou ústavnou starostlivosťou menia svoju organizačnú štruktúru a starostlivosť zabezpečujú v profesionálnych rodinách, v samostatných rod. domoch, bytoch, resp. prispôbujú svoje kmeňové budovy tak, aby v každej bolo čo najmenej skupín, či už samostatných alebo špecializovaných. V súlade s koncepciou plánu transformácie a deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti boli v rámci výkonu ŠZD posudzované projektové dokumentácie stavieb pre rekonštrukciu, stavebné úpravy a celkovú modernizáciu stavieb (najčastejšie RD) pre prevádzky DD rod. typu.

Špeciálne výchovné zariadenia

Zaraďujeme sem zariadenia výchovnej prevencie a náhradnej výchovy, ich celková hygienická situácia je vo všeobecnosti primeraná.

Prioritným cieľom činnosti uvedených zariadení je poskytnutie bezplatnej odbornej pomoci deťom, žiakom, študentom, ich zákonným zástupcom, školám a iným školským zariadeniam s regionálnou a nadregionálnou pôsobnosťou.

Telocvične pri školách

Naďalej evidujeme viacero škôl, v ktorých napriek snahám získať prostriedky z eurofondov chýbajú kryté TV zariadenia a hodiny TV sú vyučované provizórne na chodbách škôl, resp. na školskom dvore alebo ihrisku.

V mnohých zaradeniach pretrvávajú závažné nedostatky vo vnútorných TV zariadeniach, ktoré sú schátralé, údržba sa vykonáva len v havarijných prípadoch a v nevyhnutnom rozsahu.

Nedostatky boli zisťované najmä pokiaľ ide o intenzitu umelého osvetlenia, opotrebované podlahy športovísk a nedostatky v šatniach a zariadeniach osobnej hygieny, plesnivenie stien a stropov následkom výmeny okien za plastové, resp. nevyhovujúce priestorové usporiadanie a funkčné členenie priestorov na výučbu TV.

Ostatné

Do tejto skupiny zaraďujeme napr. centrá pedagogicko- psychologického poradenstva a prevencie, centrá špeciálno - pedagogického poradenstva, detské integračné centrá, detské kútiky v OC, chránené dielne, baby centrá, materské centrá, detské ihriská, bazény, zdravotnícke zariadenia na rekonvalescenciu chronicky chorých detí, laktáriá, zariadenia pestúnskej starostlivosti a pod.

Vzhľadom na vysokú rôznorodosť sa každý typ v rámci uvedených zariadení posudzuje individuálne s ohľadom na jeho predmet záujmu tak, aby prevádzka korešpondovala s platnou legislatívou na úseku verejného zdravotníctva.

2. Zhodnotenie zmennosti žiakov na základných školách

Prehľad o zmennosti na ZŠ vykazuje tab. č. 5.

Na úseku ZŠ sa v roku 2014 situácia v percente zmenujúcich žiakov mierne znížila v porovnaní s predchádzajúcim rokom - percento zmennosti je 1,09. V roku 2013 to bolo 1,27%. V šk. r. 2013/2014 chodí do druhej zmeny 4765 žiakov, čo je o 687 žiakov menej ako vlani.

V roku 2014 zmenovali iba žiaci v Košickom (3,06%) a Prešovskom kraji (3,32%). V ostatných krajoch žiaci nezmenujú.

3. Zásobovanie vodou v zariadeniach pre deti a mládež

Sledovaniu a kontrole zásobovania zariadení pre deti a mládež vodou určenou na ľudskú spotrebu bola aj počas roka 2014 venovaná mimoriadna pozornosť.

Požiadavky kladené na vodu, určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody, určenej na ľudskú spotrebu, upravuje rekonštruované nariadenie vlády SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, v znení NV SR č. 496/2010 Z. z.

V súlade s týmto nariadením bol vykonávaný štátny zdravotný dozor v zariadeniach, zásobovaných z verejnej vodovodnej siete, ako aj v zariadeniach zásobovaných vodou z vlastných vodných zdrojov. Kvalita vody pre ľudskú spotrebu je pravidelne kontrolovaná a vyhodnocovaná v zmysle požiadaviek platnej legislatívy.

V priebehu roka 2014 sa vo viacerých obciach Slovenska riešila dodávka pitnej vody napájaním na zdroje hromadného zásobovania, čo sa pozitívne odzrkadlilo v poklese zariadení napojených na IVZ.

Prehľad o zásobovaní pitnou vodou a jej hygienickej kvalite uvádza tab. č. 6.

V roku 2014 predstavoval počet zariadení napojených na verejný vodovod 94,85%.

Čo sa týka kvality vody, v zariadeniach zásobovaných vodou z verejného vodovodu, je situácia oproti r. 2013 nezmenená. Čo sa týka zariadení, zásobovaných vodou z individuálneho vodného zdroja, počet takýchto zariadení s nevyhovujúcou kvalitou vody predstavuje 15,64%.

Prevádzkovatelia zariadení napojených na IVZ zabezpečujú kontrolu ukazovateľov kvality pitnej vody prostredníctvom akreditovaných laboratórií najmenej 1x ročne, ako aj pravidelnú dezinfekciu vodných zdrojov. Kvalita vody z týchto zdrojov je všeobecne nestála, čo môže byť ovplyvnené zložením pôdy, podzemnou vodou, resp. nedôslednou údržbou zdroja. Kvalita vôd z IVZ sa taktiež často prechodne zhoršovala v období nadmerných atmosférických zrážok, pričom situácia bola aktuálne riešená prostredníctvom obecných úradov. Zásobovanie pitnou vodou u zariadení s nevyhovujúcou kvalitou vody z vlastných zdrojov je zabezpečovaná donáškou vody z verejného vodovodu, resp. podávaním balenej pitnej vody.

Pri zásobovaní zariadení z IVZ najčastejšie nevyhovovali odobraté vzorky pitnej vody z vlastných kopaných studní pre prekročenie limitov mikrobiologických ukazovateľov – prítomnosť koliformných baktérií, enterokokov a baktérií kultivovateľných pri 22°C.

Na základe výsledkov kontroly kvality pitnej vody odborní pracovníci systematicky upozorňujú poverených zodpovedných pracovníkov (ktorí sa starajú o IVZ) na dôležitosť pravidelnej údržby a dezinfekcie vodného zdroja a na možné zdravotné riziká, vyplývajúce z používania chemicky alebo bakteriologicky nevyhovujúcej pitnej vody.

4. Výskyt dusičnanovej methemoglobinémie

V priebehu roka 2014 sa na Slovensku vyskytli 2. ochorenia v okrese B. Bystrica a S.N. Ves, z toho jedno s letálnym výsledkom, spôsobené pravdepodobne konzumáciou nevyhovujúcej pitnej vody.

5. Stravovanie detí a mládeže

Z celkového počtu 11908 zariadení (ktoré okrem svojej hlavnej činnosti zabezpečujú aj stravovanie) zabezpečuje stravovanie z vlastného stravovacieho zariadenia 4387 (36,84%) zariadení. Zariadenia, ktoré nemajú kuchyňu, stravu dovážajú (12,3%), alebo zabezpečujú stravovanie v inom zariadení (25,22 %), resp. nemajú zabezpečené stravovanie (26,35 %) - tab. č. 8a.

V zmysle Národného programu úradnej kontroly potravín sú vlastné stravovacie zariadenia zaradené do kategórií I. až V (tab. č. 8b). Stravovacie zariadenie a frekvencia previerok sa prehodnocuje nasledovne:

Počet získaných bodov	Kategória	frekvencia previerok
menej ako 101	I.	raz dvojročne až trojročne
101 – 300	II.	raz ročne
301 – 400	III.	polročne až ročne
401 – 450	IV.	štvrtročne až polročne
viac ako 451	V.	mesačne

Do kategórie I. je zaradených 44,63 % zariadení, do kategórie II. 52,61%, do kategórie III. 2,55%, do kategórie IV. 0,05 % a v kategórii V. sa nachádza 0,16% zariadení.

Najviac zariadení (52,61%) je zaradených do II. kategórie, to znamená, že vykazujú drobné nedostatky v prevádzke.

Rovnakým spôsobom sú kategorizované aj výdajne stravy (tab. č. 8c), kde najvyššie percento (51,19%) predstavujú výdajne zaradené do I. kategórie.

Prehľad o percentuálnom zastúpení stravovaných detí a mládeže vykazuje tab. č. 8d.

Z celkového počtu 1 136 395 nami registrovaných detí v SR sa stravuje 63,34 % (t. j. o 0,85% menej ako vlani). Najmenej stravujúcich sa žiakov, resp. študentov sme zaznamenali na úseku fakúlt VŠ (20,97%) a Špeciálnych výchovných zariadení (25,1%).

Pri výkone ŠZD v školských stravovacích zariadeniach sa odb. pracovníci zameriavali predovšetkým na skladbu a hodnotenie pestrosti jedálnych lístkov, kontrolovali dodržiavanie pitného režimu, zákazu zaraďovania epid. rizikových potravín do JL, manipuláciu so stravou počas jej prípravy a výdaja, dodržiavanie správnej technológie pri príprave stravy a skladovaní potravín, dodržiavanie hygienických požiadaviek pri výrobe, príprave a podávaní pokrmov a nápojov v zmysle zásad správnej výrobnéj praxe, kontrolu kvality surovín, používaných na prípravu stravy.

Pri kontrolách v zariadeniach školského stravovania bolo konštatované, že pestrosť JI je vyhovujúca, ŠJ zabezpečujú stravu pestrú, bohatú na ovocie a zeleninu podľa ročnej sezóny, ako aj mlieko a mliečne výrobky v dostatočnom množstve.

Pri výkone ŠZD sa celoročne venovala mimoriadna pozornosť problematike stravovania dojčiat a detí v nemocničných zariadeniach, so zameraním najmä na dodržiavanie prevádzkovej hygieny (dodržiavanie zásad HACCP pri príprave dojčenskej stravy v mliečnych kuchynkách). Na základe objednávok boli odobraté vzorky pripravovanej stravy na mikrobiologické vyšetrenie. Zároveň bola vyšetrovaná voda používaná na prípravu mliečnej stravy. Výsledky vyšetrení boli v súlade s platnou legislatívou.

Situáciu v oblasti školského stravovania stále možno hodnotiť ako relatívne stabilizovanú. Napriek pretrvávajúcej pre školy nepriaznivej finančnej situácii si školské stravovanie zachováva dlhodobo svoj relatívne dobrý štandard. Čistota a hygienická úroveň zariadení školského stravovania je adekvátne, avšak pretrvávajú nedostatky spojené s nedostatočnou údržbou budov a s tým súvisiacimi stavebno-technickými problémami, s opotrebovaním kuchynského a jedálenského riadu, so zastaraným technickým vybavením a pod. Na základe výkonu ŠZD je však možné konštatovať, že sa postupne zlepšujú stavebno-technické podmienky a vybavenie technologickými zariadeniami takmer vo všetkých prevádzkach zariadení školského stravovania.

Školy, ktoré z finančných dôvodov nie sú schopné zabezpečiť pre žiakov vlastné stravovacie zariadenie a nemôžu využívať ani iné účelové zariadenia, riešia poskytovanie stravy dodávateľským spôsobom – prípravu desiatových balíčkov v zariadeniach verejného stravovania, alebo v predajniach potravín, pričom podmienky na poskytovanie tohto druhu stravovania musia byť uvedené v PP zariadenia. Uvedený typ stravovania nepredstavuje plnohodnotnú alternatívu stravovania, je určený na krátkodobé riešenie vzniknutej nepriaznivej situácie.

Postupnou rekonštrukciou a obnovovaním technologických zariadení pomaly dochádza k zvyšovaniu úrovne zariadení, i keď naďalej pretrvávajú nedostatky spôsobené finančnými problémami.

V spoločných stravovacích zariadeniach pre deti a mládež sa v r. 2014 vykonávala úradná kontrola potravín v zmysle zákona NR SR č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov. Pri jej výkone postupovali pracovníci odboru hygieny detí a mládeže v úzkej súčinnosti s pracovníkmi odboru hygieny výživy. Zistené výsledky sú súčasťou správy, spracovanej odborom hygieny výživy.

V oblasti spoločného stravovania detí a mládeže medzi najčastejšie zisťované nedostatky patria: nedodržiavanie teplotného, chladiaceho a mraziaceho reťazca (chýbajúce kalibrované meracie prístroje, chýbajúca evidencia teplôt, nepovolené zmrazovanie surovín), skladovanie nezlučiteľných druhov surovín, potraviny po uplynutí doby spotreby resp. dátumu min. trvanlivosti, nedodržiavanie času a teploty podávaných pokrmov. Za pozitívum, vyplývajúce z výsledkov kontrol, možno označiť lepšie dodržiavanie osobnej hygieny zamestnancov, vysledovateľnosť pôvodu tovaru, evidenciu a predkladanie dodacích listov, vyhovujúcu úroveň podávania pokrmov v zariadeniach (manipulácia so stolovým riadom a jeho čistota, používanie jednorazových rukavíc a pod.)

Možno konštatovať, že školské stravovanie, napriek viacerým nedostatkom hlavne v materiálno-technickom zabezpečení, plní poslanie garanta racionálnej výživy detí a mládeže. Postupnou rekonštrukciou a obnovou technologických zariadení postupne dochádza k zvyšovaniu ich úrovne. Z dôvodu nenaplnenosti stravovacích kapacít pokračuje trend využívania stravovacích zariadení na prípravu a vývoz stravy pre cudzích strávníkov.

Vysoké percento stravujúcich sa detí a mládeže zaznamenávame v materských školách, naopak najnižší počet strávníkov je v stredných odborných školách. Dôvodom tejto skutočnosti je nedostatok voľného času po ukončení vyučovania, viazanosť na dopravné spoje

do miesta bydliska často vo vzdialenejších lokalitách. Mnohé stredné školy zabezpečujú stravovanie svojich žiakov v inom účelovom stravovacom zariadení, kam musia dochádzať.

Aktuálnym problémom naďalej zostáva riešenie likvidácie biologického kuchynského odpadu zo ZŠS v zmysle platných legislatívnych predpisov. Aj počas roka 2014 prevádzkovatelia stravovacích zariadení postupne uzatvárali dohody s odberateľmi BKO.

6. Zotavovacie podujatia pre deti a mládež

V r. 2014 evidovali pracovníci RÚVZ v SR 1946 zotavovacích podujatí pre deti a mládež (tab. č. 9a a 9b). Zotavovacie podujatia prebiehali štandardne počas letných resp. zimných prázdnin, školy v prírode boli realizované počas celého roka.

Mnohí organizátori zotavovacích podujatí naďalej nedodržiavajú 30 dňové lehoty podania pred začiatkom akcie, čím je sťažené šetrenie pred vydaním rozhodnutia zvlášť v prípadoch, kedy je zariadenia zásobované vodou z vlastného vodného zdroja. Viaceré podané žiadosti taktiež neobsahujú všetky formálne náležitosti v zmysle platnej legislatívy, čo komplikuje vydanie rozhodnutí orgánov verejného zdravotníctva.

Schválené detské zotavovacie podujatia prebiehali v rekreačných zariadeniach, ktoré vyhovujú legislatívnym požiadavkám na zotavovacie podujatia. Väčšina podujatí bola organizovaná v účelových rekreačných zariadeniach, resp. v stanových táboroch. Pred zahájením zotavovacích podujatí boli vykonané kontroly objektov, spojené s odberom vôd na laboratórne vyšetrenie. Pri zistených nedostatkoch boli vydávané nápravné opatrenia.

V ojedinelých prípadoch sa zotavovacie podujatia konali v neúčelových zariadeniach (penzióny, resp. školy), ktoré sa počas podujatia prispôbili požiadavkám platnej legislatívy pre zotavovacie podujatia.

Počas priebehu všetkých detských zotavovacích podujatí vykonávali odborní pracovníci v rekreačných zariadeniach ŠZD, zameraný prioritne na kontrolu priestorov na prípravu stravy, zdravotnú dokumentáciu, ako aj celkovú hygienickú úroveň zariadení.

V rámci štátneho zdravotného dozoru počas prevádzky neboli zistené závažné nedostatky, pestrosť jedálneho lístka bola vyhovujúca s dostatočným zaradovaním ovocia a zeleniny, pitný režim bol dodržiavaný. Program rekreácií bol prevažne zameraný na pobyt v prírode, jazdenie na koňoch, hry, súťaže a pod.

Až na ojedinelé prípady bola na zot. podujatiach zabezpečená zdravotná starostlivosť odborne spôsobilými osobami. Organizátori disponovali kompletnou dokumentáciou o zdravotnej spôsobilosti detí na účasť na ZP od ošetrojúcich lekárov, resp. od zákonných zástupcov detí. Na začiatku ZP bol vykonávaný vstupný zdravotný filter. K dispozícii boli primerane vybavené lekárničky, v každom rekreačnom zariadení sa nachádzali samostatne vyčlenené priestory izolačných miestností s príslušenstvom. Počas ZP deti, nastavené na pravidelnú farmakologickú liečbu, túto pravidelne užívali. V priebehu letných ZP sa u detí sporadicky vyskytovali prevažne drobné úrazy a poranenia, krátkodobé bolesti hlavy, únavové sy, prechodné dyspepsie, uštipnutia hmyzom.

Pretrvávajúcim problémom je striedanie turnusov výmenou, čo z hygienického hľadiska nie je optimálne.

Počas letnej sezóny 2014 bola taktiež riešená problematika prevádzkovania sezónnych bazénov pri existujúcich rekreačných zariadeniach vrátane zabezpečenia vyhovujúcej kvality vody na kúpanie pre účastníkov táborov.

Vzhľadom na skutočnosť, že finančná kríza postihla aj sektor turizmu, pozorujeme nový, stúpajúci trend ponuky zo strany zariadení hotelového typu, ktoré prenajímajú priestory organizátorom zotavovacích podujatí a škôl v prírode.

Je potrebné uviesť, že v posledných rokoch zaznamenávame stúpajúci trend organizovania letných podujatí, ktoré nemajú charakter zotavovacích podujatí, alebo im ho

nemožno jednoznačne dokázať. Zároveň je potrebné konštatovať, že počet organizovaných zotavovacích podujatí s vhodne zostaveným režimom dňa má z roka na rok klesajúcu tendenciu, deti trávia viac času individuálne, pričom často nie je zabezpečené vhodné striedanie statických a pohybových aktivít.

7. Celkové zhodnotenie hygienickej situácie zariadení pre deti a mládež a životných a pracovných podmienok detí a mládeže

Hygienická úroveň objektov a prevádzka zariadení pre deti a mládež

Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že hygienická situácia v zariadeniach pre deti a mládež na Slovensku je porovnateľná s minulými rokmi a je stabilizovaná.

V súčasnosti sa zvyšuje záujem o otváranie súkromných detských jasí, event. detských opatrovateľských centier. Narastá počet zariadení, v ktorých sa prevádzkuje živnosť starostlivosti o deti do 6 rokov veku. V MŠ pretrváva stav nedostatočnej kapacity zariadení. Počet 2 – ročných detí, navštevujúcich MŠ, je čoraz vyšší, čo naráža na úskalia, týkajúce sa celkového denného režimu detí v týchto zariadeniach.

Pozitívne hodnotíme stále častejšiu snahu prevádzkovateľov zariadení o budovanie bezbariérových vstupov do zariadení.

Výchovno-vzdelávacia činnosť

Situáciu na úseku predškolských zariadení možno hodnotiť ako uspokojivú.

- V rámci výkonu ŠZD na niektorých základných a stredných školách chýbali náležitosti PP, napr. posudky o riziku na prácu s nebezpečnými chemickými faktormi, bezpečné pracovné a technologické postupy a pracovné prostriedky pre jednotlivé pracovné činnosti, chýbali informácie o nakladaní s odpadom, havarijný plán, pokyny a vybavenie pre prvú pomoc, frekvencia a spôsob školení zamestnancov. Viacero PP bolo vypracovaných vo všeobecnej rovine bez zapracovania konkrétnych podmienok školy. V posudkoch o riziku neboli dostatočne identifikované nebezpečné chemické faktory, v zozname boli zaradené karcinogénne, mutagénne, toxické a veľmi toxické látky, chýbali karty bezpečnostných údajov pre všetky uvedené látky a taktiež informácie o nakladaní s odpadom.

Práca mladistvých

- V rezorte stredného školstva možno pozitívne hodnotiť zlepšenie materiálne – technického vybavenia. Pretrvávajú však nedostatky v dodržiavaní vzdelávacích programov pri vykonávaní odborného vyučovania žiakov v súkromnom sektore z dôvodu, že praktické vyučovanie sa uskutočňuje priamo vo výrobnom procese, ktorý je prispôbený aktuálnym požiadavkám trhu.
- Pokiaľ ide o podmienky práce mladistvých v rámci prípravy na výkon povolania, viaceré školy si vytvárajú vlastné strediská praktického vyučovania a žiadajú orgán verejného zdravotníctva o vyjadrenie.

Ubytovacie zariadenia pre deti a mládež.

- Dlhodobo je zaznamenaný znížený záujem o ubytovanie stredoškolskými študentmi. Kapacity stredoškolských ubytovacích zariadení sú preto čoraz častejšie využívané vysokoškolskými študentmi, ktorých nároky na ubytovanie vysokoškolské internáty kapacitne nedokážu pokryť.

Zásobovanie vodou v zariadeniach pre deti a mládež

Pri výkone ŠZD v takýchto zariadeniach boli zistené nedostatky zo strany prevádzkovateľov v zabezpečení kontroly ukazovateľov kvality vody, ako aj nedostatky v prevádzkyschopnosti chlorátorov a denitrifikátorov .

Stravovanie detí a mládeže

- Nad'alej sa zriaďujú školské bufety, k sortimentu ktorých sa odborne vyjadrujú pracovníci odd. HDM RÚVZ. Za problém považujeme fakt, že prevádzkovatelia bufetov sa stretávajú s nezaujmom o taký sortiment, akým je ovocie, mliečne výrobky, celozrnné výrobky a pod., preto tieto druhy potravín v ponuke často absentujú. Táto nepriaznivá situácia úzko súvisí s nízkou úrovňou vedomostí detí a mládeže, pokiaľ ide o tzv. zdravé stravovanie. Napriek tomu sa prevádzkovatelia stravovacích zariadení pre deti a mládež snažia zvýšiť ponuku ovocia a zeleniny, najmä v surovom stave v podobe šalátov v zmysle realizácie celoeurópskeho programu „Schéma školské ovocie“, zahájeného v r.2009.

V zariadeniach školského stravovania dochádza postupne k zlepšovaniu ich materiálo-technického zabezpečenia a vybavenia.

ZSŠ v čoraz väčšej miere uplatňujú zásady zdravého stravovania, a tým plnia úlohu garanta racionálnej výživy na úseku školských stravovacích zariadení.

Oproti predchádzajúcim rokom sa výrazne zlepšila situácia na úseku pestrosti JL, čo je možné pripísať jednak zvýšenej stravnej jednotke, ale aj množstvu dlhodobo vykonávaných zdravotno - výchovných aktivít, určených nielen žiakom a pedagógom, ale aj zamestnancom zariadení školského stravovania.

Pri výkone ŠZD sa nad'alej zaznamenáva výrazný vplyv spôsobu rodinného stravovania na stravovacie návyky dieťaťa – často sú odmietané zeleninové jedlá, kombinované mäsovo-zeleninové jedlá, nátierky a pod.

Dlhodobo problémovými sa javia zariadenia školského stravovania – kuchyne a školské výdajné kuchyne pri malých zariadeniach pre deti a mládež, ktorých zlá finančná situácia sa odráža na prevádzkových podmienkach a vybavení prevádzok.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že aj napriek skutočnosti, že celkový hygienický štandard zariadení je až na niektoré výnimky primeraný, je nad'alej nevyhnutné investovať do ich opráv, údržby a rekonštrukcie z dôvodu ich prirodzeného opotrebovania, nad'alej intervenovať v preventívnych opatreniach na zlepšenie ergonomickej situácie žiakov ZŠ a SŠ, venovať sa zachovaniu školského stravovania, jeho skvalitňovaniu s ohľadom na zdravú výživu a prevenciu obezity detí a mládeže, intenzívne propagovať mliečny program a pitný režim, orientovaný na pitie čistej vody. Zvýšenú pozornosť je takisto potrebné venovať zmennosti prvých ročníkov.

Zotavovacie podujatia pre deti a mládež

Prevádzkovatelia zotavovacích podujatí si dôsledne neplnia zákonnú povinnosť tým, že nepožiadajú písomne najmenej 30 dní pred začiatkom konania zotavovacieho podujatia regionálny úrad verejného zdravotníctva príslušný podľa miesta zotavovacieho podujatia, o jeho posúdenie.

8. Mimoriadne protiepidemické opatrenia v kolektívnych zariadeniach pre deti a mládež

Epidemiologickú situáciu v roku 2014 možno charakterizovať ako dlhodobo stabilizovanú. Jednotlivé RÚVZ hlásili v rámci svojich pôsobností výskyt bežných gastrointestinálnych alebo respiračných infekcií, parazitóz typu svrab a blchy, ojedinele sa vyskytli prípady hepatitídy A. Celoslovensky pretrvávajúca sezónna, ale postupne skôr sporadicky sa vyskytujúca pedikulóza (zavšivavenie) v predškolských a školských kolektívoch. Zníženie jej výskytu možno pripísať najmä prijatým efektívnym intervenčným opatreniam, nakoľko povinnosťou každého prevádzkovateľa zariadenia je prijať účinné opatrenia na zamedzenie šírenia ochorenia (rozpracované v schválených PP).

V kolektívnych zariadeniach pre deti a mládež zaznamenávame sporadický výskyt bežných prenosných ochorení, s vyššou chorobnosťou, súvisiacou so sezonalitou ich výskytu. Nárast ochorení bol v r. 2014 bol evidovaný aj na syndróm ruka – noha- ústa.

Výkon protiepidemických opatrení vo výchovno-vzdelávacích zariadeniach pre deti a mládež bol v roku 2014 ovplyvnený aj aktivitami v súvislosti so zvýšeným, alebo epidemickým výskytom chrípky a chrípke podobných ochorení v celkovej populácii, ktoré boli zamerané na vydávanie opatrení regionálnych hygienikov na predchádzanie vzniku a šírenia prenosných ochorení a na poskytovanie informácie o chrípke nového typu a hlavne na možnosti prevencie v podmienkach školských zariadení. Izolácia vírusov z biologického materiálu (výtery) sa realizovala v praxi aj v spolupráci so sentinelovými lekármi. Komplikácie tohto ochorenia prebiehali najčastejšie pod klinickým obrazom sínusitídy, otitídy, resp. pneumónie.

Tab. 1. Špecializované úlohy úradov verejného zdravotníctva (§§ 10,11 zák. č. 355/2007 Z. z. v znení neskorších predpisov.)

úsek činnosti	úlohy vyplývajúce z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR	Odborné stanoviská, expertízy	konceptná činnosť	riešené úlohy, programy a projekty/počet vyšetrených detí	Odborná a metodická činnosť			účasť na odborných podujatiach	činnosť krajských odborníkov	publikačná činnosť	spolupráca s masovo-komunikačnými prostriedkami	výchova ku zdraviu	iné
					5	6	7						
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
S p o l u	419	2447	42	153/34897	14427	1528	146	283	278	28	74	3717	1754

Legenda k tab. č. 1:

1. počet úloh vyplývajúcich z požiadaviek MZ SR, ÚVZ SR
2. počet odborných stanovísk, expertíz
3. počet konceptných materiálov
4. počet riešených úloh, programov a projektov
5. odborná a metodická činnosť – počet konzultácií
6. odborná a metodická činnosť – počet odborných usmernení
7. odborná a metodická činnosť – počet porád
8. počet účastí na odborných podujatiach
9. počet výkonov v nadväznosti na požiadavky HO HHSR
10. počet publikovaných materiálov
11. počet výkonov vykonaných v rámci spolupráce s masovokomunikačnými prostriedkami
12. počet výkonov v rámci výchovy k zdraviu
13. iné

Tab. 2 Štátny zdravotný dozor – kontrolná činnosť

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení		Celkový počet výkonov				
		1	2	3	4	5	6	7
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	280	246	224		1	4	281
2.	Materské školy	2979	175	1892		137	589	1460
3.	Základné školy	2186	158	1089	10	40	152	9660
4.	Gymnázia	241	85	112			1	889
5.	SOŠ ^{b)}	519	126	234		41	17	1036
6.	Jazykové školy	191	167	42				30
7.	PPV + SPV	3638	2567	320		4	134	92
8.	Špeciálne školy ^{c)}	449	40	147		3	27	116
9.	Fakulty vysokých škôl	145	20	27			10	38
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	3293	689	693			3	206
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	420	76	417		23	2	155
12.	ZSS + zar. soc. kurately	335	70	162		28	16	96
13.	Špeciálne vých. zariadenia	169	61	52		5	5	36
14.	Zot. poduj. + ŠvP	1294	705	826		14	47	489
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	5284	588	4747		650	2077	2360
16.	Zar. rýchleho občerstv.	904	824	316		3	28	221
17.	Telocvične pri školách	3533	192	928		2	6	263
18.	Ostatné	3226	1356	1383		308	829	1254
SPOLU		29086	8145	13611	10	1259	3947	18682

Legenda k tabuľke č. 2:

1. celkový počet zariadení, z toho:
2. počet neštátnych zariadení
3. počet kontrol
4. počet hodnotených výsledkov analýz biologického materiálu, vrátane výkonov, ktoré nevykonali pracovníci odb. HDM (museli ich však vyhodnotiť)
5. počet hodnotených výsledkov analýz objektivizácie prostredia, vrátane výkonov, ktoré nevykonali pracovníci odb. HDM (museli ich však vyhodnotiť)
6. počet odobratých vzoriek (voda, strava, atď.)
7. počet iných výkonov

- a) zaraďujeme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) zaraďujeme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) zaraďujeme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) zaraďujeme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
- e) zaraďujeme sem vývarovne a výdajne stravy

Tab.3. Prehľad o základných stavebných podmienkach a o úrovni prevádzky zariadení pre deti a mládež

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení		Hodnotenie zariadení							
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	280	246	246	87,86	34	12,14		0,00		0,00
2.	Materské školy	2979	175	1924	64,59	966	32,43	89	2,99		0,00
3.	Základné školy	2186	158	1459	66,74	670	30,65	55	2,52	2	0,09
4.	Gymnázia	241	85	155	64,32	85	35,27	1	0,41		0,00
5.	SOŠ ^{b)}	519	126	307	59,15	204	39,31	8	1,54		0,00
6.	Jazykové školy	191	167	143	74,87	48	25,13		0,00		0,00
7.	PPV + SPV	3638	2567	2207	60,67	1395	38,35	36	0,99		0,00
8.	Špeciálne školy ^{c)}	449	40	231	51,45	204	45,43	14	3,12		0,00
9.	Fakulty vysokých škôl	145	20	108	74,48	37	25,52		0,00		0,00
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	3293	689	2077	63,07	1178	35,77	36	1,09	2	0,06
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	420	76	175	41,67	228	54,29	16	3,81	1	0,24
12.	ZSS + zar. soc. kurately	335	70	220	65,67	105	31,34	10	2,99		0,00
13.	Špeciálne vých. zariadenia	169	61	120	71,01	47	27,81	2	1,18		0,00
14.	Zot. poduj. + ŠvP	1294	705	1008	77,90	267	20,63	19	1,47		0,00
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	5284	588	3080	58,29	2076	39,29	125	2,37	3	0,06
16.	Zar. rýchleho občerstv.	904	824	607	67,15	295	32,63	2	0,22		0,00
17.	Telocvične pri školách	3533	192	2146	60,74	1333	37,73	54	1,53		0,00
18.	Ostatné	3226	1356	1966	60,94	1248	38,69	10	0,31	2	0,06
S P O L U:		29086	8145	18179	62,50	10420	35,82	477	1,64	10	0,03

Legenda k tab. č.3:

1. celkový počet zariadení
 2. počet súkromných zariadení (z celkového počtu)
 3. počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám
 4. počet zariadení zodpovedajúcich všetkým stanoveným požiadavkám v %
 5. počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže
 6. počet zariadení s drobnými nedostatkami, ktoré pravdepodobne neovplyvňujú zdravie detí a mládeže v %
 7. počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže
 8. počet zariadení s nedostatkami, u ktorých možno predpokladať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže v %
 9. počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže
 10. počet zariadení so závažnými nedostatkami, ktoré ohrozujú zdravie detí a mládeže v %
-
- a) zaradíme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
 - b) zaradíme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
 - c) zaradíme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
 - d) zaradíme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
 - e) zaradíme sem vývarovne a výdajne stravy

Tab. č. 4. Vybrané ubytovacie zariadenia pre deti a mládež

Por. č.	Druh zariadenia		Celkový počet ubytovacích zariadení	Celková kapacita ubytovacích zariadení	Počet ubytovaných	Percento vyťaženia	Počet ubytovacích zariadení s prekročenou kapacitou	
			1	2	3	4	5	6
1.	Ubytovacie zariadenia	gymnázia	14	1674	1524	91,04	1	
2.		SOŠ	180	23009	17713	76,98	5	1
3.		konzervatóriá	4	195	189	96,92		
4.		VŠ	98	44762	42601	95,17	9	
5.	Ubytovacie zariadenia pri špeciálnych školách	MŠ	2	27	25	92,59		
6.		ZŠ	38	1405	1080	76,87		
7.		SŠ	17	684	413	60,38		
8.		praktické OU	16	584	409	70,03		
9.	Ubytovacie zariadenia pri ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež		51	3552	8759			

Legenda k tab. č. 4:

1. celkový počet ubytovacích zariadení
2. uviesť celkovú kapacitu ubytovacích zariadení
3. uviesť počet ubytovaných detí a mládeže (bez iných ubytovaných)
4. uviesť percento, ktoré tvorí počet ubytovaných detí a mládeže (bez iných ubytovaných) vo vzťahu k celkovej kapacite ubytovacích zariadení
5. uviesť počet ubytovacích zariadení, ktoré majú prekročenú kapacitu z dôvodu vysokého záujmu o ubytovanie zo strany detí a mládeže
6. uviesť počet ubytovacích zariadení, ktoré majú prekročenú kapacitu z dôvodu vysokého záujmu o ubytovanie zo strany iných záujemcov

Tab. 5. Prehľad o zmennosti na základných školách

Okres	Počet základných škôl		Počet žiakov v základných školách		Počet žiakov v ZŠ s dvojjmenným vyučovaním			Percento zmennosti
	1	2	3	4	5	6	7	8
Bratislava	167		43930	6565				
B.Bystrica	282		50232	5996				
Nitra	300		49142	6153				
Trnava	229		41778	5090				
Trenčín	196		42241	4659				
Žilina	266		59491	6845				
Košice	305	25	70472	9674	8194	2155	254	3,06
Prešov	441	25	78596	9552	5632	2610	568	3,32
spolu v šk. roku 2013/14	2186	50	435882	54534	13826	4765	822	1,09
spolu v šk. roku 2012/13	2208	41	437393	52643	9411	4149	784	0,95

Legenda k tab. č. 5:

1. celkový počet ZŠ
2. počet ZŠ s dvojjmenným vyučovaním z celkového počtu
3. celkový počet žiakov v ZŠ
4. celkový počet žiakov v prvých ročníkoch v ZŠ
5. počet žiakov v ZŠ, kde je dvojjmenné vyučovanie
6. počet žiakov ZŠ, ktorí sa dvojjmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú
7. počet žiakov prvých ročníkov ZŠ, ktorí sa dvojjmenného vyučovania fyzic. zúčastňujú
8. percento zmennosti žiakov (vrátane žiakov prvých ročníkov), ktorí sa dvojjmenného vyučovania fyzicky zúčastňujú

Tab.6. Prehľad o zásobovaní vodou v zariadeniach pre deti a mládež

Por. č.	Zariadenie	Počet zariadení				Kvalita vody				Množstvo vody	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	280	280	100,00							
2.	Materské školy	2979	2741	92,01	238	4	0,15	50	21,01		
3.	Základné školy	2186	2011	91,99	175	2	0,10	51	29,14		
4.	Gymnázia	241	241	100,00							
5.	SOŠ ^{b)}	519	514	99,04	5						
6.	Jazykové školy	191	191	100,00							
7.	PPV + SPV	3638	3585	98,54	51			2	3,92		
8.	Špeciálne školy ^{c)}	449	440	98,00	9						
9.	Fakulty vysokých škôl	145	145	100,00							
10.	Zar. a prev. mimošk. vých. a vzdel. + ZUŠ	3293	3141	95,38	152			37	24,34		
11.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	420	404	96,19	16						
12.	ZSS + zar. soc. kurately	335	319	95,22	16			2	12,50		
13.	Špeciálne vých. zariadenia	169	165	97,63	4						
14.	Zot. poduj. + ŠvP	1294	980	75,73	314						
15.	Zar. školského stravov. ^{e)}	5284	494	9,35	300	6	1,21	67	22,33		
16.	Zar. rýchleho občerstv.	904	897	99,23	7						
17.	Telocvične pri školách	3533	3405	96,38	128	1	0,03	10	7,81		
18.	Ostatné	3226	3190	98,88	36			8	22,22		
S P O L U:			29086	23143	79,57	1451	13	0,06	227	15,64	

Legenda k tab. č. 6:

1. celkový počet zariadení
 2. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na verejný vodovod
 3. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na verejný vodovod v percentách
 4. počet zariadení (z celkového počtu) napojených na individuálny vodný zdroj (rozvod vody)
 5. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nevyhovujúcou kvalitou vody
 6. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nevyhovujúcou kvalitou vody v percentách
 7. počet zariadení napojených na individuálny vodný zdroj s nevyhovujúcou kvalitou vody
 8. počet zariadení napojených na individuálny vodný zdroj s nevyhovujúcou kvalitou vody v percentách
 9. počet zariadení napojených na verejný vodovod s nedostatočným množstvom vody
 10. počet zariadení napojených na individ. vodný zdroj s nedostatočným množstvom vody
-
- a) zaradíme sem všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
 - b) zaradíme sem SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
 - c) zaradíme sem špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
 - d) zaradíme sem všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializovaných zariadeniach pre deti a mládež
 - e) zaradíme sem vývarovne a výdajne stravy

Tab.7. Prehľad o výskyte ochorení na dusičnanovú methemoglobinémiu

Kraj	Okres	Obec – miesto ochorenia:	Počet ochorení				Úmrtia
			1	2	3	4	5
Bratislavský							
Banskobystrický	Lučenec	Halič	1	1			
Nitriansky							
Trnavský							
Trenčiansky							
Žilinský							
Košický	Sp. Nová Ves	Nálepkovo	1			1	1
Prešovský							
S p o l u S R:			2			1	1

Tab. 8/a. Spôsob zabezpečenia stravovania detí a mládeže

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zar.	Spôsob zabezpečenia stravovania									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	280	43	15,36	199	71,07	25	8,93		0,00	13	4,64
2.	Materské školy	2979	2005	67,30	700	23,50	260	8,73	2	0,07	30	1,01
3.	Základné školy	2186	1289	58,97	298	13,63	559	25,57	6	0,27	62	2,84
4.	Gymnáziá	241	97	40,25	25	10,37	119	49,38		0,00	1	0,41
5.	SOŠ ^{b)}	519	215	41,43	72	13,87	200	38,54	5	0,96	64	12,33
6.	Špeciálne školy ^{c)}	449	88	19,60	60	13,36	275	61,25		0,00	27	6,01
7.	Fakulty vysokých škôl	145	31	21,38	30	20,69	60	41,38	3	2,07	21	14,48
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	420	82	19,52	9	2,14	292	69,52	11	2,62	26	6,19
9.	Špeciálne vých. zariadenia	169	32	18,93	1	0,59	35	20,71		0,00	102	60,36
10.	Zot. poduj. + ŠvP	1294	331	25,58	8	0,62	897	69,32	57	4,40	1	0,08
11.	Ostatné	3226	174	5,39	63	1,95	174	5,39	24	0,74	2791	86,52
S P O L U:		11908	4387	36,84	1465	12,30	2896	24,32	108	0,91	3138	26,35

Legenda k tab. č. 8/a:

1. celkový počet zariadení	a)	všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
2. celkový počet vlastných stravovacích zariadení	b)	SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
3. počet vlastných stravovacích zariadení v percentách	c)	špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
4. počet zariadení s dovozom stravy	d)	všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách
a ostatných špecializ. zariadeniach pre deti a mládež
5. počet zariadení s dovozom stravy v percentách		
6. počet zar., ktoré majú zabezpečené strav. v inom účelovom zariadení		
7. počet zar., ktoré majú zabezpečené strav. v inom účelovom zar. v %		
8. počet zar., ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom neúčelovom zariadení		
9. počet zar., ktoré majú zabezpečené stravovanie v inom neúčelovom zariadení v %		
10. počet zariadení, ktoré nemajú zabezpečené stravovanie		
11. počet zariadení, ktoré nemajú zabezpečené stravovanie v %		

Tab.8/b Kategorizácia školských jedální pre deti a mládež

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zariadení		Stravovacie zariadenia - vývarovne, zaradené do kategórií v zmysle Národného programu ÚKP									
		Celkom	Z toho výva-rovní	Kategória I (< ako 100bodov)		Kategória II (101 - 250 bodov)		Kategória III (251 - 350 bodov)		Kategória IV (351 - 450 bodov)		Kategória V (> ako 451 bodov)	
				abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	280	43	22	51,16	21	48,84						
2.	Materské školy	2979	2005	824	41,10	1132	56,46	42	2,09			7	0,35
3.	Základné školy	2186	1289	565	43,83	697	54,07	26	2,02	1	0,08		
4.	Gymnaziá	241	97	39	40,21	56	57,73	2	2,06				
5.	SOŠ ^{b)}	519	215	79	36,74	129	60,00	7	3,26				
6.	Špeciálne školy ^{c)}	449	88	38	43,18	48	54,55	2	2,27				
7.	Fakulty vysokých škôl	145	31	11	35,48	20	64,52						
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	420	82	35	42,68	43	52,44	4	4,88				
9.	Špeciálne vých. zariadenia	169	32	10	31,25	22	68,75						
10.	Zot. poduj. + ŠvP	1294	331	263	79,46	66	19,94	1	0,30	1	0,30		
11.	Ostatné	3226	174	72	41,38	74	42,53	28	16,09				
S P O L U:		11908	4387	1958	44,63	2308	52,61	112	2,55	2	0,05	7	0,16

Legenda:

- a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializ. zariadeniach pre deti a mládež

Tab.8/c Kategorizácia výdajných školských jedální pre deti a mládež

Por. č.	Druh zariadenia	Počet zariadení		Stravovacie zariadenia - výdajne stravy, zaradené do kategórií v zmysle Národného programu ÚKP									
		Celkom	Z toho výdajní	Kategória I (< ako 100bodov)		Kategória II (101 - 250 bodov)		Kategória III (251 - 350 bodov)		Kategória IV (351 - 450 bodov)		Kategória V (> ako 451 bodov)	
				abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	280	200	92	46,00	103	51,50	5	2,50				
2.	Materské školy	2979	711	369	51,90	318	44,73	24	3,38				
3.	Základné školy	2186	296	149	50,34	138	46,62	9	3,04				
4.	Gymnaziá	241	27	18	66,67	9	33,33						
5.	SOŠ ^{b)}	519	72	41	56,94	30	41,67	1	1,39				
6.	Špeciálne školy ^{c)}	449	60	34	56,67	25	41,67	1	1,67				
7.	Fakulty vysokých škôl	145	30	13	43,33	17	56,67						
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	420	9	5	55,56	3	33,33	1	11,11				
9.	Špeciálne vých. zariadenia	169	1	1	100,00		0,00						
10.	Zot. poduj. + ŠvP	1294	8	7	87,50	1	12,50						
11.	Ostatné	3226	59	25	42,37	29	49,15	5	8,47				
S P O L U:		11908	1473	754	51,19	673	45,69	46	3,12				

Legenda:

- a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializ. zariadeniach pre deti a mládež

Tab. 8/d. Vyťaženosť zariadení spoločného stravovania pre deti a mládež
a percentuálne zastúpenie stravujúcich sa detí a mládeže

Por. č.	Druh zariadenia	Počet detí a mládeže v zariadeniach	Počet stravujúcich sa detí a mládeže	Percento stravujúcich sa detí a mládeže
		1	2	3
1.	Prevádzkarne do 6 r. ^{a)}	5115	4824	94,31
2.	Materské školy	155245	152017	97,92
3.	Základné školy	434048	297897	68,63
4.	Gymnázia	73075	45615	62,42
5.	SOŠ ^{b)}	150201	52025	34,64
6.	Špeciálne školy ^{c)}	25132	16067	63,93
7.	Fakulty vysokých škôl	145288	30460	20,97
8.	Ubytovacie zariadenia ^{d)}	63392	42104	66,42
9.	Špeciálne vých. zariadenia	6234	1565	25,10
10.	Zot. poduj. + ŠvP	71546	71512	99,95
11.	Ostatné	7119	5694	79,98
S P O L U:		1136395	719780	63,34

Legenda:

- a) všetky zariadenia do 6 rokov, vrátane detských jasí
- b) SOŠ, konzervatóriá a jazykové školy
- c) špeciálne MŠ, ZŠ, SŠ, praktické školy a OU
- d) všetky ubytovacie zariadenia pri SŠ, VŠ, špec. školách a ostatných špecializ. zariadeniach pre deti a mládež

Tab. 9/a Prehľad o letných zotavovacích podujatiach pre deti a mládež

Por. číslo	Druh zotavovacieho podujatia	počet			
		1	2	3	4
1	zotavovacie podujatie	383	378	5	26201
2	školy v prírode	918	909	9	41139
3	Iné	119	90	29	6072
S p o l u:		1420	1377	43	73412

Legenda k tab. č. 9/a:

1. celkový počet letných podujatí (nie turnusov)
2. počet letných podujatí schválených orgánom verejného zdravotníctva (§ 13 ods. 4 písm. d/ zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
3. počet letných podujatí neschválených orgánom verejného zdravotníctva
4. počet rekreovaných detí

Tab. 9/b Prehľad o zimných zotavovacích podujatiach pre deti a mládež

Por. číslo	Druh zotavovacieho podujatia	počet			
		1	2	3	4
1	zotavovacie podujatie	392	389	3	15262
2	školy v prírode	59	59		2328
3	Iné	75	73	2	2785
S p o l u:		526	521	5	20375

Legenda k tab. č. 9/b:

1. celkový počet zimných podujatí (nie turnusov)
2. počet zimných podujatí schválených orgánom verejného zdravotníctva (§ 13 ods. 4 písm. d/ zák. č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov)
3. počet zimných podujatí neschválených orgánom verejného zdravotníctva
4. počet rekreovaných detí

EPIDEMIOLOGIA

Z poverenia hlavného hygienika SR vypracovali pracovníci RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

- z programu EPIS a podkladov všetkých RÚVZ v SR,
- z analýzy ÚVZ SR boli prevzaté celé kapitoly týkajúce sa chrípky, meningokokových infekcií, polyradikuloneuritídy, morbil, rubeoly ako aj niektoré výsledky kontroly očkovania k 31.8.2014,
- z analýzy RÚVZ hl. mesta Bratislava – kapitola infekcie vyvolané vírusom HIV a pohlavne prenosné choroby,
 - z analýzy NRC pre TBC
 - Vyšné Hágy - kapitola o výskyte tuberkulózy.

Úvod

V Slovenskej republike bolo v roku 2014 nahlásených a spracovaných 64228 prípadov prenosných ochorení, čo je o 2748 prípadov viac ako v roku 2013. Je to zvýšenie o 4,5%. Celková chorobnosť na prenosné ochorenia bez ohľadu na diagnózu činila 1187/100000 obyvateľov. Najviac prípadov bolo dlhodobo hlásených z kraja Prešovského – 11901 (18,5%), Nitrianskeho – 9096 (14,2%), Žilinského 8871 (13,0%), najmenej z kraja Banskobystrického – 6064 (9,4%) a z kraja Trnavského – 6433(10,0%). Z celkového počtu hlásených prípadov si 32353 prípadov vyžiadalo epidemiologické vyšetrenie v ohnisku, z toho 2733 krát opakovanú návštevu v ohnisku. V rámci výkonu opatrení bolo vyšetrených v ohniskách 39157 osôb, 629 kontaktom bol nariadený zvýšený zdravotný dozor a 13881 osobám lekársky dohľad. Okrem toho bolo v ohniskách nariadených 20425 iných protiepidemických opatrení ako je dezinfekcia, dekontaminácia a pod. Spracovanie údajov o výskyte prenosných ochorení vrátane hlásenia chrípky a ARO a informácií do systému rýchleho varovania SRV si vyžiadalo 177272 výkonov v informačnom systéme EPIS.

V roku 2014 bolo vyšetrovaných a do informačného systému popísaných 627 epidémií, čo je o 71 epidémií viac ako v roku 2013, t.j. o 12,8%. Najviac epidémií bolo spôsobených salmonelami a to 203, z toho 32 väčších – 5 až 60 prípadov. Druhý najväčší počet epidémií spôsobili kampylobaktery – 111, z ktorých bolo 9 väčších – 51 prípadov, ostatné 2-4 prípady. 62 epidémií spôsobili rotavírusy, a 32 epidémií norovírusy.

V rámci plnenia NIP bolo v roku 2014 vykonaných 2734 metodických návštev očkujúcich lekárov. V rámci administratívnej kontroly bolo skontrolovaných 324572 záznamov. 1325x bolo s rodičmi prejednávaná neúčast' na očkovaní a 655x bolo vykonané priestupkové konanie. Veľká časť aktivít epidemiológov bola sústredená na edukáciu a informovanosť tak laickej ako aj zdravotníckej verejnosti. V rámci týchto aktivít bolo podaných 18923 poradenských informácií v zdravotníctve, 24227 pre laickú verejnosť v ohniskách nákaz a 1551 v ohniskách, ktoré sa vyskytli v kolektívnych zariadeniach. Ďalej boli podávané informácie pre verejnosť nie v súvislosti s výskytom prenosných ochorení ale v rámci podpory prevencie a to 5086x a 549 informácií o prevencii prenosných chorôb odznelo v médiách. Okrem toho pripravili epidemiológovia 242 prednášok pre verejnosť a 397 prednášok pre zdravotníckych pracovníkov. Pracovníci odborov epidemiológie publikovali odborné práce v 34 prípadoch ako prví autori a 35x ako spoluautori.

V rámci prevencie nemocničných nákaz bolo vykonaných 5895 kontrol zdravotníckych zariadení a 652 opakovaných kontrol. V priebehu roka bolo vydaných 707 posudkov na novovznikajúce alebo meniace sa zdravotnícke zariadenia, bolo uložených 720 sankcií. Pri zabezpečovaní protiepidemických opatrení a inej správnej činnosti pripravili odbory epidemiológie 10394 rozhodnutí a riešili 14 odvolaní.

Pracovníci odborov epidemiológie v r. 2014 plnili okrem práce pri zabezpečovaní surveillance nákaz a v ohniskách nákaz aj „Programy a projekty“ a ostatné úlohy podľa plánu práce na rok 2014, ktoré sú popísané v osobitnej správe o plnení programov a projektov a sú čiastkovo uvedené pri jednotlivých kapitolách podľa diagnóz a skupín diagnóz.

Analýza epidemiologickej situácie v SR za rok 2014 je rozdelená nasledovne:

- I. Základné demografické ukazovatele v SR (stav k 31.12.2013, teda stav na začiatku analyzovaného roku 2013)
- II. Stručná epidemiologická charakteristika výskytu nákaz v SR
- III. Podrobná epidemiologická analýza výskytu nákaz v SR
- IV. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ZZ SR
- V. Číselné hodnotenie činnosti oddelení epidemiológie
- VI. Všeobecné charakteristiky (tabuľkové výstupy o výskyte prenosných ochorení v SR podľa krajov, veku, sezonality a pohlavia)

I. Demografické ukazovatele

I.I. Demografická situácia v Slovenskej republike k 31. 12. 2013

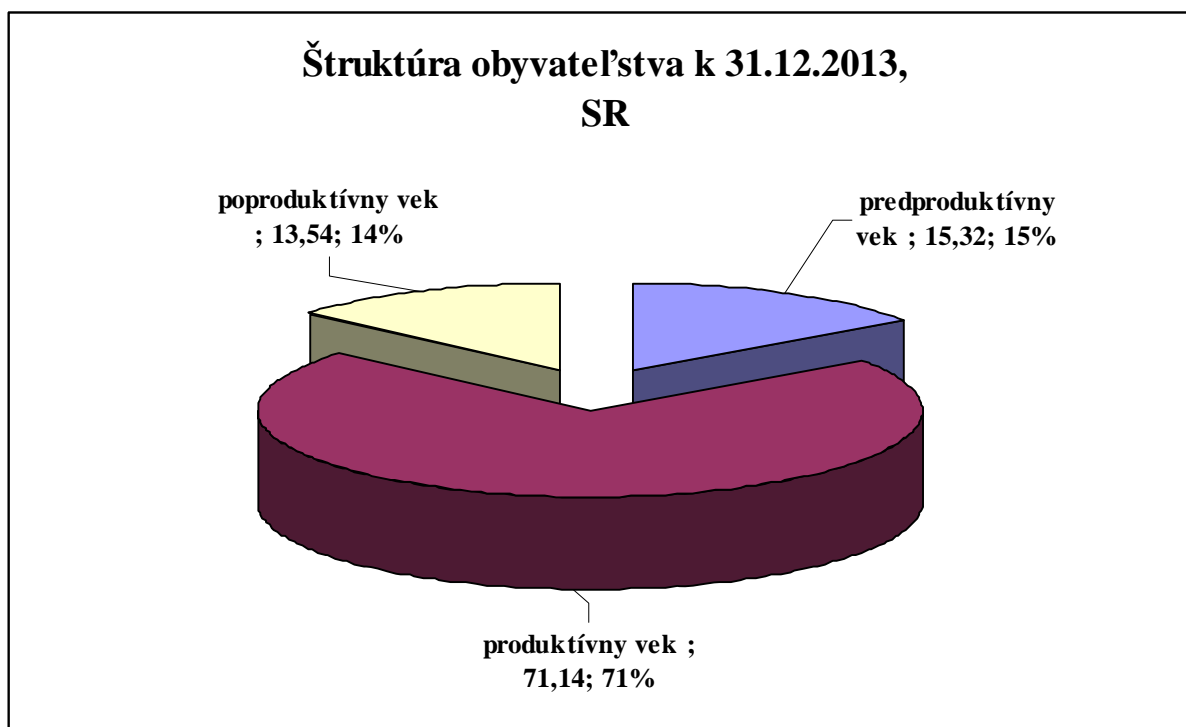
K 31.12.2013 mala Slovenská republika 5 415 949 obyvateľov. Oproti roku 2012 je to vzostup o 5113 osôb, t.j. o 0,1 %. Z uvedeného počtu bolo 2 776 889 žien (51,27%) čo predstavuje pokles o 0,01% a 2 639 060 mužov (48,73%), čo predstavuje vzostup o 0,02%.

V roku 2013 bol zaznamenaný prirodzený prírastok obyvateľstva o 2734 osôb a tiež prírastok sťahovaním obyvateľstva o 2379 osôb. Znamená to, že celkový prírastok obyvateľstva predstavoval 5113 osôb (tzn. 0,95/1000 obyv.). Prirodzený aj celkový prírastok poklesol oproti roku 2012.

Štruktúra obyvateľstva podľa základných vekových skupín bola k 31.12.2013 nasledovná:

- predproduktívny vek (0-14 roční) – 829 925 obyvateľov, t.j. 15,32%
- produktívny vek (15-59 muži/54 ženy) – 3 852 888 obyvateľov, t.j. 71,14%
- poproduktívny vek (60⁺ muži/55⁺ ženy) – 733 136 obyvateľov, t.j. 13,54%.

Graf I.I.1

Počet obyvateľov v predproduktívnom veku poklesol o 1000 osôb, t.j. o 0,03% oproti predchádzajúcemu roku, počet obyvateľov v produktívnom veku klesol o 22914 osôb t.j. o 0,36%. Naopak vzostup počtu obyvateľov bol zaznamenaný v poproduktívnom veku a to o 19560 osôb, t.j. o 0,44%.

V roku 2013 bol priemerný vek obyvateľov SR 40,24 roka, čo je vzostup o 0,9 roka. U žien je to 41,15 a u mužov 37,96 rokov.

Index starnutia dosiahol v roku 2013 hodnotu 88,34 zatiaľ čo v predchádzajúcom roku mal hodnotu 85,51. U žien dosiahol index starnutia hodnotu 112,2 a u mužov 65,7. Pre porovnanie bol index starnutia v predchádzajúcom roku 109,07 u žien a 63,16 u mužov.

Počet živonarodených detí v roku 2013 bol 54986, tzn., že v porovnaní s rokom 2012 klesol o 549 detí, t.j. o 1%. Hrubá miera pôrodnosti predstavovala 10,16/1000 obyv., zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 10,13/1000 obyv.

Mŕtvonarodenosť v roku 2013 mala hodnotu 2,96/1000 narodených detí (živo aj mŕtvo). Pre porovnanie, v roku 2012 bolo 3,12 mŕtvonarodených/1 000 narodených detí (živo aj mŕtvo), teda mierne klesla.

Rok 2013 priniesol mierny pokles dojčenskej úmrtnosti a to o 5%. Dojčenská úmrtnosť v roku 2013 bola 5,49/1000 novorodencov, zatiaľ čo v roku 2012 bola 5,78/1000 novorodencov.

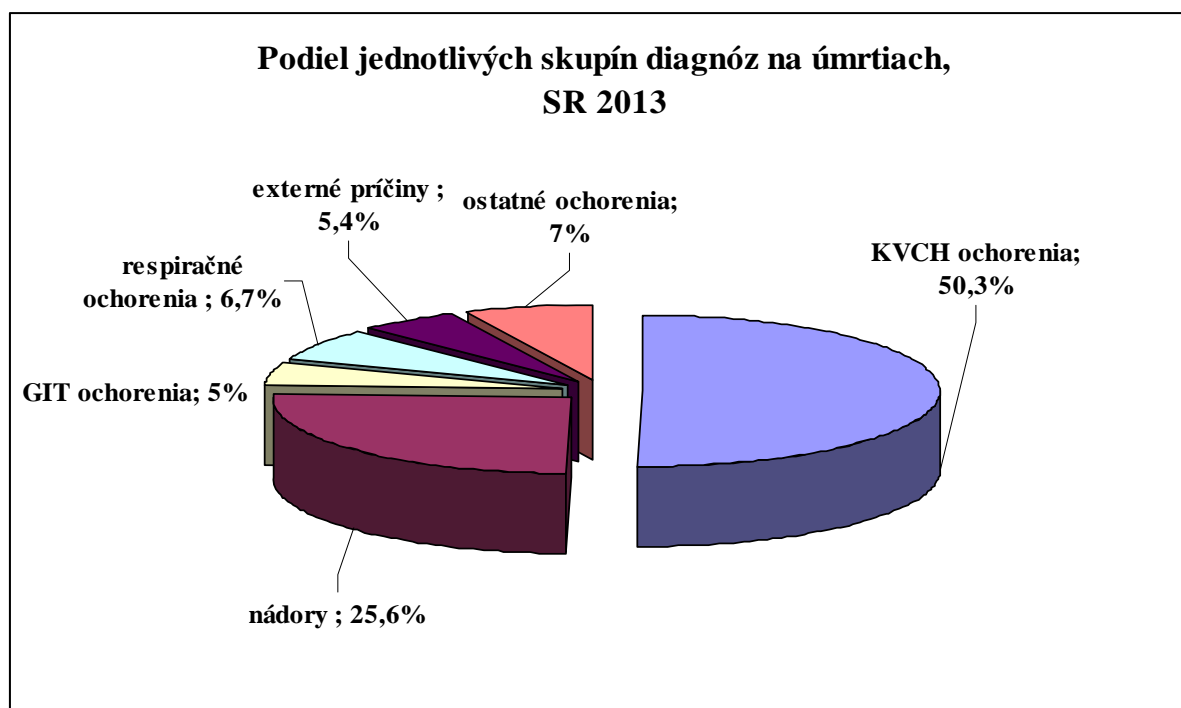
V roku 2013 zomrelo v Slovenskej republike 52089 osôb, o 348 menej ako v roku 2012. Z toho bolo 25 223 žien (48,43%) a 26 866 mužov (51,57%). Hrubá miera úmrtnosti dosiahla hodnotu 9,62/1000 obyv., zatiaľ čo v predchádzajúcom roku bola 9,70/1000 obyv.

Štruktúra zomretých podľa základných vekových skupín bola k 31.12.2013 takáto:

- predproduktívny vek (0-14 roční) – 452 obyvateľov, t.j. 0,87%
- produktívny vek (15-59 muži/54 ženy) – 13963 obyvateľov, t.j. 26,81%
- poproduktívny vek (60+ muži/55+ ženy) – 37674 obyvateľov, t.j. 72,32%.

Najčastejšou príčinou smrti boli kardiovaskulárne ochorenia, nasledujú nádory, respiračné ochorenia, ostatné ochorenia, ďalej externé príčiny (úrazy, otravy) a napokon gastrointestinálne ochorenia. Kardiovaskulárne ochorenia sa na celkovej počte zomretých podieľali 50,28% (v roku 2012-52,97%), nádory 25,64% (v roku 2012-23,26%). Zomretí na ostatné ochorenia predstavovali 7,02% (v roku 2012-6,75%). Externé príčiny (úrazy, otravy) spôsobili 5,43% úmrtí (v roku 201-5,20%). Zomretí na gastrointestinálne ochorenia tvorili 4,98% (v roku 2012-5,42%). Respiračné ochorenia sa na celkovej počte zomretých podieľali 6,650% (v roku 2012-6,40%).

Graf I.I.2

V texte boli použité:

Údaje zo Zdravotníckej ročenky okresov Banská Bystrica a Brezno za rok 2013 – spracovanej Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici, 2014 z podkladov ŠÚ SR – krajského pracoviska v Banskej Bystrici..

II. Stručná epidemiologická charakteristika výskytu nákaz v SR

Skupina alimentárnych nákaz

V roku 2014 nebolo v skupine alimentárnych ochorení zaznamenané ochorenie na brušný týfus, avšak vyskytli sa 2 prípady paratyfusu B u 0 roč. dieťaťa a u 3-ročného dievčatka.

V analyzovanom roku bolo zaznamenaných 4379 ochorení na salmonelózu, čo predstavuje chorobnosť 80,9/100 000. Výskyt je o 8,% vyšší ako v roku 2013 a o len 0 4% nižší ako 5 ročný priemer. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, ale aj epidemický. Zaznamenaných bolo 197 epidémií, z toho 85 epidémií s počtom chorých 3 a viac osôb v jednom ohnisku. V 85 tohtoročných epidémiách sa zistilo spolu 766 infikovaných osôb, čo je 17,5 % z celkového počtu 4379 hlásených salmonelových infekcií na Slovensku v roku 2014. Napriek tomu, že bolo oproti roku 2013 hlásených o 5 epidémií s počtom chorých 3 a viac osôb menej, počet chorých v epidémiách hlásených v roku 2014 predstavoval nárast o 44,8 % oproti roku 2013.

Na dyzentériu ochorelo 230 osôb, čo predstavuje chorobnosť 4,25/100 000. Výskyt je o 21,5% nižší ako v roku 2013 a o 47% nižší v porovnaní s 5 ročným priemerom. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, ale aj epidemický. Hlásené boli 2 väčšie epidémie s počtom chorých od 4 prípadov, v ktorých ochorelo 10 osôb.

V skupine iných bakteriálnych črevných infekcií sa zaznamenal výskyt 8819 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 162,83/100 000. Oproti minulému roku je to vzostup o 14,3% a oproti 5 ročnému priemeru je to vzostup o 39%. V etiológii ochorení dominoval *Campylobacter*, ktorý sa uplatnil v 6 734 prípadoch. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, ale bolo zaznamenaných aj 12 väčších epidémií, v ktorých ochorelo spolu 95 osôb. Menších epidémií bolo 102, v nich ochorelo 218 osôb.

V skupine iných bakteriálnych otráv potravinami bolo hlásených 173 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 3,19/100 000. Oproti minulému roku je to nárast o 65,3% a oproti 5 ročnému priemeru je to nárast o 105%.

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný a epidemický. Hlásené boli 2 väčšie epidémie v ktorých ochorelo 149 osôb. V priebehu roka 2014 nebolo hlásené podozrenie ani ochorenie na botulizmus.

V skupine iných protozoárnych črevných infekcií bolo hlásených 200 ochorení (chor. 3,69/100 000), čo je o 10,3% menej ako v roku 2013. Charakter výskytu bol sporadický.

U hnačiek spôsobených vírusmi bolo zaznamenaných 5 493 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 101,42/100 000, čo je oproti roku 2013 vzostup o 10,2%. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný a epidemický. Hlásených bolo 37 epidémií, v ktorých ochorelo 736 osôb.

V skupine hnačiek a gastroenteritíd pravdepodobne infekčného pôvodu bolo hlásených 2 408 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 44,46/100 000. Výskyt je oproti roku 2013 o 10,8% nižší a oproti 5 ročnému priemeru je to pokles o 32%. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, ale aj epidemický. Zaznamenaných bolo 19 väčších epidémií od 4 prípadov v ktorých ochorelo 350 osôb a 4 menšie epidémie v ktorých ochorelo 8 osôb. V roku 2014 v skupine alimentárnych nákaz bolo hlásené jedno úmrtie na diagnózu Enterokolitída zapríč. *Clostridium difficile* u 77 ročnej ženy z okresu Trenčín.

Vírusové hepatitídy

V roku 2014 bolo na Slovensku zaznamenaných 1346 ochorení na všetky druhy vírusových hepatitíd, čo je vzostup o 89% roku 2013. Na celkovom počte ochorení sa v najvyššej proporcii podieľala VH-A, ktorej proporcia sa rovná 54,6%. V priebehu roka došlo k významnému vzostupu najmä u diagnózy VHA a to až o 3,6x.

Z analyzovaného počtu VH bolo 872 prípadov v akútnej forme (64,8%), čo je 1,9 násobné zvýšenie proporcie oproti roku 2013 a 474 (35,2%) vo forme chronickej, ktorej výskyt stúpol o 15%. Medzi chronickými formami dominovala VH-C – 366 prípadov, t.j. 77,2% chronických foriem VH. Vzostup výskytu bol zaznamenaný u všetkých diagnóz popisovaných v tejto skupine nákaz, s výnimkou chronickej VHB, kde došlo k poklesu o 12,4%. V roku 2014 bolo zaznamenané 1 úmrtie na VH a to konkrétne na chronickú VHC, kým v roku 2013 sa vyskytlo 5 prípadov ochorenia, ktoré končili úmrtím.

Tab. III.2.1. Prehľad o výskyte VH v roku 2014 a ich porovnanie s rokom 2013

Dg.	Celkový počet	Chorobnosť	% zo všetkých VH	Porovnanie s r. 2012
B 15	735	13,6	54,6	↑ 3,6 násobný
B 16	85	1,6	6,3	↑ o 15%
B 17..1	36	0,7	2,7	↑ 2,6 násobný
B17.2.	16	0,3	1,2	↑ o 77,8%
B 18.1	106	2,0	7,9	↓ o 12,4%
B 18.2	366	6,8	27,2	↑ o 26,2%
B 19.9	1	0,0	0	

Okrem toho bolo v tejto skupine nákaz evidovaných 449 novozistených nosičov HBsAg, čo je o 17,2% viac ako v roku 2013.

Respiračné nákazy

V priebehu roku 2014 bolo hlásených 23 092 ochorení, čo je pokles oproti r. 2013 o 10,6%

Hlásené boli tieto ochorenia :

A 37.0 - Pertussis	1 123
A 37.1 - Parapertussis	20
A 37.8 - Pertussis spôsobený iným vírusom	2
A 38 - Šarlach	221
A 46 - Erysipel	532
A 48.1- Legionelóza	15
A 15 – A 19 – TBC	336
B 00 - Herpeticko vírusová infekcia	104
B 01 - Varicelová infekcia	16 907
B 02 - Inf. spôsobená herpes zoster vírusom	3 197
B 25 – Cytomegalovírusové infekcie	7
B 27 – Mononuklóza	628

Samostatnú skupinu ochorení tvoria ochorenia na chrípku a akútne respiračné ochorenia spôsobené iným etiologickým agensom. V priebehu roku 2014 bolo v tejto skupine hlásených 2 199 863 ochorení, čo je o 15,6% viac ako predchádzajúci rok.

V skupine respiračných nákaz skončilo **úmrťm** 6 ochorení a to:

- J 10.7 - SARI 1x
- A 37 - Pertussis 1x
- A 48.1 – Legionelóza 1x
- A 15 – A 19 - TBC 3x

Neuroinfekcie

V priebehu roku 2014 bolo hlásených 394 ochorení, čo je pokles o 14,7%, išlo o tieto diagnózy:

A 39 Meningokoková meningitída	29
A 81 Creutzfeldt - Jacobova choroba	15
A 85 Iné vírusové encefalitídy nezatriedené inde	3
A 86 Nešpecifikované vírusové encefalitídy	39
A 87 Vírusová meningitída	123
B 00.3 Herpetickovírusová meningitída	8
B 00.4 Herpetickovírusová encefalitída	8
B 01.0 Varicellová meningitída	1
B 01.1 Varicellová encefalitída	2
B 02.0 Zosterová encefalitída	6
B 02.1 Zosterová meningitída	6
G 00 Bakteriálne meningitídy	97
G 03 Meningitída vyvolaná inými a nešpecifikovanými príčinami	3
G 04 Zápal mozgu a miechy	2
G 51 Paréza nervu facialis	30
G 61 ACHO	22

Úmrtie na neuroinfekcie bolo zaznamenané v 23 prípadoch a to na Meningokokovú meningitídu 4x, na Bakteriálnu meningitídu 5x a na CJCh 14x. V ostatných prípadoch skončilo ochorenie uzdravením.

Zoonózy a nákazy s prírodnou ohniskovosťou

V roku 2014 nebol hlásený žiadny prípad ochorenia na antrax, brucelózu, ornitózu, horúčku dengue, teniózu, filariózu, trichinelózu a schistosomózu.

Hlásených bolo: 7 ochorení na tularémiu, 12 ochorení na leptospirózu, 27 ochorení na listeriózu, 680 ochorení na lymeskú boreliózu, 10 ochorení na iné bakteriálne zoonózy nezatriedené inde, 1 ochorenie na Q-horúčku, 117 ochorení na kliešťovú encefalitídu, 15 ochorení na iné vírusové horúčky nezatriedené inde, 5 ochorení na maláriu, 187 ochorení na toxoplazmózu, 8 ochorení na echinokokózu a 22 ochorení na toxokarózu.

Ochorenie na besnotu u ľudí nebolo na Slovensku zaznamenané od roku 1990. V roku 2014 bolo hlásených 1010 ohrození besnotou po kontakte osôb so zvierat'om besným alebo podozrivým z besnoty. V súvislosti s ohrozením besnotou bolo očkovaných 850 osôb, z toho bolo úplne očkovaných 526 a neúplne očkovaných 58 osôb.

Hlásená bola 1 epidémia kliešťovej encefalitídy. Importovaných bolo 9 ochorení a 22 ohrození besnotou. Z ochorení bolo importované 1 ochorenie na leptospirózu, 3 ochorenia na

lymskú boreliózu a 5 ochorení na maláriu. V rámci zoonóz boli hlásené 2 úmrtia na Listériovú septikémiu a Novorodeneckú (diseminovanú) listeriózu.

Nákazy kože a slizníc

V priebehu roka 2014 bolo zo všetkých krajov SR hlásených 2109 ochorení kože a slizníc, čo je vzostup o 23,6%. V tejto skupine boli hlásené 3 ochorenia na plynovú flegmónu (A 48.0) čo je o jeden prípad viac ako v minulom roku a 2106 ochorení na svrab (B 86), čo predstavuje vzostup o 24%. V priebehu roka 2014 nebolo hlásené žiadne ochorenie na tetanus. Zaočkovanosť detskej populácie proti tetanu je na veľmi dobrej úrovni a v SR má hodnotu 96,8 %; v krajoch sa pohybuje od 95,5 % (Košický kraj) do 97,9 % (Trnavský kraj). Na celoslovenskej aj krajskej úrovni zaočkovanosť neklesla pod 95 %. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím celoslovenská zaočkovanosť klesla o 1,1 %.

Nákazy prenášané pohlavným stykom

V roku 2014 bolo vykázaných 370 prípadov syfilisu (chorobnosť 6,83/100 000). V porovnaní s rokom 2013 (300 ochorení, chorobnosť 5,54/100 000) došlo k vzostupu vo výskyte prípadov s indexom 1,2 teda o 23,3%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (342,2 ochorení) došlo k vzostupu s indexom 1,1. Infekcie zachytené v epidemiologicky najzávažnejšom štádiu včasného syfilisu tvorili 41,3% zo všetkých hlásených prípadov syfilisu. Zaznamenaný bol jeden prípad kongenitálneho syfilisu.

V skupine gonokokových pohlavne prenosných infekcií bolo vykázaných 449 prípadov (chorobnosť 8,29/100 000), čo oproti roku 2013 (344 prípadov, incidencia 6,36/100 000) predstavuje vzostup vo výskyte s indexom 1,3 t.j. o 34,4%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (224,2 ochorení) došlo k vzostupu s indexom 2,0.

V roku 2014 bolo vykázaných 1055 prípadov chlamýdiových pohlavne prenosných infekcií (chorobnosť 19,48/100 000). V porovnaní s rokom 2013 (908 prípadov, incidencia 16,78/100 000) došlo k vzostupu vo výskyte prípadov s indexom 1,2 t.j. o 16,2%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (473,8 ochorení) došlo k vzostupu s indexom 2,2. Nevyskytol sa žiadny prípad lymphogranuloma venereum.

Choroby vyvolané vírusom HIV

Pokračoval vzostupný trend vo výskyte prípadov infekcie vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti a v roku 2014 bol zaznamenaný najvyšší výskyt tejto infekcie v jednom kalendárnom roku od začiatku jej monitorovania v roku 1985. Diagnostikovaných bolo 86 nových prípadov HIV infekcie, čo predstavuje incidenciu 1,59 prípadov na 100 000 obyvateľov SR. V porovnaní s rokom 2013 (83 prípadov, incidencia 1,53/100 000 obyvateľov) došlo k vzostupu vo výskyte prípadov s indexom 1,0 teda o 3,6%. V porovnaní s päťročným priemerom (52,6 prípadov) došlo k vzostupu s indexom 1,6. V roku 2014 boli diagnostikované 4 nové prípady AIDS a zaznamenané boli 3 úmrtia pacientov s HIV infekciou bez prechodu do štádia AIDS.

Nozokomiálne nákazy

V roku 2014 bolo zo zdravotníckych zariadení v Slovenskej republike nahlásených spolu 8457 nozokomiálnych nákaz (ďalej NN), čo je nárast oproti r.2013 o 8,53 %.

Pri počte 1 141 773 hospitalizovaných pacientov (pokles o 1,30 % oproti roku 2013) predstavuje incidencia NN 0,74 % z počtu hospitalizovaných, je to ale len zlomok predpokladaného výskytu NN v zdravotníckych zariadeniach v SR, ide o pasívny zber údajov. Výraznejší posun počtu nozokomiálnych nákaz na oddeleniach alebo klinikách oproti minulému roku nebol zaznamenaný, incidencia NN sa ako najreálnejšia javí na OAİM a KAİM a to 6,75 % z počtu hospitalizovaných, pričom úroveň hlásenej služby v zdravotníckych zariadeniach v jednotlivých krajoch je evidentne rozdielna, najvýraznejšie sa hlásna služba zlepšila v Trnavskom kraji – nahlásených bolo o 44,73 % NN viac ako v roku 2013. Absolútne počty hlásených NN je možné porovnať s incidenciou, tu sa k realite najviac blížia zdravotnícke zariadenia v Bratislavskom kraji.

Importované nákazy

V roku 2014 bolo do SR importovaných 239 prenosných nákaz. Jedná sa o medziročný nárast o 6,3%. Medzi nákazami dominovali hnačkové ochorenia – 153 prípadov (82x salmonelóza, 38x kamylobakteriáza, 5x dyzentéria, 19x na rotavírusovú a norovírusovú enteritídu a 9x na hnačku a gastroenteritídu pravdepodobne infekčného pôvodu), vírusové hepatitídy – 25 prípadov (10x VHA, 3x VHE, 6x VHB, a 6x VHC) a 3 prípady nosičstva HBsAg. Ďalšie importované ochorenia: 10 prípadov pohlavných chorôb, 4 prípady malárie z Afriky, 2 prípady na bezpríznakový stav infekcie HIV z Maďarska a UK, 4 prípady pertussis z Belgicka, Grécka, Česka a Rakúska, 2 prípady lymskej choroby z Česka, 1 prípad svrabu z Holandska, 1 leptospiróza z Nigérie, 1 melidióza z Nigérie, 1 meningokoková meningitída zo Švajčiarska, 1 infekčná mononukleóza z Grécka. 1 prípad chrípky z Mexika, 21 prípadov poranení divokožijúcim alebo túlavým zvieratom - jednalo sa o ohrozenie besnotou pri pobyte v zahraničí v 13-tich krajinách, najčastejšie – 4x v Turecku a 3x v Tunisku. Z hľadiska krajín bolo najviac prípadov prenosných ochorení zavlečené z Česka – 62, Bulharska 17, Turecka 17, Chorvátska 14, Maďarska 13, Tuniska 8 a Grécka 6 prípadov.

Úmrtia

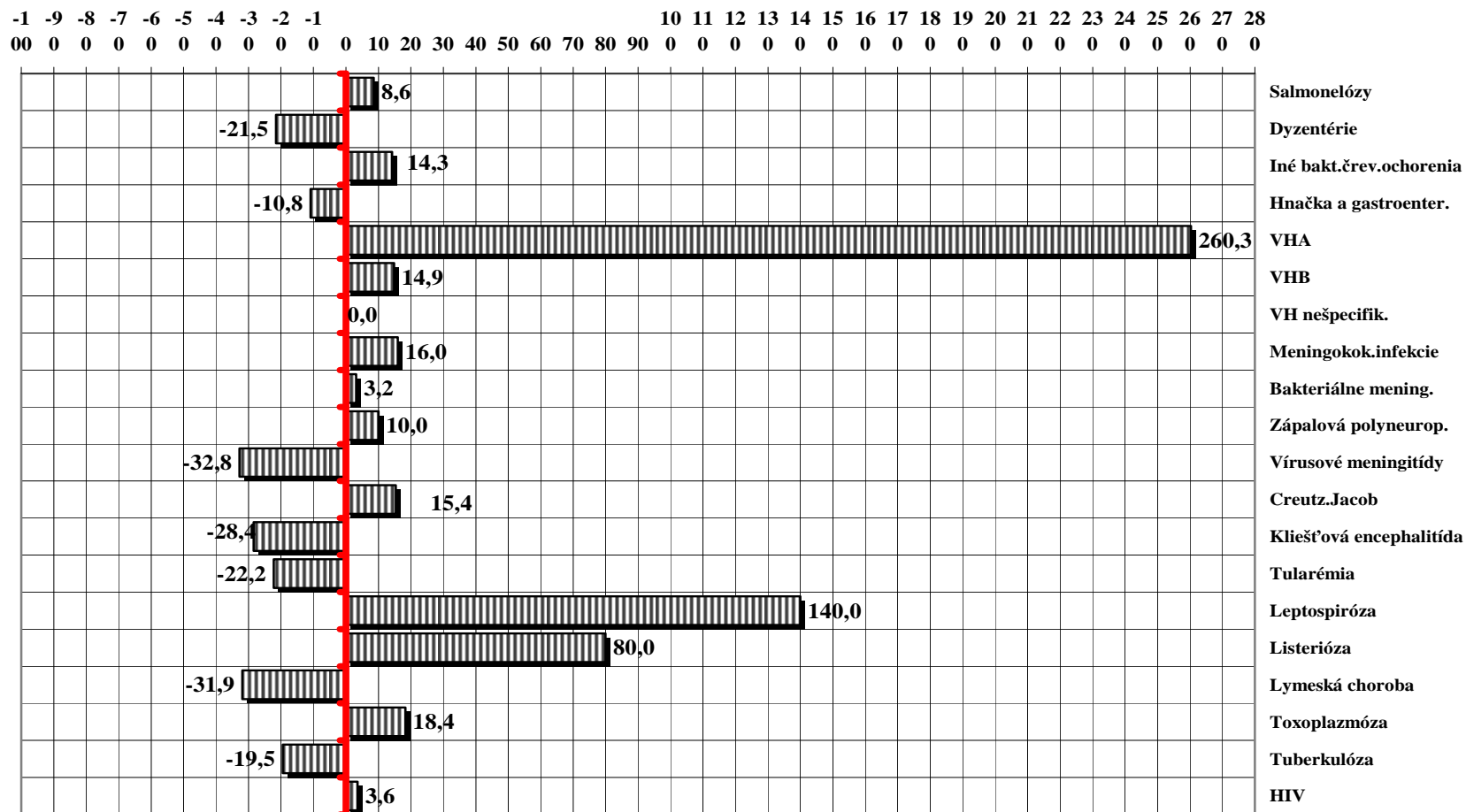
V roku 2014 bolo zaznamenaných 103 prípadov úmrtí na prenosné ochorenia, čo je o 2 prípady viac ako v roku 2013.

Úmrtia sa z hľadiska veku vyskytli 6x u 0 ročných detí (1x listerióza, 2x meningokoková meningitída, 1x pertussis, 1x pseudomonádová sepsa, 1x enterokoková sepsa), 2x u 1-ročných detí (1x TBC, 1x MM) a 1x u 2-ročného dieťaťa (bakteriálna meningitída G00.9). Ostatné úmrtia sa vyskytli nad 35 rokov veku. Priemerný vek umrelých bol 61,6 roka, minimum 36 rokov, maximum 92 rokov okrem uvedených detí. 10x zapríčinil úmrtie *Str. pneumoniae*, 14x prióny, 6x *Stafylococcus aureus*, 9x *Klebsiela*, 8x iný stafylokok, 4x iný streptokok, 1x vírus hepatitídy C, 1x vírus chrípky, 3x nešpecifikovaná septikémia, 1x *Mycobacterium*, 1x *Listeria monocytogenes*, 1x *legionela*, 2x *Neisseria meningitis*, 4x *Candida albicans*, 3x *Pseudomonas*, 1x *Clostridium perfringens*, 1x *Clostridium difficile*, 4x *E. coli*, 2x *Acinetobacter* a po jednom *Enterobacter*, iné mikroorganizmy a nešpecifikované mikroorganizmy. Všetky úmrtia sú podrobne popísané pri jednotlivých skupinách diagnóz.

Výskyt vybraných prenosných ochorení v SR v roku 2014 a porovnávacie indexy

Kód MKCH	Ochorenie	Rok	Rok	Index	Priemer	Index	Chor.	Priemer
		2014	2013	2014/13	2009/13	2014/P	2014/	chor.09-13/
		abs.	abs.	rel.	abs.	rel.	100 000	100 000
1	2	3	5	6	7	8	9	
A 01	Brušný týfus	2	0	2,00	2,8	0,71	0,04	0,05
A 02	Salmonelózy	4379	4033	1,09	4566,6	096	80,85	84,28
A 03	Bacilová dyzent.	230	293	0,78	434,2	0,53	4,25	8,01
A 04	Iné bak.črev.inf.	8819	7718	1,14	6330	1,39	162,83	116,86
A 05	Iné bak. otr. potrav.	173	265	0,65	84,2	2,05	3,19	1,55
A 05.1	Botulizmus	0	0	0,00	0,0	0,00	0,00	0,00
A 09	Hnačka a gastr.p.inf.p.	2408	2701	0,89	3566,8	0,68	44,46	65,83
B 15	Ak.hepatitída A	735	204	3,60	726,8	1,01	13,57	13,41
B 16	Ak.hepatitída B	85	74	1,15	98,6	0,86	1,57	1,82
B 17.1	Ak.hepatitída C	36	14	2,57	20,2	1,78	0,66	0,37
B 19	Nešpecifik. akútne VH	1	0	0,00	2	0,50	0,02	0,04
A 37.0	Pertussis	1123	907	1,24	891,8	1,26	20,73	16,46
A 38	Scarlatína	221	272	0,81	229,4	0,96	4,08	4,23
B 01	Varicella	16910	18386	0,92	18597,4	0,91	312,21	343,23
B 02	Herpes zoster	3197	3333	0,96	3435,4	0,93	59,03	63,40
B 05	Morbilli	0	0	0,00	0,0	0,00	0,00	0,00
B 06	Rubeola	0	0	0,00	0,0	0,00	0,00	0,00
B 26	Parotitída	1559	218	7,15	46,4	33,60	28,78	0,86
B 27	Inf. mononukl.	628	681	0,92	753,6	0,83	11,59	13,91
J 10	ARO+Chríпка		2199863		2079729			71908,48
A 39	Meningokok.inf.	29	25	1,16	35,4	0,82	0,54	0,65
G 00	Bakt. meningit.	97	94	1,03	82	1,18	1,79	1,51
G 61	Zápal.polyneurop	22	20	1,10	20,6	1,07	0,41	0,38
A 40, A 41, B37.7, P 36, O 85	Septikémie	1893	1628	1,16	1226,6	1,54	34,96	22,61
A 48.0	Plyn. flegmóna	3	2	1,5	3,2	0,94	0,06	0,06
A 86,85	Iné a nešpecif. encefal.	42	36	1,16	24,2	1,73	0,78	2,24
A 87	Vírus.meningit.	123	183	0,67	143,6	0,86	1,26	2,65
A 21	Tularémia	7	9	0,78	12,2	0,57	0,13	0,23
A 81	Creutz. Jacob	15	13	1,15	11,6	1,29	0,28	0,21
A 27	Leptospiróza	12	5	2,40	12,6	0,95	0,22	0,23
A 32 P 37.2	Listerióza	27	18	1,5	22,6	1,19	0,50	0,42
A 69.2, G 63.0, M 01.2	Lymeská choroba	680	998	0,68	915,8	0,74	12,55	16,9
A 84.1	Kliešťová encef.	116	162	0,72	107,8	1,08	2,14	1,99
B 58 P37.1	Toxoplazmóza	187	158	1,18	131,6	1,42	3,45	2,43
B 86	Scabies	2106	1704	1,24	1267	1,66	38,88	23,38
A15-19	Tuberkulóza	323	401	0,81	420,2	0,77	5,96	7,75
A51-53	Syfilis	370	300	1,2	342,2	1,1	6,83	5,95
B 24	HIV/AIDS	86	83	1,04	50,4	1,6	1,6	0,93
Z 20.3	Kontakt a ohroz. besn.	1010	888	1,14	912	1,11	18,65	16,83

**Porovnanie výskytu prenosných ochorení v SR v roku 2014 oproti roku 2013
(pokles a vzostup v %)**

Tab.6.III.2 Vývoj vybraných prenosných ochorení v Slovenskej republike za posledných 20 rokov

Ochorenie		hod - nota	R o k																				
dg	Názov		1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
S k u p i n a v y b r a n ý c h a l i m e n t á r n ý c h n á k a z																							
A01	Brušný týfus Paratýfus	abs.	6	2	3	1	1	0	1	0	1	1	1	3	1	2	2	8	3	1	0	2	
		rel.	0,11	0,04	0,06	0,02	0,02	0	0,02	0	0,02	0,02	0,02	0,02	0,06	0,02	0,04	0,04	0,15	0,06	0,02	0,00	0,04
A02	Salmonelóza	abs.	17239	17717	15176	18335	21471	18915	18143	19517	15854	14153	12667	12050	8790	9241	7335	4519	5175	4132	4973	4033	4379
		rel.	323,8	330,8	282,9	341,6	400	351,1	336,3	361,3	293,45	263,12	235,44	223,78	163,1	171,33	135,81	83,50	95,39	76,02	92,02	74,54	80,85
A03	Shigellóza	abs.	3464	1899	970	1598	1075	1150	2900	994	894	858	797	512	470	568	538	404	394	603	480	293	230
		rel.	65,1	35,5	18,1	29,7	19,9	21,3	53,8	18,4	16,55	15,95	14,81	9,51	8,72	10,53	9,96	7,46	7,26	11,09	8,88	5,42	4,25
A04	Iné bakt.črevné Infekcie	abs.	2091	2149	2400	2150	2119	2165	2399	2223	2120	1905	2816	3518	4377	4741	4314	5172	5759	5910	7091	7718	8819
		rel.	39,3	40,1	44,8	40,1	39,5	40,2	44,5	41,1	39,24	35,42	52,34	65,34	81,21	87,9	79,71	95,56	106,16	108,73	131,21	142,64	162,83
A05	Iná bakt. otravy potravinami	abs.	536	463	553	247	308	186	454	159	404	126	444	281	733	269	165	62	70	17	7	265	173
		rel.	10,1	8,6	10,3	4,6	5,8	3,5	8,4	2,9	7,48	2,34	8,25	5,22	13,6	4,99	3,05	1,15	1,29	0,31	0,13	4,9	3,19
A09	Hnačky a gastroenter.	abs.	2923	2655	2777	2661	3543	2728	2918	2624	3825	4185	3627	4439	4248	4036	4314	3487	4069	4026	3551	2701	2408
		rel.	54,9	49,6	51,8	49,6	66	50,6	54,1	48,6	70,8	77,8	67,42	82,44	78,82	74,83	79,87	64,43	75,01	74,07	65,71	49,92	44,46
S k u p i n a v í r u s o v ý c h h e p a t i t í d																							
B15	Hepatitis A	abs.	1277	1346	1012	1206	676	921	1080	742	443	753	606	528	462	384	730	1449	1453	403	125	204	735
		rel.	23,98	25,1	18,9	22,5	12,6	17,1	20	13,7	8,2	14	11,26	9,81	8,57	7,12	13,52	26,77	26,78	7,41	2,31	3,77	13,57
B16	Hepatitis B	abs.	380	338	300	260	202	208	165	148	142	140	111	124	123	103	112	140	112	93	73	74	85
		rel.	7,1	6,3	5,6	4,8	3,8	3,9	3,1	2,7	2,63	2,6	2,06	2,3	2,28	1,91	2,07	2,59	2,06	1,71	1,35	1,37	1,82
	Hepatitis C	abs.	44	26	29	38	41	35	48	72	46	38	20	25	31	38	27	14	32	21	21	14	36
		rel.	0,8	0,5	0,5	0,7	0,8	0,6	0,9	1,3	0,85	0,71	0,37	0,46	0,58	0,70	0,50	0,26	0,59	0,39	0,39	0,26	0,66
B19	VH nešpecif.	abs.	113	106	140	120	91	91	81	47	28	58	41	31	37	17	9	3	6	0	1	0	1
		rel.	2,1	2	2,6	2,2	1,7	1,7	1,5	0,9	0,52	1,08	0,76	0,57	0,68	0,32	0,17	0,06	0,11	0,0	0,02	0,00	0,04
S k u p i n a r e s p i r a č n ý c h n á k a z																							
A36	Diftéria	abs.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		rel.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,00
A37.0	Pertussis	abs.	56	10	74	55	8	108	43	3	36	47	21	17	21	21	105	288	1379	936	950	907	1123
		rel.	1,1	0,2	1,4	1	0,1	2	0,8	0,1	0,7	0,9	0,39	0,32	0,39	0,39	1,94	5,32	25,42	17,22	17,58	16,76	20,73
A38	treptokokové Infekcie	abs.	1538	1363	894	1036	1054	634	613	661	502	374	414	419	260	263	259	231	223	202	219	272	221
		rel.	28,9	25,5	16,7	19,3	19,6	11,8	11,4	12,2	9,29	6,95	7,7	7,78	4,83	4,88	4,80	4,27	4,11	3,72	4,05	5,3	4,23
B01	Varicella	abs.	28334	24453	22690	28035	24249	18190	16743	18757	19003	16065	21058	18967	14391	16906	15591	17736	19884	18691	18286	18386	16910
		rel.	532,1	456,5	423	522,4	451,8	337,6	310,3	347,2	351,74	298,66	391,41	352,23	267,04	313,44	288,67	327,70	366,53	343,88	338,36	339,80	312,21
B05	Morbilli	abs.	29	2	0	620	530	0	0	0	0	19	2	0	0	0	0	0	0	2	1	0	0
		rel.	0,5	0,04	0	11,6	9,9	0	0	0	0	0,35	0,04	0	0	0	0,0	0,0	0,00	0,04	0,02	0,00	0,00
B06	Rubeola	abs.	67	1004	218	75	37	61	11	2	7	1	3	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0

		rel.	1,3	18,7	4,1	1,4	0,7	1,1	0,2	0,04	0,13	0,02	0,06	0,02	0,04	0,04	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00
B26	Parotitis Epidemica	abs.	136	189	256	343	160	44	32	20	11	24	14	10	17	5	5	5	2	2	5	218	1559
		rel.	2,6	3,5	4,8	6,4	3,8	0,8	0,6	0,4	0,2	0,45	0,26	0,19	0,32	0,09	0,09	0,09	0,04	0,04	0,09	4,03	28,78
J10	Chřipka a akutné respir. ochor.	abs.	171114	218965	156271	252766	238985	235617	211291	211622	158562	196224	133532	134199	144628	205955	186211	239148	192645	192645	187467	219986	
J11		rel.	32000,1	40880,6	29175,8	47089,4	44522,1	43894,6	39362,9	39424,6	29539,6	36320,8	24716,5	24932	26869,7	85238,5	74506,0	81011,9	66892,3	66892,3	65895,5	75328,9	

Tab.6.III.2 Vývoj vybraných prenosných ochorení v Slovenskej republike za posledných 20 rokov - pokračovanie

Ochorenie		hod	Rok																				
dg	Názov	nota	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Neuroinfekcie																							
A39	Meningokok. Infekcia	abs.	16	27	97	131	87	74	68	69	42	49	31	45	36	37	55	45	40	26	41	25	29
		rel.	0,3	0,5	1,8	2,4	1,6	1,4	1,3	1,2	0,78	0,91	0,58	0,84	0,67	0,69	1,02	0,83	0,74	0,48	0,76	0,46	0,54
A87	Vírusová meningit.	abs.	103	91	137	116	114	109	225	152	112	106	188	127	153	108	491	123	110	128	174	183	123
		rel.	2	1,7	2,6	2,2	2,1	2	4,2	2,8	2,1	2	3,49	2,36	2,84	2,00	9,09	2,27	2,03	2,35	3,22	3,38	1,26
A85	Iné a nešpec. enc. ef.	abs.	54	20	29	10	23	30	57	31	22	27	34	38	24	25	39	28	22	20	15	36	42
A86		rel.	1	0,4	0,5	0,2	0,4	0,6	1,1	0,6	0,41	0,5	0,63	0,71	0,45	0,46	0,72	0,52	0,41	0,37	0,28	0,66	0,78
G00	Bakt. zápal mozg.plien	abs.	125	128	170	163	175	161	196	134	109	120	120	116	115	116	104	80	72	83	81	94	97
		rel.	2,4	2,4	3,2	3	3,2	3	3,6	2,5	2	2,23	2,23	2,17	2,14	2,15	1,93	1,48	1,33	1,53	1,50	1,74	1,79
G61	Zápal polyneuropat.	abs.	16	13	7	10	6	16	28	41	21	38	25	28	19	16	24	24	18	27	14	20	22
		rel.	0,3	0,2	0,1	0,2	0,1	0,3	0,5	0,7	0,43	0,71	0,46	0,52	0,35	0,30	0,44	0,44	0,33	0,5	0,26	0,37	0,41
Zoonózy a nákazy s prírodnou ohniskovosťou																							
A27	Leptospirózy	abs.	36	42	26	33	26	26	45	45	38	17	24	35	22	18	23	16	27	7	8	5	12
		rel.	0,7	0,8	0,5	0,6	0,4	0,5	0,8	0,5	0,7	0,32	0,45	0,65	0,41	0,33	0,43	0,30	0,50	0,13	0,15	0,09	0,22
A32	Listerióza	abs.	7	6	6	4	4	3	6	6	7	6	8	5	12	8	8	10	5	31	11	15	27
		rel.	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,11	0,13	0,11	0,15	0,09	0,22	0,15	0,15	0,18	0,09	0,57	0,20	0,28
A69.2	Lymeská choroba	abs.	506	602	991	777	605	600	636	675	567	726	677	843	732	708	1040	921	1054	852	754	998	680
		rel.	9,5	11,2	18,5	14,4	11,3	11,1	11,8	12,5	10,5	13,5	12,57	15,65	13,58	13,13	19,24	17,02	19,43	15,86	13,95	18,44	12,55
A78	Q horúčka	abs.	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
		rel.	0	0	0	0,02	0	0	0	0,02	0	0	0	0	0	0,02	0,0	0,0	0,00	0,0		0,00	0,02
A84.1	Stredoeuro p. kliešť.encef.	abs.	60	89	101	76	54	63	92	75	62	74	70	50	91	57	79	76	91	108	102	162	116
		rel.	1,1	1,6	1,9	1,4	1	1,2	1,7	1,4	1,15	1,38	1,3	0,93	1,69	1,06	1,46	1,40	1,68	1,99	1,89	2,99	2,14
B58	Toxoplazm	abs.	412	504	590	485	418	452	352	257	319	234	154	261	303	255	175	182	138	77	103	158	187

	óza	rel.	7,7	9,4	10,9	9	7,8	8,4	6,5	4,8	5,9	4,35	2,86	4,85	5,62	4,73	3,24	3,36	2,54	1,42	1,91	2,92	3,45
B68	Tenióza	abs.	32	24	18	24	18	13	13	6	8	4	6	2	6	1	3	2	4	3	3	6	0
		rel.	0,6	0,5	0,3	0,4	0,3	0,2	0,2	0,1	0,15	0,07	0,11	0,04	0,11	0,02	0,06	0,04	0,08	0,06	0,06	0,12	0,00
A21	Tularémia	abs.	24	151	80	28	34	37	56	22	133	26	15	23	49	11	25	22	17	5	8	9	7
		rel.	0,5	2,8	1,5	0,5	0,6	0,7	1	0,4	2,46	0,48	0,28	0,43	0,9	0,20	0,46	0,41	0,31	0,09	0,15	0,17	0,13
Z20.3	Kontakt s besnotou	abs.	2009	1626	2358	1754	1918	2160	1614	1249	1331	1369	1047	1118	865	867	1047	883	879	948	962	888	1010
		rel.	37,7	30,4	43,9	32,7	35,7	40,1	29,9	23,1	24,64	25,45	19,46	20,76	16,05	16,07	19,39	16,31	16,20	17,44	17,80	16,41	18,65
N á k a z y k o Ź e a s l i z n í c																							
A35	Tetanus	abs.	1	1	1	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0	0
		rel.	0	0,02	0,02	0	0	0	0	0	0	0,04	0	0	0	0,02	0,0	0,0	0,02	0,02	0,02	0,0	0,00
A48.0	Plyn.gangr éna	abs.	11	5	1	9	7	8	3	8	2	7	8	7	3	4	0	6	2	3	3	2	3
		rel.	0,2	0,1	0,02	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	0,04	0,13	0,15	0,13	0,06	0,07	0,0	0,11	0,04	0,06	0,06	0,04	0,06
B86	Svrab	abs.	8346	6967	5286	4167	4133	3395	2685	2586	1759	1381	1446	1233	1192	1145	933	962	1022	1210	1437	1704	2106
		rel.	156,7	130,1	98,6	77,6	77	63	49,8	47,9	32,6	25,67	26,88	22,9	22,14	21,23	17,27	17,77	18,84	22,26	26,59	31,49	38,88

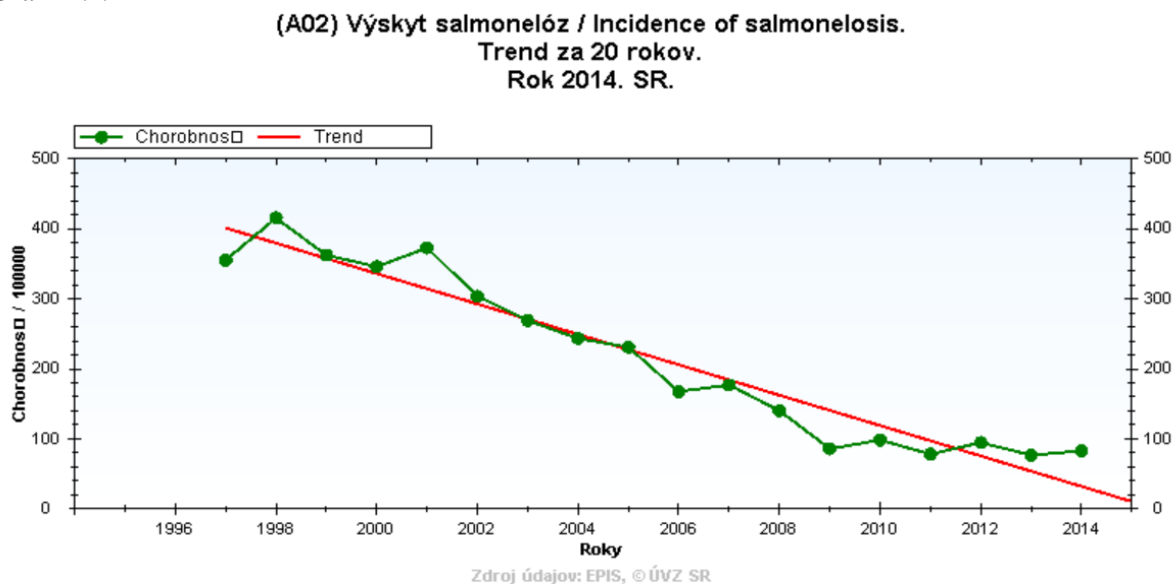
III.1.1 Brušný týfus a paratýfus – A 01 – ochorenia

V roku 2014 boli zaznamenané 2 ochorenia na paratýfus B (A012). V prvom prípade išlo o 3 mesačné dievčatko z okresu Sabinov, ktoré malo v auguste riedke žlto-zelené stolice s prítomnou krvou, zvracalo a bolo subfebrilné. Dieťa z prostredia s nízkym hygienickým štandardom. Výter z konečníka – pozitívna salmonella paratyphi B. V druhom prípade išlo o 3 ročné dievčatko z okresu Michalovce, ktoré malo v marci riedku stolicu, bolesti brucha a TT 38,7°C. V epid anamnéze dlhodobějšíe pobyty v Anglicku - hranie v piesku na pláži pri mori. Výter z konečníka – pozitívna salmonella paratyphi B.

III.1.2 Salmonelózy – A 02

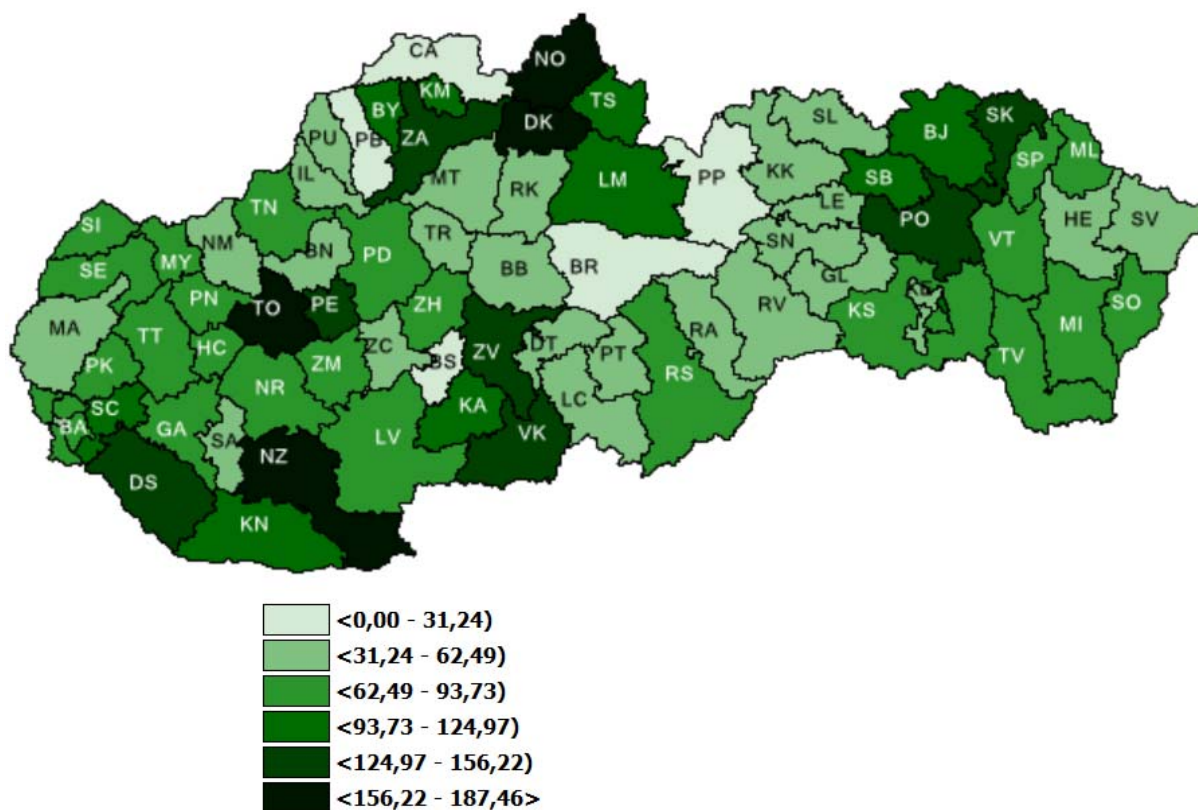
Salmonelózy patria k ochoreniam s najvyššou chorobnosťou v SR. V roku 2014 bolo na Slovensku hlásených 4 512 ochorení na salmonelózu, čo je chorobnosť 83,31/100 000 obyvateľov. Výskyt je o 9,% vyšší ako v roku 2013 a o 4% nižší ako 5 ročný priemer. Graf III.1.1. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, ale aj epidemický. Od chorých a nosičov sa izolovalo 65 sérotypov rodu Salmonella. Dominantným bol sérotyp *Salmonella enteritidis*, ktorá predstavovala 73,26 % z počtu kmeňov, u ktorých bol sérotyp určený. Ďalšími najčastejšími vyskytujúcimi sérotypmi boli *Salmonella typhimurium*, ktorá tvorila 5,79 %, *Salmonella infantis* 2,62 % a *Salmonella enterica*, ktorá predstavovala 2,35 %. Ostatné sa vyskytovali ojedinele a predstavovali obvykle len zlomok percenta z celkového počtu.

Graf III.1.1

Mapa III.1.1

Výskyt salmonelóz (A 02) v SR podľa okresov
v r. 2014

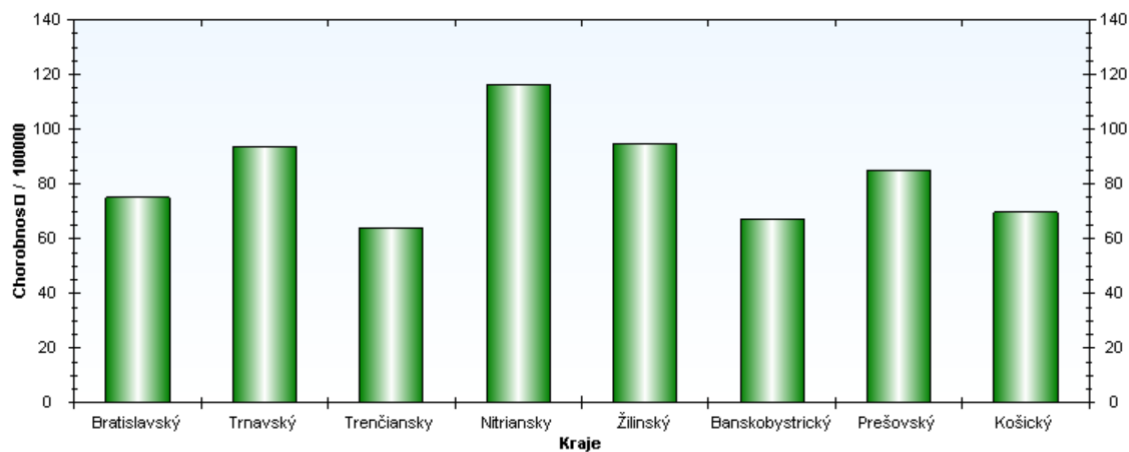

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v kraji Nitrianskom – 116,36, Žilinskom – 94,87 a v Trnavskom – 93,43. Najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji – 64,15.

Graf III. 1.2

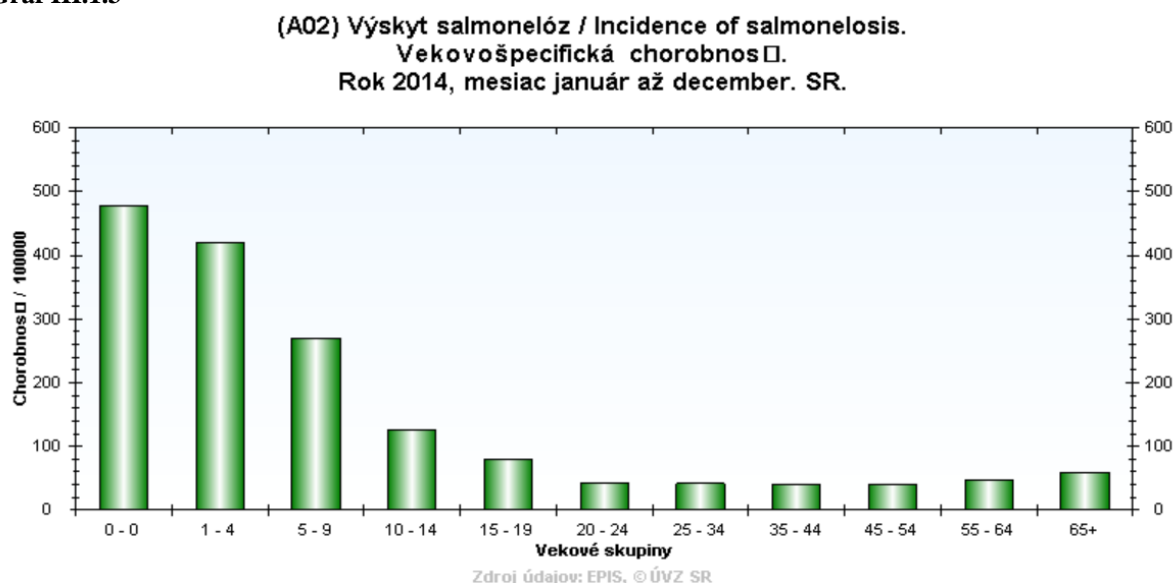
(A02) Výskyt salmonelóz / Incidence of salmonellosis.
Incidenca podľa krajov.
Rok 2014, mesiac január až december. SR.

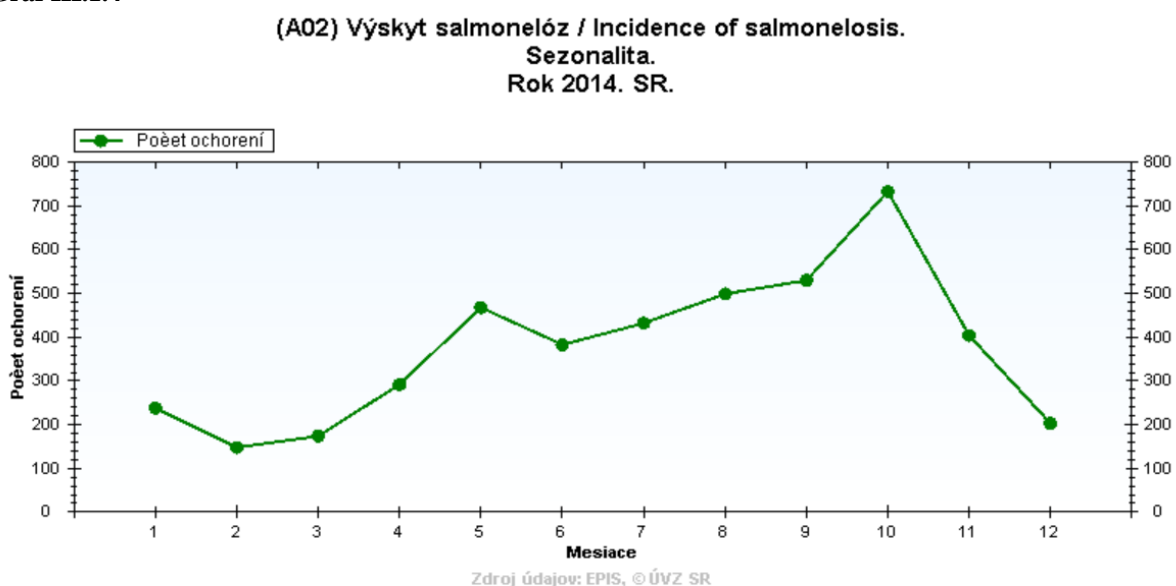
Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine, pričom vekovo špecifická chorobnosť bola najvyššia u 0 ročných detí – 476,94. Najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná u 35-54 ročných – 40,47.

Graf III.1.3

Graf III.1.4

V etiológii ochorení sa najčastejšie uplatnila *S. enteritidis* a to v 3218 prípadoch, t.j. 73,52%. V etiológii nosičstiev sa tiež najčastejšie uplatnila *S. enteritidis* a to v 86 prípadoch t.j. 64,66%.

Mimočrevná lokalizácia salmonel bola zaznamenaná v 24 prípadoch a to:

Z moču: 11x, sekret dutinový: 1x, spútum: 1x, ster z kožnej plochy/lézie: 1x, ster z rany: 5x, výter z pošvy: 2x, výter z ucha: 1x, výter zo spojivkového vaku: 1x, z hemokultúry: 13x.

Importované nákazy boli zaznamenané v 82 prípadoch – Kambodža – 1x, Ghana – 1x, Turecko – 6x, Bulharsko -6x, Rakúsko – 1x, Malajzia – 1x, Nemecko – 1x, Česko – 50x, Taliansko – 3x, Maďarsko – 4x, Rumunsko 2x, Chorvátsko – 2x, Egypt – 1x, Mexiko – 1x, Tunisko – 1x, Ukrajina – 1x.

V roku 2014 bolo na Slovensku hlásených celkovo 197 epidémií salmonelóz, z toho 85 epidémií s počtom chorých 3 a viac osôb v jednom ohnisku. V 85 tohtoročných epidémiách sa zistilo spolu 766 infikovaných osôb, čo je 17,5 % z celkového počtu 4 379 hlásených salmonelových infekcií na Slovensku v roku 2014. Napriek tomu, že bolo oproti roku 2013 hlásených o 5 epidémií s počtom chorých 3 a viac osôb menej, počet chorých v epidémiách hlásených v roku 2014 predstavoval nárast o 44,8 % oproti roku 2013. Z počtu chorých v epidémiách s 3 a viac chorými osobami bolo 108 (14,1 %) hospitalizovaných. Dominantným etiologickým agensom bola tak ako aj v predchádzajúcich rokoch *S. enteritidis*, ktorá sa potvrdila v 78 epidémiách. V dvoch epidémiách išlo o *S. wirchow*. Jednu epidémiu s 3 a viac infikovanými osobami spôsobili *S. typhimurium* a *S. bovismorbificans*. V troch epidémiách bola zistená bližšie neurčená salmonela. V jednej epidémii bol určený fagotyp *S. enteritidis* PT4 a v jednej fagotyp *S. enteritidis* PT8. V ostatných epidémiách boli 57 x atypické lytické reakcie (ALR) a 26 x fagotyp nebol špecifikovaný.

Z celkového počtu 85 epidémií s počtom 3 a viac chorých osôb v jednom ohnisku nákazy bol faktor prenosu laboratórne dokázaný v piatich epidémiách. Zo vzoriek chorých sa izolovala 109 x *S. enteritidis* (z toho 5 x fagotyp PT8) a 3 x bližšie neurčená salmonela. V ďalších epidémiách bol faktor prenosu zistený na základe epidemiologického vyšetrovania. Najčastejšími príčinami vzniku epidémií s počtom chorých osôb 3 a viac v jednom ohnisku nákazy bolo použitie kontaminovaných surovín pri príprave stravy, nedodržiavanie správnej technológie pri príprave stravy, najmä nedostatočná tepelná úprava a nedostatky pri skladovaní surovín ako aj hotových výrobkov. Najčastejším faktorom prenosu boli vajcia a výrobky z vajec. Udávané boli v 41 epidémiách (24 x vajcia domáce, 16 x vajcia z obchodnej siete a 1 x výrobky z vajec). Druhým najčastejším faktorom prenosu boli cukrárenské výrobky a sladkosti, ktoré sa uplatnili v 6 epidémiách. Lahôdkárske výrobky boli faktorom prenosu v 4 epidémiách. Ďalšími faktormi prenosu boli mäso a mäsové výrobky (3 x mäsové výrobky, 2 x kuracie mäso a 1 x bravčové mäso), mliečne výrobky a syry (2 x mliečne výrobky, 2 x syry). Kontaminovaná zmiešaná strava bola zistená ako faktor prenosu ochorenia v siedmich epidémiách, kontaminované potraviny v troch epidémiách a kontaminované prostredie v jednej epidémii. V 13 epidémiách sa faktor prenosu ochorenia nepodarilo zistiť.

Z hľadiska miesta vzniku nákazy najviac epidémií s počtom infikovaných 3 a viac osôb v jednom ohnisku bolo rodinných - 70 epidémií s počtom chorých 314, v dvoch najväčších ochorelo 11 osôb. V kolektívnych zariadeniach bolo evidovaných osem epidémií s 253 chorými osobami - 3 x sociálne zariadenia (192 chorých), 4 x školské zariadenia (54 chorých) a 1 x zariadenie pre odsúdených (7 chorých). Tri epidémie boli zaznamenané v stravovacích zariadeniach verejného typu s celkovým počtom 114 chorých - 1 x cukráreň (60 chorých), 1 x pizzeria (7 chorých) a 1 x hotel (47 chorých). Tri epidémie vznikli v závodných jedálňach (82 chorých) a jedna epidémia bola zaznamenaná v zdravotníckom zariadení (3 chorí).

V roku 2014 boli zaznamenané štyri väčšie epidémie - jedna importovaná epidémia z Českej republiky s počtom chorých 47 osôb, dve epidémie každá s počtom 60 chorých osôb a jedna epidémia s počtom chorých 164 osôb.

Najväčšiu epidémiu s počtom chorých 164 osôb hlásil Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch. Ochorenia sa vyskytli v Nových Zámkoch po konzumácii stravy od spoločnosti GASTRO DOM, ktorá je dodávateľom stravy do viacerých zariadení. Zdravotnú starostlivosť vyhládalo 114 osôb, z ktorých 17 bolo hospitalizovaných. Pravdepodobným faktorom prenosu nákazy bola konzumácia stravy - hydínový vývar s cestovinou, bravčové stehno s knedľou a medailónky z bravčovej panenky na syrovo-smotanovej omáčke s cestovinou, z ktorej bolo vydaných 593 obedov. Laboratórne vyšetrenie vzoriek stolice bolo vykonané u 93 osôb, z ktorých sa v 81 prípadoch potvrdila *S.*

enteritidis. Rovnaký pôvodca nákazy sa zistil aj vo vzorkách inkriminovanej stravy (medailónky z bravčovej panenky na syrovo-smotanovej omáčke penne). Na ďalšiu fagotypizáciu bolo zaslaných 21 kmeňov od pacientov a dva kmene zo vzoriek stravy. Fagotyp PT8 bol zistený v piatich kmeňoch od pacientov.

Z hľadiska geografickej distribúcie postihli epidémie salmonelózy s 3 a viac chorými osobami v jednom ohnisku všetky kraje Slovenska, okrem Bratislavského kraja. Najviac epidémií bolo hlásených zo Žilinského kraja (23) a Prešovského kraja (16). Ďalej nasledovali Trenčiansky kraj s počtom 12 epidémií, Košický kraj s 11 epidémiami, Nitriansky kraj s 10 epidémiami, Trnavský kraj so siedmimi epidémiami a šesť epidémií bolo zaznamenaných v Banskobystrickom kraji. Z Bratislavského kraja nebola v roku 2014 hlásená žiadna epidémia salmonelózy.

Tab.III.1.2 Epidémie salmonelóz (A 02) za rok 2014 na Slovensku (od 5 prípadov)

Názov	Okres	Dát. vznik u	Dát. ukon.	Agens	Špecif.	Poč. ch.	Poč.n os.	Poč. exp.	Miesto	Faktor	Dôkaz
1. Epidémia ODD TARCH	TV	10.02. 2014	10.02. 2014	S.Bližšie neurčená	nešpecifikované	16	0	18	pľúsne oddeľovanie NsP Trebišov a. s.	neznámy	laboratórne
2. A020 - Lesnica	SL	09.07. 2014	09.07. 2014	S.Bližšie neurčená	nešpecifikované	60	0	6	Lesnica	neznámy	
3. Seniorpark Rohovce A	DS	19.09. 2014	02.10. 2014	S.Bližšie neurčená	nešpecifikované	60	0	187	Rohovce		
4. a020 maďarsko	NO	30.08. 2014	30.08. 2014	S.Bovismorbificans	nešpecifikované	47	0	30	Gyor	zmiešaná strava	epidemiologicky
5. ŽE- r. Lakatošová	LV	03.01. 2014	04.01. 2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	26	0	6	Želiezovce	vajcia-obchodná sieť	epidemiologicky
6. ZŠ Tribečská TO	TO	15.01. 2014	17.01. 2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	20	2	495	ZŠ Tribečská ul. Topoľčany	výrobky z vajec nedost. spracované	epidemiologicky
7. A020 Hniezdne	SL	25.01. 2014	25.01. 2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	19	0	4	domácnosť	neznámy	
8. rodina Lajčiaková	TO	18.01. 2014	20.01. 2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	16	0	4	Oponice	vajcia-domáce	epidemiologicky
9. LV - r. Forgáčsová	LV	03.03. 2014	06.03. 2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	11	0	2	Levice	vajcia-obchodná sieť	epidemiologicky
10. Bory - r.Halašiová	LV	06.03. 2014	08.03. 2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	11	0	4	Bory	mäso-hydina (kuracie mäso)	epidemiologicky
11. 2014_ZH 5_A020	ZH	16.11. 2014	16.11. 2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	10	0	4	Dubček a 37/50	cukrárenské výrobky, sladkosť	epidemiologicky

											ti	
12	RODINA BUGÁN YOVÁ	KN	09.12.2014	14.12.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	10	0	9	Podbrežná 55, Dulovce	vajcia-obchodná sieť	epidemiologicky
13	Plášťovec - r.Jakab	LV	23.12.2014	24.12.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	10	0	4	Plášťovec	vajcia-domáce	epidemiologicky
14	A020-sestry	KK	19.05.2014	23.05.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	9	0	5	Kuzmányho 17, Kežmarok	neznámy	
15	Salmonely NOO UVTOS	TN	24.10.2014	27.10.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	8	1	241	NOO a UVTO S Trenčín	neznámy	
16	LV- r. Macáková	LV	28.10.2014	29.10.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	8	0	5	Levice	mäsové výrobky	epidemiologicky
17	MŠ Trstená	TS	09.10.2014	14.10.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	7	0	108	Trstená		epidemiologicky
18	Kotúček	GA	13.11.2014	13.11.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	7	0	4	Galanta	neznámy	
19	Šarovec - r.Urbánová	LV	12.11.2014	13.11.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	7	0	2	Šarovec	vajcia-domáce	epidemiologicky
20	Rodina - Puškáč	TO	17.11.2014	18.11.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	7	0	3	Solčany	výrobky z vajec nedost. spracované	epidemiologicky
21	R. Slivková a Dabin	PE	14.09.2014	16.09.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	6	0	6	Partizánske	vajcia-domáce	epidemiologicky
22	rod. Čmíková	PD	08.10.2014	12.10.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	6	0	5	Pekárska 945/14	vajcia-domáce	epidemiologicky
23	rodina Bezáková	PE	04.08.2014	06.08.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	6	0	6	Chynorany	lahôdkárske výrobky	epidemiologicky
24	rodina Cibulová	PD	06.10.2014	07.10.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	6	0	4	Handlová	vajcia-obchodná sieť	epidemiologicky
25	ZSS Clementia	TO	18.10.2014	19.10.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	6	0	170	ZSS Clementia Kovarc	mäsové výrobky	epidemiologicky
26	Rodina Krošláková	TO	21.10.2014	22.10.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	5	0	4	Nitrianska Streda	vajcia-domáce	epidemiologicky
27	Adamko	GA	25.08.2014	26.08.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	5	0	4	Galanta	cukrárenské výrobky, sladkosti	epidemiologicky

28	A020 Rod. Kaňová	NM	17.08.2014	17.08.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	5	0	4	Stará Turá, Topolecká 2130	mäso-hydina (kuracie mäso)	epidemiologicky
29	A020 Nemčík	VT	30.09.2014	01.10.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	5	0	5	Sol	zmiešaná strava	epidemiologicky
30	A020 Rod. Sokolík	TN	15.09.2014	15.09.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	5	0	2	Bobot 340	vajcia-domáce	epidemiologicky
31	A020 MATTOVA	VT	04.10.2014	07.10.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	5	0	8	Vajanského, Vranov nad Topľou	neznámy	epidemiologicky
32	A020 Rod. Baško	BN	29.09.2014	30.09.2014	S.Enteritidis	nešpecifikované	5	0	5	Veľké Chlievany	mliečne výrobky (okrem syra)	epidemiologicky

Tab.III.1.3 Prehľad sérotypov salmonelóz na Slovensku za rok 2014

Typ	OCHORENIE		VYLUČOVANIE		SPOLU		
	Freq.	Perc.	Freq.	Perc.	Freq.	Perc.	
S.Abony	2	0,05	0	0,00	2	0,04	
S.Agona	9	0,21	0	0,00	9	0,20	
S.Anatum	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Arizona	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Bareilly	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Bližšie neurčená	65	1,49	3	2,26	68	1,51	
S.Bovismorbificans	7	0,16	1	0,75	8	0,18	
S.Brandenburg	3	0,07	0	0,00	3	0,07	
S.Bredeney	2	0,05	1	0,75	3	0,07	
S.Coeln	2	0,05	0	0,00	2	0,04	
S.Coatham	2	0,05	0	0,00	2	0,04	
S.Derby	12	0,27	2	1,50	14	0,31	
S.Enterica	104	2,38	2	1,50	106	2,35	
S.Enteritidis	3218	73,52	86	64,66	3304	73,26	
S.Enteritidis	ALR	15	0,34	0	0,00	15	0,33
S.Enteritidis	PT 4	12	0,27	1	0,75	13	0,29
S.Enteritidis	PT 8	30	0,69	2	1,50	32	0,71
S.Gallinarum	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Give	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Goldcoast	2	0,05	0	0,00	2	0,04	
S.Heidelberg	2	0,05	0	0,00	2	0,04	
S.Chester	1	0,02	0	0,00	1	0,02	
S.Choleraesuis	4	0,09	0	0,00	4	0,09	
S.Indiana	6	0,14	2	1,50	8	0,18	
S.Infantis	111	2,54	7	5,26	118	2,62	
S.Java	5	0,11	0	0,00	5	0,11	
S.Kentucky	3	0,07	1	0,75	4	0,09	
S.Kottbus	1	0,02	1	0,75	2	0,04	

S.London		2	0,05	0	0,00	2	0,04
S.Mikawasima		3	0,07	0	0,00	3	0,07
S.Montevideo		7	0,16	0	0,00	7	0,16
S.Newport		10	0,23	1	0,75	11	0,24
S.Ohio		12	0,27	1	0,75	13	0,29
S.Oranienburg		2	0,05	1	0,75	3	0,07
S.Orion		0	0,00	1	0,75	1	0,02
S.Othmarschen		3	0,07	1	0,75	4	0,09
S.Paratyphi B		10	0,23	0	0,00	10	0,22
S.Penilla		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Pomona		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Poona		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Putten		3	0,07	0	0,00	3	0,07
S.Remo		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Richmond		2	0,05	0	0,00	2	0,04
S.Rubislaw		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Saintpaul		11	0,25	1	0,75	12	0,27
S.Schleissheim		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Schwarzengrund		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Skupiny B		37	0,85	4	3,01	41	0,91
S.Skupiny C		20	0,46	1	0,75	21	0,47
S.Stanley		13	0,30	0	0,00	13	0,29
S.Strathcona		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Tennessee		2	0,05	0	0,00	2	0,04
S.Thompson		3	0,07	0	0,00	3	0,07
S.Tshiongwe		1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Typhimurium		248	5,67	13	9,77	261	5,79
S.Typhimurium	DT029	1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Typhimurium	DT068	2	0,05	0	0,00	2	0,04
S.Typhimurium	U302	30	0,69	0	0,00	30	0,67
S.Typhimurium	U311	7	0,16	0	0,00	7	0,16
S.Typhimurium	DT046	1	0,02	0	0,00	1	0,02
S.Typhimurium	DT208	2	0,05	0	0,00	2	0,04
S.Typhimurium	DT012	2	0,05	0	0,00	2	0,04
S.Typhimurium	DT039	3	0,07	0	0,00	3	0,07
S.Virchow		7	0,16	0	0,00	7	0,16
S.Weltevreden		1	0,02	0	0,00	1	0,02
ZES-kult.negatívny		95	2,17	0	0,00	95	2,11
ZES-kult.nevyšetrený		206	4,71	0	0,00	206	4,57

Tab.III.1.4 Prehľad o mimočrevných izoláciách salmonel v r. 2014

	Druh materiálu	Agens
1	hemokultúra	S. Typhimurium
2	hemokultúra	S. Typhimurium
3	hemokultúra	S. Enteritidis
4	hemokultúra	S. Enteritidis
5	hemokultúra	S. Enteritidis
6	hemokultúra	S. Enteritidis
7	hemokultúra	S. Typhimurium
8	hemokultúra	S. Bližšie nešp.

9	hemokultúra	S. Enteritidis
10	hemokultúra	S. Enteritidis
11	hemokultúra	S. Enteritidis
12	hemokultúra	ZES-kult.n
13	moč	S. Virchow
14	moč	S. Enteritidis
15	moč	S. Enteritidis
16	moč	S. Enteritidis
17	moč	S. Typhimurium
18	moč	S. Enteritidis
19	moč	S. Enteritidis
20	moč	S. Enteritidis
21	moč	S. Enteritidis
22	moč	S. Enteritidis
23	moč	S. Enteritidis
24	sekrét dutinový	S. Enteritidis
25	spútum	S. Oranienburg
26	ster z kožnej plochy/lézie	S. Typhimurium
27	ster z rany	S. Typhimurium
28	ster z rany	S. Typhimurium
29	ster z rany	S. Infantis
30	ster z rany	S. Enteritidis
31	ster z rany	S. Enteritidis
32	výter z konečníka	S. Enteritidis
33	výter z pošvy	S. Infantis
34	výter z pošvy	S. Enteritidis
35	výter z ucha	S. Kentucky
36	výter zo spojivkového vaku	S. Skupiny B

Ako salmonelová septikémia bolo hlásených 13 ochorení. 3x – Prešovský kraj, 2x– Bratislavský, Trnavský, Trenčiansky, Banskobystrický kraj, 1x– Nitriansky a Košický kraj. Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 0 roční = 1, 5 – 9 = 1, 45 – 54 = 1, 55 – 64 = 1, 65+ = 9.

Ako nozokomiálna nákaza boli hlásené ochorenia pod týmito diagnózami:

Kód diagnózy	Diagnóza	Počet
A02	Vylučovanie salmonel	1
A020	Salmonelová enteritída	22
A021	Salmonelová septikémia	2
A022	Lokalizované salmonelové infekcie	1
A029	Nešpecifikované salmonelové infekcie	2

V roku 2014 bolo hlásené úmrtie na Salmonelovú septikémiu (A021) u 67 ročného muža z okresu Komárno. Polymorbídny pacient od 1.12.2014 do 8.12.2014 bol hospitalizovaný na internom oddelení (nauzea, zvracanie, hnačka, dehydrácia, bez teploty). Počas hospitalizácie bol odobratý tampón z rekta s pozitívnym výsledkom na Salmonella Typhimurium. Pre septický stav bol pacient preložený na OAIM 8.12.2014 (febrílie nad 38°C). Následne bola odobratá hemokultúra s negatívnym výsledkom. Zdravotný stav pacienta sa zhoršil, napriek resuscitácii sa nepodarilo obnoviť vitálne funkcie a pacient 10.12.2014 exitoval. Prvotná príčina smrti – A02.0 – salmonelová enteritída.

Medzinárodná spolupráca v rámci FWD (FWD - Food and Waterborne Diseases) v Slovenskej republike v roku 2014

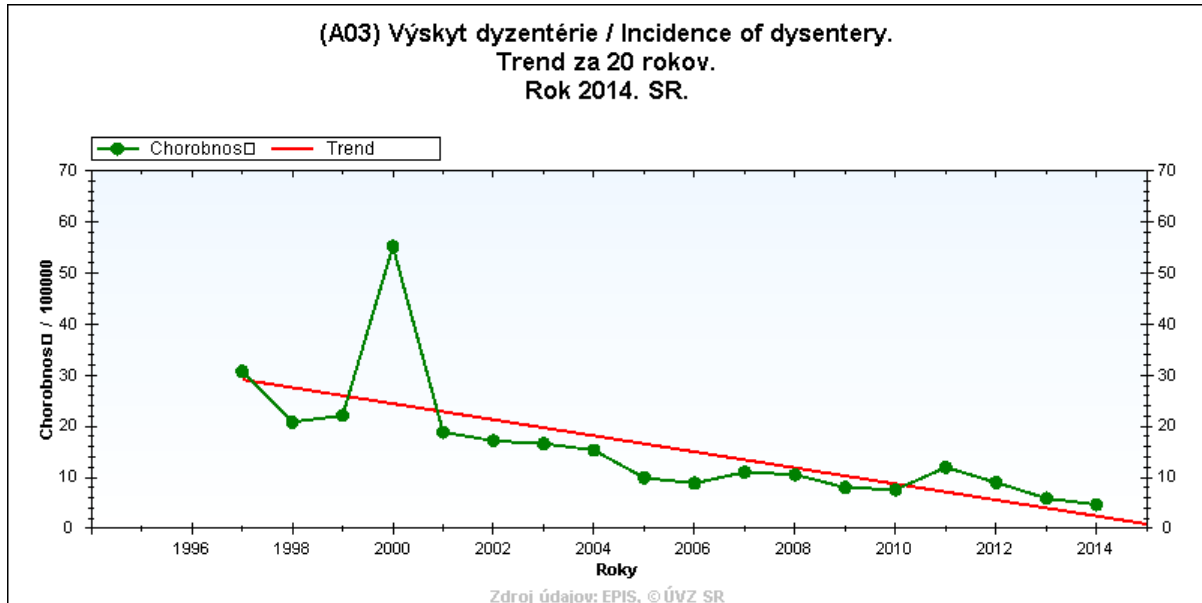
V priebehu roka 2014, tak ako v predchádzajúcich rokoch, sa zabezpečovala medzinárodná spolupráca aj v oblasti salmonelóz a iných alimentárnych infekcií. Išlo o spoluprácu s EU, WHO, EFSA a najmä s Európskym centrom pre kontrolu chorôb (ECDC) so sídlom v Štokholme. Okrem zasielania dát do TESSy (európsky surveillance systém), bolo zabezpečované plnenie úloh v rámci osobitnej európskej siete Epidemic Intelligence System pre Food and Waterborne Diseases (EPIS-FWD). Kontaktným miestom pre EPIS-FWD a pre koordináciu epidemiologickej surveillance dotknutých nákaz v SR je odbor epidemiológie ÚVZ SR. Sieť EPIS-FWD rieši vynárajúce sa hrozby prostredníctvom tzv. urgentných požiadaviek (Urgent Inquires - UI), ktoré sú rozposielané kontaktným miestam všetkých členských štátov, vrátane Slovenska. Každá UI je na našom odbore epidemiológie dôsledne riešená. Zisťuje sa, či daný patogén nevyvolal ochorenie aj u slovenskej populácie a to jednak vyhľadávaním údajov v Epidemiologickom Informačnom Systéme v SR, zisťovaním výsledkov v NRC a v iných laboratóriách.

III.1.3 Bacilová dyzentéria – A 03

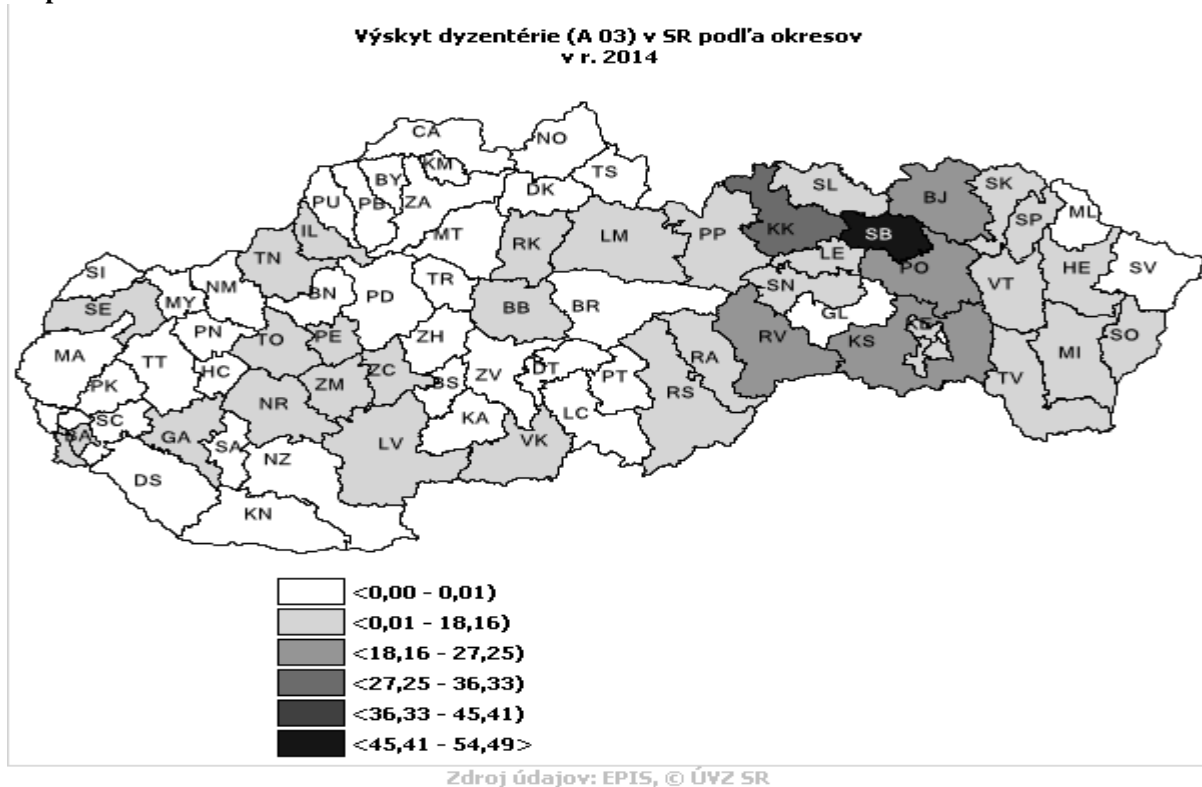
V priebehu roka 2014 bolo hlásených spolu 230 ochorení (chor. 4,25/100.000), čo je oproti roku 2013 pokles o 21,5% a oproti 5 ročnému priemeru pokles o 47 %. Ochorelo 104 mužov a 126 žien.

Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v kraji Prešovskom – 15,26. Ochorenia boli hlásené v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola u 0 ročných detí – 74,35 a 1-4 ročných detí – 40,76.

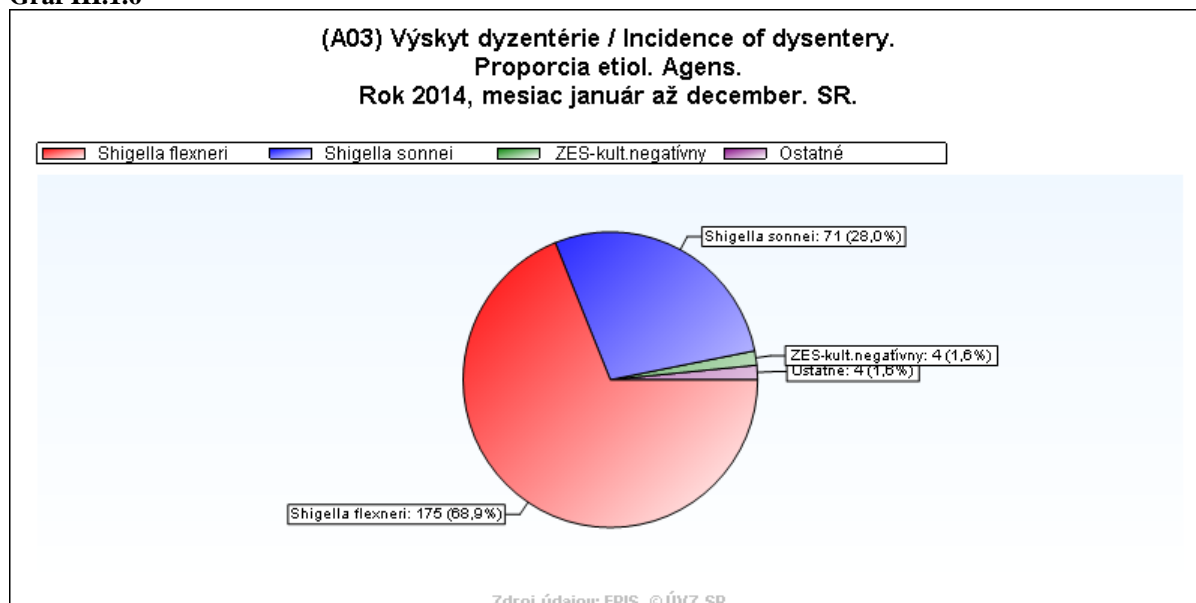
Graf III.1.5

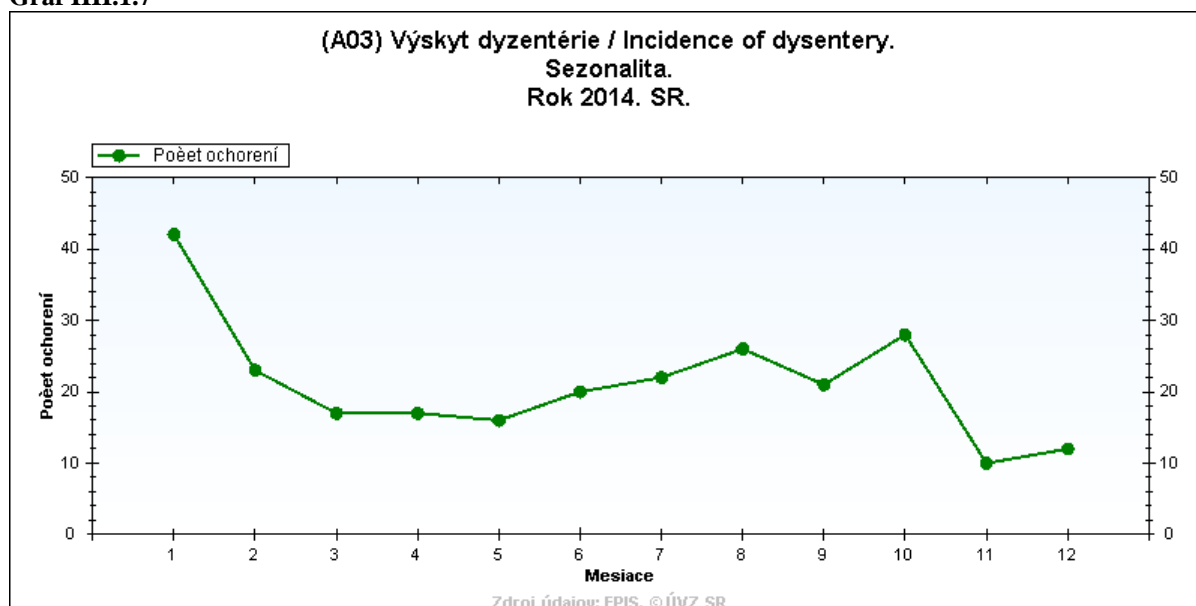
Mapa III.1.2

Graf III.1.6

Graf III.1.7

Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka, s maximom výskytu v mesiacoch – jún až október, kedy sa vyskytlo spolu 112 prípadov (t.j. 48,7%).

V etiológii sa uplatnili:

- *Sh. flexneri* – 154 x (67%)
- *Sh. iná* – 1x (0,43%)
- *Sh. sonnei* – 69x (30%)

V epidemiologickej súvislosti (kultivačne negatívnych a kultivačne nevyšetrených) bolo 6 prípadov (2,6%). Importované nákazy boli zaznamenané v 6 prípadoch (po jednom prípade z Pakistanu, z Turecka, z Izraelu, z Kambodže, z Egypta a z Nemecka).

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný ale aj epidemický. Zaznamenané boli 2 väčšie epidémie (popísané v tabuľke **Tab.III.1.1**) a 3 menšie epidémie v ktorých ochorelo 8 osôb.

Tab.III.1.1

Názov	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Agens	Poč. ch.	Poč.nos.	Poč. exp.	Faktor	Dôkaz
RV - Roštár	05.01.2014	12.01.2014	Shigella flexneri	4		17	kontakt s chorým	epidemiologicky
NR- Vráble, rod.epid.	18.01.2014	24.01.2014	Shigella flexneri	6	2	10	neznámy	

III.1.4 Iné bakteriálne črevné infekcie – A 04

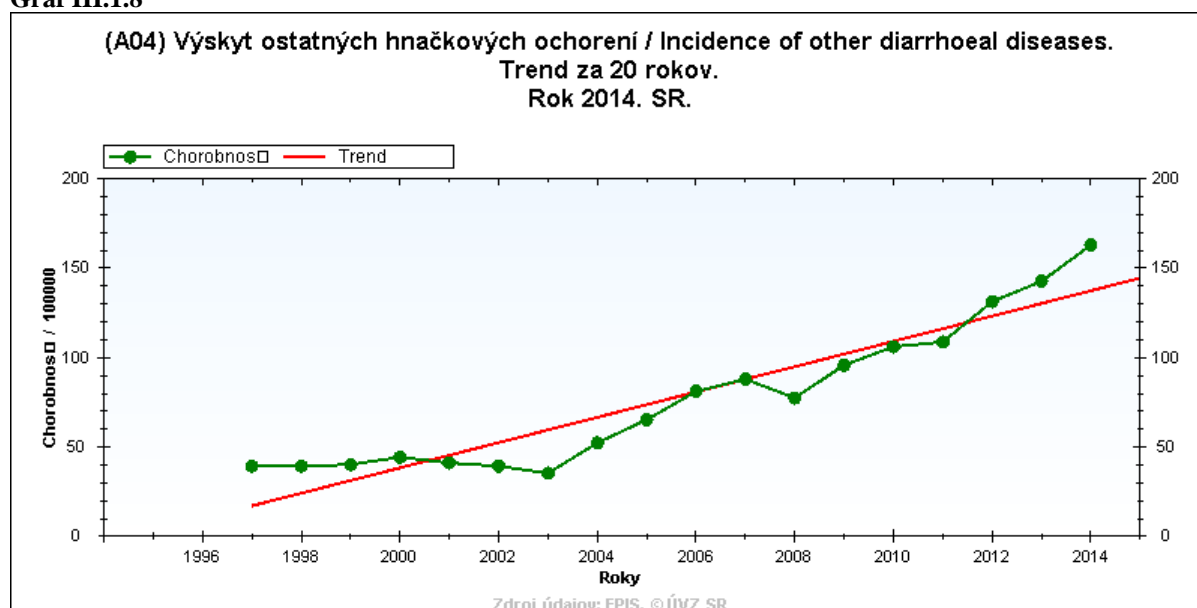
V priebehu roka 2014 bolo hlásených spolu 8819 ochorení (chor.162,83/100.000), čo je oproti roku 2013 vzostup o 14,3% a oproti 5 ročnému priemeru je to vzostup o 39%.

Ochorelo 4 569 mužov a 4 250 žien.

Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (289,30) a najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná v Banskobystrickom kraji (60,73).

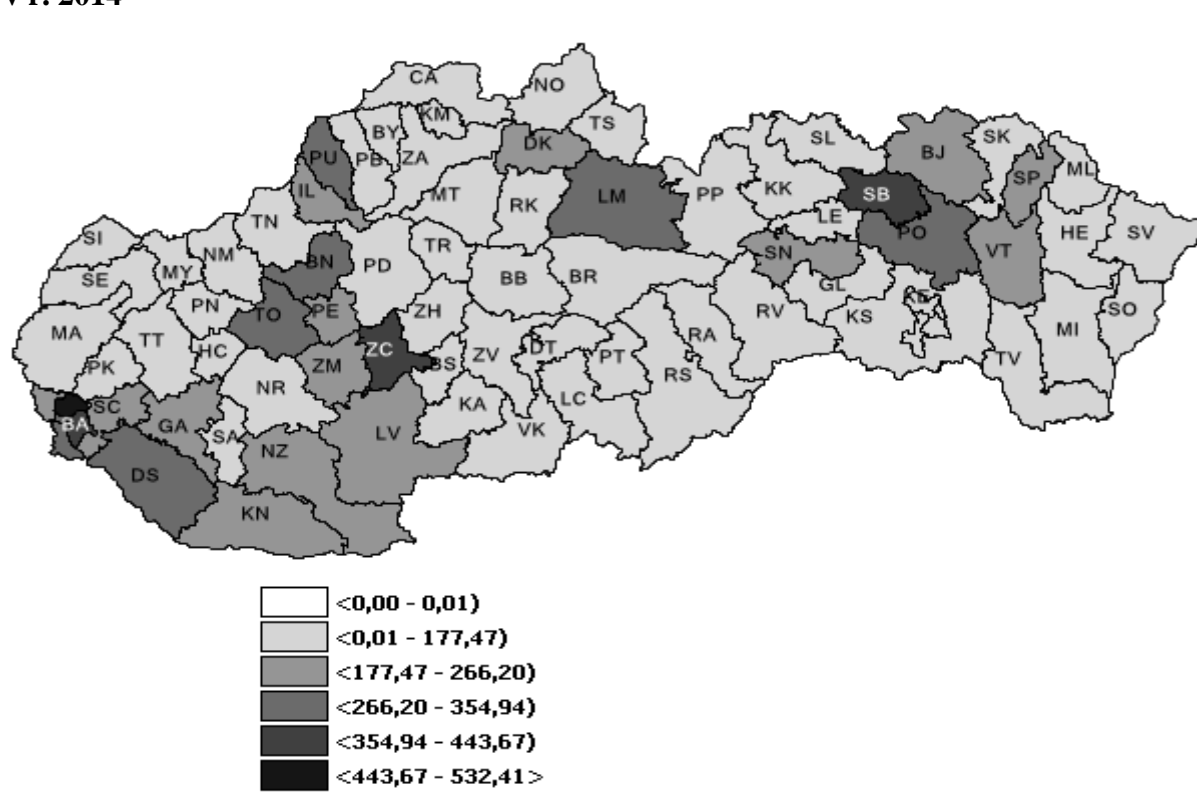
Ochorenia boli hlásené v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola u 0 ročných detí – 2096,37 a 1-4 ročných detí – 978,73.

Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka s maximom výskytu v mesiaci september (1082 prípadov). V jarných a letných mesiacoch – máj, jún, júl a august sa vyskytlo 40,3% celoročného výskytu (3 557 prípadov).

Graf III.1.8

Mapa III.1.3

Výskyt iných bakteriálnych črevných infekcií (A04) v SR podľa okresov miesta nákazy v r. 2014

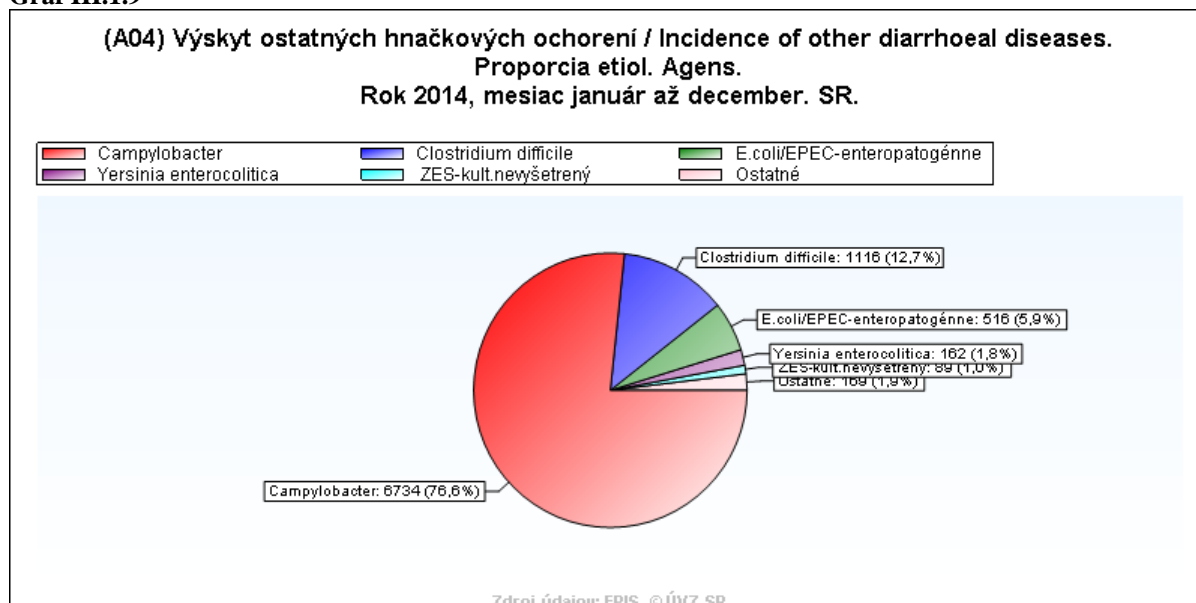
Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

V etiológii sa uplatnili:

- *Campylobacter* – 6 734
- *Citrobacter* – 25
- *Clostridium difficile* – 1 116
- *E. coli* – 530
- *Enterobacter* – 7
- *Klebsiella* – 13
- Mikroorganizmy *ine spec.* a *nešpec.* – 4
- *Proteus* – 42
- *Pseudomonas* – 21
- *Staphylococcus aureus* – 1
- *Yersinia* – 162
- *Yersinia, serovar 1* – 1
- ZES-kult. negatívny – 41
- ZES-kult. nevyšetrený - 89

V percentuálnom vyjadrení bolo *Campylobakterom* spôsobených 76,4% ochorení, *Clostridium difficile* – 12,7%, *E. coli* – 6,01% a *Yersinióz* bolo 1,8%.

Graf III.1.9

Importované bolo jedno ochorenie z Maďarska. Ako nozokomiálna nákaza bolo hlásených 889 ochorení. Charakter výskytu bol sporadický, rodinný a epidemický. Hlásených bolo 12 väčších epidémií (s počtom chorých od 4 osôb) popísané v nasledujúcej tabuľke (**Tab.III.1.3**), z ktorých 9 je popísaných v nasledujúcej kapitole (Kampylobakteriálna enteritída). V jednom prípade sa jednalo o úmrtie na Enterokolitída zapríč. Clostridium difficile u 77 ročnej ženy z okresu Trenčín. Polymorbidná žena bola prijatá na infekčné oddelenie pre početné hnačky s bolesťami brucha, dehydratáciu, pri prijímaní vysoké zápalové parametre, a známky renálneho zlyhávania pri dehydratácii a septe, na CT toxický megacolon. Napriek intenzívnej rehydratačnej a ATB liečbe zhoršovanie stavu, oligourická, somnolentná, preklad na OAIM, napojená na UPV, napriek liečbe na 2. deň hospitalizácie exitovala. Odber stolice na toxín Clostr. difficile Elisa pozit.

Tab.III.1.3

Názov	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Agens	Poč. ch.	Poč. exp.	Faktor	Dôkaz
TV – Viničky Cirkevná ŠvP	27.05.2014	28.05.2014	E.coli iné	17	47	neznámy	
KN - Zlatná na Ostrove, ZSS	01.04.2014	06.04.2014	Citrobacter	17	149	kontaminované potraviny	laboratórne a epidemiologický
TS – Trstená	24.04.2014	24.04.2014	ZES- kult.negatívny	10	10	syry	epidemiologický

Kampylobakteriálna enteritída – A 04.5

V priebehu roka 2014 bolo hlásených 6 867 ochorení (chor. 126,79/100.000), čo je oproti roku 2013 nárast o 15,2%.

Ochorelo 3 656 mužov a 3 211 žien.

Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji – 212,98. Najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná v Banskobystrickom kraji – 47,79. Ochorenia boli hlásené v každej vekovej skupine pričom najvyššia vekovo

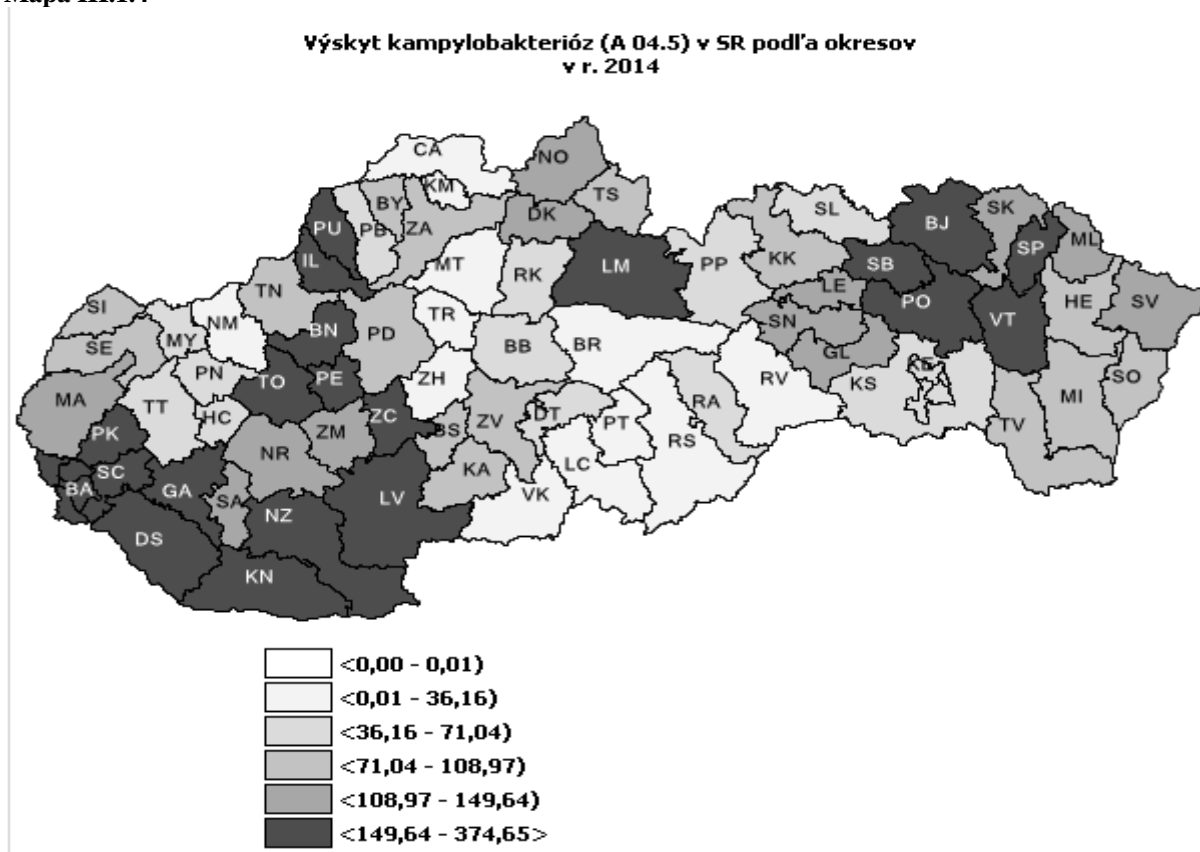
špecifická chorobnosť bola v skupine 0 ročných detí (1 425,38) a najnižšia v skupine 45 – 54 ročných (36,67).

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný aj epidemický. Väčších epidémií bolo 9 s počtom chorých 51 popísané v nasledujúcej tabuľke (**Tab.III.1.4**). Menších epidémií bolo 102 s počtom chorých 218.

Tab.III.1.4

Názov	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Agens	Poč. ch.	Poč. exp.	Faktor	Dôkaz
PO - SZŠ Prešov	30.11.2014	03.12.2014	Campylobacter	9	17	mäso-hydina (kuracie mäso)	epidemiologicky
KN - Penzión pod Hradom, Podhradie 40, Topoľčany	29.06.2014		Campylobacter	8	20	neznámy	epidemiologicky
TN- SOŠ obchodu Trenčín	24.09.2014	26.09.2014	Campylobacter	7	45	neznámy	
TV – Veľké Ozorovce Hlinné	14.07.2014	18.07.2014	Campylobacter	6	7	neznámy	epidemiologicky
DA - Seniorpark Rohovce	13.09.2014	15.09.2014	Campylobacter	5	187	neznámy	
SNV - rod.epidemia	20.07.2014	26.07.2014	Campylobacter	4	4	vajcia- obchodná sieť	epidemiologicky
NO – Námestovo rod.epidemia	17.01.2014	21.01.2014	Campylobacter	4	4	mäso-hydina (kuracie mäso)	epidemiologicky
ZC - Ostrý Grúň Ostrý Grúň	29.06.2014	29.06.2014	Campylobacter	4	4	neznámy	
DK – Dolný Kubín Osádka syr	21.05.2014	24.05.2014	Campylobacter	4	7	syry	epidemiologicky

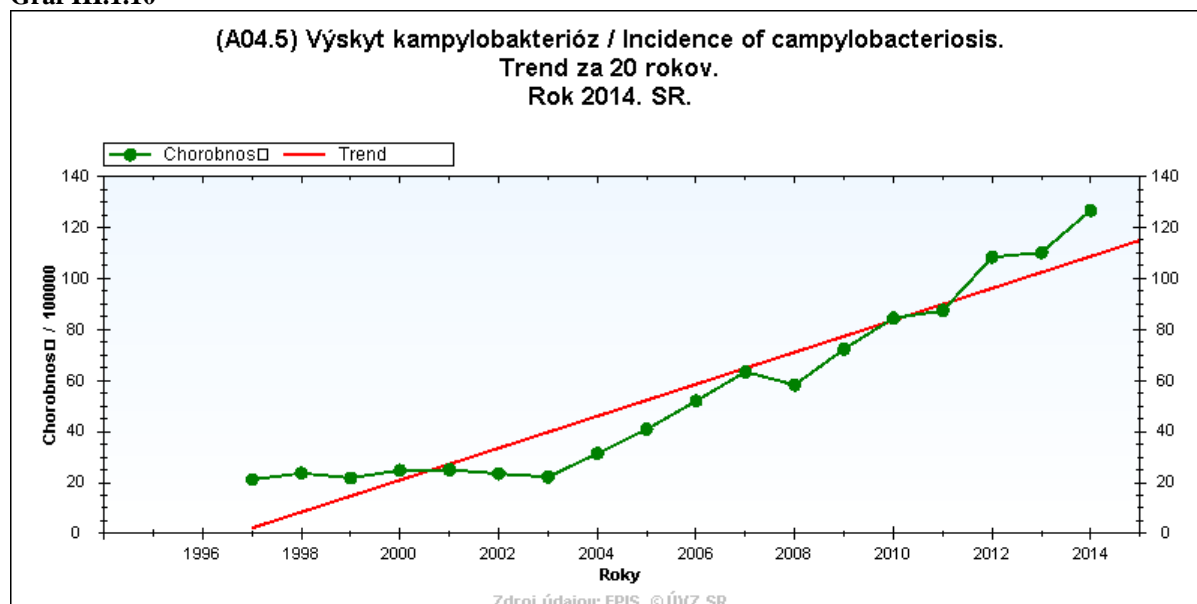
Mapa III.1.4

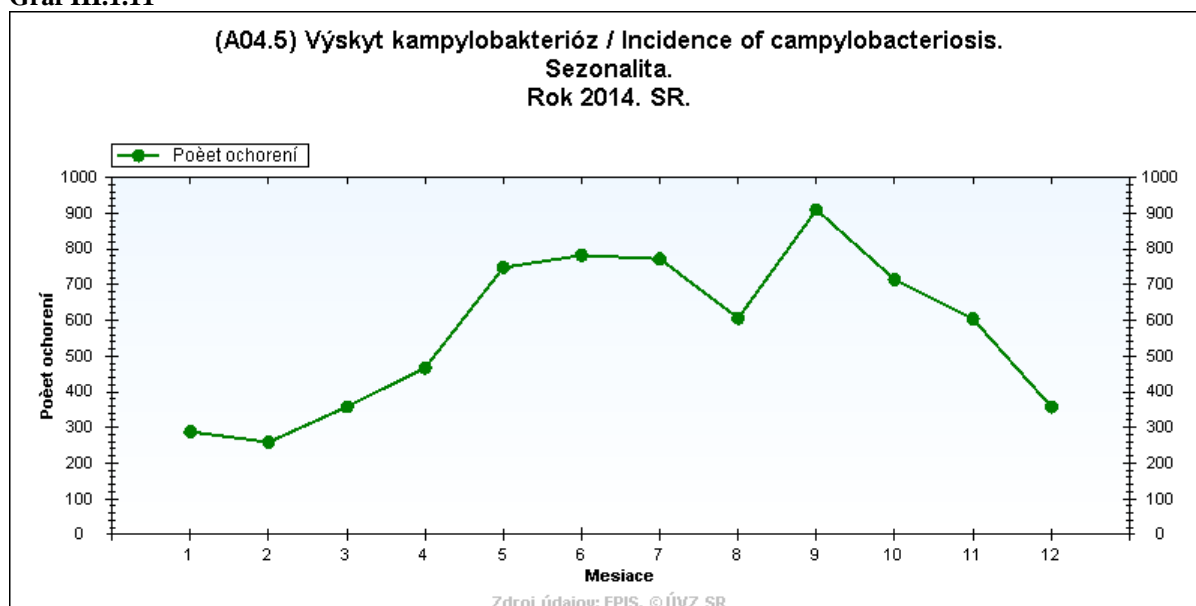
Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka s maximom výskytu v septembri – 910 prípadov.

V jarných a letných mesiacoch bol najvyšší výskyt. Od mája do októbra sa vyskytlo 4532 prípadov, čo je 66%. Importovaných bolo 38 ochorení. Po jednom prípade z Kambodže, z Bieloruska, z Talianska, z Rumunska, z Brazílie, z Egypta a z Tuniska. Po dva prípady z Indie, z Grécka, zo Španielska, z Chorvátska. Po štyri prípady z Bulharska a z Turecka. Po 5 prípadov z Česka, z Maďarska a z Poľska.

Graf III.1.10

Graf III.1.11

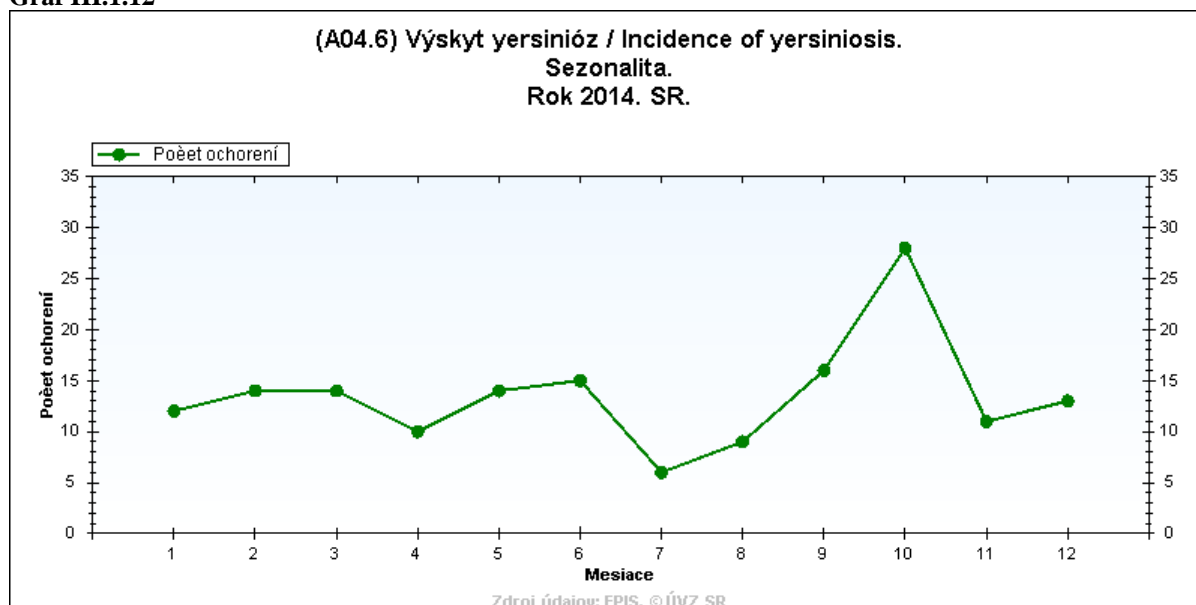
Enterocolitída zapríčinená Yersinia enterocolitica – A 04.6

V priebehu roka 2014 bolo hlásených 163 ochorení (chor. 3,01/100000), čo je o 2 ochorenia menej ako minulý rok.

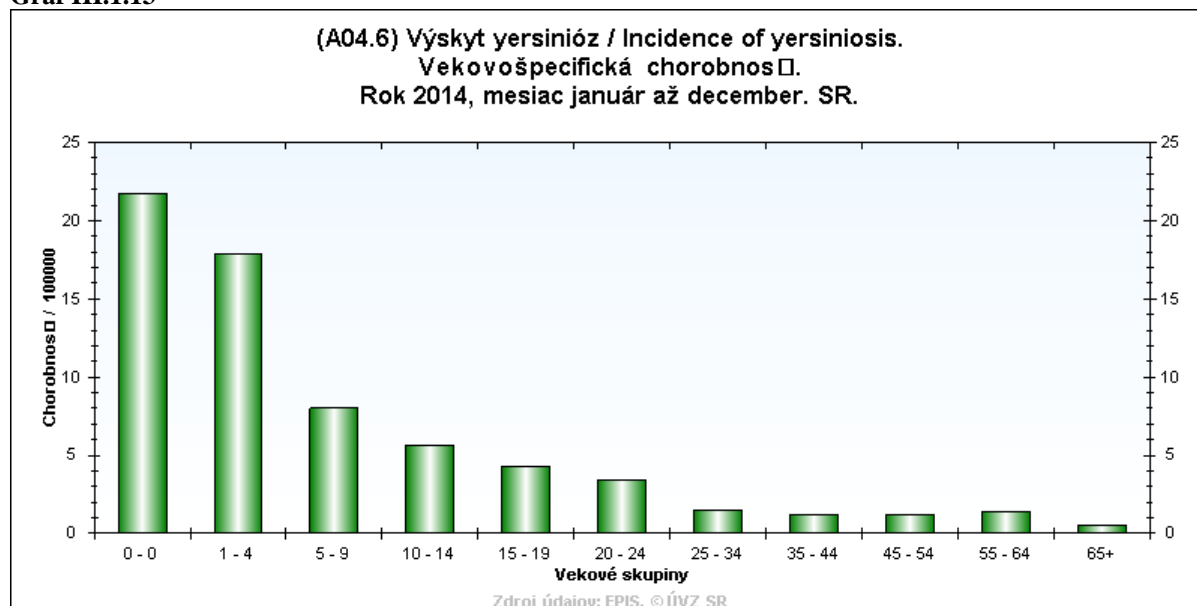
Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Nitrianskom kraji – 6,41. Najnižšia chorobnosť bola v Banskobystrickom kraji – 0,61. Najviac ochorení bolo hlásených v mesiaci október (28) (Graf III.1.12). Najvyššia chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných detí – 21,76 (Graf III.1.13).

Charakter výskytu bol sporadický a rodinný.

Graf III.1.12

Graf III.1.13

Yersiniózy mimočrevné – extraintestinálne A 28.2

V priebehu roka 2014 bolo hlásených 9 ochorení (chor. 0,17/100.000), pričom v minulom roku ochorenia hlásené neboli. Ochorelo 6 mužov a 3 ženy. Ochorenia boli hlásené z krajov: Trenčiansky – 1x, Nitriansky – 1x a Žilinský – 7x. Rozdelenie podľa vekových skupín: 10-14=1, 20-24=1, 35-44=1, 45-54=4, 55-64=1, 65+=1. Sezonalita: január – 3x, február – 1x, máj – 2x, júl – 1x, september – 1x a október – 1x. Vo všetkých prípadoch bola potvrdená *Yersinia enterocolitica*.

III.1.5 Iné bakteriálne otravy potravinami – A 05, A 05.1

V priebehu roka 2014 bolo hlásených spolu 173 ochorení (chor. 3,19/100.000), čo je oproti roku 2013 o 65,3% viac a oproti 5 ročnému priemeru je to nárast o 105 %.

Ochorelo 19 mužov a 154 žien.

Ochorenia boli hlásené z krajov: Trenčiansky – 20x, Žilinský – 152x a Prešovský – 1x. Ostatné kraja nehlásili výskyt ochorenia. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná u 15-19 ročných (41,04). Ochorenia sa nevyskytli vo vekovej skupine 0 ročných a 65 a viac ročných. Najviac ochorení (127) sme zaznamenali v novembri. **V etiológii sa uplatnili:**

- *Staphylococcus aureus* – 20x (11,6%)
- mikroorganizmy iné nešpecifikované – 129x (74,6%)

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný a epidemický.

Väčšie epidémie boli 2 s počtom chorých 149 popísané v nasledujúcej tabuľke (Tab.III.1.6). Menšie epidémie s počtom chorých 2 neboli zaznamenané.

Tab.III.1.6 Epidémie iných bakteriálnych otráv potravinami (A 05) za rok 2014 na Slovensku

Názov	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Agens	Poč. ch.	Poč. exp.	Faktor	Dôkaz
TN - Pohoda2014	10.07.2014	11.07.2014	Staphylococcus aureus	20	100	kontaminované potraviny	laboratórne a epidemiologicky
TR - Turčianske Teplice	04.11.2014	06.11.2014	mikroorganizmy iné nešpecifikované	129	438	nápoje	epidemiologicky

A 05.1 – Botulizmus

V priebehu roka 2014 nebolo hlásené ochorenie.

III.1.6 Amébová červienka – AMEBÓZA – A06

V priebehu roka 2014 boli hlásené 4 prípady ochorení (chor. 0,07/100.000), čo je o 2 prípady viac oproti roku 2013. Ochorel 1 muž a 3 ženy z Prešovského kraja. Rozdelenie podľa sezonality: marec-1x, jún-2x a december-1x. Ochorenia sa vyskytli vo vekových skupinách: 1-4=2x a 5-9=2x.

III.1.7 Iné protozoárne črevné infekcie – A 07

V priebehu roka 2014 bolo hlásených spolu 200 ochorení (chor. 3,69/100.000), čo je pokles o 10,3% oproti roku 2013.

Ochorelo 115 mužov a 85 žien.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR. Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Prešovskom kraji – 9,52 (78 ochorení).

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná u 1-4 ročných detí – 30,15 (71 prípadov).

Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka s maximom výskytu v marci – 27 prípadov a v novembri - 24 prípadov.

V etiológii sa uplatnili:

- *giardia* – 166x (3,06%)
- *cryptosporidium* – 1x (0,02%)
- *iné špecifik. protozoárne infekcie* – 33x (0,61%)

Boli zaznamenané dve importované ochorenia zo Španielska a z Mexika. Charakter výskytu bol sporadický.

III.1.7 Vírusové a iné nešpecifikované črevné infekcie – A 08

V priebehu roka 2014 bolo hlásených spolu 5 493 ochorení (chor. 101,42/100.000), čo je oproti roku 2013 vzostup o 10,2%.

Ochorelo 2 680 mužov a 2 813 žien.

Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Prešovskom kraji – 134,69 a najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná v Košickom kraji – 76,12.

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná u 0 ročných detí – 2 121,76 a 1-4 ročných detí – 974,91.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom výskytu v mesiaci január – 923 prípadov (16,8%).

V etiológii sa uplatnili:

- Rotavírusy – 3412 x (62,1%)
- Norwalk vírusy – 1527 x (27,8%)
- Adenovírusy – 434 x (7,9%)
- iné vírusové enteritídy – 9 x (0,2%)
- nešpecifikovaných vírusových črevných infekcií bolo 111x (2,02%).

Importovaných bolo 20 ochorení (8x z Chorvátska, 6x z Bulharska, 3x z Talianska, 2x z Tuniska a 1x z Turecka).

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný, ale aj epidemický. Ako nozokomiálna nákaza bolo hlásených 748 ochorení.

Zaznamenaných bolo 37 väčších epidémií s počtom prípadov od 4 do 63, v ktorých ochorelo spolu 736 osôb (t.j. 13,4%).

Tab. III.1.7 Epidémie alimentárnych vírusových ochorení (A 08) za rok 2014 na Slovensku

Názov	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Agens	Poč. ch.	Poč. exp.	Faktor	Dôkaz
KK – Stará Lesná	11.06.2014	11.06.2014	norovírus	63	132	neznámy	
TN - Geriatria FN TN	03.01.2014	23.01.2014	norovírus	50	195	neznámy	
CA - NsP Čadca ODCH	26.01.2014	07.02.2014	rotavírus	48	89	neznámy	
KN – ZSS Špitálska 1	23.01.2014	03.02.2014	norovírus	48	202	neznámy	epidemiologicky
PD - Nemocnica Handlová	27.01.2014	10.02.2014	norovírus	45	88	kontaminované prostredie	epidemiologicky
RV - ZŠ Juh RV	05.02.2014	07.02.2014	norovírus	42	400	neznámy	
PP - Hotel Satel Poprad	22.03.2014	24.03.2014	norovírus	35	265	neznámy	
KM - Škola v prírode Terchová, Ochodnica	05.05.2014	13.05.2014	vírus iný nešpecifikovaný	35	62	kontaminované ruky	epidemiologicky
KN - ZSS OAZIS Balvany	23.01.2014	01.02.2014	norovírus	31	177	neznámy	epidemiologicky
TN – FN Trenčín Geriatria	10.02.2014	01.03.2014	norovírus	24	143	neznámy	
PD - ŠvP Chvojnica, Horský hotel Magura	02.06.2014	04.06.2014	rotavírus	23	104	kontaminovaný vzduch	epidemiologicky
RK - LIKAVA_DS S	16.06.2014	03.07.2014	rotavírus	23	384	neznámy	

PD - Prievdza - Zariadenie pre seniorov	31.03.2014	04.04.2014	norovírus	23	252	kontaminovaný vzduch/aerosol	epidemiologicky
SA - MŠ Murgaša	24.03.2014	30.03.2014	rotavírus	21	56	neznámy	
SB - Lipany	15.03.2014	17.03.2014	norovírus	19	99	zmiešaná strava	epidemiologicky
LM - Interné odd. NsP	22.01.2014	28.01.2014	norovírus	19	84	kontakt s chorým	epidemiologicky
PP - Hotel Hubert Gerlachov	17.06.2014	18.06.2014	norovírus	16	49	kontaminovaný vzduch	epidemiologicky
ZV - DD a DSS Slatinka	25.01.2014	30.01.2014	norovírus	16	37	neznámy	
LM - MŠ- Palúčanská	29.03.2014	07.04.2014	rotavírus	15	46	kontaminované ruky	epidemiologicky
PP - Kúpele Horný Smokovec, s.r.o. Vysoké Tatry	09.03.2014	09.03.2014	norovírus	14	47	kontakt s chorým	laboratórne a epidemiologicky
TN - Geriatria FN Trenčín.	10.03.2014	29.03.2014	norovírus	13	143	neznámy	
PP - DSS Spišské Bystré	17.03.2014	21.03.2014	norovírus	13	55	neznámy	
TT - MŠ Malženice	05.02.2014	06.02.2014	vírus iný nešpecifikova ný	12	63	kontakt s chorým	epidemiologicky
PO - Neonatólogia PO	05.03.2014	15.04.2014	rotavírus	11	91	neznámy	
PB - CSS Pov.Bystrica	20.03.2014	27.03.2014	norovírus	11	250	neznámy	
PO Neonat.Prešov	01.08.2014	06.08.2014	rotavírus	8	116	neznámy	epidemiologicky
NR - Špecializovaná nemocnica Nitra - geriatrické odd.	05.03.2014	22.03.2014	rotavírus	7	56	kontaminované prostredie	epidemiologicky
PD - Nedožery rod.epidémia	07.03.2014	09.03.2014	norovírus	7	7	neznámy	
ZV - Interné odd. NsP Zvolen	15.02.2014	17.02.2014	norovírus	7	48	neznámy	
NR - Psychiatrická klinika FN Nitra - akútne odd. muži	08.09.2014	09.09.2014	norovírus	6	27	neznámy	
KN - Forlife Neurológia	18.01.2014	20.01.2014	vírus iný nešpecifikova ný	6	62	neznámy	epidemiologicky
NR - Psych.FN Nitra	25.06.2014	27.06.2014	rotavírus	5	40	kontaminované predmety	epidemiologicky

DS - NsPDS-ger.2014	23.01.2014	28.01.2014	rotavírus	4	61		
SN - NsP, Jánskeho 1, Spišská Nová Ves	29.06.2014	19.07.2014	norovírus	4	31	neznámy	epidemiologicky
KN - Forlife interné	11.02.2014	12.02.2014	norovírus	4	35	neznámy	epidemiologicky
VT - Hanušovce n.T.	30.10.2014	02.11.2014	adenovírus	4	4	kontakt s chorým	epidemiologicky
VT - int. odd. VNNO	05.01.2014	07.01.2014	vírus iný nešpecifikovaný	4	66	kontaminované prostredie	epidemiologicky

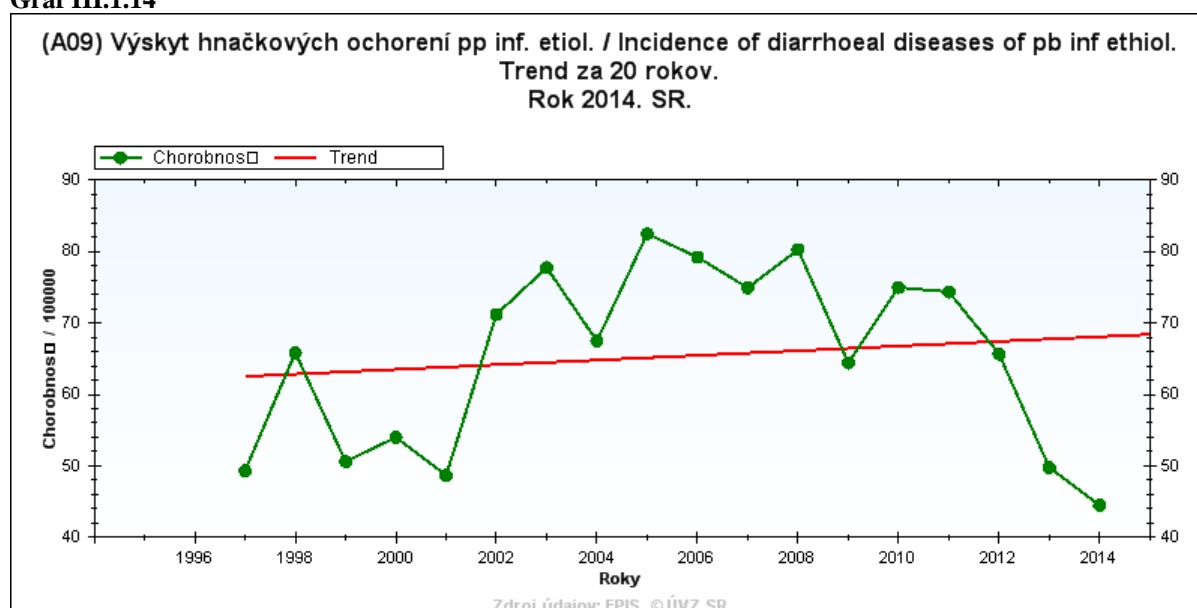
Okrem týchto epidémii sa v tejto skupine vyskytlo aj 66 menších epidémii, v ktorých ochorelo 142 osôb.

III.1.8 Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu – A 09

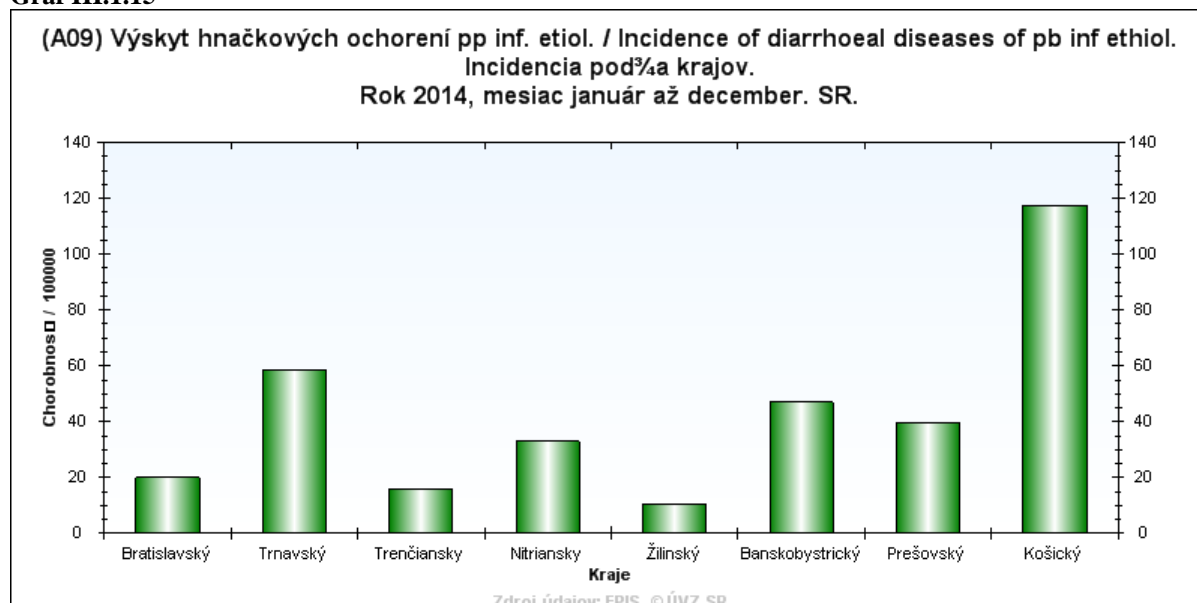
V priebehu roka 2014 bolo hlásených spolu 2 408 ochorení (chor. 44,46/100.000), čo je oproti roku 2013 pokles o 10,8% a oproti 5 ročnému priemeru pokles o 32% (**Graf III.1.14**). Ochorelo 1124 mužov a 1284 žien.

Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v kraji Košickom – 117,52 a najnižšia chorobnosť v Žilinskom kraji – 10,43 (**Graf III.1.15**).

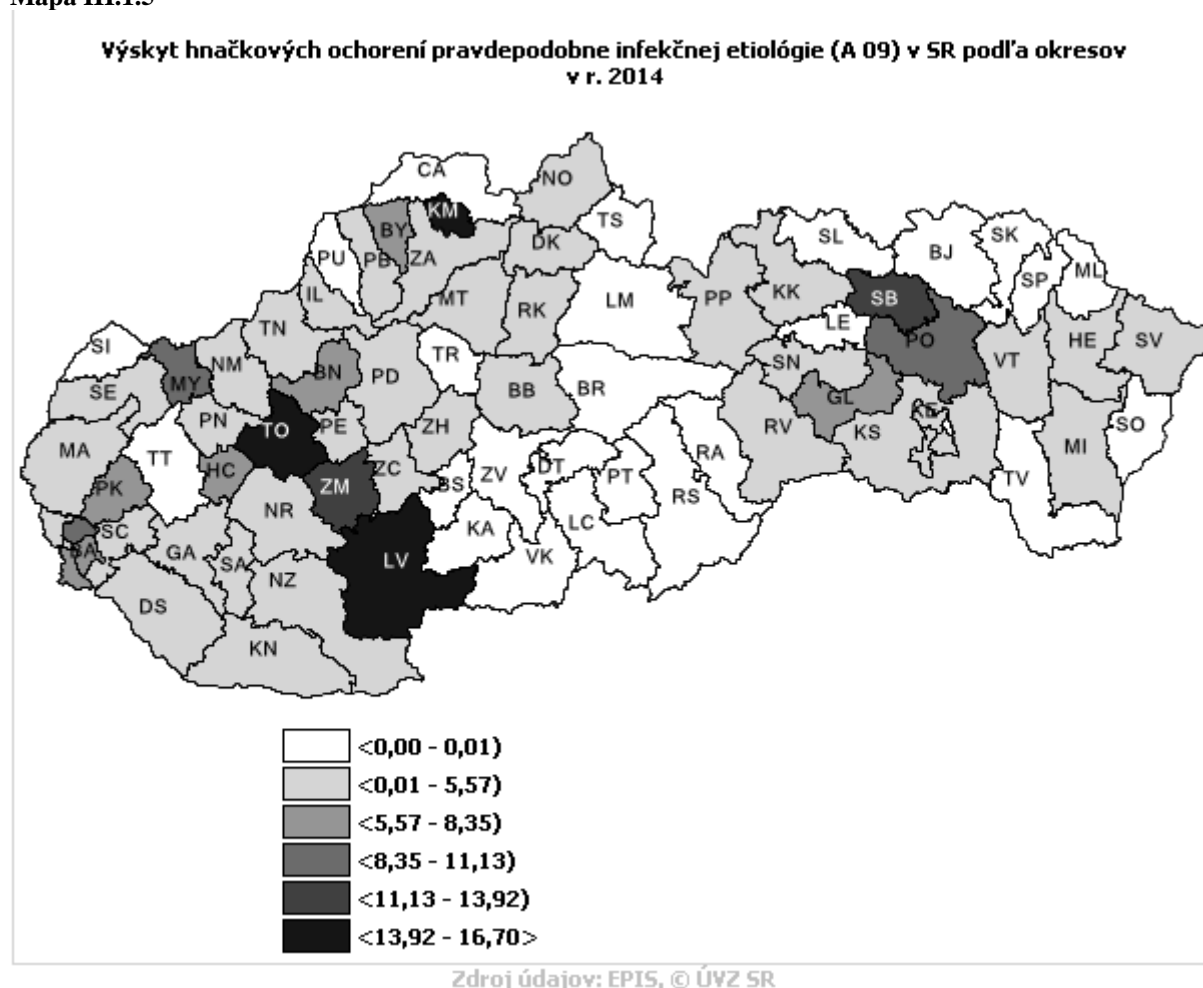
Graf III.1.14

Graf III.1.15

Mapa III.1.5

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná u 0 ročných detí – 331,86 a 1-4 ročných detí – 165,60.

Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka s maximom ochorení v mesiaci jún – 361 prípadov (15%).

Importované nákazy boli zaznamenané v 9 prípadoch (5x z Bulharska a po jednom prípade z Turecka, z Chorvátska, z Albánska a z Maďarska). Ako nozokomiálna nákaza bolo hlásených 104 prípadov.

Charakter výskytu bol sporadický, rodinný a epidemický. Zaznamenaných bolo 19 epidémií, v ktorých ochorelo spolu 350 osôb, (t.j. 14,5%). Podľa klasifikácie ECDC a EFSA sme však zaznamenali aj 4 malé epidémie vrátane rodinných výskytov po 2 prípadoch, v ktorých ochorelo celkom 8 osôb.

Tab.III.1.8 Epidémie alimentárnych ochorení pravdepodobne infekčnej etiológie (A 09) za rok 2014 v SR

Názov	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Agens	Poč. ch.	Poč. exp.	Faktor	Dôkaz
SN - EMBRACO SNV	24.06.2014	25.06.2014	kultivačne nevyšetrený	93	915	zmiešaná strava	epidemiologicky
ZV - Kúpele Sliač	08.08.2014		kultivačne negatívny	43	290	neznámy	
PD - ZpS II. Prievidza	12.04.2014	22.04.2014	kultivačne negatívny	36	249	neznámy	
HE - ZSS Slnecný Dom	22.03.2014	28.03.2014	kultivačne negatívny	30	87	kontakt s chorým	epidemiologicky
MT - Turčianska Štiavnička	16.06.2014	23.06.2014	kultivačne negatívny	22	84	neznámy	
NR – TK Polný Kesov	19.07.2014	23.07.2014	kultivačne negatívny	21	887	kontaminovaná voda	epidemiologicky
PK - PNPP Pezinok, Psych.klinika	03.02.2014	08.02.2014	kultivačne negatívny	15	52	neznámy	
KN - MŠ Nesvady	07.10.2014		kultivačne nevyšetrený	14	88	neznámy	epidemiologicky
PP - Hotel Rysy	02.06.2014	05.06.2014	kultivačne negatívny	12	90	neznámy	
PD - Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie	28.01.2014	04.02.2014	kultivačne negatívny	11	40	neznámy	
ZA - Horský hotel Hájnice, Vadičov, okres Kysucké Nové	11.06.2014	11.06.2014	kultivačne negatívny	10	12	neznámy	
PB - CSS Bystričan,Považská Bystrica	19.01.2014	19.01.2014	kultivačne negatívny	9	256	neznámy	
NR - Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie	17.01.2014	19.01.2014	kultivačne negatívny	6	55	neznámy	
LV- NsP detské odd.	14.03.2014	16.03.2014	kultivačne negatívny	5	19	neznámy	
NR - Psychiatrická klinika FN Nitra - sanatórne muži	08.07.2014	08.07.2014	kultivačne negatívny	5	12	neznámy	

TV - ZŠ Borša	25.03.2014	31.03.2014	kultivačne negatívny	5	225	kontaminované potraviny	epidemiologicky
TT - MŠ Vančurova Trnava	05.06.2014	11.06.2014	kultivačne nevyšetrený	5	47	kontakt s chorým	epidemiologicky
TR - Háj rod.epidémia	29.06.2014	30.06.2014	kultivačne negatívny	4	4	zmiešaná strava	epidemiologicky
PN - SLK Piešťany	17.04.2014	20.04.2014	kultivačne negatívny	4	500	kontakt s chorým	epidemiologicky

III.2 Skupina vírusových hepatítid

V roku 2014 bolo na Slovensku zaznamenaných 1346 ochorení na všetky druhy vírusových hepatítid, čo je vzostup o 89% roku 2013. Na celkovom počte ochorení sa v najvyššej proporcii podieľala VH-A, ktorej proporcia sa rovná 54,6%. V priebehu roka došlo k významnému vzostupu najmä u diagnózy VHA a to až o 3,6x.

Z analyzovaného počtu VH bolo 872 prípadov v akútnej forme (64,8%), čo je 1,9 násobné zvýšenie proporcie oproti roku 2013 a 474 (35,2%) vo forme chronickej, ktorej výskyt stúpol o 15%. Medzi chronickými formami dominovala VH-C – 366 prípadov, t.j. 77,2% chronických foriem VH.(Tab.III.2.1.). Vzostup výskytu bol zaznamenaný u všetkých diagnóz popisovaných v tejto skupine nákaz, s výnimkou chronickej VHB, kde došlo k poklesu o 12,4%. V roku 2014 bolo zaznamenané 1 úmrtie na VH a to konkrétne na chronickú VHC, kým v roku 2013 sa vyskytlo 5 prípadov ochorenia, ktoré končili úmrtím.

Tab. III.2.1. Prehľad o výskyte VH v roku 2014 a ich porovnanie s rokom 2013

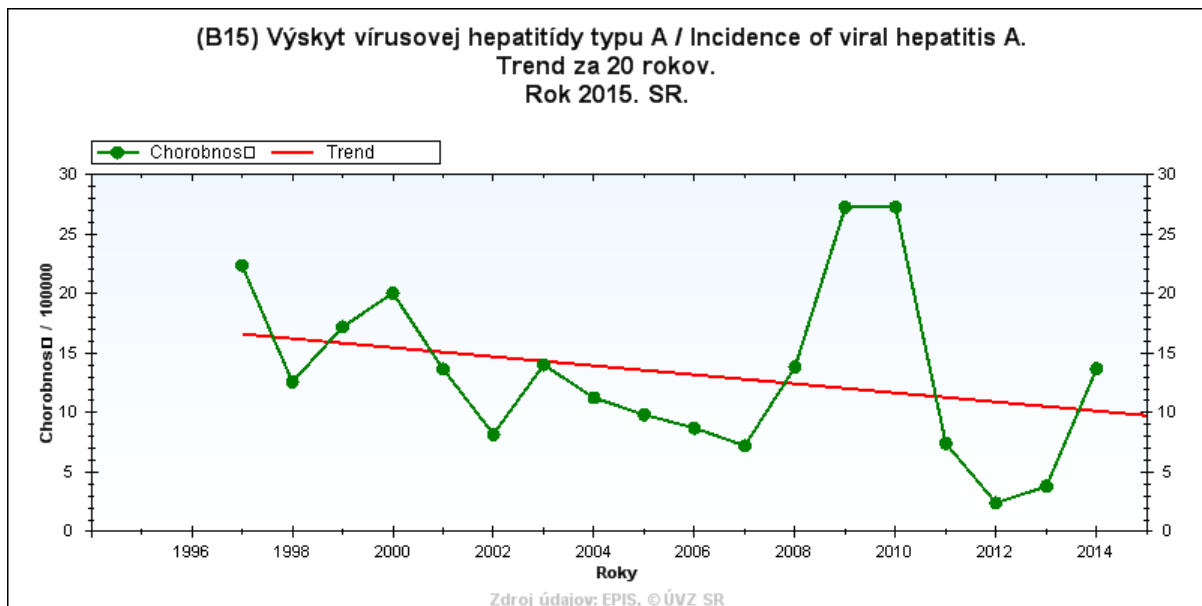
Dg.	Celkový počet	Chorobnosť	% zo všetkých VH	Porovnanie s r. 2012
B 15	735	13,6	54,6	↑ 3,6 násobný
B 16	85	1,6	6,3	↑ o 15%
B 17..1	36	0,7	2,7	↑ 2,6 násobný
B17.2.	16	0,3	1,2	↑ o 77,8%
B 18.1	106	2,0	7,9	↓ o 12,4%
B 18.2	366	6,8	27,2	↑ o 26,2%
B 19.9	1	0,0	0	

Okrem toho bolo v tejto skupine nákaz evidovaných 449 novozistených nosičov HBsAg, čo je o 17,2% viac ako v roku 2013.

III.2.1 Akútna VH-A – B 15

V roku 2014 bolo v SR hlásených 735 prípadov ochorení na VH-A (chor. 13,6/100.000), čo je 3,6 násobný vzostup oproti roku 2013 avšak len o 1% viac ako predstavuje 5 ročný priemer. Dlhodobý trend je stále klesajúci.(Graf III.2.1).

Graf III.2.1

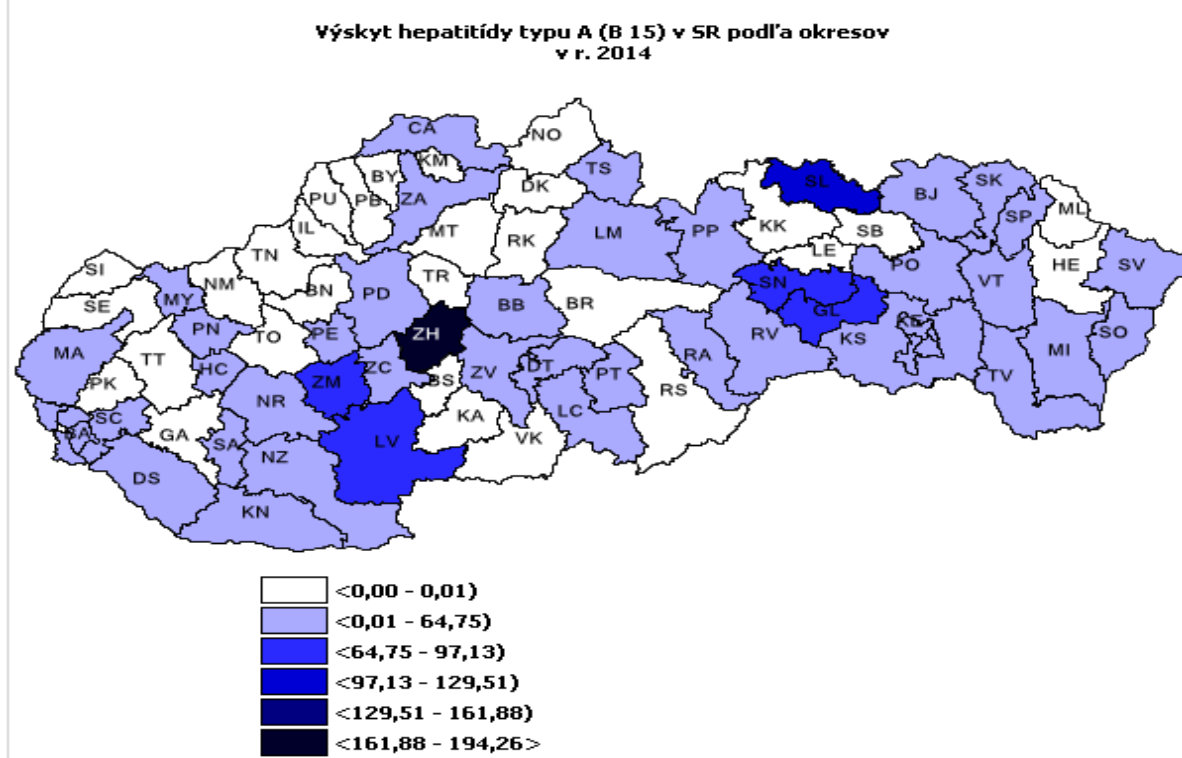

Výskyt ochorení bol zaznamenaný vo všetkých krajoch SR s významnými topologickými rozdielmi. Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v kraji Košickom - 216 prípadov, chorobnosť 27,2/100 000), ďalej v kraji Prešovskom – 204 prípadov (chor. 24,9 a v kraji Banskobystrickom 133 prípadov a chor. 20,2./100 000. V roku 2014 došlo k mimoriadnemu zvýšeniu chorobnosti v kraji Nitrianskom, kde sa v zaznamenal výskyt 133 prípadov a chorobnosť dosiahla hodnotu 19,1/100 000. V ostatných 4 krajoch sa vyskytlo od sedem do 18 prípadov ochorenia.

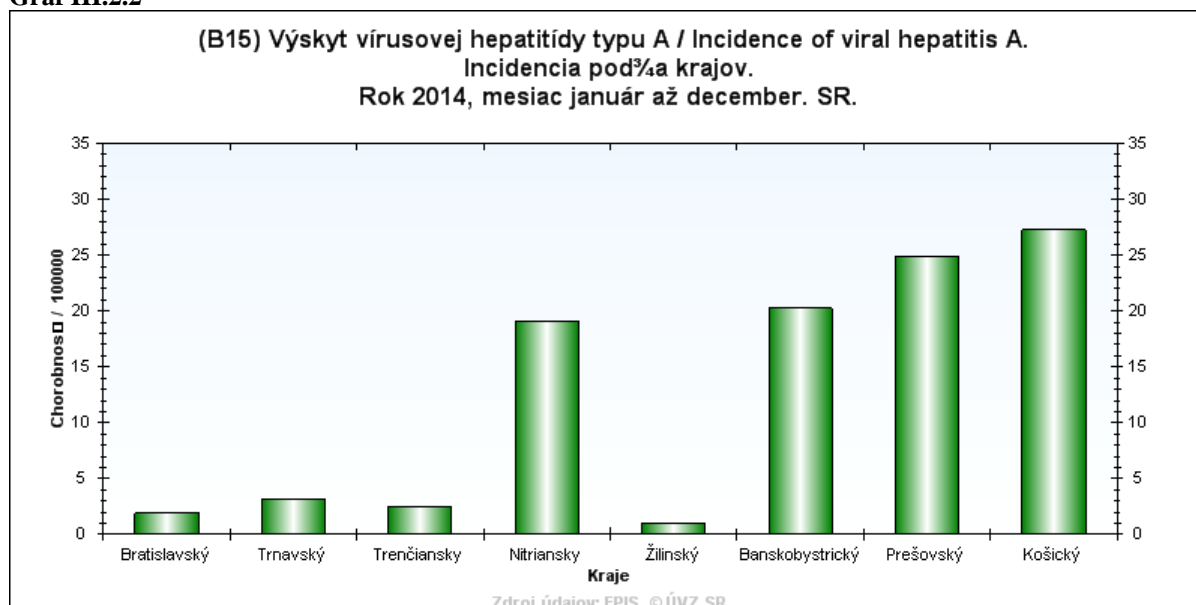
Najnižšiu chorobnosť zaznamenal kraj Žilinský - 7 pr. - chor. 1,0 a Bratislavský -12 pr.,chor.1,9. (Mapa III.2.1, Graf III.2.2).

Ochorelo 398 osôb mužského (54,2%) a 337 ženského pohlavia (45,8%).

Mapa III.2.1.

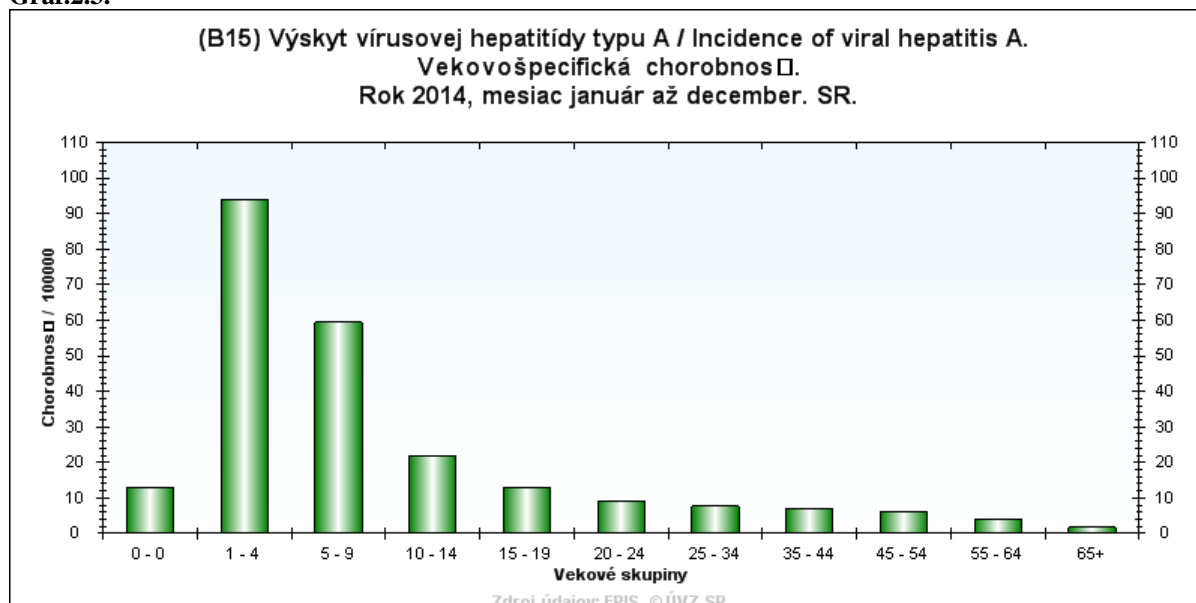
Graf III.2.2

Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť sa zaznamenala vo vekovej skupine 1-4 ročných detí – (chor. 93,8), 5-9 ročných detí (chor. 59,5) a 10-14 ročných (21,5). Ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách. 7 prípadov ochorenia sa vyskytlo aj u 0-ročných detí. (Graf III.2.3).

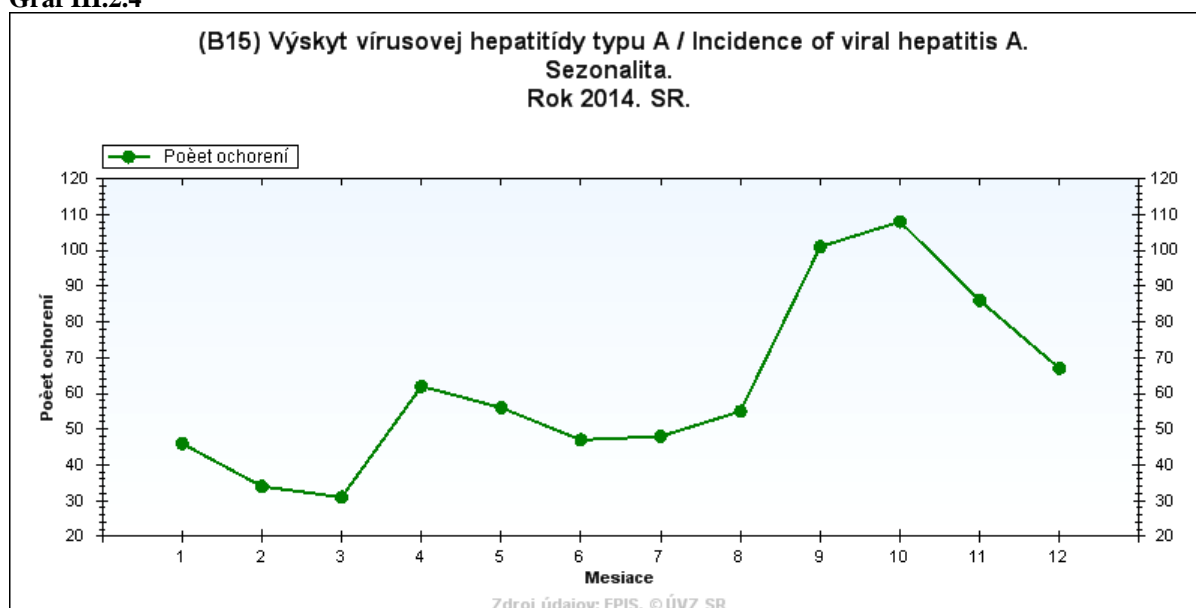
Najvyššia chorobnosť vo vekovej skupine 1-4 ročných detí napovedá, že odporúčané očkovanie 2-ročných detí žijúcich v prostredí s nízkym hygienickým štandardom sa v niektorých regiónoch využíva len ojedinele a neovplyvňuje to chorobnosť v danom regióne.

Graf.2.3.

Sezónny výskyt si zachoval typickú krivku s maximom výskytu v jesennom období s nástupom v septembri (101 pr.) a vrcholom v októbri (108 pr.) s následným poklesom do decembra (67 pr.).(Graf III.2.4).

Graf III.2.4

Zaznamenal sa aj výskyt *importovaných nákaz* a to v 10-tichh prípadoch, čo je 2,5x viac ako v roku 2013. Ochorenia boli importované z nasledovných krajín: Česko 4x a po jednom prípade zo Španielska, Filipín, Egypta, Ománu, Ruska a UK.

Rozdelenie chorých podľa *povolania* je prezentované v nasledujúcom prehľade:

- nepracujúci - dieťa – 424
- nezamestnaný – 89
- študent - 49
- dôchodca - 27

- robotník - 13
- potravinár – 3
- poľnohosp.pracovník - 1
- prac. v kolekt.zariadení - 1
- starostlivosť o ľudské telo - 1
- pedagogický pracovník - 11
- zdravotnícky pracovník - 6
- železničiar - 1
- iné povolanie - 86

Rozdelenie ochorení podľa **kolektívov** dokumentuje nasledovný prehľad:

- mimo kolektív – 501
- predškolské zariadenie - 35
- základná škola - 125
- osobitná škola - 19
- OU + SŠ - 12
- vysoká škola – 3
- detský domov - 14
- zdrav. zariadenie – 7
- domov dôchodcov – 1
- liečebňa pre dospelých - 1
- iné – 17

Ochorenia sa vyskytovali jednak sporadicky, ale aj vo forme epidémií rodinných a lokálnych v počte 44 , čo je 5,5x viac ako v roku 2013. Ochorelo v nich 564 osôb, t.j. 76,7% všetkých prípadov. Epidémie boli buď menšieho alebo stredného rozsahu. Najväčšia epidémia bola zaznamenaná v okrese Žiar nad Hronom (101 pr.), v okrese Levice – Šalov (76 pr.) a v okrese Zlaté Moravce –Čaradice (36 prípadov). V ostatných epidémiách ochorelo 2-26 osôb. Prehľad epidémií je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Názov	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Agens	Poč. Ch.	Poč. exp.	Faktor	Dôkaz
ZH - Žiar nad Hronom	16.01.2014	22.09.2014	vírus hepatitídy A	101	958	kontaminované prostredie	epidemiologicky
LV - Šalov	11.08.2014	13.02.2015	vírus hepatitídy A	76	382	neznámy	
ZM - Čaradice	29.07.2014	29.12.2014	vírus hepatitídy A	36	1065	kontaminované prostredie	epidemiologicky
KS - Turňa n. Bodvou	24.04.2014	12.09.2014	vírus hepatitídy A	26	3670	neznámy	epidemiologicky
GL - Richnava	06.02.2014	14.05.2014	vírus hepatitídy A	21	1800	kontaminované prostredie	epidemiologicky
VT – Rómska osada Hlinné	21.05.2014	23.09.2014	vírus hepatitídy A	20	1187	kontakt s chorým	laboratórne a epidemiologicky
SN - Markušovce	03.09.2014	05.01.2015	vírus hepatitídy A	19	1768	kontaminované prostredie	epidemiologicky
PO -Chm. Jakubovany	22.08.2014	10.10.2014	vírus hepatitídy A	19	1878	kontakt s chorým	laboratórne a epidemiologicky
BJ - rómske osady okresu Bardejov	13.01.2014	26.09.2014	vírus hepatitídy A	18	8000	kontakt s chorým	epidemiologicky

BJ - Lukov	11.12.2014	22.12.2014	virus hepatitidy A	17	265	kontakt s chorým	epidemiologicky
SN - Vilčurňa SNV	11.09.2014	10.11.2014	virus hepatitidy A	16		kontakt s chorým	epidemiologicky
SN - Rudňany	24.05.2014	24.09.2014	virus hepatitidy A	16		kontaminované prostredie	epidemiologicky
MI - Obec Drahňov	30.10.2014	04.12.2014	virus hepatitidy A	14	535	kontaminované predmety	epidemiologicky
PO - Svinia	02.08.2014	26.10.2014	virus hepatitidy A	14	1200	neznámy	
SN – Letanovce, Strelníky	07.11.2014	11.01.2015	virus hepatitidy A	13	800	kontaminované prostredie	epidemiologicky
SN - Krompachy	25.02.2014	31.07.2014	virus hepatitidy A	10	450	kontaminované prostredie	epidemiologicky
PD - Handlová kolónia	18.03.2014	23.04.2014	virus hepatitidy A	10	308	kontaminované prostredie	epidemiologicky
PO - Lemešany	10.04.2014	13.06.2014	virus hepatitidy A	9	393	neznámy	laboratórne a epidemiologicky
MI - Detský domov Lienka, Dózsú 32, Veľké Kapušany	07.06.2014	26.06.2014	virus hepatitidy A	9	167	kontaminované predmety	epidemiologicky
KS - Moldava n.B.	04.09.2014	20.11.2014	virus hepatitidy A	7	10006	kontaminované predmety	epidemiologicky
SL - Ľubotín	07.09.2014	11.11.2014	virus hepatitidy A	7	1362	kontakt s chorým	epidemiologicky
BJ - Gerlachov	21.02.2014	14.03.2014	virus hepatitidy A	6	200	kontaminované ruky	epidemiologicky
SL - Hniezdne	25.03.2014	09.05.2014	virus hepatitidy A	6	218	kontaminované ruky	epidemiologicky
SN - Bystrany	19.12.2014	20.02.2015	virus hepatitidy A	6	600	neznámy	epidemiologicky
SL - Kamienka	20.09.2014	04.11.2014	virus hepatitidy A	6	46	kontakt s chorým	epidemiologicky
BJ - Nižný Tvarožec	26.03.2014	07.07.2014	virus hepatitidy A	5	180		
PO - Rokycany	13.10.2014	06.12.2014	virus hepatitidy A	5	919	kontakt s chorým	laboratórne a epidemiologicky
SL - Čirč	24.09.2014	18.11.2014	virus hepatitidy A	5	1244	neznámy	
SL – Rómska osada Kyjov	11.08.2014	23.08.2014	virus hepatitidy A	5	58	kontaminované ruky	epidemiologicky
SL – Hniezdne	04.07.2014	24.08.2014	virus hepatitidy A	4	1450	neznámy	
SN - Mlynky	04.09.2014	03.10.2014	virus hepatitidy A	4	94	kontakt s chorým	epidemiologicky
DS - Štvrtok na Ostrove	04.02.2014		virus hepatitidy A	3	46	kontaminované potraviny	epidemiologicky
PO - Malý Slivník	08.12.2014	20.12.2014	virus hepatitidy A	3	735	neznámy	
SB - Jarovnice	31.12.2014	07.01.2015	virus hepatitidy A	3	4000	neznámy	epidemiologicky
NR - Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie	30.10.2014	03.11.2014	virus hepatitidy A	3	69	kontakt s chorým	epidemiologicky
SN - Staňa SNV	05.10.2014	11.10.2014	virus hepatitidy A	3	170	neznámy	epidemiologicky

PO - Štefanovce	29.09.2014	22.10.2014	vírus hepatitídy A	3	4	neznámy	
PO - Gapľova,Prešov	20.08.2014	27.09.2014	vírus hepatitídy A	3	30	neznámy	
LC - Ábelová	17.07.2014	15.08.2014	vírus hepatitídy A	3	250	kontaminované ruky	epidemiologicky
SP - Brusnica	20.10.2014	03.11.2014	vírus hepatitídy A	2	54	neznámy	
SN - Krompachy	03.11.2014	10.11.2014	vírus hepatitídy A	2	3		
RA - Ratková	05.09.2014	12.10.2014	vírus hepatitídy A	2	50	kontakt s chorým	epidemiologicky
SN – S.N.Ves rod.epidémia	21.04.2014	17.05.2014	vírus hepatitídy A	2	196		
GL - Žakarovce	14.11.2014	19.12.2014	vírus hepatitídy A	2	4	neznámy	epidemiologicky

V ohniskách nákazy sa zabezpečoval lekársky dohľad a vykonávala sa aktívna profylaxia VH-A očkovaním priamych kontaktov. Celkovo bolo postexpozične v ohniskách chránených aktívnou imunizáciou 10723 osôb, čo je 11,5x viac ako v roku 2013. Na jeden prípad ochorenia pripadá 14,6 chránených osôb - kontaktov. Z počtu exponovaných bolo chránených približne 41,5%, t.j. kontakty, ktoré boli vyhodnotené ako rizikové. Pasívna profylaxia nebola použitá. Z chránených osôb po podaní očkovacej látky ochorelo 86 osôb, t.j. (0,8%) chránených.

Preventívne očkovaný neochorel žiaden pacient.

Popis epidémií VHA:

Nitriansky kraj

Okres Levice

V okrese roku 2014 zaznamenali 74 ochorení v epidémii. Ochorenia sa vyskytli u 31 detí a 43 dospelých osôb. Najvyššia chorobnosť bola vo vekovej skupine 0-ročných detí a 1-4 ročných detí. Z celkového počtu 74 chorých 58 krát išlo o anikterickú formu a 16 krát o ikterickú formu ochorenia. Po očkovaní ochorelo 21 osôb. Z celkového počtu chorých bolo 57 obyvateľov obce Šalov, 9 obyvateľov mesta Želiezovce, 2 obyvatelia obce Pohronský Ruskov, 2 obyvatelia mesta Levice, 2 obyvatelia obce Vyškovce nad Ipľom, 1 obyvateľ obce Čata a 1 obyvateľ obce Tekovské Lužany. Na Infekčnej klinike FN v Nitre bolo hospitalizovaných 70 chorých a 4 pacienti na Infekčnom oddelení FNsP F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici. Všetky ochorenia boli potvrdené aj sérologickým vyšetrením anti-HAV IgM protilátok. V rámci epidémie bolo vydaných 1 352 lekárskeho dohľadu, ktoré zahŕňajú aj 82 zvýšených zdravotných dozorov. U 93 osôb bolo nariadené mimoriadne očkovanie v ohnisku nákazy a spolu bolo zaočkovaných 2 307 osôb.

Okres Nitra

3 vykázané ochorenia mali nozokomiálny pôvod a vyskytli sa u pacientov Psychiatrickej nemocnice vo Veľkom Záluží. Spoločným prameňom nákazy bol pre nich spolupacient z obce Tekovské Nemce, ktorý bol vykázaný ako akútna VHA v rámci epidémie prebiehajúcej v roku 2014 v okrese Zlaté Moravce. V 2 prípadoch išlo o pacientov z okresu Nitra, opatrenia boli zabezpečené u 5-tich rodinných príslušníkov a kontakty pacienta s trvalým pobytom v Senci boli hlásené na RÚVZ Bratislava

Okres Zlaté Moravce

V čase od 29.7.2014 sme v okrese Zlaté Moravce zaznamenali epidémiu ochorení na akútnu VHA. K 31.12.2014 sme vykázali spolu 36 ochorení. Ochorenia sa vyskytli v obciach Čaradice (20 prípadov), Nemčiňany (10 prípadov), Tekovské Nemce (2 prípady) a v meste Zlaté Moravce (4 prípady) a všetky boli potvrdené pozitívnym vyšetrením anti-HAV IgM protilátok. Výskyt bol prevažne 24 krát u osôb žijúcich v podmienkach s veľmi nízkym hygienickým štandardom. Podľa kolektívov ochorelo 5 malých detí mimo kolektívu, 1 dieťa navštevujúce MŠ, 6 školákov a 24 dospelých osôb. Z celkového počtu bolo 19 ochorení vyhládaných v ohniskách, resp. v rámci lekárskeho dohľadu. K ochoreniu napriek očkovaniu vakcínou HAVRIX došlo u 13-tich osôb a vakcínou Twinrix 1 krát. Všetci chorí boli hospitalizovaní na IK FN Nitra a u všetkých bolo pozitívne vyšetrenie anti-HAV IgM.

V epidémii bolo vydaných 1 065 rozhodnutí regionálneho hygienika o opatreniach na predchádzanie vzniku a šíreniu prenosných ochorení (zahŕňa klinické, anamnestické a sérologické vyšetrenia a očkovanie proti VHA) a nariadené bolo mimoriadne očkovanie proti VHA u 80-tich kontaktov. Niektoré opatrenia boli vykonávané cestou RÚVZ v susedných okresoch. V priebehu epidémie sa vyskytli značné problémy s dostupnosťou očkovacích látok proti VHA v SR, čo komplikovalo výkon opatrení na zabránenie šíreniu ochorení. Počet očkovaných osôb v epidémii preto nie je možné vyhodnotiť. Tri deti do 1 roku života neboli pre nízky vek očkované a z dôvodu nedostupnosti im nebol podaný ani gamaglobulín.

Trnavský kraj

Okres Dunajská Streda

Zaevidovaná bola epidémia na VHA, ktorá prebiehala v čase od 3.11.2014 do 24.12.2014.

V rómskej rodine v obci Mierovo sa vyskytlo prvé ochorenie u matky dieťaťa, ktorá bola v kontakte s chorou na VHA počas hosp. na DFN v Bratislave. Pri lekárskom dohľade boli zistené ďalšie infikované osoby, 4 detí a druh matky. Z tej istej komunity ochorelo ďalších 7 detí a 1 dospelá osoba. Mimo rómskej komunity ochoreli aj 2 spolužiaci chorých zo ZŠ maď. Šamorín. Hospitalizovaní boli na Infekčnej klinike v Trnave.

Etiologický agens: sérum: anti HAV IgM pozit

Klinické príznaky: nechutenstvo, celková slabosť, nález v moči, ikterus.

Vekové rozdelenie:

0-6 r.:	7-15 r.:	16-60 r.	+ 60 r.:	Spolu :
4	8	4	0	16

Pohlavie: muži: 10

ženy: 6

Počet prípadov ochorení: 16 osôb

Počet exponovaných: 607 osôb

Attack rate: 2,63

Pravdepodobným faktorom prenosu nákazy: kontaminovaná voda a predmety

V rámci epidemiologického šetrenia boli nariadené nasledovné protiepidemické opatrenia:

-bol nariadený lekársky dohľad a očkovanie proti VHA pre všetkých kontaktov v rómskej komunite (40 osôb) a ďalším kontaktom v ZŠ maď. Šamorín, v špec. ZŠ Šamorín a v ZŠ Mierovo (74 osôb).

-v záujme zníženie rizika prenosu infekcie boli nariadené nasledovné opatrenia v dotknutých školách :

1. Na všetkých WC v škole sa musí vykonať dôkladná dezinfekcia s 2 % roztokom Chloramínu B alebo inými vhodnými dezinfekčnými roztokmi pripravenými podľa

priloženého návodu. Dezinfekčným roztokom treba denne umývať misy, sedadlá na WC, pisoáre, sťahovadlá vody a podlahu.

2. Dezinfekčným roztokom treba denne dezinfikovať všetky umývadlá a kohútiky.
3. Dezinfekciu treba denne vykonávať v kuchyni bežným spôsobom. Čistý riad a príbory treba ponoriť do dezinfekčného roztoku na dobu 30 minút. Po tejto dobe riad a príbory vybrať z dezinfekčného roztoku a opláchnuť pod teplou tečúcou vodou.
4. Žiaci sa nesmú zúčastňovať žiadnych hromadných podujatí a ani nesmú prichádzať žiaci z ostatných škôl.
5. Každý prípad ochorenia treba ihneď hlásiť príslušnému lekárovi.
6. Treba upozorniť, aby žiaci nepili vodu z vodovodu iba z vlastných pohárov.
7. Každý žiak musí mať vlastný uterák.
8. Počas doby zvýšeného zdravotného dozoru treba sústavne upozorňovať a kontrolovať, aby po každom použití WC a pred jedlom dôkladne si umývali ruky.

Plnenie tohto nariadenia treba prísne a sústavne kontrolovať po celú dobu zvýšeného zdravotného dozoru.

Trenčiansky kraj

Okres Prievidza

V čase od 18.3.2014 – 23.4.2014 sme zaznamenali epidémiu VHA u osôb s nízkym hygienickým štandardom. Z celkového počtu 308 exponovaných osôb ochorelo 10 (8 detí a 2 dospelí). Attack rate – 3,25 %. Klinické príznaky: nechutenstvo, vracanie, malátnosť, ikterus sklér a kože u 7 chorých, tmavý moč, ojedinele TT až do 38,5°C. Hospitalizovaní boli všetci chorí. U všetkých chorých bola diagnóza potvrdená sérologicky – anti HAV IgM pozit. Protiepidemické opatrenia boli vykonané.

Košický kraj

Okr. Gelnica

- V obci Richnava – osada Ružakovce (rómska osada) v čase od februára do mája ochorelo 21 detí vo veku 2-7 rokov. Všetky ochorenia laboratórne potvrdené, 17 ochorení prebiehalo ako anikterická forma, ďalšie pod subikterickým klinickým obrazom. 4 ochorenia aktívne vyhladané v rámci lekárskeho dohľadu. V danej lokalite RH nariadil mimoriadne očkovanie proti VHA u neočkovaných detí predškolského veku. Lekársky dohľad s následnou vakcináciou bol nariadený 332 kontaktom.

Okr. Košice okolie 2 epidémie

- V čase od 24.04.- 12.09.2014 bolo v obci Turňa nad Bodvou zaznamenaných 26 prípadov VHA (u 12 mužov a 14 žien). Celkový počet exponovaných bol 3670 obyvateľov. Ochorelo 15 detí z minoritnej skupiny obyvateľov vo veku 4, 2x 6, 5x 7, 2x 8, 4x 9 a 10 rokov, z toho 3 deti mimo kolektívu a 12 žiakov ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským. V majoritnej skupine bolo potvrdených 11 prípadov ochorení u 10 dospelých. Jedno ochorenie bolo hlásené u 4 ročného dieťaťa mimo kolektívu z okr. Malacky, ktoré bolo v kontakte s rodinným príslušníkom z obce Turňa nad Bodvou, u ktorého bolo neskôr potvrdené ochorenie. V rámci epidémie VHA bolo zaznamenaných 5 rodinných výskytov pri ktorých ochorelo 18 osôb. 6 prípadov bolo aktívne vyhladaných. Prameň pôvodcu nákazy sa nepodarilo objasniť. V rámci protiepidemických opatrení bolo 346 kontaktom v rodinách chorých a na pracoviskách nariadený LD s podaním očkovacej látky. Lekársky dohľad s následnou vakcináciou bol nariadený aj 69 zamestnancom v potravinárskych zariadeniach v obci a všetkým žiakom na I. stupni ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským.
- V čase od 08.09.- 20.11.2014 bol v meste Moldava nad Bodvou zaznamenaný zvýšený výskyt ochorení na VHA u 5 detí z minoritnej skupiny obyvateľov vo veku 4, 2 x 6, 7 a 8

rokov, z toho 1 dieťa mimo kolektívu, 1 žiak ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským a 3 žiaci ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským. Zaznamenaný bol jeden rodinný výskyt. V majoritnej skupine bolo potvrdené ochorenie na VHA u 2 dospelých. V rámci protiepidemických opatrení bol 145 kontaktom v rodinách, na školách, na pracovisku nariadený lekársky dohľad.

Okr. Michalovce 2 epidémie

- Od 16.6.-26.6.2014 bolo hlásených 9 prípadov (z celkového počtu exponovaných 167) ochorení na VHA u 3 vychovávateľov a 6 detí z Detského domova Lienka, Veľké Kapušany. V 6 prípadoch bolo aktívne vyhľadaných. Bolo vydaných 75 opatrení, zaočkovaných v ohniskách 54 osôb.
- Od 31.10.- 17.12.2014 bolo v obci Drahňov zaznamenaných 14 ochorení na VHA u rómskych obyvateľov žijúcich v nevyhovujúcich podmienkach bývania. Vo väčšine prípadov sa jednalo o domácnosti bez vlastného vodného zdroja a bez pripojenia na verejný vodovod a kanalizáciu. Epidemiologickým šetrením bolo zistené, že vodu na pitné účely čerpajú od rodiny kde sa vyskytol prvý prípad ochorenia. Jedná sa o nelegálne napojenie na prípojku verejného vodovodu, čo bolo oznámené a potvrdené vodárenskou spoločnosťou. V odobratej vzorke vody neboli zistené epidemiologicky závažné mikroorganizmy. Počet exponovaných osôb 535, serologicky potvrdených 14 prípadov, aktívne vyhľadaných bolo 8 chorých. Ochoreli deti do 9 rokov veku, zo ZŠ Drahňov 5 prípadov, mimo kolektív 9 prípadov. Bolo vydaných rozhodnutím 217 opatrení. Spolu bolo zaočkovaných v ohniskách nákaz 73 osôb. Príčinou nižšej zaočkovanosti bol nedostatok očkovacej látky proti VHA.

Okr. Spišská Nová Ves 6 epidémií

- Od 3.3.- 31.7.2014 ochorelo 10 osôb v Krompachoch (lokality s nízkym štandardom hygieny a bývania tvorené rómskym etnikom) - 9 detí vo veku 10 mesiacov až 5 rokov a jedna 22 ročná žena. Všetky ochorenia boli laboratórne potvrdené. RH nariadil mimoriadne očkovanie proti VHA u detí predškolského veku v danej lokalite. LD bol nariadený 209 kontaktom.
- V čase od 24.5.- 24.9.2014 ochorelo 16 osôb, 15 detí vo veku 1 - 5 rokov z rómskej osady 5 RPII a jedno 7 ročné dieťa z obce Rudňany, navštevujúce 0. ročník ZŠ v Rudňanoch, u ktorého sa prvé príznaky ochorenia prejavili 17.9.2017. Všetky ochorenia boli laboratórne potvrdené. RH nariadil mimoriadne očkovanie proti VHA u detí predškolského veku. LD bol nariadený 520 kontaktom.
- V obci Markušovce, osada Jareček (minoritná skupina obyvateľstva s nízkym štandardom hygieny a bývania) v čase od 3.9.- 20.10.2014 ochorelo spolu 18 osôb, 16 detí vo veku 2 - 5 rokov mimo kolektívu a 11 a 8 roční žiaci ZŠ z rómskej osady Jareček. Všetky ochorenia boli laboratórne potvrdené. RH nariadil mimoriadne očkovanie proti VHA u detí predškolského veku. LD bol nariadený 304 kontaktom.
- V čase od 11.9.- 10.11.2014 ochorelo v Spišskej Novej Vsi, v rómskej časti Vilčurňa 16 detí vo veku 4 - 11 rokov, 5 mimo kolektívu, 5 navštevovalo MŠ, 6 detí ZŠ. Ochorenia laboratórne potvrdené. RH nariadil mimoriadne očkovanie detí predškolského veku proti VHA u neočkovaných detí ulice Potočná a Lesná. LD bol nariadený 477 kontaktom.
- V čase od 4.9.- 3.10.2014 ochoreli 4 deti umiestnené v Detskom domove Mlynky – Biele Vody vo veku 5, 8, 9 a 10 rokov s ťažkým telesným a mentálnym postihnutím z celkového počtu 59 exponovaných detí a 35 pracovníkov zariadenia. Deti boli umiestnené v jednej izbe domova. V epidemiologickej anamnéze zistené, že dieťa s asymptomatickým priebehom bolo v čase od 30.6.- 14.7. 2014 hospitalizované na DO NsP v Spišskej Novej Vsi, kde v tom čase bolo hospitalizované aj dieťa s VHA z obce Rudňany, kde prebiehala epidémia. LD bol nariadený 49 kontaktom.

- V čase od 5.11.- 9.12.2014 ochorelo 10 detí vo veku 3 - 9 rokov z Letanoviec, osada Strelníky minoritná skupina obyvateľstva s nízkym štandardom hygieny a bývania, 6 detí mimo kolektívu, 4 deti navštevujúce ZŠ. Všetky ochorenia boli laboratórne potvrdené. RH nariadil mimoriadne očkovanie detí predškolského veku, proti VHA. LD bol nariadený 278 kontaktom.

Okr. Trebišov 1 epidémia

- V epidemiologickej súvislosti v januári s 11-timi ochoreniami v obci Vojka hlásených mesiaci december 2013 ochorelo v januári 2014 ďalších 6 osôb - 3 osoby žijúce v obci Vojka a 3 v obci Boľ. Všetkých 6 ochorení bolo aktívne vyhľadaných. Piatich chorých pochádzali z domácností s nízkym hygienickým štandardom a jedno ochorenie sa vyskytlo u ženy zo štandardného hygienického prostredia pracujúcej ako upratovačka v základnej škole, ktorá bola tiež ohniskom nákazy predmetnej epidémie. Lekársky dohľad a aktívna imunizácia bola nariadený 33 kontaktom.

Banskobystrický kraj

ŽIAR nad Hronom

V roku 2014 pokračovala epidémia vírusovej hepatitídy typu A, v ktorej bolo zaznamenaných v okrese Žiar nad Hronom 93 ochorení, chorobnosť 194,26/100 000 obyvateľov (v roku 2013 - 14 ochorení, chorobnosť 29,13/100 000 obyvateľov). Z tohto počtu bolo 68 obyvateľov z lokality Pod Kortinou, lokalita kde žijú sociálne slabé rodiny v zlých hygienických podmienkach, bez zdroja pitnej vody, v provizórnych búdach, v ktorej epidémia začala. Okrem rodinných ohnísk boli protiepidemické opatrenia vykonávané v 11 kolektívnych zariadeniach, z toho v 10 predškolských a školských kolektívoch - 3x MŠ, 4x ZŠ, 3x ŠZŠ. V niektorých týchto kolektívnych zariadeniach sa opatrenia vykonávali opakovane v iných triedach. Spolu počas trvania epidémie bolo rozhodnutím (lekársky dohľad) zabezpečených 950 kontaktov, z toho 712 pre detskú populáciu a 238 pre dospelú populáciu (v roku 2013 bolo vydaných 77 lekárskeho dohľadov). Lekársky dohľad s očkovaním bol vydaný pre 635 detských a 195 dospelých kontaktov (v roku 2013 bolo vakcinovaných 43 kontaktov). Zvýšený zdravotný dozor bol vydaný 8 kontaktom vykonávajúcim epidemiologicky závažnú činnosť. Hospitalizovaných bolo 85 chorých.

Žarnovica

V roku 2014 bolo hlásených spolu 10 vírusových hepatitíd typu A. Deväť z nich bolo v epidemiologickej súvislosti s prebiehajúcou epidémiou v okrese Žiar nad Hronom. Ochoreli obyvatelia obce Voznica, ktorí prerušovane bývajú v lokalite „Pod Kortinou“ v Žiari nad Hronom a v obci Voznica.

Revúca

V mesiacoch september a október 2014 bol hlásený rodinný výskyt vírusovej hepatitídy typu A (ikterická forma) v Ratkovej v lokalite s veľmi nízkym hygienickým štandardom, kde ochoreli 2 neočkované osoby (3 ročné dieťa mimo kolektív a 21 ročná nezamestnaná žena). V rámci protiepidemických opatrení bol rozhodnutím nariadený lekársky dohľad 33 priamym kontaktom, vrátane aktívnej imunizácie.

Zvolen

V sledovanom roku bol zaznamenaný 2x rodinný výskyt po 2 ochorenia. V prvom prípade ochorela 41 roč. žena zo Zvolena, a jej 44 roč. manžel, anikterická forma, EA: negat. U muža aktívne vyhľadané ochorenie v rámci lekárskeho dohľadu, očkovaný 1 dávkou

Havrix-u, žena očkovaná nebola. Vydaných bolo 7 rozhodnutí s očkovaním proti VHA. V druhom prípade ochorela 29 roč. žena a jej 16 mesač. dcéra zo Zvolena, žena ikterická forma, dieťa hepatálna, EA: negat., očkované proti VHA neboli, v rámci protiepidemických opatrení vydaných 7 rozhodnutí s očkovaním proti VHA.

Lučenec

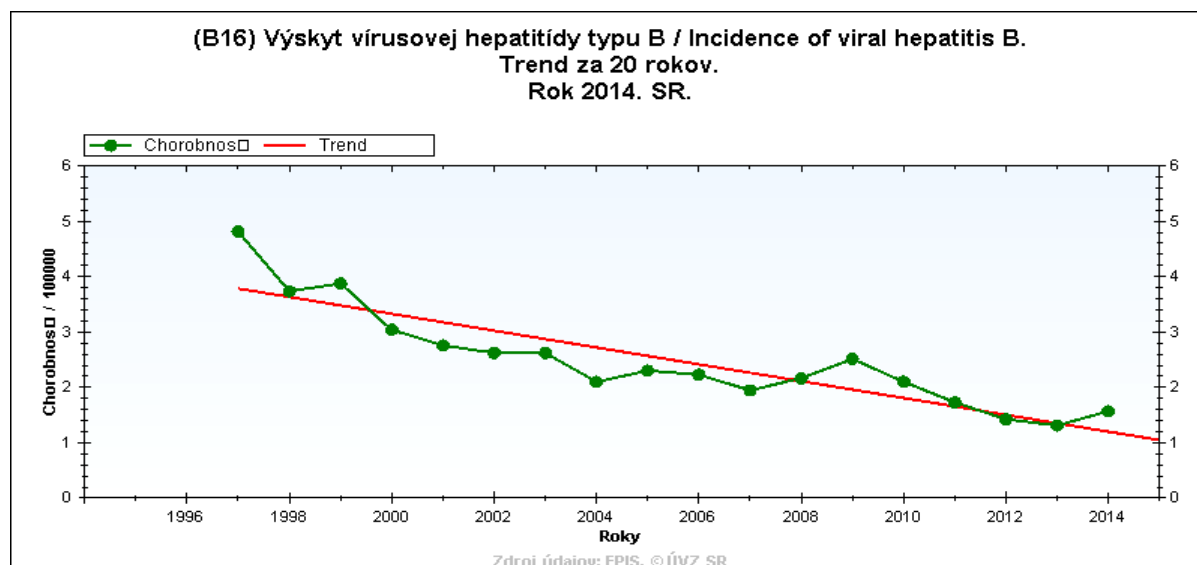
Epidemický výskyt bol zaznamenaný v obci Ábelová. V čase 17.7.-15.8. ochoreli 3 osoby, kde faktorom prenosu bol priamy kontakt a znížený hygienický štandard.

Tab. III.2.2 Postexpozičná imunizácia

Kraj	Očkovacia látka HAVRIX			Z toho počet ochorení po očkovaní
	Počet chránených Osôb	Havrix	Avaxim VAQTA	
Bratislavský	45			-
Trnavský	146			-
Trenčiansky	330			5
Nitriansky	2470			13
Žilinský	95	19		0
Banskobystrický	920			1
Prešovský	2318		10	29
Košický	4399			38
S p o l u	10723	19	10	86

III.2.2 Akútna vírusová hepatitída B – B 16

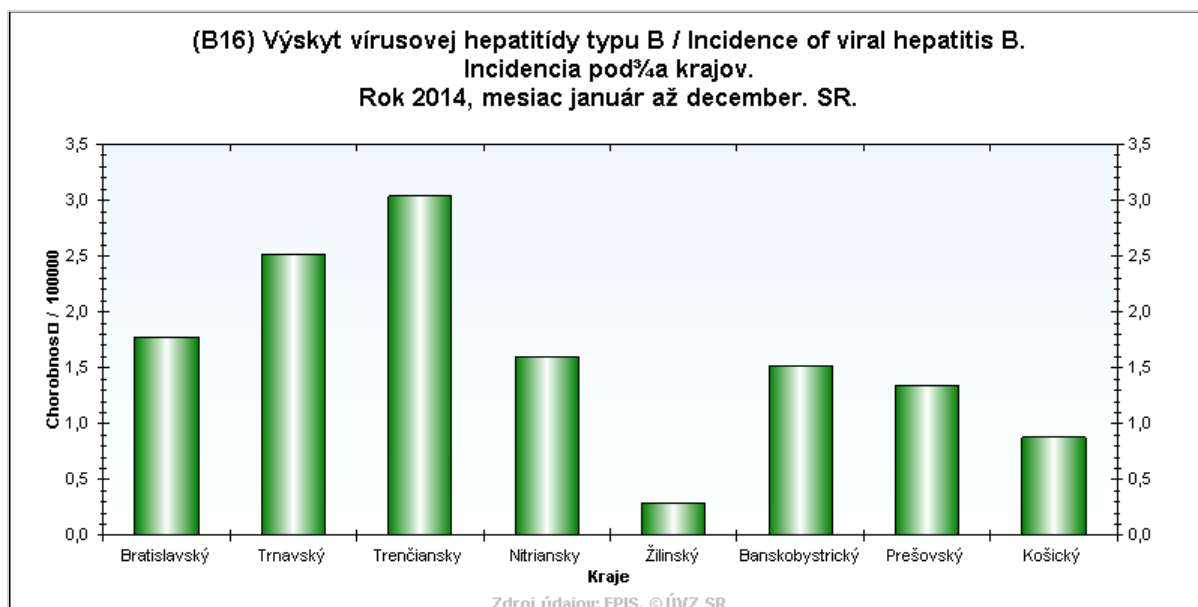
V roku 2014 bolo zaznamenaných 85 prípadov ochorení akútnou formou VH-B (chor.1,6/100 000), čo je len o 14,9% viac ako v roku 2013, oproti 5 ročnému priemeru je to pokles o 14% (**Graf III.2.5**).

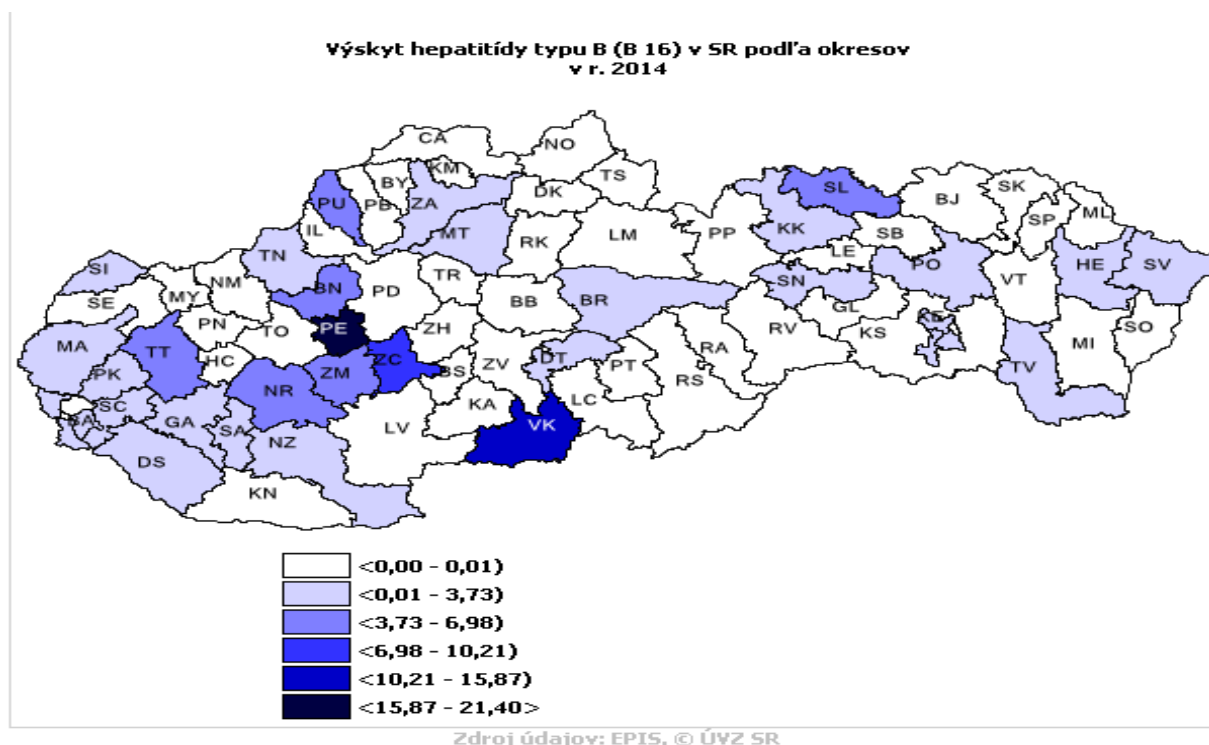
Ochorenia boli zaznamenané vo všetkých krajoch SR s maximom v kraji Trenčianskom - 18 prípadov (chor.3,04/100 000), v kraji Trnavskom – 14 prípadov (chor.2,5/100 000), a v kraji

Bratislavskom – 11prípadov (chor. 1,8/100 000). Najnižšia chorobnosť bola zaznamenaná v kraji Žilinskom, v ktorom sa vyskytli 2 prípady pri chorobnosti 0,3/100000 (**Mapa III.2.2, Graf III.2.6**).

Graf III.2.6

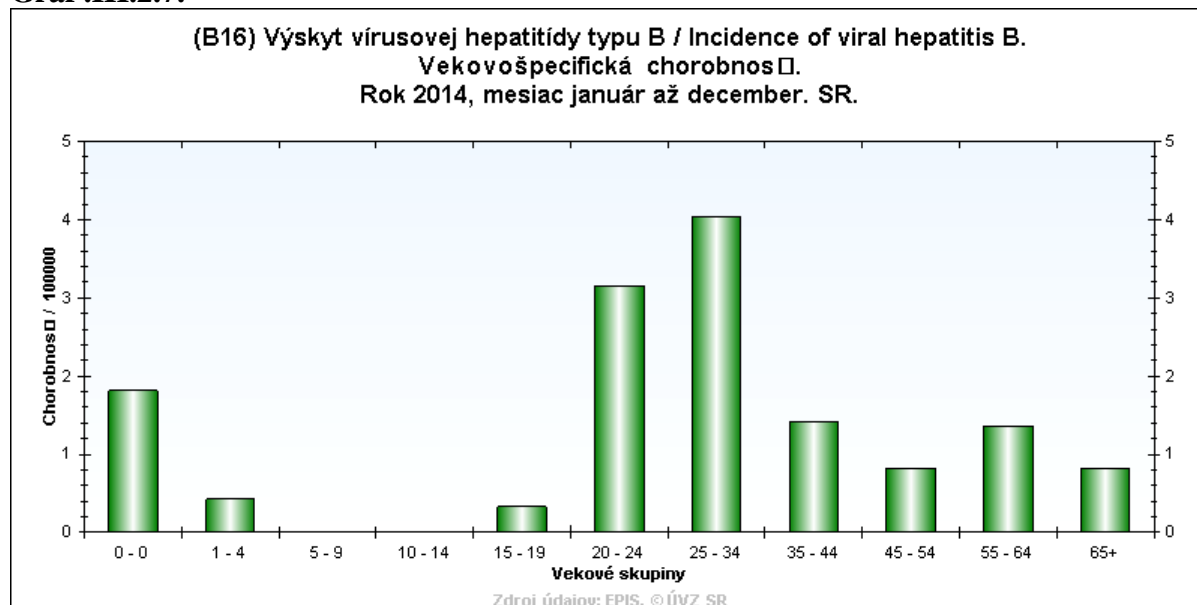

Mapa III.2.2

Ochorenia sa nevyskytli vo vekových skupinách 5-9 ročných a 10-14 ročných. (Graf .III.2.7), čo dokumentuje pozitívny dopad celoplošného očkovania proti VH-B od r. 1998 ako aj doočkovanie adolescentov. 1 prípad ochorenia sa vyskytol vo vekovej skupine 0- ročných detí a 1 prípad vo vekovej skupine 1-4 ročných.

Graf .III.2.7.

Kazuistiky:

0-ročné dieťa:

Ochorenie 3 mesačného dieťaťa z okresu Košice IV. Prvé príznaky udané 13.7.2014. Ide o dieťa, ktorého matka je HBsAg pozitívna (obvodný lekár udal, že matka o tom vedela, že je pozitívna i napriek tomu, že bola v minulosti 3x očkovaná v r. 1999, t.č. pracuje ako sestra lôžkovej intenzívnej medicíny VUSCH Košice). Dieťa nebolo očkované po narodení v pôrodnici, nakoľko u matky nebola udaná pozitívita v tehotenskom preukaze, bol tam údaj HBsAg negat. Ochorenie bolo zistené v mesiaci júl, počas hospitalizácie na infekčnom oddelení DFN Košice, kde bolo hospitalizované s dg. A09 teplota, hnačky, neklud, zvracanie. V priebehu hospitalizácie zistené u dieťaťa zvýšené HT a následná HBsAg pozitívita. Potvrdené sérologicky: HBsAg pozit, anti HBe pozit, anti HBc IgM negat, anti HBc IgG pozit. Dieťa očkované 1 dávkou Infanrix hexa dňa 1.7.2014, t.j. 12 dní pred objavením sa prvých príznakov ochorenia, t.j. už počas inkubačného času VHB.

3- ročné dieťa:

Ochorenie z okresu Kežmarok, žijúce v nízkom hygienickom štandarde. Dieťa opakovane a dlhodobo hospitalizované pre neprospievanie - VVCH Q62.3 – hydronefróza. Plánovaná operácia pre zlý zdrav. stav stále odkladaná. Dňa 6.5.2014 na DO Kežmarok podaná erymasa. Darca mal všetky testy na virológiu negatívne. Dieťa bolo očkované dvomi dávkami Infanrix Hexa, dátum posledného očkovania 25.10.2011. Zo séra ELISA IgM pozit. vírus hepatitídy B.

Z ostatných vekových skupín, v ktorých sa ochorenia vyskytli bola najvyššia chorobnosť zaznamenaná u 25-34 ročných – 35 prípadov (chor. 4,04/100000) a u 20- 24 ročných – 13 prípadov (chor.3,4/100000).

V anamnéze parenterálnych výkonov bolo zistené nasledovné:

- i.v. drogy – 10
- nechránený sex - 14
- výkony v ZZ – 25 (operácie, potrat -9, zubné ošetrovanie -6, injekcie, odbery - 8, ošetrovanie rán 2)
- tetovanie – 1
- vertikálny prenos - 1
- transfúzia krvi – 1
- nezistený – 33

Z prehľadu je zrejmé, že 10x sa ochorenie vyskytlo u i.v. narkomanov (11,8% chorých), 25 chorých má v anamnéze rôzne parenterálne zákroky v zdravotníckych zariadeniach vrátane stomatologických + 1x transfúzia a 1x potrat, 1x parenterálny výkon v iných zariadeniach(tetovanie), 14 x nechránený sex a 33x zostala epidemiologická anamnéza neobjasnená.

Rozdelenie ochorení podľa povolania:

- Nepracujúci - nezamestnaný – 26 (30,6%)
 - dôchodca – 10
 - dieťa 2
 - študent 2
- robotník - 12
- väzenie – výkon trestu – 2
- materská dovolenka – 1
- potravinár – 5
- zdravotnícky pracovník – 1(ošetrovateľ)
- iné povolanie - 27

Z tohto rozdelenia vyplýva, že z 82 osôb v produktívnom veku 26x sa ochorenie zistilo u nezamestnaných, čo predstavuje proporciu 31,7% chorých tejto skupiny. Tento fakt významne podčiarkuje sociálny aspekt výskytu VH-B.

Ochorel jeden zdravotnícky pracovník – ošetrovateľ z okresu Trnava, ktorý pracuje ako opatrovateľ s bezdomovcami. Pri tejto práci sa v zamestnaní poranil, očkovaný nebol. Prameň nákazy sa nepodarilo vyšetriť.

Rozdelenie podľa kolektívov:

- mimo kolektív - 76
- nápravné zariadenie - 2
- vysoká škola – 2
- domov dôchodcov – 1
- zdravotnícke zariadenie -1
- iné – 3

Ochorenia sa vyskytovali sporadicky alebo ojedinele formou rodinných výskytov.

Tab.III.2.3 Analýza akútnych VH-B vzhľadom na druh anamnézy – rok 2014

Veková Skupina	VH-B spolu	Z toho pozit anamnéza											Negat. Anamnéza		
		Vertikálny prenos	Pôrod	Transfúzia	Ošetrene rany	L. v. drogy	Nechránený sex	Pearcing	Tetovanie	Potrat	Zubné ošetrene	Operácia		Odber biol.materiálu	Aplikácia injekcie
0	1	1													0
1-4	1			1											0
5-9	0														0
10-14	0														0
15-19	1														1
20-24	13					2	4				2				5
25-34	35					4	8		1	1	3	3		2	13
35-44	12					4	1				1			2	4
45-54	6						1					1			4
55-64	10				1							3		1	5
65+	6				1							3		1	1
Spolu	85	1	0	1	2	10	14	0	1	1	6	9	1	6	33

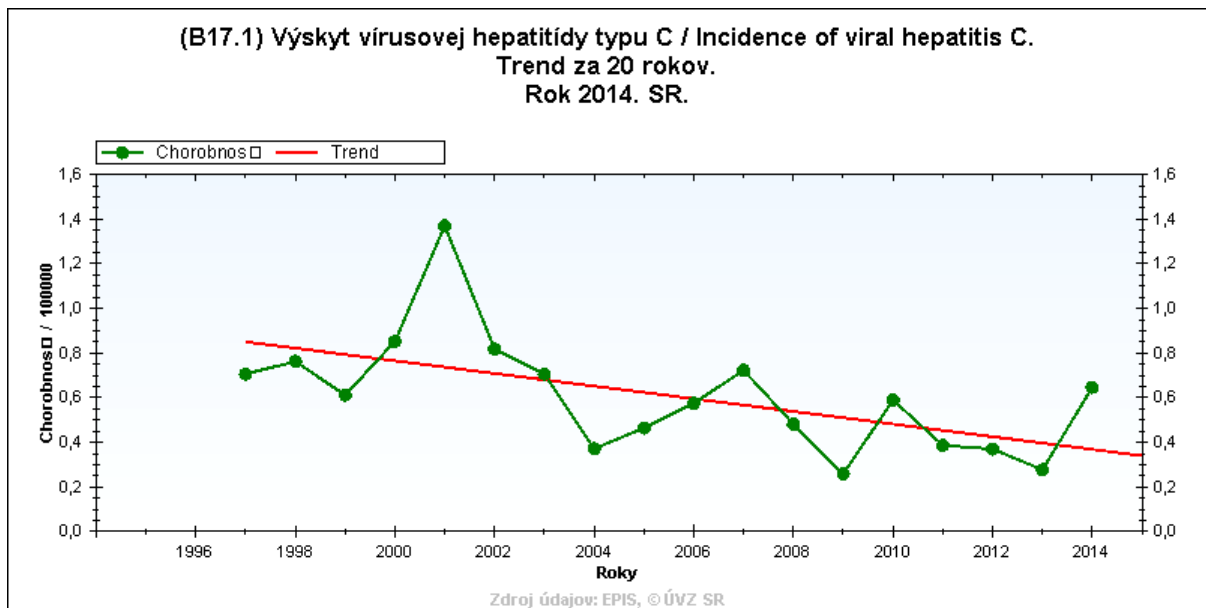
V roku 2014 úmrtie na VHB nebolo zaznamenané.

III.2.3 Akútna vírusová hepatitída typu C – B 17.1

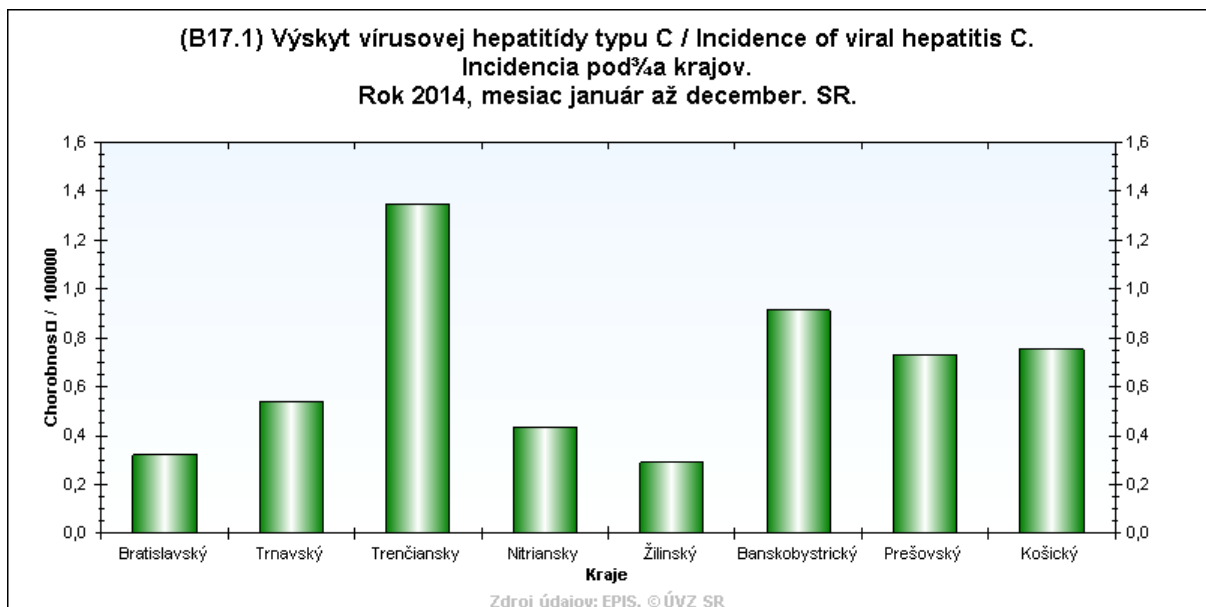
V roku 2014 bolo zaznamenaných celkom 36 prípadov ochorení (chor.0,66/100.000), čo je 2,6 násobný vzostup oproti roku 2013 a oproti 5 ročnému priemeru vzostup o 78% (**Graf III.2.8**).

Ochorenia sa vyskytli vo všetkých krajoch SR, maximum výskytu sa zaznamenal v kraji Banskobystrickom (0,91). (**Graf IV.2.9, Mapa IV.2.3**).

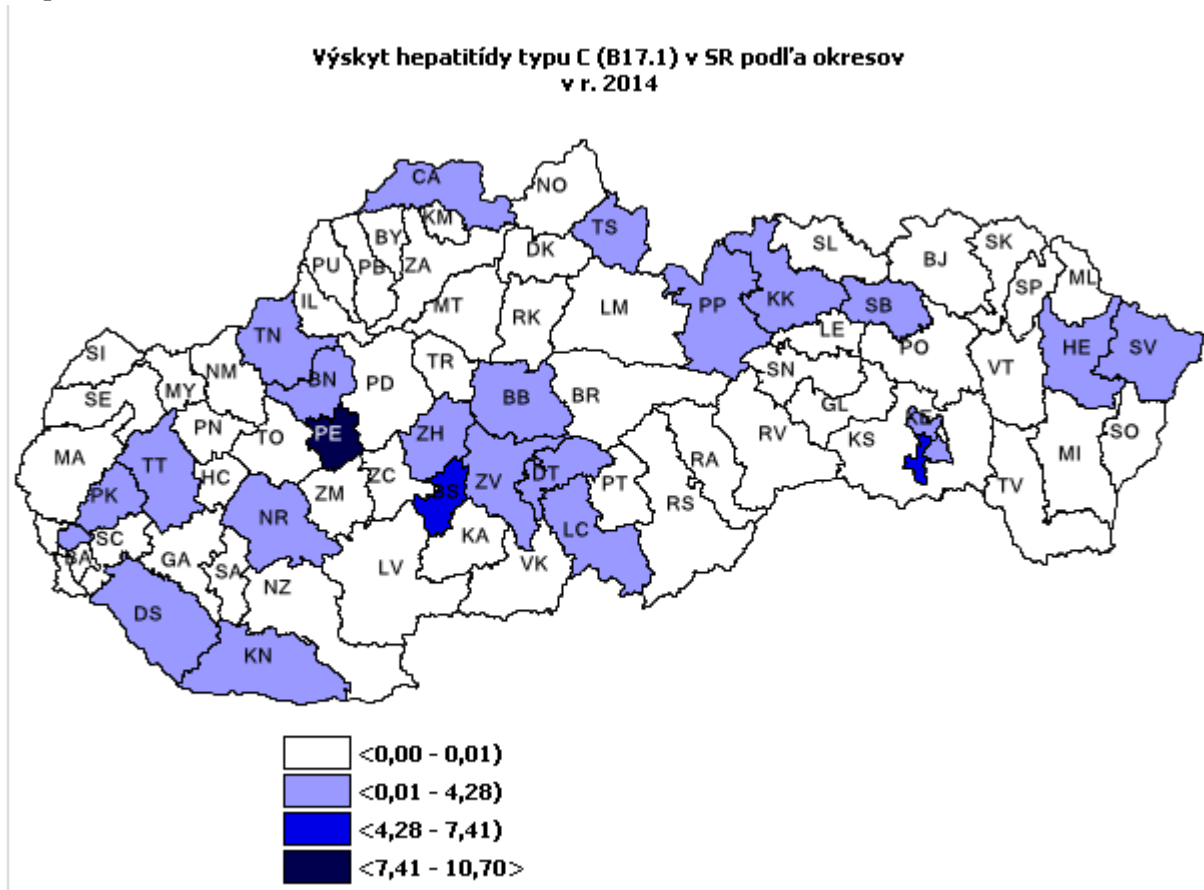
Graf III.2.8

Graf III.2.9

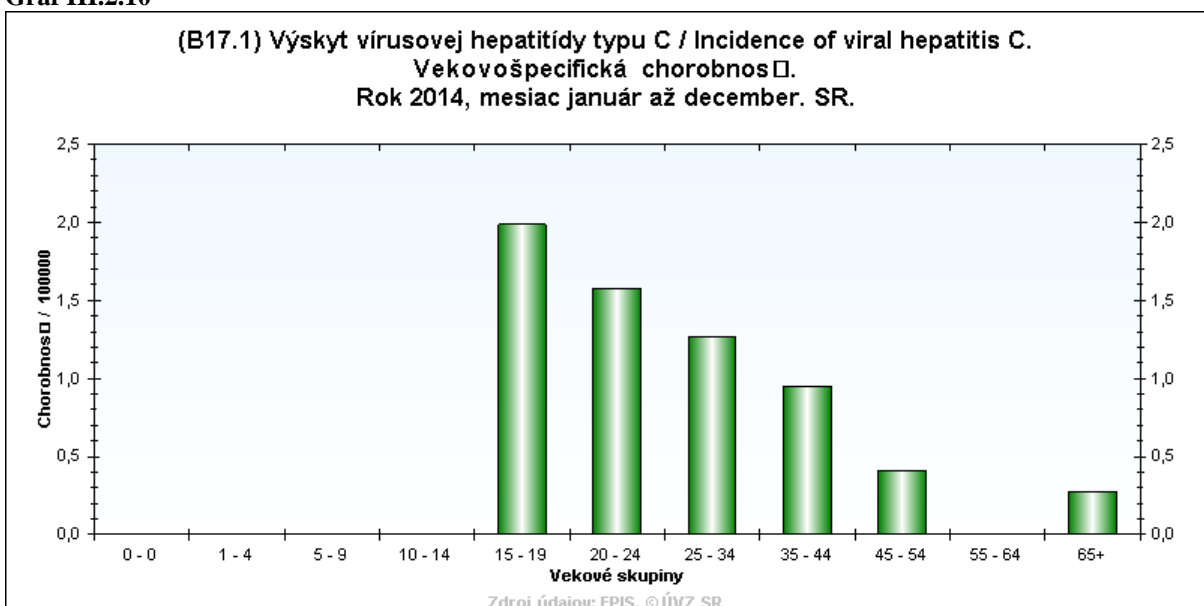

Mapa III.2.3

Z hľadiska veku sa ochorenia zaznamenali u osôb 15 ročných a starších s maximom vo vekovej skupine 15-19 ročných (6 prípadov – chor. 2,0) a vo vekovej skupine 20-24 ročných (6 prípadov – chor. 1,58/100 000). Žiaden prípad ochorenia sa nevyskytol aj vo vekovej skupine 55-64 ročných. (**Graf III.2.10**).

Graf III.2.10

Epidemiologická anamnéza zameraná na parenterálne zákroky bola nasledovná:

- i.v. drogy – 15
- nechránený sex – 1
- výkony v ZZ - 10 (operácia 4, malý výkon - 1, odber biol.mat. – 2, ošetrovanie rany - 1, zubné ošetrovanie – 2)
- transfúzia - 1
- tetovanie – 4
- nechránený sex 1
- negatívna - 4

Z prehľadu je zrejmé, že u 15 pacientov sa zaznamenala i.v. aplikácia drog (41,7%), v 10 prípadoch sa zistili parenterálne výkony v zdravotníckych zariadeniach, 4x sa v prenose pravdepodobne uplatnilo tetovania, 1x nechránený sex.

Povolanie chorých charakterizuje nasledujúci prehľad:

- nepracujúci - dôchodca – 2
 - nezamestnaný – 16
 - dieťa - 1
 -
- robotník – 5
- starostlivosť o ľudské telo – 1
- terénny pracovník – 1
- zdravotnícky ošetrovateľ - 1
- iné povolanie – 9

Z prehľadu je zrejmé, že 16 chorých (44,4%) patrilo do kategórie nezamestnaných.

Rozdelenie chorých podľa kolektívov:

- mimo kolektív – 30
- nápr.zariadenie - 1
- iné - 5

Tab. III.2.4 Analýza akútnych vírusových hepatítid typu C vzhľadom na druh anamnézy – rok 2013

Veková skupina	VH-C spolu	Z toho pozitívna anamnéza							Negatívna anamnéza
		Drogy	Zub.ošet.	Tetovanie	Operácie, odbery	transfúzia	Nechránený sex	Dialýza	
0									
1-4									
5-9									
10-14									
15-19	6	5	1						0
20-24	6	5		1					0
25-34	11	5		2	3		1		
35-44	8		1	1	4				2
45-54	3					1			2
55-64	0								
65+	2				1				1

S p o l u	36	15	2	4	8	1	1	0	5
-----------	----	----	---	---	---	---	---	---	---

III.2.4 Akútna hepatitída typu E – B 17.2

Bolo zaznamenaných 16 ochorení (chor. 0,3/100 000), 3 mali charakter importovaných nákaz a to po jednom prípade z Talianska, Chorvátska a Cypru. V roku 2013 sa vyskytlo 9 ochorení, t.j. došlo k vzostupu o 77,8%.

Ochorelo 11 mužov a 5 žien. Ochorenia hlásilo 7 krajov, najviac - 5 prípadov(chor. 0,9) signalizoval Trnavský kraj, ochorenie nebolo zaznamenané v Banskobystrickom kraji. Ostatných 6 krajov hlásilo po jednom až troch prípadoch (BA,NA,ZA,PO, KE a TC).

Ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách 20+ s maximom vo vekovej skupine 65+ ročných – 5 prípadov – chor. 0,7/100000..

Všetky ochorenia skončili uzdravením.

3 pacienti mali v anamnéze horeuvedený pobyt v zahraničí, 1x pacient udával konzum nedostatočne tepelne upraveného hovädzieho mäsa, všetkých ostatných 12 prípadov ochorenia zostalo epidemiologicky neobjasnených.

III.2.5 Iná špecifikovaná akútna hepatitída – B 17.8

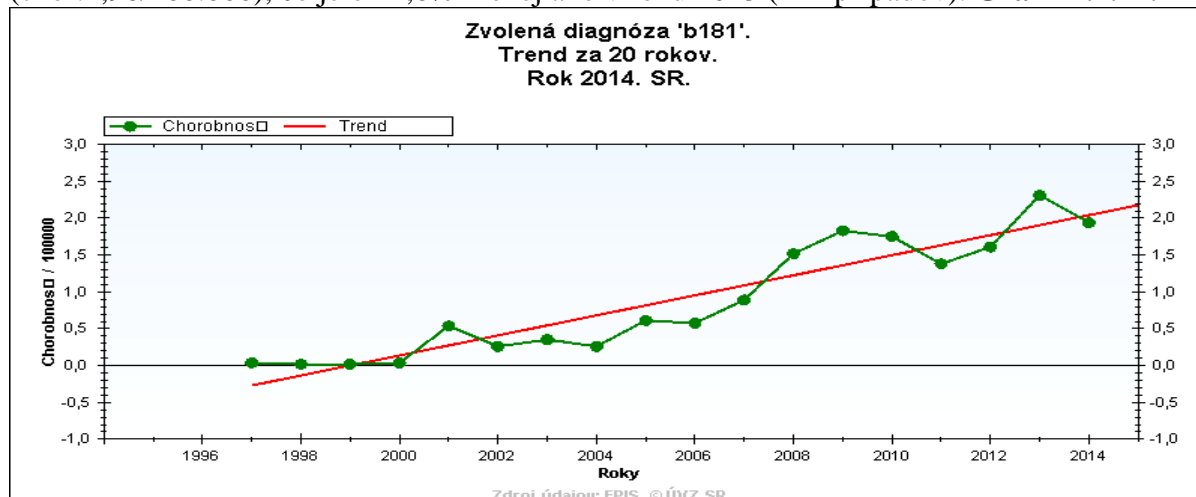
Ochorenie nebolo v roku 2014 hlásené podobne ako v roku 2013, v roku 2012 sa vyskytol 1 prípad.

III.2.6. Nešpecifikovaná vírusová hepatitída (B19.9)

Ochorenie nebolo v roku 2014 hlásené podobne ako v roku 2013, v roku 2012 sa zaznamenal 1 prípad- z okresu Trebišov u 61 ročnej ženy.

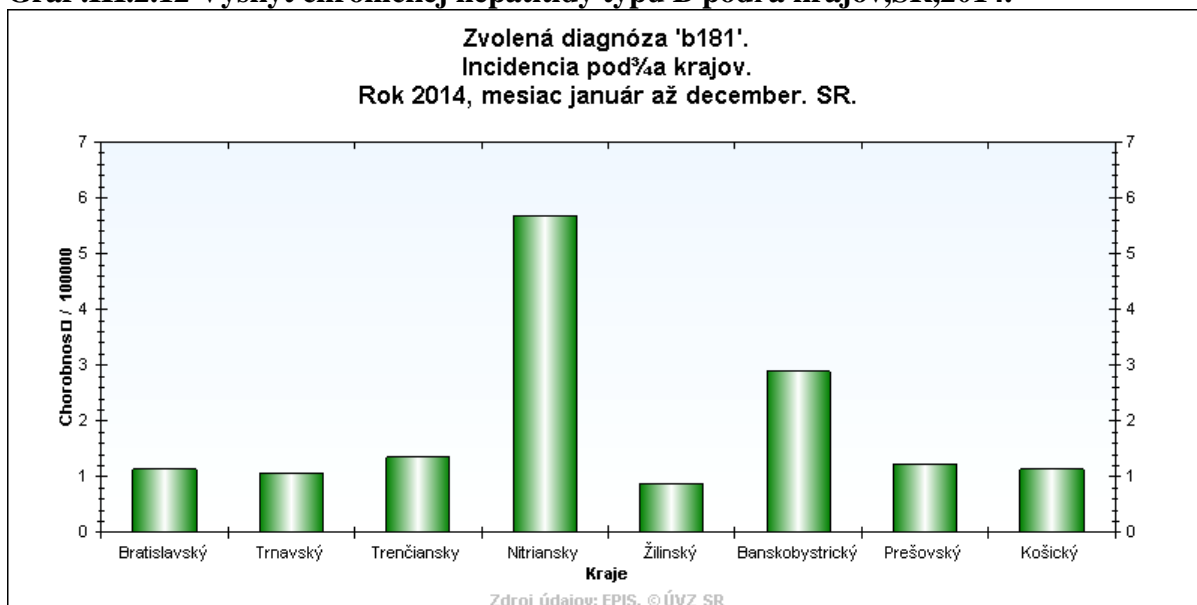
III.2.7. Chronická vírusová hepatitída typu B – B 18.1

V sledovanom roku 2014 bolo v tejto skupine zaznamenaných 107 prípadov ochorení (chor.1,98/100.000), čo je o 11,6% menej ako v roku 2013 (121 prípadov). **Graf III.2.11.**

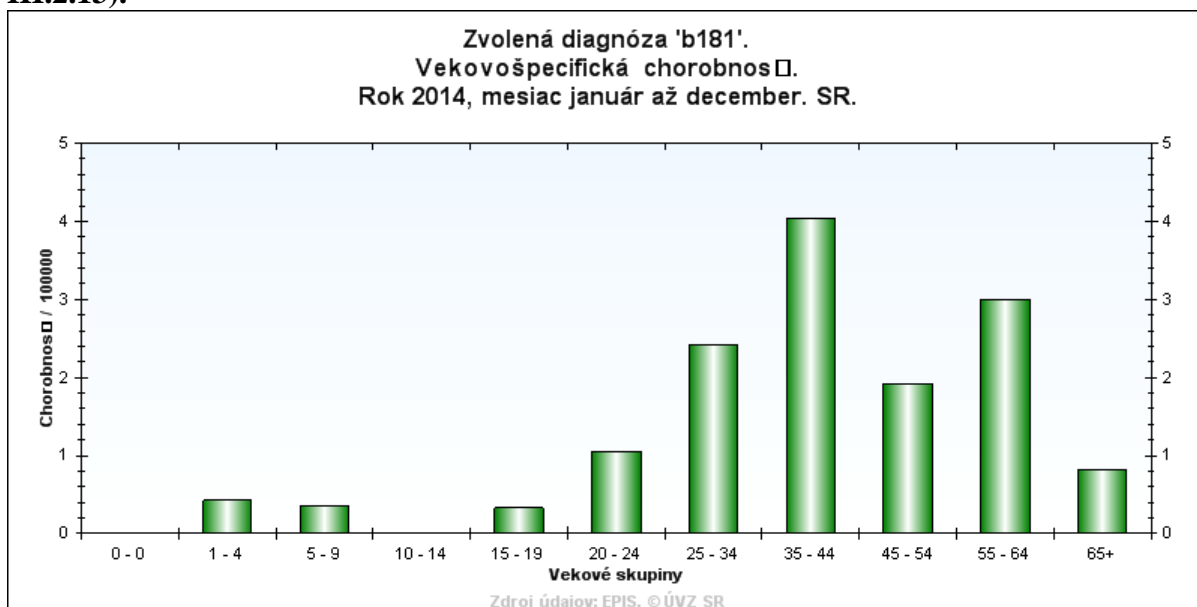
Ochorenia sa vyskytli vo všetkých krajoch SR s maximom v kraji Nitrianskom – 41 pr., chor. 6,0 a v kraji Banskobystrickom 19 prípadov, chorobnosť 2,9. (Graf .III.2.12).

Graf .III.2.12 Výskyt chronickej hepatitídy typu B podľa krajov,SR,2014.

Ochorelo 68 mužov a 39 žien.

Z hľadiska veku sa ochorenia vyskytli vo všetkých skupinách s výnimkou 0 ročných detí a 10-14 ročných s maximom vo vekovej skupine 35-44 ročných, v ktorej ochorelo 34 osôb (chorobnosť 4,04/100.000), vo vekovej skupine 55-64 ročných – 23 prípadov, chor. 3,1 a vo vekovej skupine 25-34, kde bolo zaznamenaných 22 prípadov, chorobnosť 2,5. (Graf III.2.13).

Výskyt ochorení s pozitívnou očkovacou anamnézou:

1.prípád (RÚVZ Košice):

Zistené prekonanie ochorenia (malo antiHBcIgM negat. a anti HBcIgG pozit, HBsAg pozit. a antiHBe pozit) dieťaťa vo veku **5 rokov** z minoritnej skupiny z okresu Košice I s vrodenými vývojovými chybami. Ide o dieťa, ktoré sa narodilo na novorodeneckom odd. v Michalovciach, matka má v tom okrese aj trvalý pobyt. Hneď po narodení bolo dieťa operované pre hydrocefalus v Košiciach a následne opäť preložené do Michaloviec. Dieťa od 3 mesiacov je trvale umiestnené v Detskom domove v Košiciach. Matka údajne nenavštevovala gynekologickú poradňu, preto dieťa po narodení nebolo očkované (telefonicky zistené, že RÚVZ v Michalovciach nemá o matke záznam, že by bola HBsAg pozitívna, resp. to nevedia zistiť). **Dieťa bolo očkované 3 dávkami Infanrix Hexa, ale očkovanie zo zdravotných dôvodov bolo začaté až v 11. mesiaci života** pre trvalé ochorenia a hospitalizácie a operácie. Ochorenie zistené počas hospitalizácie v DFN Košice.

2.prípád (RÚVZ Košice):

Ochorenie 3 ročného Róma z obce Ďurkov okres Košice okolie. Dieťa narodené HBsAg a HBeAg pozitívnej matke. Po narodení 4.6.2010 podaný špecifický imunoglobulín a očkovacia látka, vyšetrenie HBsAg bolo u dieťaťa negatívne, HT v norme. Na obvoде podaná 8.7.2010 druhá dávka Engerix a 3.9.2010 podaný Infanrix Hexa. Engerix ďalej nebol podaný pokračovalo sa v podaní pentavakcíny Infanrix IPV a HiB 21.10.2010 a 11.5.2011. Dieťa medzitým bolo choré len ako ARO príp. iné detské choroby. Nemalo zvýšené hepatálne testy. Matku začali liečiť na nosičstvo HBsAg a preto infekčná klinika pre dospelých požiadala obvodnú lekárku dieťaťa, aby ho odoslala na vyšetrenie prítomnosti markerov VHB. Tá ho hneď odoslala na vyšetrenie do DFN Košice. Výsledky zo dňa 5.11.2013 anti HBc total pozit, HBsAg pozit, HBeAg pozit, vykonané aj vyšetrenie PCR: HBV DNA z 12.12.2013 pozit – vírusová nálož 170 000 kópií. Dieťa je sledované na infekčnom oddelení DFN Košice. Kedy sa dieťa nakazilo od matky nevieme zistiť. Keďže bolo očkované predpokladáme, že pravdepodobne nedostatočne odpovedalo na očkovaciu látku a tým došlo k ochoreniu v čase od narodenia do 3. roku života. V čase vyšetrenia 5.11.2013 malo dieťa už len protilátky IgG. **Dieťa nepovažujeme za kompletne očkované – dostalo 3 dávky, ale v rozmedzí cca 1 mesiac,** takže podľa toho by malo dostať ešte 1 dávku napr. ako dialyzovaní v 12. mesiaci. Obvodná lekárka to však považovala za dostatočné.

3.prípád (RÚVZ Poprad):

Dieťa 3-ročné, nar. v roku 2011, pôvodom z nízkeho hyg. štandardu zo 6-tich súrodencov, je v starostlivosti babky. Prítomná VVCH obličiek – obojstranne hydronefróza III. – IV. stupňa s megauretermi, st. po opakovaných pyelonefritídach, chronická obštipácia, neprospievanie. Opakované hospitalizácie.

Plánovaná operácia v DFNSP Bratislava – hospitalizácia 8.10. – 23.10.2014. Počas tejto hospitalizácie diagnostikovaná laboratórne akútna hepatitída B (HBV-DNA PCR – kvantita 226 000 000 IU/ml – pozit.), bez ikteru. Preklad na inf. odd. Prešov, kde anti HBcIgM – pozit. Očkovaný proti VHB nekompletne 2 dávky (6.9.2011 a 25.10.2011 – Infanrix Hexa). Následne nedoočkovaný z dôvodu opakovaných dočasných KI, opakovaných hospitalizácií.

V inkubačnom čase ochorenia dostal 2 krvné prípravky, u darcov ktorých bola opakovane potvrdená negativita sérologických vyšetrení (aj markerov VHB). U rodinných kontaktov vykonané protiepidemické opatrenia, nikto nebol HBsAg pozitívny. Ako pravdepodobný prameň nákazy sú starí rodičia – babka a dedko, kde pri vyšetrovaní kontaktov bola u oboch zistená pozitivita anti HBc total protilátok.

V anamnéze chorých bolo zistené nasledovné:

- i.v.drogy – 6
- nechránený sex - 4
- výkony v ZZ 30 (odber biologického materiálu – 1, dialýza - 1, operácie - 22, zubné ošetrovanie - 5, pôrod - 1)
- transfúzia krvi – 2
- tetovanie – 5
- vertikálny prenos 1
- používanie spoločných pomôcok 3
- profesionálna expozícia 2
- nezistené – 54

Prípady úmrtia na chronickú vírusovú hepatitídu B (B18.1) neboli zaznamenané.

Rozdelenie chorých podľa povolania dokumentuje nasledujúci prehľad:

- nepracujúci - nezamestnaný – 22
- dôchodca – 26
- dieťa – 2
- študent - 1
- pedagogický prac. – 3
- potravinár 1
- robotník – 1
- väzenie – výkon trestu – 2
- ZP – 4 (lekár -1,PZP-1,SZP -2)
- iné 42
- Neudané 3

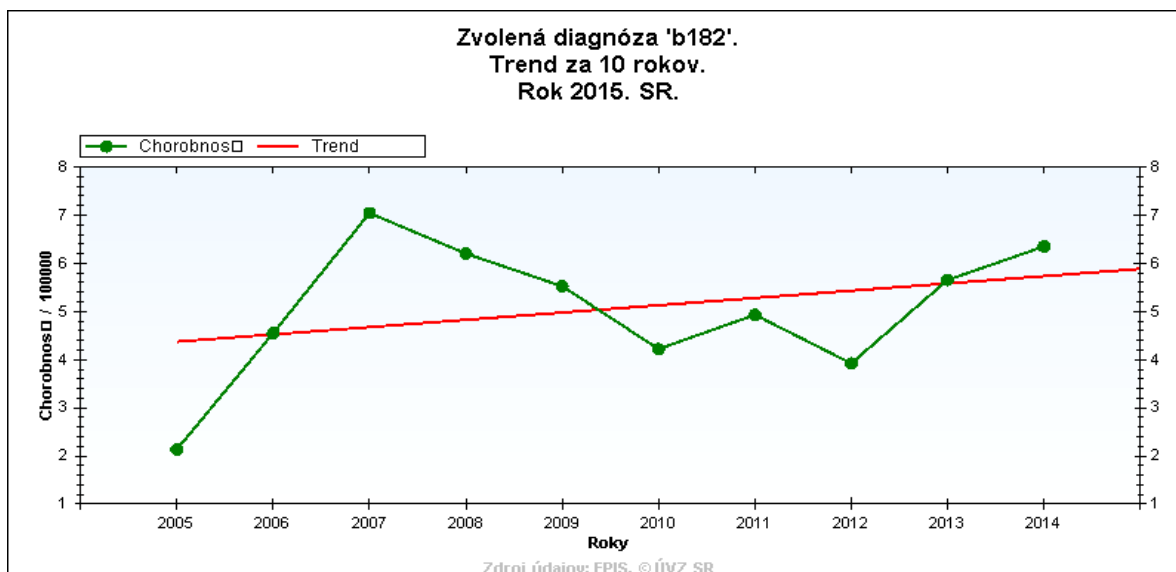
Rozdelenie chorých podľa kolektívov:

- mimo kolektív –92
- detský domov - 1
- domov dôchodcov – 6
- vysoká škola - 2
- nápravné zariadenie – 2
- iné 2
- neudané - 2

4 prípady ochorenia mali charakter importovanej nákazy a to po jednom prípade z Malajzie, Ukrajiny, Francúzska a Vietnamu.

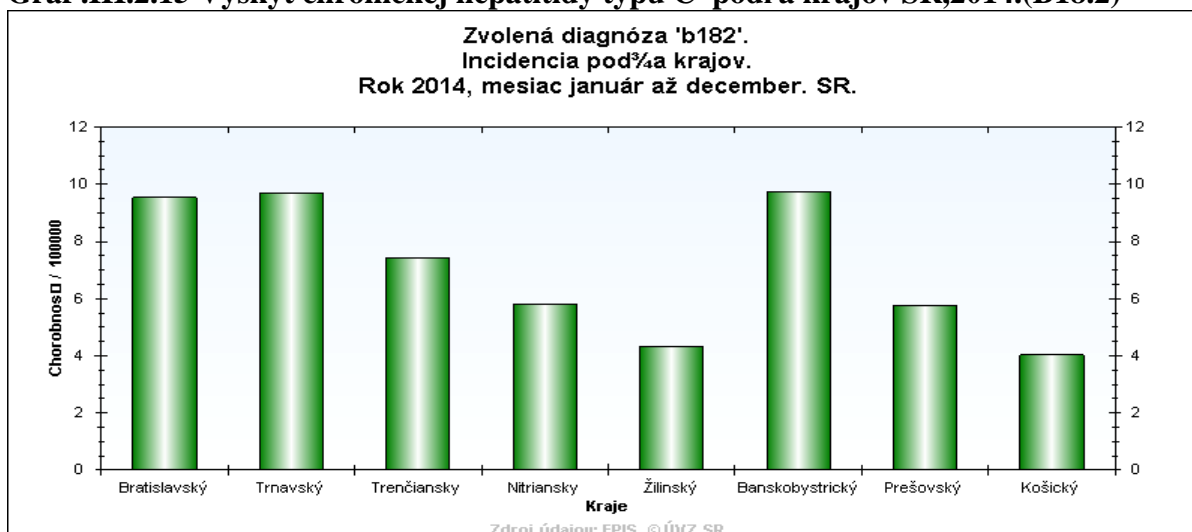
III.2.8 Chronická vírusová hepatitída typu C – B 18.2

V roku 2014 bolo novozistených 366 prípadov ochorení na chronickú VH-C (chor. 5,4/100.000), čo predstavuje vzostup oproti roku 2013 o 26,2% . **Graf III.2.14**

Ochorenia sa vyskytli vo všetkých krajoch SR s maximom v kraji Banskobystrickom (9,72), Nitrianskom (9,68) a Bratislavskom (9,54). Najnižšia chorobnosť sa zaznamenala v kraji Košickom (4,0) a Žilinskom(4,4). (**Graf III.2.15**).

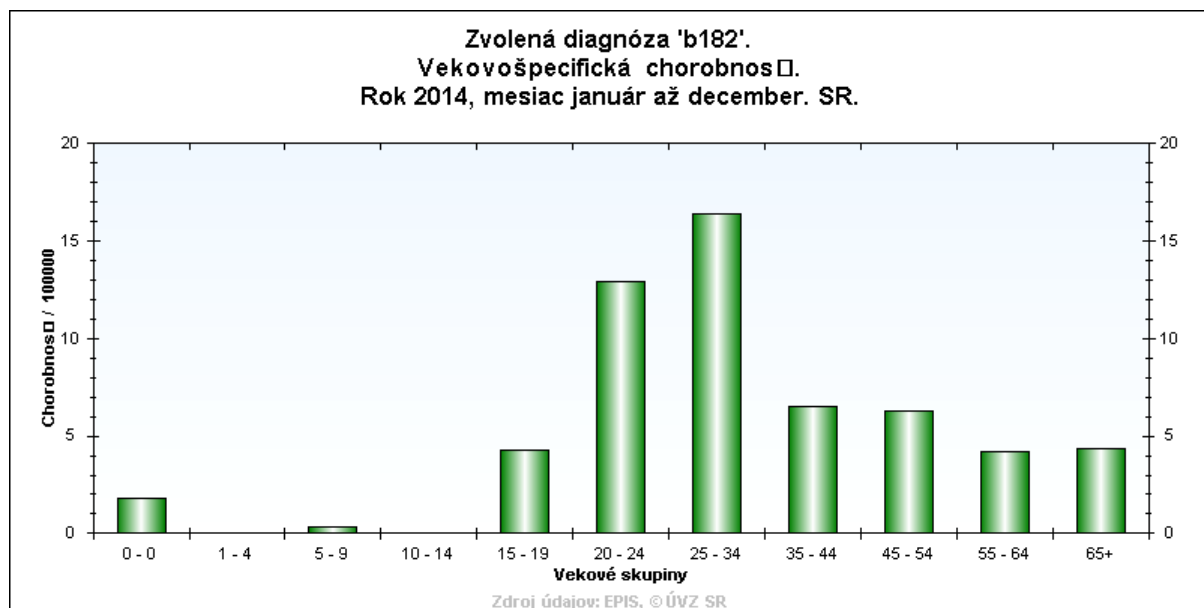
Graf .III.2.15 Výskyt chronickej hepatitídy typu C podľa krajov SR,2014.(B18.2)

Ochorelo 193 mužov a 97 žien.

Ochorenia sa zaznamenali prevažne vo vekových skupinách nad 15 rokov veku. Po jednom prípade sa vyskytli ochorenia u 0-ročných a 5-9 ročných detí. Najvyššia chorobnosť sa vyskytla vo vekovej skupine 25-34 ročných, v ktorej ochorelo 139 osôb (chor. 16,3/100000) a 20-24 ročných – 48 prípadov (chor. 12,6). (**Graf III.2.16**).

Graf III.2.16 Chronická vírusová hepatitída typu C (B18.2)

Rozdelenie chorých na VH-C podľa povolania:

- nepracujúci - dieťa – 3
 - dôchodca - 56
 - nezamestnaní – **88 (24%)**
 - študent – 3
- materská dovolenka - 7
- potravinár – 5
- pedagogický pracovník - 1
- robotník – 16
- väzenie – výkon trestu – 73
- zdravotnícky pracovník – SZP - 1
- železničiar - 1
- iné povolanie – 110
- neudané 2

Z prehľadu je zrejmé, že až v 88 prípadoch ochoreli nezamestnané osoby t.j. 24% a osoby vo výkone trestu 73x, t.j. 20% všetkých novozistených chorých.

Rozdelenie chorých podľa kolektívov:

- mimo kolektív - 264
- armádne zariadenie -1
- azylové domy – 2
- detský domov - 1
- nápravné zariadenie – 74
- ÚSS pre dospelých – 3
- OU + SŠ - 2
- liečebňa pre dospelých – 2
- základná škola – 2
- vysoká škola – 1
- zdravotnícke zariadenie – 1

- iné – 15
- liečebňa pre dospelých 1
- neudané 2

V 5 prípadoch sa jednalo o importovanú nákazu a to 5x z Gruzínska, po jednom prípade z Grécka, Beninu a Ruska, 2 prípady z Česka.

V epidemiologickej anamnéze chorých bolo zistené nasledovné:

i.v. aplikácia drog 150 x, transfúzia v minulosti 22x, tetovanie 33x, zákroky v ZZ 47x, piercing 6x, nechránený sex 12x – z toho dokázaný pozit. sex. Partner 6x, 2x promiskuitné správanie, 1x vertikálny prenos, 3x používanie spoločných pomôcok, 91 x neobjasnená. Bolo zaznamenané jedno *úmrtie* u dospelého muža z Košického kraja (32 r.). Pacient sledovaný na KICM pre chronickú VHC od r. 2004. HCV RNA zo 6.10.2004 pozit. 1b. Pred 25 rokmi udaná operácia APE. Tetováž po celom tele, i.v. drogy nepopiera, naposledy pred 2-3 mesiacom.

III.2.9. Vírusová hepatitída bližšie nešpecifikovaná B19.9

Žilinský kraj hlásil v roku 2014 1 prípad ochorenia a úmrtia na pravdepodobne vírusovú hepatitídu u pacientky z vekovej skupiny 15-19, ktorá ochorela pri základnom ochorení „Leukémia“ na susp. VH. Dostupnými vyšetreniami sa ochorenie, klinicky sa manifestujúce ako akútna VH, nepodarilo objasniť. Pacientka proti VHB očkovaná. Po dlhodobej hospitalizácii na onkologickom oddelení DFNSP BB pacientka základnému ochoreniu podľahla.

III.2.10 Cytomegalovírusová hepatitída – B 25.1

V roku 2014 boli zaznamenané 3 prípady ochorenia (chor. 0,06/100 000), čo je o 1 prípad menej ako v roku 2013. Jedno ochorenie sa vyskytlo v kraji Trenčianskom u dospelého 28 roč. muža (CMV ELISA IgM pozit.) a 2 v kraji Košickom a to u 4 roč. dieťaťa. Diagnóza stanovená pri zvýšených hepatálnych testoch v rámci depistáže v rodine pri výskyte HCV u matky. Druhý prípad z KE kraja sa zaznamenal u 13 mesačného dieťaťa s Hirsprungovou chorobou, kde po operácii s kolostómiou došlo k zvýšeniu hepatálnych testov a laboratórne sa potvrdila hepatitída spôsobená CMV.

III.2.11 Novozistené nosičstvo HBsAg – Z 22.5

V priebehu roka 2014 bolo hlásených 449 novozistených nosičov HBsAg (chor. 8,3/100 000) zo všetkých krajov SR s maximom v kraji Prešovskom (17,6), Košickom (15,2) a Trnavskom ((15,2). Oproti roku 2013 je to 1,9 násobný vzostup záchyty. Z hľadiska veku sa nosičstvo zistilo vo vekovej skupine nad 15 rokov s výnimkou 1 prípadu vo vekovej skupine 5-9 ročných detí s maximom vo vekovej skupine 35-44 ročných – 147 prípadov (17,4/100000).

Analýzu epidemiologickej anamnézy u nosičov zameranú na parenterálne zákroky v minulosti nebolo možné vykonať.

Väčšina nosičstiev bola vyhľadaná pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, pri preventívnych prehliadkach a pri vyhľadávaní kontaktov v ohnisku nákazy. Nosičstvo HBsAg

bolo v 3 prípadoch zaznamenané ako **importovaná nákaza u cudzincov**: 2x z Ukrajiny a 1x z Maďarska.

III.3 Skupina respiračných nákaz

III.3.1 Diftéria – záškrt – A 36

Ochorenie sme nezaznamenali.

Očkovanie detskej populácie sa vykonáva spolu s očkovaním proti pertussis, tetanu, hemofilovým infekciám, poliomyelitíde, vírusovému zápalu pečene typu B a pneumokokovým infekciám. Zaočkovanosť je nasledovná:

Zaočkovanosť proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, infekciám vyvolaným H. influenzae typu b, vírusovej hepatitíde typu B, detskej obrne a pneumokokovým invazívnym ochoreniam

- **základné očkovanie dojčiat tromi dávkami hexavalentnej vakcíny proti DI-TE-PER-VHB-HIB-POLIO:**

ročník 2012: SR - 96,8 %; kraje - od 95,5 % (Košícký kraj) do 97,9 % (Trnavský kraj).

Na celoslovenskej aj krajskej úrovni zaočkovanosť neklesla pod 95 %. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím celoslovenská zaočkovanosť klesla o 1,1 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli dva kraje a to Trenčiansky kraj (96,5 %) a Košícký kraj (95,5 %). Okresy - hranicu 95 % zaočkovanosti nedosiahlo 10 okresov. Všetky deti boli očkované hexavakcínou INFANRIX HEXA s acelulárnou zložkou proti pertussis.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo bez ohľadu na počet podaných dávok zistených 1062 odmietnutí povinného očkovania proti DI-TE-PER-VHB-HIB-POLIO, čo predstavuje 1,9 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (3,0 %).

- **základné očkovanie dojčiat tromi dávkami konjugovanej vakcíny proti invazívnym pneumokokovým ochoreniam:**

ročník 2012: SR - 96,5 %; kraje - od 95,2 % (Bratislavský kraj) do 97,8 % (Trnavský kraj).

V porovnaní s predchádzajúcim obdobím celoslovenská zaočkovanosť klesla o 1,2 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli štyri kraje a to Bratislavský kraj (95,2 %), Trenčiansky kraj (96,1 %), Banskobystrický kraj (96,3 %) a Košícký kraj (95,4 %). Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosti nedosiahlo 13 okresov.

Z celkového počtu 53 680 zaočkovaných detí bolo konjugovanou pneumokokovou vakcínou PCV 10 (Synflorix) očkovaných 74,5 % detí, konjugovanou vakcínou PCV 13 (Prevenar 13) bolo očkovaných 25,5 % detí.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo bez ohľadu na počet podaných dávok zistených 1161 odmietnutí povinného očkovania, čo predstavuje 2,1 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (3,7 %).

- **preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 6. roku života:**

ročník 2007: SR - 97,9 %; kraje - od 96,2 % (Bratislavský kraj) do 99,1 % (Trnavský kraj).

Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 0,7 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli dva kraje a to Bratislavský kraj (96,2 %) a Košícký kraj (96,5 %). Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosti nedosiahli tri okresy. Na očkovanie bola použitá tetravalentná vakcína INFANRIX POLIO.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo zistených 445 odmietnutí povinného očkovania, čo predstavuje 0,9 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (2,2 %).

- **preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 13. roku života:**

ročník 2000: SR - 98,4 %; kraje - od 97,3 % (Košický kraj) do 99,3 % (Trnavský kraj). Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 0,4 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosti nedosiahli tri kraje a to Bratislavský kraj (97,4 %), Prešovský kraj (97,9 %) a Košický kraj (97,3 %). Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosti nedosiahol jeden okres. Na očkovanie bola použitá tetravalentná vakcína BOOSTRIX POLIO.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo zistených 200 odmietnutí povinného očkovania, čo predstavuje 0,4 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (1,0 %).

III.3.2 Pertussis, parapertussis, syndróm divého kašľa – A 37.0, A 37.1, A37.9

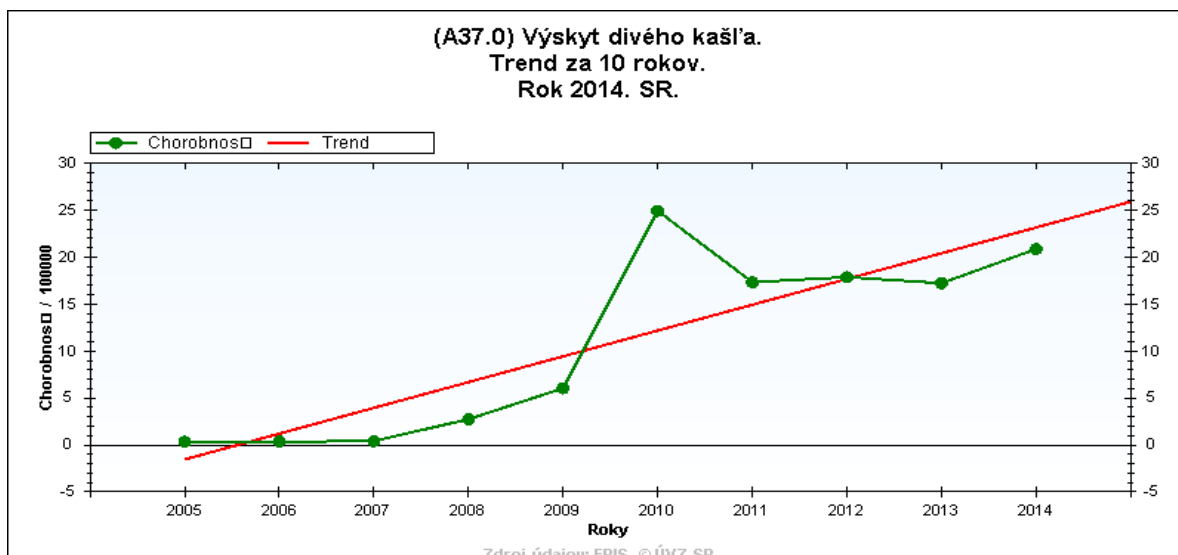
V celej skupine nákaz bolo v priebehu roka 2014 bolo hlásených spolu 1145 ochorení (chor. 21,14/100 000), ochorenia boli hlásené z každého kraja. s najvyššou chorobnosťou (33,3) v Trenčianskom kraji, Banskobystrickom (25,9) a Bratislavskom (25,2).

Ochorenia boli hlásené u pacientov z každej vekovej skupiny, najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná vo vekovej skupine 15-19 ročných (118,5). V tejto vekovej skupine došlo k najvýznamnejšiemu vzostupu chorobnosti a to až 2,5 násobnému. K ochoreniam dochádzalo počas celého roka, najviac v januári – 221 prípadov, vo februári – 157 a v marci 146 prípadov.

Z celkového počtu chorých bolo 1123 ochorení na pertussis (chor.20,7/100 000) a 20 ochorení na parapertussis (chor. 0,40/100 000), 2pr. (chor. 0,04/100 000) ochorení na divý kašeľ spôsobený inými bordetelami.

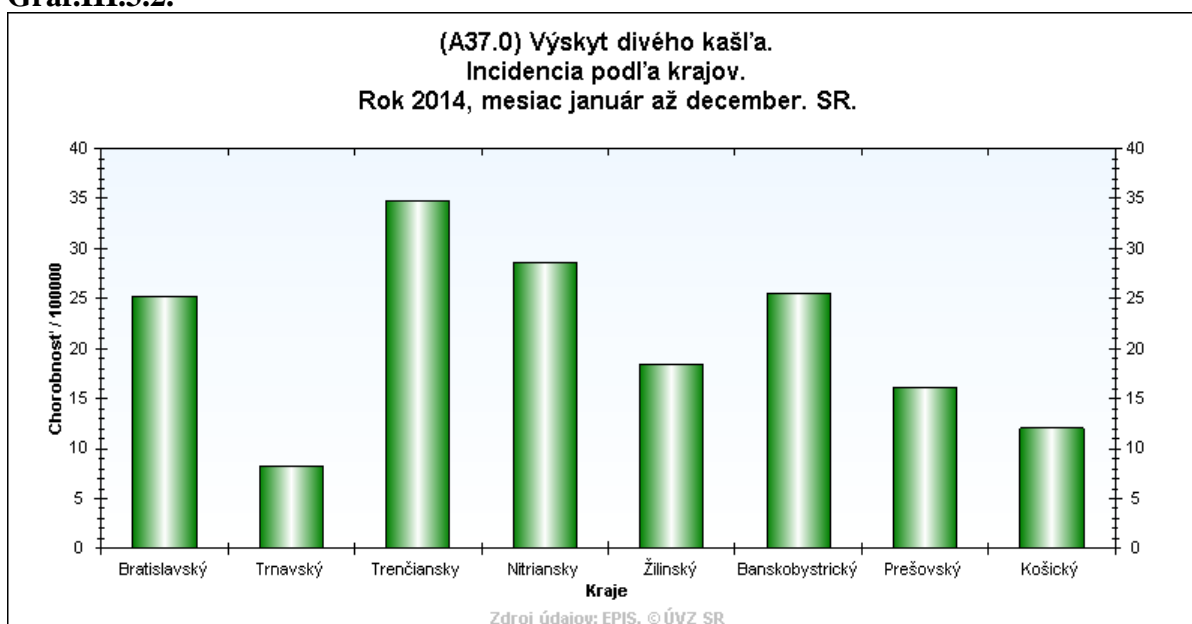
Pertussis – divý kašeľ – A 37.0

Hlásených bolo 1123 ochorení (chor.20,7/100 000), čo je oproti roku 2013 vzostup o 24% a oproti 5-ročnému priemeru je výskyt vyšší o 26% (**Graf. III.3.1**).

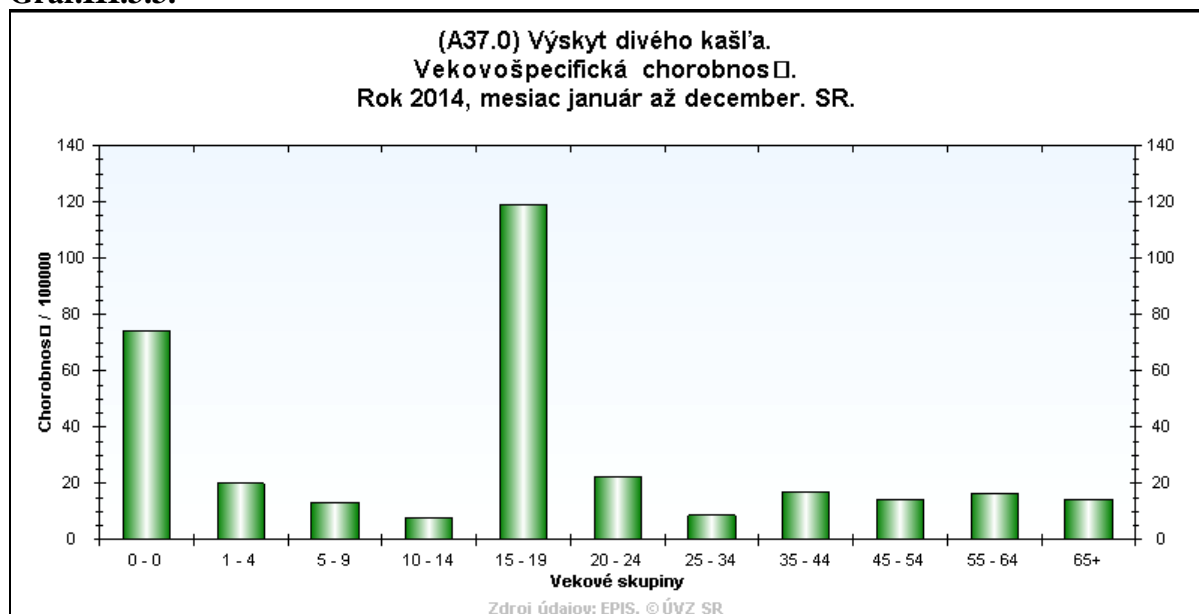
Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov s najvyššou chorobnosťou v kraji Trenčianskom (33,3), Banskobystrickom (25,9) a v Bratislavskom chor. 25,2/100 000. V tomto kraji došlo k významnému poklesu chorobnosti a to až 3,8 krát. Najnižšia chorobnosť bola v Trnavskom kraji (8,4). Ochorelo 623 žien a 500 mužov.

Graf.III.3.2.

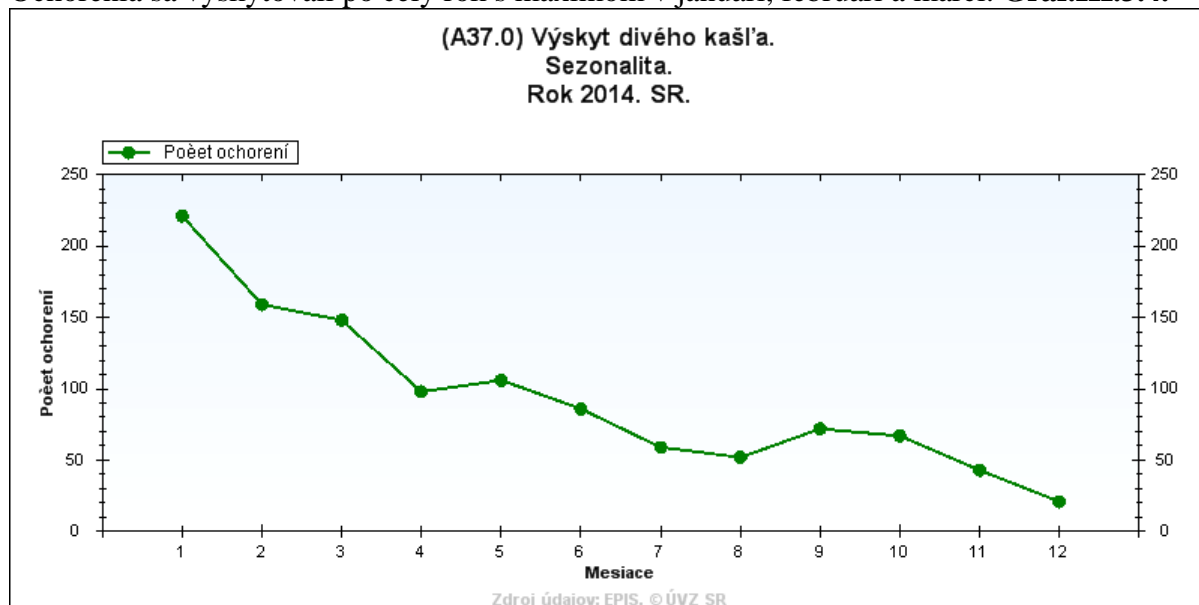

Ochoreli pacienti vo všetkých vekových skupinách, s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 1519 ročných (357 prípadov a chor. 118,2 a u 0-ročných detí, chor. 74,4/100 000.

Graf.III.3.3.

Ochorenia sa vyskytovali po celý rok s maximom v januári, februári a marci. Graf.III.3.4.

Z 1123 analyzovaných prípadov bolo riadne očkovaných 643 pacientov, očkovaní čiastočne 11 (pre vek) zo 41 0-ročných detí, z ktorých vzhľadom na vek v mesiacoch malo byť očkované 17 detí, neočkovaní pre vek 23, neočkovaní pre kontraindikáciu 4, neočkovaný pre odmietnutie 2, očkovanie nezistené u 451 chorých.

Kazuistika

V jednom prípade sa jednalo o **úmrtie** u neočkovaného 1,5 mesačného dieťaťa z Banskobystrického kraja, u ktorého bol laboratórne potvrdený pozitívny výsledok PCR na *Bordetella pertussis* z nasopharyngeálneho výteru ako aj prítomnosť toxínu (NRC - RUVZ B.Bystrica). Dieťa bolo 27.10.2014 hospitalizované na Detskom oddelení v Revúcej pre pretrvávajúci pertusoidný kašeľ trvajúci cca 2 týždne a posledný deň sa objavili aj febrility 38,6 C. V priebehu prvého dňa hospitalizácie v Revúcej sa zdravotný stav pacienta zhoršil (tachykardia, dyspnoe, v krvnom obraze leukocytóza), preto odoslané dňa 28.10.2014 na

Detské oddelenie do B. Bystrice, kde bol pacient zaintubovaný ale napriek intenzívnej terapeutickú liečbe došlo ku kardiopulmonálnemu zlyhaniu a exitu chlapčeka dňa 31.10.2014. V anamnéze udaná hospitalizácia dňa 14.10.-16.10.2014 na Detskom oddelení v Revúcej, kde na 3. deň hospitalizácie dieťa prepustené na žiadosť matky do domácej starostlivosti. V rámci epidemiologického vyšetovania v ohnisku nákazy bolo na základe laboratórnych výsledkov z odobratého biologického materiálu (nasopharyngeálny výter, krv) zistené, že dieťa ochorelo od rodičov (PCR negat, pozit. IgA, vysoko pozit. IgG), ktorí udávali klinické príznaky respiračného ochorenia s kašľom pred 1-2 mesiacmi, avšak u lekára neboli. Rodičia v čase epidemiologického vyšetovania nemali zmluvne zabezpečeného všeobecného lekára pre dospelých.

Zo zdravotnej dokumentácie, ktorá bola v archíve u všeobecných lekárov pre deti a dorast bolo zistené, že obidvaja rodičia boli kompletne zaočkovaní vzhľadom na vek a očkovací kalendár príslušného ročníka narodenia - posledná dávka u matky (roč. nar. 1994) bola podaná 4.8.2000 a posledná dávka u otca (roč. nar. 1995) podaná 8.8.2001. Vzhľadom na aktuálny zdravotný stav v čase epidemiologického vyšetovania bol preliečený ATB (Fromilid) len otec. V súvislosti s ochorením exitovaného dieťaťa sme zaznamenali aj ďalší laboratórne potvrdený prípad u blízkeho 4 mesačného príbuzného (PCR pozit. z nasopharyngeálneho výteru), ktorý nebol ešte očkovaný v súlade s očkovacím kalendárom pre inú závažnú zdravotnú dg. C 48.0. Vzhľadom na laboratórne výsledky bolo dieťa hospitalizované na Infekčnom oddelení DFNSP v B. Bystrici dňa 7.11.2014, preliečené ATB (Fromilid) a prepustené dňa 12.11.2014 do domácej starostlivosti v stabilizovanom stave. Celkovo bolo preverených 12 blízkyh kontaktov, kde sa okrem uvedených rodičov a 4 mesačného bratranca ochorenie laboratórne nepotvrdilo.

Zaznamenali sme 34 prevažne rodinných epidémií, v ktorých 1x ochorelo 9 osôb, 1x 8 osôb, 4x 6 osôb, 1x 5 osôb, 2x 4, 6x 3 osoby a 19 rodinných výskytov, kde sa zaznamenali 38 prípadov ochorenia.

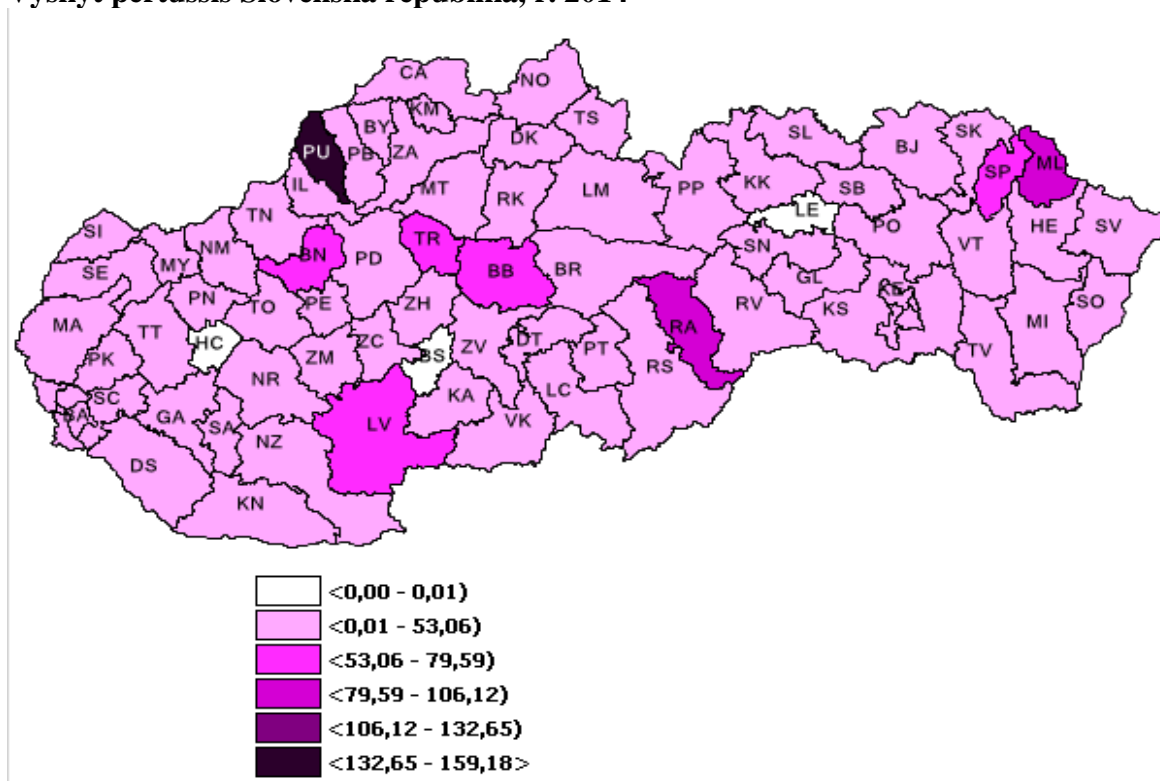
Prehľad epidémií od 4 prípadov je uvedený v nasledujúcej tabuľke. Menších epidémií bolo 23, v ktorých celkovo ochorelo 52 osôb.

Názov	Dát. vzniku	Dát. ukon.	Agens	Poč. ch.	Poč. exp.	Faktor	Dôkaz
DS - Charita Báč	20.09.2014	16.10.2014	Bordetella pertussis	9	67	kvapôčková infekcia	epidemiologicky
LC –mesto Lučenec	01.04.2014	11.04.2014	Bordetella pertussis	8	121	kvapôčková infekcia	epidemiologicky
NO – Oravské Veselé	03.07.2014	03.09.2014	Bordetella pertussis	6	7	neznámy	epidemiologicky
RK – Liptovská Štiavnica rod.epidémiia	01.09.2014	23.09.2014	Bordetella pertussis	6	6	kontakt s chorým	laboratórne a epidemiologicky
LM – Mesto L.Mikuláš	20.02.2014	14.04.2014	Bordetella pertussis	6	6	neznámy	
BB - SPŠ J. Murgaša, Banská Bystrica	16.03.2014	25.04.2014	Bordetella pertussis	5	58	kontaminovaný vzduch	epidemiologicky
LV - Čata – rod.epidémiia	01.01.2014	16.01.2014	Bordetella pertussis	4	5	neznámy	
RA – Licince 72	23.09.2014	04.11.2014	Bordetella pertussis	4	24	kvapôčková infekcia	epidemiologicky

rod.epidémia							
SK rod.epidémia	-	16.03.2014	07.04.2014	Bordetella pertussis	4	6	neznámy

Mapa III.3.3.1

Výskyt pertussis Slovenská republika, r. 2014

Parapertussis – A 37.1

Spolu bolo hlásených 20 ochorení na parapertussis (chor.0,40 /100 000). Oproti roku 2012 je to vzostup o 4 prípady, t.j. o 25%.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov okrem Trenčianskeho a Košického. Bratislavský- 6 Trnavský- 2, Nitriansky - 6, Žilinský 2, Bystrický 3 a Prešovský 1. Ochorelo 11 mužov a 9 žien. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných(7,3) a 1-4 ročných detí (2,6).

Divý kašeľ spôsobený inými bordetelami A37.8

Boli hlásené dva prípady ochorenia do 5 rokov veku zo Žilinského kraja. Ochorenia spôsobila Bordetella species bližšie nešpecifikovaná potvrdená PCR metódou v NRC pre pertussis.

Syndróm divého kašľa- A37.9

V priebehu roku 2014 nebol hlásený.

III.3.3 Streptokokové nákazy

V skupine ochorení spôsobených streptokokmi sledujeme Scarlatinu, Erysipelas a sepsy. Sepsy sú popísané v kapitole „iné infekcie“.

III.3.3.1 Scarlatina – šarlach – A 38

Spolu bolo hlásených 221 ochorení (chor.4,08 /100 000), čo je oproti roku 2013 pokles o 18,75 oproti 5 ročnému priemeru je to pokles o 4%.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR, s najvyššou chorobnosťou v Žilinskom kraji (7,24).

Ochorenia sa vyskytovali u osôb od 0 do 44 rokov. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 5-9 ročných detí (41,23).

Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka, najviac v decembri 24.

Ochorenia sa vyskytli 122x u mužov a 99x u žien.

III.3.3.2 Erysipelas – ruža – A 46

Spolu bolo hlásených 532 ochorení (chor. 10,39/100 000), čo je oproti roku 2013 pokles o 5,3%.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR s najvyššou chorobnosťou v Trnavskom kraji (22,96). Najnižšia chorobnosť bola v Bratislavskom kraji (4,04).

Ochorelo 237 mužov a 295 žien. Ochorenia sa vyskytli u pacientov od 15 rokov života, s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 65 ročných a starších (33,43). V tejto skupine prekračovala chorobnosť 3,4 násobne celkovú chorobnosť.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom výskytu v júli – 63 prípadov.

Boli hlásené aj ochorenia ako NN 7x a to 1x z gynekologicko - pôrodnického oddelenia, 4x z interného, 1x z kožného a 1x z psychiatrického oddelenia

III.3.4 Infekcia Herpes simplex – plazivec jednoduchý –B 00

V priebehu roka 2014 bolo hlásených 104 prípadov ochorení (chor. 1,92/100 000), oproti roku 2013 je výskyt vyšší o 22,35 %.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR s najvyššou chorobnosťou v Nitrianskom kraji (8,16).

Ochorenia boli zaznamenané vo všetkých vekových skupinách s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 55 - 64 ročných (2,86).

Ochorelo 39 mužov a 65 žien. Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom v apríli – 20 prípadov.

Klinicky boli uzatvorené jednotlivé prípady ochorenia ako:

B 00.0 – 3x plazivec jednoduchý

B 00.1 – 29x vesikulárna dermatitída

B 00.2 – 5x gingivostomatitída, pharyngotonzilitída

B 00.3 - 8x meningitída

B 00.4 – 8x encefelitída

B00.8 – 8x iná forma bližšie nešpecifikovaná

B 00.9 – 43x nešpecifikovaná

Neuroinfekcie spôsobené vírusom HSV sú popísané v osobitnej kapitole „Neuroinfekcie“.

III.3.5 Herpes zoster – plazivec pásový – B 02

Spolu bolo hlásených 3 197 prípadov ochorení (chor. 59,03/100 000), čo je pokles oproti roku 2013 o 4 %. Oproti päťročnému priemeru je to nižší výskyt o 7 %. Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR, s najvyššou chorobnosťou v Žilinskom kraji (98,05).

Ochorenia sa vyskytli u pacientov vo všetkých vekových skupinách. Najvyššia chorobnosť bola vo vekovej skupine 65 ročných a starších (145,32), táto prevyšovala takmer 2,5 násobne priemernú chorobnosť.

Ochorelo 1 280 mužov a 1 719 žien.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom výskytu v septembri – 295 prípadov.

3x išlo o nozokomiálnu infekciu u pacientov hospitalizovaných na dliečovacom, neurologickom a neurochirurgickom oddelení.

3057 ochorení bolo bez komplikácií, ale vyskytli sa aj komplikácie a to 6x encefalitída, 6x meningitída, 7x s postihnutím iných častí nervového systému (trpnutie DK, trpnutie akrálnych častí...), 39x zosterové komplikácie oka, 18x sa jednalo o diseminovaný herpes zoster a 63x sa jednalo o iné komplikácie, ktoré neboli bližšie špecifikované. Neurologické komplikácie sú popísané v kapitole neuroinfekcií.

III.3.6 Varicella – ovčie kiahne – B 01

V priebehu roka bolo hlásených 16 907 ochorení (chor. 312,16/100 000), čo je pokles oproti roku 2013 o 8%. Oproti päťročnému priemeru je to o 9% menej.

Ochorenia boli hlásené z každého kraja SR s najvyššou chorobnosťou v Žilinskom kraji (481,88). Ochorenia boli hlásené u pacientov v každej vekovej skupine s najvyššou vekovo špecifickou chorobnosťou v skupine 1-4 ročných detí (2716,24), v tejto skupine chorobnosť prevyšovala 8,7 násobne celoslovenskú chorobnosť. Druhou najpostihnutejšou skupinou bola skupina 5-9 ročných detí (2607,13).

Ochorenia sa vyskytli sporadicky alebo v rodinách a tiež ako kontaktné ochorenia v epidemiologickej súvislosti v predškolských a školských kolektívach.

Ochorelo 8690 mužov a 8215 žien.

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom v apríli – 2283 prípadov.

Ako nozokomiálna infekcia bolo hlásených 6 ochorení. – 6x z psychiatrie a 1x z odd. TaPCH

Boli zaznamenané komplikácie – 1x meningitída, 2x encefalitída a 26x iné komplikácie bližšie údaje uvedené nie sú.

III.3.7. Morbilli – Osýpky – B 05

V Slovenskej republike nebolo v roku 2014 hlásené autochtónne ani importované ochorenie na osýpky. Posledné autochtónne ochorenie bolo v Slovenskej republike hlásené v roku 1998.

III.3.8. Rubeola B 06

V roku 2014 nebolo na Slovensku hlásené ochorenie na rubeolu. Posledné dve ochorenia boli hlásené v roku 2007.

Očkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde

Kontrola zaočkovanosťi detskej populácie proti osýpkam, rubeole a parotitíde v Slovenskej republike bola vykonaná k 31. 8. 2014.

• **základné očkovanie detí proti MMR v 15. až 18. mesiaci života prvou dávkou:**
roč. 2012: SR - 94,1 %; kraje - od 88,8 % (Bratislavský kraj) do 96,8 % (Prešovský kraj). Celoslovenský priemer zaočkovanosťi nedosiahli štyri kraje a to Bratislavský kraj (88,8 %), Trenčiansky kraj (92,8 %), Banskobystrický kraj (94,0 %) a Košický kraj (93,9 %). Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosťi nedosiahlo 36 okresov.

Na očkovanie bola použitá trivakcína PRIORIX a trivakcína M-M-RVAXPRO. Z celkového počtu 52 355 očkovaných detí bolo 98,4 % očkovaných vakcínou Priorix a 1,6 % vakcínou M-M-RVAXPRO.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo zistených 1 871 odmietnutí povinného očkovania, čo predstavuje 3,4 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (7,1 %).

roč. 2011: SR - 96,6 %; kraje - od 92,3 % (Bratislavský kraj) do 98,2 % (Prešovský kraj). Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 1,6 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosťi nedosiahli dva kraje a to Bratislavský kraj (92,3 %) a Košický kraj (96,5 %). Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosťi nedosiahlo 11 okresov.

Na očkovanie bola použitá trivakcína PRIORIX a trivakcína M-M-RVAXPRO. Z celkového počtu 52 992 očkovaných detí bolo 98,7 % detí očkovaných vakcínou Priorix a 1,7 % detí očkovaných vakcínou M-M-RVAXPRO.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo zistených 1 220 odmietnutí povinného očkovania, čo predstavuje 2,2 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (5,8 %).

• **preočkovanie detí proti MMR v 11. roku života druhou dávkou:**
roč. 2001: SR - 98,1 %; kraje - od 95,7 % (Bratislavský kraj) do 99,1 % (Trnavský, Nitriansky kraj). Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 0,6 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosťi nedosiahli dva kraje a to Bratislavský kraj (95,7 %) a Košický kraj (96,7 %). Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosťi nedosiahli štyri okresy.

Na preočkovanie bola použitá trivakcína PRORIX a trivakcína M-M-RVAXPRO. Z celkového počtu 47 420 očkovaných detí bolo 99,6 % očkovaných vakcínou Priorix a 0,4 % vakcínou M-M-RVAXPRO.

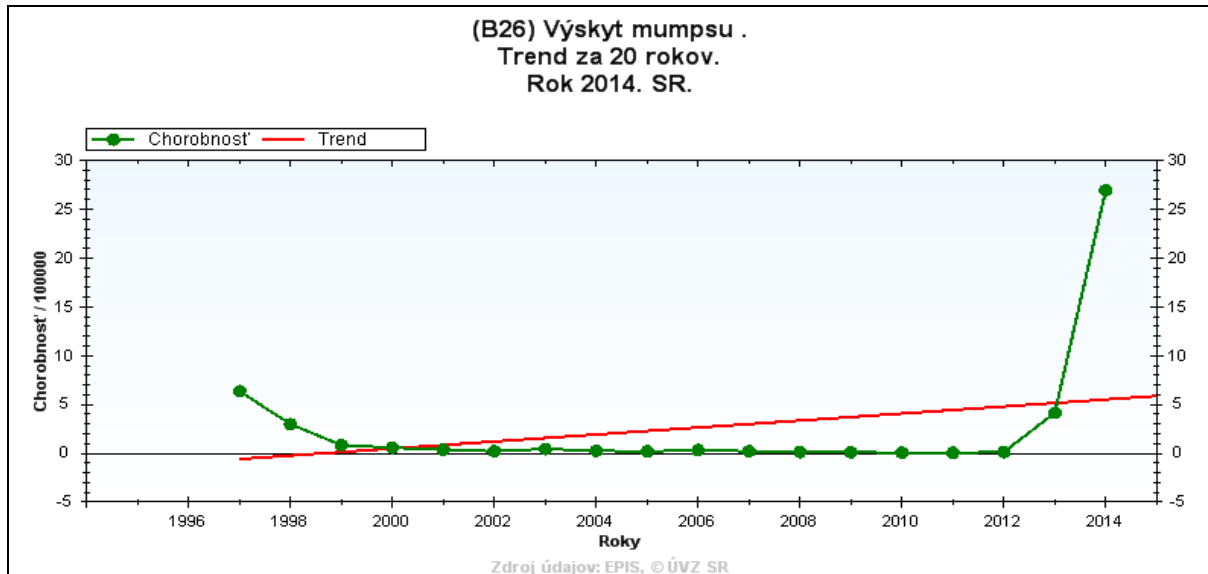
V kontrolovanom ročníku narodenia bolo zistených 251 odmietnutí povinného očkovania, čo predstavuje 0,5 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (1,6 %).

Medzinárodná spolupráca

V rámci medzinárodnej spolupráce sa mesačne zasielali hlásenia údajov o osýpkach, rubeole a KRS do Európskej siete SZO – CISID a do európskej databázy ECDC (TESSy).

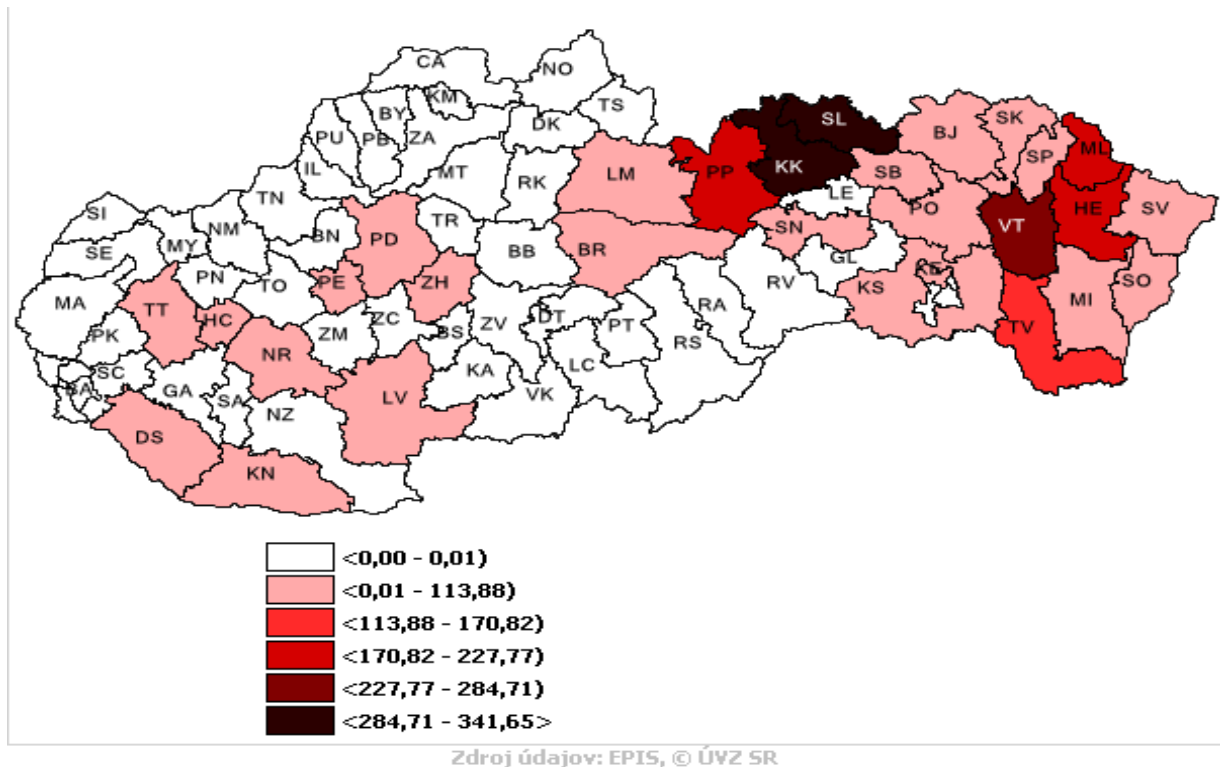
III.3.9 Parotitis epidemica – mumps - B26

V roku 2014 bolo hlásených 1559 prípadov ochorení (chor. 28,8/100 000), čo je 7,2 násobný vzostup oproti roku 2013. Oproti 5 ročnému priemeru je to 33,6 násobný vzostup. *Graf III.9.1.*

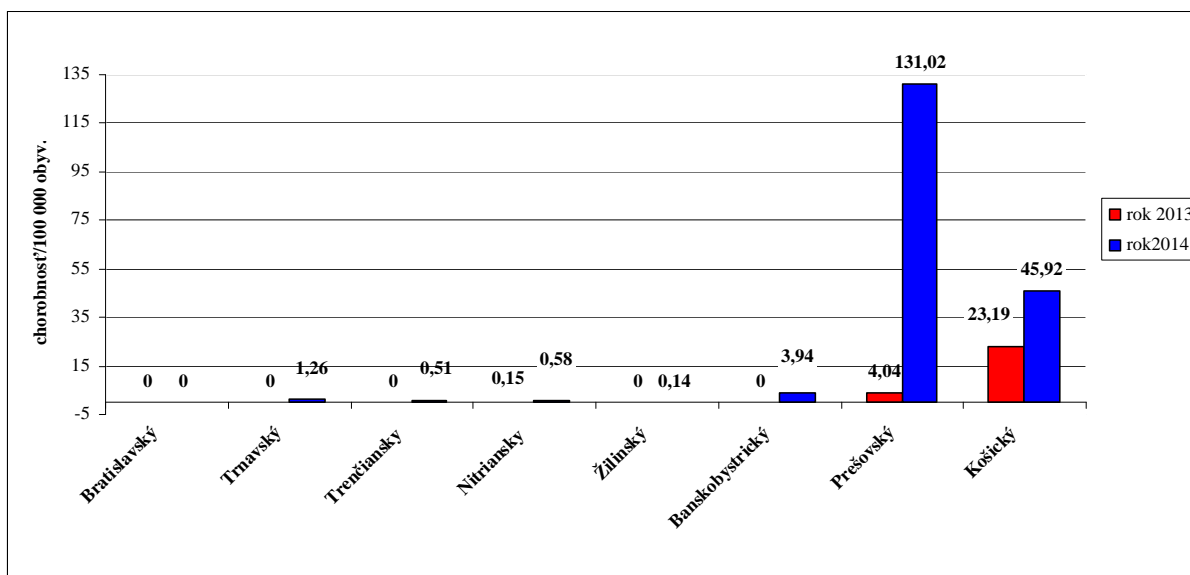

Ochorenia boli zaznamenané vo všetkých krajoch SR s výnimkou kraja Bratislavského.

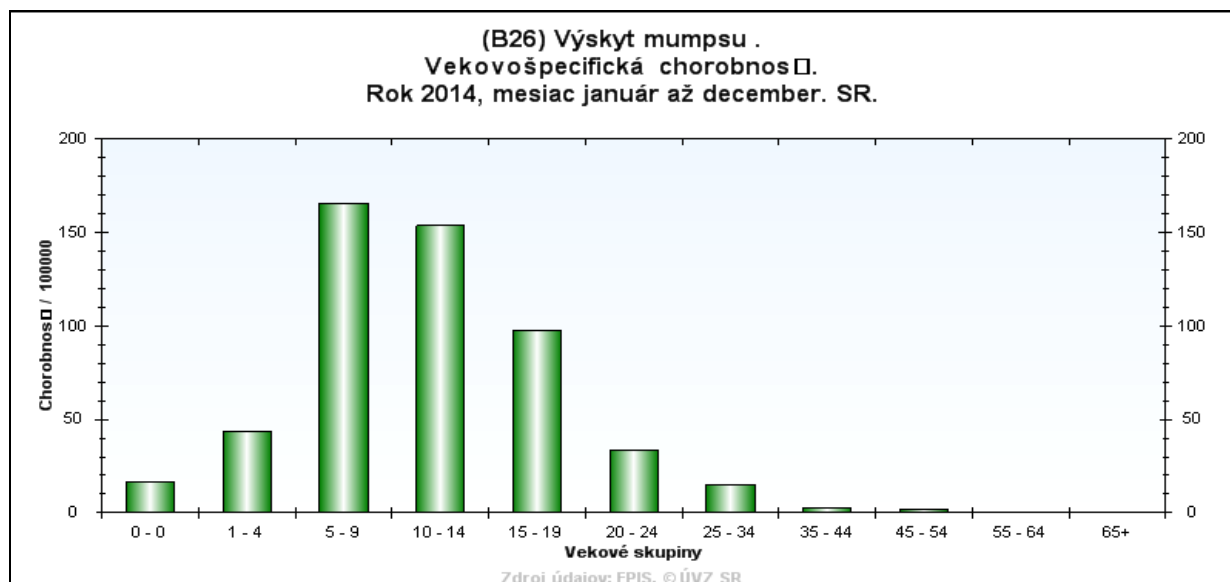
Mapa III.9.1

Najvyšší výskyt hlásil kraj Prešovský – 1141 prípadov(chor.140,6/100 000), v Košickom – 361 prípadov (chor.45,9) a v kraji Banskobystrickom – 27 prípadov (chor.4,1). V ostatných hlásiacich krajoch sa vyskytlo 1-7 prípadov sporadických ochorení. V Prešovskom kraji prevyšovala chorobnosť 5 násobne celoslovenskú chorobnosť. **Graf III.9.2.**

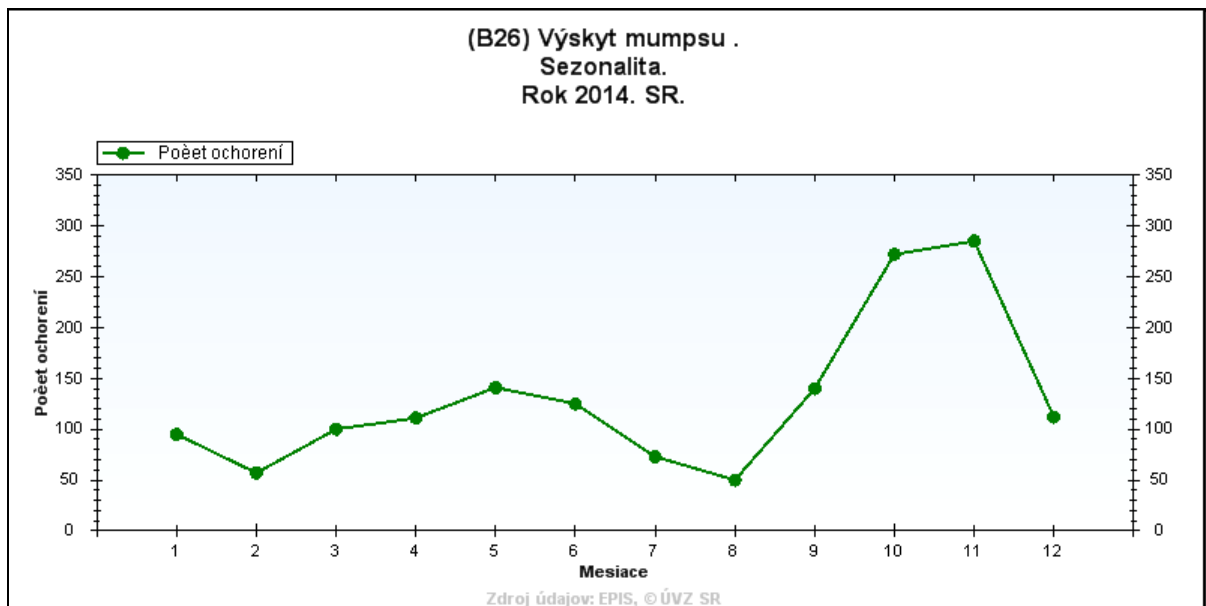

Ochorenia sa vyskytli u pacientov v každej vekovej skupine s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 5-9 ročných detí – 454 prípadov, chor. 165,6 a 10-14 ročných detí 388 prípadov, chor. 153,5. **Graf III.9.3.**

Ochorelo 800 mužov a 759 žien.

Najviac ochorení sa vyskytlo v novembri – 285 prípadov ako aj v ostatných jesenných mesiacoch (44,7% prípadov). **Graf III.9.4.**

Z hľadiska klinickej manifestácie prebehlo 1520 prípadov, t.j. 97,5% ako parotitída bez komplikácií, 39 ochorení sa manifestovalo rôznymi komplikáciami a to 7x ako meningitída, 11x ako orchitída, 7x ako pankreatitída 14x prebehlo ochorenie s inými komplikáciami.

Z celkového počtu chorých bolo riadne očkovaných 959 osôb, 16 x neočkovaných pre vek, 151 neočkovaných, pričom 39x sa jednalo o deti do 15 rokov veku vrátane, 31x do 25 rokov veku vrátane a 81 x o osoby nad 25 rokov veku. U týchto nie je údaj o očkovaní dostupný, nie je jasné, či sa nedal zistiť, alebo sa jednalo o kontraindikácie či odmietnutia.

Epidémie:

V priebehu roka sa vyskytlo 24 menších i väčších epidémií, v ktorých ochorelo celkom 566 osôb (36,3% z počtu všetkých chorých), v priemere s počtom chorých 25, minimum 4, maximum 118. Najviac epidémií sa vyskytlo v kraji Prešovskom -15, 6 v kraji Košickom a 2 v kraji Banskobystrickom.

III.8 Infekčná mononukleóza – B 27

V priebehu roka 2014 bolo hlásených 628 ochorení (chor. 11,59/100 000), oproti roku 2013 je to pokles o 8%, oproti 5 ročnému priemeru o 17%.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR s najvyššou chorobnosťou v Trnavskom kraji (18,48).

Ochoreli pacienti v každej vekovej skupine. Najvyššia chorobnosť bola vo vekovej skupine 15-19 ročných adolescentov (80,10).

Ochorelo 342 mužov a 286 žien. Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka, najviac v marci - 73 prípadov

B 27.0 – 228 prípadov (spôsobených Epstein-Barrovej vírusom)

B 27.1 - 30 prípadov (spôsobených cytomegalovírusom)

B. 27.8 – 76 prípadov bolo klasifikovaných ako iná infekčná mononukleóza

B 27.9 - 294 prípadov bolo vykázaných ako nešpecifikovaná mononukleóza

1x sa jednalo o importovanú nákazu.

11x bolo hlásené ochorenie na NN.

III.3.9 Cytomegalovírusová choroba – B 25

Hlásených bolo 7 ochorení (chor. 0,13/100 000), oproti predchádzajúcemu roku je to o 3 ochorenia menej. Ochorenia boli hlásené z Trenčianskeho kraja 2x, Žilinského kraja 1x, Prešovského kraja 2x, Košického kraja 2x. Najvyššia chorobnosť bola v Trenčianskom kraji 0,34/100 000.

Ochorenia boli hlásené u pacientov vo vekových skupinách: 1 – 4r.= 3x, 10-14r.= 1x, 15-19r. = 2x, s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 1 - 4 ročných (1,27).

Ochoreli 4 muži a 3 ženy, v januári, marci, októbri a novembri po jednom prípade a vo februári 3 prípady.

Rozdelenie ochorení podľa diagnóz:

B 25.1 Cytomegalovírusová hepatitída- 3x (bližší popis je v kapitole „hepatitídy“)

B 25.8 Iné cytomegalovírusové choroby- 1x

B 25.9 Nešpecifikovaná cytomegalovírusová choroba- 3x.

III.3.10 Legionárska choroba – A 48.1

V priebehu roka bolo hlásených 15 ochorení (chor. 0,28/100 000), čo je oproti roku 2013 viac ako dvojnásobný vzostup. Ochorenia boli hlásené z Bratislavského kraja – 7, Trnavského kraja - 1, Trenčianskeho kraja - 2, Nitrianskeho kraja 2, Banskobystrického kraja - 1 a Košického kraja 2.

1.Okres Bratislava IV

Ochorela 48 ročná žena s príznakmi - bolesti hlavy, celého tela, kĺbov, nauzea, teplota do 39°C, na rtg bronchopneumonia. Dôkaz antigénu z moču – Legionella pneumophila, séro skupina 1. V epidemiologickej anamnéze má pobyt na Cypre, údajne viacerí hostia mali podobné ťažkosti, na hoteli bola celý čas zapnutá klimatizácia. Ochorenie bolo vykázané ako importovaná nákaza.

2.Okres Bratislava III

Ochorel 17 ročný muž hospitalizovaný na neurol. odd so základ. diagnózou zhubný nádor mozgu, z moču ELISA metódou bola dokázaná Legionella pneumophila, séro skupina 1. Ochorenie vykázané ako NN.

3.Ochorelo 15 ročné dievča hospitalizované na onkol. odd.DFNsP so základ. diagnózou nádor

mozgu, z moču ELISA metódou bola dokázaná Legionella pneumophila, séro skupina 1. Ochorenie vykázané ako NN

4. Ochorelo 17 ročné dievča hospitalizované na onkol. odd.DFNsP so základ. diagnózou Non Hodgkinov lymfóm, z moču ELISA metódou bola dokázaná Legionella pneumophila, séro skupina 1. Ochorenie vykázané ako NN

5.Okres Levice

Ochorel 15 ročný chlapec s príznakmi obojstranného zápalu pľúc, bolesť na hrudníku. Z moču ELISA metódou bola dokázaná Legionella pneumophila.

Okres Trenčín

6. Ochorel 48 ročný muž prijatý na OAIM v ťažkej sepse pri bilaterálnej bronchopneumónii s hypoxémiou ťažkého stupňa. V anamnéze 3 dni febrility do 40°C, suchý kašeľ a ťažšie dýchanie. Užíva Augmentin. Obvodným lekárom cestou RZP odoslaný na hospitalizáciu. Prijatý na pľúčne odd. FN Trenčín, pre progresiu ochorenia napriek liečbe privolané konzílium OAIM. Vzhľadom k progresii hypoxémie s hypotenziou preklad na OAIM. RTG pľúc: bronchopneumónia bilat. EA: negat. Pracuje ako montážnik, príležitostne murár, pracoval v prašnom prostredí - so sádkartónom. Dôkaz legionel metódou ELISA v moči - Legionela iná pozit.

7. Ochorel 51 ročný nemecký občan, ktorý bol ubytovaný v penzióne Giacomo v Trenčíne Na základe hlásenia z Nemecka bola prešetrovaná kolonizácia potrubia teplej vody v penzióne Giacomo, kde v čase od 19.8. do 22.8.2014 bol ubytovaný nemecký občan - a následne bol hospitalizovaný v Nemecku so zápalom pľúc - potvrdená dg. Legionárska choroba. Vyšetrenie vodovodných rozvodov v izbe, kde bol ubytovaný bola potvrdená Legionella pneumophilla z vodovodného kohútika a zo sprchy v titre 2,4.10 na 4 KTJ/100 ml. a 2,8.10 na 4 KTJ/100 ml. Pacient v období, kedy sa mohol nakaziť nemal žiadny rizikový pobyt (klimatizácia, wellness, obchodné centrá a pod.) Na Slovensko pricestoval letecky. Z Nemecka sa nepodarilo zistiť, akými labor. testami bola dg. potvrdená ani druh terapie. Vodovodný kohútik: Legionella pneumophilla sérotyp 1 Sprcha: Legionella pneumophilla sérotyp 3

8.Okres Bratislava V

8.Ochorel 57 ročný muž, klin. príznaky- vysoké teploty, suchý kašeľ, únava, bolesti celého tela s manželkou pobyt na chate v Bezovci, Stará Lehota, okr. Nové Mesto nad Váhom, nadmerná vlhkosť v izbe, sprchovanie, znečistený bazén Z moču ELISA metódou dokázaná Legionella pneumophila, sérokupina1

9.Ochorela 52 ročná žena, klin. príznaky- T T do 40 st.C, dyspnoe, kašeľ, s manželom pobyt na chate v Bezovci, Stará Lehota, okr. Nové Mesto nad Váhom, nadmerná vlhkosť v izbe, sprchovanie, znečistený bazén, rovnako ako pri prvom prípade. Z moču ELISA metódou dokázaná Legionella pneumophila, sérokupina1, súvis s 1 prípadom - rodinný výskyt.

10.Okres Košice - sever

Ochorela 52 ročná žena – ochorela príznakmi - TT 40 st. C, zimnica, triaška, bolesti hlavy, škriabanie v krku, bolesti pri prehĺtaní, ľavostranná pneumónia, Legionelový antigén v moči- pozit, serológia IgM a IgG pozit – Legionella pneumophila

11.Okres Košice - okolie

Ochorel 52 ročný muž príznakmi - teplota 39,5 - 40,1 st. C, zimnica, bolesť hlavy temporálne, bolesti ucha, slabosť, malátnosť, mierny kašeľ. Th. Duomox. Pacient izolovaný na klinike infektológie . a cestovnej medicíny. USG pľúc - vpravo v strednej tretine početné splývajúce B línie (GGO) + drobný areál konsolidácie parenchýmu - pneumónia. Z laboratória nahlásený pozit. výsledok - legionelový antigén v moči - Legionella pneumophila serológia- IgM a IgG negat

12.Okres Galanta

Ochorela 31 ročná žena - v klinickom obraze nádcha, silný dusivý záchvatovitý kašeľ. Pacientka v 33. týždni gravidity hospitalizovaná s dg. tracheobronchitis ac. na odd.

šestonedelia gyn.pôrod.odd. NsP GA RTG pľúc nerobené, chlamýdie pneumoniae a chlamýdia trachomatis - negat.. Therapia: Fraxiparine, Gujacuran, MgSO₄, z domu mala kozmetický inhalátor (Vincentka). Pôrod:6.6.2014, matka s dieťaťom prepustená do domácej starostlivosti 10.6.2014. Zo séra ELISA metódou dokázaná Legionella pneumophila, séroskupina 1

13.Okres Malacky

Ochorel 42 ročný muž s klin. príznakmi - slabosť, T do 40 st.C, suchý dráždivý kašeľ, bolesti hlavy, škriabanie v krku, pracuje ako florista v klimatizovanom priestore vo viacerých prevádzkach a ochorenie môže súvisieť s profesionálnou činnosťou, z moču dokázaná Legionella pneumophila, sérogrupina 1.

14.Okres Nové Zámky

Ochorelo 3 ročné dieťa - teploty do 39, nádcha, dráždivý kašeľ, rtg snímok potvrdzuje nález pravostrannej lobárnej pneumónie. Na štvrtý deň po hospitalizácii aj napriek atb liečbe a komplexnej terapii sa stav zhoršil, na základe toho bolo dieťa preložené na II. detskú kliniku DFNSP v Bratislave. V rámci vykonaných mikrobiologických vyšetrení bol potvrdený dôkaz legionelového antigénu v moči.

Úmrtie na Leginársku chorobu

15.Okres Žiar nad Hronom

Ochorela 90 ročná žena s perakútnym priebehom. U pacientky bolo podozrenie na feochromocytómom. Diagnóza legionelózy bola stanovená urinárnym testom na dôkaz špecifického legionelového antigénu v moči (podľa ECDC konfirmačný test). Vyšetrenie dokázalo, že infekcia bola vyvolaná legionelami druhu Legionella pneumophila séroskupiny Ochorenie skončilo **exitom**. Dôkaz protilátok proti legionelám - negat.

Pomocou PCR izolovanej DNA (Qiagen)-komerčná DNA Phoresis L.pneumophila (Rusko)-negat.

Vyšetrenie moča - dôkaz antigénu Legionella pneumophila séroskupiny 1-pozit. v Binax ELISA (OD pozit. viac ako 3,0 - testovaná vzorka 9,9)

Vyšetrenie nekroptického tkaniva:

pravé pľúca, ľavé pľúca - PCR - negat.

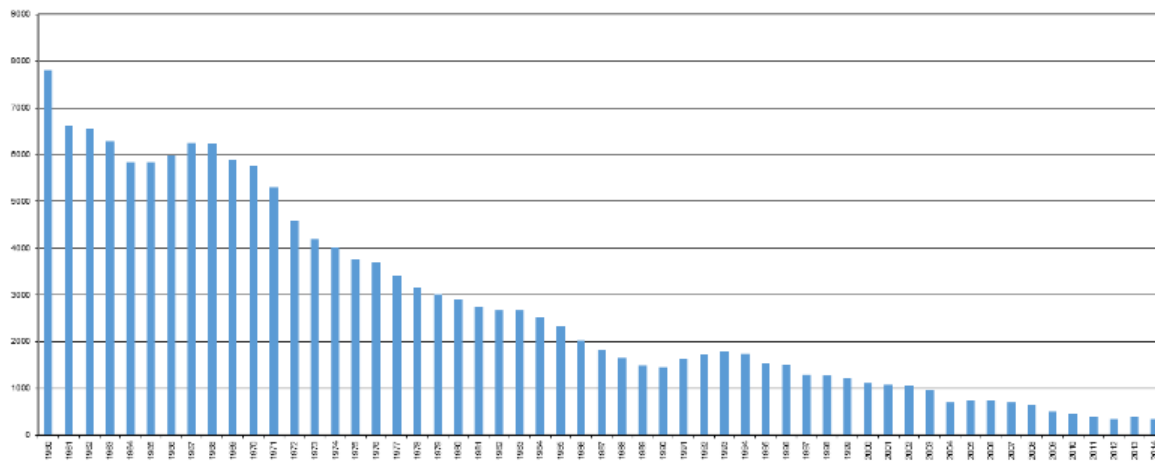
III.3.11 Tuberkulóza

Údaje sú získané z Národného ústavu TBC, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie Vyšné Hágy.

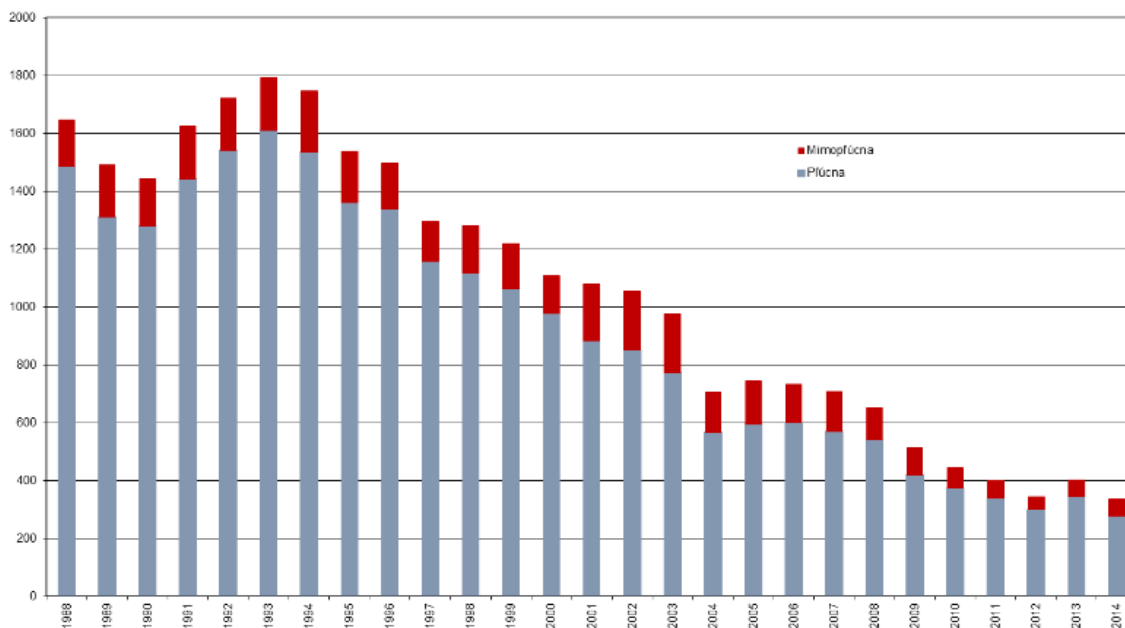
V roku 2014 bolo do Národného registra TBC nahlásených 336 prípadov tuberkulózy (chor. 6,20/100 000 obyvateľov), čo je oproti roku 2013 pokles o 16,2%. Počet novozistených prípadov bolo 294. V 277 prípadoch išlo o pľúcnu formu tuberkulózy a v 59 prípadoch o mimo pľúcnu formu tuberkulózy. O recidívu tuberkulózy išlo v 42 prípadoch. Pri porovnaní vekových skupín a pohlaví možno na Slovensku pozorovať rozdiely medzi výskytom TBC u mužov 197 prípadov a u žien 136 prípadov TBC. V detskej populácii do 14 rokov sa tuberkulóza vyskytla v 46 prípadoch. V roku 2014 zomrelo 7 pacientov na tuberkulózu, 13prípadov bolo registrovaných ako úmrtie pacienta s TBC Z 336 prípadov bolo pre ťažkosti zistených 220 prípadov, pri kontrole evidovaných 16 prípadov, v rámci vyšetrenia kontaktov 50 prípadov a pri preventívnej prehliadke 18 prípadov. V roku 2014 nebol zahlásený ani jeden prípad koinfekcie TBC a HIV infekcie.

Podľa geografického rozloženia v Slovenskej republike najhoršími oblasťami s najvyšším výskytom tohto ochorenia je oblasť východného Slovenska (Prešovský kraj 13,07/100tis obyv.) nasleduje Košický kraj s 8,05/100tis obyv. Najnižší výskyt zaznamenávame v Žilinskom, Trnavskom a Nitrianskom.

Počet prípadov TBC na Slovensku v rokoch 1960 - 2014

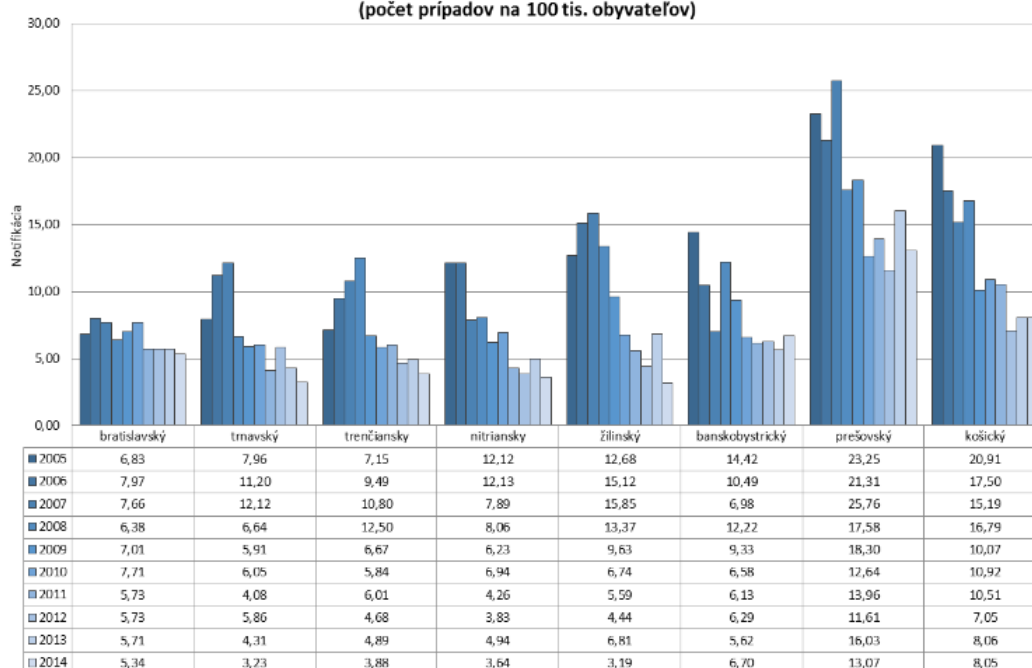
Počet prípadov TBC v rokoch 1988 - 2014

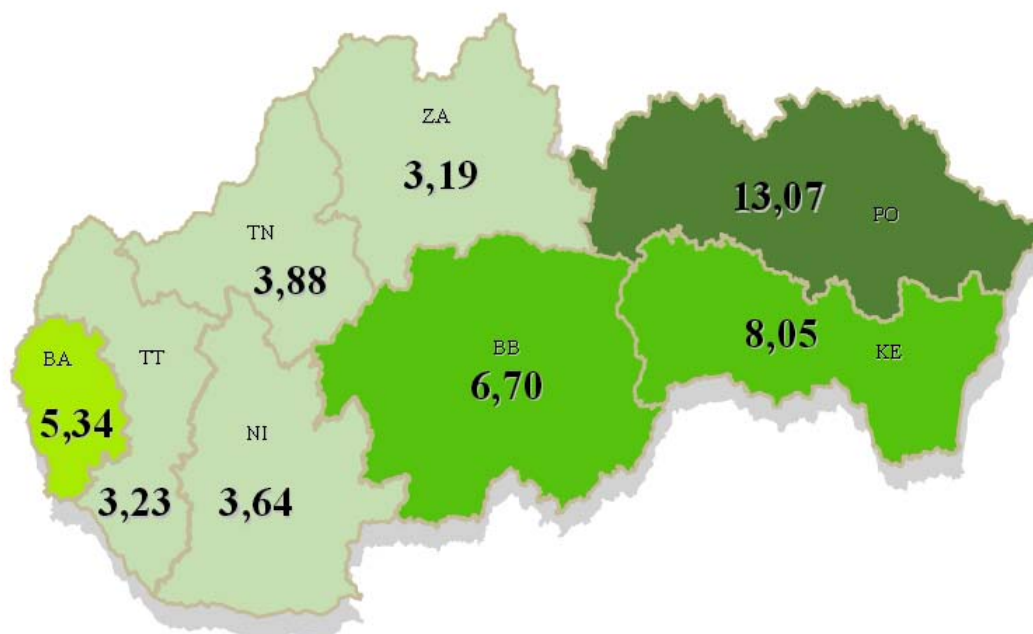
Počet prípadov TBC nahlásených do NRT v r. 2014 podľa veku a pohlavia

	muži		ženy		spolu	
	počet	na 100 000 obyvateľov	počet	na 100 000 obyvateľov	počet	na 100 000 obyvateľov
0-4	13	8,73	19	13,40	32	11,01
5-9	1	0,71	2	1,50	3	1,09
10-14	4	2,94	7	5,42	11	4,15
15-19	3	1,94	8	5,44	11	3,64
20-24	6	3,09	6	3,23	12	3,16
25-29	7	3,26	3	1,45	10	2,37
30-34	6	2,62	5	2,31	11	2,47
35-39	9	3,84	8	3,60	17	3,72
40-44	25	12,75	10	5,26	35	9,06
45-49	16	8,89	3	1,67	19	5,29
50-54	28	15,31	9	4,84	37	10,03
55-59	25	13,42	8	4,00	33	8,55
60-64	16	9,91	10	5,38	26	7,49
65-69	14	13,00	9	6,43	23	9,28
70-74	10	13,56	7	6,25	17	9,15
75-79	7	14,52	6	6,94	13	9,65
80-84	3	9,60	14	21,19	17	17,46
>84	4	21,37	5	10,23	9	13,32
Slovensko	197	7,46	139	5,01	336	6,20
Deti 0 – 14 r.	18	4,23	28	6,93	46	5,54
Deti 0 – 19 r.	21	3,62	36	6,53	57	5,04

Notifikácia TBC v rokoch 2005 až 2014 podľa krajov
(počet prípadov na 100 tis. obyvateľov)

VÝSKYT TUBERKULÓZY NA SLOVENSKU V R. 2014 PODĽA KRAJOV
(POČET PRÍPADOV NA 100 TIS. OBYVATEĽOV)

Počet úmrtí pacientov na TBC hlásených do NRT v r. 2014

	úmrtia na TBC	úmrtia pri TBC
0-4	0	1
5-9	0	0
10-14	0	0
15-19	0	0
20-24	0	0
25-29	0	0
30-34	0	0
35-39	0	1
40-44	0	0
45-49	3	0
50-54	1	1
55-59	1	2
60-64	0	1
65-69	0	0
70-74	1	2
75-79	0	1
80-84	1	3
>84	0	1
Slovensko	7	13

	úmrtia na TBC	úmrtia pri TBC
bratislavský	0	3
trnavský	0	0
trenčiansky	0	1
nitriansky	1	2
žilinský	0	1
banskobystrický	1	2
prešovský	4	2
košický	1	2
Slovensko	7	13

Pridružené choroby u prípadov TBC hlásených do NRT v r. 2014

	počet	%
Vredová choroba	15	4,46
Diabetes mellitus	13	3,87
Duševná choroba	105	31,25
Choroba pečene	124	36,90
Zhubný nádor	1	0,30
HIV/AIDS	0	0,00

III. 3. 12 Chrípka - J10

Akútne respiračné ochorenia (ARO)

SURVEILLANCE CHRÍPKY

Analýza výskytu chrípky a chrípke podobných akútnych respiračných ochorení (ARO) na Slovensku v roku 2014

V roku 2014 bolo na Slovensku hlásených 1 903 793 prípadov chrípky a iných akútnych respiračných ochorení, čo predstavuje chorobnosť 68 358,9/100 000 obyvateľov v starostlivosti hlásiacich lekárov (**Tab. 1**). V porovnaní s rokom 2013, kedy bolo hlásených 2 199 863 ochorení, ide o pokles počtu hlásených ochorení o 13,5 %.

Tabuľka 1: AKÚTNE RESPIRAČNÉ OCHORENIA PODĽA KRAJOV, SR, 2014

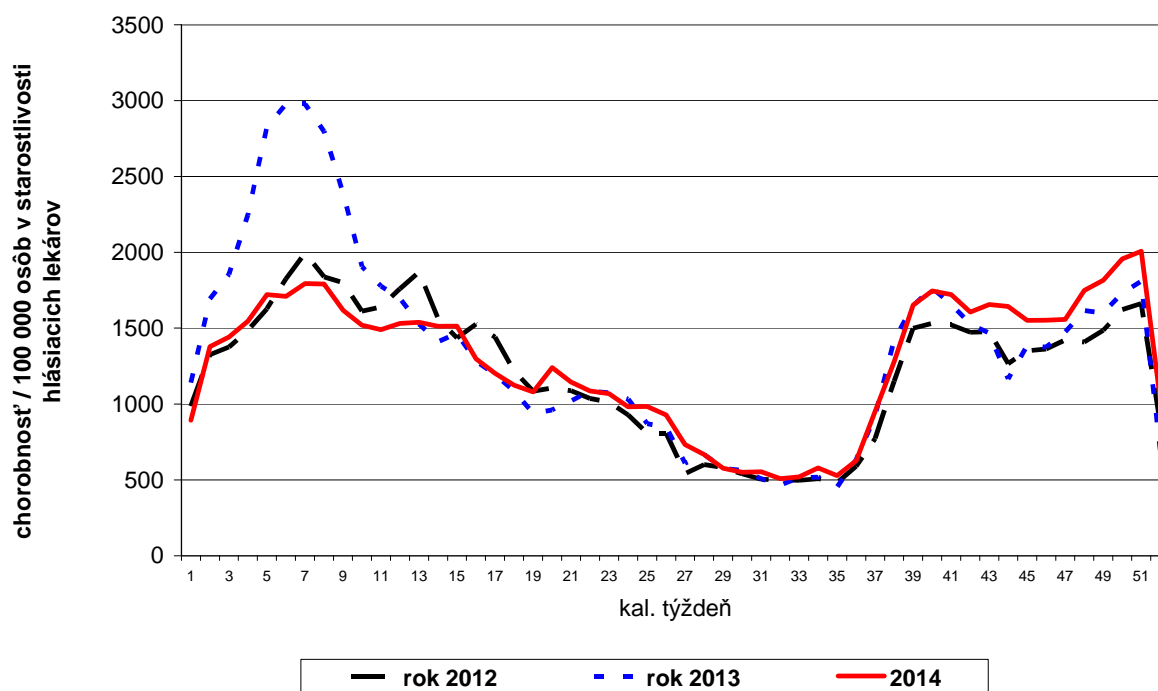
Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0 - 5 r.	6 - 14 r.	15 - 19 r.	20 - 59 r.	60 + r.		
Bratislavský kraj	28 312	23 180	12 440	63 070	9 358	136 360	74 311,1
Trnavský kraj	43 455	44 913	30 015	83 907	21 735	224 025	66 440,7
Trenčiansky kraj	44 565	50 204	33 076	73 529	18 248	219 622	67 095,0
Nitriansky kraj	71 452	76 658	46 964	119 171	25 433	339 678	75 189,2
Žilinský kraj	65 936	65 441	43 797	73 718	23 735	272 627	70 269,4
Banskobystrický kraj	42 516	49 440	31 873	68 494	24 510	216 833	66 598,1
Prešovský kraj	60 192	63 438	39 663	81 497	22 043	266 833	62 880,2
Košický kraj	51 717	52 247	30 144	76 017	17 418	227 543	61 574,7
SR	408 222	425 591	268 017	639 472	162 491	1 903 793	68 358,9
Vekovo-špecifická chorobnosť	200 839,9	151 004,9	151 769,6	41 579,3	31 346,0		

Začiatkom roka 2014 bol hlásený zvýšený výskyt akútnych respiračných ochorení (ARO) dočasne prerušený vianočnými sviatkami a školskými prázdninami. Maximum ochorení bolo evidovaných v 7. kalendárnom týždni (**Graf 1**), kedy ochorelo 58 208 osôb, čo predstavuje chorobnosť 1 794,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov. V tomto období boli zaznamenané lokálne epidémie v predškolských a školských zariadeniach a z dôvodu vysokej absencie žiakov bola v niekoľkých prípadoch prerušená ich prevádzka. Krivka chorobnosti na ARO v čase vrcholiacej epidémie bola v porovnaní s rokmi 2013 a 2012 najnižšia. V etiológii chrípkových a chrípke podobných ochorení v čase najvyššej chorobnosti dominoval vírus chrípky typu A, predovšetkým typ A/Texas/50/2012 (H3N2) –

like a typ A/California/7/2009 (H1N1)pdm09 – like. Z nechrípkových etiologických agens sa uplatnil najmä adenovírus a respiračno-syncyciálny vírus.

Krivka chorobnosti v nasledujúcich mesiacoch prebiehala veľmi podobne ako krivky chorobnosti z predchádzajúcich dvoch rokov. K prudšiemu nárastu chorobnosti prišlo už niekoľko týždňov pred začiatkom chrípkovej sezóny 2014/2015 a to v 36. až 39. kalendárnom týždni. Po miernom poklese chorobnosti v 41. kalendárnom týždni, pravdepodobne zapríčinenom jesennými školskými prázdninami, začala krivka chorobnosti na ARO vykazovať ďalší vzostup (od začiatku 48. kalendárneho týždňa) s vrcholom v 51. kalendárnom týždni, kedy bolo hlásených 57 214 akútnych respiračných ochorení (chorobnosť 2006,8/100 000). V etiológii chrípkových a chrípke podobných ochorení sa v tomto čase zaznamenal predovšetkým adenovírus a respiračno-syncyciálny vírus. Krivka chorobnosti ARO od 41. kalendárneho týždňa mierne prekračovala úroveň chorobnosti hlásenej v predchádzajúcich dvoch rokoch.

Graf 1: ARO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, ROKY 2012 - 2014

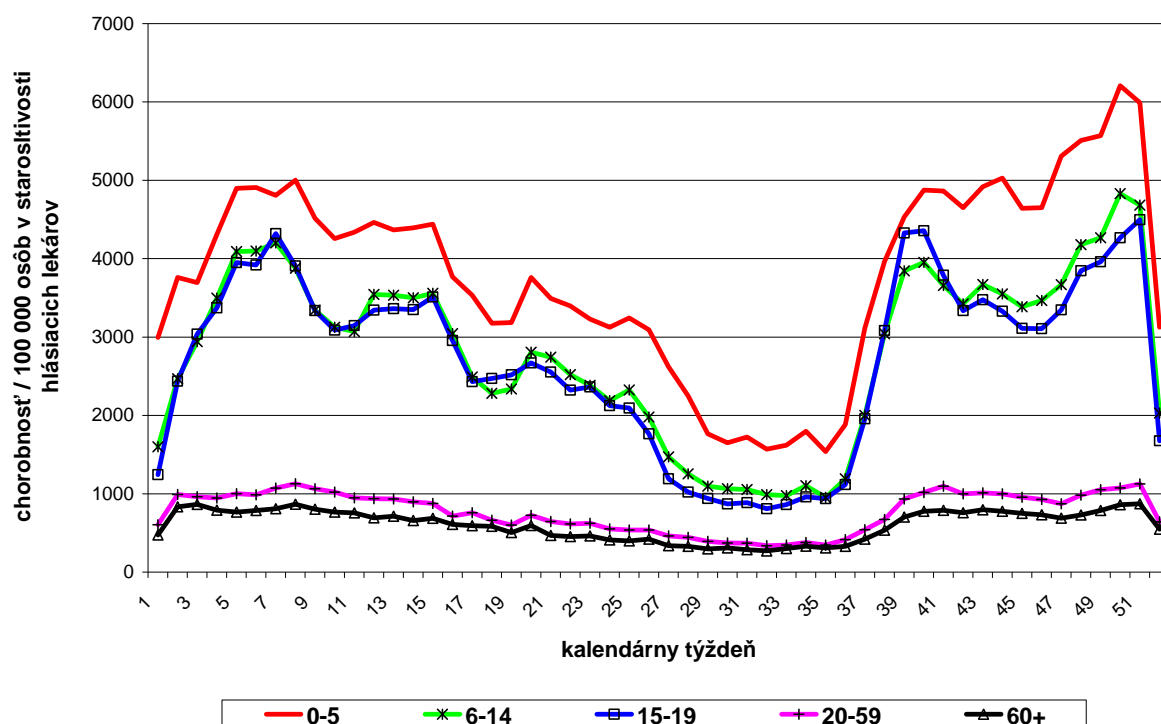
Najvyššia incidencia akútnych respiračných ochorení bola zaznamenaná v Nitrianskom kraji (75 189,2/100 000). Nad úroveň celoslovenskej chorobnosti bola chorobnosť zaznamenaná aj v Bratislavskom kraji (74 311,1/100 000). Najnižšia chorobnosť (61 574,7/100 000) bola hlásená v Košickom kraji (**Tab. 1**).

Vekovo-špecifická chorobnosť na ARO (**Tab. 1, Tab. 2, Graf 2**) bola najvyššia vo vekovej skupine 0 až 5 ročných detí (200 839,9/100 000) po celý rok 2014. Od 42. kalendárneho týždňa až do konca roka krivka chorobnosti 0 – 5 ročných vykazovala výraznejší nárast chorobnosti oproti chorobnosti 6 – 14 ročných a 15 – 19 ročných detí. Najnižšia chorobnosť bola hlásená u 60 ročných a starších.

Tabuľka 2: ARO, VEKOVO-ŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, 2014

Veková skupina (v rokoch)	Ochorenia na ARO	
	abs. počet	chorobnosť/ 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov
0 - 5	408 222	200 839,9
6 - 14	425 591	151 004,9
15 - 19	268 017	151 769,6
20 - 59	639 472	41 579,3
60 +	162 491	31 346,0
Spolu	1 903 793	68 358,9

Graf 2: ARO, VEKOVO-ŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, 2014

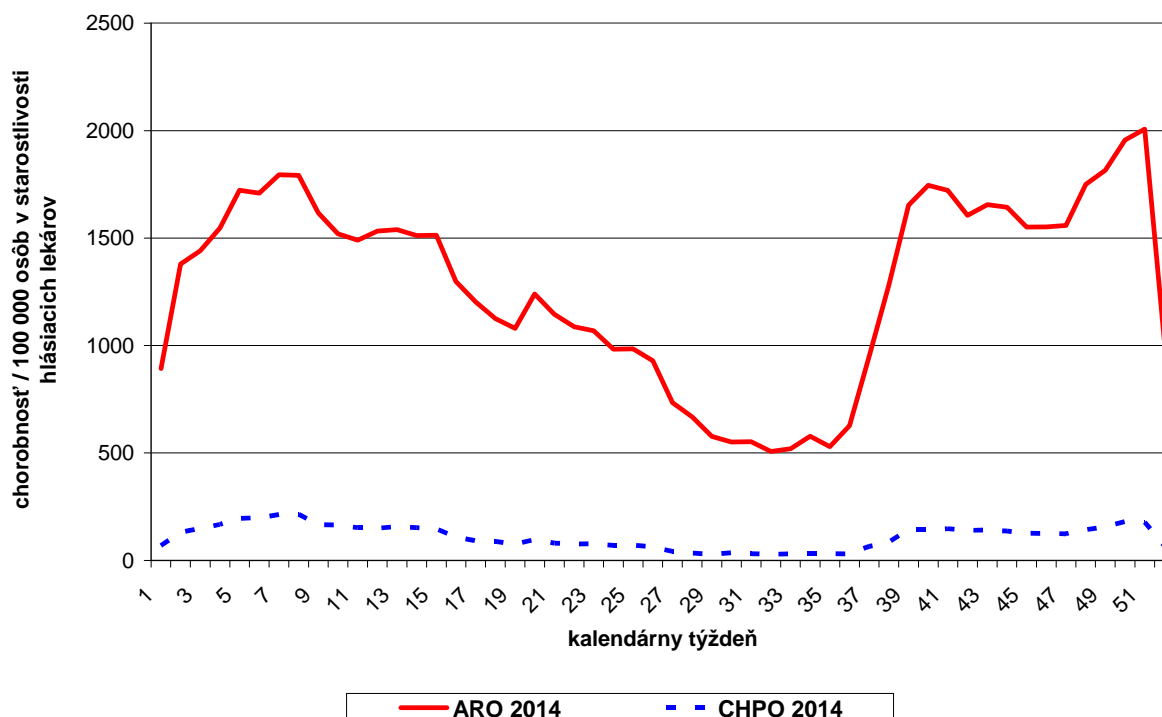
Z celkového počtu ARO hlásených v roku 2014 bol klinický priebeh komplikovaný u 44 305 (2,3 %) chorých (Tab. 3), čo je o jednu desatinu percenta viac, ako percento komplikácií hlásených v predchádzajúcom roku (2,2 %). Najvyšší podiel komplikácií ARO tvorili sínusitídy (1,2 % z počtu ochorení). Otítídy predstavovali 0,6 % z celkového počtu ochorení ARO a bronchopneumónie a pneumónie 0,5 %.

Tabuľka 3: ARO PODĽA DRUHU KOMPLIKÁCIÍ, SR, 2014

Druh komplikácie	Komplikácie ARO		
	abs. počet	% z celkového počtu komplikácií	% z počtu ochorení na ARO
bronchopneumónie a pneumónie	10 102	22,8	0,5
otitída	11 885	26,8	0,6
sínusitída	22 318	50,4	1,2
SR	44 305	100,0	2,3
Celkový počet ochorení na ARO	1 903 793		

V roku 2014 bolo zaznamenaných 167 642 prípadov chrípky a chrípke podobných ochorení (CHPO), chorobnosť 6 019,5/100 000 obyvateľov v starostlivosti hlásiacich lekárov (Tab. 4, Tab. 5), čo predstavuje 8,8 % z celkového počtu ARO. Krivka chorobnosti na CHPO počas celého roka 2014 korelovala s chorobnosťou na ARO (Graf 3).

Graf 3: ARO A CHPO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, 2014

Vekovo špecifická chorobnosť na CHPO (Tab. 4, Tab. 5) bola najvyššia u 0 až 5 ročných detí (19 103,9/100 000). Najnižšia chorobnosť bola u osôb starších ako 60 rokov (Tab. 5, Graf 4).

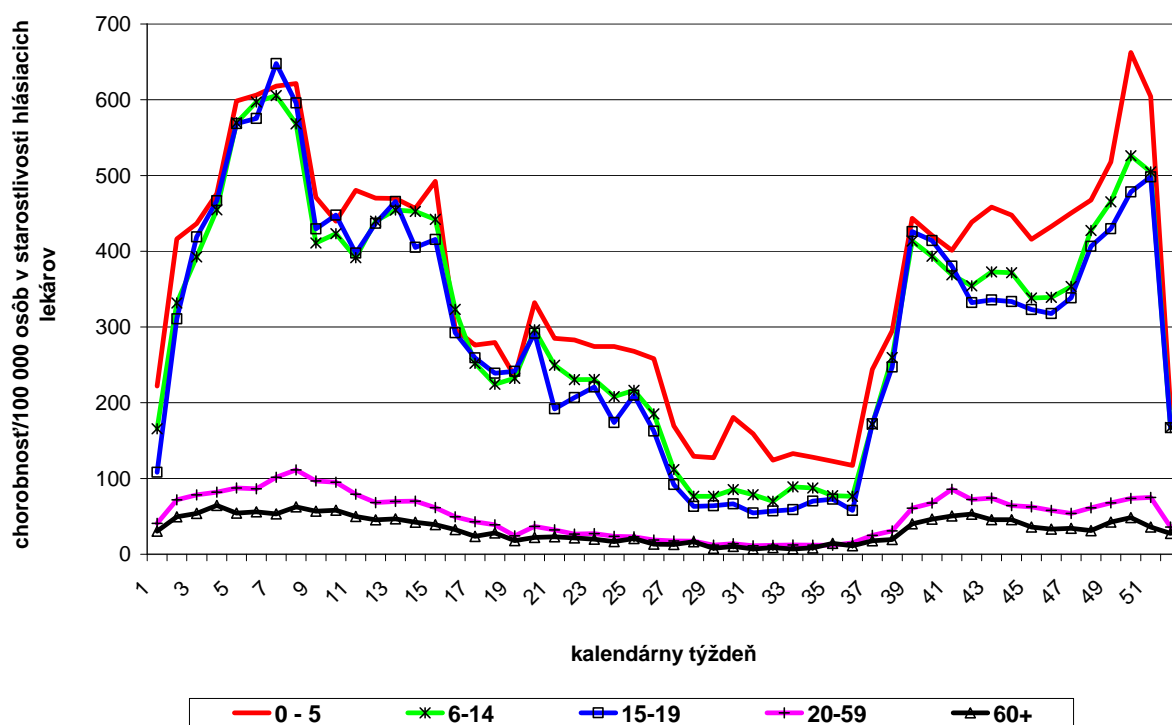
Tabuľka 4: CHPO PODĽA KRAJOV, SR, 2014

Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0 - 5 r.	6 - 14 r.	15 - 19 r.	20 - 59 r.	60 + r.		
Bratislavský kraj	1 324	1 200	582	3 296	317	6 719	3661,6
Trnavský kraj	5 872	6 775	4 527	7 595	949	25 718	7627,4
Trenčiansky kraj	3 053	4 941	3 414	4 509	962	16 879	5156,6
Nitriansky kraj	9 566	11 647	7 667	11 696	2 073	42 649	9440,5
Žilinský kraj	7 304	8 295	6 154	5 194	1 668	28 615	7375,5
Banskobystrický kraj	3 333	4 016	2 523	5 016	1 678	16 566	5088,1
Prešovský kraj	6 152	7 058	3 074	3 618	913	20 815	4905,1
Košický kraj	2 224	3 003	1 751	2 219	467	9 664	2615,1
SR	38 830	46 938	29 697	43 150	9 027	167 642	6 019,5
Vekovo-špecifická chorobnosť	19 103,9	16 654,2	16 816,5	2 805,7	1 741,4		

Tabuľka 5: CHPO, VEKOVŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, 2014

Veková skupina (v rokoch)	Ochorenia na CHPO	
	abs. počet	chorobnosť/ 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov
0 - 5	38 830	19 103,9
6 - 14	46 938	16 654,2
15 - 19	29 697	16 816,5
20 - 59 r.	43 150	2 805,7
60 +	9 027	1 741,4
Spolu	167 642	6 019,5

Graf 4: CHPO, VEKOVŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, 2014

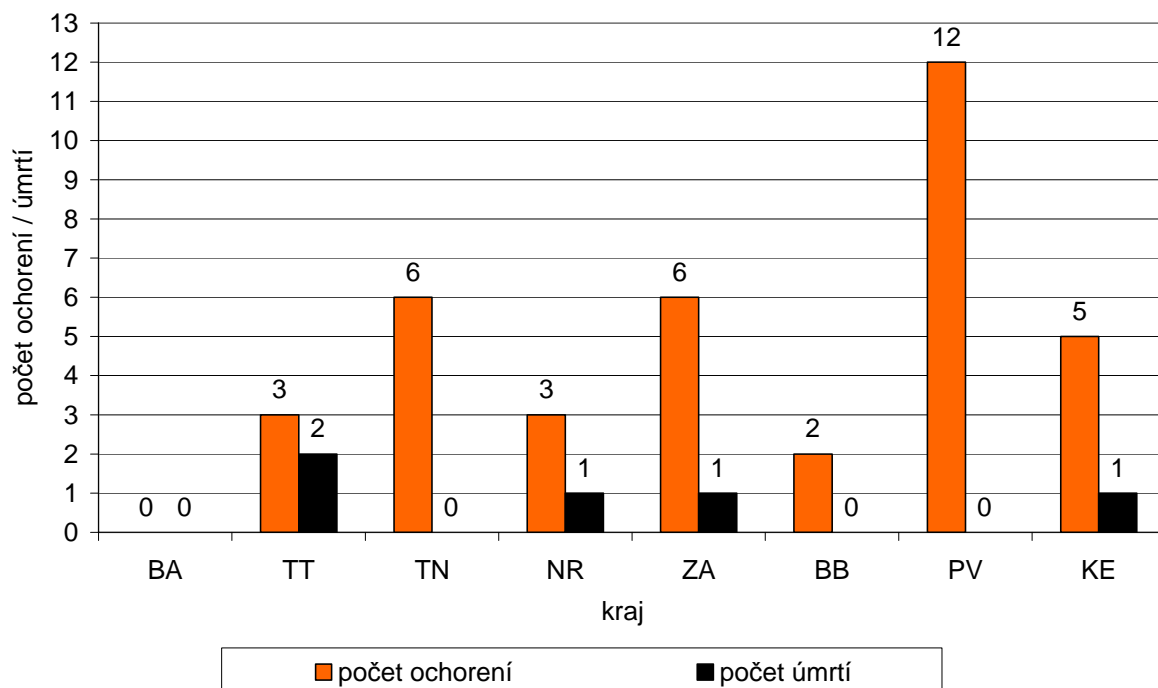
Na základe pokračujúceho monitorovania a okamžitého hlásenia ťažkých akútnych respiračných ochorení označovaných ako SARI (Severe Acute Respiratory Infection) mal Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v roku 2013 denne aktuálne informácie o počte SARI, hospitalizovaných pacientov a o počte úmrtí osôb na SARI.

Od 1. 1. 2014 do 31. 12. 2014 bolo hlásených 37 prípadov SARI (chorobnosť 0,68/100 000), z toho ochorelo 20 mužov (54,1 %) a 17 žien (45,9 %).

Z celkového počtu 37 prípadov SARI trpelo 17 pacientov (45,9 %) aj iným závažným ochorením (ochorenie kardiovaskulárneho systému, respiračného systému, metabolické ochorenie atď.).

Najvyšší výskyt ochorení na SARI bol zaznamenaný v Prešovskom kraji (12), najnižší v Banskobystrickom (2), v Bratislavskom kraji výskyt SARI hlásený nebol (**Graf 5**).

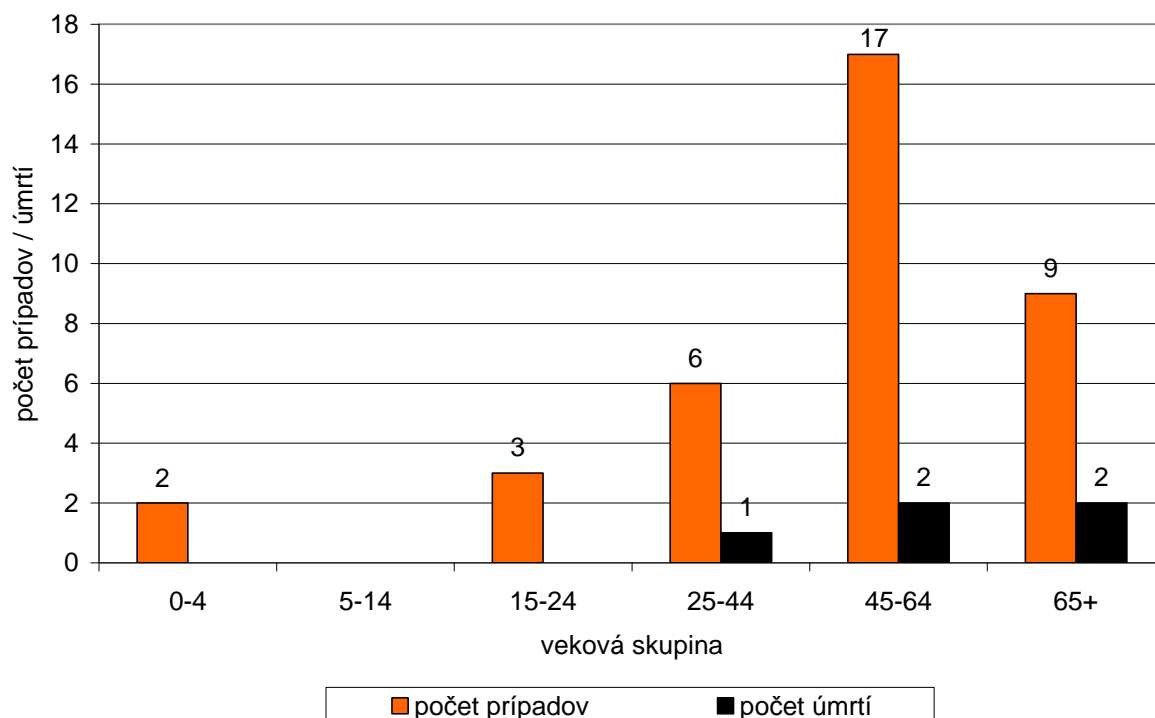
Graf 5: OCHORENIA A ÚMRTIA NA SARI, KRAJE SR, 2014

Z 37 prípadov ochorenia na SARI skončilo päť prípadov úmrtím (2 prípady na infekčnú príčinu, 3 prípady na inú príčinu). Z dvoch úmrtí na infekčnú príčinu ochorenia bol v jednom prípade potvrdený pandemický vírus chrípky typu A (H1N1)pdm09.

Najvyšší počet prípadov SARI bol zaznamenaný vo vekovej skupine 45 – 64 ročných (17) a vo vekovej skupine 65 ročných a starších (9), nasledovala veková skupina 25 – 44 ročných (6), veková skupina 15 – 24 ročných (3), vo vekovej skupine 0 – 4 ročných boli hlásené 2 prípady, u 5 – 14 ročných prípad SARI nebol hlásený. Vo vekových skupinách 45 – 64 ročných a 65 ročných a starších boli hlásené po dve úmrtia na SARI, jedno úmrtie bolo hlásené vo vekovej skupine 25 – 44 ročných (**Graf 6**).

Graf 6: OCHORENIA A ÚMRTIA NA SARI, PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN, SR, 2014

Analýza výsledkov laboratórnej diagnostiky vychádza z údajov Národného referenčného centra pre chrípku (NRC pre chrípku) Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, z Oddelenia lekárskej virológie a Oddelenia molekulárnej biológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici a z Oddelenia virológie a antiinfekčnej imunológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach.

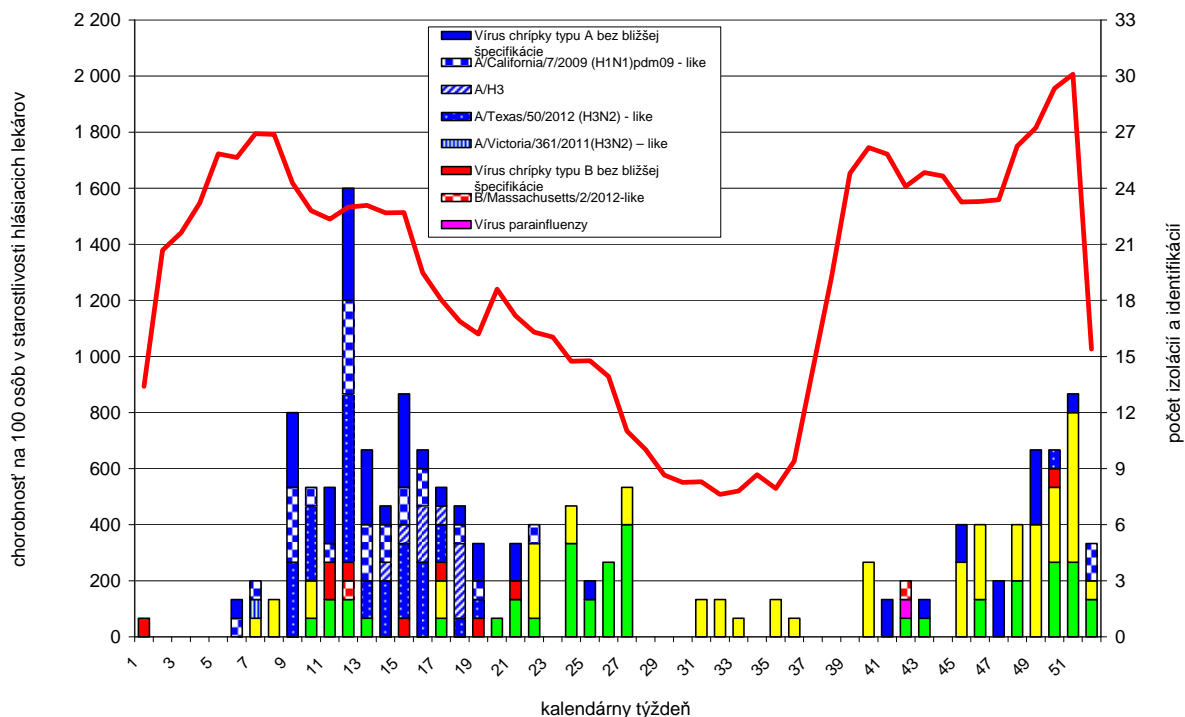
V rámci celoslovenskej surveillancie chrípky bolo vyšetrených 2 402 vzoriek biologického materiálu, z toho 232 vzoriek bolo pozitívnych (9,7 %). V 129 prípadoch boli izolované kmene vírusu chrípky, čo predstavuje 55,6 % z celkového počtu prijatých vzoriek. V etiológii prevládala vírus chrípky typu A s počtom 118 prípadov, čo predstavuje 50,9 % zo všetkých laboratórne potvrdených prípadov. Vírus chrípky typu B bol potvrdený v 11 prípadoch (4,7 %). Okrem toho bolo laboratórne potvrdených 57 adenovírusov (24,6 %), 45 respiračno-syncyriálnych vírusov (19,4 %) a jeden prípad vírusu parachrípky (0,4 %) (**Graf 8**).

Z 118 vírusov chrípky typu A bolo bližšie identifikovaných 73 (61,9 %). Išlo o nasledovné subtypy:

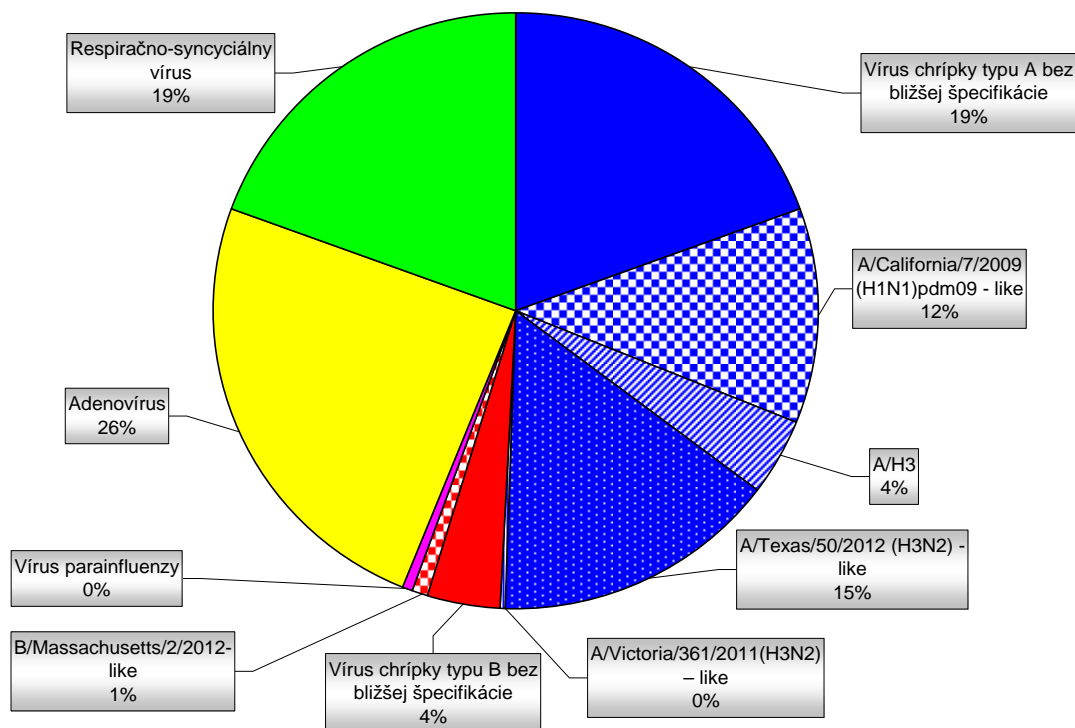
- 35 x A/Texas/50/2012 (H3N2) – like,
- 27 x A/California/7/2009 (H1N1)pdm09 – like,
- 10 x A/H3,
- 1 x A/Victoria/361/2011(H3N2) – like.

Z 11 vírusov chrípky typu B boli bližšie identifikované dva prípady (18,2 %), pričom v oboch prípadoch išlo o B/Massachusetts/2/2012-like (**Graf 7, Graf 8**).

Graf 7: CHOROBNOSŤ NA ARO A ETIOLOGICKÉ AGENSY IDENTIFIKOVANÉ PODĽA KALENÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, 2014

Graf 8: ROZDELENIE LABORATÓRNE POTVRDENÝCH PRÍPADOV ARO A CHPO PODĽA ETIOLOGICKÝCH AGENSOV, SR, 2014, N=232

Vyhodnotenie chrípkovej sezóny 2013/2014 v Slovenskej republike

Úvod:

Aktivitu chrípky v chrípkovej sezóne 2013/2014 možno charakterizovať ako nižšiu v porovnaní s predchádzajúcou sezónou. V etiológii chrípkových ochorení prevládal vírus chrípky typu A.

V Slovenskej republike bolo spolu hlásených 1 370 139 akútnych respiračných ochorení (ARO), čo predstavuje chorobnosť 46 606,5 na 100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (**Tabuľka 1**). V porovnaní s predchádzajúcou chrípkovou sezónou 2012/2013 počet hlásených ARO klesol o 328 187 t. j. o **19,3 %**.

Tabuľka 1: ARO PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN A KRAJOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2013/2014

Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0 - 5 r.	6 - 14 r.	15 - 19 r.	20 - 59 r.	60+ r.		
Bratislavský kraj	20 789	18 356	10 040	48 146	6 991	104 322	49 024,0
Trnavský kraj	31 709	33 304	22 872	60 441	15 027	163 353	44 934,7
Trenčiansky kraj	31 785	37 604	24 885	55 151	13 348	162 773	45 909,3
Nitriansky kraj	49 953	56 492	35 006	87 109	18 856	247 416	52 373,4
Žilinský kraj	46 027	46 505	32 203	52 219	16 586	193 540	47 350,2
Banskobystrický kraj	30 644	35 800	22 883	48 584	16 830	154 741	46 874,0
Prešovský kraj	39 703	44 015	28 324	59 172	15 969	187 183	41 706,2
Košický kraj	34 525	36 319	21 686	51 925	12 084	156 539	42 366,7
SR	285 212	308 465	197 944	462 816	115 702	1 370 139	46 606,5
Vekovo-špecifická chorobnosť	136 242,5	105 332,9	103 277,6	28 023,1	21 526,5	46 606,5	

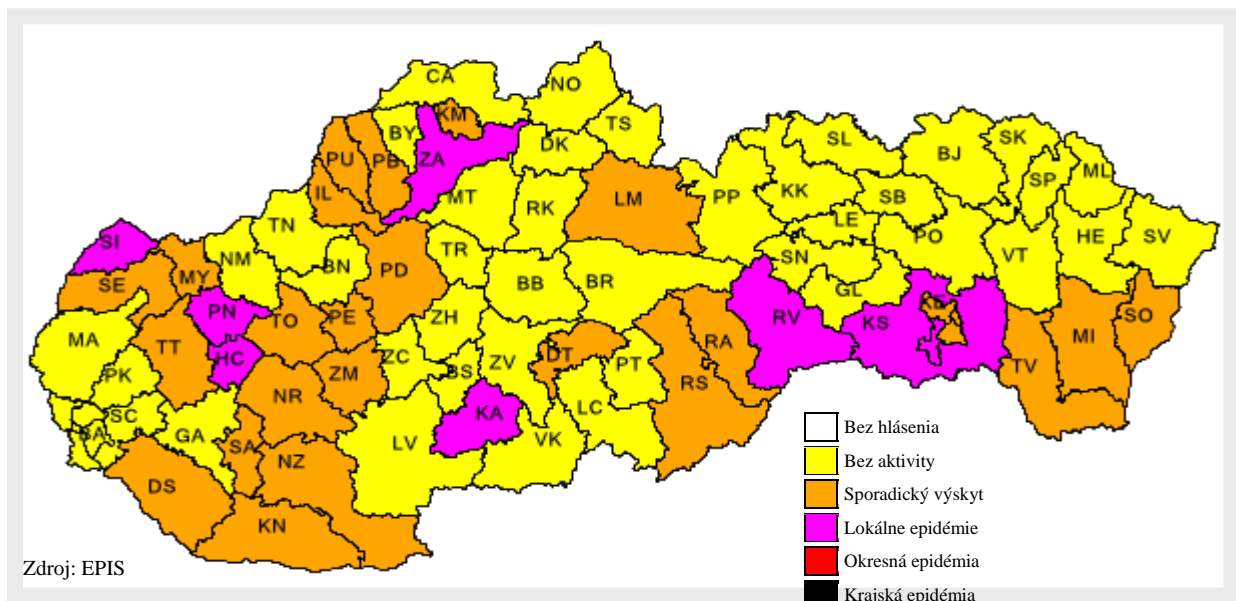
Zdroj: EPIS

Priebeh sezóny:

Priebeh krivky chorobnosti na akútne respiračné ochorenia mal atypický charakter, nakoľko chorobnosť vrcholila už v 51. kalendárnom týždni 2013 na hodnote 1 809,4/100 000, t. j. už v prvej vlne zvýšeného výskytu ARO. V tomto období bolo zaznamenaných niekoľko lokálnych epidémií (**Mapa 1**). Prvý vírus chrípky bol laboratórne potvrdený v 44. kalendárnom týždni, išlo o vírus typu A bez bližšej špecifikácie. Do konca roka 2013 boli z nazofaryngeálnych výterov potvrdené aj adenovírusy a respiračno-syncyciálne vírusy.

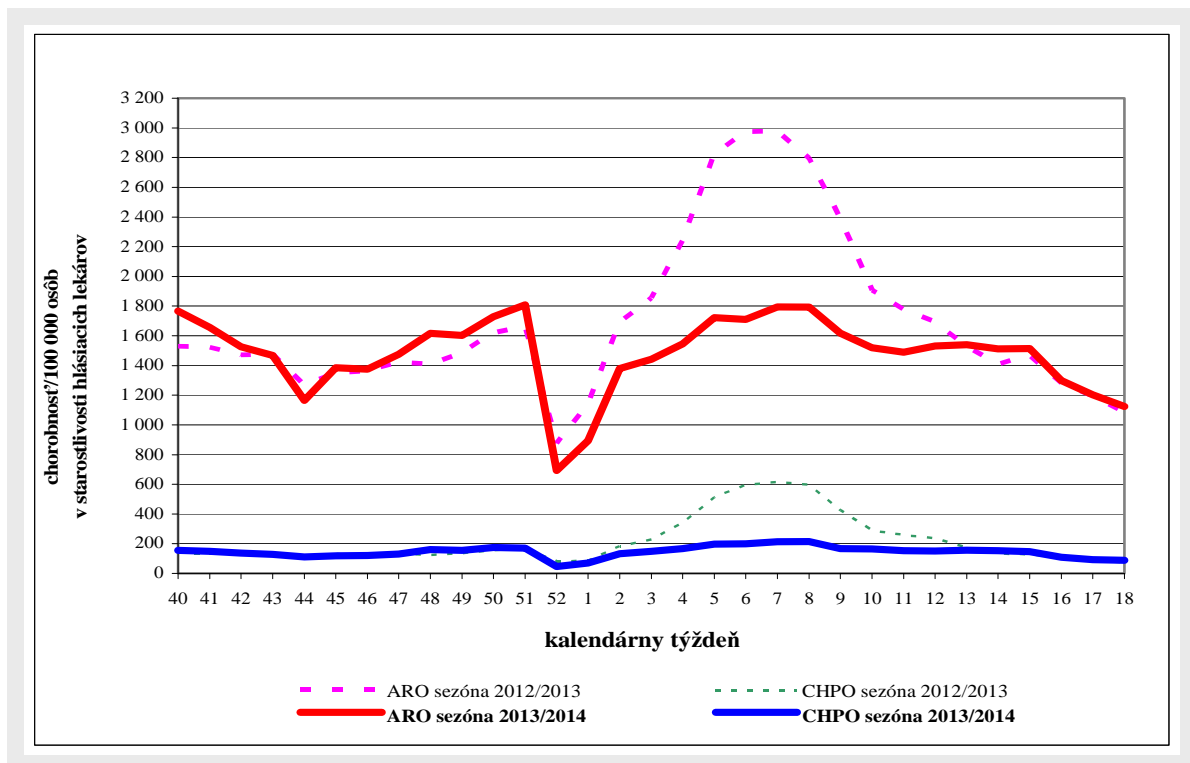
Po obvyklom poklese chorobnosti počas vianočných sviatkov prišlo začiatkom roka 2014 k opätovnému vzostupu chorobnosti, ktorá nepresiahla výšku chorobnosti z 51. kalendárneho týždňa 2013. Druhá najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v 7. kalendárnom týždni 2014, kedy dosiahla hodnotu 1 794,5/100 000. V prvom kalendárnom týždni 2014 bol laboratórne potvrdený vírus chrípky typu B bez bližšej špecifikácie, od 6. kalendárneho týždňa sa v nazofaryngeálnych výteroch a v párových vzorkách sér laboratórne potvrdili postupne vírusy chrípky typu A/California/7/2009 (H1N1)pdm09-like, A/Victoria/361/2011 (H3N2)-like a A/Texas/50/2012 (H3N2)-like. V jednom prípade sa potvrdil vírus chrípky typu B/Massachusetts/2/2012-like. Krivka chorobnosti na ARO sa od 10. do 15. kalendárneho týždňa 2014 pohybovala na približne rovnakej úrovni, po tomto období nastal postupný pokles hodnôt chorobnosti.

Mapa 1: Aktivita chrípky v okresoch v 51. kalendárnom týždni 2013, SR

V porovnaní s predchádzajúcou chrípkovou sezónou bola chorobnosť v druhej polovici sezóny 2013/2014 na výrazne nižšej úrovni (**Graf 1**).

Graf 1: VÝSKYT ARO A CHPO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽŔŇOV, SR, CHRÍPKOVÉ SEZÓNY 2013/2014 A 2011/2012

Na krajskej úrovni bola najvyššia chorobnosť na ARO zaznamenaná v Nitrianskom kraji (52 373,4/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov), Bratislavskom kraji (49 024,0/100 000) a v Žilinskom kraji (47 350,2/100 000). Nad úroveň celoslovenskej chorobnosti bola aj chorobnosť v Banskobystrickom kraji (46 874,0/100 000). Najnižšia chorobnosť bola evidovaná v Prešovskom kraji (41 706,2/100 000) a Košickom kraji (42 366,7/100 000)(**Tabuľka 1**).

Počet hlásených prípadov CHPO v chrípkovej sezóne 2013/2014 bol 134 628, čo predstavuje chorobnosť 4 579,5/100 000 osôb v starostlivosti hlásiacich lekárov (**Tabuľka 2**). CHPO tvorili 9,8 % z počtu všetkých hlásených ARO. V porovnaní s predchádzajúcou sezónou počet hlásených prípadov CHPO klesol o 91 498 , t. j. o 40,5 %.

Tabuľka 2: CHPO PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN A KRAJOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2013/2014

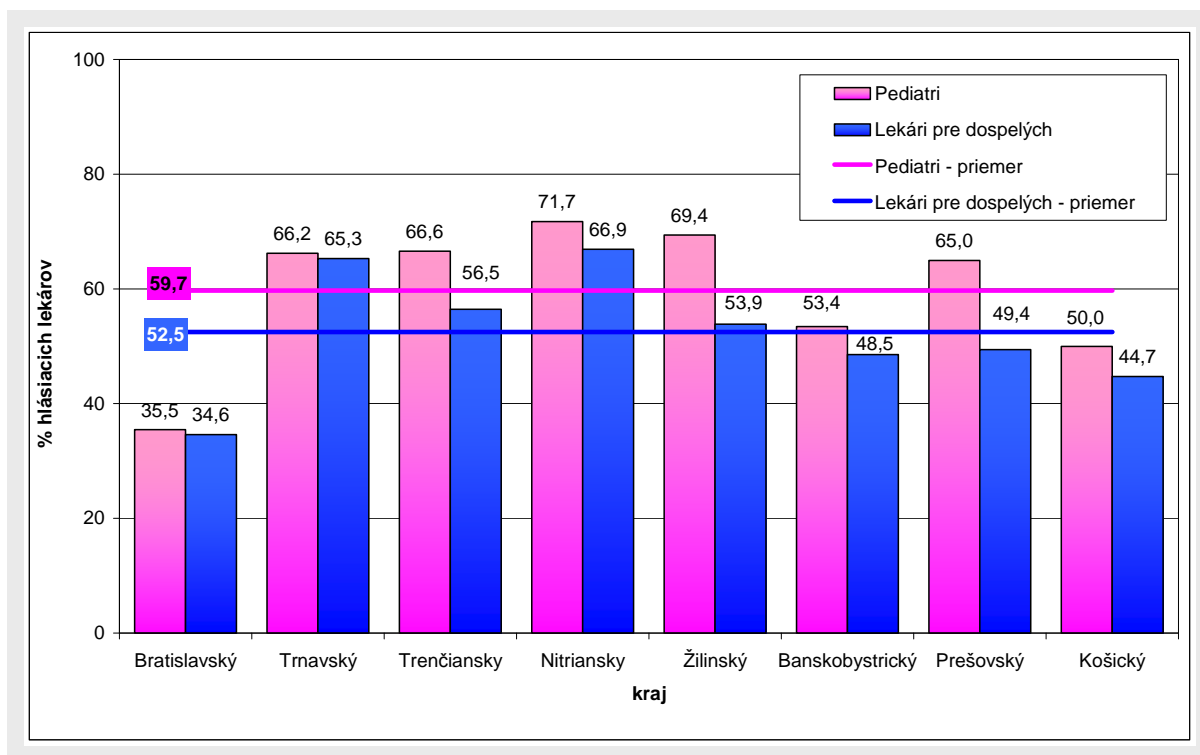
Územná jednotka	Počet ochorení vo vekovej skupine					Spolu	Chorobnosť na 100 000
	0 - 5 r.	6 - 14 r.	15 - 19 r.	20 - 59 r.	60+ r.		
Bratislavský kraj	1 061	1 106	536	2 765	286	5 754	2 704,0
Trnavský kraj	4 912	5 852	3 934	6 067	786	21 551	5 928,2
Trenčiansky kraj	2 435	4 241	2 853	3 886	776	14 191	4 002,5
Nitriansky kraj	7 177	9 344	6 318	9 612	1 627	34 078	7 213,7
Žilinský kraj	5 220	6 517	4 851	4 091	1 272	21 951	5 370,4
Banskobystrický kraj	2 666	3 319	2 165	4 400	1 304	13 854	4 196,6
Prešovský kraj	4 217	5 133	2 507	3 117	746	15 720	3 502,6
Košický kraj	1 622	2 352	1 389	1 800	349	7 512	2 033,1
SR	29 312	37 867	24 558	35 745	7 146	134 628	4 579,5
Vekovo-špecifická chorobnosť	14 002,0	12 930,6	12 813,2	2 164,3	1 329,5	4 579,5	

Zdroj: EPIS

Proporcia lekárov hlásiacich ARO a CHPO:

Priemerná proporcia lekárov hlásiacich ARO a CHPO v chrípkovej sezóne 2013/2014 bola 56,1 % (59,7 % pediaterov a 52,5 % lekárov pre dospelých). Vo všetkých kalendárnych týždňoch aj vo všetkých krajoch bola hlásna disciplína pediaterov vyššia ako u lekárov pre dospelých. Najvyššia proporcia hlásiacich pediaterov (71,7 %) a lekárov pre dospelých (66,9 %) bola zaznamenaná v Nitrianskom kraji. Najnižšiu proporciu hlásiacich lekárov má Bratislavský kraj (**Graf 2**).

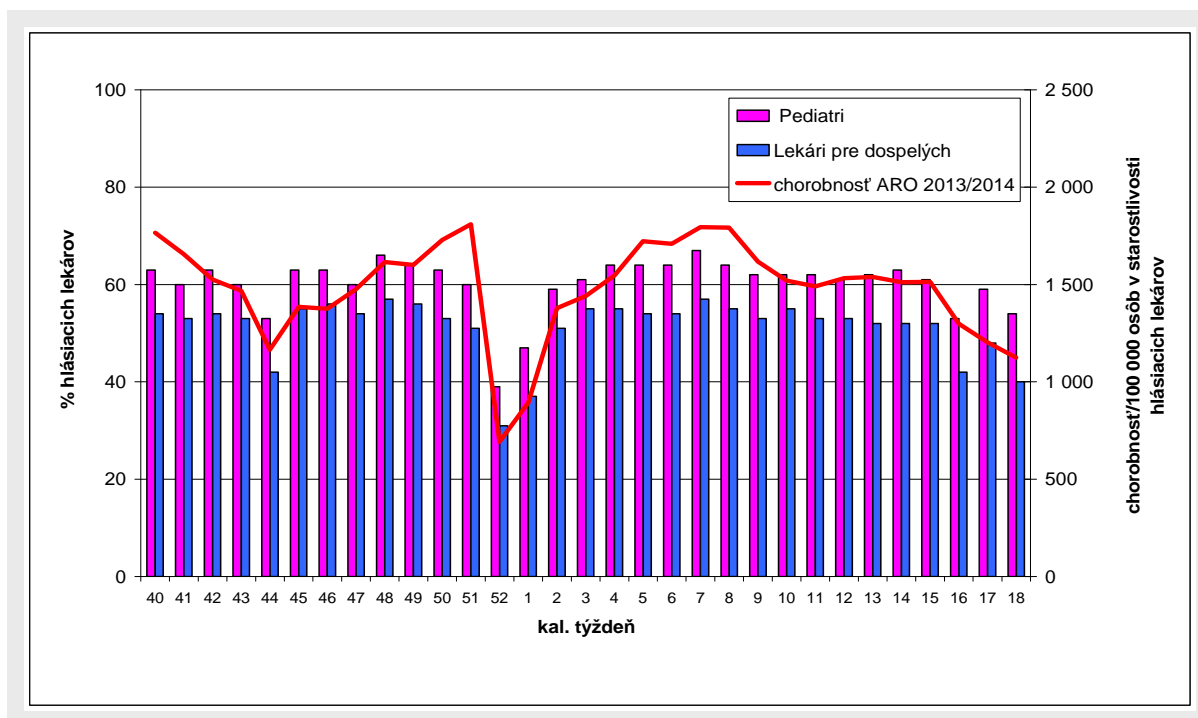
Graf 2: PROPORCIA PEDIATROV A LEKÁROV PRE DOSPELÝCH HLÁSIACICH ARO A CHPO PODĽA KRAJOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2013/2014

Zdroj: EPIS

V porovnaní s chrípkovou sezónou 2012/2013 proporcia hlásiacich pediatrov klesla o 2,8 % a proporcia hlásiacich lekárov pre dospelých klesla o 3,4 %. Najvyššia proporcia hlásiacich lekárov v chrípkovej sezóne 2013/2014 bola zaznamenaná v 48. k. t. 2013 a v 7. k. t. 2014. Najnižšia proporcia bola zaznamenaná od 52. kalendárneho týždňa 2013 do 1. kalendárneho týždňa 2014 (**Graf 3**).

Graf 3: PROPORCIA PEDIATROV A LEKÁROV PRE DOSPELÝCH HLÁSIACICH ARO A CHPO PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2013/2014

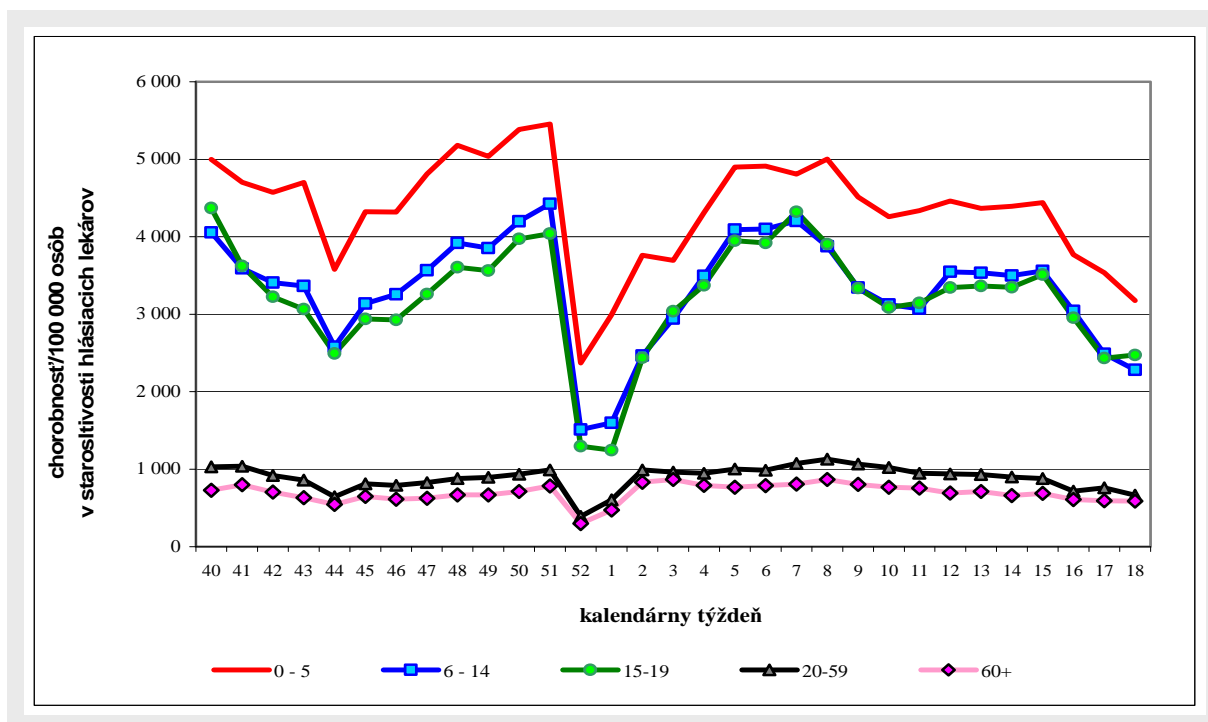
Zdroj: EPIS

Vekovo- špecifická chorobnosť:

Najvyššia chorobnosť na ARO 136 242,5/100 000 bola v priebehu chrípkovej sezóny zaznamenaná vo vekovej skupine 0 – 5 ročných detí, v ktorej ochorelo 285 212 detí.

Vo vekovej skupine 6 – 14 ročných bolo hlásených spolu 308 465 ochorení s chorobnosťou 105 332,9/100 000. Vo vekovej skupine 15 – 19 ročných bolo zaznamenaných 197 944 ochorení s chorobnosťou 103 277,6/100 000. Najnižšia vekovo-špecifická chorobnosť bola podobne ako po minulé roky zaznamenaná vo vekovej skupine 60 ročných a starších. V tejto skupine bolo hlásených 115 702 ochorení, čo predstavuje chorobnosť 21 526,5/100 000 (Tabuľka 1, Graf 4).

Graf 4: ARO, VEKOVO-ŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2013/2014

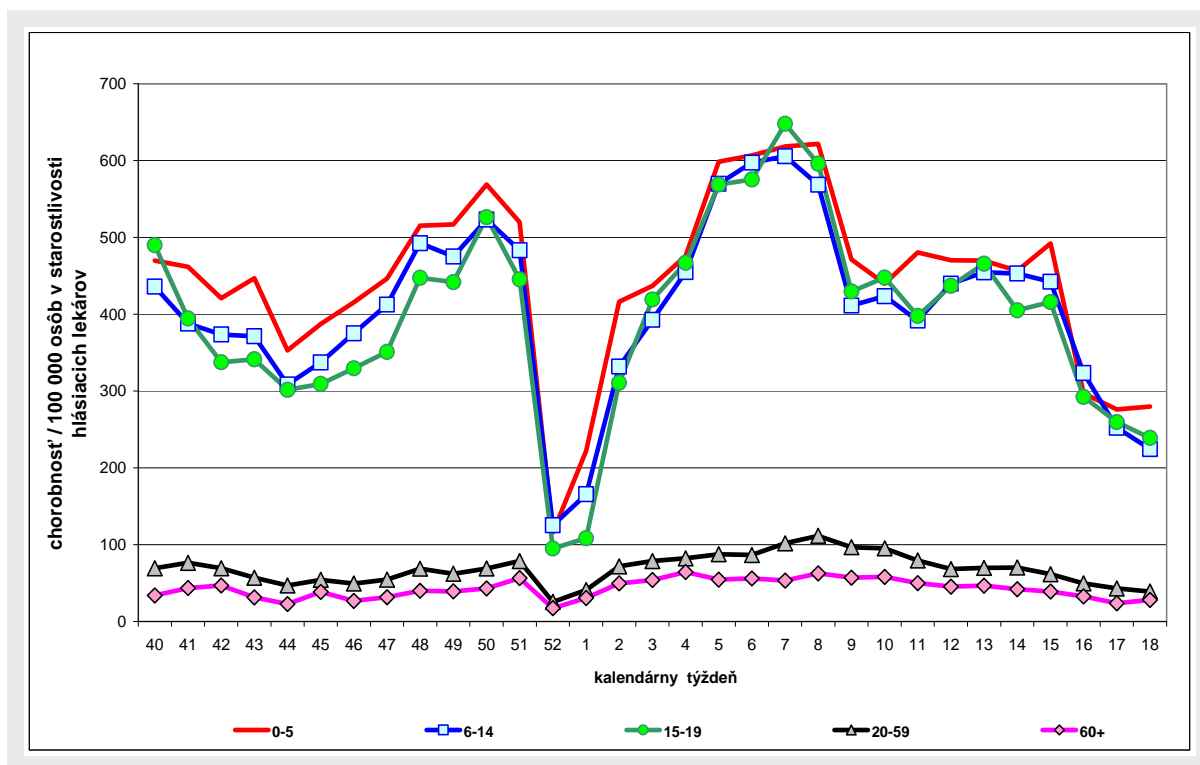

Zdroj: EPIS

Najvyššia chorobnosť na CHPO 14 002/100 000 bola v priebehu chrípkovej sezóny zaznamenaná vo vekovej skupine detí vo veku 0 – 5 rokov, v ktorej ochorelo 29 312 detí.

Vo vekovej skupine 6 – 14 ročných bola zistená chorobnosťou 12 930,6/100 000, pričom ochorelo 37 867 detí. Chorobnosť vo vekovej skupine 15 – 19 ročných detí bola treťou najvyššou chorobnosťou s hodnotou 12 813,2/100 000 a s počtom ochorení 24 558. Najvyššia chorobnosť bola v priebehu celej sezóny u 0 – 5 ročných detí, výnimku tvorili len 40. a 52. kalendárny týždeň 2013 a 7., 10. a 16. kalendárny týždeň 2014, kedy ju prevýšila chorobnosť u 15 – 19 ročných alebo 6 – 14 ročných detí. Najnižšia chorobnosť na CHPO 1 329,5/100 000 bola zaznamenaná vo vekovej skupine 60 ročných a starších, v ktorej bolo hlásených 7 146 prípadov (Tabuľka 2, Graf 5).

Graf 5: CHPO, VEKOVO-ŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2013/2014

Zdroj: EPIS

Komplikácie:

Komplikovaný priebeh ochorení bol hlásený u 30 514 chorých na ARO, čo predstavuje 2,2 % z celkového počtu ARO (**Tabuľka 3**). Najčastejšie išlo o sinusitídy, ktoré z celkového počtu komplikácií tvorili 53,5 %.

Tabuľka 3: KOMPLIKÁCIE ARO PODĽA DRUHU KOMPLIKÁCIÍ, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2013/2014

Druh komplikácie	Počet komplikácií		
	abs.	% z počtu komplikácií	% z počtu ochorení
bronchopneumónie a pneumónie	6 279	20,6	0,5
otitída	7 897	25,9	0,6
sínusitída	16 338	53,5	1,2
SR	30 514	100,0	2,2
Celkový počet ochorení na ARO	1 370 139		

Zdroj: EPIS

Najvyššia proporcia v celkového počtu komplikácií bola vo vekovej skupine 20 – 59 ročných osôb (33,0 %).

Podľa jednotlivých druhov sledovaných komplikácií a vekových skupín sa bronchopneumónia a pneumónia najčastejšie vyskytovala u 20 - 59 ročných. V tejto vekovej skupine sa vyskytlo 36,3 % z celkového počtu bronchopneumónií a pneumónií.

Na otitídu ochoreli najčastejšie 0 – 5 ročné deti, pričom sa v tejto vekovej skupine zaznamenalo 41,7 % z celkového počtu otitíd.

Sinusitída boli najčastejšou komplikáciou u 20 - 59 ročných osôb, v tejto vekovej skupine bolo zaznamenaných 39,1 % z celkového počtu sinusitíd. Komplikácie ARO podľa druhu a vekových skupín sú uvedené v **Tabuľke 4**.

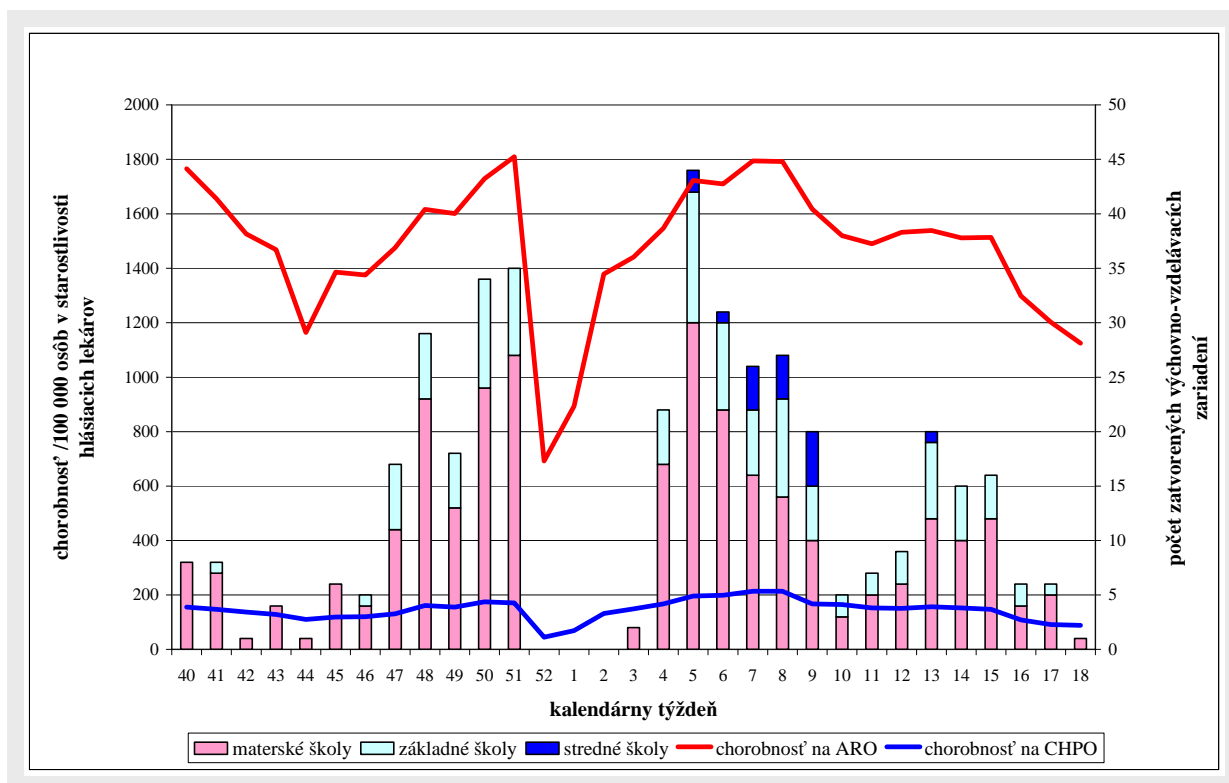
Tabuľka 4: KOMPLIKÁCIE ARO PODĽA VEKOVÝCH SKUPÍN, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2013/2014

Druh komplikácie	Veková skupina										SPOLU	
	0 - 5 r.		6 - 14 r.		15 - 19 r.		20 - 59 r.		60+ r.		abs.	%
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%		
bronchopneumónia a pneumónia	1 463	23,3	1 114	17,7	506	8,1	2 279	36,3	917	14,6	6 279	20,6
otitídy	3 294	41,7	2 239	28,4	559	7,1	1 393	17,6	412	5,2	7 897	25,9
sinusitídy	2 096	12,8	3 985	24,4	2 553	15,6	6 390	39,1	1 314	8,0	16 338	53,5
Spolu	6 853	100	7 338	100	3 618	100	10 062	100	2 643	100	30 514	100
Proporcía z celkového počtu komplikácií	22,5		24,0		11,9		33,0		8,7			

Zdroj: EPIS

V rámci surveillance ARO a CHPO sa sleduje počet zatvorených výchovno-vzdelávacích zariadení (materské školy, základné školy a stredné školy) z dôvodu zvýšeného výskytu akútnych respiračných ochorení u detí a mládeže. Najviac zatvorených výchovno-vzdelávacích zariadení bolo hlásených v 5. kalendárnom týždni 2014, kedy bolo spolu zatvorených 44 zariadení, z toho bolo 30 materských škôl, 12 základných škôl a dve stredné školy. Priebeh kriviek chorobnosti ARO a CHPO v chrípkovej sezóne 2013/2014 a počet nahlásených zatvorených výchovno-vzdelávacích zariadení podľa kalendárnych týždňov v Slovenskej republike znázorňuje **Graf č. 6**.

Graf 6: CHOROBNOSŤ NA ARO A CHPO A POČET ZATVORENÝCH VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍCH ZARIADENÍ PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2013/2014

Zdroj: EPIS

Laboratórna diagnostika

Od začiatku chrípkovej sezóny 2013/2014 bolo vo virologických laboratóriách úradov verejného zdravotníctva celkovo vyšetrených 1 606 vzoriek biologického materiálu (855 nazofaryngeálnych výterov a 751 dvojíc sér), z toho bolo 144 pozitívnych (9 %). Izolovalo sa 107 vírusov chrípk, čo predstavuje 74,3 % všetkých pozitívnych vzoriek. Iné nechrípkové etiologické agensy sa potvrdili v 37 prípadoch (25,7 %).

V etiológii chrípkových ochorení sa uplatnili vírusy chrípk typu A s počtom 100 (93,5 %), a vírusy chrípk typu B v počte sedem (6,5 %).

Z 100 prípadov chrípk typu A išlo o nasledovné subtypy:

- 33 x vírus chrípk typu A bez bližšej špecifikácie,
- 10 x vírus chrípk typu A(H3),
- 23 x vírus chrípk typu A/California/7/2009 (H1N1)pdm09 - like,
- 33 x vírus chrípk typu A/Texas/50/2012(H3N2)-like,
- 1x vírus chrípk typu A/Victoria/361/2011 (H3N2)-like.

Zo siedmich prípadov chrípk typu B sa potvrdili tieto subtypy:

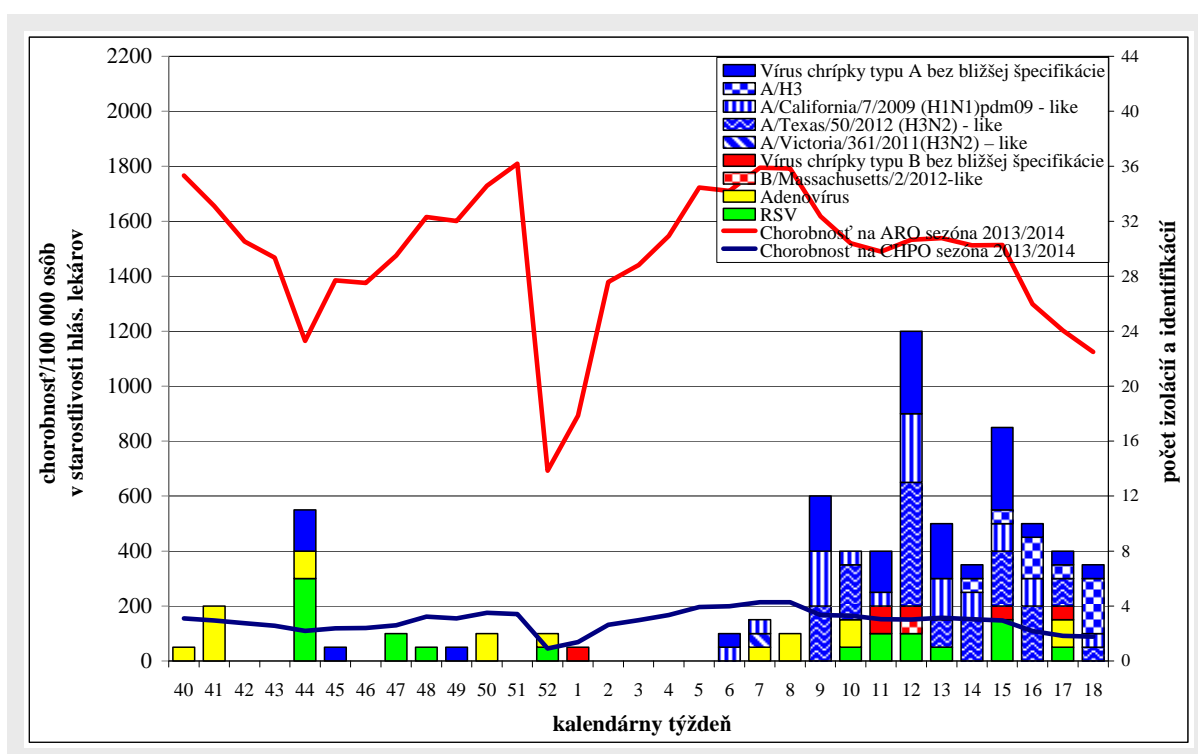
- 6 x vírus chrípk typu B bez bližšej špecifikácie,
- 1 x vírus chrípk typu B/Massachusetts/2/2012-like.

Nechrípková etiológia bola dokázaná v 37 prípadoch. Potvrdil sa:

- 20 x respiračný syncyciálny vírus (RSV),
- 17 x adenovírus (**graf 13**).

Izolované a identifikované vírusy chrípky typu A/California/7/2009 (H1N1)pdm09 - like, A/Victoria/361/2011 (H3N2)-like, A/Texas/50/2012(H3N2)-like a chrípky typu B/Massachusetts/2/2012-like boli antigénne zhodné alebo príbuzné s vakcinálnymi kmeňmi vírusov chrípky, ktoré boli obsiahnuté v očkovacích látkach určených pre chrípkovú sezónu 2013/2014 na severnej pologuli. Chorobnosť na ARO, CHPO a identifikované etiologické agensy v Slovenskej republike v chrípkovej sezóne 2013/2014 podľa kalendárnych týždňov sú uvedené v **Grafe 7**.

Graf 7: CHOROBNOSŤ NA ARO, CHPO A ETIOLOGICKÉ AGENSY IDENTIFIKOVANÉ PODĽA KLADNÁRNÝCH TÝDŇOV, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2013/2014

Zdroj: Epis, NRC pre chrípku

Prvý vírus chrípky typu A bez bližšej špecifikácie bol laboratórne potvrdený v 44. kalendárnom týždni 2013. V 1. kalendárnom týždni 2014 sa izolovali vírus chrípky typu B bez bližšej identifikácie. Okrem toho boli do tohto obdobia zachytené prevažne nechvípkové etiologické agensy a to RS vírusy a adenovírusy. Od 6. kalendárneho týždňa sa podarilo zachytiť vírus chrípky typu A/California/7/2009 (H1N1)pdm09 - like, následne A/Victoria/361/2011 (H3N2)-like, a od 9. kalendárneho týždňa aj A/Texas/50/2012(H3N2)-like. Ojedinelý dôkaz chrípky typu B/Massachusetts/2/2012-like bol zaznamenaný v 12. kalendárnom týždni, kedy sa laboratórne potvrdilo najviac vírusov chrípky za chrípkovú sezónu 2013/2014.

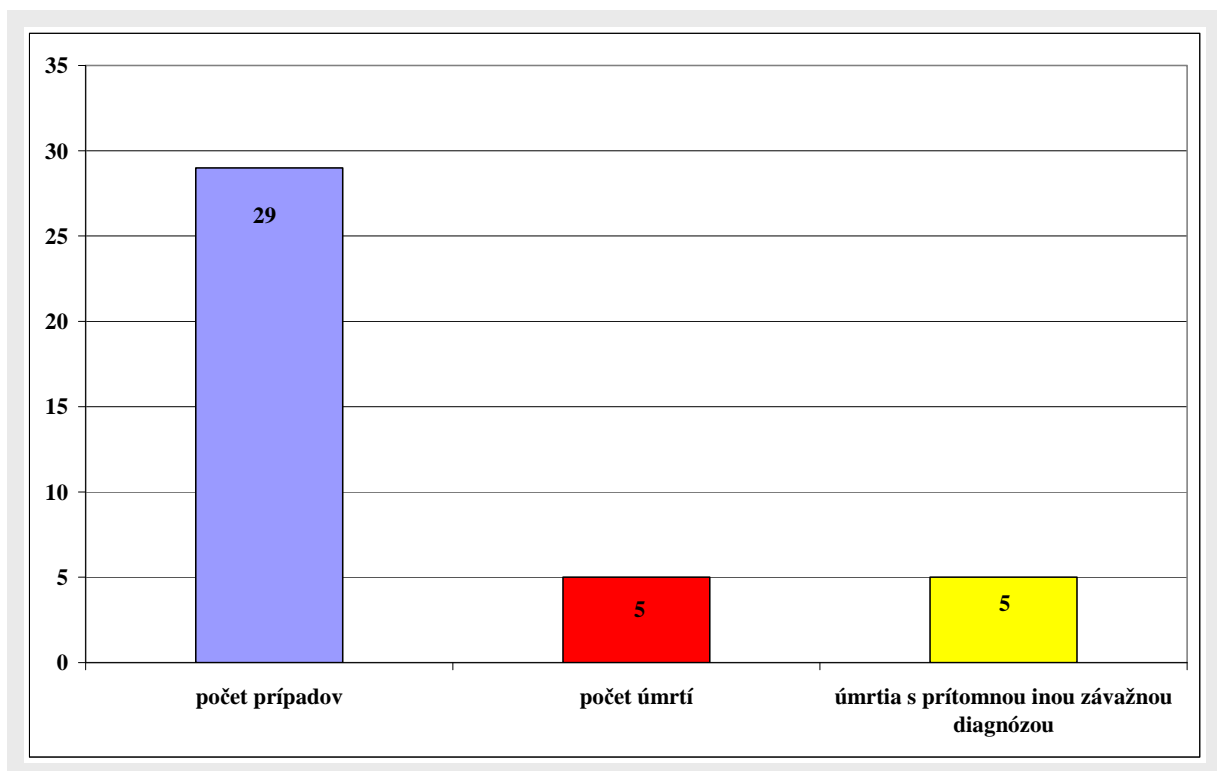
Epidemiologická surveillance prípadov SARI

V chrípkovej sezóne 2013/2014 pokračoval monitoring ochorení a úmrtí na SARI (Severe Acute Respiratory Infection). U každého prípadu SARI sa vykonalo epidemiologické vyšetrenie v ohnisku nákazy (zistenie prameňa nákazy, prítomnosť rizikových faktorov,

prítomnosť chronických ochorení, očkovaná anamnéza). U hlásených prípadov sa vykonávalo virologické vyšetrenie a hlásenie do Epidemiologického Informačného Systému (EPIS). V porovnaní s predchádzajúcou chrípkovou sezónou bol zaznamenaný pokles ochorení aj úmrtí na SARI. Z dôvodu vysokého výskytu SARI v predchádzajúcej chrípkovej sezóne 2012/2013 bola v 9. kalendárnom týždni 2013 zavedená posilnená surveillance prípadov SARI, úmrtí na SARI a úmrtí na SARI s potvrdeným pandemickým vírusom chrípky typu A (H1N1)pdm09, ktorá pokračovala aj v sezóne 2013/2014. Ďalším dôvodom pre pokračovanie surveillance SARI je odporúčanie Svetovej zdravotníckej organizácie, ktorá považuje monitoring SARI za užitočný nástroj na zachytenie prípadov ochorenia spôsobeného novým typom koronavírusu MERS-CoV. Ide o koronavírus spôsobujúcim ochorenie ľudí označované ako MERS (Middle East Respiratory Syndrome), ktoré sa od marca 2012 začalo objavovať v krajinách Stredného Východu.

Od začiatku chrípkovej sezóny 2013/2014 bolo hlásených 29 prípadov SARI, čo je o 214 prípadov menej ako v minulej chrípkovej sezóne a ide o viac ako osemnásobný pokles. U mužov sa vyskytlo 15 prípadov (51,7 %) a u žien bolo zaznamenaných 14 ochorení (48,3 %). U piatich chorých bol laboratórne potvrdený vírus chrípky. Z celkového počtu 29 prípadov zomrelo 5 pacientov (17,2 %), čo je o 27 úmrtí menej, než v sezóne 2012/2013 a ide o viac ako šesťnásobný pokles počtu úmrtí. U všetkých piatich zomrelých bol prítomný aj rizikový faktor, v dvoch prípadoch išlo o kardiovaskulárne ochorenie, v ostatných troch prípadoch išlo o onkologické ochorenie, Diabetes mellitus a Asthmu bronchiale (**Graf 8**).

Graf 8: SARI, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2013/2014

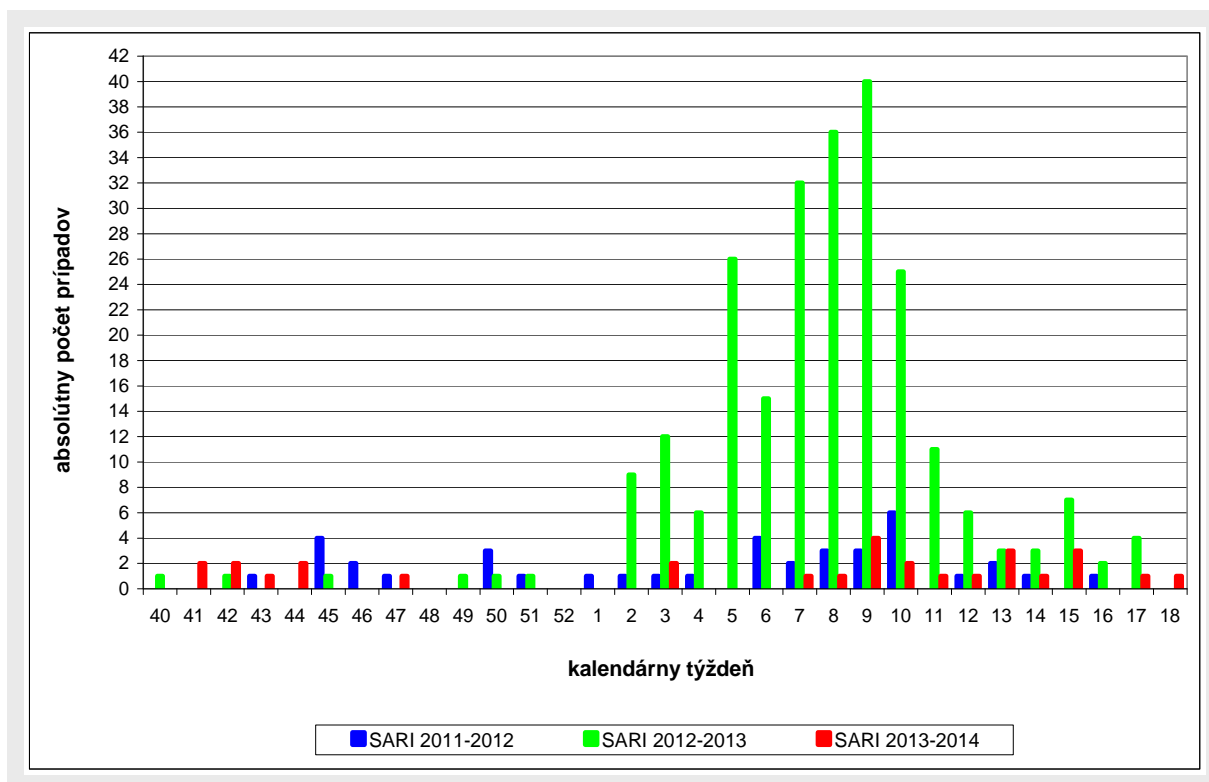

Zdroj: EPIS

V jednom prípade išlo o úmrtie na infekčnú príčinu a v štyroch prípadoch malo úmrtie inú príčinu. Vírus chrípky sa nepotvrдил ani u jedného zo zomrelých na SARI. Ani jeden chorý, ktorý zomrel, nebol očkovaný proti chrípke.

Najvyšší výskyt prípadov SARI podľa kalendárnych týždňov v chrípkovej sezóne 2013/2014 bol zaznamenaný v 9. kalendárnom týždni 2013 (štyri prípady, t. j. 13,8 % z 29 hlásených prípadov SARI v tejto chrípkovej sezóne). V predchádzajúcej sezóne 2012/2013 bol zaznamenaný najvyšší výskyt rovnako v 9. kalendárnom týždni 2013 (40 prípadov, t. j. 16,5 % z celkového počtu 243 hlásených prípadov SARI) a v sezóne 2011/2012 bol najvyšší výskyt prípadov SARI zaznamenaný v 10. kalendárnom týždni 2012 (šesť prípadov, t. j. 14,6 % z celkového počtu 39 hlásených prípadov SARI). Prehľad výskytu prípadov SARI v chrípkovej sezóne 2013/2014, 2012/2013 a 2011/2012 podľa jednotlivých kalendárnych týždňov je uvedený v **Grafe 9**.

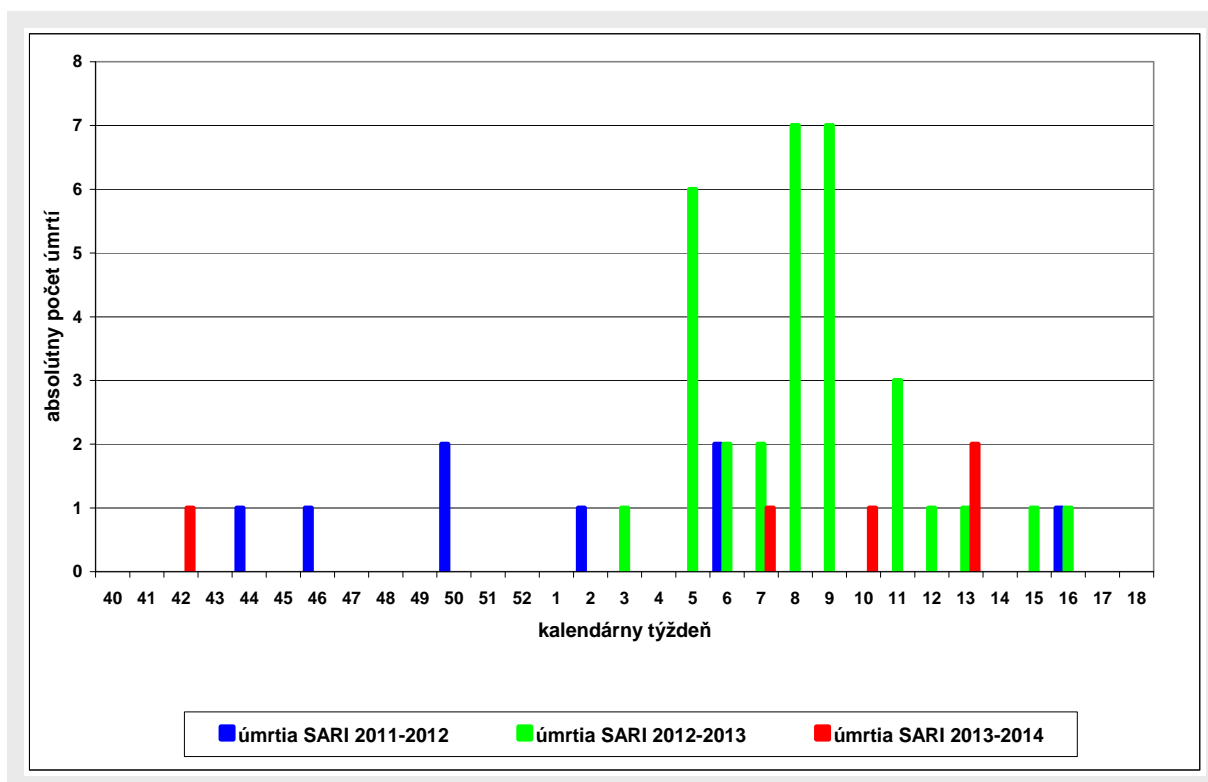
Graf 9: VÝSKYT SARI PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÉ SEZÓNY 2011/2012, 2012/2013 A 2013/2014

Zdroj: EPIS

V chrípkovej sezóne 2013/2014 bolo zaznamenaných spolu päť úmrtí na SARI. Jednotlivé úmrtia boli hlásené v 42. kal. týždni 2013, v 7. a v 10. kal. týždni 2014 a dva prípady úmrtia boli hlásené v 13. kal. týždni 2014. V predošlej chrípkovej sezóne 2012/2013 bol najvyšší výskyt úmrtí hlásený v 8. a v 9. kalendárnom týždni 2013 (po 7 prípadov, t. j. po 21,9 % z celkového počtu hlásených úmrtí na SARI), v chrípkovej sezóne 2011/2012 bol najvyšší výskyt zaznamenaný v 50. kalendárnom týždni 2011 a v 6. kalendárnom týždni 2012 (po 2 prípady, t. j. 25 % z celkového počtu hlásených úmrtí na SARI). Prehľad výskytu úmrtí na SARI v chrípkovej sezóne 2011/2012, 2012/2013 a 2013/2014 a podľa jednotlivých kalendárnych týždňov je uvedený v **Grafe 10**.

Graf 10: ÚMRTIA NA SARI PODĽA KALENDÁRNYCH TÝŽDŇOV, SR, CHRÍPKOVÉ SEZÓNY 2011/2012, 2012/2013 A 2013/2014

Zdroj: EPIS

Najviac prípadov SARI sa vyskytlo v Prešovskom kraji (14). V Trenčianskom kraji a v Žilinskom kraji sa vyskytlo po štyri prípady, po dva prípady sa znamenali v Banskobystrickom kraji, v Trnavskom kraji a v Nitrianskom kraji. Jeden prípad sa zaznamenal v Košickom kraji.

Klinická forma ochorenia bola v 19 prípadoch pľúcna, v 9 prípadoch respiračná a v jednom prípade febrilná.

Záver:

V sezóne 2013 – 2014 bolo hlásených 1 370 139 ARO, z toho 134 628 CHPO. Chorobnosť na ARO bola najvyššia v 51. kalendárnom týždni 2013. Druhá najvyššia hodnota sa dosiahla v 7. kalendárnom týždni 2014. V porovnaní s predchádzajúcimi sezónami bola úroveň chorobnosti na ARO a CHPO v sezóne 2013/2014 najnižšia od sezóny 2006/2007, kedy bol v Slovenskej republike zavedený Epidemiologický informačný systém a oddelené monitorovanie ARO a CHPO.

V období od 47. kalendárneho týždňa 2013 do 9. kalendárneho týždňa 2014 vznikali lokálne až okresné epidémie najmä v predškolských a školských zariadeniach, z ktorých viaceré boli uzatvorené. Maximálny počet zatvorených škôl bol zaznamenaný v 5. kalendárnom týždni 2014 s počtom 44 (z toho 30 bolo materských škôl, 12 základných škôl a dve stredné školy). Celoplošné chrípkové prázdniny nebolo potrebné vyhlásiť. V etiológii ochorenia prevládali vírusy chrípky typu A (93,5 %) nad vírusmi chrípky typu B (6,5 %). Komplikácie boli hlásené u 2,2 % chorých. Najčastejšie išlo o zápaly prínosových dutín.

Od začiatku chrípkovej sezóny 2013/2014 bolo zaznamenaných 29 prípadov SARI. Z celkového počtu prípadov SARI zomreli piati pacienti (17,2 %), vírus chrípky nebol potvrdený ani v jednom prípade.

Vyhodnotenie zaočkovanosti proti chrípke v chrípkovej sezóne 2013/2014

V chrípkovej sezóne 2013/2014 boli na očkovanie proti chrípke použité očkovacie látky Fluarix (GlaxoSmithKline), Influvac (Abbott Laboratories) a Vaxigrip (Sanofi Pasteur).

Očkovacie látky obsahovali podľa odporúčaní WHO kmene vírusu chrípky podobné kmeňom A/California/7/2009 (H1N1), A/Victoria/361/2011 (H3N2), B/Massachusetts/2/2012. Zloženie očkovacích látok aktualizuje Svetová zdravotnícka organizácia pred každou chrípkovou sezónou na základe výsledkov sledovania cirkulácie vírusov chrípky v populácii a analýzy ich antigénnych vlastností v rámci Globálneho programu surveillance chrípky, do ktorého je zapojené aj Slovensko.

Údaje o spotrebe očkovacej látky proti chrípke na Slovensku vychádzali z údajov o počte dávok očkovacej látky distribuovaných do lekární a z údajov poskytnutých zdravotnými poisťovňami. V chrípkovej sezóne 2013/2014 bolo na Slovensko dovezených celkovo 259 220 dávok očkovacích látok proti chrípke, z ktorých bolo expedovaných do distribučnej siete 259 192, čo zároveň predstavuje celkový počet zaočkovaných osôb (**Tabuľka 5**). Oproti predchádzajúcej chrípkovej sezóne podiel expedovaných očkovacích látok proti chrípke poklesol o 3,8 %.

Očkovanie proti chrípke bolo plne hradené zdravotnými poisťovňami Dôvera a UNION. Všeobecná zdravotná poisťovňa hradila očkovanie proti chrípke všetkým svojim poistencom od 14. 10. 2013.

Tabuľka 5: DRUH A MNOŽSTVO OČKOVACÍCH LÁTOK PROTI CHRÍPKE SPOTREBOVANÝCH V CHRÍPKOVEJ SEZÓNE 2013/2014

Očkovacia látka	Počet spotrebovaných dávok
Fluarix	50 059
Influvac	79 950
Vaxigrip	129 183
Spolu	259 192

Pre deti vo vekovej skupine do 15 rokov bolo spotrebovaných spolu 11 747 dávok očkovacích látok. V skupine 16 – 58 ročných bolo spotrebovaných 63 649 dávok očkovacích látok a pre osoby vo vekovej skupine 59 ročných a starších bolo vydaných 180 807 dávok očkovacích látok proti chrípke. Mimo zdravotného poistenia bolo spotrebovaných 2 989 dávok očkovacích látok proti chrípke (**Tabuľka 6**).

Tabuľka 6: SPOTREBA DÁVOK OČKOVACÍCH LÁTOK PROTI CHRÍPKKE, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2013/2014

Veková skupina	Počet spotrebovaných dávok očkovacích látok v chrípkovej sezóne 2013/2014					
	Hlásené zdravotnými poisťovňami		Mimo zdravotného poistenia		Spolu	
	abs.	%*	abs.**	%*	abs.	%*
0 - 15 rokov	11 747	1,3	0	-	11 747	1,3
16 – 58 rokov	63 649	1,9	2 989	0,1	66 638	2,0
59 rokov a viac	180 807	15,6	0	-	180 807	15,6
Spolu	256 203	4,7	2 989	0,1	259 192	4,8

* % z celkového počtu populácie SR k 31. 12. 2013 podľa ŠÚ SR (celková populácia = 5 415 949; do 15 rokov = 886 773; 16 – 58 rokov = 3 373 216; 59 rokov a viac = 1 155 960)

** počet dávok vykázaných mimo zdravotného poistenia

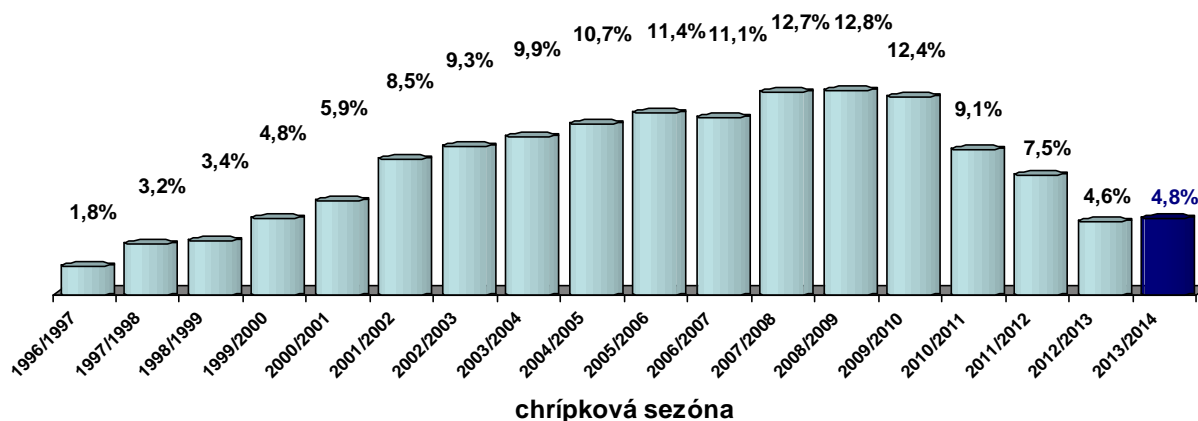
Všeobecná zdravotná poisťovňa uhradila 180 768 dávok očkovacej látky proti chrípke, zdravotná poisťovňa Dôvera 62 129 dávok a poisťovňa UNION uhradila 13 306 dávok (**Tabuľka 7**). V chrípkovej sezóne 2013/2014 bolo v porovnaní s predchádzajúcou sezónou uhradených o 10,3 % viac očkovacích látok.

Tabuľka 7: POČET UHRADENÝCH DÁVOK OČKOVACÍCH LÁTOK PROTI CHRÍPKKE PODĽA ZDRAVOTNÝCH POISŤOVŇÍ, SR, CHRÍPKOVÁ SEZÓNA 2013/2014

Veková skupina	VšZP	Dôvera	Union	Spolu
0 - 15 rokov	4 691	5 086	1 970	11 747
16 – 58 rokov	36 917	20 178	6 554	63 649
59 rokov a viac	139 160	36 865	4 782	180 807
Spolu	180 768	62 129	13 306	256 203

Z vyššie uvedených údajov možno usudzovať, že v chrípkovej sezóne 2013/2014 bolo očkovaním proti chrípke zaočkovaných 4,8 % populácie Slovenska (**Tabuľka 6, Graf 11**), zatiaľ čo v predchádzajúcej sezóne to bolo 4,6 %. V porovnaní s predchádzajúcou chrípkovou sezónou tak došlo k zvýšeniu zaočkovanosti populácie proti chrípke o 0,2 % (t. j. 9 508 osôb).

Graf 11: ZAOČKOVANOSŤ CELKOVEJ POPULÁCIE PROTI CHRÍPKE, SR, CHRÍPKOVÉ SEZÓNY 1996/1997 AŽ 2013/2014

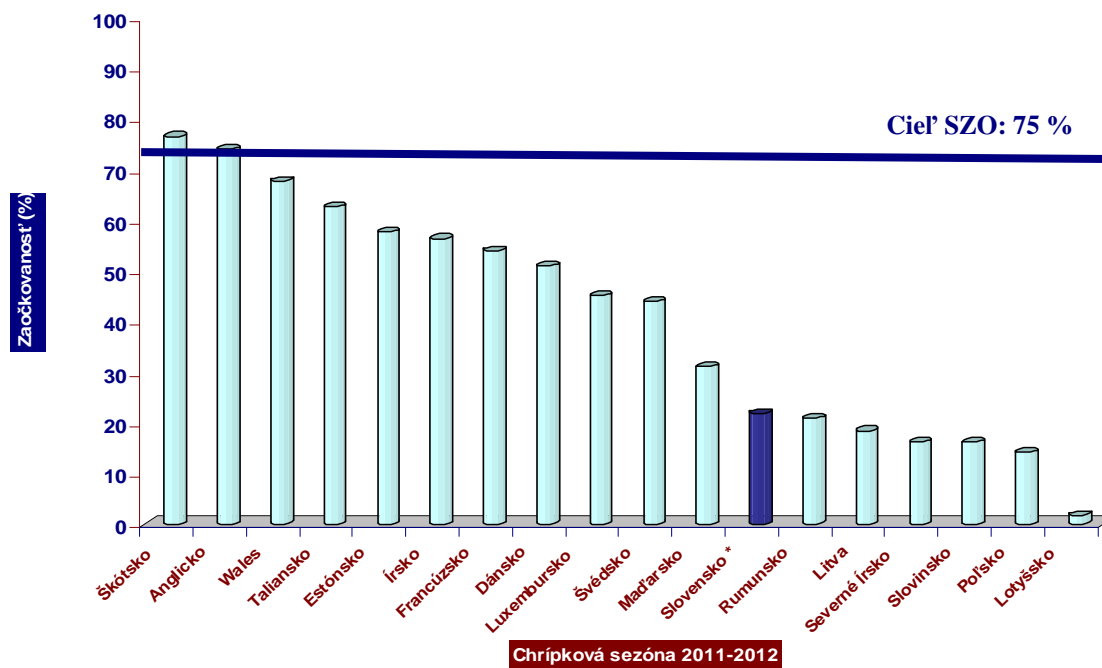

V chrípkovej sezóne 2013/2014 zostáva podiel zaočkovanej populácie na približne rovnakej úrovni ako v predchádzajúcej sezóne. Od roku 2002 bol zaznamenaný každoročný nárast zaočkovanosti až na hodnotu 12,8 % (chrípková sezóna 2008/2009). V posledných štyroch chrípkových sezónach prišlo k výraznému poklesu zaočkovanosti celkovej populácie v Slovenskej republike.

Zaočkovanosť proti chrípke vo vybraných krajinách Európy

Svetová zdravotnícka organizácia odporúča 75 % zaočkovanosť osôb vo veku 65 rokov a starších. Posledné údaje o zaočkovanosti proti chrípke vo vybraných krajinách Európskej únie sú z chrípkovej sezóny 2011/2012. Väčšina európskych krajín sa zamerala na sledovanie zaočkovanosti starších osôb. Zaočkovanosť sa v tejto skupine (65 roční a starší) pohybovala od 76,6 % v Škótsku po 1,7 % v Lotyšsku (**Graf 12**).

Graf 12: ZAOČKOVANOSŤ PROTI CHRÍPKKE U STARŠÍCH OSÔB (≥ 65 rokov) V CHRÍPKOVEJ SEZÓNE 2011/2012 VO VYBRANÝCH KRAJINÁCH EÚ

* Slovensko – veková skupina ≥ 59 rokov

Záver:

V chrípkovej sezóne 2013/2014 bolo v Slovenskej republike distribuovaných 259 192 dávok očkovacích látok proti chrípke. Z tohto množstva uhradili zdravotné poisťovne 256 203 (98,8 %) dávok očkovacích látok. Zvyšných 2 989 (1,2 %) dávok bolo uhradených mimo zdravotného poistenia. Zaočkovanosť populácie Slovenskej republiky dosiahla 4,8 %, čo predstavuje nárast o 0,2 % v porovnaní s predchádzajúcou chrípkovou sezónou.

Vo vekovej skupine do 15 rokov bolo očkovaných 11 747 (1,3 % z počtu detí tejto vekovej skupiny). Vo vekovej skupine 16 – 58 ročných bolo zaočkovaných spolu 66 638 osôb (2 % populácie tejto vekovej skupiny). V skupine 59 ročných a starších bolo zaočkovaných 180 807 osôb (15,6 % populácie tejto vekovej skupiny). K miernemu nárastu zaočkovanosti oproti predchádzajúcej sezóne prišlo vo vekových skupinách 16 – 58 rokov a 59 rokov a viac.

V chrípkovej sezóne 2013/2014 hradili zdravotné poisťovne Dôvera a UNION očkovanie proti chrípke všetkým poistencom, ktorí o očkovanie prejavili záujem. Všeobecná zdravotná poisťovňa hradila očkovanie proti chrípke všetkým svojim poistencom od 14. 10. 2013.

9. 1. 2. 4 Sledovanie vírusov chrípkovej cirkulujúcich v populácii

Sledovanie cirkulácie vírusov chrípkovej v populácii Slovenska bolo aj v roku 2014 zabezpečené virologickým vyšetrovaním výterov z nosa a hrdla od chorých na chrípku. Odbery vykonávali sentineloví ako aj nesentineloví lekári. Virologické vyšetrovanie bolo zabezpečené v troch virologických laboratóriách. Identifikácia izolátov sa vykonávala v laboratóriu NRC pre chrípku. Laboratórium NRC pre chrípku zabezpečovalo súčasne základné virologické vyšetrenia od sentinelových lekárov Bratislavského, Trnavského, Trenčianskeho a Nitrianskeho kraja. Analýza cirkulácie vírusov chrípkovej v populácii

Slovenska v priebehu roka 2014 je podrobne popísaná v kapitole 9.1.2.1. V kapitole 9.1.2.2 je analýza cirkulácie vírusov chrípky v chrípkovej sezóne 2013 – 2014.

9. 1. 2. 5 Medzinárodná spolupráca pri zabezpečení surveillance chrípky

V rámci medzinárodnej spolupráce odbor epidemiológie ÚVZ SR spolupracoval na úlohách európskej siete Svetovej zdravotníckej organizácie pre surveillance chrípky EuroFlu. Úlohou EuroFlu je zabezpečiť rýchlu výmenu informácií o aktivite chrípky v európskych krajinách, hodnotiť reprezentatívne epidemiologické a virologické údaje získavané v rovnakej populácii, získavať štandardné údaje vysokej kvality a identifikovať vírusy chrípky kolujúce v populácii s cieľom porovnať ich so zložením očkovacej látky.

V priebehu celého roka 2014 pracovníci odboru epidemiológie zabezpečovali týždenné hlásenia všetkých požadovaných celoslovenských údajov paralelne do ECDC (TESSy) a SZO. Informácie o chorobnosti, aktivite chrípky a jej geografickom rozšírení zo všetkých spolupracujúcich krajín sa spracovávali týždenne do bulletinu ECDC, ktorý je k dispozícii na internetovej adrese www.ecdc.europa.eu. Národné referenčné laboratórium pre chrípku aj v roku 2014 úzko spolupracovalo s referenčným laboratóriom Svetovej zdravotníckej organizácie pre Európu v Londýne.

III.4 Neuroinfekcie

III. 4.1 Meningokoková meningitída – A 39

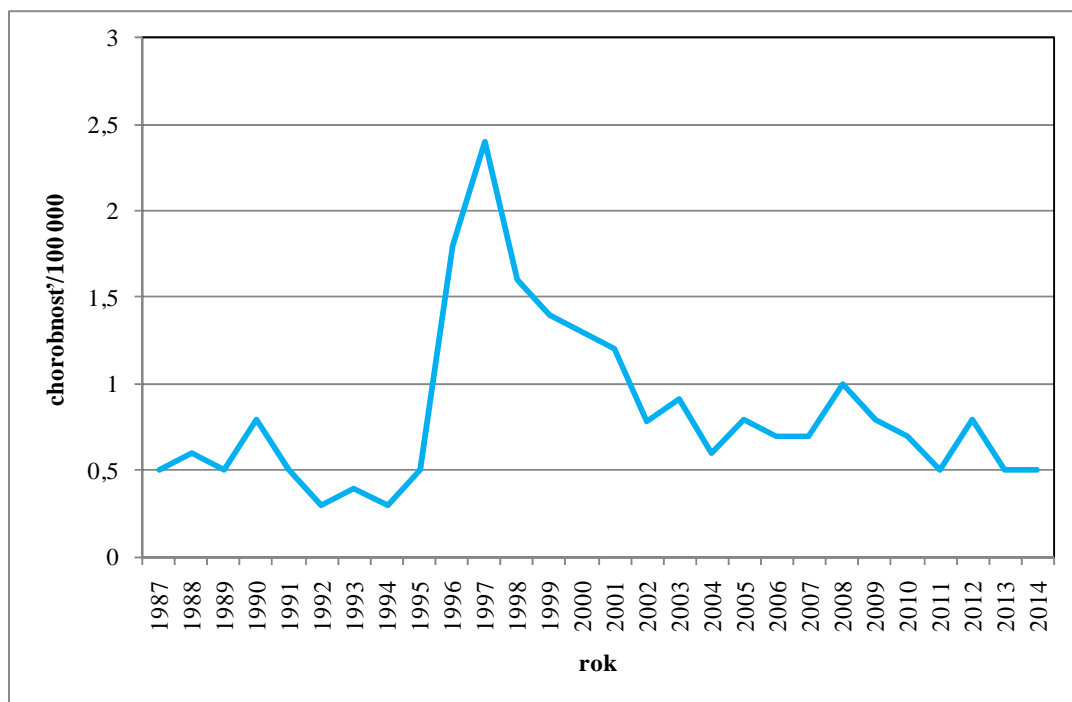
V roku 2014 bolo v Slovenskej republike hlásených 29 invazívnych meningokokových ochorení čo je chorobnosť 0,5/100 000 obyvateľov. Chorobnosť je na úrovni predchádzajúceho roka. Z počtu hlásených ochorení bolo 22 laboratórne potvrdených. Klinicky išlo 18x o meningitídu, v ostatných prípadoch išlo o sepsu alebo o meningitídu so sepsou. Výskyt ochorení bol sporadický. Vývoj chorobnosti na meningokokové invazívne ochorenia od roku 1987 je zobrazený v **Grafe III. 4.1**. Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov Slovenska okrem Trnavského kraja. Najvyššia chorobnosť bola v Banskobystrickom kraji (1,5/100 000). Ochorenia sa vyskytli v 19 (24,1%) zo 79 okresov Slovenska. Najvyššia chorobnosť na 100 000 obyvateľov bola zaznamenaná v okresoch Stropkov (4,8), Rimavská Sobota (4,7) a Brezno (4,7) (**Tab. III. 4.1., Mapa III. 4.1.**). Hlásené boli štyri úmrtia (smrtnosť 13,8 %). Úmrtia boli vyvolané 1 x *N. meningitidis* séroskupiny C z hemokultúry (28 ročný muž), 1 x bolo kultivačné vyšetrenie hemokultúry negatívne (dieťa vo veku jeden rok), 2x biologický materiál nebol odobratý (0 ročné deti). Ochorenia boli zaznamenané vo všetkých štandardných vekových skupinách okrem 5 – 9 ročných detí, 55 – 64 ročných a 65 ročných a starších. Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola rovnako ako v predchádzajúcich rokoch evidovaná u detí 0 ročných (12,5/100 000) a u 1 - 4 ročných (3,4/100 000), (**Tab. III. 4.2**).

**Tabuľka III. 4.2 INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR, 2014
VÝSKYT PODĽA OKRESOV A KRAJOV**

Kraj	Počet ochorení		Okres	Počet ochorení	
	abs.	chorobnosť/10 0 000		abs.	chorobnosť/100 000
Bratislavský	1	0,2	Bratislava IV	1	1,1
Trnavský	0	-	-	-	-
Trenčiansky	1	0,2	Ilava	1	1,7
Nitriansky	1	0,1	Nitra	1	0,6
Banskobystrický	10	1,5	Rimavská Sobota	4	4,7
			Brezno	3	4,7
			Banská Bystrica	1	0,9
			Lučenec	2	2,7
Žilinský	4	0,6	Námestovo	1	1,7
			Martin	2	2,1
			Tvrdošín	1	2,8
Prešovský	7	0,9	Kežmarok	2	2,8
			Levoča	1	3,0
			Bardejov	1	1,3
			Stropkov	1	4,8
			Prešov	1	0,6
			Stará Ľubovňa	1	1,9
Košícký	5	0,6	Rožňava	2	3,2
			Košice okolie	2	1,6
			Spišská Nová Ves	1	1,0
Slovenská republika	29	0,5		29	0,5

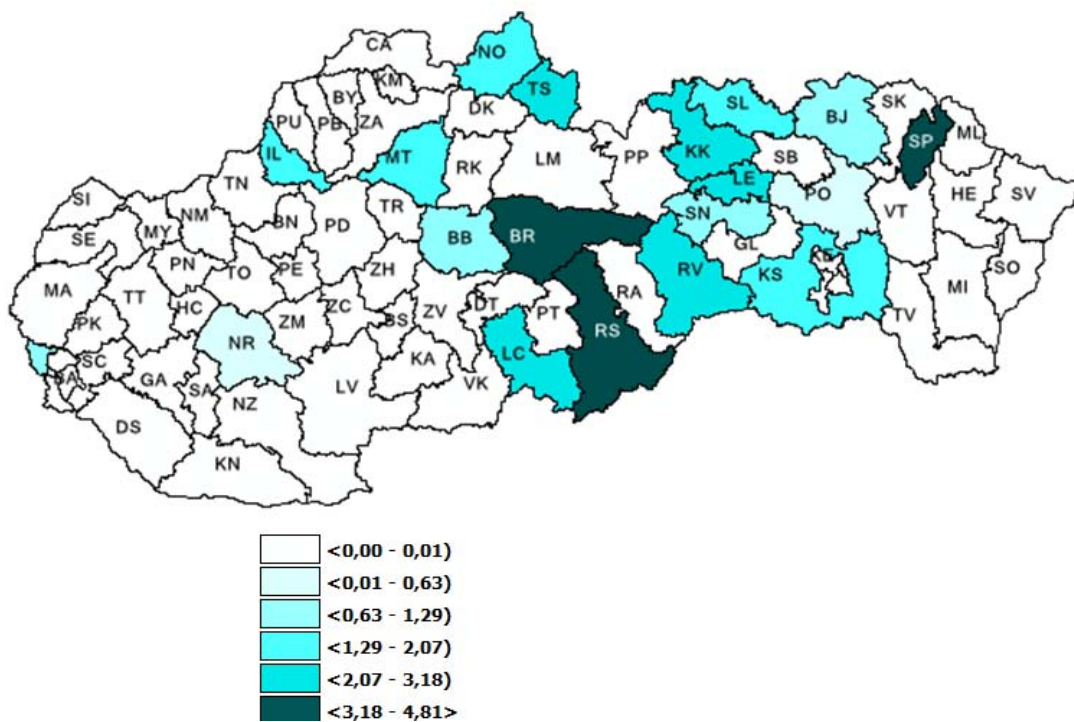
Zdroj: EPIS

Graf III.4.1 MENINGOKOKOVÉ INVAZÍVNE OCHORENIA V SR, 1987–2014

Zdroj: EPIS

**Mapa III.4.1. : INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR, 2014
VÝSKYT PODĽA OKRESOV**

Zdroj: EPIS

Tabuľka III.4.2

INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR, 2014
VEKOVŠPECIFICKÁ CHOROBNOSŤ

Veková skupina	Počet ochorení	
	abs.	chor.
0	7	12,5
1 – 4	8	3,4
5 – 9	-	-
10 – 14	1	0,4
15 – 19	4	1,3
20 – 24	3	0,8
25 – 34	4	0,5
35 – 44	1	0,1
45 – 54	1	0,1
55 – 64	-	-
65 +	-	-
Spolu	29	0,5

Zdroj: EPIS

Analýza výskytu podľa kalendárnych mesiacov ukázala, že najviac ochorení vzniklo v mesiacoch január až marec (12), t. j. 41,4 % (Tab. III.4.3).

Tabuľka III.4.3

INVAZÍVNE MENINGOKOKOVÉ OCHORENIA, SR,
SEZÓNNY VÝSKYT OCHORENÍ V ROKU 2014

Mesiac	Počet ochorení	
	abs.	%
Január	3	10,3
Február	4	13,7
Marec	5	17,2
Apríl	4	13,8
Máj	3	10,3
Jún	2	6,9
Júl	1	3,5
August	2	6,9
September	1	3,5
Október	1	3,5
November	2	6,9
December	1	3,5
Spolu	29	100,0

Zdroj: EPIS

Skupinová sérotypizácia meningokokov bola vykonaná u 14 chorých (48,3%). Prevažovala séroskupina B (10x), 4x sa zistila séroskupina C.

Medzinárodná spolupráca

Pravidelné hlásenia všetkých požadovaných údajov boli zasielané do európskej databázy ECDC (TESSy).

III.4.2 Bakteriálna meningitída – G 00

V SR bolo v roku 2014 hlásených 97 ochorení, chor. 1,79/100 000. Oproti minulému roku je to vzostup o 3%, oproti 5 ročnému priemeru je to vzostup o 18%. Ochorenia boli hlásené z každého kraja v SR, s najvyššou chorobnosťou v Bratislavskom kraji (3,56), kde prevyšovala celoslovenskú chorobnosť takmer 2 násobne. Krajom s druhou najvyššou chorobnosťou bol Nitriansky kraj (3,50).

Ochorelo 63 mužov a 34 žien. Ochorenia sa vyskytli u pacientov v každej vekovej skupine. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 0 ročných detí 12,69/100 000, kde prevyšovala absolútnu chorobnosť 7,1x.

Rozdelenie podľa veku: 0r.= 7x 1-4r.= 36x 5-9r.= 1 10-14r.=1x 15-19r.=3x 20-24r.=7x 25-34r.=9x 35-44r.=9x 45-54r.= 11x 55-64r.=29x 65+ =17x

Ochorenia sa vyskytovali počas celého roku, s maximom výskytu v marci - 16 prípadov.

V etiológii sa uplatnili:

G 00.0 - 3 x Hemofilová meningitída (*H.influenzae B*)

G 00.1 - 25x Pneumokoková meningitída – *Streptococcus pneumoniae* s nasledovnými sérotypmi: 3...1x, 4...1x, 6A...1x, 6B...1x, 6C...1x, 8...1x, 11A...1x, 14...1x, 15C...1x, 15A...2x, 19F...2x, 23A...1x, 25A...1x, 29...1x, 35B...2x, 33F...1x, 158/C...1x, nešpecifikované 5x.

G 00.2 - 7 x Streptokoková meningitída - *Streptococcus pyogenes* zo skupiny A 1x
Enterococcus faecium 3x
Streptococcus zo sk B 2x (Str. agalactie 1x)
Streptococcus salivari 1x

G 00.3 - 6 x Stafylokoková meningitída - *Staphylococcus haemolyticus* 1x,
Staphylococcus aureus 1x
Staphylococcus epidermidis 4x

G 00.8 - 13 x Iná bakteriálna meningitída – *Escherichia coli* 2x
Klebsiella pneumoniae 2x
Acinetobacter 2x
Pseudomonas aeruginosa 3x
Gramnegatívne mikroorganizmy 1x
Grampozitívne mikroorganizmy 1x
Nešpecifikované mikroorganizmy 2x (NZ,TV)

G 00.9 - 43x Nešpecifikovaná meningitída

Závažné poškodenie zdravia:

Nozokomiálna nákaza – bola hlásená 22x a to:

G 00.2 - Streptokoková meningitída 3x

G 00.3 – Stafylokoková meningitída 4x

G 00.8 – iný bakteriálny zápal mozgových plien 7x

G 00.9 – nešpecifikovaný zápal mozgových plien 8x

Úmrtia na G00 – 5 prípadov

G00.1 Pneumokoková meningitída

Okres Nové zámky

63 roč. žena hospit. na neurologickej klinike FNŠP v NZ - bolesti hlavy, febrility do 39°C, nauzea a pozit. mening. príznaky, dochádza k poruchám vedomia. Realizovaný preklad na

KAIM, za účelom UPV. CT vyš. hrudníka bola potvrdená bronchopneumónia so známkami intersticiálneho pľúcneho edému. Dňa 7.4.2014 bola pacientke zavedená tracheostomická kanyla, pretrvávajú febrility s eleváciou zápalových markerov v sére. Dňa 16.4.2014 bolo pacientke realiz. CT vyš. hrudníka a brucha z dôvodu nárastu obvodu brucha, s nálezom progresie atelektatických zmien pľúc a pneumoperitonea. Realizovaná laparotómia s nálezom perforácie colon transversum. Po operačnom výkone bola u pacientky prítomná hypotenzia a hyposaturácia s nutnosťou katechol. podpory, dochádza k progresii zlyhávania jednotlivých org. systémov. Dňa 16.4.2014 dochádza k bradykardii s hypotenziou s prechodom do asystólie, o 19.50 je konštatovaný exitus letalis.

Likvor kult.- Streptococcus pneumoniae sérotyp 35B. Pacientka proti pneumokokom preventívne očkovaná nebola.

G 00.2 Streptokoková meningitída

Okres Nové Zámky

60 ročný polymorbídny pacient s cirhózou pečene a diabetom, bol dňa 7.6.2014 prijatý na II. Internú kliniku FNsP v Nových Zámkoch s poruchou vedomia a podozrením na diabetickú ketoacidózu. V klinickej anamnéze príbuzní udávajú od 2.6.2014 febrility, únavu a malátnosť s následnou poruchou vedomia. Objekt. neurol. vyš. boli zistené pozit. meningeálne príznaky. Na odd. bolo realizované vyšetrenie likvoru, poukazujúceho na zápalový proces CNS bakt. et. Následne je pacient preložený na KAIM vo FNsP v NZ za účelom podpory vitálnych funkcií z dôvodu začínajúceho rozvratu vnútorného prostredia, dekompenzovaného DM, ketabolického stavu s vyčerpaním energetických rezerv organizmu, rozvratu hemokoagulačného systému a septického stavu so zlyhávaním periférnej cirkulácie. Napriek komplexnej liečbe stav pacienta progreduje do rozvratu vnútorného prostredia s bradykardiou a s prechodom do asystólie. Dňa 10.6.2014 o 12,25 hod. je konštatovaný exitus letalis.

Likvor kult. – Streptococcus skup. B - Streptococcus agalactiae

G 00.9 Nešpecifikovaná meningitída

Okres Trnava

39 ročný muž z okresu Trnava – kult. likvor negatívny

Okres Trebišov

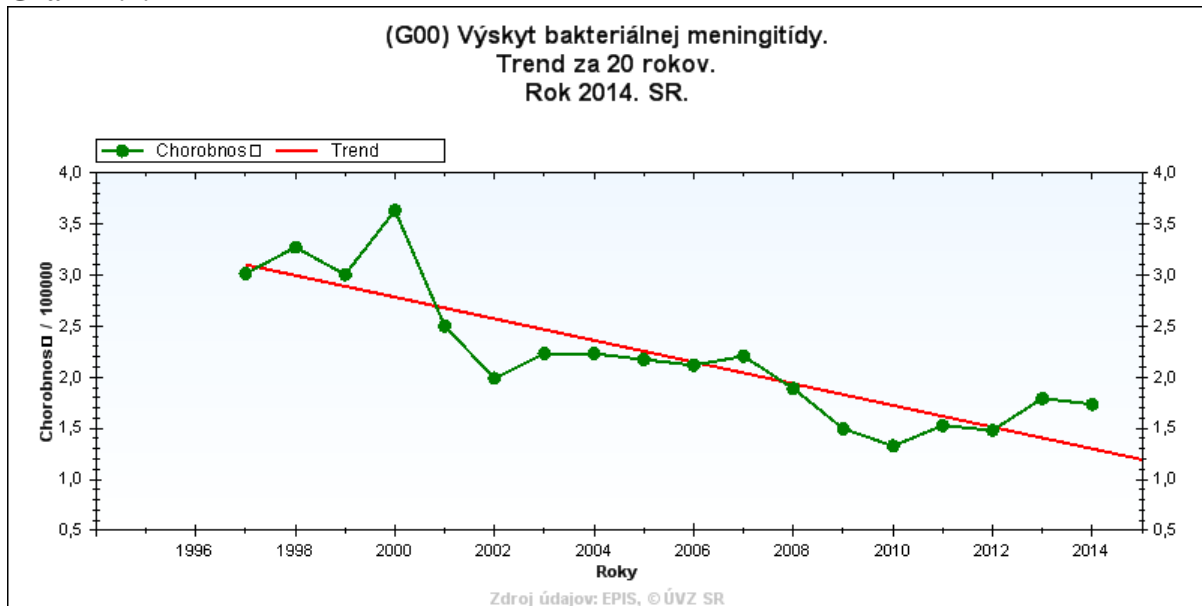
2 ročné dieťa choré od 10.2.2014. opakované vracanie, TT do 39,5°C sprevádzané kŕčmi, prítomná tuhosť šije, koža našedlá s petechiami. Poruchy vedomia, šokový stav. Ochorenie hlásené ako meningitis acuta na základe klinických príznakov. Likvor nevyšetrený.

Okres Nové Zámky

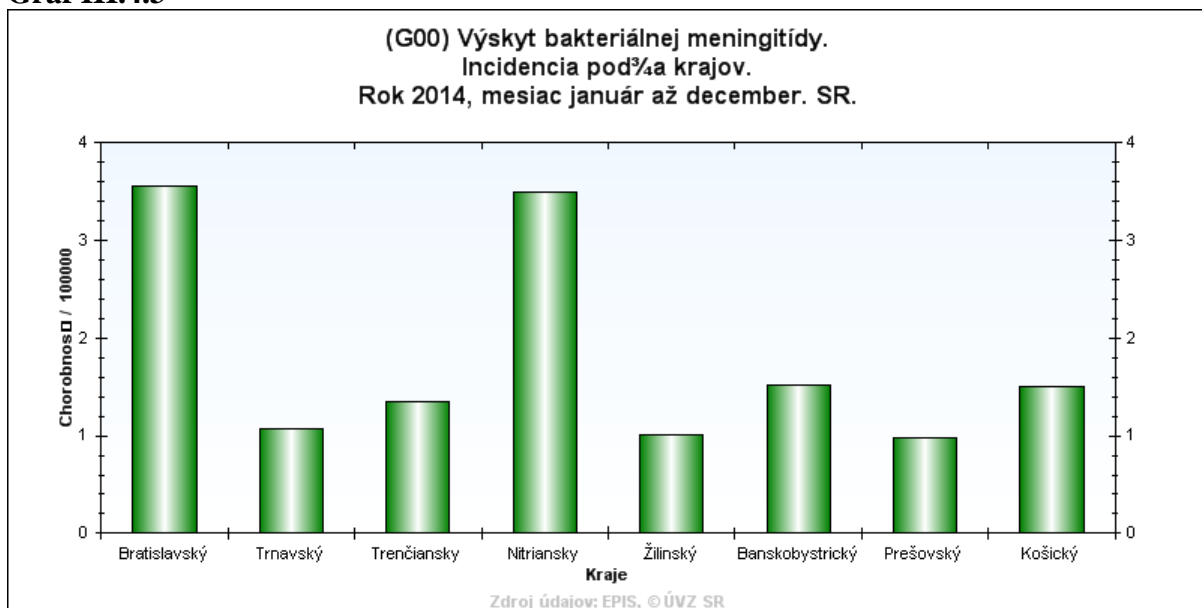
77 roč. pacientka bola dňa 16.6.2014 prijatá na Kliniku vnútorného. lekárstva. FNsP v NZ z dôvodu jednodňovej anamnézy febrilit a somnolencie. Pri prijme - septická elevácia zápalových. markerov. Vyšetrenie. likvoru poukázalo na susp. neuroinfekciu. CT vyš. abdomenu – susp. TU žalúdka a uteru so sekundárnou infiltráciou močovodu. Dňa 18.6.2014 bola pac. preložená na Infekčnú kliniku FN v Nitre. Po zahájení ATB terapie je prechodne zdrav. stav zlepšený, avšak od 19.8.2014 dochádza k somnolencii a bolestivosti v oblasti abdomenu. Stav pacientky progreduje do soporu, hypotenzii, tachykardii a opakovanej meléne. Napriek komplexnej liečbe nedochádza k zlepšeniu zdrav. stavu pacientky a dňa 22.6.2014 je o 11.15 hod konštatovaný exitus letalis.

Likvor kult. negatívny.

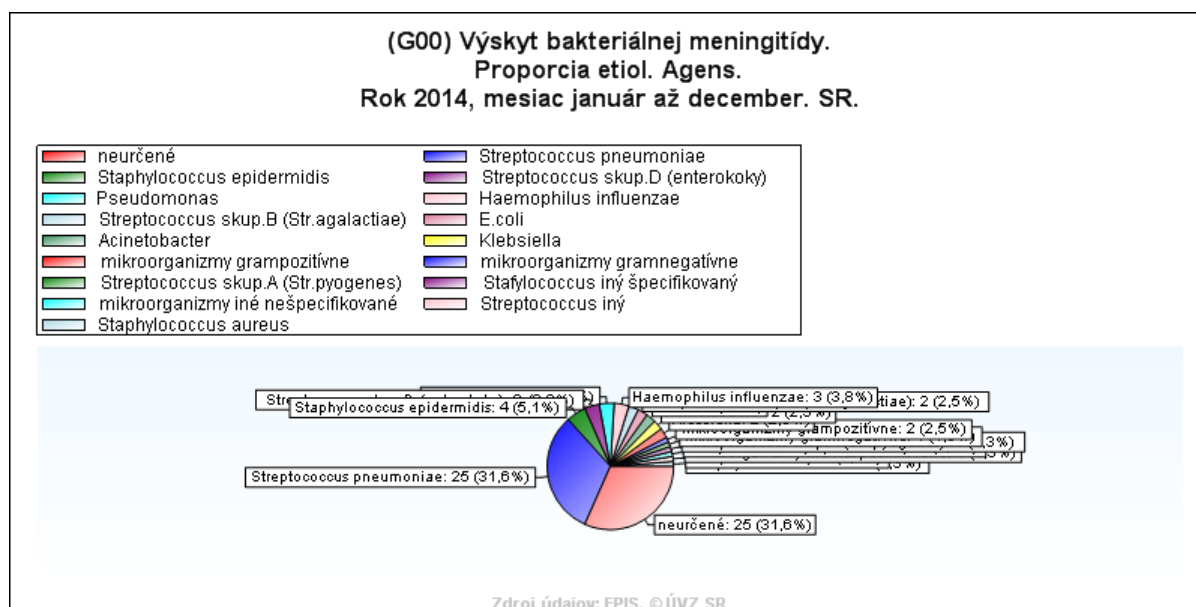
Graf III.4.2

Graf III.4.3

Graf III.4.4

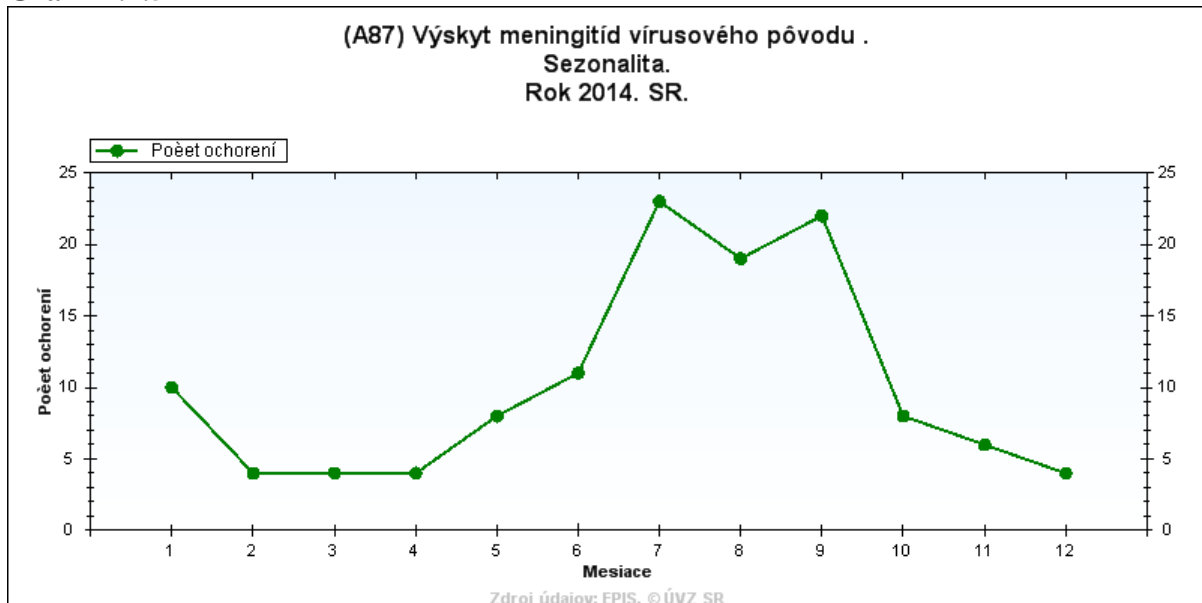
III.4.3 Vírusová meningitída – A 87

Spolu bolo v celej SR hlásených v priebehu roku 2014 123 ochorení (chor. 1,26/100 000). Oproti roku 2013 je to pokles o 33 %. V porovnaní s päťročným priemerom je výskyt nižší o 24 %.

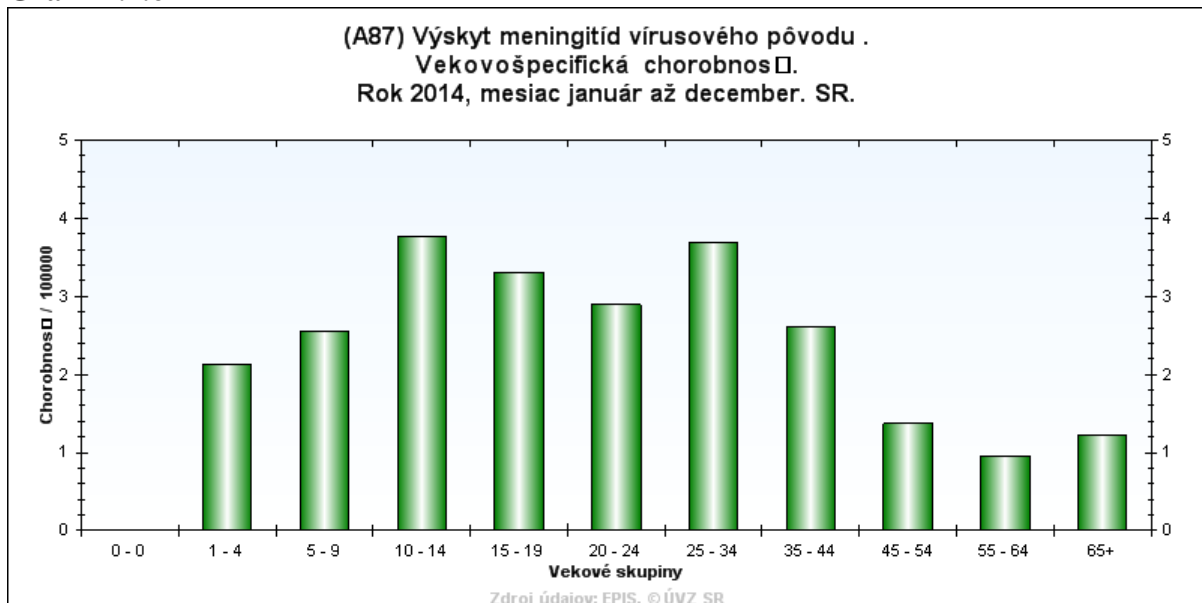
Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR s najvyššou chorobnosťou v Trenčianskom kraji 7,26/100 000, táto prevyšovala celoslovenskú chorobnosť viac ako dvojnásobne. Najnižšia chorobnosť bola v Prešovskom 0,73/100 000. Ochorenia sa vyskytli u pacientov vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 0 ročných detí. Najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 25-34 ročných 3,61/100 000. Ochorelo 67 mužov a 56 žien. Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka, najviac v júli 23 a septembri 22 prípadov. Enterálne vírusy boli dokázané v 10 prípadoch (A 87.0), ako iné vírusové meningitídy bolo vykázaných 5 ochorení a 108 ochorení nebolo špecifikovaných.

Exitus sme nezaznamenali.

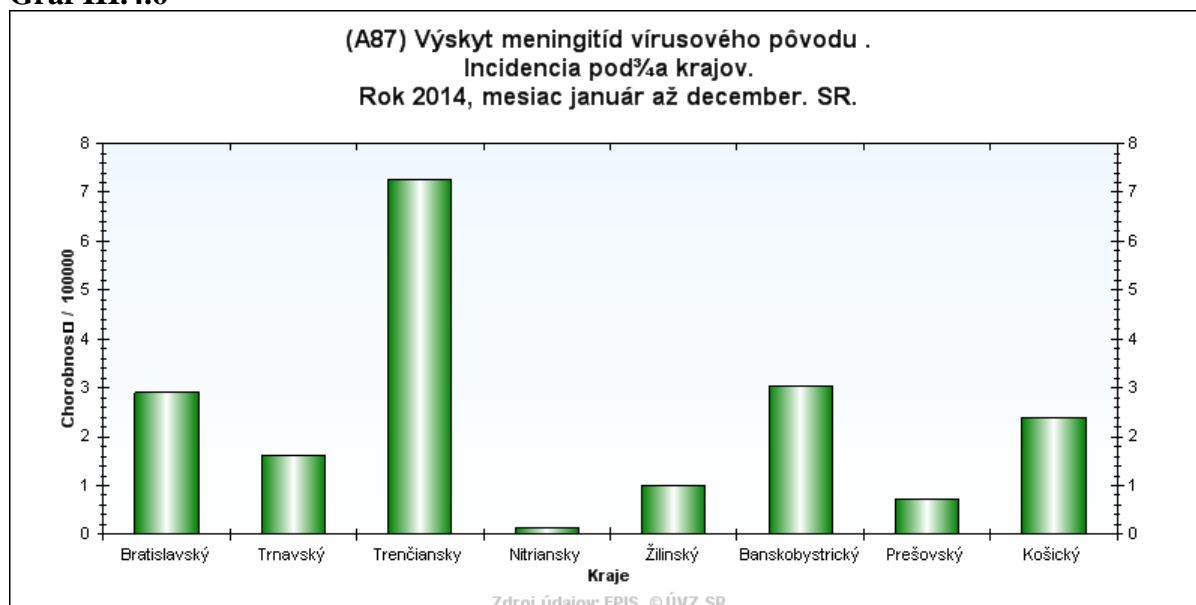
Graf III.4.5

Graf III.4.6

Graf III.4.6

III.4.4 Nešpecifikovaná vírusová encefalitída – A 85, A 86

Hlásených bolo 42 ochorení (chor. 0,78/100 000), oproti roku 2013 je to o 16% vyšší výskyt. Oproti päťročnému výskytu je to vzostup o 73%.

Ochorenia sa vyskytli v kraji Bratislavskom 2, Trnavskom 2, Nitrianskom 36 a Banskobystrickom 2, s najvyššou chorobnosťou v Nitrianskom kraji 5,24/100 000. Ochorenia sa vyskytovali u pacientov od 1 roku života, s najvyššou chorobnosťou vo vekovej skupine 15-19 ročných adolescentov 4,36/100 000.

Ochorelo 25 mužov a 15 žien. Ochorenia sa vyskytovali v rôznych mesiacoch roka s najvyšším výskytom v septembri – 15 prípadov.

Ako iné vírusové meningitídy (A85) boli vykázané 3 ochorenia a ako nešpecifikované vírusové encefalitídy (A86) 39 ochorení.

III.4.6. Iné vírusové meningitídy a encefalitídy – B 00.3, B 00.4, B 01.0, B 01.1, B 02.0, B 02.1

Herpeticko vírusová meningitída – B 00.3

Hlásených bolo 8 prípadov v celej SR (chor. 0,06/100 000), je to o 5 ochorení viac ako v predchádzajúcom roku.

Ochorenia boli hlásené z Bratislavského 1, Trenčianskeho 1, Žilinského 1 a z Banskobystrického kraja 5. Najvyššia chorobnosť bola v Banskobystrickom kraji (0,76).

Vyskytli sa 3x u mužov a 5x u žien, u pacientov vo vekových skupinách 0r. = 1x, 20-25r.= 2x, 25-34r.= 2x, 35-44r.= 1x, a 55-64 r. = 2x. Klinický obraz ochorenia zodpovedal poškodeniu CNS v zmysle meningitídy.

Ochorenie bolo potvrdené buď nálezom špecifických protilátok v sére alebo liqvore, alebo v predchorobí udávali pacienti ochorenie na herpes simplex.

Herpeticko vírusová encefalitída – B 00.4

Hlásených bolo 8 ochorení (chor. 0,15/100 000), oproti roku 2013 je to o päť ochorení menej. Ochorenia boli hlásené zo 6 krajov SR s výnimkou Nitrianskeho a Banskobystrického kraja, s najvyššou chorobnosťou v Trenčianskom kraji (0,51). Ochoreli 2 muži a 6 žien. Ochorenia sa vyskytli u pacientov vo veku nad 10 rokov života 10-14r.=1x, 35-44r.=1x, 45-54r.=1x, 55-64r.=4x, 65r.+ =1x. najvyššia vekovošpecifická chorobnosť biola vo vekovej skupine 55-64r. 0,55/100 000.

Vyšetrením séra boli dokázané špecifické protilátky proti HSV v liquore alebo v sére. V klinickom obraze dominovala u chorých symptomatológia svedčiaca pre encefalitídu. Ochorenia sa vyskytli difúzne počas celého roka najmä v mesiacoch január, marec-júl, september, vždy po jednom prípade..

Varicelová meningitída – B 01.0

Vyskytlo sa 1 ochorenie, chor.0,02/100 000, pričom predchádzajúci rok sme ochorenie nezaznamenali. Ochorel chlapec vo vekovej skupine 5-9 rokov z Trenčianskeho kraja. K ochoreniu došlo v marci.

Varicelová encefalitída – B 01.1

Hlásené boli 2 ochorenia chor. 0,04/100 000). Je to pokles oproti r. 2013 o tri ochorenia. Ochorenia boli hlásené zo Žilinského kraja a z Košického kraja po jednom prípade. Vyskytli sa u pacientov vo vekových skupinách 1-4 ročných a 25-34 ročných. Ochorenia sa vyskytli v mesiacoch august a december. Ochorel 1 muž a 1 žena. Symptomatológia ochorení zodpovedala poškodenie CNS a vznikli ako komplikácie po ochorení na varicellu.

Zosterová encefalitída – B 02.0

Spolu bolo hlásených 6 ochorení, chor. 0,11/100 000. Oproti roku 2012 je to o 4 ochorenia menej.

Vyskytli sa v Trenčianskom 2x a Nitrianskom 4x kraji. Vyskytli sa vo veku nad 15 rokov, a to 15-19r.= 1x, 35-34 r.= 1x, 35-44r. = 1x, 55-64r.= 2x, s najvyššou vekovo špecifickou chorobnosťou vo vekovej skupine 15-19 ročných (0,33) a 55-64r. (0,27), Ochorenia sa vyskytli po jednom až dvoch prípadoch v mesiaci. Ochorel 1 muž a 5 žien.

V klinickom obraze dominovali príznaky poškodenia CNS.

Ochorenia boli potvrdené nálezom špecifických protilátok v sére alebo likvore.

Zosterová meningitída – B 02-1

Hlásených bolo 6 prípadov ochorenia chor. 0,11/100 000, pričom predchádzajúci rok ochorenie nebolo hlásené. Ochoreli pacienti z Bratislavského 1, Nitrianskeho 1, Žilinského 1 a Banskobystrického 3 kraja.

Ochorenia sa vyskytli v rôznych mesiacoch roka po jednom až 2 prípadoch. Ochoreli pacienti od 25 rokov veku, vo vekových skupinách 25-34r.= 1, 35-44r.=1x, 65+ = 4x, pričom

najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola u pacientov vo vekovej skupine 65 rokov a starších (0,55). Ochoreli rovnako 3 muži a 3 ženy.
Klinická symptomatológia zodpovedala poškodeniu CNS typu meningitídy.

III.4.7. Zápal mozgu a miechy – G 03

V roku 2014 boli hlásené 3 ochorenia, chor. 0,06-100 000. Je to rovnaký počet ako predchádzajúci rok.

Ochorenia boli hlásené zo Žilinského kraja 2x a Košického kraja 1x.

Ochorenia boli hlásené vo vekových skupinách 15-19r.= 2x a 25-34r.=1x, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná u pacientov vo vekovej skupine 15-19 ročných adolescentov 0,66/100 000.

Ochorel 1 muž a 2 ženy. Všetky ochorenia sa vyskytli v júli.

Ochorenia mali symptomatológiu poškodenia CNS s rôznymi prejavmi a intenzity. Etiologicky zostali ochorenia neobjasnené.

III.4.8. Zápal mozgu a miechy, mozgu aj miechy – G 04

Boli hlásené 2 ochorenia, chor. 0,04/100 000. Je to pokles o 1 ochorenie menej ako v roku 2013.

Ochorenia sa vyskytli v Banskobystrickom a Košickom kraji po 1 prípade. Postihnutí pacienti boli vo vekových skupinách 10-14r. =1x a vo vekovej skupine 65 ročných a starších = 1x.

Ochoreli 1 muž a 1 žena, obaja v septembri.

Ochorenia prebiehali s klinickými príznakmi poškodenia CNS rôznej intenzity a zostali etiologicky aj epidemiologicky neobjasnené.

III.4.9. Poruchy spánkového nervu – G 51

V priebehu roku 2014 bolo hlásených 30 ochorení, chor. 0,55/100 000. Je to o 7 ochorení viac ako predchádzajúci rok. Ochorenia boli hlásené z Banskobystrického 8, Prešovského 7 a Košického kraja 15, s najvyššou chorobnosťou v Košickom kraji 1,89/100 000. Ochorenia boli hlásené u pacientov vo vekových skupinách 1-4r.=5x, 5-9r.= 5x, 10-14r.=12x, 15-19r.= 4x, 20-24r.=1x, 55-64r.=2x, 65+ 1x, najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 10-14 ročných detí, chor. 4,52/100 000.

Ochorelo 7 mužov a 23 žien. Ochorenia sa vyskytovali takmer počas celého roka, najviac v marci a apríli, kedy sa vyskytli 4 ochorenia v každom mesiaci. Ochorenia zostali etiologicky neobjasnené.

III.4.10. Zápalová polyneuropatia – G 61

V roku 2014 bolo v SR hlásených 22 akútnych chabých obŕn (chorobnosť 0,4/100 000 obyvateľov), z toho 19 u dospelých (chorobnosť 0,4/100 000 obyvateľov) a tri u detí do 15 rokov (chorobnosť 0,4/1000 000 detí do 15 rokov) (**Tab.**). Išlo o:

- 11 ročné dieťa z okresu Vranov nad Topľou, Prešovský kraj. Prvé príznaky od 7. 9. 2014 (bolesti dolných končatín). Dátum vzniku obrny dňa 8. 9. 2014. V ten istý deň bola s dg.susp. Guillain – Barré syndróm s príznakmi chabej paraparézy hospitalizovaná do 30. 9. 2014 na neurologickom oddelení DFN v Košiciach. Ochorenie bolo z neurologického oddelenia hlásené dňa 19. 9. 2014. Epidemiologicky bolo ochorenie vyšetrené dňa 22. 9. 2014. Laboratórne vyšetrenia dvoch adekvátne odobratých vzoriek stolice boli v pokusoch o izoláciu poliovírusov a iných enterálnych vírusov negatívne. Po 60 dňoch od vzniku obrny bol klinický stav zlepšený, ale reziduálna obrna a slabosť končatín pretrvávala. Dieťa bolo očkované tromi dávkami OPV a jednou dávkou IPV. Ochorenie bolo klinicky uzavreté ako Guillain – Barré syndróm,
- chlapec vo veku sedem rokov z okresu Zvolen, Banskobystrický kraj. V novembri ochorenie horných dýchacích ciest. Dátum vzniku obrny dňa 5. 12. 2014. S dg. Gullain Barré syndróm bol dňa 8. 12. 2014 hospitalizovaný na JIS DFNsP v Banskej Bystrici, v trvaní do 16. 12. 2014. Ochorenie bolo hlásené 17. 12. 2014. Epidemiologicky bolo ochorenie vyšetrené dňa 18. 12. 2014. Laboratórne vyšetrenia dvoch adekvátne odobratých vzoriek stolice boli v pokusoch o izoláciu poliovírusov a iných enterálnych vírusov negatívne. Po 60 dňoch od vzniku obrny reziduálna obrna ani slabosť končatín nepretrvávala. Dieťa bolo riadne očkované štyrmi dávkami IPV. Ochorenie bolo klinicky uzavreté ako Guillain – Barré syndróm,
- suspektné ochorenie na ACHO u štvorročného chlapca z okresu Brezno, Banskobystrický kraj (vykázané v EPIS) sa klinicky nepotvrdilo, ochorenie bolo uzavreté ako artritída predkolenia pri iných infekčných a parazitárnych ochoreniach.

Akútne chabé obrny, SR 2014
výskyt podľa okresov

Kraj	Počet ochorení		Okres	Počet ochorení	
	abs.	chorobnosť/100000		abs.	chorobnosť/100000
Nitriansky	5	0,7	Levice	2	1,8
			Komárno	3	2,9
Trnavský	3	0,5	Trnava	2	1,5
			Hlohovec	1	2,2
Trenčianský	4	0,7	Prievidza	3	2,2
			Myjava	1	3,7
Banskobystrický	8	1,2	Banská Štiavnica	2	12,2
			Veľký Krtíš	2	4,4
			Zvolen	1	1,4
			Žiar nad Hronom	1	2,1
			Lučenec	1	1,3
			Brezno	1	1,6

Prešovský	1	0,1	Vranov nad Topľou	1	1,2
Košický	1	0,1	Košice I	1	1,5
Spolu	22	0,4	Spolu	22	0,4

Ostatných 19 ochorení u dospelých osôb vo veku 21 až 78 rokov bolo z okresov: Komárno – 3, Prievidza – 3, Levice – 2, Trnava – 2, Veľký Krtíš – 2, Banská Štiavnica – 2, a po jednom ochorení Hlohovec, Myjava, Žiar nad Hronom, Lučenec, Košice – I. (**Tab.**).

Ochorenia vznikli v mesiacoch január (2), február (2), marec (2), apríl (1), máj (4), jún (1), júl (2), september (4), november (2) a december (1).

Všetky prípady boli epidemiológmi vyšetrené do 48 hodín od hlásenia, resp. zistenia ochorenia. Pokus o izoláciu poliovírusov zo stolice bol vykonaný u 11 chorých, u všetkých boli výsledky uvedených vyšetrení s negatívnym výsledkom.

Očkovanie detskej populácie proti poliomyelitíde

Kontrola zaočkovanosťi detskej populácie proti poliomyelitíde v Slovenskej republike bola vykonaná k 31. 8. 2014. Zaočkovanosť dojčiat proti poliomyelitíde sa zisťovala v rámci základného očkovania kombinovanou vakcínou proti záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, infekciám vyvolaným H. influenzae typu b, vírusovej hepatitíde typu B a detskej obrne:

- **základné očkovanie dojčiat tromi dávkami hexavalentnej vakcíny proti DI-TE-PER-VHB-HIB-POLIO:**

roč. 2012: SR - 96,8 %; kraje - od 95,5 % (Košický kraj) do 97,9 % (Trnavský kraj).

Na celoslovenskej aj krajskej úrovni zaočkovanosť neklesla pod 95 %. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím celoslovenská zaočkovanosť klesla o 1,1 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosťi nedosiahli dva kraje a to Trenčiansky kraj (96,5 %) a Košický kraj (95,5 %). Okresy - hranicu 95 % zaočkovanosťi nedosiahlo 10 okresov. Všetky deti boli očkované hexavakcínou INFANRIX HEXA s acelulárnou zložkou proti pertussis.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo bez ohľadu na počet podaných dávok zistených 1062 odmietnutí povinného očkovania proti DI-TE-PER-VHB-HIB-POLIO, čo predstavuje 1,9 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (3,0 %).

- **preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 6. roku života:**

roč. 2007: SR - 97,9 %; kraje - od 96,2 % (Bratislavský kraj) do 99,1 % (Trnavský kraj). Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 0,7 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosťi nedosiahli dva kraje a to Bratislavský kraj (96,2 %) a Košický kraj (96,5 %). Na okresnej úrovni 95 % hranicu zaočkovanosťi nedosiahli tri okresy. Na očkovanie bola použitá tetravalentná vakcína Infanrix Polio.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo zistených 445 odmietnutí povinného očkovania, čo predstavuje 0,9 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (2,2 %).

- **preočkovanie proti DI-TE-PER-POLIO v 13. roku života:**

roč. 2000: SR - 98,4 %; kraje - od 97,3 % (Košický kraj) do 99,3 % (Trnavský kraj). Celoslovenská zaočkovanosť v porovnaní s predchádzajúcim rokom klesla o 0,4 %. Celoslovenský priemer zaočkovanosťi nedosiahli tri kraje a to Bratislavský kraj (97,4 %), Prešovský kraj (97,9 %) a Košický kraj (97,3 %). Na okresnej úrovni 95 % hranicu

zaočkovanosti nedosiahol jeden okres. Na očkovanie bola použitá tetravalentná vakcína Boostrix Polio.

V kontrolovanom ročníku narodenia bolo zistených 200 odmietnutí povinného očkovania, čo predstavuje 0,4 % z celkového počtu detí v ročníku. Najvyššia miera odmietania očkovania bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (1,0 %).

Sledovanie cirkulácie poliovírusov a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí

Enviromentálna surveillance sa v Slovenskej republike vykonáva už od roku 1970, a to sledovaním cirkulácie poliovírusov a iných enterovírusov vyšetrovaním odpadových vôd. NRC pre poliomyelitídu pravidelne monitoruje odpadové vody na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov podľa ním vypracovaného harmonogramu odberov.

V roku 2014 boli v NRC pre poliomyelitídu vyšetrené odpadové vody zo 16 - tich odberových lokalít - čističiek odpadových vôd (ČOV), z dvoch utečeneckých táborov (Rohovce a Medveďov). Vzorky boli vyšetrené podľa štandardných metodík WHO v pokuse o izoláciu vírusu na bunkových substrátoch RdA a L20B. Počet odobratých vzoriek odpadových vôd bol 127, čo po opracovaní metódou dvojfázovej separácie – spodná fáza (SF), interfáza (IF), predstavuje celkovo 254 vzoriek. V pokuse o izoláciu vírusov na bunkových kultúrach bolo z 43 pozitívnych vzoriek izolovaných 71 nepoliomyelitických enterovírusov. Poliomyelitické vírusy v odpadových vodách v roku 2014 izolované neboli.

Medzinárodná spolupráca pri zabezpečovaní surveillance poliomyelitídy

Okrem zasielania týždenných hlásení do WHO, bol pre európsku regionálnu certifikačnú komisiu WHO v roku 2014 spracovaný aktualizovaný materiál o všetkých aktivitách realizovaných v roku 2013 na udržanie stavu eradikácie poliomyelitídy v Slovenskej republike. Materiál obsahuje predpísané kapitoly o činnosti členov Národnej certifikačnej komisie, imunizačných aktivitách, výsledkoch epidemiologickej a laboratórnej surveillance, vrátane laboratórneho uchovávaní divých poliovírusov v laboratóriách v rezorte zdravotníctva, aj mimo rezortu zdravotníctva.

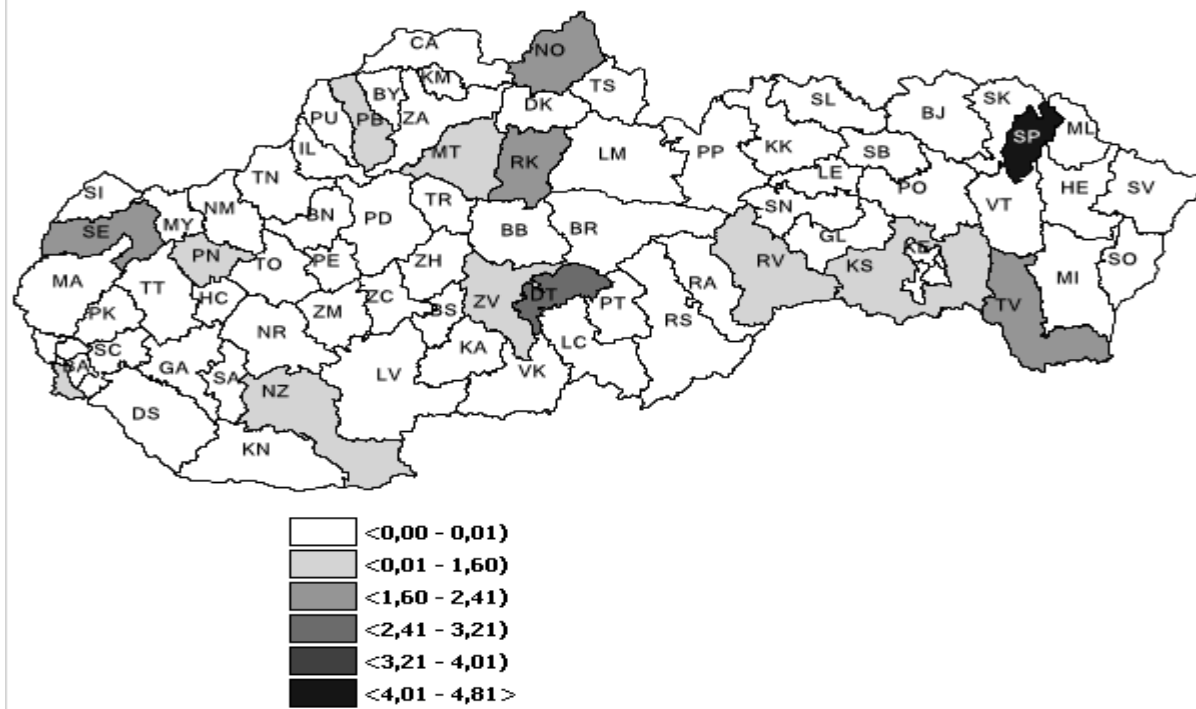
III.4.11. Creutzfeldt - Jacobova choroba – A 81

V priebehu roku bolo hlásených 15 ochorení, chor. 0,28/100 000. Oproti r. 2014 je to o dve ochorenia viac.

Ochorenia boli hlásené z zo všetkých krajov, najvyššia chorobnosť bola v Košickom kraji (0,50). Postihnutí boli pacienti od 45 rokov, najvyššia vekovošpecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 55 – 64r. - 1,36/100 000.

Ochoreli 3 muži a 12 žien.

Výskyt zvolenej diagnózy v SR podľa okresov miesta bydliska
v r. 2014
Diagnóza 'A81'

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

Bratislavský kraj

Okres Bratislava V

Ochorenie bolo hlásené u 61 ročného muža z okresu Bratislava V, ktoré skončilo **úmrťou**.

Prvé príznaky ochorenia sa u pacienta objavili začiatkom januára 2014 (porucha reči) a pacient bol opakovane hospitalizovaný na neurologickej klinike. Začiatkom marca 2014 došlo k ďalšej progresii stavu (ataxia, afázia, bulbárny syndróm, psychomotorický neklud) a počas hospitalizácie bol stav diagnostikovaný ako genetická forma Creutzfeldt-Jakobovej choroby (pozitívna RA – brat zomrel na CJD ako 60 ročný pred 10 rokmi). V apríli bol opakovane hospitalizovaný za účelom symptomatickej liečby (somnia, zavedená NGS pre bulbárny syndróm, dekubity, hypoproteínémia pri malnutrícii, odsávania z DC, výskyt epileptických záchvatov). Napriek symptomatickej terapii a komplexnej ošetrovateľskej starostlivosti nedošlo k zlepšeniu stavu a pacient exitoval.

Podľa pitevného protokolu bolo príčinou smrti kardiorespiračné zlyhanie pri Creutzfeldt-Jakobovej chorobe. Histopatologické a imunohistochemické vyšetrenie mozgu bolo pozitívne na CJCH (genetická forma).

Trnavský kraj

Okres Senica

Ochorela 63 ročná žena. Klin. príznaky - podráždenosť, nervozita, zhoršenie zraku, dvojité rozmazané videnie, neistá chôdza s ťahaním doprava. V auguste bola zaznamenaná progresia ochorenia prakticky nič nevidí, len obrysy postáv, zmätená, apatická, zabúda, slabosť končatín, poruchy chôdze. V septembri pacientka **exituje**, na genetickú formu.

Mutácia prionového génu E200K na kodóme 200 je prítomná.

Polymorfizmus prionového génu na kodóme 129 je metionín/metionín

Miesto narodenia a bydlisko do r. 1975 - Liptovské Revúce

Okres Piešťany

U 69 ročnej ženy bola potvrdená genetická forma CJCH, otec chorej pochádzal z Oravy (Habovka-Zuberec), bratranec chorej zomrel v roku 2010 na CJCH. Pacientka somnolentná, dezorientovaná miestom a časom, neocerebellárny sy, paleocerebellárny sy., extrapyramidový hypertonicko-hypokinetický sy., počas hospitalizácie progresia stavu, mutizmus, gen. myoklony, spastická kvadruparéza ťažkého stupňa, decerebračná rigidita. Pacientka **exitovala**.

Krv – PCR – prióny pozit., mutácia prionového génu E200K na kodóne 200 je prítomná, polymorfizmus prionového génu na kodóne 129 je metionín/metionín, histopatologické a imunohistochemické vyšetrenie – potvrdená

Trenčiansky kraj

Okres Považská Bystrica

Ochorenie končiace **exitom** u 63- ročnej ženy na genetickú formu ochorenia CJCH. Jedná sa o prvý prípad v rodine. Pacientka sa narodila v okrese Považská Bystrica v obci Milochovej, korene rodičov pochádzajú z Terchovej - Biely Potok. Pacientka zomrela cca 7 mesiacov po objavení sa prvých príznakov ochorenia (dysartria, apatia, slabosť končatín, poruchy chôdze, zábudlivosť, depresie, poruchy zraku, dezorientácia v priestore) na neurologickom odd. v Považskej Bystrici . Pacientke realizovaná pitva v SL a PA pracovisku ÚDZS Martin.

EA - starí rodičia pochádzali z Terchovej, časť Biely potok

V anamnéze neudáva profesionálny kontakt so zvieratami, zamestnaná bola v priemyselnom podniku ako robotníčka (35 rokov). Vnútorosti a nedostatočne upravené mäso nekonzumované (podľa udania syna).

Druh vyšetreného materiálu : mozog.

Druh mikrobiologického vyšetrenia - histopatologické a imunohistochemické vyšetrenie

Ochorenie potvrdené v NRC pre PCH a PVN Bratislava - Creutzfeldtova-Jakobova choroba, genetická forma

Žilinský kraj

Okres Ružomberok

Ochorela 63 ročná žena.

Jedná sa o tretie **úmrtie** v rodine na genetickú formu (r.1985 matka, r. 1987 brat).

Asi dva roky pozorovala nervozitu a mimovoľné aktivity, ktoré nevedela ovládať. Dva mesiace pred hospitalizáciou na psychiatrickom. odd. dezorientovaná v mieste a čase. 10 rokov bola na predčasnom dôchodku, pracovala ako učiteľka v diagnostickom ústave.

Vyšetrenie krvi Real Time PCR - mutácia prionového génu E200K na kodóne 200 je prítomná

- polymorfizmus prionového génu na kodóne 129 je metionín/valín

likvor Western blot - na fotografii gélu je negatívny nález - proteín 14-3-3 je v likvore neprítomný

Biopt. materiál – mozog – histopatologicky pozit.

Okres Námestovo

Ochorela 59 ročná žena - od začiatku augusta 2014 boli pozorované zmeny v správaní - podobné schizofrenii, spomalená chôdza, náhle poruchy pamäte.

Bola hospitalizovaná na neurologickom oddelení, susp. CJCH (pozit rodinná anamnéza - matka zomrela na túto dg.) Odoberaté vzorky - likvor, krv, boli zaslané do NRC- výsledky potvrdili susp. dg CJCH, EEG vyšetrenie s prítomnosťou trifázických komplexov vln nad pravou hemisférou. Klinické príznaky sa zvýrazňovali. Pacientka bola preložená do ústavu do Sučian.

Mutácia priónového génu E200K ba kodóne 200 je prítomná, polymorfizmus priónového génu na kodóne 129 je metionín/metionín
likvor: dôkaz proteínu 14-3-3 pozit.

Okres Martin

Ochorela 61 ročná žena - mesiac sa rozvíjajúca neurologická symptomatika, problémy s hybnosťou, necitlivosť pravej nohy, bolesti a opuchy nôh, nevládala chodiť, prestala ovládať pravú, postupne aj ľavú ruku, inkontinentná, rozvoj organického psychosyndrómu, spastickej kvadruparézy a kvantitatívnej poruchy vedomia, pri hospitalizácii v bezvedomí, pri bolesti reaguje grimasou, bulvy deviované, pokles pravého ústneho kútika
mutácia priónového génu E200K na kodóne 200 je prítomná, polymorfizmus priónového biopt. materiál – mozog – histopatologicky pozit
Ochorenie skončilo **úmrťou**.

Banskobystrický kraj

Okres Zvolen

Ochorela 77 ročná žena -progredujúca demencia s poruchami stability, chôdze s opakovanými pádmi, hospitalizovaná na neurologickom oddelení, ochorenie skončilo **úmrťou**, prióny pozit.

Okres Detva

Ochorela 64 ročná žena, klin. príznaky - poruchy správania, kognitívna dysfunkcia, strata záujmu o okolie, gatizmus, instabilita chôdze, ochorenie skončilo úmrťou, prióny pozit.

Prešovský kraj

Okres Stropkov

52 ročná pacientka mala od septembra 2013 problémy s hybnosťou, instabilita pri chôdzi s ťahom prevažne doľava. Na CT mozgu popisovaná periférna mozgová atrofia. V decembri 2013 bola prijatá opakovane na neurologické oddelenie pre progredujúcu psychickú alteráciu, dezorientáciu a kŕčový stav celého tela. V januári.2014 **exitus** letalis, pitevný nález - histopatologické vyšetrenie mozgu NRC pre priónové choroby - pozitívny výsledok - Creutzfeldtova - Jakobova choroba, sporadická forma. EA: pacientka pochádzala z Dolnej Lehoty, okres Dolný Kubín. V rodine ide o prvé ochorenie/ úmrtie na CJCH. Pacientka pochádzala zo šiestich súrodencov a mala tri deti.

Košický kraj

Okres Košice okolie

V okrese bolo zaznamenané **úmrtie** 73 ročnej ženy. Pacientka bola hospitalizovaná na Psychiatrickej klinike UNLP Košice pre organickú halucinózu a poruchy osobnosti a správania. Následne pre zhoršenie klinického stavu a pridruženie bronchopneumónie preložená na I. Internú kliniku. Pre komplexné poruchy mobility a poruchy vedomia opakovane konzultovaný neurológ. Nález pyramidového a extrapyramidového syndrómu a myoklonu, prítomná kvadruspasticita, prechodná rigidita, meningeálny syndróm. Základnú diagnózu podporuje aj abnormálny EEG nález. Vyšetrenie likvoru v NRC pre priónové choroby - prítomná mutácia priónového génu E200K na kodóne 200, polymorfizmus priónového génu na kodóne 129 je metionín/metionín, dôkaz proteínu 14-3-3. Pacientka exitovala. Vykonaná pitva potvrdila úmrtie na CJCH. Výsledky z NRC histopatologickým a imunohistochemickým vyšetrením mozgu potvrdená Creutzfeldtova-Jakobova choroba, genetická forma.

Okres Trebišov

Úmrtie 64 ročnej ženy. Od augusta 2013 celkové zhoršenie zdravotného stavu. Od januára 2014 pretrvávajúce závraty, neistota pri chôdzi, parestázie nôh a predkolení, zabúdanie. Pred 8 rokmi u sestry – dvojčatá - potvrdená genetická forma CJCh. Pacientka má 4 deti, z toho 1 syn liečený na psychiatrickej ambulancii pre ťažkú depresiu. Ochorenie CJCh potvrdené histopatologickým vyšetrením pitevného materiálu (mozog).

Exitovala 55 ročná žena Pacientka bola od roku 1993 vedená ako schizoaktívna porucha, depresívny typ. Od 2014 postupne prestala komunikovať, triasla sa, mala poruchy vedomia, kŕče, preto bola ako soporózný stav prijatá na Neurologické odd. UNLP Košice, kde bolo vyslovené podozrenie na CJCh. Neskôr prijatá na LDCH. Počas hospitalizácie pacientka ďalej somnolentná, prevláda rigidita horných končatín a dolných končatín, neurologický nález nezmenený. V apríli 2014 konštatovaný **exitus** letalis. Ochorenie potvrdené histopatologickým vyšetrením pitevného materiálu (mozog). Bratranec pacientky zomrel na CJCh pred 4 rokmi. Brat chorej ako 30 ročný liečený pre ochorenie mozgu, sestra liečená pre paranoidne depresívnu poruchu, neter liečená pre

Okres Rožňava

Pacient prijatý na Neurologickú kliniku v Košiciach pre 4 mesiace postupne progredujúcu poruchu spánku, poruchy postoja a chôdze, progresívne zhoršenie pamäte, poruchy komunikácie a správania.

Objektívne v neurolog. náleze dominuje cerebrálna ataxia, kognitívny deficit - vývoj do dementného syndrómu.

Počas hospitalizácie naďalej progreduje kvalitatívna porucha vedomia s kognitívnym deficitom, poruchou správania, prehľbuje sa cerebrálna ataxia.

Na základe anamnézy, laboratórnych vyšetrení, vývoja klinického stavu a progresie ochorenia sa na neurolog. klinike prikláňajú k dg. susp. CJCH.

Mikrobiologické vyšetrenie z NRC:

mozog - histopatologické a imunohistochemické vyšetrenie - POZIT CJCH, sporadická forma

Genetické vyšetrenie likvoru z NRC:

Mutácia priónového génu E200K na kodóne 200 - neprítomná

Polymorfizmus priónového génu na kodóne 129 je valín/valín

Stanovenie prítomnosti proteínu 14-3-3 v likvore - na fotografii gélu je pozitívny nález (tmavý prúžok) zodpovedajúci približne 30kD (a nálezu pozitívnej kontroly) - nešpecifická metóda, podozrenie na CJCH len podporuje, nepostačuje na stanovenie dg.

Biopťický materiál – mozog, histopatologicky - pozitívne prióny

Nitriansky kraj

Okres Nové Zámky

Ochorel 72 ročný muž - prvé príznaky – dezorientácia, progresia do rýchle sa zhoršujúcich kognit. funkcií a spomaleného psychomotorického tempa. Hospitalizovaný bol na neurologickej klinike FNŠP v NZ. MR mozguboli zistené: signálové abnormality v oblasti bazálnych ganglií a v kortikálnej lokalite so zníženou difúziou, generalizovaná atrofia mozgu, mozočka – závery susp. CJCh. EEG - abnormálny záznam - nález zodpovedajúci pre CJCh. Vzorky likvoru a krvi boli zaslané do NRC pre prionové choroby v Bratislave. Došlo k progresii ochorenia, stav sa komplikoval bronchopneumóniou. Preložený bol na doliečovacie oddelenie, kde **exitoval**.

likvor - Western blot - Dôkaz proteínu 14-3-3 - pozitívny

DNA izolovaná z krvi -DNA (PCR) a Reštrikčná endonukleázová analýza prionového génu -

- 1) Mutácia prionového génu E200K na kodóne 200 – neprítomná
- 2) Polymorfizmus prionového génu na kodóne 129 metionin/metioninodber výsledok tkanivo mozgu - histopatológia, Imunohistochemia
 - 1) Typická trojica lézií (spongioza, astrocytóza, úbytok neurónov) v kôre mozgu, mozočka a bazálnych gangliách - prítomná
 - 2) Pozitívna reakcia na PrPSC, synaptického a granulárneho typu v mozočku - prítomná

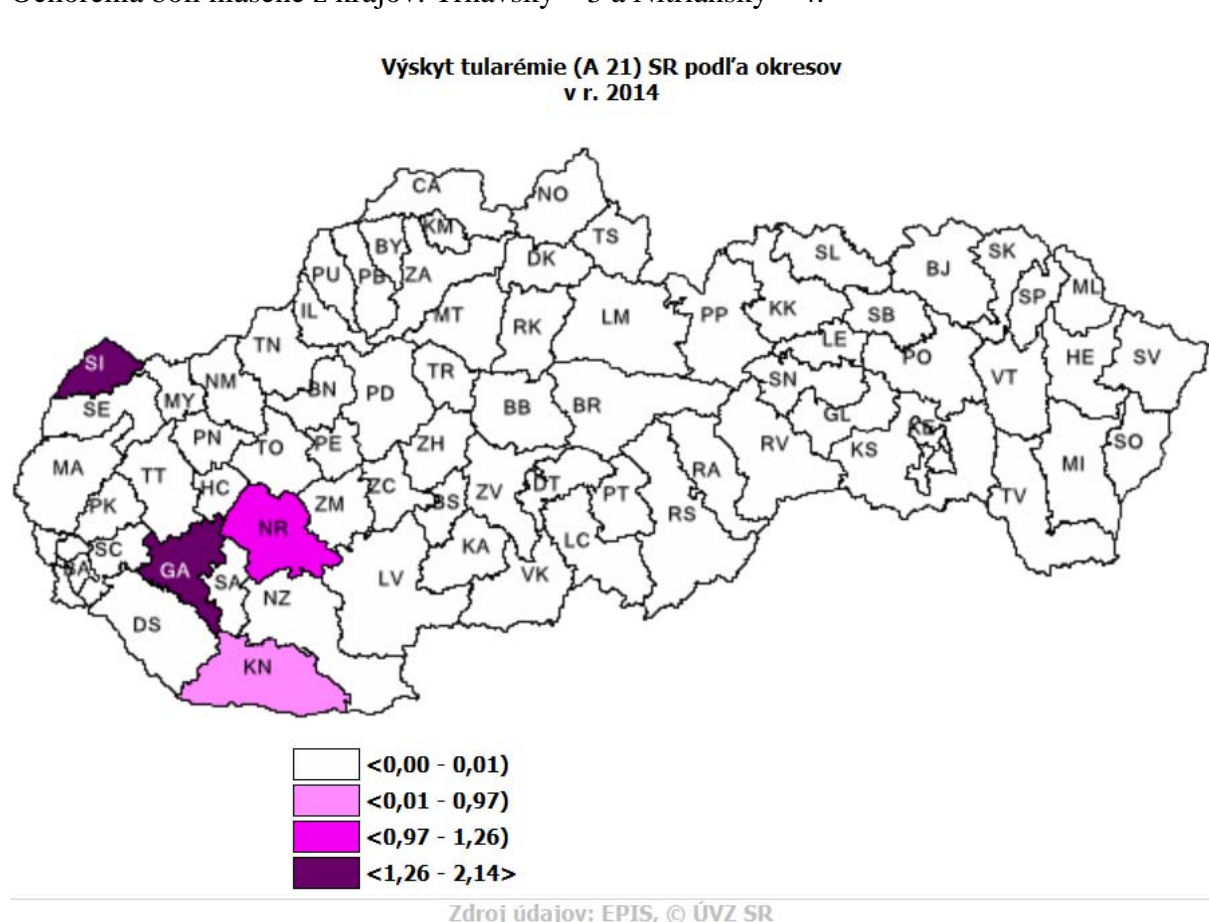
Na túto diagnózu exitovalo 14 pacientov.

III.5 Skupina zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou

III.5.1 Tularémia – A 21

V priebehu roka 2014 bolo na Slovensku hlásených spolu 7 ochorení (chor. 0,13/100.000), čo je oproti roku 2013 o 2 ochorenia menej a v porovnaní s 5 ročným priemerom je výskyt nižší o 43%.

Ochorenia boli hlásené z krajov: Trnavský – 3 a Nitriansky – 4.

Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 25–34=2, 35-44=1, 45-54=3 a 55-64=1.

Klinické formy ochorení: 5x uzlinová, 1x febrilná, 1x pľúcna.

V epidemiologickej anamnéze bol udaný mechanizmus prenosu: 1x poranenie divokožijúcim zvierat'om, 1x poštípánie hmyzom, 3x kontakt s divokožijúcim zvierat'om a 2x bol

mechanizmus prenosu iný. Prvé príznaky ochorenia boli hlásené v mesiacoch: júl – 1, september – 2, október – 2, november – 1, december – 1.

III.5.2 Brucelóza – A 23

V priebehu roka 2014 nebolo hlásené ochorenie na danú diagnózu.

III.5.3 Leptospiroza – A 27

V priebehu roka 2014 bolo hlásených 12 ochorení (chor. 0,22/100 000), čo je o 7 ochorení viac ako v roku 2013 a v porovnaní s 5 ročným priemerom je výskyt nižší o 5%.

Ochorenia boli hlásené z krajov: Trnavský – 1, Trenčiansky – 3, Nitriansky – 3, Žilinský – 1 a Košický – 4.

Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 20-24=1, 35-44=1, 45-54 = 3, 55-64=2, 65+ = 3.

Klinické formy ochorenia: febrilná – 5x, hemoragická – 1x, hepatálna -1x, ikterická – 1x, meningeálna – 1x, renálna – 2x, uzlinová – 1x.

Ochorenie bolo hlásené ako:

A 27.0 Leptospirosis icterohaemorrhagica - Weilova choroba – 3x.

A 27.8 Iné formy leptospirózy – 4x. V etiológii sa uplatnili: L. grippityphosa – 1x, L. sejroe – 3x., L. australis – 3x.

A 27.9 Nešpecifikovaná leptospiróza – 2x.

V epidemiologickej anamnéze bol udaný mechanizmus prenosu: 2x ingescia, 2x iný, 5x neznámy, 2x priamy kontakt, 1x rekreačná voda.

Prvé príznaky ochorenia boli hlásené v mesiacoch: február – 1, jún – 2, august – 2, september – 5, október – 1, november – 1.

Importované bolo 1 ochorenie u 46 ročného muža z Nigérie.

III.5.4 Listeriôza – A 32, P 37.2

V roku 2014 bolo na Slovensku hlásených spolu 27 ochorení na listeriôzu (chor. 0,50/100 000), čo je oproti roku 2013 o 9 ochorení viac a v porovnaní s 5 ročným priemerom je výskyt o 19% vyšší.

Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 0 roční = 2, 15 -19=2, 20-24 = 1, 25-34 = 1, 35-44 = 1, 45-54 = 3, 55-64 = 10, 65+ = 5.

Ochorenia boli hlásené z krajov: Bratislavský – 4, Trnavský – 3, Trenčiansky – 1, Nitriansky – 6, Žilinský – 3, Banskobystrický – 1, Prešovský – 7, Košický – 2.

Klinické formy ochorenia: 2x bezpríznaková, 2x črevná, 4x febrilná, 2x gynekologická, 4x meningeálna, 1x nezistená, 12x septická.

V epidemiologickej anamnéze bol udaný mechanizmus prenosu: 6x ingescia, 2x vertikálny, 19x neznámy.

Prvé príznaky ochorenia boli hlásené v mesiacoch: január – 2, február – 2, marec – 2, apríl – 1, máj – 1, jún – 2, júl – 5, august – 5, september – 1, október – 1, november – 1, december – 2.

Ochorenie bolo hlásené pod diagnózou:

A 32.1 Listériová meningitída a meningoencefalitída – 5x

A 32.7 Listériová septikémia – 13x

A 32.8 Iné formy listeriózy – 3x

A 32.9 Nešpecifikovaná listerióza – 6x

Bolo hlásené 1 úmrtie na Listériovú septikémiu (A32.7) u 61 ročného polymorbídneho muža z okresu Komárno, ktorý bol hospitalizovaný od 13.2. do 17.2.2014 na JIS neurológii po dvoch epileptických záchvatoch a bezvedomí. Počas hospitalizácie sa pridružili febrílie (39°C). Dňa 17.2.2014 preklad na OAIM pre bezvedomie, tonicko-klonické kŕče typu GM, centrálnu kvadruparézu a febrílie. Dňa 17.2. odobratá HK s pozit.výsledkom na *Listeria monocytogenes*. 23.2.2014 úmrtie. Epidemiologické vyšetrenie v rodine predpokladaný faktor prenosu nepomohlo objasniť, na laboratórnu analýzu sa odobrali tepelne nespracované mäsové výrobky v počte 4 ks (klobása, šunka a 2x slanina) a nepasterizovanú domácu kyslú smotanu s negatívnym výsledkom mikrobiologického vyšetrenia na listériu.

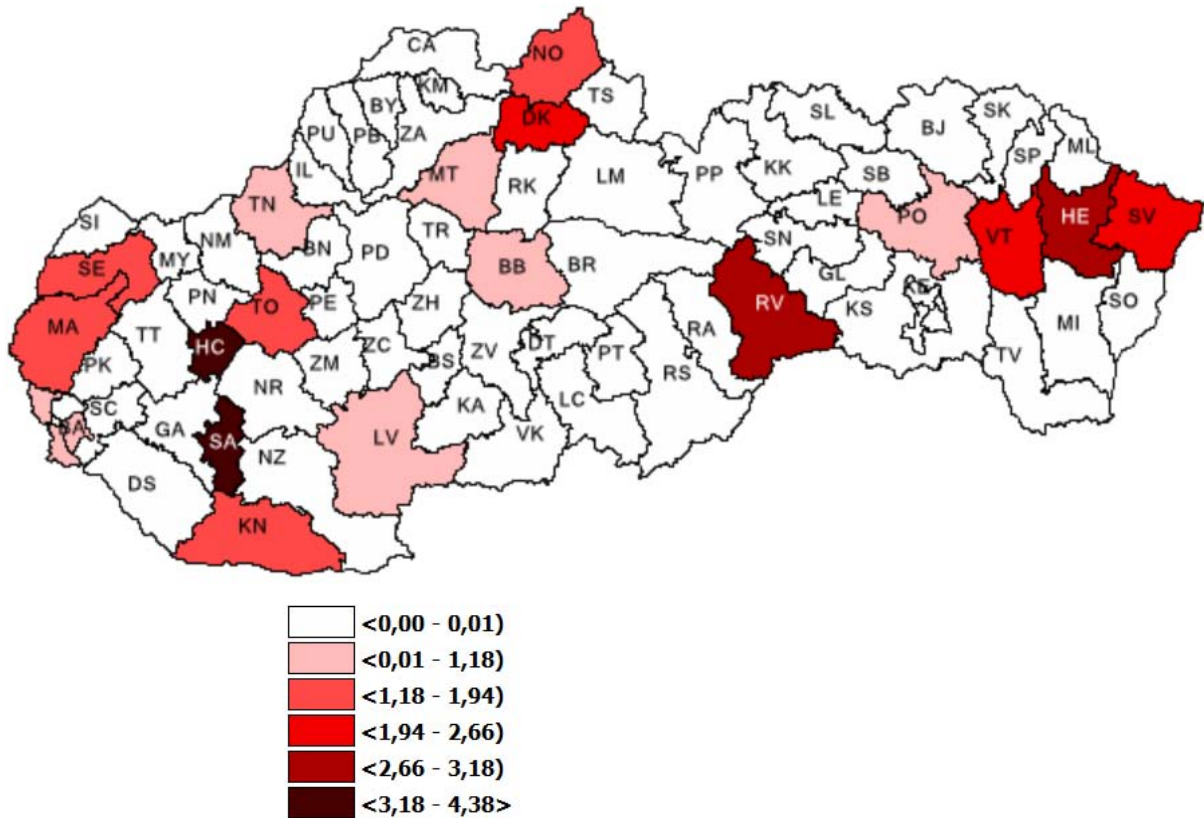
V roku 2014 boli zaznamenané 2 formy Novorodeneckej (diseminovanej) listeriózy (P 37.2), pričom v 1 prípade bolo hlásené úmrtie.

V prvom prípade išlo o novorodenca dievčatko z okresu Rožňava. Dieťa z 1. fyziologickej gravidity. Gravidita ukončená v náhlom cisárskom rezom v 37. týždni. Plodová voda - zelená, rozložená. Dg. stanovená na základe klinického obrazu (kardiorespiračné zlyhanie pri pôrode, sťažená popôrodná adaptácia, cyanotické studené akrá, obraz intrauterinnej infekcie - sepsy), septických hodnôt zápalových parametrov a výsledkov kultivačných vyšetrení, výter z mandlí – *Listeria monocytogenes*. Možný faktor prenosu – mäso bravčovina.

Z okresu Hlohovec bolo hlásené úmrtie na Novorodeneckú (diseminovanú) listeriózu u prematúrneho novorodenca dievčatko narodeného v 33. týždni cisárskym rezom na Gynekologicko-pôrodníckej klinike FN Nitra. U matky diagnostikovaná gynekologická forma listeriózy. *L. monocytogenes* kultivačne potvrdená z hemokultúry, tampónu rekta, stolice a plodovej vody. Klinický stav dieťaťa závažný, prijaté na JIS úsek oddelenia, zahájená ATB terapia dvojkombináciou (Gentamicín, Ampicilín) pre podozrenie na listériovú sepsu, podávaná čerstvá mrazená plazma. Dieťa napojené na riadenú ventiláciu a oxygenoterapiu. Postupne sa pridružuje kardiálne zlyhávanie, rozvrat vnútorného prostredia a ťažká metabolická acidóza. Dieťa na piaty deň hospitalizácie exituje za príznakov kardiorespiračného zlyhania. Epidemiológia – negat.

Mapa III. 5. 2 Výskyt listeriózy v SR podľa okresov, rok 2014

Výskyt zvolenej diagnózy v SR podľa okresov miesta bydliska
v r. 2014
Diagnóza 'A32'

Zdroj údajov: EPIS, © ÚVZ SR

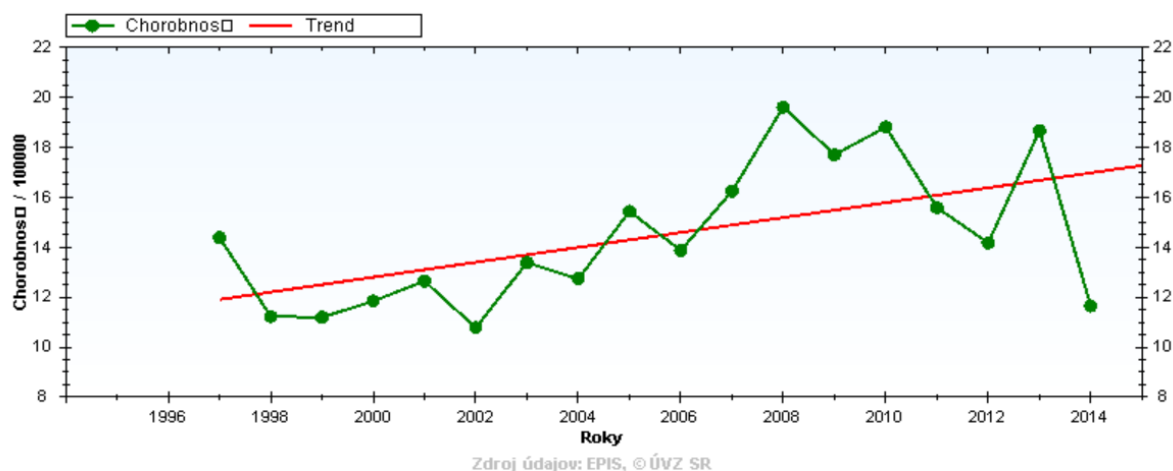
III.5.5 Lymeská borrelióza – A 69.2, M 01.2, G 63.0

V priebehu roka 2014 bolo na Slovensku hlásených 680 ochorení (chor. 12,55/100.000), čo je o 32% menej ochorení oproti roku 2013 a pokles o 26% oproti 5 ročnému priemeru.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR, pričom najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Trenčianskom kraji – 26,16 a najnižšia chorobnosť v Bratislavskom kraji – 3,72.

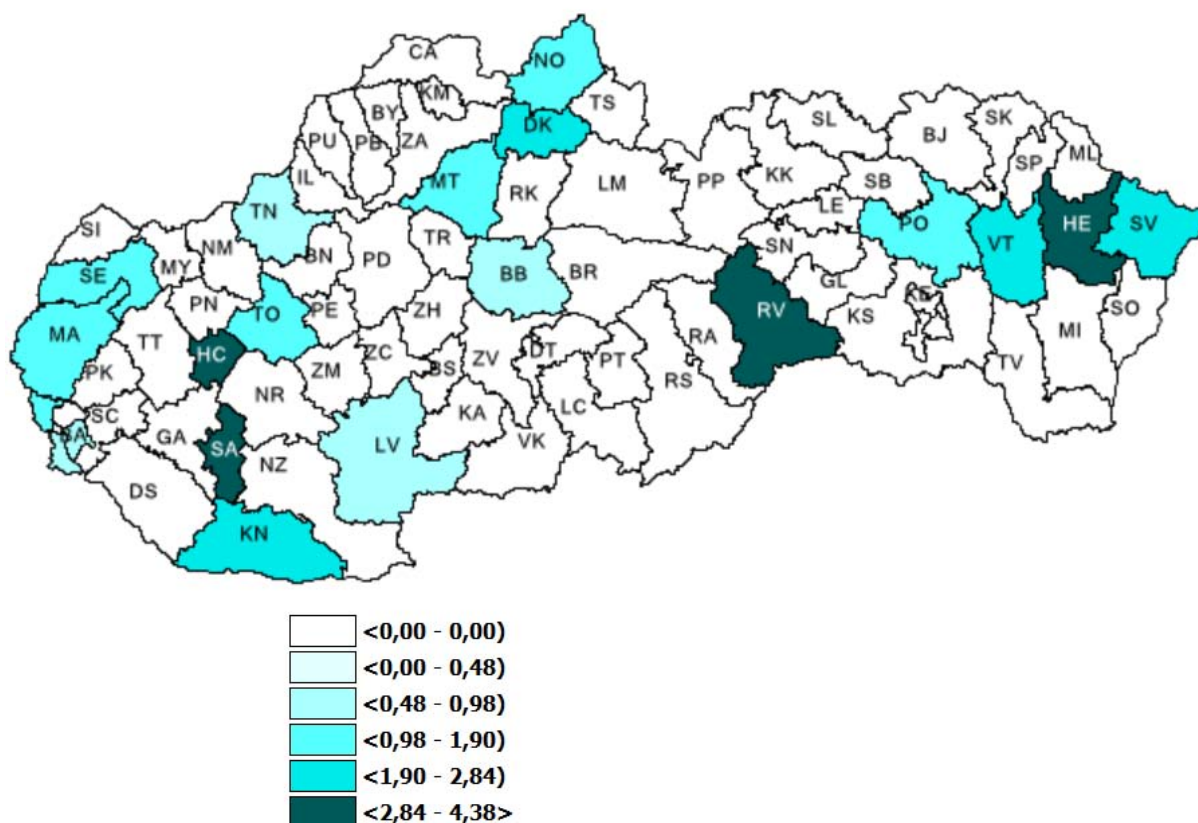
Graf III.5.1

(A69.2, M01.2, G63.0) Výskyt lymeskej borreliózy.
Trend za 20 rokov.
Rok 2014. SR.

Mapa III.5.3

Výskyt lymeskej borreliózy v SR podľa okresov
v r. 2014

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 55-64 ročných – 21,28 a najnižšia vo vekovej skupine 0 ročných detí – 1,81.

Ako dg.:

- A 69.2 bolo vykázaných 545 ochorení (chor. 10,06)

- M 01.2 bolo vykázaných 105 ochorení (chor. 1,94)
- G 63.0 bolo vykázaných 30 ochorení (chor. 0,55)

V epidemiologickej anamnéze bolo udané: prisatie kliešťa – 415x, poštipanie hmyzom – 129x, ingescia – 3x a v 130 prípadoch bol mechanizmus prenosu neznámy. Ochorenia sa vyskytovali počas celého roka s maximom v júni – 103 ochorení a v júli – 92 prípadov.

Ako diagnóza A 69.2 boli hlásené 3 importované nákazy, 2 z Česka u 52 ročného muža a 28 ročného muža a z Grécka u 21 ročnej ženy. Ako diagnóza M 012 boli hlásené 1 importované nákazy z Česka u 35 ročného muža.

III.5.6 Iné bakteriálne zoonózy nezatriedené inde – A 28

V roku 2014 bolo na Slovensku hlásených spolu 10 ochorení (chor. 0,19/100 000).

Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 10 -14=1, 20-24 = 1, 35-44 = 1, 45-54 = 4, 55-64 = 1, 65+ = 1.

Ochorenia boli hlásené z krajov: Trenčiansky – 1, Nitriansky – 1, Žilinský – 7, Prešovský – 1.

Klinické formy ochorení: 1x hepatálna, 7x kĺbna, 1x neurologická, 1x respiračná.

V epidemiologickej anamnéze bol udaný mechanizmus prenosu: 4x ingescia, 6x neznámy.

Prvé príznaky ochorení boli hlásené v mesiacoch: január – 3, február – 1, marec – 1, máj – 2, júl – 1, september – 1, október – 1.

Ochorenie bolo hlásené pod diagnózou:

A 28.0 Pasteurelóza – 1x

A 28.2 Extraintestinálna yersinióza –9x

Pasteurelóza hlásená z okresu 63 ročný muž Sabinov. 20.3.2014 - pacient prijatý na ARO s úrazom hlavy v bezvedomí. V rámci vyšetrení pri prijíme odobraté spútum, z ktorého bola kultivačne zistená Pasteurella multocida. Liečba: Augmentin. Pacient v bezvedomí - kontakt so zvieratami nie je uvedený.

III.5.6 Horúčka Q – A 78

V roku 2014 bol na Slovensku hlásený 1 prípad. Išlo o 49 ročného muža z okresu Levice, u ktorého v januári dominovala únava, slabosť, subfebrílie, bolesti svalov, kĺbov a chrbtice, potenie, zimnica. Zaoberal sa preparovaním zvierat a spracovávaním kožušín. Sérologicky potvrdená Coxiella burnetti.

III.5.7 Vírusová encefalitída prenášaná kliešťami – A 84

V priebehu roka 2014 bolo hlásených spolu 117 ochorení (chor. 2,16/100.000).

Ako *Stredoeurópska kliešťová encefalitída (A84.1)* bolo hlásených 116 ochorení (chor. 2,14/100 000), čo je oproti roku 2014 pokles o 28% a oproti 5 ročnému priemeru vzostup o 8%.

Ako *Nešpecifická vírusová encefalitída prenášaná kliešťami (A84.9)* bolo hlásené jedno ochorenie (chor. 0,02/100 000).

Chorobnosť bola hlásená z každého kraja s maximom v Trenčianskom kraji – 5,57 a Žilinskom kraji – 5,07.

Ochorenia boli zaznamenané v každej vekovej skupine, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola vo vekovej skupine 15-19 ročných – 3,31 a 35-44 ročných – 2,85.

Za posledných dvadsať rokov bola prvý raz zaznamenaný prípad v skupine 0-ročných. Išlo o 2,5 mesačné dojča dievčatko z okresu Žilina, u ktorého 30.7.2014 nastala porucha vedomia s deviaciou bulbov, adverzným kľčom hlavy doľava a s febríliami do 38,9°C. Dieťa vyšetrené lekárom v Rakúsku (počas dovolenky), stav uzavretý ako febrilné kľče bez nutnosti hospitalizácie. Pre pretrvávajúce febrilného stavu dieťa následne vyšetrené 31.7.2014 detským lekárom na Slovensku, dieťa odoslané na hospitalizáciu. 31.7.2014 hospitalizácia pre dif. dg. Pri prijatí dieťa pri vedomí, aktívne. Ľavé končatiny vo flexii, ľavá päšť zaťatá. Veľká fontanela vyklenutá, nepulzuje. Laboratórne: Krvný obraz - hraničná leukocytóza, prevaha neutrofilov. Likvor - pleiocytóza, zvýšená proteínorachia, IgG proti vírusu KE. Sérum - pozitívne IgM a IgG proti vírusu KE. 4. deň hospitalizácie - zhoršenie klinického stavu s opakovanou kľčovou aktivitou. Nasadená cieľená neuroinfekčná liečba s dobrým efektom. 14.8.2014 - po stabilizácii celkového stavu dieťa prepustené do ambulantnej starostlivosti. Dieťa dispenzarizované u neurológa (zatiaľ bez následkov). Matka žije s dieťaťom v endemickej oblasti (Žilinský kraj – 2. najvyšší počet ochorení). Týždeň pred ochorením matka pozorovala „štípanec“ na stehne dieťaťa. Dieťa výlučne kojené. 2-3 týždne pred ochorením dieťaťa - u matky infekcia HDC (nádcha). Sérologické vyšetrenie na KE u matky 14.8.2014 – výsledok negatívny, 27.2.2015 – výsledok ešte nie k dispozícii. Klinické formy ochorení: meningeálna – 74x, febrilná – 27x, neurologická – 15x. V epidemiologickej anamnéze bolo udané: prisatie kliešťá – 47x, neznámy mechanizmus prenosu – 38x, ingescia – 22x a poštipanie hmyzom – 10x. Najviac ochorení sa vyskytlo v mesiacoch: máj – 35. Ochorenie po očkovaní sme nezaznamenali.

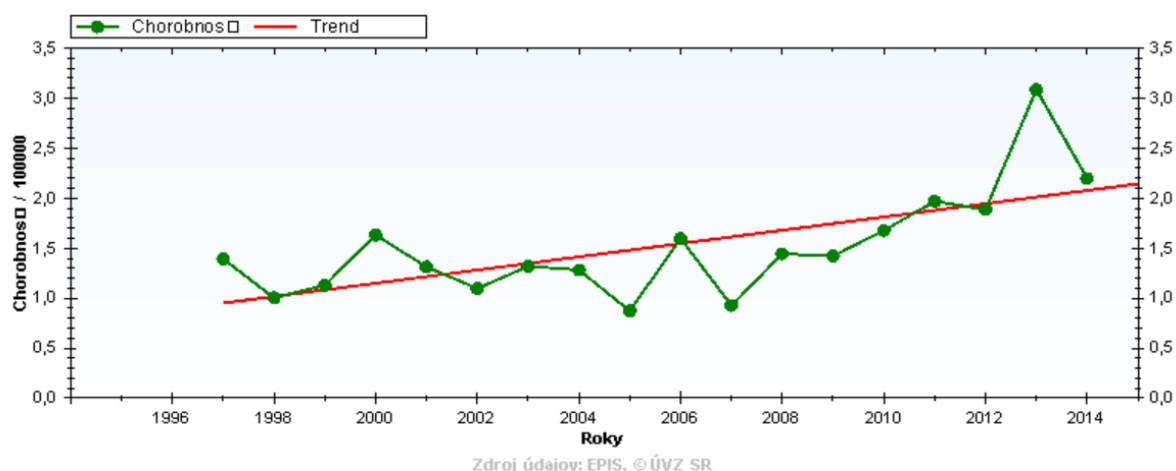
Bola hlásená 1 epidémia:

Okres/ obec	Čas	Počet och./exp.	Počet hosp.	Etiologický Agens	Faktor prenosu
Dolný Kubín	4.4.-4.5.2014	11/21	5	Vírus stredoeurópskej kliešťovej encefalitídy	Ovčí syr – dôkaz epidemiologicky a laboratórne

Išlo o 11 prípadov z 5 okresov (Dolný Kubín – 5, Bardejov - 1, Prešov – 2, Kysucké Nové Mesto – 2, Žilina – 1). Vyšetrenie poukazovalo na spojitost' s konzumáciou ovčieho syra v reštaurácii K. okres Ružomberok. Vek pacientov: 3 deti (9, 12, 16), 8 dospelých (21, 32, 36, 36, 41, 44, 50, 56). Klinicky hlásené príznaky: bolesť hlavy, teplota 38,1 - 40°C, nauzea, vracanie, slabosť. 10 prípadov potvrdených klinicky a sérologicky - IgM TBE pozit., 1 prípad potvrdený klinicky a epidemiologicky. Zvieratá – Reštaurácia Krajinka produkuje ovčí syr z mlieka, ktorý sa dováža z viacerých lokalít. 1 vzorka mlieka z okresu Banská Bystrica bola pozit. Z tejto vzorky však syr vyrobený nebol. Zvieratá neboli sérologicky vyšetrené.

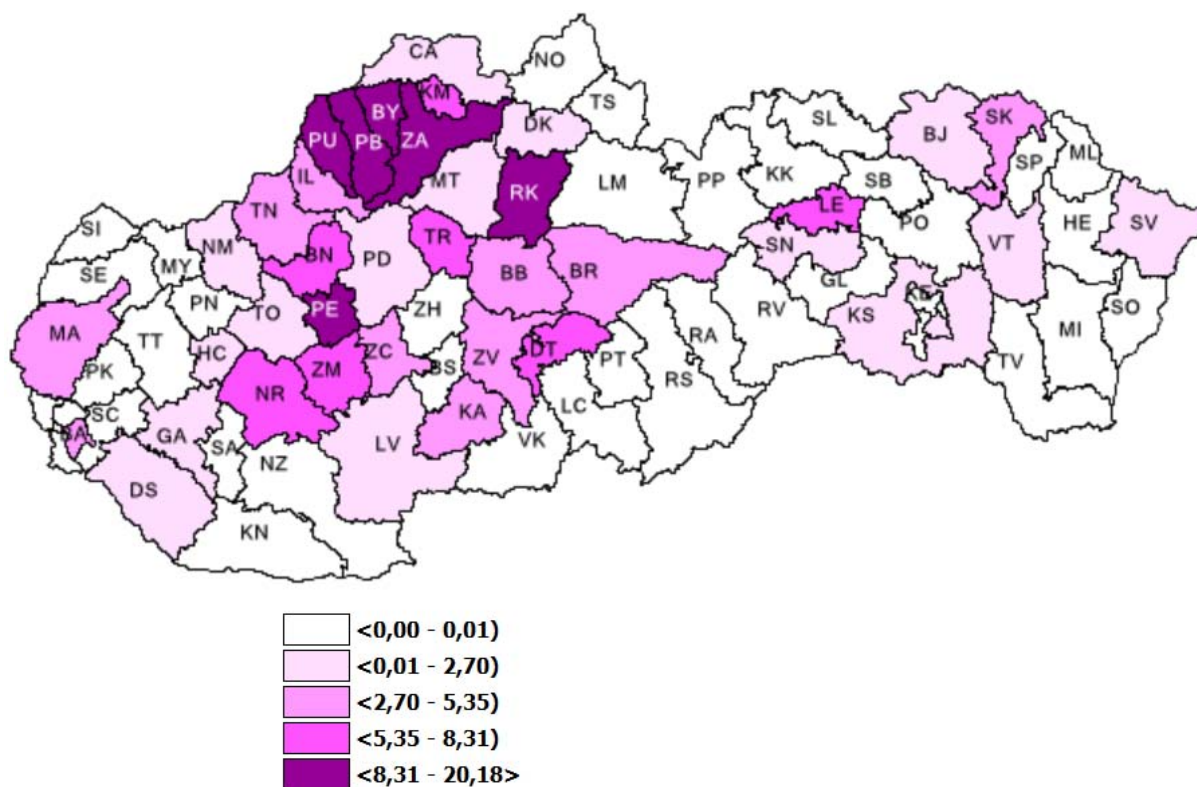
Graf III.5.2

(A84.1) Výskyt kliešťovej encefalitídy .
Trend za 20 rokov.
Rok 2014. SR.

Mapa III.5.4

Výskyt kliešťovej encefalitídy (A 84) v SR podľa okresov
v r. 2014

III.5.8 Horúčka Dengue – A 90

V roku 2014 ochorenie nebolo zaznamenané.

III.5.9 Iné vírusové horúčky nezatriedené inde – A 98

V roku 2014 bolo hlásených 15 ochorení (chor. 0,28/100 000), čo je oproti roku 2013 o 1 ochorenie viac.

Ochorenie bolo hlásené pod diagnózou:

A 98.5 Hemoragická horúčka s renálnym syndrómom – 14x

A 98.8 Iné špecifikované vírusové hemoragické horúčky – 1x

Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 20-24 = 3, 25-34 = 2, 35-44 = 2, 45-54 = 6, 55-64 = 1, 65+ = 1.

Ochorenia boli hlásené z krajov: Trenčiansky – 1, Nitriansky – 1, Prešovský – 5, Košický – 8. Klinické formy ochorení: 3x febrilná, 1x ikterická, 1x pľúcna, 7x renálna. V epidemiologickej anamnéze bol udaný mechanizmus prenosu: 3x ingescia, 1x kontakt s divoko žijúcim zvierat'om, 1x kontakt so zvierat'om domácim, 9x neznámy, 1x rekreačná voda.

Prvé príznaky ochorení boli hlásené v mesiacoch: január – 1, apríl – 1, jún – 3, júl – 5, august – 3, september – 1, október – 2, november – 3.

III.5.10 Malária – B 50-54

V roku 2014 bolo hlásených 5 importovaných ochorení (chor. 0,09/100.000), čo je o 1 ochorenie viac ako minulý rok.

Ochorenie bolo hlásené pod diagnózou:

B 50.8 Iná ťažká a komplikovaná malária zav. Plasmodium – 2x, import z Nigérie u 36 ročného muža a zo Zimbabwe u 31 ročného muža.

B 50.9 Nešpecif. malária zav. Plasmodium falciparum – 1x, import z Nigérie u 46 ročného muža.

B 51.9 Malária zav. Plasmodium vivax bez komplikácií – 1x, import z Nigérie u 53 ročného muža.

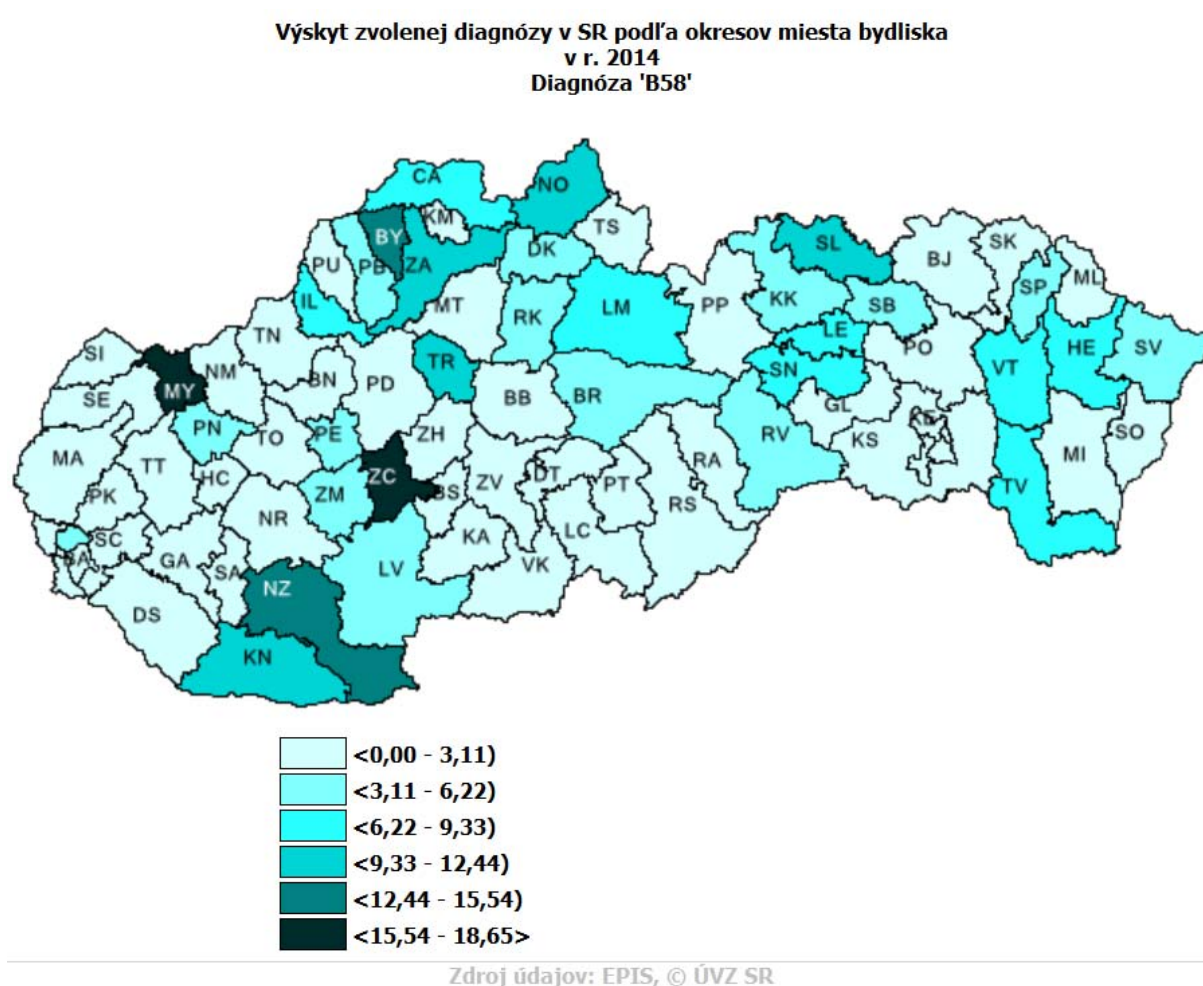
B 53.8 Iná parazitolog.potvrdená malária, nezatriedená inde – 1x, import u 8 ročného dievčaťa z Kamerunu. Pacientka prevezená RZP na infekčné odd. zo záchytného tábora v Humennom. Na 4. deň hospitalizácie vzostup teploty, zimnica, triaška. Následne odobratá hrubá kvapka, náter KO, v ktorom sú prítomné trofozoity, schizonty-svedčiace pre ochorenie na maláriu. Podaná antimalarická liečba - Malaron počas 3 dní. ATB liečba - Klindamycin per. os. Cestovala 7.10.2014 cez Istanbul, Prahu, Bratislavu.

III.5.11 Toxoplazmóza – B 58, P 37.1

V roku 2014 bolo hlásených 187 ochorení (chor. 3,45/100 000), čo je oproti roku 2013 nárast o 18% a oproti 5 ročnému priemeru vzostup o 42%.

Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov SR, pričom najvyššia chorobnosť bola v kraji Žilinskom – 6,37 a najnižšia chorobnosť v Bratislavskom kraji – 0,65.

III.5.5 Výskyt toxoplazmózy v SR podľa okresov miesta bydliska v r. 2014

Ochorenia boli hlásené vo všetkých vekových skupinách, pričom najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola u 10-14 ročných – 8,30 a 15 - 19 ročných – 6,29.

Klinické formy ochorení: 136x uzlinová, 32x bezpríznaková, 5x očná, 4x nezistená, 2x gynekologická, 1x febrilná, 1x kĺbna, 3x neurologická, 1x ranová.

V epidemiologickej anamnéze bolo udané: 72x neznámy mechanizmus prenosu, 51x kontakt s domácim zvierat'om, 32x ingescia, 10x nepriamy kontakt, 17x priamy kontakt a 1x poranenie domácim zvierat'om.

Ochorenia sa vyskytovali v priebehu celého roka s maximom v januári – 39 ochorení a v novembri – 19 ochorení.

Kongenitálna forma toxoplazmózy nebola v roku 2014 hlásená.

III.5.12 Echinokokóza – B 67

V roku 2014 bolo hlásených 8 ochorení (chor. 0,15/100 000), čo je o 12 ochorení menej ako v roku 2013.

Ako *Infekcia pečene Echinococcus granulosus (B67.0)* bolo hlásených 6 ochorení. Ochorenia boli hlásené z krajov Bratislavský – 1x, Trenčiansky – 3x, Žilinský – 1x a Košický – 1x. Rozdelenie podľa vekových skupín: 10-14=1, 15-19=1, 20-24=1, 25-34=1, 55-64=2. Klinické formy ochorení: 5x hepatálna, 1x bezpríznaková, 2x uzlinová. V epidemiologickej anamnéze bolo udané: 2x ingescia, 1x priamy kontakt, 1x poranenie domácim zvierat'om, 2x

neznámy, 1x kontakt so zvierateľom v chove. Vo všetkých prípadoch bol dokázaný *Echinococcus granulosus*.

Ako *Infekcia pečene Echinococcus multilocularis (B67.5)* bolo hlásené 1 ochorenie u 57 ročného muža z okresu Zvolen. Hepatálna forma. Punktát (PCR) bol pozit. – *Echinococcus multilocularis*. Epidemiologická anamnéza negat.

III.5.13 Tenióza – B 68

V roku 2014 nebolo zaznamenané ochorenie na danú diagnózu.

III.5.14 Filarióza – B 74

V priebehu roka 2014 neboli hlásené ochorenia.

III.5.15 Trichinelóza – B 75

V priebehu roka 2014 neboli hlásené ochorenia

III.5.16 Toxokaróza – B 83

V roku 2014 bolo hlásených 22 ochorení (chor. 0,41/100 000), čo je o 16 ochorení menej ako minulý rok.

Rozdelenie chorých podľa vekových skupín: 1-4 = 2, 10-14 = 3, 15 -19=3, 25-34 = 2, 35-44 = 2, 45-54 = 3, 55-64 = 6, 65+ = 1.

Ochorenia boli hlásené z krajov: Trnavský – 2, Trenčiansky – 6, Nitriansky – 14.

Klinické formy ochorení: 5x bezpríznaková, 3x črevná, 1x febrilná, 1x kĺbna, 1x kožná, 1x neurologická, 1x nezistená, 2x očná, 1x pľúcna, 6x uzlinová.

V epidemiologickej anamnéze bol udaný mechanizmus prenosu: 5x ingescia, 7x kontakt s domácim zvierateľom, 7x neznámy, 2x priamy kontakt.

Prvé príznaky ochorení boli hlásené v mesiacoch: január – 6, február – 2, marec – 2, apríl – 2, máj – 5, júl – 1, august – 2, september – 2.

III.5.17 Infekcie Chlamýdia psittaci – A 70

V priebehu roka 2014 neboli hlásené ochorenia

III.5.18 Schistosomóza – Bilharzióza – B 65

V priebehu roka 2014 neboli hlásené ochorenia

III.5.19 Besnota – Rabies, Lyssa – A 82

Ochorenie na besnotu u ľudí sme od nezaznamenali.

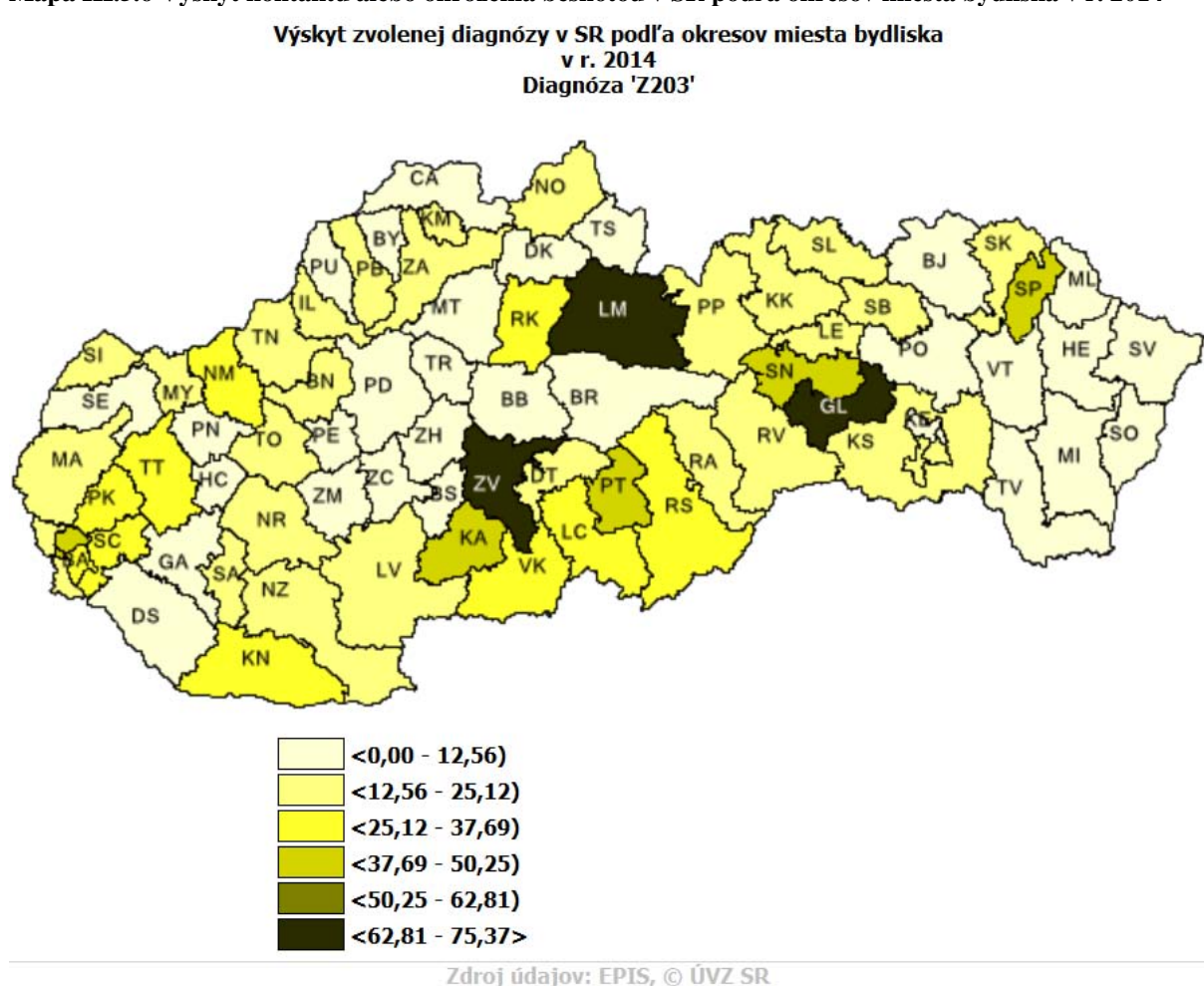
Podľa Štátnej veterinárnej a potravinovej správy SR od januára 2013 bolo v Slovenskej republike po období 6 rokov bez výskytu besnoty v blízkosti hraníc s Poľskom v okrese Bardejov potvrdených 7 nových prípadov besnoty (4 líšky, 2 psy, 1 kuna). V roku 2014 nebol zaznamenaný prípad besnoty u zvierat.

III.5.20 Kontakt alebo ohrozenie besnotou – Z 20.3

V roku 2014 bolo hlásených 1010 ohrození besnotou po kontakte osôb so zvierat'om besným alebo podozrivým z besnoty (chor. 18,65/100 000), čo je oproti predchádzajúcemu roku vzrast o 14 % ohrození a oproti 5 ročnému priemeru je to vzrast o 11 %.

Ohrozenia besnotou boli hlásené zo všetkých krajov SR s maximom v Bratislavskom kraji – 170 prípadov (chor. 27,49), čo predstavuje 16,8% podiel zo všetkých prípadov hlásených v SR.

Mapa III.5.6 Výskyt kontaktu alebo ohrozenia besnotou v SR podľa okresov miesta bydliska v r. 2014

Prípady ohrozenia besnotou sa vyskytli u pacientov vo všetkých vekových skupinách s maximom výskytu u 5-9 ročných detí – 112 prípadov (chor. 40,86) a 10-14 ročných detí – 100 prípadov (chor. 37,70).

Rozdelenie podľa druhu zvierat'a, ktoré spôsobilo poranenie, rozdelenie podľa lokalizácie poranenia a rozdelenie podľa spôsobu vakcinácie uvádzajú nasledujúce tabuľky.

Tab. III.5.1 Prehľad o druhoch a počte zvierat, počte besných zvierat a počte vakcinovaných osôb

P.č.	Druh zvierat'a	zvieratá	kompletná vakcinácia	nekompletná vakcinácia	neočkovaní
1.	Pes	691	551	43	97
2.	Mačka	198	186	6	6
3.	Potkan	41	35	5	1
4.	Líška	8	8	0	0
5.	Iné divoko žijúce zvieratá	17	17	0	0
6.	Netopier	6	6	0	0
7.	Myš	27	26	0	1
8.	Kuna	1	1	0	0
9.	Iné domáce zvieratá	6	5	1	0
10.	Medveď	5	5	0	0
11.	Jazvec	1	1	0	0
12.	Prasa	1	1	0	0
13.	Veverica	4	4	0	0
15.	Neznámy	2	2	0	0
17.	Krt	2	2	0	0
	SPOLU	1010	850	55	105

Tab. III.5.2 Lokalizácia poranení zvierat'om

p.č.	lokalizácia	SPOLU	
		abs.	%
1	Ruka	429	42,5
2	Noha	129	12,8
3	Predkolenie	193	19,1
4	Stehno	75	7,4
5	Predlaktie	87	8,6
6	Hlava - tvár	27	2,7
7	Rameno	19	1,9
8	Viacnásob. poranenie	23	2,3
9	Trup	16	1,5
10	Brucho	9	0,9
11	Hlava - vlasatá časť	1	0,1
12	Krk	2	0,2
	SPOLU	1010	100

Tab. III.5.3 Spôsob vakcinácie

Len vakcína	904
Vakcína+sérum	3

Len sérum	0
Neudaná/nezistená vakcína/sérum	103
SPOLU	1010

V epidemiologickej anamnéze bolo udané: 936x pohryzenie, 57x poškrabanie, 6x poslintanie, 2x iný kontakt, 1x manipulácia s infekčným materiálom.

K poraneniám došlo v priebehu celého roka s maximom v mesiaci august – 116 prípadov.

Hlásených bolo 22 importovaných ohrození nákazou: Čína – 1x, Tanzánia – 1x, Srí Lanka – 1, Tunisko – 3x, Thajsko – 1x, Grécko – 2x, Francúzsko – 1x, Rakúsko – 2x, Spojené štáty – 2x, Turecko- 4x, Cyprus – 1x, Taliansko – 1x, Indonézia – 2x.

III.6 Nákazy kože a slizníc

III.6.1 Tetanus - A35

V priebehu roka 2014 nebolo hlásené žiadne ochorenie na tetanus. Zaočkovanosť detskej populácie proti tetanu je na veľmi dobrej úrovni a v **SR má hodnotu 96,8 %**; v krajoch sa pohybuje od 95,5 % (Košický kraj) do 97,9 % (Trnavský kraj). Na celoslovenskej aj krajskej úrovni zaočkovanosť neklesla pod 95 %. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím celoslovenská zaočkovanosť klesla o 1,1 %.

III.6.2 Plynová flegmóna – A 48.0

V roku 2014 boli zaznamenané 3 prípady ochorenia (chor.0,06/100000) čo je o jeden prípad viac ako v minulom roku.

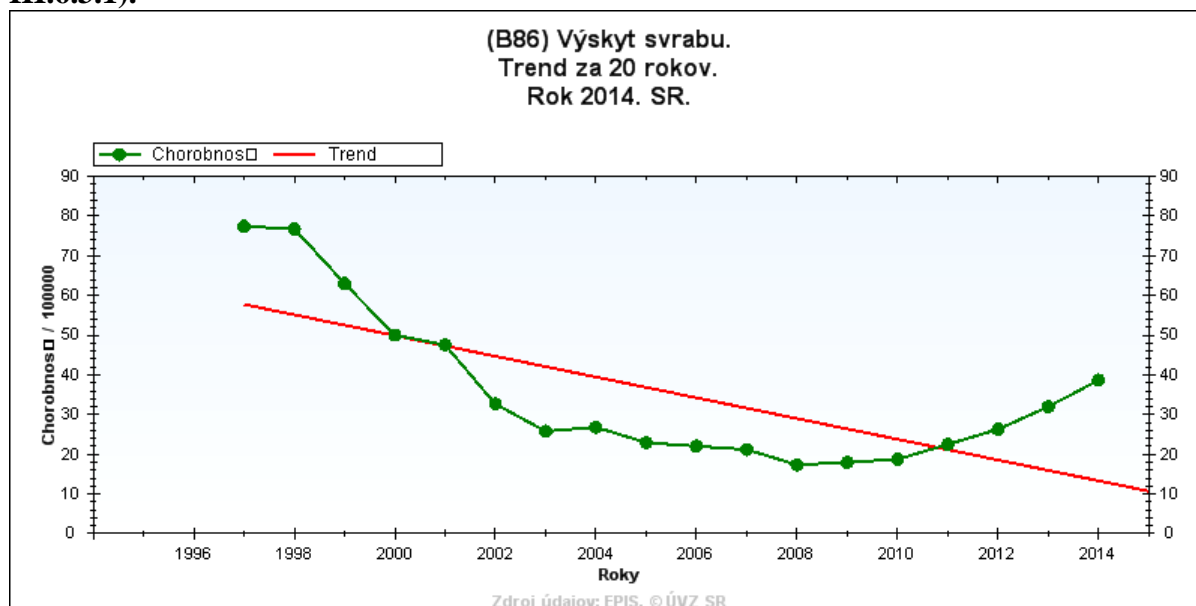
1.prípad z okresu Galanta: Pacient (62 r. muž) bol hospitalizovaný pre gangrénu predkolenia, realizovaná amputácia pod kolenom. Po operácii bolesť v rane, rana opuchnutá dôsledkom tvorenia plynu. Z rany izolovaný Clostrídium perfringens. Opakovane amputácia nad kolenom, nasadené vysoké dávka ATB, vykonané príslušné protiepidemické opatrenia na oddelení. Postupne zlepšenie stavu. Ochorenie vykázané ako nozokomiálna nákaza.

2. prípad u dospeljej ženy z okresu Nitra: Pacientka (58 r.) prijatá na JIS Chirurgickej kliniky FN Nitra v endotoxickom šoku, pri anaeróbnej infekcii v stehne a prednej brušnej stene. Pri operácii verifikované subfasciálne gangrenózne zmenené svalové skupiny, ktoré boli operačne odstránené. V zlepšenom stave preložená z dôvodu nutnosti izolácie na IK FN Nitra. Diagnóza bola stanovená na základe typického klinického obrazu, bez kultivačného dôkazu patogéna. Ochorenie z hľadiska klasifikácie vykázané ak možné.

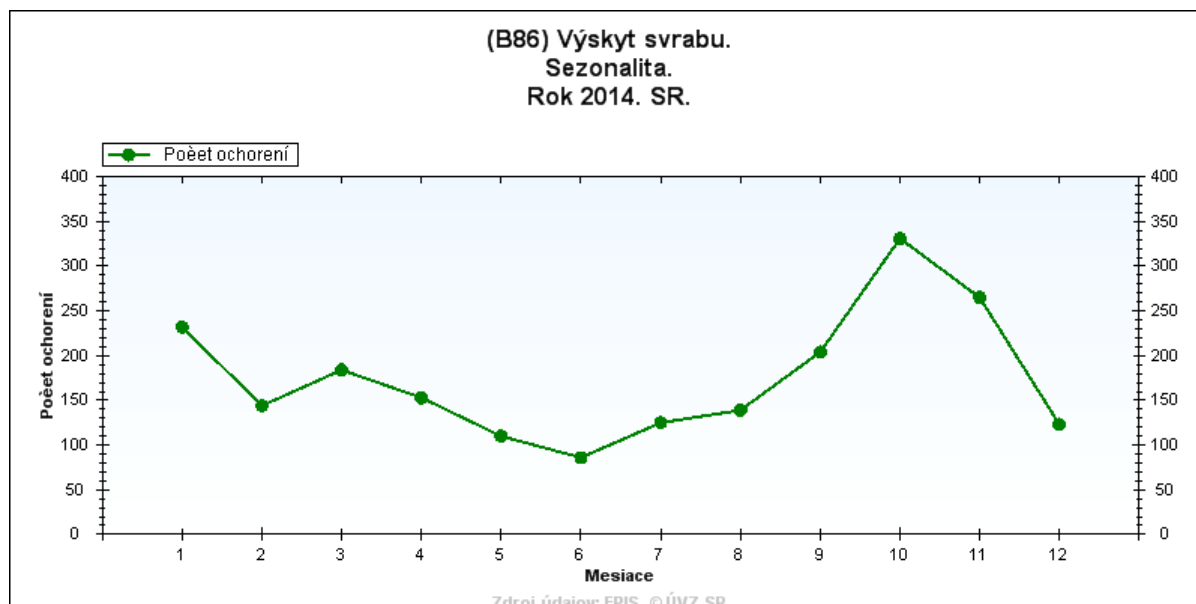
3.prípad z okresu Galanta: Pacient (80r.muž) prijatý pre susp. zlomeninu DK, ischemia PDK, na 6. deň hospitalizácie amputácia in femore pre gangrénu pedis. 2. pooperačný deň bolesti rany, kýpeť opuchnutý dôsledkom tvorenia plynu. Napriek ATB liečbe (PNC, Pirabene, Dicynone) nález progreduje na prednú brušnú stenu, rozvoj septického stavu, hepatorenálne zlyhanie a *exitus*. Z tkaniva anaeróbne potvrdené Clostrídium perfringens. Na oddelení boli zabezpečené príslušné protiepidemické opatrenia. Ochorenie klasifikované ako NN.

III.6.3. Svrab – B86

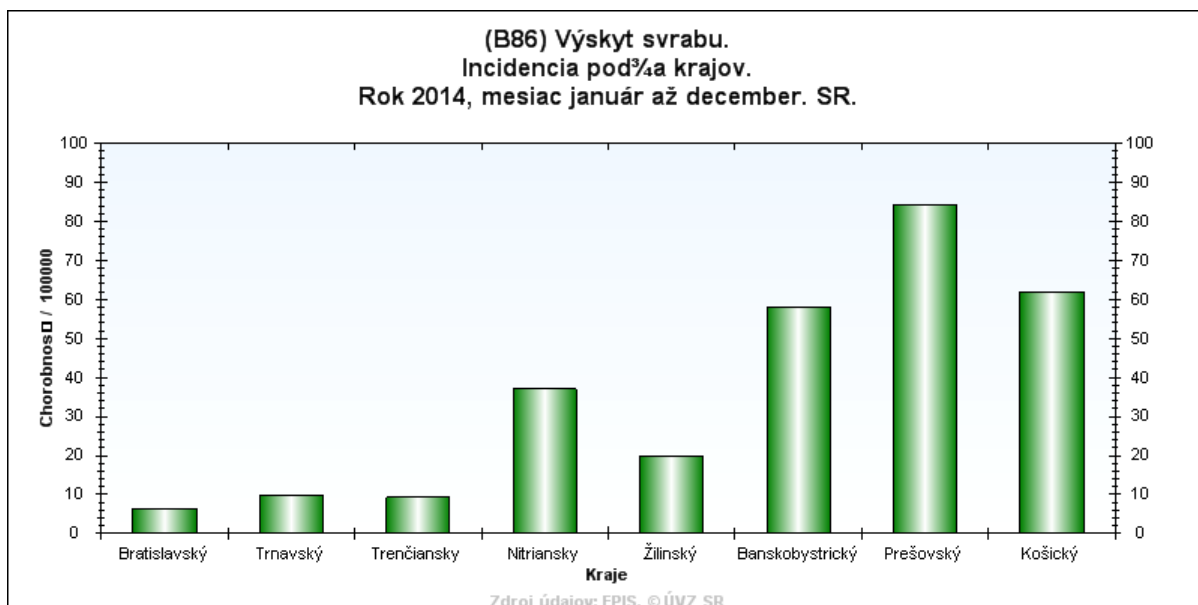
V roku 2014 bolo hlásených celkom 2106 prípadov ochorení (chor.38,9/100000), čo je o 24% viac ako v roku 2013 a o 66% viac ako je priemer za ostatných 5 rokov (**Graf. III.6.3.1**).

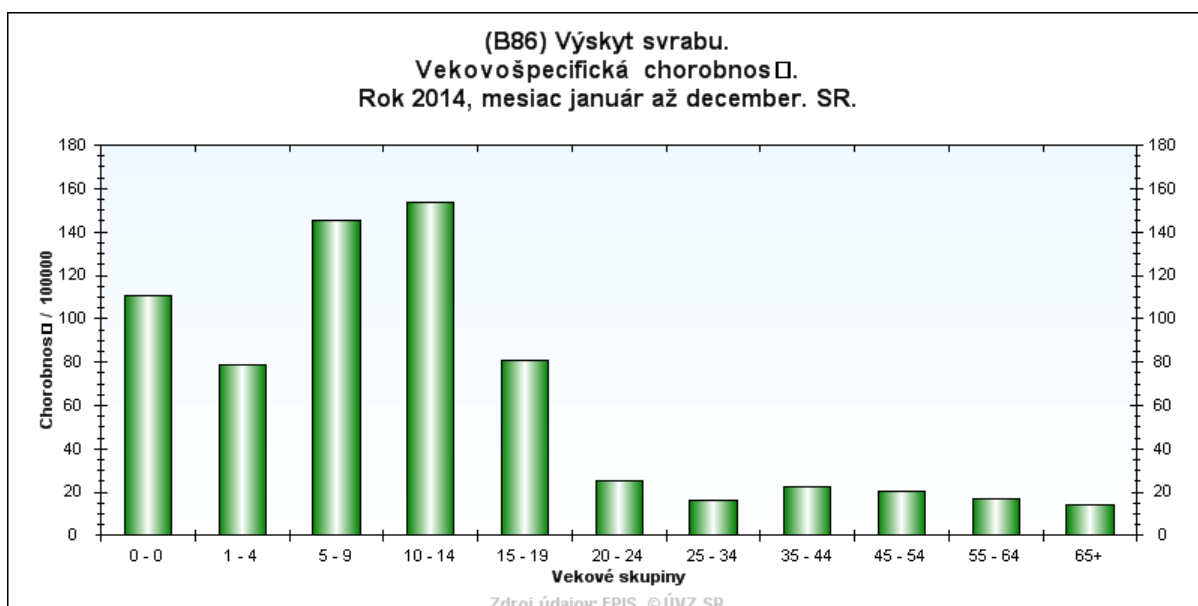
Ochorelo 996 mužov a 1110 žien. Z hľadiska sezonality sa ochorenia vyskytovali najmä v chladnejších mesiacoch roka s maximom v októbri, kedy sa zaznamenalo 330 prípadov, minimum v júni – 86 prípadov (**Graf. III.6.3.2**).

Ochorenia sa vyskytli vo všetkých krajoch SR s maximom v kraji Prešovskom (84,3) v kraji Košickom (61,9) a v kraji Banskobystrickom (58,1). Najnižší výskyt bol zaznamenaný v kraji Trenčianskom (4,3) v kraji Trnavskom (4,9). **Graf III.6.3.3**.

Z hľadiska veku boli tiež zistené rozdiely vo výskyte, ochorenia sa vyskytli vo všetkých vekových skupinách. Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná u 10-14 ročných (153,8), u 5-9 ročných (145,6) a u 0-ročných (110,6) (Graf. III.6.3.4).

Výskyt ochorení mal charakter sporadických prípadov ale aj epidémií, ktorých bolo zaznamenaných celkom 48. V epidémiách sa vyskytlo 2 – 81 prípadov. Ochorenia sa vyskytli aj v ZZ a to na oddelení internom - 14 prípadov, na neurologickom - 3 prípady a v psychiatrickej nemocnici - 7 prípadov.

III.7 Iné infekcie – nezaradené

III.7.1 Streptokokové septikémie – A 40

V roku 2014 bolo spolu hlásených 168 ochorení (chor. 3,1/100 000). Je to o 24,4 % viac ako v predchádzajúcom roku (135 ochorení) a počet ochorení má už niekoľko rokov stúpajúci trend. Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov, najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom (11,0/100 000).

Rozdelenie podľa veku: 0 roč.=8, 1-4=5, 5-9= 1, 10-14=1,20-24=1, 25-34=5, 35-44=16, 45-54=18, 55-64=32, 65+=81.

Vekovo špecifická chorobnosť je najvyššia vo vekovej skupine 0 ročných (14,5/100 000). Ochorelo 105 mužov a 63 žien. Najviac ochorení sa vyskytlo v januári.

Rozdelenie podľa etiológie:

A 40.0 Septikémia vyvolaná <i>streptokokmi sk. A</i>	4x
A 40.1 Septikémia vyvolaná <i>streptokokmi sk. B</i>	9x
A 40.2 Septikémia vyvolaná <i>streptokokmi sk. D</i>	86x
A 40.3 Septikémia vyvolaná <i>Streptococcus pneumoniae</i>	37x
A 40.8 Iná streptokoková septikémia	32x

Dg. A 40 sa vyskytla ako nozokomiálna nákaza celkom 97x (v r.2013 to bolo 77x) na klinikách a oddeleniach:

KAIM, OAIM	20x
Interna	16x
Chirurgia	14x
Onkológia	7x
Hematológia	5x
Geriatra	5x
LDCH	5x
Urológia	4x
Dialýza	4x
Kardiológia	3x
Rádioterapia	3x
Traumatológia	3x
Doliečovacie	2x
Neurológia	2x
Pediatra	1x
Gastroenterológia	1x
Infektológia	1x
Psychiatria	1x

Zaznamenaných bolo 12 úmrtí na streptokokové septikémie. 2x bolo nahlásené úmrtie z Nitry, po jednom úmrtí hlásili okresy Bratislava Nové Mesto, Bratislava Petržalka, Trnava, Prievidza, D. Streda, Myjava, Nové mesto n. Váhom, Šaľa, B. Štiavnica.

Na etiológii úmrtí sa podieľali: *Streptococcus pneumoniae*-12x, *Streptokoky skup. D* – 2x, *Streptococcus beta haemolyticus*-1x.

Dve úmrtia na septikémie nozokomiálneho pôvodu sú popisované v stati nozokomiálne nákazy.

III.7.2 Iné septikémie – A 41

V roku 2014 bolo spolu hlásených 1622 ochorení (chor. 29,9 /100 000), čo je o 14,1 % viac ako v roku 2013 (1422 prípadov ochorenia). Ochorenia boli hlásené z každého kraja, najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom (83,8/100 000) a Nitrianskom (42,2/100 000).

Rozdelenie podľa veku: 0 roč.= 84, 1-4 = 28, 5-9 = 10, 10-14 = 6, 15-19= 21, 20-24 = 27, 25-34 = 63, 35-44 = 82, 45-54 = 148, 55-64 = 347, 65+ = 806.

Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola hlásená u 0- ročných detí (152,3/100 000).

Najviac ochorení sa vyskytlo v januári. Ochorelo 933 mužov a 689 žien.

Na etiológii ochorení sa podieľali:

A 41.0 Septikémia vyvolaná <i>Staphylococcus aureus</i>	254x
A 41.1 Septikémia vyvolaná inými špecif. stafylokokmi	338x
A.41.2 Septikémia vyvolaná nešpecif. stafylokokmi	4x
A 41.4 Septikémia vyvolaná anaeróbmami	5x
A 41.5 Septikémia vyvolaná Gram negat. mikroorganizmami	881x
A 41.8 Iné špecifikované septikémie	54x
A 41.9 Septikémia vyvolaná nešpecifikovanými mikroorganizmami	86x

Ako nozokomiálna nákaza bolo vykázaných 1295 ochorení na septikémiu, čo je nárast o 10,1 % oproti roku 2013 (1176 ochorení). Ochorenia sa vyskytli na klinikách a oddeleniach:

OAIM, KAIM	301x
Interna	179x
Hematológia	144x
Chirurgia	129x
Onkológia	69x
Neurológia	61x
LDCH	48x
Geriatria	42x
Nedonosenecké	39x
Pediatrica	38x
Kardiológia	30x
Urológia	30x
Doliečovacie	30x
Dialýza	23x
Traumatológia	19x
Gastroenterológia	18x
Rádioterapia	16x
Psychiatria	11x
Ortopédia	10x
Pneumológia a ftizeológia	9x
Neurochirurgia	8x
Infektológia	7x
Pôrodnice	6x
Neonatológia	5x
Gynekológia	4x
Popáleniny	4x
JIS	4x
ORL	3x

Rehabilitácia	3x
Plastická chirurgia	2x
Paliatívna starostlivosť	1x
Ambulancia	1x

Najčastejšími príčinami nozokomiálnych sepsí boli tieto rizikové faktory: vysoký vek, imobilita pacienta, ťažké chronické ochorenie – diabetes mellitus, urologické ochorenia, imunodeficientné stavy, nádorové ochorenia, ICHS, invazívne zákroky ako zavedenie permanentného katétra, venózneho katétra, kanýl, umelá pľúcna ventilácia.

Úmrtím skončilo 41 septikémií, čo je o 64,0 % viac ako v roku 2013. Úmrtí na septikémiu ako nozokomiálnu nákazu bolo 26, sú popísané v stati o nozokomiálnych nákazách.

Exity boli zaznamenané v okresoch:

Nitra – 9, Prievidza – 6, Trenčín – 4, Bratislava Nové Mesto – 3, Myjava – 2, Vranov n. Topľou – 2, D. Kubín – 2, Poprad – 2, po jednom úmrtí hlásili okresy D. Streda, Šaľa, Svidník, Komárno, Bratislava Ružinov, Malacky, Stropkov, Zlaté Moravce, Nové Zámky, Bratislava Petržalka, Košice Juh.

Na etiológii úmrtí sa podieľali: *Staphylococcus aureus* – 7x, *Klebsiella sp.* – 6x, *E.coli*- 5x, *Pseudomonas sp.* – 5x, *iné špecif. stafylokoky* – 4x, *Enterobacter* – 2x, *Proteus sp.*- 1x, *Acinetobacter* – 1x, *Staphylococcus epidermidis* – 1x, *iné nešpecifikované stafylokoky* – 1, *mikoorganizmy iné špecif.* – 1x, *nešpecifikované.* – 7x.

III.7.3 Bakteriálna septikémia novorodenca – P 36

Hlásených bolo spolu 62 ochorení (chor. 1,1/100000), oproti predchádzajúcemu roku (49 ochorení) je to nárast o 26,5 %. Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov okrem Nitrianskeho. Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (4,2/100 000). Ochorelo 34 chlapcov a 28 dievčat.

58 ochorení sa vyskytlo na neonatologických klinikách a oddeleniach.

Ako etiologické agens sa uplatnili *Streptococcus sk.B* – 2x, *Staphylococcus aureus* – 2x, neurčené *stafylokoky* – 23x, *E.coli* – 3x, *Iné mikoorganizmy* 32x.

Zaznamenali sme 1 úmrtie u novorodenca z Bratislavy Petržalky, z hemokultúry vypestovaný *Enterobacter cloacae*.

III.7.4 Kandidová septikémia – B 37.7

Hlásených bolo spolu 39 ochorení (chor. 0,7/100 000), čo je o 77,3 % viac oproti predchádzajúcemu roku. Ochorenia boli hlásené zo všetkých krajov okrem Banskobystrického.

Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom kraji (3,5/100 000). Ochorelo 25 mužov 14 žien.

Rozdelenie podľa veku: 0 roč. = 5, 5- 9 = 1, 10-14 = 1, 20 – 24 = 2, 25 – 34 = 1, 35 – 44 = 1, 45-54 = 2, 55-64 = 9, 65+ = 17.

38 ochorení boli nozokomiálneho pôvodu, vyskytli sa na klinikách a oddeleniach:

OAIM, KAIM	13x
Chirurgia	6x
Interna	5x
Nedonosenecké	3x
Pediatrica	2x
Geriatrica	2x
Popáleniny	1x
Hematológia	1x
Kardiológia	1x
Onkológia	1x
Ortopédia	1x
Pneumológia a ftizeológia	1x
Urológia	1x

Ako etiologické agens bola zistená najčastejšie *Candida albicans* – 25x, iné kandididy – 14x.

Zaznamenali sme 1 úmrtie na kandidiovú septikémiu u 61 ročného muža v Nitrianskom kraji.

III.7.5 Puerperálna septikémia – O 85

V roku 2014 boli nahlásené 2 ochorenia (chor. 0,04/100 000). Ochorenia sa vyskytli v Bratislavskom Trnavskom kraji vo vekových skupinách 20 – 24 a 25 – 34 rokov. Obe ochorenia mali nozokomiálny charakter v 1. prípade šlo o pacientku s Bratislavy – GPN Koch, z hemokultúry detekovaný *Enreococcus faecalis*. V 2. prípade sa jednalo o pacientku z gynekologicko-pôrodnického oddelenia NsP v Galante, z hemokultúry zistená *Escherichia coli*.

III.7.6. Hemofilová septikémia – A 41.3

Ochorenie nebolo hlásené.

III.7.7. Bakteriálne invazívne nákazy

III.7.7.1 Pneumokokové nákazy

Celkom bolo zaznamenaných 78 prípadov.

Sepsy spôsobené *Streptococcus pneumoniae*

A 40.3 Septikémia vyvolaná *Streptococcus pneumoniae* 37x.. Ochorenia sa vyskytli vo všetkých krajoch SR, najvyššia chorobnosť v kraji Trenčianskom (1,2) a Banskobystrickom (1,1). Ochorenia boli zaznamenané vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 1-4 ročných a 20 a 24 ročných. 12 prípadov ochorení končilo úmrtím.

Pneumokokové meningitídy

G00.1 - Meningitídy spôsobené *S.pneumoniae* 25x s nasledovnými sérotypmi:
3...1x, 4...1x, 6A...1x, 6B...1x, 6C...1x, 8...1x, 11A...1x,
14...1x, 15C...1x, 15A...2x, 19F...2x, 23A...1x, 25A...1x, 29...1x,
35B...2x, 33F...1x, 158/C...1x, nešpecifikované 5x.

Pneumonie spôsobené S.pneumoniae

J13 - 16 prípadov ochorenia zaznamenané v 5 krajoch SR (BA, TA, BC, PV a KE)..
Ochorenia sa zaznamenali vo všetkých vekových skupinách s výnimkou 5-9 ročných a 35-44 ročných. Najvyššia chorobnosť bola u 0-ročných detí, kde sa vyskytli 2 prípady.

III.7.7.2. Hemofilové invazívne nákazy

Sepsy spôsobené *Hemophilus influenzae* neboli zaznamenané.

Hemofilové meningitídy

Boli zaznamenané 3 prípady ochorenia v kraji Prešovskom, Nitrianskom a Bratislavskom vo vekových skupinách 1-4, 20-24 a 25-34 ročných osôb.

3 ročné dieťa z PV kraja má v anamnéze kompletne očkovanie Infanrix HEXA 3 dávkami.

Pneumónie – J 14

Zaznamenané bolo 1 ochorenie, chor 0,02/100 000. Ochorel dospelý muž z vekovej skupiny nad 65 rokov veku z Banskobystrického kraja.

Úmrtie nebolo zaznamenané.

III.8 Sexuálne prenosné ochorenia

III.8.1. Choroby vyvolané vírusom HIV – B20 – B24

V roku 2014 bolo v Slovenskej republike diagnostikovaných celkovo (u občanov SR i cudzincov) 86 nových prípadov HIV infekcie, čo predstavuje incidenciu 1,59 prípadov na 100 000 obyvateľov SR. V porovnaní s rokom 2013 (83 prípadov, incidencia 1,53/100 000 obyvateľov) došlo k vzostupu vo výskyte prípadov s indexom 1,0 teda o 3,6%. V porovnaní s päťročným priemerom (52,6 prípadov) došlo k vzostupu s indexom 1,6.

Osemdesiatšesť novo diagnostikovaných prípadov HIV infekcie v roku 2014 predstavuje najvyšší výskyt v jednom kalendárnom roku. Od začiatku sledovania výskytu prípadov infekcie vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti v roku 1985 bol druhý najvyšší výskyt evidovaný v roku 2013 a tretí najvyšší v rokoch 2008 a 2009 (po 53 prípadov).

U občanov Slovenskej republiky bolo v roku 2014 vykázaných 83 nových prípadov HIV infekcie, čo predstavuje incidenciu 1,53 prípadov na 100 000 obyvateľov SR. V porovnaní s rokom 2013 (80 prípadov, incidencia 1,48/100 000 obyvateľov SR) došlo k vzostupu vo výskyte prípadov s indexom 1,0, teda o 3,8%. Oproti priemeru rokov 2009-2013 (47,8 prípadov) bol zaznamenaný vzostup výskytu s indexom 1,7. Osemdesiattri prípadov HIV infekcie u občanov SR v roku 2014 predstavuje najvyšší výskyt v jednom kalendárnom

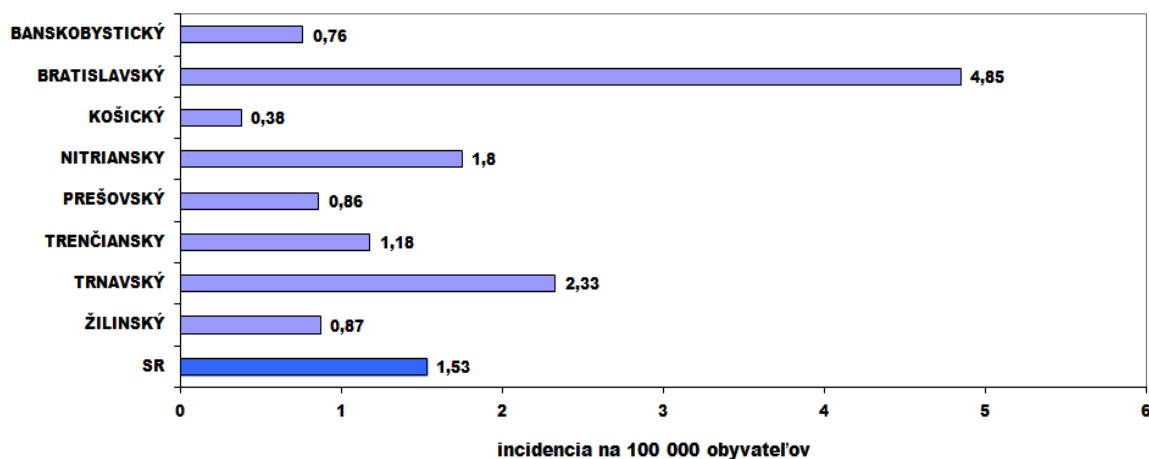
roku. Druhý najvyšší výskyt bol zistený v roku 2013 (80 prípadov), tretí najvyšší v roku 2008 (49 prípadov).

Prípady HIV infekcie u občanov SR, rozdelené podľa miesta trvalého bydliska, sa vyskytli vo všetkých krajoch. Z 83 prípadov bolo 30 zistených u obyvateľov Bratislavského kraja (incidencia 4,85 prípadov na 100 000 obyvateľov kraja), 13 prípadov u obyvateľov Trnavského kraja (incidencia 2,33/100 000 obyvateľov kraja), 12 prípadov u obyvateľov Nitrianskeho kraja (incidencia 1,75/100 000 obyvateľov kraja), po 7 prípadov u obyvateľov Prešovského a Trenčianskeho kraja (incidencia 0,86 a 1,18/100 000 obyvateľov kraja), 6 prípadov bolo zistených u obyvateľov Žilinského kraja (incidencia 0,87/100 000), 5 prípadov u obyvateľov Banskobystrického kraja (incidencia 0,76/100 000 obyvateľov kraja) a 3 prípady u obyvateľov Košického kraja (incidencia 0,38/100 000 obyvateľov kraja).

Prípady HIV infekcie boli zaznamenané u obyvateľov 38 okresov Slovenskej republiky, z toho v okrese Bratislava III a okrese Bratislava V bolo registrovaných po 8 prípadov, v okresoch Bratislava III, Dunajská Streda a Nitra po 5 prípadov, po 3 prípady v okresoch Bratislava I, Galanta, Námestovo, Prievidza a Trnava a po 2 prípady v okresoch Bratislava IV, Levice, Lučenec, Pezinok, Poprad, Prešov a Sabinov. V ostatných okresoch (Banská Bystrica, Dolný Kubín, Humenné, Ilava, Komárno, Košice I, Košice okolie, Malacky, Michalovce, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Nové Zámky, Revúca, Ružomberok, Senica, Skalica, Topoľčany, Trenčín, Zlaté Moravce, Zvolen, Žilina) sa vyskytlo po jednom prípade. Najvyššia incidencia bola zistená v okresoch Bratislava III (12,79 prípadov HIV infekcie na 100 000 obyvateľov okresu), Bratislava I (7,73/100 000), Bratislava V (7,21/100 000), Námestovo (4,95/100 000), Bratislava II (4,50/100 000), Dunajská Streda (4,24/100 000) a Sabinov (3,41/100 000).

Graf III.8.1.1

Incidencia HIV infekcie v roku 2014
v krajoch a v SR

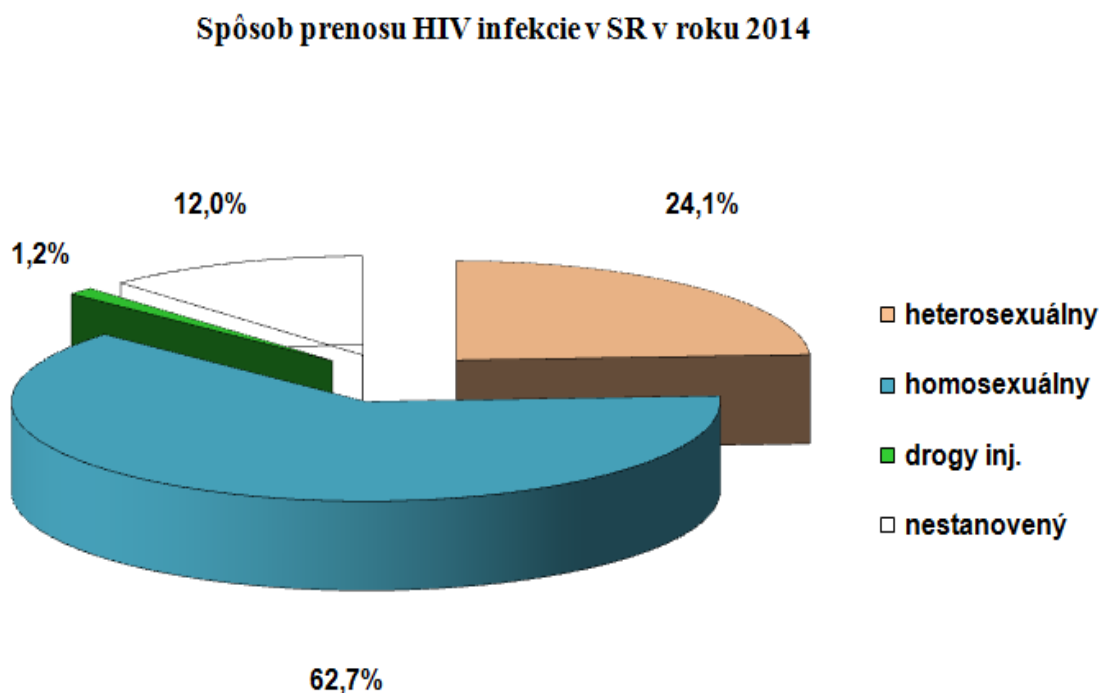

HIV infekcia bola zistená u 75 mužov vo veku 19 (2x), 20, 21 (3x), 22 (2x), 23 (5x), 24(2x), 25 (5x), 26 (6x), 27 (4x), 28 (2x), 29 (5x), 30 (2x), 31 (3x), 32 (5x), 33 (2x), 34 (2x), 35 (5x), 36 (2x), 39 (2x), 40, 41 (2x), 42, 43 (2x), 44, 45, 47, 49, 58, 59,61 a u 8 žien vo veku 21, 26, 33, 34, 37, 39 (2x), 50 rokov. U dvoch anonymne vyšetrených mužov nie je zatiaľ známy ich vek.

Dôvodom na vyšetrenie HIV statusu boli v 56 prípadoch choroby alebo príznaky rôznych chorôb (z toho 15x to boli pohlavne prenosné choroby). Na žiadosť pacientov sa vykonalo celkovo 25 odberov krvi, z toho 10x anonymne. V ďalších prípadoch bolo vyšetrenie súčasťou skríningu pred zahájením liečby drogovej závislosti (1x) a vstupnej prehliadky pred darovaním krvi (1x).

Spôsobom prenosu nákazy bol 52x homosexuálny styk, 20x heterosexuálny styk, 1x injekčné užívanie drog a v 10 prípadoch nebol spôsob prenosu stanovený.

Graf III.8.1.2

V čase laboratórneho potvrdenia boli infekcie klinicky klasifikované 13x ako primárna infekcia HIV, 55x ako asymptomatické nosičstvo, 11x ako symptomatický stav nie AIDS, 1x ako nie AIDS, bližšie neurčený stav a 3x ako AIDS.

V roku 2014 boli diagnostikované 4 nové prípady AIDS, čo predstavuje incidenciu 0,07 prípadu na 100 000 obyvateľov Slovenskej republiky. Prechod infekcie do štádia syndrómu imunitnej nedostatočnosti bol hlásený u troch mužov a jednej ženy. Prvý prípad bol zaznamenaný u 45 ročného muža z Banskobystrického kraja, u ktorého bola v SR potvrdená HIV infekcia súčasne s AIDS. Indikatívnymi chorobami boli encefalopatia pri HIV infekcii a syndróm chradnutia pri HIV infekcii. Druhý prípad sa vyskytol u 40 ročného muža z Bratislavského kraja. Indikatívnou chorobou bola cytomegalovírusová retinitída, ktorá bola diagnostikovaná spolu s odhalením HIV infekcie. V treťom prípade bola u 37 ročnej ženy z Trenčianskeho kraja potvrdená HIV infekcia v roku 2014 a v tom istom roku, s odstupom štyroch mesiacov, bol u nej diagnostikovaný aj syndróm imunitnej nedostatočnosti. Chorobou indikujúcou AIDS bol imunoblastický lymfóm. V štvrtom prípade bola u 39 ročného muža z Bratislavského kraja diagnostikovaná HIV infekcia spolu s AIDS. Syndróm získanej imunitnej nedostatočnosti potvrdila pneumocystová pneumónia.

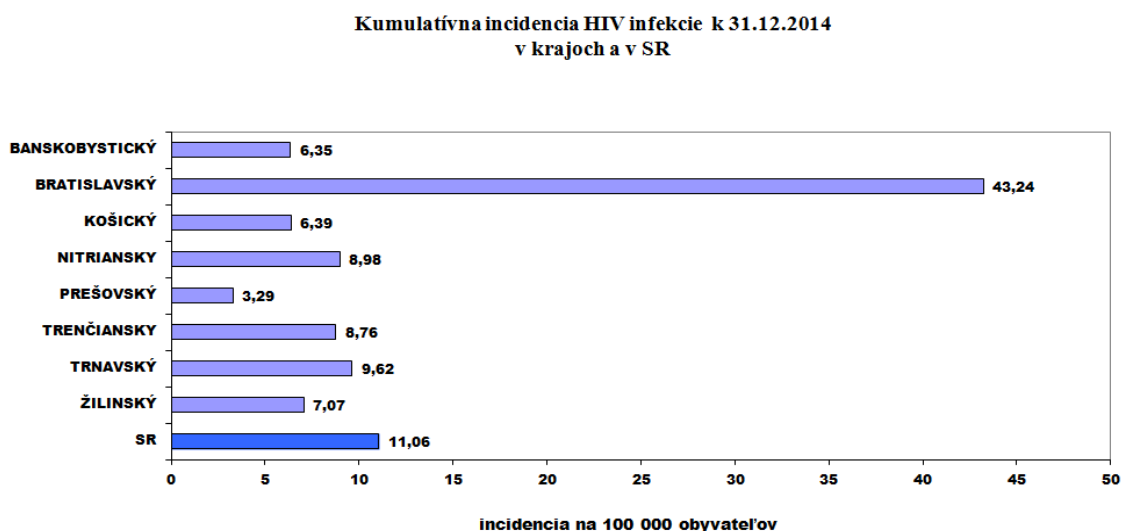
V roku 2014 boli hlásené tri úmrtia HIV infikovaných pacientov, všetky u mužov z Bratislavského kraja. U 72 ročného muža bola HIV infekcia zistená v roku 2007, počas dispenzarizácie a liečby neboli u neho diagnostikované choroby indikujúce AIDS a zomrel na

kardiopulmonálne zlyhanie. V druhom prípade viedla k úmrtiu 73 ročného muža chronická obštrukčná choroba pľúc. HIV infekcia bola u tohto pacienta zistená už v roku 1987 a ani u neho neboli počas infekcie diagnostikované choroby indikujúce AIDS. V treťom prípade 59 ročný muž zomrel po krátkej hospitalizácii na internom oddelení počas ktorej bola u neho prvýkrát laboratórne potvrdená HIV infekcia aj metastazujúci malígny melanóm v infaustnom štádiu. Syndróm získanej imunitnej nedostatočnosti nebol diagnostikovaný.

V roku 2014 neboli pri testovaní gravidných žien zistené žiadne nové prípady HIV infekcie. Jedno dieťa porodila žena, u ktorej bola HIV infekcia laboratórne potvrdená už v roku 2002. Do konca roku 2014 bolo v Slovenskej republike evidovaných celkovo 23 HIV infikovaných matiek (z toho 3 cudzinky), ktoré porodili na Slovensku 25 detí. Z nich je 16 definitívne bez HIV infekcie, v dvoch prípadoch je stav detí pre ich odchod zo SR neznámy a status 6 detí je sledovaný v SR.

Od roku 1985 do konca roku 2014 bolo v Slovenskej republike vykázaných spolu 595 prípadov HIV infekcie u občanov SR, z toho 516 u mužov a 79 u žien. Kumulatívna incidencia dosiahla hodnotu 11,06 prípadov/100 000 obyvateľov SR. Najvyššiu kumulatívnu incidenciu (43,24 prípadov/100 000 obyvateľov kraja) dosiahol Bratislavský kraj. Po ňom nasledovali Trnavský (9,62), Nitriansky (8,98) a Trenčiansky kraj (8,76).

Graf III.8.1.3

HIV infekcia prešla do AIDS u 78 osôb (66 mužov, 12 žien) a z nich 41 pacientov (36 mužov, 5 žien) zomrelo. Ďalší 13 infikovaných (12 muži, 1 žena) zomreli bez prechodu nákazy do AIDS.

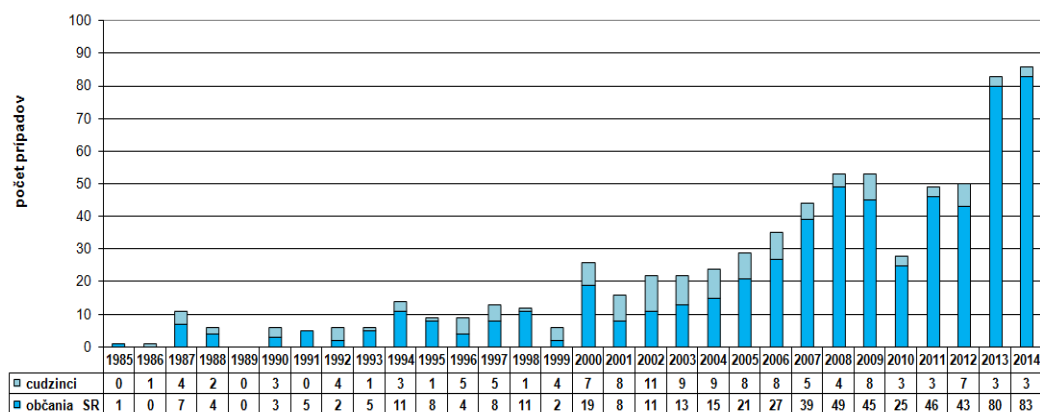
V roku 2014 bola HIV infekcia zistená u 3 cudzincov pri ich pobyte v SR a to u troch žien vo veku 31 a 32 (2x) rokov. Tieto tri utečanky pochádzali zo Somálska (2x) a Etiópie.

Od roku 1986 do konca roku 2014 bola HIV infekcia zistená celkovo u 130 cudzincov (109 mužov a 21 žien), ktorí sa podrobili vyšetreniu v SR.

Celkovo, u občanov SR i cudzincov, bolo v Slovenskej republike od roku 1985 do 31.12.2014 laboratórne potvrdených a vykázaných 725 (625 u mužov, 100 u žien) prípadov infekcie vírusom ľudskej imunitnej nedostatočnosti.

Graf III.8.1.4

Počty HIV infekcií diagnostikovaných v SR od roku 1985 do 31.12.2014
u občanov SR a u cudzincov

III.8.2 Sexuálne prenosné ochorenia

III.8.2.1 Syfilis – A 50 – A 53

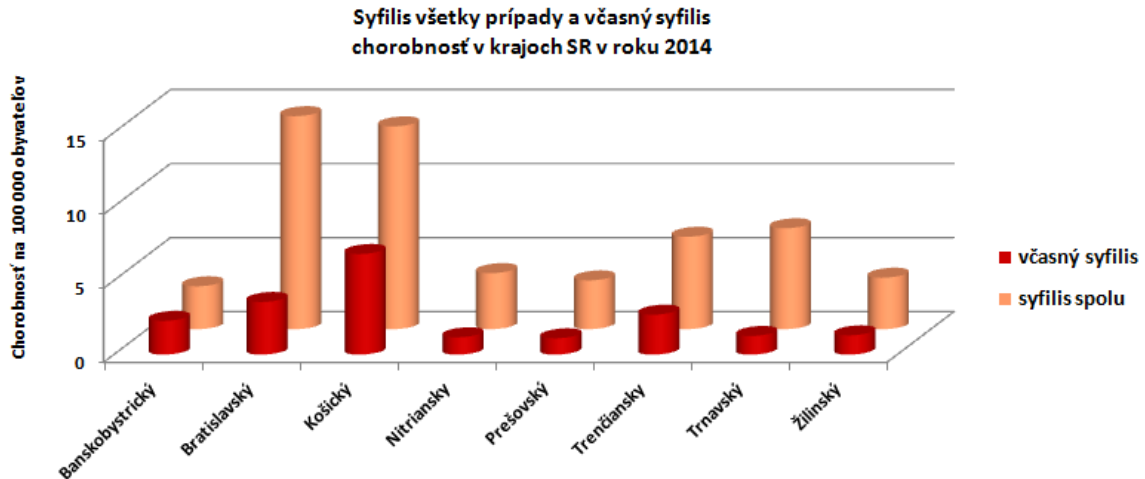
V roku 2014 bolo vykázaných 370 prípadov syfilisu (chorobnosť 6,83/100 000). V porovnaní s rokom 2013 (300 ochorení, chorobnosť 5,54/100 000) došlo k vzostupu vo výskyte prípadov s indexom 1,2 teda o 23,3%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (342,2 ochorení) došlo k vzostupu s indexom 1,1.

Z celkového počtu prípadov sa 228 ochorení vyskytlo u mužov (špecifická chorobnosť 8,64/100 000) a 142 u žien (špecifická chorobnosť 5,11/100 000).

Z 370 ochorení bol 1 prípad zaznamenaný ako vrodený syfilis (diagnóza A50, chorobnosť 0,02/100 000, 0,3% z celkového počtu ochorení na syfilis), 140 ochorení bolo zachytených v štádiu včasného syfilisu (diagnóza A51, chorobnosť 2,59/100 000, 37,8% z celkového počtu ochorení na syfilis), 25 ochorení bolo diagnostikovaných ako neskorý syfilis (diagnóza A52, chorobnosť 0,46/100 000, 6,8% z celkového počtu) a 204 prípadov bolo vykázaných s diagnózou A53 iný a nešpecifikovaný syfilis (chorobnosť 3,77/100 000, 55,1% zo všetkých prípadov).

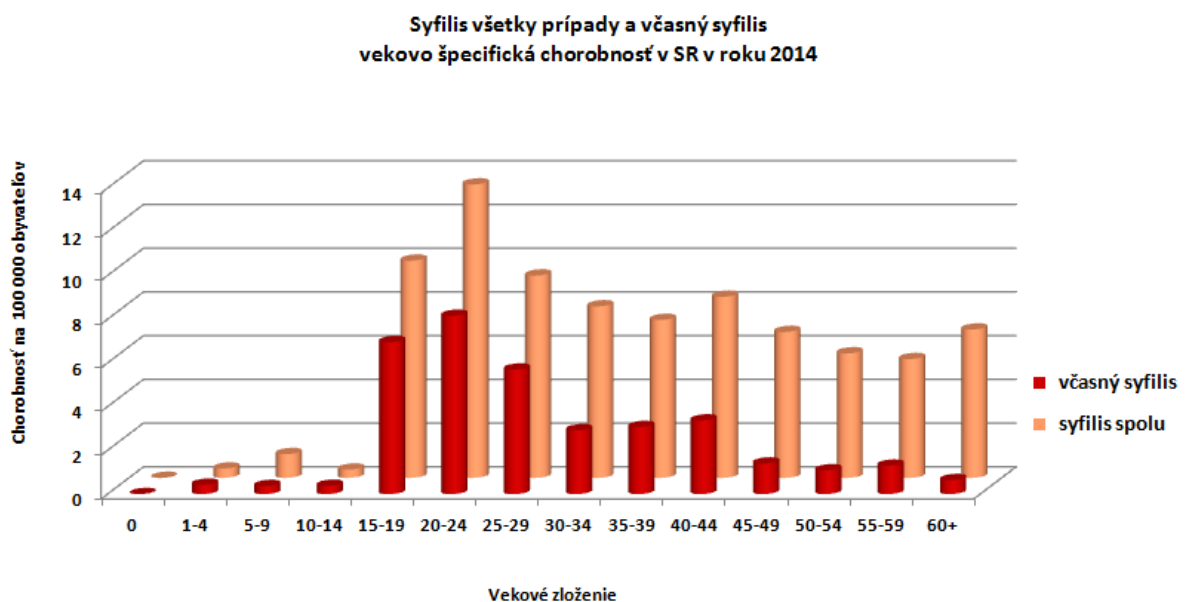
Prípady syfilisu boli hlásené zo všetkých krajov SR a najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom a Košickom kraji (14,40 a 13,84 prípadov/100 000 obyvateľov kraja). Incidencia v ostatných krajoch bola pod celoslovenskou chorobnosťou a najnižšia chorobnosť (2,90 prípadov/100 000) bola zistená v Banskobystrickom kraji.

Graf III.8.2.1

U detí do 15 rokov bolo zaznamenaných 6 ochorení. Jeden prípad vrodeného syfilisu bol diagnostikovaný u 0 ročného dievčatka z Košického kraja. Matka dieťaťa nenavštívila počas gravidity prenatálnu poradňu a syfilis bol u nej potvrdený po pôrode. Kongenitálny syfilis bol u dieťaťa diagnostikovaný na základe klinických príznakov a laboratórnych testov. Žiadne z ďalších ochorení u detí nie je spájané s vertikálnym spôsobom prenosu infekcie. Jeden prípad včasného syfilisu sa vyskytol u 3 ročného chlapca z Banskobystrického kraja. Ostatné prípady sa vyskytli u detí v Košickom kraji – včasný syfilis u 6 a 14 ročných dievčat a prípady latentného syfilisu nešpecifikovaného ako včasný alebo neskorý u 6 a 7 ročných bratov v rodinnej epidémii. Všetky ostatné prípady syfilisu sa vyskytli u adolescentov a dospelých osôb. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zistená vo vekovej skupine 20-24 ročných (13,43/100 000) a 15-19 ročných osôb (9,94/100 000).

Graf
III.8.2.2

V roku 2014 bolo v epidemiologicky najzávažnejšom štádiu (A51, včasný syfilis) vykázaných 140 prípadov infekcie (chorobnosť 2,59/100 000) a v porovnaní s rokom 2013 (124 prípadov, chorobnosť 2,29/100 000) došlo k vzostupu vo výskyte prípadov s indexom 1,1 teda o 12,9%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (181,8 ochorení) došlo k poklesu s indexom 0,8. Zo 140 prípadov včasného syfilisu sa 97 vyskytlo u mužov (špecifická chorobnosť 3,68/100 000) a 43 u žien (špecifická chorobnosť 1,59/100 000). Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná Košickom (6,80/100 000) a Bratislavskom (3,56/100 000) kraji. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zistená vo vekovej skupine 20-24 ročných osôb (8,16/100 000).

Epidémia syfilisu v okrese Trebišov:

V roku 2014 sa v okrese Trebišov vyskytlo 36 prípadov syfilisu (chorobnosť 33,96/100 000 obyvateľov okresu). Pokračovala tak epidémia syfilisu v tomto okrese Košického kraja, počas ktorej bolo v rokoch 2010 až 2014 evidovaných spolu 225 ochorení a maximálna incidencia zaznamenaná v roku 2011 (57,57/100 000). Po zostupnom trende vo výskyte prípadov v rokoch 2012 a 2013 bolo v roku 2014 zistené mierne zvýšenie incidence v porovnaní s predchádzajúcim rokom.

V roku 2014 bol hlásený rovnaký počet ochorení u mužov i žien (po 18 prípadov). U mužov bola zaznamenaná chorobnosť 34,84 prípadov/100 000 a u žien 33,08/100 000. Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná vo vekovej skupine 15-19 ročných (118,40/100 000) a 20-24 ročných osôb (115,80/100 000). V skupine detí do 15 rokov veku sa vyskytol jeden prípad vrodeného syfilisu u 0 ročného dievčatka. V ostatných 35 prípadoch u adolescentov a dospelých osôb bola infekcia akvirovaná pohlavným stykom.

Väčšina ochorení bola diagnostikovaná ako sekundárny syfilis kože a slizníc (A51.3, 24 prípadov, incidencia 22,62/100 000), druhou najčastejšie sa vyskytujúcou diagnózou bol latentný včasný syfilis (A51.5, 6 prípadov, 5,66/100 000). V epidemiologicky najzávažnejšom štádiu (včasný syfilis, A51), bolo zachytených 88,9% zo všetkých prípadov.

Počas celej päťročnej epidémie bol maximálny výskyt prípadov zaznamenaný u obyvateľov rómskej osady v meste Trebišov a v roku 2014 bolo v tejto lokalite evidovaných 68,9% zo všetkých ochorení v okrese.

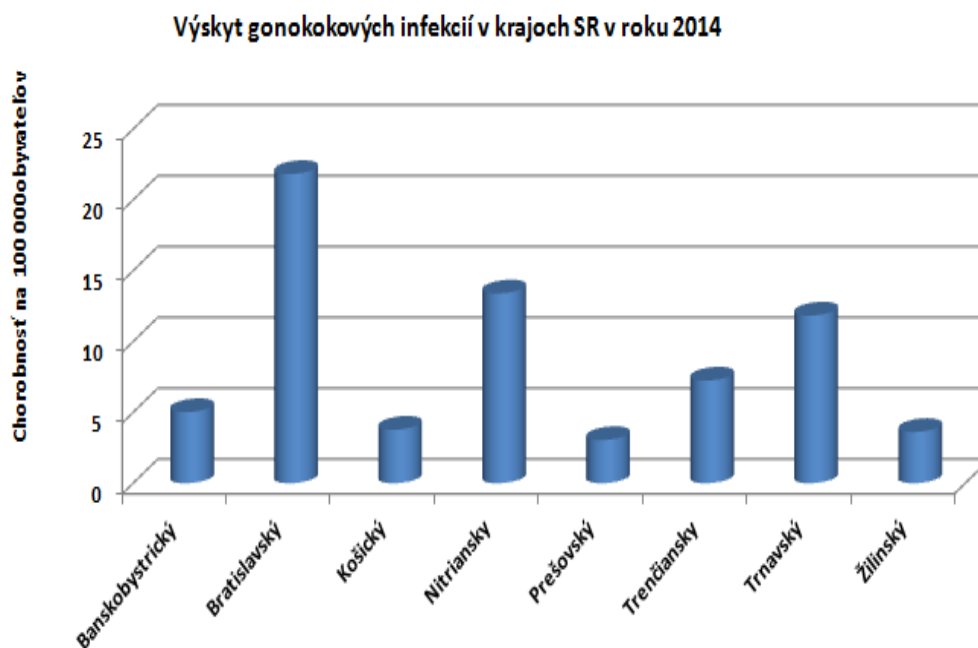
III.8.3 Gonokoková infekcia – A 54

V roku 2014 bolo vykázaných 449 prípadov gonokokových pohlavne prenosných infekcií (chorobnosť 8,29/100 000) čo oproti roku 2013 (344 prípadov, incidencia 6,36/100 000) predstavuje vzostup vo výskyte s indexom 1,3 t.j. o 34,4%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (224,2 ochorení) došlo k vzostupu s indexom 2,0.

Z celkového počtu prípadov sa 347 ochorení vyskytlo u mužov (špecifická chorobnosť 13,15/100 000) a 100 u žien (špecifická chorobnosť 3,67/100 000).

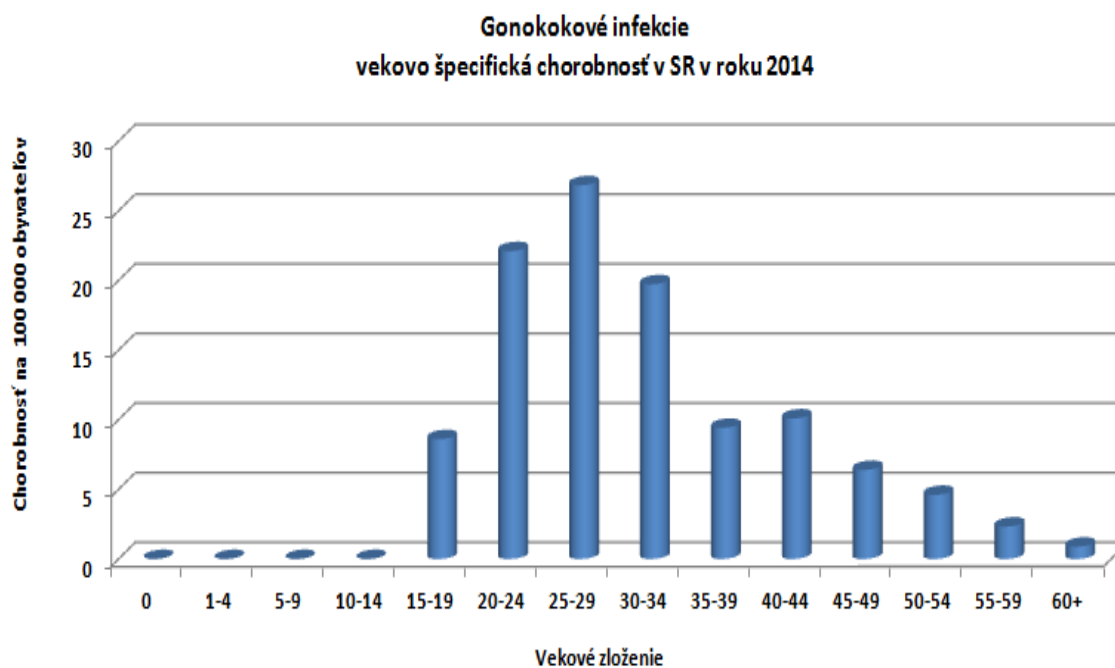
Prípady gonokokových infekcií boli hlásené zo všetkých krajov SR a najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom, Nitrianskom a Trnavskom kraji (21,83, 13,40, resp. 11,84 prípadov/100 000 obyvateľov kraja). V ostatných krajoch incidencia nedosiahla celoslovenskú úroveň.

Graf III.8.3.1

U detí do 15 rokov neboli hlásené žiadne prípady gonokokových infekcií. U dospelých osôb boli ochorenia hlásené vo všetkých vekových skupinách a najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zistená vo vekovej skupine 25-29 (26,84/100 000) a 20-24 ročných osôb (22,11/100 000).

Graf III.8.3.2

III.8.4 Iné sexuálne prenášané chlamýdiové choroby – A 56

V roku 2014 bolo vykázaných 1055 prípadov chlamýdiových pohlavne prenosných infekcií (chorobnosť 19,48/100 000). V porovnaní s rokom 2013 (908 prípadov, incidencia 16,78/100 000) došlo k vzostupu vo výskyte prípadov s indexom 1,2 t.j. o 16,2%. V porovnaní s 5 ročným priemerom (473,8 ochorení) došlo k vzostupu s indexom 2,2. Nevyskytol sa žiadny prípad lymphogranuloma venereum.

Z celkového počtu prípadov sa 348 ochorení vyskytlo u mužov (špecifická chorobnosť 13,19/100 000) a 707 u žien (špecifická chorobnosť 25,46/100 000).

Prípady chlamýdiových infekcií boli hlásené zo všetkých krajov SR avšak zistené boli veľké rozdiely vo výskyte prípadov. Najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná v Bratislavskom, Trnavskom a Nitrianskom kraji (incidencia 68,08, 45,73, resp. 25,78/100 000 obyvateľov kraja). Najnižšia incidencia bola v Košickom kraji (1,38/100 000).

U detí do 15 rokov neboli zaznamenané žiadne prípady chlamýdiových infekcií. U adolescentov a dospelých osôb bola najvyššia chorobnosť zistená vo vekovej skupine 20-24 ročných (64,50/100 000) a 25-29 ročných (61,03/100 000).

III.8.5 Anogenitálne infekcie spôsobené herpetickým vírusom – A 60.0

V roku 2014 bolo vykázaných 27 prípadov pohlavne prenosných infekcií vyvolaných herpetickým vírusom (chorobnosť 0,50/100 000) čo predstavuje oproti roku 2013 (chorobnosť 0,81/100 000) pokles vo výskyte s indexom 0,6 t.j. o 38,6%.

Ochorenia sa vyskytli prevažne u žien (19 prípadov, 70,4%), u mužov bolo hlásených 8 prípadov (29,6%).

Prípady boli hlásené len u dospelých osôb a najvyššia chorobnosť bola zaznamenaná vo vekovej skupine 20-24 ročných (1,58/100 000).

Väčšina prípadov bola hlásená z Nitrianskeho kraja (15 prípadov, chorobnosť 2,18/100 000), 6 prípadov sa vyskytlo v Košickom kraji (chorobnosť 0,76/100 000), 3 prípady v Žilinskom kraji (chorobnosť 0,43/100 000), 2 prípady v Prešovskom kraji (chorobnosť 0,24/100 000) a 1 prípad v Banskobystrickom kraji (0,15/100 000). V ostatných krajoch neboli tieto ochorenia registrované.

III.8.6 Iné prevažne sexuálne prenášané choroby – A 63

V roku 2014 bolo vykázaných 82 prípadov ochorení (chorobnosť 1,51/100 000), z toho 45 u mužov (chorobnosť 1,71/100 000) a 42 u žien (chorobnosť 1,33/100 000). Väčšina ochorení bola hlásená s diagnózou A63.0 (anogenitálne bradavice venerické, 71,9%), zvyšok pod diagnózou A63.8 (iné špecifikované prevažne pohlavne prenášané choroby, 28,1%). Najvyššia vekovo špecifická chorobnosť bola zaznamenaná v skupine 20-24 ročných osôb (6,32/100 000). Ochorenia boli hlásené zo 6 krajov, pričom najviac z nich bolo zaznamenaných v Žilinskom a Nitrianskom kraji (35 resp. 28 prípadov, chorobnosť 5,06 a 4,08/100 000).

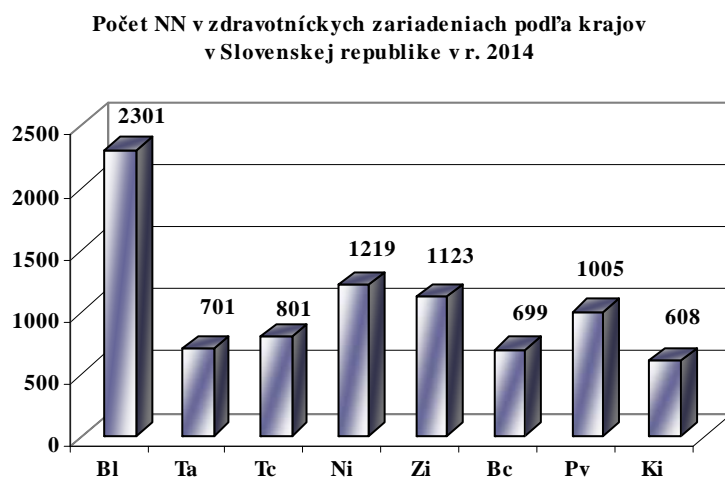
III.9 Nozokomiálne nákazy

V roku 2014 bolo zo zdravotníckych zariadení v Slovenskej republike nahlásených spolu 8457 nozokomiálnych nákaz (ďalej NN), čo je nárast oproti r.2013 o 8,53 % (Tab.III.9.1).

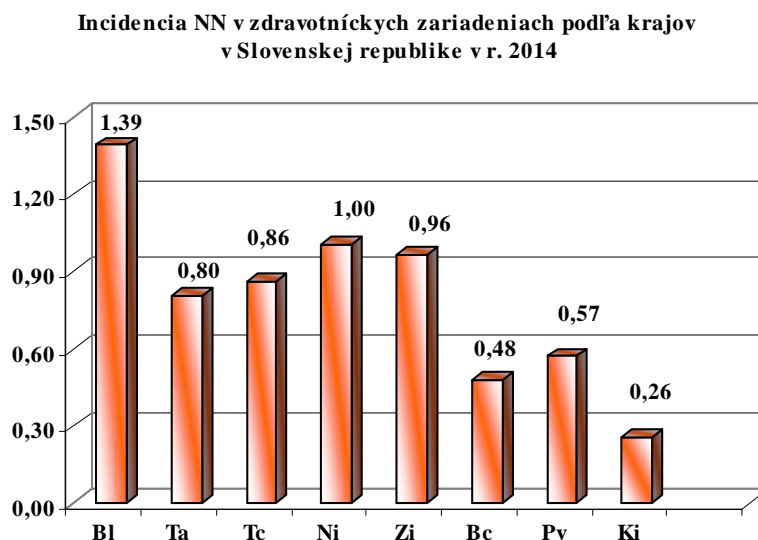
Pri počte 1 141 773 hospitalizovaných pacientov (pokles o 1,30 % oproti roku 2013) predstavuje incidencia NN 0,74 % z počtu hospitalizovaných, je to ale len zlomok predpokladaného výskytu NN v zdravotníckych zariadeniach v SR, ide o pasívny zber údajov. Výraznejší posun počtu nozokomiálnych nákaz na oddeleniach alebo klinikách oproti minulému roku nebol zaznamenaný, incidencia NN sa ako najreálnejšia javí na OAIM a KAIM a to 6,75 % z počtu hospitalizovaných.

Absolútne počty nahlásených NN podľa jednotlivých krajov sú prezentované grafickou formou v Grafe III.9.1 a v Tab.III.9.3, pričom úroveň hlásnej služby v zdravotníckych zariadeniach v jednotlivých krajoch je evidentne rozdielna, najvýraznejšie sa hlásna služba zlepšila v Trnavskom kraji – nahlásených bolo o 45,73 % NN viac ako v roku 2013. Absolútne počty hlásených NN si môžeme porovnať s incidenciou, tu sa k realite najviac blížila zdravotnícke zariadenia v Bratislavskom kraji -Graf III.9.2.

Graf III.9.1

Graf III.9.2

Tab.III.9.1 Porovnanie výskytu NN podľa oddelení v lôžkových zariadeniach v Slovenskej republike v r. 2013 – 2014

Názov zariadenia	Počet hlásených nákaz		Počet hospit.	%
	2013	2014	2014	
UNB Nemocnica Staré mesto	153	169	10323	1,64
UNB Nemocnica Ružinov	448	425	33052	1,29
ŠGN v Podunajských Biskupiciach	69	84	2382	3,53
UNB Nemocnica akad.L.Dérera	424	500	24561	2,04
UNB Nemocnica sv.Cyrila a Metoda	293	335	23543	1,42
OÚ sv. Alžbety	27	36	6779	0,53
UNsP Milosrdní bratia	40	53	4209	1,26
ŠNOP Bratislava	0	0	1225	0,00
TETIS špec.rehab.nemocnica Dunajská Lužná	0	0	1682	0,00
DFNsP	122	136	18442	0,74
NOÚ Klenova	67	152	9843	1,54
NÚSCH Bratislava	111	123	15277	0,81
GPN KOCH	2	2	2065	0,10
PNPP Pezinok	235	211	3018	6,99
FMC dialyzačné služby Ružinovská	0	0	75	0,00
Nefrologické centrum Malacky	0	0	51	0,00
Hemodialýza Medimpax Limbová	0	0	16	0,00
Nemocničná a.s. Malacky	57	61	5567	1,10
Liečebňa sv. Františka	10	7	1390	0,50
Medissimo	0	1	287	0,35
CPLDZ	4	0	266	0,00
Detská ozdravovňa Biela Skala	0	0	555	0,00
B.Braun dialyzačné centrum Hlučinská	1	1	87	1,15
FMC dialyzačné služby Antolská	1	5	78	6,41
Hemodialýza LOGMAN West Limbová	5	0	89	0,00
Clinica orthopedica	0	0	565	0,00
FN Trnava	292	414	32837	1,26
NAW Piešťany	17	37	8617	0,43
NURCH Piešťany	0	0	2867	0,00
ODCH Hlohovec	0	8	428	1,87
Dialýza Hlohovec	0	0	29	0,00
NsP Dunajská Streda	41	57	14175	0,40
Vitalita Lehnice	0	0	1840	0,00
NsP Skalica	27	44	11963	0,37
NsP Svätého Lukáša Galanta	104	141	14524	0,97
Fakultná nemocnica Trenčín	364	426	23263	1,83
NOO a ÚVTOS Trenčín	3	8	2340	0,34
NsP Nové Mesto nad Váhom n. o.	4	9	3589	0,25
NsP Myjava	41	53	6006	0,88
Nemocnica Bánovce s.r.o.	10	13	3581	0,36
Nemocnica Bojnice	94	123	21677	0,57
Nemocnica Handlová s. r. o.	2	26	2050	1,27
Nemocnica Partizánske n. o.	15	12	7787	0,15
NsP Považská Bystrica	73	128	17676	0,72
NsP Ilava	3	2	4454	0,04
Dialyzačné stredisko Logman a. s. Trenčín	1	1	45	2,22
FMC dialyzačné služby s. r. o. Nové Mesto nad Váhom	0	0	52	0,00

Dialyzačné stredisko Genea a. s. Myjava	3	0	64	0,00
Dialyz. stredisko B. Braun Avitum s.r.o. .Bánovce n.Bebr.	0	0	35	0,00
Dialyzačné strediskoLogman a. s. Bojnice	0	0	127	0,00
Dialyzačné stredisko B. Braun Avitum s.r.o. Partizánske	0	0	54	0,00
FMC Dialyzačné centrum, s. r. o. Považská Bystrica	0	0	47	0,00
Dialyzačné centrum Logman, a. s. Ilava	0	0	50	0,00
Dialyzačné strediskoBiodial.s.r.o. Púchov	0	0	34	0,00
Fakultná nemocnica Nitra	458	440	32537	1,35
Psychiatrická nemocnica Veľké Zálužie	17	13	2917	0,45
Špecializovaná nem. Nitra-Zobor	30	35	4183	0,84
FCM-dialyzačné služby Nitra	0	1	42	2,38
Mestská nemocnica Zlaté Moravce	36	60	3687	1,63
Domov soc.služieb Z. Moravce	0	15	57	26,32
Dialyzačné služby Šaľa	0	3	45	6,67
Forlife n.o.všeob. nemocnica Komárno	12	41	14795	0,28
FNsP Nové Zámky	277	295	30301	0,97
NsP, n. o. Levice	124	164	13094	1,25
VNsP, n. o. Šahy	25	30	3194	0,94
WESPA s.r.o. Želiezovce	3	2	172	1,16
Psychiatrická nemocnica Hronovce	34	42	1867	2,25
Nemocnica, n.o. Topoľčany	60	78	14643	0,53
NsP Dolný Kubín	116	136	13623	1,00
NsP Trstená	59	70	15001	0,47
KNsP Čadca	50	53	15666	0,34
MFN Martin	477	594	31656	1,88
NsP Liptovský Mikuláš	19	47	11554	0,41
FNsP Žilina	254	223	29116	0,77
FNsP F.D.Roosevelta*	419	399	32075	1,24
DFNsP **	84	72	5635	1,28
SSÚSCH****	21	12	10245	0,12
Dom OKA	0	1	162	0,62
CPLZD*****	0	0	206	0,00
FMC dialyzačné služby*****	1	0	64	0,00
NsP Brezno n.o.	53	52	8274	0,63
Všeobecná NsP Lučenec, n.o.	1	3	18120	0,02
Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota	35	22	15439	0,14
NsP Hnúšťa	0	0	963	0,00
Všeobecná nemocnica Revúca	1	6	5441	0,11
OLÚP Predná Hora	0	3	939	0,32
VšNsP n.o. Veľký Krtíš	2	6	7070	0,08
Nemocnica Zvolen a.s.	0	2	15013	0,01
LDCH - poliklinika s.r.o. Detva	0	0	446	0,00
Mestská NsP Krupina	0	0	1509	0,00
Všeobecná nemocnica Žiar n/H	90	62	9014	0,69
Psychiatrická nemocnica Kremnica	40	56	1554	3,60
Gynpor Sliač	0	0	4253	0,00
Regionálna nemocnica Banská Štiavnica	11	3	2768	0,11
Liečebné zariadenia	0	0	5420	0,00
B. Braun avitum s.r.o.	0	0	281	0,00
Oftal	0	0	583	0,00
FNsP J. A. Reimana, Prešov	368	248	46608	0,53
MEDICAL CARE, s.r.o	1	2	55	3,64

MINERAL-SLOVAKIA	0	0	1009	0,00
NsP Sv. Jakuba, n.o. Bardejov	141	138	12763	1,08
NsP A. Leňa Humenné, n.o.	30	14	12326	0,11
ORL, s.r.o	0	0	3713	0,00
Nemocnica Snina, s.r.o.	5	5	6121	0,08
Nemocnica Dr. V. Alexandra v Kežmarku n.o.	87	36	7106	0,51
Kúpele, okr. Kežmarok	0	0	260	0,00
VNsP Levoča, a.s.	60	81	11340	0,71
Nemocnica Poprad, a.s.	335	350	20128	1,74
Dialýza – okr. Poprad	0	0	182	0,00
OLÚ, okres Poprad	6	18	10419	0,17
Kúpele, okr. Poprad	9	16	4798	0,33
Sanatóriá, okr. Poprad	0	0	2582	0,00
Ľubovnianska nemocnica n.o.	15	20	11401	0,18
Nemocnica Svidník n.o.	17	16	8263	0,19
Vranovská nemocnica n.o. – Prac. Stropkov	13	8	867	0,92
Vranovská nemocnica n.o.	57	52	10090	0,52
Fénix s.r.o. – Dialyzačné centrum, okr. VT	4	0	6168	0,00
UN L. Pasteura Košice Rastislavova 43	234	188	55247	0,34
DFN Košice Tr. SNP 1	147	124	8535	1,45
Nemocnica Košice-Šaca a.s., 1. súkr. Nemocnica	34	57	17774	0,32
Vých. onkologický ústav Košice a.s.	4	3	5584	0,05
Vých. ústav srdcových a cievnych chorôb a.s. Košice	32	49	12183	0,40
Letecká vojenská nemocnica a.s., Košice	4	8	1547	0,52
VŠOÚ geriatrický sv. Lukáša n.o., Košice	6	20	1431	1,40
Inštitút nukleárnej medicíny	0	0	327	0,00
Klinika ENVY s.r.o.	0	0	22	0,00
FMC dialyzačné služby	0	0	9487	0,00
MEDIALYZ, s.r.o.,	0	0	7191	0,00
CPLDZ Košice*	0	0	400	0,00
NsP Š. Kukuřička Michalovce, a.s.	15	17	21132	0,08
Psychiatrická nemocnica Michalovce, n. o.	0	0	2634	0,00
Regionálna nemocnica Sobrance	0	0	1378	0,00
Všeobecná nemocnica, n.o. PRO – VITAE – Gelnica	0	0	818	0,00
Nemocnica Krompachy, s.r.o.	19	17	6603	0,26
NsP Spišská Nová Ves a.s. Sp. Nová Ves	58	60	15108	0,40
PL S. Bluma Plešivec	1	0	740	0,00
FMC dialyzačné služby s.r.o.	0	0	85	0,00
NsP sv. Barbory Rožňava a.s.	12	31	12279	0,25
LOGMAN East a.s.	0	1	14864	0,01
Psychiatrická liečebňa pri NsP Rožňava	0	3	823	0,36
NsP Trebišov a.s.	41	24	15979	0,15
NsP Kráľovský Chlmec n. o.	26	6	5019	0,12
Dialýza Trebišov	0	0	10519	0,00
Dialýza Kráľovský Chlmec	0	0	7701	0,00
Geria s.r.o. Trebišov	0	0	555	0,00
DPL Hraň n.o.	0	0	307	0,00
SPOLU	7792	8457	1141733	0,74

(Tab.III.9.2) prezentuje počty nahlásených nozokomiálnych nákaz každým zo 148 zdravotníckych zariadení, z uvedeného počtu až 55, t.j. 35,71 % zdravotníckych zariadení nehlásilo počas roku 2014 žiadnu nozokomiálnu nákazu. Stále sa väčšine zdravotníckych zariadení nedarí dosiahnuť základný cieľ, dostať hlásnu službu nozokomiálnych nákaz na reálnu úroveň, bez neprofesionálneho zapierania existencie týchto nákaz, keďže aj renomované kliniky v západnej Európe priznávajú okolo 4 % incidenciu NN.

Tab.III.9.2 Porovnanie výskytu NN podľa oddelení v lôžkových zariadeniach v Slovenskej republike v r. 2013 – 2014

Typ oddelenia	Počet hlásených nákaz		Počet hospit.	Proporcia
	2013 abs.	2014 abs.	2014 abs.	%
Algeziologické odd.	0	0	516	0,00
CPLDZ	0	0	606	0,00
Pediatrické	557	563	90703	0,62
Dialyzačné	26	30	64138	0,05
Doliečovacie	407	593	27052	2,19
Paliatívne	14	32	1819	1,76
FRO	41	57	16907	0,34
GeriatRIA	283	356	21501	1,66
Gastroenterologické	43	57	3247	1,76
Gyn.-pôrod.	160	151	128627	0,12
Hematologické odd.	151	242	2984	8,11
Chirurgické odd.	740	942	152201	0,62
Cievna chirurgia	25	22	5157	0,43
Infekčné odd.	88	98	12893	0,76
Interné odd.	1068	1130	159233	0,71
Kardiologické odd.	73	52	24266	0,21
Kardiochirurgia	22	6	4289	0,14
Kožné odd.	8	16	7180	0,22
Neurochirurgické odd.	89	156	9883	1,58
Neurologické odd.	454	494	70566	0,70
Novorodenecké odd.	454	326	51257	0,64
OAIM	1781	1677	24847	6,75
Očné odd.	7	7	9395	0,07
Onkologické odd.	187	239	25720	0,93
ORL odd.	35	33	23102	0,14
Ortopedické odd.	175	181	38391	0,47
Popálenínové	6	14	1000	1,40
Plastická chirurgia	22	14	4854	0,29
Pracovné lekárstvo	3	1	2138	0,05
Psychiatrické odd.	436	417	40987	1,02
Stomatologické odd.	4	2	2001	0,10
Odd. pneumolog. a ftizeológie	103	84	17998	0,47
Transplantačné odd.	8	0	0	0,00
Traumatologické odd.	134	188	34389	0,55
Urologické odd.	129	170	27163	0,63
Kúpeľné zariadenia	9	16	6355	0,25
Nukleárna medicína	0	0	177	0,00

ADOS	0	0	53	0,00
DOS	34	0	600	0,00
Liečebné ústavy	6	18	14841	0,12
RDG	1	10	1840	0,54
Jednodňová zdravot. starostl.	6	2	848	0,24
Ambulancie	1	1	0	0,00
HOSPIC	1	20	126	15,87
Iné	1	40	9887	0,40
SPOLU	7792	8457	1141733	0,74

Tab.III.9.3 Výskyt NN podľa oddelení v Slovenskej republike v r. 2014

Oddelenie	Hlásenie NN								
	Bl	Ta	Tc	Ni	Zi	Bc	Pv	Ki	Σ SR
Algeziologické odd.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
CPLDZ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pediatrické	60	37	50	81	97	76	109	53	563
Dialyzačné	14	4	1	5	2	0	3	1	30
Doliečovacie	224	98	7	16	63	23	129	33	593
Paliatívne	0	16	13	0	3	0	0	0	32
FRO	25	2	8	8	0	0	10	4	57
GeriatRIA	118	8	161	14	16	21	17	1	356
Gastroenterologické	21	0	0	0	7	29	0	0	57
Gyn.-pôrod.	28	15	7	28	47	5	16	5	151
Hematologické odd.	74	0	0	0	88	27	8	45	242
Chirurgické odd.	325	98	71	53	175	86	78	56	942
Cievna chirurgia	0	0	0	17	0	0	3	2	22
Infekčné odd.	29	12	8	15	12	2	2	18	98
Interné odd.	320	63	142	177	211	60	90	67	1130
Kardiologické odd.	18	0	0	32	0	1	0	1	52
Kardiochirurgia	0	0	0	0	0	4	0	2	6
Kožné odd.	2	0	3	5	4	0	2	0	16
Neurochirurgické odd.	49	0	0	29	38	26	0	14	156
Neurologické odd.	99	70	37	101	62	40	66	19	494
Novorodenecké odd.	38	43	16	16	73	30	59	51	326
OAIM	311	177	178	359	78	122	331	121	1677
Očné odd.	0	0	0	0	5	1	1	0	7
Onkologické odd.	94	18	1	66	19	27	12	2	239
ORL odd.	2	0	1	4	15	2	4	5	33
Ortopedické odd.	45	9	44	9	30	13	8	23	181
Popálenínové	10	0	0	0	0	0	0	4	14
Plastická chirurgia	0	0	0	0	11	3	0	0	14
Pracovné lekárstvo	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Psychiatrické odd.	249	7	1	76	10	59	5	10	417
Stomatologické odd.	0	0	0	0	2	0	0	0	2
Odd. pneumolog. a ftizeológie	10	0	8	35	10	10	0	11	84
Transplantačné odd.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Traumatologické odd.	64	0	19	35	34	14	10	12	188
Urologické odd.	62	24	23	23	11	14	5	8	170
Kúpeľné zariadenia	0	0	0	0	0	0	16	0	16
Nukleárna medicína	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ADOS	0	0	0	0	0	0	0	0	0
DOS	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liečebné ústavy	0	0	0	0	0	0	18	0	18
RDG	10	0	0	0	0	0	0	0	10
Jednodňová zdravot. starostl.	0	0	2	0	0	0	0	0	2
Ambulancie	0	0	0	0	0	0	1	0	1
HOSPIC	0	0	0	15	0	0	0	5	20
Iné	0	0	0	0	0	4	2	34	40
SPOLU	2301	701	801	1219	1123	699	1005	608	8457

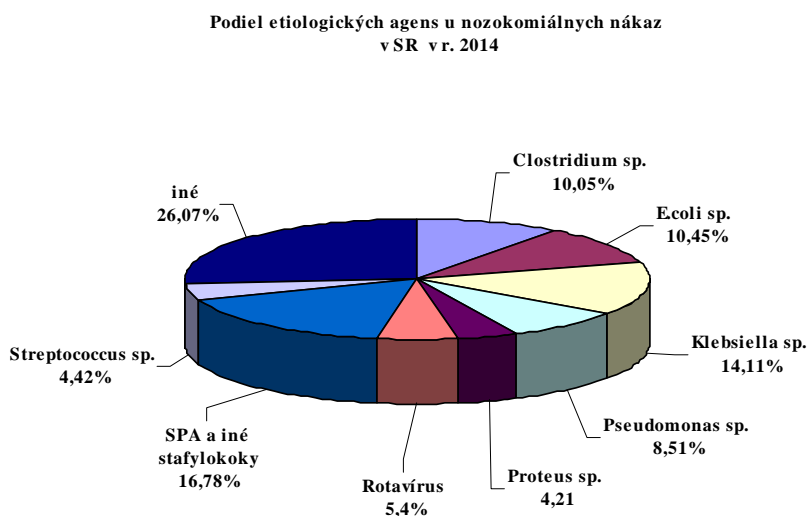
Činnosť komisií pre NN v zdravotníckych zariadeniach je taktiež na rozličnej úrovni, je neustále nutný úzky kontakt s klinickými pracovníkmi, je potrebné stále upozorňovať na chyby v hygienicko-epidemiologickom režime, v dekontaminácii a v celkovej bariérovej ošetrovacej technike.

Podiel etiologických agens u nozokomiálnych nákaz v roku 2014 prezentuje **Graf III.9.3**. V tomto roku boli z biologického materiálu najčastejšie vykultivované :

Staphylococcus aureus a iné stafylokoky	16,78 %
Klebsiela sp.	14,11 %
E. coli	10,45 %
Clostridium sp.	10,05 %
Pseudomonas sp.	8,51 %
Rotavírus	5,40 %
Streptococcus sp.	4,42 %
Proteus sp.	4,21 %

z celkového počtu vykultivovaných mikroorganizmov.

Graf III.9.3

Hlásené NN podľa diagnózy v Slovenskej republike v roku 2014 prezentuje **Tab.III.9.4.**

Tab.III.9.4 Výpis hlásených NN podľa diagnózy v Slovenskej republike v r. 2014

Kód diagnózy	Diagnóza	Počet	%
A02	Vylučovanie salmonel	1	0,01
A020	Salmonelová enteritída	22	0,26
A021	Salmonelová septikémia	2	0,02
A022	Lokalizované salmonelové infekcie	1	0,01
A029	Nešpecifikované salmonelové infekcie	2	0,02
A031	Šigelóza zapríčinená Shigella flexneri	2	0,02
A040	Infekcia enteropatogénnymi Escherichia coli	19	0,22
A044	Iné črevné infekcie Escherichia coli	1	0,01
A045	Kampylobakteriálna enteritída	14	0,17
A047	Enterokolitída zapríč. Clostridium difficile	848	10,03
A048	Iné špecifikované bakteriálne infekcie	6	0,07
A049	Nešpecifikované bakteriálne črevné infekcie	1	0,01
A080	Rotavírusová enteritída	474	5,60
A081	Akútna gastroenteropatia zapríčinená vírusom Norwalk	235	2,78
A082	Adenovírusová enteritída	15	0,18
A083	Iné vírusové enteritídy	2	0,02
A084	Nešpecifikovaná vírusová črevná infekcia	22	0,26
A09	Hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu	104	1,23
A401	Septikémia vyvolaná streptokokom zo skupiny B	2	0,02
A402	Septikémia vyvolaná streptokokom zo skupiny D	73	0,86
A403	Septikémia vyvolaná streptokokom pneumónie	3	0,04
A408	Iná streptokoková septikémia	19	0,22
A410	Septikémia vyvolaná Staphylococcus aureus	207	2,45
A411	Septikémia vyvolaná inými špecifikovanými stafylokokmi	265	3,13
A412	Septikémia vyvolaná nešpecif. stafylokokmi	4	0,05
A414	Septikémia vyvolaná anaeróbnymi	4	0,05
A415	Septikémia vyvolaná inými gramnegatívnymi organizmami	713	8,43
A418	Iná špecifikovaná septikémia	45	0,53
A419	Nešpecifikovaná septikémia, septický šok	57	0,67
A46	Ruža – erysipelas	7	0,08
A480	Plynová gangréna	2	0,02
A481	Legionárska choroba	3	0,04
A490	Nešpecifikovaná stafylokoková infekcia	6	0,07
A499	Nešpecifikované baktériové infekcie	1	0,01
B019	Varicella bez komplikácie	6	0,07
B029	Zoster bez komplikácie Zoster, NS	3	0,04
B15	Akútna hepatitída A	4	0,05
B270	Gamaherpesvírusová mononukleóza	11	0,13
B349	Nešpecifikovaná vírusová infekcia - Virémia, NS	9	0,11
B370	Kandidová stomatitída	2	0,02
B371	Plúcna kandidóza	28	0,33
B372	Kandidóza kože a nechtov	1	0,01
B374	Kandidóza iných urogenitálnych miest	2	0,02
B377	Kandidová septikémia	38	0,45
B850	Pedikulóza zavinená Pediculus humanus capitis	4	0,05
B86	Svrab – scabies	14	0,17
G002	Streptokokový zápal mozgových plien - streptokoková meningitída	3	0,04

G003	Stafylokoková meningitída	4	0,05
G008	Iný bakteriálny zápal mozgových plien	7	0,08
G009	Nešpecifikovaný bakteriálny zápal mozgových plien	8	0,09
H00	Hordeolum – jačmeň	1	0,01
H043	Akútny zápal slzných ciest	1	0,01
H050	Akútny zápal očnice	2	0,02
H10	Zápal spojovky	17	0,20
H100	Mukopurulentná konjunktivitída	1	0,01
H440	Endophthalmitis purulenta	5	0,06
H441	Iné endoftalmitídy	1	0,01
H60	Zápal vonkajšieho ucha	1	0,01
H603	Iné infekčné zápaly vonkajšieho ucha	1	0,01
H66	Hnisavý a nešpec.zápal stredného ucha	3	0,04
I33	Akútny a subakút.zápal vnútrošrdia-endocarditis	2	0,02
I80	Zápal žíl - phlebitis et thrombophlebitis	77	0,91
I800	Flebitída a tromboflebitída povrchových ciev dolných končatín	2	0,02
J00	Akútny zápal nosohltana - nasopharyngitis acuta - nádcha	28	0,33
J01	Akútny zápal prínosových dutín – sinusitis acuta	2	0,02
J02	Akútny zápal hltana - pharyngitis acuta	52	0,61
J020	Streptokokový zápal hltana	2	0,02
J03	Akútny zápal mandlí - tonsillitis acuta	65	0,77
J04	Akútny zápal hrtana a priedušnice	10	0,12
J040	Akútny zápal hrtana	1	0,01
J041	Akútny zápal priedušnice	2	0,02
J042	Akútny zápal hrtana a priedušnice	2	0,02
J06	Akútne infekcie horných dýchacích ciest	143	1,69
J060	Akútna laryngofaryngitída	5	0,06
J069	Nešpecifikovaná akútna infekcia horných dýchacích ciest	19	0,22
J10	Chrípka vyvolaná identifikovaným vírusom chrípky	2	0,02
J11	Chrípka vyvolaná neidentifikovaným vírusom	7	0,08
J129	Bližšie neurčená vírusová pneumónia	1	0,01
J13	Zápal pľúc vyvolaný Streptococcus pneumoniae	2	0,02
J14	Zápal pľúc vyvolaný Haemophilus influenzae	1	0,01
J15	Bakteriálny zápal pľúc nezatriedený inde	19	0,22
J150	Pneumónia vyvolaná Klebsiella pneumoniae	123	1,45
J151	Pneumónia vyvolaná Pseudomonas	98	1,16
J152	Pneumónia vyvolaná Staphylococcus	101	1,19
J153	Pneumónia vyvolaná Streptococcus, skupina B	3	0,04
J154	Pneumónia vyvolaná inými streptokokmi	15	0,18
J155	Pneumónia vyvolaná Escherichia coli	27	0,32
J156	Pneumónia vyvolaná inými aeróbnymi gram-negatívnymi baktériami	47	0,56
J157	Pneumónia vyvolaná Mycoplasma pneumoniae	1	0,01
J158	Iná bakteriálna pneumónia	67	0,79
J159	Nešpecifikovaná bakteriálna pneumónia	18	0,21
J16	Zápal pľúc vyvolaný inými mikroorganizmami	5	0,06
J168	Pneumónia vyvolaná inými bližšie určenými infekčnými organizmami	11	0,13
J17	Zápal pľúc pri chorobách zatriedených inde	7	0,08
J18	Zápal pľúc vyvolaný nešpecifikovaným mikroorganizmom	20	0,24
J180	Bližšie neurčená pneumónia	104	1,23
J188	Iná pneumónia, zárodok neurčený	1	0,01
J20	Akútny zápal priedušiek - bronchitis acuta	37	0,44
J201	Akútna bronchitída vyvolaná Haemophilus influenzae	2	0,02

J205	Akútna bronchitída vyvolaná respiračným syncyciálnym vírusom	3	0,04
J208	Akútna bronchitída vyvolaná inými špecifikovanými organizmami	81	0,96
J209	Bližšie neurčená akútna bronchitída	36	0,43
J21	Akútny zápal priedušničiek – bronchiolitis acuta	1	0,01
J22	Nešpecifikovaná akútna infekcia dolných dýchacích ciest	11	0,13
J390	Retrofaryngeálny a parafaryngeálny absces	1	0,01
J40	Bronchitída neurčená ako akút. al. chron.	3	0,04
J90	Pohrudnicový výpotok nezatriedený inde - pleuritis	1	0,01
K12	Zápal ústnej sliznice – stomatitis	7	0,08
K65	Zápal pobrušnice – peritonitis	17	0,20
L00	Syndróm obarenej kože vyvolaný stafylokokmi	19	0,22
L01	Impetigo	2	0,02
L02	Kožný absces, furunkul a karbunkul	70	0,83
L022	Kožný absces, furunkul a karbunkul trupu	9	0,11
L03	Celulitída – flegmóna	33	0,39
L08	Iné lokálne infekcie kože a podkožného tkaniva	102	1,21
L30	Iné dermatitídy	1	0,01
L89	Dekubitálny vred – preležanina	116	1,37
M00	Pyogénna artritída	6	0,07
N10	Akútna tubulointerstiálna nefritída	20	0,24
N12	Tubulointerstiálna nefritída nešpecifikovaná	1	0,01
N30	Cystitída	239	2,83
N300	Akútna cystitída	202	2,39
N309	Nešpecifikovaná cystitída	40	0,47
N34	Uretritída a uretrálny syndróm	49	0,58
N390	Infekcia močovej sústavy bez určenia miesta	110	1,30
N45	Orchitída a epidimitída	2	0,02
N72	Zápalové choroby krčka maternice	1	0,01
N76	Iné zápaly pošvy a vulvy	23	0,27
O23	Infekcie močovopohlavných orgánov v ťarchavosti	1	0,01
O85	Puerperálna sepsa - popôrodná sepsa	2	0,02
O86	Iné puerperálne infekcie	11	0,13
O860	Infekcia rany po pôrodnickej operácii	3	0,04
O862	Infekcie močových orgánov po pôrode	3	0,04
O90	Komplikácie popôrodia nezatriedené inde	3	0,04
O91	Infekcie prsníka spojené s pôrodom	2	0,02
O912	Nehnisavá mastitída spojená s pôrodom	4	0,05
P360	Sepsa novorodenca vyvolaná streptokokom zo skupiny B	1	0,01
P362	Sepsa novorodenca vyvolaná Staphylococcus aureus	1	0,01
P363	Sepsa novorodenca vyvolaná inými a nešpecifikovanými stafylokokmi	22	0,26
P364	Sepsa novorodenca vyvolaná Escherichia coli	3	0,04
P368	Iná bakteriálna sepsa novorodenca	23	0,27
P369	Nešpecifikovaná bakteriálna sepsa novorodenca	8	0,09
P375	Kandidóza novorodenca	1	0,01
P38	Omfalitída novorodenca s miernym krvácaním alebo bez neho	20	0,24
P391	Novorodenecká konjunktivitída a dakryocystitída	32	0,38
P393	Novorodenecká infekcia močového systému	1	0,01
P394	Novorodenecká kožná infekcia	17	0,20
P398	Iné špecifikované infekcie typické pre perinatálnu periódu	2	0,02
P399	Nešpecifikované infekcie typické pre perinatálnu periódu	14	0,17
T80	Komplikácie po infúzii, transfúzii a liečebnej injekcii	6	0,07
T801	Cievne komplikácie po infúzii,transfúzii,liečeb.injekcii	46	0,54

T802	Infekcie po infúzii,transfúzii,liečeb.injekcii	133	1,57
T81	Komplikácie po výkonoch nezatriedené inde	21	0,25
T813	Rozpad operačnej rany nezatriedený inde	365	4,32
T814	Infekcia po výkone nezatriedená inde	429	5,07
T835	Inf. a zápal.reakcia zav.protet.pomôckou moč.orgánov	790	9,34
T84	Komplikácie vnútorných ortopedických protetických pomôcok, implantátov a štepov	8	0,09
T845	Inf. a zápal.reakcia zav.vnútornou kĺbovou protézou	23	0,27
T846	Inf. a zápal.reakcia zav.vnútornou fixačnou pomôckou	10	0,12
T847	Inf. a zápal.reakcia zav.inými vnútor.ortop.pomôckami	3	0,04
T857	Inf. a zápal.reakcia zav.inými vnútor.protet.pomôckami	667	7,89
T874	Infekcia amputačného kýtľa	9	0,11
Z223	Nosič inej bližšie určenej bakteriálnej infekcie	24	0,28
Z228	Nosič inej infekčnej choroby	53	0,63
SPOLU		8457	100,00

Z uvedeného je zrejmé, že ako najčastejšie nozokomiálne nákazy sa vyskytli respiračné, hnačkové, následne cystitídy a infekcie v mieste chirurgického výkonu.

Výskyt NN podľa oddelení a lokalizácie prezentuje **Tab.III.9.6** a **Graf III.9.4**

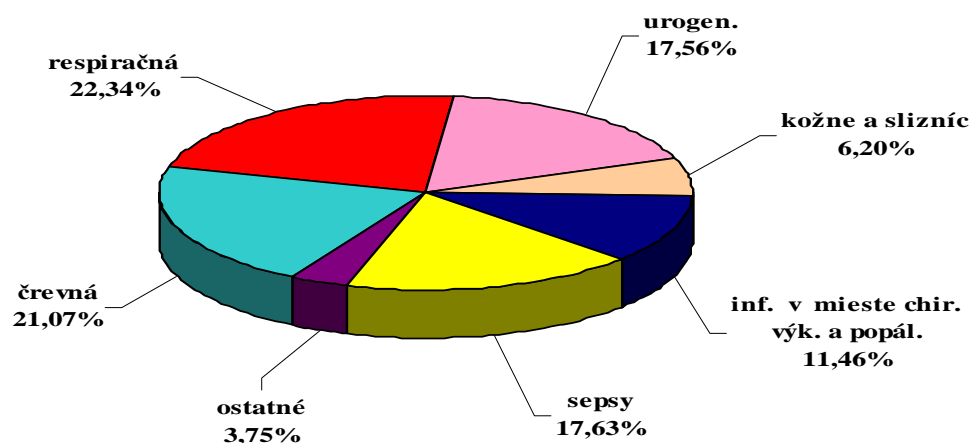
Tab.III.9.6 Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie v Slovenskej republike v r. 2014

Typ oddelenia	črevná		respiračná		urogen.		kožné a sliznic		inf. v mieste chir. výk. a popál.		sepsy		iné		SPOLU	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
CPLDZ	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Pediatrické	477	26,77	29	1,53	1	0,07	15	2,86	1	0,10	38	2,55	2	0,63	563	6,66
Dialyzačné	2	0,11	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	27	1,81	1	0,31	30	0,35
Doliečovacie	165	9,26	96	5,07	177	11,92	41	7,82	14	1,44	89	5,97	11	3,44	593	7,01
Paliatívne	3	0,17	12	0,63	13	0,88	1	0,19	0	0,00	1	0,07	2	0,63	32	0,38
FRO	13	0,73	4	0,21	29	1,95	3	0,57	5	0,52	3	0,20	0	0,00	57	0,67
Gastroenterológia	4	0,22	3	0,16	5	0,34	2	0,38	1	0,10	12	0,80	30	9,38	57	0,67
Geriatra	189	10,61	28	1,48	72	4,85	8	1,53	2	0,21	46	3,09	11	3,44	356	4,21
Gyn.-pôrod.	6	0,34	1	0,05	36	2,42	11	2,10	70	7,22	12	0,80	15	4,69	151	1,79
Hematologické odd.	21	1,18	21	1,11	25	1,68	19	3,63	0	0,00	150	10,06	6	1,88	242	2,86
Chirurgické odd.	52	2,92	56	2,96	97	6,53	89	16,98	459	47,37	147	9,86	42	13,13	942	11,14
Cievna chirurgia	1	0,06	0	0,00	0	0,00	1	0,19	17	1,75	3	0,20	0	0,00	22	0,26
Infekčné odd.	70	3,93	5	0,26	4	0,27	2	0,38	0	0,00	8	0,54	9	2,81	98	1,16
Interné odd.	322	18,07	191	10,10	267	17,98	91	17,37	6	0,62	211	14,15	42	13,13	1130	13,36
Kardiologické odd.	6	0,34	4	0,21	8	0,54	0	0,00	0	0,00	31	2,08	3	0,94	52	0,61
Kardiochirurgia	0	0,00	1	0,05	1	0,07	0	0,00	3	0,31	1	0,07	0	0,00	6	0,07
Kožné odd.	2	0,11	9	0,48	0	0,00	3	0,57	2	0,21	0	0,00	0	0,00	16	0,19
Ambulancie	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,07	0	0,00	1	0,01
Neurochirurgické odd.	9	0,51	21	1,11	32	2,15	6	1,15	44	4,54	8	0,54	36	11,25	156	1,84
Neurologické odd.	62	3,48	144	7,61	164	11,04	40	7,63	1	0,10	62	4,16	21	6,56	494	5,84
Novorodenecké odd.	73	4,10	44	2,33	3	0,20	90	17,18	3	0,31	100	6,71	13	4,06	326	3,85
OAIM	39	2,19	953	50,37	232	15,62	29	5,53	73	7,53	341	22,87	10	3,13	1677	19,83
Očné odd.	0	0,00	0	0,00	1	0,07	2	0,38	0	0,00	0	0,00	4	1,25	7	0,08
Onkologické odd.	35	1,96	30	1,59	40	2,69	13	2,48	9	0,93	100	6,71	12	3,75	239	2,83
ORL odd.	2	0,11	4	0,21	1	0,07	6	1,15	15	1,55	3	0,20	2	0,63	33	0,39
Ortopedické odd.	29	1,63	4	0,21	27	1,82	5	0,95	99	10,22	14	0,94	3	0,94	181	2,14
JZS	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,21	0	0,00	0	0,00	2	0,02
Popálenínové	2	0,11	2	0,11	1	0,07	2	0,38	0	0,00	7	0,47	0	0,00	14	0,17
Plastická chirurgia	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	14	1,44	0	0,00	0	0,00	14	0,17
Pracovné lekárstvo	0	0,00	1	0,05	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,01
Psychiatrické odd.	45	2,53	185	9,78	129	8,69	27	5,15	0	0,00	12	0,80	19	5,94	417	4,93
Stomatologické odd.	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	2	0,63	2	0,02
Odd. pneumolog. a fteizológie	49	2,75	15	0,79	5	0,34	0	0,00	0	0,00	10	0,67	5	1,56	84	0,99

Transplantačné odd.	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Traumatologické odd.	8	0,45	11	0,58	34	2,29	13	2,48	102	10,53	19	1,27	1	0,31	188	2,22
Urologické odd.	24	1,35	7	0,37	81	5,45	0	0,00	20	2,06	34	2,28	4	1,25	170	2,01
Kúpeľné zariadenia	16	0,90	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	16	0,19
Nukleárna medicína	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
DOS	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
DOS	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Liečebné ústavy	2	0,11	7	0,37	0	0,00	2	0,38	7	0,72	0	0,00	0	0,00	18	0,21
RDG	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	10	3,13	10	0,12
HOSPIC	16	0,90	1	0,05	0	0,00	3	0,57	0	0,00	0	0,00	0	0,00	20	0,24
Iné	38	2,13	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	0,07	1	0,31	40	0,47
SPOLU	1782	100,00	1889	100,00	1485	100,00	524	100,00	969	100,00	1491	100,00	317	100,00	8457	100,00

Graf III.9.4

Výskyt NN v zdravotníckych zariadeniach SR
podľa lokalizácie v r. 2014

Tab.III.9.7 Výskyt NN podľa etiologického agens a lokalizácie infekcie v Slovenskej republike v r. 2014

Etiolog.agens	črevná	respiračná	urologická	kože a slizníc	inf. v mieste chir. výk. a popál.	sepsy	iné	SPOLU	
Acinetobacter	0	89	15	3	20	42	6	175	2,07
adenovírus	15	0	0	0	0	0	0	15	0,18
Aeromonas	0	0	1	0	0	3	0	4	0,05
Alcaligenes	0	1	0	0	0	0	0	1	0,01
Bacillus cereus	0	0	0	0	1	0	0	1	0,01
Campylobacter	14	0	0	0	0	0	0	14	0,17
Candida albicans	0	72	40	4	8	25	1	150	1,77
Candida iná	0	5	0	1	0	13	0	19	0,22
Candida tropicalis	0	1	0	0	0	0	0	1	0,01
Citrobacter	0	11	7	0	2	9	0	29	0,34
Clostridium	0	0	0	0	2	0	0	2	0,02
Clostridium difficile	846	0	0	0	0	0	0	846	10,00
Clostridium perfringens	0	0	0	0	2	0	0	2	0,02
E.coli	0	79	405	21	138	201	20	864	10,22
E.coli iné	1	0	0	0	0	0	0	1	0,01
E.coli/EPEC-enteropatogénne	19	0	0	0	0	0	0	19	0,22
Enterobacter	0	49	32	9	22	49	5	166	1,96
gamaherpesvírus	0	11	0	0	0	0	0	11	0,13
Haemophilus	0	27	0	0	0	0	0	27	0,32
Iné neferment. gramnegat. baktérie	0	1	0	0	0	0	0	1	0,01
iné vírusy	2	0	0	0	0	0	0	2	0,02
Klebsiella	8	395	333	30	114	232	81	1193	14,11
kultivačne negatívny	51	0	0	0	0	0	0	51	0,60
kultivačne nevyšetrený	45	0	0	0	0	0	0	45	0,53
kvasinkové mikroorganizmy	0	3	3	0	0	0	0	6	0,07
Legionella pneumophilla	0	3	0	0	0	0	0	3	0,04
mikroorganizmy aeróbne iné	0	2	7	1	3	4	0	17	0,20
mikroorganizmy gramnegatívne iné	0	33	9	3	7	40	1	93	1,10
Mikroorg. grampozit. iné špecif.	0	4	24	11	12	33	11	95	1,12
mikroorganizmy iné bakteriálne	1	0	0	0	0	36	0	37	0,44
Mycoplasma	0	1	0	0	0	0	0	1	0,01
neidentifikovaný vírus chrípky	0	2	0	0	0	0	0	2	0,02
neurčené	0	0	0	0	0	23	7	30	0,35
nezistené	37	304	104	206	69	0	106	826	9,77
norovírus	129	0	0	0	0	0	0	129	1,53
Pediculus humanus capitis	0	0	0	3	0	0	0	3	0,04
Proteus	5	69	176	22	49	34	1	356	4,21
Providencia rettgeri	0	0	3	0	0	0	0	3	0,04
Pseudomonas	1	313	148	31	81	131	15	720	8,51
rotavírus	457	0	0	0	0	0	0	457	5,40
RS vírus	0	6	0	0	0	0	0	6	0,07
S.Bližšie neurčená	1	0	0	0	0	0	0	1	0,01
S.Enterica	3	0	0	0	0	0	0	3	0,04
S.Enteritidis	10	0	0	0	0	1	0	11	0,13
S.Infantis	2	0	0	0	0	0	0	2	0,02
S.Skupiny C	1	0	0	0	0	0	0	1	0,01
S.Typhimurium	6	0	0	0	1	1	0	8	0,09
Serratia	0	22	3	3	7	0	1	36	0,43

<i>Serratia marcescens</i>	0	0	0	0	0	10	0	10	0,12
<i>Serratia odorifera</i>	0	0	0	0	0	1	0	1	0,01
<i>Shigella flexneri</i>	2	0	0	0	0	0	0	2	0,02
Stafylococcus iný nešpecifikovaný	0	0	0	0	0	4	0	4	0,05
Stafylococcus iný špecifikovaný	0	0	0	0	0	161	0	161	1,90
Staphylococcus	0	282	72	160	355	24	42	935	11,06
<i>Staphylococcus aureus</i>	0	0	0	0	0	207	0	207	2,45
<i>Staphylococcus epidermidis</i>	0	0	0	0	0	108	4	112	1,32
<i>Stenotrophomonas maltophilia</i>	0	29	1	1	1	0	0	32	0,38
Streptococcus	0	69	102	15	75	2	9	272	3,22
Streptococcus iný špecifikovaný	0	0	0	0	0	18	0	18	0,21
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	0	2	0	0	0	3	0	5	0,06
Streptococcus skup.B	0	0	0	0	0	2	0	2	0,02
Streptococcus skup.C	0	0	0	0	0	1	0	1	0,01
Streptococcus skup.D (enterokoky)	0	0	0	0	0	73	3	76	0,90
vírus hepatitídy A	0	0	0	0	0	0	4	4	0,05
vírus chrípky A	0	1	0	0	0	0	0	1	0,01
vírus chrípky B	0	1	0	0	0	0	0	1	0,01
vírus iný nešpecifikovaný	14	1	0	0	0	0	0	15	0,18
vláknité huby	0	1	0	0	0	0	0	1	0,01
ZES-kult.negatívny	20	0	0	0	0	0	0	20	0,24
ZES-kult.nevyšetrený	92	0	0	0	0	0	0	92	1,09
Spolu	1782	1889	1485	524	969	1491	317	8457	100,00

V skupine **nákaz dýchacích ciest**, ktorá je stále najpočetnejšia, došlo k poklesu výskytu týchto nákaz oproti r.2013 o 13,5 %, tieto nákazy tvoria 22,34 % všetkých NN (28,03 % v r.2013). Väčšinou sa vyskytovali na OAIM, psychiatrii a interne. Išlo najmä o bakteriálne bronchitídy a bronchopneumónie, často s multirezistentnou etiológiou, ktoré majú ďaleko väčší význam čo do vážnosti prognózy i možnosti prevencie.

Kultivačne z bakteriálnych agens prevládali *Klebsiella sp.*, *Pseudomonas sp.*, *stafylokoky*.

Z OAIM sú hlásené najmä purulentné bronchopneumónie u pacientov na riadenej ventilácii, pričom ich výskyt úzko súvisí s frekvenciou a kvalitou dekontaminácie servoventilátorov a ostatného príslušenstva, možnosťou vstupu na oddelenie a jednotlivé boxy v jednorazovom oblečení, maske, čiapke, s použitím rukavíc, pákových vodovodných batérií, dávkovačov mydla a dezinfekčných roztokov a papierových osušiek, čo má nenahraditeľný význam pre prevenciu vzniku a šírenia nozokomiálnych agens.

Epidemický výskyt infekcií vyvolaných *MRSA* bol v čase od 20.10.2014 do 28.11.2014 u detí na novorodeneckom oddelení. Zo 65 exponovaných (56 novorodencov, 1 lekára, 7 zdravotných sestier a 1 upratovačky) malo pozitívny nález *MRSA* 13 detí s diagnózami: J 00. - 5 detí, P39.1 - 4 deti, P 39.4 - 1 dieťa, L 01. - 1 dieťa, Z 22.3 - 2 deti. Sedem ochorení detí bolo zistených počas hospitalizácie, šesť vyhľadalo lekára po prepustení z nemocnice. Ochorenie sa pravdepodobne šírilo kontaktom pri ošetrovaní detí od členov personálu, ktorí boli vyhľadani (ako nosiči).

V zariadení bol vykonaný ŠZD, nariadené protiepidemické opatrenia vrátane sterov z prostredia, výterov z nosa u personálu oddelenia, s následnou kontrolou nariadených opatrení. U dvoch zdravotných sestier bol z výteru z nosa izolovaný *Staphylococcus aureus MRSA*. Z prostredia oddelenia a z rúk sestry bol izolovaný *Staphylococcus aureus*.

Z detského oddelenia nemocnice bolo hlásených 11 prípadov gamaherpesvírusovej mononukleózy ako protražovaný výskyt.

V skupine **črevných nákaz** je výskyt NN vyšší ako v roku 2013, nahlásených bolo 1782 nákaz (1537 v r.2013), čo je nárast o 15,94 %. Percentuálne tvoria tieto nákazy 21,07 % z celkového hláseného výskytu NN. Ochorenia sa vyskytovali najčastejšie vo forme hnačiek, hlásené boli najmä na klinikách alebo oddeleniach pediatrie, interny a geriatricy.

Ako etiologické agens (**Tab.III.9.7**) figurovali najčastejšie *Clostridium difficile*, rotavírusy a norovírusy.

Epidémie sa vyskytli v nasledujúcich krajoch a okresoch:

Bratislavský kraj:

V roku 2014 bol zo zdravotníckych zariadení Bratislavského kraja hlásený len 1 epidemický výskyt črevných nákaz - výskyt 15 prípadov hnačky a gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu v epidemiologickej súvislosti bol zaznamenaný v čase od 3.2. do 8.2.2014. Celkový počet exponovaných bol 52 osôb (35 pacientov, 17 zdravotníckych pracovníkov). V popredí klinického obrazu boli hnačky, bolesti brucha, subfebrility s rýchlou úpravou zdravotného stavu v priebehu 24 - 48 hodín. Kultivačné vyšetrenie tampónov z rekta bolo negatívne. Predpokladanú vírusovú etiológiu sa nepodarilo dokázať, nakoľko stolica na virologické vyšetrenie nebola odobraná.

Nitriansky kraj:

V tomto roku eviduje 7 epidémií nozokomiálneho charakteru.

V čase od 17.1.- 19.1.2014 z celkového počtu 55 exponovaných (30 pacientov a 25 osôb personálu) mali príznaky hnačkového ochorenia 4 pacienti a 2 osoby personálu oddelenia. Klinicky sa ochorenia prejavili bolesťami brucha, hnačkou, slabosťou, u dvoch pacientov iba zvracaním a v jednom prípade aj teplotou do 38,2°C a zimnicou. Ochorenia trvali 1 - 3 dni. Od všetkých chorých pacientov bol odobratý výter z rekta na kultivačné vyšetrenie s negatívnym výsledkom. Stolica na virologické vyšetrenie nebola odobratá. Ochorenia bolo vykázané ako gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu. Vzhľadom na oneskorené hlásenie epidemického výskytu (5. deň od posledného prípadu) bolo na oddelení nariadené dodržiavanie protiepidemických opatrení formou záznamu.

Od 5.3.2014 do 24.3.2014 bol evidovaný výskyt 7 prípadov hnačkových ochorení, z toho 6 u pacientov a 1 u zdravotnej sestry geriatrického oddelenia z celkového počtu 56 exponovaných. V klinickom obraze dominovali riedke vodnaté stolice, bolesti brucha a v dvoch prípadoch aj so zvracaním a nauzeou. Materiál na kultivačné vyšetrenie bol odobratý od všetkých chorých pacientov s negatívnym výsledkom. U akútne chorých boli odobraté stolice – v dvoch prípadoch bola potvrdená rotavírusová infekcia. Predpokladaným prameňom epidémie bola pacientka, preložená z infekčnej kliniky, kde bola hospitalizovaná s dg. rotavírusová enteritída. V rámci epidemiologického šetrenia boli v uvedenom zariadení nariadené protiepidemické opatrenia formou rozhodnutia.

Jedno ochorenie u pacientky bolo zistené až 20.3.2014 pri ambulantnej kontrole (pacientka udávala príznaky hnačkového ochorenia dňa 5.3.2014)- prepustená 12.3.2014.

V čase od 25.6. do 30.6.2014 ochoreli 5 pacienti z celkového počtu 34 exponovaných (22 pacientov a 12 osôb personálu). V klinickom obraze dominovali riedke vodnaté stolice, subfebrílie a v dvoch prípadoch zvracanie. Stolica na vyšetrenie bola odobratá od 4-och chorých – trikrát potvrdená rotavírusová infekcia. Prameň nákazy sa nepodarilo objasniť, ako prvý ochorel pacient, hospitalizovaný od 19.6.2014. Ďalšie ochorenia sa šírili pravdepodobne kontaktom. V rámci epidemiologického šetrenia boli v uvedenom zariadení nariadené protiepidemické opatrenia formou rozhodnutia.

Dňa 8.7.2014 ochorelo všetkých 5 pacientov hospitalizovaných na jednom úseku (zo 7-mich osôb ošetrojúceho personálu neochorel nikto). V klinickom obraze dominovali riedke stolice, subfebrílie a zvracanie. Stolica na vyšetrenie bola odobratá od dvoch chorých – výsledok vyšetrenia negat. a výter z rekta od všetkých chorých – výsledok negat. V rámci epidemiologického šetrenia boli v uvedenom zariadení nariadené protiepidemické opatrenia formou rozhodnutia. Prameň pôvodcu nákazy sa nepodarilo objasniť, v krátkom časovom úseku udávali hnačky všetci hospitalizovaní pacienti. Ochorenia boli uzavreté ako gastroenteritídy pravdepodobne infekčného pôvodu, epidemiologicky neobjasnené.

V čase od 8. do 9. 9. 2014 ochorelo 6 pacientov z celkového počtu 27 exponovaných (15 pacientov a 12 osôb ošetrojúceho personálu). V klinickom obraze dominovali riedke vodnaté stolice, zvracanie bez teploty. Stolica na vyšetrenie bola odobratá od 5-ich chorých 1-krát potvrdená norovírusová infekcia, 4 vyšetrenia boli negatívne. Prameň nákazy sa nepodarilo objasniť, traja pacienti ochoreli 8. a traja 9.9.2014. V rámci epidemiologického šetrenia boli v uvedenom zariadení nariadené protiepidemické opatrenia formou rozhodnutia.

Od 19. do 24.12.2014 bol výskyt troch prípadov rotavírusovej enteritídy u hospitalizovaných pacientov, ktoré majú nozokomiálny charakter a sú v epidemiologickej súvislosti. Celkovo bolo exponovaných 44 osôb (33 pacientov a 11 osôb ošetrojúceho personálu). Od všetkých chorých pacientov bola odberom stolice potvrdená rotavírusová enteritída. V klinickom obraze dominovali riedke stolice a zvracanie. Prameňom pôvodcu ochorenia bolo dieťa prijaté s rotavírusovou enteritídou. Ochorenia sa šírili pravdepodobne nepriamym kontaktom (matky a personál). V rámci epidemiologického šetrenia boli na klinike nariadené protiepidemické opatrenia formou rozhodnutia.

Zaznamenaný bol epidemický výskyt troch prípadov vírusovej hepatitídy typu A nozokomiálneho charakteru. Ochorenia boli hlásené od lekárov, ktorí vykonávali lekársky dohľad. Prvé ochorenie bolo nahlásené 30.10.2014, druhé 3.11. a tretie 5.11.2014. Prameňom pôvodcu ochorenia bol spolupacient, ktorý bol hospitalizovaný od 26.9. do 8.10.2014 s dg. závislosť na alkohole. Dňa 8.10.2014, ešte pred obdržaním výsledkov pacient po podpísaní reverzu odišiel z nemocnice, jednalo sa o pacienta trvale bytom v obci, kde prebiehala epidémia VHA. Všetci chorí ležali na spoločnej izbe a robili si cigarety. Na oddelení boli vykonané protiepidemické opatrenia, všetkým 27-im spolupacientom bol nariadený lekársky dohľad, očkovanie z dôvodu nedostupnosti očkovacej látky nebolo možné vykonať. U 43 osôb ošetrojúceho personálu bol tiež odobratý materiál na vyšetrenie a bolo doporučené u neimúnnych osôb zabezpečiť aktívnu imunizáciu.

Trnavský kraj:

V roku 2014 bol hlásený epidemický výskyt rotavírusových enteritíd s manifestným priebehom ochorenia. Z počtu exponovaných 61 osôb, 32 pacientov a 29 zamestnancov oddelenia ochoreli 4 pacienti. Výskyt ochorenia bol zaznamenaný v období od 23.1.2014 do 28.1.2014. Klinické príznaky: hnačky trvajúce 3 dni, 3-4x denne, po diétnom obmedzení ustúpili až na jedného pacienta, u ktorého hnačky trvali 6 dní s následnou dehydratáciou. Ochorenia prebiehali bez zvýšenej TT. Stolica bola odobratá od 4 pacientov na virologické vyšetrenie s pozitívnym laboratórnym výsledkom. Pravdepodobný faktor prenosu ostal neobjasnený. Protiepidemické opatrenia boli vykonané na oddelení dňa 5.2.2014.

Trenčiansky kraj:

V tomto roku eviduje 5 epidémií nozokomiálneho charakteru.

1x zaznamenali epidemický výskyt hnačkových ochorení u pacientov aj personálu oddelenia. Prvé ochorenia sa vyskytli 3.1.2014 s klinickým obrazom: subfebrility, bolesti brucha, nauzea, vracanie, hnačky, ktoré odozneli do 24 - 48 hodín. Spolu ochorelo 50 osôb, 28 pacientov a 22 členov personálu. Zo stolice 4 pacientov bol izolovaný vírus *Norwalk*. V zariadení boli nariadené príslušné protiepidemické opatrenia.

V čase od 10.2.2014 do 1.3.2014 bol evidovaný výskyt gastroenteritíd u pacientov na oddelení geriatrickej a dlhodobo chorých s klinickým obrazom: hnačky a vracanie, bez teploty. Z celkového počtu 143 exponovaných (74 pacientov a 69 členov personálu) ochorelo 24 pacientov. Zo stolice 9 chorých bol potvrdený vírus *Norwalk*. V zariadení boli nariadené príslušné protiepidemické opatrenia.

V čase od 10.3.2014 do 29.3.2014 bol evidovaný ďalší výskyt gastroenteritíd ako pokračovanie epidemického výskytu od začiatku roka 2014 u pacientov na oddelení geriatrickej a dlhodobo chorých s klinickým obrazom: hnačky a vracanie, bez teploty. Z celkového počtu 143 exponovaných (74 pacientov a 69 členov personálu) ochorelo 13 pacientov. Zo stolice 4 chorých bol potvrdený vírus *Norwalk*. V zariadení boli nariadené príslušné protiepidemické opatrenia.

V čase od 24.10.2014 do 27.10. 2014 bola evidovaná epidémia salmonelových enteritíd. Z 241 exponovaných evidovali sedem manifestných a jedno inaparentné ochorenie zistené v rámci skríningu. U všetkých z TR izolovaná *Salmonella enteritidis*. V klinickom obraze boli bolesti brucha, hnačka, teplota 38° C. V čase hlásenia vzorky stravy už neboli k dispozícii. V zariadení boli nariadené protiepidemické opatrenia. Vzhľadom na to, že *Salmonella enteritidis* bola laboratórne potvrdená aj u 2 pracovníkov, pomáhajúcich v kuchyni, pravdepodobným faktorom prenosu bola zmiešaná strava.

V čase od 27.1.2014 do 4.2.2014 bol zaznamenaný výskyt ochorení na dvoch oddeleniach. Z celkového počtu 51 exponovaných pacientov ochorelo 27 osôb (25 ochorení bolo vykázaných ako NN) a z celkového počtu 37 exponovaných zamestnancov ochorelo 18 (všetky vykázané ako profesionálne nákazy). Klinické príznaky: vracanie, hnačky a ojedinele zvýšená telesná teplota. Depistážou bolo zistených 18 ochorení. Prameňom pôvodcu nákazy bola pravdepodobne hospitalizovaná pacientka, ktorá už prišla na hospitalizáciu s hnačkami a triaškou, ale materiál jej nebol odobratý. Bolo odobratých 13 stolíc na virologické vyšetrenie - 4x potvrdený *norovírus*. Na oddeleniach a v stravovacej prevádzke boli vykonané PEO v spolupráci s odd. hygieny výživy.

Žilinský kraj :

Evidoval 3 epidémie.

Epidemický výskyt hnačkovitých ochorení hlásený vrchnou sestrou oddelenia dlhodobo chorých. Epidemiologickým šetrením bolo zistené, že prvé ochorenia prepukli 26.1. 2014, posledné ochorenie hlásené 7.2. 2014. V klinickom obraze dominovali hnačky, kŕčovité bolesti brucha, zvracanie a subfebrílie. Postupne ochorelo 21 z 36 členov personálu oddelenia, 4 pacienti zo 44 hospitalizovaných a 7 osôb, členov z domácnosti personálu, 14 študentiek SZŠ a 2 pedagogickí pracovníci, ktorí boli v inkriminovanom čase na oddelení na praxi. Nariadená razantná dezinfekcia celých priestorov i predmetov a zabezpečené protiepidemické opatrenia v rodinách i na oddelení. Z biologického materiálu TR a stolice bol zachytený len 1 pozitívny výsledok na *rotavírusy* u pacienta.

Epidemický výskyt akútnych gastroenteritíd zapríčinených vírusom *Norwalk* bol hlásený z interného oddelenia ako nozokomiálny výskyt nákazy. V čase od 19.1. do 29.1. ochorelo 19 osôb, z toho 10 pacientov (8 žien a 2 muži) a 9 osôb personálu (3 lekári, 1 medička, 1 zdrav. sestra, 2 sanitárky a 2 ošetrovatelia). Na oddelení bol v deň ohlásenia výskytu ochorenie vykonaný ŠZD a nariadené protiepidemické opatrenia. Pôvodca ochorenia bol preukázaný v stolici u štyroch pacientov. Ochorenie

na oddelenie zavliekol s najväčšou pravdepodobnosťou jeden z prvých chorých pacientov a k šíreniu dochádzalo vzájomným kontaktom od osoby k osobe.

Protrahovaný epidemický výskyt *Klebsiella pneumoniae* carbapenemase počas roku 2014 riešili epidemiológovia a ústavní hygienici v zdravotníckych zariadeniach v Žilinskom kraji.

Banskobystrický kraj:

Na viacerých detských oddeleniach bol zaznamenaný v roku 2014 protrahovaný výskyt hnačkových ochorení, ako etiologické agens boli väčšinou identifikované *rotavírusy*. Uvedený stav bol prejednaný z vedením nemocnice a boli nariadené protiepidemické opatrenia s dôrazom na striktnú dezinfekciu rúk personálu, používanie rukavíc aj u bezpríznakových novorodencoch, zákaz návštev matiek na oddelení, intenzívnu dekontamináciu pracovných povrchov a nástrojov v inkriminovaných častiach oddelenia, dôslednú izoláciu nových prípadov aj na oddelení infektológie.

Na úseku fyziologických novorodencov a úseku patologických novorodencov bol zaznamenaný epidemický výskyt rotavírusových črevných infekcií - 2 nozokomiálne epidémie (v mesiaci február - 6 potvrdených prípadov a v mesiaci marec - 10 potvrdených ochorení).

Košický kraj:

V priebehu roku 2014 bolo v zdravotníckych zariadeniach v rámci Košického kraja zaznamenaných 6 epidémií:

V prvej epidémii zaznamenaný výskyt salmonelózy, prvé ochorenie hlásené u 77 ročného muža, ktorý bol hospitalizovaný na oddelení TAPCH a 6. deň hospitalizácie sa objavilo zvracanie a hnačky. Etiologický agens: 1x *Salmonella species*. V tom istom čase bol zistený výskyt uvedených ťažkostí ešte u 2 pacientov, hospitalizovaných na oddelení - 55 ročný muž a 82 ročná ženy. Faktor prenosu: neznámy. Na oddelení boli nariadené protiepidemické opatrenia.

Na jednotke intenzívnej starostlivosti o novorodenca bol 16.9.2014 hlásený epidemický výskyt enterokolitíd EPEC 0111 v epidemiologickej súvislosti u troch detí, v klinickom obraze dominovali vodnaté stolice. Epidemiologické šetrenie a protiepidemické opatrenia vykonané.

Na jednotke intenzívnej starostlivosti o novorodenca bol od 2.9.2014 do 14.9.2014 hlásený epidemický výskyt enterokolitíd zapríčinených *Clostridium difficile*. Z celkového počtu 27 exponovaných (10 pacientov a 17 členov personálu) ochorelo 6 detí. V klinickom obraze početné riedke stolice s prímiesou krvi. Na oddelení nariadené protiepidemické opatrenia.

Epidémiu rotavírusovej enteritídy na jednotke intenzívnej starostlivosti o novorodenca, kde 29.6.2014 hlásený výskyt rotavírusovej a norovírusovej infekcie. Spolu ochorelo 5 detí z celkového počtu 10 hospitalizovaných detí. U dvoch detí bol laboratórnym vyšetrením súčasne potvrdený *rotavírus* aj *norovírus*, u 3 detí len norovírus. Vykonané epidemiologické šetrenie a nariadené protiepidemické opatrenia. V klinickom obraze dominovali redšie žltozelené stolice.

Epidémiu gastritíd zapríčinená vírusom *Norwalk* na jednotke intenzívnej starostlivosti o novorodenca kde 19.2.2014 bol hlásený výskyt norovírusových infekcií u troch detí. V klinickom obraze dominovali žltozelené stolice, u jedného dieťaťa febrilita. Na oddelení vykonané šetrenie a nariadené príslušné protiepidemické opatrenia.

Epidémiu gastritíd zapríčinená vírusom *Norwalk* na jednotke intenzívnej starostlivosti o novorodenca, hlásené boli 2 prípady norovírusovej infekcie. Prvé ochorenie potvrdené 11.9.2014. Na oddelení vykonané šetrenie a nariadené príslušné protiepidemické opatrenia.

Prešovský kraj:

V roku 2014 zaznamenal 2x epidemický výskyt NN s dg. A080.

V prvej epidémii ochorelo na odd. neonatológie v čase od 5.3 do 15.4.2014 spolu 11 z 91 exponovaných novorodencov, v klinike dominovali gastrointestinálne ťažkosti, ako etiologické agens bol detekovaný *rotavírus*.

V druhej epidémii ochorelo na odd. neonatológie v čase od 1.8 do 6.8.2014 spolu 8 z 16 exponovaných novorodencov, v klinike dominovali gastrointestinálne ťažkosti, ako etiologické agens bol detekovaný *rotavírus*.

Septikémie tvoria 17,63 % všetkých nemocničných nákaz (16,62 % v r.2013), najviac sme ich zaznamenali na OAIM, interne, hematológii, chirurgii a neonatológii.

U septikémií dominovali etiologicky *Staphylococcus aureus* a iné stafylokoky, *Klebsiella sp.*, *E.coli*, *Pseudomonas sp.* Bližšie rozdelenie v stati III.7 septikémie.

Dôležitú úlohu pri vzniku septikémií hrajú invazívne zákroky, pri ktorých sa zavádzajú centrálné venózne katétre, periférne kanyly, dialyzačné katétre, permanentné katétre, drény a pod.

U **močopohlavných nákaz** je výskyt vyšší ako v roku 2013 a tieto náказы tvoria 17,56 % (16,54 % v r.2013) zo všetkých NN. Najväčší počet bol na interne, OAIM, doliečovacích odd. a neurológii.

Klinicky išlo najčastejšie o cystitídy po cievkovaní a pri dlhodobom zavedení permanentného katétra. V etiológii najčastejšie figurovali *E.coli*, *Klebsiella sp.*, *Pseudomonas sp.*, *Proteus sp.*

V čase od 5.8.2014 do 30.8.2014 bol evidovaný epidemický výskyt nozokomiálnych uroinfekcií v Trenčianskom kraji. po ureterorenoskopii. V klinickom, obraze febrility, laboratórne elevácia zápalových parametrov. Z celkového počtu 22 exponovaných ochorelo 14 pacientov. Z moču všetkých chorých bola izolovaná *Pseudomonas aeruginosa* (multirezistentný kmeň). Na operačnej sále boli nariadené protiepidemické opatrenia. Boli odobraté vzorky sterov z prostredia operačnej sály a sterilného materiálu. Z ureterorenoskopu bol izolovaný *Pseudomonas monteilii* (multirezistentný kmeň).

V skupine **nákaz kože a slizníc** došlo k zvýšeniu výskytu oproti r. 2013 a tieto náказы tvoria 6,20 % zo všetkých NN (4,75 % v roku 2013). Najčastejšie sa vyskytli na interne, neonatológii, chirurgii, doliečovacích odd. a neurológii. Klinicky sa jednalo o konjunktivitídy, inflamované dekubity, bulózne dermatitídy, omfalitídy, scabies. Etiologicky figurovali najmä *Staphylococcus sp.*, *Klebsiella sp.*, *Proteus sp.*

Infekcie v mieste chirurgického výkonu a popáleniny tvoria 11,46 % zo všetkých NN, (v r.2013 11,23 %). Najviac sa ich vyskytlo na klinikách a oddeleniach chirurgie, ortopédie, traumatológie a OAIM, najčastejšie vo forme abscesov operačných rán. Na etiológii sa najviac podieľali *Staphylococcus sp.*, *E.coli*, *Klebsiella sp.*, *Pseudomonas sp.*, *Streptococcus sp.*

V skupine **ostatné nákazy** bol výskyt mierne vyšší ako v roku 2013 a tieto infekty tvoria 3,75 % zo všetkých NN (3,11 % v r.2013). Do tejto skupiny boli nahlásené najmä meningitídy, flebitídy, peritonitídy, mastitídy a endokarditídy. Najviac nákaz sa vyskytlo na interne, neurochirurgii, chirurgii a gastroenterológii. Kultivačne dominovali *Klebsiella sp.*, *Staphylococcus sp.*, *E.coli*.

Žilinský kraj evidoval epidemický výskyt 5 NN s dg. I 80 na neurologickom oddelení v období od 4.8. do 19.8.2014. Lokálne príznaky v mieste zavedenia i. v. kanyly- erytém, indurácia, bolestivosť, subfebrílie až febrílie. V troch prípadoch triaška. Faktor prenosu: i.v. kanyly. Laboratórne vyšetrenie originálne balených i.v. kanýl v dvoch šaržách preukázalo prítomnosť koaguláza negatívnych stafylokokov. ŠÚKL vydal rozhodnutie o stiahnutí šarží z trhu. ŠZD v čase kontroly preukázal dodržiavanie HER a vyšetrené vzorky sterov z prostredia nepreukázali prítomnosť patogénnych mikroorganizmov.

Ú m r t i a na nozokomiálne nákazy

Bratislavský kraj:

V roku 2014 bolo hlásených 8 úmrtí na sepsu nozokomiálneho pôvodu.

U 63-ročnej pacientky s anamnézou tumoru predného a stredného mediastína s metastázami do perikardu a kostí bola dňa 19.11.2013 realizovaná torakotómia s histologizáciou tumoru. Pacientka bola po zákroku napojená na umelú pľúcnu ventiláciu s nutnosťou vazopresorickej podpory, forsírovania diurézy, pre trombózu v.subclavia zahájená antikoagulačná liečba. V priebehu hospitalizácie došlo k rozvoju sepsy, kultivačne dokázaná *Klebsiella pneumoniae* (odber 24.1.2014). Napriek antibiotickej a komplexnej intenzivistickej liečbe stav progreduje do multiorgánového zlyhania a dňa 27.1.2014 bol konštatovaný exitus letalis. V liste o obhliadke mŕtveho je ako prvotná príčina smrti uvedená septikémia. Patologicko-anatomická pitva nebola vykonaná.

U predčasne narodeného novorodenca došlo na 3. deň života k prudkému zhoršeniu klinického stavu, objavili sa febrility nad 38,4°C, výrazná leukopénia, vzostup zápalových parametrov, pre opakované apnoické pauzy nutnosť umelej pľúcnej ventilácie. Infekcia prebiehala pod obrazom septického šokového stavu. Kultivačným vyšetrením hemokultúry (odber 19.2.2014) bol izolovaný *Enterobacter cloacae*. Napriek komplexnej liečbe sa prehľbuje hypotenzia, anúria, dochádza k rozvratu vnútorného prostredia so vznikom závažnej metabolickej acidózy. Za prejavov zlyhania vitálnych funkcií je dňa 20.2.2014 konštatovaný exitus letalis. Podľa pitevného protokolu bol základnou príčinou smrti septický stav – bakteriálna septikémia novorodenca.

K rozvoju urosepsy nozokomiálneho pôvodu došlo u 80-ročnej polymorbídnej pacientky, ktorá bola hospitalizovaná od 30.10. do 25.11.2013 pre absedujúcu flegmónu ľavého stehna s rozvojom septického šoku s multiorgánovým zlyháváním. Za účelom zavedenia tracheostómie bola preložená na oddelenie anesteziológie a intenzívnej medicíny, kde bola hospitalizovaná od 25.11. do 11.12.2013. Pre nemožnosť úplného odpojenia od umelej pľúcnej ventilácie preložená 11.12.2013 späť na pôvodné lôžkové zariadenia. U pacientky rozvinutý imobilizačný syndróm s dekubitmi v gluteálnej oblasti, ktoré boli opakovane chirurgicky ošetrované. Opakované febrility, vzostupy zápalových parametrov, opakované kultivačné nálezy multirezistentných mikroorganizmov *Acinetobacter sp.*, *Klebsiella pneumoniae*, *Pseudomonas aeruginosa* a kvasiniek *Candida glabrata* z rany na stehne, dekubitu, sekrétu dýchacích ciest. Napriek cielenej antibiotickej liečbe dochádza k rozvoju urosepsy, z hemokultúry izolovaná *Klebsiella pneumoniae*, pretrváva respiračná insuficiencia, dochádza k celkovej deteriorácii stavu,

zlyhávaniu obličiek, obehu a dňa 7.3.2014 bol konštatovaný exitus letalis. Patologicko-anatomická pitva nebola vykonaná.

64-ročný polymorbídny pacient pôvodne prijatý na neurologické oddelenie pre čerstvú ischemickú príhodu. Krátko po prijatí stav komplikovaný rozvojom pravostrannej bronchopneumónie s ťažkou respiračnou insuficienciou, preložený na JIS interného oddelenia. Z dôvodu nutnosti umelej pľúcnej ventilácie následne 8.3.2014 preložený na oddelenie anesteziológie a intenzívnej medicíny. Pri prijatí pacient v kritickom stave v septicko-toxickom šoku. Zahájená komplexná intenzívna starostlivosť, empirická terapia antibiotikami, akútna hemodialýza. Pri liečbe dochádza prechodne k stabilizácii celkového stavu. Pri znižovaní analgosedácie sa však pacient nepreberá k vedomiu, neurológ stav hodnotí ako kómu pri difúznom ischemickom poškodení mozgu. V priebehu hospitalizácie (18.3.2014) stav opätovne komplikovaný vysokými teplotami, vzostupom zápalových parametrov, rozvratom vnútorného prostredia. Kultivačným vyšetrením hemokultúry sa však etiologický agens nepodarilo dokázať. Stav ďalej progreduje do terminálneho cirkulačného zlyhania refraktérneho na liečbu, dochádza k asystólii a dňa 23.3.2014 je konštatovaný exitus letalis. V liste o obhliadke mŕtveho je uvedená ako základná príčina smrti septický šok s multiorgánovým zlyhaním. Patologicko-anatomická pitva nebola vykonaná.

U 65-ročného muža hospitalizovaného na JIS chirurgického oddelenia od 16.2.2014 bola dňa 26.2.2014 realizovaná cholecystektómia. V pooperačnom období (17.3.2014) dochádza k vzostupu CRP, na CT vyšetrení verifikovaná peripankreatická nekróza, drény odvádzajú skalený obsah s kultivačným dôkazom *Pseudomonas aeruginosa* a *Enterococcus faecalis*. U pacienta sa objavujú febrility, dochádza k prudkému vzostupu zápalových parametrov a rozvíja sa septický stav. Z hemokultúry kultivačne potvrdená *Pseudomonas aeruginosa*. Napriek cielenej antibiotickej a komplexnej liečbe dochádza k septickému šoku s multiorgánovým zlyháváním a dňa 24.3.2014 bol konštatovaný exitus letalis. Patologicko-anatomická pitva nebola vykonaná.

Úmrtie na septikémiu nozokomiálneho pôvodu bolo zaznamenané aj u 62-ročnej ženy hospitalizovanej na internom oddelení od 21.3.2014, u ktorej bol 28.3.2014 realizovaný operačný zákrok s nutnosťou ďalších revízií. Po operačnom výkone preložená pre respiračnú insuficienciu na oddelenie anesteziológie a intenzívnej medicíny, kde 6.4.2014 dochádza k rozvoju febrilit, prudkému vzostupu zápalových parametrov. Kultivačným vyšetrením hemokultúry potvrdený *Enterococcus faecium*. Napriek liečbe dochádza k rozvoju septického šoku a 7.4.2014 bol konštatovaný exitus letalis. Patologicko-anatomická pitva nebola vykonaná.

57-ročný pacient bol akútne prijatý na chirurgické oddelenie pre ileózny stav, dňa 4.4.2014 realizovaná urgentná laparotómia s perioperačným nálezom zápalového zúženia terminálneho ilea. Pooperačne stav komplikovaný rozpadom rany s hnisavou sekréciou. Dňa 15.4.2014 dochádza k septickému výstupu teplôt, výraznému vzostupu zápalových parametrov. Z hemokultúry kultivačne potvrdená *E. coli*. Vzhľadom na progresiu septického stavu so zlyháváním cirkulácie, rozvojom respiračnej insuficiencie a poruchou vedomia pacient preložený na oddelenie anesteziológie a intenzívnej medicíny, kde napriek komplexnej intenzivistickej terapii stav progreduje do multiorgánového zlyhania a dňa 15.4.2014 bol konštatovaný exitus letalis. Patologicko-anatomická pitva nebola vykonaná.

70-ročná pacientka s diagnózou tumoru céka s pravostrannou hemikolektómiou a ileotransversoanastomózou (28.8.2014) bola dňa 30.9.2014 po kolapse s metabolickým rozvratom akútne prijatá na chirurgické oddelenie ako ileózny stav. Indikovaná revízia dutiny brušnej s adheziólózou zrastov. Pooperačne napojená na umelú pľúcnu ventiláciu, analgosedovaná. Dňa 14.10.2014 dochádza k septickému výstupu teplôt, vzostupu zápalových parametrov. Z hemokultúry izolované *Pseudomonas aeruginosa*. Stav pacientky sa zhoršuje, progreduje do multiorgánového zlyhania. Napriek vazopresorickej terapii sa prehľbuje hypotenzia nereagujúca na liečbu, dochádza k asystólii a dňa

18.10.2014 je konštatovaný exitus letalis. V liste o obhliadke mŕtveho je uvedená ako základná príčina smrti septický šok s multiorgánovým zlyhaním. Patologicko-anatomická pitva nebola vykonaná.

Nitriansky kraj:

V roku 2014 vykazuje spolu 8 prípadov úmrtí pacientov na nozokomiálnu septikémiu.

65-ročná polymorbídna pacientka preložená na internu z urologického oddelenia, kde hospitalizovaná s dg. akútne zlyhávanie obličiek za účelom metabolickej kompenzácie. Od prijatia zavedená periférna venózna kanyla, permanentný močový katéter, st.p.implantácii protetickej pomôcky. Zahájená komplexná infúzna a antibiotická terapia. Aj napriek intenzívnej terapii prichádza len k miernemu zlepšeniu klinického stavu. Na 16. deň hospitalizácia komplikovaná febrilitami do 39°C, triaškami, tachykardiou, poruchami vedomia a eleváciou zápalových parametrov. Odobraté hemokultúry s nálezom *Enterobacter cloacae ESBL*. Podávaná antibiotická terapia zamenená podľa citlivosti. Terapia nemala na klinický priebeh ochorenia významnejší klinický efekt, stav pacientky sa zhoršuje, prehlbuje sa porucha vedomia, bradykardia a apnoické pauzy. Na 25. deň od prijatia u pacientky po vyčerpaní rezerv organizmu nenastáva obnova obehu a dýchania, pacientka po neúspešnej kardiopulmonálnej resuscitácii exituje. Priamou príčinou smrti bol septický šok. Nepitvaná.

74-ročná polymorbídna pacientka so susp. vaskulitídou na dolných končatinách prijatá pre minerálový rozvrat s kvalitatívnou poruchou vedomia a prechodnou afáziou. Od prijatia zavedený PVK, realizovaná celá séria diagnostických vyšetrení. Opakovane chirurgom ošetrované defekty na dolných končatinách. Na 18. deň hospitalizácie zahájená pulzná kortikoterapia pre histologicky potvrdenú leukocytárnu vaskulitídu. Na 22. deň rozvoj septického stavu s febrilitami, triaškou, tachykardiou, poruchami vedomia, progresiou elevácie zápalových parametrov. Z odobratých hemokultúr izolovaná *Klebsiella oxytoca*. Aj napriek komplexnej terapii klinický stav pacientky postupne progreduje do multiorgánového zlyhania organizmu a na 25. deň hospitalizácie lekárom konštatovaný exitus letalis. Priamou príčinou smrti bol septický šok. Nepitvaná.

61-ročný pacient po operačnom riešení akútnej nekrotizujúcej pankreatitídy bol pre pooperačnú respiračnú insuficienciu hospitalizovaný na KAIM. Po stabilizácii preložený na JIS internej kliniky za účelom ďalšieho pokračovania v liečbe. Po konzervatívnej terapii sa zdravotný stav pacienta prechodne zlepšil. Na 18. deň hospitalizácie dochádza k progresii klinického stavu, dyspnoe, elevácii zápalových parametrov, nutná chirurgická revízia. V dôsledku multiorgánového zlyhávania a ťažkého septického stavu je pacient pooperačne opakovane preložený na KAIM na podporu vitálnych funkcií a napojenie na umelú pľúcnu ventiláciu. Tu odobratá hemokultúra s nálezom *Candida glabrata*. I napriek intenzívnej starostlivosti stav pacienta pretrváva, nereaguje na liečbu a na 20. deň konštatovaný exitus letalis. Priamou príčinou smrti bola septikémia s multiorgánovým zlyhaním. Pacient nebol pitvaný.

63-ročný polymorbídny pacient s 12-ročnou anamnézou Parkinsonovej choroby prijatý s podozrením na malígny neuroleptický sy. Od prijatia zavedená PVK a PMK. Na 15. deň hospitalizácia komplikovaná rozvojom septického stavu s febrilitami do 38,9°C, triaškami, tachykardiou a v laboratórnom obraze elevácia markerov zápalu. Odobraté hemokultúry s nálezom *Staphylococcus hominis*. Aj napriek intenzívnej parenterálnej hydratačnej a antibiotickej terapii sa klinický stav pacienta zhoršuje, prehlbuje sa sopor, nastáva porucha vedomia a pacient exituje na septický šok. Nepitvaný.

78-ročný polymorbídny pacient s chronickou formou ischemickej choroby srdca prijatý pre kardiálnu dekompenzáciu. Pri prijatí pacient dušný, v laboratórnom obraze dominuje anemický syndróm, leukocytóza, ťažká hypoalbuminémia, hypokalémia. Podávaná i.v. terapia, po ktorej dochádza k ústupu dušnosti a zlepšeniu klinického stavu. Na 8. deň hospitalizácia komplikovaná prejavom orgánovej

dysfunkcie a pre rozvoj dyspnoe, poruche vedomia a tachypnoe pacient preložený na KAIM. Pri preklade pacient zaintubovaný, napojený na UVP, zavedená PVK, PMK a realizovaná podpora obehu dvojkombináciou katecholamínov. Odobraté hemokultúry s nálezom *Enterococcus faecalis*. Aj napriek resuscitačnej liečbe a starostlivosti ťažký septický stav s multiorgánovým zlyhaním progreduje a na 7. deň je konštatovaný exitus letalis. Priamou príčinou smrti bola septikémia - pacient nepitvaný.

70-ročná polymorbídna pacientka prijatá s dg. herpes zoster regio faciei a blepharoconjunctivitis herpetica. Zahájená antivirotická terapia. Na 10. deň hospitalizácie pacientka somnolentná, zhoršenie vedomia, elevácia zápalových parametrov a rozvoj závažného rozvratu vnútorného prostredia. Z dôvodu potreby UVP a orotracheálnej intubácie pacientka preložená na KAIM. Tu odobraté hemokultúry s nálezom *Enterobacter gallinarum*. Aj napriek cielenej antibiotickej a antivirotickej terapii a orgánovej podpore sa stav pacientky nezlepšuje a na 14. deň od začiatku hospitalizácie konštatovaný exitus letalis. Príčinou úmrtia bola sepsa s multiorgánovým zlyhaním. Nepitvaná.

49-ročný pacient prijatý pre dekompenzáciu schizoafektívnej poruchy. Od prijatia zavedená PVK. Na 20. deň pre rozvoj febrilného stavu s triaškami a poruchami vedomia preložený na internú kliniku. Tu odber hemokultúry s nálezom *Staphylococcus hominis*. Od prijatia zahájená infúzna rehydratačná terapia, empirická antibiotická terapia a diuretiká. Aj napriek intenzívnej terapii pretrváva porucha vedomia a febrility. Na 23. deň zhoršenie stavu v zmysle sinusovej tachykardie, arteriovej hypotenzie, dyspnoe. Pre rozvoj globálnej respiračnej insuficiencie pacient zaintubovaný a preložený na KAIM. Tu na 3. deň pacient exituje. Priamou príčinou smrti bola septikémia s multiorgánovým zlyhaním. Nepitvaný.

78-ročný pacient z vitálnej indikácie operovaný pre perforáciu jejuna s nálezom TU jejuna, TU ileocekálného prechodu, prevedená resekcia tenkého čreva a hemikolektómia. Pooperačne pre akútnu respiračnú insuficienciu s nutnosťou napojenia na umelú ventiláciu pľúc preložený na OAIM. Pri prijatí zavedená centrálna venózna kanyla, nasogastrická sonda a permanentný močový katéter. I napriek intenzívnej terapii stav pacienta progreduje, dochádza k rozvoju septického stavu a na 10. deň hospitalizácie konštatovaný exitus letalis. Priamou príčinou smrti bola septikémia (hemokultúra nebola odobratá, dg. stanovená na základe klinického obrazu). Nepitvaný.

Trnavský kraj:

Vykazuje v roku 2014 11 úmrtí.

Zaevidované boli 1 úmrtie na plynovú gangrénu u 80-ročného pacienta, ktorý bol hospitalizovaný pre amputáciu in femoris pre gangrénu. Na druhý pooperačný deň bolesť rany, kýpeť opuchnutý v dôsledku tvorenia plynu. Napriek ATB liečbe nález progredoval na prednú brušnú stenu, rozvoj septického stavu, hepatorenálne zlyhanie a exitus. Z tkaniva anaeróbnou kultiváciou potvrdené *Clostridium perfringens*.

Úmrtie na septikémiu u 62 ročnej pacientky s DM 2.typu, ktorá bola prijatá s mnohopočetnými komplikáciami diabetu a so stavom po operácii pre ca mammae. Bola rehospitalizovaná. pre infikovanú pseudoaneuryzmu po kanylácii s následnou infekciou MRSA. Prijatá bola v septickom stave s febrilitami, mnohopočetnými kožnými defektmi po nezahojení ako aj dekubitmi a defektami po plastike. Bola podávaná ATB liečba. Napriek komplexnej liečbe zdravotný stav sa nezlepšil, pacientka exitovala 7.4.2014 pod obrazom ťažkej sepsy. Odbery: hemokultúra: MRSA, výter z rany MRSA.

68 ročný pacient prijatý s krvácaním do mozgu pre náhlu poruchu vedomia, afáziou a spastickou kvadruparézou. Na 5. deň hosp. sa objavili febrility, internista hodnotil stav ako hypostatická pneumónia. Pacient na 11. deň hosp. exitoval. Od 1. dňa hospitalizácie mal zavedený i.v. katéter, podávaná ATB terapia. Kultivačné vyšetrenie - spútum: *Pseudomonas aeruginosa*.

71 ročná diabetička hospitalizovaná s NCMP. Pri prijatí bola prítomná globálna afázia a spastická kvadruparéza. Na 3. deň hosp. došlo k vzostupu TT a zápalových parametrov. Na 5. deň hosp. z dôvodu poklesu saturácie kyslíkom bola pacientka intubovaná, bola zavedená endotracheálna kanyla a od začiatku hosp. mala zavedený i.v. katéter, diagnostikovaná bronchopneumónia a infekcia močových ciest. Bola zahájená ATB liečba, stav sa ale nezlepšil a na 78. deň hosp. exitovala. Kultivačné vyšetrenie – spútum: *Enterobacter aerogenes*.

79 ročný pacient bol prijatý pre NCMP. Pri prijíme bol pacientovi zavedený i.v. katéter, na 4. deň hospitalizácie sa objavili zvýšené zápalové aktivity. Pacientovi bola diagnostikovaná hypoplastická bronchopneumónia. Bola nasadená ATB terapia, pacientov stav sa nezlepšil, na 9. deň hospitalizácie exitoval. Spútum: *Alfahaemolyticé streptokoky*.

81 ročná polymorbidná pacientka preložená z chirurgie na neurológiu dňa 28.3.2014 s diagnózou Ca sigmy s mnohopočetnými metastázami. Pri prijatí boli prítomné zvýšené zápalové parametre. Na 4. deň hospitalizácie pacientka bola zahlienená, chrčivo dýchala, došlo k zvýšeniu zápalovej aktivity, diagnostikovaná pneumónia. Pacientka exitovala dňa 3.4.2014. Počas hospitalizácie mala pacientka zavedený i.v. katéter. Kultivácia TT, TN: *Acinetobacter baumannii*

68 ročná pacientka prijatá s CA recta mnohopočetnými metastázami, pre NCMP a pre dezorientáciu. Z domu prijatá s močovým katétrom. Pri prijatí elevované zápalové parametre. Počas hospitalizácie zavedený i.v. katéter. Na 8. deň hospitalizácie bola diagnostikovaná bronchopneumónia. Zo spúta potvrdená *Candida albicans* a *Proteus mirabilis*, nasadená ATB terapia. Pacientka na 28. deň hospitalizácie exitovala. Kultivácia spútum: *Candida albicans*

82 ročná pacientka, po NCMP prijatá pre slabosť končatín vpravo. Na 2. deň u pacientky sa objavili príznaky: dyspnoe, na CT hrudníka pneumónia vpravo. Na 5. deň hospitalizácie potreba intubácie a riadenej ventilácie. Zo spúta potvrdený *E. coli ESBL*. Pacientka na 15 deň hospitalizácie exitovala. Počas hosp.italizácie mala i.v. katéter a močový katéter. Kultivácia spútum: *E coli ESBL*.

92 ročná pacientka prijatá pre slabosť DK a poruchu reči. Pacientka pri prijatí bola imobilná. Na 5. deň hosp. stav sa komplikuje pneumóniou. Bolo odobratý spútum na kultivačné vyšetrenie s pozitívnym výsledkom: *Candida albicans*, Pacientka mala vysoké zápalové parametre. Indikovaná ATB, napriek tomu pacientka exitovala na 30. deň hospitalizácie. Kultivácia spútum: *Candida albicans*

81 ročný pacient prijatý po NCMP s poruchou vedomia a bolesťami hlavy. Pri prijíme bol pacientovi zavedený i.v. katéter, močový katéter. Na 5. deň zdravotný stav pacienta komplikovaný infekciou, ktorá bola diagnostikovaná ako pneumónia. Pacient exitoval. Kultivačne, spútum: *Staphylococcus spp.*

Trenčiansky kraj:

v roku 2014 zaznamenali v Trenčianskom kraji 10 úmrtí.

85 ročná polymorbidná žena s dekubitmi, s organickým psychosyndrómom prijatá na geriatriu pre enterorágiu a zhoršenie celkového stavu. Opakovane podávaná hemoterapia. Počas hospitalizácie stav komplikovaný rozvojom sepsy, podávaná kombinovaná parenterálna ATB liečba. HK: *Staphylococcus aureus MRSA*. Napriek liečbe dochádza 1.11.2014 k exitu.

71 ročná žena s hypertenziou, DM, Ca prsníka, preložená na interné oddelenie po operácii bypassu, komplikovanej multiorgánovou dysfunkciou, akútnym renálnym zlyhávaním k doliečeniu. Pribeh komplikovaný opätovným renálnym zlyhávaním, rozvojom hnačiek, vzostupom zápalových parametrov

a septickým stavom. Odber HK *Pseudomonas aeruginosa* multirezistentný kmeň. Napriek liečbe sa stav pacientky zhoršuje, nereaguje na liečbu, somnolentná až soporózna, nástup bradykardie, exitus.

73 ročný muž, diabetik preložený na OAIM z TaPCH pre globálne respiračné zlyhávanie. Po prijatí zahájená komplexná resuscitačná liečba, riadená a podporná ventilácia, zavedený PMK, pokračuje ATB liečba. Stav napriek liečbe progreduje, pretrvávajú porucha vedomia, pridružujú sa známky kardiálneho zlyhávania, uroinfekt, rozvoj septického stavu s vysokými teplotami, odber HK: *Pseudomonas aeruginosa*. Dochádza ku kardiálnemu a renálnemu zlyhávaniu a k exitu 12.3.2014.

90 ročná žena, polymorbidná kardiočka, diabetička preložená z neurológie po CMP pre rtg nález pneumónie a eleváciu zápalových parametrov na doliečovacie oddelenie, do liečby ATB, mukolytiká, bronchodilatanciá. Ďalší priebeh komplikovaný hypotenziou, tachyfibriláciou, napriek intenzívnej liečbe stav progreduje, 14.6.2014 exitus na pneumóniu. Výter z hrdla: *Klebsiella pneumoniae*, MRSA.

90 ročná polymorbidná žena, kardiočka s ICHS, s imobilným syndrómom hospitalizovaná na internom oddelení pre bradykardiu, na 5. deň hospitalizácie vzostup zápalových parametrov, výstup teploty, na rtg hrudníka susp. Bonchopneumónia, ordinovaná empirická ATB liečba. Odber HK: *Staphylococcus aureus*. Pacientkin stav sa zhoršuje a 9.4.2014 exitus letalis.

85 ročná žena po zlomenine krčka femuru s poruchou mobility, prepustená 5.4.2014 z doliečovacieho oddelenia, 16.4. prijatá na interné oddelenie pre pretrvávajúce febrility a neprijímanie potravy, s chronickou nefritídou a cystitídou pri zavedenej uretrálnej cievke. Laboratórne zvýšené zápalové parametre, leukocytóza, trombocytopénia. HK neodobratá. V moči opakovane *Proteus mirabilis* polyrezistentný kmeň, *E. coli*, zmena ATB. Napriek liečbe stav progreduje, 2.5.2014 exitus letalis. Príčina smrti - urosepsa .

80 ročná dôchodkyňa, ktorá bola prijatá 20.8.2014 na chirurgické oddelenie pre paraesofageálnu herniu na plánovanú operáciu. Pre komplikácie počas laparoskopie bola nutná konverzia, vykonaná plastika hiatus oesophagu. Pooperačný priebeh bol na druhý deň komplikovaný záchvatom tachyfibrilácie predsiení srdca. Na 4. deň nutná reoperácia pre bolesti brucha – nález peritonitídy. Po operácii pre príznaky obehovej nestability preložená na OAIM. Na 3. deň hospitalizácie na OAIM výstup TT do 38,4°C, rana na bruchu zapálená, hnisavá, rozpadnutá. Liečba ATB, z odobratej hemokultúry, steru z rany, katétra a obsahu dýchacích ciest izolovaný *Acinetobacter baumannii*. Ako predispozičný faktor sa uplatnila operácia. Na 19.deň po operácii pacientka exitovala. V liste o prehliadke mŕtveho bol ako príčina smrti uvedený septický stav.

76 ročný dôchodca bol prijatý 28.8.2014 na interné oddelenie s ťažkou aplastickou anémiou s prejavmi krvácania (sufúzie, petéchie). Pri prijíme zavedená i.v.flexila. Na 25. deň hospitalizácie výstup TT do 39°C, vysoká zápalová aktivita. Liečba ATB. Z odobratej hemokultúry potvrdená *Klebsiella pneumoniae* - MRK. Ako predispozičný faktor sa uplatnila i. v. kanyla. Na 26.deň hospitalizácie pacient exitoval. V liste o prehliadke mŕtveho bola ako príčina smrti uvedená septikémia.

79 ročná polymorbidná pacientka s ICHS, obojstrannou nefrostomiou, ktorá bola prijatá 22.4.2014 na chirurgické oddelenie s gangrénou prstov ľavej nohy, AS tepien DK v terminálnom štádiu. Na druhý deň operácia – amputácia a exartikulácia v oblasti stehna DK. Na 6.deň hospitalizácie TT do 38°C a vysoká zápalová aktivita. Z odobratej HK nebol zachytený pôvodca nákazy, zo steru z rany a z hnisu bol vykultivovaný *Acinetobacter sp.* MRK. Ako predispozičný faktor sa uplatnila gangréna prstov DK. Na 10. deň hospitalizácie pacientka exitovala. V liste o prehliadke mŕtveho bol ako príčina smrti uvedený septicko – toxický šok..

80 ročná polymorbidná pacientka, ktorá bola prijatá 19.9.2014 na chirurgické oddelenie s mechanickým ileom. V ten istý deň operácia – anastomóza čriev, na 6. deň hospitalizácie reoperácia – relaparotómia – dehiscencia anastomózy, známky peritonitídy. Na 6.deň hospitalizácie TT do 38°C a vysoká zápalová aktivita. Z odobratej HK nebol zachytený pôvodca nákazy, zo steru z dutiny brušnej, obsahu dýchacích ciest a moča bola vykultivovaná E.coli – MRK. Ako predispozičný faktor sa uplatnila perforácia čreva a difúzna peritonitída. Na 17. deň hospitalizácie pacientka exitovala. V liste o prehliadke mŕtveho bol ako príčina smrti uvedený septický šok s multiorgánovým zlyhaním.

Žilinský kraj:

Evidoval 22 úmrtí na NN.

25 ročná pacientka s refraktérnym Hodkinovom lymfómom s nodulárnou sklerózou. stav po podaní paliatívnej chemoterapie. Stav po podaní chemoterapie komplikovaný rozvojom febrilného stavu. Pozitívna HK – *Klebsiella pneumoniae*. Zahájená ATB liečba. Konštatovaný exitus z dôvodu progresie základnej diagnózy.

0 ročný pacient s proteínovo-energetickým podvýživením stredného stupňa. Diet'a s ťažkou poruchou príjmu stravy, malnutríciou, so zavedenou jejunosómou, intolerancia p.os. príjmu. Priebeh ochorenia skomplikovaný rozvojom septického stavu. Kultivačne pozitívna HK *Klebsiella pneumoniae*. Konštatovaný exitus z dôvodu globálnej respiračnej insuficiencie.

0 ročný pacient so závažným imunodeficitom pri extrémnej nezrelosti, pôrodná váha 530g. Priebeh hospitalizácie skomplikovaný rozvojom septického stavu. Kultivačne pozitívna HK *Staphylococcus species* koaguláza negatívny. Konštatovaný exitus z dôvodu multiorgánového zlyhania.

0 ročná pacientka so závažným imunodeficitom a hypotrofiou pri extrémnej nezrelosti, pôrodná váha 580g. Priebeh hospitalizácie skomplikovaný rozvojom septického stavu. Kultivačne pozitívna HK *Staphylococcus species* koaguláza negatívny. Konštatovaný exitus z dôvodu primárnej pľúcnej hypertenzie.

0 ročný pacient so závažným imunodeficitom pri extrémnej nezrelosti. Priebeh hospitalizácie skomplikovaný rozvojom septického stavu. Kultivačne pozitívna HK *Staphylococcus species*, koaguláza negatívny. Konštatovaný exitus z dôvodu multiorgánového zlyhania.

0 ročná pacientka so závažným imunodeficitom pri extrémnej nezrelosti, pôrodná váha 680g. Priebeh hospitalizácie skomplikovaný rozvojom septického stavu. Kultivačne pozitívna HK *Klebsiella pneumoniae*. Konštatovaný exitus na kardiálne zlyhanie.

0 ročná pacientka so závažným imunodeficitom pri extrémnej nezrelosti. Priebeh hospitalizácie skomplikovaný rozvojom septického stavu. Kultivačne pozitívna HK *Klebsiella pneumoniae*. Konštatovaný exitus z dôvodu multiorgánového zlyhania.

0 ročný pacient so závažným imunodeficitom pri extrémnej nezrelosti. Priebeh hospitalizácie skomplikovaný rozvojom septického stavu. Kultivačne pozitívna HK *Klebsiella pneumoniae*. Konštatovaný exitus z dôvodu multiorgánového zlyhania.

0 ročný pacient so závažným imunodeficitom pri extrémnej nezrelosti. Priebeh hospitalizácie skomplikovaný rozvojom septického stavu. Kultivačne pozitívna HK *Klebsiella pneumoniae*. Konštatovaný exitus z dôvodu multiorgánového zlyhania.

72 ročný muž prijatý na OAIM za účelom poresuscitačnej starostlivosti, realizované CT vyšetrenie pre známky vysokej miešnej lézie s luxáciou C3 a fraktúrou oblúka C3 pri pokročilej M. Bechterev, vzhľadom na závažnú koagulopatiu pri cirhóze pečene indikovaná konzervatívna liečba, opakovane transfúzie plazmy, podozrenie na aspiráciu do pľúc ATB nasadené empiricky, tracheostómia, UPV. Náhle dochádza k ďalšej obehovej destabilizácii, prítomné poruchy rytmu, stav nereaguje na resuscitačné úsilie konštatovaný exitus letalis. Spútum: *E.coli*.

77 ročná žena hospitalizovaná na OAIM ako respiračná insuficiencia, realizovaná tracheostómia. ATB liečba cieľená, trvá vysoká zápalová aktivita, leukocytoza. Napriek komplexnej intenzívnej terapii, dochádza postupne k zlyhávaniu orgánových systémov pri vyčerpaní rezerv konštatovaný exitus letalis. Spútum kultivačne: *Klebsiella pneumoniae*.

82 ročný muž hospitalizovaný na OAIM s bronchopneumóniou a kardiálnym zlyháváním, analgosedovaný. Zhoršené i chronické renálne zlyhávanie s potrebou akútnej hemodialýzy. ATB cieľené s poklesom zápalovej aktivity, napriek intenzívnej liečbe nie je možné zabezpečiť adekvátnu dodávku kyslíka pri kardiálnom zlyhavaní v kombinácii s pľúcnym ochorením. V ďalšom priebehu hospitalizácie pretrváva septický stav nereagujúci na liečbu dochádza k asystolii konštatovaný exitus letalis. Spútum: *Proteus mirabilis*.

79 ročná žena na chirurgické oddelenie prijatá s klinickým obrazom ileu k chirurgickému riešeniu. Po krátkodobej hospitalizácii na OAIM preložená na chirurgické oddelenie. Pooperačný stav komplikovaný septikémiou. Nasadená cieľená ATB liečba s dobrým efektom, avšak dochádza k zástave vitálnych funkcií, konštatovaný exitus letalis. HK: *Staphylococcus aureus*.

88 ročný muž imobilný, polymorbídny preklad z neurologického oddelenia, pri prijme nekludný, dezorientovaný. Vzhľadom k intermitentným febrilitám, vzostupu zápalovej aktivity pri uroinfekte a rozvoji bronchopneumónie opakovane menená ATB liečba. Stav komplikovaný sepsou. Napriek cieľenej liečbe sa stav zhoršuje, pacient somnolentný, po 17. dňoch hospitalizácie konštatovaný exitus letalis. HK: *Staphylococcus aureus MRSA*.

65 ročná žena prijatá na OAIM s bolesťami chrbtice po páde, počas hospitalizácie rozvoj sepsy pri nezistenom zdroji infekcie, zahájená intenzívna liečba, 2.6. exitus letalis, HK: *Staphylococcus aureus*.

77 ročný pacient bol prijatý po implantácii komorového PM pre AV blokády, onkologický pacient s vysokým rizikom infekcie, počas hospitalizácie vzostup teploty z moču *Proteus mirabilis*, z HK *MRSA*. 8.2. exitus letalis

58 ročný onkologický pacient, hospitalizácia pacienta na ODCH bola komplikovaná septickými teplotami , z HK potvrdený *Acinetobacter baumani*. 30.7. zlyhanie vitálnych funkcií, exitus letalis pri základnom ochorení.

62 ročný muž bol najprv hospitalizovaný na chirurgickom oddelení pre koliku pri obštipácii. Diagnostikovaná stenóza colon transversum, operácia odložená do stabilizácie stavu pre zhoršenie auskultačného nálezu preložený na ODCH, odber HK - *Escherichia coli*. 12.6.2014 exitus na bronchopneumóniu.

67 ročný pacient s chronickou ischemickou chorobou srdca, NCMP s ťažkou hemiparézou, prijatý na interné odd. 8.7., zavedený močový PK, rozvoj infekcie močových ciest, septické teploty, 15.7. HK: *E.coli*, 23.7. preklad na ODCH s dg. chronické srdcové zlyhávanie, 29.7. zlyhanie vitálnych funkcií, konštatovaný exitus letalis

82 ročná pacientka s KV postihnutím hospitalizovaná s dekompenzovanou kardiomyopatiou, stav komplikovný septickými teplotami, z HK 2.1.2014 potvrdená *Morganella morganii*, 8.1. exitus letalis.

59 ročný pacient prijatý na OAIM po páde s rozsiahlym krvácaním do mozgu s rozvojom apalického syndrómu. Hospitalizácia komplikovaná rozvojom septického stavu. Po stabilizácii preložený na paliatívne oddelenie. HK: *Acinetobacter baumannii*. 26.10.2014 exitus letalis.

24 ročný muž, hospitalizovaný na OAIM s kardiálnym zlyhávaním, poruchou vedomia, zavedený PMK, stabilizácia stavu, pacient preložený na JIS interného oddelenia, kde exitoval, HK: *Staphylococcus aureus*.

Banskobystrický kraj:

V roku 2014 nezaznamenal úmrtie na nozokomiálnu infekciu.

Košický kraj:

V roku 2014 evidoval 8 úmrtí.

Úmrtie na septikémiu vyvolanú streptokokom pneumónie bolo potvrdené u 60 ročného muža, hospitalizovaného na KAIM s akútnou respiračnou insuficienciou. Počas hospitalizácie sa pridružili poruchy vedomia, metabolický rozvrat, elevácia hodnôt zápalových markerov. Klinický stav bol hodnotený ako septický šok s multiorgánovým zlyhaním. Aj napriek komplexnej liečbe pacient na 2.deň po prijímaní exitoval. Pitva potvrdila priamu a základnú príčinu smrti – septikémiu. Z hemokultúry bol izolovaný *Streptococcus pneumoniae*.

Úmrtie na pneumóniu 41 ročného polymorbídneho pacienta s alkoholovou hepatopatiou a cirhózou pečene, ktorý bol prijatý na OAIM pre poruchu vedomia a metabolický rozvrat vnútorného prostredia. Pacient na UPV, kanylovaná v. subclavia l.dx.. Na 11. deň hospitalizácie rozvoj príznakov pneumónie. Etiologický agens *Staphylococcus epidermidis MRSE*. Napriek intenzívnej liečbe konštatovaný exitus letalis.

Úmrtie na nešpecifikovanú septikémiu v príčinnej súvislosti s nozokomiálnou nákazou. Jednalo sa o ťažko neutropenické 6 ročné dieťa na onkologickej a antibiotickej liečbe pre akútnu lymfoblastickú leukémiu. Stav komplikovaný vzostupom teplôt a zápalových parametrov s rozvojom obrazu septického šoku, ktorý bol hodnotený ako bezprostredná príčina smrti. Opakovane odobratá hemokultúra s negatívnym nálezom. Od pitvy upustené.

Exitovala 48 ročná pacientka na septikémiu. Po opakovaných operačných revíziách pre morbus Crohn, po laparotómii pre ileus, s bilaterálnym fluidothoraxom a multiorgánovým zlyhávaním dňa 29.1.2014 známky septického šoku, z hemokultúry izolovaný *Staphylococcus epidermidis MRSE*. Dňa 6.2. vykonaná opakovaná laparotómia. Pacientka na operačnej sále resuscitovaná, po obnovení srdcovej činnosti preložená na OAIM, v ten istý deň exitus. Pitva nebola realizovaná.

Exitoval 82 ročný pacient na septikémiu vyvolanú anaeróbnymi. Pacient s akútnou pankreatitídou preložený dňa 29.12.2013 na OAIM pre akútne respiračné zlyhanie a zlyhávanie srdca. Dňa 7.1.2014 rozvoj septického šoku. Z hemokultúry izolovaný *Enterococcus faecalis*. Pre zhoršenie stavu dňa 16.1.2014 vykonaná exploratívna laparotómia s odstránením nekróz z dutiny brušnej. Napriek tomu progresia a zhoršenie stavu. Dňa 22.1.2014 exitus pri multiorgánovom zlyhaní. Pitva nebola realizovaná.

1x zaznamenané úmrtie na septikémiu vyvolanú inými gramnegatívnymi organizmami. Jednalo sa o týždňového, ťažko prenatálneho novorodenca po urgentnej sekcii. Dieťa napojené na UPV, pre septický šok exsanguinované. V hemokultúre izolovaná *Klebsiella pneumoniae*. Napriek intenzívnej liečbe konštatovaný exitus letalis.

Exitovala 51 ročná pacientka na septikémiu vyvolanú *Staphylococcus aureus* v príčinnej súvislosti s nozokomiálnou nákazou. Jednalo sa o polymorbidnú pacientku, prijatú na Internú kliniku pre katérovú sepsu, z hemokultúry a špičky z permanentného katétra izolovaný *Staphylococcus aureus*. 12.08.2014 bol konštatovaný exitus letalis. Pitevný nález: bezprostredná príčina smrti: katérová sepsa, septický šok, prvotná príčina smrti: kanylácia pri dialýze pri terminálnom obličkovom zlyhaní.

Úmrtie na septikémiu vyvolanú inými gramnegatívnymi organizmami 78 ročného muža hospitalizovaného OAIM bezprostredne po operačnom výkone, náhly výstup TT nad 38°C, dňa 11.07.2014 odobratá hemokultúra – *Pseudomonas aeruginosa*. Napriek liečbe sa klinický stav zhoršuje, vitálne funkcie postupne vyhasínajú. Dňa 16.7.2014 konštatovaný exitus letalis. Priama príčina smrti: septikémia zapríčinená *Pseudomonas aeruginosa*.

Prešovský kraj:

Zaznamenal 4 úmrtia na NN.

Úmrtie bolo hlásené u 2 mesačného dieťaťa, prijatého na detské oddelenie s ťažkou dehydratáciou. Dieťa bolo preložené na JIS, kde bol vykonaný odber biologického materiálu (z TH, TN a HK izolované *E. coli*). Následne bolo dieťa preložené na iné detské oddelenie, kde absolvovalo dve operácie (ileus) s príslušnou liečbou. Na 18. deň od prvej hospitalizácie – exitus. Pravdepodobná príčina úmrtia – septikémia, vyvolaná *E. coli*.

Úmrtie zaznamenané u 64 ročného imobilného, polymorbídneho pacienta hospitalizovaného na internom oddelení pre ťažkú dehydratáciu, hypotenziu. Príjmová dg.:E 86. Pri prijíme 30.3.2014 dokumentované mnohopočetné dekubity v štádiu nekrózy. Hospitalizácia komplikovaná febrilitami septického charakteru. Z HK potvrdená multirezistentná *E.coli*, rovnaký EA prítomný aj v moči, nastáva kardiorespiračné zlyhanie, lekárom konštatovaný 4.4.2014 exitus letalis s primárnou príčinou smrti septikémia.

Exitus na nozokomiálnu bronchopneumóniu po UVP vykazovaný u 56-ročného pacienta. Hospitalizovaný na OAIM s podchladením a poruchou vedomia. Kultivačne - *Klebsiella pneumoniae*, *Candida albicans*.

Exitus na nozokomiálnu bronchopneumóniu po UPV u 62-ročného pacienta, hospitalizovaného a operovaného na chirurgickom odd. pre apendicitídu. Na tretí deň preklad na JIS interného odd. pre obojstrannú bronchopneumóniu, následne exitus letalis. Kultivačne *Acinetobacter baumannii*.

Tab. III.9.5 uvádza počet operačných výkonov v jednotlivých zdravotníckych zariadeniach, v roku 2014.

Počet operácií vzrástol oproti roku 2013 o 7,87 %, počet infekcií v mieste chirurgického výkonu bol vyšší o 60,29 % oproti roku 2013, čo dúfajme znamená, že sa pomalými krôčikmi približujeme k realite vo výskyte týchto infekcií. Proporcia infikovaných operačných rán bola 1,19 % (0,36 % v r.2013), keďže ale ide o pasívny zber údajov, toto číslo je stále hlboko poddimenzované.

Tabuľka III.9.5 Prehľad o operáciách, operačných ranách a infekciách v mieste chirurgického výkonu v Slovenskej republike v r. 2014

Oddelenie (útvár)	POČET		POČET NN
	operácií	op. r . b. k.	inf. op. r.
Chirurgické	102211	101634	577
Cievnej chirurgie	5778	5753	25
Onkochirurgia	0	0	0
Onkologické	5	5	0
Onkogynekológia	0	0	0
Neurochirurgia	7892	7843	49
Neurológia	4	4	0
Interné	481	476	5
Hematológia	483	483	0
LDCH	5	5	0
Detské	0	0	0
TaPCH	33	33	0
Detská chirurgia	0	0	0
Popáleninové	2508	2508	0
Plastická chirurgia	7056	7053	3
Urologické	27340	27319	21
Očné	51037	51036	1
Traumatologické	26733	26660	73
Gynekologicko - pôrod.	69721	69545	176
Gastro	31	31	0
Ortopedické	29433	29264	169
ORL	25750	22024	3726
Kardiológia	1788	1787	1
Kardiochirurgia	12088	12036	52
Klinika popálenin	0	0	0
Pediatrické	2777	2776	1
Detská onkológia	0	0	0
Detská neurológia	0	0	0
Detská ortopédia	703	702	1
Detská chirurgia	499	499	0
Neonatológia	0	0	0
OAIM	691	683	8
Stomatochirurgia	9370	9370	0
FRO	0	0	0
Internistické discp.	27	24	3
Jednodňová zdrav. starostl.	24723	24706	17
Liečebné ústavy	3187	3177	10
SPOLU	412354	407436	4918

IV. Výkon ŠZD v ZZ

V rezorte Ministerstva zdravotníctva je evidovaných 14631 zdravotníckych zariadení, z toho je 255 lôžkových oddelení KAIM, OAIM, JIS, 364 lôžkových oddelení chirurgického smeru, 597 lôžkových oddelení nechirurgického smeru, 3534 všeobecných ambulancií, 2812 stomatologických ambulancií, 6373 odborných ambulancií, 696 ďalších zdravotníckych zariadení (**Tab.IV.1**).

Štátny zdravotný dozor sa vykonáva vo všetkých zdravotníckych zariadeniach a lekárňach, pôsobiacich na území republiky. Prijaté opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia nemocničných nákaz sa týkali predovšetkým dekontaminácie prostredia, prístrojov a predmetov, manipulácie zdravotníckeho personálu s vysterilizovaným materiálom, dodržiavania bariérovej ošetrovateľskej techniky, dodržiavania koncentrácie a expozičného času dezinfekčných prostriedkov, hygienickej a chirurgickej očisty rúk zdravotníckeho personálu.

V roku 2014 boli okrem uvádzaných činností vykonávané preverky hygienicko-epidemiologického režimu neštátnych zdravotníckych zariadení, priebežne boli kontrolované ambulantné zariadenia pri schvaľovanom konaní pri uvedení do prevádzky.

V zdravotníckych zariadeniach bolo počas roku 2014 vykonaných celkom 7046 (9156 v r.2013) preverok hygienicko-epidemiologického režimu, čo je o 23,05 % menej ako v roku predchádzajúcom. Počas preverok boli priebežne odoberané vzorky ovzdušia, prostredia, vysterilizovaného materiálu a predmetov, priebežne bola kontrolovaná sterilizačná technika.

Tab.IV.1 Prehľad o výkone ŠZD v Slovenskej republike v r. 2014

Zdravotnícke zariadenie	Celkový počet ZZ	Vykonaný ŠZD				SPOLU
		kompl. pr.	v suv. NN	kontr. nap. op.	iba mikr. m.	
Lôž. odd. OIKM/JIS	255	125	98	21	146	390
Lôž. odd. chirur. smer	364	427	171	55	944	1597
Lôž. odd. nechir. smer	597	265	194	40	663	1162
Amb. všeobecní lekári	3534	493	26	54	58	631
Amb. odborní lekári	6373	881	22	47	218	1168
Stomatológovia	2812	825	0	93	328	1246
Dialýza	4	0	0	0	5	5
Iné	692	596	8	41	202	847
SPOLU	14631	3612	519	351	2564	7046

Vzorky vysterilizovaného materiálu a vzorky z prostredia boli na jednotlivých klinikách a nemocničných oddeleniach v zdravotníckych zariadeniach odoberané podľa harmonogramu a aktuálnej epidemiologickej situácie (**Tab.IV.2**).

Tab.IV.2 Výsledky biologického testovania sterov zo sterilného materiálu a z prostredia v Slovenskej republike v r. 2014

Oddelenie	Sterilný materiál			Prostredie		
	testov	z toho pozit		Sterov	z toho nevyhovujúce	
	abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
Pediatrické	156	1	0,64	1246	181	14,53
Dialyzačné odd.	58	2	3,45	847	124	14,64
Doliečovacie odd.	80	7	8,75	466	52	11,16
FRO	10	1	10,00	126	22	17,46
Geriatrické odd.	22	0	0,00	231	33	14,29
Gyn.-pôrod.odd.	402	18	4,48	1581	195	12,33
Gastroenterologické odd.	42	0	0,00	54	9	16,67
Hematologické odd.	63	0	0,00	292	16	5,48
Chirurgické odd.	408	7	1,72	1847	341	18,46
Infekčné odd.	13	0	0,00	151	24	15,89
Interné odd.	217	4	1,84	1442	268	18,59
Kožné odd.	14	0	0,00	110	13	11,82
Neurochirurgické odd.	3	0	0,00	107	17	15,89
Neurologické odd.	99	5	5,05	516	55	10,66
Novorodenecké odd.	157	1	0,64	735	113	15,37
OAIM	309	5	1,62	1731	277	16,00
Očné odd.	60	0	0,00	334	28	8,38
Onkologické odd.	28	0	0,00	170	24	14,12
ORL odd.	136	1	0,74	353	29	8,22
Ortopedické odd.	104	4	3,85	485	50	10,31
Paliatívne	8	0	0,00	47	5	10,64
Plastická chirurgia	0	0	0,00	26	9	34,62
Psychiatrické odd.	3	0	0,00	333	52	15,62
Stomatologické odd.	447	83	18,57	452	27	5,97
TaPCH	7	0	0,00	149	24	16,11
Transplantačné	0	0	0,00	10	0	0,00
Traumatologické odd.	62	0	0,00	312	44	14,10
Urologické odd.	145	7	4,83	466	60	12,88
Liečebne	5	0	0,00	20	0	0,00
OCS	734	6	0,82	477	31	6,50
OCOS	652	23	3,53	1781	108	6,06
Pracovné lekárstvo	0	0	0,00	21	1	4,76
DOS	11	2	18,18	79	14	17,72
Ambulancie	950	60	6,32	2169	150	6,92
Kúpeľné zariadenia	0	0	0,00	10	5	50,00
Kardiológia	141	0	0,00	714	39	5,46
Lekárne	31	0	0,00	292	27	9,25
CPLZD	0	0	0,00	30	7	23,33
Jednodňová zdrav. starostl.	85	9	10,59	299	37	12,37
Transfúziologické odd.	5	0	0,00	18	1	5,56
RDG	0	0	0,00	13	0	0,00
Urgentná medicína	0	0	0,00	53	3	5,66
Iné	143	29	20,28	672	102	15,18
SPOLU	5810	275	4,73	21267	2617	12,31

V zdravotníckych zariadeniach bolo celkom odobratých spolu 5810 vzoriek zo sterilných materiálov, čo je pokles o 5,24 % oproti roku 2013 (6131 vzoriek). Proporcija pozitívnych vzoriek u vysterilizovaného materiálu bola 4,73 %, čo je nárast oproti roku predchádzajúcemu, kedy to bolo 3,41 % pozitívnych vzoriek z vysterilizovaného materiálu.

Z prostredia uvedených zariadení bolo odobratých 21 267 vzoriek materiálu, čo je pokles oproti roku 2013 (23 492 vzoriek). Proporcija nevyhovujúcich vzoriek u odberov z prostredia zdravotníckych zariadení 12,31 % je mierne vyššia ako v roku predchádzajúcom (11,59 %).

Výsledky kontroly funkčného stavu vysterilizovanej techniky uvádza (**Tab.IV.3**)

Sterilizačné prístroje boli kontrolované priebežne počas celého roka, problematickými zostáva fakt, že technický park najmä horúcovzduchových prístrojov je prestarnutý. Proporcija kontrolovaných horúcovzduchových sterilizačných prístrojov opäť klesla a predstavuje už len 39,80 % z kontrolovaných prístrojov, čo je alarmujúci stav (47,10 % v r.2013), to isté platí u autoklávov kde proporcija kontrolovaných prístrojov je len 43,20 % oproti 53,10 % v roku 2013. U etylénoxidových sterilizátorov je situácia tiež neuspokojivá, z troch kontrolovaných prístrojov boli kontrolované len dva a len 1x. Podobná situácia je aj u formaldehydových sterilizačných prístrojov, došlo k prudkému poklesu frekvencie kontrol, naopak u sterilizátorov plazmových s médiom peroxidu vodíka bol počet kontrol oproti roku 2013 vyšší.

Tab.IV.3 Inventarizácia sterilizačných prístrojov a kontrola ich funkčnosti v Slovenskej republike v r. 2014

Druh prístroja	Výsledky testovania							
	Evid. počet	Počet kontrol	Proporcija kontrol	Počet pozit.	Proporcija z počtu	Opakované kontroly	Počet opakov. pozit.	Vyradené prístroje
	abs.	abs.	%	abs.	%	abs.	abs.	abs.
HVS	5544	2209	39,8	140	6,3	443	397	851
AUT	3347	1445	43,2	73	5,1	401	264	487
ETY	3	2	66,7	0	0,0	0	1	0
FS	68	47	69,1	7	14,9	63	1	10
Plazm.	41	47	114,6	13	27,7	29	3	13
Iný (VS)	20	14	70,0	0	0,0	0	0	3

V. Prehľad výkonov odborov epidemiológie v SR v roku 2014 (I. časť)

Odbor/oddelenie epidemiológie SR 2014		SPOLU	
1.	Epidemiologické vyšetrenie v ohniskách nákazy (okrem NN)	prvá. návšteva v ohnisku	32353
		opakované návštevy v ohnisku	2733
		počet vyšetrených osôb	39157
		zvýšený zdravotný dozor	629
		lekársky dohľad	13881
		iné protiepidemické ochorenia	20425
		spolu:	109178
2.	Odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie (okrem NN):	vzorky biologického materiálu celkom	5716
		vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia:	1216
		voda	196
		potraviny	122
		iné	1249
spolu:	8499		
3.	Doplňovanie epidemiologických údajov k spracovaniu nákaz, ev. analýz	z chorobopisov	12959
		zo zdravotných záznamov	9258
		z laboratórnych protokolov	25486
		iné	5634
spolu:	53337		
4.	Imunizačný program	metodické návštevy lekárov	2734
		kontrola očkovania (počet očkovaných)	324572
		kontrola skladovania očkovacích látok	1341
		prejednanie neúčasti na očkovaní	1325
		priestupkové konanie	655
		iné	4189
		spolu:	334816
5.	Práca v EPIS-e	preberanie hlásení	26880
		zadávanie prípadov	66399
		kontrola a uzatváranie prípadov	69374
		spracovanie dotazníkov k epidémii	781
		SRV	1659
		chrípka	12179
		spolu:	177272
6.	Analýza epidemiologickej situácie (uviesť počet)	denná	13464
		týždenná	3260
		mesačná	1182
		ročná	1403
		na požiadanie	1050
		príprava podkladov	12118
		spolu:	32477

V. Prehľad výkonov odborov epidemiológie v SR v roku 2014 (II. časť)

7.	poradenstvo a podávanie informácií	v zdravotníctve	18923
		v ohniskách rodinných	24227
		v ohniskách kolektívnych	1551
		pre verejnosť	5086
		v médiach	549
		iné	396
	spolu:	50732	
8.	Odborné analýzy (okrem uvedených v bode 6.)	správa	960
		rozbor	1819
		podklad	1435
		stanovisko	2009
		spolu:	6223
9.	Prednášková činnosť	prednášky pre verejnosť	242
		prednášky pre ZP	397
		spolu:	639
10.	Publikácie pre verejnosť (uviest' miesto a názov v prílohe)	1. autor	42
		spoluautor	1
		spolu:	43
11.	Publikačná činnosť v odborných a vedeckých časopisoch (uviest' názov a miesto v prílohe)	1. autor	34
		spoluautor	35
		vypísať názov a miesto*	0
		spolu:	69
12.	Účasť na konferenciách (uviest' miesto a názov v prílohe)	aktívna	180
		pasívna	256
		vypísať názov a miesto*	0
		spolu:	436
13.	Práca na osobitných štúdiách a programoch (názov programu v prílohe)	príprava zadania	877
		zber podkladov	2349
		sumarizácia	2514
		analýza	1649
		iné (príprava)	244
		spolu:	7633
			0
	*názov projektu napr. HELICS		

V. Prehľad výkonov odborov epidemiológie v SR v roku 2014 (III. časť)

14.	Vydané certifikáty (AIDS), medzinárodný očkovací preukaz, osvedčenie o odbornej spôsobilosti	2250
-----	--	------

Odbor/oddelenie epidemiológie		Počet	
15.	Plánovaný ŠZD v ZZ - kontrola HER a BOT	kontroly pracoviska	5895
		opakované návštevy	652
		odber vzoriek zo sterilných materiálov	5079
		odber vzoriek z prostredia	18708
		odber vzoriek z ovzdušia	1061
		odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	399
		odber iných vzoriek	773
		počet testovaných HVS	4002
		počet testovaných AUT	3193
		počet testovaných EO	3
		počet testovaných FS	96
		iná sterilizačná technika	108
		spolu:	39969
16.	NN – cieleňá kontrola HER a BOT v súvislosti s výskytom NN	kontroly pracoviska	646
		opakované návštevy	99
		odber vzoriek zo sterilných materiálov	340
		odber vzoriek z prostredia	1755
		odber vzoriek z ovzdušia	0
		odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	66
		odber iných vzoriek	22
		počet testovaných HVS	36
		počet testovaných AUT	16
		počet testovaných EO	0
		počet testovaných FS	4
iná sterilizačná technika	1		
spolu:	2985		
17.	Epidemiologické vyšetovanie v súvislosti s chorobou z povolania	počet osôb	35
18.	Posudková činnosť	štúdie projektov	191
		konzultácie	3952
		spracovanie	916
		kolaudácia	84
		vydanie posudkov	707
		spolu:	5850
19.	Podnety a sťažnosti	počet	57
20.	Sankcie	počet	720
21.	Rozhodnutia	počet	10394
22.	Odvolania	počet	14

Prehľad výkonov odborov epidemiológie podľa krajov v SR v roku 2014 (I. časť)

Odbor/oddelenie epidemiológie SR 2014			BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PV	KE	SPOLU
1.	Epidemiologické vyšetrenie v ohniskách nákazy (okrem NN)	prvá návšteva v ohnisku	7257	2329	3733	5413	2876	1604	4425	4716	32353
		opakované návštevy v ohnisku	743	52	188	544	212	221	492	281	2733
		počet vyšetrených osôb	7428	3881	1830	2409	1988	4689	6140	10792	39157
		zvýšený zdravotný dozor	0	16	46	142	55	200	92	78	629
		lekársky dohľad	184	337	808	3113	620	1479	2406	4934	13881
		iné protiepidemické ochorenia	2935	761	1865	2661	1133	3369	2467	5234	20425
		spolu:	18547	7376	8470	14282	6884	11562	16022	26035	109178
2.	Odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie (okrem NN):	vzorky biologického materiálu celkom	5	1606	1159	310	1105	494	947	90	5716
		vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia:	0	0		131		280	770		
		voda	1	43	21	37	23	11	60	0	196
		potraviny	0		50	36	10	3	10	13	122
		iné	4		30	58	6	782	231	138	1249
		spolu:	10	1649	1260	572	1144	1570	2018	276	8499
3.	Doplňovanie epidemiologických údajov k spracovaniu nákaz, ev. analýz	z chorobopisov	2318	442	1015	1713	1466	1130	2182	2693	12959
		zo zdravotných záznamov	1547	512	746	1643	671	1803	963	1373	9258
		z laboratórnych protokolov	4916	2516	3239	4040	2059	1684	5024	2008	25486
		iné	2209	0	130	446	673	2025	0	151	5634
		spolu:	10990	3470	5130	7842	4869	6642	8169	6225	53337
4.	Imunizačný program	metodické návštevy lekárov	138	240	216	223	348	534	245	790	2734
		kontrola očkovania (počet očkovaných)	45141	29054	23100	45421	54525	29611	52566	45154	324572
		kontrola skladovania očkovacích látok	145	171	129	163	206	159	193	175	1341
		prejednanie neúčasti na očkovaní	448	189	183	110	158	94	53	90	1325
		priestupkové konanie	448	24	0	17	66	0	94	6	655
		iné	821	0	498	226	481	1227	21	915	4189
		spolu:	47141	29678	24126	46160	55784	31625	53172	47130	334816
5.	Práca v EPIS-e	preberanie hlásení	7528	3777	5573	3974	716	2302	1257	1753	26880
		zadávanie prípadov	7309	6432	6810	8428	8318	7035	11902	10165	66399
		kontrola a uzatváranie prípadov	7258	6627	8833	12329	7699	5859	11697	9072	69374
		spracovanie dotazníkov k epidémii SRV	0	55	55	64	81	34	267	225	781
		chrípka	312	72	38	115	150	344	504	124	1659
		spolu:	468	416	312	52	626	520	4426	5359	12179
		spolu:	22875	17379	21621	24962	17590	16094	30053	26698	177272
		spolu:	22875	17379	21621	24962	17590	16094	30053	26698	177272
6.	Analýza epidemiologickej situácie (uviesť počet)	denná	6937	752	748	247	741	1053	1743	1243	13464
		týždenná	521	208	520	52	523	391	521	524	3260
		mesačná	380	84	120	12	120	214	96	156	1182
		ročná	29	8	12	1	12	1318	11	12	1403
		na požiadanie	732	32	21	31	42	52	63	77	1050
		príprava podkladov	3218	500	431	2804	165	3748	717	535	12118
		spolu:	11817	1584	1852	3147	1603	6776	3151	2547	32477
		spolu:	11817	1584	1852	3147	1603	6776	3151	2547	32477

Prehľad výkonov odborov epidemiológie podľa krajov v SR v roku 2014 (II. časť)

7.	poradenstvo a podávanie informácií	v zdravotníctve	4938	1655	1907	3054	1447	3622	1346	954	18923
		v ohniskách rodinných	5156	1880	2926	4396	2266	1613	3881	2109	24227
		v ohniskách kolektívnych	362	232	56	236	144	74	111	336	1551
		pre verejnosť	861	483	368	695	1060	1126	102	391	5086
		v médiach	85	37	37	89	22	44	80	155	549
		iné spolu:	12		4	40	11	28	301	0	396
		11414	4287	5298	8510	4950	6507	5821	3945	50732	
8.	Odborné analýzy (okrem uvedených v bode 6.)	správa	31	11	0	11	168	53	657	29	960
		rozbor	0	4	0	3	142	685	675	310	1819
		podklad	119	75	52	8	28	710	224	219	1435
		stanovisko	68	19	25	338	351	799	127	282	2009
		spolu:	218	109	77	360	689	2247	1683	840	6223
9.	Prednášková činnosť	prednášky pre verejnosť	6	1	2	85	38	19	65	26	242
		prednášky pre ZP	53	21	60	44	64	48	56	51	397
		spolu:	59	22	62	129	102	67	121	77	639
10.	Publikácie pre verejnosť (uviest' miesto a názov v prílohe)	1. autor	0	3		5		4	30	0	42
		spoluautor	0	0				0	0	1	1
		spolu:	0	3		5		4	30	1	43
11.	Publikačná činnosť v odborných a vedeckých časopisoch (uviest' názov a miesto v prílohe)	1. autor	4		7	1	3	4	12	3	34
		spoluautor			8		18	2	1	6	35
		vypísať názov a miesto*						0	0		0
		spolu:	4		15	1	21	6	13	9	69
12.	Účasť na konferenciách (uviest' miesto a názov v prílohe)	aktívna	12	4	42	5	48	33	4	32	180
		pasívna	24	13	42	15	33	41	43	45	256
		vypísať názov a miesto*						0			0
		spolu:	36	17	84	20	81	74	47	77	436
13.	Práca na osobitných štúdiách a programoch (názov programu v prílohe)	príprava zadania	2	3	164	64	264	368	12	0	877
		zber podkladov	301	246	555	14	210	566	236	221	2349
		sumarizácia	301	189	6	48	292	1523	152	3	2514
		analýza	301	6	83	54	10	1104	88	3	1649
		iné (príprava)	10	2	29	0	7	38	19	139	244
		spolu:	915	446	837	180	783	3599	507	366	7633
		*názov projektu napr. HELICS									0
14.	Vydané certifikáty (AIDS), medzinárodný očkovací preukaz, osvedčenie o odbornej spôsobilosti		0	416	987	27	612	35	172	1	2250

Prehľad výkonov odborov epidemiológie podľa krajov v SR v roku 2014 (III. časť)

Odbor/oddelenie epidemiológie											
15.	Plánovaný ŠZD v ZZ - kontrola HER a BOT	kontroly pracoviska	1565	301	361	569	399	403	777	1520	5895
		opakované návštevy	0	25	7	161	33	63	354	9	652
		odber vzoriek zo sterilných materiálov	212	114	470	582	621	928	1654	498	5079
		odber vzoriek z prostredia	813	848	1518	1332	3525	4389	3824	2459	18708
		odber vzoriek z ovzdušia	33	8	33	66	6	846	33	36	1061
		odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	0	7	47	192	31	0	73	49	399
		odber iných vzoriek	18	44	0	35	48	31	219	378	773

		počet testovaných HVS	996	307	406	441	253	757	381	461	4002
		počet testovaných AUT	1048	279	536	519	166	106	313	226	3193
		počet testovaných EO	0	0	0	0	0	3	0	0	3
		počet testovaných FS	20	10	9	27	9	7	11	3	96
		iná sterilizačná technika	1	5	11	33	4	13	10	31	108
		spolu:	4706	1948	3398	3957	5095	7546	7649	5670	39969
16.	NN – cieľná kontrola HER a BOT v súvislosti s výskytom NN	kontroly pracoviska	34	1	33	25	328	14	179	32	646
		opakované návštevy	0	1	12	42	27	5	10	2	99
		odber vzoriek zo sterilných materiálov	3	0	126	3	100		108	0	340
		odber vzoriek z prostredia	319	8	345	55	635		247	146	1755
		odber vzoriek z ovzdušia	0	0	0	0	0		0	0	0
		odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov	0	2	32	5	13		8	6	66
		odber iných vzoriek	22		0		0		0		22
		počet testovaných HVS					34		2		36
		počet testovaných AUT					16				16
		počet testovaných EO					0				0
		počet testovaných FS					4				4
		iná sterilizačná technika					1				1
		spolu:	378	12	548	130	1158	19	554	186	2985
17.	Epidemiologické vyšetrenie v súvislosti s chorobou z povolania	počet osôb	3	0	2		5	10	5	10	35
18.	Posudková činnosť	štúdie projektov	0	47	20	4	25	26	54	15	191
		konzultácie	215	148	128	85	781	1990	469	136	3952
		spracovanie	86	67	41	34	75	431	88	94	916
		kolaudácia	0	29	7	1	12	12	16	7	84
		vydanie posudkov	0	242	83	0	38	132	115	97	707
		spolu:	301	533	279	124	931	2591	742	349	5850
19.	Podnety a sťažnosti	počet	19	5	3	7	10	6	1	6	57
20.	Sankcie	počet	0	25	0	2	162	0	36	495	720
21.	Rozhodnutia	počet	184	544	315	3001	954	1026	1884	2486	10394
22.	Odvovania	počet	0	6	0	8	0	0	0	0	14

VI. Všeobecné kritéria – tabuľky

VI.1 Prenosné ochorenia na Slovensku podľa krajov a diagnóz v roku 2014

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A012	a	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,13	0,04
A02	a	7	4	13	28	30	18	9	24	133
	r	1,13	0,72	2,19	4,08	4,35	2,74	1,10	3,02	2,46
A020	a	447	512	360	767	619	418	681	523	4327
	r	72,29	91,82	60,77	111,70	89,66	63,62	83,16	65,81	79,89
A021	a	2	2	2	1	0	2	3	1	13
	r	0,32	0,36	0,34	0,15	0,00	0,30	0,37	0,13	0,24
A022	a	8	0	4	3	5	0	3	1	24
	r	1,29	0,00	0,68	0,44	0,72	0,00	0,37	0,13	0,44
A028	a	0	3	1	0	1	2	2	1	10
	r	0,00	0,54	0,17	0,00	0,14	0,30	0,24	0,13	0,18
A029	a	0	0	0	0	0	1	0	4	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,50	0,09
A03	a	0	0	1	10	0	2	4	7	24
	r	0,00	0,00	0,17	1,46	0,00	0,30	0,49	0,88	0,44
A031	a	2	0	2	12	2	8	98	37	161
	r	0,32	0,00	0,34	1,75	0,29	1,22	11,97	4,66	2,97
A033	a	6	1	1	6	2	4	27	21	68
	r	0,97	0,18	0,17	0,87	0,29	0,61	3,30	2,64	1,26
A039	a	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A040	a	63	24	26	63	58	43	117	123	517
	r	10,19	4,30	4,39	9,17	8,40	6,54	14,29	15,48	9,55
A043	a	0	0	0	1	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,15	0,00	0,00	0,04
A044	a	1	1	2	0	1	0	0	19	24
	r	0,16	0,18	0,34	0,00	0,14	0,00	0,00	2,39	0,44
A045	a	1317	773	715	1187	563	314	1369	629	6867
	r	212,98	138,63	120,70	172,87	81,54	47,79	167,17	79,14	126,79
A046	a	32	6	16	44	15	4	31	15	163
	r	5,17	1,08	2,70	6,41	2,17	0,61	3,79	1,89	3,01
A047	a	375	68	88	159	142	35	126	127	1120
	r	60,64	12,19	14,85	23,16	20,57	5,33	15,39	15,98	20,68

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A048	a	1	0	16	18	2 526	1	17	70	125

	r	0,16	0,00	2,70	2,62	0,29	0,15	2,08	8,81	2,31
A049	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,02
A050	a	0	0	20	0	10	0	0	0	30
	r	0,00	0,00	3,38	0,00	1,45	0,00	0,00	0,00	0,55
A059	a	0	0	0	0	142	0	1	0	143
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	20,57	0,00	0,12	0,00	2,64
A060	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
A069	a	0	0	0	0	0	0	3	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,37	0,00	0,06
A071	a	34	1	2	16	7	2	46	58	166
	r	5,50	0,18	0,34	2,33	1,01	0,30	5,62	7,30	3,06
A072	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A078	a	0	0	0	0	1	0	32	0	33
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	3,91	0,00	0,61
A080	a	345	460	277	390	519	398	663	360	3412
	r	55,79	82,50	46,76	56,80	75,17	60,58	80,96	45,30	63,00
A081	a	146	122	289	225	69	161	349	166	1527
	r	23,61	21,88	48,78	32,77	9,99	24,51	42,62	20,89	28,19
A082	a	34	57	49	75	37	50	71	61	434
	r	5,50	10,22	8,27	10,92	5,36	7,61	8,67	7,68	8,01
A083	a	2	1	0	0	1	2	3	0	9
	r	0,32	0,18	0,00	0,00	0,14	0,30	0,37	0,00	0,17
A084	a	0	15	0	20	41	0	17	18	111
	r	0,00	2,69	0,00	2,91	5,94	0,00	2,08	2,26	2,05
A09	a	124	325	95	226	72	309	323	934	2408
	r	20,05	58,28	16,04	32,91	10,43	47,03	39,44	117,52	44,46
A150	a	0	13	5	6	6	11	23	22	86
	r	0,00	2,33	0,84	0,87	0,87	1,67	2,81	2,77	1,59
A151	a	0	1	0	2	10	3	7	8	31
	r	0,00	0,18	0,00	0,29	1,45	0,46	0,85	1,01	0,57
A152	a	0	0	0	2	0	1	1	3	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,15	0,12	0,38	0,13

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A153	a	0	0	1	1	1	1	5	5	14
	r	0,00	0,00	0,17	0,15	0,14	0,15	0,61	0,63	0,26
A154	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
A156	a	0	0	0	0	527	0	2	0	2

	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,24	0,00	0,04
A158	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
A159	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,02
A160	a	0	0	4	1	3	1	18	7	34
	r	0,00	0,00	0,68	0,15	0,43	0,15	2,20	0,88	0,63
A161	a	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,13	0,04
A162	a	0	0	0	0	0	1	7	1	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,85	0,13	0,17
A163	a	0	0	0	1	0	0	7	0	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,85	0,00	0,15
A165	a	0	0	0	0	0	0	6	2	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,73	0,25	0,15
A170	a	0	0	0	1	0	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,12	0,00	0,04
A178	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
A180	a	0	0	1	1	0	1	8	6	17
	r	0,00	0,00	0,17	0,15	0,00	0,15	0,98	0,75	0,31
A181	a	0	0	0	0	0	0	2	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,24	0,13	0,06
A182	a	0	0	0	1	0	2	2	1	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,30	0,24	0,13	0,11
A185	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
A192	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A198	a	0	0	1	0	0	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,04

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A210	a	0	2	0	1	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,36	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
A212	a	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A218	a	0	0	0	2	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A219	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A241	a	0	0	1	0	528	0	0	0	1

	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A260	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,02
A269	a	0	0	0	1	1	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,14	0,00	0,00	0,00	0,04
A270	a	0	0	0	1	0	0	0	2	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,25	0,06
A278	a	0	1	3	1	0	0	0	2	7
	r	0,00	0,18	0,51	0,15	0,00	0,00	0,00	0,25	0,13
A279	a	0	0	0	1	1	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,14	0,00	0,00	0,00	0,04
A280	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
A282	a	0	0	1	1	7	0	0	0	9
	r	0,00	0,00	0,17	0,15	1,01	0,00	0,00	0,00	0,17
A310	a	0	0	0	0	1	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,13	0,04
A321	a	1	1	1	1	1	0	0	0	5
	r	0,16	0,18	0,17	0,15	0,14	0,00	0,00	0,00	0,09
A327	a	3	1	0	4	2	1	2	0	13
	r	0,49	0,18	0,00	0,58	0,29	0,15	0,24	0,00	0,24
A328	a	0	0	0	1	0	0	0	2	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,25	0,06
A329	a	0	1	0	0	0	0	5	0	6
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,61	0,00	0,11
A370	a	156	47	197	197	129	170	132	95	1123
	r	25,23	8,43	33,25	28,69	18,68	25,88	16,12	11,95	20,73

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A371	a	6	2	0	6	2	3	1	0	20
	r	0,97	0,36	0,00	0,87	0,29	0,46	0,12	0,00	0,37
A378	a	0	0	0	0	2	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,00	0,04
A38	a	19	23	22	48	50	12	35	12	221
	r	3,07	4,12	3,71	6,99	7,24	1,83	4,27	1,51	4,08
A390	a	1	0	1	1	3	6	3	3	18
	r	0,16	0,00	0,17	0,15	0,43	0,91	0,37	0,38	0,33
A391	a	0	0	0	0	1	2	0	1	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,30	0,00	0,13	0,07
A392	a	0	0	0	0	0	2	4	1	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,49	0,13	0,13
A400	a	0	0	0	1	529	0	3	0	4

	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,37	0,00	0,07
A401	a	1	1	3	0	0	0	4	0	9
	r	0,16	0,18	0,51	0,00	0,00	0,00	0,49	0,00	0,17
A402	a	52	0	1	14	11	2	2	4	86
	r	8,41	0,00	0,17	2,04	1,59	0,30	0,24	0,50	1,59
A403	a	3	3	7	4	3	7	7	3	37
	r	0,49	0,54	1,18	0,58	0,43	1,07	0,85	0,38	0,68
A408	a	12	5	2	4	1	0	7	1	32
	r	1,94	0,90	0,34	0,58	0,14	0,00	0,85	0,13	0,59
A410	a	87	16	22	30	23	7	38	31	254
	r	14,07	2,87	3,71	4,37	3,33	1,07	4,64	3,90	4,69
A411	a	67	23	26	131	20	3	41	27	338
	r	10,83	4,12	4,39	19,08	2,90	0,46	5,01	3,40	6,24
A412	a	0	0	0	0	2	0	1	1	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,12	0,13	0,07
A414	a	1	0	1	2	0	0	0	1	5
	r	0,16	0,00	0,17	0,29	0,00	0,00	0,00	0,13	0,09
A415	a	336	57	80	111	86	53	107	51	881
	r	54,34	10,22	13,50	16,17	12,46	8,07	13,07	6,42	16,27
A418	a	12	5	2	8	11	2	2	12	54
	r	1,94	0,90	0,34	1,17	1,59	0,30	0,24	1,51	1,00
A419	a	15	1	7	8	20	4	20	11	86
	r	2,43	0,18	1,18	1,17	2,90	0,61	2,44	1,38	1,59

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A421	a	0	0	0	3	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
A428	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A440	a	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A441	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A448	a	0	2	0	3	0	0	0	0	5
	r	0,00	0,36	0,00	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09
A46	a	25	128	79	66	52	16	59	107	532
	r	4,04	22,96	13,34	9,61	7,53	2,44	7,20	13,46	9,82
A480	a	0	2	0	1	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,36	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
A481	a	7	1	2	2	0	1	0	2	15
	r	1,13	0,18	0,34	0,29	0,00	0,15	0,00	0,25	0,28
A482	a	0	0	1	0	530	0	0	0	1

	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A490	a	0	0	0	0	0	0	0	7	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,88	0,13
A493	a	0	0	5	0	0	0	0	0	5
	r	0,00	0,00	0,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09
A499	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,02
A501	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
A502	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A509	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
A510	a	3	6	2	2	3	2	4	5	27
	r	0,49	1,08	0,34	0,29	0,43	0,30	0,49	0,63	0,50
A511	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A512	a	2	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A513	a	7	1	5	2	3	6	2	30	56
	r	1,13	0,18	0,84	0,29	0,43	0,91	0,24	3,77	1,03
A515	a	7	0	8	3	2	7	2	16	45
	r	1,13	0,00	1,35	0,44	0,29	1,07	0,24	2,01	0,83
A519	a	1	0	1	1	1	0	1	3	8
	r	0,16	0,00	0,17	0,15	0,14	0,00	0,12	0,38	0,15
A521	a	1	2	0	0	0	0	0	1	4
	r	0,16	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,07
A522	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
A528	a	1	2	6	1	0	0	0	3	13
	r	0,16	0,36	1,01	0,15	0,00	0,00	0,00	0,38	0,24
A529	a	0	0	2	0	0	0	1	2	5
	r	0,00	0,00	0,34	0,00	0,00	0,00	0,12	0,25	0,09
A530	a	30	25	3	15	8	1	14	44	140
	r	4,85	4,48	0,51	2,18	1,16	0,15	1,71	5,54	2,58
A539	a	27	0	9	2	7	3	2	4	55
	r	4,37	0,00	1,52	0,29	1,01	0,46	0,24	0,50	1,02
A540	a	131	64	42	87	21	32	20	30	427
	r	21,18	11,48	7,09	12,67	3,04	4,87	2,44	3,77	7,88
A541	a	0	2	0	1	531	0	1	0	5

	r	0,00	0,36	0,00	0,15	0,14	0,00	0,12	0,00	0,09
A542	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A548	a	2	0	0	0	0	1	2	0	5
	r	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,24	0,00	0,09
A549	a	0	0	0	4	3	0	2	0	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,58	0,43	0,00	0,24	0,00	0,17
A55	a	0	0	0	0	2	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,00	0,04
A560	a	421	255	29	177	30	79	36	10	1037
	r	68,08	45,73	4,90	25,78	4,35	12,02	4,40	1,26	19,15
A561	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,02
A562	a	0	0	1	0	15	1	0	1	18
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	2,17	0,15	0,00	0,13	0,33

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A568	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,02
A590	a	0	17	14	16	5	2	4	3	61
	r	0,00	3,05	2,36	2,33	0,72	0,30	0,49	0,38	1,13
A599	a	0	0	1	0	0	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,04
A600	a	0	0	1	23	4	4	2	3	37
	r	0,00	0,00	0,17	3,35	0,58	0,61	0,24	0,38	0,68
A601	a	0	0	0	0	0	0	0	3	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,38	0,06
A630	a	1	1	3	23	36	14	11	0	89
	r	0,16	0,18	0,51	3,35	5,21	2,13	1,34	0,00	1,64
A638	a	5	0	1	16	1	1	2	0	26
	r	0,81	0,00	0,17	2,33	0,14	0,15	0,24	0,00	0,48
A64	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,02
A692	a	21	48	114	72	55	26	125	84	545
	r	3,40	8,61	19,24	10,49	7,97	3,96	15,26	10,57	10,06
A740	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A748	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,02
A78	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A810	a	1	2	1	1	532	2	1	4	15

	r	0,16	0,36	0,17	0,15	0,43	0,30	0,12	0,50	0,28
A841	a	5	4	33	14	35	13	9	3	116
	r	0,81	0,72	5,57	2,04	5,07	1,98	1,10	0,38	2,14
A849	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
A850	a	1	1	0	0	0	1	0	0	3
	r	0,16	0,18	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,06
A86	a	1	1	0	36	0	1	0	0	39
	r	0,16	0,18	0,00	5,24	0,00	0,15	0,00	0,00	0,72
A870	a	7	0	2	0	1	0	0	0	10
	r	1,13	0,00	0,34	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,18

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
A878	a	0	0	5	0	0	0	0	0	5
	r	0,00	0,00	0,84	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09
A879	a	11	9	36	1	6	20	6	19	108
	r	1,78	1,61	6,08	0,15	0,87	3,04	0,73	2,39	1,99
A89	a	0	0	1	16	0	1	0	0	18
	r	0,00	0,00	0,17	2,33	0,00	0,15	0,00	0,00	0,33
A985	a	0	0	1	0	0	0	5	8	14
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,61	1,01	0,26
A988	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B000	a	0	0	1	2	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,17	0,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
B001	a	1	0	0	9	1	2	15	1	29
	r	0,16	0,00	0,00	1,31	0,14	0,30	1,83	0,13	0,54
B002	a	0	0	0	3	0	1	1	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,44	0,00	0,15	0,12	0,00	0,09
B003	a	1	0	1	0	1	5	0	0	8
	r	0,16	0,00	0,17	0,00	0,14	0,76	0,00	0,00	0,15
B004	a	1	1	3	0	1	0	1	1	8
	r	0,16	0,18	0,51	0,00	0,14	0,00	0,12	0,13	0,15
B008	a	0	0	1	7	0	0	0	0	8
	r	0,00	0,00	0,17	1,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15
B009	a	0	6	2	35	0	0	0	0	43
	r	0,00	1,08	0,34	5,10	0,00	0,00	0,00	0,00	0,79
B010	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B011	a	0	0	0	0	1	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,13	0,04
B018	a	0	8	1	6	538	1	1	3	26

	r	0,00	1,43	0,17	0,87	0,87	0,15	0,12	0,38	0,48
B019	a	936	1889	2404	2076	3321	1693	2838	1724	16881
	r	151,36	338,77	405,81	302,33	481,01	257,69	346,56	216,92	311,68
B020	a	0	0	2	4	0	0	0	0	6
	r	0,00	0,00	0,34	0,58	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11
B021	a	1	0	0	1	1	3	0	0	6
	r	0,16	0,00	0,00	0,15	0,14	0,46	0,00	0,00	0,11

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B022	a	0	2	0	1	1	3	0	0	7
	r	0,00	0,36	0,00	0,15	0,14	0,46	0,00	0,00	0,13
B023	a	0	11	3	12	7	2	2	2	39
	r	0,00	1,97	0,51	1,75	1,01	0,30	0,24	0,25	0,72
B027	a	0	0	1	0	17	0	0	0	18
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	2,46	0,00	0,00	0,00	0,33
B028	a	0	3	10	15	3	5	1	26	63
	r	0,00	0,54	1,69	2,18	0,43	0,76	0,12	3,27	1,16
B029	a	171	227	429	452	648	373	365	393	3058
	r	27,65	40,71	72,42	65,83	93,86	56,77	44,57	49,45	56,46
B07	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,02
B080	a	0	0	0	1	0	0	2	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,24	0,00	0,06
B081	a	0	0	0	0	0	0	7	0	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,85	0,00	0,13
B082	a	0	2	12	0	1	0	3	0	18
	r	0,00	0,36	2,03	0,00	0,14	0,00	0,37	0,00	0,33
B083	a	0	0	1	0	1	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,04
B084	a	0	79	74	57	0	15	17	3	245
	r	0,00	14,17	12,49	8,30	0,00	2,28	2,08	0,38	4,52
B088	a	0	0	0	58	11	0	0	0	69
	r	0,00	0,00	0,00	8,45	1,59	0,00	0,00	0,00	1,27
B09	a	0	0	1	0	0	0	25	0	26
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	3,05	0,00	0,48
B15	a	12	18	14	131	7	133	204	216	735
	r	1,94	3,23	2,36	19,08	1,01	20,24	24,91	27,18	13,57
B169	a	11	14	18	11	2	10	11	7	85
	r	1,78	2,51	3,04	1,60	0,29	1,52	1,34	0,88	1,57
B171	a	2	3	8	3	2	6	6	6	36
	r	0,32	0,54	1,35	0,44	0,29	0,91	0,73	0,75	0,66
B172	a	3	5	1	3	534	0	2	1	16

	r	0,49	0,90	0,17	0,44	0,14	0,00	0,24	0,13	0,30
B180	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B181	a	7	6	7	41	6	19	10	9	106
	r	1,13	1,08	1,18	5,97	0,87	2,89	1,22	1,13	1,96
B182	a	59	54	39	41	30	64	47	32	366
	r	9,54	9,68	6,58	5,97	4,35	9,74	5,74	4,03	6,76
B199	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,02
B201	a	0	0	2	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,34	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
B202	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B204	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,02
B208	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,02
B222	a	0	0	1	0	0	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,04
B230	a	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B251	a	0	0	1	0	0	0	0	2	3
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,06
B258	a	0	0	1	0	0	0	2	0	3
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,24	0,00	0,06
B259	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,02
B260	a	0	0	0	0	0	0	7	4	11
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,85	0,50	0,20
B261	a	0	0	0	0	0	0	1	6	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,75	0,13
B263	a	0	0	0	0	0	0	4	3	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,49	0,38	0,13
B268	a	0	0	0	0	0	0	3	11	14
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,37	1,38	0,26
B269	a	0	7	3	4	1	27	1137	341	1520
	r	0,00	1,26	0,51	0,58	0,14	4,11	138,84	42,91	28,06
B270	a	0	33	8	65	19	31	10	62	228
	r	0,00	5,92	1,35	9,47	2,75	4,72	1,22	7,80	4,21

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B271	a	0	2	6	7	1	4	8	2	30
	r	0,00	0,36	1,01	1,02	0,14	0,61	0,98	0,25	0,55
B278	a	0	1	4	19	2	0	42	8	76
	r	0,00	0,18	0,68	2,77	0,29	0,00	5,13	1,01	1,40
B279	a	12	67	33	20	21	41	57	43	294
	r	1,94	12,02	5,57	2,91	3,04	6,24	6,96	5,41	5,43
B348	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,02
B349	a	0	0	0	0	1	0	8	0	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,98	0,00	0,17
B350	a	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,24	0,00	0,04
B352	a	0	0	1	0	0	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,04
B353	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B354	a	0	0	3	0	0	2	18	3	26
	r	0,00	0,00	0,51	0,00	0,00	0,30	2,20	0,38	0,48
B356	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
B358	a	17	0	0	5	1	0	1	0	24
	r	2,75	0,00	0,00	0,73	0,14	0,00	0,12	0,00	0,44
B368	a	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,24	0,00	0,04
B370	a	0	0	1	0	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,04
B371	a	1	2	0	22	0	0	0	3	28
	r	0,16	0,36	0,00	3,20	0,00	0,00	0,00	0,38	0,52
B372	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,02
B374	a	0	0	0	2	0	0	1	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,12	0,00	0,06
B377	a	22	1	1	3	3	0	3	6	39
	r	3,56	0,18	0,17	0,44	0,43	0,00	0,37	0,75	0,72
B378	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,02

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B508	a	0	0	0	2	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
B509	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1

	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B519	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B538	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
B580	a	0	0	0	3	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
B588	a	0	1	9	4	13	5	0	0	32
	r	0,00	0,18	1,52	0,58	1,88	0,76	0,00	0,00	0,59
B589	a	4	9	12	31	31	8	35	22	152
	r	0,65	1,61	2,03	4,51	4,49	1,22	4,27	2,77	2,81
B59	a	0	0	0	0	0	2	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	0,00	0,00	0,04
B670	a	1	0	3	0	1	0	0	1	6
	r	0,16	0,00	0,51	0,00	0,14	0,00	0,00	0,13	0,11
B675	a	0	0	0	0	0	1	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,12	0,00	0,04
B710	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
B718	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
B770	a	0	0	1	2	0	0	85	98	186
	r	0,00	0,00	0,17	0,29	0,00	0,00	10,38	12,33	3,43
B779	a	7	0	0	0	2	3	72	142	226
	r	1,13	0,00	0,00	0,00	0,29	0,46	8,79	17,87	4,17
B79	a	0	0	0	4	0	0	12	19	35
	r	0,00	0,00	0,00	0,58	0,00	0,00	1,47	2,39	0,65
B80	a	66	1	8	15	6	2	42	24	164
	r	10,67	0,18	1,35	2,18	0,87	0,30	5,13	3,02	3,03
B814	a	0	0	0	0	0	0	0	6	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,75	0,11
B818	a	0	0	1	0	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,04

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
B830	a	0	2	6	13	0	0	0	0	21
	r	0,00	0,36	1,01	1,89	0,00	0,00	0,00	0,00	0,39
B838	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B850	a	12	0	24	41	9	13	140	67	306
	r	1,94	0,00	4,05	5,97	1,30	1,98	17,10	8,43	5,65
B852	a	0	0	0	2	537	0	0	0	2

	r	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
B86	a	40	55	55	254	138	382	690	492	2106
	r	6,47	9,86	9,28	36,99	19,99	58,14	84,26	61,91	38,88
G000	a	1	0	0	1	0	0	1	0	3
	r	0,16	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,12	0,00	0,06
G001	a	4	3	2	4	1	5	4	2	25
	r	0,65	0,54	0,34	0,58	0,14	0,76	0,49	0,25	0,46
G002	a	3	1	0	1	0	0	1	1	7
	r	0,49	0,18	0,00	0,15	0,00	0,00	0,12	0,13	0,13
G003	a	1	0	0	1	1	1	0	2	6
	r	0,16	0,00	0,00	0,15	0,14	0,15	0,00	0,25	0,11
G008	a	2	0	3	2	3	2	0	1	13
	r	0,32	0,00	0,51	0,29	0,43	0,30	0,00	0,13	0,24
G009	a	11	2	3	15	2	2	2	6	43
	r	1,78	0,36	0,51	2,18	0,29	0,30	0,24	0,75	0,79
G03	a	0	0	0	0	2	0	0	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,13	0,06
G049	a	0	0	0	0	0	1	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,13	0,04
G51	a	0	0	0	0	0	8	7	14	29
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,22	0,85	1,76	0,54
G510	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
G61	a	0	3	0	2	0	2	0	0	7
	r	0,00	0,54	0,00	0,29	0,00	0,30	0,00	0,00	0,13
G610	a	0	0	4	3	0	6	1	1	15
	r	0,00	0,00	0,68	0,44	0,00	0,91	0,12	0,13	0,28
G630	a	2	3	8	3	6	6	0	2	30
	r	0,32	0,54	1,35	0,44	0,87	0,91	0,00	0,25	0,55

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
H00	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
H043	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
H050	a	0	0	0	1	0	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,12	0,00	0,04
H10	a	4	1	6	2	27	0	15	0	55
	r	0,65	0,18	1,01	0,29	3,91	0,00	1,83	0,00	1,02
H100	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,02
H109	a	0	0	1	0	538	0	0	0	1

	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
H440	a	0	0	0	0	4	1	0	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,58	0,15	0,00	0,00	0,09
H441	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,02
H60	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
H603	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
H66	a	0	1	0	0	1	0	21	3	26
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,14	0,00	2,56	0,38	0,48
I30	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,02
I33	a	0	0	0	0	0	0	8	1	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,98	0,13	0,17
I80	a	0	0	3	10	50	1	11	2	77
	r	0,00	0,00	0,51	1,46	7,24	0,15	1,34	0,25	1,42
I800	a	0	0	0	0	2	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,00	0,04
J00	a	0	0	19	12	1	4	2	3	41
	r	0,00	0,00	3,21	1,75	0,14	0,61	0,24	0,38	0,76
J01	a	1	1	1	4	0	0	4	0	11
	r	0,16	0,18	0,17	0,58	0,00	0,00	0,49	0,00	0,20
J02	a	2	1	1	6	2	0	38	2	52
	r	0,32	0,18	0,17	0,87	0,29	0,00	4,64	0,25	0,96

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
J020	a	0	0	0	1	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,13	0,04
J03	a	1	0	8	9	2	48	6	1	75
	r	0,16	0,00	1,35	1,31	0,29	7,31	0,73	0,13	1,38
J039	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
J04	a	0	1	4	2	3	1	1	1	13
	r	0,00	0,18	0,68	0,29	0,43	0,15	0,12	0,13	0,24
J040	a	0	0	0	0	1	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,12	0,00	0,04
J041	a	0	0	1	1	0	0	1	1	4
	r	0,00	0,00	0,17	0,15	0,00	0,00	0,12	0,13	0,07
J042	a	0	0	0	3	0	0	0	1	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,44	0,00	0,00	0,00	0,13	0,07
J06	a	92	3	6	54	539	0	7	1	168

	r	14,88	0,54	1,01	7,86	0,72	0,00	0,85	0,13	3,10
J060	a	0	0	0	0	1	1	3	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,15	0,37	0,00	0,09
J069	a	0	0	0	18	3	0	0	1	22
	r	0,00	0,00	0,00	2,62	0,43	0,00	0,00	0,13	0,41
J10	a	17	7	2	64	3	55	11	0	159
	r	2,75	1,26	0,34	9,32	0,43	8,37	1,34	0,00	2,94
J107	a	0	3	6	3	6	2	12	5	37
	r	0,00	0,54	1,01	0,44	0,87	0,30	1,47	0,63	0,68
J109	a	3	3	1	4	0	3	0	3	17
	r	0,49	0,54	0,17	0,58	0,00	0,46	0,00	0,38	0,31
J11	a	0	0	1	0	7	0	1	0	9
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	1,01	0,00	0,12	0,00	0,17
J121	a	0	0	0	1	0	8	4	0	13
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	1,22	0,49	0,00	0,24
J122	a	0	0	0	0	0	0	14	0	14
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,71	0,00	0,26
J129	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
J13	a	5	1	0	0	0	3	4	3	16
	r	0,81	0,18	0,00	0,00	0,00	0,46	0,49	0,38	0,30

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
J14	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,02
J15	a	0	5	0	1	13	0	0	0	19
	r	0,00	0,90	0,00	0,15	1,88	0,00	0,00	0,00	0,35
J150	a	8	4	22	23	16	6	37	9	125
	r	1,29	0,72	3,71	3,35	2,32	0,91	4,52	1,13	2,31
J151	a	8	2	27	7	20	7	12	15	98
	r	1,29	0,36	4,56	1,02	2,90	1,07	1,47	1,89	1,81
J152	a	10	2	14	22	13	4	19	19	103
	r	1,62	0,36	2,36	3,20	1,88	0,61	2,32	2,39	1,90
J153	a	0	1	0	1	0	0	0	1	3
	r	0,00	0,18	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,13	0,06
J154	a	1	0	2	3	0	0	2	7	15
	r	0,16	0,00	0,34	0,44	0,00	0,00	0,24	0,88	0,28
J155	a	2	0	1	3	3	2	13	4	28
	r	0,32	0,00	0,17	0,44	0,43	0,30	1,59	0,50	0,52
J156	a	7	2	6	3	11	0	5	13	47
	r	1,13	0,36	1,01	0,44	1,59	0,00	0,61	1,64	0,87
J157	a	1	3	0	0	54	0	60	0	64

	r	0,16	0,54	0,00	0,00	0,00	0,00	7,33	0,00	1,18
J158	a	0	9	6	9	12	0	21	10	67
	r	0,00	1,61	1,01	1,31	1,74	0,00	2,56	1,26	1,24
J159	a	0	2	1	7	4	2	0	2	18
	r	0,00	0,36	0,17	1,02	0,58	0,30	0,00	0,25	0,33
J16	a	0	2	0	0	2	0	1	0	5
	r	0,00	0,36	0,00	0,00	0,29	0,00	0,12	0,00	0,09
J160	a	0	3	0	0	2	0	18	0	23
	r	0,00	0,54	0,00	0,00	0,29	0,00	2,20	0,00	0,42
J168	a	7	0	1	1	2	0	0	1	12
	r	1,13	0,00	0,17	0,15	0,29	0,00	0,00	0,13	0,22
J17	a	0	0	0	6	0	0	0	1	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,87	0,00	0,00	0,00	0,13	0,13
J18	a	0	0	3	3	9	1	3	1	20
	r	0,00	0,00	0,51	0,44	1,30	0,15	0,37	0,13	0,37
J180	a	79	0	4	6	8	0	2	6	105
	r	12,78	0,00	0,68	0,87	1,16	0,00	0,24	0,75	1,94

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
J188	a	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
J20	a	0	2	3	14	16	1	4	4	44
	r	0,00	0,36	0,51	2,04	2,32	0,15	0,49	0,50	0,81
J201	a	0	1	0	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,18	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
J205	a	0	7	1	1	2	5	3	0	19
	r	0,00	1,26	0,17	0,15	0,29	0,76	0,37	0,00	0,35
J208	a	15	50	3	8	0	1	16	0	93
	r	2,43	8,97	0,51	1,17	0,00	0,15	1,95	0,00	1,72
J209	a	12	2	3	10	6	1	1	2	37
	r	1,94	0,36	0,51	1,46	0,87	0,15	0,12	0,25	0,68
J21	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
J22	a	2	0	0	18	2	2	0	0	24
	r	0,32	0,00	0,00	2,62	0,29	0,30	0,00	0,00	0,44
J390	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,02
J40	a	0	0	0	0	3	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,43	0,00	0,00	0,00	0,06
J90	a	0	0	0	1	1	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,14	0,00	0,00	0,00	0,04
K12	a	2	0	1	0	54	1	0	0	7

	r	0,32	0,00	0,17	0,00	0,43	0,15	0,00	0,00	0,13
K65	a	10	0	1	1	1	4	0	1	18
	r	1,62	0,00	0,17	0,15	0,14	0,61	0,00	0,13	0,33
L00	a	0	13	0	0	6	0	0	0	19
	r	0,00	2,33	0,00	0,00	0,87	0,00	0,00	0,00	0,35
L01	a	0	0	1	19	7	50	12	0	89
	r	0,00	0,00	0,17	2,77	1,01	7,61	1,47	0,00	1,64
L02	a	0	1	12	15	52	7	4	6	97
	r	0,00	0,18	2,03	2,18	7,53	1,07	0,49	0,75	1,79
L022	a	0	0	0	0	2	1	6	0	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,15	0,73	0,00	0,17
L03	a	1	0	1	5	25	0	1	3	36
	r	0,16	0,00	0,17	0,73	3,62	0,00	0,12	0,38	0,66

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
L08	a	10	0	1	0	82	1	7	1	102
	r	1,62	0,00	0,17	0,00	11,88	0,15	0,85	0,13	1,88
L30	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
L89	a	59	7	13	12	5	6	7	9	118
	r	9,54	1,26	2,19	1,75	0,72	0,91	0,85	1,13	2,18
M00	a	0	0	0	0	2	0	0	4	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,50	0,11
M012	a	0	28	33	9	8	25	1	1	105
	r	0,00	5,02	5,57	1,31	1,16	3,81	0,12	0,13	1,94
N10	a	1	0	1	2	2	0	0	14	20
	r	0,16	0,00	0,17	0,29	0,29	0,00	0,00	1,76	0,37
N12	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,02
N30	a	0	18	40	36	116	5	10	17	242
	r	0,00	3,23	6,75	5,24	16,80	0,76	1,22	2,14	4,47
N300	a	146	1	6	34	4	0	0	11	202
	r	23,61	0,18	1,01	4,95	0,58	0,00	0,00	1,38	3,73
N309	a	0	0	0	2	6	0	33	0	41
	r	0,00	0,00	0,00	0,29	0,87	0,00	4,03	0,00	0,76
N34	a	0	8	0	0	2	0	38	1	49
	r	0,00	1,43	0,00	0,00	0,29	0,00	4,64	0,13	0,90
N390	a	0	13	6	13	53	8	7	10	110
	r	0,00	2,33	1,01	1,89	7,68	1,22	0,85	1,26	2,03
N45	a	0	0	0	1	0	0	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,12	0,00	0,04
N72	a	0	0	0	1	542	0	1	0	2

	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,12	0,00	0,04
N76	a	0	3	0	19	0	0	1	0	23
	r	0,00	0,54	0,00	2,77	0,00	0,00	0,12	0,00	0,42
O23	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
O85	a	1	1	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,16	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
O86	a	0	0	1	1	8	0	1	0	11
	r	0,00	0,00	0,17	0,15	1,16	0,00	0,12	0,00	0,20

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
O860	a	0	0	0	0	0	0	3	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,37	0,00	0,06
O862	a	0	0	0	0	3	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,43	0,00	0,00	0,00	0,06
O90	a	0	0	0	0	2	0	1	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,29	0,00	0,12	0,00	0,06
O91	a	0	0	1	0	1	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,17	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,04
O911	a	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
O912	a	0	2	0	0	2	0	0	0	4
	r	0,00	0,36	0,00	0,00	0,29	0,00	0,00	0,00	0,07
P360	a	1	0	1	0	0	0	0	0	2
	r	0,16	0,00	0,17	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
P362	a	1	0	0	0	1	0	0	0	2
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,04
P363	a	11	0	1	0	9	0	1	1	23
	r	1,78	0,00	0,17	0,00	1,30	0,00	0,12	0,13	0,42
P364	a	2	0	0	0	0	1	0	0	3
	r	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15	0,00	0,00	0,06
P368	a	6	1	0	0	14	0	1	2	24
	r	0,97	0,18	0,00	0,00	2,03	0,00	0,12	0,25	0,44
P369	a	5	0	1	0	2	0	0	0	8
	r	0,81	0,00	0,17	0,00	0,29	0,00	0,00	0,00	0,15
P372	a	0	1	0	0	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,18	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,04
P375	a	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,00	0,02
P38	a	0	15	0	4	1	0	0	0	20
	r	0,00	2,69	0,00	0,58	0,14	0,00	0,00	0,00	0,37
P391	a	0	12	4	2	543	0	4	0	33

	r	0,00	2,15	0,68	0,29	1,59	0,00	0,49	0,00	0,61
P393	a	1	0	0	0	0	0	1	0	2
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,04
P394	a	0	2	1	7	7	0	0	0	17
	r	0,00	0,36	0,17	1,02	1,01	0,00	0,00	0,00	0,31

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
P398	a	1	0	0	0	1	0	1	0	3
	r	0,16	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,12	0,00	0,06
P399	a	0	0	0	0	6	8	0	0	14
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,87	1,22	0,00	0,00	0,26
R500	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,02
T80	a	0	0	5	1	0	0	0	0	6
	r	0,00	0,00	0,84	0,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11
T801	a	15	1	14	1	15	0	0	0	46
	r	2,43	0,18	2,36	0,15	2,17	0,00	0,00	0,00	0,85
T802	a	12	0	0	39	0	4	62	16	133
	r	1,94	0,00	0,00	5,68	0,00	0,61	7,57	2,01	2,46
T81	a	0	0	0	13	8	0	0	0	21
	r	0,00	0,00	0,00	1,89	1,16	0,00	0,00	0,00	0,39
T813	a	198	6	33	23	6	69	9	22	366
	r	32,02	1,08	5,57	3,35	0,87	10,50	1,10	2,77	6,76
T814	a	36	97	36	63	47	21	102	28	430
	r	5,82	17,40	6,08	9,17	6,81	3,20	12,46	3,52	7,94
T835	a	229	114	125	91	0	194	37	0	790
	r	37,03	20,44	21,10	13,25	0,00	29,53	4,52	0,00	14,59
T84	a	0	0	8	0	0	0	0	0	8
	r	0,00	0,00	1,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15
T845	a	8	0	1	4	0	0	0	10	23
	r	1,29	0,00	0,17	0,58	0,00	0,00	0,00	1,26	0,42
T846	a	5	0	0	0	0	0	0	5	10
	r	0,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,63	0,18
T847	a	2	0	0	0	0	0	0	1	3
	r	0,32	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13	0,06
T857	a	160	95	31	187	0	90	103	0	666
	r	25,87	17,04	5,23	27,23	0,00	13,70	12,58	0,00	12,30
T874	a	6	0	0	3	0	0	0	0	9
	r	0,97	0,00	0,00	0,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,17
Z20	a	0	12	0	0	0	0	0	0	12
	r	0,00	2,15	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,22
Z203	a	170	88	94	128	125	168	108	129	1010

	r	27,49	15,78	15,87	18,64	18,10	25,57	13,19	16,23	18,65
--	---	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Diagnoza/Kraj		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
Z205	a	0	0	81	0	10	2	14	1	108
	r	0,00	0,00	13,67	0,00	1,45	0,30	1,71	0,13	1,99
Z21	a	11	12	3	10	6	3	5	3	53
	r	1,78	2,15	0,51	1,46	0,87	0,46	0,61	0,38	0,98
Z223	a	13	0	13	19	0	0	0	0	45
	r	2,10	0,00	2,19	2,77	0,00	0,00	0,00	0,00	0,83
Z225	a	2	85	18	27	17	35	144	121	449
	r	0,32	15,24	3,04	3,93	2,46	5,33	17,58	15,22	8,29
Z228	a	0	0	0	0	54	0	0	0	54
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	7,82	0,00	0,00	0,00	1,00

VI.2 Prenosné ochorenia podľa vekových skupín a diagnóz v SR v roku 2014

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A012	a	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	1,81	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A02	a	7	10	1	6	17	9	23	18	14	8	20	133
	r	12,69	4,25	0,36	2,26	5,63	2,37	2,65	2,14	1,92	1,09	2,73	2,46
A020	a	255	976	736	329	220	149	338	319	285	333	387	4327
	r	462,43	414,42	268,52	124,05	72,81	39,22	38,98	37,86	39,14	45,42	52,80	79,89
A021	a	1	0	1	0	0	0	0	0	1	1	9	13
	r	1,81	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	1,23	0,24
A022	a	0	1	0	0	0	1	1	2	0	5	14	24
	r	0,00	0,42	0,00	0,00	0,00	0,26	0,12	0,24	0,00	0,68	1,91	0,44
A028	a	0	0	1	1	1	0	2	1	0	2	2	10
	r	0,00	0,00	0,36	0,38	0,33	0,00	0,23	0,12	0,00	0,27	0,27	0,18
A029	a	0	0	1	0	0	0	0	1	0	1	2	5
	r	0,00	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,14	0,27	0,09
A03	a	2	7	6	0	2	1	2	2	0	1	1	24
	r	3,63	2,97	2,19	0,00	0,66	0,26	0,23	0,24	0,00	0,14	0,14	0,44
A031	a	29	70	21	6	4	4	8	5	6	1	7	161
	r	52,59	29,72	7,66	2,26	1,32	1,05	0,92	0,59	0,82	0,14	0,96	2,97
A033	a	12	26	10	1	2	4	5	3	1	2	2	68
	r	21,76	11,04	3,65	0,38	0,66	1,05	0,58	0,36	0,14	0,27	0,27	1,26
A039	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A040	a	320	178	3	0	0	1	3	3	3	0	6	517
	r	580,31	75,58	1,09	0,00	0,00	0,26	0,35	0,36	0,41	0,00	0,82	9,55
A043	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,04
A044	a	4	1	15	0	0	0	0	2	0	2	0	24
	r	7,25	0,42	5,47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,24	0,00	0,27	0,00	0,44
A045	a	786	2046	789	458	560	422	616	335	267	278	310	6867
	r	1425,38	868,76	287,86	172,69	185,34	111,09	71,03	39,75	36,67	37,92	42,30	126,79
A046	a	12	42	22	15	13	13	13	10	9	10	4	163
	r	21,76	17,83	8,03	5,66	4,30	3,42	1,50	1,19	1,24	1,36	0,55	3,01

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A047	a	18	8	5	4	19	14	37	28	57	150	780	1120
	r	32,64	3,40	1,82	1,51	6,29	3,69	4,27	3,32	7,83	20,46	106,42	20,68
A048	a	15	30	5	5	9	4	8	8	7	5	29	125
	r	27,20	12,74	1,82	1,89	2,98	1,05	0,92	0,95	0,96	0,68	3,96	2,31
A049	a	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A050	a	0	1	1	2	0	13	7	3	2	1	0	30
	r	0,00	0,42	0,36	0,75	0,00	3,42	0,81	0,36	0,27	0,14	0,00	0,55
A059	a	0	0	15	0	124	1	1	0	0	2	0	143
	r	0,00	0,00	5,47	0,00	41,04	0,26	0,12	0,00	0,00	0,27	0,00	2,64
A060	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A069	a	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,42	0,73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
A071	a	5	66	23	24	2	5	14	7	8	4	8	166
	r	9,07	28,02	8,39	9,05	0,66	1,32	1,61	0,83	1,10	0,55	1,09	3,06
A072	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A078	a	0	4	2	2	6	0	7	4	1	4	3	33
	r	0,00	1,70	0,73	0,75	1,99	0,00	0,81	0,47	0,14	0,55	0,41	0,61
A080	a	849	1650	454	88	53	29	65	31	23	51	118	3411
	r	1539,63	700,61	165,64	33,18	17,54	7,63	7,50	3,68	3,16	6,96	16,10	62,98
A081	a	198	422	177	100	71	24	68	63	58	63	283	1527
	r	359,07	179,19	64,58	37,70	23,50	6,32	7,84	7,48	7,96	8,59	38,61	28,19
A082	a	115	210	48	12	6	6	11	6	4	5	11	434
	r	208,55	89,17	17,51	4,52	1,99	1,58	1,27	0,71	0,55	0,68	1,50	8,01
A083	a	3	3	0	1	0	0	1	0	1	0	0	9
	r	5,44	1,27	0,00	0,38	0,00	0,00	0,12	0,00	0,14	0,00	0,00	0,17
A084	a	5	11	39	13	3	4	11	6	5	4	10	111
	r	9,07	4,67	14,23	4,90	0,99	1,05	1,27	0,71	0,69	0,55	1,36	2,05
A09	a	183	390	255	155	173	172	290	151	136	136	367	2408
	r	331,86	165,60	93,03	58,44	57,26	45,28	33,44	17,92	18,68	18,55	50,07	44,46
A150	a	2	3	0	2	5	6	5	20	18	10	15	86
	r	3,63	1,27	0,00	0,75	1,65	1,58	0,58	2,37	2,47	1,36	2,05	1,59
A151	a	1	0	0	1	0	0	2	6	5	7	9	31
	r	1,81	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,23	0,71	0,69	0,95	1,23	0,57

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A152	a	0	0	0	0	0	0	1	2	1	2	1	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,24	0,14	0,27	0,14	0,13
A153	a	1	2	0	2	1	1	1	1	2	2	1	14
	r	1,81	0,85	0,00	0,75	0,33	0,26	0,12	0,12	0,27	0,27	0,14	0,26
A154	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
A156	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,00	0,04
A158	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,02
A159	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
A160	a	1	6	2	0	0	0	3	6	2	9	5	34
	r	1,81	2,55	0,73	0,00	0,00	0,00	0,35	0,71	0,27	1,23	0,68	0,63
A161	a	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,42	0,00	0,00	0,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A162	a	1	5	1	1	1	0	0	0	0	0	0	9
	r	1,81	2,12	0,36	0,38	0,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,17
A163	a	0	2	4	1	1	0	0	0	0	0	0	8
	r	0,00	0,85	1,46	0,38	0,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15
A165	a	0	0	1	1	1	2	0	2	0	0	1	8
	r	0,00	0,00	0,36	0,38	0,33	0,53	0,00	0,24	0,00	0,00	0,14	0,15
A170	a	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,42	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A178	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A180	a	0	1	0	0	0	1	0	0	7	3	5	17
	r	0,00	0,42	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,96	0,41	0,68	0,31
A181	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,14	0,14	0,06
A182	a	0	2	0	0	0	1	0	0	1	1	1	6
	r	0,00	0,85	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,14	0,14	0,14	0,11
A185	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
A192	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A198	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,04
A210	a	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,27	0,00	0,00	0,06
A212	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
A218	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,14	0,00	0,00	0,04
A219	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A241	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,02
A260	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
A269	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,14	0,04
A270	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,14	0,06
A278	a	0	0	0	0	0	1	0	1	3	1	1	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,12	0,41	0,14	0,14	0,13
A279	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,14	0,04
A280	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
A282	a	0	0	0	1	0	1	0	1	4	1	1	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,38	0,00	0,26	0,00	0,12	0,55	0,14	0,14	0,17
A310	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,00	0,04
A321	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1	2	1	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,14	0,27	0,14	0,09
A327	a	1	0	0	0	0	0	0	0	2	6	4	13
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,82	0,55	0,24
A328	a	0	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00	0,12	0,12	0,00	0,00	0,00	0,06
A329	a	1	0	0	0	1	0	0	2	0	2	0	6
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00	0,00	0,24	0,00	0,27	0,00	0,11

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A370	a	41	47	36	21	357	85	74	141	102	118	101	1123
	r	74,35	19,96	13,13	7,92	118,16	22,38	8,53	16,73	14,01	16,09	13,78	20,73
A371	a	4	6	3	3	1	0	2	0	0	0	1	20
	r	7,25	2,55	1,09	1,13	0,33	0,00	0,23	0,00	0,00	0,00	0,14	0,37
A378	a	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	1,81	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
A38	a	1	60	113	33	6	3	3	2	0	0	0	221
	r	1,81	25,48	41,23	12,44	1,99	0,79	0,35	0,24	0,00	0,00	0,00	4,08
A390	a	4	4	0	1	2	3	3	0	1	0	0	18
	r	7,25	1,70	0,00	0,38	0,66	0,79	0,35	0,00	0,14	0,00	0,00	0,33
A391	a	2	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	4
	r	3,63	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
A392	a	1	3	0	0	2	0	0	1	0	0	0	7
	r	1,81	1,27	0,00	0,00	0,66	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,13
A400	a	1	1	0	0	0	0	0	0	1	0	1	4
	r	1,81	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,14	0,07
A401	a	2	0	0	0	0	0	1	0	0	1	5	9
	r	3,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,14	0,68	0,17
A402	a	2	0	0	0	0	1	3	6	9	14	51	86
	r	3,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,35	0,71	1,24	1,91	6,96	1,59
A403	a	2	0	1	1	0	0	1	8	5	8	11	37
	r	3,63	0,00	0,36	0,38	0,00	0,00	0,12	0,95	0,69	1,09	1,50	0,68
A408	a	1	4	0	0	0	0	0	2	3	9	13	32
	r	1,81	1,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,24	0,41	1,23	1,77	0,59
A410	a	19	2	3	1	3	2	10	10	16	62	126	254
	r	34,46	0,85	1,09	0,38	0,99	0,53	1,15	1,19	2,20	8,46	17,19	4,69
A411	a	21	9	0	4	9	9	20	14	42	85	125	338
	r	38,08	3,82	0,00	1,51	2,98	2,37	2,31	1,66	5,77	11,59	17,05	6,24
A412	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,14	0,27	0,07
A414	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,55	0,09
A415	a	35	13	5	0	5	14	29	51	79	165	485	881
	r	63,47	5,52	1,82	0,00	1,65	3,69	3,34	6,05	10,85	22,51	66,17	16,27
A418	a	1	3	0	1	2	2	3	5	2	17	18	54
	r	1,81	1,27	0,00	0,38	0,66	0,53	0,35	0,59	0,27	2,32	2,46	1,00

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A419	a	8	1	2	0	2	0	1	1	8	17	46	86
	r	14,51	0,42	0,73	0,00	0,66	0,00	0,12	0,12	1,10	2,32	6,28	1,59
A421	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,14	0,14	0,00	0,06
A428	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,02
A440	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
A441	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A448	a	0	1	1	0	0	0	0	0	0	1	2	5
	r	0,00	0,42	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,27	0,09
A46	a	0	0	0	0	2	2	13	51	90	129	245	532
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,66	0,53	1,50	6,05	12,36	17,60	33,43	9,82
A480	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,14	0,06
A481	a	0	1	0	0	4	0	1	2	5	2	0	15
	r	0,00	0,42	0,00	0,00	1,32	0,00	0,12	0,24	0,69	0,27	0,00	0,28
A482	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
A490	a	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	3	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,27	0,41	0,13
A493	a	0	1	1	3	0	0	0	0	0	0	0	5
	r	0,00	0,42	0,36	1,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,09
A499	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A501	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A502	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A509	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A510	a	0	0	0	0	3	4	10	5	4	1	0	27
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,99	1,05	1,15	0,59	0,55	0,14	0,00	0,50
A511	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,02

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A512	a	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,12	0,00	0,00	0,00	0,04
A513	a	0	0	1	0	13	16	13	8	2	2	1	56
	r	0,00	0,00	0,36	0,00	4,30	4,21	1,50	0,95	0,27	0,27	0,14	1,03
A515	a	0	1	0	0	4	8	15	12	2	3	0	45
	r	0,00	0,42	0,00	0,00	1,32	2,11	1,73	1,42	0,27	0,41	0,00	0,83
A519	a	0	0	0	1	1	2	0	0	1	2	1	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,38	0,33	0,53	0,00	0,00	0,14	0,27	0,14	0,15
A521	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,14	0,27	0,00	0,07
A522	a	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A528	a	0	0	0	0	0	0	1	0	1	6	5	13
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,14	0,82	0,68	0,24
A529	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,41	0,09
A530	a	0	0	2	0	8	16	22	23	23	20	26	140
	r	0,00	0,00	0,73	0,00	2,65	4,21	2,54	2,73	3,16	2,73	3,55	2,58
A539	a	1	0	0	0	1	2	11	14	11	5	10	55
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,33	0,53	1,27	1,66	1,51	0,68	1,36	1,02
A540	a	0	0	0	0	26	83	191	77	35	12	3	427
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	8,61	21,85	22,02	9,14	4,81	1,64	0,41	7,88
A541	a	0	0	0	0	0	0	3	1	1	0	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,35	0,12	0,14	0,00	0,00	0,09
A542	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,02
A548	a	0	0	0	0	0	0	1	0	3	0	1	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,41	0,00	0,14	0,09
A549	a	0	0	0	0	0	1	4	3	1	0	0	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,46	0,36	0,14	0,00	0,00	0,17
A55	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,04
A560	a	0	0	0	2	80	239	426	207	66	13	4	1037
	r	0,00	0,00	0,00	0,75	26,48	62,91	49,12	24,56	9,06	1,77	0,55	19,15
A561	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A562	a	0	0	0	0	2	6	5	4	1	0	0	18
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,66	1,58	0,58	0,47	0,14	0,00	0,00	0,33
A568	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,02
A590	a	0	0	0	0	6	1	15	23	14	2	0	61
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	1,99	0,26	1,73	2,73	1,92	0,27	0,00	1,13
A599	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,14	0,00	0,00	0,04
A600	a	0	0	0	0	8	8	12	5	1	2	1	37
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	2,65	2,11	1,38	0,59	0,14	0,27	0,14	0,68
A601	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,14	0,06
A630	a	0	0	0	0	8	28	35	12	3	1	2	89
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	2,65	7,37	4,04	1,42	0,41	0,14	0,27	1,64
A638	a	0	0	0	0	0	6	11	7	2	0	0	26
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,58	1,27	0,83	0,27	0,00	0,00	0,48
A64	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,02
A692	a	1	9	26	16	25	24	64	80	102	126	72	545
	r	1,81	3,82	9,49	6,03	8,27	6,32	7,38	9,49	14,01	17,19	9,82	10,06
A740	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
A748	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02
A78	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02
A810	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	10	4	15
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	1,36	0,55	0,28
A841	a	1	1	3	7	10	10	8	24	23	19	10	116
	r	1,81	0,42	1,09	2,64	3,31	2,63	0,92	2,85	3,16	2,59	1,36	2,14
A849	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
A850	a	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,38	0,00	0,26	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
A86	a	0	1	2	9	14	1	6	3	1	1	1	39
	r	0,00	0,42	0,73	3,39	4,63	0,26	0,69	0,36	0,14	0,14	0,14	0,72

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
A870	a	0	1	2	1	1	0	3	2	0	0	0	10
	r	0,00	0,42	0,73	0,38	0,33	0,00	0,35	0,24	0,00	0,00	0,00	0,18
A878	a	0	0	0	1	0	0	1	1	1	1	0	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,12	0,12	0,14	0,14	0,00	0,09
A879	a	0	4	5	8	9	11	28	19	9	6	9	108
	r	0,00	1,70	1,82	3,02	2,98	2,90	3,23	2,25	1,24	0,82	1,23	1,99
A89	a	1	0	0	0	0	1	6	2	3	1	4	18
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,69	0,24	0,41	0,14	0,55	0,33
A985	a	0	0	0	0	0	3	2	2	6	1	0	14
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,79	0,23	0,24	0,82	0,14	0,00	0,26
A988	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
B000	a	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	0	3
	r	0,00	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,12	0,00	0,00	0,00	0,06
B001	a	0	2	2	1	3	2	3	2	8	2	4	29
	r	0,00	0,85	0,73	0,38	0,99	0,53	0,35	0,24	1,10	0,27	0,55	0,54
B002	a	0	0	0	0	1	0	1	0	1	1	1	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00	0,12	0,00	0,14	0,14	0,14	0,09
B003	a	1	0	0	0	0	2	2	1	0	2	0	8
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,53	0,23	0,12	0,00	0,27	0,00	0,15
B004	a	0	0	0	1	0	0	0	1	1	4	1	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,12	0,14	0,55	0,14	0,15
B008	a	0	0	0	0	0	1	1	3	1	2	0	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,12	0,36	0,14	0,27	0,00	0,15
B009	a	0	2	1	1	4	3	5	8	4	10	5	43
	r	0,00	0,85	0,36	0,38	1,32	0,79	0,58	0,95	0,55	1,36	0,68	0,79
B010	a	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B011	a	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
B018	a	2	4	6	2	2	2	5	1	0	1	1	26
	r	3,63	1,70	2,19	0,75	0,66	0,53	0,58	0,12	0,00	0,14	0,14	0,48
B019	a	503	6393	7140	1900	546	129	156	84	17	10	1	16879
	r	912,17	2714,55	2604,94	716,39	180,71	33,96	17,99	9,97	2,33	1,36	0,14	311,64
B020	a	0	0	0	0	1	0	0	1	1	2	1	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00	0,00	0,12	0,14	0,27	0,14	0,11

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
B021	a	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	4	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,12	0,00	0,00	0,55	0,11
B022	a	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	3	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,12	0,14	0,14	0,41	0,13
B023	a	0	0	2	0	0	1	6	3	3	6	18	39
	r	0,00	0,00	0,73	0,00	0,00	0,26	0,69	0,36	0,41	0,82	2,46	0,72
B027	a	0	0	0	1	0	0	1	4	3	3	6	18
	r	0,00	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,12	0,47	0,41	0,41	0,82	0,33
B028	a	0	0	0	1	1	1	4	3	8	15	30	63
	r	0,00	0,00	0,00	0,38	0,33	0,26	0,46	0,36	1,10	2,05	4,09	1,16
B029	a	3	27	48	73	102	103	302	278	420	698	1003	3057
	r	5,44	11,46	17,51	27,52	33,76	27,11	34,82	32,99	57,68	95,20	136,85	56,44
B07	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B080	a	0	0	2	0	0	0	0	0	1	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,06
B081	a	0	1	3	0	0	0	3	0	0	0	0	7
	r	0,00	0,42	1,09	0,00	0,00	0,00	0,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13
B082	a	14	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18
	r	25,39	1,70	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33
B083	a	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	1,81	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
B084	a	9	139	60	19	10	4	2	0	0	2	0	245
	r	16,32	59,02	21,89	7,16	3,31	1,05	0,23	0,00	0,00	0,27	0,00	4,52
B088	a	3	23	20	3	7	5	7	1	0	0	0	69
	r	5,44	9,77	7,30	1,13	2,32	1,32	0,81	0,12	0,00	0,00	0,00	1,27
B09	a	0	22	2	2	0	0	0	0	0	0	0	26
	r	0,00	9,34	0,73	0,75	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,48
B15	a	7	221	163	57	39	34	67	59	46	30	12	735
	r	12,69	93,84	59,47	21,49	12,91	8,95	7,73	7,00	6,32	4,09	1,64	13,57
B169	a	1	1	0	0	1	13	35	12	6	10	6	85
	r	1,81	0,42	0,00	0,00	0,33	3,42	4,04	1,42	0,82	1,36	0,82	1,57
B171	a	0	0	0	0	6	6	11	8	3	0	2	36
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	1,99	1,58	1,27	0,95	0,41	0,00	0,27	0,66
B172	a	0	0	0	0	0	1	3	2	3	2	5	16
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,35	0,24	0,41	0,27	0,68	0,30

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
B180	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,02
B181	a	0	1	1	0	1	4	22	33	14	23	6	105
	r	0,00	0,42	0,36	0,00	0,33	1,05	2,54	3,92	1,92	3,14	0,82	1,94
B182	a	1	0	1	0	13	48	139	56	45	31	32	366
	r	1,81	0,00	0,36	0,00	4,30	12,64	16,03	6,65	6,18	4,23	4,37	6,76
B199	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B201	a	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,12	0,00	0,00	0,00	0,04
B202	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,02
B204	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02
B208	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02
B222	a	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
B230	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02
B251	a	0	2	0	0	0	0	1	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,85	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
B258	a	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,38	0,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
B259	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B260	a	0	0	0	2	3	0	6	0	0	0	0	11
	r	0,00	0,00	0,00	0,75	0,99	0,00	0,69	0,00	0,00	0,00	0,00	0,20
B261	a	0	0	0	5	2	0	0	0	0	0	0	7
	r	0,00	0,00	0,00	1,89	0,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13
B263	a	0	1	0	3	2	1	0	0	0	0	0	7
	r	0,00	0,42	0,00	1,13	0,66	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,13
B268	a	1	2	2	3	4	1	0	1	0	0	0	14
	r	1,81	0,85	0,73	1,13	1,32	0,26	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,26
B269	a	8	99	452	394	284	125	123	20	12	1	2	1520
	r	14,51	42,04	164,91	148,56	94,00	32,91	14,18	2,37	1,65	0,14	0,27	28,06

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
B270	a	0	43	26	29	92	22	11	4	1	0	0	228
	r	0,00	18,26	9,49	10,93	30,45	5,79	1,27	0,47	0,14	0,00	0,00	4,21
B271	a	1	3	5	3	6	2	5	3	0	1	1	30
	r	1,81	1,27	1,82	1,13	1,99	0,53	0,58	0,36	0,00	0,14	0,14	0,55
B278	a	0	13	13	8	32	5	3	2	0	0	0	76
	r	0,00	5,52	4,74	3,02	10,59	1,32	0,35	0,24	0,00	0,00	0,00	1,40
B279	a	1	47	41	38	112	29	24	2	0	0	0	294
	r	1,81	19,96	14,96	14,33	37,07	7,63	2,77	0,24	0,00	0,00	0,00	5,43
B348	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,02
B349	a	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4	3	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,55	0,41	0,17
B350	a	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,42	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
B352	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,00	0,04
B353	a	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B354	a	0	2	7	6	3	2	2	2	0	1	1	26
	r	0,00	0,85	2,55	2,26	0,99	0,53	0,23	0,24	0,00	0,14	0,14	0,48
B356	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02
B358	a	0	2	7	5	1	4	1	0	2	0	2	24
	r	0,00	0,85	2,55	1,89	0,33	1,05	0,12	0,00	0,27	0,00	0,27	0,44
B368	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,04
B370	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,04
B371	a	0	0	0	0	0	1	1	2	1	5	18	28
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,12	0,24	0,14	0,68	2,46	0,52
B372	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B374	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,14	0,14	0,06
B377	a	5	0	1	1	0	2	1	1	2	9	17	39
	r	9,07	0,00	0,36	0,38	0,00	0,53	0,12	0,12	0,27	1,23	2,32	0,72

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
B378	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B508	a	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,12	0,00	0,00	0,00	0,04
B509	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02
B519	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02
B538	a	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B580	a	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,14	0,00	0,06
B588	a	0	0	3	4	6	3	9	5	0	1	1	32
	r	0,00	0,00	1,09	1,51	1,99	0,79	1,04	0,59	0,00	0,14	0,14	0,59
B589	a	0	10	6	18	19	12	37	24	14	7	5	152
	r	0,00	4,25	2,19	6,79	6,29	3,16	4,27	2,85	1,92	0,95	0,68	2,81
B59	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,04
B670	a	0	0	0	1	1	1	1	0	0	2	0	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,38	0,33	0,26	0,12	0,00	0,00	0,27	0,00	0,11
B675	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,00	0,04
B710	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B718	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,02
B770	a	6	84	61	24	5	1	4	1	0	0	0	186
	r	10,88	35,67	22,26	9,05	1,65	0,26	0,46	0,12	0,00	0,00	0,00	3,43
B779	a	5	83	87	37	12	1	0	0	0	0	1	226
	r	9,07	35,24	31,74	13,95	3,97	0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	4,17
B79	a	1	10	15	7	2	0	0	0	0	0	0	35
	r	1,81	4,25	5,47	2,64	0,66	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,65
B80	a	0	39	56	42	9	4	7	1	2	0	4	164
	r	0,00	16,56	20,43	15,84	2,98	1,05	0,81	0,12	0,27	0,00	0,55	3,03
B814	a	0	3	1	0	1	0	1	0	0	0	0	6
	r	0,00	1,27	0,36	0,00	0,33	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
B818	a	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	2
	r	0,00	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,04
B830	a	0	2	0	3	2	0	2	2	3	6	1	21
	r	0,00	0,85	0,00	1,13	0,66	0,00	0,23	0,24	0,41	0,82	0,14	0,39
B838	a	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
B850	a	2	32	123	103	24	5	7	3	1	2	4	306
	r	3,63	13,59	44,87	38,84	7,94	1,32	0,81	0,36	0,14	0,27	0,55	5,65
B852	a	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,73	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
B86	a	61	186	399	408	245	96	142	188	149	126	106	2106
	r	110,62	78,98	145,57	153,84	81,09	25,27	16,37	22,31	20,46	17,19	14,46	38,88
G000	a	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,42	0,00	0,00	0,00	0,26	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
G001	a	0	0	0	0	1	0	5	2	3	9	5	25
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00	0,58	0,24	0,41	1,23	0,68	0,46
G002	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4	2	7
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,55	0,27	0,13
G003	a	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	2	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,12	0,00	0,27	0,27	0,11
G008	a	2	0	0	0	0	1	0	2	3	3	2	13
	r	3,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,24	0,41	0,41	0,27	0,24
G009	a	4	2	1	1	2	5	2	4	5	11	6	43
	r	7,25	0,85	0,36	0,38	0,66	1,32	0,23	0,47	0,69	1,50	0,82	0,79
G03	a	0	0	0	0	2	0	1	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,66	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
G049	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,04
G51	a	0	5	5	11	4	1	0	0	0	2	1	29
	r	0,00	2,12	1,82	4,15	1,32	0,26	0,00	0,00	0,00	0,27	0,14	0,54
G510	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
G61	a	0	0	0	0	0	1	0	0	3	2	1	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,41	0,27	0,14	0,13
G610	a	0	1	1	1	1	1	2	1	1	2	4	15
	r	0,00	0,42	0,36	0,38	0,33	0,26	0,23	0,12	0,14	0,27	0,55	0,28

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
G630	a	0	0	2	1	3	2	3	3	3	6	7	30
	r	0,00	0,00	0,73	0,38	0,99	0,53	0,35	0,36	0,41	0,82	0,96	0,55
H00	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02
H043	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
H050	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,14	0,04
H10	a	14	2	1	0	0	2	2	4	4	11	15	55
	r	25,39	0,85	0,36	0,00	0,00	0,53	0,23	0,47	0,55	1,50	2,05	1,02
H100	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
H109	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
H440	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	4	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,55	0,09
H441	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,02
H60	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02
H603	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
H66	a	13	8	1	0	0	1	0	0	1	0	2	26
	r	23,58	3,40	0,36	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,14	0,00	0,27	0,48
I30	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
I33	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	5	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,14	0,27	0,68	0,17
I80	a	0	0	0	1	1	2	4	4	10	21	34	77
	r	0,00	0,00	0,00	0,38	0,33	0,53	0,46	0,47	1,37	2,86	4,64	1,42
I800	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,04
J00	a	10	1	1	3	2	1	3	2	1	7	10	41
	r	18,13	0,42	0,36	1,13	0,66	0,26	0,35	0,24	0,14	0,95	1,36	0,76
J01	a	2	1	3	0	1	0	0	2	0	2	0	11
	r	3,63	0,42	1,09	0,00	0,33	0,00	0,00	0,24	0,00	0,27	0,00	0,20

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
J02	a	1	0	2	1	0	0	2	1	0	6	39	52
	r	1,81	0,00	0,73	0,38	0,00	0,00	0,23	0,12	0,00	0,82	5,32	0,96
J020	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,04
J03	a	7	2	3	23	14	0	1	0	5	4	16	75
	r	12,69	0,85	1,09	8,67	4,63	0,00	0,12	0,00	0,69	0,55	2,18	1,38
J039	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
J04	a	3	0	0	0	0	0	0	0	0	1	9	13
	r	5,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	1,23	0,24
J040	a	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,42	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,04
J041	a	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	2	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,27	0,07
J042	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,14	0,27	0,00	0,07
J06	a	12	6	4	0	3	4	16	18	15	24	66	168
	r	21,76	2,55	1,46	0,00	0,99	1,05	1,85	2,14	2,06	3,27	9,00	3,10
J060	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	5
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,41	0,09
J069	a	3	0	0	0	0	0	0	2	8	0	9	22
	r	5,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,24	1,10	0,00	1,23	0,41
J10	a	24	58	30	11	8	4	7	4	4	4	5	159
	r	43,52	24,63	10,95	4,15	2,65	1,05	0,81	0,47	0,55	0,55	0,68	2,94
J107	a	1	1	0	0	0	3	1	5	9	8	9	37
	r	1,81	0,42	0,00	0,00	0,00	0,79	0,12	0,59	1,24	1,09	1,23	0,68
J109	a	0	1	4	0	2	0	1	3	2	2	2	17
	r	0,00	0,42	1,46	0,00	0,66	0,00	0,12	0,36	0,27	0,27	0,27	0,31
J11	a	1	0	0	0	0	0	2	1	1	2	2	9
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,23	0,12	0,14	0,27	0,27	0,17
J121	a	5	5	0	2	1	0	0	0	0	0	0	13
	r	9,07	2,12	0,00	0,75	0,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,24
J122	a	2	7	3	1	1	0	0	0	0	0	0	14
	r	3,63	2,97	1,09	0,38	0,33	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26
J129	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
J13	a	2	1	0	1	1	0	1	0	2	2	6	16
	r	3,63	0,42	0,00	0,38	0,33	0,00	0,12	0,00	0,27	0,27	0,82	0,30
J14	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
J15	a	3	0	0	0	0	1	0	0	0	5	10	19
	r	5,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,00	0,68	1,36	0,35
J150	a	7	1	0	0	0	1	4	9	12	23	68	125
	r	12,69	0,42	0,00	0,00	0,00	0,26	0,46	1,07	1,65	3,14	9,28	2,31
J151	a	3	1	0	0	0	1	6	8	13	17	49	98
	r	5,44	0,42	0,00	0,00	0,00	0,26	0,69	0,95	1,79	2,32	6,69	1,81
J152	a	7	2	0	0	0	1	1	2	17	17	56	103
	r	12,69	0,85	0,00	0,00	0,00	0,26	0,12	0,24	2,33	2,32	7,64	1,90
J153	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,14	0,06
J154	a	1	0	0	0	0	0	0	1	3	5	5	15
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,41	0,68	0,68	0,28
J155	a	3	0	0	0	0	0	0	3	0	10	12	28
	r	5,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,36	0,00	1,36	1,64	0,52
J156	a	2	0	0	0	0	2	1	4	4	5	29	47
	r	3,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,53	0,12	0,47	0,55	0,68	3,96	0,87
J157	a	1	14	19	15	12	2	1	0	0	0	0	64
	r	1,81	5,94	6,93	5,66	3,97	0,53	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	1,18
J158	a	3	0	1	1	0	4	1	3	8	12	34	67
	r	5,44	0,00	0,36	0,38	0,00	1,05	0,12	0,36	1,10	1,64	4,64	1,24
J159	a	1	0	0	0	0	0	0	0	1	3	13	18
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,41	1,77	0,33
J16	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	5
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,41	0,09
J160	a	0	4	5	5	8	0	0	0	1	0	0	23
	r	0,00	1,70	1,82	1,89	2,65	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,42
J168	a	1	0	0	0	0	0	1	1	0	3	6	12
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,12	0,00	0,41	0,82	0,22
J17	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	6	7
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,82	0,13
J18	a	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	16	20
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,24	0,14	0,14	2,18	0,37

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
J180	a	1	1	1	0	0	0	0	1	2	12	87	105
	r	1,81	0,42	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,27	1,64	11,87	1,94
J188	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
J20	a	1	2	0	0	1	1	0	2	2	8	27	44
	r	1,81	0,85	0,00	0,00	0,33	0,26	0,00	0,24	0,27	1,09	3,68	0,81
J201	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,14	0,04
J205	a	14	4	0	1	0	0	0	0	0	0	0	19
	r	25,39	1,70	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,35
J208	a	3	5	2	1	3	0	1	1	10	12	55	93
	r	5,44	2,12	0,73	0,38	0,99	0,00	0,12	0,12	1,37	1,64	7,50	1,72
J209	a	2	0	0	0	0	0	0	0	2	2	31	37
	r	3,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,27	4,23	0,68
J21	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
J22	a	0	5	4	4	0	0	0	1	1	2	7	24
	r	0,00	2,12	1,46	1,51	0,00	0,00	0,00	0,12	0,14	0,27	0,96	0,44
J390	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
J40	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,27	0,06
J90	a	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,04
K12	a	1	0	0	1	0	0	0	0	1	3	1	7
	r	1,81	0,00	0,00	0,38	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,41	0,14	0,13
K65	a	0	0	0	0	0	0	2	1	2	4	9	18
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,23	0,12	0,27	0,55	1,23	0,33
L00	a	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19
	r	34,46	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,35
L01	a	3	13	18	11	17	5	11	6	3	2	0	89
	r	5,44	5,52	6,57	4,15	5,63	1,32	1,27	0,71	0,41	0,27	0,00	1,64
L02	a	8	0	1	0	1	3	4	2	11	24	43	97
	r	14,51	0,00	0,36	0,00	0,33	0,79	0,46	0,24	1,51	3,27	5,87	1,79
L022	a	0	0	0	0	0	0	1	1	3	1	3	9
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,12	0,41	0,14	0,41	0,17

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
L03	a	2	0	1	0	0	0	2	0	3	10	18	36
	r	3,63	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,23	0,00	0,41	1,36	2,46	0,66
L08	a	0	1	0	2	3	0	4	6	9	23	54	102
	r	0,00	0,42	0,00	0,75	0,99	0,00	0,46	0,71	1,24	3,14	7,37	1,88
L30	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,02
L89	a	0	0	0	0	0	0	2	1	5	14	96	118
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,23	0,12	0,69	1,91	13,10	2,18
M00	a	0	0	0	0	1	0	2	2	1	0	0	6
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00	0,23	0,24	0,14	0,00	0,00	0,11
M012	a	0	0	0	3	2	3	7	16	28	24	22	105
	r	0,00	0,00	0,00	1,13	0,66	0,79	0,81	1,90	3,85	3,27	3,00	1,94
N10	a	0	0	0	0	0	0	2	1	5	2	10	20
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,23	0,12	0,69	0,27	1,36	0,37
N12	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,00	0,02
N30	a	0	0	0	0	0	2	6	10	17	55	152	242
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,53	0,69	1,19	2,33	7,50	20,74	4,47
N300	a	0	0	1	0	3	8	10	16	20	36	108	202
	r	0,00	0,00	0,36	0,00	0,99	2,11	1,15	1,90	2,75	4,91	14,74	3,73
N309	a	0	0	0	0	0	0	0	0	3	5	33	41
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,41	0,68	4,50	0,76
N34	a	0	0	0	0	0	3	1	4	6	19	16	49
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,79	0,12	0,47	0,82	2,59	2,18	0,90
N390	a	0	1	0	1	1	2	2	4	7	10	82	110
	r	0,00	0,42	0,00	0,38	0,33	0,53	0,23	0,47	0,96	1,36	11,19	2,03
N45	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,14	0,04
N72	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,14	0,04
N76	a	0	0	0	0	1	2	12	4	1	2	1	23
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	0,53	1,38	0,47	0,14	0,27	0,14	0,42
O23	a	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
O85	a	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
O86	a	0	0	0	0	0	2	7	2	0	0	0	11
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,53	0,81	0,24	0,00	0,00	0,00	0,20
O860	a	0	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	0,26	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
O862	a	0	0	0	0	0	0	1	2	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,24	0,00	0,00	0,00	0,06
O90	a	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
O91	a	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,23	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
O911	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,00	0,00	0,02
O912	a	0	0	0	0	0	1	3	0	0	0	0	4
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26	0,35	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07
P360	a	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	3,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
P362	a	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	3,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
P363	a	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	23
	r	41,71	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,42
P364	a	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	r	5,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
P368	a	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	24
	r	43,52	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,44
P369	a	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8
	r	14,51	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,15
P372	a	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	3,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04
P375	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02
P38	a	20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	20
	r	36,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,37
P391	a	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	33
	r	58,03	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,61
P393	a	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
	r	3,63	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
P394	a	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	17
	r	30,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,31
P398	a	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	r	5,44	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,06
P399	a	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14
	r	25,39	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,26
R500	a	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,00	0,02
T80	a	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	6
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,27	0,41	0,11
T801	a	1	3	0	0	0	1	1	4	4	6	26	46
	r	1,81	1,27	0,00	0,00	0,00	0,26	0,12	0,47	0,55	0,82	3,55	0,85
T802	a	1	0	0	0	1	2	4	11	14	24	75	132
	r	1,81	0,00	0,00	0,00	0,33	0,53	0,46	1,31	1,92	3,27	10,23	2,44
T81	a	0	0	0	0	1	0	0	2	2	3	13	21
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	0,00	0,00	0,24	0,27	0,41	1,77	0,39
T813	a	3	2	0	1	0	2	19	21	36	85	197	366
	r	5,44	0,85	0,00	0,38	0,00	0,53	2,19	2,49	4,94	11,59	26,88	6,76
T814	a	3	0	1	3	2	7	24	27	49	110	204	430
	r	5,44	0,00	0,36	1,13	0,66	1,84	2,77	3,20	6,73	15,00	27,83	7,94
T835	a	2	1	0	0	1	7	17	15	56	137	552	788
	r	3,63	0,42	0,00	0,00	0,33	1,84	1,96	1,78	7,69	18,69	75,31	14,55
T84	a	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	5	8
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,00	0,27	0,68	0,15
T845	a	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	17	23
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,14	0,68	2,32	0,42
T846	a	0	0	0	0	1	1	2	0	3	2	1	10
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33	0,26	0,23	0,00	0,41	0,27	0,14	0,18
T847	a	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	3
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,14	0,00	0,14	0,06
T857	a	7	0	0	1	4	11	27	45	83	166	322	666
	r	12,69	0,00	0,00	0,38	1,32	2,90	3,11	5,34	11,40	22,64	43,93	12,30
T874	a	0	0	1	0	0	0	0	0	0	3	5	9
	r	0,00	0,00	0,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,41	0,68	0,17
Z20	a	0	0	0	0	3	3	2	2	2	0	0	12
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,99	0,79	0,23	0,24	0,27	0,00	0,00	0,22

Diagnóza/Veková skupina		0	01-04	05-09	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65+	SR
Z203	a	5	37	112	100	91	63	154	112	121	101	114	1010
	r	9,07	15,71	40,86	37,70	30,12	16,58	17,76	13,29	16,62	13,78	15,55	18,65
Z205	a	0	0	0	0	5	11	20	32	25	15	0	108
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	1,65	2,90	2,31	3,80	3,43	2,05	0,00	1,99
Z21	a	0	0	0	0	2	8	24	16	2	1	0	53
	r	0,00	0,00	0,00	0,00	0,66	2,11	2,77	1,90	0,27	0,14	0,00	0,98
Z223	a	3	1	1	1	1	1	1	4	1	9	22	45
	r	5,44	0,42	0,36	0,38	0,33	0,26	0,12	0,47	0,14	1,23	3,00	0,83
Z225	a	0	0	1	0	5	22	94	147	81	63	36	449
	r	0,00	0,00	0,36	0,00	1,65	5,79	10,84	17,44	11,12	8,59	4,91	8,29
Z228	a	0	0	1	0	0	3	3	5	4	10	28	54
	r	0,00	0,00	0,36	0,00	0,00	0,79	0,35	0,59	0,55	1,36	3,82	1,00

VI.3 Prenosné ochorenia podľa sezonality a diagnóz v SR v roku 2014

Diagnóza/Mesiac	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
A012	0	0	1	0		0	0	1	0	0	0	0	2
A02	6	8	7	11		18	6	11	17	19	12	8	133
A020	226	137	166	278		355	420	485	509	710	386	192	4319
A021	1	0	0	1		0	3	0	1	1	3	1	13
A022	3	0	1	1		6	2	3	2	3	1	1	24
A028	2	1	0	1		2	1	0	0	0	2	1	10
A029	0	2	0	0		2	0	0	1	0	0	0	5
A03	5	8	1	3		0	1	1	2	1	0	1	24
A031	31	14	11	11		11	16	17	9	17	8	6	161
A033	6	1	5	3		9	5	8	9	10	2	5	68
A039	0	0	0	0		0	0	0	1	0	0	0	1
A040	48	39	29	35		39	48	65	58	45	39	26	518
A043	1	0	0	0		0	0	0	0	0	0	1	2
A044	0	0	0	2		1	1	0	0	2	0	0	24
A045	288	259	358	467		782	772	606	910	714	604	358	6866
A046	12	14	14	10		15	6	9	16	28	11	13	162
A047	120	123	120	63		85	84	83	92	91	96	79	1121
A048	10	7	7	29		9	7	17	6	7	8	3	126
A049	0	0	1	0		0	0	0	0	0	0	0	1
A050	0	0	0	10		0	20	0	0	0	0	0	30
A059	0	1	0	15		0	0	0	0	0	127	0	143
A060	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	1	1
A069	0	0	1	0		2	0	0	0	0	0	0	3
A071	10	11	23	15		11	15	10	11	22	23	8	167

A072	0	1	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
A078	0	9	4	5		2	3	2	2	1	1	0	32
A080	518	42 0	490	424		263	214	241	137	161	151	177	3421
A081	339	24 8	253	105		155	84	69	49	58	46	55	1508
A082	38	21	45	30		26	44	33	38	46	60	33	435
A083	3	0	1	1		1	0	0	0	1	0	0	9
A084	25	14	3	3		3	5	18	2	0	1	2	111
A09	219	19 8	223	203		361	270	250	162	128	115	82	2411
A150	19	6	13	10		1	4	3	2	2	2	1	70
Diagnóza/M esiak	I.	II.	III.	IV.		VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
A151	7	5	5	1		2	2	1	2	1	0	0	27
A152	2	0	1	1		0	0	0	0	1	0	0	6
A153	3	0	3	0		2	0	2	1	1	0	0	14
A154	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
A156	1	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	2
A158	0	0	0	0		0	1	0	0	0	0	0	1
A159	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
A160	10	0	2	4		3	1	2	3	6	3	2	40
A161	1	0	0	0		0	0	1	0	0	0	0	2
A162	0	0	2	0		1	1	0	0	0	0	0	6
A163	1	1	1	0		0	2	0	0	0	0	0	8
A165	0	1	0	0		1	0	0	0	0	0	0	3
A170	1	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
A180	4	1	1	1		1	2	0	3	1	2	0	17
A181	2	0	0	0		1	0	0	0	0	1	0	4
A182	3	0	0	0		0	2	0	0	0	0	1	7
A192	0	0	1	0		0	0	0	0	0	0	0	1
A198	1	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	2
A210	0	0	0	0		0	1	0	0	1	0	1	3
A212	0	0	0	0		0	0	0	0	0	1	1	2
A218	0	0	0	0		0	0	0	2	0	0	0	2
A219	0	0	0	0		0	0	0	0	1	0	0	1
A241	0	0	0	0		0	0	0	0	0	1	0	1
A260	1	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
A269	0	0	0	0		0	0	0	0	0	1	1	2
A270	0	0	0	0		0	0	1	1	0	1	0	3
A278	0	1	0	0		1	0	1	3	1	0	0	7
A279	0	0	0	0		1	0	0	1	0	0	0	2
A280	0	0	1	0		0	0	0	0	0	0	0	1
A282	3	1	0	0		0	1	0	1	1	0	0	9
A310	0	0	0	0		1	0	0	0	0	0	0	1

A321	0	0	0	0		2	1	1	1	0	0	0	5
A327	1	2	1	0		0	3	3	0	1	1	0	13
A328	0	0	0	0		0	1	1	0	1	0	0	3
A329	1	0	1	1		0	0	0	0	0	0	2	5
A370	217	156	143	98		86	59	52	72	67	40	16	1112
A371	3	0	3	2		3	4	1	1	0	2	1	21
Diagnóza/Mesiak	I.	II.	III.	IV.		VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
A378	1	1	0	0		0	0	0	0	0	0	0	2
A38	22	30	25	18		17	8	6	13	15	22	24	221
A390	1	2	3	2		1	1	2	1	1	1	0	18
A391	0	1	1	1		1	0	0	0	0	0	0	4
A392	2	1	1	1		0	0	0	0	0	1	1	7
A400	0	0	0	0		0	0	0	1	1	1	0	3
A401	0	1	1	1		0	1	1	2	0	1	0	8
A402	19	7	11	6		11	7	9	5	3	3	2	87
A403	6	5	1	5		2	2	1	1	4	2	5	37
A408	7	0	5	3		4	3	0	3	0	2	2	30
A410	27	22	25	27		27	24	17	19	14	18	13	257
A411	37	24	28	31		27	25	25	34	30	26	16	334
A412	0	0	0	1		1	0	0	0	1	0	0	4
A414	2	1	1	0		0	1	0	0	0	0	0	5
A415	91	59	66	85		65	100	76	66	88	71	31	883
A418	5	4	6	10		3	4	3	1	4	8	3	54
A419	8	8	8	7		8	6	4	8	5	5	6	86
A421	2	0	0	1		0	0	0	0	0	0	0	3
A428	0	0	0	1		0	0	0	0	0	0	0	1
A441	1	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
A448	2	0	0	0		0	0	0	0	0	2	0	4
A46	42	45	42	39		43	63	55	60	34	38	24	533
A480	1	0	0	0		0	0	0	0	0	1	1	3
A481	1	0	0	1		2	1	4	1	2	2	0	15
A482	0	0	0	1		0	0	0	0	0	0	0	1
A490	2	0	0	2		0	0	1	0	0	0	0	6
A493	0	0	0	0		0	0	0	0	1	2	3	6
A499	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	1	1
A501	0	0	1	0		0	0	0	0	0	0	0	1
A502	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
A509	0	0	0	1		0	0	0	0	0	0	0	1
A510	4	2	1	0		2	3	2	3	3	0	2	24
A511	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
A512	0	0	1	0		0	0	0	0	0	1	0	3
A513	5	3	5	2		4	7	69	1	10	10	3	53

A515	8	6	3	4		1	3	4	4	2	3	1	43
A519	2	0	0	0		1	2	2	0	1	0	1	9
Diagnóza/Mesiak	I.	II.	III.	IV.		VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
A521	1	0	0	0		0	0	1	1	0	0	0	4
A522	1	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
A523	0	0	0	0		0	0	1	0	0	0	0	1
A528	1	1	0	1		1	1	0	2	3	1	0	12
A529	2	2	0	0		0	0	0	0	0	1	0	5
A530	26	9	9	10		18	11	11	9	17	5	4	138
A539	10	4	5	4		5	3	5	2	6	4	1	54
A540	59	37	43	30		16	34	37	30	41	29	38	423
A541	1	1	0	0		0	0	1	0	0	0	0	5
A542	0	0	0	0		0	0	1	0	0	0	0	1
A548	0	1	1	0		0	0	0	0	3	0	0	5
A549	1	1	4	1		1	0	0	0	0	1	0	9
A55	0	0	0	0		1	0	0	1	0	0	0	2
A560	93	67	95	88		63	89	65	102	116	115	103	1037
A561	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
A562	3	3	3	3		0	1	0	1	2	2	1	19
A568	0	0	0	0		0	0	0	0	0	1	0	1
A590	9	9	2	7		8	4	5	3	3	4	4	61
A599	0	1	0	0		0	0	0	1	0	0	0	2
A600	7	6	4	2		1	1	6	2	2	2	0	36
A601	0	0	1	0		0	0	0	0	0	0	0	3
A630	9	9	16	8		11	5	8	4	6	4	10	98
A638	8	1	1	6		3	0	1	2	0	0	0	24
A64	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
A692	50	22	16	33		89	78	68	53	21	22	5	512
A740	0	0	0	0		0	0	0	0	1	0	0	1
A748	0	1	0	0		0	0	0	0	0	0	2	3
A78	1	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
A810	4	2	1	2		3	0	1	0	0	0	0	14
A841	3	0	2	16		18	14	12	8	6	1	0	115
A849	0	0	0	0		0	0	0	1	0	0	0	1
A850	0	0	1	0		0	0	0	1	0	0	0	3
A86	1	0	0	3		0	6	1	0	15	10	3	39
A870	0	0	0	0		2	5	1	0	2	0	0	10
A878	0	2	0	0		0	2	0	0	1	0	0	5
A879	10	2	4	4		9	16	18	22	5	6	4	108
A89	4	0	2	0		4	3	1	2	1	0	1	19
Diagnóza/Mesiak	I.	II.	III.	IV.		VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
A985	0	0	0	1		3	570	3	1	2	3	0	18

B24	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	1	1
B251	1	0	0	0		0	0	0	0	1	1	0	3
B258	0	3	0	0		0	0	0	0	0	0	0	3
B259	0	0	1	0		0	0	0	0	0	0	0	1
B260	1	0	2	1		2	0	0	1	0	0	0	11
B261	1	0	0	0		1	2	0	1	0	0	2	7
B263	0	0	0	3		0	0	0	0	0	3	1	7
B268	0	0	1	3		4	1	1	0	0	1	1	14
B269	93	57	97	104		118	71	49	138	272	281	111	1526
B270	20	29	27	20		23	18	12	15	12	23	9	229
B271	6	4	2	3		2	4	1	1	3	2	2	30
B278	6	11	13	9		4	2	8	6	5	5	3	78
B279	32	28	31	22		21	32	19	41	21	18	7	296
B348	0	0	0	0		1	0	0	0	0	0	0	1
B349	1	1	7	0		0	0	0	0	0	0	0	9
B350	0	0	0	0		0	0	0	0	2	0	0	2
B352	0	0	1	0		0	0	0	0	0	0	0	2
B353	0	0	0	0		0	0	1	0	0	0	0	1
B354	1	1	1	1		0	5	5	3	0	3	1	22
B356	0	0	0	0		0	0	0	1	0	0	0	1
B358	7	0	3	3		1	2	1	2	1	2	0	24
B368	0	0	0	0		0	0	0	1	1	0	0	2
B370	0	2	0	0		0	0	0	0	0	0	0	2
B371	2	2	0	4		2	1	4	2	4	4	0	28
B372	0	1	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
B374	0	1	0	0		0	0	0	0	1	1	0	3
B377	2	6	3	3		2	3	5	1	4	0	1	37
B378	0	0	0	0		0	0	1	0	0	0	0	1
B508	0	0	0	1		1	0	0	0	0	0	0	2
B509	0	0	0	0		1	0	0	0	0	0	0	1
B519	0	0	0	0		0	0	0	1	0	0	0	1
B538	0	0	0	0		0	0	0	0	1	0	0	1
Diagnóza/M esiak	I.	II.	III.	IV.		VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
B580	1	0	0	1		0	0	0	0	0	0	0	2
B588	7	1	2	3		0	4	2	2	3	1	0	26
B589	31	10	11	12		9	10	4	13	14	18	12	149
B59	1	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	2
B670	5	1	0	0		0	0	0	0	0	0	0	6
B675	0	0	1	0		0	0	1	0	0	0	0	2
B710	0	0	1	0		0	0	0	0	0	0	0	1
B718	0	0	0	0		0	0	0	0	1	0	0	1
B770	27	20	31	14		10	7 572	11	12	18	11	10	187

B779	11	13	27	13		15	9	10	26	37	47	7	227
B79	2	1	4	1		2	1	2	2	8	9	1	35
B80	17	18	20	6		9	15	5	16	15	12	10	163
B814	1	0	2	0		0	0	0	1	0	0	1	6
B818	0	0	0	0		0	0	0	1	0	0	0	2
B830	5	2	2	2		0	1	2	2	0	0	0	21
B838	1	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
B850	40	17	24	17		10	5	14	25	36	94	10	306
B852	0	0	0	0		0	0	0	1	1	0	0	2
B86	232	14 4	184	153		86	124	139	204	330	265	120	2091
G000	0	0	0	0		2	0	0	0	0	0	1	3
G001	0	2	5	1		2	2	0	1	3	3	1	23
G002	1	0	1	0		1	1	0	2	0	0	1	7
G003	1	0	1	1		1	1	0	0	0	0	0	6
G008	1	2	2	0		0	0	1	2	0	3	0	12
G009	6	5	7	3		6	8	3	1	2	0	1	43
G03	0	0	0	0		0	3	0	0	0	0	0	3
G049	0	0	0	0		0	0	0	2	0	0	0	2
G51	3	2	4	4		3	1	3	1	0	2	3	29
G510	0	0	0	0		0	0	0	1	0	0	0	1
G61	0	0	2	1		0	0	0	1	0	0	0	6
G610	1	3	0	0		1	2	0	3	0	2	1	15
G630	2	0	0	4		6	5	8	1	1	1	0	30
H00	0	0	0	0		0	0	0	1	0	0	0	1
H043	0	0	0	0		0	0	1	0	0	0	0	1
H050	0	0	1	0		0	0	0	0	1	0	0	2
H10	2	1	8	3		1	1	10	18	3	2	5	56
H100	0	0	1	0		0	0	0	0	0	0	0	1
Diagnóza/M esiak	I.	II.	III.	IV.		VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
H109	0	0	0	0		0	0	0	1	0	0	0	1
H440	0	0	0	0		1	0	0	3	0	0	1	5
H441	0	0	0	0		0	0	0	0	0	1	0	1
H60	0	0	0	0		0	0	0	0	0	1	0	1
H603	0	0	0	0		0	0	1	0	0	0	0	1
H66	6	2	4	3		1	1	1	1	3	2	0	27
I30	0	0	0	1		0	0	0	0	0	0	0	1
I33	2	0	1	1		2	1	0	0	0	0	0	7
I80	3	4	12	4		6	8	9	7	10	5	3	77
I800	0	0	0	0		0	0	0	0	1	1	0	2
J00	5	5	3	3		1	1	1	1	5	8	4	41
J01	2	2	0	0		0	0	0	0	1	1	4	12
J02	9	5	7	5		1	573	1	5	7	1	0	46

J020	0	0	0	0		0	1	0	0	0	0	0	2
J03	4	1	4	11		7	2	2	11	11	9	5	74
J039	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	1	1
J04	2	1	0	0		1	1	0	1	3	1	1	12
J040	0	1	0	0		0	0	0	0	0	1	0	2
J041	1	0	0	0		0	1	0	0	1	1	0	4
J042	1	0	0	0		1	0	1	0	0	0	1	4
J06	21	14	24	14		15	14	11	11	17	11	2	168
J060	0	0	3	1		0	0	0	0	0	1	0	5
J069	1	3	1	0		0	2	1	2	5	3	2	22
J10	3	24	49	33		6	4	0	7	17	5	9	161
J107	3	5	7	4		0	0	2	2	3	3	4	36
J109	0	5	7	2		0	0	0	0	0	0	2	17
J11	2	4	2	1		0	0	0	0	0	0	0	9
J121	2	1	3	4		2	0	0	0	0	1	0	13
J122	6	0	4	2		0	2	0	0	0	0	0	14
J129	0	0	0	0		0	0	0	0	0	0	1	1
J13	1	4	2	3		0	1	0	1	0	1	3	17
J14	0	0	0	0		0	0	0	0	0	1	0	1
J15	1	2	4	6		2	1	1	0	0	0	1	19
J150	18	8	16	8		13	14	9	5	6	7	7	121
J151	13	11	9	5		9	6	7	10	6	7	3	96
J152	14	9	12	4		6	6	8	8	13	5	5	103
J153	0	2	0	0		1	0	0	0	0	0	0	3
Diagnóza/M esiac	I.	II.	III.	IV.		VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
J154	1	2	3	0		1	1	0	0	2	1	2	14
J155	0	3	1	3		1	4	2	1	1	5	0	23
J156	2	4	4	8		7	1	4	1	1	3	3	47
J157	5	6	3	2		3	3	0	1	15	13	14	67
J158	5	6	10	4		5	3	4	6	4	5	1	62
J159	0	1	1	3		2	1	0	3	2	0	3	18
J16	1	1	1	0		0	2	0	0	0	0	0	5
J160	5	0	0	0		2	0	0	0	4	3	8	22
J168	0	2	0	0		2	1	2	1	0	2	1	12
J17	1	0	1	0		1	0	0	1	0	2	0	7
J18	2	1	3	3		2	3	2	1	0	1	1	20
J180	15	8	9	8		4	10	11	13	7	9	2	105
J188	0	0	0	0		1	0	0	0	0	0	0	1
J20	2	0	9	7		4	3	3	6	3	3	2	43
J201	0	0	0	2		0	0	0	0	0	0	0	2
J205	2	0	0	2		0	0	2	0	0	4	10	20
J208	7	6	4	11		10	4	4	7	18	3	4	90

J209	3	6	4	1		3	2	1	1	3	4	6	38
J21	0	0	0	0		0	0	0	0	0	1	0	1
J22	1	1	1	0		1	0	1	0	4	1	14	24
J390	0	0	1	0		0	0	0	0	0	0	0	1
J40	0	0	0	1		0	0	0	0	1	1	0	3
J90	0	0	0	0		1	0	0	0	0	0	1	2
K12	0	0	0	0		0	1	2	2	1	1	0	7
K65	4	3	2	0		4	1	2	0	0	3	0	19
L00	0	0	0	4		0	1	2	0	1	1	9	19
L01	11	4	6	3		11	6	9	12	7	14	5	90
L02	10	6	8	8		8	10	10	11	9	4	7	97
L022	0	1	1	3		1	2	0	0	0	0	0	9
L03	2	5	6	3		5	3	4	0	1	0	3	35
L08	8	10	8	6		7	7	5	16	7	9	5	100
L30	1	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
L89	26	8	9	9		12	7	9	6	10	6	5	116
M00	0	2	0	1		0	0	1	0	0	0	2	6
M012	19	9	8	9		8	9	4	5	0	1	1	80
N10	0	0	2	0		2	0	2	6	6	0	1	21
N12	0	0	0	1		0	0	0	0	0	0	0	1
Diagnóza/M esiak	I.	II.	III.	IV.		VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
N30	19	16	15	16		16	18	31	32	30	25	14	245
N300	18	10	17	12		18	35	16	28	16	8	5	202
N309	7	2	3	5		1	2	8	5	1	1	1	40
N34	1	7	7	3		4	3	2	6	1	4	1	43
N390	12	17	7	8		17	5	6	1	16	9	3	108
N45	0	0	1	0		0	0	0	0	1	0	0	2
N72	0	0	0	1		0	0	1	0	0	0	0	2
N76	2	1	2	1		2	2	3	2	4	1	0	23
O23	0	1	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
O85	0	0	0	1		1	0	0	0	0	0	0	2
O86	1	0	0	0		3	1	1	0	1	0	1	10
O860	0	0	0	0		0	0	0	0	0	1	0	2
O862	0	0	0	0		0	1	0	0	1	1	0	3
O90	0	0	2	0		0	0	0	0	0	1	0	3
O91	0	0	0	0		0	1	0	1	0	0	0	2
O911	0	0	0	0		0	0	1	0	0	0	0	1
O912	0	0	2	0		0	0	0	0	0	1	0	3
P360	1	0	0	0		0	0	0	0	0	1	0	2
P362	0	1	0	0		0	0	0	1	0	0	0	2
P363	3	1	0	4		3	2	3	2	4	0	0	23
P364	0	2	0	0		0	0	0	0	0	0	0	3

P368	1	2	1	1		2	1	4	4	3	1	2	24
P369	1	0	1	0		1	0	1	2	0	0	0	8
P372	0	0	0	0		0	0	0	0	1	0	1	2
P375	0	0	0	0		0	0	1	0	0	0	0	1
P38	1	0	0	0		2	5	6	1	1	1	0	20
P391	4	1	2	6		3	2	2	4	3	2	1	33
P393	1	0	0	0		0	0	0	0	0	0	0	2
P394	0	0	2	0		1	3	2	0	1	4	4	17
P398	0	0	1	0		0	0	0	1	0	0	0	3
P399	0	0	0	1		2	0	1	0	4	0	6	14
R500	0	1	0	0		0	0	0	0	0	0	0	1
T80	1	0	1	0		1	0	0	0	2	0	0	6
T801	8	6	3	3		9	4	1	3	1	2	1	45
T802	8	12	7	5		16	16	12	11	12	9	9	128
T81	0	0	1	0		3	7	4	1	0	2	0	21
T813	47	43	26	32		41	33	27	16	24	22	12	362
Diagnóza/M esiak	I.	II.	III.	IV.		VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	SPOLU
T814	31	37	33	37		45	37	22	44	35	40	25	426
T835	95	66	61	56		83	58	64	66	57	50	31	770
T84	0	5	0	0		0	1	0	0	1	0	0	8
T845	2	1	3	1		3	1	0	2	0	1	4	23
T846	1	2	0	1		2	1	1	0	1	0	0	9
T847	0	0	0	0		0	2	1	0	0	0	0	3
T857	76	46	73	63		44	50	56	52	48	31	27	628
T874	0	1	2	0		0	0	1	1	4	0	0	9
Z20	1	0	1	2		1	1	0	1	3	1	0	12
Z203	71	54	77	80		107	112	116	102	83	89	44	1017
Z205	7	5	12	1		8	7	10	18	8	18	7	109
Z21	7	5	5	10		2	2	6	5	3	2	3	55
Z223	1	0	0	0		3	3	4	5	5	11	11	45
Z225	53	39	35	52		32	25	26	28	32	38	21	425
Z228	3	0	3	4		0	11	9	8	8	3	4	54

VI.4 Prenosné ochorenia podľa pohlavia a diagnóz v SR v roku 2014

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A012	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
A02	a	53	80	133
	r	2,01	2,88	2,46
A020	a	2096	2231	4327
	r	79,42	80,34	79,89
A021	a	10	3	13
	r	0,38	0,11	0,24
A022	a	11	13	24
	r	0,42	0,47	0,44
A028	a	3	7	10
	r	0,11	0,25	0,18
A029	a	4	1	5
	r	0,15	0,04	0,09
A03	a	13	11	24
	r	0,49	0,40	0,44
A031	a	68	93	161
	r	2,58	3,35	2,97
A033	a	36	32	68
	r	1,36	1,15	1,26
A039	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A040	a	270	247	517
	r	10,23	8,89	9,55
A043	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A044	a	12	12	24
	r	0,45	0,43	0,44
A045	a	3656	3211	6867
	r	138,53	115,63	126,79
A046	a	78	85	163
	r	2,96	3,06	3,01
A047	a	490	630	1120
	r	18,57	22,69	20,68
Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A048	a	61	64	125
	r	2,31	2,30	2,31
A049	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
				577

A050	a	10	20	30
	r	0,38	0,72	0,55
A059	a	9	134	143
	r	0,34	4,83	2,64
A060	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A069	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
A071	a	102	64	166
	r	3,86	2,30	3,06
A072	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A078	a	12	21	33
	r	0,45	0,76	0,61
A080	a	1743	1669	3412
	r	66,04	60,10	63,00
A081	a	663	864	1527
	r	25,12	31,11	28,19
A082	a	220	214	434
	r	8,34	7,71	8,01
A083	a	6	3	9
	r	0,23	0,11	0,17
A084	a	48	63	111
	r	1,82	2,27	2,05
A09	a	1123	1284	2407
	r	42,55	46,24	44,44
A150	a	50	36	86
	r	1,89	1,30	1,59
A151	a	23	8	31
	r	0,87	0,29	0,57
A152	a	2	5	7
	r	0,08	0,18	0,13

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A153	a	7	7	14
	r	0,27	0,25	0,26
A154	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A156	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
A158	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	578 0,02

A159	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A160	a	23	11	34
	r	0,87	0,40	0,63
A161	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
A162	a	4	5	9
	r	0,15	0,18	0,17
A163	a	2	6	8
	r	0,08	0,22	0,15
A165	a	7	1	8
	r	0,27	0,04	0,15
A170	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A178	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A180	a	8	9	17
	r	0,30	0,32	0,31
A181	a	0	3	3
	r	0,00	0,11	0,06
A182	a	4	2	6
	r	0,15	0,07	0,11
A185	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A192	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A198	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A210	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
A212	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A218	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A219	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A241	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A260	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02

A269	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
A270	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
A278	a	5	2	7
	r	0,19	0,07	0,13
A279	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A280	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A282	a	6	3	9
	r	0,23	0,11	0,17
A310	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
A321	a	3	2	5
	r	0,11	0,07	0,09
A327	a	9	4	13
	r	0,34	0,14	0,24
A328	a	0	3	3
	r	0,00	0,11	0,06
A329	a	3	3	6
	r	0,11	0,11	0,11
A370	a	500	623	1123
	r	18,95	22,43	20,73

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A371	a	11	9	20
	r	0,42	0,32	0,37
A378	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
A38	a	122	99	221
	r	4,62	3,57	4,08
A390	a	13	5	18
	r	0,49	0,18	0,33
A391	a	2	2	4
	r	0,08	0,07	0,07
A392	a	3	4	7
	r	0,11	0,14	0,13
A400	a	3	1	4
	r	0,11	0,04	0,07
A401	a	6	3	9
	r	0,23	0,11	580 0,17

A402	a	55	31	86
	r	2,08	1,12	1,59
A403	a	23	14	37
	r	0,87	0,50	0,68
A408	a	18	14	32
	r	0,68	0,50	0,59
A410	a	158	96	254
	r	5,99	3,46	4,69
A411	a	212	126	338
	r	8,03	4,54	6,24
A412	a	4	0	4
	r	0,15	0,00	0,07
A414	a	4	1	5
	r	0,15	0,04	0,09
A415	a	460	421	881
	r	17,43	15,16	16,27
A418	a	36	18	54
	r	1,36	0,65	1,00
A419	a	59	27	86
	r	2,24	0,97	1,59

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A421	a	0	3	3
	r	0,00	0,11	0,06
A428	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A440	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A441	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A448	a	2	3	5
	r	0,08	0,11	0,09
A46	a	237	295	532
	r	8,98	10,62	9,82
A480	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
A481	a	8	7	15
	r	0,30	0,25	0,28
A482	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A490	a	4	3	7
	r	0,15	0,11	581 0,13

A493	a	3	2	5
	r	0,11	0,07	0,09
A499	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A501	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A502	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A509	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A510	a	21	6	27
	r	0,80	0,22	0,50
A511	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A512	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A513	a	37	19	56
	r	1,40	0,68	1,03
A515	a	31	14	45
	r	1,17	0,50	0,83
A519	a	4	4	8
	r	0,15	0,14	0,15
A521	a	2	2	4
	r	0,08	0,07	0,07
A522	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A528	a	10	3	13
	r	0,38	0,11	0,24
A529	a	1	4	5
	r	0,04	0,14	0,09
A530	a	78	62	140
	r	2,96	2,23	2,58
A539	a	32	23	55
	r	1,21	0,83	1,02
A540	a	334	93	427
	r	12,66	3,35	7,88
A541	a	4	1	5
	r	0,15	0,04	0,09
A542	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02

A548	a	1	4	5
	r	0,04	0,14	0,09
A549	a	7	2	9
	r	0,27	0,07	0,17
A55	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
A560	a	341	696	1037
	r	12,92	25,06	19,15
A561	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A562	a	7	11	18
	r	0,27	0,40	0,33

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A568	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A590	a	0	61	61
	r	0,00	2,20	1,13
A599	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
A600	a	10	27	37
	r	0,38	0,97	0,68
A601	a	0	3	3
	r	0,00	0,11	0,06
A630	a	47	42	89
	r	1,78	1,51	1,64
A638	a	15	11	26
	r	0,57	0,40	0,48
A64	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A692	a	258	287	545
	r	9,78	10,33	10,06
A740	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A748	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A78	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
A810	a	3	12	15
	r	0,11	0,43	0,28
A841	a	73	43	116
	r	2,77	1,55	583 2,14

A849	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
A850	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
A86	a	24	15	39
	r	0,91	0,54	0,72
A870	a	6	4	10
	r	0,23	0,14	0,18

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
A878	a	1	4	5
	r	0,04	0,14	0,09
A879	a	60	48	108
	r	2,27	1,73	1,99
A89	a	12	6	18
	r	0,45	0,22	0,33
A985	a	10	4	14
	r	0,38	0,14	0,26
A988	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B000	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
B001	a	10	19	29
	r	0,38	0,68	0,54
B002	a	2	3	5
	r	0,08	0,11	0,09
B003	a	3	5	8
	r	0,11	0,18	0,15
B004	a	2	6	8
	r	0,08	0,22	0,15
B008	a	2	6	8
	r	0,08	0,22	0,15
B009	a	18	25	43
	r	0,68	0,90	0,79
B010	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B011	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
B018	a	17	9	26
	r	0,64	0,32	0,48
B019	a	8673	8206	16879
	r	328,63	295,50	584 311,64

B020	a	1	5	6
	r	0,04	0,18	0,11
B021	a	3	3	6
	r	0,11	0,11	0,11

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
B022	a	3	4	7
	r	0,11	0,14	0,13
B023	a	21	18	39
	r	0,80	0,65	0,72
B027	a	9	9	18
	r	0,34	0,32	0,33
B028	a	28	35	63
	r	1,06	1,26	1,16
B029	a	1215	1843	3058
	r	46,04	66,37	56,46
B07	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B080	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
B081	a	5	2	7
	r	0,19	0,07	0,13
B082	a	7	11	18
	r	0,27	0,40	0,33
B083	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
B084	a	139	106	245
	r	5,27	3,82	4,52
B088	a	37	32	69
	r	1,40	1,15	1,27
B09	a	13	13	26
	r	0,49	0,47	0,48
B15	a	398	337	735
	r	15,08	12,14	13,57
B169	a	58	27	85
	r	2,20	0,97	1,57
B171	a	23	13	36
	r	0,87	0,47	0,66
B172	a	11	5	16
	r	0,42	0,18	0,30
B180	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	585 0,02

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
B181	a	67	39	106
	r	2,54	1,40	1,96
B182	a	245	121	366
	r	9,28	4,36	6,76
B199	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B201	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
B202	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B204	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B208	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B222	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
B230	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B251	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
B258	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
B259	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B260	a	11	0	11
	r	0,42	0,00	0,20
B261	a	7	0	7
	r	0,27	0,00	0,13
B263	a	5	2	7
	r	0,19	0,07	0,13
B268	a	10	4	14
	r	0,38	0,14	0,26
B269	a	767	753	1520
	r	29,06	27,12	28,06
B270	a	127	101	228
	r	4,81	3,64	4,21

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
B271	a	17	13	30
	r	0,64	0,47	586 0,55

B278	a	37	39	76
	r	1,40	1,40	1,40
B279	a	161	133	294
	r	6,10	4,79	5,43
B348	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B349	a	4	5	9
	r	0,15	0,18	0,17
B350	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
B352	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
B353	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B354	a	9	17	26
	r	0,34	0,61	0,48
B356	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B358	a	11	13	24
	r	0,42	0,47	0,44
B368	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
B370	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
B371	a	17	11	28
	r	0,64	0,40	0,52
B372	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B374	a	3	0	3
	r	0,11	0,00	0,06
B377	a	25	14	39
	r	0,95	0,50	0,72
B378	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
B508	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
B509	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B519	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	587 0,02

B538	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B580	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
B588	a	17	15	32
	r	0,64	0,54	0,59
B589	a	51	101	152
	r	1,93	3,64	2,81
B59	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
B670	a	2	4	6
	r	0,08	0,14	0,11
B675	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
B710	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
B718	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B770	a	88	98	186
	r	3,33	3,53	3,43
B779	a	100	126	226
	r	3,79	4,54	4,17
B79	a	19	16	35
	r	0,72	0,58	0,65
B80	a	72	92	164
	r	2,73	3,31	3,03
B814	a	1	5	6
	r	0,04	0,18	0,11
B818	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
B830	a	8	13	21
	r	0,30	0,47	0,39
B838	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
B850	a	61	245	306
	r	2,31	8,82	5,65
B852	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
B86	a	996	1110	2106
	r	37,74	39,97	588

G000	a	3	0	3
	r	0,11	0,00	0,06
G001	a	18	7	25
	r	0,68	0,25	0,46
G002	a	3	4	7
	r	0,11	0,14	0,13
G003	a	2	4	6
	r	0,08	0,14	0,11
G008	a	8	5	13
	r	0,30	0,18	0,24
G009	a	29	14	43
	r	1,10	0,50	0,79
G03	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
G049	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
G51	a	7	22	29
	r	0,27	0,79	0,54
G510	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
G61	a	5	2	7
	r	0,19	0,07	0,13
G610	a	9	6	15
	r	0,34	0,22	0,28
G630	a	12	18	30
	r	0,45	0,65	0,55

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
H00	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
H043	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
H050	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
H10	a	13	42	55
	r	0,49	1,51	1,02
H100	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
H109	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
H440	a	2	3	5
	r	0,08	0,11	0,09

H441	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
H60	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
H603	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
H66	a	14	12	26
	r	0,53	0,43	0,48
I30	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
I33	a	7	2	9
	r	0,27	0,07	0,17
I80	a	43	34	77
	r	1,63	1,22	1,42
I800	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
J00	a	19	22	41
	r	0,72	0,79	0,76
J01	a	5	6	11
	r	0,19	0,22	0,20
J02	a	26	26	52
	r	0,99	0,94	0,96

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
J020	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
J03	a	44	31	75
	r	1,67	1,12	1,38
J039	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
J04	a	6	7	13
	r	0,23	0,25	0,24
J040	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
J041	a	3	1	4
	r	0,11	0,04	0,07
J042	a	2	2	4
	r	0,08	0,07	0,07
J06	a	66	102	168
	r	2,50	3,67	3,10
J060	a	2	3	5
	r	0,08	0,11	590 0,09

J069	a	12	10	22
	r	0,45	0,36	0,41
J10	a	71	88	159
	r	2,69	3,17	2,94
J107	a	20	17	37
	r	0,76	0,61	0,68
J109	a	7	10	17
	r	0,27	0,36	0,31
J11	a	3	6	9
	r	0,11	0,22	0,17
J121	a	2	11	13
	r	0,08	0,40	0,24
J122	a	7	7	14
	r	0,27	0,25	0,26
J129	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
J13	a	10	6	16
	r	0,38	0,22	0,30

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
J14	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
J15	a	10	9	19
	r	0,38	0,32	0,35
J150	a	92	33	125
	r	3,49	1,19	2,31
J151	a	74	24	98
	r	2,80	0,86	1,81
J152	a	70	33	103
	r	2,65	1,19	1,90
J153	a	3	0	3
	r	0,11	0,00	0,06
J154	a	13	2	15
	r	0,49	0,07	0,28
J155	a	20	8	28
	r	0,76	0,29	0,52
J156	a	33	14	47
	r	1,25	0,50	0,87
J157	a	29	35	64
	r	1,10	1,26	1,18
J158	a	42	25	67
	r	1,59	0,90	591 1,24

J159	a	9	9	18
	r	0,34	0,32	0,33
J16	a	4	1	5
	r	0,15	0,04	0,09
J160	a	11	12	23
	r	0,42	0,43	0,42
J168	a	8	4	12
	r	0,30	0,14	0,22
J17	a	3	4	7
	r	0,11	0,14	0,13
J18	a	13	7	20
	r	0,49	0,25	0,37
J180	a	53	52	105
	r	2,01	1,87	1,94

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
J188	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
J20	a	22	22	44
	r	0,83	0,79	0,81
J201	a	1	1	2
	r	0,04	0,04	0,04
J205	a	12	7	19
	r	0,45	0,25	0,35
J208	a	60	33	93
	r	2,27	1,19	1,72
J209	a	15	22	37
	r	0,57	0,79	0,68
J21	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
J22	a	10	14	24
	r	0,38	0,50	0,44
J390	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
J40	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
J90	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
K12	a	4	3	7
	r	0,15	0,11	0,13
K65	a	11	7	18
	r	0,42	0,25	592 0,33

L00	a	9	10	19
	r	0,34	0,36	0,35
L01	a	43	46	89
	r	1,63	1,66	1,64
L02	a	46	51	97
	r	1,74	1,84	1,79
L022	a	5	4	9
	r	0,19	0,14	0,17
L03	a	21	15	36
	r	0,80	0,54	0,66

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
L08	a	52	50	102
	r	1,97	1,80	1,88
L30	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
L89	a	48	70	118
	r	1,82	2,52	2,18
M00	a	6	0	6
	r	0,23	0,00	0,11
M012	a	41	64	105
	r	1,55	2,30	1,94
N10	a	9	11	20
	r	0,34	0,40	0,37
N12	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
N30	a	103	139	242
	r	3,90	5,01	4,47
N300	a	46	156	202
	r	1,74	5,62	3,73
N309	a	14	27	41
	r	0,53	0,97	0,76
N34	a	28	21	49
	r	1,06	0,76	0,90
N390	a	48	62	110
	r	1,82	2,23	2,03
N45	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
N72	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
N76	a	0	23	23
	r	0,00	0,83	593 0,42

O23	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
O85	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
O86	a	0	11	11
	r	0,00	0,40	0,20

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
O860	a	0	3	3
	r	0,00	0,11	0,06
O862	a	0	3	3
	r	0,00	0,11	0,06
O90	a	0	3	3
	r	0,00	0,11	0,06
O91	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
O911	a	0	1	1
	r	0,00	0,04	0,02
O912	a	0	4	4
	r	0,00	0,14	0,07
P360	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
P362	a	2	0	2
	r	0,08	0,00	0,04
P363	a	12	11	23
	r	0,45	0,40	0,42
P364	a	2	1	3
	r	0,08	0,04	0,06
P368	a	12	12	24
	r	0,45	0,43	0,44
P369	a	6	2	8
	r	0,23	0,07	0,15
P372	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04
P375	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
P38	a	11	9	20
	r	0,42	0,32	0,37
P391	a	17	16	33
	r	0,64	0,58	0,61
P393	a	0	2	2
	r	0,00	0,07	0,04

P394	a	10	7	17
	r	0,38	0,25	0,31

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
P398	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
P399	a	6	8	14
	r	0,23	0,29	0,26
R500	a	1	0	1
	r	0,04	0,00	0,02
T80	a	3	3	6
	r	0,11	0,11	0,11
T801	a	22	24	46
	r	0,83	0,86	0,85
T802	a	70	62	132
	r	2,65	2,23	2,44
T81	a	7	14	21
	r	0,27	0,50	0,39
T813	a	191	175	366
	r	7,24	6,30	6,76
T814	a	196	234	430
	r	7,43	8,43	7,94
T835	a	348	440	788
	r	13,19	15,84	14,55
T84	a	4	4	8
	r	0,15	0,14	0,15
T845	a	6	17	23
	r	0,23	0,61	0,42
T846	a	7	3	10
	r	0,27	0,11	0,18
T847	a	1	2	3
	r	0,04	0,07	0,06
T857	a	436	230	666
	r	16,52	8,28	12,30
T874	a	5	4	9
	r	0,19	0,14	0,17
Z20	a	3	9	12
	r	0,11	0,32	0,22
Z203	a	532	478	1010
	r	20,16	17,21	18,65

Diagnoza/Pohl.		Muži	Ženy	Spolu
Z205	a	18	90	108
	r	0,68	3,24	1,99
Z21	a	47	6	53
	r	1,78	0,22	0,98
Z223	a	22	23	45
	r	0,83	0,83	0,83
Z225	a	249	200	449
	r	9,43	7,20	8,29
Z228	a	35	19	54
	r	1,33	0,68	1,00

OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV ŽIVOTNÝCH PODMIENOK

Spracovali:

Za chemické analýzy: doc. Ing. Ondrej Hegedús, PhD.

Za biológiu životného prostredia: RNDr. V. Nagyová, PhD.

Za mikrobiológiu životného prostredia: Ing. Z.Širotná

Za fyzikálne faktory: Ing. L. Juchová

Pracoviská objektivizácie faktorov životných podmienok (ďalej „OOFŽP“) v úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike vykonávali chemické, mikrobiologické a biologické analýzy vzoriek vôd, ovzdušia, poživatín, kozmetiky, prostredia, predmetov bežného používania a biologického materiálu, ekotoxikologické, genotoxikologické testy, kontrolovali účinok dezinfekčných a sterilizačných procesov a merali chemické a fyzikálne faktory v pracovnom prostredí. Vykonávali odbery vzoriek, vyjadrovali názory a interpretácie výsledkov analýz .

V rámci pracovísk objektivizácie faktorov životných podmienok sú v úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike zriadené Národné referenčné centrá (ďalej „NRC“), ktoré zabezpečujú nadstavbovú diagnostiku a špeciálne analýzy podľa rozsahu špecializačných činností, pričom niektoré zastupujú Slovenskú republiku v sieťach národných laboratórií Európskej únie. NRC zabezpečujú metodickú činnosť pre potreby ostatných regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike pri odbornom usmerňovaní pracovníkov, vykonávajú posudkovú a expertíznu činnosť pri riešení problémov v oblasti životného a pracovného prostredia a spolupracujú pri tvorbe legislatívy, najmä v hľadiska jej vecného obsahu. Podieľajú sa na výchove a vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov. Správy o činnosti jednotlivých NRC vo verejnom zdravotníctve sú predmetom samostatného materiálu.

Pracoviská, NRC a laboratóriá objektivizácie faktorov životných podmienok sú akreditované Slovenskou národnou akreditačnou službou v zmysle požiadaviek STN EN ISO/IEC 17025:2005.

Pracoviská objektivizácie faktorov životných podmienok plnia úlohy vyplývajúce z koncepcií vedných odborov:

Chemické analýzy

Biológia životného prostredia

Mikrobiológia životného prostredia

Fyzikálne faktory

Podľa týchto vedných odborov je spracovaná činnosť jednotlivých pracovísk vo výročnej správe.

CHEMICKÉ ANALÝZY

Laboratóriá odborov (oddelení) chemických analýz (ďalej „CHA“) na Úrade verejného zdravotníctva SR (ďalej „ÚVZ SR“) a v regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike (ďalej „RÚVZ v SR“) vykonávajú chemické, fyzikálnochemické, zmyslové a fyzikálne skúšky v oblasti skúšania vôd, potravín, predmetov bežného používania, kozmetických prostriedkov, ovzdušia, biologického materiálu; odber vzoriek pre chemické a fyzikálne skúšky pracovného a životného prostredia.

Laboratória sú zriadené v:

ÚVZ SR, RÚVZ BA hl. mesto, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Košice, RÚVZ Nitra, RÚVZ Poprad, RÚVZ Prešov, RÚVZ Prievidza, RÚVZ Trenčín, RÚVZ Trnava a v RÚVZ Žilina.

Laboratória sú akreditované Slovenskou národnou akreditačnou službou.

V CHA v ÚVZ SR, resp. RÚVZ v SR je zriadených 10 Národných referenčných centier (ďalej len „NRC“), ktoré zabezpečujú nadstavbovú diagnostiku a špeciálne analýzy podľa rozsahu špecializačných činností a niektoré zastupujú Slovenskú republiku v sieťach národných laboratórií Európskej únie. NRC zabezpečujú metodickú činnosť pre potreby ostatných pracovísk ÚVZ v SR pri odbornom usmerňovaní pracovníkov, vykonávajú posudkovú a expertíznu činnosť pri riešení problémov v oblasti životného a pracovného prostredia a spolupracujú pri tvorbe legislatívy, najmä v hľadiska jej vecného obsahu. Podieľajú sa aj na výchove a vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov.

V CHA v SR sú zriadené nasledovné Národné referenčné centrá:

- NRC pre expozičné testy xenobiotík,
- NRC pre rezídua pesticídov,
- NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského biomonitring,
- NRC pre zdravotnú problematiku vlákнитých prachov,
- NRC pre problematiku uhoľných baní,
- NRC pre odbery chemických faktorov a ich stanovenie v pracovnom ovzduší,
- NRC pre mykológiu životného prostredia (od 1.12. NRL pre mykotoxiny),
- NRL pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami,
- NRC pre organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích skúšok v oblasti potravín,
- NRC pre kozmetické výrobky.

Pracoviská CHA plnia úlohy vyplývajúce z koncepcií vedného odboru: Chemické analýzy. Podľa uvedeného vedného odboru je spracovaná činnosť jednotlivých pracovísk vo výročnej správe.

Personálne obsadenie pracovísk CHA v SR a stav akreditácie v roku 2014

Názov úradu	Pracovníci				Akreditácia				platnosť do	
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		počet skúšok / ukazovateľov		počet odberov / ukazovateľov		
						A	N	A		N
ÚVZ SR, z toho: - NRC pre expozičné testy xenobiotík - NRC pre rezíduá pesticídov	12	8	0	20	S	77	53	1	1	29. 5. 2018
					U	220	108	6	1	
	1	1	0		S	5	4	0	0	
					U	6	8	0	0	
	3	1	0		S	4	4	0	0	
					U	64	70	0	0	
RÚVZ BA, hl. mesto ¹⁾	4,5	14	1	19,5	S	18	98	4	22	27. 10. 2015
					U	64	259	14	50	
RÚVZ BB z toho: - NRC pre labor. diagnostiku v oblasti ľudského biomonit.	9	8	2,5	20,5	S	50	55	13	5	20. 5. 2015
					U	211	127	198	10	
	3,5	0	0		S	6	5	0	0	
					U	14	12	0	0	
RÚVZ Košice	8	12	2	22	S	32	137	6	41	19. 8. 2018
					U	85	302	20	90	
RÚVZ Nitra z toho: - NRC pre zdrav. problemat. vláknitých prachov	5	11,5	1	17,5	S	37	61	4	5	30. 9. 2019
					U	73	103	22	10	
	0,5	1,0	0		S	1	0	1	0	
					U	1	0	1	0	
RÚVZ Poprad z toho: - NRC pre mykotoxíny - NRL pre mat.prichádzajúce do kontaktu s potravinami	7	5	2	14	S	24	71	0	1	27. 11. 2018
					U	58	167	0	1	
	2	0	0		S	1	8	0	0	
					U	1	11	0	0	
	2	2	0		S	8	33	0	0	
					U	46	100	0	0	
RÚVZ Prešov z toho: - NRC pre organizovanie MPS v oblasti potravín	6	10,5	2	18,5	S	41	83	1	1	19. 12. 2019
					U	102	149	23	23	
	1	4	0		S	0	0	0	0	
					U	0	0	0	0	
RÚVZ PD so sídlom v Bojniciach, z toho: - NRC pre problematiku uhľových baní				1	S	0	0	0	0	17. 1. 2018
					U	0	0	0	0	
	1	0	0		S	5	0	2	0	
					U	5	0	2	0	
RÚVZ v Trenčíne z toho: - NRC pre odbery chemických faktorov a ich stanovenie v pracovnom ovzduší	5	6,5	1	12,5	S	40	63	5	15	2019 ²⁾
					U	60	88	44	24	
	2	1	0		S	2	1	2	1	
					U	8	7	8	7	
RÚVZ Trnava	3	6	0	9	S	26	27	0	0	15. 8. 2015
					U	64	54	0	0	
RÚVZ Žilina z toho: - NRC pre kozmetické výrobky	5	10	1	16	S	30	49	3	26	11. 3. 2018
					U	59	134	4	63	
	1	1	0		S	13	2	0	0	
					U	38	3	0	0	

- vysokoškolsky vzdelaní pracovníci (VŠ)
- strední zdravotníckí pracovníci (SZP)
- pomocný personál (NZP)

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
N – neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
S – skúška
U – ukazovateľ

¹⁾ 1 pracovníčka SZP je dlhodobá PN (9 mes.);

²⁾ reakreditácia laboratórií v dňoch 2. – 4. 12.2014 (16.1.2015 odber potravín);

- pracovníci NRC sú zahrnutí v celkovom počte pracovníkov jednotlivých RÚVZ

Analytická činnosť pracovísk CHA v SR v roku 2014

a) podľa typu komodít

Názov úradu	Druh výkonu	Typ vzorky										Spolu
		Voda pitná	Voda na kúpanie	Minerálne vody	Potraviny	Materské mlieko	Predmety bežného používania	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
ÚVZ	vzorky	935	71	2	575	79	3	2	24	367	115	2173
SR	ukazovatele	4523	139	4	3687	389	5	5	110	426	724	10012
	analýzy	8678	286	8	6633	870	21	14	231	1052	1830	19623
RÚVZ	vzorky	786	427	14	274	0	0	206	212	83	0	2002
BA, hl. mesto	ukazovatele	7997	1853	145	843	0	0	1333	670	261	0	13102
	analýzy	16385	3726	399	1388	0	0	2684	10074	591	0	35247
RÚVZ	vzorky	2138	364	29	691	0	0	0	285	88	15	3610
Banská Bystrica	ukazovatele	32372	843	369	3557	0	0	0	972	179	18	38310
	analýzy	38670	1015	496	5106	0	0	0	2773	332	21	48413
RÚVZ	vzorky	2254	567	18	422	0	0	0	330	42	6	3639
Košice	ukazovatele	24514	2331	337	1845	0	0	0	511	81	13	29632
	analýzy	47458	3761	710	3473	0	0	0	1152	200	30	56784
RÚVZ	vzorky	1935	570	0	578	0	0	0	244	0	486	3813
Nitra	ukazovatele	23226	1149	0	2182	0	0	0	310	0	810	27677
	analýzy	36863	1458	0	4423	0	0	0	846	0	1128	44718
RÚVZ	vzorky	782	373	20	629	0	1644	90	0	0	52	3590
Poprad	ukazovatele	10064	1652	152	2566	0	4759	638	0	0	476	20307
	analýzy	11040	2511	263	3565	0	16853	987	0	0	526	35745
RÚVZ	vzorky	1330	384	18	969	21	0	0	712	0	227	3661
Prešov	ukazovatele	20048	1261	372	3004	147	0	0	1163	0	2635	28630
	analýzy	29671	1866	551	6282	294	0	0	1703	0	4007	44374
RÚVZ	vzorky	0	0	0	0	0	0	0	151	66	0	217
Prievidza	ukazovatele	0	0	0	0	0	0	0	151	198	0	349
	analýzy	0	0	0	0	0	0	0	151	1188	0	1339
RÚVZ	vzorky	1741	688	49	687	0	0	0	241	47	46	3499
Trenčín	ukazovatele	20969	4150	454	2266	0	0	0	638	102	211	28790
	analýzy	21569	5519	515	5022	0	0	0	304	228	368	33525
RÚVZ	vzorky	1505	176	51	615	0	0	0	0	16	0	2363
Trnava	ukazovatele	11339	324	438	1720	0	0	0	0	48	0	13869
	analýzy	21622	621	886	2970	0	0	0	0	96	0	26195
RÚVZ	vzorky	1067	365	46	526	0	0	159	381	11	0	2555
Žilina	ukazovatele	14636	1827	1091	2513	0	0	803	921	22	0	21813
	analýzy	15273	1966	1191	3567	0	0	1951	2953	81	0	26982

pokračovanie tab. a) podľa typu komodít

Názov úradu	Druh výkonu	Typ vzorky										Spolu
		Voda pitná	Voda na kúpanie	Minerálne vody	Potraviny	Materské mlieko	Predmety bežného používania	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
Spolu	vzorky	14 473	3 985	247	5 966	100	1 647	457	2 580	720	947	31 122
	ukazovatele	169 688	15 529	3 362	24 183	536	4 764	2 779	5 446	1 317	4 887	232 491
	analýzy	247 229	22 729	5 019	42 429	1 164	16 874	5 636	20 187	3 768	7 910	372 945

b) zabezpečenie kvality skúšok

Názov úradu		Typ vzorky									Spolu
		Vody	Potraviny	Materské mlieko	PBP	Kozmetika	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné		
ÚVZ SR	ukazovatele	3116	3028	335	5	5	821	263	138	7711	
	analýzy	7283	11941	500	29	30	1551	281	302	21917	
RÚVZ BA hl. mesto	ukazovatele	2121	1023	0	0	2236	200	138	2335	8053	
	analýzy	3633	1067	0	0	2236	1192	626	2915	11669	
RÚVZ BB	ukazovatele	7898	890	0	0	0	200	173	7	9168	
	analýzy	9209	1002	0	0	0	238	180	7	10636	
RÚVZ Košice	ukazovatele	1425	330	0	0	0	46	35	10	1846	
	analýzy	3231	1271	0	0	0	97	113	16	4728	
RÚVZ Nitra	ukazovatele	1008	271	0	0	0	68	0	0	1347	
	analýzy	2289	404	0	0	0	157	0	0	2850	
RÚVZ Poprad	ukazovatele	1469	592	0	716	49	0	0	54	2880	
	analýzy	2131	1963	0	2648	135	0	0	105	6982	
RÚVZ Prešov	ukazovatele	3089	1335	42	0	0	588	0	0	5054	
	analýzy	5422	1677	84	0	0	1176	0	0	8359	
RÚVZ Prievidza	ukazovatele	0	0	0	0	0	0	42	0	42	
	analýzy	0	0	0	0	0	0	62	0	62	
RÚVZ Trenčín	ukazovatele	2645	772	0	0	0	346	45	0	3808	
	analýzy	6015	2357	0	0	0	349	145	0	8866	
RÚVZ Trnava	ukazovatele	1482	663	0	0	0	0	7	0	2152	
	analýzy	2217	689	0	0	0	0	7	0	2913	
RÚVZ Žilina	ukazovatele	2310	1493	0	0	893	323	17	0	5036	
	analýzy	6455	2057	0	0	984	744	36	0	10276	
Spolu	ukazovatele	26563	10397	377	721	3183	2592	720	2544	47097	
	analýzy	47885	24428	584	2677	3385	5504	1450	3345	89258	

c) meranie mikroklimatických faktorov pri odbere ovzdušia

Názov úradu	Počet ukazovateľov	Počet analýz
ÚVZ SR	14	18
RÚVZ BA, hl. mesto	120	120
RÚVZ Banská Bystrica	442	442
RÚVZ Košice	944	1080
RÚVZ Nitra	616	616
RÚVZ Poprad	0	0
RÚVZ Prešov	561	561
RÚVZ Prievidza	312	312
RÚVZ Trenčín	70	140
RÚVZ Trnava	90	90
RÚVZ Žilina	279	468
Spolu	3448	3847

Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaniach pracovísk CHA v SR v roku 2014

Názov úradu	Počet		Typ vzorky					Spolu
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
ÚVZ SR	testov	prihlásené	7	12	0	0	1	20
		ukončené	6	9	0	0	1	16
	ukazovateľov	prihlásené	28	218	0	0	1	247
		ukončené	26	43	0	0	1	70
RÚVZ BA, hl. mesto	testov	prihlásené	0	1	2	1	0	4
		ukončené	0	1	2	1	1	5
	ukazovateľov	prihlásené	0	4	4	1	0	9
		ukončené	0	4	4	1	4	13
RÚVZ Banská Bystrica	testov	prihlásené	0	4	5	1	0	10
		ukončené	0	4	5	1	0	10
	ukazovateľov	prihlásené	0	19	23	2	0	44
		ukončené	0	19	23	2	0	44
RÚVZ Košice	testov	prihlásené	3	2	1	0	0	6
		ukončené	3	2	1	0	0	6
	ukazovateľov	prihlásené	18	7	1	0	0	26
		ukončené	18	7	1	0	0	26
RÚVZ Nitra	testov	prihlásené	1	2	2	0	4	9
		ukončené	1	2	2	0	4	9
	ukazovateľov	prihlásené	6	8	10	0	3	27
		ukončené	6	8	10	0	3	27
RÚVZ Poprad	testov	prihlásené	3	1	0	0	3	7
		ukončené	3	1	0	0	3	7
	ukazovateľov	prihlásené	21	1	0	0	43	65
		ukončené	21	1	0	0	43	65

pokračovanie tab. 3

Názov úradu	Počet		Typ vzorky					Spolu
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
RÚVZ Prešov	testov	prihlásené	2	2	0	0	0	4
		ukončené	2	2	0	0	0	4
	ukazovateľov	prihlásené	2	15	0	0	0	17
		ukončené	2	15	0	0	0	17
RÚVZ Prievidza	testov	prihlásené	1	0	1	1	0	3
		ukončené	1	0	1	1	0	3
	ukazovateľov	prihlásené	1	0	4	4	0	9
		ukončené	1	0	4	4	0	9
RÚVZ Trenčín	testov	prihlásené	1	2	2	1	0	6
		ukončené	1	2	2	1	0	6
	ukazovateľov	prihlásené	4	15	2	2	0	23
		ukončené	4	15	2	2	0	23
RÚVZ Trnava	testov	prihlásené	0	1	0	0	0	1
		ukončené	0	1	0	0	0	1
	ukazovateľov	prihlásené	0	8	0	0	0	8
		ukončené	0	8	0	0	0	8
RÚVZ Žilina	testov	prihlásené	0	3	2	0	0	5
		ukončené	0	3	2	0	0	5
	ukazovateľov	prihlásené	0	6	12	0	0	18
		ukončené	0	6	12	0	0	18
Spolu	testov	prihlásené	18	30	15	4	8	75
		ukončené	17	27	15	4	9	72
	ukazovateľov	prihlásené	80	301	56	9	47	493
		ukončené	78	126	56	9	51	320

Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích testov v roku 2014

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
ÚVZ SR - HPLC	Stanovenie allury červenej	BP	1	2
RÚVZ Nitra	MPV_NR_1P_14	BP	1	2
RÚVZ Nitra vyhodnotenie pre RÚVZ Trenčín	MPV-TN-F/2014	BP	3	3
RÚVZ Prešov	MP Farba /2014	PT	1	2
	MP Absorbancia /2014	PT	1	2
	MPV-PO-19/2014 Stanovenie kyseliny askorbovej vo výživovom doplnku	PT	1	9
	MPV-PO-20/2014 Stanovenie acesulfámu K, aspartámu, sacharínu, kyseliny benzoovej, kyseliny sorbovej, chinínu, kofeínu a syntetických farbív v nealkoholickom nápoji	PT	15	14
RÚVZ Trenčín a RÚVZ Prievidza	MV-PA-1/2014 Odber a stanovenie pevných aerosolov v pracovnom prostredí	BP	1	6
	MPV-CHŠ-2/2014 Odber a stanovenie vybraných chemických škodlivín v pracovnom prostredí	BP	3	5
RÚVZ Prievidza	MPV-PD-01/2014 - Stanovenie ortuti a kreatinínu v moči	BP	4	2

Typ testu:

PT – skúška spôsobilosti, porovnávacie meranie

BP – bilaterálne porovnanie

EP – experimenty presnosti, validácia metód

Nové analytické metódy a postupy meraní (odberov) zavedené v pracoviskách CHA v SR v roku 2014

Názov úradu	Typ vzorky (komodita)	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy (STN, ISO, EN, vlastná metóda)
ÚVZ SR	potraviny – mlieko, mäso	Reziduá antibiotík	vizuálna	vlastná metóda
	potraviny – výživový doplnok	Fosfor	spektrofotometrická	vlastná metóda
	moč	Jód	ICP/MS	vlastná metóda
	potraviny	Cyklamáty	HPLC	STN EN 12857 Požívatiny. Stanovenie cyklamátu. Metóda vysokoúčinnnej kvapalinovej chromatografie.
	potraviny-detská výživa	Bixafen	GC-MS/MS (triplequad)	vlastná metóda
	potraviny-detská výživa	Flonicamid	GC-MS/MS (triplequad)	vlastná metóda
	potraviny-detská výživa	Fluxapyroxad	GC-MS/MS (triplequad)	vlastná metóda
	potraviny-detská výživa	Metrafenone	GC-MS/MS (triplequad)	vlastná metóda
RÚVZ BA, hl. mesto	ovzdušie	Formaldehyd	HPLC – UV/VIS	NIOSH [2003]. Formaldehyde by Method 2016, Issue 2. In: P.Iraneta, Waters Corp., MJ. Seymourand, ERKennedy, Ph.D., NIOSH/ DART eds. NIOSH Manual of Analytical Methods, 4 th ed. Cincinnati, OH: U.S. Department of Health and Human Services, Public Health Service, Centers for Disease Control and Prevention, National Institute for Occupational Safety and Health. DHHS (NIOSH)
RÚVZ B. Bystrica	biologický materiál (moč)	kyselina t,t-mukonová	SPE/HPLC DAD	Chem. Listy 106, 293-298 (2012)
	potraviny	prepálenosť tuku	kolorimetria	Návod k setu OxiFrit (Merck)
RÚVZ Košice	moč	kyselina fenylglyoxylová	HPLC	Occupational and Environmental Health, 1987, 59, s. 263-272
	moč	kyselina mandľová	HPLC	Occupational and Environmental Health, 1987, 59, s. 263-272
RÚVZ Nitra	pracovné ovzdušie	Vinylacetát	GC-FID	OSHA Organic Method 42 a 47, 1989
RÚVZ Poprad	vody	karbonátová a nekarbonátová tvrdosť vody	alkalimetria	vlastná metóda
	vody	zbytková alkalita vody	odmerná analýza	Basařová G., Čepička J.: Sladařství a pivovarství, SNTL Praha 1986, s.70
	predmety bežného používania a obalové materiály	Erucamide, Michler's ketone, 4,4'-bis(diethylamino)benzofenón	HPLC/DAD	vlastná metóda

pokračovanie tab. 5

Názov úradu	Typ vzorky (komodita)	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy (STN, ISO, EN, vlastná metóda)
	predmety bežného používania a obalové materiály	2,6-diizopropylnaftalén, Metylstearáť, Dibutyl-dekandioát, Bis(2-ethylhexyl)adipát, 2-ethylhexán-1-ol	GC/FID	vlastná metóda
RÚVZ Prešov	-	-	-	-
RÚVZ Trenčín	potraviny	kyselina askorbová	HPLC	Macrae, R: HPLC in Food analysis, 1988
RÚVZ Trnava	-	-	-	-
RÚVZ Žilina	-	-	-	-

Odborná činnosť pracovísk CHA v SR v roku 2014

Programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy: 1.3; 2.4	NÁZOV ÚLOHY: Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí medzioborová úloha (odbory HŽP, PPL a OFŽP) Cd, kotinín	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ B. Bystrica	88	156
RÚVZ Trenčín	3	3
Číslo úlohy: 1.4	NÁZOV ÚLOHY: Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska medzioborová úloha (odbory HŽP, HDM a OFŽP)	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Košice	odber ¹⁾	odber ¹⁾
RÚVZ Nitra	4	10
RUVZ Prešov	24	60
RÚVZ Žilina	13	13
RÚVZ Trenčín	odber ¹⁾	odber ¹⁾

¹⁾ laboratórium zabezpečilo odber, analýzy a vyhodnotenie vykonáva ÚVZ Bratislava

Číslo úlohy: 1.7	NÁZOV ÚLOHY: Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RUVZ Poprad	6	32

Číslo úlohy: 2.1	NÁZOV ÚLOHY: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ B. Bystrica	285	972
RÚVZ Košice	490	652
RÚVZ Nitra	443	509
RÚVZ Prešov	63	63
RÚVZ Žilina	13	26
Číslo úlohy: 3.2	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring príjmu jódu	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BA, hl. mesto	22	44
RÚVZ B. Bystrica	144	432
RÚVZ Košice	98	300
RÚVZ Nitra	120	358
RÚVZ Poprad	60	180
RÚVZ Prešov	121	363
RÚVZ Trenčín	72	74
RÚVZ Trnava	97	194
RÚVZ Žilina	121	242
Číslo úlohy: 3.5	NÁZOV ÚLOHY: Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Poprad	70	630
Číslo úlohy: 3.8	NÁZOV ÚLOHY: Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BA, hl. mesto	206	1077
RÚVZ Poprad	56	399
RÚVZ Žilina	150	676
Číslo úlohy: 4.1	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí SR a hodnotenie expozície vybraných rizík spojených s konzumáciou jedál	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Košice	40	360
RÚVZ Nitra	12	96
Číslo úlohy: 7.1	NÁZOV ÚLOHY: Cyanobaktérie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	44	172
Číslo úlohy: 7.2	NÁZOV ÚLOHY: Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	4	27

Číslo úlohy: 7.3	NÁZOV ÚLOHY: Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BA, hl. mesto	14	145
RÚVZ B. Bystrica	29	369
RÚVZ Košice	12	177
RÚVZ Nitra	31	315
RÚVZ Poprad	16	104
RÚVZ Trenčín	49	454
RÚVZ Trnava	51	438
RÚVZ Žilina	46	1091
Číslo úlohy: 7.4	NÁZOV ÚLOHY: Materské mlieko	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	79	389
Číslo úlohy: 7.5	NÁZOV ÚLOHY: Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	80	2710
RÚVZ B. Bystrica	16	96
RÚVZ Prešov	21	147
Číslo úlohy: 7.7	NÁZOV ÚLOHY: Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyreínu v moči u pracovníkov vybraných profesií	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ B. Bystrica	16	96
RÚVZ Košice	12	72
RÚVZ Žilina	9	47
Číslo úlohy: 7.8	NÁZOV ÚLOHY: Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	111	192
RÚVZ B. Bystrica	9	21
RÚVZ Košice	16	16
Číslo úlohy: 7.11	NÁZOV ÚLOHY: Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	70	272
RÚVZ B. Bystrica	94	1609
Číslo úlohy: 7.15	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring expozície zamestnancov operačných sál narkotizačnými plynmi.	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Žilina	24	124

Číslo úlohy: 7.16	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring obsahu dusičnanov vo vodných zdrojoch individuálneho zásobovania	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	389	778
RÚVZ BA, hl. mesto	193	386
RÚVZ B. Bystrica	180	360
RÚVZ Košice	805	1610
RÚVZ Nitra	788	4883
RÚVZ Prešov	310	618
RÚVZ Trenčín	260	260
RÚVZ Trnava	466	932
Číslo úlohy: 7.17	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring celkového organického uhlíka v bazénoch a prírodných kúpaliskách	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	9	9
RÚVZ Košice	28	28
RÚVZ Poprad	354	354
RÚVZ Trnava	13	26
RÚVZ Žilina	158	158
Číslo úlohy: 7.20	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring glykozidov steviolu v zmrzlínach a náplniach a dekoráciách cukrárenských výrobkov	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ BA, hl. mesto	3	6

Plnenie ďalších úloh a projektov v rámci SR

Názov úradu	Organizátor úlohy, projektu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
ÚVZ SR	ÚVZ SR – úradná kontrola potravín	Glutén v diétnych potravinách	40	40	106
		Radiačne ošetrované potraviny	6	6	12
		Kontrola špecifikácie čistoty prídavných látok	10	29	42
		Skríning rezíduí antibiotík (mimoriadna kontrola)	143	143	305
		Stanovenie vlákniny v strave (mimoriadna kontrola)	6	6	12
		Stanovenie ortuti v čajoch	13	13	27
		Stanovenie ortuti vo výživových doplnkoch	10	10	24
		Stanovenie vápnika a fosforu vo výživových doplnkoch	6	9	22
		Kontrola špecifikácie čistoty prídavných látok	9	28	84
		Stanovenie ťažkých kovov v čajoch	21	64	192

		Stanovenie ťažkých kovov vo výživových doplnkoch	10	33	99
		Kontrola glykosidov steviolu v stolových sladidlách a výživových doplnkoch	23	69	138
		Kontrola cyklamátov v potravinách	36	36	72
		Kontrola benzo/a/pyrénu v potravinách na počiatočnú výživu dojčiat, potravinách na následnú výživu dojčiat, vo výživových prípravkoch na báze obilia pre dojčatá a malé deti	24	24	48
		Kontrola melamínu v potravinách na počiatočnú výživu dojčiat	21	21	42
		Kontrola mentofuránu v mäťových cukrovinkách a likéroch	4	4	8
		Potraviny na osobitné výživové účely a výživové doplnky	9	24	48
	ÚVZ SR – vybrané RÚVZ v SR	Monitoring príjmu jódu u vybranej skupiny populácie	149	149	298
RÚVZ BA, hl. mesto	ÚVZ SR Bratislava	Mimoriadna cieľená kontrola v zariadeniach spoločného stravovania	16	101	622
	ÚVZ SR Bratislava	Analýza energetickej hodnoty vzoriek celodennej stravy z reedukačných zariadení	4	32	52
	RÚVZ Bratislava, hl. mesto	Plnenie Hlavných odborných a regionálnych priorít na úseku verejného zdravotníctva: Priorita č. 1 „1.2 Výživa a nutričný stav seniorov v zariadeniach sociálnej starostlivosti“	4	28	77
	ÚVZ SR Bratislava	Svetový deň vody	242	484	1936
RÚVZ B. Bystrica	ÚVZ SR Bratislava	Svetový deň vody	488	976	1230
		Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách	12	24	24
RÚVZ Košice	ÚVZ SR	Svetový deň vody	714	1428	1428
RÚVZ Nitra	ÚVZ SR	Monitoring spotreby vybraných prídavných látok do potravín a aróm	46	131	1520
		Monitoring spotreby vybraných aditívnych látok do potravín u detí	58	157	185
		Vplyv organického znečistenia bazénových vôd na zdravie kúpajúcich	533	1065	1213
RÚVZ Poprad	ŠLCHA + Chemický ústav SAV Bratislava	Stanovenie celkového glutatiónu v krvi	20	20	40
RÚVZ Prešov	HŽP RÚVZ Prešov	Monitorovanie kvality povrchovej vody odoberanej pre pitné účely	23	635	842
RÚVZ Trenčín	ÚVZ SR	Svetový deň vody	309	309	309
RÚVZ Trnava	ÚVZ SR	Svetový deň vody 2014	278	556	556
	Mesto Trnava	Dni zdravia 2014	396	1188	1188

	Mesto Trnava	Dni zdravia 2014	396	1188	1188
	Mesto Hlohovec	Dni zdravia 2014	99	198	198
	RÚVZ Trnava	Regionálna úloha v rámci priorít v oblasti verejného zdravotníctva: Sledovanie azofarbív vo vzorkách zmrzlín odobratých pracovníkmi hygieny výživy RÚVZ so sídlom v Trnavskom kraji	72	432	864
	RÚVZ Trnava	Regionálna úloha v rámci priorít v oblasti verejného zdravotníctva: Monitoring TOC v prírodných a umelých kúpaliskách	13	26	52
RÚVZ Žilina	ÚVZ SR	Vykonanie komplexnej previerky reedukačných zariadení pre deti a mládež	80	800	960

Iná odborná činnosť

Okrem výkonu laboratórnych skúšok a meraní pracovníci CHA vykonávali nasledovné odborné činnosti:

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
ÚVZ SR	Všetky pracoviská NRC pre rezíduá pesticídov špecializované laboratóriá – atómovej absorpčnej spektrometrie, chémie ovzdušia, kvapalinovej chromatografie, NRC pre expozičné testy xenobiotík	<ul style="list-style-type: none"> - pripravovali vecné podklady k tvorbe legislatívy verejného zdravotníctva, - vypracovávali posudky a stanoviská pre odbor legislatívno-právny, - pripomienkovali odborné materiály ostatných odborov verejného zdravotníctva dotýkajúce v súvislosti laboratórnymi činnosťami, - vypracovávali odborné podklady pre rozhodovaciu činnosť orgánov na ochranu zdravia, - pripomienkovali STN, ISO, vnútrorezortné a mimorezortné legislatívne predpisy, - boli členmi a aktívne pracovali v odborných spoločnostiach, - vykonávali konzultačnú, poradenskú a školiacu činnosť pre študentov SŠ a SZU, pracovníkov laboratórií verejného zdravotníctva, - pracovníci sa zúčastňovali na odborných mítingoch, konferenciách a seminároch v SR aj v zahraničí, pripravovali prednášky na odborné podujatia a publikovali v odborných časopisoch, <p>vykonávali funkcie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - člena národnej odbornej vedeckej skupiny: Pesticídy a ich rezíduá, - tajomníka Poradného zboru HO pre CHA, - členov pracovných skupín poradného zboru HH SR pre spektrofotometrickú, chromatografickú, chemometrickú skupinu a pre pracovná skupina pre chémiu ovzdušia, - členstvo v komisií pre získavanie odbornej spôsobilosti, - členstvo v technickej komisii TK 28 a zasadnutie TK 28, - preskúšavanie odbornej spôsobilosti na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného prostredia a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie (4 termíny v roku 2014), <p>Teoretická a praktická príprava pracovníkov RÚVZ na</p>

		<p>výkon programov a projektov úradov verejného zdravotníctva SR:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1.4 Sledovanie vplyvu škodlivých látok vo vnútornom ovzduší škôl na zdravie detí v rôznych regiónoch Slovenska, - sťahovanie nameraných údajov z prístrojov o ich kompletizácia pre HŽP, - vedúci NRC pre RP a NRC pre EXT organizovali konzultačné dni NRC, - bolo vypracovaných 16 hodnotení expozície operátorov, zamestnancov, rezidentov pre 22 účinných látok prípravkov na ochranu rastlín (z toho 4 zonálne hodnotenia pre 10 účinných látok), boli zavedené nové modely na hodnotenie predpokladanej expozície osôb prípravkom na ochranu rastlín
RÚVZ BA, hl. mesto	Oddelenie hygienických laboratórií	<p>RNDr. Andrea Faltinová:</p> <ul style="list-style-type: none"> - krajský odborník a člen Poradného zboru HH SR pre odbor chemické analýzy, - pracovná skupina pre chromatografické metódy, - podpredseda skúšobnej komisie na overenie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a s jedovatými látkami a prípravkami, - predseda komisie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. <p>Ing. František Rajnoha:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pracovná skupina pre spektrálne metódy
	Oddelenie laboratórií hygieny práce	<p>RNDr. Jana Kolenová:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pracovná skupina pre chémiu ovzdušia, - pracovná skupina pre chemometriu. - Na oddelení sa vykonávali aj posudzovania a hodnotenia technologickej a stavebnej vzduchotechniky a odlučovacích zariadení. V roku 2014 bolo v rámci tejto činnosti vykonaných 10 posúdení projektových dokumentácií, týkajúcich sa vzduchotechnických zariadení. Boli vykonané 3 kolaudácie, riešené 3 sťažnosti, 5 objednávok týkajúcich sa uvedenia do prevádzky. Bolo vydaných 6 odborných posudkov na technickú dokumentáciu. Celkovo bolo posudzovaných 27 materiálov. V apríli 2014 bola táto činnosť ukončená, z dôvodu odchodu odborného pracovníka do dôchodku. Pracovníci oddelenia LHP v roku 2014 poskytovali odborné konzultácie v problematike faktorov pracovného ovzdušia a vyšetovania biologického materiálu. Pre objektivizáciu faktorov prostredia vypracovali 26 cenových ponúk. - výuka: na jednotlivých oddeleniach prebiehala odborná prax študentov VŠ a SOŠ
RÚVZ BB	Oddelenie chemických analýz	Ing. Daniela Borošová – vedúca NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského biomonitingu
		Ing. Dagmar Šaligová – členka Technickej komisie TK č.28 (Ochrana ovzdušia) pri SÚTN
		Ing. Daniela Borošová – vedúca pracovnej skupiny pre spektroskopické metódy
		Ing. Alena Plžiková – vedúca pracovnej skupiny pre chromatografiu
		Mgr. Eva Krčmová, Ing. D. Šaligová, Ing. Daniela Borošová,

		PhD. – odborné cvičenia pre študentov Univerzity Mateja Bela Banská Bystrica v predmete Environmentálna chémia Mgr. Eva Krčmová – odborné konzultácie (stanovenie PAU vo vodách metódou HPLC FLD) pre pracovníkov laboratória FPV UMB
RÚVZ Košice	Odbor chemických analýz	<ul style="list-style-type: none"> - RNDr. Jozef Majoroš sa podieľal na činnosti orgánov Hlavného hygienika SR ako krajský odborník a člen Poradného zboru HH SR pre odbor chemické analýzy - výkon funkcie členov pracovných skupín Poradného zboru HH SR pre spektrofotometrickú, chromatografickú, chemometrickú skupinu a pre chemiu ovzdušia - pracovníci OCHA zabezpečili a uskutočnili odborný výklad pre exkurzie zahraničných študentov Lekárskej fakulty UPJŠ
RÚVZ Nitra	Vedúci oddelenia chemických a fyzikálnych analýz	<p>doc. Ing. Ondrej Hegedús, PhD.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - členstvo v redakčnej rade časopisu Slovak Journal of Health Science, - hlavný odborník HH SR pre odbor chemických analýz, - organizácia odborných seminárov a vydanie zborníka prednášok RÚVZ Nitra, - vedenie praxe študentov UCM Trnava – št. program verejné zdravotníctvo
	Pracovníci oddelenia chemických a fyzikálnych analýz	- zabezpečenie letnej praxe študentov UCM Trnava – št. program verejné zdravotníctvo
		- pripravovali vecné podklady k tvorbe legislatívy verejného zdravotníctva
		- vypracovávali odborné podklady pre rozhodovaciu činnosť orgánov na ochranu zdravia
		- výkon funkcie členov pracovných skupín poradného zboru HH SR pre spektrofotometrickú, chromatografickú, chemometrickú skupinu a pre pracovná skupina pre chemiu ovzdušia
		- boli členmi a aktívne pracovali v odborných spoločnostiach
		- zavádzali a validovali nové analytické metódy v odbornej problematike
		- pracovníci sa zúčastňovali na odborných mítingoch, konferenciách a seminároch v SR aj v zahraničí, pripravovali prednášky na odborné podujatia a publikovali v odborných časopisoch
- vykonávali konzultačnú, poradenskú činnosť pre verejnosť.		
RÚVZ Prešov	Odbor laboratórnych činností	- farmaceutické skúšanie Aqua purificata
	Oddelenia chemických analýz	- organizovanie exkurzie študentov Prešovskej univerzity.
RÚVZ Prievidza	NRC pre problematiku uhoľných baní	<ul style="list-style-type: none"> - organizácia konzultačného dňa na TU vo Zvolene zameraného na problematiku odberu a stanovenia obsahu minerálnych olejov v ovzduší pracovného prostredia, - odborné stanoviská a konzultácie k problematike chemických faktorov, - odborné podklady pre rozhodovaciu činnosť orgánov na ochranu zdravia,

		<ul style="list-style-type: none"> - odborné analýzy, posudky, návrhy riešení konkrétnych problematických prípadov zamestnancom PZS pre HBP, a.s. Prievidza a iné pracovné prevádzky, - konzultácie pre banské podniky
RÚVZ Trenčín	Oddelenie chemických a fyzikálnych analýz životného a pracovného prostredia	<ul style="list-style-type: none"> - výuka pre Strednú zdravotnícku školu v Trenčíne – odbor zdravotnícky laborant, - výuka pre Trnavskú univerzitu v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práve, - konzultácie k bakalárskym prácam študentov Fakulty, zdravotníctva Odbor Laboratórne vyš. metódy v zdravotníctve v Trenčíne, - Výuka pre Trenčiansku univerzitu A. Dubčeka v Trenčíne, Fakulta zdravotníctva - Odbor Laboratórne vyš. metódy v zdravotníctve
		<p>RNDr. Branislav Cích:</p> <ul style="list-style-type: none"> - člen subkomisie TK 27/SK 1 – Kvalita a ochrana vôd. - pracovná skupina pre chromatografické metódy HO HH SR pre odbor chemických analýz, - RNDr. Mária Poláková – pracovná skupina pre chémiu ovzdušia HO HH SR, - RNDr. Iveta Ondrušková – krajská odborníčka HH SR pre odbor chemických analýz, pracovná skupina pre spektrálne metódy
RÚVZ Trnava	Oddelenie chemických a fyzikálnych analýz	<ul style="list-style-type: none"> - výuka študentov Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave, študijný odbor verejné zdravotníctvo, - výuka študentov Trnavskej univerzity v Trnave, študijný odbor verejné zdravotníctvo
RÚVZ Žilina	Oddelenie laboratórií preventívneho pracovného lekárstva	<p>Ing. Drahomíra Tomášková, PhD.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pracovná skupina pre odber vzoriek ovzdušia, - pracovná skupina pre chemometriu, - pracovná skupina pre chromatografiu, - skúšobná komisia pre odbornú spôsobilosť naprácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a s jedovatými látkami a prípravkami, - redakčná rada Fyzikálne faktory prostredia
		<p>Ing. Ľudmila Hložková:</p> <ul style="list-style-type: none"> - skúšobná komisia pre odbornú spôsobilosť na prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a s jedovatými látkami, - krajský odborník HH SR pre odbor chemické analýzy
	Odbor laboratórnych analýz	<p>Ing. Pavel Petráš:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pracovná skupina pre AAS

Medzinárodná činnosť pracovísk CHA v SR v roku 2014

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
ÚVZ SR	Špecializované laboratórium plynovej chromatografie	<ul style="list-style-type: none"> - spolupráca s Národným referenčným centrom pre dioxíny a príbuzné zlúčeniny so sídlom na SZU v Bratislave - Limbova 12, ktorého činnosť je koordinovaná Referenčným laboratóriom EÚ (EU-RL) pre dioxíny a PCB v potravinách a krmivách v nemeckom Freiburgu. Naše laboratórium spolupracuje s uvedenou inštitúciou v rámci preverenia spôsobilosti úradných laboratórií vykonávať stanovenia indikátorových kongenéro PCB v potravinách, - podľa Nariadenia Komisie (EÚ) č. 915/2010 z 12.10.2010, týkajúceho sa viacročného kontrolného programu Spoločenstva s cieľom zabezpečiť dodržiavanie maximálnych hladín rezíduí pesticídov v potravinách, laboratórium povinne analyzuje rezíduá pesticídov vo vzorkách potravín spracovaných na báze obilnín, ovocia a zeleniny určených pre dojčatá a malé deti
	NRC pre rezíduá pesticídov	<ul style="list-style-type: none"> - vypracovanie ročnej súbornej databázy o analýzách rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti na EFSA medzinárodný monitoring, - podľa Nariadenia Komisie (EÚ) č. 915/2010 z 12.10.2010, laboratórium povinne analyzuje rezíduá pesticídov vo vzorkách potravín spracovaných na báze obilnín, ovocia a zeleniny určených pre dojčatá a malé deti
	Špecializované laboratórium kvapalinovej chromatografie	<ul style="list-style-type: none"> - účasť v medzinárodnom projekte COST ES 1105 Sinicové vodné kvety a ich toxíny vo vodách
	NRC pre expozičné testy xenobiotík	<ul style="list-style-type: none"> - spolupráca so SZU v Prahe, - spolupráca s PSD, York, GB, - spolupráca s BfR, Berlin, Nemecko
RÚVZ BA, hl. mesto	Oddelenie hygienických laboratórií	<p>RNDr. Faltinová:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poverený zástupca MZ SR v Pracovnej skupine PEMSAC - analytické metódy pri Európskej komisii, Brusel (17. 10. 2014) - poverený zástupca MZ SR v Pracovnej skupine EDQM P-SC-COS Rady Európy pre ochranu zdravia spotrebiteľov, Štrasburg (7.5.2014) - poverený zástupca MZ SR v Sieti oficiálnych laboratórií na kontrolu kozmetiky OCCL, pri Rade Európy, Štrasburg (5.5 – 6. 5. 2014), Brusel (16.10.2014)
RÚVZ BB	Oddelenie chemických analýz /NRC	<ul style="list-style-type: none"> - NRC pre laboratórnu diagnostiku v oblasti ľudského biomonitoringu bolo začlenené do medzinárodnej siete - Network of Human Biomonitoring Laboratories in Civil Protection, University Medical Center Göttingen
		<ul style="list-style-type: none"> - Ing. D. Borošová, PhD. – účasť na 18. zasadnutí Fóra pre výmenu informácií s podporou ECHA - Fínsko, Helsinki, „Školenie pre školiteľov na vymáhanie zákonov REACH a CLP“
RÚVZ Nitra	Oddelenie chemických analýz	<ul style="list-style-type: none"> - medzinárodná spolupráca v oblasti NRL: konzultácie, bilaterálne testy.
RÚVZ Poprad	Špecializované laboratórium chemických analýz	<ul style="list-style-type: none"> - plenárne zasadnutie Národných referenčných laboratórií a EURL pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami, 4.-5.6., Ispra, Taliansko
	Reference Laboratory for Food Contact Materials	<ul style="list-style-type: none"> - plenárne zasadnutie Národných referenčných laboratórií a EURL pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami, 9.10., Ispra, Taliansko, - tréningový kurz FACET 7.-8.10., Ispra, Taliansko
RÚVZ Žilina	Odbor laboratórnych analýz	<ul style="list-style-type: none"> - medzinárodná spolupráca v oblasti NRL

BIOLÓGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Pracoviská biológie životného prostredia (ďalej „BŽP“) v ÚVZ SR a v 10 regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v roku 2014 vykonávali biologické analýzy vzoriek pitných, povrchových, minerálnych, bazénových a ďalších typov vôd, vodných kvetov, ovzdušia, pieskov, makrofytov, peľov, bytového prachu, kontaktných šošoviek a predmetov bežného užívania, ekotoxikologické vyšetrenia vôd, vodných kvetov, chemických látok a výluhov, genotoxikologické analýzy biologického materiálu (krv, moč) profesionálne exponovaných pracovníkov a vyjadrovali názory a interpretácie výsledkov analýz.

V oblasti biológie životného prostredia sú v SR zriadené 4 národné referenčné centrá.

V ÚVZ SR v Bratislave: NRC pre hydrobiológiu
NRC pre ekotoxikológiu
NRC pre hodnotenie neskorých účinkov chemických látok metódami genetickej toxikológie (ďalej „NRC pre genetickú toxikológiu“).

V RÚVZ v Prievidzi so sídlom v Bojniciach: NRC pre termotolerantné améby.

Národné referenčné centrá vykonávali metodickú, koordinačnú činnosť a zabezpečovali špeciálne analýzy a činnosti pre ostatné RÚVZ v SR. Podieľali sa na vzdelávaní a usmerňovaní odborných zdravotníckych pracovníkov a spolupracovali s vedeckými a odbornými inštitúciami v SR a v zahraničí.

V RÚVZ v Košiciach je samostatné oddelenie genetickej toxikológie (ďalej „OGT“) s poradňou genetickej toxikológie pre prevenciu rakoviny.

Všetky pracoviská BŽP sú akreditované Slovenskou akreditačnou službou a majú osvedčenie o akreditácii podľa STN EN ISO/IEC 17 025 pre vybrané biologické ukazovatele a matrice uvedené v rozsahu akreditácie.

Pracoviská BŽP vyšetřili spolu 21 493 vzoriek životného a pracovného prostredia, čo predstavuje 129 669 ukazovateľov a 179 004 analýz. V roku 2014 sa zúčastnili 28 medzilaboratórných porovnávacích testov a porovnaní vo vodách, ovzduší a biologickom materiáli a celkovo bolo overených 91 ukazovateľov.

Pracoviská BŽP v SR vykonávali biologické, ekotoxikologické a genotoxikologické vyšetřenia zložiek životného prostredia v súlade s koncepciou odboru BŽP.

Personálne obsadenie pracovísk BŽP v SR a stav akreditácie v roku 2014

ÚVZ a RÚVZ v SR	Pracovníci				Akreditácia			
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		Počet skúšok/počet ukazovateľov		Platnosť do
						A	N	
ÚVZ SR NRC pre hydrobiológiu	2	0	0	2	S	5	5	29. 5. 2018
					U	12	6	
NRC pre ekotoxikológiu	2	1	0	3	S	4	4	29. 5. 2018
					U	4	4	
NRC pre genetickú toxikológiu	1	1	0	2	S	1	4	29. 5. 2018
					U	1	4	
RÚVZ Banská Bystrica	1	2	0,2	3,2	S	6	0	20. 5. 2015
					U	17	0	
RÚVZ hl. mesto Bratislava	1,5	0	0	1,5	S	2	6	27. 10. 2015
					U	7	8	
RÚVZ Košice BŽP	1	2	0	3	S	3	9	19. 8. 2018
					U	10	16	
Genetická toxikológia	2	2	0	4	S	1	10	19. 8. 2018
					U	1	10	
RÚVZ Nitra	0,5	1	0	1,5	S	2	5	30. 9. 2019
					U	7	5	
RÚVZ Poprad	0,3	0,5	0	0,8	S	2	4	27. 11. 2018
					U	7	4	
RÚVZ Prešov	0,5	0,5	0	1	S	1	8	19. 12. 2019
					U	1	15	
RÚVZ Prievidza NRC pre termotolerantné améby	1	0,3	0,2	1,5	S	4	5	17. 1. 2018
					U	15	5	
RÚVZ Trenčín	0,5	1	0,5	2	S	2	6	23. 4. 2015
					U	12	9	
RÚVZ Trnava	1,5	0	0	1,5	S	4	3	15. 8. 2015
					U	11	4	
RÚVZ Žilina	1	0	0	1	S	1	5	11. 3. 2018
					U	7	12	
Spolu	15,8	11,3	0,9	28	S	38	74	-
					U	112	102	

Vysvetlivky:

VŠ – vysokoškolsky vzdelaní pracovníci
 SZP – strední zdravotníckí pracovníci
 NZP – pomocný personál
 MD – materská dovolenka

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
 N - neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
 S – skúšky
 U – ukazovatele

Analytická činnosť pracovísk BŽP v SR v roku 2014
a) podľa typu komodít

Názov úradu		Vody pitné a užitkové	Vody minerálne, pramenné, bal. pitné	Vody bazénové	Vody z prírodných kúpalísk	Vodné kvety	Makrofyty	Stery	Piesok	Ovzdušie a bytový prach	Pele	Biol. materiál	Zabezpečenie kvality	Iné	SPOLU
ÚVZ SR Bratislava	vzorky	673	6	118	65	27	0	52	0	0	294	202	0	57	1494
	ukazovatele	4640	25	283	386	82	0	171	0	0	5546	750	965	702	13550
	analýzy	9069	25	304	1257	530	0	210	0	0	5546	2532	7380	4706	31559
RÚVZ Banská Bystrica	vzorky	1671	17	338	84	16	41	43	0	20	319	0	57	61	2667
	ukazovatele	11589	69	706	1067	76	530	430	0	40	5639	0	1242	122	21510
	analýzy	11589	69	722	1232	76	530	430	0	40	5639	0	2082	122	22531
RÚVZ hl. m. SR Bratislava	vzorky	641	0	412	101	0	0	0	65	0	0	0	6	0	1225
	ukazovatele	4487	0	824	202	0	0	0	65	0	0	0	32	0	5610
	analýzy	4487	0	824	587	0	0	0	65	0	0	0	32	0	5995
RÚVZ Košice	vzorky	1368	7	577	150	0	32	0	96	0	259	144	6	0	2639
	ukazovatele	9576	28	1154	750	0	32	0	96	0	1554	144	17	0	13351
	analýzy	9576	28	1154	750	0	32	0	960	0	1554	14400	314	0	28768
RÚVZ Nitra	vzorky	1674	14	846	29	0	0	0	127	0	245	0	285	0	3220
	ukazovatele	11718	56	1692	97	0	0	0	127	0	3207	0	295	0	17192
	analýzy	11718	56	1692	117	0	0	0	254	0	3207	0	420	0	17464
RÚVZ Poprad	vzorky	813	20	314	16	0	0	0	70	0	0	0	67	5	1305
	ukazovatele	5626	80	628	16	0	0	0	70	0	0	0	67	5	6492
	analýzy	5627	80	628	56	0	0	0	357	0	0	0	112	37	6897
RÚVZ Prešov	vzorky	1482	24	369	55	0	0	0	71	0	0	0	66	0	2067
	ukazovatele	10374	96	738	220	0	0	0	71	0	0	0	264	0	11763
	analýzy	10374	96	738	220	0	0	0	355	0	0	0	381	0	12164
RÚVZ Prievidza	vzorky	444	4	379	8	0	0	0	29	0	0	4	84	0	952
	ukazovatele	3118	20	834	24	0	0	0	29	0	0	4	91	0	4120
	analýzy	6236	40	888	48	0	0	0	145	0	0	16	94	0	7467
RÚVZ Trenčín	vzorky	1075	51	397	25	0	0	0	57	0	0	1	245	8	1859
	ukazovatele	7525	159	792	45	0	0	0	57	0	0	1	429	8	9016
	analýzy	7652	159	805	97	0	0	0	57	0	0	1	591	8	9370
RÚVZ Trnava	vzorky	1070	43	162	36	4	3	0	56	0	259	0	156	0	1789
	ukazovatele	7472	172	339	69	4	3	0	56	0	3752	0	937	0	12804
	analýzy	7472	172	339	69	4	183	0	151	0	3752	0	937	0	13079
RÚVZ	vzorky	1179	51	354	7	0	0	0	116	0	259	0	310	0	2276

Žilina	ukazovatele	8668	153	1814	49	0	0	0	116	0	3151	0	310	0	14261
	analýzy	15659	230	3620	170	0	0	0	290	0	3151	0	590	0	23710

b) prehľad výkonov analytických skúšok BŽP

Názov úradu		Abiosesón a biosesón pitných vôd	Biosesón prírodných kúpalísk	Vodné kvety kvalita - kvantita	Biosesón umelých kúpalísk	Améby	Chlorofyl a	Makrofyty	Testy ekotoxicity	Vajčka helmintov	Cytogenetika	Pele	Biologický materiál	Roztoče	Iné	SPOLU
ÚVZ SR Bratislava	vzorky	630	48	13	99	183	36	0	124	0	18	294	184	0	22	1651
	ukazovatele	4251	83	26	198	402	72	0	1490	0	18	5546	732	0	242	13060
	analýzy	4543	637	124	202	688	74	0	10397	0	1800	5546	732	0	242	24985
RÚVZ Banská Bystrica	vzorky	1671	84	16	338	43	84	41	0	0	0	319	0	20	61	2677
	ukazovatele	11589	1067	76	706	430	84	530	0	0	0	5639	0	40	122	20283
	analýzy	11589	1232	76	722	430	86	530	0	0	0	5639	0	40	122	20466
RÚVZ hl. m. SR Bratislava	vzorky	641	101	0	412	0	101	0	0	65	0	0	0	0	0	1320
	ukazovatele	4487	101	0	824	0	101	0	0	65	0	0	0	0	0	5578
	analýzy	4487	486	0	824	0	101	0	0	65	0	0	0	0	0	5963
RÚVZ Košice	vzorky	1375	150	0	577	0	150	32	0	96	147	259	0	0	3	2789
	ukazovatele	9604	450	0	1154	0	150	32	0	96	147	1554	0	0	14	13201
	analýzy	9604	450	0	1154	0	150	32	0	960	14700	1554	0	0	14	28618
RÚVZ Nitra	vzorky	1688	29	0	846	0	15	0	0	127	0	245	0	0	0	2950
	ukazovatele	11816	87	0	1692	0	15	0	0	127	0	3207	0	0	0	16944
	analýzy	11816	114	0	1692	0	15	0	0	260	0	3207	0	0	0	17104
RÚVZ Poprad	vzorky	813	16	0	314	0	0	0	0	70	0	0	0	0	5	1218
	ukazovatele	5626	16	0	628	0	0	0	0	70	0	0	0	0	5	6345
	analýzy	5627	56	0	629	0	0	0	0	357	0	0	0	0	37	6706
RÚVZ Prešov	vzorky	1482	55	0	369	0	46	0	0	71	0	0	0	0	0	2023
	ukazovatele	10374	165	0	738	0	46	0	0	71	0	0	0	0	0	11394
	analýzy	10374	174	0	738	0	46	0	0	355	0	0	0	0	0	11687
RÚVZ Prievidza	vzorky	444	8	0	384	38	8	0	0	24	0	0	4	0	0	910
	ukazovatele	3118	82	0	811	76	8	0	0	24	0	0	4	0	0	4123
	analýzy	6236	164	0	1773	130	16	0	0	120	0	0	16	0	0	8455
RÚVZ Trenčín	vzorky	1126	25	0	395	9	17	0	0	58	0	0	1	0	75	1706
	ukazovatele	7684	45	0	790	9	17	0	0	58	0	0	1	0	75	8679
	analýzy	7811	97	0	803	9	17	0	0	58	0	0	1	0	75	8871
RÚVZ	vzorky	1070	34	4	162	0	36	3	0	56	0	259	0	0	0	1624

Trnava	ukazovatele	7472	34	8	339	0	36	3	0	56	0	3752	0	0	0	11700
	analýzy	7472	34	8	339	0	36	183	0	151	0	3752	0	0	0	11975
RÚVZ Žilina	vzorky	1179	7	0	354	0	7	0	0	116	0	259	0	0	0	1922
	ukazovatele	8668	49	0	1814	0	7	0	0	116	0	3151	0	0	0	13805
	analýzy	15659	170	0	3620	0	21	0	0	290	0	3151	0	0	0	22911

c) sumárny prehľad výkonov pracovísk BŽP v SR podľa typu komodít v roku 2014

Typy komodít	Vzorky	Ukazovatele	Analýzy
Vody pitné a úžitkové	12090	84793	99459
Vody minerálne, pramenité, bal. pitné	237	858	955
Vody bazénové	4266	9804	11714
Vody z prírodných kúpalísk	576	2925	4603
Vodné kvety	47	162	610
Makrofyty	76	565	745
Stery	95	601	640
Piesok	687	687	2634
Ovzdušie a bytový prach	20	40	40
Pele	1635	22849	22849
Biologický materiál	351	899	16949
Zabezpečenie kvality	1282	4649	12933
Iné	131	837	4873
SPOLU	21493	129669	179004

d) sumárny prehľad výkonov analytických skúšok BŽP v SR v roku 2014

Analytické skúšky	Vzorky	Ukazovatele	Analýzy
Abiosestón a biosestón pitných vôd	12 119	84 689	95 218
Biosestón prírodných kúpalísk	557	2 179	3 614
Vodné kvety kvalita - kvantita	33	110	208
Biosestón umelých kúpalísk	4 250	9 694	12 496
Améby	273	917	1 257
Chlorofyl a	500	536	562
Makrofyty	76	565	745
Testy ekotoxicity	124	1 490	10 397
Vajíčka helmintov	683	683	2 616
Cytogenetika	165	165	16 500
Pele	1 635	22 849	22 849
Biologický materiál	189	737	749
Roztoče	20	40	40
Iné	166	458	490
SPOLU	20 790	125 112	167 741

Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaníach pracovnísk BŽP v SR v roku 2014

Názov úradu	Počet		Typ vzorky					Spolu
			Vody	Potraviny	Ovzdušie	Biologický materiál	Iné	
ÚVZ SR Bratislava	testov	prihlásené	2	0	0	2	0	4
		ukončené	2	0	0	2	0	4
	ukazovateľov	prihlásené	6	0	0	27	0	33
		ukončené	6	0	0	27	0	33
RÚVZ Banská Bystrica	testov	prihlásené	2	0	3	0	0	5
		ukončené	2	0	3	0	0	5
	ukazovateľov	prihlásené	4	0	9	0	0	13
		ukončené	4	0	9	0	0	13
RÚVZ Bratislava hl.m.	testov	prihlásené	2	0	0	0	0	2
		ukončené	2	0	0	0	0	2
	ukazovateľov	prihlásené	4	0	0	0	0	4
		ukončené	4	0	0	0	0	4
RÚVZ Košice	testov	prihlásené	3	0	0	1	0	4
		ukončené	3	0	0	1	0	4
	ukazovateľov	prihlásené	14	0	0	3	0	17
		ukončené	14	0	0	3	0	17
RÚVZ Nitra	testov	prihlásené	2	0	0	0	0	2
		ukončené	2	0	0	0	0	2
	ukazovateľov	prihlásené	4	0	0	0	0	4
		ukončené	4	0	0	0	0	4
RÚVZ Poprad	testov	prihlásené	2	0	0	0	0	2
		ukončené	2	0	0	0	0	2
	ukazovateľov	prihlásené	2	0	0	0	0	2
		ukončené	2	0	0	0	0	2
RÚVZ Prešov	testov	prihlásené	1	0	0	0	0	1
		ukončené	1	0	0	0	0	1
	ukazovateľov	prihlásené	2	0	0	0	0	2
		ukončené	2	0	0	0	0	2
RÚVZ Prievidza	počet testov	prihlásené	1	0	0	0	0	1
		ukončené	1	0	0	0	0	1
	ukazovateľov	prihlásené	2	0	0	0	0	2
		ukončené	2	0	0	0	0	2
RÚVZ Trenčín	testov	prihlásené	2	0	0	0	0	2
		ukončené	2	0	0	0	0	2
	ukazovateľov	prihlásené	3	0	0	0	0	3
		ukončené	3	0	0	0	0	3
RÚVZ Trnava	testov	prihlásené	4	0	0	0	0	4
		ukončené	4	0	0	0	0	4
	ukazovateľov	prihlásené	9	0	0	0	0	9
		ukončené	9	0	0	0	0	9
RÚVZ Žilina	testov	prihlásené	1	0	0	0	0	1
		ukončené	1	0	0	0	0	1
	ukazovateľov	prihlásené	2	0	0	0	0	2
		ukončené	2	0	0	0	0	2
SPOLU	testov	prihlásené	22	0	3	3	0	28
		ukončené	22	0	3	3	0	28
	ukazovateľov	prihlásené	52	0	9	30	0	91
		ukončené	52	0	9	30	0	91

Organizovanie medzilaboratórných porovnávacích testov pracoviskami BŽP v SR v roku 2014

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
ÚVZ SR NRC pre hydrobiológiu	MPS-1/2014 Stanovenie biosestónu a abiosestónu v pitnej vode	BP	4	2
	MPS-2/2014 Stanovenie cyanobaktérií v povrchovej vode	PT	2	10
	MPS-2a/2014 Stanovenie chlorofylu-a v povrchovej vode	BP	2	2
ÚVZ SR NRC pre gen. toxikológiu	MPS-1/2014 Cytogenetická analýza	BP	6	4
RÚVZ B. Bystrica BŽP	Stanovenie biologických alergénov v ovzduší	BP	9	2
RÚVZ Trnava BŽP	Stanovenie počtu mŕtvych organizmov v pitnej vode	BT	1	2

Typ testu:

PT – skúška spôsobilosti, porovnávacie meranie

BP – bilaterálne porovnanie

EP – experimenty presnosti, validácia metód

Odborná činnosť pracovísk BŽP v SR v roku 2014

Programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy: 1.1	NÁZOV ÚLOHY: Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky (NEHAP IV)	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Košice	1464	9672
Číslo úlohy: 1.7	NÁZOV ÚLOHY: Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Žilina	18	54
Číslo úlohy: 2.1.3	NÁZOV ÚLOHY: Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém	

Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Košice	144	144
Číslo úlohy: 2.3	NÁZOV ÚLOHY: Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl. Geneticko-epidemiologická štúdia ochorení močového mechúra (GERMM)	
Názov pracoviska	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZSR NRC pre gen. toxikológiu	184	732
Číslo úlohy: 7.1	NÁZOV ÚLOHY: Cyanobaktérie	
Názov pracoviska	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR NRC pre hydrobiológiu	43	100
ÚVZ SR NRC pre ekotoxikológiu	50	560
RÚVZ B. Bystrica	34	188
RÚVZ Bratislava hl.m. S	101	101
RÚVZ Košice	150	450
RÚVZ Prešov	55	165
RÚVZ Prievidza	8	82
RÚVZ Trenčín	25	25
RÚVZ Trnava	34	68
RÚVZ Žilina	7	49
SPOLU	507	1788
Číslo úlohy: 7.2	NÁZOV ÚLOHY: Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach	
Názov pracoviska	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR NRC pre hydrobiológiu	125	325
ÚVZ SR NRC pre ekotoxikológiu	46	62
RÚVZ B. Bystrica	43	430
RÚVZ Bratislava hl.m.	17	17
RÚVZ Nitra	32	64
RÚVZ Prievidza	38	76
RÚVZ Žilina	44	44
SPOLU	345	1018
Číslo úlohy: 7.3	NÁZOV ÚLOHY: Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	
Názov pracoviska	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR NRC pre hydrobiológiu	6	25
RÚVZ B. Bystrica	17	69
RÚVZ Košice	7	28
RÚVZ Nitra	27	190
RÚVZ Poprad	20	80
RÚVZ Prešov	24	96
RÚVZ Prievidza	4	20
RÚVZ Trenčín	51	159
RÚVZ Trnava	43	172
RÚVZ Žilina	51	357

SPOLU	250	1196
Číslo úlohy: 7.10	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie	
Názov pracoviska	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR NRC pre hydrobiológiu	18	53
ÚVZ SR NRC pre ekotoxikológiu	22	242
RÚVZ B. Bystrica	7	102
SPOLU	47	397
Číslo úlohy: 7.11	NÁZOV ÚLOHY: Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	
Názov pracoviska	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR NRC pre hydrobiológiu	23	166
ÚVZ SR NRC pre ekotoxikológiu	55	770
RÚVZ B. Bystrica	86	604
SPOLU	164	1540
Číslo úlohy: 7.12	NÁZOV ÚLOHY: Peľová informačná služba (PIS) - Monitoring biologických alergénov v ovzduší	
Názov pracoviska	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR NRC pre gen. toxikológiu	294	5546
RÚVZ B. Bystrica	319	5 639
RÚVZ Košice	259	1554
RÚVZ Nitra	245	3207
RÚVZ Trnava	259	3752
RÚVZ Žilina	259	3151
SPOLU	1635	22849
Číslo úlohy: 7.13	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring alergénov roztočov vo vnútornom prostredí	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ B. Bystrica	20	40
Číslo úlohy: 7.18	NÁZOV ÚLOHY: Epidemiologická prevencia rizika karcinogenity v populácii	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Košice	66	66

Plnenie ďalších úloh a projektov v rámci SR

Názov úradu	Organizátor úlohy, projektu	Názov úlohy	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
ÚVZ SR NRC pre ekotoxikológiu	ÚVZ SR Bratislava RÚVZ Bratislava BVS Bratislava, a.s.	Medzirezortný projekt: Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie	4	56	420
	ÚVZ SR Bratislava RÚVZ D. Streda ZsVS Nitra, a.s.	Medzirezortný projekt: Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie	8	112	840
	ÚVZ SR Bratislava RÚVZ B. Bystrica Stredoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Banská Bystrica; Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť, a.s. Banská Bystrica	Medzirezortný projekt: Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie	43	602	4515
RÚVZ Košice	OGT	Poradňa genetickej toxikológie pre prevenciu rakoviny	361	361	361

Iná odborná činnosť

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
ÚVZ SR	NRC pre ekotoxikológiu	<p><u>Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách</u></p> <ul style="list-style-type: none"> RNDr. V. Nagyová, PhD. - hlavná odborníčka HH SR pre biológiu životného prostredia a predseda poradného zboru HH SR pre BŽP RNDr. I. Drastichová - gestor medzinárodného projektu CYANOCOST za ÚVZ SR (Cyanobacterial blooms and toxins in water resources) – Sinicové vodné kvety a toxíny vo vodách: Výskyt, vplyv na zdravie a opatrenia. Limnologická spoločnosť - RNDr. V. Nagyová, PhD. Interný audítor OOFŽP - RNDr. I. Drastichová Interný audítor ÚVZ SR (v zmysle normy ISO 9001 a ISO 19011) - RNDr. I. Drastichová Manažér kvality OOFŽP - RNDr. V. Nagyová, PhD. Skúšobná komisia na účely overenia odbornej spôsobilosti potrebnej na vydanie osvedčenia na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného prostredia a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie - RNDr. V. Nagyová, PhD., RNDr. I. Drastichová Skúšobná komisia na účely overenia odbornej spôsobilosti potrebnej na vydanie osvedčenia na odber vzoriek zo životného prostredia a pracovného prostredia na účely kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania faktorov životného prostredia a pracovného prostredia – RNDr. I. Drastichová Skúšobná komisia na účely overenia odbornej spôsobilosti potrebnej na vydanie osvedčenia na hodnotenie dopadov na zdravie a na hodnotenie zdravotných rizík zo životného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie – RNDr. I. Drastichová je podpredsedom tejto skúšobnej komisie. Pracovná skupina „Hodnotenie dopadu na zdravie“ - RNDr. I. Drastichová je členom pracovnej skupiny pre hodnotenie dopadov na zdravie a plní úlohy vyplývajúce z porád skupiny v oblasti HIA. Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov – RNDr. Nagyová, PhD., RNDr. Drastichová <p><u>Metodická, konzultačná a výuková činnosť</u></p>

		<p>Metodické materiály</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pokyny na odbery vzoriek z vôd určených na kúpanie, z prírodných kúpalísk a biokúpalísk a na stanovenie biologických a ekotoxikologických ukazovateľov pre kúpaciu sezónu 2014. Pokyny boli odoslané všetkým RÚVZ. • Usmernenie k úlohe 7.10 Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách na kúpanie pre rok 2014, ktoré bolo zaslané všetkým účastníkom projektu a príslušným regionálnym úradom verejného zdravotníctva. • Metodické usmernenie HO HH SR pre BŽP „Spôsob vyhodnocovania biologických analýz“ určené pre pracoviská BŽP na RÚVZ a pre pracoviská BŽP v ÚVZ SR na počítanie vzoriek, ukazovateľov a analýz pre všetky matrice a biologické stanovenia; zaslané bolo všetkým pracoviskám BŽP. <p>Konzultačná činnosť</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konzultácie ohľadom monitorovania kvality pitnej vody v súvislosti so vznikom vedľajších produktov dezinfekcie a problematiky ekotoxikologických metód, a stanovenia enterovírusov s RNDr. J. Lafférovou z RÚVZ Banská Bystrica, 25.3.2014 • Konzultácie ohľadom projektu o vedľajších produktoch dezinfekcie a monitorovania kvality pitnej vody s Bc. M. Schwarzom z RÚVZ Banská Bystrica, 18.2., 25.2. 31.3., 7.4., 2.6, 9.6., 25.11.2014 • Konzultačný deň NRC pre ekotoxikológiu, ktorý sa konal 15.5.2014 na ÚVZ SR v Bratislave; 20 účastníkov • Porada hlavnej odborníčky HH SR pre BŽP a poradného zboru hlavnej odborníčky pre BŽP a vedúcich pracovníkov, ktorá sa konala 24.11.2014 na ÚVZ SR v Bratislave; 18 účastníkov <p>Výuková činnosť</p> <ul style="list-style-type: none"> • Odborná prax ohľadom ekotoxikologických metód a činnosti NRC pre študentov zo Strednej odbornej školy chemickej v Bratislave (25.3.2014) • Prednáška o využití ekotoxikologických metód v hygiene a činnosti NRC pre študentov z Strednej zdravotníckej školy v Bratislave a Strednej odbornej školy podnikania v Bratislave (1.12.2014) <p><u>Legislatívna a normotvorná činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • RNDr. Drastichová spolupracovala na príprave vyhlášky MZ SR č. 233/2014 o podrobnostiach hodnotenia vplyvov na verejné zdravie. <p><u>Iná odborná činnosť</u></p> <p>V roku 2014 pracovníci NRC pre ekotoxikológiu spolu s odborom HŽP pracovali na projekte „Kvalita vody a vedľajšie produkty dezinfekcie“, ktorého cieľom bolo zistiť vplyv dezinfekcie na kvalitu vody. Na projekte pracovalo 4 vodárenskými spoločnosťami: Stredoslovenskou vodárenskou spoločnosťou, a.s. (StVS), Stredoslovenskou vodárenskou prevádzkovou spoločnosťou, a.s. (StVPS), Bratislavskou vodárenskou spoločnosťou, a.s. a Západoslovenskou vodárenskou spoločnosťou, a.s.</p> <p>NRC pre ekotoxikológiu sa s pracovníkmi OHŽP ÚVZ SR a BVS, a.s. podieľalo na organizácii besedy na tému Pitná voda v Sološnici, ktorá sa konala 26.3.2014 v kultúrnom dome v Sološnici, na ktorej boli obyvatelia a ďalší účastníci oboznámení s projektom „Kvalita vody a vedľajšie produkty dezinfekcie“ a s hodnotením a výsledkami kvality vody v skupinovom verejnom vodovode - Záhorsky, časť Sološnica.</p> <p>NRC pre ekotoxikológiu sa spolupodieľalo na aktualizácii národných cieľov Protokolu o vode a zdraví.</p> <p>Na základe požiadaviek zákazníka NRC pre ekotoxikológiu sledovalo ekotoxicitu povrchových, odpadových vôd a enzymatického bakteriálneho prípravku, pričom analyzovalo 16 vzoriek, čo predstavuje 128 ukazovateľov a 725 analýz. Skúšky ekotoxicity boli vykonané na testovacích organizmoch <i>Sinapis alba</i>, <i>Daphnia magna</i> Straus, <i>Vibrio fischeri</i> a <i>Desmodesmus subspicatus</i>.</p> <p>Z výsledkov sledovania kvality vôd na prírodných kúpaliskách a vodárenských nádržiach bolo vypracovaných 15 príloh k protokolom o skúškach s názormi a interpretáciami výsledkov z lokalít: Hriňová (3x), Klenovec (1x), Málinec (5x), Veľký Draždiak (1x), Šaštín – Gazarka (1x), Zemplínska Šírava (1x), Jazero v Košiciach (1x), Vinné (1x) a Lipovina Bátovce (1x).</p> <p>NRC pre ekotoxikológiu v spolupráci s NRC pre hydrobiológiu vypracovalo Pokyny na odbery vzoriek z vôd určených na kúpanie, z prírodných kúpalísk a biokúpalísk a na stanovenie biologických a ekotoxikologických ukazovateľov pre kúpaciu sezónu 2014.</p> <p>NRC pre ekotoxikológiu pripravilo v rámci výzvy Agentúry pre vedu a výskum pre rok 2014 projekt „Zvýšenie zdravotnej bezpečnosti pitnej vody –</p>
--	--	--

		<p>detekcia vedľajších produktov dezinfekcie ekotoxikologickými a chemickými analýzami“.</p> <p>NRC pre ekotoxikológiu vypracovalo nový spôsob počítania vzoriek, ukazovateľov a analýz pre všetky matrice a biologické stanovenia pre všetky pracoviská BŽP na ÚVZ SR a RÚVZ v SR.</p> <p>NRC pre ekotoxikológiu intenzívne spolupracovalo s NRC pre hydrobiológiu a laboratóriom HPLC na ÚVZ SR pri stanovení akútnej ekotoxicity vôd určených na kúpanie a sinicových vodných kvetoch, analýzach cyanotoxínov v sinicových vodných kvetoch a pri určovaní druhového zloženia vodných kvetov.</p> <p>Pracovníci NRC vypracovali počas roka stanoviská k rôznym materiálom na základe požiadaviek odboru legislatívy a práva ÚVZ SR.</p>
ÚVZ SR	NRC pre genetickú toxikológiu	<p><u>Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov • Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov • Česká a slovenská spoločnosť pre mutagenézu vonkajšieho prostredia pri Československej biologickej spoločnosti <p><u>Metodická, konzultačná a výuková činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Konzultácia ohľadom genotoxikologického vyšetrenia pracovníkov profesionálne exponovaných etylénoxidu pre MUDr. Bulkovú z RÚVZ Trenčín (23.1.2014) • Konzultácia o odbere vzoriek krvi na genotoxikologické vyšetrenie pre pracovníkov v zdravotníctve pre MVDr. Odnechtu z NOÚ Bratislava (13.2.2014 a 18.3.2014) • Konzultácia o metóde monitorovania biologických častíc v ovzduší pre V. Kupca zo Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre (25.2.2014) • Konzultácia o peľovom monitorovaní biologických alergénov v ovzduší pre PhDr. Šuplatu (3.3.2014) • Konzultácia ohľadom peľového monitorovania ovzdušia pre RNDr. Lafférovú z RÚVZ Banská Bystrica (25.3.2014) • Konzultácia o aerobiologickom monitoringu – biologické alergény v ovzduší, pre mediálny odbor ÚVZ SR Bratislava (4.4.2014) • Konzultácia o priebehu peľovej situácie v ovzduší pre p.Činčuru (12.8.2014) • Konzultácia o cytogenetických metódach a profesionálnej expozícii pre RNDr. Gajdošovú z RÚVZ Košice (24.9.2014) • Konzultačný deň NRC pre genetickú toxikológiu pre pracoviská RÚVZ v SR, ÚVZ SR Bratislava (24.10.2014) • Odborná prax s informovaním o genotoxikologických metódach, monitorovaní biologických alergénov a činnosti NRC pre študentov zo Strednej odbornej školy chemickej v Bratislave (25.3.2014) • Prednáška s praktickými ukážkami v problematike genotoxikologických metód, monitorovania biologických alergénov a činnosti NRC pre študentov zo Strednej zdravotníckej školy v Bratislave (1.12.2014) • Prednáška o činnosti NRC spojená s praktickými ukážkami analýzy mikroskopických preparátov pre študentov zo SZU v Bratislave (11.12.2014) • Vypracovanie metodického materiálu: Zadanie medzilaboratórných porovnávacích testov 2014 (M. Zámečníková) <p><u>Iná odborná činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • RNDr. Zámečníková vykonáva funkciu interného audítora na pracoviskách OOFŽP • K. Gregušová zastupuje hlavnú laborantku a pracovníčku registratúry pošty počas ich neprítomnosti na pracovisku. • Pravidelne boli poskytované podklady ohľadom „Informácie o peľovej situácii v Bratislave“ pre týždenné uverejňovanie na webovej stránke ÚVZ SR www.uvzsr.sk a pre tlačové agentúry (SITA, TASR). Spolupráca s portálom www.alergia.sk a www.zdravie.sk prostredníctvom priameho vkladania údajov do systému. • Pracovníci vypracovali odborné stanoviská ohľadom aerobiologického monitorovania ovzdušia pre MZ SR (19.2.2014), TV Markíza (8.9.2014), pre mediálny odbor ÚVZ SR (4.4.2014) a pre verejnosť: p. Rosinová (7.1.2014), V. Kupec (25.2.2014), I. Šuplata (3.3.2014), Š. Činčura (12.8.2014). <p>Na pracovisku bolo vykonané Posudzovanie na mieste za účelom reakreditácie SNAS podľa požiadaviek normy ISO/IEC 17025:2005 (5.6. – 6.6.2014), interný certifikačný audit manažérom kvality ÚVZ SR (18.2.2014, 22.10.2014) a recertifikačný audit spoločnosťou SGS podľa požiadaviek normy ISO 9001:2008</p>

<p>ÚVZ SR</p> <p>NRC pre hydrobiológiu</p>		<p>(23.6.2014). Pri auditoch neboli zistené žiadne nedostatky.</p> <p><u>Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Poradný zbor hlavného hygienika pre biológiu životného prostredia • Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie, ÚVZ SR • Komisie TK 27 Kvalita a ochrana vody <p><u>Iná odborná činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Vypracovanie odborného materiálu Prehľad známych aj menej známych morfortypov rodu <i>Microcystis</i> na sledovaných prírodných kúpaliskách a vodách určených na kúpanie • Vypracovanie Pokynov na odbery vzoriek z vôd určených na kúpanie, z prírodných kúpalísk a biokúpalísk a na stanovenie biologických a ekotoxikologických ukazovateľov pre kúpaciu sezónu 2014 • Vypracovanie odborného posudku na článok do Bulletinu Slovenskej botanickej spoločnosti: Biologické pôdne krusty viatych pieskov na lokalite Sekule, Záhorská nížina. • Spolupráca s HŽP ÚVZ SR pri príprave pokynov pre monitoring a štátny zdravotný dozor pre sezónu 2014 <p><u>Metodická, konzultačná a výuková činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorganizovanie konzultačného dňa NRC pre hydrobiológiu a NRC pre ekotoxikológiu, 15.5.2014 • Účasť na organizovaní porady hlavnej odborníčky a poradného zboru HH SR pre odbor BŽP a vedúcich pracovníkov NRC, 24. 11. 2014. • Telefonické aj mailové konzultácie pracovníkom laboratórií RÚVZ týkajúcich sa determinácie organizmov vo vodách a novej legislatívy. <p>Výuková činnosť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Absolvovanie odborných školení na NRC pracovníkov z 10 laboratórií biológie životného prostredia z RÚVZ. Na pracovisku sa celkovo preškoloilo 15 pracovníkov. • Krátke prednášky o odbornej činnosti NRC s praktickými ukázkami pre niekoľko skupín študentov Strednej chemickej školy v rámci exkurzií. <p>Legislatívna činnosť</p> <p>V rámci členstva v komisii TK 27 Kvalita a ochrana vody pravidelné sledovanie, prípadne pripomienkovanie nových alebo modifikovaných dokumentov poskytnutých zo SUTN</p>
<p>RÚVZ B.Bystrica</p>	<p>BŽP</p>	<p><u>Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických a skúšobných komisiách</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie – RÚVZ BB • Poradný zbor hlavného hygienika pre BŽP • Interný audítor OLM • Zástupca manažéra kvality • Člen NRC - Národné referenčné centrum pre hodnotenie vplyvu voľného ovzdušia a ovzdušia uzatvorených priestorov nevýrobného charakteru na zdravie populácie, RÚVZ Banská Bystrica <p><u>Iná odborná činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizovanie bilaterálnej MPS – mikroskopické stanovenie peľu a spór v ovzduší v 3 vzorkách v rámci peľového monitoringu • Hodnotiaca správa za rok 2013 – Priebeh peľovej sezóny vybraných indikátorov (jelša, breza, ambrózia, trávy) v Banskej Bystrici, Bratislave, Košiciach, Nitre, Trnave a Žiline do monitorovacieho systému UNIPHE. (podľa metodiky UNIPHE) • Tlačová beseda na RÚVZ BB: Aká bude peľová sezóna 2014 • spolupráca s HŽPaZ ÚVZ SR na spracovaní projektového zámeru „ Rozšírenie siete monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc v o vonkajšom ovzduší“ v rámci OP Kvalita životného prostredia • Týždenné spracovanie peľového spravodajstva formou tlačových správ o aktuálnej peľovej situácii v SR s prognózou na nasledujúci týždeň, ktoré boli poskytované pre tlačové agentúry (SITA, TASR) a regionálne denníky, priebežne. • Medializácia peľového spravodajstva na stránkach RÚVZ, na www.alergia.sk,

		<p>www.zdravie.sk a v ďalších médiách, priebežne.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vypracovanie odborných stanovísk ohľadne monitorovania peľových alergénov v ovzduší pre masmédiá i verejnosť, a tiež k plánovanej výsadbe drevín vzhľadom na ich alergenicitu. • Spracovanie hodnotiacej správy k výskytu alergénov roztočov v ubytovacích zariadeniach pre deti a mládež v Banskej Bystrici. • Poskytnutie odborného stanoviska - rozhovorov k výskytu peľových alergénov v ovzduší - 3x STV1, 4x rozhlasové vysielanie, 2x TV Markíza, 1x regionálna TV Hronka – relácia v štúdiu • Relácia o roztočoch – Slov. Rozhlas, 10.1.2014, rádio Regina – 5.2.2014 • Z výsledkov sledovania peľovej situácie v Banskej Bystrici bolo vypracovaných 38 protokolov o skúškach s názormi a interpretáciami získaných výsledkov. • Z výsledkov sledovania peľovej situácie na Slovensku bolo vypracovaných 38 tlačových správ s názormi a interpretáciami získaných výsledkov. • Na základe požiadavky odboru HŽPaZ RÚVZ BB sme spolupracovali pri riešení sťažnosti na prítomnosť cudzopasného hmyzu v ubytovacom zariadení cestovného ruchu. Vykonali sme odbery aj mikroskopickú diagnostiku. V odobraných vzorkách bol potvrdený záchyt plošnice posteľnej (<i>Cimex lectularia</i>). <p><u>Metodická, konzultačná a výuková činnosť</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Konzultácie a odborná pomoc 2 študentkám gymnázia v ZH pri riešení SOČ zameranej na výskyt a elimináciu alergénov roztočov • Konzultácie pre MZ SR k problematike merania výskytu alergologickej významného peľu v ovzduší klimatických kúpeľov • Konzultácie k práci študentky VŠ – problematika alergologickej významného peľu invázných rastlín v meste Lučenec • Konzultácie k práci v rámci SOČ študentky zo SNV – problematika invázných rastlín a alergenicity ich peľu • Konzultácie k práci v rámci biologickej olympiády študentke zo SNV – problematika invázných rastlín a alergenicity ich peľu • Preškolenie pracovníčok HŽPaZ RÚVZ Žiar nad Hronom na odber vzoriek vôd na kúpanie a vodného kvetu, Banskoštiavnické tajchy, 15.7.2014 • Preškolenie pracovníčok HŽPaZ RÚVZ Lučenec na odber vzoriek vôd na kúpanie a vodného kvetu, VN Ružiná, 23.7.2014 • Preškolenie pracovníčok HŽPaZ RÚVZ Rimavská Sobota na odber vzoriek vôd na kúpanie a vodného kvetu, VN Teplý vrch, 18.8.2014 • Telefonické aj mailové konzultácie pracovníkom laboratórií RÚVZ týkajúcich sa peľového monitoringu a lab. diagnostiky • Krátke prednášky pre študentov pri exkurziách o činnosti BŽP • Mikrobiálna kontaminácia životného prostredia (vody). Praktické cvičenie a prednášky pre 3 študentov 3. ročníka odboru environmentálna chémia, UMB Banská Bystrica, 28.10.2014. • Externý školiteľ diplomových prác 2 študentiek UMB zameraných na problematiku výskytu cyanobaktérií a kvalitu vôd prírodných kúpacích oblastí banskobystrického kraja • Porada hlavnej odborníčky HH SR pre BŽP a poradného zboru hlavnej odborníčky pre BŽP a vedúcich pracovníčok <p><u>Legislatívna činnosť</u></p> <p>V roku 2014 bola s našim pracoviskom konzultovaná problematika roztočov odborom HŽP RÚVZ TN pri príprave novely Vyhlášky MZ SR č. 259/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.</p> <p><u>Zvyšovanie odbornosti</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Účasť na preškolení na počítanie a diagnostiku cyanobaktérií v NRC pre hydrobiológiu na ÚVZ SR. 4.6.2014 • XII. Martinské dni imunológie, aktívna účasť, Martin, 9.-11.4.2014 • Konzultačný deň NRC pre hydrobiológiu a ekotoxikológiu, ÚVZ SR, Bratislava, 14.5.2014 • Odborný seminár: Moderná a racionálna diagnostika imunoalergologických ochorení, Sliač, 30.-31.5.2014, aktívna účasť – vyžiadaná prednáška • Odborno-pracovný seminár „Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie“, RÚVZ Banská Bystrica, 17.9.2014. • 38. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu, Slovenský raj, hotel Čingov, 22.10.2014, aktívna účasť
--	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> Konzultačný deň NRC pre hydrobiológiu a ekotoxikológiu , ÚVZ SR Bratislava, 24.11.2014 I. konzult. deň NRC pre toxoplazmózu, pertussis a parapertussis a pneumokokové nákazy, RÚVZ B.Bystrica, 26.11.2014 Odborný seminár: Prvá pomoc. Poskytovanie prvej predlekárskej pomoci pri stavoch, ktoré bezprostredne ohrozujú život človeka. RÚVZ BB, 10.12.2014
RÚVZ Nitra	BŽP	<u>Metodická, konzultačná a výuková činnosť</u> <ul style="list-style-type: none"> Praktická výučba študentov UCM – študijný program verejné zdravotníctvo Školiteľské pracovisko pre študentov UKF a SPU v Nitre
RÚVZ Prievidza	NRC pre TTA oblasť BŽP	<u>Členstvo a zastupovanie v pracovných skupinách a výboroch, v odborných spoločnostiach, technických skúšobných komisiách</u> <ul style="list-style-type: none"> člen Poradného zboru hlavného hygienika Slovenskej republiky pre odbor biológie životného prostredia. <u>Zvyšovanie odbornosti</u> <ul style="list-style-type: none"> Mgr. Peter Humaj sa dňa 18.3. 2014 zúčastnil XI. Vedecko odbornej konferencie NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR. Mgr. Peter Humaj sa dňa 4.6. 2014 sa zúčastnil odborného školenia v NRC pre hydrobiológiu v ÚVZ SR Bratislava. Mgr. Peter Humaj sa dňa 17.9. 2014 zúčastnil Mikrobiologického kurzu ktorý poriadala Slovenská vodohospodárska spoločnosť pri VÚVH v Bratislave. Mgr. Peter Humaj sa zúčastnil 26.2., 4.3., 30.4., 21.5., 25.6., 25.9., 29.10., 5.11. Seminár odborných pracovníkov <u>Metodická konzultačná a výuková činnosť</u> <ul style="list-style-type: none"> Humaj, P.:Biologické ukazovatele pitných vôd, RÚVZ Prievidza, 5.11. 2014, konzultácie pracovníkom v rezorte zdravotníctva, vodárni a kanalizácií, súkromných mikrobiologických a biologických laboratórií. <u>Legislatívna a normotvorná činnosť</u> <ul style="list-style-type: none"> spracovávanie informácií o predpisoch spojených s monitorovaním výskytu TTA v okolitých krajinách, ktoré slúžia ako podklady pre určenie limitov monitoringu u nás. Spolupracujeme s odbornými inštitúciami doma a v zahraničí.
RÚVZ Trenčín	BŽP	<ul style="list-style-type: none"> Výuka študentov odboru laboratórne vyšetровacie metódy v zdravotníctve Trenč. univerzita AD – Fakulta zdravotníctva Prax študentov odboru verejné zdravotníctvo -Trnavská univerzita
RÚVZ Trnava	BŽP	<ul style="list-style-type: none"> Praktická výučba študentov 1. ročníka UCM odboru Verejné zdravotníctvo počas zimného aj letného semestra 2014.

Medzinárodná činnosť pracovísk BŽP v SR v roku 2014

Názov úradu	Pracovisko	Forma činnosti
ÚVZ SR Bratislava	NRC pre hydrobiológiu	Projekt CYANOCOST - spolupráca s koordinátormi projektu za ÚVZ SR pri príprave požadovaných odborných materiálov.
	NRC pre ekotoxikológiu	RNDr. Drastichová - gestor medzinárodného projektu CYANOCOST za ÚVZ SR (Cyanobacterial blooms and toxins in water resources) – Sinicové vodné kvety a toxíny vo vodách: Výskyt, vplyv na zdravie a opatrenia. NRC pre ekotoxikológiu pokračovalo na príprave údajov do medzinárodnej databázy o výskute jednotlivých druhov cyanobaktérií a prítomnosti cyanotoxínov na prírodných kúpaliskách, vodárenských nádržiach alebo iných typoch vôd, resp. o dopadoch vodného kvetu na aktivity ako sú: výroba pitnej vody, rekreácia, rybolov atď., a o manažmente cyanobaktérií. Pracovisko spolupracuje na projekte CYANOCOST s NRC pre hydrobiológiu, špecializovaným laboratóriom HPLC, odborom HŽP ÚVZ SR a VÚVH Bratislava.
RÚVZ BB	BŽP	Peľový monitoring – medzinárodná spolupráca s odbornými pracoviskami
RÚVZ Košice	OGT	Koncom roka 2014 sme sa zúčastnili 2 pracovných stretnutí v Prahe s MUDr. Šrámom, pracovníkom Ústavu experimentálnej medicíny Akadémie vied Českej republiky, z dôvodu snahy o zapojenie sa do plánovaného projektu súvisiaceho s monitorovaním vplyvu škodlivín z ovzdušia (benzo(a)pyrénu) na chorobnosť detí v Košiciach a okolí.

MIKROBIOLÓGIA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Pracoviská mikrobiológie životného prostredia (ďalej „MŽP“) boli v roku 2014 zriadené v jedenástich RÚVZ a v ÚVZ SR. V rámci organizačného členenia MŽP v SR pôsobí šesť národných referenčných centier:

NRC pre mikrobiológiu životného prostredia - NRC MŽP (ÚVZ SR),

NRC pre legionely v životnom prostredí – NRC LEG (ÚVZ SR),

NRC pre *Vibrionaceae* (RÚVZ Komárno),

NRC pre mykológiu životného prostredia (RÚVZ Poprad),

NRC pre koagulázapozitívne stafylokoky a ich toxíny – NRC CPS (RÚVZ Košice),

NRC pre listeriózy (RÚVZ Košice).

Pracoviská MŽP v SR majú osvedčenie o akreditácii podľa STN EN ISO/IEC 17025:2005 a vykonávali mikrobiologické a mykologické vyšetrenia zložiek životného prostredia v súlade s koncepciou odboru MŽP.

V roku 2014 bolo na pracoviskách MŽP v RÚVZ v SR mikrobiologicky vyšetrených 115 887 vzoriek životného prostredia, čo predstavuje 285 947 mikrobiologických ukazovateľov a vykonaných 778 652 mikrobiologických analýz.

V zmysle európskej legislatívy bola venovaná zvýšená pozornosť rizikovým skupinám potravín, ktoré sa môžu uplatniť ako faktor prenosu epidemicky závažných ochorení človeka. Laboratóriá MŽP a NRC sa podieľali na plnení úloh v rámci výkonu úradnej kontroly potravín orgánmi verejného zdravotníctva so zameraním na mikrobiologické riziko, zabezpečovali mikrobiologické analýzy vzoriek pitných vôd, vôd na kúpanie, technologických vôd, vnútorného ovzdušia budov a detských pieskovísk. Významnou súčasťou činnosti pracovísk MŽP ostáva spolupráca s oddeleniami epidemiológie, kde bola v rámci primárnej prevencie nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach sledovaná účinnosť sanitácie a dekontaminácie povrchov plôch, predmetov, ovzdušia a kontroly sterility predmetov, ako aj účinnosť sterilizačnej techniky a dezinfekčných prostriedkov. V spolupráci s oddeleniami epidemiológie a hygieny výživy sa vykonávali mikrobiologické vyšetrenia stravy podozrivej z prenosu infekčných ochorení. Pracoviská zabezpečovali taktiež činnosť v rámci medzinárodných programov sietí európskych referenčných laboratórií a kontaktných bodov pre ECDC a podieľali sa na riešení úloh programov a projektov úradov verejného zdravotníctva.

Personálne obsadenie pracovísk MŽP v SR a stav akreditácie v roku 2014

ÚVZ a RÚVZ v SR	Pracovníci				Akreditácia			
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		počet skúšok / počet ukazovateľov		platnosť do
						A	N	
NRC pre mikrobiológiu životného prostredia	6 + 1MD	2	0	8+1	S	20	13	29.5.2018
NRC pre legionely v ŽP					U	25	13	
RÚVZ Banská Bystrica	1,5	5,5	2	9	S	20	8	20.5.2014
					U	26	8	
RÚVZ hl. mesto SR Bratislava	2,5	5+1MD	2	9,5 +1MD	S	16	20	27.10.2015
					U	20	21	

RÚVZ Košice	2	8	2	12	S	16	43	19.8.2018
					U	18	47	
NRC pre koagulázopozitívne stafylokoky a ich toxíny NRC pre listeriózu	1	1	0	2	S	2	0	19.8.2018
					U	2	0	
	1	1	0	2	S	1	1	19.8.2018
					U	1	1	
RÚVZ Nitra	1	4,5	1	6,5	S	21	10	30.9.2019
					U	24	10	
RÚVZ Poprad	2	6	1	9	S	37	15	27.11.2018
					U	44	15	
NRC pre mykológiu ŽP	2	0		2	S	1	8	27.11.2018
					U	1	11	
RÚVZ Prešov	2,5	4,5	1	8	S	20	18	19.12.2019
					U	22	19	
RÚVZ Prievidza	1	1,5	0,2	2,7	S	21	21	17.1.2018
					U	25	30	
RÚVZ Trenčín	0,5+1MD	5	0,5	6+ 1MD	S	19	10	23.4.2020
					U	23	38	
RÚVZ Trnava	1,5	6	1	8,5	S	22	14	15.8.2015
					U	25	22	
RÚVZ Žilina	4	0	1	5	S	16	4	11.3.2018
					U	22	4	
RÚVZ Komárno NRC pre <i>Vibrionaceae</i>	0,4	0,5	0	0,9	S	0	7	-
					U	0	7	
SPOLU					S	232	192	
					U	278	246	

- vysokoškolsky vzdelaní pracovníci (VŠ)
- strední zdravotníckí pracovníci (SZP)
- pomocný personál (NZP)

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
N – neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)
S – skúška
U – ukazovateľ

ŽP – životné prostredie

Analytická činnosť pracovísk MŽP v SR v roku 2014

Prehľad o sumárnom počte a druhu vzoriek vyšetrených v pracoviskách MŽP v SR v roku 2014

Komodita	Počet		
	vzoriek	ukazovateľov	analýz
Voda	17751	89536	160448
Ovzdušie	1427	2548	3733
Potraviny	16103	69398	235380
Kozmetika a predmety bežného používania	490	3692	13999
Piesky	765	2260	7974

Dekontaminácia prostredia skúšky sterility	49329	73682	240118
Vzorky zabezpečenia kvality meraní	25267	35444	96812
Iné	4755	9387	20188
<i>SPOLU</i>	115887	285947	778652

Prehľad o počte a druhu vzoriek vyšetrených v pracoviskách MŽP v SR v roku 2014

Názov úradu		Druh analyzovaného materiálu								
		Voda	Ovzdušie	Potraviny	PBP	Piesky	Dekontaminácia prostredia, skúšky sterility	Vzorky zabezpečenia kvality meraní	Iné	Spolu
RÚVZ Banská Bystrica	vzorky	2065	870	1901	0	76	10230	4283	9	19434
	ukazovatele	10330	870	9936	0	228	17161	4795	117	43437
	analýzy	20599	870	40744	0	1003	45024	8953	904	118097
RÚVZ Bratislava hl.m. SR	vzorky	1619	33	989	154	65	1806	393	7	5066
	ukazovatele	7390	66	4105	924	263	1936	1412	9	16105
	analýzy	9764	261	13573	6160	1208	7197	2312	26	40501
RÚVZ Košice	vzorky	2108	28	1523	0	96	5104	3528	379	12766
	ukazovatele	10683	56	7675	0	288	6662	3528	613	29505
	analýzy	15602	72	27977	0	1248	27058	19236	1813	93006
RÚVZ Nitra	vzorky	2573	269	2354	29	127	5390	1453	521	12716
	ukazovatele	12865	807	11770	145	127	5929	1598	1833	35074
	analýzy	20666	807	23540	290	254	8085	3010	3527	60179
RÚVZ Poprad	vzorky	1191	25	1273	134	73	4825	2995	483	10999
	ukazovatele	6155	82	5713	1542	286	5446	3090	643	22957
	analýzy	15049	93	27592	2859	1332	36532	6473	6355	96285
RÚVZ Prešov	vzorky	1945	7	1740	0	84	7603	4338	226	15943
	ukazovatele	10000	28	7316	0	336	8289	4548	678	31195
	analýzy	17630	56	16578	0	738	31776	15239	1411	83428
RÚVZ Trenčín	vzorky	1779	33	1588	0	32	3798	2832	716	10778
	ukazovatele	9678	99	4962	0	96	5851	2832	2676	27551
	analýzy	18749	196	17889	0	480	13304	2845	4447	61608
RÚVZ Prievidza	vzorky	827	0	613	0	39	1499	1384	0	4362
	ukazovatele	4997	0	3157	0	117	2612	1493	0	12376
	analýzy	6629	0	15400	0	585	6184	6093	0	34891
RÚVZ Trnava	vzorky	1383	7	2629	100	57	1701	2107	2433	10417
	ukazovatele	6599	7	8281	684	171	4557	6170	2783	29252
	analýzy	9335	7	29600	1276	586	5724	8166	3053	57747
RÚVZ Žilina	vzorky	1429	66	1265	45	116	6539	1092	0	10552
	ukazovatele	6068	264	5552	259	348	14049	4368	0	30908

	analýzy	12106	662	17656	1295	543	56312	19800	0	108374
--	---------	-------	-----	-------	------	-----	-------	-------	---	--------

Prehľad o druhoch a počte vôd vyšetrených v pracoviskách MŽP v SR v roku 2014

Názov úradu		Druh analyzovanej vody									
		Vodovody	Studne	Pramene	Vrty	Technologické vody	Prírodné kúpaliská a štrkoviská	Bazény		Iné	Spolu
								Termálne	Netermálne		
RÚVZ Banská Bystrica	vzorky	1515	69	50	7	0	62	57	305	2	2067
	ukazovatele	7781	342	342	36	0	136	277	1480	10	10340
	analýzy	14223	1494	1494	79	0	1495	534	2145	134	20733
RÚVZ Bratislava hl.m. SR	vzorky	800	272	0	0	0	102	0	445	72	1691
	ukazovatele	3768	1337	0	0	0	206	0	2079	272	7662
	analýzy	5038	1659	0	0	0	404	0	2663	1234	10998
RÚVZ Košice	vzorky	1084	312	11	4	0	112	49	536	0	2108
	ukazovatele	5749	1660	55	20	0	224	255	2720	0	10683
	analýzy	8352	2340	100	32	0	625	374	3779	0	15602
RÚVZ Nitra	vzorky	1355	282	16	35	0	29	289	557	127	2690
	ukazovatele	6775	1410	80	175	0	58	1445	2785	127	12855
	analýzy	9485	1974	112	245	0	290	2890	5570	254	20820
RÚVZ Prešov	vzorky	885	531	66	0	0	57	0	369	263	2171
	ukazovatele	4425	2655	330	0	0	228	0	2214	826	10678
	analýzy	6841	4183	548	0	0	528	0	5048	1893	19041
RÚVZ Poprad	vzorky	525	182	93	5	0	16	142	172	56	1191
	ukazovatele	2625	911	465	25	0	48	858	1032	191	6155
	analýzy	6025	2892	1726	49	0	533	1601	1594	629	15049
RÚVZ Trenčín	vzorky	977	274	35	2	20	24	29	412	6	1779
	ukazovatele	5800	1357	175	10	100	48	145	2037	6	9678
	analýzy	8629	3440	391	38	260	364	393	5228	6	18749
RÚVZ Prievidza	vzorky	345	94	4	0	0	8	206	170	0	827
	ukazovatele	2415	658	28	0	0	16	1030	850	0	4997
	analýzy	3155	907	37	0	0	18	1393	1119	0	6629
RÚVZ Trnava	vzorky	964	193	8	1	0	35	10	172	0	1383
	ukazovatele	4679	957	42	5	0	81	50	790	0	6599
	analýzy	6640	1472	65	8	0	120	64	966	0	9335
RÚVZ Žilina	vzorky	671	153	231	7	0	7	101	253	6	1429
	ukazovatele	2684	612	924	28	0	14	505	1265	36	6068
	analýzy	5368	1224	1848	56	0	28	1010	2530	42	12106

ÚVZ SR	vzorky	357	153	2	17	23	32	103	20	125	832
	ukazovatele	1650	761	10	85	23	64	429	93	299	3414
	analýzy	4668	2142	89	301	314	427	1176	240	1264	10621

Prehľad o druhoch a počte vyšetrených vzoriek potravín, kozmetiky a predmetov bežného používania v pracoviskách MŽP v SR v roku 2014

č.	Druh potraviny	Počet		
		vzoriek	ukazovateľov	analýz
1	Syry a bryndza	21	101	516
2	Ostatné mliečne výrobky	15	59	167
3	Vajcia a výrobky z vajec	232	485	2504
4	Mäso a výrobky z mäsa	54	193	743
5	Ryby a morské živočíchy	66	339	3880
6	Tuky a oleje	0	0	0
7	Polievky, bujóny, omáčky	88	289	1020
8	Cereálie a pekárenské výrobky	758	1423	3779
9	Ovocie a zelenina	386	1678	5864
10	Byliny a koreniny	32	129	342
11	Nealkoholické nápoje	30	112	375
12	Víno a alkoholické nápoje	17	78	168
13	Zmrzlina a mrazené dezerty	3499	14090	49415
14	Kakao, kakaové prípravky, káva, čaje (okrem bylenných)	23	96	355
15	Ovocné a bylenné čaje	209	631	3150
16	Pokrmý pre spoločné stravovanie	5411	24049	75394
17	Polotovary	29	139	579
18	Detská a dojčenskú výživa	1109	5549	20067
19	Výživové doplnky	673	941	3963
20	Prídavné látky (aditíva)	95	628	1350
21	Lahôdkarske výrobky	1819	7954	27613
22	Cukrárske výrobky	1429	6177	21216
23	Cukrovinky	28	107	211
24	Minerálne, pramenité a balené vody	383	2802	6873
25	Materské mlieko	318	1029	4865
	SPOLU	16724	69078	234409
26	PBP	263	2371	4425
27	Kozmetika	227	1321	9574
28	Ostatné	763	3073	7887
	SPOLU	1253	6765	21886

Prehľad o vyšetreniach účinnosti sterilizácie a dezinfekcie pomôcok a prostredia vyšetrených v pracoviskách MŽP v SR v roku 2014

Názov úradu		Sanitárne mikrobiologické testy	Kontrola sterilizačných prístrojov	Zisťovanie účinnosti dezinfekčných roztokov	Kontrola sterility predmetov	Ovzdušie	Iný materiál	Spolu
RÚVZ Banská Bystrica	vzorky	5055	4237	0	938	870	0	11100
	ukazovatele	10110	4237	0	2814	870	0	18031
	analýzy	25717	8526	0	10781	870	0	45894
RÚVZ Bratislava hl.m. SR	vzorky	1000	373	0	433	33	0	1839
	ukazovatele	1130	373	0	433	66	0	2002
	analýzy	5874	403	0	920	261	0	7458
RÚVZ Košice	vzorky	3440	591	32	1041	28	300	5432
	ukazovatele	3440	591	128	2503	56	300	7018
	analýzy	19392	2198	256	5212	72	1500	28630
RÚVZ Nitra	vzorky	1685	2710	33	962	269	198	5857
	ukazovatele	1854	2981	36	1058	296	218	6443
	analýzy	3370	5420	264	2886	807	594	13341
RÚVZ Prešov	vzorky	3680	3312	75	536	7	84	7694
	ukazovatele	3680	3312	225	1072	28	336	8653
	analýzy	25390	3899	1110	1377	56	738	32570
RÚVZ Poprad	vzorky	3164	1039	37	544	25	41	4850
	ukazovatele	3164	1039	114	1088	82	41	5528
	analýzy	32164	1133	980	2209	93	46	36625
RÚVZ Trenčín	vzorky	734	1735	14	416	33	1565	4497
	ukazovatele	2746	1735	26	832	99	3130	8568
	analýzy	4901	1790	26	1183	196	9845	17941
RÚVZ Prievidza	vzorky	794	568	0	137	0	0	1499
	ukazovatele	1907	568	0	137	0	0	2612
	analýzy	5471	572	0	141	0	0	6184
RÚVZ Trnava	vzorky	955	641	0	105	7	17	1725
	ukazovatele	2865	1377	0	315	7	39	4603
	analýzy	3820	1589	0	315	7	52	5783
RÚVZ Žilina	vzorky	4012	1750	22	689	66	0	6539
	ukazovatele	10541	1750	66	1428	264	0	14049
	analýzy	46733	2150	66	6701	662	0	56312
ÚVZ SR	vzorky	0	456	0	485	168	191	1300
	ukazovatele	0	456	0	485	504	191	1636
	analýzy	0	912	0	1455	672	944	3983

Prehľad výskytu a identifikácie salmonel vo vzorkách potravín a životného prostredia v pracoviskách MŽP v SR v roku 2014

č.	Dátum spracovania	Názov vzorky	Dôvod vyšetrovania	Výsledok identifikácie	
				sérotyp	fágotyp
1	3.1.2014	terárium chameleóna - piesok s trusom	epidemiologická súvislosť	S. Oranienburg	-
2	5.2.2014	voda z akvária	ŠZD	S. Paratyphi B, var. Java	3aI
3	26.5.2014	bylinný čaj	ÚK	-	PT 8
4	2.6.2014	bravčová panenka so syrovou omáčkou	epidemiologická súvislosť	S. Enteritidis	PT8
5	3.6.2014	bylinný čaj	ÚK	S. Enteritidis	PT15
6	3.6.2014	bylinný čaj	ÚK	S. Enteritidis	PT15
7	3.6.2014	piesok - Komárno	ŠZD	S. Enteritidis	PT8
8	9.6.2014	bylinný čaj	ÚK	S. Enteritidis	PT15
9	9.6.2014	bylinný čaj	ÚK	S. Enteritidis	PT15
10	9.6.2014	bylinný čaj	ÚK	S. Enteritidis	PT15
11	11.6.2014	hlbokozmrazená bravčová panenka	epidemiologická súvislosť	S. Enteritidis	PT8
12	17.6.2014	piesok	ŠZD	-	-
13	7.7.2014	podstielka slimákov Achatina	epidemiologická súvislosť	S. diarizonae III.b	
14	7.7.2014	voda z nádrže krokodíla veľkého	epidemiologická súvislosť	S. diarizonae III.b	
15	7.7.2014	voda z nádrže kajmana okuliarnateho	epidemiologická súvislosť	S. diarizonae III.b	
16	22.7.2014	piesok detské pieskovisko Zemplínska ul, Senec	ŠZD	S. Abony	
17	24.7.2014	dobošový rez	epidemiologická súvislosť	S. Enteritidis	PT8
18	24.7.2014	pepermint. Rez	epidemiologická súvislosť	S. Enteritidis	PT8
19	24.7.2014	piškótový rez	epidemiologická súvislosť	S. Enteritidis	PT8
20	24.7.2014	citrónový rez	epidemiologická súvislosť	S. Enteritidis	PT8
21	24.7.2014	karamelový rez	epidemiologická súvislosť	S. Enteritidis	PT8
22	25.7.2014	punčový rez	epidemiologická súvislosť	S. Enteritidis	PT8
23	13.8.2014	piesok - verejné pieskovisko NZ	ŠZD	S. Enteritidis	PT8
24	24.9.2014	trus chameleóna	epidemiologická súvislosť	S. Blijdorp	
25	29.9.2014	piesok	ŠZD	S. Paratyphi B, var. Java	
26	14.10.2014	mrazené kuracie prsia	ÚK	-	-
27	14.10.2014	kapustový list	ÚK	-	-
28	14.10.2014	dusená kapusta	ÚK	-	-
29	14.10.2014	piesok	ŠZD	S. Typhimurium	U302
30	14.10.2014	kuracie stehná	ÚK	S. Infantis	
31	16.10.2014	veterník karamelový	epidemiologická súvislosť	S. Enteritidis	PT14b
33	16.10.2014	veterník karamelový	epidemiologická súvislosť	S. Enteritidis	PT14b
34	16.10.2014	veterník cukrový	epidemiologická súvislosť	S. Enteritidis	PT14b
35	16.10.2014	veterník karamelový	epidemiologická súvislosť	S. Enteritidis	PT14b
36	16.10.2014	čokoládový veterník	epidemiologická súvislosť	S. Enteritidis	PT14b
37	16.10.2014	veterník karamelový	epidemiologická súvislosť	S. Enteritidis	PT14b
38	3.11.2014	torta	epidemiologická súvislosť	S. Enteritidis	PT14b
39	3.11.2014	punčový rez	epidemiologická súvislosť	S. Enteritidis	PT14b
40	3.11.2014	torta penová	epidemiologická súvislosť	S. Enteritidis	PT14b
41	10.12.2014	voda z akvária korytnačky	epidemiologická súvislosť	S. enterica	3aI

Vysvetlivky:

ŠZD – štátny zdravotný dozor

ÚK – úradná kontrola potravín

Prehľad vybraných ukazovateľov vyšetrených pre potreby európskych referenčných laboratórií v pracoviskách MŽP v SR v roku 2014

Ukazovateľ	počet vzoriek potravín		počet vzoriek vôd		počet vzoriek prostredia	
	vyšetrených	pozitívnych	vyšetrených	pozitívnych	vyšetrených	pozitívnych
<i>Salmonella</i>	11603	28	280	2	11457	11
<i>Listeria monocytogenes</i>	1807	15	-	-	3345	0
<i>Escherichia coli</i>	2410	169	17589	1258	27198	810
<i>Escherichia coli O 157</i>	39	1	-	-	-	-
<i>iné patogénne ECO</i>	15	9	-	-	-	-
<i>Campylobacter</i>	996	1	-	-	16	0
CPS	10455	113	4366	81	25632	398
stafylokokový enterotoxín	52	12	-	-	-	-
stafylokokový enterotoxín - materské mlieko	140	89	-	-	-	-

Vysvetlivky:

ECO – *Escherichia coli*

CPS – koagulázopozitívne stafylokoky

Prehľad izolácií *Cronobacter* spp. v sušenej mliečnej detskej výžive v pracoviskách MŽP v SR v roku 2014

Ukazovateľ	počet vzoriek detskej mliečnej výživy počiatočnej			počet vzoriek detskej mliečnej výživy následnej		
	vyšetrených		pozitívnych	vyšetrených		pozitívnych
	pätica	kus		pätica	kus	
<i>Cronobacter</i> spp.	114	178	0	71	86	1

Nadstavbová molekulárna diagnostika NRC pre mikrobiológiu životného prostredia v roku 2014

Baktériálny kmeň	Počet pozitívnych vzoriek
<i>Verocytotoxín-produkujúce E.coli (VTEC)</i>	7
<i>Enterogregatívne E.coli (EAggEC)</i>	1
<i>Enteropatogénne E.coli (EPEC)</i>	1
<i>Escherichia coli O157</i>	1
<i>Escherichia coli O146</i>	1
<i>Escherichia coli O145</i>	1
<i>Escherichia coli O128</i>	1
<i>Escherichia coli O104</i>	3
<i>Escherichia coli O91</i>	1
<i>Escherichia coli O45</i>	1
<i>Listeria monocytogenes</i>	17
<i>Listeria spp.</i>	5
<i>Legionella spp.</i>	6
<i>Legionella pneumophila</i>	46

Nadstavbová diagnostika NRC pre legionely v životnom prostredí v roku 2014

Izolované kmene	Vody							Spolu
	pitné	bazénové	technologické	TÚV	ovzdušie stery	MPS	identifikácia bakteriálneho kmeňa	
<i>Legionella pneumophila</i> ser.1	1	1	2	22	6	1	4	37
<i>Legionella pneumophila</i> ser.3	0	0	0	34	13	1	2	50
<i>Legionella pneumophila</i> ser.5	0	0	0	2	0	0	0	2
<i>Legionella pneumophila</i> ser. 2-15	0	0	4	40	15	1	7	67

Nadstavbová diagnostika NRC pre koagulázapozitívne stafylokoky v roku 2014

Druh vzorky	Počet potvrdených KPS	Počet KPS produkujúcich toxín	Typy toxínov								
			A	B	C	D	TSST	C+ TSST	A+ TSST	A+D	A+C
Potraviny	68	25	1	2	4	7	0	6	4	1	0
Materské mlieko	15	6	0	0	4	2	0	0	0	0	0
Stery	185	78	4	8	24	24	1	3	7	5	2
Výtery	14	6	0	2	1	2	0	0	0	1	0
Bazény	18	3	2	1	0	0	0	0	0	0	0
Spolu	300	118	7	13	33	35	1	9	11	7	2

Nadstavbová diagnostika NRC pre *Vibrionaceae* v roku 2014

Izolované druhy	Povrchové vody				Spolu
	Dunaj	Váh	Štrkoviská	Iné **	
<i>Aeromonas hydrophila</i>		1	35	6	42
<i>Aeromonas sobria</i>		1	12	1	14
<i>Aeromonas salmonicida</i>		2	16	1	19
<i>Aeromonas caviae</i>			12	1	13
<i>Aeromonas veronii</i>				1	1
<i>Plesiomonas shigelloides</i>			13		13
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 a/I			17	2	19
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 a/II			20		20
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 a/III			1		1
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 b/I*				1	1
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 c/I				1	1
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 d/I*			1	1	2
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 d/II			3	1	4
<i>Vibrio cholerae</i> non O1 e/I			2		2
Počet izolovaných kmeňov		4	132	16	152
Počet vyšetrených vzoriek	2	4	84	83	173

Poznámka:

Kombinačné triedy vibrií sú vytvorené podľa schém Smitha-Goodnera Heiberga

* Systematicky *Vibrio metschnikovii*, s cytochrómoxydázou negatívnou reakciou

** Kmene zaslané na reidentifikáciu

Nadstavbová diagnostika NRC pre mykológiu životného prostredia v roku 2014

Prehľad o výskyte niektorých mikroskopických vláknitých húb a kvasiniek			
Vláknitá huba	počet vzoriek		
	potraviny	prostredie	iné (klinický materiál)
<i>Aspergillus</i> sp.	129	63	26
<i>Alternaria</i> sp.	5	17	21
<i>Cladosporium</i> sp.	18	124	16
<i>Eurotium</i> sp.	28	2	0
<i>Fusarium</i> sp.	0	19	2
<i>Humicola</i> sp.	0	3	1
<i>Chaetomium</i> sp.	0	3	17
<i>Mucor</i> sp.	11	14	5
<i>Mycelia sterilia</i>	27	125	10
<i>Paecilomyces</i> sp.	0	8	1
<i>Penicillium</i> sp.	34	213	27
<i>Rhizopus</i> sp.	4	5	0
<i>Stachybotrys</i> sp.	0	5	9
<i>Trichoderma</i> sp.	0	19	2

Nadstavbová diagnostika NRC pre listeriózu v roku 2014

Druh vzorky	Počet LMO	Sérotyp LMO		Listeria sp.
		O1	O4	
Potraviny	14	7	2	5
Klinický materiál	5	2	2	1
Spolu	19	9	4	6

LMO- *Listeria monocytogenes*

Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaniach pracovnísk MŽP v SR v roku 2014

Názov úradu	Počet		Typ vzorky				
			Vody	Potraviny	Bakteriálny kmeň	molekulárna diagnostika	Spolu
ÚVZ SR	testov	prihlásené	1	3	1	3	8
		ukončené	1	3	1	3	8
	ukazovateľov	prihlásené	2	28	4	279	313
		ukončené	2	28	4	279	313
RÚVZ Bratislava hl. m. SR	testov	prihlásené	1	0	4	0	5
		ukončené	1	0	4	0	5
	ukazovateľov	prihlásené	4	0	4	0	8
		ukončené	4	0	4	0	8
RÚVZ Banská Bystrica	testov	prihlásené	3	3	0	0	6
		ukončené	3	3	0	0	6
	ukazovateľov	prihlásené	11	5	0	0	16
		ukončené	11	5	0	0	16
RÚVZ Košice	testov	prihlásené	1	1	0	0	2
		ukončené	1	1	0	0	2
	ukazovateľov	prihlásené	1	3	0	0	4
		ukončené	1	3	0	0	4
RÚVZ Nitra	testov	prihlásené	0	5	0	0	5
		ukončené	0	5	0	0	5
	ukazovateľov	prihlásené	0	5	0	0	5
		ukončené	0	5	0	0	5
RÚVZ Poprad	testov	prihlásené	0	1	0	0	1
		ukončené	0	1	0	0	1
	ukazovateľov	prihlásené	0	4	0	0	4
		ukončené	0	4	0	0	4
RÚVZ Prešov	testov	prihlásené	1	1	0	0	2
		ukončené	1	1	0	0	2
	ukazovateľov	prihlásené	2	3	0	0	5
		ukončené	2	3	0	0	5
RÚVZ Prievidza	počet testov	prihlásené	0	0	1	0	1
		ukončené	0	0	1	0	1
	ukazovateľov	prihlásené	0	0	3	0	3
		ukončené	0	0	3	0	3
RÚVZ Trenčín	testov	prihlásené	0	0	1	0	1
		ukončené	0	0	1	0	1
	ukazovateľov	prihlásené	0	0	3	0	3
		ukončené	0	0	3	0	3
RÚVZ Trnava	testov	prihlásené	3	3	0	0	6
		ukončené	3	3	0	0	6
	ukazovateľov	prihlásené	6	3	0	0	9
		ukončené	6	3	0	0	9
RÚVZ Žilina	testov	prihlásené	0	1	0	0	1
		ukončené	0	1	0	0	1
	ukazovateľov	prihlásené	0	3	0	0	3
		ukončené	0	3	0	0	3

Organizovanie medzilaboratórných porovnávacích testov pracoviskami MŽP v SR v roku 2014

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
ÚVZ SR, NRC LEG	Stanovenie baktérií rodu Legionella vo vodách	PT	2	2
ÚVZ SR, NRC MŽP	MŽP-27/2014 - Identifikácia bakteriálnych kmeňov	PT	4	9

Typ testu:

PT – skúška spôsobilosti, porovnávacie meranie

Nové analytické metódy zavedené v pracoviskách MŽP v SR v roku 2014

Názov úradu	Typ vzorky (komodita)	Ukazovateľ	Druh metódy	Pôvod metódy
				(STN, ISO, EN, vlastná metóda)
ÚVZ SR	Vody	<i>Legionella pneumophila</i>	Typizácia kmeňov legionel metódou pulznej elektroforézy (PFGE)	Vlastná metóda
	Ovzdušie			
	Stery			
ÚVZ SR	Potraviny	Nové sérotypy a subtypy verocytotoxín-produkujúcich <i>E.coli</i> (VTEC)	Polymerázová reťazová reakcia (PCR)	Vlastná metóda na základe odporúčaného protokolu EU-RL
	Vody			
	Ovzdušie, stery			
ÚVZ SR	Potraviny	<i>Listeria monocytogenes</i>	Molekulárna serotypizácia	Metóda na základe odporúčaného protokolu EU-RL
	Vody			
	Stery			
RÚVZ Košice	Nemocničné prostredie (stery)	<i>Candida albicans</i>	Kultivačná HiCrome agar	odborná literatúra
	Potraviny	<i>Leuconostoc sp.</i> , <i>Lactobacillus sp.</i>	Kultivačná izolácia a potvrdenie	odborná literatúra
	Nemocničné prostredie (stery)	MRSA	Platňový difúzny test	odborná literatúra
RÚVZ Trenčín	výživové doplnky	<i>Streptococcus thermophilus</i>	kultivačná	odborná literatúra
	potraviny	CPM	kultivačná	STN EN ISO 4833-1 STN EN ISO 4833-2
NRC pre Vibrionaceae RÚVZ Komárno	povrchové a kúpaliskové vody	baktérie z čeľade <i>Vibrionaceae</i>	selektívna kultivácia na Kobayashiho agare	vlastná metóda

Odborná činnosť pracovísk MŽP v SR v roku 2014

Programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy: 1.1	NÁZOV ÚLOHY: Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP IV)	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Košice	2204	10971
Číslo úlohy: 1.7	NÁZOV ÚLOHY: Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Žilina	87	391
RÚVZ Poprad	6	42
Číslo úlohy: 3.6	NÁZOV ÚLOHY: Bezpečnosť kozmetických výrobkov a ochrana spotrebiteľa	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Bratislava	154	924
Číslo úlohy: 6.4	NÁZOV ÚLOHY: Nozokomiálne nákazy	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Trnava	1841	4758
RÚVZ Košice	4737	6323
Číslo úlohy: 6.5	NÁZOV ÚLOHY: Mimoriadne epidemiologické situácie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Nitra	410	1230
Číslo úlohy: 6.6.	NÁZOV ÚLOHY: Mimoriadne epidemiologické situácie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Trnava	199	597
Číslo úlohy: 7.1	NÁZOV ÚLOHY: Cyanobaktérie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	22	44
RÚVZ Bratislava	101	486
Číslo úlohy: 7.2	NÁZOV ÚLOHY: Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	162	162
RÚVZ Žilina	44	44
RÚVZ Prešov	9	9
RÚVZ Nitra	32	64
RÚVZ Bratislava	17	17
RÚVZ Trenčín	48	48
RÚVZ Banská Bystrica	43	43
Číslo úlohy: 7.3	NÁZOV ÚLOHY: Minerálne a pramenité balené vody a vody vo watercooleroch	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	6	48
RÚVZ Trnava	51	369
RÚVZ Prievidza	8	32
RÚVZ Trenčín	180	1357
RÚVZ Žilina	51	392
RÚVZ Košice	24	192
RÚVZ Poprad	20	167
RÚVZ Prešov	24	192

RÚVZ Nitra	27	190
RÚVZ Bratislava	15	94
RÚVZ Banská Bystrica	22	176
Číslo úlohy: 7.4	NÁZOV ÚLOHY: Materské mlieko	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	153	612
RÚVZ Poprad	89	89
RÚVZ Prešov	70	280
RÚVZ Trenčín	6	48
Číslo úlohy: 7.6	NÁZOV ÚLOHY: Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Banská Bystrica	86	516
Číslo úlohy: 7.8	NÁZOV ÚLOHY: Identifikácia patogénnych mikroorganizmov metódami molekulárnej biológie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	968	3565
Číslo úlohy: 7.10	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring výskytu enterovírusov vo vodách určených na kúpanie	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	17	49
RÚVZ Banská Bystrica	7	14
Číslo úlohy: 7.11	NÁZOV ÚLOHY: Vedľajšie produkty dezinfekcie a kvalita pitnej vody	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	23	139
Číslo úlohy: 7.17	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring celkového organického uhlíka v prírodných a umelých kúpaliskách	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	17	34
Číslo úlohy: 7.14	NÁZOV ÚLOHY: Prežívanie termotolerantných kampylobakterov	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Trenčín	48	48
Číslo úlohy: 7.19	NÁZOV ÚLOHY: Monitoring baktérií z čeľade Vibrionaceae vo vodnom prostredí s cieľom ochrany verejného zdravia	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
NRC pre Vibrionaceae Komárno	90	495

Iná odborná činnosť

Úrad/ Pracovisko	Forma činnosti
<p>ÚVZ SR NRC MŽP NRC LEG</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zabezpečenie zberu údajov o počte vzoriek, vyšetrení a o izolátoch zo vzoriek z úradnej kontroly potravín analyzovaných v mikrobiologických laboratóriách RÚVZ v SR a finalizácia tabuľkových výstupov do EFSA (január - apríl 2014). • Podklady pre dotazník: Survey on the collection of molecular typing data on Salmonella, Listeria monocytogenes, verotoxigenic Escherichia coli isolates from food, feed and animal samples (pre The EFSA Service Desk, apríl 2014). • Príprava podkladov pre spoločnú Správu o zoonózach a pôvodcoch zoonóz v potravinách, krmivách a u zvierat v Slovenskej republike - ŠVPS, ÚVZ SR (máj-jún 2014). • Oponentský posudok bakalárskej práce „Potenciál využitia probiotických kultúr pri výrobe fermentovaných mäsových výrobkov pre FCHPT STU v Bratislave, študijný program Potravinárstvo – výživa, kozmetika, ochrana zdravia (jún 2014). • Spolupráca s FCHPT STU v Bratislave, Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Oddelenie výživy a hodnotenia potravín na úlohách potravinového výskumu: Kvantitatívna prediktívna mikrobiológia: „Aplikácia princípov a modelov pri predchádzaní znehodnocovania potravín“ (marec-jún 2014). • Pracovníci NRC aktívne spolupracujú s pracoviskami: <ul style="list-style-type: none"> - zahraničnými (ECDC Štokholm, HPA Londýn, SZÚ Praha, Krajská hygienická stanica Jihlava ČR, NRL pre legionely KHS Ostrava, ČR), mimorezortnými (VÚVH Bratislava, ŠPVÚ Bratislava, akademickými (Ústav epidemiológie LF UK Bratislava, Prírodovedecká fakulta UK Bratislava, Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica) a s inými spoločnosťami (SNAS, SÚTN), - spolupráca s Ústavom epidemiológie LF UK, Bratislava a NRL pre legionely v ČR pri potvrdení prípadu možnej cestovnej legionelózy. • NRC pre LEG zabezpečilo vyšetrenie vzoriek zo životného prostredia v súvislosti s prípadom cestovnej nákazy v kúpeľoch Vyšné Ružbachy. Boli vyšetrené vzorky vôd z ubytovacieho prostredia pacienta a z kúpeľov, ktoré pacient navštívil. • Vypracovanie názorov a interpretácií pre výsledky stanovenia vzoriek zo životného prostredia na základe požiadaviek zákazníkov (Clean and Service, s.r.o. Kobyly, Lake Side Park Bratislava, Servis a management Bratislava). • Konzultácie pre HŽP ÚVZ SR pre posudky k meraniu plesní a baktérií vo vonkajšom a vnútornom prostredí. <p><u>Legislatívna činnosť:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • príprava a pripomienkovanie materiálov v rámci pracovnej skupiny členských štátov EÚ pre veterinárnu legislatívu za SR v spolupráci so ŠVPS, • pripomienky k prepisu Výnosu MP a MZ SR č. 06267/2006-SL, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu SR upravujúca mikrobiologické požiadavky na potraviny a na obaly na ich balení, • pripomienky k smernici Rady 98/83/ES z 3. novembra 1998 o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu, k článku 7 (5) (b) a (c), článku 11 a článku 13 (4), • pripomienky k ANNEX „Špecifikácia analytických parametrov Smernice Rady 98/83/ES,.. <p><u>Konzultačná činnosť:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • NRC pripravilo pre vedúcich pracovníkov MŽP v RÚVZ v SR konzultačný deň (4. 6. 2014) • Metodické materiály: <ul style="list-style-type: none"> - Šimonyiová, Sirotná, Švardová: Vyhodnotenie medzilaboratórnych porovnávacích skúšok v mikrobiológii životného prostredia 2013 - Šimonyiová, Sirotná: Zadanie medzilaboratórnych porovnávacích testov v mikrobiológii životného prostredia 2014 <p><u>Výuková činnosť:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • exkurzia pre študentov Strednej odbornej školy chemickej v Bratislave (25. 3. 2014), • stáž PhD študenta z lekárskej fakulty v Ostrave (máj 2014), • prednáška s praktickými ukážkami v problematike vyšetrovacích metód v mikrobiológii životného prostredia počas exkurzie študentov 3. ročníka Strednej zdravotníckej školy (27 žiakov, 1. 12. 2014), • odborná prax s prednáškami a praktickými ukážkami v problematike vyšetrovacích metód v mikrobiológii životného a pracovného prostredia pre študentov bakalárskeho štúdia SZU v Bratislave (7 študentov, 8.-12.12.2014), • odborná prax s prednáškami a praktickými ukážkami v problematike vyšetrovacích metód v mikrobiológii životného a pracovného prostredia pre študentov bakalárskeho štúdia SZU v Bratislave (7 študentov, 15.-19.12. 2014). <p>Ing. Sirotná:</p> <ul style="list-style-type: none"> • člen stálej pracovnej skupiny pre veterinárnu legislatívu členských krajín EÚ, • člen národných odborných vedeckých skupín pre Hygienu potravín a Biologické riziká, • tajomník výboru Slovenskej spoločnosti pre poľnohospodárske, lesnícke, potravinárske a veterinárne vedy pri SAV, • člen TK 78 Poľnohospodárske produkty a potravinárske, • podpredseda skúšobnej komisie ÚVZ SR na účely overenia odbornej spôsobilosti potrebnej na

	<p>kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného a pracovného prostredia na účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie,</p> <ul style="list-style-type: none"> hlavná odborníčka HH SR pre mikrobiológiu životného prostredia, predsedníčka Poradného zboru pre mikrobiológiu životného prostredia. <p>Ing. Šimonyiová:</p> <ul style="list-style-type: none"> je kontaktným bodom (mikrobiológ) za SR v ECDC Štokholm v oblasti problematiky legionel v životnom prostredí a zúčastňuje sa za SR externej kontroly kvality vo vyšetrení, tajomníčka poradného zboru HH SR pre odbor mikrobiológia životného prostredia, predsedníčka skúšobnej komisie na účely overenia odbornej spôsobilosti v oblasti mikrobiológie životného prostredia potrebnej na vydanie osvedčenia na kvalitatívne a kvantitatívne zisťovanie faktorov životného a pracovného prostredia pre účely posudzovania ich možného vplyvu na zdravie, členka národnej odbornej skupiny pre biologické riziká pri MPRV SR, členka subkomisie TK 27 Kvalita a ochrana vôd, vedúca posudzovateľka - aktívne spolupracuje so SNAS pri posudzovaní spôsobilosti skúšobných laboratórií.
RÚVZ Trnava	<ul style="list-style-type: none"> Praktická výučba študentov 1. ročníka UCM - študijný program verejné zdravotníctvo počas letného semestra
RÚVZ Prievidza	<ul style="list-style-type: none"> Odborná prax študentky 3.ročníka Fakulty potravinárskej a biochemickej technológie VŠCHT v Prahe, 2 týždne august Školiteľské pracovisko bakalárskej práce "Sledovanie prítomnosti mikroorganizmov v ovzduší v nemocničných zariadeniach" 3.ročník študijného odboru Laboratórne vyšetровacie metódy v zdravotníctve, VŠZaSP sv. Alžbety v Bratislave
RÚVZ Košice	<ul style="list-style-type: none"> Odborná prax lekárov Odborná stáž pracovníka SAV Košice
RÚVZ Poprad	<ul style="list-style-type: none"> Mikrobiologické vyšetřovanie obalových materiálov a PBP pre NRL pre materiály prichádzajúce do kontaktu s potravinami Výuková činnosť: <ul style="list-style-type: none"> dlhodobá stáž MVDr .Mgr. Juraja Marcina z úradu hlavného lekára OSSR Ružomberok (1x týždenne) odborná prax študentov Katolíckej univerzity v Ružomberku, odbor: Verejné zdravotníctvo Vyšetřovanie mykologických vzoriek pre NRC pre mykológiu životného prostredia (NRL pre mykotoxíny)
RÚVZ Nitra	<ul style="list-style-type: none"> Školiteľské pracovisko pracovisko pre študentov UKF a SPU Nitra a študentov VZ UCM Trnava TK 27 kvalita a ochrana vôd Pracovná skupina pre kontaminanty v potravinovom reťazci (CONTAM) - MPSR
RÚVZ Trenčín	<ul style="list-style-type: none"> Vedúca od. - člen Odbornej vedeckej skupiny pre mikrobiologické riziká pri MPRV SR pre spoluprácu s EFSA Výuková činnosť: <ul style="list-style-type: none"> vedenie praktických cvičení pre študentov 2. ročníka TnUAD, odbor Laboratórne vyšetřovacie metódy v zdravotníctve vedenie praxe pre študentov 3. ročníka TnUAD, odbor Laboratórne vyšetřovacie metódy v zdravotníctve vedúca od. - člen skúšobnej komisie pre praktické štátnice študentov 3. ročníka TnUAD, odbor Laboratórne vyšetřovacie metódy v zdravotníctve
RÚVZ Komárno NRC pre Vibrionaceae	<ul style="list-style-type: none"> Vedúci NRC - RNDr. Rosinský: <ul style="list-style-type: none"> člen Slovenskej spoločnosti klinickej mikrobiológie SLS člen PZ HH SR pre MŽP

Medzinárodná činnosť pracovísk MŽP v SR v roku 2014

Úrad/Pracovisko	Forma činnosti
<p>ÚVZ SR NRC MŽP NRC LEG</p>	<ul style="list-style-type: none"> • NRC je zapojené do činnosti sietí Národných referenčných laboratórií členských štátov EÚ v úradnej kontrole potravín podľa čl. 33 ods. 1 nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady č. 882/2004 o úradných kontrolách pre oblasť : <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Listeria monocytogenes</i> (sídlo EU-RL Agence Francaise De Sécurité Sanitaire des Aliments, Maisons-Alfort, FR), 2. Koagulázapozitívne stafylokoky a ich toxíny (sídlo EU-RL Agence Francaise De Sécurité Sanitaire des Aliments, Maisons-Alfort, FR), 3. <i>Escherichia coli</i> vrátane VTEC (sídlo EU-RL Istituto Superiore di Sanita, Roma, IT). • NRC participuje ako spoluriešiteľ s Výskumným ústavom potravinárskym (VÚP) v Bratislave na medzinárodnom projekte PROMISE - Ochrana spotrebiteľov znižovaním mikrobiologických rizík prostredníctvom boja proti segregácii odborných znalostí. Trojročný projekt Európskej Komisie bol zameraný na posilnenie spolupráce medzi starými, novými a prístupovými krajinami EÚ vo výskume týkajúcom sa potravinovej bezpečnosti (zameranie na mikrobiologické riziko) a spoluprácu pri výmene odborných vedomostí prostredníctvom výmenných stáží a vedeckých workshopov. V rámci aktivít projektu boli zorganizované tri spoločné odborné semináre ÚVZ SR a VÚP (jún, november, december) a čiastkové výstupy projektu boli prezentované na seminároch a konferenciách. Pracovníčky NRC sa zúčastnili akcií PROMISE: míting riešiteľov projektu na ostrove Hydra, Grécko (jún), letná škola molekulárnej biológie Brno, ČR (júl), míting v Keszthely – Balaton, Maďarsko (október), odborná konferencia vo Viedni, Rakúsko (november). Projekt bol ukončený záverečným stretnutím riešiteľských pracovísk v decembri vo Viedni, kde bola odprezentovaná prednáška „Risk Communciation in Slovakia“. • Ing. Šimonyiová je kontaktným bodom (mikrobiológ) za SR v ECDC (Štokholm) v oblasti problematiky legionel v životnom prostredí a zúčastňuje sa každoročne externej kontroly kvality vyšetřovania baktérií Legionella • Pracovníčky NRC pre LEG sa zúčastnili na Európskom mítingu ELDSNEt ktorý je ECCD - 5TH Annual meeting of the European Legionnaires' Disease Surveillance Network Španielsko, Barcelona, 15.-16. september 2014.
<p>RÚVZ Trenčín</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kontaktný bod ECDC pre <i>Campylobacter</i>
<p>RÚVZ Komárno NRC pre Vibrionaceae</p>	<ul style="list-style-type: none"> • kontaktný bod ECDC Štokholm - mikrobiologická diagnostika cholery

FYZIKÁLNE FAKTORY V ŽIVOTNOM A PRACOVNOM PROSTREDÍ

Meranie a hodnotenie fyzikálnych faktorov (ďalej „FF“) vykonáva 10 RÚVZ v SR a ÚVZ SR: hluk (ÚVZ SR a všetky uvedené RÚVZ), vibrácie (ÚVZ SR, BA, BB, KE, a PO), tepelno-vlhkostná mikroklima (všetky okrem PP a TN), osvetlenie (všetky okrem NR, PD, TN, PP), iné druhy optického žiarenia (ÚVZ SR a KE), elektromagnetické polia (ÚVZ SR a KE).

Prehľad počtu meraní veličín fyzikálnych faktorov v životnom a pracovnom prostredí vykonaných úradmi verejného zdravotníctva v Slovenskej republike v roku 2014 je uvedený v tabuľke č. 2.

Objektivizácia fyzikálnych faktorov sa vykonávala pod odbornou gesciou národných referenčných centier:

- NRC pre hluk a vibrácie v RÚVZ Poprad (ďalej „NRC HaV“),
- NRC pre tepelno-vlhkostnú mikroklimu v ÚVZ SR (ďalej „NRC TVM“),
- NRC pre neionizujúce žiarenie v ÚVZ SR (ďalej „NRC NIŽ“)

v spolupráci s pracoviskami pre optické žiarenie vrátane osvetlenia a pre elektromagnetické polia.

Merania sa vykonávali v pracovnom aj životnom prostredí v rámci štátneho zdravotného dozoru, úloh programov a projektov verejného zdravotníctva projektov a tiež v rámci platených služieb na objednávku fyzických aj právnických osôb.

Personálne obsadenie pracovísk FF v SR a stav akreditácie v roku 2014

ÚVZ a RÚVZ v SR	Pracovníci					Akreditácia				
	VŠ	SZP	NZP	Spolu		počet skúšok / počet ukazovateľov		počet odberov / počet ukazovateľov		platnosť do
						A	N	A	N	
ÚVZ SR	2,5	2		4,5	S	5	4			29.5.2018
					U	21	9			
RÚVZ Banská Bystrica	2	1	0	3	S	3	1			20.5.2015
					U	15	2			
RÚVZ hl. mesto SR Bratislava	4	3	0	7	S	1	1			27.10.2015
					U	3	3			
RÚVZ Košice	3	1	-	4	S	2	11			19.8.2018
					U	8	60			
RÚVZ Nitra	1	3		4	S	2	6			30.9.2019
					U	6	17			
RÚVZ Poprad	2	0	0	2	S	1	2			27.11.2018
					U	6	4			
RÚVZ Prešov	1	2	0	3	S	3	4			19.12.2019
					U	9	17			
RÚVZ Prievidza	1			1	S	2	3			17.1.2018
					U	7	13			
RÚVZ Trenčín	3 1 MD			3	S	2				23.04.2020
					U	6				
RÚVZ Trnava	2	1	1	4	S	2	4			15.08.2015
					U	5	7			
RÚVZ Žilina	2	1	0	3	S	4	1			11.3.2018
					S	20	3			

vysokoškolsky vzdelaní pracovníci (VŠ), strední zdravotníckí pracovníci (SZP), pomocný personál (NZP), MD – materská dovolenka

A – akreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

N – neakreditované (skúšky, odbery, ukazovatele)

Prehľad meraní veličín FF v životnom a pracovnom prostredí v SR v roku 2014

Názov úradu	HLUK			VIBRÁCIE			OPTICKÉ ŽIARENIE (osvetlenie, lasery, UV, IR)			TEPELNO-VLHKOSTNÁ MIKROKLÍMA			ELEKTROMAGN. POLE		
	POČET			POČET			POČET			POČET			POČET		
	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz	vzoriek	ukaz.	analýz
ÚVZ SR	79	466	1022	2	6	6	532* ¹⁾	541 ¹⁾	757 ¹⁾	11	58	378	214	860	3259
RÚVZ Bratislava hl.m. SR	684	1640	2814	0	0	0	847	1672	3018	175	599	1590	0	0	0
RÚVZ Banská Bystrica	78	174	699	7	18	81	2	36	143	19	81	508	0	0	0
RÚVZ Košice	118	260	7248	46	92	322	214 ²⁾	214 ²⁾	1070 ²⁾	348	2099	9757	537	8592	12351
RÚVZ Nitra	876	2696	2696	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RÚVZ Poprad	127	224	478	14	14	42	0	0	0	2	6	12	0	0	0
RÚVZ Prešov	345	957	2163	20	125	197	789	1014	1014	7	80	472	0	0	0
RÚVZ Prievidza	252	501	507	0	0	0	0	0	0	73	279	292	0	0	0
RÚVZ Trenčín	318	1489	1489	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RÚVZ Trnava	278	787	2361	0	0	0	0	0	0	55	230	440	0	0	0
RÚVZ Žilina	995	3564	8899	0	0	0	127	456	631	147	894	2009	0	0	0
Spolu	3420	10804	25401	26	125	240	1005	3667	3667	1127	5876	14519	290	3388	10098

Poznámky k tabuľke:

počet vzoriek = počet meraných miest, napr. vysielateľ, miestnosť, pracovné miesto, stroj, stanovište apod. (označených kódovým číslom centrálného príjmu)

počet ukazovateľov = počet fyz. veličín (faktorov) zmeraných na meraných miestach

počet analýz = počet meraní

¹⁾ z toho (vzorky/ukazovatele/analýzy) osvetlenie 3/6/216, UV 470/476/482, lasery 47/47/47, IR 12/12/12

²⁾ z toho (vzorky/ukazovatele/analýzy) UV

Účasť na medzilaboratórnych porovnávacích testoch a porovnaniach pracovísk FF v SR v roku 2014

Názov úradu	Počet		Typ vzorky					Spolu
			Hluk	Vibrácie	Umelé osvetlenie	Elektromagn etické pole	TMV	
ÚVZ SR	testov	prihlásené	2					2
		ukončené	2					2
	ukazovateľov	prihlásené	3					3
		ukončené	3					3
RÚVZ Bratislava hl.m. SR	testov	prihlásené					3	3
		ukončené					3	3
	ukazovateľov	prihlásené					5	5
		ukončené					5	5
RÚVZ Banská Bystrica	testov	prihlásené	1		1			2
		ukončené	1		1			2
	ukazovateľov	prihlásené	2		2			4
		ukončené	2		2			4
RÚVZ Košice	testov	prihlásené	2					2
		ukončené	2					2
	ukazovateľov	prihlásené	3					3
		ukončené	3					3
RÚVZ Nitra	testov	prihlásené	2					2
		ukončené	2					2
	ukazovateľov	prihlásené	3					3
		ukončené	3					3
RÚVZ Poprad	testov	prihlásené	2					2
		ukončené	2					2
	ukazovateľov	prihlásené	3					3
		ukončené	3					3
RÚVZ Prievidza	testov	prihlásené	2				1	3
		ukončené	2				1	3
	ukazovateľov	prihlásené	3				4	7
		ukončené	3				4	7
RÚVZ Trenčín	testov	prihlásené	2					2
		ukončené	2					2
	ukazovateľov	prihlásené	3					3
		ukončené	3					3
RÚVZ Trnava	testov	prihlásené	2		1			3
		ukončené	2		1			3
	ukazovateľov	prihlásené	3		1			4
		ukončené	3		1			4
RÚVZ Žilina	testov	prihlásené	2				2	4
		ukončené	2				2	4
	ukazovateľov	prihlásené	3				16	19
		ukončené	3				16	19

TMV – tepelnovlhkostná mikroklíma

Organizovanie medzilaboratórných porovnávacích testov pracoviskami FF v SR v roku 2014

Organizátor	Názov testu	Typ testu	Počet ukazovateľov	Počet účastníkov testu
RÚVZ PP + RÚVZ PD	NRC-PM-1-14-PP	PT	2	7
RÚVZ PP + RÚVZ PD	NRC-PM-1-14-ŽP	PT	1	7
RÚVZ Žilina	MPM-001 2014	BP	3	3
RÚVZ Žilina	MPM-002 2014	BP	8	2
RÚVZ Žilina	MPM-003 2014	BP	8	3
TSU Košice	Meranie a objektivizácia osvetlenosti v mieste zrakovej úlohy	PT	1	6

Typ testu:

PT – skúška spôsobilosti, porovnávacie meranie

BP – bilaterálne porovnanie

EP – experimenty presnosti, validácia metód

Odborná činnosť pracovísk fyzikálnych faktorov v SR v roku 2014

Programy, projekty, ťažiskové úlohy verejného zdravotníctva

Číslo úlohy: 7.11	NÁZOV ÚLOHY: Objektivizácia účinkov zdrojov optického žiarenia v pracovnom a životnom prostredí	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
ÚVZ SR	470	476
RÚVZ Košice	214	214
Číslo úlohy: 1.1	NÁZOV ÚLOHY: Plnenie Akčného plánu pre prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Žilina - hluk	86	227
Číslo úlohy: 1.7	NÁZOV ÚLOHY: Mikroklimatické podmienky vo veľkých bazénových halách	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Žilina - hluk	15	45
RÚVZ Žilina - TVM	68	544
RÚVZ Poprad	5	12

Číslo úlohy: 2.1	NÁZOV ÚLOHY: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	
Názov úradu	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
RÚVZ Prešov Umelé osvetlenie	629	803
RÚVZ Žilina hluk	3	9
RÚVZ Žilina TVM	9	47

Iná odborná činnosť

Názov úradu	Forma činnosti
ÚVZ SR	<ul style="list-style-type: none"> - účasť v skúšobných komisiách na vydávanie osvedčenia o spôsobilosti na kvalitatívne a kvantitatívne skúšanie zložiek životného a pracovného prostredia pre potreby verejného zdravotníctva - pracovná skupina na vypracovanie metodík FF - členstvo SKAS - vypracovávanie odborných stanovísk - vypracovanie novely vyhlášky MZ SR č. 75/2014, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č.554/2007 - prednášky študentom v rámci stáží a exkurzií o činnosti NRC a špecializovaného laboratória - konzultačný deň a poskytovanie osobných, telefonických a mailových konzultácií - vypracovanie čiastkových stanovísk k odvolacím konaniam UVZ SR v oblasti hluku 15, 10 čiastkových stanovísk v oblasti UV žiarenia a 7 u elektromagnetického poľa - konzultácie z problematiky jednotlivých fyzikálnych faktorov, 6 osobných konzultácií, 11 konzultácií elektronickou poštou, 20 telefonických konzultácií - expert pre SNAS
	<ul style="list-style-type: none"> - odborné konzultácie v problematike hluku a optického žiarenia
RÚVZ Košice	<ul style="list-style-type: none"> - odborné stanoviská a konzultácie týkajúce sa problematiky fyzikálnych faktorov pre iné oddelenia RÚVZ a iné organizácie - jeden pracovník je expertom SNAS pre meranie fyzikálnych faktorov
RÚVZ Nitra	<ul style="list-style-type: none"> - lektorská činnosť – meranie a hodnotenie fyzikálnych faktorov pracovného prostredia na Základnej odbornej príprave bezpečnostných technikov v Agroinštitúte Nitra, štátny podnik (autorizované školiace stredisko)
RÚVZ Poprad	<ul style="list-style-type: none"> - člen technického výboru riaditeľa SNAS - expert pre meranie hluku SNAS - členstvo SKAS - pracovná skupina k problematike hluku v civilnom letectve na MDPT SR - pracovná skupina na vypracovanie štandardných metodík na objektivizáciu fyzikálnych faktorov - vypracovanie návrhu novely vyhlášky MZ SR č. 549/2007 - 13.02.2014 – konzultačný deň pre pracovníkov RÚVZ v SR vykonávajúcich merania hluku - vypracovávanie posudkov na protokoly o meraní hluku a akustické štúdie - poskytovanie osobných, telefonických a mailových konzultácií
RÚVZ Prešov	<ul style="list-style-type: none"> - odborné stanoviská a konzultácie pre oddelenia PPL a HŽP z problematiky fyzikálnych faktorov
RÚVZ Prievidza	<ul style="list-style-type: none"> - členstvo v Slovenskej akustickej spoločnosti - odborné stanoviská a konzultácie pre PPL, HŽP, HV, PZS k problematike fyzikálnych faktorov - odborné analýzy, posudky, návrhy riešení konkrétnych problematických prípadov zamestnancom PZS pre HBP, a.s. Prievidza a iné pracovné prevádzky - konzultácie pre banské podniky
RÚVZ Žilina	<ul style="list-style-type: none"> - člen rady Odborného časopisu Fyzikálne faktory prostredia - člen Slovenskej akustickej spoločnosti - expert pre merania fyzikálnych faktorov pre SNAS - pracovná skupina na vypracovanie štandardných metodík na objektivizáciu fyzikálnych faktorov - poskytovanie osobných, telefonických a mailových konzultácií v rámci Žilinského kraja - spolupráca s PZS v oblasti merania fyzikálnych faktorov v pracovnom prostredí

PREDNÁŠKOVÁ A PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

OFŽP v SR 2014

Chemické analýzy

Prednášky a poster:

BARTLE, B. Sledovanie kvality povrchových vôd. [prednáška]. Prešov: RÚVZ Prešov, Odborný seminár, 10. septembra 2014.

BIZUBOVÁ, R., SZEGHYOVÁ, Z. Odbery vzoriek vnútorného prostredia. [prednáška]. Košice: RÚVZ Košice, Odborný seminár, 23. októbra 2014.

BOCÁKOVÁ, M., KARAPOVÁ, K., BIZUBOVÁ, R.: Odbery vzoriek vnútorného ovzdušia. [prednáška]. Košice: RÚVZ Košice, Odborný seminár, 15. apríla 2014.

BOROŠOVÁ, D., CHRIENOVÁ, E., MOČKOVÁ, E. Spracovanie a analýzy ortute vo vzorkách vlasov na prístroji AMA 254. [prednáška]. Trenčín: XIII.celoštátna odborná konferencia - Slovenská komora medicínsko-technických pracovníkov „Zdravie a prosperita občanov“, 7. apríla 2014.

BOROŠOVÁ, D., SLOTOVÁ, K., FABIÁNOVÁ, E. Mercury content in hair mother-child pairs as a biomarker of environmental exposure. [prednáška]. Bratislava: XIII. konferencia s medzinárodnou účasťou „Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi“, 1.- 4. júna 2014.

DOLINSKÁ, J. Národný program kvality SR. [prednáška]. Prešov: RÚVZ Prešov, Odborný seminár, 10. septembra 2014.

FALTINOVÁ, A. Glykozidy steviolu. [prednáška]. Bratislava: RÚVZ Bratislava hlavné mesto, Pracovný seminár Odboru hygienických laboratórií, 5. septembra 2014.

FALTINOVÁ, A. Ochrana zdravia pri práci a nová klasifikácia a označovanie chemických látok a zmesí. [prednáška]. Bratislava: RÚVZ Bratislava hlavné mesto, Pracovný seminár Odboru hygienických laboratórií, 1. decembra 2014

FRIČ, M., ŠALIGOVÁ, D., CHOVANCOVÁ, L., VASSÁNYI, Z. Meranie a hodnotenie tepelno-vlhkostnej mikroklímy v pracovnom prostredí. [prednáška]. Štrbské Pleso: Životné podmienky a zdravie, 18. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou, 22.- 24. septembra 2014.

FRIČ, M. Chemické faktory v pracovnom a obytnom ovzduší. Ochrana ovzdušia. [prednáška]. Banská Bystrica: RÚVZ Banská Bystrica, Odborný seminár, 13.marca 2014.

KARNETOVÁ, M., ŠOŠKOVÁ, L., CESNEKOVÁ, M. Šesťmocný chróm v kozmetických výrobkoch. [prednáška]. Spišská Nová Ves: Celoslovenská porada pre kozmetické výrobky, 11. marca 2014.

KOLENOVÁ, J. Aplikácia požiadaviek normy STN ISO/IEC 17025:2005 a 19011:11 v podmienkach odboru hygienických laboratórií. [prednáška]. Bratislava: RÚVZ Bratislava hlavné mesto, Gremiálna porada vedúceho služobného úradu, 4. septembra 2014.

KOLENOVÁ, J. Činnosť interných audítorov v akreditovaných skúšobných laboratóriách. [prednáška]. Bratislava: RÚVZ Bratislava hlavné mesto, Školenie pracovníkov Odboru hygienických laboratórií, 19. decembra 2014.

KOLENOVÁ, J. Kritéria normy STN ISO/IEC 17025:2005. [prednáška]. Bratislava: RÚVZ Bratislava hlavné mesto, Pracovný seminár Odboru hygienických laboratórií, 29.-30. septembra 2014.

KUREJOVÁ, E., DRASTICHOVÁ, I. Medzinárodný projekt CYANOCOST - informácia o stave riešenia projektu. [prednáška]. Bratislava: ÚVZ SR, Odborný seminár, 30. októbra 2014.

NAGYOVÁ, V., DRASTICHOVÁ, I., CHOMOVÁ, L., KUREJOVÁ, E., LAFFÉRSOVÁ, J. Prognóza rozvoja kvality vody vo vybraných vodárenských nádržiach. [prednáška]. Štrbské Pleso: VodaTím s.r.o., Nové trendy v oblasti úpravy pitnej vody, 1.-2. októbra 2014.

ONDRUŠKOVÁ, I. Súvislosť Na a K s krvným tlakom. Obsah Na a K v minerálkach, okolitých kyselkách a v potravinách. [prednáška]. Trenčín: RÚVZ Trenčín, Odborný seminár 22. septembra 2014.

PERŽELOVÁ, E., GULAŠOVÁ, M., ONDERKOVÁ, J., SOROKOVÁ, B. Expozícia zväračov zväračským pevným aerosólom vo výrobnom procese. [prednáška]. Prešov: RÚVZ Prešov, Odborný seminár, 10. septembra 2014.

PETRÁŠ, P. Výskyt mangánu vo vodných zdrojoch žilinského kraja. 22. septembra 2014.

PIEŠOVÁ, M. Človek a prostredie. [prednáška]. Žilina: RÚVZ Žilina, Odborný seminár, 23. júna 2014.

PIEŠOVÁ, M. Stanovenie pesticídov vo vodách. [prednáška]. Žilina: RÚVZ Žilina, Odborný seminár, 24. marca 2014.

SÍKOROVÁ, I.: Syntetické farbivá v požívatinách. [prednáška]. Žilina: RÚVZ Žilina, Odborný seminár, 22. septembra 2014.

SYČOVÁ, M., ROSIPAL, R., STARUCH, L. Bezpečnosť papierových a kartónových obalových materiálov – zhrnutie 3-ročného monitoringu. [prednáška]. Smolenice: FBP SPU v Nitre, XI. Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou Bezpečnosť a kontrola potravín, 27 – 28. marca 2014.

ŠIMONOVÁ, K. Stanovenie obsahu jódu v moči. [prednáška]. Bratislava: STU Bratislava, XIII. Medzinárodná konferencia Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi, 1.- 4. júna 2014.

ŠOŠKOVÁ, L. Vyjadrovanie % hm. prepočtom na bázu v kozmetických výrobkoch. [prednáška]. Spišská Nová Ves: Celoslovenská porada pre kozmetické výrobky, 11. marca 2014.

ŠUŠOTOVÁ, A. Zhoršenie kvality vody sedimentom. [prednáška]. Žilina: RÚVZ Žilina, Odborný seminár, 15. decembra 2014.

TAKÁČOVÁ, T., TILINGEROVÁ, I. Projekty ÚVZ SR riešené na NRC pre expozičné testy xenobiotík. [prednáška]. Bratislava: ÚVZ SR, Konzultačný deň NRC pre expozičné testy xenobiotík, 9. decembra 2014.

TAKÁČOVÁ, T. Biologický monitoring chemických faktorov z pracovného prostredia. [prednáška]. Bratislava: SZU Bratislava, 24. novembra 2014.

TAKÁČOVÁ, T. Hodnotenie expozície operátorov, zamestnancov, rezidentov a náhodne okoloidúcich osôb prípravkom na ochranu rastlín. [prednáška]. Bratislava: UKSUP Workshop, 20. februára 2014.

TAKÁČOVÁ, T. Hodnotenie expozície operátorov, zamestnancov, rezidentov a náhodne okoloidúcich osôb prípravkom na ochranu rastlín. [prednáška]. Bratislava: ÚVZ SR, Konzultačný deň NRC pre expozičné testy xenobiotík, 9. decembra 2014.

TOMÁŠKOVÁ, D., AUGUSTÍNOVÁ, A., MIČIAKOVÁ, A. Profesionálna expozícia PAU pri výrobe a pokládke asfaltových zmesí autorov. [prednáška]. Nový Smokovec: Ústav hygieny LF UK Bratislava, XXII. vedecko-odbornej konferencia s medzinárodnou účasťou Životné podmienky a zdravie, 24. septembra 2014.

TOMÁŠKOVÁ, D., LIŠKA, M., PIEŠOVÁ, M., DUBOVCOVÁ, M. Profesionálna expozícia zamestnancov pri výstavbe ciest. [prednáška]. Herľany: TU Košice, ÚVZ SR, SKAS, 4. ročník konferencie Hodnotenie kvality prostredia. In: Zborník prednášok zo IV. Ročníka konferencie Hodnotenie kvality prostredia, Herľany, Fyzikálne faktory prostredia, č. 2, 2014, str. 104-108, ISSN 1338-3922

TÖRÖK, P. Rýchle stanovenie mentofuránu v cukrovinkách obsahujúcich mäta. [prednáška]. Bratislava: STU Bratislava, XIII. Medzinárodná konferencia Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi, 1.- 4. júna 2014.

VÁLKOVÁ, D. Farbivá ako prídavné látky v potravinách. [prednáška]. Trenčín: RÚVZ Trenčín, Odborný seminár, 8. decembra 2014.

Publikácie:

BAJČAN, D., HEGEDŮS, O., VOLLMANNOVÁ, A. *Analytická chémia*. 1. vyd. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita, 2014. 81 s. ISBN 978-80-552-1199-2.

BOROŠOVÁ, D., SLOTOVÁ, K., FABIÁNOVÁ, E. Mercury content in hair mother-child pairs as a biomarker of environmental exposure [abstrakt]. In: Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi: zborník abstraktov z XIII. konferencie s medzinárodnou účasťou Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi. Bratislava: STU, 2014, s. 32-33. ISBN 978-80-227-4169-9.

ČONKA, K., FABIŠIKOVÁ, A., CHOVANCOVÁ, J., STACHOVÁ SEJÁKOVÁ Z., DÖMÖTÖROVÁ, M., DROBNÁ, B., KOČAN, A. Polychlorinated dibenzo-p-dioxins, dibenzofurans and biphenyls in food samples from areas with potential sources of contamination in Slovakia. In J. Food Nutr. Res. Accepted.

ČONKA, K., CHOVANCOVÁ, J., STACHOVÁ SEJÁKOVÁ Z., DÖMÖTÖROVÁ, M., FABIŠIKOVÁ, A., DROBNÁ, B., KOČAN, A. PCDD/PCDF PCDDs, PCDFs, PCBs and OCPs in sediments from selected areas. In Chemosphere. ISSN 0045-6535, 2014, 98, s. 37-43.

ESTEBAN, M., SCHINDLER, B. K., GUERRERO, J. A., KOCH, H. M., ANGERER, J., MONSERRAT, J. R., GÓMEZ, S., CASTELEYN, L., GEHRING, K., BECKER, M., BLOEMEN, K., SCHOETERS, L., HOND, G., DEN, E., SEPAI, O., EXLEY, K., HORVAT, M., KNUDSEN, L. E., JOAS, A., AERTS, D., BIOT, P., BOROŠOVÁ, D., DAVIDSON, F., DUMITRASCU, I., FISCHER, M., GRANDER, M., JANASIK, B., JONES, K., KASPAROVÁ, L., LARSSSEN, T., NÁRAY, M., FLEMMING, N., HOHENBLUM, P., PINTO, R., PIRARD, C., PLATEEL, G., TRATNIK, J., WITTSIEPE, J. Mercury analysis in hair: Comparability and quality assessment within the transnational Cophes/Democophes project. In: Environmental Research [(IF 3,951)]. ISSN 0013-9351.

- HEGEDŮSOVÁ, A., ANDREJIOVÁ, A., ŠLOSÁR, M., VOLLMANNOVÁ, A., MUSILOVÁ, J., HEGEDŮS, O., PERNYESZI, T. The effect of organic and mineral substances on the mobility of cadmium in the soil-plant system. In: Book of Abstracts of 11th International Phytotechnologies Conference, Heraklion, Crete, Greece, sept. 30-oct. 3, 2014.
- HEGEDŮSOVÁ, A., HEGEDŮS, O. Cesty zvyšovania obsahu selénu v potravinárskych surovinách. In: JURÍKOVÁ, T., VICZIANOVÁ, I. a kol: *Nové smery vo výžive a životnom štýle ľudí*. Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta stredoeurópskych štúdií, 2014. ISBN 978-80-558-0629-7, s. 171-201.
- HUGYIVÁR, M., HEGEDŮS, O., SZARKA, K. Úlohy učiteľa chémie v procese manažovania školského chemického laboratória. In *Nové výzvy vo vede a vo vzdelávaní: Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie Nové výzvy vo vede a vo vzdelávaní*. Komárno: UHS, 2014, s. 115-120.
- KLEMENT, C., KLAJBAN, P., PORUBSKÁ, A., KOPPOVÁ, K., SEDLIAČIKOVÁ, I., SLOTOVÁ, K., HETTYCHOVÁ, E., AVDIČOVÁ, M., ADÁMEK, P., VASSÁNYI, Z., STRHÁRSKY J., KONTROŠOVÁ, S., LAPUNÍK, R., FABIÁNOVÁ, E., KOMENDOVÁ, D. *Prehľad činnosti Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici.*, 1. vyd. Banská Bystrica: PRO Banská Bystrica, 2014, 79 s., ISBN 978-80-89057-45-0.
- MALKA, M., HEGEDŮSOVÁ, A., HEGEDŮS, O., ANDREJIOVÁ, A., KOBOLKA, R., PAULEN, O. Dietary fibre in vegetables and fruits – a review of problematic aspects. In *Slovak Journal of Health Sciences: časopis v oblasti výskumu zdravia, zdravotného stavu a liečby chronických ochorení*. ISSN 1338-161X, Vol. 5, No. 1, 2014, p. 2-8.
- ROSIPAL, Š., GREŠÍKOVÁ, M., PLANK, L., ROSIPAL, R. A Post-Vaccination Autoinflammatory Syndrome. Research in Immunology. In *Research in Immunology: An International Journal*, ISSN: 2 331-7299, Vol. 2014 (2014), Article ID 537063, DOI: 10.5171/2014.537063.
- ŠIMONOVÁ, K. Stanovenie obsahu jódu v moči. In: *Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi: zborník abstraktov z XIII. konferencie s medzinárodnou účasťou Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi*. Bratislava: STU, 2014, s. 51-52, ISBN 978-80-227-4167-9.
- TOMÁŠKOVÁ, D., AUGUSTÍNOVÁ, A., MIČIAKOVÁ, A. Expozícia zamestnancov práškovými farbami, In *Fyzikálne faktory prostredia*, ISSN 1338-3922, ročník IV., číslo 1, 2014, str. 11-13.
- TÖRÖK, P. Rýchle stanovenie mentofuránu v cukrovinkách obsahujúcich mäta. In: *Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi: zborník abstraktov z XIII. konferencie s medzinárodnou účasťou Súčasný stav a perspektívy analytickej chémie v praxi*. Bratislava: STU, 2014, s.15, ISBN 978-80-227-4167-9.

Biológia životného prostredia

Prednášky:

NAGYOVÁ, V., CHOMOVÁ, L., DRASTICHOVÁ, I., KUREJOVÁ, E., LAFFÉRSOVÁ, J.: Vodné kvety s dominanciou *Woronichinia naegeliana* na vodárenských nádržiach a prírodných kúpaliskách na Slovensku. Konferencia Vodárenská biologie, Praha, ČR 2014, 5. - 6. 2. 2014.

DRASTICHOVÁ, I., NAGYOVÁ, V.: *Desmodesmus subspicatus* – vhodný nástroj na hodnotenie vedľajších produktov dezinfekcie pitných vôd. Konferencia Vodárenská biologie, Praha, ČR 2014, 5. - 6. 2. 2014.

DRASTICHOVÁ, I.: Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie Skupinový verejný vodovod - Záhorský, časť Sološnica. Beseda: Pitná voda v Sološnici, Sološnica 26. 3. 2014.

NAGYOVÁ, V., CHOMOVÁ, L., DRASTICHOVÁ, I., KUREJOVÁ, E., LAFFÉRSOVÁ J.: Vodné kvety s dominanciou *Woronichinia naegeliana* na vodárenských nádržiach a prírodných kúpaliskách na Slovensku. Jarný algologický a limnologický seminár, SAV, Bratislava 22. 4. 2014.

DRASTICHOVÁ, I.: *Desmodesmus subspicatus* ako vhodný nástroj na testovanie vedľajších produktov dezinfekcie pitných vôd. Konzultačný deň NRC pre ekotoxikológiu a NRC pre hydrobiológiu, ÚVZ SR, Bratislava, 15. 5. 2014.

NAGYOVÁ, V., CHOMOVÁ, L., DRASTICHOVÁ, I., KUREJOVÁ, E., LAFFÉRSOVÁ, J.: Vodné kvety s dominanciou *Woronichinia naegeliana* na vodárenských nádržiach a prírodných kúpaliskách na Slovensku. Konzultačný deň NRC pre ekotoxikológiu a NRC pre hydrobiológiu, ÚVZ SR, Bratislava, 15. 5. 2014.

NAGYOVÁ, V., DRASTICHOVÁ, I., VALOVIČOVÁ, Z., KAŇKOVÁ, E., MIŠKOVIČ, T., MIŠKOVIČOVÁ, E.: Chlórovanie: áno či nie? Skúsenosti so skúšobnou prevádzkou verejného vodovodu v Gabčíkove. Konferencia Pitná voda, Tábor, ČR, 26. - 29. 5. 2014.

HALZLOVÁ, K., DRASTICHOVÁ, I.: Prístup k hodnoteniu dopadov na verejné zdravie v Slovenskej republike. Konferencia SEA/EIA/ 2014, Donovaly 27. - 28. 5. 2014.

DRASTICHOVÁ, I.: Ochrana zdravia pri práci s biologickými faktormi pre OOFŽP, Školenie, ÚVZ SR, Bratislava, 16. 6. 2014.

DRASTICHOVÁ, I.: Ochrana zdravia pri práci s chemickými faktormi pre OOFŽP, Školenie, ÚVZ SR, Bratislava, 16. 6. 2014.

DRASTICHOVÁ, I., NAGYOVÁ, V., ROVNÝ, I.: Ekotoxikológia pitných vôd. Konferencia Priemyselná toxikológia 2014, Svit, 18. - 20. 6. 2014.

NAGYOVÁ, V., DRASTICHOVÁ, I., ROVNÝ, I.: Toxicita vôd vybraných vodárenských nádrží. Konferencia Priemyselná toxikológia 2014, Svit, 18. - 20. 6. 2014.

NAGYOVÁ, V.: Projekt Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie. Odborno – pracovný seminár, Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie, RÚVZ Banská Bystrica, 17. 9. 2014.

DRASTICHOVÁ, I.: Skúsenosti s hodnotením vedľajších produktov dezinfekcie pomocou ekotoxikologických skúšok. Odborno – pracovný seminár, Kvalita pitnej vody a vedľajšie produkty dezinfekcie, RÚVZ Banská Bystrica, 17. 9. 2014.

DRASTICHOVÁ, I., KUREJOVÁ, E.: Medzinárodný projekt COST - informácie o stave riešenia projektu. Seminár ÚVZ SR, Bratislava, 21. 9. 2014.

NAGYOVÁ, V., DRASTICHOVÁ, I., CHOMOVÁ, L., KUREJOVÁ, E., LAFFÉRSOVÁ J.: Prognóza vývoja kvality vody vo vybraných vodárenských nádržiach. Konferencia Nové trendy v oblasti úpravy pitnej vody, Štrbské Pleso, 1. - 2. 10. 2014.

NAGYOVÁ, V.: Vyhodnotenie kúpaciej sezóny 2014 na prírodných kúpaliskách a vodárenských nádržiach. Porada hlavnej odborníčky HH SR pre BŽP, ÚVZ SR, Bratislava, 24. 11. 2014.

NAGYOVÁ, V., CHOMOVÁ, L.: Spôsob vyhodnocovania biologických analýz. Porada hlavnej odborníčky HH SR pre BŽP, ÚVZ SR, Bratislava, 24. 11. 2014.

NAGYOVÁ, V.: Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR na rok 2014, návrhy na rok 2015 a ďalšie roky. Porada hlavnej odborníčky HH SR pre BŽP, ÚVZ SR, Bratislava, 24. 11. 2014.

CHOMOVÁ, L.: Prehľad známych aj menej známych morfortypov rodu *Microcystis* na sledovaných prírodných kúpaliskách a vodách určených na kúpanie. Konzultačný deň NRC pre hydrobiológiu, ÚVZ SR Bratislava, 15. 5. 2014.

CHOMOVÁ, L.: Organizácia a pokyny k pripravenej MPS-2/2014, MPS-2a/2014 Stanovenie cyanobaktérií a chlorofylu-a v povrchovej vode. Porada hlavnej odborníčky a poradného zboru HH SR pre odbor BŽP, ÚVZ SR Bratislava, 24. 11. 2014.

ZÁMEČNÍKOVÁ, M.: Expozícia nízkych koncentrácií chemických látok na genetický materiál. Konzultačný deň NRC pre genetickú toxikológiu, ÚVZ SR, Bratislava, 24.10.2014

LAFFÉRSOVÁ J.: Peľová informačná služba - spektrum služieb a prínosy využitia informácií pre klinickú prax. Seminár „Moderná a racionálna laboratórna diagnostika imunoalergologických ochorení“, Sliach, 30. - 31. 5. 2014.

LAFFÉRSOVÁ, J.: Atypické peľové sezóny 2013 a 2014. Konzultačné dni NRC, ÚVZ SR Bratislava, 15. 5. 2014.

HOCHMUTH, L., LAFFÉRSOVÁ, J., BENČAŤOVÁ, B., SNOVKOVÁ, Z.: Peľová sezóna 2014 na Slovensku. XXXI. kongres SSAKI a ČSAKI, Ostrava, ČR, október 2014.

LAFFÉRSOVÁ, J.: Peľová informačná služba – účinný pomocník pri diagnostike a prevencii polinóz. 38. dni Zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu, Slovenský raj - hotel Čingov, 22. 10. 2014.

KOPPOVÁ, K., LAFFÉRSOVÁ, J., MIKLÁNKOVÁ, O.: Roztoče bytového prachu ako inhalačné alergény. 38.dni Zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu, Slovenský raj - hotel Čingov, 22. 10. 2014.

MIKLÁNKOVÁ, O., LAFFÉRSOVÁ, J.: Výsledky mimoriadneho cieleného výkonu ŠZD zameraného na výskyt roztočov v ubytovacích zariadeniach v strediskách letného cestovného ruchu. 25. celoslovenská pracovná porada vedúcich odborov a oddelení HŽPaZ ÚVZ SR a RÚVZ v SR, Trenčianske Teplice, 11. - 12. 6. 2014.

LENDELOVÁ, G., JÁSZAYOVÁ, I.: Sinice a vodný kvet. Ústavný seminár MTP pracovníkov RÚVZ Košice, 23. 9. 2014.

ČVERČKOVÁ, J., DAŇKOVÁ, E.: Sinice a vodný kvet. Ústavný seminár pracovníkov s VŠ vzdelaním RÚVZ Košice, 23. 10. 2014.

GAJDOŠOVÁ, D., GAJDOŠ, A., TARABČÁKOVÁ, D.: Význam cytogenetickej analýzy ľudských periférnych lymfocytov pri monitoringu rizikových faktorov pracovného prostredia. In: Genetická toxikológia a prevence rakoviny - medzinárodná konferencia, NCO NZO, Brno, 5. - 7. 5. 2014.

GAJDOŠ, A., GAJDOŠOVÁ, D., ROSZKOVÁ, E., MARCINČINOVÁ, R.: Relativita biologických účinkov genotoxických rizikových faktorov. Odborný seminár RÚVZ Košice, RÚVZ Košice, 25. 3. 2014.

GAJDOŠ, A.: Riziko genotoxicity v životospráve a poradňa prevencie rakoviny. In: Konzultačný deň Ligy proti rakovine, Liga proti rakovine, Košice, 15. 12. 2014.

JALOVIČIAROVÁ, D., MOHYLÁKOVÁ, Z.: Peľová informačná služba za rok 2013. Odborný seminár, RÚVZ Žilina, 24. 3. 2014.

ŽIDEKOVÁ, L., BÍROVÁ, L.: Parazity vo vzorkách životného prostredia. Odborný seminár, RÚVZ Žilina, 15. 12. 2014.

Publikácie a postery:

NAGYOVÁ, V., CHOMOVÁ, L., DRASTICHOVÁ, I., KUREJOVÁ, E., LAFFÉRSOVÁ, J.: Vodné kvety s dominanciou *Woronichinia naegeliana* na vodárenských nádržiach a prírodných kúpaliskách na Slovensku. Zborník konferencie Vodárenská biologie 2014, 5.- 6. 2. 2014, Praha, ČR, Jana Říhová Ambrožová (Edit.), str. 138-143, ISBN 978-80-86832-78-4.

DRASTICHOVÁ, I., NAGYOVÁ, V.: *Desmodesmus subspicatus* – vhodný nástroj na hodnotenie vedľajších produktov dezinfekcie pitných vôd. Zborník konferencie Vodárenská biologie 2014, 5.- 6. 2. 2014, Praha, ČR, Jana Říhová Ambrožová (Edit.), str. 185-189, ISBN 978-80-86832-78-4.

ŠTÍPALOVÁ, D., ŠARMÍROVÁ, S., NAGYOVÁ, V., DRASTICHOVÁ, I., ŠIMONYIOVÁ, D., SIROTNÁ, Z., PASTUCHOVÁ, K., KISSOVÁ, R., LENGYELOVÁ, V., KLEMENT, C., BOPEGAMAGE, S.: Monitoring ľudských enterovírusov v rekreačných vodách na Slovensku. Zborník abstraktov XI. Vedecko-odborná konferencia národných referenčných centier pre surveillance infekčných chorôb v SR, 18. 3. 2014, Bratislava, str. 34.

NAGYOVÁ, V., DRASTICHOVÁ, I., VALOVIČOVÁ, Z., KAŇKOVÁ, E., MIŠKOVIČ, T., MIŠKOVIČOVÁ, E.: Chlórovanie: áno či nie? Skúsenosti so skúšobnou prevádzkou verejného vodovodu v Gabčíkove. Zborník konferencie Pitná voda 2014, 26. 5. - 29. 5.2014, Tábor, ČR, Nataša Kalousková, Petr Dolejš (Edit.), str. 169-174, ISBN 978-80-905238-1-4.

HALZLOVÁ, K., DRASTICHOVÁ, I.: Prístup k hodnoteniu dopadov na verejné zdravie v Slovenskej republike. Zborník prezentácií z III. ročníka konferencie SEA/ EIA 2014, 27. - 28. 5. 2014, Donovaly, str. 25-30, ISBN 978-80-89503-29-2.

DRASTICHOVÁ, I., NAGYOVÁ, V., ROVNÝ, I.: Ekotoxikológia pitných vôd. Zborník príspevkov konferencie Priemyselná toxikológia 2014, 18. - 20. 6. 2014, Svit, Miroslava Smolinská (Edit.), str. 20-24, ISBN 978-80-227-4181-1.

NAGYOVÁ, V., DRASTICHOVÁ, I., ROVNÝ, I.: Toxicita vôd vybraných vodárenských nádrží. Zborník príspevkov konferencie Priemyselná toxikológia 2014, 18. - 20. 6. 2014, Svit, Miroslava Smolinská (Edit.), ISBN 978-80-227-4181-1, s. 85-91.

NAGYOVÁ, V., DRASTICHOVÁ, I., CHOMOVÁ, L., KUREJOVÁ, E., LAFFÉRSOVÁ J.: Prognóza vývoja kvality vody vo vybraných vodárenských nádržiach. Zborník odborných prác z konferencie Nové trendy v oblasti úpravy pitnej vody, 1.-2. 10.2014, Štrbské Pleso, Jana Buchlovičová, Danko Barkolová (Edit.), str. 31-40, ISBN 978-80-971272-2-0.

LAFFÉRSOVÁ, J., HOCHMUTH, L., SNOPOKOVÁ, Z.: Peľová sezóna 2013 a 2014. In: Klinická imunológia a alergológia. ISSN 1335-0013. - Zv. 24, č. 1 (2014), s. 23-24.

ŠKVARENINOVÁ, J., BENČAŤOVÁ, B., ŠKVARENINA, J., LAFFÉRSOVÁ, J.: Vplyv extrémov počasia na jarne fenologické fázy a koncentráciu peľových zŕn liesky obyčajnej (*Corylus avellana* L.) a jelše lepkavej (*Alnus glutinosa* (L.) Gaertn.). In: Zborník recenzovaných príspevkov: 21. posterový deň s medzinárodnou účasťou: Transport vody, chemikálií a energie v systéme pôda-rastlina-atmosféra. - Bratislava: Ústav hydrológie SAV, 2014. ISBN 978-80-89139-33-0. - S. 327-334.

GAJDOŠOVÁ, D., GAJDOŠ, A., TARABČÁKOVÁ, D.: Význam cytogenetickej analýzy ľudských periférnych lymfocytov pri monitoringu rizikových faktorov pracovného prostredia. In: Recenzovaný zborník vedeckých prác: Genetická toxikológia a prevencia rakoviny, NCO NZO, Brno, vydanie 1, 2014, s. 101.

Iné publikované články na internete

GAJDOŠ, A., GAJDOŠOVÁ, D.: Ako predchádzať rakovine hrubého čreva. In: www.zdravie.sk, 21. 1. 2014

GAJDOŠ, A.: Rakovina hrubého čreva a konečníka, príčiny a prevencia. In: www.zdravie.sk, 22. 1. 2014

GAJDOŠOVÁ, D.: Hodgkinov lymfóm. In: www.zdravie.sk, 5. 5. 2014

GAJDOŠOVÁ, D.: Non Hodgkinov lymfóm. In: www.zdravie.sk, 25. 11. 2014

GAJDOŠOVÁ, D.: Akútna lymfatická leukémia dospelých (ALL). In: www.zdravie.sk, 15. 12. 2014

Mikrobiológia životného prostredia

Prednášky a poster:

BIZUB, V., TAKÁČOVÁ, E.: stafylokokové enterotoxíny – význam, detekcia a prehľad výsledkov. Ústavný seminár pracovníkov s VŠ vzdelaním, RÚVZ, Košice, 25. 9. 2014.

BUČKOVÁ, L., KOCIANOVÁ, H., SEDLIAČIKOVÁ, I.: Problematika výživových doplnkov z pohľadu koncentrácie probiotických baktérií. Konferencia - Výživa, hodnotenie a riadenie rizika, MZ SR, Bratislava, 12. 12. 2014.

DINČÁKOVÁ, L.: Vírusy v potravinách. Seminár PROMISE - Cooperation between Food Research and Food Safety Authority in Slovakia, ÚVZSR, Bratislava, 4. 6. 2014.

GAVAČOVÁ, D., GOCZEOVÁ, J., SIROTNÁ, Z.: Salmonelózy včera, dnes a zajtra – činnosť NRC pre salmonelózy v r. 2005-2014. XI. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, MZ SR, Bratislava, 18. 3. 2014.

GIČOVÁ, A., DINČÁKOVÁ, L., ŠVARDOVÁ, A., ROVNÝ, I.: Escherichia coli – laboratórna diagnostika patogénnych druhov. VII. Vedecká konferencia Mladí vedci – Bezpečnosť potravinového reťazca, Košice, 3.- 4.11.2014

GIČOVÁ, A., DINČÁKOVÁ, L., ŠVARDOVÁ, A.: Diagnostika patogénnych druhov Escherichia coli. XI. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, MZ SR, Bratislava, 18. 3. 2014.

GIČOVÁ, A.: Charakteristika a laboratórna diagnostika patogénnych druhov Escherichia coli. Seminár PROMISE - Cooperation between Food Research and Food Safety Authority in Slovakia, ÚVZSR, Bratislava, 4. 6. 2014.

GIČOVÁ, A.: Diagnostika baktérií rodu Legionella izolovaných zo životného prostredia využitím metód molekulárnej biológie v rutinnej praxi. Obhajoba dizertačnej práce, Univerzita Komenského v Bratislave, Prírodovedecká fakulta, Bratislava, 28. 8. 2014.

HUMAJ, P.: Základné mikrobiologické ukazovatele pitnej vody. Ústavný seminár, RÚVZ, Prievidza, 5. 11. 2014.

IRRGANGOVÁ, M., NÁDAŠSKÁ, B.: Príprava vzoriek na mikrobiologické skúšania. Ústavný stredoškolský seminár, RÚVZ Poprad, 14. 5. 2014.

LUCOVÁ, M.: Mikroorganizmy najčastejšie prichádzajúce do úvahy v potravinárstve z hľadiska diagnostiky na OMŽP. Interný seminár, RÚVZ, Prešov, 17. 6. 2014.

MEDVEĐOVÁ, A., STUDENIČOVÁ, A., FERENČÍKOVÁ, V., SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A.: Vplyv faktorov prostredia na produkciu stafylokokových enterotoxínov. VII. Vedecká konferencia Mladí vedci – Bezpečnosť potravinového reťazca, Košice, 3.- 4. 11. 2014.

MOHYLÁKOVÁ, Z., JALOVIČIAROVÁ, D.: Legionely v životnom prostredí. Odborný seminár, RÚVZ, Žilina, 24. 3. 2014.

PALIŠINOVÁ, M.: Vplyv vonkajších a vnútorných faktorov požívateľín na ich mikrobiologickú akosť a faktory spôsobujúce zhoršenie akosti požívateľín, Interný seminár, RÚVZ, Prešov, 16. 9. 2014.

PILKOVÁ, D.: Kozmetika v našom laboratóriu. Ústavný seminár, RÚVZ Poprad, 18. 6. 2014

ROSINSKÝ, J., PETROVIČOVÁ, K.: 20 rokov činnosti NRC pre Vibrionaceae. Vnútorný seminár, RÚVZ, Komárno, 16. 12. 2014.

ROSINSKÝ, J., PETROVIČOVÁ, K.: Mikrobiologická diagnostika a sérologická typizácia Plesiomonas shigelloides. Vnútorný seminár, RÚVZ, Komárno, 13. 6. 2014.

RYBÁROVÁ, A., BÍROVÁ, E.: Kozmetika, laboratórny monitoring v mikrobiológii. Odborný seminár, RÚVZ, Žilina, 15. 12. 2014.

SEDLÁK, E., JANEČKOVÁ, M.: Legionely – zdravotné riziko. Ústavný seminár, RÚVZ, Prešov, 8. 10. 2014.

SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., DINČÁKOVÁ, L., ŠVARDOVÁ, A., ROVNÝ, I.: Účasť Národného referenčného centra pre mikrobiológiu životného prostredia v medzinárodnom projekte PROMISE. VII. Vedecká konferencia Mladí vedci – Bezpečnosť potravinového reťazca, Košice, 3.- 4. 11. 2014.

SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., DINČÁKOVÁ, L.: Informácie o aktuálnom stave riešenia úloh projektu PROMISE v období jún 2014 – december 2014. Seminár PROMISE - Cooperation between Food Research and Food Safety Authority in Slovakia, ÚVZSR, Bratislava, 11. 11. 2014.

SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., Šimonyiová, D., OTRUSINÍK, R.: Medzinárodný projekt PROMISE – informácie o stave riešenia projektu. Ústavný seminár, ÚVZ SR, Bratislava, 25. 9. 2014.

SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., Šimonyiová, D., OTRUSINÍK, R.: Projekt PROMISE – ciele, etapy riešenia a priebežné výstupy. Seminár – Projekt PROMISE- Protection of consumers by microbial risk mitigation through combating segregation of expertise, FCHPT STU, Bratislava, 30.10. 2014.

SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A.: Risk Communication in Slovakia. Workshop with Policy and Decision Makers, Austrian Agency for Health and Food Safety, Viedeň, 19. 12. 2014.

SIROTNÁ, Z., OTRUSINÍK, R., Šimonyiová, D.: Všeobecný plán riadenia krízy v oblasti bezpečnosti potravín a krmív v Slovenskej republike. Seminár PROMISE - Cooperation between Food Research and Food Safety Authority in Slovakia, ÚVZSR, Bratislava, 11. 11. 2014.

SIROTNÁ, Z., OTRUSINÍK, R.: Stratégia bezpečnosti potravinového reťazca a komunikácia o riziku v Slovenskej republike. Seminár PROMISE - cooperation between food research and food safety authority in Slovakia, ÚVZSR, Bratislava, 4. 6. 2014.

SIROTNÁ, Z., ŠIMONYIOVÁ, D., OTRUSINÍK, R., ROVNÝ, I.: Hodnotenie výstupov projektu PROMISE v polovici jeho riešenia. XI. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, MZ SR, Bratislava, 18. 3. 2014.

SIROTNÁ, Z.: Role of Slovak Food Safety Authority – PHA in project PROMISE. WORKSHOP for scientist and food safety authorities in Slovakia: PROMISE - food-borne pathogens in food processing plants“. Výskumný ústav potravinársky, Bratislava, 8. 12. 2014

SIROTNÁ, Z.: Stratégia potravinového reťazca - komunikácia o riziku. Seminár – Projekt PROMISE- Protection of consumers by microbial risk mitigation through combating segregation of expertise, FCHPT STU, Bratislava, 30.10. 2014.

ŠIMONYIOVÁ, D., KINTLEROVÁ I. SPÁLOVÁ M., PAVLEOVÁ E., ROVNÝ I.: Umelé kúpaliská a legionely, Celoslovenská vedecká konferencia - 38. dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu, Čingov, 22.-23.10. 2014.

ŠIMONYIOVÁ, D., ŠVARDOVÁ A., SIROTNÁ Z.: Vyhodnotenie MPS MŽP-27/2014: Identifikácia bakteriálnych kmeňov z týchto oblastí: *Listeria monocytogenes*, *Escherichia coli* vrátane O 157, *Salmonella* sp., a koagulázopozitívne stafylokoky (*Staphylococcus aureus*). Porada Hlavnej odborníčky HH pre MŽP, ÚVZ SR, Bratislava, 11. 11. 2014.

ŠIMONYIOVÁ.: Vyhodnotenie medzilaboratórneho porovnávacieho skúšania LEG-26/2013, ktorého predmetom bolo stanovenie legionel vo vzorkách vôd podľa STN ISO 11731 Kvalita vody. Stanovenie *Legionella*, STN ISO 11731. Kvalita vody. Stanovenie *Legionella*. Časť 2. Metóda priamej filtrácie pre vody s malým počtom baktérií. Porada hlavnej odborníčky a poradného zboru HH SR pre MŽP, ÚVZ SR, Bratislava, 11. 11. 2014.

ŠTÍPALOVÁ, D., ŠARMÍNOVÁ, S., NAGYOVÁ, V., DRASTICHOVÁ, I., Šimonyiová, D., SIROTNÁ, Z., PASTUCHOVÁ, K., KISSOVÁ, R., LENGYELOVÁ, V., KLEMENT, C.: Monitoring ľudských enterovírusov v rekreačných vodách na Slovensku. XI. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, MZ SR, Bratislava, 18. 3. 2014.

ŠVARDOVÁ, A., SIROTNÁ, Z.: Taxonómia rodu *Listeria* – zmeny a dopad na metódy stanovenia. Seminár PROMISE - Cooperation between Food Research and Food Safety Authority in Slovakia, ÚVZSR, Bratislava, 4. 6. 2014.

ŠVARDOVÁ, A., Šimonyiová, D., SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., DINČÁKOVÁ, L., ROVNÝ, I.: Úlohy a činnosť Národného referenčného centra pre legionely v životnom prostredí v SR. VII. Vedecká konferencia Mladí vedci – Bezpečnosť potravinového reťazca, Košice, 3.- 4. 11. 2014.

TKÁČOVÁ, E., BIZUB, V.: Sledovanie mikrobiálnej rezistencie stafylokokov v NRC pre koagulázopozitívne stafylokoky. Konferencia Mikrobiálna rezistencia – bezpečnosť potravinového reťazca, Štátna veterinárna a potravinová správa SR, Bratislava, 18. 11. 2014.

TKÁČOVÁ, E., TÓTHOVÁ, S.: stafylokokové enterotoxíny – význam, detekcia a prehľad výsledkov. Ústavný seminár MTP pracovníkov, RÚVZ, Košice, 25. 3. 2014.

VIRAČOVÁ, T.: Povrchové vody - vybrané skupiny siníc a rias. Ústavný seminár, RÚVZ, Poprad, 22. 10. 2014.

Publikácie:

GAVAČOVÁ, D., GOCZEOVÁ, J., SIROTNÁ, Z.: Salmonelózy včera, dnes a zajtra – činnosť NRC pre salmonelózy v r. 2005-2014. In Zborník abstraktov: XI. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, 2014, s.10-11.

GIČOVÁ, A., DINČÁKOVÁ, L., ŠVARDOVÁ, A., ROVNÝ, I.: *Escherichia coli* – laboratórna diagnostika patogénnych druhov. Zborník abstraktov - VII. Vedecká konferencia Mladí vedci – Bezpečnosť potravinového reťazca, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, 2014, ISBN 978-80-89738-01-4, s. 31.

GIČOVÁ, A., DINČÁKOVÁ, L., ŠVARDOVÁ, A.: Diagnostika patogénnych druhov *Escherichia coli*. In Zborník abstraktov: XI. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, 2014, s. 43.

GIČOVÁ, A.: Diagnostika baktérií rodu *Legionella* izolovaných zo životného prostredia využitím metód molekulárnej biológie v rutinej praxi. Univerzita Komenského v Bratislave, Prírodovedecká fakulta, Katedra molekulárnej biológie. Dizertačná práca, 2014, 132 strán.

KAŠLÍKOVÁ, K., DURÍČKOVÁ, T., KRAJČOVIČOVÁ, Z., MELUŠ, V.: Pôvodcovia alimentárnych ochorení izolovaných zo sterov z potravinárskych prevádzok, In: Zdravotnícke listy 2 (4), 2014, ISSN 1339-3022, s. 69-74.

MEDVEĎOVÁ, A., STUDENIČOVÁ, A., FERENČÍKOVÁ, V., SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A.: Vplyv faktorov prostredia na produkciu stafylokokových enterotoxínov. Zborník abstraktov - VII. Vedecká konferencia Mladí vedci – Bezpečnosť potravinového reťazca, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, 2014, ISBN 978-80-89738-01-4, s. 58.

SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., DINČÁKOVÁ, L. a kol.: Správa o zoonózach, pôvodcoch zoonóz a alimentárnych nákazách v Slovenskej republike za rok 2013. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, 2014, ISBN 978-80-89738-00-7.

SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., DINČÁKOVÁ, L., ŠVARDOVÁ, A., ROVNÝ, I.: Účasť Národného referenčného centra pre mikrobiológiu životného prostredia v medzinárodnom projekte PROMISE. Zborník abstraktov - VII. Vedecká konferencia Mladí vedci – Bezpečnosť potravinového reťazca, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, 2014, ISBN 978-80-89738-01-4, s. 39.

SIROTNÁ, Z., ŠIMONYIOVÁ, D., OTRUSINÍK, R., ROVNÝ, I.: Hodnotenie výstupov projektu PROMISE v polovici jeho riešenia. In Zborník abstraktov: XI. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, 2014, s. 25.

ŠIMONYIOVÁ, D., ŠVARDOVÁ, A.: Legionely v životnom prostredí, Správa o zoonózach, alimentárnych ochorenia a nákazách z vody v Slovenskej republike za rok 2013. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, 2014, ISBN 978-80-89738-00-7, s. 86-88.

ŠIMONYIOVÁ, D.: Správa zo sledovania osídlenia nemocničných a kúpeľných zariadení v Slovenskej republike v období august – december 2014. ÚVZ SR, Bratislava, 2014.

ŠTÍPALOVÁ, D., ŠARMÍNOVÁ, S., NAGYOVÁ, V., DRASTICHOVÁ, I., ŠIMONYIOVÁ, D., SIROTNÁ, Z., PASTUCHOVÁ, K., KISSOVÁ, R., LENGYELOVÁ, V., KLEMENT, C.: Monitoring ľudských enterovírusov v rekreačných vodách na Slovensku.

In Zborník abstraktov: XI. Odborná konferencia NRC pre surveillance infekčných chorôb v SR, 2014, s. 34.

ŠVARDOVÁ, A., ŠIMONYIOVÁ, D., SIROTNÁ, Z., GIČOVÁ, A., DINČÁKOVÁ, L., ROVNÝ, I.: Úlohy a činnosť Národného referenčného centra pre legionely v životnom prostredí v SR. In Zborník abstraktov - VII. Vedecká konferencia Mladí vedci – Bezpečnosť potravinového reťazca, Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka, 2014, ISBN 978-80-89738-01-4, s. 77.

TKÁČOVÁ, E., BIZUB, V.: Staphylococcus aureus (koagulázopozitívne stafylokoky a ich toxíny). Správa o zoonózach, alimentárnych nákazách a nákazách z vody v Slovenskej republike za rok 2013. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, 2014, ISBN 978-80-89738-00-7, s. 79-84.

Iné publikované články na internete

GIČOVÁ, A., DINČÁKOVÁ, L., SIROTNÁ, Z., GRONES, J.: Laboratory detection of verocytotoxin-producing Escherichia coli in the official food control in Slovakia. Journal of Food and Nutrition Research, ISSN 1336-8672, 2014, first published online: <<http://www.vup.sk/en/index.php?mainID=2&navID=34&version=2&volume=54&article=1956>>

Fyzikálne faktory

Prednášky a poster:

ROTH, J., AMBRÓZOVÁ, J.: Legislatívna úprava Vyhlášky č. 549/2007 Z.z.. In: Konferencia Akustika a vibrácie, Kočovce, 9. - 10. 6. 2014.

ROTH, J., AMBRÓZOVÁ, J.: Vplyv neistoty merania pri objektivizácii hluku v životnom prostredí. In: XXII. vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou Životné podmienky a zdravie, Nový Smokovec, 22. – 24. 9. 2014.

ROTH, J., AMBRÓZOVÁ, J.: Hluk signalizačných zariadení v priemyselných podnikoch. In: Odborný seminár pre vysokoškolských pracovníkov RÚVZ v Poprade, RÚVZ v Spišskej Novej Vsi a RÚVZ v Starej Ľubovni, Poprad, 18. 6. 2014.

JUCHOVÁ, L.: Ochrana zdravia pri práci s fyzikálnymi faktormi pre OOFŽP, In: Školenie BOZP pre OOFŽP, ÚVZ SR Bratislava, 16. 6. 2014.

MIČIAKOVÁ, A.: Tepelno-vlhkostná mikroklima v pracovnom prostredí – meranie a hodnotenie, In: Odborný seminár RÚVZ Žilina, 24. 3. 2014.

Publikácie:

TOMÁŠKOVÁ, D., LIŠKA, M., PIEŠOVÁ, M., DUBOVCOVÁ, M.: Profesionálna expozícia zamestnancov pri výstavbe ciest, In: III. Ročník konferencie Hodnotenie kvality prostredia, Herľany, Fyzikálne faktory prostredia, ročník IV., Číslo 2, 2014, str. 104-108, ISSN 1338-3922.

LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

ČINNOSŤ NRC A ŠPECIALIZOVANÝCH LABORATÓRIÍ OLM V ÚVZ SR V ROKU 2014

Tabuľka č. 1 : Činnosť NRC a špecializovaných laboratórií OLM v ÚVZ SR v roku 2014

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
ÚVZ SR	SR	NRC pre poliomyelitídu	Izolácia enterovírusov v pokuse o izoláciu vírusov na BK zo vzoriek biologického materiálu a vzoriek z vonkajšieho prostredia; identifikácia: poliovírusov (PV) – VNT a non-polio enterovírusov (NPEV) – VNT; dôkaz protilátok proti enterovírusom - VNT;; dôkaz sekrečných a včasných protilátok proti EV infekciám (ELISA), stanovenie citlivosti BK na poliovirusy, konfirmácia enterovírusov metódou NIFT, testovanie BK na kontamináciu mykoplazmami. Detekcia rotavírusov, adenovírusov, norovírusov (Norwalk-like), astrovírusov metódami ELISA, imunochromatografia, PCR. Stanovenie vírusneutralizačných protilátok voči EV (VNT).
		NRC pre chrípku	Izolácia vírusu chrípky typu A a B na BK; identifikácia izolátov vírusu chrípky - určenie jednotlivých variantov hemaglutinačno-inhibičným testom; detekcia nukleovej kyseliny vírusu chrípky typu A a B molekulárno-biologickými metódami (RT-PCR); subtypizácia vírusov chrípky: A(H1), A(H3), A(H1)pdm09 molekulárno-biologickými metódami (RT-PCR); detekcia nukleovej kyseliny vírusu parachrípky sérotypov 1 a 3, respiračného syncyriálneho vírusu a adenovírusu molekulárno-biologickými metódami (RT-PCR). Dôkaz protilátok proti vírusu chrípky typu A a B, adenovírusu, respiračnému syncyriálnemu vírusu; vírusu parachrípky sérotypov 1,2,3; vírusu lymfocytárnej choriomeningitídy, <i>Chlamydia psittaci</i> , <i>Coxiella burnetii</i> , <i>Mycoplasma pneumoniae</i> - metódou komplementfixačnej reakcie. Dôkaz protilátok IgA, IgM a IgG proti adenovírusu, respiračnému syncyriálnemu vírusu, vírusu parachrípky sérotypov 1,2,3; vírusu chrípky typu A a typu B - metódou ELISA.
		NRC pre arbovírusy a hemoragické horúčky	Dôkaz protilátok IgM a IgG proti vírusu kliešťovej encefalitídy a proti hantavírusom (sérotyp Dobrava/Hantaan a Puumala) – metódou ELISA.
		NRC pre morbilli, rubeolu a parotitídu	Dôkaz protilátok: Anti-Morbilli vírus IgM, IgG; Anti-Rubeola vírus IgM, IgG; Avidita: Anti-Rubeola vírus IgG; Anti-Parotitis vírus IgM, IgG a Anti-Parvovírus B19 IgM, IgG – metódou ELISA. Dôkaz nukleovej kyseliny vírusu osýpok, rubeoly, parotitídy – molekulárno-biologickými metódami (RT-PCR). Izolácia vírusu osýpok, rubeoly a parotitídy na BK.
		NRC pre meningokoky	Druhovú fenotypizačnú identifikáciu a verifikáciu kultivačných izolátov <i>N. meningitidis</i> – biochemická typizácia; určenie séroskupiny antisérami sklíčkovou aglutináciou; stanovenie citlivosti <i>N. meningitidis</i> na ATB– E-test, identifikácia kmeňov genotypizačnými metódami vrátane sekvenčných (MLST – multilocus sequence typing, identifikácia proteínov vonkajšej membrány PorA –VR1,VR2,VR3, FetA) v laboratóriu molekulárnej diagnostiky.
		NRC pre sledovanie rezistencie mikroorganizmov na ATB	Identifikácia a verifikácia bakt. kmeňa; citlivosť na ATB-disková difúzna a mikrodilučná metóda podľa CLSI; prehľady rezistencie na antibiotiká v SR (SNARS) a pre ECDC (EARSNet); identifikácia mechanizmov rezistencie podľa CLSI a EUCAST; konfirmácia produkcie karbapenemáz klinickými izolátmi enterobaktérií a <i>Ps. aeruginosa</i> pomocou testov Carba NP 1 a Carba NP2.

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
ÚVZ SR	SR	NRC pre salmonelózy	Biochemická identifikácia <i>Salmonella</i> spp.; sérotypizácia izolátov <i>Salmonella</i> spp. metódou aglutinácie na sklíčku; stanovenie citlivosti na ATB diskovou difúznou metódou; verifikácia izolátov <i>Salmonella</i> spp. pred fágovou typizáciou; adjustácia a zasielanie izolátov <i>Salmonella</i> spp. na fágovú typizáciu, selekcia a adjustácia izolátov <i>Salmonella</i> spp. na analýzy, vykonávané metódami génovej typizácie, tvorba zbierky kultúr <i>Salmonella</i> spp., absolvovanie-medzilaboratórnych medzinárodných porovnaní (externej kontroly kvality), vykonávania typizácie-neznámych izolátov <i>Salmonella</i> spp. z referenčných pracovísk v medzinárodných sieťach pre surveillance salmonelóz (WHO- GFN, ECDC-FWD), spolupráca v systéme rýchleho varovania(EWS) a UI pri riešení epidémií z potravín v rámci EÚ, vykonanie externej kontroly kvality typizácie <i>Salmonella</i> spp. v diagnostických laboratóriách klinickej mikrobiológie v SR.
	pre potreby NRC a špecializovaných laboratórií OLM ÚVZ SR	Laboratórium molekulárnej diagnostiky	Stanovenie možnej kontaminácie bunkových kultúr <i>Mycoplasma</i> spp. metódou PCR, identifikácia izolátov <i>Salmonella</i> spp. metódou PCR, odlíšenie izolátov <i>Salmonella</i> spp. schopných metabolizovať D-tartarát metódou PCR, určenie vybraných flagelárnych antigénov prvej a druhej fázy u izolátov <i>Salmonella</i> spp. metódou PCR, charakterizácia vybraných kmeňov <i>Salmonella</i> spp. metódou pulznej elektroforézy, identifikácia izolátov <i>Neisseria meningitidis</i> metódou PCR, určenie séroskupiny izolátov <i>N. meningitidis</i> metódou PCR, charakterizácia vybraných izolátov <i>N. meningitidis</i> metódou MLST (Multi Locus Sequence Typing), určenie typu PorA <i>N. meningitidis</i> metódou amplifikácie a sekvenácie génu <i>porA</i> , určenie typu PorB <i>N. meningitidis</i> metódou amplifikácie a sekvenácie génu <i>porB</i> , určenie typu FetA proteínu <i>N. meningitidis</i> metódou amplifikácie a sekvenácie génu <i>fetA</i> , detekcia vírusov rodu <i>Enterovirus</i> metódou nested PCR, doplnenie diagnostiky norovírusov a astrovírusov metódou PCR v prípade hraničných hodnôt serologického vyšetrenia, určenie génoskupiny norovírusov metódou real time PCR, určenie vybraných sérotypov rotavírusov metódou RT-PCR, detekcia prítomnosti nukleovej kyseliny vírusu chrípky a subtypizácia vírusov chrípky A/H1N1 pdm 09, A/H3N2v, B; detekcia prítomnosti vírusovej nukleovej kyseliny vírusov parachrípky 1,3, respiračno-syncyciálneho vírusu a adenovírusov, koronavírusov.
	SR	Laboratórium bunkových kultúr	Centrálna príprava štandardných bunkových línií pre potreby virologických laboratórií OLM a v rámci SR pre spolupracujúce virologické laboratória zriadené na báze RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Košiciach; priebežné doplňovanie a udržiavanie zbierky bunkových kultúr (<i>RD(A)</i> ; <i>L20B</i> ; <i>Hep-2c</i> ; <i>VERO</i> ; <i>VERO/hSLAM</i> ; <i>MDCK</i> ; <i>MDCK-SIAT1</i> ; <i>RK-13</i> ; <i>NCI-H292</i> ; <i>A 549</i>).
	Západoslovenský región	Laboratórium so stupňom biologickej bezpečnosti pre biofaktory 3	Dôkaz prítomnosti spór <i>B. anthracis</i> (kultivačne, RT-PCR); screening – DEFENDER <i>B. anthracis</i> (imunochromatografia).

Tabuľka č.1: Činnosť NRC a špecializovaných laboratórií OLM RÚVZ so sídlom v Košiciach v roku 2014

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
RÚVZ so sídlom v Košiciach	SR	NRC pre diftériu	<ul style="list-style-type: none"> - overovanie a potvrdzovanie kmeňov <i>Corynebacterium diphtheriae</i> - stanovovanie typu a toxicity u potvrdených kmeňov <i>Corynebacterium diphtheriae</i> - identifikácia koryneformných baktérií - stanovovanie hladiny difterického antitoxínu v ľudských sérach - odborná, metodická a expertízna činnosť - prehľady imunity populácie na diftériu
	SR	NRC pre črevné parazitózy	<ul style="list-style-type: none"> - dôkaz prítomnosti cýst prvokov a vajícok helmintov - dôkaz antigénu a protilátok proti <i>E.histolytika</i> - kultivácia prvokov, ktoré netvorí cysty
	SR	NRC pre syfilis	<ul style="list-style-type: none"> - nešpecifická a špecifická diagnostika syfilisu - potvrdzujúce testy na potvrdenie diagnózy syfilisu - konfirmačné testy pri falošne pozitívnych alebo negatívnych skriningových vyšetreniach v teréne pre OLM - hodnotenie testov v súčinnosti s anamnézou pacienta a diagnostické závery (deti, dospelí a gravidné ženy) - konzultácie s odborníkmi v teréne o štádiách ochorenia, liečbe a algoritmoch vyšetrenia, odporúčanie ďalších postupov

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
RÚVZ so sídlom v Košiciach	Košický a Prešovský kraj	Oddelenie virológie a antiinfekčnej imunológie	<ul style="list-style-type: none"> - virologické kultivačné vyšetrenie odpadových vôd, stolíc a iných biologických materiálov na prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov - sérologické vyšetrenie na prítomnosť protilátok proti vybraným typom enterálnych vírusov - laboratórna diagnostika chrípky: izolačné pokusy na bunkových kultúrach, rýchlotesty, laboratórna diagnostika metódou RT-PCR - diferenciálna diagnostika hnačkových ochorení metódou latexovej aglutinácie - komplement - fixačná metóda na stanovenie protilátok proti respiračným a neurotrovným vírusom - dôkaz protilátok proti osýpkam triedy IgM a IgG

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
RÚVZ so sídlom v Košiciach	Košický a Prešovský kraj SR	Oddelenie laboratórnej diagnostiky epidemiologicky významných sexuálne prenosných chorôb - pracovisko HIV/AIDS - NRC pre syfilis	- dôkaz protilátok HIV/AIDS metódou ELISA - dokaz protilátok HIV/AIDS rýchlotestom - dôkaz antigénu HIV metódou ELISA pozri tabuľku č. 1
	Košický a Prešovský kraj, mesto Košice	Oddelenie bakteriológie, bioterorizmu a molekulárnej biológie	- laboratórna diagnostika B. anthracis metódou polymerázovej reťazovej reakcie pre Košický a Prešovský kraj - bakteriologická diagnostika pre Stredisko pre cudzokrajné choroby, teda pre cudzích štátnych príslušníkov a občanov vracajúcich sa z cudziny - bakteriologická diagnostika respiračných a hnačkových ochorení pre potreby odboru epidemiológie RÚVZ so sídlom v Košiciach

Činnosť NRC a špecializovaných laboratórií OLM so sídlom v Banskej Bystrici v roku 2014

Tabuľka č. 1

Názov pracoviska	Oblasť pôsobnosti	Spektrum vyšetrení	
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici Oddelenie lekárskej mikrobiológie	SR	NRC pre toxoplazmózu	Základná a nadstavbová diagnostika toxoplazmózy - KFR, ELISA IgG, IgM, IgA, IgE, avidita IgG, Western-Blot IgG/IgM - dôkaz DNA parazita metódou PCR a RT-PCR z biologického materiálu - všetky diagnostické metódy sú akreditované - odborná a metodická činnosť - konzultácie
		NRC pre pertussis a parapertussis	Základná a nadstavbová diagnostika <i>B. pertussis</i> a <i>B. parapertussis</i> - aglutinácia <i>B. pertussis</i> , aglutinácia <i>B. parapertussis</i> , ELISA <i>B. pertussis</i> IgG, IgA - kultivácia a izolácia <i>B. pertussis</i> a <i>B. parapertussis</i> - dôkaz DNA <i>B. pertussis</i> a <i>B. parapertussis</i> metódou real-time PCR z biologického materiálu, dôkaz génu zodpovedného za tvorbu pertussického toxínu <i>ptxP</i> u <i>B. pertussis</i> - všetky diagnostické metódy sú akreditované - konzultácie - odborná a metodická činnosť - zavádzanie nových diagnostických postupov
		Národné referenčné centrum pre pneumokokové nákazy	Základná a nadstavbová diagnostika <i>Streptococcus pneumoniae</i> - confirmácia jednotlivých izolátov z mikrobiologických laboratórií - molekulárno-biologická diagnostika <i>S. pneumoniae</i> - sérotypizácia kmeňov <i>S. pneumoniae</i> izolovaných z invazívnych ochorení - zisťovanie genetickej príbuznosti resp. odlišnosti jednotlivých izolovaných kmeňov (pulzná elektroforéza - PFGE) - zavádzanie nových diagnostických metód do laboratórnej praxe - metodická, konzultačná a odborná činnosť
		Špecializované pracovisko pre vírusové hepatitídy	Základná a nadstavbová diagnostika hepatitíd - ELISA metódy: anti-HAV total, IgM HAV, HBeAg, anti-HBe, HBsAg, HBsAg, konfirm., anti-HBs, anti-HBc total, IgM HBc, anti-HCV, HDV Ag, anti-HDV, IgM HDV - Western blot: IgG HCV, IgG/IgM HEV - všetky diagnostické metódy sú akreditované - konzultácie - odborná a metodická činnosť

Tabuľka č. 2
Personálne obsadenie OLM v SR v roku 2014

	ÚVZ SR	RÚVZ Banská Bystrica	RÚVZ Košice	CELKOM
Lekári bez špecializácie	0	0	0	
Lekári so špecializáciou	2	0	3	
Laborant s VŠ	1	0	4	
Laborant s VOV	1	2	0	
Lab. bez špecializácie	3	0	1	
Lab. so špecializáciou	10	11	8	
AHS	0	0	0	
Zdravot. prac. spolu	17	13	16	
VŠ – nelekári – špec.	7/3	7	0	
VŠ – nelekári – bez špec.	0	1	1	
Iní zdr. zam. ÚSV– bez špec. chem. Lab.	0	1,25	0	
Iní zdr. zam. ÚSV– so špec chem. lab.	3	0	0	
Iní zdr. prac. spolu:	10/3	9,25	1	
Odb. zamestnanci ÚSV	1	0	0	
Pomocní zamestnanci	3	4,5	2	
Upratovačky	0	2,5	0	
Iní		0	0	
PRACOVNÍCI SPOLU	31/3MD	29,25	19	

Tabuľka č. 3**Akreditácia pracovísk OLM v SR a účasť na externej kontrole kvality skúšok v roku 2014**

	ÚVZ SR	RÚVZ BB	RÚVZ KE
Akreditácia od/do	13.6. 2007/13.9. 2010 18.8.2010/18.8.2014 19.8.2014/19.8.2019	od 20.5.2011 do 20.5.2015	19.08.2013 - 19.08.2018
Počet akreditovaných skúšok	28	67	9
Počet akreditovaných ukazovateľov	152	167	12
Počet absolvovaných medzilaboratórnych porovnávacích testov	9	16	6

Tabuľka č. 4

Prehľad druhov vyšetrení a inej laboratórnej činnosti, počtu vyšetrených vzoriek a analýz v laboratóriách OLM v SR v roku 2014

Druh vyšetrenia	Počet	2014		
		ÚVZ	BB	KE
Rizikové zásielky	vzoriek	10	11	3
	analýz	139	99	48
Bakteriológia	vzoriek	2072	0	259
	analýz	38451	0	1776
Viroológia	vzoriek	7257	332	1452
	analýz	38890	32 829	55840
Antiinfekčná imunológia	vzoriek		1 168	5276
	analýz		5 963	106735
Parazitológia	vzoriek		1 007	92
	analýz		6 374	1635
MŽP	vzoriek		15 151	-
	analýz		109 144	-
Mykológia	vzoriek		0	-
	analýz		0	-
BŽP	vzoriek		2 623	-
	analýz		22 386	-
Laboratórium molekulárnej diagnostiky	vzoriek	1469	1 202	356
	analýz	5705	10 462	1455
SPOLU	vzoriek	10808	21 494	7438
	analýz	83185	187 257	167489
Laboratórium bunkových kultúr	množstvo pripravenej bunkovej susp. x 10 ⁶	7		-
		9637		
Prípravňa pôd a tekutých médií	Pevné pôdy, l	1616,5	1 348,4	-
	Tekuté pôdy, l	729	2 048,9	-
	Roztoky, l	736	1 409	-
SPOLU		3081,5	4 806,3	-

PODPORA ZDRAVIA

1 ORGANIZÁCIA A PODMIENKY ČINNOSTI ODBORU PODPORY ZDRAVIA VRÁTANE PORADENSKÉHO CENTRA OCHRANY A PODPORY ZDRAVIA

1.1 Organizačná štruktúra

Na väčšine regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v Slovenskej republike (ďalej len „RÚVZ v SR“) sú zriadené samostatné odbory podpory zdravia (ďalej len „OPZ“), podliehajúce pod priame vedenie regionálnych hygienikov, ktoré zastrešujú činnosť podpory zdravia v rámci zdravotnej výchovy, činnosti základnej poradne zdravia, ako aj činnosť nadstavbových poradní zdravia. Ich organizačné zaradenie a personálne vybavenie je v jednotlivých RÚVZ rozdielne.

Na niektorých RÚVZ v SR sú odbory podpory zdravia začlenené k ostatným odborom:

- na RÚVZ so sídlom v Galante sa zabezpečuje plnenie úloh Podpory zdravia na úseku Výchovy k zdraviu, zdravotníckej informatiky a štatistiky, a taktiež správy knižničného fondu,
- na RÚVZ so sídlom v Vranove nad Topľou oddelenie epidemiológie a podpory zdravia sú organizačne začlenené pod úsek odborných činností,
- na RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch je poverenou vedúcou OPZ pracovníčka oddelenia epidemiológie,
- na RÚVZ so sídlom v Komárne po zlúčení s Oddelením hygieny detí a mládeže pracuje od 1. septembra 2014 oddelenie podpory zdravia ako Referát podpory zdravia v rámci Oddelenia hygieny detí a mládeže a oddelenia výchovy k zdraviu
- na RÚVZ so sídlom v Senici je zlúčené oddelenie podpory zdravia s oddelením hygieny detí a mládeže a vznikol jeden organizačný útvar pod názvom Oddelenie hygieny detí a mládeže a podpory zdravia.

Na niektorých RÚVZ odbory podpory zdravia majú vytvorené jednotlivé úseky, cez ktoré vykonávajú svoju činnosť v oblasti podpory zdravia:

- na RÚVZ so sídlom v Bratislave je odbor podpory zdravia vrátane Poradenského centra ochrany a podpory zdravia
- na RÚVZ so sídlom vo Zvolene je vytvorený Úsek podpory zdravia, ako súčasť oddelenia hygieny detí a mládeže,
- na RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi sa v rámci Oddelenia podpory zdravia realizuje aj činnosť v oblasti zdravotníckej informatiky a bioštatistiky,
- na RÚVZ so sídlom v Čadci, v Dolnom Kubíne, v Liptovskom Mikuláši, v Nitre, v Martine, a v Žiline sa Odbor podpory zdravia delí na Oddelenie výchovy ku zdraviu a poradenské centrum ochrany a podpory zdravia,
- na RÚVZ so sídlom v Prievidzi je zriadené oddelenie preventívnej medicíny s referátom výchovy ku zdraviu,
- na RÚVZ so sídlom v Lučenci, v Rimavskej Sobote, v Michalovciach, v Rožňave, v Spišskej Novej Vsi, v Leviciach, v Topolčanoch, v Prešove, v Humennom, v Poprade, v Starej Ľubovni, v Trenčíne, v Považskej Bystrici, v Trnave, v Dunajskej Strede, je oddelenie podpory zdravia,
- na RÚVZ so sídlom vo Svidníku, Nitre, Leviciach, Topolčanoch, Komárne, Nových Zámkoch, vo Veľkom Krtíši, v Žiari nad Hronom je vytvorené oddelenie výchovy ku zdraviu,
- RUVZ so sídlom v Banskej Bystrici Odbor podpory zdravia bol pretransformovaný na Oddelenie podpory zdravia a včlenený do Odboru epidemiológie, má v náplni práce výchovu k zdraviu a jeho súčasťou je poradenské centrum, oddelenie podpory zdravia zabezpečuje poradenské zdravotno – výchovné činnosti aj v okrese Brezno,

- na RÚVZ so sídlom v Košiciach sa Odbor podpory zdravia člení na Oddelenie epidemiológie chronických ochorení, Oddelenie výchovy k zdraviu a poradenské centrum ochrany a podpory zdravia. Poradenské centrum ochrany a podpory zdravia zastrešuje a koordinuje činnosť všetkých poradní regionálneho úradu,
- na RUVZ so sídlom v Bardejove oddelenie podpory zdravia bolo zadelené pod oddelenie epidemiológie ako referát ochrany k zdraviu v rámci verejnej služby.

1.2 Personálne obsadenie odboru

Personálne obsadenie odborov podpory zdravia a poradenských centier ochrany a podpory zdravia RÚVZ v SR je podrobne uvedené v tabuľke č.1. Celkove v roku 2014 na OPZ RÚVZ v SR pracovalo 118 pracovníkov na úväzok 91,67. Lekárov pracovalo 26 na úväzok 18,37. Vysokoškolské vzdelanie I. stupňa malo 6 pracovníkov na úväzok 5,2. Vysokoškolské vzdelanie II. stupňa malo ukončených 35 pracovníkov a pracovalo na úväzok 29,3. S ukončeným vyšším odborným vzdelaním DAHE bolo 8 pracovníkov na úväzok 7 a AHE 10 pracovníkov na úväzok 7,4. Na odboroch podpory zdravia pracovalo 13 zdravotných sestier na pracovný úväzok 10,4. Iných zdravotníckych pracovníkov pracovalo na odbore podpory zdravia 12 na úväzok 7,5 a 8 iný nezdravotnícky pracovníci na úväzok 6,5.

Na činnosti Poradenského centra zdravia a nadstavbových poradní sa väčšinou podieľali nielen zamestnanci Odboru podpory zdravia, ale aj pracovníci z iných odborov RÚVZ v SR, alebo odborní pracovníci zamestnaní na dohodu. Pre kvalitné a komplexné plnenie pracovných úloh na oboch odborných úsekoch a realizáciu viacerých zdravotno-výchovných projektov toto personálne obsadenie nie je dostatočné.

Personálne obsadenie Odboru podpory zdravia a Poradenského centra ochrany a podpory zdravia podľa krajov za rok 2014
tab. č. 1

Kraj	BA		TT		TN		NR		ZA		BB		PO		KE		Spolu	
	Prac. miest	Počet Osôb	Prac. Miest	Počet Osôb	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet Osôb	Prac. miest	Počet Osôb	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet osôb	Prac. miest	Počet Osôb
Lekár - vedúci odboru	1,0	1	0,47	1	2,0	2	2,0	2	1,4	3	3,7	5	2,0	2	3,0	3	15,57	19
Lekár – metodológ	1,0	1					0,8	2			1,0	3		1			2,8	7
Iný vysokoškolák I. Stupňa			0,2	1			2,0	2					1,0	1	2,0	2	5,2	6
Iný vysokoškolák II. Stupňa	3,0	3	3,5	4	2,0	2	2,6	3	3,4	4	1,3	2	3,5	7	10,0	10	29,3	35
DAHE			1,0	1	1,0	1			1,0	1	2,0	2		1	2,0	2	7	8
AHE			1,0	1			2,0	2			0,4	1	1,0	3	3,0	3	7,4	10
Zdravotná sestra			2,0	2	2,0	2	1,6	2	0,4	1	3,4	4	1,0	2			10,4	13
Iný zdravotnícky pracovník	1,0	1	1,0	1			0,5	1	1,0	1	3,0	3	1,0	5			7,5	12
Iný nezdravotnícky pracovník			1,0	1	1,0	1					2,0	2	2,5	4			6,5	8
S P O L U	6,0	6	10,17	12	8,0	8,0	11,5	14	7,2	10	16,8	22	12	26	20	20	91,67	118

2 VZDELÁVANIE PRACOVNÍKOV

Pracovníci Odboru podpory zdravia v roku 2014 organizovali prednáškovú činnosť, absolvovali odborné podujatia, kurzy, školenia a vzdelávacie aktivity podľa problematiky, na ktorú sa jednotliví pracovníci špecializujú, zúčastňovali sa pracovných skupín, diskusných sústreďení, seminárov, celoštátnych konferencií na základe ponúk a možností Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky. Celoslovenské odborné akcie boli zároveň spojené s prácou poradenských centier zdravia. Svoje odborné vedomosti si pracovníci OPZ zvyšovali účasťou na odborných prednáškach, seminároch organizovaných priamo RÚVZ v SR, ÚVZ SR, MZ SR, ako aj prostredníctvom externých vzdelávacích inštitúcií a samozrejme i aktívnym samostatným štúdiom. Na individuálne štúdium pracovníci OPZ využívali materiály uverejnené na internetových stránkach, odborné publikácie, časopisy a rôzne periodiká umiestnené v knižniciach RÚVZ na Slovensku a ÚVZ SR. Vzdelávali sa priebežne, v zmysle plánovaných aktivít a daných úloh. Pracovníci OPZ sa taktiež zúčastňovali školení v rámci projektu „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR. Pracovníci RÚVZ v SR sa celkovo zúčastnilo 436 školení a odborných seminárov.

3 ROZBOR ČINNOSTI

3.1 Prioritné celospoločenské intervenčné aktivity podpory zdravia

Celospoločenská a zdravotno-výchovná intervencia vychádzala z NPPZ, NPPO, Národného programu ochrany a podpory zdravia starších ľudí a programu CINDY. V rámci celej SR sa zrealizovalo spolu 11 752 aktivít, ktorých úlohy boli zamerané na oblasť prevencie kardio-vaskulárnych ochorení, metabolického syndrómu, podporu nefajčenia, prevencie drogových závislostí, prevencie AIDS, prevencie zubného kazu, ozdravenia výživy u detskej aj dospelaj populácie, výchovy k rodičovstvu a partnerstvu, zvýšenie pohybovej aktivity a na redukciu negatívnych aspektov životného štýlu.

Hlavným cieľom **vo zvyšovaní pohybovej aktivity** bolo poukázať na význam pohybovej aktivity, jej priaznivého vplyvu na zdravie, najmä ak je súčasťou bežného spôsobu života. Pracovníci odborov podpory zdravia zrealizovali 2 679 zdravotno-výchovných intervenčných aktivít. Mnohé z nich prebiehali spolu s propagáciou Svetového dňa „*Pohybom ku zdraviu*“ (10 máj) formou interaktívnych prednášok, besied, súťaží, inštruktívnymi pohybovými kurzami ako aj odborným individuálnym poradenstvom. Cieľovými skupinami obyvateľstva boli dospelí v produktívnom veku 1 455 aktivít, deti a mládež 615 aktivít, dospelí v poproduktívnom veku 546 aktivít a iné skupiny populácie 63 aktivít. Zdravotno-výchovné aktivity **pre ozdravenie výživy** okrem iných programov úzko súviseli aj s plnením úloh Programu ozdravenia výživy obyvateľov SR a projektovej úlohy Sledovania výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie. Boli zamerané na ozdravenie výživových zvyklostí, prevencie vzniku porúch príjmu potravy, prevencie obezity, cukrovky. Súčasťou poradenstva aj skupinových aktivít bola distribúcia zdravotno-výchovných materiálov. Uskutočnilo sa 3 149, z toho 1 892 pre obyvateľov v produktívnom veku, 852 bolo pre deti a mládež, pre cieľovú skupinu obyvateľstva v poproduktívnom veku 366 aktivít a pre iné skupiny obyvateľstva 39 aktivít. **V prevencii závislostí** sa zvýšená pozornosť venovala vybraným skupinám obyvateľstva, ktoré sú vystavené riziku poškodenia zdravia v dôsledku užívania návykových látok, prioritne deťom a mládeži. V oblasti **podpory nefajčiarov** bolo uskutočnených 1 863 zdravotno-výchovných aktivít, z toho pre deti a mládež bolo 1 244 aktivít, pre cieľovú skupinu v produktívnom veku 477 aktivít, pre poproduktívny vek 67 aktivít a pre iné skupiny obyvateľstva 75 aktivít. **V prevencii drogových závislostí** sa uskutočnilo spolu 675 zdravotno-výchovných aktivít, z toho pre deti a mládež 591 aktivít, pre cieľovú skupinu v produktívnom veku 61 a v poproduktívnom 5 aktivít. Činnosť odboru podpory zdravia sa opierala o Národnú protidrogovú stratégiu na obdobie 2013 –

2020, Národný program kontroly tabaku 2012 – 2014 a Národný akčný plán pre problémy s alkoholom 2013 – 2020. V rámci plnenia prioritnej celospoločenskej aktivity **zdravá rodina** pracovníci odboru podpory zdravia zrealizovali 487 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 436 aktivít pre deti a mládež, 45 pre skupinu obyvateľov v produktívnom veku a 6 pre iné skupiny. Tieto aktivity boli zamerané na výchovu k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a prevenciu AIDS, ako aj stomatohygiene a prevencii zubného kazu. Pri zvyšovaní edukácie **v nefarmakologickom znižovaní krvného tlaku** bolo pracovníkmi odboru podpory zdravia zrealizovaných 2 311 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 91 pre deti a mládež, pre cieľovú skupinu v produktívnom veku 1 211, v poproduktívnom veku 858 a pre iné skupiny obyvateľstva 151. Podmienkou pre dobré fungovanie fyzického zdravia je dobré **duševné zdravie**. V tejto oblasti pracovníci odboru podpory zdravia vykonali 523 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 257 zameraných na deti a mládež, 191 pre cieľovú skupinu v produktívnom veku, 68 v poproduktívnom veku a 7 pre iné cieľové skupiny. Pri príležitosti **významných dní SZO** v rámci celého Slovenska prebehlo 2 562 zdravotno-výchovných a 2 691 regionálnych intervenčných a informačných zdravotno-výchovných aktivít. Uskutočnilo sa 436 **školení a odborných seminárov** pre pracovníkov OPZ a 137 pre lektorov z radov laikov. Pracovníci odboru podpory zdravia pracovali a spolupracovali na 375 **výskumných a prieskumných úlohách** a 827 aktivít uskutočnili v hromadných oznamovacích prostriedkoch. 2 451 aktivít bolo so štátnym, verejným, súkromným a tretím sektorom, z toho najviac 919 aktivít zameraných na cieľovú skupinu obyvateľstva v produktívnom veku. Za rok 2014 pracovníci podpory zdravia vypracovali 638 **správ, rozborov pre orgány štátnej správy**, z toho bolo vypracovaných z aktivít pre špecifické skupiny obyvateľstva 330 správ, z aktivít pre skupinu v produktívnom veku 271 správ, 26 správ z aktivít pre deti a mládež a 11 správ pre populáciu v poproduktívnom veku. Poslednú časť aktivít za rok 2014 realizovali pracovníci podpory zdravia pre **iné cieľové skupiny populácií** počte 5 002. Najviac 1 753 aktivít bolo realizovaných pre deti a mládež, 1 513 aktivít pre iné cieľové skupiny, 918 aktivít pre skupiny obyvateľstva v poproduktívnom veku a 818 aktivít pre produktívny vek. Všetkých predchádzajúcich spomenutých aktivít za rok 2014 bolo spolu 14 871 realizovaných pracovníkmi odboru podpory zdravia všetkých RÚVZ v SR (Tab.2a).

Intervenčné a zdravotno-výchovné aktivity Odborov podpory zdravia RÚVZ v SR

Tab.č.2a

Číslo riadku	Názov aktivity	Počet Aktivít	Cieľové skupiny				
			Deti a mládež	Produktívny vek	Poproduktívny vek	Iné	
1.	Prioritné celospoločenské intervenčné a zdravotno - výchovné aktivity Odboru podpory zdravia	- zvýšenie pohybovej aktivity	2 679	615	1 455	546	63
		- ozdravovanie výživy	3 149	852	1 852	366	36
		- podpora nefajčiara a abstinencia	1 863	1 244	477	67	75
		- prevencia drogových závislostí	675	591	61	5	18
		- výchova k partnerstvu , rodičovstvu, manželstvu a prevencia pohlavných chorôb HIV, AIDS	487	436	45	0	6
		- znižovanie krvného tlaku nemedikamentózne	2 311	91	1 211	858	151
		- duševné zdravie	523	257	191	68	7
S P O L U			11 752	4 086	5 332	1 910	354
2.	Zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov a osobitných zameraní na témy a termíny podľa kalendára SZO		2 562	1592	563	216	191
3.	Regionálne intervenčné a informačné zdravotno-výchovné aktivity		2 691	668	1 406	513	104
4.	Školenia a odborné semináre	- pracovníkov OPZ	436	14	363	7	52
		- lektorov – laikov	137	61	24	37	5
5.	Práca a spolupráca na výskumných a prieskumných úlohách		375	61	115	30	169
6.	Aktivity v hromadných oznamovacích prostriedkoch		827	63	324	39	401
7.	Spolupráca so štátnym, verejným, súkromným a tretím sektorom		2 451	689	919	316	527
8.	Správy , rozborov pre orgány štátnej správy		638	26	271	11	330
9.	Iné aktivity podľa cieľových skupín		5 002	1 753	818	918	1 513
S P O L U			14 871	4 900	4 878	2 056	3 307

3.1.1 Zvýšenie pohybovej aktivity

Súčasťou všetkých zdravotno-výchovných a vzdelávacích aktivít zameraných na ozdravenie životného štýlu bolo zdôrazňovanie rizika vyplývajúceho z nedostatku pohybovej aktivity. Následkom fyzickej inaktivity dochádza k vzniku mnohých zdravotných porúch, medzi ktoré patria najmä chronické neinfekčné ochorenia ako ochorenia kardiovaskulárneho systému, nadváha, chronické poruchy pohybového aparátu, osteoporózy a iných. Značným podielom na vznik chronických ochorení z nedostatku pohybovej aktivity vplýva sedavý spôsob života, zvýšené používanie osobných dopravných prostriedkov, voľný čas využívaný skôr na sledovanie televízie a komunikácii na sociálnych sieťach. Jednou z hlavných náplní činnosti všetkých Odborov podpory zdravia a Poradenských centier zdravia v rámci SR je i odborné poradenstvo v oblasti znižovania nadváhy, propagovanie primeranej pohybovej aktivity, ovplyvňovanie obyvateľstva vedúce k zmenám stravovania a návykov. Dôležitosť pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení zdôrazňovali pracovníci odborov podpory zdravia pri mediálnych kampaniach, sprievodných podujatiach zameraných na pohyb. Propagovali, že aj minimálny objem a intenzita pohybovej aktivity môže byť efektívna a priaznivo ovplyvní zdravie jedinca, - aby si účastník súťaže vytváral návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu. Súčasťou pohybovej aktivity boli vytvorené aj výchovno-vzdelávacie stanovišťa, kde besedovali na témy „*Zdravá výživa*“. Prednášky a besedy boli spojené s premietaním videofilmov „*Haló Fitko*“, „*Pošlime chrbticu do školy*“ a „*Cvičme pre zdravie*“. Edukácia žiakov na tému „*Prevencia nesprávneho držania tela*“ prebiehala formou teoretického výkladu, doplneného o besedu, ukážku cvikov a distribúciu zdravotno-výchovného materiálu. Pre žiakov 1. stupňa základných škôl boli besedy zamerané na zdravú výživu a prevenciu zubného kazu s využitím DVD „*Prečo zvieratka bolia zúbky*“.

Pracovníci OPZ vo zvyšovaní pohybovej aktivity v roku 2014 realizovali 2679 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 1455 aktivít bolo venovaných produktívnej populácii, 546 aktivít bolo venovaných poproduktívnej populácii, 615 deťom a 63 aktivít patrilo do kategórie iná cieľová skupina.

Na podporu a propagáciu pohybovej aktivity (odporúčanej, primeranej) vo vzťahu k obyvateľstvu (školskej mládeži, dospeléj populácii, seniorom) sa využívala najmä edukácia, poradenstvo, výstupy cez médiá. U detí v predškolskom veku sa zážitkovou formou (cez rozprávky a rozhovory) zdôrazňoval význam pravidelnej pohybovej aktivity a dostatočnej konzumácie zeleniny a ovocia. Upozorňovalo sa na nebezpečenstvo prejedania sa a zvykania si na pasívny sedavý spôsob života. Na základných a stredných školách väčšinou prostredníctvom prednášok a besied boli žiakom prezentované negatívne vplyvy na zdravie, spôsobené zvýšeným príjmom kalórií pri nedostatku aktívneho telesného pohybu. Pri diskusiách bol kladený dôraz na zdravotné pozitíva pri formovaní zdravia s dôrazom na racionálnu výživu a dostatok pravidelnej, intenzívnej a dostatočne dlho vykonávanej rekreačnej pohybovej aktivity. U dospeléj populácie (verejnosť alebo vybrané cieľové skupiny) prevládali aktivity poradensko-edukačného charakteru s dôrazom na význam pravidelnej pohybovej aktivity v prevencii srdcovo-cievnych a metabolických ochorení. aktivity boli zamerané na zvýšenie pohybovej aktivity, ozdravenie výživy, zdravú rodinu a znevýhodnené skupiny. Potrebu a význam pohybovej aktivity spropagovali distribúciou zdravotno-výchovného materiálu „*Aktívne starnutie*“, „*Aktívnestarnutie pohybovou aktivitou*“ a „*Zdravý životný štýl s akcentom na zdravú výživu a význam pohybovej aktivity*“. Zároveň Odbory podpory zdravia na jednotlivých RÚVZ v SR si uvedomujú potrebu a význam pohybovej aktivity, z tohto dôvodu niektoré vytvorili samostatné priestory na pravidelné cvičenie, poskytli vlastnú telocvičňu, prípadne zabezpečili nie len prenájom na cvičenie ale i odborné cvičiteľky, ktoré cvičia s vybranými skupinami obyvateľstva. Pri RÚVZ v SR sú zriadené nadstavbové poradne na optimalizáciu pohybovej aktivity. V nich

pracovníci systematicky pracujú s klientmi, ktorí pravidelne navštevujú skupinové cvičenia a absolvujú individuálne poradenstvo na základe jednotlivých vyšetrení a testov. RÚVZ v SR informovali rôzne vekové a sociálne skupiny populácie o akútnej potrebe pohybovej aktivity, oslovili viacero inštitúcií, firiem, základné a stredné školy, materské centrá, komunitné centrá i kluby dôchodcov. V rámci spolupráce realizovali prednášky, besedy o správnej výžive, negatívnych vplyvov na zdravie, spôsobené zvýšeným príjmom kalórií pri nedostatku aktívneho pohybu. V rámci diskusie sa kládol dôraz na zdravotné pozitíva pri formovaní životného štýlu s dostatkom pravidelnej, intenzívnej a dostatočne dlho vykonávanej pohybovej aktivity, poskytoval sa zdravotne - výchovný materiál, letáky, plagáty, základným stredným školám zapožičiavali videokazety s tematikou zdravej životosprávy a pohybu, na verejných priestranstvách pre laikov zhotovovali panely, publikovali články v regionálnej tlači, vkladali informácie na webové stránky, poskytovali poradenstvo na telefonických linkách. Ďalej sa téme pohybovú aktivita venovali aj v rámci regionálnych projektov napr.: „*Čo vieš o pohybovej aktivite*“, „*Význam pohybu v každom veku*“, „*Mladí ľudia a život*“, „*PoZdraVy – pohyb, zdravie a výživa*“, „*Čo sa hýbe to je živé*“, „*Onkokardioturistika*“, „*Zdravé mesto*“, „*Zdravé mesto Levice*“, „*Deň zdravia mesta Krupina*“, „*Zdravé mesto 2014*“, „*Námestie v pohybe*“, „*Zdravá škola*“, „*Zdravá škôlka*“, „*Zdravé pracovisko*“, „*Týždeň mozgu*“, „*Míľa pre mamu*“, „*Pohybom ku zdraviu*“, „*GYM-FIT*“, „*FIT deň*“, „*Beh obcou*“, „*Prechádzka na podporu a rozvoj zdravia*“, „*Jablonická desiatka*“, „*Beh šaštínskymi bormi*“, „*Do práce na bicykli*“, „*Rizikové faktory životného štýlu a prevencia*“, „*Schody ako výzva*“, „*Deň športu*“, „*Pamät*“, „*Pohybová aktivita a jej význam*“, „*Pohyb, zdravie, relax*“.

Medzi edukatívno-zážitkové podujatia patrili prednáška v prevencii chronických chorôb „*Obezita , metabolický syndróm a pohybová aktivita*“, „*Pohybová aktivita a diabetes mellitus II. Typu*“. V rámci Svetového dňa zdravia sa konal „*Týždeň otvorených dverí*“, „*Deň otvorených dverí*“, kde mali možnosť obyvatelia z okresu využiť služby poradne zdravia. Športový deň sa konal aj pri príležitosti Medzinárodného dňa osôb so zdravotným postihnutím s názvom „*Športový deň pre telesne postihnutých*“, ktorý zorganizoval Zväz telesne postihnutých a zástupcovia OPZ vykonávali zdravotný dozor, poskytovali poradenstvo a merali krvný tlak. V 1. polroku 2014 sa začalo s prípravou 6. ročníka celonárodnej medzinárodnej koordinovanej kampane na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie „*Vyzvi srdce k pohybu*“. Informačný materiál o kampani sa distribuovali na zdravotné strediská, do lekární, do škôl, do športových klubov.

3.1.2 Ozdravenie výživy

Zdravotno-výchovná činnosť ozdravenie výživy je zameraná na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na civilizačné ochorenia. Rovnováha medzi príjmom a výdajom energie je podmienkou pre normálnu funkciu ľudského organizmu. Primeraný pomer rastlinnej a živočíšnej potravy je podmienkou pre zachovanie a udržanie zdravia. Podstatou výživy je súbor fyziologických a biochemických pochodov, ktorými organizmus prijíma a využíva látky nevyhnutné pre svoj život. Správna výživa je základným predpokladom zdravého vývoja človeka, zároveň i hlavnou prevenciou a súčasťou liečby závažných ochorení, ktoré postihujú veľké skupiny obyvateľstva. Spolu s pohybovou aktivitou je výživa rozhodujúcim činiteľom ovplyvňujúcim chorobnosť a úmrtnosť na srdcovo-cievne ochorenia. Preto hlavným cieľom RÚVZ v SR je upozorniť verejnosť na riziká nesprávneho životného štýlu, zvýšiť zdravotné uvedomenie a to predovšetkým v oblasti prevencie kardio-vaskulárnych ochorení.

V rámci personálnych a technických možností sa pracovníci OPZ jednotlivých RÚVZ v SR zapájali do viacerých programov, projektov a špecializovaných činností vyhlásených ÚVZ SR. Mnohé aktivity spájali s každoročne WHO vyhlásenými dňami venovanými zdraviu

napr.: „*Svetový deň zdravia*“, „*Svetový deň výživy*“, alebo boli súčasťou realizáciu projektov napr.: „*Zdravý životný štýl*“, „*Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín obyvateľstva*“, „*PoZdraVy*“, „*Ovocie a zelenina do škôl*“, „*Mladí ľudia a život*“ a dvojročný projekt Európskej komisie „*Viac chuti*“. Na ozdravenie výživy bolo zameraných viacero zdravotno-výchovných aktivít. Išlo najmä o prednášky, besedy, súťaže spojené s ochutnávkou ovocia, zeleniny, mlieka, mliečnych výrobkov a premietanie video filmov a DVD - „*Najlepšia správa je dobrá životospráva*“. Ďalej boli uskutočnené inštruktáže, prednášky, prebehlo odovzdanie metodiky pedagógom spolu s aktuálnym zdravotno-výchovným materiálom, zapožičanie DVD nosičov („*Lakomý sysel*“, „*O maškrtnej veveričke*“, „*Čo sa stalo medvedíkovi*“, „*Prečo vlk šušlal*“, „*Ako líštička stratila krásu*“), a modelu zubov a zubnej kefky.

V problematike ozdravenia výživy a zlepšenia zdravotného stavu obyvateľov odbory podpory zdravia zamerali svoje edukačné aktivity na všetky vekové skupiny populácie. V slovenskej republike existuje 29 špecializovaných nadstavbových poradní zdravej výživy, ktoré sú zriadené pri jednotlivých regionálnych úradoch verejného zdravotníctva v SR. Poradenské centrá ochrany a podpory zdravia klientom, u ktorých sa zistí nadmerná hmotnosť, vyšší obvod pása alebo vyššie koncentrácie cholesterolu, či glukózy, najčastejšie odporúčajú ozdravenie výživy, potreby uskutočnenia zmeny vo výbere potravín už pri nakupovaní. V nadstavbových poradniach zdravej výživy sú klienti v rámci základného odborného vyšetrenia vzdelávaní v problematike výživy, informovaní o moderných výživových trendoch a nových, klinicky overených vedeckých poznatkoch z oblasti výživy a životosprávy. Opakované návštevy klientov v poradni zdravia sú ukazovateľom toho, že ľudia majú neustály záujem sledovať svoj zdravotný stav, prijímať odborné rady, dodržiavať ich a zároveň tieto návštevy sú i signálom dobre odvedenej práce pracovníkov poradní zdravia. Na tému ozdravenia výživy, ako spôsobu prevencie civilizačných chorôb, hlavne obezity, cukrovky sa uskutočnili prednášky o prevencii KVCH a zdravej výživy: pre deti a mládež „*Na veku nezáleží*“, „*Prečo jesť ovocie a zeleninu?*“, „*Osteoporóza a výživa*“, „*Zdravý životný štýl a poruchy príjmu potravy*“. Pre deti a mládež boli odprezentované prednášky „*Prečo sa starať o zúbky*“, „*Zdravá výživa a pitný režim*“. Pre rodičov: „*Ako sa starať o detský chrup*“ a „*Výživa a prevencia zubného kazu*“. Pre mamičky sa uskutočnili prednášky na témy zdravá výživa v tehotenstve a výživa dieťaťa.

Pracovníci OPZ v rámci špecializovaných nadstavbových poradní zdravej výživy v roku 2014 realizovali 3149 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 1892 bolo venovaných produktívnemu veku, 852 aktivít bolo venovaných pre deti a mládež, 366 aktivít bolo venovaných poproduktívnemu veku a 39 aktivít bolo venované inej cieľovej kategórii.

Pracovníci Odboru podpory zdravia sa aktívne zapájali do plnenia prioritných programov a projektov Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky t.j. Národného programu podpory zdravia, projektov: „*CINDI*“, „*MOST*“ Národného programu prevencie obezity, Zdravé pracoviská, Zdravé mestá, Zdravé školy, Výživový stav populácie SR, Národný program ochrany a podpory zdravia starších ľudí. Pri konkrétnych aktivitách, realizovaných formou besied, prednášok, ochutnávok, výjazdov poradní zdravia do obcí, miest, škôl a závodov, pracovníci odboru podpory zdravia často spolupracovali s mnohými inštitúciami, organizáciami, mestskými a obecnými úradmi, zdravotnými poisťovňami, firmami, závodmi, občianskymi združeniami, základnými, strednými, či vysokými školami. Niektoré aktivity boli realizované súbežne s inými projektami napr. „*Deň zdravej výživy*“, „*Nauč sa byť zdravý*“. Ďalšou formou intervencie bol štátny zdravotný dozor vo vybraných zariadeniach predškolského a školského stravovania.

Odbory každoročne participujú na projekte „*Monitoringu spotreby prídavných látok v potravinách*“, „*Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie v SR*“ a „*Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín detskej*

populácie v SR“ meraniami, vyšetreniami, biochemickou analýzou, zberom anamnestických dát a poradenstvom u klientov vybraných podľa špeciálnych kritérií. V spolupráci s odborom hygieny výživy sa podieľali odbory podpory zdravia na prieskume „**Výživový stav obyvateľstva**“ získavaním respondentov z vybranej populačnej skupiny, zberom anamnestických dát od nich, poskytovaním údajov z našich vyšetrení, meraniami, vyšetreniami, biochemickou analýzou ich kapilárnej krvi, interpretáciou výsledkov klientom a ich edukáciou o zdravom životnom štýle. Boli realizované besedy na témy: „**Zdravé stravovanie**“, „**Výživa v prevencii chronických chorôb**“, „**Výživa v prevencii nádorových ochorení**“, „**Výživa v prevencii vzniku srdco-cievnych ochorení**“, „**Globezita**“. Odprezentovaná téma „**Anorexia, bulímia**“ bola doplnená fotoprezentáciou príbehov obéznych, anorektických ľudí a tiež o premietanie DVD filmu „*Sami*“ spojeného s meraniami BMI, % svalovej hmoty a % tukovej hmoty. Uskutočnila sa konferencia na tému: „**Zdravý životný štýl**“, celodenná akcia pre študentov „**FIT DEŇ**“. Podrobné informácie a informačno-edukačné materiály boli uverejnené na internetových stránkach RÚVZ v SR a škôl. V roku 2014 pracovníci odboru podpory zdravia spolupracovali pri realizácii ďalšej fázy programu „**Ovocie a zelenina do škôl**“ prostredníctvom edukácie a aktivít zameraných na zvýšenie príjmu ovocia a zeleniny. Uskutočnili sa besedy zamerané na význam ovocia a zeleniny pre organizmus, prospěšných zložkách v ovocí a zelenine, o správnej frekvencii konzumácie ovocia a zeleniny ako aj o zdravotných rizikách z nedostatočnej konzumácie ovocia a zeleniny.

Bol zrealizovaný kurz lektorov pre znižovanie nadváhy združením STOB s využitím aplikovanej kognitívno-behaviorálnej psychoterapie liečby obezity.

3.1.3 Zdravá rodina

Odbory podpory zdravia pôsobenie na rodinu zabezpečovali najmä aktivitami, smerujúcimi k informovanosti širokej verejnosti o zdravom spôsobe života, a to primerane vzdelanostnej úrovni a veku oslovenej skupiny populácie. Medzi vybrané skupiny adresného pôsobenia, so zámerom vytvárania odborného potenciálu pre ďalšie rozširovanie informácií patrili pedagógovia, taktiež dobrovoľníci z radov matiek, seniorov a ďalší. Výchovno-vzdelávacia činnosť bola orientovaná prioritne na školskú mládež, v rámci ktorej najviac preferovanými boli témy zdravý životný štýl a prevencia závislostí. So všeobecne kladnou odozvou sa stretávajú intervencie aj pre rôzne pracovné kolektívy, u zamestnancov z verejného i neverejného sektora.

Pôsobenie na rodinu sa realizovalo aj prostredníctvom plnenia celoslovenského projektu „*Materské centrá*“, kedy formou prednášok, ponukou služieb, videoprojekciou, prezentáciou zdravého životného štýlu sa poradne zdravia snažili pôsobiť cez mamičky aj na ich rodiny, aby matky prenášali svoje návyky do výchovy dieťaťa a celej rodiny. Súčasťou spolupráce zostáva distribúcia zdravotníckych materiálov a informačných letákov.

Intervencie sa dotýkali aj prevencie detskej úrazovosti, predchádzaniu zdravotným problémom súvisiacim s letnými horúčavami a pod.

V rámci aktivít určených pre školskú mládež v roku 2014 boli realizované aj tradičné skupinové intervenčné metódy - prednášková činnosť doplnená o aktivizačné metódy k témam prevencia drogových závislostí, prevencia fajčenia, zdravý životný štýl a zdravá výživa, hygiena životného prostredia, prvá pomoc a prevencia úrazov, výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu, prevencia pohlavných ochorení a infekcie HIV/AIDS – projekt „*Hrou proti AIDS*“, stomatohygiena. Aktivity boli realizované aj v spojitosti s výročnými svetovými dňami vyhlásenými Svetovou zdravotníckou organizáciou.

Aj v roku 2014 boli realizované sprievodné edukačné aktivity v súvislosti s programom „*Školské ovocie*“. Edukačné aktivity sa uskutočňovali formou interaktívnych besied,

prednášok workshopov, power pointových prezentácií, kvízov a pod. na lokálnych a regionálnych úrovniach na aktuálne témy: „Racionálna výživa“ (s dôrazom na konzumáciu ovocia a zeleniny), resp. v kontexte so „Zdravým spôsobom života“ , „Zdravý životný štýl“, „Význam zdravej výživy pre zdravie“, „Zdravá výživa a význam ovocia a zeleniny“, „Prevencia obezity“, „Ovocie a zelenina – súčasť zdravého jedálnička“, „Poruchy príjmu potravy“ a pod. Edukovaní boli aj pedagogickí pracovníci a zároveň boli pracovníkmi regionálnych úradov verejného zdravotníctva metodicky usmerňovaní pri zabezpečovaní Dní zdravia na školách, ktoré boli zamerané na rozšírenie informácií o ovocí a zelenine a význame ich konzumácie. Súčasťou edukačných aktivít bolo vytvorenie a distribuovanie rôznych zdravotno – výchovných materiálov vo forme záložiek, skladačiek, vymaľovaníek a podobne. Dôležitým prvkom celého projektu bola aj úzka spolupráca s rodičmi detí, ktorí boli oboznámení so zmyslom projektu „Školské ovocie“ počas rodičovských združení. V súvislosti s daným programom boli uskutočňované pracovníkmi odborov podpory zdravia rôzne podporné edukačné aktivity určené pre deti a žiakov MŠ, ZŠ, taktiež rodičov na lokálnych i regionálnych úrovniach. Všetky tieto podujatia mali podporiť efektivitu projektu a mali viesť k zmenám stravovacích návykov detí.

V oblasti výchovy k partnerstvu, rodičovstvu, manželstvu a prevencii pohlavných chorôb HIV, AIDS pracovníci odborov podpory zdravia realizovali 487 aktivít, z toho 436 aktivít bolo venovaných detskej populácii, 45 aktivít bolo venovaných produktívnemu veku, 6 aktivít inej cieľovej populácii. V prevencii drogových závislostí pracovníci odborov zdravia realizovali 675 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 591 bolo venovaných mladej vekovej skupine (deti, mládež), 61 aktivít bolo venovaných produktívnej populácii, 18 aktivít bolo venovaných inej cieľovej skupine, 5 aktivít sa venovalo poproduktívnemu veku. V oblasti podpory nefajčiara a abstinencie pracovníci odboru podpory zdravia uskutočnili 1863 aktivít, z toho 1244 bolo venovaných mladej populácii, 477 bolo venovaných produktívnemu veku, 75 bolo venovaných inej cieľovej skupine obyvateľstva a 67 aktivít sa venovalo poproduktívnemu veku.

Okrem realizovania rôznych besied, prednášok, poradenstva v oblasti prevencie drogových závislostí, alkoholu, tabaku, ako i odbornej pomoci pri odvykaní od fajčenia, či už poskytovanej individuálnou formou priamo v poradni, alebo tiež formou telefonického poradenstva, distribúciou informačných letákov i do čakární praktických lekárov sa pracovníci RÚVZ v SR spolupodieľali na realizácii zdravotno-výchovných akcií pre žiakov a študentov, napr. aj za účelom prevencie rakoviny hrubého čreva a konečníka. Taktiež uskutočňovali výjazdy do rôznych firiem, organizácií a inštitúcií, ktorých úlohou bolo vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení v rámci prevencie chronických neinfekčných ochorení a poskytnutie krátkeho poradenstva o zdravotnom životnom štýle. U osôb v staršom veku sa zamerali na zdravé starnutie, precvičovanie mozgových funkcií a význam pohybu, na prevenciu inkontinencie a pod., na uskutočňovanie vzdelávacích aktivít s tematikou životosprávy v staršom veku, zdravotných problémov v staršom veku, psychologických aspektov starnutia a pod. Skupinové aktivity OPZ tematicky pokrývajú obvykle viac aspektov zdravého životného štýlu a bývajú venované prevažne starostlivosti o zdravie všetkých členov rodín, vrátane detí a seniorov, medzigeneračnej spolupráci v podpore zdravia, prevencii chorôb, tréningom schopností a zručností pri poskytovaní predlekárskej prvej pomoci a pri ošetrovaní chorých, ale aj reprodukčnému zdraviu, prevencii sexuálne prenosných chorôb a výchove k zodpovednému rodičovstvu. Podobne sa zdravie celej rodiny dotýkajú aktivity smerované k rómskym komunitám.

3.1.4 Znevýhodnené skupiny

Regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike (ďalej len „RÚVZ“) so sídlom v Banskej Bystrici, Bardejove, Humennom, Košiciach, Michalovciach, Poprade, Prešove, Rožňave, Rimavskej Sobote, Spišskej Novej Vsi, Starej Ľubovni, Vranove nad Topľou, ktoré majú vo svojej spádovej oblasti segregované a separované rómske osídlenia a lokality realizujú Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2007 – 2015 (ďalej len program), ktorého gestorom je Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky. V rámci uvedeného programu pracovalo v teréne - v segregovaných a separovaných rómskych osídleniach 30 komunitných pracovníkov v oblasti zdravotnej výchovy, ktorí zabezpečovali komunikáciu medzi obyvateľmi týchto lokalít a lekármi, zdravotnými sestrami, verejnými zdravotníkmi a šírili elementárnu osvetu a informovanosť v komunite. V roku 2014 sa uvedený program nerealizoval. Dôvodom bolo prijímanie úsporných opatrení zo strany vlády SR najmä vo vzťahu k finančným zdrojom, čo sa premietlo aj do rozpočtovej kapitoly Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorá nedisponovala potrebnými finančnými prostriedkami na zabezpečenie realizácie programu.

Čiastková realizácia podpory zdravia znevýhodnených komunít – obyvateľov segregovaných a separovaných rómskych osídlení a lokalít sa vykonávala individuálnym poradenstvom prostredníctvom intervencie v poradni zdravia a zdravotno-výchovným pôsobením v rámci terénnej práce zameranej na znevýhodnené komunity.

V priebehu roka 2014 boli zo strany zainteresovaných RÚVZ so sídlom v: Banskej Bystrici, Bardejove, Humennom, Košiciach, Michalovciach, Poprade, Prešove, Rožňave, Rimavskej Sobote, Spišskej Novej Vsi, Starej Ľubovni, Vranove nad Topľou vypracované odborné stanoviská k príprave nového projektu Zdravé komunity, ktoré boli zaslané gestorovi projektu. Výstupom bol pripravený projekt Zdravé komunity, ktorý nadviazal na Program podpory zdravia znevýhodnených komunít, v rámci ktorého bude zabezpečená terénna práca asistentov osvetu zdravia v segregovaných a separovaných rómskych osídleniach, ktorí sú zamestnancami za týchto účelom zriadenej novej neziskovej organizácie „Zdravé komunity n.o.“. Financovaný bude z prostriedkov OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia, pričom asistenti osvetu zdravia budú zamestnancami za týmto účelom zriadenej novej neziskovej organizácie. Predpokladaná dĺžka realizácie projektu je do konca roka 2015. Po roku 2015 bude financovanie národného projektu pokračovať z prostriedkov OP Ľudské zdroje novým národným projektom, ktorý bude doplnený o praktické skúsenosti z realizácie aktuálne pripravovaného národného projektu.

Na RÚVZ so sídlom v Humennom sa uskutočnilo stretnutie s koordinátorkou asistentov osvetu zdravia a asistentmi osvetu zdravia (oblasť Snina) v rámci celoslovenského projektu Zdravé komunity. Cieľom stretnutia bolo podanie informácie o Národnom imunizačnom programe, o význame povinného očkovania a zabezpečenie zaočkovanosti rómskych detí. Zároveň boli asistentom poskytnuté očkovacie kalendáre na rok 2014. Spoluprácu na projekte Zdravé komunity poskytol aj RÚVZ so sídlom v Poprade formou školenia pre dvoch koordinátorov a 20-tich asistentov participujúcich na projekte Zdravé komunity, v oblasti vylepšovania podmienok v rómskej komunite.

Z iných aktivít, súvisiacich s marginalizovanými skupinami, na ktorých participovali RÚVZ, môžeme menovať edukačnú činnosť. Regionálne úrady verejného zdravotníctva dlhoročne spolupracujú so školami s vyššou koncentráciou žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, príkladom toho sú aktivity na Špeciálnej základnej škole, Inžinierska ulica č. 24 v Košiciach, resp. ZŠ v Jasove, kde boli žiaci opakovane intervenovaní v oblastiach, ako zdravý spôsob života a hygiena životného prostredia, stomatohygiena, prvá pomoc a prevencia úrazov, výchova k zodpovednému partnerstvu, manželstvu, rodičovstvu a i. Spolupráca sa nadviazala s Detským domovom v Štóse č. 125, Detským domovom v Košickej Novej Vsi na Mliečnej ul. č. 20 v Košiciach a Detským domovom na Uralskej ul. č. 1 v Košiciach –

vo veci realizácie zdravotno-edukačných aktivít pre deti a mládež, zamestnancov zariadení ako aj profesionálnych rodičov. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave poskytol dotknutým žiakom zdravotno-výchovný materiál, formou ktorého sa snažili vplývať aj na ich rodiny. Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Bardejove zabezpečil prednášky pre deti znevýhodnených komunít. Celkovo vykonali 23 prednášok pre 900 detí na témy: Starostlivosť o zdravie 4x, Sex a zdravie 2x, Dospievanie 2x, Chrbtica a správne držanie tela 5x, Riziká pohlavného života 2x. Odborní pracovníci z RÚVZ so sídlom v Svidníku zrealizoval pre rómsku mládež aktivity zamerané na zdravý životný štýl, hlavne na podporu nefajčenia v spolupráci s asistentmi osvedy zdravia obcí Rovné a Cernina. Odborní pracovníci Oddelenia podpory zdravia v Spišskej Novej Vsi realizovali na požiadanie pedagógov základných a špeciálnych škôl pre rómskych žiakov rôznych vekových kategórií besedy a prednášky na témy súvisiace so zdravím a zdravým životným štýlom – zdravá výživa, pohybová aktivita, starostlivosť o ľudské telo, stomatohygiena, dospievanie a zmeny v telesnej a duševnej oblasti, nikotín, alkohol, drogy a prevencia, sexuálne prenosné ochorenia vrátane infekcie HIV/AIDS a ich prevencia, láska a sexualita, partnerstvo, manželstvo a plánované rodičovstvo. Aj napriek ukončeniu Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít, naďalej spolupracujú s koordinátorkami asistentov osvedy zdravia, ktoré sú organizované v rámci projektu „Zdravé komunity“. Asistentky pomáhajú pracovníkom RÚVZ predovšetkým v prípade epidémií s doručovaním pošty do rómskych osád ako aj v komunikácii s rómskym etnikom v súvislosti so zvýšeným zdravotným dozorom, potrebnou izoláciou a očkovaním. Preventívne aktivity vo vzťahu k mládeži pochádzajúcej so sociálne slabších rodín a prostredia realizovali aj odborní pracovníci odboru podpory zdravia Regionálneho úradu so sídlom v Žiari nad Hronom. Zrealizovali spolu 25 prednášok pre 406 poslucháčov v ŠZŠ internátnej v Kremnici, v ŠZŠ Hrabiny a ŠZŠ Žarnovica. Spolupracovali aj s asistentmi osvedy zdravia v rámci projektu Zdravé komunity (30 aktivít). Pracovníci z RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši v špeciálnych základných školách vykonali prednášku „Najlepšia správa je dobrá životospáva“. Pri zvýšenom výskyte pedikulózy podávali informácie, ako ju eliminovať a ako jej predchádzať. Nadviazali spoluprácu s koordinátormi a asistentmi osvedy zdravia v rámci projektu Zdravé komunity a poskytli im metodické vedenie a zdravotno-výchovné materiály, ktoré môžu využívať pri svojej činnosti. Základným školám rozoslali materiály „Roma health“ a „Šikanovanie a jeho formy“. Spoluprácu s asistentmi osvedy zdravia v rámci projektu Zdravé komunity nadviazali aj pracovníci odboru podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Poskytli rady a metodické usmernenia, následne na požiadanie opakovane sprostredkovali aj konkrétne pomoc pri riešení závažných situácií ohrozenia príslušníkov MRK zlou hygienickou situáciou v ich obydliach a okolí, kde sa rozšírilo zamorenie hľadavcami, obťažujúcim hmyzom a parazitmi. Ďalej na Internátnej škole vo Valaskej a na ZŠ Čierny Balog – Janošovka zorganizovali metodický konzultačný deň, v rámci ktorého boli poskytnuté informácie a poradenstvo pedagógom a zamestnancom škôl v problematike riešenia zavšivavenia, zvýšeného výskytu blch, obťažujúceho hmyzu a v oblasti prevencie a liečby parazitárnych nákaz, ako aj dekontaminácie – DDD. Naďalej pokračuje spolupráca s komunitným centrom a obyvateľmi rómskej osady v Telgárte, kde pomáhajú aj vlastným sociálnym programom – zbierkami šatstva, obuvi a hračiek. V priebehu roka 2014 opakovane na požiadanie riešili formou telefonického poradenstva dotknutým školám problémy so zabezpečením hygieny a zabránenie prenosu nákaz v školách, ktoré navštevujú deti zo sociálne slabšieho prostredia. Vedúca OPZ im pomáhala aj so zabezpečením alebo sprostredkovaním potrebných opatrení. Zároveň RÚVZ spolupracuje s Kultúrnym združením Rómov Slovenska, na projekte „Sastipen = zdravie“, v rámci ktorého poskytli metodické materiály, konkrétne vymedzenie úloh a problémov v cieľových lokalitách a ich praktické riešenia. Asistentom zdravotnej výchovy bol sprístupnený program nefarmakologického

ovplyvňovania krvného tlaku, spojený s monitorovaním TK. Boli inštruovaní, ako majú správne vykonávať monitoring krvného tlaku u rómskeho obyvateľstva vo svojom regióne.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Rimavskej Sobote bol zaradený do výskumného projektu agentúry Európskej únie pre základné práva (FRA) o dostupných zdrojoch dát, ktoré sa týkajú oblasti integrácie Rómov v členských štátoch Európskej únie. V súvislosti s týmto výskumným projektom bol za RÚVZ vyplnený online dotazník. V spolupráci s Ministerstvom vnútra - Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity bola zabezpečená distribúcia časopisu – Romane nevipena – Rómske noviny, ktorý je zameraný na poskytnutie informačného servisu pre všetkých pomáhajúcich v rómskych komunitách.

V rámci dvojročnej bilaterálnej dohody (BCA) medzi Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky a Regionálnym úradom WHO pre Európu na roky 2014 – 2015, RÚVZ so sídlom v: Banskej Bystrici, Bardejove, Humennom, Košiciach, Michalovciach, Poprade, Prešove, Rožňave, Rimavskej Sobote, Spišskej Novej Vsi, Starej Ľubovni, Vranove nad Topľou spolupracovali na návrhu efektívneho systému monitorovania objektívnych údajov o zdravotnom stave rómskej populácie, zabezpečili vyplnenie požadovaného dotazníka. Zároveň sa zástupcovia z dotknutých RÚVZ zúčastnili na pracovnom stretnutí organizovanom Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky k riešeniu úlohy: „Navrhnuť efektívny systém monitorovania objektívnych údajov o zdravotnom stave rómskej populácie“ v Poprade. Zároveň sa zástupcovia jednotlivých RÚVZ zúčastnili okrúhleho stola na tému „Návrh štandardov výkonu zdravotnej výchovy a prevencie v obciach s prítomnosťou MRK“, organizovaného Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, v rámci ktorého boli pripomienkované a prediskutované odprezentované návrhy štandardov.

3.1.5 Prevencia drogových závislostí (tabak, alkohol, drogy) 2014

Zdôrazňovanie rizika vyplývajúceho z konzumácie alkoholu, tabakových výrobkov a nelegálnych drog bolo súčasťou všetkých zdravotno-výchovných a vzdelávacích aktivít zameraných na prevenciu drogových závislostí a zníženie škôd spôsobených užívaním alkoholu, tabaku a drog. V prevencii drogových závislostí pracovníci odborov zdravia realizovali 675 zdravotno-výchovných aktivít (prednášok, besied, interaktívnych prednášok), z toho 591 bolo venovaných mladej vekovej skupine (deti, mládež), 61 aktivít bolo venovaných produktívnej populácii, 18 aktivít bolo venovaných inej cieľovej skupine, 5 aktivít sa venovalo poproduktívnemu veku.

V rámci personálnych a technických možností sa pracovníci OPZ jednotlivých RÚVZ v SR zapájali do viacerých programov, projektov, prednášok a špecializovaných činností vyhlásených ÚVZ SR. Ide o celoslovenskú súťaž „Najlepšia protidrogová nástenka“, Bezpečný návrat domov. Pracovníci OPZ realizovali aj regionálne programy, prednášky, besedy a to napríklad: „POZDRAVY“, Mladí ľudia a život“, štúdia TOHES a množstvo prednášok určených najmä mladej generácii s protidrogovou témou (alkohol, tabak a drogy).

3.1.6 Aktivity zamerané na problematiku seniorov

V starostlivosti o seniorov bola venovaná pozornosť zlepšeniu životného štýlu, zdravotnému uvedomeniu starších ľudí a eliminácii sociálnej izolácii, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Pracovníci všetkých OPZ realizovali rôzne edukačné aktivity zamerané na zvýšenie kvality života, zdravotného uvedomenia a na vzbudenie záujmu seniorov o svoje zdravie a to hlavne počas dní vyhlásených a podporovaných Svetovou zdravotníckou organizáciou, napr. počas *Týždňa mozgu*, *Svetového dňa – Pohybom ku zdraviu*, *Medzinárodného dňa starších*, *Svetového dňa Alzheimerovej choroby*, *Svetového dňa reumatizmu*, *Svetového dňa potravy*, *Svetového dňa osteoporózy*. Semináre, besedy, vzdelávacie akcie, tréningy pamäti boli organizované v domovoch dôchodcov, kluboch seniorov, knižniciach a v akadémiách tretieho veku. Ich obsahom bola životospráva, zdravotné problémy v staršom veku, psychologické aspekty starnutia a sociálne zabezpečenie v spoločnosti.

Témami prednášok pre seniorov boli napr.: *Zdravý životný štýl ako cesta k prevencii srdcovo-cievnych ochorení*, *Poznaj svoj krvný tlak*, *Poruchy výživy u seniorov*, *Pitný režim a jeho úskalia*, *Mozog a jeho funkcie*, *Zdravé starnutie – prevencia demencie*, *Mozgová činnosť a ochorenia mozgu*, *Význam tréningu pamäti*, *Prevencia osteoporózy*, *Diabetes mellitus a jeho prevencia*, *Ateroskleróza a rizikové faktory spôsobu života*, *Alzheimerova choroba*, *Náhla cievna mozgová príhoda*, *Hypertenzia*, *Ischemická choroba srdca*, *Prevencia chrípky*, *Rizikové faktory srdcovocievnych chorôb*, *Inkontinencia*, *Zdravá staroba*, *Aktívne starnutie pohybovou aktivitou* a mnohé iné. Pracovníci OPZ seniorom poskytli poradenstvo zamerané na zdravý životný štýl. Pri niektorých edukačných aktivitách pracovníci OPZ seniorom vyšetřili hladinu cholesterolu, odmerali krvný tlak. Zástupcovia všetkých RÚVZ v SR sa zúčastnili odborného seminára „Prevencia osteoporózy“, ktorý sa uskutočnil 7. októbra 2014 v Inštitúte fyzioterapie, balneológie a liečebnej rehabilitácie v Piešťanoch.

Pre poproduktívny vek pracovníci OPZ za rok 2014 zrealizovali 1910 intervenčných aktivít a 2056 zdravotno-výchovných aktivít.

3.2 Verejné kampane a zdravotno-výchovné aktivity pri príležitosti významných dní

Aktivity iniciované a organizované v rámci kalendára významných dní majú hlavný cieľ - informovať verejnosť (laickú aj odbornú) o prioritných problémoch týkajúcich sa zdravia. Realizácia aktivít odborov podpory zdravia spočívala najmä vo využívaní rôznych edukačno-intervenčných prístupov, masmediálneho priestoru a edičnej činnosti. Poradne zdravia sa pri príležitosti významných dní aktívne zapájajú do preventívno-edukačných činností, pričom spolupracujú s rôznymi zdravotníkymi, farmaceutickými a osvetovými inštitúciami, napr. s SČK, zdravotnými poisťovňami, lekárňami, materskými, základnými a strednými školami, obecnými úradmi, akadémiami vzdelávania atď.

Pri príležitosti významných dní a dní vyhlásených WHO regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike **realizovali 2562** výchovno-edukačných aktivít počas uvedených dní. V tabuľke č. 2c sú uvedené počty RÚVZ v SR, ktoré realizovali aktivity. Niektoré RÚVZ v SR realizovali aj v iných významných dňoch, ktoré nie sú uvedené v tabuľke.

Aktivity OPZ boli v roku 2014 orientované hlavne na prevenciu kardiovaskulárnych ochorení, prevenciu obezity a prevenciu fajčenia. Aktivity tiež poukazovali na zdravotné riziká potravín, podporu vlastného zdravia, zmeny v životnom štýle, na oblasť problematiky AIDS a prevencii infekčných ochorení, na oblasť boja proti drogám, na propagáciu zdravej výživy a na zvýšenie pohybovej aktivity. Zároveň sa vytvorila snaha aby aktivity boli cielene venované detskej populácii, mládeži a obyvateľom v produktívnom veku, s konkrétnym zameraním na témy aktuálnych významných dní venovaných zdraviu a vyhlásených WHO (Svetovou zdravotníckou organizáciou). V rámci aktivít pri príležitosti významných dní pracovníci OPZ realizovali spolu **2562 zdravotno-výchovných aktivít, z toho 1592 aktivít bolo venovaných detskej populácii, 563 aktivít bolo venovaných obyvateľom v produktívnom veku, 216 aktivít bolo venovaných obyvateľom v poproduktívnom veku a 191 aktivít bolo venovaných inej cieľovej populácii.**

Pracovníci odboru podpory zdravia robili nástenky vo vstupných priestoroch RÚVZ v SR, informačné tabule, uskutočňovali semináre, prednášky, písali informatívne články, ktoré uverejňovali na svojich webových stránkach, v regionálnej tlači, propagovali akcie mestským rozhlasom, elektronickou poštou, v televízii, realizovali výjazdy do terénu, výstavy a konzumáciu pripravených zdravých pokrmov, distribuovali informačné letáky a zdravotno-výchovný materiál (samolepky, záložky) podľa cieľových skupín do zdravotníckych zariadení, škôl, klubov, propagovali akcie, poskytovali konzultácie i pre živnostníkov a právnické osoby.

Tab. č. 2c Počet zapojených RÚVZ v rámci významných dní a dní vyhlásených WHO

Významné dni a dni vyhlásené WHO	Počet zapojených RÚVZ
4. február - Svetový deň rakoviny	8
11. február – Svetový deň chorých	2
12. marca - Svetový deň obličiek	3
22. marec - Svetový deň vody	15
24. marec - Svetový deň tuberkulózy	7
10.-16. marca - Týždeň uvedomovania si mozgu	19
7. apríl - Svetový deň zdravia	30
13. apríl - Deň narcisov	2
22.-26. apríla -Európsky imunizačný týždeň	4
10. máj - Svetový deň pohybu	29
17. máj - Svetový deň hypertenzie	2
19. máj- Svetový deň hepatitídy	2
26. máj - Svetový deň mlieka	3
31. máj - Svetový deň bez tabaku	23
14. júna - Svetový deň darcov krvi	2
26.jún - Medzinárodný deň boja proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami	14
1.august – Svetový deň na podporu dojčenia	3
12. september - Svetový deň prvej pomoci	2
12. september - Svetový deň ústneho zdravia	36
21. september - Svetový deň Alzheimerovej choroby	21
29. september - Svetový deň srdca a kampaň MOST	30
1. október - Medzinárodný deň starších	22
10. október - Svetový deň duševného zdravia	17
16. október - Svetový deň výživy	21
20. október - Svetový deň osteoporózy	32
Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci	3
14. november - Svetový deň diabetu	15
20. november - Medzinárodný deň bez fajčenia	24
18. - 22. november - Európsky týždeň boja proti drogám	13
1. december - Svetový deň boja proti AIDS	33

3.3 Výskumná a prieskumná činnosť

V rámci výskumnej a prieskumnej činnosti jednotlivé RÚVZ v SR realizovali projekty na regionálnej úrovni, participovali na projektoch ÚVZ SR a projektoch s celoslovenskou pôsobnosťou. Podieľali sa na projektoch občianskych združení, s ktorými bola nadviazaná spolupráca, taktiež na celoslovenských projektoch i vlastnej prieskumnej činnosti formou dotazníkov, ankiet alebo retrospektívnych štúdií so zameraním na vedomosti, postoje a motivácia obyvateľstva k rôznym problémom ochrany zdravia, eventuálne na monitorovanie zdravotného stavu obyvateľstva.

Dotazníkový prieskum zameraný na životný štýl a informovanosť obyvateľov 50+ o osteoporóze - v súvislosti s plnením Dvojročnej dohody o spolupráci (BCA) medzi MZ SR a WHO na roky 2014 – 2015, Národného programu aktívneho starnutia a záverov z 5. zasadnutia pracovnej skupiny na podporu zdravia seniorov Úrad verejného zdravotníctva SR – Odbor podpory zdravia a všetky regionálne úrady verejného zdravotníctva realizovali celoslovenský dotazníkový prieskum, ktorý bol zameraný na životný štýl na informovanosť obyvateľov 50+ o osteoporóze. Zber údajov prebiehal prostredníctvom dotazníkov, v čase od 20. októbra 2014 do 10. novembra 2014. Dotazník obsahoval 20 otázok, výskumnú vzorku

tvorilo 1158 respondentov (58 % mužov a 41,1 % žien), priemerný vek respondentov bol 62 rokov. Súbor respondentov z miest tvorilo 35,8 %, z vidieka 64,2 %. Podľa najvyššieho ukončeného vzdelania malo 21,2 % respondentov ukončené vysokoškolské vzdelanie, 44,9 % stredoškolské s maturitou, 23,4 % stredoškolské bez maturity a základné vzdelanie malo dokončené 10,5 % respondentov.

Zdravý životný štýl zamestnancov RÚVZ – v zmysle záverov porady regionálnych hygienikov z novembra 2014 sa na všetkých regionálnych úradoch realizoval dotazníkový prieskum „Zdravý životný štýl zamestnancov regionálnych úradov verejného zdravotníctva“. Prieskum bol zameraný na monitorovanie zložiek životného štýlu u zamestnancov ÚVZ SR a RÚVZ v SR, zúčastnilo sa ho 1619 respondentov.

Koncom roka 2014, pod gesciou OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici, prebehol celoslovenský dotazníkový prieskum **TOHES** (Tobacco and Health Educational Survey), ktorého prvá časť zisťovala zdravotný stav a zdravotné uvedomenie respondentov, ako aj to, aká preventívna zdravotnícka starostlivosť im bola poskytnutá. Druhá časť je zameraná na fajčenie a iné formy užívania tabakových výrobkov. Cieľom TOHES bolo podrobne zmapovať epidemiologickú situáciu v zdravotnom uvedomení dospeléj populácie v SR a tiež podrobnejšie zistiť stav fajčiarskych návykov dospeléj populácie. V každom regióne, v rámci Slovenska, bolo oslovených formou riadeného pohovoru 100 respondentov (50 mužov a 50 žien), rovnomerne bývajúcich v meste a na vidieku s odporučeným zastúpením vekových skupín od 18 - 65+ rokov. Vyplnené dotazníky boli zaslané gestorovi úlohy RÚVZ Banská Bystrica.

Oddelenia výchovy k zdraviu v spolupráci s oddeleniami hygieny výživy sa podieľali na prieskume „**Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie SR**“. Cieľom projektovej úlohy bolo formou monitoringu a intervencie vplyvať na zlepšenie stravovacích návykov u dospeléj populácie. Poradňa zdravia zabezpečovala kompletné štandardné vyšetrenia klientov, u ktorých sa stanovovalo riziko výskytu metabolického syndrómu (biochemické vyšetrenia: LDL, HDL, TAG, celkový cholesterol, glukóza a somatické vyšetrenia: BMI, WHR, TK pulz). V rámci tejto úlohy boli vyšetřovaní zamestnanci vybraných podnikov.

Jednotlivé regionálne úrady verejného zdravotníctva majú vlastné prieskumy na regionálnej úrovni. Napr. RÚVZ so sídlom v Trebišove v roku 2014 realizoval prieskum zameraný na *vplyv fajčenia u pacientov s nádormi hlavy a krku*. Cieľom dotazníkového prieskumu bolo zistiť prevalenciu fajčenia u pacientov s nádormi hlavy a krku, zistiť postoje k zanechaniu fajčenia v kontexte získaných poznatkov o škodlivosti fajčenia a jeho vplyve na rozvoj ochorenia. Zámerom bolo tiež zistiť aký pozitívny prínos malo pre pacientov zanechania fajčenia. Prieskum bol realizovaný na vzorke pacientov Východoslovenského onkologického ústavu v Košiciach liečených v období september – november roku 2013.

Oddelenie Podpory zdravia v Poprade sleduje vybrané ukazovatele zdravotného stavu obyvateľstva v regióne na základe analýzy Listov o obhliadke mŕtveho so zameraním na zistenie rozdielov medzi majoritnou a rómskou populáciou vo vekovo špecifickej úmrtnosti, priemerného veku úmrtia, hlavných príčin úmrtí, analýzy príčin úmrtí 0-14 ročných. Výstupy týkajúce sa vekovo špecifickej úmrtnosti, priemerného veku úmrtia, hlavných príčin úmrtí, analýzy príčin úmrtí 0-14 ročných za 17 –ročné obdobie boli predložené hlavnému hygienikovi SR. V roku 2014 sa skompletizovali údaje získané z Listov o obhliadke mŕtveho o rok 2013 čo predstavujú štatistické údaje za 18-ročné obdobie. Súbor pozostáva z 23 922 Listov o obhliadke mŕtveho, z toho je 1397 z rómskej populácie a 22 525 z majoritnej

populácie. Zo štatistických hlásení zasielaných z novorodeneckých oddelení z NsP z okresov Poprad, Kežmarok, Levoča sa analyzuje výskyt vrodených vývojových chýb, ako aj z ONKO výskyt nádorových ochorení.

Realizovaná bola analýza zaoberajúca sa *výskytom vybraných rizikových faktorov u klientov s fajčiarskym návykom* z Poradne zdravia pri RÚVZ so sídlom v Trebišove. Analyzované boli údaje za obdobie rokov 2004 - 2014. Za sledované roky bolo v základnej poradni prvovýšetrených 3066 klientov. Analýza sa týkala 1144 fajčiarov z celkového počtu klientov Poradne zdravia.

Oddelenie výchovy k zdraviu spolu s oddelením hygieny výživy RÚVZ Levice realizovalo **Monitoring spotreby vybraných prídavných látok v potravinách** - OVkZ. Monitoring bol zameraný na sledovanie spotreby vybraných prídavných látok E 200 – 203 (Kyselina sorbová – sorbany), E 210 – 213 (Kyselina benzoová – benzoany), E 952 (Cyklamáty) formou dotazníkovej metódy (24– hodinový jedálny lístok) u 20 respondentov – 10 žien, 10 mužov vo veku 19 – 35r. a 36 -54 r., ktorým bolo zároveň poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na výskyt prídavných látok v potravinách. V rámci projektu sa vykonal monitoring spotreby a výskytu vybraných prídavných látok v potravinových výrobkoch v distribučnej sieti hypermarketov a vo vybraných predajniach na území mesta Levice v počte 4-krát. Všetky informácie boli spracované do pripravených tabuliek a do zoznamu skonsumovaných potravín obsahujúcich uvedené prídavné látky. Spracované informácie v PSV boli poskytnuté oddeleniu HV ku konečnému spracovaniu.

V súvislosti s pripravovaným *dotazníkovým prieskumom životného štýlu stredoškolskej mládeže v Spišskej Novej Vsi*, ktorý plánujú realizovať pod odbornou garanciou RÚVZ v Spišskej Novej Vsi peer aktivisti, organizovaní v OZ Mladí ľudia a život pri Centre voľného času v Spišskej Novej, a ktorý nadväzuje na celoslovenský prieskum „Monitoring životného štýlu stredoškolskej mládeže“, pracovníci RÚVZ robili odborných konzultantov pri zostavovaní jednotlivých kapitol, konkrétnych otázok a možností odpovedí vrátane matematického škálovania pre potreby štatistického spracovania a podrobnejších analýz. Prieskum sa začal realizovať ešte v roku 2013 a pokračoval v roku 2014. V roku 2015 budú spracované a analyzované jeho dáta získané od študentov stredných škôl v okrese Spišská Nová Ves.

RÚVZ so sídlom v Rožňave prostredníctvom *Testu zdravé srdce* (2009v2) vo všeobecnom PCOPZ v rámci plnenia programu CINDI vykonal zber údajov (anamnéza, výsledky testov a vyšetrení) od 402 klientov. Ďalej realizoval dotazníkový prieskum u 66 klientov – fajčiarov, zameraný na zistenie závislosti od nikotínu. Vyhodnotením Fagerströmovho dotazníka sa zistilo, že 27 (40,9 %) fajčiarov nie je závislý od nikotínu, 19 (28,8 %) vykazuje strednú závislosť, 13 (19,7 %) fajčiarov je silne závislý od nikotínu a veľmi silne závislí boli 3 (4,5 %) klienti.

3.4 Ďalšie špecifické programy, projekty alebo úlohy riešené na regionálnej úrovni

Na regionálnej úrovni bola zdravotno-výchovná činnosť zameraná na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na vybrané skupiny civilizačných ochorení so zameraním na zníženie prevalencie osôb s rizikovým životným štýlom. Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR v priebehu roka 2014 realizovali projektové aktivity: „Deň zdravia“, „Zdravé mesto“, „Zdravé pracovisko“, „Zdravá škola“ v spolupráci s obecnými samosprávami, podnikmi, vedeniami škôl. Aktivity boli sprevádzané preventívnymi vyšetreniami hladín cholesterolu a glykémie v

krvi, meraním krvného tlaku, výpočtom BMI a telesného tuku a odborným poradenstvom so zameraním na elimináciu rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení a diabetu prístrojom Reflotrón. U fajčiarov bolo realizované odborné poradenstvo v oblasti prevencie fajčenia ako rizikového faktora srdcovo-cievnych ochorení, hypertenzie a onkologických ochorení.

Odbory podpory zdravia RÚVZ v SR v rámci svojich činnosti realizovali a plnili rôzne programy, projekty a úlohy:

Lokálny projekt **„Zabezpečiť vzdelávanie vybraných skupín obyvateľov v SR v podpore zdravia“** - RÚVZ so sídlom v Trenčíne zabezpečuje vzdelávanie študentov verejného zdravotníctva Trnavskej univerzity v Trnave, Jeseniovej univerzity v Martine, študentov ošetrovateľstva Trenčianskej univerzity – Fakulty zdravotníctva. V spolupráci s FZ TnUAD v Trenčíne s odborom ošetrovateľstva sa pokračovalo v edukácii poslucháčov. Študentom boli prednesené prednášky, vykonané kompletne preventívne vyšetrenia.

„SENIOR 2014“ s predlžujúcim sa vekom života seniorov je potrebné organizovať rôzne podujatia s cieľom pomôcť seniorom aktívne prežiť roky života. Jedným z takýchto podujatí bol ďalší ročník výstavy Senior, ktorý sa konal v priestoroch EXPO CENTER Trenčín. Počas výstavy sa uskutočnil seminár na tému "Za zdravý životný štýl seniorov", ktorý pripravila Jednota dôchodcov Slovenska. V stánku RÚVZ Trenčín návštevníci výstavy mali možnosť dať si premerať tlak krvi, celkový cholesterol a tuk v tele. Zároveň im bolo poskytnuté odborné poradenstvo a ponúknutý zdravotno-výchovný materiál. Celkovo bolo vyšetrených 115 klientov.

„Vzdelávanie – „e-learning“ v primárnej zdravotníckej prevencii“ - zvyšovanie zdravotného uvedomenia cestou použitia nových informačných technológií, predovšetkým internetu na rozšírenie vedomostí, na podporu, ochranu a rozvíjanie zdravia pre všetkých. Informácie o svetových dňoch venovaných problematike zdravia – uverejnené na internetovej stránke.

„BECEP“ - Bezpečnosť cestnej premávky na základe Národného programu starostlivosti o deti a dorast v SR na roky 2008 - 2015 sa pracovníci RÚVZ v Nitrianskom kraji podieľali na prevencii dopravných úrazov detí. Jednalo sa o doplnkové učebné DVD a CD (dopravná výchova pre deti materských, základných a stredných škôl).

„Bezpečný návrat domov“- projekt (informačná kampaň) zameraná na prevenciu rizík v dopravnom správaní adolescentov v súvislosti s ich návratom zo zábavných spoločenských akcií v skorých ranných hodinách cez víkendové dni.

Cieľom projektu bolo pripraviť zdravotno-osvetový materiál (plagát), ktorý bol distribuovaný v 2. polroku šk. roku 2013/14 na všetky stredné školy vrátane gymnázií v Slovenskej republike. Súčasťou boli sprievodné edukačné aktivity pracovníkov podpory zdravia RÚVZ v SR v spolupráci so školami, za účasti príslušníkov policajného zboru, lekárov a pod.

Cieľovou skupinou je mládež obidvoch pohlaví, prednostne vo veku 15 – 19 rokov, ktorý sa všeobecne považuje za rozhodujúci pri formovaní životného štýlu pre dospelosť a taktiež aj rizikový z hľadiska dopravných úrazov.

Tvárou kampane bola výrazná osobnosť z oblasti kultúrneho života, ku ktorej má cieľová skupina pozitívny vzťah a prostredníctvom nej sú propagované také formy správania, ktoré zdravie mladých ľudí podporujú. Posolstvo plagátu je podporené textovou časťou, podpísanou hlavnou protagonistkou plagátu a verbálne prístupnou formou zdôrazňujúcou hlavné myšlienky zdravotnej osvetu v oblasti prevencie úrazov v doprave.

Ako sprievodné aktivity projektu boli zrealizované besedy so žiakmi stredných škôl a gymnázií. Celkovo bolo edukovaných približne *10 tisíc študentov*. V školách sa uskutočnili prednášky na danú tému za spoluúčasti špecialistov z odborov prevencie Okresných riaditeľstiev Policajného zboru Slovenskej republiky či Krajských prezidií policajného zboru. Prednášky boli spestrené premietaním filmov o dopravnej výchove a autentickými zábermi z reálnych dopravných nehôd. Súčasne boli odprezentované aj zásady poskytovania prvej pomoci pracovníkmi Slovenského červeného kríža, v niektorých prípadoch si študenti mali možnosť vyskúšať účinky alkoholu na vedenie motorových vozidiel prostredníctvom simulačných okuliarov. Záchranári vo svojich prednáškach upozornili na život ohrozujúce stavy pri dopravných nehodách, pri ktorých je účastník alebo svedok povinný poskytnúť prvú pomoc. Vysvetlili správne postupy pri riešení kritických situácií a vystríhali pred najčastejšími chybami. Najväčší priestor bol venovaný kardiopulmonálnej resuscitácii a postupom pri zvládnutí tepnového krvácania a bezvedomia. Informácie o uskutočnených aktivitách boli v niektorých regiónoch uverejnené v regionálnej tlači.

Program „**Školské ovocie**“, v rámci tohto programu sa v spolupráci s pracovníkmi RÚVZ v SR uskutočňovali edukačné aktivity týkajúce sa spotreby ovocia a zeleniny, zdravotného uvedomenia, fyzickej aktivity a zdravého životného štýlu detí, žiakov a rodičov. Aj v šk.r. 2013/2014 boli realizované besedy, diskusie s odborníkmi, využívané edukačné a zdravotno – osvetové materiály, exkurzie, odborné konzultácie, prezentácie a pod. pre žiakov, aj rodičov.

"Perzeidy" bol realizovaný v spolupráci s Považským osvetovým strediskom v PB pre účastníkov medzinárodného tábora pozorovateľov oblohy "Perzeidy" vo Vrchteplej. Táboru sa zúčastnili profesionálni astronómovia i amatéri zo Slovenskej a Českej republiky. Účastníkom bolo poskytnuté vyšetrenie (v rámci TZS), individuálne lekárske poradenstvo a zv. materiál.

RÚVZ Nové Zámky a RÚVZ Komárno realizovali vlastný projekt s názvom „**Zdravý životný štýl**“, ktorého cieľom je poskytnúť možnosť obyvateľstvu okresov Nové Zámky a Komárno oboznámiť sa so zásadami zdravého životného štýlu. Určený bol pre všetky vekové kategórie. Stabilné jadro tvorili prednášky o zdravom životnom štýle, význame pohybu pre zdravie, správne stravovanie, myslenie a navyše snahou bolo obohatiť program o cvičenia (ľahké cviky zamerané najmä na svaly chrbtice).

V rámci Národného programu podpory zdravia bol aktualizovaný **Intervenčný program podpory zdravia a primárnej prevencie chorôb** v okrese Dunajská Streda. Do screeningu bolo počas roka zaradených 99 osôb a od roku 1993 celkom 11 267osôb.

Regionálny projekt RÚVZ so sídlom v Galante realizoval regionálny projekt „**Prevencie protispoločenskej činnosti mládeže s dôrazom na problematiku záškoláctva a používaníu alkoholu a tabakových výrobkov na území mesta Galanty**“. Garantom projektu je Mestský úrad v Galante a vykonávateľom sú Mestská polícia Galanta, MsÚ Galanta - odd. sociálnych vecí, zdravotníctva a bytov, odd. školstva, kultúry a športu, zástupcovia ZŠ a SŠ v Galante, Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, OR PZ SR v Galante a OPZ RÚVZ Galanta. Cieľom projektu, okrem predchádzania záškoláctva, je aj prevencia požívania alkoholu a tabakových výrobkov žiakmi a mladistvými na území mesta Galanty formou kontrolnej činnosti podľa rozpisaneho harmonogramu a preventívnych vzdelávacích aktivít. OPZ sa podieľa na realizácii projektu formou prednáškovej zv. činnosti. V spolupráci s Osvetovým strediskom v Galante, Hasičským záchranným zborom v Galante, Mestskou políciou v Galante a Policajným zborom SR v Galante bola zorganizovaná zdravotno-výchovná akcia „**Drogám**

povedz nie“ pre deti MŠ v meste Galanta. Deťom sa prihovorila mimická bábka Adamko a boli zapojené do interaktívnych hier, ktoré boli zamerané na poukázanie rôznych škodlivých látok na zdravie človeka. Akcie sa zúčastnilo 120 detí. OPZ sa podieľa na realizácii projektu formou prednáškovej činnosti. Tejto problematike bolo venovaných 13 prednášok pre mladú generáciu.

„Ochrana a podpora zdravia populácie so zameraním na prevenciu civilizačných ochorení v okrese Galanta“ – cieľom projektu je zvýšiť informovanosť obyvateľstva o aktívnej ochrane a podpore zdravia, zlepšiť zdravotný stav obyvateľstva pozitívnym ovplyvnením vedomostí, postojov a správania.

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Senici v spolupráci s Komisiou pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti pri mestskom zastupiteľstve Senica tiež uskutočnil projekt **„Chráňme sa pred drogovým nebezpečenstvom XVII“**. Projekt je zameraný na prevenciu drogových závislostí, určený pre koordinátorov prevencie drogových závislostí, pedagógov, študentov, kultúrnych a osvetových zamestnancov, pre odbornú a laickú verejnosť. Uskutočnilo sa pracovné stretnutie koordinátorov prevencie drogových závislostí zo škôl v okrese Senica so zástupcami organizácií, ktorí sú členmi Komisie pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti pri mestskom zastupiteľstve Senica a rokovalo sa o aktuálnych problémoch.

„Kto nás chráni?“ - projekt bol zrealizovaný v spolupráci s Komisiou pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti pri mestskom zastupiteľstve Senica. Bola uskutočnená výtvarná súťaž pre žiakov základných, špeciálnych a základných umeleckých škôl zameraná na prevenciu kriminality a drogových závislostí a následne výstava spojená s ocenením víťazných prác.

„Prečo som na svete rád“ - v spolupráci RÚVZ Senica so Záhorským osvetovým strediskom v Senici bol zrealizovaný projekt „Prečo som na svete rád“. Školám a školským zariadeniam boli rozposlané propozície projektu.

RÚVZ Stará Ľubovňa sa taktiež v rámci uvedeného projektu spolupodieľal na realizácii sprievodných aktivít v rámci putovnej výstavy „Prečo som na svete rád/a“.

„Fajčiť či nefajčiť“ – v Holíči, Skalici a Senici bol pre študentov prvých ročníkov stredných odborných škôl zrealizovaný projekt „Fajčiť či nefajčiť“. Edukovaných bolo 364 študentov. Kvíz spojený s besedou bol zatriaktívnený vyšetrením hladiny CO vo vydychovanom vzduchu Smokerlyzerom.

„Tvoja správna voľba“ – cieľom projektu je eliminácia trestnej činnosti pod vplyvom návykových látok. RÚVZ Žilina spolupracoval na realizácii projektu so zástupcami odboru komunikácie a prevencie Prezídia Policajného zboru SR, zamestnancami Krajskej knižnice Žilina (633 žiakov)

Študentky stredných škôl a ženy v produktívnom veku v Humennom sa zapojili do projektu prevencie rakoviny prsníka s názvom **„Zdravé prsia“**. Základnou myšlienkou projektu je odtabuizovanie pojmu „rakovina“, oboznámenie sa s rizikovými faktormi rakoviny prsníka a vysvetlenie významu prevencie. Hlavnou časťou projektu je nácvik samovyšetovania prsníkov pomocou didaktického modelu. Na projekte sa v roku 2014 zúčastnilo 41 študentiek z troch stredných škôl v Humennom a Medzilaborciach a 22 žien v produktívnom veku.

Projekt „*Umývaj si ruky, zachrániš život*“ - na plnení tejto úlohy sa pracovníci RÚVZ Stará Ľubovňa podieľali v rámci kampane 2014 propagáciou formou nástenky na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a poskytnutím telefonической a osobnej konzultácie pre zdravotnícke zariadenia ohľadom uvedenej problematiky.

Odbor podpory zdravia RÚVZ Banská Bystrica sa ako spoluriešiteľ zapojil do projektu „*Akadémia banskobystrického seniora*“, do roku 2015 má na starosti modul „Zdravé starnutie“. V prvom polroku 2014 pripravili učebné texty do príručky, PPT prezentácie pre jednotlivé prednášky a podklady pre interaktívne cvičenia. Od septembra 2014 bol aktívne spustený celý projekt, pracovníčkami bola odprednášaná 2x (pre 2 skupiny seniorov) každá z 13 prednášok uvedeného modulu:

RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Oddelenie Podpory zdravia, pokračovalo v roku 2014 v realizácii 2 vlastných projektov na regionálnej úrovni. Projekt „*HBSC*“, ktorý je určený pre žiakov 8. a 9. ročníkov ZŠ. V rámci regionálneho projektu „*HBSC*“ sa venovali zdraviu detí a mládeže a to formou štúdie, ktorá prebehla na celoslovenskej úrovni ešte v roku 2010. V roku 2011 vykonali zber dát formou dotazníka od žiakov 9. ročníka, ktorí navštevujú základné školy v meste Spišská Nová Ves. Celkom bolo zmonitorovaných 408 žiakov, z toho 202 chlapcov a 206 dievčat. Dotazník bol obsahovo zameraný na jednotlivé oblasti životného štýlu. Súčasťou štúdie boli aj antropometrické merania (výška, váha, obvod pásu a bokov), merania krvného tlaku, zloženia tela (tuk, svalová hmota, voda, kosti) a Ruffierov test telesnej zdatnosti. V roku 2013 vykonali nadstavbu prieskumu „*HBSC*“, v rámci ktorej monitorovali 150 žiakov 8. ročníka vybraných základných škôl zo Spišskej Novej Vsi. V roku 2014 počítačovo spracovali a štatisticky vyhodnotili všetky dáta z prieskumu na regionálnej úrovni. Výsledky regionálneho prieskumu v rámci štúdie „*HBSC*“ prezentovali na rôznych odborných regionálnych, krajských a celoslovenských podujatiach.

„*Mladí ľudia a život*“ Peer projekt obsahovo zameraný na rôzne oblasti životného štýlu mladých ľudí s aktívnym zapojením peer aktivistov – študentov stredných škôl. Realizuje sa od r. 1999 a je určený na prípravu mladých ľudí – študentov 1. – 2. ročníkov stredných škôl pre prevenčnú prácu formou besied a diskusných stretnutí v rovesníckom prostredí. V rámci projektu študenti na základe výberu absolvujú sériu odborných výcvikov s dôrazom na sociálno – psychologické zručnosti a zážitkové metódy ako aj odborný obsah rôznych tém zo života dospelujúcej mládeže z nasledovných oblastí - primárna prevencia nikotinizmu a alkoholizmu, zdravý životný štýl, infekcia HIV a ochorenie AIDS, iné sexuálne prenosné ochorenia a urológia, drogy, partnerské vzťahy, láska, sexualita a antikoncepcia, duševné zdravie a prvá pomoc. Hlavným cieľom tohto projektu je zvýšenie zodpovednosti u adolescentov za svoje zdravie a zdravie svojich rovesníkov, sexuálne správanie a sexuálny život vrátane zodpovedného plánovaného manželstva a rodičovstva ako aj pozitívna zmena postojov a názorov na rizikové správanie na základe získavania objektívnych informácií o problémoch tejto generácie od svojich rovesníkov. Táto forma prevencie nenahrádza profesionálny prístup pedagógov, iných odborníkov z rôznych oblastí medicíny a psychológie ani výchovu rodičov. Počas roka 2014 zrealizovali v spolupráci s peer klubom pri CVČ Spišská Nová Ves a MsÚ Spišská Nová Ves 4 odborné výcviky pre novú skupinu peer aktivistov, ktorí boli úspešne vybratí do novej peer skupiny v rámci peer castingu a aktívne sa zúčastnili posledného 12. ročníka workshopu „*Mladí ľudia a život*“ v dňoch 1.-3. decembra 2014.

„*Dentálne zdravie u detí*“ – regionálny zdravotno-výchovný projekt RÚVZ so sídlom v Trebišove, ktorý bol vypracovaný na Referáte neinfekčnej epidemiológie a podpory zdravia.

V roku 2014 bol realizovaný v materských a základných školách formou štyroch na seba nadväzujúcich intervencií, ktoré boli spojené s nácvikom správnej dentálnej hygieny. V priebehu roka sa realizovalo 11 skupinových intervencií u 252 žiakov ZŠ.

Regionálny charakter malo súťažné športové podujatie s názvom „*Čo sa hýbe, to je živé IV.*“, ktoré sa konalo pri príležitosti *Svetového dňa pohybu ku zdraviu*. Akcia bola prioritne zameraná na žiakov 5. a 6. ročníka základných škôl a prímých gymnázií z okresu Rožňava, ale aj na mládež a dospelú populáciu.

V spolupráci s odborom Mladej Matice v Rožňave a so Študentským parlamentom mesta Rožňava sa v priestoroch Kongresovej sály MÚ v Rožňave konal **edukačný festival Jammin school o kyberšikane**, toptrendoch v informačných technológiách a závislostiach. Cieľovou skupinou tohto podujatia boli študenti stredných škôl v Rožňave.

-Efektívna podpora kardiometabolického zdravia v prostredí stredných škôl BSK

Odbor podpory zdravia RÚVZ Bratislava pokračoval v spolupráci s BSK pri realizačných výstupoch vychádzajúcich z výsledkov projektu „**Rešpekt pre zdravie**“. Zámerom projektu bol široký skrining rizikových faktorov a budovanie zdravotnej gramotnosti detí a adolescentov. Bolo ukončené komplexné štatistické spracovanie 255 parametrov zdravotného stavu a determinantov zdravia v súbore 5000 študentov. Výsledky sú zhrnuté do prvej definitívnej správy v rozsahu 189 strán. Výsledky projektu boli prezentované formou 15 prezentácií na odborných vedeckých podujatiach, na výročnom stretnutí riaditeľov stredných škôl BSK, hlavným odborníkom MZSR a odborným spoločnostiam SLS. V spolupráci s BSK vznikla pracovná skupina, ktorej zámerom je tvorba realizačných výstupov v oblasti ozdravenia výživy a životosprávy stredoškolákov. Diskutované sú súčasné problémy v školskom stravovaní a školských bufetoch a možnosti pozitívnych zmien. Bola realizovaná analýza edukačných materiálov z problematiky výživy a životosprávy v SR a EU s cieľom zabezpečiť najúčinnjšiu formu edukácie, ktorá by mala u mladej generácie pozitívny efekt.

V spolupráci s Jednotou dôchodcov Slovenska Bratislava II, MČ Ružinov a Domom kultúry Ružinov OPZ RÚVZ Bratislava organizovali V. ročník „**Akadémie tretieho veku**“ kde pripravili sériu prednášok na ktorých participovali. Zároveň pripravili na rok 2015 VI. Ročník. V spolupráci s Odborom sociálnych vecí a rodiny MČ-Staré Mesto realizovali sériu vyšetrení a edukačných prednášok z problematiky výživy a životného štýlu pre seniorov. Realizovali 7 preventívnych akcií - seniorfest, kde vyšetřili a edukovali 431 seniorov. Poradňa zdravia Petržalka realizovala nácvik kondično-posilňovacích cvičení zameraných na udržanie telesnej kondície, zvýšenie sebavedomia a elimináciu sociálnej izolácie starších ľudí v Petržalke. Súčasťou je aj poradenstvo prevencie hypertenzie a obezity. Cvičení sa zúčastňuje 90 klientov.

„**Schody ako výzva**“- kampaň otvorená pre zamestnancov RÚVZ Zvolen. Dlhodobým cieľom je vytvoriť návyk chodiť pešo, nepoužívať výtah – byť vzorom.

Pri regionálnych intervenčných a informačných zdravotno-výchovných aktivitách pracovníci všetkých odborov podpory zdravia v roku 2014 realizovali spolu 2691 regionálnych aktivít, z toho 1406 aktivít bolo venovaných produktívnej populácii, 668 aktivít bolo venovaných mladej generácii, 513 aktivít bolo venovaných populácii v poproduktívnom veku a 104 aktivít sa venovalo inej cieľovej skupine.

3.5 Spolupráca so štátnym, verejným, súkromným a tretím sektorom

Odbory podpory zdravia navzájom vykazujú veľmi dobrú spoluprácu vo vlastných úradoch. Pracovníci OPZ úzko spolupracovali so všetkými oddeleniami RÚVZ na úseku primárnej prevencie, predovšetkým s odborom epidemiológie, odborom hygieny výživy, odborom hygieny detí a mládeže, odborom hygieny životného prostredia, odborom informatiky a štatistiky a s odborom preventívneho pracovného lekárstva. Spolupráca s odbornými oddeleniami RÚVZ sa rozvíja a realizuje hlavne v oblasti konkrétnych projektov napr.: pri sledovaní výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie, na plnení úlohy „Program ovocie a zelenina do škôl“, v rámci kampane *Zdravé pracoviská*, na projekte „Primárna prevencia aterosklerózy v detskom veku“, v projekte „*Surveillance chronických ochorení*“.

Spolupráca so zdravotníckymi zariadeniami spočívala aj v distribúcii zdravotno-výchovných materiálov - letákov, plagátov a brožúr do ambulancií lekárov prvého kontaktu, pediatrov, obvodných a aj lekárov špecialistov. Pri odporúčaní ďalších klinických vyšetrení klientov poradne zdravia ako aj pri plnení projektov a programov súvisiacich so zdravým životným štýlom spolupracujú OPZ s praktickými lekármi, špecialistami, stomatológmi, gynekológmi, pediatrami, lekárnikmi a lekárňami, psychologmi. V priebehu celého roka 2014 odbory podpory zdravia spolupracovali so štátnymi aj neštátnymi zdravotníckymi zariadeniami a inými zariadeniami a to najmä s:

- Nemocnicami s poliklinikou v jednotlivých okresoch, Poliklinikami, Reumatologicko-rehabilitačným centrom, Fakultnými nemocnicami s poliklinikou, Súkromnými zdravotníckymi strediskami,
- Psychiatrickými, neurologickými, psychologickými, kardiologickými, internými, TARCH, geriatrickými, metabolickými, diabetologickými, gynekologickými, pneumologickými, ortopedickými, ftizeologickými a stomatologickými ambulanciami, ambulanciami praktických lekárov pre deti a dorast, ambulanciami praktických lekárov,
- Rýchlou zdravotnou službou, národnou transfúznou službou, lekárňami a farmaceutickými spoločnosťami,
- Referátom poradensko-psychologických služieb a pedagogicko-psychologickými poradňami.

Odbory podpory zdravia v rámci účasti na úlohách, projektoch a programoch rozvíjali odbornú spoluprácu v rámci rezortu i medzirezortne so štátnou správou a samosprávou. Základným cieľom vzájomnej spolupráce s orgánmi, organizáciami, nadáciami, štátnou správou a samosprávou je neustále zvyšovať zdravotné uvedomenie širokej verejnosti v oblasti podpory a ochrany vlastného zdravia a zainteresovať širokú verejnosť v starostlivosti o svoje zdravie.

Do spolupráce v plnení úloh v oblasti podpory zdravia sa zapojili hlavne mestské a obecné úrady, starostovia a primátori obcí, školské úrady, materské školy, základné školy, stredné školy, krajské riaditeľstvá policajných zborov, dopravná polícia, Železnice SR, okresné a krajské komisie pre drogovú problematiku a prevenciu kriminality, hasičské zbory, jednotlivé kancelárie projektu „Zdravé mesto“, Rada mládeže, Športové kluby, Ústavy sociálnych služieb, Matica slovenská, Kluby kardiakov, diabetikov, Kluby dôchodcov, Domovy dôchodcov s sociálnych služieb, Krajské kancelárie splnomocnenca vlády pre rómske komunity, organizácie v SR, Detské domovy.

RÚVZ v SR spolupracovali aj s MŠVVaŠ SR, NR-SR, Kanceláriou WHO v SR.

Aj v roku 2014 sa rozvinula vzájomne prospešná spolupráca medzi Lekárskou fakultou Univerzity Komenského v Bratislave, Vysokou školou zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, Slovenskou zdravotníckou univerzitou, Trnavskou univerzitou, Univerzitou sv. Cyrila a Metoda v Trnave, Katolíckou univerzitou v Ružomberku, Slovenskou zdravotníckou

univerzitou v Banskej Bystrici, Univerzitou 3. veku, Trenčianskou univerzitou - Fakultou zdravotníctva, Jesseniovou lekárskou fakultou UK v Martine, UK v Prahe, Ústavom verejného zdravotníctva v Košiciach, Žilinskou univerzitou, Univerzitou J. Selyeho v Komárne, Klinikou stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie UPJŠ LF v Košiciach, Inštitútom drogových závislostí v Bratislave, Centrom pre liečbu drogových závislostí a Slovenskou akadémiou vzdelávania.

Výborná spolupráca prebiehala počas roka 2014 aj so Slovenskou kardiologickou spoločnosťou, Slovenskou lekárskou spoločnosťou, Slovenskou lekárskou komorou, Slovenskou komorou sestier a pôrodných asistentiek, sekciou dentálnych hygieničiek, Slovenskou epidemiologickou a vakcinologickou spoločnosťou, Ligou proti rakovine, Ligou za duševné zdravie, Slovenskou nadáciou srdca, Ligou proti reumatizmu, Zväzom diabetikov Slovenska, Spoločnosťou psoriatickov, Alzheimerovou spoločnosťou, Slovenskou úniou proti osteoporóze, Slovenským zväzom telesne postihnutých, Slovenským zväzom záhradkárov, Slovenským zväzom telesnej kultúry, Spoločnosťou klinickej onkológie, Slovenskou asociáciou verejného zdravia a s Národným centrom zdravotníckych informácií. Pri aktivitách s hlavným cieľom vo výchovno-vzdelávacej oblasti pracovníci odboru podpory zdravia spolupracovali so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, Zdravotnou poisťovňou Dôvera, Union, aj Wüstenrot.

V zabezpečovaní zdravotno-výchovných aktivít Odbory podpory zdravia spolupracovali s rôznymi občianskymi združeniami - Anabell, Harmónia, Otvorené srdcia, Spoločnosťou na pomoc deťom s autizmom, Zväzom postihnutých civilizačnými chorobami, občianskym združením „Pre zdravie našich detí“, občianskym združením „Pre zdravie a výživu“, Klub Viktória, ďalej s občianskymi združeniami „Nádej deťom“ a „Áno pre život“.

V plnení aktivít v rámci odboru podpory zdravia sa realizovala spolupráca aj s Centrami voľného času, Centrami výchovy a psychologickéj prevencie, Materskými centrami, Úniou žien, Rómskymi komunitnými centrami, Územnými spolkami, Regionálnymi kultúrnymi centrami, Dennými centrami pre seniorov, Osvetovými strediskami, knižnicami, mimovládnyimi organizáciami Turčianske venuše, Národná koalícia na kontrolu tabaku, Stop fajčeniu, Jednotou dôchodcov na Slovensku, s Klubmi dôchodcov, Slovenským červeným krížom, ako aj inými mimovládnyimi organizáciami, ktoré vykonávajú činnosť na úseku podpory zdravia.

OPZ spolupracujú s printovými, rozhlasovými, televíznymi, internetovými médiami na mestskej, okresnej, regionálnej a celoslovenskej úrovni.

V záujme zlepšenia dostupnosti preventívneho vyšetrenia sa realizovali komplexné vyšetrenia a poradenstvo priamo na pracoviskách viacerých organizácií a spoločností.

V rámci spolupráce so štátnym, verejným, súkromným a tretím sektorom uskutočnili pracovníci OPZ RÚVZ v SR celkom 2451 aktivít.

3.6 Iné činnosti odboru (legislatíva, členstvo v pracovných skupinách, organizovanie konferencií, seminárov...)

3.6.1 Legislatíva

Jednotlivé RÚVZ v marci 2014 predložili HH SR na ÚVZ SR odborné vyjadrenie k odboru Podpora zdravia verzus Výchova ku zdraviu v rámci verejného zdravotníctva.

Jednotlivé RÚVZ v júni 2014 zaslali stanovisko k piatim potencionálnym modelom realizácie PPZZRK ako národného projektu financovaného z prostriedkov štrukturálnych fondov.

Jednotlivé RÚVZ v júli 2014 zaslali stanovisko k návrhu štandardov výkonu zdravotnej výchovy a prevencie v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít v rámci pripravovaného národného projektu pre financovanie aktivít asistentov zdravotnej výchovy.

3.6.2 Členstvo v pracovných skupinách

Pracovníci odborov podpory zdravia RÚVZ v SR v roku 2014 vznikol nový Poradný zbor hlavného hygienika SR pre odbor výchova k zdraviu. Členovia nového poradného zboru sú z RÚVZ Bratislava, RÚVZ Trnava, RÚVZ Prievidza, RÚVZ Martin, RÚVZ Stará Ľubovňa, RÚVZ Spišská Nová Ves, RÚVZ Zvolen, RÚVZ Nitra.

Pracovníci odborov podpory zdravia RÚVZ v SR v roku 2014 boli členmi pracovných skupín pod vedením OPZ ÚVZ SR:

- Pracovná skupina **pre tvorbu koncepcie Výchovy k zdraviu**(RÚVZ Martin, RÚVZ Levice, RÚVZ Prešov, RÚVZ Zvolen, RÚVZ Rožňava, RÚVZ Stará Ľubovňa, RÚVZ Trnava, RÚVZ Bardejov, RÚVZ Žiar nad Hronom, RÚVZ Spišská Nová Ves).
- **Ústredná koordinačná rada na ochranu a podpory zdravia** - ÚKROPZ (RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Košice, RÚVZ Žilina).
- Pracovná skupina zriadená na **aktualizáciu Národného programu podpory zdravia** v Slovenskej republike (RÚVZ Trenčín, RÚVZ Žilina, RÚVZ Banská Bystrica)
- Pracovná skupina **k realizácii Programu podpory zdravia znevýhodnených komunit** na Slovensku (RUVZ Banská .Bystrica, RÚVZ Bardejov, RÚVZ Humenné, RÚVZ Košice, RÚVZ Michalovce, RÚVZ Poprad, RÚVZ Prešov, RÚVZ Rimavská Sobota, RÚVZ Rožňava, RÚVZ Spišská nová Ves, RÚVZ Stará Ľubovňa, RÚVZ Vranov nad Topľou).
- Pracovná skupina na **podporu zdravia seniorov** (RÚVZ Prešov, RÚVZ Stará Ľubovňa, RÚVZ Levice, RÚVZ Žiar nad Hronom, RÚVZ Dolný Kubín, RÚVZ Martin, RÚVZ Trnava, RÚVZ Bratislava, RÚVZ Košice, RÚVZ Trenčín).
- Pracovná skupina **duševné zdravie a prevencia drogových závislostí** (RÚVZ Prešov, RÚVZ Považská Bystrica, RÚVZ Banská Bystrica – 2x, RÚVZ Martin, RÚVZ Trnava, RÚVZ Bratislava, RÚVZ Košice, RÚVZ Trenčín).
- Pracovná skupina na **prevenciu fajčenia** (RÚVZ Prešov, RÚVZ Nitra, RÚVZ Prievidza, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Martin, RÚVZ Trnava, RÚVZ Dunajská Streda, RÚVZ Trenčín).
- Pracovná skupina pre **pohybovú aktivitu, prevenciu nadváhy a obezity** (RÚVZ Poprad, RÚVZ Stará Ľubovňa, RÚVZ Banská Bystrica – 2x, RÚVZ Žiar nad Hronom, RÚVZ Dolný Kubín, RÚVZ Liptovský Mikuláš, RÚVZ Trnava, RÚVZ Dunajská Streda, RÚVZ Košice, RÚVZ Spišská Nová Ves, RÚVZ Trenčín, RÚVZ Čadca, RÚVZ Bardejov).
- Pracovná skupina **poradne zdravia** (RÚVZ Bratislava, RÚVZ Košice, RÚVZ Prešov, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Rimavská Sobota, RÚVZ Trnava, RÚVZ Trenčín, RÚVZ Nitra, RÚVZ Žilina).
- Pracovná skupina k **príprave správy o zdravotnom stave obyvateľstva Slovenskej republiky** (RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Trenčín).
- Dočasná pracovná skupina k **plneniu úlohy č. 12 z NAPPA** - vypracovanie prierezovej štúdie o vplyve a dopade zdravotnej výchovy v prevencii alkoholovej závislosti (RÚVZ Trnava, RÚVZ Považská Bystrica, RÚVZ Trebišov, RÚVZ Spišská nová Ves).

Pracovníci odborov podpory zdravia RÚVZ v SR v roku 2014 boli členmi aj iných pracovných skupín a komisií:

- Pracovná skupina Prevencia aterosklerózy v detskom a dospelom veku (RÚVZ Rimavská Sobota).
- Pracovná skupina k projektu EHES (RÚVZ Rimavská Sobota).
- Pracovná skupina k medziodborovému projektu „Vnútorne prostredie škôl“(RÚVZ Rimavská Sobota).

- RÚVZ Rimavská sobota v roku 2014 bol národným kontaktným bodom pre spoluprácu so Svetovou zdravotníckou organizáciou (WHO) v oblasti rómskeho zdravia.
- Medzirezortná komisia pre problematiku jódovej profylaxie a príjmu jódu (RÚVZ Rimavská Sobota).
- Odbornej komisia biologickej olympiády (RÚVZ Prešov)
- Komisia pre prevenciu protispoločenskej činnosti (RÚVZ Prešov)
- Komisia pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti (RÚVZ Liptovský Mikuláš).
- Riadiaci výbor mestskej protidrogovej komisie (RÚVZ Trnava).
- Prípravný výbor dní zdravia (RÚVZ Trnava).
- Komisii pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti OÚ (RÚVZ Trnava).
- Komisia pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti pri mestskom zastupiteľstve Senica (RÚVZ Senica).
- Komisia pre prevenciu kriminality a inej protispoločenskej činnosti Okresného úradu Košice (RÚVZ KOŠICE)
- Odborná poradná skupiny pre oblasť "Košice – Zdravé a čisté mesto (RÚVZ KOŠICE)

3.6.3 Organizovanie konferencií a seminárov

Pracovníci odborov podpory zdravia RÚVZ v SR v roku sa podieľali na organizovaní nasledovných podujatí:

Pracovníci RÚVZ v SR sa podieľajú na organizácii celo ústavných odborných seminárov vzdelávania odborných zamestnancov RÚVZ, ktoré sú kreditované Slovenskou akreditačnou radou pre kontinuálne medicínske vzdelávanie (SACCME).

RÚVZ Spišská nová Ves Oddelenie podpory zdravia organizovalo v roku 2014 v spolupráci s ÚVZ SR konferenciu 38.dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu, ktorá sa konala v dňoch 22. – 23. októbra 2014 v hoteli Čingov, Slovenský raj.

RÚVZ Poprad sa podieľal na organizácii, príprave a priebehu 22. ročníka medzinárodnej konferencie Životné podmienky a zdravie vo Vysokých Tatrách za účasti 131 odborníkov s Poľska, Českej republiky, Srbska a Slovenska.

RÚVZ Trnava a Senica sa aktívne podieľal na organizácii regionálneho seminára „Chráňme sa pred drogovým nebezpečenstvom“.

RÚVZ Senica spolupracovali na pregraduálnej výchove študentov vysokých škôl - zabezpečenie odbornej praxe 4 študentiek odboru verejné zdravotníctvo z Jihočeskej univerzity v Českých Budejoviciach.

OPZ RÚVZ Poprad sa podieľalo na organizácii, prípravy a priebehu 21. ročníka medzinárodnej konferencie Životné podmienky a zdravie vo Vysokých Tatrách za účasti 135 odborníkov s Poľska, Českej republiky, Srbska a Slovenska.

OPZ RÚVZ Banská Bystrica organizovala krajské porady vedúcich OPZ.

OPZ RÚVZ Banská Bystrica sa spolupodieľali na zorganizovaní viacerých celoslovenských vzdelávacích aktivít:

- VI. vedecko-odbornej konferencie Surveillance chronických chorôb,
- verejno-zdravotníckeho bloku Dní praktickej obezitológie v Bardejovských kúpeľoch
- úvodného seminára v Banskej Bystrici k projektu TOHES .

OPZ RÚVZ Banská Bystrica zabezpečujú program sťaží na svojich pracoviskách a v teréne pre cirkulantov a študentov a poskytujú im podporu pri vypracovávaní kvalifikačných prác.

3.7 Činnosť poradenských centier ochrany a podpory zdravia v Slovenskej republike

3.7.1 Základná poradňa

Na Slovensku je zriadených 37 základných poradní zdravia pri Regionálnych úradoch verejného zdravotníctva (RÚVZ Bratislava mesto má dve poradne zdravia).

Ako prvá Poradňa zdravia na Slovensku bola v demonštračnom okrese projektu CINDI v Banskej Bystrici. Svoju činnosť zahájila v roku 1993, potom v ďalších rokoch pribudli poradne v ostatných okresoch Slovenska .

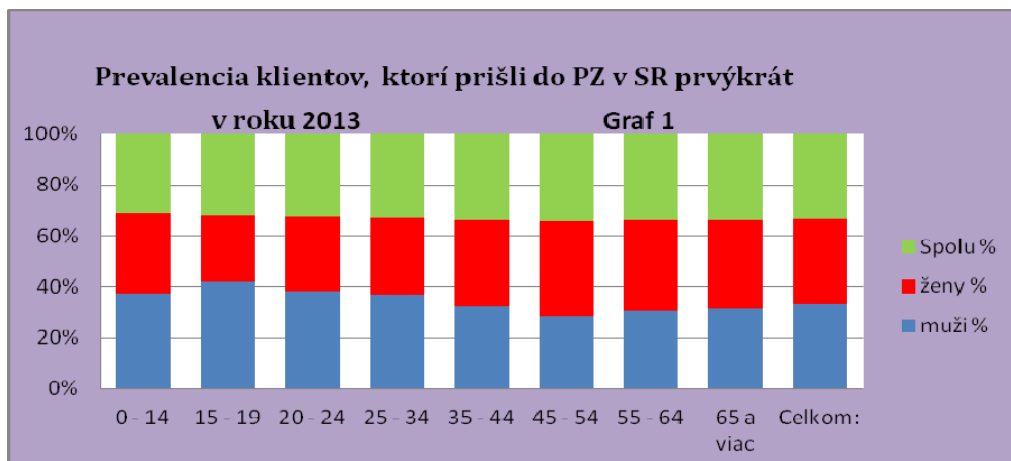
Súbežne s nimi vznikali nadstavbové poradne , ktoré sú špecializované na zvládnutie najzávažnejších rizikových faktorov, ktoré majú potenciál iniciovať proces ústiaci do vzniku závažných poškodení zdravia. V roku 2014 bolo 13 druhov nadstavbových poradní .

Činnosť poradne zdravia sa riadi okrem „Metodickej príručky pre prácu v poradniach zdravia“ (Ministerstvo zdravotníctva SR, rok 2000), aj na základe "Európskych odporúčaní pre prevenciu kardiovaskulárnych ochorení“ (Európska kardiologická spoločnosť, rok 2012). Aktualizovaná verzia odporúčaní obsahuje niekoľko nových prvkov, čo sa týka zhodnotenia celkového kardiovaskulárneho rizika, zhodnotenia krvného tlaku a celkového algoritmu pri poradenstve ohľadom životného štýlu. Prahové hodnoty tlaku krvi sú zadefinované pri rôznych typoch merania - meranie v ambulancii, meranie doma a 24 hodinové monitorovanie. Poradenské centrum ochrany a podpory zdravia je určené všetkým obyvateľom v SR v územnej pôsobnosti RÚVZ, ktorí prejavia záujem o svoje zdravie a chcú poznať svoje individuálne riziká vzniku chronických neinfekčných ochorení, a to najmä srdcovo-cievnych a nádorových. Individuálne poradenstvo a následné vyšetrenia sú poskytované v základnej poradni a v širokej škále nadstavbových poradní. Základná poradňa poskytuje spektrum vyšetrení, ktoré orientačne určia profil pravdepodobnej možnosti získania KVCH alebo onkologického ochorenia.

Program CINDI sa celoštátne uplatňoval najmä formou vyhľadávania rizikových faktorov KVCH, niektorých metabolických a onkologických chorôb u príslušníkov bežnej populácie bez manifestného ochorenia a bez evidentných klinických známk. Návštevníci poradní zdravia sú vyšetřovaní s následným individuálnym poradenstvom a nefarmakologickou intervenciou. V prípade potreby, ak je zistená závažná porucha, sú odosielaní do starostlivosti lekárov v kuratívne.

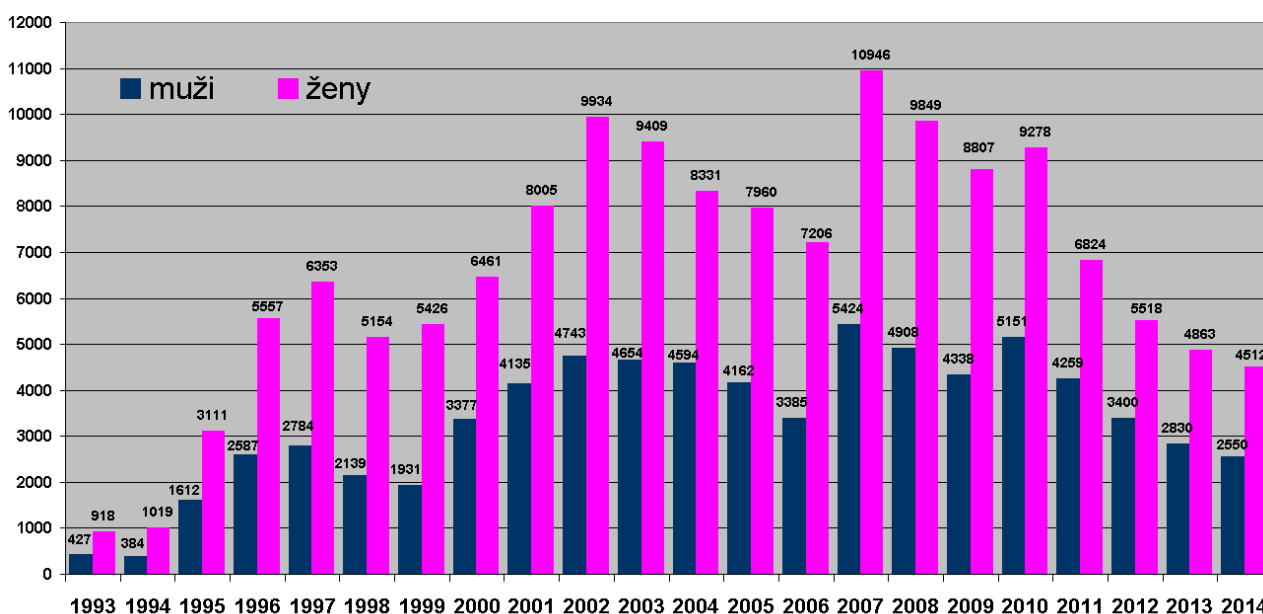
V základných poradniach zdravia v SR v roku 2014 bolo vyšetřených 11 623 klientov z toho prvýkrát bolo vyšetřených 7062 klientov je to menej o 8,2 % oproti roku 2013. V roku 2014 bolo poskytnutých 5143 kontrolných vyšetření (tab.č.2, GRAF 1), je to o 12% menej ako v predchádzajúcom roku. **Na opakovanú kontrolu prišlo 4561 klientov t.j. 39% z celkového počtu klientov,** ktorí mali vstupné vyšetřenia vyššie ako je norma (42 % žien a 35 % mužov). Najviac klientov bolo v produktívnom veku (t.j.72%) .

Najviac klientov prvýkrát prišlo do poradne zdravia v košickom, banskobystrickom , trenčianskom a prešovskom kraji (celkom 5392 , t.j.71 % z celkového počtu klientov ktorí navštívili PZ prvýkrát.)

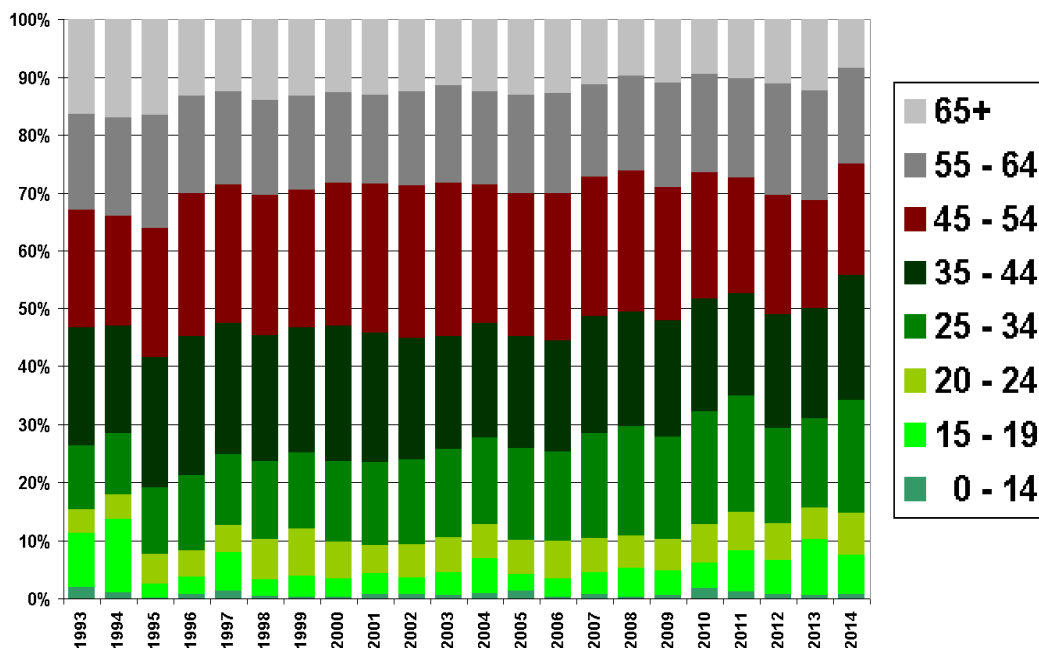
Od vzniku základných poradní v SR pri jednotlivých RÚVZ , od marca 1993 do 31.12.2014 bolo prvýkrát vyšetrených 220154 klientov(GRAF 2,3). a vykonaných 117365 kontrolných vyšetrení Klienti 24 roční a mladší tvorili proporciu 11,4% ,25-34 roční 16,3 % a zo starších vekových skupín bolo 17 -24% klientov ,najmenej klientov bolo z vekovej skupiny nad 65 rokov (12%) . V prvej dekáde činnosti PZ (1993-2003) vo viacerých okresoch navštevovali poradňu zdravia väčšinou seniori, až neskoršie sa návštevnosť zvýšila o klientov v produktívnom a mladšom veku

Návštevnosť PZ v SR v r. 1993-2014 - prvovýšetrení klienti

GRAF 2

Prvovýšetrení klienti v základných poradniach v SR 1993-2014 (podľa vekových skupín)

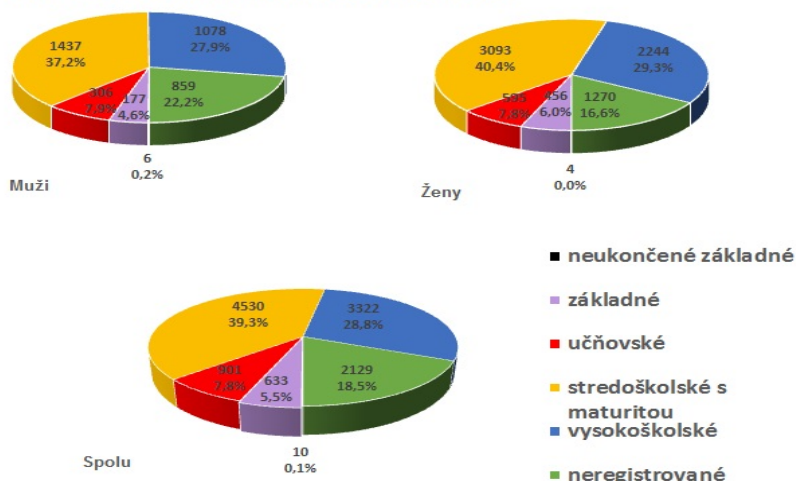
GRAF 3

V roku 2014 bolo zrealizovaných **451 výjazdov základnej poradne** zdravia na rôzne miesta v jednotlivých regiónoch Slovenska (pracoviská, personál ZŠ, MŠ, študenti SŠ, VŠ, personál poisťovní VŠZP, UNION, Sociálna poisťovňa, kluby dôchodcov, domovy soc. služieb, svetové dni zdravia, supermarket, MÚ, obecné úrady, MOST, atď.). Počas týchto výjazdov bolo spolu **vyšetrených 19131 klientov**, je to o 22 % viac ako v predchádzajúcom roku 2013. Najviac klientov v rámci výjazdov bolo vyšetrených v banskobystrickom kraji (16 %, 3070 klientov), potom v žilinskom kraji (15%) a v košickom (14,5%).

U klientov bola vykonaná individuálna intervencia na optimalizáciu rizikových faktorov životného štýlu. Celkom sa vo všetkých poradniach zdravia v SR vrátane nastavbových urobilo 213 561 výkonov je to o 18 % menej ako v predchádzajúcom roku 2013 (TAB.Č.7)

V roku 2014 **najviac bolo prvovýšetrených klientov s ukončeným stredoškolským vzdelaním (39%)** , potom 29 % **vysokoškolákov** prišlo do poradne zdravia (Tab.c.4, Graf 4).

Spektrum klientov co veku od 0n do 99 rokov vyšetrených v poradni zdravia podľa vzdelania za obdobie od 1.1.2014 do 31.12.2014

GRAF 4

Z celkového počtu prvovýšetrených klientov 21% z nich **udávalo že fajčí**, je to o 6% viac ako v roku 2013 a 73% klientov **nevedelo aký má krvný tlak**. Najnižšia prevalencia klientov, ktorí nepoznali svoj krvný tlak bola zaznamenaná v prešovskom kraji (32 % klientov) . V košickom kraji ,trenčianskom a bratislavskom kraji až 76% klientov pri prvom vyšetrení v roku 2014 nepoznalo svoj krvný tlak.

U prvovýšetrených klientov ,bola normálna **váha** u 43 % mužov a 60 % žien.

Nadváha bola zaznamenaná u 39 % mužov a 25 % žien.

Obezita sa zistila u 18 % mužov a 15 % žien.

– **Tlak krvi** (tab.č.10a,b), v medziach **normy malo 3519** klientov ktorí prišli do PZ prvýkrát (t.j.50 %). **U 1928 nových klientov** (t.j.27,3 % z prvovýšetrených), bol zistený krvný tlak v pásme **hypertenzie**. **Vyššia bola prevalencia žien (57 %) so zistenou hypertenziou ako mužov (37%)** . Vyšší krvný tlak pri prvej návšteve v PZ bol zistený u žien nad nad 35 rokov a u mužov nad 25 rokov veku..

– Pri **opakovaných kontrolách** rovnako ako u prvovýšetovaných bola **hypertenzia zaznamenaná u 30 % klientov** (1394 klientov-493 mužov a 901 žien).

– **Zvýšenú hodnotu celkového cholesterolu(CCHOL)** (tab.č. 8 a, b) z prvovýšetrených klientov nad 5 mmol/l malo 25660 klientov t.j. **36,3 % , je to o 3 % menej ako v predchádzajúcom roku** (išlo o 783 mužov a 1783 žien)z celkového počtu klientov. **Z prvovýšetrených klientov - normálnu hladinu celkového cholesterolu** malo 4134 ,t.j.58,5 % klientov (1660 mužov a 2474 % žien) .

– Triglyceridy malo v norme 36,5 % mužov a 41 % žien, **HDL v norme malo 34,4%** klientov (24,3% mužov a 27 % žien),

– **BMI** bol u prvovýšetrených v norme u 20 % mužov a 36 % žien.

Pri opakovaných kontrolách(tab.12b) u klientov ktorí mali zvýšené hodnoty biochemických parametrov pri prvej návšteve poradne zdravia u :

➤ **celkového cholesterolu** došlo k poklesu u **44,2 % mužov a u 37,1 % žien** .

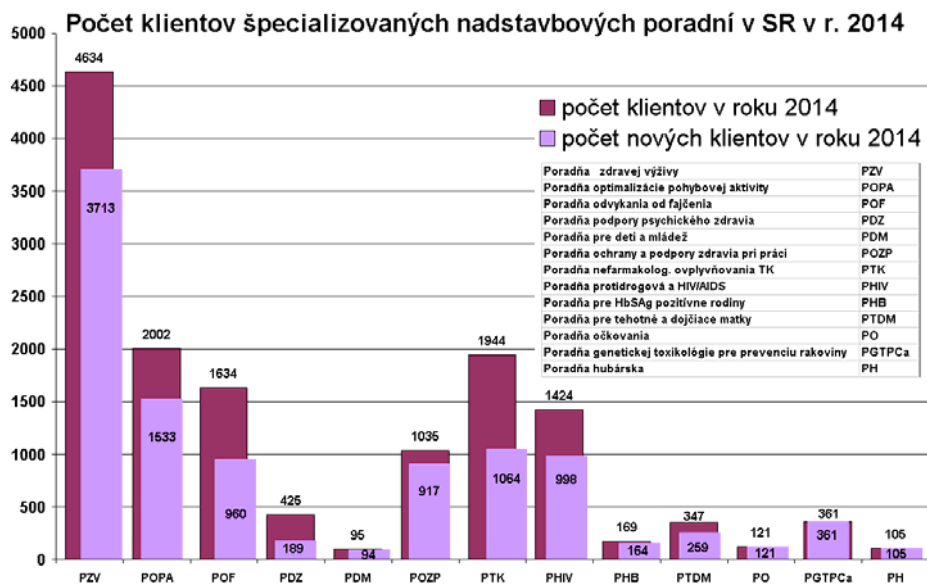
➤ u **triglyceridov u 61% mužov a 62 % žien** so vstupnými zvýšenými hodnotami bol zaznamenaný pokles daného parametra.

- U **HDL** doslo k nárastu klientov so zvýšeným HDL po opakovaných intervenciách (**59,8 % klientov, 57,5 % mužov a 61 % žien**).
- Minimálny posun nastal u **BMI**, rovnako u mužov ako aj u žien. Len u 5,4 % klientov sa zaznamenal pokles hmotnosti.
- U **TKS** bol u 33 % klientov so vstupným vyšším systolickým tlakom zaznamenaný pokles . Pri **TKD** u 34 % klientov s TKd vyšším pri prvom vyšetrení, bol zaznamenaný pokles.
- Môžeme konštatovať, že poradenská činnosť v roku 2014 najviac ovplyvňovala hladinu CCHOL, HDL a glukózy, rovnako ako v predchádzajúcom roku 2013.

3.7.2 Nadstavbové poradne

Štruktúra nastavbových poradní v systéme RÚVZ v SR varíruje jednak podľa tradícií a potrieb v jednotlivých okresoch, jednak podľa odbornej spôsobilosti pracovníkov, ktorí služby v poradniach zabezpečujú. Poradenstvo poskytované v základných (všeobecných) poradniach zdravia sa dotýka všetkých zistených ovplyvniteľných rizík a teda aj viacerých aspektov životného štýlu, avšak špecializované poradne jednak rozširujú diapazon vyšetrení, jednak poskytujú rozsiahlejšiu cieleňú individuálnu starostlivosť. V SR pracuje 13 typov špecializovaných poradní.

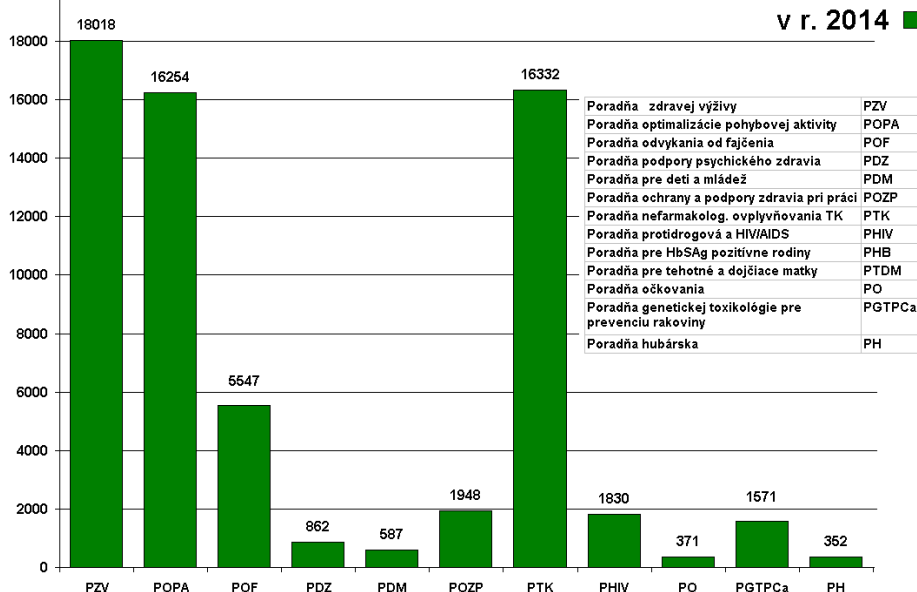
V SR v roku 2014 boli dostupné tieto špecializované nastavbové poradne:

Nasledujúci graf ukazuje využívanie jednotlivých poradní klientmi a objem činnosti charakterizovaný počtom výkonov. Výkony medzi jednotlivými poradňami však nie sú porovnateľné z hľadiska vynaloženého času a odbornej náročnosti.

Počet výkonov špecializovaných nadstavbových poradní v SR

v r. 2014 ■

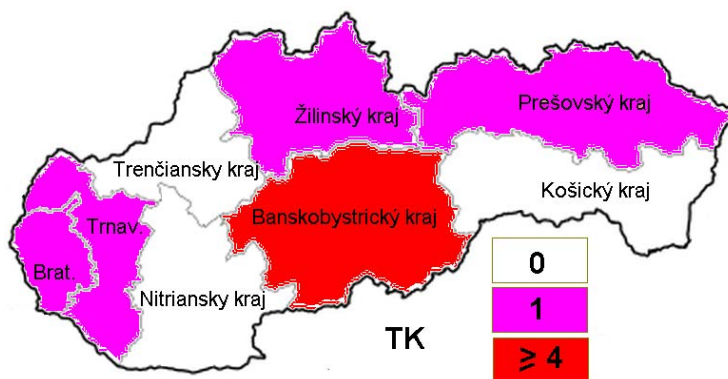
➤ Poradňa pre odvykanie od fajčenia

Banskobystrický kraj: BB, LC, RS, VK, ZV, ZH,
 Žilinský kraj: CA, LM, ZA, MT, (v DK len v rámci ZP)
 Trenčiansky kraj: TN, PB
 Trnavský kraj: TT, Ga, Se
 Bratislavský kraj: PZ Ružinovská
 Nitriansky kraj: LV, KN (ostatné v rámci ZP)
 Prešovský kraj: PO, BJ, SK, SL, PP
 Košický kraj: TV, SNV, KE, PP, RV

Poradne pre odvykanie od fajčenia (POF) poskytujú pre záujemcov systematické individuálne alebo skupinové poradenstvo pri odvykaní od fajčenia, počas ktorého sú klienti motivovaní k úprave svojich postojov a zvyklostí a k zanechaniu fajčenia. Každému klientovi sa pri každej návšteve robí individuálne poradenstvo k jeho problémom, ktoré mu abstinovanie od nikotínu prináša, kontrola smokerlyzerom, spirometria a tiež sú sledované prípadné zmeny niektorých antropometrických parametrov (podielu telesného tuku, BMI, obvodu pása, atď.). Činnosť POF je závislá nielen od personálneho vybavenia, ale aj od záujmu fajčiarov. Niektoré poradne poskytujú poradenstvo len jednorazovo, prípadne telefonicky. Niektoré POF poskytujú takéto poradenstvo len v rámci základnej poradne.

K ďalším činnostiam pracovníkov pre odvykanie od fajčenia patrí propagácia možností skončiť s fajčením, osveta o škodlivosti fajčenia - s využitím printových materiálov a filmov, ktoré dopĺňajú a spestrujú prednášky a besedy, prieskumy prevalencie fajčenia na školách. Merania smokerlyzerom a testovanie fajčiarskej závislosti pomocou Fagerströmovho dotazníka sú súčasťou nielen individuálneho poradenstva, ale aj skupinových výchovno-vzdelávacích aktivít, konajú sa pri rôznych podujatiach, na Dňoch otvorených dverí, na propagačných výjazdových akciách a podobne. Aktivity POF kulminovali v máji a v novembri pri príležitosti kampaní k dňom bez tabaku, resp. bez fajčenia („Exfajčiari sú nezastaviteľní“, „Prestaň fajčiť, daj si jablko“, a pod.).

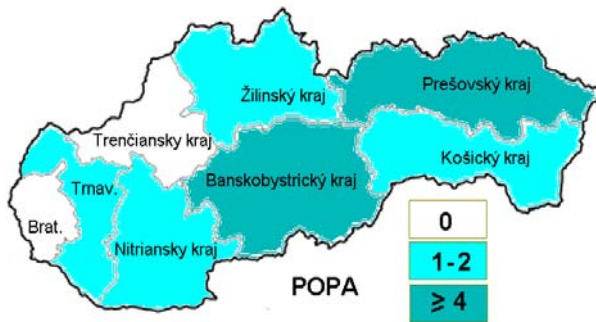
➤ **Poradňa pre nefarmakologické ovplyvňovanie krvného tlaku**

Banskobystrický kraj: BB, LC, RS, VK, ZH,
 Žilinský kraj: LM, DK v rámci ZP
 Trnavský kraj: Ga,
 Prešovský kraj: VT, SL,
 Bratislavský kraj: PZ Ružinovská, PZ Osuského

Činnosť poradne sa zameriava na monitoring krvného tlaku rizikových klientov a ciele osobné poradenstvo, doplnené edukačnými materiálmi, zamerané na zmenu životného štýlu (pravidelnú fyzickú aktivitu, redukciu nadmernej hmotnosti, zníženie príjmu kuchynskej soli, zvýšenie konzumácie ovocia a zeleniny aspoň na 400 gramov denne, zvládanie stresujúcich situácií, atď.). Návšteva u všeobecného lekára pre dospelých sa odporúča klientom, ktorým zistíme hypertenziu II.-III. stupňa a tiež tým klientom, u ktorých aj po zmene životosprávy opakovane bývajú namerané zvýšené hodnoty TK.

➤ **Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity**

Banskobystrický kraj: BB, RS, VK, ZV, ZH,
Žilinský kraj: LM, ZA, (v CA len v rámci ZP)

Trnavský kraj: TT, GA

Prešovský kraj: BJ, SK, SL, PP

Košický kraj: SNV,

Nitriansky kraj: LV,

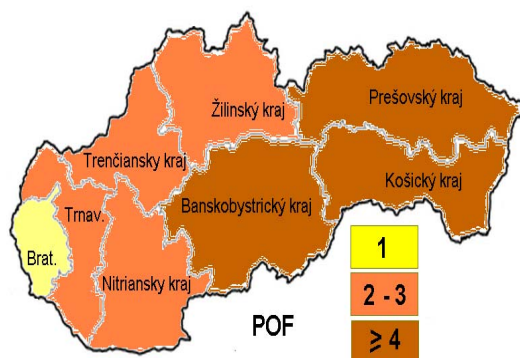
Činnosť týchto poradní pozostáva jednak z individuálneho poradenstva na podklade špeciálnych vyšetrení a kondičných testov, jednak z pohybových inštrukcií pravidelne poskytovaných skupinám cvičencov.

Rozsah vyšetrení a testov v poradniach pre optimalizáciu pohybovej aktivity (POPA) je veľmi variabilný, závisí od priestorového a prístrojového vybavenia jednotlivých pracovísk a tiež od kvalifikácie pracovníkov. Súčasťou poradenstva by malo byť klinické vyšetrenie pohybového ústrojenstva, spirometria (aspoň FEV1 a FVC) a funkčné testy na zistenie rozsahu pohyblivosti, rovnovážnych schopností a propriocepcie, sily, svalovej rovnováhy a aeróbnej kondície. Telovýchovná lekárka v POPA na Oddelení podpory zdravia pri RÚVZ Banská Bystrica poskytla v roku 2014 špecializované poradenstvo 58 klientom, ktorým sa okrem antropometrie a meraní tlaku urobilo 30 spirometrií a 89 ďalších špeciálnych vyšetrení a funkčných testov. POPA mala v prvom polroku 3 výjazdy – na SPŠS J. Murgaša pre študentov, v Nemeckej - Zámostí pre seniorov, členov Jednoty dôchodcov a na brannošportovom dni Slovenskej pošty, kde sa popri službách základnej poradne zdravia poskytovalo aj špecializované poradenstvo. 19 klientom boli zaslané podrobné správy na základe absolvovaných vyšetrení e-mailom, 1 človek si vyžiadal rozsiahlu telefonickú konzultáciu k svojim aktuálnym zdravotným problémom a poradenstvo o vhodnej pohybovej aktivite. Počas festivalu diabetu lekárka POPA poskytla špecializované poradenstvo 34 anonymným klientom. Spolu na podklade 236 testov a meraní poskytla poradenstvo 92 klientom, dvom z nich aj podrobnú pohybovú inštrukciu s nácvikom vhodných nápravných cvikov.

Aj v r. 2014 prebiehali pravidelné skupinové cvičenia, spojené s kontrolou krvného tlaku ktoré OPZ zabezpečuje prevažne pre seniorov. Konali sa aj pravidelné cvičenia v bazéne UMB pre študentov Univerzity 3. veku s pohybovou inštrukciou našej pracovníčky - fyzioterapeutky. Spolu počas 216 hodín cvičení dostalo odbornú pohybovú inštrukciu spojenú s monitoringom reakcie KVS na cvičenie 1281 osôb (cvičení sa opakovali zúčastňovalo 96 cvičení a dvaja cvičenci).

V r. 2014 bolo jednou z hlavných úloh pracovníkov POPA robiť kampaň za zvýšenie zdravotne orientovanej pohybovej aktivity a získavať sponzorov pre danú kampaň.

➤ **Poradňa pre zdravú výživu**

Banskobystrický kraj: BB, RS, VK, ZV, ZH,

Žilinský kraj: LM, ZA, MT, DK

Trenčiansky kraj: TC, PB, PD

Trnavský kraj: GA, SE

Bratislavský kraj: PZ Ružinovská,

Nitriansky kraj: LV, NR

Prešovský kraj: VT, BJ, SK, SL, PP

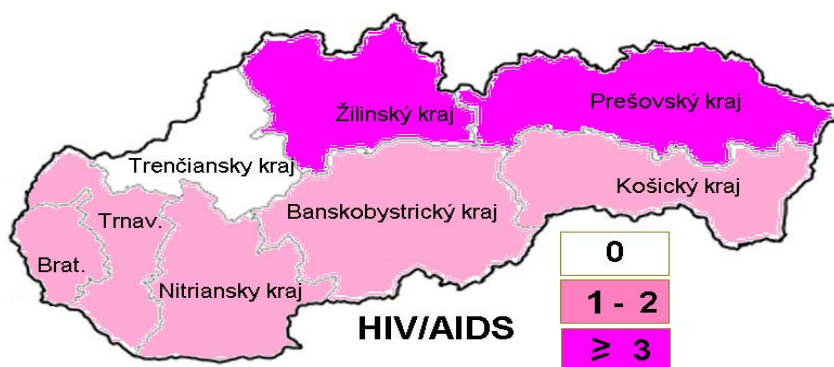
Košický kraj: KE, TV, SNV, RV

Poradenstvo v oblasti zdravej výživy sa veľmi podrobne poskytuje aj všetkým klientom základných (všeobecných) poradní zdravia. Poradne pre zdravú výživu ho rozširujú o odporúčania s prihliadnutím na deficit, resp. prebytok jednotlivých nutrientov, konkrétne zistený podrobnou analýzou stravovacích zvyklostí klienta, ktorú umožňuje spracovanie údajov z jedálneho lístka pomocou špecializovaného softvéru.

Klientmi tejto poradne sú aj všetci respondenti výskumnej štúdie „Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospeléj populácie“, ktorá patrí medzi hlavné úlohy hygieny výživy. V r. 2014 boli do štúdie zaradené osoby v produktívnom veku, ktoré vykonávali ľahkú prácu. V každom zo zúčastnených regiónov bolo vyhodnotených 80 dotazníkov. Pozostávali zo záznamu 1-dňového jedálneho lístka, dotazníka o spotrebe potravín, dotazníka o pohybovej aktivite a životospráve a záznamového listu pre biochemické a klinicko-somatometrické vyšetrenie, kde bol vypočítaný hmotnostný index, index centrálnej obezity a zaznamenané hodnoty krvného tlaku, hodnoty lipidového metabolizmu (celkový cholesterol, triglyceridy, HDL- a LDL-cholesterol, aterogénny index) a glykémia. Sledovali sa 2 vekové kategórie mužov a žien (19-34 ročných a 35-54 ročných). Individuálne poradenstvo v poradni zdravej výživy bolo zamerané na ozdravenie výživy klientov a poskytovalo sa na základe vyhodnotenia údajov z 1-dňového jedálneho lístka a dotazníka stravovacích zvyklostí.

Poradne poskytujú individuálne poradenstvo aj výjazdovo, najmä na pracoviskách, v nadväznosti na služby základnej poradne zdravia, ktoré doplnia radami podľa výsledkov analýzy výživového dotazníka a jedálneho lístka.

➤ **Poradňa pre problematiku HIV / AIDS**

Banskobystrický kraj: BB, LC, RS,ZH
Žilinský kraj: DK, ZA, MT
Nitriansky kraj : NR
Prešovský kraj: PO,PP BJ, SK, VNT, SL –
anonymná telefonická linka
Košický kraj: KE,

Poradne zabezpečujú klientom poradenstvo v problematike infekcie HIV a ochorenia AIDS. Poradenstvo aj odbery krvi na zisťovanie anti- HIV pozitivity sa podľa želania klientov väčšinou vykonávajú anonymne. K ďalšej činnosti pracovníkov týchto poradní patria Linky pomoci AIDS, kde poskytujú telefonické a e-mailové konzultácie. Súčasťou práce všetkých OPZ sú preventívne zdravotnovýchovné aktivity pre deti a mládež na školách informujúce o hrozbe tejto infekcie a spôsoboch ochrany. Tam, kde existujú špecializované poradne, vykonávajú túto osvetu spravidla ich pracovníci – najčastejšie lekári-epidemiológovia. Využívajú pri tom rôzne atraktívne formy - napr. projekt „Hrou proti AIDS“ poskytuje potrebné informácie a návody na riešenie rizikových situácií zábavnou formou.) Celkovo sa v poradniach HIV/AIDS na Slovensku 366 odberov .

➤ **Poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci**

Banskobystrický kraj: BB, LC, RS,
Žilinský kraj: DK ,MT
Bratislavský kraj : BA Osuského
Trnavský kraj: GA
Nitriansky kraj: NR,TO
Prešovský kraj: SK, SL
Košický kraj : RV

Poradne ochrany a podpory zdravia pri práci poskytujú poradenstvo v oblasti prevencie ohrozenia zdravia pri práci – odporúčajú spôsoby ochrany pred možnými škodlivými vplyvmi pracovného prostredia a pracovných technológií na zdravie. Vysvetľovanie zásad organizácie práce a spôsobu života vo vzťahu ku zdraviu sú cenné najmä pre samostatne zárobkovo činné osoby, malých živnostníkov a pre fyzické osoby oprávnené na podnikanie pri zriaďovaní chránených pracovísk a dielní vo vzťahu ku zdravotnému stavu zamestnancov. Zamestnanci získajú informácie o vplyve vykonávanej práce na ich zdravie, konzultujú svoje pracovné zaradenie vo vzťahu k zníženému pracovnému potenciálu a svoje ďalšie možnosti podľa

platnej legislatívy v oblasti ochrany zdravia pri práci. Toto špecializované poradenstvo sa obvykle vykonáva v spolupráci s OPPL.

V roku 2014 celkom bolo poskytnuté poradenstvo 1113 klientom, pracovné riziko bolo vyšetrené 314 prípadoch.

Prehľad nadstavbových poradní v SR je uvedený v tabuľke č.6 a 7.

Záver :

➤ **V základných poradniach zdravia v SR v roku 2014 bolo vyšetrených 11 623 klientov z toho prvýkrát bolo vyšetrených 7062 klientov je** to menej o 8,2 % oproti roku 2013. V roku 2014 bolo poskytnutých 5143 kontrolných vyšetrení (tab.č.2, GRAF 1), je to o 12% menej ako v predchádzajúcom roku. **Na opakovanú kontrolu prišlo 4561 klientov t.j. 39% z celkového počtu klientov**, ktorí mali vstupné vyšetrenia vyššie ako je norma (42 % žien a 35 % mužov). Najviac klientov bolo v produktívnom veku (t.j.72%) .

➤ Najviac klientov prvýkrát prišlo do poradne zdravia v košickom, banskobystrickom , trenčianskom a prešovskom kraji (celkom 5392 , t.j.71 % z celkového počtu klientov ktorí navštívili PZ prvýkrát.)

➤ **Od vzniku základných poradní v SR pri jednotlivých RÚVZ , od marca 1993 do 31.12.2014 bolo prvýkrát vyšetrených 220154 klientov(GRAF 2,3). a vykonaných 117365 kontrolných vyšetrení** Klienti 24 roční a mladší tvorili proporciu 11,4% ,25-34 roční 16,3 % a zo starších vekových skupín bolo 17 -24% klientov ,najmenej klientov bolo z vekovej skupiny nad 65 rokov (12%) . V prvej dekáde činnosti PZ (1993-2003) vo viacerých okresoch navštevovali poradňu zdravia väčšinou seniori, až neskoršie sa návštevnosť zvýšila o klientov v produktívnom a mladšom veku

➤ **V základných poradniach zdravia v SR v roku 2014 bolo vyšetrených 11 623 klientov z toho prvýkrát bolo vyšetrených 7062 klientov je** to menej o 8,2 % oproti roku 2013. V roku 2014 bolo poskytnutých 5143 kontrolných vyšetrení (tab.č.2, GRAF 1), je to o 12% menej ako v predchádzajúcom roku. **Na opakovanú kontrolu prišlo 4561 klientov t.j. 39% z celkového počtu klientov**, ktorí mali vstupné vyšetrenia vyššie ako je norma (42 % žien a 35 % mužov). Najviac klientov bolo v produktívnom veku (t.j.72%)

➤ **Najviac klientov prvýkrát prišlo do poradne zdravia** v košickom, banskobystrickom , trenčianskom a prešovskom kraji (celkom 5392 , t.j.71 % z celkového počtu klientov ktorí navštívili PZ prvýkrát.)

➤ V roku 2014 **najviac bolo prvovyšetrených klientov s ukončeným stredoškolským vzdelaním (39%)** , potom 29 % **vysokoškolákov** prišlo do poradne zdravia Z celkového počtu prvovyšetrených klientov 21% **z nich udávalo že fajčí**, je to o 6% viac ako v roku 2013 **a 73% klientov nevedelo aký má krvný tlak**. Výskyt nadváhy a obezity vo vekovej skupine od 25 rokov u mužov a od 35 rokov u žien je viac ako 40% .Nadváha a hlavne obezita je významným rizikovým faktorom rozvoja kardiometabolických ochorení v populácii, preto individuálne poradenstvo u týchto klientov je orientované hlavne na motiváciu k zvýšeniu pohybovej aktivity a k celkovému ozdraveniu ich životného štýlu.

➤ Môžeme konštatovať, že poradenská činnosť v roku 2014 najviac ovplyvňovala hladinu CCHOL a HDL cholesterol, čo sa potvrdilo znížením priemernej hodnoty pri opakovaných kontrolách klientov v poradniach zdravia.

➤ **U 27,0 % prvovyšetrených klientov bol zistený krvný tlak v pásme hypertenzie, je to o 2 % menej ako v predchádzajúcom roku 2013.** V rámci primárnej prevencii treba venovať zvýšenú pozornosť krvnému tlaku. Po opakovaných intervenciách zo strany PZ sa nedarí znížiť priemerné hodnoty TKs a TKd tak, akoby sme očakávali . **Vyššia bola prevalencia žien (57 %) so zistenou hypertenziou ako mužov (37%)** . Vyšší krvný tlak pri prvej návšteve v PZ bol zistený u žien nad nad 35 rokov a u mužov nad 25 rokov veku.

➤ Pri analýze *zistených parametrov u opakovane vyšetrených klientov v roku 2014 v PZ v SR, ktorí mali tieto hodnoty vyššie pri prvom vyšetrení*, došlo k poklesu rovnako u mužov ako aj u žien. Minimálny posun nastal u BMI, rovnako u mužov ako aj u žien.

Pokles celkového cholesterolu bol zaznamenaný u 39% klientov, GLU u 52%, Triglyceridy u 62% klientov, TK-S u 33% a TK-D u 34% klientov. Dobrý cholesterol sa upravil –zvyšil u 60 % klientov.

➤ Opodstatnenosť existencie a činností poradní zdravia pri RÚVZ je nespochybniteľná, overená a odôvodnená výsledkami ich činností, záujmom obyvateľstva a exaktnými štatistickými metódami.

OCHRANA ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

RÚVZ hl. m. SR Bratislava

1. Úvodná časť

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia sa vykonáva pomocou hygienickej obhliadky z dôvodu udržania základných štandardov ochrany zdravia pracovníkov. Pri obhliadke sa kladie dôraz na špecifiká jednotlivých pracovísk a na ich zameranie. Posudzuje sa účinnosť ochranných opatrení, ktoré sú vyjadrené v pracovných poriadkoch. Preveruje sa stav ochranných pomôcok a neporušenosť biologických bariér, ktoré musia byť v súlade so schválenou dokumentáciou pracoviska. Na pracoviskách sa hodnotí vybavenosť pracovníkov osobnými dozimetrami a preveruje sa evidencia prítomnosti pracovníkov v kontrolovanom pásme. Na pracoviskách sa preverujú nadexpozície pracovníkov a vyhodnocuje sa účinnosť nápravných opatrení v súvislosti s činnosťou odborného zástupcu. Odborný zástupca vyšetrí každú nadexpozíciu pracovníka o čom napíše zápisnicu, ktorú potom predloží štátnemu dozoru. V zápisnici navrhne opatrenia na odstránenie príčin, ktoré viedli k nadexpozícii. Všetky úkony sú dokumentované písomnou formou a sú uložené v dokumentácii pracoviska. Odborný zástupca zodpovedá za kompletnosť zdravotnej dokumentácie pracovníkov.

Každý pracovník so zdrojmi žiarenia, ktorý pracuje v kontrolovanom pásme musí byť vybavený osobným dozimetrom. Povinnosťou odborného zástupcu je pridelovať, evidovať, operatívne hodnotiť a využívať údaje osobných dozimetrov pracovníkov v jednotlivých obdobiach na udržanie rizika poškodenia zdravia pracovníkov na čo najnižšej úrovni. Dozimetrické údaje z pracovného prostredia sú podkladom pre hodnotenie zdravotného rizika pri práci so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a sú v príčinnej súvislosti s úrovňou organizácie práce na pracovisku.

Prídavné zdravotné riziko pacientov od rádiodiagnostického vyšetrenia alebo rádioterapie sa každoročne vyhodnocuje na základe záznamov dávok z jednotlivých vyšetrení.

Pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením vykonávajú:

- Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v Bratislavskom kraji, ktorý pozostáva z hygienickej obhliadky pracoviska a z posúdenia ochrany zdravia pracovníkov pri prevádzke.
- Posudzovanie projektovej dokumentácie o ochrane zdravia pred účinkami ionizujúceho žiarenia na nových pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.
- Kontrolu výsledkov preventívnych lekárskech prehliadok pracovníkov a hodnotia radiačnú záťaž pracovníkov pri práci so zdrojmi ionizujúceho žiarenia. Stanovujú prídavné zdravotné riziko u pacientov pri rádioterapii a rádiodiagnostických vyšetreniach.
- Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí a hodnotia veľkosť radiačnej záťaže obyvateľov Bratislavského kraja pri lekárskom ožiarení. Výsledky monitorovania životného prostredia sú podkladom na posúdenie stavu verejného zdravia obyvateľov v Bratislavskom kraji.

V roku 2014 boli na Odbore ochrany zdravia pred žiarením riešené nasledujúce projekty:

- Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia detských pacientov z lekárskeho ožiarenia pri CT diagnostike.
- Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí v Bratislavskom kraji.
- Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR.

2. Legislatívna činnosť

V rámci pracovnej skupiny vytvorenej na Úrade verejného zdravotníctva SR zaoberajúcej sa radónovou problematikou, sa pripomienkoval stavebný zákon.

3. Vydávanie rozhodnutí

V roku 2014 sa posudzovali pracoviská so zdrojmi ionizujúceho žiarenia podľa novelizovaného zákona NR SR č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Bolo vydaných 60 rozhodnutí.

▪ *Rádiodiagnostické a rádioterapeutické pracoviská*

Vo februári získala Detská fakultná nemocnica s poliklinikou Bratislava, Limbová 1, Bratislava povolenie pre mobilný skiagrafický röntgenový prístroj Siemens Polymobil II (2 kusy), mobilný skiagrafický röntgenový prístroj Siemens Polymobil II, mobilný skiaskopicko-skiagrafický röntgenový prístroj Philips Practix 160, mobilný skiaskopicko-skiagrafický röntgenový prístroj Philips BV Pulsera a mobilný skiaskopicko-skiagrafický röntgenový prístroj Siemens Siremobil Compact na pracovisku Rádiologického oddelenia. V marci získala organizácia SI Medical, s. r. o., Tematínska 5/A, Bratislava povolenie pre röntgenové zariadenie pre počítačovú tomografiu SIEMENS SOMATOM DEFINITION AS 64; skiaskopicko - skiagrafický röntgenový prístroj SIEMENS AXIOM LUMINOS DRF; mamografický röntgenový prístroj SIEMENS MAMMOMAT INSPIRATION a mobilný röntgenový prístroj s C- ramenom SIEMENS ARCADIS VARIC. V marci získal povolenie aj Národný onkologický ústav v Bratislave, Klenová 1, Bratislava pre röntgenové zariadenie pre počítačovú tomografiu SIEMENS SOMATOM SENSATION 16; skiaskopicko - skiagrafický röntgenový prístroj PHILIPS SUPER 80 CP; mamografický röntgenový prístroj GIOTTO IMAGE SDL; mobilný röntgenový prístroj PHILIPS PRACTIX 160 a mobilný röntgenový prístroj s C- ramenom SIAS MULTIDIGIT 9. V marci získala zmenu povolenia na používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení aj Univerzitná nemocnica Bratislava, rádiodiagnostické pracovisko v Nemocnici akad. L. Déreza, Limbová 5, Bratislava – pribudol nový mobilný röntgenový prístroj SIEMENS ARCADIS VARIC. V júni sa v Detskej fakultnej nemocnici s poliklinikou Bratislava, Limbová 1, Bratislava zmenilo povolenie ohľadom zmeny počtu prístrojového vybavenia. Pribudli nasledovné zdroje ionizujúceho žiarenia - röntgenová sklopná stena Philips Essenta RC, skiagrafický röntgenový prístroj Philips Digital Diagnost a CT prístroj Philips Brilliance 40. V mesiaci jún sa menilo povolenie aj v Univerzitetnej nemocnici Bratislava, rádiodiagnostické pracoviská Univerzitetnej nemocnice Bratislava v Nemocnici Staré mesto, Mickiewiczova 13, Bratislava. Nový mobilný röntgenový prístroj SIEMENS ARCADIS VARIC nahradil vyradený nefunkčný mobilný röntgenový prístroj Siemens Siremobil 2000. V tom istom mesiaci získala zmenu povolenia ešte organizácia SI Medical, s. r. o., Tematínska 5/A, Bratislava, kde sa menil odborný zástupca. V mesiaci jún získala povolenie aj organizácia MEDICÍNSKE ZARIADENIE MLYNSKÁ DOLINA, s. r. o., Staré Grunty 56, Bratislava pre skiagrafický röntgenový prístroj PROTEC Prognost FS. V júli Univerzitná nemocnica Bratislava, rádiologické pracoviská UNB v Nemocnici sv. Cyrila a Metoda, Antolská 11, Bratislava získali zmenu povolenia z dôvodu zmeny počtu zdrojov žiarenia o röntgenové prístroje – 2 skiagrafické röntgenové prístroje, 2 skiaskopické röntgenové prístroje, 9 mobilných röntgenových prístrojov a 1 stomatologický intraorálny röntgenový prístroj. V rovnakom čase získala povolenie aj Univerzitná nemocnica Bratislava, rádiologické pracoviská Rádiologickej kliniky LF UK, SZU a UNB v Nemocnici Ružinov pre röntgenové zariadenie pre počítačovú

tomografiu SIEMENS SOMATOM DEFINITION AS+ EXCEL; mamografický röntgenový prístroj SIEMENS MAMMOMAT INSPIRATION; skiagrafický röntgenový prístroj SIEMENS MULTIX POLYDOROS; skiagrafický röntgenový prístroj EIDOS 3000; skiagrafický röntgenový prístroj PHILIPS BUCKY DIAGNOST; stomatologický panoramatický röntgenový prístroj STRATO 2000 D - Villa Sistemi Medicali; mobilný röntgenový prístroj s C-ramenom SIEMENS SIREMOBIL COMPACT L; röntgenový prístroj s C-ramenom pre litotripiu GE OEC 7700; mobilný röntgenový prístroj s C-ramenom PHILIPS BV PULSERA; mobilný röntgenový prístroj s C-ramenom SIEMENS SIREMOBIL COMPACT; mobilný röntgenový prístroj s C-ramenom GENERAL ELECTRIC ESSENTIAL BRIVO OEC 785; mobilný röntgenový prístroj TMS 300; mobilný röntgenový prístroj PHILIPS PRACTIX 160 a mobilný röntgenový prístroj TMX R+ GEMS. V novembri sa v Detskej fakultnej nemocnici s poliklinikou Bratislava, Limbová 1, Bratislava zmenilo povolenie ohľadom zmeny počtu prístrojového vybavenia. Na pracovisku Rádiologického oddelenia pribudlo nové mobilné röntgenové zariadenie C-rameno Siemens Arcadis Varic. V rovnakom čase získala povolenie aj organizácia BPB MED, s. r.o. Riazanská 47, Bratislava pre röntgenový prístroj EDITOR HFe 601 so skiagrafickým vyšetrovacím kompletom DIRA X-Twin a mamografický röntgenový prístroj HOLOGIC LORAD SELENIA. V decembri získala povolenie organizácia R - Clinic s. r. o., Na Hradbách 3683/3, Bardejov pre mobilný röntgenový prístroj SIEMENS SIREMOBIL COMPACT L s C-ramenom na rádiologickom pracovisku v objekte medicínskeho centra Medicentrum Magma na Rusovskej ceste 19, Bratislava. V decembri získala povolenie aj organizácia MEDIFEM, s. r. o., Björnsonova ul. č. 7, Bratislava pre mamografické röntgenové zariadenie PLANMED Sophie.

V roku 2014 sa na stomatologických pracoviskách vo väčšej intenzite budovali rtg vyšetrovne s intraorálnymi a panoramatickými rtg prístrojmi. V januári firma Family Dental Care s. r. o. na Štúrovej 12 v Bratislave požiadala o povolenie tri rtg prístroje z toho dva intraorálne typu MORITA VERAVIEW IX a jeden panoramatický MORITA VERAVIEWEPCS R 100. Povolenie na činnosť získala začiatkom februára firma C. R. A. stoma, s. r. o., na Komárnickej 11 v Bratislave na používanie intraorálneho rtg SIRONA HELIODENT Plus s RVG. V rovnakom mesiaci firma opiDENT, s. r. o., Šustekova 15, Bratislava získala zmenu povolenia ohľadom zmeny prístrojového vybavenia o nový stomatologický panoramatický rtg prístroj PLANMECA PROLINE XC v stomatologickej ambulancii na Bulíkovej 23, Bratislava. V mesiaci február sa menilo povolenie aj vo firme 32, s. r. o., Astrová 50, Bratislava a to z dôvodu zmeny prístrojového vybavenia a zmeny miesta vykonávania činnosti. V marci získalo povolenie až 7 firiem. Ako prvá firma STAR DENTAL, s. r. o. pre intraorálny rtg prístroj PLANMECA Intra s RVG v stomatologickom pracovisku na Panónskej ceste 4/A, Bratislava. O pár dní neskôr získala povolenie firma ORTHO smile, s. r. o. pre intraorálny rtg prístroj CASTELLINI X – SAFE 70 umiestnený v stomatologickej ambulancii v objekte na Riazanskej 62/B, Bratislava. Posledný marcový týždeň získala povolenie firma Dent-evan, s. r. o. pre intraorálny rtg prístroj ORIX 70 a panoramatický rtg prístroj ORTHOPHOS 3 SIRONA v stomatologickej ambulancii na Moyzesovej 16, Pezinok. V rovnaký deň získala povolenie aj firma Medicover Slovakia s. r. o., Heydukova 12 – 14, Bratislava pre intraorálny rtg prístroj VATECH E – WOO Model ESX. Ďalšou v poradí bola firma tridental s. r. o., Nám. sv. Františka 18, Bratislava, ktorá získala zmenu povolenia z dôvodu zmeny prístrojového vybavenia o nový intraorálny rtg prístroj VATECH Model ESX. Posledný marcový deň získali povolenie dve organizácie. Prvou bola firma JURKI - DENT, s. r. o., Tekovská 1, Bratislava, ktorá získala povolenie pre intraorálny rtg prístroj SIRONA HELIODENT DS s RVG a nakoniec firma ESkuDent, s. r. o., ktorá získala povolenie pre intraorálny rtg prístroj GENDEX 765 DC s RVG v stomatologickej ambulancii v objekte zdravotného strediska na Strečnianskej 13, Bratislava. V apríli získala povolenie MUDr. Klára Fischerová, Prievozska 7, Bratislava pre intraorálny

rtg prístroj SIRONA HELIODENT DS. V máji získala povolenie firma DENTRUM, s. r. o., Strečnianska 13 v Bratislave na jeden intraorálny rtg prístroj VIVI ERGON – X HF s RVG a jeden panoramatický rtg prístroj AJAT ART Plus C. Rovnako v máji získala zmenu povolenia firma Family Dental Care s. r. o., Jasencová 31, v Bratislave o nový panoramatický rtg prístroj MORITA VERAVIEWEPOCS IC-5 HD a intraorálny rtg prístroj MORITA VERAVIEW IX. Koncom mesiaca získala povolenie firma G. A. G., s. r. o. na intraorálny rtg SIRONA HELIODENT Plus s RVG; intraorálny rtg SATELEC X-MIND DC s RVG a panoramatický rtg prístroj VATECH PAX – I v stomatologickom pracovisku v Zdravotníckom stredisku na Moyzesovej ul. č. 2 v Ivanke pri Dunaji. V rovnaký deň získala povolenie aj firma VirtuOSS, s. r. o., Bajzova 2 v Bratislave na panoramatický rtg prístroj INSTRUMENTARIUM ORTHOPANTOMOGRAPH OP 200 D; stomatologické CT I-CAT 17-19 a intraorálny rtg prístroj INSTRUMENTARIUM FOCUS. V júni získala zmenu povolenia MUDr. Lenka Baňasová, s. r. o., Stromová 54, Bratislava. Na pracovisku pribudol nový intraorálny rtg prístroj VATECH Model ESX. V mesiaci jún sa menilo povolenie aj vo firme MUDr. ŠIPULINOVÁ, s. r. o., Cementárska 19, Stupava a to z dôvodu zmeny prístrojového vybavenia. Vo firme pribudol nový panoramatický rtg prístroj PLANMECA PRO MAX. V auguste sa menilo povolenie vo firme DENTAL X-RAY s. r. o., Černyševského 12, Bratislava z dôvodu zmeny sídla právnickej osoby ako aj kvôli zmene prístrojového vybavenia. Na pracovisku stomatologickej ambulancie organizácie v objekte Zdravotníckeho strediska na Fedinovej 9 pribudol nový intraorálny rtg prístroj PLANMECA ProX. Rovnako v auguste získala povolenie firma Dent4you spol. s r. o., Trnavská 14, Bratislava na používanie intraorálneho rtg prístroja GENDEX EXPERT DC. V septembri firma preview, s. r. o., Veselá 1, Zálesie získala povolenie na používanie intraorálneho rtg prístroja PLANMECA pro X s RVG v stomatologickom pracovisku v Zdravotníckom stredisku na Roľníckej ul. č. 1 v Bratislave. V októbri bolo vydané povolenie pre firmu Zubná ambulancia – Holáňová, s. r. o., Svoradova 13, Bratislava na používanie intraorálneho rtg prístroja PLANMECA INTRA. V novembri získala povolenie firma ORTHOSTOMA V, s. r. o., Tbiliská 6, Bratislava na používanie panoramatického rtg prístroja GENDEX ORTHORALIX 9200DDE a intraorálneho rtg prístroja GENDEX EXPERT DC s RVG. V decembri sa menilo povolenie vo firme Family Dental Care s. r. o., Jasencová 31, Bratislava. Na stomatologickom pracovisku organizácie v objekte Mestskej polikliniky na Hollého ul. č. 2 v Pezinku pribudol panoramatický rtg prístroj PLANMECA PRO ONE a intraorálny rtg prístroj CEFLA SC – MYRAY RX DC / I. V decembri bolo vydané povolenie pre MUDr. Nadeždu Bachárová, Vlčie hrdlo 49, Bratislava na používanie intraorálneho rtg prístroja E-WOO Model ESX umiestneného v neštátnej stomatologickej ambulancii v objekte polikliniky PZC ProCare Slovaft, Vlčie hrdlo 49 v Bratislave. Rovnako v decembri získala povolenie aj firma SAMK, s. r. o., ZS Bebravská 1 8850/34, Bratislava na používanie dvoch intraorálnych rtg prístrojov CASTELLINI X-SAFE a CASTELLINI X-70 a tiež jedného panoramatického rtg prístroja MORITA Veraviewepocs 2D.

V roku 2014 sa zaznamenal zvýšený záujem o povolenia na používanie zdroja ionizujúceho žiarenia vo veterinárnej praxi. MVDr. Ivana Pappová z veterinárnej ambulancie na Strednej 1 v Bratislave dostala koncom februára povolenie na skiagrafický rtg prístroj AJEX 240 H. Koncom marca získala povolenie firma BAJVET, s. r. o., Americká 9, Bratislava a to pre veterinárny rtg prístroj CHIRAX 70/3 používaný vo veterinárnej poliklinike BAJVET, Bajzova 4, v Bratislave. V apríli získala povolenie firma LIONVET s. r. o., Veterná 1370/2, Ivanka pri Dunaji na používanie veterinárneho rtg prístroja ORANGE 1040 HF. V novembri získala povolenie MVDr. Blanka Sedláková, Mladobošlavská 1, Pezinok na používanie veterinárneho rtg prístroja ORANGE 1040 HF v samostatnej veterinárnej rádiodiagnostickej vyšetrovni v priestoroch privátnej veterinárnej ambulancie MVDr. Blanky Sedlákovej, Hrnčiarska 18/A, 902 01 Pezinok. Rovnako v novembri získala

povolenie aj firma Family Vet s. r. o., Cintorínska 4, Zálesie na používanie veterinárneho rtg prístroja SOYEE SY-31-100P.

Prehľad o rozmiestnení rádiodiagnostických a rádioterapeutických pracovísk v Bratislavskom kraji je v tab.č.1.

▪ *Technické a defektoskopické pracoviská*

V marci roku 2014 oznámila spoločnosť Martinrea Slovakia Fluid Systems na Priemyselnej 1 vo Svätom Jure, že začala vykonávať činnosti vedúce k ožiareniu. Na pracovisku sa vykonáva kontrola kvality priemyselných výrobkov pomocou RTG kabíny Nikon XT V 160. Kontrola prebieha priebežne podľa potreby pre zabezpečenie výstupnej kontroly výroby prostredníctvom školených zamestnancov. Koncom novembra oznámila spoločnosť Doprastav, a. s., Technický a skúšobný servis na Mlynských nivách 68 v Bratislave, že na pracovisku laboratória zlikvidovala uzavreté rádioaktívne žiariče $^{241}\text{Am}/\text{Be}$ a ^{137}Cs . K oznámeniu boli priložené likvidačné protokoly o jednotlivých likvidovaných žiaričoch.

▪ *Pracoviská s otvorenými žiaričmi*

V máji získala Prírodovedecká fakulta UK v Bratislave, Mlynská dolina B-2, Bratislava povolenie na odber, skladovanie a používanie otvorených rádioaktívnych žiaričov na pracoviskách kategórie I. a II. na rádioizotopovom pracovisku Katedry jadrovej chémie. V júni získala Farmaceutická fakulta UK v Bratislave, Odbojárov 10, Bratislava povolenie na odber, skladovanie a používanie otvorených rádioaktívnych žiaričov na pracovisku I. a II. kategórie na pracovisku Katedry farmaceutickej analýzy a nukleárnej farmácie. V auguste sa menilo povolenie v Slovenskom metrologickom ústave na Karloveskej 63 v Bratislave a to z dôvodu zmeny miesta vykonávania činnosti pracoviska laboratórií s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi a zdrojmi neutrónového žiarenia. V decembri získal zmenu povolenia Výskumný ústav vodného hospodárstva na Nábřeží arm. gen. L. Svobodu 5 v Bratislave z dôvodu zmeny odborného zástupcu na pracovisku laboratória rádiochémie. Prehľad o rozmiestnení pracovísk s otvorenými žiaričmi na území Bratislavského kraja je v tab.č.2.

▪ *Pracoviská s uzavretými žiaričmi*

Koncom februára roku 2014 požiadala Slovenská technická univerzita v Bratislave, Vazovova 5, Bratislava – Staré Mesto o zrušenie pracoviska s otvorenými a uzatvorenými zdrojmi ionizujúceho žiarenia - Katedra jadrovej fyziky a techniky na Vazovovej ul. č. 5 v Bratislave z dôvodu presťahovania zdrojov ionizujúceho žiarenia na pracovisko Katedry jadrovej fyziky a techniky nachádzajúce sa na adrese Slovenská technická univerzita, Ilkovičova 3, Bratislava. Následne v marci požiadala Slovenská technická univerzita v Bratislave, Ilkovičova 3, Bratislava o zmenu povolenia z dôvodu zrušenia pracoviska na Vazovovej ul. č. 5 v Bratislave a premiestnenia zdrojov ionizujúceho žiarenia na pracovisko Katedry jadrovej fyziky a techniky, Ilkovičova 3, Bratislava. V júli získal SLOVNAFT, a. s., Vlčie hrdlo 1, Bratislava povolenie na odber, skladovanie a používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia na priemyslové indikačné zariadenia pre svoju prevádzku P-5 a výroby palív na VJ CCR R5, na ktorej sa používa 7 kusov uzavretých žiaričov ^{137}Cs . V septembri získala povolenie firma LangOl, a. s., Mostová 2, Bratislava na odber, skladovanie a používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia na priemyslové indikačné zariadenia pre svoju prevádzku, na ktorej sa používajú 2 kusy uzavretých žiaričov ^{137}Cs . Prehľad o rozmiestnení pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi je v tab.č.3.

4. Odborné stanoviská, konzultačná a poradenská činnosť

Pracovníci odboru poskytovali konzultácie pri žiadostiach na používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia ako aj radili užívateľom ohľadom bezpečnej práce a zabezpečení vhodnej radiačnej ochrany na pracovisku. Celkovo poskytli 352 konzultácií.

Vo februári získala firma LUKPER, s. r. o., K Zornici 1654/18, 957 04 Bánovce nad Bebravou kladné záväzné stanovisko pre časť projektovej dokumentácie pre výrobu dverí ktoré budú umiestňované v zdravotníckych zariadeniach, veterinárnej praxi a všade tam, kde sa vyžaduje ochrana pred zdrojmi ionizujúceho žiarenia s ekvivalentom olova v rozsahu 0,1 mm Pb až po 5 mm Pb. V auguste získala firma AIV, s. r. o., Piešťanská 5, Bratislava kladné záväzné stanovisko pre projektovú dokumentáciu pre off-site projekty LDPE4 investora Slovnaft, a. s., Vlčie hrdlo 1, Bratislava ohľadom posúdenia tienenia miestnosti za účelom skladovania uzavretých rádioaktívnych žiaričov ^{137}Cs (23 ks) a ^{60}Co (2 ks) v príslušných tieniacich krytoch. Rovnako v auguste získala kladné záväzné stanovisko aj firma CORNE, s. r. o., Jelačičova 8, Bratislava na projekt výstavby priestorov na rádiologické pracovisko. Účelom stavebných úprav bolo zabezpečenie potrebného stupňa pasívnej ochrany pred röntgenovým žiarením.

V rámci odboru existuje od r. 2008 pod vedením RNDr. Magdalény Vičanovej, PhD. Poradňa ochrany zdravia pred účinkami radónu a kozmického žiarenia. Jej hlavným cieľom je zvýšenou informovanosťou a edukačnou činnosťou podieľať sa na znižovaní radiačnej záťaže a následne zdravotného rizika z ožarovania prírodnými zdrojmi žiarenia obyvateľov a zamestnancov na pracoviskách so zvýšeným prírodným ionizujúcim žiarením. Poradenská činnosť sa poskytuje na základe dopytu rôznych cieľových skupín. Vykonáva sa telefonicky, elektronicky a osobnými stretnutiami. Bolo poskytnutých cca 80 odborných konzultácií obyvateľom, zamestnancom, organizáciám zo štátnej a verejnej správy a podnikateľským subjektom.

V uplynulom roku sa poradňa aktívne zapájala do medzirezortného pripomienkového konania stavebného zákona. Hlavným zámerom poradne bolo implementovať do návrhu stavebného zákona potrebné legislatívne uznesenia z právnych predpisov EÚ a SR, ktoré riešia opatrenia zamerané na obmedzovanie ožiarovania radónom pri výstavbe stavieb s pobytovými priestormi a predchádzanie prieniku radónu do nových budov z podlažia stavby.

Legislatívne je ochrana zdravia obyvateľstva SR z expozície radónu v pobytových priestoroch a na pracoviskách zabezpečená Zákonom NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a k nemu vydaným všeobecne záväzným predpisom - Vyhláška MZ SR č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarovania z prírodného žiarenia. Uvedená vyhláška vychádza z Odporúčania EÚ (90/143/Euratom) na ochranu obyvateľstva pred expozíciou radónu v pobytových priestoroch.

Nedávne epidemiologické zistenia rezidenčných štúdií preukázali štatisticky významné zvýšenie rizika rakoviny pľúc spôsobené dlhotrvajúcim ožiarovaním radónom v interiéri na úrovniach priemernej ročnej objemovej aktivity radónu $100 \text{ Bq}\cdot\text{m}^{-3}$. Tieto poznatky o zvýšenom zdravotnom riziku z ožiarovania prírodnými zdrojmi žiarenia viedli EÚ k zahrnutiu ustanovení Odporúčania komisie (90/143/Euratom) do záväzných požiadaviek Smernice Rady 2013/59/ Euratom z 5. decembra 2013, ktorou sa stanovujú základné bezpečnostné normy ochrany pred nebezpečenstvami vznikajúcimi v dôsledku ionizujúceho žiarenia. V Smernici Rady sú kladené zvýšené požiadavky na reguláciu ožiarovania obyvateľstva a pracovníkov z prírodných zdrojov žiarenia. V ustanoveniach Smernice rady (Článok 54 „Radón na pracoviskách“ odsek 1 a Článok 74 „Interiérové ožiarovanie radónom“ odsek 1) sa píše, že členské štáty EÚ stanovia národné referenčné úrovne ročnej priemernej objemovej aktivity radónu pre pracoviská a interiéry, ktoré nepresiahnu hodnotu $300 \text{ Bq}\cdot\text{m}^{-3}$. V článku 103

„Akčný plán pre radón“ uvedenej smernice rady sa v odseku 1. uvádza, že členské štáty vypracujú národný akčný plán na zvládanie dlhodobých rizík spôsobených ožiareními radónom v obydlíach, verejne prístupných budovách a na pracoviskách pri akomkoľvek prieniku radónu, či už z pôdy, stavebných materiálov, alebo vody. V odseku 2. je uvedené, že členské štáty zabezpečia zavedenie príslušných opatrení na predchádzanie prieniku radónu do nových budov. Tieto opatrenia môžu zahŕňať osobitné požiadavky v rámci národných stavebných poriadkov. V záverečnom ustanovení je stanovené, že členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 6. februára 2018. Prijatie Smernice EÚ povedie k zjednoteniu doposiaľ veľmi rozdielnych prístupov k riešeniu radónovej problematiky v jednotlivých štátoch, pričom im bude dávať dostatočný priestor pre zohľadnenie špecifických podmienok.

Pre implementáciu uvedených opatrení do návrhu stavebného zákona bola na celoslovenskej pracovnej porade pracovníkov odborov ochrany zdravia pred žiarením, konanej 27. 11. 2013 sa v Banskej Štiavnici, vytvorená pracovná skupina na základe prednášky RNDr. Magdalény Vičanovej, PhD., ktorá bola zameraná na činnosť poradne a na príslušné usmernenia novej smernice rady 2013/59/EURATOM. Vedúca poradne sa osobne zúčastnila na dvoch pracovných poradách zaoberajúcich sa radónovou problematikou, konaných na ÚVZ SR v dňoch 23. 1. 2014 a 23. 4. 2014. Zároveň pre členov pracovnej skupiny poskytovala telefonické a emailové konzultácie.

Ďalej boli v rámci poradne vykonávané následné aktivity a činnosti:

V spolupráci s Regionálnym úradom verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici boli poskytnuté publikácie dr. Vičanovej o radónovej problematike v bytových priestoroch na Slovensku, ktoré boli následne zaslané do Medzinárodnej atómovej agentúry vo Viedni.

Pre Katedru jadrovej fyziky a biofyziky Fakulty matematiky, fyziky a informatiky informatiky UK v Bratislave boli poskytované konzultácie pre potreby medzinárodného projektu krajín V4 (No: 21320324) „The Study of Radon-222 Concentration in Thermal Waters and Thermal Spas in V4 Countries“. Zároveň bol vypracovaný oponentský posudok k písomnej práci k dizertačnej skúške doktoranda uvedenej katedry Mgr. Pavla Blahušiaka „Radónové charakteristiky pôd a termálnych vôd“.

Slovenskej zdravotníckej univerzite bolo poskytnutých niekoľko odborných konzultácií týkajúcich sa riešenia radónovej problematiky.

Slovenskej legálnej metrológii, n. o. boli poskytované konzultácie v oblasti metrológie radónových veličín.

Poskytovala sa poradenská a konzultačná činnosť Útvaru verejného zdravotníctva MDVaRR SR zameraná na radiačnú ochranu leteckého personálu a riešenie znižovania radiačnej záťaže obyvateľstva a obmedzovanie ožiarenia radónom pri výstavbe stavieb s bytovými priestormi a predchádzanie prieniku radónu do nových budov z podlažia stavby.

Konzultovala sa radiačná ochrana leteckého personálu u dvoch nových leteckých spoločností.

Poskytli sa odborné rady organizáciám zaoberajúcim sa problematikou stanovenia objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a niekoľkým stavebným spoločnostiam.

Otázky obyvateľstva sa týkali prevažne zdravotných účinkov ožiarenia radónom, nápravných protiradónových opatrení a obáv z účinkov kozmického žiarenia pri transatlantických letoch.

Všetky poskytnuté informácie a činnosti boli v súlade s platnou legislatívou a najnovšími vedeckými poznatkami.

5. Vypracované správy, hlásenia, informácie, dotazníky (prehľad)

V roku 2014 nenastali žiadne mimoriadne udalosti, z toho dôvodu nebolo nutné vypracovať hlásenie ani správu o mimoriadnej udalosti.

6. Výkon štátneho zdravotného dozoru

▪ *činnosti vedúce k ožiareniu v zdravotníctve*

V r. 2014 pribudlo v Bratislavskom kraji 14 rádiodiagnostických pracovísk. O kvalite rádiodiagnostického, rádioterapeutického rtg zariadenia alebo časticového ožarovača rozhoduje stabilita zdroja vysokého napätia a reprodukovateľnosť nastaviteľných hodnôt prístroja. Kvalitu zväzkov týchto zariadení a ich funkčnosť kontrolujú firmy s oprávnením v stanovených časových intervaloch podľa zákona na základe zmluvy s daným pracoviskom. Výsledky skúšok prevádzkovej stálosti zariadenia sa zaznamenávajú do protokolov. Pri hygienickej obhliadke rádiodiagnostického alebo rádioterapeutického pracoviska pracovník dozoru pomocou meracieho prístroja (dozimetra) kontroluje rozptýlené žiarenie v okolí zdroja žiarenia. Účinnosť radiačnej ochrany pracoviska sa zisťuje meraním rozptýleného žiarenia v priľahlých a okolitých miestnostiach. Výsledky meraní sa porovnávajú s výpočtami, ktoré sú uvedené v dokumente Optimalizácia radiačnej ochrany. Na rádiodiagnostických pracoviskách bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonaných 70 obhliadok.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sa venovala pozornosť dodržiavaniu schválených pracovných postupov, kontrole dokladov o činnostiach na pracovisku a kontrole funkčnosti a vybavenosti pracoviska dozimetrickými prístrojmi. Celkove na rádiodiagnostických a rádioterapeutických pracoviskách došlo v roku 2014 k 80 mesačným nadexpozíciám. Po prešetrení týchto prípadov sa zistilo, že zvýšené osobné dávky sú zaznamenané na povrchu ochranných pomôcok pracovníkov. Po zhodnotení sumárnych hodnôt sa konštatuje, že ani v jednom prípade nedošlo k prekročeniu celoročných limitov stanovených pre pracovníka so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.

Všetky uvedené nadexpozície nastali v nemocničnom prostredí. Náročné srdcovo-cievne operácie sa podieľajú na nadexpozíciách v 43 prípadoch. Pri vyšetrení gastro-intestinálneho traktu tohto roku bolo 9 nadexpozícií. Na Onkologickom ústave sv. Alžbety v Bratislave v tomto roku došlo k 27 nadexpozíciám. Na Národnom onkologickom ústave v Bratislave tohto roku bola 1 nadexpozícia.

V roku 2014 na území Bratislavského kraja pracovali dodávateľské firmy s otvorenými zdrojmi žiarenia Biont, a.s. na Karloveskej 63 v Bratislave, Roner s.r.o. a Izomedact s.r.o. na Oravskej 7 v Bratislave, Bio-spektrum plus, s.r.o., V záhradách 13 v Bratislave a MGP, s.r.o. na Šustekovej 2 v Bratislave. V pravidelných, zmluvne potvrdených termínoch dodávajú na pracoviská s otvorenými zdrojmi žiarenia v Bratislavskom kraji produkty a rádiofarmaká od svetových výrobcov. Dodávateľské firmy pravidelne posielajú správy o svojich obchodných dodávkach pre cieľové pracoviská s otvorenými zdrojmi žiarenia na RÚVZ Bratislava.

Pracovníci štátneho zdravotného dozoru pri každej previerke na rádiodiagnostických a rádioterapeutických pracoviskách, ako aj na rôznych školiacich akciách upozorňujú zdravotnícky personál, že pri neodôvodnených expozíciách alebo nepresných rádioterapeutických plánoch vzniká zvýšenie radiačnej záťaže u pracovníka a pacienta. Limit ročnej efektívnej dávky pre pracovníka na rádiodiagnostických a rádioterapeutických pracoviskách v Bratislavskom kraji nebol ani v jednom prípade prekročený. Významnou súčasťou štátneho zdravotného dozoru je kontrola kvality a vybavenosti pracovísk osobnými ochrannými pomôckami. V súčasnosti je na rtg pracoviskách v Bratislavskom kraji vybavenosť kvalitnými osobnými ochrannými pomôckami uspokojivá. Prehľad

o rozmiestnení rádiodiagnostických a rádioterapeutických pracovísk v Bratislavskom kraji je v tab.č.1.

▪ **činnosti vedúce k ožiareniu v priemysle a stavebníctve**

V Bratislavskom kraji je 45 pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi. Najčastejšie sa používajú ako súčasť zariadení na riadenie a kontrolu technologických procesov, kontrolu zvarov, prípadne ako súčasť rozličných meracích prístrojov. Používanie technických rtg prístrojov v priemysle je zamerané predovšetkým na defektoskopické skúšky pri sledovaní a kontrole zvarov, materiálov a výrobkov nedeštruktívnym spôsobom a na mikro a makroštruktúrnú analýzu surovín a materiálov. Prehľad technických rtg prístrojov používaných v priemysle je uvedený v tab.č.1

Na pracoviskách s uzavretými žiaričmi, ktoré sa používajú na defektoskopiou došlo v roku 2014 celkom k trom nadexpozíciám. Vo všetkých prípadoch sa ukázalo, že neboli prekročené ročné limity pre pracovníka a že neboli porušené schválené pracovné postupy. V Bratislavskom kraji ku koncu roku 2014 evidujeme 8 stálych spoločností, ktoré sa zaoberajú defektoskopiou.

V roku 2014 nedošlo k mimoriadnej situácii na žiadnom z pracovísk s uzavretými zdrojmi žiarenia. Pracoviská sú uspokojivo vybavené dozimetrami, osobnými ochrannými pomôckami a technickými ochrannými prostriedkami na prácu v terénnych podmienkach, ktoré zabezpečujú ochranu obyvateľstva pred účinkami ionizujúceho žiarenia. Osobné dozimetre, ktorými sú pracovníci vybavení sa vyhodnocujú v mesačných alebo štvrťročných intervaloch. Prehľad o rozmiestnení pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi je v tab.č.3.

Priemyselné podniky a verejné budovy sú vybavené požiarnymi hlásičmi, ktoré obsahujú malé množstvo rádioaktívnej látky ²⁴¹Am. Z hľadiska možného ohrozenia zdravia ľudí nepredstavujú tieto zdroje žiarenia zvýšené riziko. Zvýšené riziko možno očakávať iba pri neodôvodnenom nahromadení požiarnych hlásičov, neodbornou manipuláciou so zariadením, alebo prístupom nepovolovaných osôb k vnútorným súčiastkam požiarneho hlásiča. Firmy, ktoré uvádzajú na trh tieto výrobky sú povinné ohlásiť štátnemu zdravotnému dozoru množstvo a druh požiarnych hlásičov nainštalovaných u zákazníka. Každá dodávateľská firma je zaviazaná po skončení životnosti požiarnych hlásičov tieto odobrať späť a zdroje žiarenia zlikvidovať predpísaným spôsobom. V roku 2014 neboli hlásené žiadne zmeny v počte nainštalovaných požiarnych hlásičov.

V roku 2014 sa na trhu s požiarnymi hlásičmi neobjavila žiadna nová firma v Bratislavskom kraji, ktorá by sa uchádzala o túto činnosť. Prehľad o počte nainštalovaných požiarnych žiaričov s obsahom rádioaktívneho zdroja je v tab.č.4.

▪ **činnosti vedúce k ožiareniu v školstve, vede a výskume**

Vo výskumných ústavoch a na vysokých školách v Bratislavskom kraji evidujeme 21 pracovísk. Najčastejšie sa využívajú otvorené a uzavreté rádioaktívne žiariče pri laboratórnych činnostiach na rádioizotopových pracoviskách. Používajú sa len v malej miere.

V roku 2014 nedošlo na žiadnom pracovisku z oblasti školstva, vedy a výskumu k porušeniu zásad ochrany zdravia pred žiarením, ktoré platia pre pracovníkov a obyvateľov z okolia. Boli vydané 2 povolenia na činnosť, 3 zmeny povolenia a jedno pracovisko sa zrušilo. Prehľad o rozmiestnení pracovísk na území Bratislavského kraja je v tab.č.2.

▪ **činnosti vedúce k ožiareniu vo veterinárnom lekárstve**

V súčasnosti je v Bratislavskom kraji evidovaných 20 veterinárnych pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia. Tieto pracoviská sa nachádzajú prevažne na veterinárnych klinikách a v súkromných veterinárnych ambulanciách. V roku 2014 nedošlo na žiadnom pracovisku z oblasti veterinárneho lekárstva k porušeniu zásad ochrany zdravia pred žiarením, ktoré platia pre pracovníkov a obyvateľov z okolia. Bolo vydaných 5 nových povolení na činnosť. Prehľad o rozmiestnení pracovísk v Bratislavskom kraji je v tab.č.1.

- **činnosti dôležité z hľadiska radiačnej ochrany**

Na odstraňovanie inštitucionálneho rádioaktívneho odpadu má v súčasnosti povolenie JAVYS Jaslovské Bohunice a HUMA-LAB APEKO Košice. JAVYS Jaslovské Bohunice odoberá hlavne rádioaktívny odpad s otvorenými žiaričmi a HUMA-LAB APEKO Košice odoberá uzavreté žiariče o čom vystavuje protokoly a posiela ich štátnemu dozoru, ktorý tieto protokoly eviduje. Pri odstraňovaní inštitucionálneho rádioaktívneho odpadu z pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia sa v roku 2014 nezaznamenali žiadne mimoriadne udalosti.

Prehľad výkonov štátneho zdravotného dozoru v ochrane pred ionizujúcim žiarením je v tab.č.5.

7. Činnosť radiačnej monitorovacej siete

V roku 2014 bolo zmeraných celkom 5 vzoriek životného prostredia a potravinového reťazca. Vo vzorkách životného prostredia a vo vzorkách potravinového reťazca stále zisťujeme stopový výskyt antropogénneho izotopu ^{137}Cs v pomerne konštantnej úrovni. Z tejto stálosti nameraných aktivít sa dá usúdiť, že vplyv incidentu z Černobyľu sa vo vzorkách prekryl dôsledkami z dávnejších skúšok jadrových výbuchov v atmosfére z poloviny minulého storočia. Dozvuky z Černobyľskej udalosti môžeme časovo situovať do rokov 1996-1997. Vplyv havárie v jadrových elektrárnach vo Fukušime bol pod detekčným limitom zariadenia. Príkon priestorového dávkového ekvivalentu od externého žiarenia vonkajšieho prostredia v Bratislavskom kraji sa mení podľa známych fyzikálnych zákonitostí v denných a ročných variáciách. Mení sa medzi hodnotami od 75 nSv/h do 130 nSv/h. Vo vzorkách z prírodného prostredia sa stále vyskytujú stopové množstvá antropogénneho izotopu ^{137}Cs a preto je potrebné v tejto kontrolnej činnosti aj v ďalšom období pokračovať. Objemová aktivita ^{137}Cs v moči dobrovoľníkov je za posledných 15 rokov temer nemenná. Nie je badateľný pokles tejto hodnoty, čo je ďalší dôkaz toho, že rádioaktívne zvyšky ^{137}Cs pochádzajú z jadrových výbuchov v atmosfére zo 60-tych rokov minulého storočia. Namerané hodnoty antropogénneho izotopu ^{137}Cs a ostatných antropogénnych izotopov získaných z odbornej literatúry dokazujú, že priemerná radiačná záťaž obyvateľa Bratislavského kraja v roku 2013 nepresiahla smernú hodnotu 10 $\mu\text{Sv/r}$, čo je dolná hranica stupnice dávkového príkonu pre hodnotenie rizika z ožiarenia obyvateľov z hľadiska radiačnej ochrany. V druhom polroku v meraniach nebolo možné pokračovať z dôvodu nefunkčnosti gamaspektrometrickej trasy. Pokračuje sa v meraní dávkových príkonov v ovzduší.

8. Ožiarenie obyvateľov prírodným ionizujúcim žiarením

Aktivity v tejto oblasti boli realizované v rámci Poradne ochrany zdravia pred účinkami radónu a kozmického žiarenia.

9. Informovanie verejnosti

Informovanie verejnosti ohľadom zriaďovania nových zdrojov ionizujúceho žiarenia prebieha prostredníctvom verejnej vyhlášky, ktorú vyvesujú pracovníci Odboru ochrany zdravia pred žiarením ako na úradnú nástenku tak i na internetovú stránku Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave. Verejná vyhláška sa vyvesuje hlavne v prípadoch používania zdrojov ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení.

10. Medzirezortná spolupráca

Úrad jadrového dozoru v spolupráci s Výskumným ústavom jadrových elektrární zorganizoval pracovné stretnutie pre riadiacich pracovníkov „Proces havarijnej odozvy v SR – spolupráca havarijného manažmentu v prípade udalosti na jadrovom zariadení“, ktorý sa konal v dňoch od 2. júna 2014 do 4. júna 2014 v Demänovej. Stretnutia sa zúčastnili zástupcovia Medzinárodnej atómovej agentúry vo Viedni, z Ministerstva vnútra SR, Úradu jadrového dozoru, Výskumného ústavu jadrových elektrární, okresných úradov Nitra a Trnava, Kontrolného chemického laboratória CO, Akadémie policajného zboru, Úradu verejného zdravotníctva SR a Regionálnych úradov verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici a v Bratislave. Program bol zameraný na odozvu dotknutých orgánov štátnej a verejnej správy pre skorú fázu havarijnej odozvy a príprava podkladov k Národnému havarijnemu plánu. Za náš odbor sa stretnutia zúčastnila RNDr. Magdaléna Vičanová, PhD.

Pracovníci Odboru ochrany zdravia pred žiarením v rámci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto so sídlom v Bratislave spolupracujú s Odborom preventívneho pracovného lekárstva, pre ktorý vypracovávajú čiastkové posudky pri riešení prípadov chorôb z povolania. V roku 2014 boli vypracované 2 takéto čiastkové posudky.

11. Medzinárodná spolupráca

S cieľom prispieť k vysokej úrovni radiačnej ochrany v celej Európe je náš odbor zapojený v programe asociácie Heads of the European Radiological protection Competent Authorities (HERCA) a zaradený do pracovnej skupiny - Surveillance of collective doses from medical exposures.

12. Hlavné úlohy a ich plnenie, účasť na projektoch

Na Odbore ochrany zdravia pred žiarením sú riešené nasledovné programy a projekty:

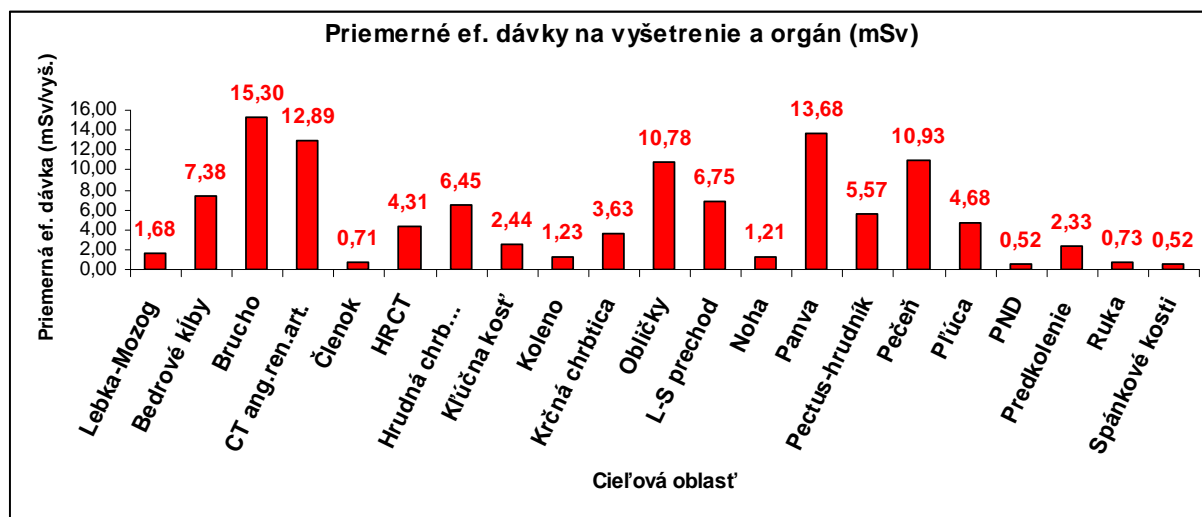
- **Sledovanie a hodnotenie veľkosti ožiarenia detských pacientov z lekárskeho ožiarenia pri CT diagnostike**

Cieľom úlohy je uskutočniť prieskum vo vybranom zdravotníckom zariadení v Bratislavskom kraji na rádiologickom pracovisku so zameraním sa na stanovenie priemerných individuálnych a kolektívnych efektívnych dávok pri vybraných rádiodiagnostických CT vyšetreniach detského pacienta z lekárskeho ožiarenia v nadväznosti na zvolené diagnostické postupy, frekvenciu ich vykonávania a veľkosť ožiarenia.

Výsledky prieskumu budú slúžiť ako jeden z podkladov na nové národné diagnostické referenčné úrovne pre lekárske ožiarenie SR.

Na zber a spracovanie údajov efektívnych dávok a orgánových dávok pacientov sa použil databázový softvér z programu Microsoft Office Access, v ktorom sa vytvorili formuláre na zaznamenávanie všetkých základných údajov o pacientoch, ktorí absolvovali CT vyšetrenie. Uspôsobený databázový program a metodiku jeho použitia sme rozvinuli v DFNsP, Limbová 1, 833 40 Bratislava na rádiologickom oddelení s CT pracoviskom. Zaznamenávajú sa nastavené a dávkové parametre u jednotlivých vyšetrení, ktoré sú dôležité pri výpočte efektívnych dávok pacientov vo vekovej skupine od batoliat až po 19 rokov. Vytvorený formulár je uložený na rtg pracovisku, čo umožňuje pravidelný zber údajov.

Priemerný mesačný počet vyšetrení je 190 - 270 pacientov/mesiac. Na ďalšie spracovanie údajov slúžia programovo vytvorené tabuľky na štatistické vyhodnotenie výsledkov. V mesačných intervaloch sa sleduje úroveň efektívnej a orgánovej dávky u pacientov z detskej populácie s prihliadnutím na pohlavie a vek detského pacienta. Sledovala sa dávková záťaž pacientov pri vyšetrení nasledujúcich orgánov: Lebka-mozog, krčná chrbtica, hrudná chrbtica, pectus-hrudník, rebrá, bedrová chrbtica, lumbosakrálny prechod, panva, bedrové kĺby, ramenný kĺb, lopatka, pľúca, pažerák, žalúdok, tenké črevo, hrubé črevo, žľezka, obličky, močový mechúr, uši, nos, CT angio hrtna, krk, nosohltan, ruka, koleno, panva, brucho, pečeň, slezina, PND, členok, CT angio renál. artérií, femur, predkolenie, trachea, mandibula, hlavné bronchy, spánkové kosti, kľúčna kosť, CT enteroklýza, koreň nosa, HRCT, nadobličky, noha, jazyk. Obrázok zobrazuje priemerné hodnoty dávok z CT vyšetrení niektorých najčastejšie vyšetrovaných orgánov. Údaje boli zozbierané za 2. polrok 2014, celkový počet vyšetrení: 1380. Najväčšia dávková záťaž podľa obrázku je pri CT vyšetreniach brucha a panvy. Program umožňuje sledovať v čase vývoj strednej hodnoty efektívnej a orgánovej dávky v jednotlivých vekových skupinách detí a dorastu.

- **Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania európskej komisie a zabezpečovanie činnosti komunikačného informačného systému medzi ÚVZ SR a európskou komisiou**

Pre účely monitorovania je potrebné pravidelné hodnotenie toho, ktoré zložky životného prostredia a ktoré kategórie rádionuklidov sú relevantnými indikátormi skutočných a potenciálnych úrovní rádioaktivity v životnom prostredí a ožiarení populácie.

Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí sa vykonáva v zložkách životného prostredia ako sú vody (pitné a povrchové), vzduch, pôda a potraviny. Pre účely hodnotenia vonkajšieho ožiarenia sa vykonáva aj monitorovanie dávkových príkonov vo vzduchu. Namerané hodnoty po ich spracovaní a vyhodnotení slúžia ako podklad na hodnotenie radiačnej záťaže priemerného obyvateľa Bratislavského kraja.

V prvom polroku 2014 sme vykonali meranie 5 vzoriek životného prostredia z Bratislavského kraja - potravinovej zložky. Vo všetkých vzorkách sa vykazujú nízke hodnoty na hranici detekčného limitu objemových a merných aktivít antropogénneho izotopu ^{137}Cs . Nezaznamenali sme žiadnu anomáliu v nameraných vzorkách. Dávkový príkon v ovzduší sme merali v rámci štátneho zdravotného dozoru po celý rok na jednotlivých pracoviskách a v budove úradu. Počet meraní bol 95, pričom dávkový príkon kolíše medzi hodnotami $D = (75 - 120) \text{ nSv/h}$, čo v dlhodobom meraní predstavuje obvyklý stav. V druhom polroku 2014 sme však kvôli nefunkčnosti gamaspektrometrického analyzátora nemohli v meraniach pokračovať. Pokračujeme v meraní dávkových príkonov v ovzduší.

▪ *Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR*

Cieľom úlohy je zhodnotiť úroveň radiačnej ochrany pri vykonávaní defektoskopických prác a vypracovať usmernenie pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre NDT s použitím zdroja žiarenia a pre oznamovanie prepravy rádioaktívnych žiaričov.

Na vypracovanie spoločného usmernenia pre prácu všetkých defektoskopických pracovísk v SR sa vytvorila pracovná skupina pod gesciou RÚVZ B. Bystrica. Členmi skupiny je aj naša pracovníčka, ktorá sa pravidelne zúčastňuje na pracovných poradách. V súčasnosti sa zhromažďujú všetky podklady z celého Slovenska a hlavný dôraz sa dáva na porovnanie skúseností zo štátneho dozoru na defektoskopických pracoviskách z jednotlivých regiónov. Pracuje sa na záverečnom materiáli, ktorý bude slúžiť na posudzovanie a hodnotenie ožiarenia pracovníkov v tejto špecifickej oblasti.

13. Celkové zhodnotenie úrovne radiačnej ochrany obyvateľov

Odbor ochrany zdravia pred žiarením plní úlohy stálej zložky radiačnej monitorovacej siete na území Bratislavského kraja. Pre účely monitorovania rádioaktivity v životnom prostredí a vonkajšieho ožiarenia sa vykonáva meranie a vyhodnocovanie dávkových príkonov vo vzduchu. Namerané hodnoty po ich spracovaní a vyhodnotení prispievajú k posúdeniu radiačnej záťaže priemerného obyvateľa Bratislavského kraja. Hodnotenie radiačnej záťaže pracovníkov, ktorí pracujú v dosahu radiačných polí pozostáva z hodnotenia ročného súhrnu osobných dávok a výsledkov povinných ročných zdravotných prehliadok. Hodnotenie veľkosti radiačnej záťaže obyvateľov Bratislavského kraja pri lekárskom ožiarení pozostáva zo stanovovaní priemerných individuálnych dávok pri vybraných rádiodiagnostických CT vyšetreniach a stanovenie kolektívnych efektívnych dávok detského pacienta z lekárskeho ožiarenia v nadväznosti na zvolené diagnostické postupy, frekvenciu ich vykonávania a veľkosť ožiarenia. Cieľom je pomocou verifikovaných modelov vytvoriť kvalifikovaný odhad prídavného zdravotného rizika obyvateľov Bratislavského kraja.

14. Radiačné udalosti, nehody a havárie, havarijná pripravenosť

V roku 2014 sme nezaznamenali na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia žiadne mimoriadne porušenie pracovných postupov. Žiadna mimoriadna udalosť alebo havária sa na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia v Bratislavskom kraji nevyskytla.

Pracovníci so zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri výkone svojej činnosti používajú dozimetre, ktoré sú podľa druhu činnosti mesačne, alebo kvartálne vyhodnocované. Pracoviská so zdrojmi ionizujúceho žiarenia sú monitorované, kde sa sleduje príspevok k celkovej dávkovej záťaži pracovníkov.

15. Informácie o odbore ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením

▪ *personálne obsadenie a štruktúra personálu*

K 31.12.2014 bolo personálne obsadenie odboru 3 pracovníkmi - 2 pracovníci s vysokoškolským vzdelaním a 1 pracovník so stredoškolským vzdelaním.

▪ *doškolovanie a vzdelávanie personálu*

V roku 2014 sa pracovníci odboru zúčastnili na nasledovných školeniach:

1. *Training Course on Physical Protection and Security Management of Radioactive Sources* – hotel DoubleTree Bratislava, 19.-22.5.2014

2. *Kurz „GTRI Basic Search and Secure Training“* – hotel Devín Bratislava, 8.-12.9.2014

▪ *prístrojové vybavenie*

Prístroje, ktoré sa používajú na stanovovanie kontrolovaných veličín v pracovnom prostredí a pri výkone štátneho zdravotného dozoru pracovali spoľahlivo. V súčasnosti sú na odbore pre potreby merania gama žiarenia k dispozícii nasledovné prístroje: prenosné prieskumné meradlo Radiagem 2000, prenosný osobný radiačný detektor FH-40, osobný radiačný detektor Thermo Rad Eye, prenosné gama spektrometre Exploranium GR-130 miniSPEC a GR-135 miniSPEC. V priebehu roka 2014 sa pokazil gamaspektrometrický analyzátor. V nasledujúcom období by preto bolo potrebné vybaviť odbor novým gamaspektrometrickým analyzátorom, ďalej by bolo potrebné zariadenie na spektrometriu alfa žiaričov a kvapalnú scintilograf na sledovanie rádioaktivity v kvapalných vzorkách a vo vzorkách povrchovej kontaminácie získaných pri kontrolách pracovísk s otvorenými žiaričmi.

Prehľad o rtg pracoviskách v Bratislavskom kraji v roku 2014

tab.č.1

Okres	Bl.I	Bl.II	Bl.III	Bl.IV	Bl.V	Malacky	Pezinok	Senec	spolu
Pracovisko									
Zubné	42	67	34	33	34	5	6	7	228
Mobilné	9	4	8		3	2			26
Skiografia a Skiaskopia	14	10	10	1	7	2	4	2	50
Terapeutické	1		1		2				4
Štítovka									
CT	10	5	7		3	2			27
Veterinárne	2	5	3	2	3		3	2	20
Technické	5	4	1	9	1				20
Mikroštruktúrne	1	1		7					9
Spolu	82	89	63	52	51	11	12	10	384

Prehľad o pracoviskách s otvorenými žiaričmi v Bratislavskom kraji v roku 2014

tab.č.2

Okres	Bl.I	Bl.II	Bl.III	Bl.IV	Bl.V	Malacky	Pezinok	Senec	spolu
Pracovisko									
Výskum	4		4	6					14
Školstvo	3		2	2					7
Zdravotníctvo	4								4
Poľnohospodárstvo									
Priemysel		1							1
Iné				1					1
Spolu	11	1	6	9					27

Prehľad o pracoviskách s uzavretými žiaričmi v Bratislavskom kraji v roku 2014

tab.č.3

Okres	Bl.I	Bl.II	Bl.III	Bl.IV	Bl.V	Malacky	Pezinok	Senec	spolu
Pracovisko									
Výskum	4		4	3					11
Školstvo	3		2	1					6
Zdravotníctvo	2		1						3
Bane									
Priemysel	3	17	2		1			2	25
Iné									
Spolu	12	17	9	4	1			2	45

Prehľad o počte inštalovaných ionizačných požiarňach hlásičov v Bratislavskom kraji v roku 2014

tab.č.4

Okres	Bl.I	Bl.II	Bl.III	Bl.IV	Bl.V	Malacky	Pezinok	Senec	spolu
Typ IPH									
MGH	212	31	326	211					780
ZETTLER	32	55					64		151
SYS. SENZOR	28				75				103
APOLLO					23				23
ESSER	13	24	19	182					238
Iné	159		120		214			13	506
Spolu	444	110	465	393	312		64	13	1801

**Prehľad výkonov štátneho zdravotného dozoru na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva Bratislava hl.m.
v ochrane zdravia pred ionizujúcim žiarením**

tab.č.5

Druh výkonu	<i>Zdravotníctvo</i>	<i>Priemysel</i>	<i>Poľnohospodárstvo</i>	<i>Školstvo Veda Výskum</i>	<i>Iné</i>	<i>Spolu</i>
Previerky celkom	74	12	-	9	-	95
Previerky pracovísk	50	3	-	5	2	60
Zákaz činností	-	-	-	-	-	-
Podklady pre správnu činnosť	50	5	-	7	3	60
Počet meraní rtg žiarenia	93	9	-	4	1	107
Počet meraní gama žiarenia	104	2	-	10	1	117
Prešetrenie chorôb z povolania	2	-	-	-	-	2
Odborné vyjadrenia	14	-	-	1	-	15
Mimoriadne udalosti	-	-	-	-	-	-
Nadexpoziície	80	3	-	-	-	83
Stanoviská pre MZ SR	-	-	-	-	-	-
Skúšky pracovníkov	-	-	-	-	-	-
Školenia pracovníkov	-	-	-	-	2	2
Prednášky	-	-	-	-	-	-
Stanoviská pre HH	-	-	-	-	-	-
Stanoviská pre OÚ	-	-	-	-	-	-
Stanoviská pre iné org.	-	-	-	-	-	-
Publikácie	1	-	-	-	-	1
Tvorba legislatívy	-	-	-	-	-	-
Sťažnosti	-	-	-	-	-	-
TI-dozimetre	-	-	-	-	-	-
Stopové detektory	-	-	-	-	-	-
Meranie vzoriek	-	-	5	-	-	5
Konzultácia a odborné jednanie	210	34	5	23	80	352

Publikačná činnosť za Odbor ochrany zdravia pred žiarením

Nikodémová, D.; Vičanová, M.; Horváthová, M. In: Book of abstract: *XXXVI. DAYS OF RADIATION PROTECTION*. Poprad: 10.-14.11.2014, s. 46.

RÚVZ Nitra- Oddelenia preventívneho pracovného lekárstva – pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením za rok 2014

1. Úvodná časť:

V zmysle ustanovenia § 6 ods. 5 písm. b/ zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 355/2007 Z. z.) je vo veciach radiačnej ochrany v územnom obvode Nitrianskeho kraja (7 okresov) príslušným orgánom verejného zdravotníctva Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Nitre. Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením je od roku 2007 súčasťou Oddelenia preventívneho pracovného lekárstva. Zaoberá sa sledovaním a hodnotením vplyvu ionizujúceho žiarenia na zdravie pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, pacientov pri lekárskom ožiarení ako aj obyvateľov vo všeobecnosti a tiež vplyvu na životné prostredie. Pracovisko je odborne usmerňované odborom ochrany zdravia pred žiarením Úradu verejného zdravotníctva SR, pričom rozsah jeho pôsobnosti a kompetencií v oblasti ochrany zdravia pred žiarením ustanovuje zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiace predpisy.

Výkon dozornej činnosti na úseku problematiky ionizujúceho žiarenia je zameraný na:

- vedenie evidencie pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a poskytovanie informácií do centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia
- kontrolu pracovných podmienok a spôsobu zaobchádzania so zdrojmi ionizujúceho žiarenia z hľadiska ich možného vplyvu na zdravie pracovníkov a obyvateľstva v zmysle požiadaviek platnej legislatívy
- problematiku zaraďovania pracovníkov a vykonávaných prác so zdrojmi ionizujúceho žiarenia do príslušných kategórií podľa veľkosti zdravotného rizika
- vykonávanie dozimetrických meraní kermy vo vzduchu a príkonu kermy vo vzduchu neúžitocného ionizujúceho žiarenia, špecializovaných meraní kvality rtg prístrojov v zdravotníckych a veterinárnych zariadeniach, ako aj uzavretých a otvorených rádioaktívnych žiaričov a merania úrovne povrchovej alfa, beta a gama kontaminácie na pracoviskách s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi.
- vydávanie posudkov na výstavbu pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a zmeny dôležité z hľadiska radiačnej ochrany, povolení a zmeny povolení na činnosti vedúce k ožiareniu a usmerňovanie fyzických a právnických osôb pri nakladaní so zdrojmi ionizujúceho žiarenia
- konzultačnú, poradenskú a osvetovú činnosť v problematike ionizujúceho žiarenia
- plnenie programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR
- prešetrovanie mimoriadnych udalostí, radiačných nehôd a havárií
- účasť na cvičeniach simulujúcich ohrozenie verejného zdravia ionizujúcim žiarením

Okrem problematiky ionizujúceho žiarenia pracovisko zabezpečuje výkon štátneho zdravotného dozoru v oblasti používania vybraných zdrojov neionizujúceho žiarenia (lasery, magnetická rezonancia, a pod.) v okresoch Nitra, Zlaté Moravce a Šaľa.

Plnenie programov a projektov:

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením bola zapojená do plnenia nasledovných programov a projektov:

Úloha č. 2.1.: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Hlavným cieľom úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov.

Úloha č. 5.2: Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR

Cieľom úlohy je zhodnotiť celkovú úroveň radiačnej ochrany pri vykonávaní defektoskopických prác a vypracovať odborné usmernenia pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre nedeštruktívnu defektoskopiю s použitím zdrojov ionizujúceho žiarenia (uzavretých rádioaktívnych žiaričov a technických röntgenových prístrojov) a pre zabezpečenie prepravy rádioaktívnych žiaričov.

Hodnotenie plnenia úloh je uvedené v kapitole č. 12 „Hlavné úlohy a ich plnenie, účasť na projektoch“.

2. Legislatívna činnosť:

Na základe výsledku porady vedúcich pracovníkov odborov ochrany zdravia pred žiarením konanej dňa 29.5.2014 na ÚVZ SR podalo pracovisko pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra návrh štruktúry legislatívnych predpisov, ktorými by sa do slovenskej legislatívy transponovala smernica Rady 2013/59/EURATOM. V súvislosti s tvorbou novej legislatívy v oblasti radiačnej ochrany bol na základe celoslovenskej porady uskutočnenej dňa 12.2.2014 zaslaný na ÚVZ SR návrh rozsahu požiadaviek na vykonávanie preberacích skúšok a skúšok dlhodobej stability röntgenových prístrojov používaných vo veterinárnej praxi.

Na ÚVZ SR sa dňa 30.6.2014 uskutočnila pracovná porada k návrhu nového stavebného zákona a RÚVZ Nitra následne zaslal svoje pripomienky k návrhu spôsobu riešenia radónovej problematiky v tomto zákone.

Na základe vyžiadania ÚVZ SR bol zaslaný návrh legislatívnych zmien – minimálnej výšky pokút za priestupky a iné správne delikty podľa zákona č. 355/2007 Z.z.

V súvislosti s plnením úlohy č. 5.2 programov a projektov úradov verejného zdravotníctva týkajúcej sa radiačnej ochrany na dočasných defektoskopických pracoviskách bolo gestorovi úlohy zaslané odborné vyjadrenie k materiálu fínskeho regulačného orgánu STUK „Radiation Safety in Industrial Radiography“ s návrhom jeho implementácie do slovenskej legislatívy (pozri tiež hodnotenie plnenia úloh uvedené v kapitole č. 12).

3. Vydávanie rozhodnutí:

V roku 2014 boli vydané tri kladné posudky podľa § 13 ods. 5 zákona č. 355/2007 Z. z. Konkrétne išlo o vydanie posudku k zriadeniu pracoviska s panoramatickým zubným rtg prístrojom v Poliklinike Nitra-Chrenová pre AZS - KAPEDENT, s.r.o., Zlaté Moravce, zriadeniu pracoviska s intraorálnym zubným rtg prístrojom v Novým Zámkoch pre DAFIDENT, s.r.o., Nitra a k zrušeniu pracoviska, na ktorom sa vykonávali činnosti vedúce k ožiareniu s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi pre pracovisko nukleárnej medicíny

IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra. V prípade poslednej menovanej spoločnosti boli v súvislosti s presťahovaním pracoviska zo Špitálskej 6 v Nitre na ul. Rázusová 24 v Nitre vydané dve záväzné stanoviská ku kolaudácii stavby „Diagnosticke centrum na Rázusovej ulici č. 24 v Nitre“ – jedno osobitne pre areálové zberné nádrže na zdržanie kvapalného rádioaktívneho odpadu z aktívnej časti pracoviska pred jeho vypustením do verejnej kanalizácie a druhé pre celú ostatnú prevádzku pracoviska nukleárnej medicíny. Bolo tiež vydané záväzné stanovisko k územnému konaniu - umiestneniu stavby „Zubná ambulancia na Hanulovej – polyfunkčný objekt“ v Nitre vo veci návrhu spoločnosti Mass Trade, s.r.o., Veľký Lapáš.

Podľa § 45 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z. bolo v roku 2014 formou rozhodnutia vydaných celkom 28 povolení na činnosti vedúce k ožiareniu (24 v rezorte zdravotníctva, 3 vo veterinárnom lekárstve a 1 pre defektoskopické pracovisko) a podľa § 45 ods. 19, resp. 20 tohto zákona 8 zmien povolení, všetky v rezorte zdravotníctva. V rámci povoľovacej činnosti bolo v 7 prípadoch pre neúplnosť podaní správne konanie prerušené, zastavené konanie nebolo v ani jednom prípade. V roku 2014 nebola uložená žiadna pokuta rozhodnutím vydaným podľa zákona č. 355/2007 Z. z.

Z významnejších povolení na používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia vydaných v roku 2014 išlo napríklad o:

- povolenie pre IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra, na odber, skladovanie a používanie rádionuklidov ^{99m}Tc , ^{18}F , ^{81m}Kr , ^{123}I , ^{131}I , ^{111}In , ^{90}Y , ^{201}Tl , ^{67}Ga a ^{68}Ga vo forme otvorených rádioaktívnych žiaričov, odber, skladovanie a používanie uzavretých rádioaktívnych žiaričov ^{68}Ge s max. aktivitou 100 MBq na kalibráciu PET/CT zariadení a používanie troch počítačových tomografov na novozriadenom pracovisku nukleárnej medicíny v Nitre
- povolenie pre JESSENIUS – Diagnosticke centrum, a.s., Nitra na používanie dvoch počítačových tomografov, dvoch skiagrafických rtg zariadení, sklopnej vyšetrovacej steny a pojazdného rtg prístroja v Pavilóne chirurgických disciplín, pojazdného rtg prístroja v Novom liečebnom pavilóne 2 a mamografu v Pavilóne starej chirurgie – všetko v areáli Fakultnej nemocnice Nitra, ďalej skiagrafického rtg zariadenia v Zdravotnom stredisku na Čajkovského ul. v Nitre a skiagrafického rtg zariadenia v Poliklinike sv. Valérie v Komárne
- povolenie pre FORLIFE, n.o., Komárno na používanie ožarovacieho zariadenia TERABALT 80 s uzavretým rádioaktívnym žiaričom ^{60}Co na pracovisku pre externú rádioterapiu rádioterapeutického oddelenia a zmenu povolenia z dôvodu nadobudnutia nového digitálneho mamografu, ako aj ukončenia prevádzky bývalého mamografického pracoviska a bývalého angiografického pracoviska vo FORLIFE, n.o., Všeobecná nemocnica Komárno
- povolenie pre KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o. Nitra, na používanie dvoch röntgenových zariadení pre skiaskopiu a skiagrafiu na angiografických pracoviskách v Nitre
- povolenie na používanie mamografu v Poliklinike Štúrovo pre spoločnosť ORTOPÉDIA, s.r.o., Štúrovo
- povolenie na používanie technických rtg prístrojov na výkon nedeštruktívnej defektoskopie pre Ing. Ján Sliacky – VIMPS, Nitra
- povolenie na používanie rtg prístrojov vo veterinárnych ambulanciách MVDr. Tomáš Satmar, Nitra - pracovisko Topoľčany, MVDr. Magdaléna Nováčiková, Továrniky a MVDr. Ivan Inštitoris, Nitra

- povolenie na používanie 6 panoramatických zubných rtg prístrojov a 21 intraorálnych zubných rtg prístrojov v stomatologických ambulanciách v Nitrianskom kraji
- zmena povolenia pre DIAGNOSTICA MEDICA, s.r.o., Nitra z dôvodu zvýšenia počtu používaných röntgenových prístrojov o skiagrafické rtg zariadenie na Rádiodiagnostickom pracovisku č.1 polikliniky v Šali
- zmena povolenia pre Špecializovanú nemocnicu sv. Svorada Zobor, n.o., Nitra z dôvodu zvýšenia počtu používaných röntgenových prístrojov o pojazdný rtg prístroj používaný na snímkovanie imobilných pacientov v lôžkových častiach OAIM v Starom pavilóne a II. oddelenia PaF v Pavilóne D, ako aj z dôvodu zmeny osoby vykonávajúcej funkciu odborného zástupcu pre radiačnú ochranu
- povolenia z dôvodu zmeny odborných zástupcov pre radiačnú ochranu boli zmenené aj v prípadoch ENDOSERVICE – MAC, s.r.o. Demandice - pracovisko v Šahách a WESPA, s.r.o., Želiezovce.

Celkový prehľad počtu vydaných rozhodnutí je uvedený v tabuľke č. 1 „Prehľad výkonov činnosti pracoviska ochrany zdravia pred žiarením“.

4. Odborné stanoviská, konzultačná a poradenská činnosť:

V roku 2014 bolo k problematike ionizujúceho žiarenia vydaných spolu 36 odborných stanovísk a poskytnutých spolu 91 konzultácií.

Z odborných stanovísk vydal RÚVZ Nitra ako dotknutý orgán vyjadrenie pre Ministerstvo životného prostredia SR k zámeru navrhovanej činnosti – výstavbe a prevádzke skladu vyhoreného jadrového paliva v areáli Slovenských elektrární v Mochovciach, ktorý by mal slúžiť na skladovanie vyhoreného jadrového paliva z reaktorov SE-EMO – 1.a 2. bloku ako aj 3. a 4. bloku, t.č. vo výstavbe a z reaktorov SE-EBO, JE V2 – blokov 3 a 4. Odborné vyjadrenia boli poskytnuté napríklad v problematike vykonávania skúšok dlhodobej stability uzavretých rádioaktívnych žiaričov pre Icopal, a.s. Štúrovo a skúšok dlhodobej stability osteodenzitometrov pre REVITA – MediCentrum, s.r.o., Nitra, vo veci dozimetrického sledovania cirkulujúcich lekárov pre NsP, n.o., Nitra: ZZ Topoľčany, v problematike zabezpečenia sústavného dozoru nad radiačnou ochranou pracovníkmi riadiacimi práce so zdrojmi žiarenia pre Mestskú nemocnicu prof. MUDr. Rudolfa Korca DrSc., Zlaté Moravce, Fakultnú nemocnicu s poliklinikou Nové Zámky a NsP, n.o., Nitra: ZZ Topoľčany, pre používanie a sterilizáciu prstových dozimetrov vo FORLIFE, n.o., Komárno. Odborné stanovisko bolo poskytnuté v otázke zabezpečenia osobných radiačných preukazov externých pracovníkov WIZACO NDT, s.r.o., Levice a pracovníkov Národného referenčného centra pre vláknité prachy RÚVZ Nitra, k likvidácii rádioaktívneho kryptónu ⁸⁵Kr, ktorý je zvyškovým plynom používaným v rámci už skončenej výroby svietidiel v OSRAM Slovakia, a.s., Nové Zámky. Odborné vyjadrenie bolo zaslané vo veci vyžiadania informácie študentom biomedicínskeho inžinierstva ohľadom limitov ožiarenia, kategorizácie pracovníkov so zdrojmi žiarenia a veľkosti dávok ožiarenia pacientov pri rádiologických vyšetreniach.

V problematike hodnotenia veľkosti radónového rizika v bytových priestoroch boli pre potrebu vydania záväzného stanoviska oddelením hygieny životného prostredia RÚVZ Nitra ku kolaudácii stavby „Obytný súbor Žitava II“ na sídlisku Žitava vo Vrábľoch v dvoch prípadoch poskytnuté odborné vyjadrenia k predloženým výsledkom merania objemovej aktivity radónu v ovzduší bytových priestorov po vykonaní požadovaných protiradónových opatrení (§ 5 ods. 5 vyhlášky MZ SR č.528/2007 Z.z.), ako aj odborné vyjadrenie pre RÚVZ Topoľčany ohľadom merania objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a priepustnosti základových pôd stavebných pozemkov.

Bolo vydané odborné stanovisko pre oddelenie preventívneho pracovného lekárstva RÚVZ Nitra vo veci žiadosti AZS - Kapedent, s.r.o., Zlaté Moravce o vydanie záväzného stanoviska k umiestneniu zubného röntgenového panoramatického prístroja s cephalostatom v budove Polikliniky Nitra-Chrenová a vo veci žiadosti Mass Trade, s.r.o., Veľký Lapáš o záväzné stanovisko k umiestneniu stavby zubnej ambulancie v polyfunkčnom objekte na Hanulovej ulici v Nitre.

Konzultácie boli poskytované najmä v súvislosti s požiadavkami kladenými na zriaďovanie nových pracovísk so zdrojmi žiarenia, v súvislosti s premiestnením pracovísk do nových priestorov, výmenou röntgenových prístrojov, resp. ich modernizáciou, digitalizáciou, likvidáciou zdrojov a pod., ďalej k zmenám platných povolení v súvislosti so zmenami niektorých skutočností uvádzaných v rozhodnutiach, k posudzovaniu zaraďovania prác s rizikovým faktorom ionizujúce žiarenie do kategórií zdravotného rizika, stanovovaním veľkosti radiačnej záťaže pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, k prevádzkovej dokumentácii na vydanie povolení na činnosti vedúce k ožiareniu alebo k zmenám povolení, k vybavenosti pracovísk osobnými ochrannými prostriedkami, zaraďovaniu pracovníkov zo zdrojmi ionizujúceho žiarenia do kategórií A a B, určovaniu pracovníkov riadiacich práce so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, potrebou absolvovania odbornej prípravy v radiačnej ochrane indikujúcich lekárov, požiadavkám na externých dodávateľov služieb vykonávajúcich práce v kontrolovaných pásmach jadrových zariadení, a pod. Konzultácie boli poskytnuté aj pre 4 študentky verejného zdravotníctva z Čiech absolvujúce prax na RÚVZ Nitra v rámci projektu Erasmus.

Odborné poradenstvo bolo vo viacerých prípadoch poskytované pracovným zdravotným službám a osobám, ktoré samostatne vykonávajú niektoré činnosti pracovnej zdravotnej služby, konzultácie boli poskytované aj v súvislosti s prípadmi lekárskeho ožiareními tehotných žien pri rádiologických vyšetreniach a zistenými zvýšenými dávkami ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia. Na základe podnetu občana obce Žirany bola dozimetricky preverená a prekonzultovaná možnosť radiácie z dôvodu podozrenia na výskyt rádioaktívneho materiálu na mieste zasypanej skládky odpadu v obci.

5. Vypracované správy, hlásenia, informácie, dotazníky:

V súvislosti s vedením evidencie počtu pracovníkov v riziku ako aj ďalších údajov súvisiacich s vyhlásenými rizikovými prácami v databáze ASTR_2011 za okresy Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce boli na základe zákona o slobodnom prístupe k informáciám poskytované údaje subjektom, ktoré si ich vyžiadali, ako aj odboru preventívneho pracovného lekárstva ÚVZ SR.

Na základe vyžiadania RÚVZ Banská Bystrica boli poskytnuté informácie o subjektoch používajúcich zdroje ionizujúceho žiarenia v Nitrianskom kraji, počte pracovísk a počte takýchto zdrojov, ako aj o prístrojovom vybavení pracoviska pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra.

V priebehu roka boli poskytnuté viaceré správy a informácie pre regionálneho hygienika RÚVZ Nitra.

6. Výkon štátneho zdravotného dozoru

RÚVZ Nitra eviduje v spádovej oblasti Nitrianskeho kraja spolu 167 fyzických a právnických osôb, ktoré sú držiteľmi celkom 341 používaných rtg prístrojov, 80 používaných a 43 nepoužívaných uzavretých rádioaktívnych žiaričov (nezapočítavajúc do tohto počtu 286 ks nepoužívaných rádiových ihliel a túb skladovaných vo Fakultnej nemocnici Nitra) alebo nakladajú s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi. Držiteľov len nepoužívaných

röntgenových prístrojov (spolu 96 prístrojov) je v Nitrianskom kraji evidovaných 39. V evidencii nie je žiadny subjekt, ktorý by vlastnil iba nepoužívané uzavreté rádioaktívne žiariče. Nepoužívané otvorené rádioaktívne žiariče vlastní Slovenská poľnohospodárska univerzita Nitra a spoločnosť OSRAM Slovakia, a.s., Nové Zámky. Naďalej pretrvávajú trend každoročného nárastu počtu používaných zdrojov ionizujúceho žiarenia. Podrobnejší prehľad o subjektoch a zdrojoch je uvedený v tabuľkovej časti výročnej správy.

V roku 2014 bolo podľa § 45 zákona č. 355/2007 Z. z. vydaných 28 povolení na činnosti vedúce k ožiareniu, 8 zmien povolení a podľa § 13 tohto zákona 2 posudky na výstavbu pracoviska so zdrojom ionizujúceho žiarenia, 1 posudok na zrušenie pracoviska, na ktorom sa vykonávali činnosti vedúce k ožiareniu s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi, 1 záväzné stanovisko k územnému konaniu a 2 záväzné stanoviská ku kolaudácii novozriadeného pracoviska so zdrojmi žiarenia.

Celkovo bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonaných 92 previerok na 124 pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.

Celkovú situáciu v oblasti ochrany zdravia pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia je možné v spádovej oblasti Nitrianskeho kraja hodnotiť ako uspokojivú. V priebehu roka boli zaznamenané mimoriadne udalosti iba v súvislosti s lekárskeým ožiarovaním tehotných žien a zvýšenými dávkami ožiarovania vyhodnotenými na osobných telových dozimetroch pracovníkov so zdrojmi žiarenia (pozri kapitolu č.14 „Radičné udalosti, nehody a havárie, havarijná pripravenosť“).

V roku 2014 nebol uplatnený žiadny podnet na prešetrenie podozrenia na chorobu z povolenia a ani podaný podnet či sťažnosť na výkon štátneho zdravotného dozoru. Okrem skutočnosti, že každoročne dochádza k zvyšovaniu počtu používaných röntgenových zariadení a zvyšovaniu počtu rádiologických vyšetrení, považujeme za významnú najmä tú skutočnosť, že predovšetkým v rezorte zdravotníctva dochádza k postupnému vyradovaniu už zastaraných röntgenov a k ich nahrádzaniu novými prístrojmi, spravidla digitalizovanými, ktoré umožňujú získavať diagnostické informácie pri menšej radiačnej záťaži pacientov a ak je to technicky možné, sú vybavené zariadením na priame odčítavanie veľkosti dopadových dávok na pacientov.

Za závažný sa považuje dlhodobý pretrvávajúci problém skladovania 286 ks nepoužívaných rádioforov vo forme ihiel a túb na Oddelení rádioterapie a klinickej onkológie Fakultnej nemocnice Nitra, ktorý by mal byť celoslovensky riešený až dobudovaním zariadenia pre nakladanie s inštitucionálnymi rádioaktívnymi odpadmi a zachytenými rádioaktívnymi materiálmi ako nejadrového zariadenia v bezprostrednej blízkosti Republikového úložiska rádioaktívnych odpadov Mochovce.

Závažným problémom sú aj nevyjasnené vlastnícke vzťahy vo veci rádioaktívneho žiariča ^{137}Cs a jeho tieniaceho krytu z ochudobneného uránu, ktoré sú súčasťou nepoužívaného ožarovacieho zariadenia pre externú terapiu gama žiarením Cesioterax 3N skladovaného na rádioterapeutickom pracovisku nemocnice Komárno prevádzkovaného spoločnosťou FORLIFE, n.o., Komárno. V danej veci bolo na základe prekonzultovania možnosti likvidácie žiariča na Národnom jadrovom fonde uplatnené na spoločnosť JAVYS, a.s., Jadrová a vyradovacia spoločnosť, Bratislava písomné oznámenie o zistení - záchyť rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu, nakoľko nie je možné zistiť a preukázať, kto je v súčasnosti vlastníkom predmetného žiariča a jeho pôvodný vlastníč (ZŤS n.p., Komárno) už neexistuje. V rámci zámeru pracovníkov JAVYS, a.s. prevziať žiarič vo FORLIFE, n.o., Komárno dňa 7.6.2013 za prítomnosti pracovníkov RÚVZ Nitra bolo konštatované, že na Úrade jadrového dozoru SR je nesprávne evidovaný ako vlastníč tieniaceho krytu žiariča (jadrového materiálu) spoločnosť FORLIFE, n.o. Z dôvodu zabezpečenia radiačnej ochrany pri preberaní a odvoze rádioaktívneho materiálu je potrebné prevziať žiarič spolu s uránovým tienením. V ďalšom postupe sa na základe odporúčenia ÚJD SR spoločnosť FORLIFE, n.o. obrátila na políciu,

pričom Oddelenie všeobecnej kriminality Komárno sa vo svojom uznesení sa prípadom odmietlo zaoberať, nakoľko nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. RÚVZ Nitra v danej veci oslovil Úrad jadrového dozoru SR a Národný jadrový fond na vyradovanie jadrových zariadení a na nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi, celý prípad je v štádiu riešenia.

Nedoriešený je naďalej aj problém skladovaného biologického rádioaktívneho odpadu určeného na likvidáciu v Slovenskej poľnohospodárskej univerzite, Nitra a Detašovanom skúšobnom laboratóriu v Nitre prevádzkovanom Štátnym veterinárnym a potravinovým ústavom Bratislava, nakoľko na Slovensku nie je žiadny subjekt, ktorý by bol držiteľom povolenia ÚVZ SR na likvidáciu biologického rádioaktívneho odpadu.

Výkon štátneho zdravotného dozoru podľa jednotlivých rezortov je nasledovný:

Činnosti vedúce k ožiareniu v zdravotníctve:

RÚVZ Nitra evidoval v spádovej oblasti Nitrianskeho kraja v rezorte zdravotníctva k 31.12.2014 celkom 129 fyzických a právnických osôb, ktoré používajú spolu 277 röntgenových prístrojov a 1 lineárny urýchľovač vo Fakultnej nemocnici Nitra, ďalej 3 subjekty používajúce uzavreté rádioaktívne žiariče a 1 subjekt používajúci aj otvorené rádioaktívne žiariče. Podrobný prehľad o počte subjektov, ktoré používajú alebo vlastnia nepoužívané zdroje ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve, ako aj o počte a druhoch používaných a nepoužívaných zdrojov ionizujúceho žiarenia je uvedený v tabuľkách č.2 až 6.

V hodnotenom roku bolo vydaných celkom 49 podkladov pre správnu činnosť orgánu štátneho zdravotného dozoru. Z toho išlo o 24 povolení na používanie zdravotníckych zdrojov ionizujúceho žiarenia podľa § 45 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z. z., 8 zmien povolení podľa § 45 ods. 19, resp. 20 tohto zákona a podľa § 13 tohto zákona boli vydané 2 posudky na výstavbu pracoviska so stomatologickými rtg zariadeniami, 1 posudok na zrušenie pracoviska, na ktorom sa vykonávali činnosti vedúce k ožiareniu s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi, 1 záväzné stanovisko k územnému konaniu a 2 záväzné stanoviská ku kolaudácii novozriadeného pracoviska nukleárnej medicíny prevádzkovaného spoločnosťou IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra.

Z významnejších povolení na používanie zdrojov ionizujúceho žiarenia vydaných v roku 2014 išlo napríklad o:

- povolenie pre IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra, na odber, skladovanie a používanie rádionuklidov ^{99m}Tc , ^{18}F , ^{81m}Kr , ^{123}I , ^{131}I , ^{111}In , ^{90}Y , ^{201}Tl , ^{67}Ga a ^{68}Ga vo forme otvorených rádioaktívnych žiaričov, odber, skladovanie a používanie uzavretých rádioaktívnych žiaričov ^{68}Ge s max. aktivitou 100 MBq na kalibráciu PET/CT zariadení a používanie troch počítačových tomografov na novozriadenom pracovisku nukleárnej medicíny v Nitre
- povolenie pre JESSENIUS – Diagnostické centrum, a.s., Nitra na používanie dvoch počítačových tomografov, dvoch skiagrafičiek rtg zariadení, sklopnej vyšetrovacej steny a pojazdného rtg prístroja v Pavilóne chirurgických disciplín, pojazdného rtg prístroja v Novom liečebnom pavilóne 2 a mamografu v Pavilóne starej chirurgie – všetko v areáli Fakultnej nemocnice Nitra, ďalej skiagrafičiek rtg zariadenia v Zdravotnom stredisku na Čajkovského ul. v Nitre a skiagrafičiek rtg zariadenia v Poliklinike sv. Valérie v Komárne
- povolenie pre FORLIFE, n.o., Komárno na používanie ožarovacieho zariadenia TERABALT 80 s uzavretým rádioaktívnym žiaričom ^{60}Co na pracovisku pre externú

rádioterapiu rádioterapeutického oddelenia a zmenu povolenia z dôvodu nadobudnutia nového digitálneho mamografu, ako aj ukončenia prevádzky bývalého mamografického pracoviska a bývalého angiografického pracoviska vo FORLIFE, n.o., Všeobecná nemocnica Komárno

- povolenie pre KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o. Nitra, na používanie dvoch röntgenových zariadení pre skiaskopiu a skiagrafiu na angiografických pracoviskách v Nitre
- povolenie na používanie mamografu v Poliklinike Štúrovo pre spoločnosť ORTOPÉDIA, s.r.o., Štúrovo
- povolenie na používanie 6 panoramatických zubných rtg prístrojov a 21 intraorálnych zubných rtg prístrojov v stomatologických ambulanciách v Nitrianskom kraji
- zmena povolenia pre DIAGNOSTICA MEDICA, s.r.o., Nitra z dôvodu zvýšenia počtu používaných röntgenových prístrojov o skiografické rtg zariadenie Rtg pracovisku č.1 polikliniky v Šali
- zmena povolenia pre Špecializovanú nemocnicu sv. Svorada Zobor, n.o., Nitra z dôvodu zvýšenia počtu používaných röntgenových prístrojov o pojazdný rtg prístroj používaný na snímkovanie imobilných pacientov v lôžkových častiach OAIM v Starom pavilóne a II. oddelenia PaF v Pavilóne D, ako aj z dôvodu zmeny osoby vykonávajúcej funkciu odborného zástupcu pre radiačnú ochranu

V rámci povoľovacej činnosti bolo v 5 prípadoch pre neúplnosť podaní správne konanie prerušené (CONFIDENTIST, s.r.o., Komárno, ENDOSERVICE – MAC, s.r.o. Demandice, FORLIFE, n.o., Komárno, MUDr. Jaroslav Klčo, Nitra a FNŠP Nové Zámky), zastavené konanie nebolo v ani jednom prípade.

V priebehu roka nedošlo v Nitrianskom kraji k výrazným zmenám v oblasti používania zdrojov ionizujúceho žiarenia v zdravotníctve a nebola v tomto smere zaevidovaná ani žiadna vážnejšia mimoriadna udalosť.

Z významnejších zmien je potrebné uviesť nasledovné:

Zdroje ionizujúceho žiarenia v stomatologickej praxi začali prevádzkovať niektoré nové subjekty – AB – Dent, s.r.o., Golianovo, ProteoDent, s.r.o., Nitra, Aspro Dental, s.r.o., Nitra, AZS – KAPEDENT, s.r.o., Zlaté Moravce, MUDr. Mária Kesziová, Nesvady a MUDr. Barkóczi Andrej, s.r.o., Nové Zámky. Z dôvodu transformácie fyzickej osoby na právnickú boli nanovo vydané povolenia napr. pre stomatológov MUDr. Sedláčková, Komárno (AS DENT, s.r.o.) a MUDr. Ferenczová, Šahy (FF Dental, s.r.o.). Nové panoramatické zubné rtg prístroje sa na základe povolenia RÚVZ Nitra uviedli do prevádzky v prípade NONADENT, s.r.o., Nitra, DENTAL KLINIK, s.r.o., Šurany, Aspro Dental, s.r.o., Nitra a AZS-KAPEDENT, s.r.o., Zlaté Moravce – pracovisko v Nitre, nové intraorálne zubné rtg prístroje napr. v spoločnostiach Privátna zubná ambulancia, s.r.o., Nitra, JESSENIUS – DC, a.s. Nitra – pracovisko Vráble a AMB Dent, s.r.o., Topoľčany.

Spoločnosť JESSENIUS – DC, a.s. Nitra uviedla do prevádzky nové röntgenové pracovisko so skiografickým rtg zariadením v Poliklinike sv. Valérie v Komárne a v areáli Fakultnej nemocnice Nitra štyri nové röntgenové pracoviská (CT, skiaskopické, skiografické a mamografické pracovisko). Zároveň ukončili používanie 4 starších rtg zariadení v Pavilóne starej chirurgie FN Nitra a 2 starších rtg zariadení (sklopnej vyšetrovacej stena a intraorálneho zubného rtg prístroja) v poliklinike Vráble.

Na poliklinike v Zlatých Moravciach bolo zriadené nové pracovisko s kostným denzitometrom prevádzkované spoločnosťou REVITA – MediCentrum, s.r.o. Nitra a pracovisko s kostným denzitometrom prevádzkované spoločnosťou MUDr. Katarína

Vinczeová, s.r.o., Tvrdošovce bolo v rámci mesta Nové Zámky presťahované do nových priestorov.

Nové digitalizované mamografy boli uvedené do prevádzky vo FORLIFE, n.o., Komárno a vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Nové Zámky, v COR, s.r.o., Šahy bolo na pracovisku počítačovej tomografie vymenené CT zariadenie. Nové skiagrafické rtg zariadenia nadobudli vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou Nové Zámky (Pracovisko č.2 Rádiologického oddelenia) a v DIAGNOSTICA MEDICA, s.r.o., Nitra - pracovisko v Šali (Pracovisko č.1), nový pojazdný rtg prístroj v Špecializovanej nemocnici sv. Svorada Zobor, n.o., Nitra na snímkovanie imobilných pacientov na lôžkach. V MEDICENTRUM, s.r.o., Nové Zámky bolo renovované skiagrafické zariadenie – vymenené mechanické časti, prídavná clona a nainštalované zariadenie na hodnotenie veľkosti dopadových dávok na pacientov.

Pracovisko nukleárnej medicíny IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra bolo presťahované v rámci mesta Nitra zo Špitálskej 6 na Rázusovú 24, pričom bol vydaný posudok na zrušenie bývalého pracoviska, na ktorom sa vykonávali činnosti vedúce k ožiareniu s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi, dve záväzné stanoviská ku kolaudácii nových priestorov - jedno osobitne pre areálové zberné nádrže na zdržanie kvapalného rádioaktívneho odpadu z aktívnej časti pracoviska pred jeho vypustením do verejnej kanalizácie a druhé pre celú ostatnú prevádzku pracoviska nukleárnej medicíny a bolo vydané povolenie na prevádzku pracoviska v nových priestoroch. V porovnaní s predchádzajúcim prístrojovým vybavením sa zvýšil počet diagnostických zariadení o dve gamakamery - PET/CT a SPECT.

Zmeny osôb vykonávajúcich funkciu odborných zástupcov pre radiačnú ochranu nastali v ENDOSERVICE – MAC, s.r.o. Demandice, WESPA, s.r.o., Želiezovce a ŠN sv. Svorada Zobor, n.o., Nitra.

V priebehu hodnoteného roka oznámila obec Mojmírovce odovzdanie dlhodobo nepoužívaného zubného rtg prístroja do zberných surovín. Atómová elektráreň Mochovce oznámila predaj nepoužívaného intraorálneho rtg prístroja MUDr. Meszárosovi, Veľký Ďur a nepoužívaný rtg prístroj vo vlastníctve obce Nesvady bol predaný MVDr. Kubíkovi, Kolárovo, pričom obidva prístroje naďalej nie sú používané. MUDr. Anđel, Hlohovec, oznámil presťahovanie panoramatického zubného rtg prístroja z Nitry do Hlohovca a zrušenie rtg pracoviska v Nitre. MUDr. Korček, Nitra, ktorý odkúpil stomatologickú ambulanciu spolu so zubným rtg prístrojom od MUDr. Mášika, Nitra oznámil odovzdanie rtg prístroja do zberných surovín. Ukončenie používania zubného rtg prístroja oznámila MUDr. Eleonóra Szabóová, Komárno.

V roku 2014 bolo uskutočnených 72 previerok na 101 zdravotníckych pracoviskách, na ktorých sú používané zdroje ionizujúceho žiarenia. V rámci týchto previerok boli v prípade potreby ukladané opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Opatrenia boli uložené napríklad týmto subjektom: Medchir, s.r.o., Komárno – pracovisko v Kolárove, NsP, n.o. Nitra: ZZ Levice aj ZZ Topoľčany, Mestská poliklinika Šurany, RDG Stredisko, s.r.o., Topoľčany, ORTOPÉDIA, s.r.o., Štúrovo, JESSENIUS – DC, a.s. Nitra – pracovisko vo Vrábľoch aj v Zlatých Moravciach, FORLIFE, s.r.o., Komárno, Mestská nemocnica prof. MUDr. Rudolfa Korca DrSc., Zlaté Moravce, MEDIPAL, s.r.o., Levice, ENDOSERVICE – MAC, s.r.o. Demandice – pracovisko v Šahách, MEDICENTRUM, s.r.o., Nové Zámky, FNŠP Nové Zámky, ŠN sv. Svorada Zobor, n.o., Nitra, V-DENT, s.r.o., Topoľčany, MUDr. Beregszászi, Šahy, DENTAL KLINIK, s.r.o., Šurany, PANADENT, s.r.o., Štúrovo, MUDr. Barkóczy Andrej, s.r.o., Nové Zámky a iné. Zo zisťovaných nedostatkov išlo napr. o neevidovanie údajov o jednotlivých rtg výkonoch v požadovanom rozsahu a údajov o zisťovaní prípadného tehotenstva vyšetřovaných žien v reprodukčnom veku, o chýbajúce ochranné prostriedky, nezabezpečenie akustického dorozumievacieho zariadenia medzi obsluhovňou a rtg vyšetřovňou, nezabezpečenie dostatočnej vizuálnej kontroly snímkaných

pacientov, nevyznačenie druhu a hrúbky použitých prídavných tieniacich vrstiev, nezabezpečenie vstupu na rtg pracovisko výstražnou svetelnou signalizáciou a neoznačenie vstupu značkou radiačného nebezpečenstva, nezabezpečovanie vykonávania pravidelných skúšok zdrojov žiarenia, neoznamovanie nadobudnutí, resp. odovzdaní zdrojov žiarenia do Centrálného registra zdrojov ionizujúceho žiarenia a dozornému orgánu, ako aj nedostatočné odtienenie okolia rtg vyšetrovni prídavnými tieniacimi vrstvami, nevyužívanie všetkých prezliekacích kabínok pre pacientov na rtg pracoviskách na určený účel. U niektorých subjektov bolo zistené nesplnenie povinnosti, aby pracovníci riadiaci práce so zdrojmi žiarenia boli držiteľmi platného osvedčenia o odbornej spôsobilosti na činnosti vedúce k ožiareniu a aby odborní zástupcovia a pracovníci riadiaci práce so zdrojmi žiarenia absolvovali aktualizáciu odbornú prípravu. Z chýbajúcej prevádzkovej dokumentácie bolo konštatované tiež nezabezpečenie štandardných vyšetrovacích postupov a návodov na obsluhu rtg zariadení v štátnom jazyku. Zistené nedostatky boli jednotlivými prevádzkovateľmi v stanovených termínoch odstraňované.

V priebehu roka boli prešetrované 4 prípady lekárskeho ožiarenia tehotných žien a viaceré prípady oznámenia poskytovateľa služby osobnej dozimetrie o prekročení hodnoty 2 mSv osobného dávkového ekvivalentu $H_p(10)$ (pozri tiež kapitolu 14. „Radičné udalosti, nehody a havárie, havarijná pripravenosť“). Zvýšené dávky boli prešetrované vo FORLIFE, n.o., Komárno v prípade dvoch traumatológov a jedného všeobecného chirurga, ktorý asistuje pri traumatologických operačných zákrokoch vykonávaných na Chirurgickom oddelení, ktorých najpravdepodobnejšou príčinou bola používaná orientácia zväzku žiarenia zhora nadol ako aj nedôslednosť pri správnom používaní osobných telových dozimetrov. V rámci prešetrovania vykonané dozimetrické merania neúčinného žiarenia pri simulovaných podmienkach používania rtg prístroja, ako aj merania dávkových príkonov v primárnom zväzku rtg prístroja preukázali, že za predpokladu približne rovnomerného prerozdelenia výkonu operačných zákrokov za použitia rtg prístrojov a správneho umiestňovania osobných telových dozimetrov pod Pb zástery by vyhodnotených efektívne mesačné dávky traumatológov z pracovnej expozície mali byť na úrovni cca 0,1 mSv (bez započítania ožiarenia z prírodného pozadia). Bolo konštatované, že veľkosti obdržaných dávok na telových dozimetroch je možné znížiť pri používaní vertikálnej orientácie zväzku žiarenia zdola nahor (pri rtg žiariči umiestnenom pod stolom sú dávky na hornú časť tela cca 5 x nižšie), resp. pri používaní šikmej a horizontálnej orientácie zväzku tak, že operatér stojí v mieste detektora (nižšie dávky zo spätného rozptylu od pacienta). Nevykonávanie ožarovania zhora nadol by predstavovalo aj nižšie dávky na ruky operatérov, čo by sa malo prejaviť na niekoľkonásobne nižších hodnotách ekvivalentných dávok vyhodnocovaných na prstových dozimetroch (sporadicky zisťované prekročenie hodnoty osobného dávkového ekvivalentu $H_p(0,07)$ 20 mSv na úrovni do 39 mSv mesačne). Zistenou príčinou vyhodnotených zvýšených dávok na osobných telových dozimetroch všetkých pracovníkov Oddelenia anestéziológie a intenzívnej medicíny FORLIFE, n.o., Komárno za vyhodnocovacie obdobie 2. štvrt'roku 2014 bolo nesprávne skladovanie dozimetrov v čase ich nepoužívania. Miesto umiestnenia nepoužívaných dozimetrov bolo následne zmenené príkazom vedenia organizácie. Prekročenia hodnoty 2 mSv osobného dávkového ekvivalentu $H_p(10)$ bolo zaznamenané aj v prípade rádiologického technika JESSENIUS – DC, a.s. Nitra Bc. Parlu za 2. štvrt'rok 2014 a lekárky Oddelenia úrazovej chirurgie FNŠP Nové Zámky MUDr. Brodnianskej za mesiac október 2014. V oboch prípadoch menovaní vylúčili možnosť mimoriadnej radiačnej udalosti a dávky pripisujú bežnej profesionálnej expozícii. Zisteným dôvodom zvýšenej dávky ožiarenia za mesiac júl 2014 vo výške 2,33 mSv Mgr. Kellnerovej – rádiofarmaceutky IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra bol zabudnutý osobný dozimeter v pracovnom plášti v aktívnej zóne pracoviska, čo podľa vyjadrenia prevádzkovateľa súviselo aj so zavádzaním nových pracovných postupov a metód v súvislosti s presťahovaním pracoviska do nových

priestorov. V prípade intervenčných kardiochirurgov spoločnosti KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra sú každý mesiac zaznamenané oznámenia poskytovateľa služby osobnej dozimetrie o prekročení hodnoty 2 mSv osobného dávkového ekvivalentu $H_p(10)$ na osobných telových dozimetroch nosených zvonka ochranných záster. Nakoľko v prípade tejto profesie môže byť dávka vyhodnotená nad ochrannou Pb zásterou väčšia ako 20 mSv za rok, používajú pracovníci v súlade s legislatívnymi požiadavkami súčasne dva osobné telové dozimetre, pričom jeden sa umiestňuje pod ochrannou zásterou v oblasti brucha a druhý na ochrannej zástere v oblasti krku. Za rok 2014 sa vyhodnotené dávky zvonka záster v prípade 4 najviac exponovaných kardiochirurgov pohybovali v rozmedzí 61 – 75 mSv, avšak celkové ročné efektívne dávky ožiarenia sú podlimitné, v rozpätí 8,8 – 14,0 mSv.

Závažným problémom v rezorte zdravotníctva sú nevyjasnené vlastnícke vzťahy vo veci rádioaktívneho žiariča ^{137}Cs a jeho tieniaceho krytu z ochudobneného uránu, ktoré sú súčasťou nepoužívaného ožarovacieho zariadenia pre externú terapiu gama žiarením Cesioterax 3N skladovaného na rádioterapeutickom pracovisku nemocnice Komárno prevádzkovaného spoločnosťou FORLIFE, n.o., Komárno. Dozor nad skladovaním žiariča sa zviazal vykonávať FORLIFE, n.o., Komárno, prípad je v štádiu riešenia. Problémom je aj naďalej pretrvávajúce skladovanie väčšieho počtu (286 ks, resp. 980 mg ^{226}Ra o aktivite 36,26 TBq) rádioforov vo Fakultnej nemocnici Nitra, ktorý by mal byť celoslovensky riešený až dobudovaním zariadenia pre nakladanie s inštitucionálnymi rádioaktívnymi odpadmi a zachytenými rádioaktívnymi materiálmi ako nejadrového zariadenia v bezprostrednej blízkosti Republikového úložiska rádioaktívnych odpadov Mochovce (pozri tiež vyššie).

Na základe vyžiadania ÚVZ SR bolo rozposlaných 103 listov a 22 e-mailov upozorňujúcich prevádzkovateľov zdravotníckych pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia na povinnosť vedenia evidencie údajov o všetkých vykonaných rádiologických vyšetreniach a na povinnosť zabezpečovania odbornej prípravy v radiačnej ochrane príslušných pracovníkov.

V troch dozorovaných okresoch - Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce - boli k 31.12.2014 v rezorte zdravotníctva evidované iba dva subjekty s vyhlásenou rizikovou prácou, a to KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra a IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra. Rizikovú prácu kategórie 3 vykonávalo 29 pracovníkov, z toho 15 žien.

Činnosti vedúce k ožiareniu v priemysle a stavebníctve:

Situáciu v oblasti ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením pri činnostiach vedúcich k ožiareniu v rezorte priemyslu a stavebníctva v Nitrianskom kraji možno hodnotiť ako uspokojivú. Regionálny úrad eviduje v spádovej oblasti spolu 14 subjektov, ktoré sú držiteľmi používaných zdrojov ionizujúceho žiarenia, z toho rtg prístroje aj uzavreté rádioaktívne žiariče používajú Duslo, a.s. Šaľa a Heineken Slovensko, a.s., Hurbanovo. Ďalej je v evidencii jeden subjekt - OSRAM Slovakia, a.s., Nové Zámky, ktorý je držiteľom nepoužívaného otvoreného žiariča ^{85}Kr , ktorý je zvyškovým plynom používaným v rámci už ukončenej výroby svietidiel a kde vzhľadom na výpuste do životného prostredia vykonáva štátny zdravotný dozor ÚVZ SR. Tento úrad zabezpečuje dozor v radiačnej ochrane aj v prípade pracoviska s priemyselným lineárnym urýchľovačom prevádzkovaného v ICU Medical Slovakia, s.r.o. vo Vrábľoch. V oblasti priemyslu a stavebníctva je v Nitrianskom kraji používaných 77 uzavretých rádioaktívnych žiaričov a nepoužívaných 42 uzavretých rádioaktívnych žiaričov. Do uvedených počtov subjektov a zdrojov nie sú započítané údaje za defektoskopické pracoviská, ktoré nie sú zriadené v rámci priemyselných podnikov, zberne kovového šrotu a pod., ktoré sú hodnotené nižšie.

Počet používaných uzavretých žiaričov sa medziročne výraznejšie znížil z dvoch dôvodov:

- Icopal, a.s., Štúrovo odovzdal na likvidáciu cestou oprávnenej organizácie Huma-lab Apeko, s.r.o., Košice všetkých 19 ks žiaričov ^{60}Co tvoriacich súčasť rádioizotopových indikátorov výšky hladiny nainštalovaných na technologických zariadeniach a 2 ks skladovaných žiaričov ^{60}Co . Icopal, a.s. už nie je držiteľom žiadnych zdrojov ionizujúceho žiarenia, dôvodom ukončenia používania žiaričov je skončenie výroby izolačných pásov.
- v Duslo, a.s. Šaľa bola v organizačnej zložke SBU - organická chémia, úsek výroby organickej chémie, výrobná jednotka – prísady odstavená celá prevádzka Duslín a časť prevádzky Dusantox (výroba PADA) a časť prevádzky DFA, pričom 38 žiaričov, ktoré boli používané na týchto prevádzkach sa stali aktuálne nepoužívanými. Žiariče neboli demontované, zostali na pôvodných miestach na strojnotechnologických zariadeniach. Ich kontrolu vykonávajú určení zamestnanci prevádzky Dusantoxu v rámci strážnej služby. Na prevádzke Výrobná jednotka základnej chémie - prevádzka Kyselina dusičná 3 bol demontovaný vysokoaktívny rádionuklidový žiarič ^{137}Cs , v.č. 031/11 ako súčasť hustomera, pretože toto zariadenie bolo nahradené ultrazvukovým hmotnostným prietokomerom. Žiarič bol uložený v sklade žiaričov na defektoskopickom pracovisku. Do tohto skladu boli presunuté aj ďalšie dva žiariče ^{137}Cs , v.č. 017/11 a 019/11 z pracoviska Výrobná jednotka základnej chémie, prevádzka LAD, TN. Organizácia tiež znížila počet používaných žiaričov ^{192}Ir na defektoskopiú o jeden žiarič.

Počet držiteľov zdrojov žiarenia sa v kraji zvýšil o spoločnosť Seong Ji Slovakia, s.r.o., Bratislava – pracovisko Nitra, ktorá začala používať technický rtg prístroj na vykonávanie kontroly dosiek plošných spojov, na ktorého používanie sa podľa zákona č. 355/2007 Z.z. vzťahuje iba oznamovacia povinnosť.

Spoločnosť STROJE A MECHANIZMY, a.s. Bratislava oznámila zmenu obchodného mena na SAM - SHIPBUILDING AND MACHINERY a.s., Bratislava, ktorá je nástupníckou organizáciou spoločnosti Slovenské lodenice Komárno, a.s. Bratislava a používa technické rtg prístroje na dočasných defektoskopických pracoviskách zriadených najmä v súvislosti so stavbou lodí v Komárne.

V rámci vykonaných previerok boli uložené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov v Seong Ji Slovakia, s.r.o., Bratislava, TEGAL, s.r.o., Vrāble, Duslo, a.s. Šaľa a SAM - SHIPBUILDING AND MACHINERY a.s., Bratislava týkajúce sa najmä vykonávania skúšok dlhodobej stability zdrojov žiarenia, vedenia evidencie zdrojov žiarenia a dostupnosti požadovanej dokumentácie.

Počas roka bola opakovane konzultovaná problematika vykonávania skúšok dlhodobej stability uzavretých žiaričov v Icopal, a.s., Štúrovo a problematika zabezpečenia likvidácie zvyškového otvoreného rádioaktívneho žiariča ^{85}Kr v OSRAM Slovakia, a.s., Nové Zámky.

V priebehu roka 2014 nebola u prevádzkovateľov zdrojov ionizujúceho žiarenia v rezorte priemyslu a stavebníctva zaznamenaná žiadna významnejšia mimoriadna radiačná udalosť.

Činnosti vedúce k ožiareniu v poľnohospodárstve

Jediným evidovaným subjektom v tomto rezorte je Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava, ktorý používa a skladuje otvorené rádioaktívne žiariče v rámci činnosti Laboratória rádiometrie a rádioekológie v Detašovanom skúšobnom laboratóriu Nitra nachádzajúcom sa v priestoroch RI pavilónu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre. V prípade tejto organizácie je pretrvávajúcim problémom odovzdanie skladovaného

biologického rádioaktívneho odpadu na likvidáciu, nakoľko na Slovensku nie je subjekt, ktorý by mal na túto činnosť povolenie ÚVZ SR.

Činnosti vedúce k ožiareniu v školstve, vede a výskume:

RÚVZ Nitra eviduje v Nitrianskom kraji 4 subjekty, ktoré sú držiteľmi zdrojov ionizujúceho žiarenia. Ide o Výskumný ústav chemických technológií Bratislava, pracovisko Šaľa, kde je používaný práškový difraktometer pracujúci na princípe rtg žiarenia, ďalej Výskumný ústav živočíšnej výroby Nitra, kde sa v oblasti výskumu používa na RIA pracovisko rádionuklid ¹²⁵I, Katedru biochémie a biotechnológie Fakulty biotechnológie a potravinárstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, kde sú v RI pavilóne skladované v súčasnosti už nepoužívané otvorené rádioaktívne žiariče a v priebehu roka 2014 pribudla Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, ktorá začala používať prenosný röntgenfluorescenčný spektrometer slúžiaci na určovanie druhu a obsahu kovov v zliatinách, mineráloch a neznámych materiáloch, najmä pri stanovovaní rýdzosti šperkov a iných drahých kovov. Spektrometer je používaný v určenom laboratóriu Gemologického ústavu v Nitre a sporadicky aj na dočasných pracoviskách, napr. na mieste výskytu ložísk rúd. Z evidencie držiteľov zdrojov žiarenia bola vyradená Slovenská akadémia vied Zvolen, pracovisko Arborétum Mlyňany – Vieska n. Žitavou, ktorá odovzdala dlhodobo nepoužívaný technický rtg prístroj na likvidáciu.

V priebehu hodnoteného roka bolo bývalé Centrum výskumu živočíšnej výroby Nitra, Lužianky spätne premenované na Výskumný ústav živočíšnej výroby Nitra, Lužianky. V rámci vykonanej kontroly podmienok používania a skladovania rádioaktívnych látok na rádioizotopovom pracovisku laboratória endokrinológie Ústavu genetiky a reprodukcie hospodárskych zvierat VÚŽV Nitra bola konštatovaná potreba v rámci pravidelného monitorovania pracoviska vykonávať aj merania povrchovej kontaminácie pracovných plôch vždy po ukončení vykonávania prác s rádioaktívnymi látkami. Uvedené bolo zo strany prevádzkovateľa neodkladne zabezpečené.

Činnosti vedúce k ožiareniu vo veterinárnom lekárstve:

Regionálny úrad verejného zdravotníctva eviduje v kraji Nitra 19 veterinárnych lekárov, ktorí používajú 18 röntgenových prístrojov a ďalších 12 veterinárnych lekárov, ktorí sú držiteľmi nepoužívaných röntgenových prístrojov.

V priebehu roka pribudli k držiteľom nepoužívaných rtg prístrojov MVDr. Kubík, Kolárovo (písomne oznámil vlastnenie dvoch rtg prístrojov), MVDr. Farkasová, Levice (prísťahovala sa do Levíc z Košíc) a MVDr. Sádovský, Levice (zakúpil rtg prístroj, povolenie na jeho používanie je v štádiu vybavovania). Z evidencie držiteľov nepoužívaných rtg prístrojov boli vyradení MVDr. Lajprík, Levice a MVDr. Pavlík, Nitra, ktorí oznámili odovzdanie dlhodobo nepoužívaných veterinárnych rtg prístrojov do zberných surovín.

Povolenia na používanie rtg prístrojov boli vydané pre veterinárnych lekárov MVDr. Satmar, Nitra - pracovisko v Topoľčanoch, MVDr. Nováčiková, Továrniky a MVDr. Inštoris, Nitra.

V rámci vykonaných previerok boli skontrolované opatrenia uložené pri kontrole používania rtg prístroja vo veterinárnej ambulancii MVDr. Oľapka, Vrable a uložené opatrenia pre MVDr. Švagríka, Levice (zabezpečovať skúšky dlhodobej stability rtg **prístroja** v požadovaných intervaloch a viesť evidenciu požadovaných prehlásení osôb, ktoré v prípade nutnosti pridržajú snímkané zvieratá).

Činnosti vedúce k ožiareniu v iných oblastiach (defektoskopia iná ako v rámci priemyselných podnikov, zberne kovového šrotu a pod.):

V iných oblastiach, ako sú uvedené vyššie (defektoskopia iná ako v rámci priemyselných podnikov, zberne kovového šrotu a pod.) eviduje RÚVZ Nitra 6 subjektov vykonávajúcich nedeštruktívnu defektoskopiou pomocou uzavretých rádioaktívnych žiaričov a technických rtg prístrojov, z toho 2 subjekty vo svojej činnosti používajú aj röntgenfluorescenčné analyzátory. V evidencii sú aj 2 zberne druhotných surovín vlastniace röntgenfluorescenčné analyzátory. Celkovo bolo k 31.12.2014 v rámci defektoskopie evidovaných 24 používaných uzavretých rádioaktívnych žiaričov, 25 používaných a 21 nepoužívaných technických rtg prístrojov a 4 používané röntgenfluorescenčné analyzátory kovov. Držiteľom používaného rtg analyzátora je tiež zberňa druhotných surovín ZELKOV, s.r.o., Nové Zámky a nepoužívaného rtg analyzátora zberňa druhotných surovín Olymp Levice, s.r.o., Levice.

Povolenie na používanie rtg prístrojov na výkon nedeštruktívnej defektoskopie na stálom pracovisku v Nitre bolo vydané pre Ing. Ján Sliacky VIMPS, Nitra.

Spoločnosť TSP-Testservis Poláček, s.r.o., Trnava nadobudla nový technický rtg prístroj do 200 kV a jeden nefunkčný odovzdala výrobcovi.

Boli vykonané dve previerky používania zdrojov ionizujúceho žiarenia na dočasných defektoskopických pracoviskách:

- v spoločnosti eustream, a.s., Bratislava - lokalita Ivanka pri Nitre práce vykonávané pomocou uzavretého rádioaktívneho žiariča ¹⁹²Ir, pričom bolo ako nedostatok zistené, že na pracovisku nebola k dispozícii dokumentácia v požadovanom rozsahu.
- v spoločnosti SAM - SHIPBUILDING AND MACHINERY a.s., Bratislava práce v areáli lodeníc v Komárne zabezpečované pomocou technického rtg prístroja, pričom bola konštatovaná nedostatnosť viacerých údajov a dokumentácie.

Samotný výkon prác bol v oboch prípadoch v súlade s legislatívnymi požiadavkami a dozimetrické merania preukázali vyhovujúci radiačný profil zriadených pracovísk.

So zástupcami SES Inspekt, s.r.o., Tlmače bol prekonzultovaný zámer používania nového rádionuklidu - vysokoaktívneho žiariča ⁷⁵Se na stálych aj dočasných defektoskopických pracoviskách na celom území republiky. V predmetnej spoločnosti bola tiež vykonaná kontrola používania dvoch röntgenfluorescenčných analyzátorov na oddelení mechanických skúšok, z ktorej vyplynula potreba zaviesť evidenciu počtu denne vykonaných analýz pre každý analyzátor osobitne.

V priebehu roka bol prešetrovaný jeden prípad zvýšených dávok ožiarenia vyhodnotených na osobných telových dozimetroch dvoch defektoskopárov spoločnosti WIZACO NDT, s.r.o., Levice vykonávajúcich práce na dočasných defektoskopických pracoviskách na dostavbe 3. a 4. bloku jadrovej elektrárne v Mochovciach. Pracovníci boli preškolení a boli prijaté nápravné opatrenia najmä v súvislosti s povinným používaním kolimátorov a využívaním provizórnych tieniacich bariér.

V priebehu hodnoteného roka boli vykonané dozimetrické merania uskladneného kovového šrotu v nasledovných 7 zberniach druhotných surovín v okresoch Nové Zámky, Topoľčany a Nitra: Zberné suroviny, a.s. Žilina – miestna výkupňa Štúrovo, ZELKOV, s.r.o. Nové Zámky, prevádzka Štúrovo, ZELKOV, s.r.o., Nové Zámky - prevádzka Gbelce, EKO-QELET, a.s., Martin – stredisko Topoľčany, EKO-QELET, a.s., Martin – stredisko Šurianska cesta, Nitra, Zberné suroviny, a.s. Žilina - závod Nitra, Štúrova 151 a MAJO-METAL, Mário Šulgan, Nitra. Cieľom previerok bolo preverenie zberní na prípadný nález rádioaktívneho materiálu a poučenie pracovníkov o postupe pri nájdení podozrivého predmetu. Všetky kontroly boli s negatívnym výsledkom.

Činnosti na pracoviskách so zvýšeným prírodným ionizujúcim žiarením a činnosti dôležité z hľadiska radiačnej ochrany

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra nemá kompetencie vykonávať štátny zdravotný dozor v uvedených oblastiach.

Prehľad o uložených opatreniach, pokutách a iných sankciách:

Okrem bežne ukladaných opatrení, ktoré vyplynuli z výkonu štátneho zdravotného dozoru (pozri vyššie uvedené hodnotenie jednotlivých rezortov), neboli v roku 2014 uložené žiadne sankčné opatrenia.

7. Činnosť radiačnej monitorovacej siete:

Pracovisko pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra nemá vytvorenú zložku pre laboratórnu činnosť, nie je stálou zložkou radiačnej monitorovacej siete a ani sa nepodieľa na monitorovaní okolia Atómovej elektrárne Mochovce, ktorá sa nachádza v Nitrianskom kraji.

8. Ožiarenie obyvateľov prírodným ionizujúcim žiarením:

Na RÚVZ Nitra nie sú vytvorené podmienky na komplexné sledovanie a hodnotenie problematiky súvisiacej s prírodným ionizujúcim žiarením. V prípade potreby sa v tomto smere spolupracuje a odborne konzultuje s Úradom verejného zdravotníctva SR.

V problematike hodnotenia veľkosti radónového rizika v pobytočných priestoroch boli pre potrebu vydania záväzného stanoviska oddelením hygieny životného prostredia RÚVZ Nitra ku kolaudácii stavby „Obytný súbor Žitava II“ na sídlisku Žitava vo Vrábľoch v dvoch prípadoch poskytnuté odborné vyjadrenia k predloženým výsledkom merania objemovej aktivity radónu v ovzduší pobytočných priestorov po vykonaní požadovaných protiradónových opatrení. Bolo tiež poskytnuté odborné vyjadrenie pre RÚVZ Topoľčany ohľadom merania objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a priepustnosti základových pôd stavebných pozemkov.

Na základe výsledku celoslovenskej pracovnej porady k návrhu nového stavebného zákona boli zaslané pripomienky k navrhovanému spôsobu riešenia radónovej problematiky v tomto zákone.

K problematike ochrany pred zvýšeným prienikom radónu do pobytočných priestorov sa v prípade potreby poskytujú telefonické alebo osobné konzultácie.

9. Informovanie verejnosti:

V roku 2014 sa pracovisko nepodieľalo na zdravotno-výchovných aktivitách prostredníctvom televízie, rozhlasu alebo tlače. Konzultačná a poradenská činnosť v oblasti problematiky radiačnej ochrany je okrem činnosti v bežnom a preventívnom štátnom zdravotnom dozore vykonávaná v rámci poradne RÚVZ Nitra pre ochranu a podporu zdravia pri práci. Priebežne sú aktualizované informácie uvádzané na internetovej stránke RÚVZ Nitra, ktoré sa týkajú najmä platnej legislatívy v oblasti radiačnej ochrany, rozsahu dokumentácie potrebnej k žiadosti o vydanie posudku, resp. povolenia na činnosti vedúce k ožiareniu a všeobecných zásad postupu v prípade podozrenia na nález rádioaktívneho materiálu.

Odborné vyjadrenie bolo zaslané vo veci vyžiadania informácie študentom biomedicínskeho inžinierstva ohľadom limitov ožiarovania, kategorizácie pracovníkov so zdrojmi žiarenia a veľkosti dávok ožiarovania pacientov pri rádiologických vyšetreniach. Na základe podnetu občana obce Žirany bola dozimetricky preverená a prekonzultovaná možnosť radiácie z dôvodu podozrenia na výskyt rádioaktívneho materiálu na mieste zasypanej skládky odpadu v obci.

Jeden pracovník sa v rámci lektorskej činnosti podieľal na školení bezpečnostných technikov z problematiky radiačnej ochrany (celkovo 2 prednášky pre 22 osôb).

10. Medzirezortná spolupráca:

Na danom úseku vydal RÚVZ Nitra ako dotknutý orgán vyjadrenie pre Ministerstvo životného prostredia SR k zámeru navrhovanej činnosti – výstavbe a prevádzke skladu vyhoreného jadrového paliva v areáli Slovenských elektrární v Mochovciach, ktorý by mal slúžiť na skladovanie vyhoreného jadrového paliva z reaktorov SE-EMO – 1.a 2. bloku ako aj 3. a 4. bloku, t.č. vo výstavbe a z reaktorov SE-EBO, JE V2 – blokov 3 a 4.

RÚVZ Nitra oslovil Úrad jadrového dozoru SR a Národný jadrový fond na vyradovanie jadrových zariadení v súvislosti s participáciou pri zabezpečení a finančnom pokrytí odberu a bezpečného uloženia rádioaktívneho žiariča ^{137}Cs spolu s uránovým krytom, ktorých vlastník nie je známy a ktoré sú súčasťou dlhodobo nepoužívaného ožarovacieho zariadenia pre externú gama terapiu Cesioterax 3N skladovaného na rádioterapeutickom pracovisku nemocnice Komárno prevádzkovaného spoločnosťou FORLIFE, n.o., Komárno (pozri tiež kapitolu 13. „Celkové zhodnotenie úrovne radiačnej ochrany obyvateľov“).

11. Medzinárodná spolupráca:

Pracovníci pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra v priebehu hodnoteného roka neparticipovali na medzinárodnej spolupráci s výnimkou spolupráce so Státním úradom pro jadernou bezpečnost, Praha, Česká republika v súvislosti so softvérovým výpočtom veľkosti dávky na plod tehotnej pacientky, ktorá absolvovala CT vyšetrenie malej panvy v spoločnosti COR, s.r.o., Šahy, nakoľko na Slovensku absentuje možnosť stanovovania veľkosti orgánových dávok pacientov pri vyšetreniach počítačovou tomografiou pomocou špecializovaného počítačového programu.

12. Hlavné úlohy a ich plnenie, účasť na projektoch:

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením bola v hodnotenom období zapojená do plnenia nasledovných 2 úloh:

Úloha č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Hlavným cieľom úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov.

V roku 2014 bolo vykonaných spolu 97 previerok podmienok používania zdrojov ionizujúceho a laserového žiarenia. Z celkového počtu previerok bolo 47 zameraných na problematiku rizikových prác. Zamestnávateľom a pracovným zdravotným službám (napr. ProCare, a.s.. Braislava, PZS Duslo, a.s., Šaľa, Falck Healthcare, a.s., Bratislava, BOZPO,

s.r.o., Prievidza) boli poskytnuté viaceré konzultácie k zaradovaniu pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia do kategórií A a B, kategorizácii prác so zdrojmi ionizujúceho a laserového žiarenia a aj celkovo k hodnoteniu veľkosti zdravotného rizika a z toho vyplývajúcich povinností zamestnávateľov a zamestnancov. Boli prešetrované prípady zvýšených dávok ožiarenia vyhodnotených na osobných telových dozimetoch zdravotníckych pracovníkov v spoločnostiach FORLIFE, n.o., Komárno, IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra, Fakultná nemocnica s poliklinikou Nové Zámky, JESSENIUS - DC, a.s., Nitra, KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra a v prípade defektoskopárov WIZACO NDT, s.r.o., Levice. Na základe predloženého návrhu na prehodnotenie zaradenia prác v prostredí laserového žiarenia bola vyhlásená riziková práca pre BTW, s.r.o., Bratislava na laserových pracoviskách prevádzky Centrum laserovej a estetickej medicíny, Fatranská 5A, Nitra, pričom práce spojené s používaním laserov triedy 4 boli zaradené do kategórie 3 rizikových prác.

V súčasnosti sú v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce iba 3 subjekty s vyhlásenou rizikovou prácou z titulu rizikového faktora ionizujúce žiarenie (33 pracovníkov, z toho 15 žien) a 17 subjektov s rizikovou prácou v riziku laserového žiarenia (46 pracovníkov, z toho 27 žien). Vo všetkých prípadoch ide o 3. kategóriu rizika. Stav počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikovú prácu so zdrojmi ionizujúceho, resp. laserového žiarenia sa v porovnaní s rokom 2013 mierne zvýšil.

Riziková práca z titulu rizikového faktora ionizujúce žiarenie je v spádovej oblasti RÚVZ Nitra vyhlásená v spoločnostiach IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra (pracovisko nukleárnej medicíny), KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra (výkon intervenčných kardiologických zákrokov na operačných sálach) a Duslo, a.s. Šaľa (výkon defektoskopie s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi a technickými rtg prístrojmi na stálom a dočasných defektoskopických pracoviskách). Nízky počet subjektov a prác zaradených do rizika ionizujúceho žiarenia v porovnaní s inými rizikovými faktormi je daný najmä kritériami zaradovania do kategórií 3 a 4 ionizujúceho žiarenia stanovenými v zákone č. 355/2007 Z. z.

Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 204/2014 Z.z., ktorým sa novelizoval zákon č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov boli v rámci konzultácií a pri výkone štátneho zdravotného dozoru subjekty upozorňované na zmeny v legislatívnych požiadavkách zabezpečovania zdravotného dohľadu nad pracovnými podmienkami zamestnancov.

Na pracovisku sa priebežne aktualizuje databáza ASTR_2011, v ktorej sa evidujú údaje o počtoch pracovníkov v riziku ako aj ďalšie údaje súvisiace s vyhlásenými rizikovými prácami v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce a generujú sa požadované výstupy. Na základe vyžiadaní podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám sú zasielané informácie o aktuálne evidovaných rizikových prácach.

Úloha č. 5.2: Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR

Cieľom úlohy je zhodnotiť celkovú úroveň radiačnej ochrany pri vykonávaní defektoskopických prác a vypracovať odborné usmernenie pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre nedeštruktívnu defektoskopiu s použitím zdrojov ionizujúceho žiarenia (uzavretých rádioaktívnych žiaričov a technických röntgenových prístrojov) a pre oznamovanie prepravy rádioaktívnych žiaričov.

Riešenie projektu vychádza z požiadaviek Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu vo Viedni uverejnených v Specific Safety Guide No. SSG11 Radiation Safety in Industrial Radiography (Radiačná ochrana v priemyselnej rádiografii).

Čiastkovou úlohou projektu je vykonávanie cielených kontrol na dočasných defektoskopických pracoviskách, čo je však problematické najmä z toho dôvodu, že tieto

práce sú spravidla uskutočňované vo večerných a nočných hodinách (potreba vykonávať previerky mimo pracovnej doby so zabezpečením prístupu na pracovisko, služobného vozidla a práce nadčas). RÚVZ Nitra uskutočnil takúto previerku spojenú s dozimetrickým meraním v spoločnosti eustream, a.s., Bratislava na dočasnom defektoskopickom pracovisku zriadenom dňa 15.5.2014 v objekte eustream, a.s., lokalita Ivanka pri Nitre. Práce zabezpečovala v súlade s legislatívnymi požiadavkami dvojčlenná pracovná skupina pomocou uzavretého rádioaktívneho žiariča ^{192}Ir . Oznámenie o plánovanom vykonávaní prác a preprave žiariča v dňoch 14.-16.5.2014 bolo na RÚVZ Nitra zaslané elektronickou poštou dňa 13.5.2014. Vybavenie a označenie prepravného vozidla bolo v súlade s požiadavkami Európskej dohody o cestnej preprave nebezpečných vecí ADR pre triedu 7 – rádioaktívny materiál. Ako nedostatok však bolo zistené, že na pracovisku nebola v požadovanom rozsahu k dispozícii dokumentácia podľa §17 ods.6 vyhlášky MZ SR č. 545/2007 Z.z.

Spoločnosť SAM SHIPBUILDING AND MACHINERY, a.s., Bratislava je právny nástupca spoločnosti Slovenské lodenice Komárno, a.s., Bratislava, ktorá je držiteľom povolenia RÚVZ Nitra na používanie technických rtg prístrojov na dočasných defektoskopických pracoviskách v areáli Slovenských lodeníc Komárno, a.s. ako aj na celom území Slovenskej republiky. Dňa 2.9.2014 bola vykonaná previerka podmienok používania zdrojov žiarenia na dočasnom pracovisku v areáli lodeníc, pri ktorej bolo zistené vykonávanie prác v súlade s legislatívnymi požiadavkami a vyhovujúci radiačný profil na zriadenom pracovisku, ale tiež bola ako nedostatok konštatovaná nedostupnosť viacerých údajov a dokumentácie spôsobená aj neprítomnosťou kompetentných pracovníkov v čase previerky (napr. rozhodnutia RÚVZ Komárno o zaradení defektoskopických pracovníkov do rizika ionizujúceho žiarenia, informácie o spôsobe zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby, o naposledy vykonaných lekárskech preventívnych prehliadkach defektoskopárov, o ich poslednom preškolení odborným zástupcom pre radiačnú ochranu v organizácii, o absolvovaní aktualizácie odbornej prípravy z radiačnej ochrany pracovníka riadiaceho práce so zdrojmi žiarenia, s kým má spoločnosť uzatvorenú zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú iným osobám v súvislosti s vykonávanou činnosťou, kto zabezpečuje likvidáciu použitých chemikálií z vyvolávacieho procesu rtg snímok).

V Duslo, a.s. Šaľa došlo na základe zmeny povolenia RÚVZ Nitra na činnosti vedúce k ožiareniu k nadobudnutiu žiariča ^{75}Se ako nového druhu rádionuklidu a k zníženiu počtu používaných rádionuklidov ^{192}Ir . Zámer používania vysokoaktívneho žiariča ^{75}Se na stálych aj dočasných defektoskopických pracoviskách bol prekonzultovaný aj so zástupcami SES Inspekt, s.r.o., Tlmače.

V priebehu roka bol prešetrovaný prípad zvýšených dávok ožiarenia vyhodnotených na osobných telových dozimetroch dvoch defektoskopárov spoločnosti WIZACO NDT, s.r.o., Levice vykonávajúcich práce na dočasných defektoskopických pracoviskách na dostavbe 3. a 4. bloku jadrovej elektrárne v Mochovciach. Pracovníci boli preškolení a boli prijaté nápravné opatrenia najmä v súvislosti s povinným používaním kolimátorov a využívaním provizórnych tieniacich bariér.

Problematické skutočnosti, ktoré nie sú legislatívou jednoznačne stanovené alebo v nej nie sú riešené vôbec, budú predmetom odborného usmernenia pre zriaďovanie dočasných pracovísk pre nedeštruktívnu defektoskopiu s použitím zdrojov ionizujúceho žiarenia a pre oznamovanie prepravy žiaričov. RÚVZ Nitra vypracoval ešte v roku 2013 návrh tohto odborného usmernenia a zaslal ho gestorovi úlohy. Na základe výsledkov celoslovenskej porady pracovníkov odborov ochrany zdravia pred žiarením konanej dňa 12.2.2014 na ÚVZ SR, Bratislava bolo gestorovi úlohy dňa 7.3.2014 zaslané odborné vyjadrenie k materiálu fínskeho regulačného orgánu STUK „Radiation Safety in Industrial Radiography“ s návrhom jeho implementácie do slovenskej legislatívy.

13. Celkové zhodnotenie úrovne radiačnej ochrany obyvateľov:

Vo všeobecnosti možno hodnotiť celkovú situáciu na úseku ochrany zdravia obyvateľstva pred ionizujúcim žiarením v Nitrianskom kraji ako uspokojivú. V roku 2014 nebola zaznamenaná žiadna závažnejšia mimoriadna udalosť, ktorá by znamenala možnosť ohrozenia zdravia obyvateľov. Prešetrované boli 4 prípady lekárskeho ožiarenia tehotných žien s tým záverom, že odhadnutá dávka v plode bola vo všetkých prípadoch nízka a poškodenie plodu nepravdepodobné (podrobnejšie pozri kapitolu č. 14. „Radiačné udalosti, nehody a havárie, havarijná pripravenosť“). Na základe podnetu občana obce Žirany bola dozimetricky preverená a prekonzultovaná možnosť radiácie z dôvodu podozrenia na výskyt rádioaktívneho materiálu na mieste zasypanej skládky odpadu – zasypaného vydrenáňovaného potoka na zarostenej ploche o plošnej výmere cca 10 000 m². Merania úrovne gama a neutrónového žiarenia preukázali na celej ploche hodnoty ionizujúceho žiarenia na úrovni prírodného pozadia. V spádovej oblasti kraja Nitra nepribudli oproti predchádzajúcemu roku žiadne také zdroje žiarenia, ktoré by sa mohli výraznejšou mierou podieľať na ožiarení obyvateľstva. Vplyv najvýznamnejšieho prevádzkovateľa – Atómovej elektrárne Mochovce je predmetom hodnotenia Úradu verejného zdravotníctva SR Bratislava, ktorý ho z hľadiska plnenia úloh verejného zdravotníctva dozoruje. Na RÚVZ Nitra nie sú vytvorené podmienky na komplexné sledovanie a hodnotenie problematiky súvisiacej s prírodným ionizujúcim žiarením. V prípade potreby sa v tomto smere spolupracuje a odborne konzultuje s ÚVZ SR. K problematike ochrany pred zvýšeným prienikom radónu do bytových priestorov boli dané podklady pre dve záväzné stanoviská ku kolaudácii bytových priestorov a vydané jedno odborné vyjadrenie pre RÚVZ Topoľčany (pozri tiež kapitolu č.8. „Ožiarenie obyvateľov prírodným ionizujúcim žiarením“). Na internetovej stránke RÚVZ Nitra sú uvedené všeobecné zásady postupu v prípade podozrenia na nález rádioaktívneho materiálu. V hodnotenom období nebol podaný žiadny podnet na výkon štátneho zdravotného dozoru súvisiaci s vykonávaním činností vedúcich k ožiareniu.

V Nitrianskom kraji sa nachádzajú dvaja prevádzkovatelia, ktorí v rámci svojej činnosti vypúšťajú rádioaktívne látky do životného prostredia. Ide o Atómovú elektrárňu Mochovce, kde z hľadiska zabezpečenia ochrany verejného zdravia v oblasti radiačnej ochrany vykonáva štátny zdravotný dozor ÚVZ SR a o spoločnosť IZOTOCPENTRUM, s.r.o., Nitra, pracovisko nukleárnej medicíny, ktoré vypúšťa kvapalné rádioaktívne odpady cez dve vymieracie nádrže do verejnej kanalizačnej siete mesta Nitra.

Zo závažných problémov treba uviesť nasledovné:

Pretrvávajúcim problémom sú nevyjasnené vlastnícke vzťahy vo veci rádioaktívneho žiariča ¹³⁷Cs a jeho tieniaceho krytu z ochudobneného uránu, ktoré sú súčasťou nepoužívaného ožarovacieho zariadenia pre externú terapiu gama žiarením Cesioterax 3N skladovaného na rádioterapeutickom pracovisku nemocnice Komárno prevádzkovaného spoločnosťou FORLIFE, n.o., Komárno. V danej veci bolo na základe prekonzultovania možnosti likvidácie žiariča na Národnom jadrovom fonde uplatnené na spoločnosť JAVYS, a.s., Jadrová a vyradovacia spoločnosť, Bratislava písomné oznámenie o zistení - záchyť rádioaktívneho materiálu neznámeho pôvodu, nakoľko nie je možné zistiť a preukázať, kto je v súčasnosti vlastníkom predmetného žiariča a jeho pôvodný vlastník (ZŤS n.p. Komárno) už neexistuje. V rámci zámeru pracovníkov JAVYS, a.s., prevziať žiarič vo FORLIFE, n.o., Komárno ešte dňa 7.6.2013 za prítomnosti pracovníkov RÚVZ Nitra bolo konštatované, že na Úrade jadrového dozoru SR je nesprávne evidovaný ako vlastník tieniaceho krytu žiariča (jadrového materiálu) spoločnosť FORLIFE, n.o. Z dôvodu zabezpečenia radiačnej ochrany pri preberaní a odvoze rádioaktívneho materiálu je potrebné prevziať žiarič spolu s uránovým tienením. V ďalšom postupe sa na základe odporúčenia ÚJD SR spoločnosť FORLIFE, n.o.

obrátila na políciu, pričom Oddelenie všeobecnej kriminality Komárno sa vo svojom uznesení sa prípadom odmietlo zaoberať, nakoľko nie je dôvod na začatie trestného stíhania alebo na postup podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku. RÚVZ Nitra v danej veci oslovil Úrad jadrového dozoru SR a Národný jadrový fond na vyradovanie jadrových zariadení a na nakladanie s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi, celý prípad je v štádiu riešenia.

Okrem tohto problému sa taktiež nepodarilo doriešiť zber a likvidáciu dlhodobo skladovaného väčšieho počtu (286 ks) rádioforov vo Fakultnej nemocnici Nitra ani problém skladovaného biologického rádioaktívneho odpadu určeného na likvidáciu v Slovenskej poľnohospodárskej univerzite, Nitra a Detašovanom skúšobnom laboratóriu v Nitre prevádzkovanom Štátnym veterinárnym a potravinovým ústavom Bratislava, nakoľko na Slovensku nie je subjekt, ktorý by mal na túto činnosť povolenie ÚVZ SR.

14. Radiačné udalosti, nehody a havárie, havarijná pripravenosť:

V priebehu roka 2014 boli ďalej zaznamenané iba menej závažné mimoriadne udalosti v súvislosti s lekárskeým ožiareníím tehotných žien a zvýšenými dávkami ožiarenia vyhodnotenými na osobných telových dozimetroch pracovníkov so zdrojiím žiarenia.

Celkovo bolo prešetrované 4 prípady lekárskeého ožiarenia tehotných žien. Išlo o nasledovné prípady ožiarenia:

1. COR, s.r.o., Šahy, pracovisko počítačovej tomografie, vyšetrenie malej panvy
2. NsP, n.o., Nitra: ZZ Levice, skiaskopicko-skiagrafické pracovisko č.1, vyšetrenie LS chrbtice v AP a LAT projekcii
3. JESSENIUS-DC, a.s., Nitra, nové pracovisko počítačovej tomografie v Pavilóne chirurgických disciplín (CT Somatom Definition Flash 2x128), vyšetrenie mozgu (bez kontrastu)
4. NsP, n.o., Nitra: ZZ Topoľčany, skiagrafické pracovisko č.2, pacientka ako sprevádzajúca osoba pri fixovaní polohy snímokovaného kolena dieťaťa, 1 expozícia

Rádiologické vyšetrenia uvedené v bodoch 1 až 3 boli uskutočnené po predchádzajúcom písomnom prehlásení žien, že si nie sú vedomé tehotenstva. V prípade ožiarenia pridŕžajúcej tehotnej ženy uvedenom v bode č.4 sa organizácia nevedela preukázať písomným prehlásením ženy o tom, že si nie je vedomá tehotenstva. Tento nedostatok bol riešený osobitne a organizácia následne prijala nápravné opatrenia.

Plod bol počas rtg vyšetrenia priamo v primárnom zväzku iba v prípadoch č. 1 a 2. Odhadnutá dávka na plod bola vo všetkých prípadoch nízka (max. 6,8 mGy v prípade č. 1, stanovená výpočtom v spolupráci so SÚJB Praha) s tým, že jeho poškodenie nie je pravdepodobné, pričom stanovená dávka by nemala byť považovaná za dôvod ukončenia tehotenstva. Odporúčané bolo pacientky predovšetkým upokojiť, nakoľko iné bežné potenciálne riziká v gravidite môžu prevyšovať riziko z uvedeného ožiarenia.

V priebehu roka bol prešetrovaný jeden prípad zvýšených dávok ožiarenia vyhodnotených na osobných telových dozimetroch dvoch defektoskopárov spoločnosti WIZACO NDT, s.r.o., Levice vykonávajúcich práce na dočasných defektoskopických pracoviskách na dostavbe 3. a 4. bloku jadrovej elektrárne v Mochovciach. Pracovníci boli preškolení a boli prijaté nápravné opatrenia najmä v súvislosti s povinným používaním kolimátorov a využívaním provizórnych tieniacich bariér.

Zvýšené dávky prekračujúce hodnoty 2 mSv osobného dávkového ekvivalentu $H_p(10)$ boli prešetrované aj vo FORLIFE, n.o., Komárno v prípade dvoch traumatológov a jedného všeobecného chirurga, ktorý asistuje pri traumatologických operačných zákrokoch vykonávaných na Chirurgickom oddelení, ktorých najpravdepodobnejšou príčinou bola používaná orientácia zväzku žiarenia zhora nadol ako aj nedôslednosť pri správnom používaní osobných telových dozimetrov. V rámci prešetrovania vykonané dozimetrické merania neúčinného žiarenia pri simulovaných podmienkach používania rtg prístroja, ako aj merania dávkových príkonov v primárnom zväzku rtg prístroja preukázali, že za predpokladu približne rovnomerného prerozdelenia výkonu operačných zákrokov za použitia rtg prístrojov a správneho umiestňovania osobných telových dozimetrov pod Pb zástery by vyhodnotenú efektívne mesačné dávky traumatológov z pracovnej expozície mali byť na úrovni cca 0,1 mSv (bez započítania ožiarenia z prírodného pozadia). Bolo konštatované, že veľkosti obdržaných dávok na telových dozimetroch je možné znížiť pri používaní vertikálnej orientácie zväzku žiarenia zdola nahor (pri rtg žiariči umiestnenom pod stolom sú dávky na hornú časť tela cca 5 x nižšie), resp. pri používaní šikmej a horizontálnej orientácie zväzku tak, že operatér stojí v mieste detektora (nižšie dávky zo spätného rozptylu od pacienta). Nevykonávanie ožarovania zhora nadol by predstavovalo aj nižšie dávky na ruky operatérov, čo by sa malo prejavovať na niekoľkonásobne nižších hodnotách ekvivalentných dávok vyhodnocovaných na prstových dozimetroch (sporadicky zisťované prekročenie hodnoty osobného dávkového ekvivalentu $H_p(0,07)$ 20 mSv na úrovni do 39 mSv mesačne).

Zistenou príčinou vyhodnotených zvýšených dávok na osobných telových dozimetroch všetkých pracovníkov Oddelenia anestéziológie a intenzívnej medicíny FORLIFE, n.o., Komárno za vyhodnocovacie obdobie 2. štvrťroku 2014 bolo nesprávne skladovanie dozimetrov čase ich nepoužívania. Miesto umiestnenia nepoužívaných dozimetrov bolo následne zmenené príkazom vedenia organizácie.

Prekročenia hodnoty 2 mSv osobného dávkového ekvivalentu $H_p(10)$ bolo zaznamenané aj v prípade rádiologického technika JESSENIUS – DC, a.s. Nitra Bc. Parlu za 2. štvrťrok 2014 a lekárky Oddelenia úrazovej chirurgie FNŠP Nové Zámky MUDr. Brodnianskej za mesiac október 2014. V oboch prípadoch menovaní vylúčili možnosť mimoriadnej radiačnej udalosti a dávky pripisujú bežnej profesionálnej expozícii. Zisteným dôvodom zvýšenej dávky ožiarenia za mesiac júl 2014 vo výške 2,33 mSv Mgr. Kellnerovej – rádiofarmaceutky IZOTOPCENTRUM, s.r.o., Nitra bol zabudnutý osobný dozimeter v pracovnom plášti v aktívnej zóne pracoviska, čo podľa vyjadrenia prevádzkovateľa súviselo aj so zavádzaním nových pracovných postupov a metód v súvislosti s presťahovaním pracoviska do nových priestorov.

V prípade intervenčných kardiochirurgov spoločnosti KARDIOCENTRUM NITRA, s.r.o., Nitra sú každý mesiac zaznamenané oznámenia poskytovateľa služby osobnej dozimetrie o prekročení hodnoty 2 mSv osobného dávkového ekvivalentu $H_p(10)$ na osobných telových dozimetroch nosených zvonka ochranných záster. Nakoľko v prípade tejto profesie môže byť dávka vyhodnotená nad ochrannou Pb zásterou väčšia ako 20 mSv za rok, používajú pracovníci v súlade s legislatívnymi požiadavkami súčasne dva osobné telové dozimetre, pričom jeden sa umiestňuje pod ochrannou zásterou v oblasti brucha a druhý na ochrannú zásteru v oblasti krku. Za rok 2014 vyhodnotenú dávku zvonka záster sa v prípade 4 najviac exponovaných kardiochirurgov pohybovali v rozmedzí 61 – 75 mSv, avšak celkové ročné efektívne dávky ožiarenia sú podlimitné, v rozpätí 8,8 – 14,0 mSv.

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra je svojim personálnym a technickým vybavením schopná riešiť, resp. odborne usmerňovať riešenia bežných prípadov lokálnych havarijných a mimoriadnych radiačných situácií. Ide o pripravenosť riešiť napr. straty kontroly nad zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri činnostiach vedúcich k ožiareniu

s rádioaktívnymi žiaričmi, nálezy rádioaktívnych a rádioaktívne kontaminovaných materiálov, zvýšené ožiarenia pracovníkov, pacientov a obyvateľov. Štátny zdravotný dozor z pohľadu úloh verejného zdravotníctva v Atómovej elektrárni Mochovce nachádzajúcej sa v Nitrianskom kraji vykonáva Úrad verejného zdravotníctva SR.

15. Informácie o odbore ochrany zdravia pred žiarením:

V zmysle ustanovenia § 6 ods. 5 písm. b/ zákona č. 355/2007 Z. z. je vo veciach radiačnej ochrany v územnom obvode Nitrianskeho kraja (7 okresov) príslušným orgánom verejného zdravotníctva RÚVZ Nitra. Činnosť zabezpečuje pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením, ktorá je súčasťou Oddelenia preventívneho pracovného lekárstva. Zaoberá sa sledovaním a hodnotením vplyvu ionizujúceho žiarenia na zdravie pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia, pacientov pri lekárskom ožiarení ako aj obyvateľov vo všeobecnosti a tiež vplyvu na životné prostredie. Pracovisko je odborne usmerňované Odborom ochrany zdravia pred žiarením Úradu verejného zdravotníctva SR, pričom rozsah jeho pôsobnosti a kompetencií v oblasti ochrany zdravia pred žiarením ustanovuje zákon č. 355/2007 Z. z. a súvisiace predpisy.

Personálne obsadenie pracoviska v roku 2014 tvoril iný zdravotnícky pracovník – fyzik Mgr. Trebichalský, v období 15.1 – 14.2.2014 verejný zdravotník Mgr. Šimon a od 4.3.2014 doposiaľ verejný zdravotník Mgr. Zbojeková.

Prístrojové vybavenie pracoviska je nasledovné:

- od 21.4.1997 prenosný dozimetrický prístroj určený na meranie kermu a kermového príkonu vo vzduchu rtg žiarenia RAM ION model 4-0040 fi. ROTEM Industries, Izrael
- od 19.10.2000 prenosný dozimetrický prístroj s teleskopickou sondou FH 40 G-L fi. ESM Eberline, Nemecko na meranie kermu a kermového príkonu vo vzduchu gama žiarenia
- od 8.12.2004 prenosný monitor povrchovej rádioaktívnej kontaminácie α , β a γ žiarenia Contamat FHT 111M s butánovou a xenónovou sondou, výrobcu ESM Eberline, Nemecko
- od 28.5.2010 prenosný prístroj pre meranie parametrov kvality primárneho zväzku rtg prístrojov (dopadová dávka, dávkový príkon, vrcholové napätie, expozičný čas, prvá polohrúbka, počet pulzov) Unfors ThinX RAD výrobcu Unfors Instruments AB, Švédsko
- od 16.10.2014 prenosný dozimetrický prístroj na meranie kermu a kermového príkonu vo vzduchu fotónového žiarenia RadEye PRD fi. Thermo Fisher Scientific Messtechnik GmbH, Nemecko
- od 16.10.2014 prístroj na meranie kermu a kermového príkonu vo vzduchu fotónového žiarenia a α , β a γ žiarenia povrchovej rádioaktívnej kontaminácie RadiaGem 2000 fi. CANBERRA, Francúzsko

Ďalšie príslušenstvo:

- osobný signalizačný dozimeter Isotrak firmy Amersham QSA
- od 1.7.2001 vodný fantóm z polymetylmetakrylátu s vonkajšími rozmermi 25 x 25 x 15 cm podľa STN EN 60601-1-3
- od 16.9.2003 testovacia platňa ETR 1 fi. Wellhöfer Dosimetrie, Nemecko na kontrolu niektorých parametrov röntgenových prístrojov a vyvolávacieho procesu rtg snímok
- od 9.11.2005 mamografický akreditačný fantóm RMI 156

Zámerom je vybaviť pracovisko gamaspektrometrom, softvérom na hodnotenie veľkosti dávok na plod tehotných pacientiek pri lekárskom ožiarení, zubným fantómom a pod.

Pracovná skupina pre ochranu zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra je svojím personálnym a technickým vybavením schopná riešiť, resp. odborne usmerňovať riešenia bežných prípadov havarijných a mimoriadnych radiačných situácií menšieho rozsahu. Ide o pripravenosť riešiť napr. straty kontroly nad zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri činnostiach vedúcich k ožiareniu s rádioaktívnymi žiaričmi, nálezy rádioaktívnych a rádioaktívne kontaminovaných materiálov, zvýšené ožiarenia pracovníkov, pacientov a obyvateľov. Štátny zdravotný dozor z pohľadu úloh verejného zdravotníctva v Atómovej elektrárni Mochovce, nachádzajúcej sa v Nitrianskom kraji, vykonáva Úrad verejného zdravotníctva SR. V hodnotenom období sa RÚVZ Nitra nezúčastnil žiadneho cvičenia postupu pri zabezpečení riešenia mimoriadnej radiačnej udalosti.

Z mimoriadnych udalostí boli v kraji zaznamenané 4 prípady lekárskeho ožiarenia tehotných žien a viacero prípadov zistených zvýšených dávok ožiarenia pracovníkov so zdrojmi žiarenia, pričom však limitné hodnoty neboli prekročené (pozri tiež kap. 14 „Radiačné udalosti, nehody a havárie, havarijná pripravenosť“). Na RÚVZ Nitra nebol uplatnený podnet na prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania z titulu prác v prostredí ionizujúceho žiarenia.

Pracovníci RÚVZ Nitra sa zúčastnili troch celoslovenských porád pracovníkov odborov ochrany zdravia pred žiarením organizovaných Úradom verejného zdravotníctva SR. V dňoch 19.-22.5.2014 sa zúčastnili odborného seminára „Fyzická ochrana zdrojov ionizujúceho žiarenia“ organizovaného Pacific Northwest National Laboratory, Richland, USA v hoteli Double Tree v Bratislave a v dňoch 8.-12.9.2014 seminára „GTRI Basic Search and Secure Training“ organizovaného U.S. Department of Energy v hoteli Devín v Bratislave, ktorý bol v súvislosti so Spoločným akčným plánom medzi vládou Slovenskej republiky a vládou USA zameraný na boj proti nelegálnemu nakladaniu s rádioaktívnymi a jadrovými materiálmi.

Pracovníci pracovnej skupiny pre ochranu zdravia pred žiarením nie sú členmi žiadnych domácich, resp. medzinárodných výborov a neabsolvovali žiadne zahraničné pracovné cesty. Jeden pracovník sa v rámci lektorskej činnosti podieľal na školení bezpečnostných technikov z problematiky radiačnej ochrany (2 prednášky pre 22 osôb).

Tabuľka č.1: Prehľad výkonov činnosti pracoviska ochrany zdravia pred žiarením

PREHĽAD VÝKONOV	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo, veda, výskum	Iné	Spolu
Počet previerok v rámci ŠZD	72	6		2	12	92
Počet preverených pracovísk	101	9		2	12	124
Počet meraní rtg žiarenia	1332	32		10	114	1488
Počet meraní gama žiarenia	70	68		11	1100	1249
Počet meraní povrchovej kontaminácie	66					
Počet záznamov z previerok	60	5		2	11	78
Návrhy na sankčné opatrenia						
Prešetrenie chorôb z povolania						
Prešetrenie nadexpozícií	2				2	4

Prešetrenie - nehôd - mimoriadnych udalostí	4					4
Podklady pre správnu činnosť orgánov štátneho zdravotného dozoru	43				6	49
Podklady pre vydanie povolení ÚVZ SR						
Odborné vyjadrenia	22	4			10	36
Skúšky odbornej spôsobilosti						
Prednášky (hodín)					8	8
Počet školených pracovníkov					22	22
Počet publikácií						
Počet riešení sťažností						
Počet konzultácií a odborných jednaní	61	10		2	18	91
Písomné úpravy	19				13	32

Pozn.: V tabuľkovom prehľade nie sú zahrnuté výkony činnosti na úseku problematiky neionizujúceho žiarenia

Tabuľka č.2: Prehľad o počte fyzických osôb a právnických osôb, ktoré používajú röntgenové prístroje

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra	24	7		1		9	41
Zlaté Moravce	5					1	6
Šaľa	8	1			1	1	11
Levice	26	1				7	34
Topoľčany	14					2	16
Nové Zámky	31					5	36
Komárno	27	2				1	30
CELKOVO	135	11		1	1	26	174

Pozn: V tabuľkovom prehľade je uvedená aj spoločnosť ICU Medical Slovakia, s.r.o., Vrāble, kde vykonāva štātny zdravotnŷ dozor Űrad verejnĕho zdravotnŷtva SR.

Tabuľka č.2a: Prehľad o počte fyzických osôb a právnických osôb, ktoré vlastnia a nepoužívajú röntgenové prístroje

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra	6					3	9
Zlaté Moravce						1	1
Šaľa							
Levice	3					6	9
Topoľčany	2					1	3
Nové Zámky	5					2	7
Komárno	7					3	9
CELKOVO	23					16	39

Pozn: V tabuľkovom prehľade nie sú uvedené subjekty, ktoré vlastnia nepoužívané a zároveň aj používané rtg prístroje (napr. Fakultná nemocnica Nitra a pod.). Počty zahŕňajú subjekty vlastniace iba nepoužívané rtg prístroje.

Tabuľka č.3: Prehľad o počte používaných röntgenových prístrojov a lineárnych urýchľovačov

OKRES	SPOLU	Röntgenové prístroje												
		Zdravotnícke röntgenové prístroje									Veterinárne rtg prístroje	Technické rtg prístroje		
		Zubné	Mobilné	Skia- grafia	Skia- skopia	Terapia	Rádiofo- Tografia	Mamo- grafia	CT	Lineárne urýchľovače		Defekto- skopia	Mikroštruk- turálne	Na kontr- batožín
Nitra	100	34	18	14	3			2	7	1	7	3	11	
Zlaté Moravce	14	5	3	2	1			1			1			
Šaľa	21	10		4	2			1			1	1	2	
Levice	69	24	3	10	1			2	3		2	20	4	
Topoľčany	32	13	4	7	2			2	2		2			
Nové Zámky	61	35	7	8	2			3	1		4		1	
Komárno	43	26	3	7		1		2	1		1	1	1	
CELKOVO	340	147	38	53	11	1		13	14	1	18	25	19	

Pozn: V tabuľke nie je uvedený priemyselný lineárny urýchľovač (používaný v ICU Medical Slovakia, s.r.o., Vrábľa), nakoľko ho nie je možné zaradiť do žiadneho stĺpca.

Tabuľka č.3a: Prehľad o počte nepoužívaných röntgenových prístrojov a lineárnych urýchľovačov

OKRES	SPOLU	Röntgenové prístroje												
		Zdravotnícke röntgenové prístroje									Veterinárne rtg prístroje	Technické rtg prístroje		
		Zubné	Mobilné	Skia- grafia	Skia- skopia	Terapia	Rádiofo- tografia	Mamo- grafia	CT	Lineárne urýchľovače		Defekto- skopia	Mikroštruk- Turálne	Na kontr batožín
Nitra	20	9	3		1						4	3		
Zlaté Moravce	3			1	1						1			
Šaľa	3		1									2		
Levice	29	5	2	2	2						5	12	1	
Topoľčany	7	4									3			
Nové Zámky	12	7		1							4			
Komárno	20	6	1	2	2			1	1		4	4		
CELKOVO	96	31	7	7	6			1	1		21	21	1	

Tabuľka č.4: Prehľad o počte fyzických osôb a právnických osôb, ktoré používajú uzavreté rádioaktívne žiariče

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra	2	1				1	4
Zlaté Moravce							
Šaľa		1					1
Levice						5	5
Topoľčany							
Nové Zámky		1					1
Komárno	1	1					2
CELKOVO	3	4				6	13

Tabuľka č.4a: Prehľad o počte fyzických osôb a právnických osôb, ktoré vlastnia a nepoužívajú uzavreté rádioaktívne žiariče

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra							
Zlaté Moravce							
Šaľa							
Levice							
Topoľčany							
Nové Zámky							
Komárno							
CELKOVO							0

Pozn: V tabuľkovom prehľade nie sú uvedené subjekty, ktoré vlastnia nepoužívané a zároveň aj používané uzavreté žiariče (napr. Fakultná nemocnica Nitra a pod.). Počty zahŕňajú subjekty vlastniace iba nepoužívané uzavreté žiariče.

Tabuľka č.5: Prehľad používaných uzavretých žiaričov

OKRES	SPOLU	UZAVRETÉ RÁDIOAKTÍVNE ŽIARIČE									
		Zdravotníctvo-rádioterapia		Priemysel, poľnohospodárstvo, školstvo, veda, výskum a iné							
		Externá gama	Afterloading	Defekto- skopia	Hladino- mery	Hustomery	Vlhkomery	Hrúbkomery	Karotáže	Kalibračné, etalóny	Iné
Nitra	11	2				2				7	
Zlaté Moravce											
Šaľa	41			2	37	2					
Levice	22			22							
Topoľčany											
Nové Zámky	2							2			
Komárno	4	1			3						
CELKOVO	80	3		24	40	4		2		7	

Tabuľka č.5a: Prehľad nepoužívaných uzavretých žiaričov

OKRES	SPOLU	UZAVRETÉ RÁDIOAKTÍVNE ŽIARIČE									
		Zdravotníctvo-rádioterapia		Priemysel, poľnohospodárstvo, školstvo, veda, výskum a iné							
		Externá gama	Afterloading	Defekto- skopia	Hladino- mery	Hustomery	Vlhkomery	Hrúbkomery	Karotáže	Kalibračné, etalóny	Iné
Nitra	286		286								
Zlaté Moravce											
Šaľa	42				35	7					
Levice											
Topoľčany											
Nové Zámky											
Komárno	1	1									
CELKOVO	329	1	286		35	7					

Pozn: V tabuľkovom prehľade je uvedených aj 286 ks rádioforov skladovaných vo Fakultnej nemocnici Nitra, ktoré už nemajú platné osvedčenia uzavretých žiaričov.

Tabuľka č.6: Prehľad o počte fyzických a právnických osôb, ktoré používajú otvorené rádioaktívne žiariče

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra	1		1		1		3
Zlaté Moravce							
Šaľa							
Levice							
Topoľčany							
Nové Zámky							
Komárno							
CELKOVO	1		1		1		3

Tabuľka č.6a: Prehľad o počte fyzických a právnických osôb, ktoré vlastnia a nepoužívajú otvorené rádioaktívne žiariče

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Nitra				1			1
Zlaté Moravce							
Šaľa							
Levice							
Topoľčany							
Nové Zámky		1					1
Komárno							
CELKOVO		1		1			2

Pozn: V tabuľkovom prehľade je uvedená spoločnosť OSRAM Slovakia, a.s. Nové Zámky, kde vykonáva štátny zdravotný dozor Úrad verejného zdravotníctva SR.

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

1 VŠEOBECNÁ ČASŤ

1.1 VŠEOBECNÝ POPIS ČINNOSTI ODDELENIA A CELKOVÉ ZHODNOTENIE ČINNOSTI

V jednotlivých odboroch verejného zdravotníctva v SR sú prioritné úlohy riešené ako Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva. V odbore ochrany zdravia pred žiarením boli na rok 2014 a ďalšie roky stanovené tri úlohy:

1. *Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR.*

Minerálne vody sú dnes významným zdrojom príjmu vody pre ľudí všetkých vekových kategórií v rámci ich pitného režimu. Konzumácia minerálnych vôd sa stala veľmi populárnou ako na Slovensku, tak v rámci Európskeho spoločenstva. To znamená, že nezanedbateľná časť ľudskej populácie pije minerálne vody plnené do fliaš alebo nápoje pripravené z týchto vôd. V záujme ochrany zdravia konzumenta sa dnes dostáva do popredia otázka rizika pre zdravie človeka a predovšetkým pre deti, vyplývajúceho z konzumácie minerálnych vôd s vyšším obsahom rádionuklidov napr. rádia a uránu.

2. *Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR.*

Radiačná defektoskopia na dočasných pracoviskách je činnosť, ktorá má svojim charakterom a používanými zdrojmi žiarenia (väčšinou sa jedná o vysokoaktívne žiariče) významný potenciál ohroziť zdravie pracovníkov a pri niektorých možných mimoriadnych situáciách aj jednotlivcov z obyvateľstva.

3. *Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie C(2000) 1299(2000/473/Euratom a zabezpečovanie činnosti komunikačného informačného systému medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou.*

Údaje o monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia požaduje Európska komisia na základe čl. 35,36 Euratom Treaty od každej členskej krajiny a slúžia ako základ pre hodnotenie ožiarenia obyvateľstva.

Pracovníci oddelenia plnili úlohy vyplývajúce zo zaradenia pracoviska do monitorovacej siete SR. V roku 2014 pokračovali v monitorovaní rádioaktivity v zložkách životného prostredia na základe požiadavky EÚ. Naďalej platí, že ak sa majú v budúcnosti plniť úlohy v rámci monitorovacej siete v rozsahu vyžadovanom novou legislatívou, je bezpodmienečne nutné obnoviť časť laboratórnych meracích prístrojov a doplniť terénne vybavenie.

Pracovníci oddelenia spracovali v roku 2014 6 posudkov týkajúcich sa odhadu rizika radiačného poškodenia plodu u žien vyšetovaných v zdravotníckych zariadeniach s použitím zdrojov ionizujúceho žiarenia v počiatočnom štádiu tehotenstva. Pracovníci oddelenia ochrany zdravia pred žiarením vykonali odhady dávky na plod s pomocou počítačového programu PCXMC Dose Calculation verzia 2.0.1 rok 2008, ktorý bol vytvorený v Radiation and Nuclear Safety Authority, Helsinki.

1.2 PERSONÁLNE ZLOŽENIE ODDELENIA

K 31.12.2014 bolo oddelenie personálne obsadené 11 pracovníkmi. Profesné zloženie:

- 1 lekár
- 1 VŠ so zameraním na jadrovú fyziku

- 1 VŠ so zameraním jadrová chémia
- 1 VŠ so zameraním na chémiu
- 1 VŠ so zameraním biomedicínska fyzika
- 2 VŠ so zameraním verejné zdravotníctvo
- 1 VŠ so zameraním environmentálna výchova
- 2 SŠ - laborantky
- 1 pomocná laborantka

1.3 VÝKON ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU PODĽA VYKONÁVANÝCH ČINNOSTÍ VEDÚCICH K OŽIARENIU

Odbor ochrany zdravia pred žiarením evidoval k 31.12.2014 v spádovom území celkom 785 pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia (pozri tabuľky č. 2 až č. 4 v časti 2).

Zamestnanci odboru vykonávali na uvedených pracoviskách štátny zdravotný dozor v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení noviel. Rozhodujúcim používateľom zdrojov ionizujúceho žiarenia naďalej ostáva zdravotníctvo, ktoré prevádzkuje 627 pracovísk, t.j. 79,9 % pracovísk z celkového počtu.

V roku 2014 bolo zriadených spolu 30 nových pracovísk, z toho: 10 pracovísk zdravotníckych rádiodiagnostických, 14 pracovísk stomatologických a 4 pracoviská veterinárne. Z nezdravotníckych pracovísk pribudli 2 rádioizotopové pracoviská v priemysle. Zrušených bolo 25 pracovísk, prehľad podľa okresov je uvedený v špeciálnej časti (2) v tabuľke č. 5. Prehľad výkonov v rámci výkonu štátnej správy je uvedený v tabuľke č. 1 v časti 2.

V roku 2014 pracovníci oddelenia ochrany zdravia pred žiarením Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici nezaregistrovali prekročenie limitu ročnej efektívnej dávky pracovníkov na dozorovaných pracoviskách.

1.3.1 Výsledky dozoru na pracoviskách v zdravotníctve

Previerky a dozimetrické merania

Pracovníci OOZPŽ vykonali v roku 2014, 98 previerok na 124 pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení a veterinárnej praxi.

Typy a počty prístrojov pre rtg diagnostiku na vybraných preverených rádiodiagnostických pracoviskách v roku 2014:

a) skiagrafické	19 prístrojov
b) skiagrafické - skiaskopické	1 prístroj
c) zubné	98 prístrojov
d) mamografické	5 prístrojov
e) CT	3 prístroje
f) pojazdné	7 prístrojov
g) veterinárne	8 prístrojov
h) angiografické	3 prístroje

V roku 2014 boli preverené 2 rádioterapeutické pracoviská s 3 prístrojmi a 1 pracovisko nukleárnej medicíny s 2 gamakamerami.

V roku 2014 na rádiodiagnostických pracoviskách pokračoval kvalitatívny posun vo vykonávaní skúšok dlhodobej stability, čo sa odrazilo na lepšej kvalite používaných rtg prístrojov a tým aj kvalite vyšetrenia. Pričom žiaducim výsledkom je neustále zlepšovanie kvality rtg vyšetrenia za súčasného znižovania radiačnej záťaže obyvateľstva z lekárskeho ožiarenia.

Výsledná kvalita diagnostického vyšetrenia do veľkej miery závisí od typu prístroja, jeho veku, vyťaženia a taktiež od pravidelnej údržby. Ďalším rozhodujúcim parametrom celkového

efektu vyšetrenia je aj kvalita vyvolávacieho procesu. Väčšina rádiodiagnostických pracovísk má v prevádzke vyvolávacie automaty a postupne sa prechádza na celkovú digitalizáciu celých rádiodiagnostických oddelení a s tým súvisiaci aj ďalší nárast kvality vyšetrovacích metód.

Na preverených rádiodiagnostických pracoviskách v banskobystrickom a žilinskom kraji bolo sledované dodržiavanie diagnostických referenčných úrovní, ktoré sú legislatívne dané v Prílohe č. 1 nariadenia vlády SR č. 340/2006 Z. z. o ochrane zdravia pred nepriaznivými účinkami ionizujúceho žiarenia pri lekárskom ožiarení. Meraniami dopadových dávok a kontrolou skúšok dlhodobej stability sme zistili, že na preverených rádiodiagnostických pracoviskách nedochádza k prekročovaniu diagnostických referenčných úrovní.

Aj v roku 2014 bol zaznamenaný nárast nových rádiodiagnostických aj zubných rtg prístrojov, pričom hlavným dôvodom nákupu nových zariadení bola výmena starších zariadení za nové pričom vo väčšine prípadov boli nové rtg prístroje už plne digitalizované.

Diagnostické röntgeny

V spádovom území OOPZ RÚVZ Banská Bystrica bolo ku koncu roka 2014 spolu 268 diagnostických röntgenových prístrojov (mimo stomatologických).

	<i>Banskobystrický kraj</i>	<i>Žilinský kraj</i>
- skiagrafické + skiaskopické:	54	53
- pojazdné:	48	36
- angiografické:	5	3
- osteodenzitometre:	11	9
- mamografické:	14	11
- rtg na počítačovú tomografiu (CT):	14	10
celkový počet:	146	122

Stomatologické röntgeny

Spolu ich bolo v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica v roku 2014 – 441 na 349 pracoviskách. Na stomatologických pracoviskách v súčasnosti zaznamenávame najmä nárast nových panoramatických stomatologických röntgenov. Postupne sa zdokonaľuje aj systém zobrazovania a vyhodnocovania snímok.

Terapeutické röntgeny, rádionuklidové ožarovače, lineárne urýchľovače

Celkový počet *radioterapeutických* pracovísk je 5. V prevádzke boli nasledovné prístroje: 1 terapeutický rtg typu TUR, 1 terapeutický rtg typu Xstrahl, 4 rtg simulátory, 5 lineárnych urýchľovačov, 4 kobaltové pracoviská, 2 céziové pracoviská a 4 brachyterapeutické pracoviská s ¹⁹²Ir.

Nukleárna medicína (diagnostika a terapia)

V spádovom území OOPZ RÚVZ Banská Bystrica sú dve veľké oddelenia nukleárnej medicíny – v Inštitúte nukleárnej a molekulárnej medicíny v Banskej Bystrici a v Univerzitnej nemocnici Martin. V Banskej Bystrici je v prevádzke aj pracovisko PET/CT, ktoré vykonáva kombináciu dvoch typov vyšetrení, PET vyšetrenie použitím rádiofarmák hovorí o biologickej funkcii orgánu a CT poskytuje informácie o anatomických údajoch tela ako sú veľkosť, tvar a lokalizácia. Táto u nás ojedinele používaná metóda umožňuje oveľa presnejšie diagnostikovať a hodnotiť predovšetkým nádorové ochorenia.

1.3.2 Výsledky dozoru na pracoviskách veterinárnej medicíny

V spádovom území RÚVZ Banská Bystrica je registrovaných 38 röntgenových pracovísk veterinárnej medicíny, na ktorých sa používa 44 röntgenových prístrojov. Kvalita používaných

diagnostických prístrojov je variabilná a výmena starých prístrojov za nové významne zaostáva za stomatologickými pracoviskami. Aj na týchto pracoviskách zaznamenávame výskyt vysokofrekvenčných röntgenových prístrojov určených pre veterinárnu prax ako aj nových zobrazovacích systémov využívajúcich systém nepriamej digitalizácie.

1.3.3 Výsledky dozoru na ostatných pracoviskách so zdrojmi žiarenia

Okrem zdravotníctva má používanie röntgenových a rádioizotopových zdrojov ionizujúceho žiarenia široké uplatnenie aj v iných oblastiach hospodárstva. Röntgenové zdroje sa využívajú najmä v priemysle na defektoskopickú kontrolu zvarov rôznych materiálov (makroštrukturálne rtg) a na stanovenie prvkov resp. prímiesí v rôznych materiáloch (mikroštrukturálne rtg). Rádioizotopové zdroje sa využívajú v priemysle napríklad na meranie hrúbky, výšky hladiny, hustoty alebo zhutnenia. Ďalej sa rádionuklidy používajú v laboratóriách ako etalóny alebo kalibračné žiariče.

Priemyselné indikátory (hladinomery, hustomery a pod.)

V roku 2014 bolo v našom spádovom území používaných, alebo skladovaných 300 kusov uzavretých žiaričov (vrátane používaných v zdravotníctve). Počty pracovísk uvádzame v tabuľke č. 3 v časti 2. Prehľad jednotlivých typov uzavretých žiaričov a ich počet je uvedený v tabuľke č. 6.

Defektoskopia a priemyselná rádiografia

V spádovom území je v prevádzke 24 pracovísk s 32 rtg defektoskopickými prístrojmi a 3 pracoviská rádionuklidovej defektoskopie s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi (irídium ^{192}Ir + selén ^{75}Se).

Ostatné rtg prístroje slúžiace na kontrolu kvality výrobkov alebo mikroštrukturálnu analýzu, resp. podobný účel sa prevádzkujú na 51 technických pracoviskách, v prevažnej miere priemyselných (výnimkou sú 4 pracoviská na kontrolu batožín na colnici a letiskovej kontrole).

Stále pribúdajú pracoviská, ktoré používajú röntgenové fluorescenčné spektrometre typu Innov, Niton, X-Met a pod. Väčšina týchto prístrojov sa používa vo výkupniach kovového odpadu na kvalitatívnu analýzu pri triedení kovov, niekoľko prístrojov sa používa na výskumné účely (Slovenská národná knižnica Martin, Geologický ústav SAV Banská Bystrica) alebo na kontrolu kvality výrobkov (Kovohuty Dolný Kubín).

Školstvo

V rezorte školstva sú v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica 3 pracoviská s uzavretými žiaričmi (Univerzita Mateja Bela Banská Bystrica, Technická Univerzita Zvolen, Žilinská Univerzita Žilina), jedno pracovisko s otvorenými žiaričmi (Jesseniova lekárska fakulta Martin) a dve pracoviská s mikroštrukturálnymi rtg prístrojmi (Technická Univerzita Zvolen).

Pracoviská s otvorenými žiaričmi

S otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi sa najviac pracuje v zdravotníckych zariadeniach na pracoviskách nukleárnej medicíny a klinickej biochémie. Tieto pracoviská používajú rádioaktívne látky na diagnostické vyšetrenia in vivo a in vitro a na terapiu rádionuklidmi. Na uvedených pracoviskách sa najčastejšie používajú rádionuklidy $^{99\text{m}}\text{Tc}$, ^{125}I , ^{18}F a ^{111}In . V menšej miere sa rádioaktívne látky využívajú v rôznych laboratóriách, napr. pri stanovovaní rádionuklidov v zložkách životného prostredia. Prehľad pracovísk s otvorenými žiaričmi v jednotlivých rezortoch a okresoch je uvedený v tabuľke č. 4 v časti 2.

1.3.4 Výsledky dozoru v jadrových zariadeniach

Prevádzkové monitorovanie JE Mochovce

Časť 30 km zóny okolia JE Mochovce spadá do spádového územia RÚVZ Banská Bystrica. Z tohto dôvodu sa od spustenia JE do prevádzky uskutočňuje monitoring v časti regiónu spadajúceho do uvedenej zóny ako aj v širšom okolí. V rámci monitoringu sa uskutočňuje pravidelné meranie príkonu absorbovanej dávky externého žiarenia gama (6 meracích miest), meranie celkovej beta a celkovej alfa aktivity pitných vôd (2 odberové miesta), meranie trícia v pitnej vode (4 odberové miesta) a v povrchovej vode z Hrona (2 odberové miesta), meranie ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku z mliekarne vo Zvolene a meranie celkovej beta aktivity a celkovej alfa aktivity vo vode z vodnej nádrže v Bátovciach. K monitorovaniu okolia JE Mochovce môžeme priradiť aj meranie rádionuklidov v atmosférickom spade odoberanom v Dudinciach a monitorovanie trícia v zrážkovej vode odoberanej v Banskej Bystrici.

Výsledky stanovení sú uvedené v tabuľkách č. 7 až č. 10 v časti 2.

Prístroj na meranie trícia je od júna 2011 nefunkčný a neopraviteľný pre technickú zastaranosť, t.j. náhradné diely sa už nikde nevyrábajú. Merania trícia aj v roku 2014 dočasne zabezpečil Úrad verejného zdravotníctva SR.

1.3.5 Dozor na pracoviskách s prírodnými zdrojmi žiarenia

V roku 2014 pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením nevykonali žiadne merania OAR a dávkového príkonu, spojené s výkonom štátneho zdravotného dozoru v podzemných priestoroch.

V roku 2014 nebolo možné zabezpečiť na území SR overenie zapožičaného prístroja od Správy slovenských jaskýň na meranie OAR.

1.4 ČINNOSŤ PRESAHUJÚCA RÁMEC VÝKONU ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU, OSOBNÁ ČINNOSŤ A AGENDA

1.4.1 Mimoriadne situácie

Pracovníci odboru ochrany zdravia pred žiarením Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici sa v priebehu rokov 1996 – 2013 podieľali na riešení 92 prípadov nálezov rádioaktívneho materiálu v šrote. V priebehu roku 2014 nebol zaznamenaný nález rádioaktívnych materiálov v šrote.

1.4.2 Monitorovanie prírodného žiarenia v životnom prostredí

Prírodné žiarenie

Zdrojom rádioaktivity, prirodzene sa vyskytujúcej v životnom prostredí sú rádioaktívne izotopy nachádzajúce sa v horninách a kozmické žiarenie. V zemskej kôre majú najvýznamnejšie zastúpenie izotopy premenových radov uránu, tória a izotop ^{40}K . Ostatné rádioizotopy sa na prirodzenej rádioaktivite podieľajú hodnotami rádovo nižšími. Vďaka svojim fyzikálnym a chemickým vlastnostiam sa izotopy z hornín dostávajú do ostatných zložiek životného prostredia (voda, ovzdušie, potraviny,...). Ľudská činnosť môže tiež viesť k zvýšeniu úrovne ožiarenia z prirodzene sa vyskytujúcich rádionuklidov. Napríklad pri ťažbe uránových rúd, v troskách z vysokých pecí, v popolčekoch, na podzemných pracoviskách a pri iných činnostiach.

Obrazom výskytu rádionuklidov emitujúcich žiarenie gama sú hodnoty meraní dávkového príkonu. V týchto meraniach je okrem terrestrickej (rádioaktívna zemská kôra) a kozmickej zložky obsiahnutá aj antropogénna zložka (rádioaktívna spôsobená ľudskou činnosťou). Preto môžu výsledky meraní dávkového príkonu slúžiť nielen ako indikátor rádioaktívneho zamorenia územia umelými rádionuklidmi, ale aj ako indikátor ľudskou činnosťou zvýšenej úrovne ožiarenia z prírodných rádionuklidov.

Niektoré výsledky merania externého žiarenia gama sú uvedené v kapitole 1.4.3.

Stavebné materiály

V rámci bežného hygienického dozoru a expertíznej činnosti bolo zmeraných 157 vzoriek hotových stavebných materiálov a surovín na ich výrobu. Väčšina vzoriek hotových stavebných výrobkov bola dodaná Technickým a skúšobným ústavom stavebným vo Zvolene, Technickým a skúšobným ústavom stavebným v Nitre a Zlatých Moravciach a výrobcami tvárnic v Zemianskych Kostolnoch. Smerná hodnota na vykonanie opatrení na zníženie obsahu prírodných rádionuklidov v stavebných výrobkoch určených na výstavbu stavieb s pobytovými priestormi hmotnostná aktivita ^{226}Ra v stavebnom výrobku 120 Bq/kg v zmysle § 3 ods. 1 vyhlášky č. 528/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia bola prekročená v dvoch vzorkách.

Radón v ovzduší pobytových priestorov

V roku 2014 neboli zo strany obyvateľstva ani právnických osôb vznesené požiadavky na krátkodobé meranie objemovej aktivity radónu v bytoch. Dlhodobé merania zabezpečuje SZU v Bratislave. Výsledky týchto meraní nemáme k dispozícii. Na okamžité odbery radónu sme mali k dispozícii kontinuálny monitor Silena 5S, ktorý sa v priebehu roku 2010 pokazil, a je už neopraviteľný.

Prírodná rádioaktívna aktivita vo vodách

V priebehu roku 2014 pokračovalo monitorovanie pitných vôd, prírodných minerálnych vôd, termálnych vôd. V uvedených vodách sa stanovovali, ako základné ukazovatele, celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, objemová aktivita ^{222}Rn . Celková objemová aktivita alfa bola stanovená v 292 vzorkách vôd, celková objemová aktivita beta bola stanovená v 310 vzorkách vôd, objemová aktivita ^{222}Rn bola stanovená v 210 vzorkách vôd. V priebehu roku 2014 sme nezaznamenali prekročenie smernej hodnoty celkovej objemovej aktivity alfa, celkovej objemovej aktivity beta a objemovej aktivity ^{222}Rn v zmysle prílohy č. 4 vyhlášky č. 528/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia.

V priebehu roku 2014 sa vo vodách stanovovala aj objemová aktivita $^{223,224,226}\text{Ra}$, $^{238,234,235}\text{U}$ v rámci bežného hygienického dozoru a expertíznej činnosti.

Monitorovanie úrovne globálnej kontaminácie životného prostredia umelými rádionuklidmi

V rámci celoštátnej radiačnej monitorovacej siete plní OOZPŽ úlohy podľa pokynov Slovenského ústredia radiačnej monitorovacej siete (SÚRMS) na území Banskobystrického kraja a Žilinského kraja. Tieto úlohy sú zamerané na dve činnosti:

- 1.) na monitorovanie životného prostredia pre napĺňanie zmluvy EURATOM
- 2.) na sledovanie kontaminácie prostredia pre účely hodnotenia jej vplyvu na zdravie obyvateľstva.

Monitorovanie bolo zamerané na :

- monitorovanie jednorazových okamžitých hodnôt príkonu absorbovanej dávky,
- integrálne meranie príkonu absorbovanej dávky vo vybraných lokalitách (19 meracích miest väčšinou v objektoch SHMÚ),
- monitorovanie výskytu rádionuklidov ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku a celodennej strave,
- monitorovanie výskytu rádionuklidu ^{137}Cs v ostatných potravinách,
- stanovovanie aktivity ^{137}Cs v atmosférickom spade,
- sledovanie objemovej aktivity umelých rádionuklidov v povrchových vodných tokoch a pitnej vode.

Výsledky z týchto monitorovacích miest sú uvedené v časti 2.

Na tomto mieste je potrebné pripomenúť, že problematike radiačného monitoringu bola a je venovaná zo strany kompetentných zástupcov SR takmer nulová pozornosť napriek upozorneniam a predkladaným požiadavkám pracovníkmi ochrany zdravia pred žiarením. Niektoré kľúčové prístroje sa používajú ešte z obdobia černo-byľskej havárie.

Atmosférický spad a aerosóly.

Výsledky sledovania rádioaktivity atmosférického spadu poukazujú na úroveň znečistenia atmosféry prírodnými a umelými rádionuklidmi. Umelé rádionuklidy sa v atmosfére nachádzajú v dôsledku skúšok jadrových zbraní a havárií jadrových reaktorov.

Atmosférický spad sa odoberá na dvoch miestach regiónu - B. Bystrica, Dudince. Z lokality B. Bystrica sa vyhodnocuje spad v dvojtýždenných intervaloch. Z lokality Dudince sa vyhodnocuje spad v mesačných intervaloch. V odobraných vzorkách sa stanovuje ^{137}Cs prípadne iné detegované umelé rádionuklidy. Aktivita ^{137}Cs v spade je v súčasnom období väčšinou pod detekčným limitom našich prístrojov, ktorý sa pohybuje okolo $1,0 \text{ mBq/m}^2/\text{deň}$. Z prírodných rádionuklidov je detekovateľné ^7Be , ktoré tiež slúži na priebežnú kontrolu detekčného zariadenia.

Aktivity rádionuklidov deponovaných na vzdušných aerosóloch sa v roku 2014 nestanovovali, pretože nevlastníme vhodnú odberovú aparatúru. Odberovú aparatúru, ktorú sme mali k dispozícii po černo-byľskej havárii je už niekoľko rokov nefunkčná. V minulosti sa stanovovali rádionuklidy z filtrov veľkoobjemových odberových aparátúr, ktoré sú nainštalované na pozorovacích staniciach SHMÚ v Boľkovciach a Lieseku. Tieto odberové zariadenia a podmienky transportu filtrov však nespĺňajú metrologické požiadavky. Z tohto dôvodu sa uvedené filtre prestali vyhodnocovať.

Kontaminácia potravín

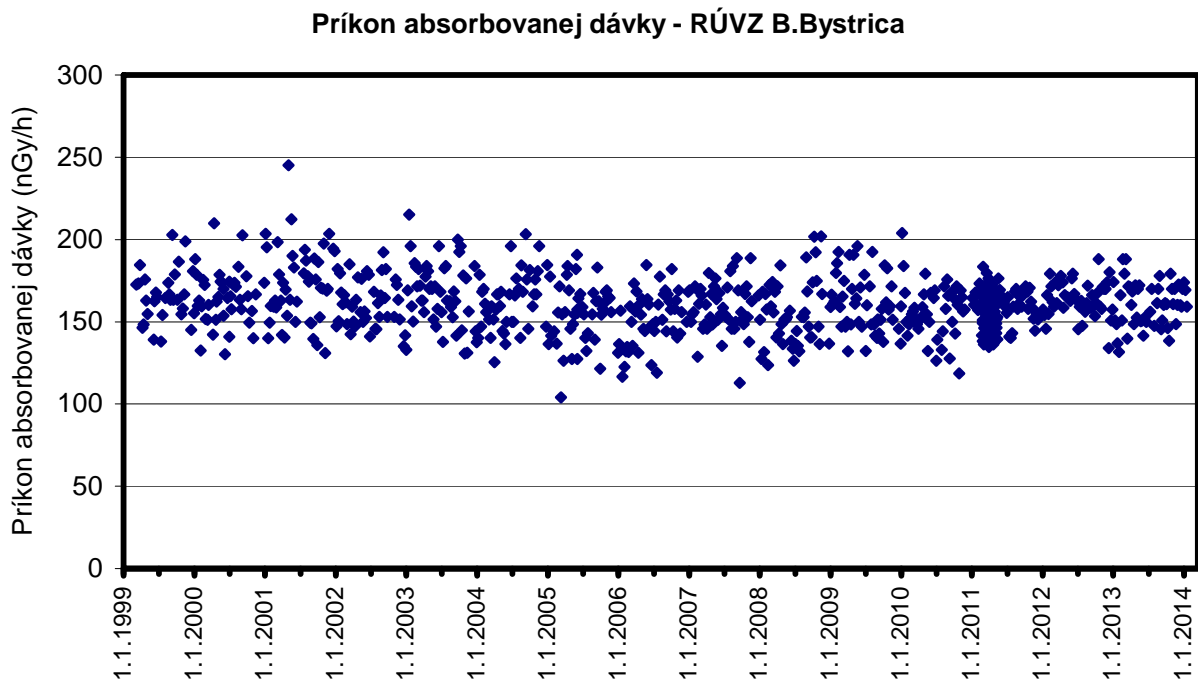
Aj v roku 2014 pokračovalo sledovanie rádioaktívnej kontaminácie potravín. Zamerané bolo na komodity, ktoré tvoria podstatnú zložku potravy obyvateľstva, ako sú huby (48 vzoriek) a čučoriedky rastúce vo voľnej prírode, mlieko, zelenina.

V odobraných vzorkách sa stanovuje ^{137}Cs prípadne iné detegované umelé rádionuklidy. Hodnoty objemových aktivít ^{137}Cs vo vybraných vzorkách potravín sú uvedené v tabuľke v časti 2.

Externé žiarenie gama

Aj v roku 2014 pokračoval systematický monitoring externého žiarenia gama na území sledovaných krajov. Zdrojom externého žiarenia gama sú prírodné rádioaktívne izotopy nachádzajúce sa v zemskej kôre, kozmické žiarenie a umelé rádionuklidy.

Na našom pracovisku sa tak ako v niekoľkých predchádzajúcich rokoch ani v roku 2014 nemohol uskutočňovať nepretržitý monitoring externého žiarenia gama vzhľadom na nefunkčnosť pôvodného prístroja a jeho neopraviteľnosť (výrobca už nevyrába náhradné diely) a nepridelenia finančných zdrojov na zakúpenie iného. Monitorovanie sa preto uskutočňovalo formou jednorazových okamžitých meraní prístrojom FH 40G-L. Výsledky sú zobrazené v nasledujúcom grafe:

Na ďalších miestach sledovaného regiónu sa uskutočňujú jednorazové krátkodobé merania prenosným prístrojom FieldSpec. Namerané hodnoty príkonu fotónového dávkového ekvivalentu v roku 2014 na jednotlivých lokalitách nevykazovali štatisticky významnú zmenu oproti predchádzajúcim rokům. Výsledky monitorovania v okolí JE Mochovce sú uvedené v tabuľke v časti 2.

V rámci monitorovacej siete SR je na území sledovaných krajov rozmiestnených 21 integrálnych TLD dozimetrom na 19-tich lokalitách. Tieto integrálne dozimetre sa vyhodnocujú štvrťročne a na lokalitách, kde sú umiestnené sa meria štvrťročne dávkový príkon. Výsledky z týchto monitorovacích miest sú uvedené tiež v časti 2.

1.4.3 Manažment kvality

Odbor ochrany zdravia pred žiarením RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici je poskytovateľom odborných podkladov pre rozhodovacia činnosť orgánov ochrany zdravia v Slovenskej republike v oblasti radiačnej ochrany. Ako odborné pracovisko plniace úlohy štátu na úseku ochrany a podpory zdravia ľudí postupuje vo svojej činnosti tak, aby v odbornej terénnej, laboratórnej, analytickej aj hodnotiacej práci poskytoval objektívne, výpovedné a obhájitelné informácie a údaje. K tomuto účelu je v laboratóriu odboru OZPŽ zavedený systém manažérstva podľa STN EN ISO/IEC 17025: 2005. Tento systém je akreditovaný Slovenskou národnou akreditačnou službou. Do akreditovaného systému sú zahrnuté metodiky na stanovenie celkovej objemovej aktivity alfa, celkovej objemovej aktivity beta, objemovej aktivity ^{222}Rn a stanovenie

objemových aktivít ^{226}Ra , $^{234,235,238}\text{U}$ vo vodách. Ďalšie laboratórne metodiky (gamaspektrometria,...) ako aj metodiky používané pri ŠZD v teréne (meranie kvality RTG zväzkov, dopadových dávok a pod.) nebolo možné akreditovať z personálnych, materiálnych a finančných dôvodov. Nakoľko stále nebol zakúpený nový prístroj na meranie objemovej aktivity radónu bol sprevádzkovaný starý morálne a fyzicky zastaraný prístroj LUK. Aj v roku 2014 sa manažment kvality laboratória OZPŽ zameril na pravidelné činnosti, ako sú: interné audity, preskúmanie manažmentom, preskúmanie dokumentácie, kontroly záznamov a pod.

1.4.4 Konzultačná, expertná, školiaca a iná činnosť

Pracovníci OOZPŽ poskytli v priebehu roku 2014 celkom 282 konzultácií. Jednalo sa väčšinou o telefonické konzultácie. Najviac konzultácií sa týkalo zriaďovania rtg pracovísk v privátnej praxi, monitorovania pracovísk v nemocniciach i priemysle, zaraďovania pracovníkov do kategórií, rizikových prác, skúšok a odstraňovania rádioizotopových a odpadov a pracovnej zdravotnej služby.

1.5 RIEŠENÉ ÚLOHY, PROGRAMY A PROJEKTY

V jednotlivých odboroch verejného zdravotníctva v SR sú prioritné úlohy riešené ako Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva. V odbore ochrany zdravia pred žiarením boli na rok 2014 a ďalšie roky stanovené tri úlohy:

1.5.1 Monitoring prírodnej rádioaktivity v minerálnych vodách plnených do fliaš dodávaných do distribučnej siete v rámci SR

1.5.2 Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR

1.5.3 Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie C(2000) 1299)(2000/473/Euratom a zabezpečovanie činnosti komunikačného informačného systému medzi ÚVZ SR a Európskou Komisiou.

Plnenie uvedených úloh za rok 2014 bolo vyhodnotené v osobitnej správe.

1.5.4 Prednášková a publikačná činnosť

1. **Adámek P.** Postupy pri ošetrovaní osôb zasiahnutých radiačnou haváriou, Medzinárodná konferencia MEDICÍNA KATASTROF V SR 2014, 11. – 13. júna, Jasná
2. **Varjúová A.,** Greschner J.:Zhodnotenie úrovne radiačnej ochrany na mamografických pracoviskách, Celoslovenská odborná konferencia rádiologických technikov, 1.-3. mája 2014, Zemplínska Šírava
3. Cyril Klement, J. Čamajová, S. Feiková, R. Kissová, K. Koppová, M. Lichvárová, L. Maďarová, Z. Majláthová, V. Oleár, K. Slotová, J. Strhársky, **A. Varjúová:** Vybraná terminológia I. pre poslucháčov laboratórných vyšetrovacích metód FZ SZU - Banská Bystrica: PRO, 2014. - 215 s. - ISBN 978-80-89057-48-1
4. **Ďurecová, A.:**Návrh legislatívneho procesu k transpozícii Smernice Rady 2013/51/Euratom, Seminár pracovníkov rádiochemických laboratórií, 11. 06. 2014, Bratislava
5. **Ďurecová, A.:** Criteria for food and drinking water in existing exposure situations following a Nuclear or Radiological emergency in the Slovak Republic, Technical meeting on the

harmonization of reference levels for foodstuffs and drinking water contaminated following a nuclear accident, 09. 09. 2014, Viedeň

6. **Ďurecová, A.:** Development and implementation of a national radon action plan in the Slovak Republic, Regional Training course on Developing and Implementing National Programmes for the Control Public Exposure to Radon, 14. 10. 2014, Sofia
7. **Ďurecová, A. - Dubníčková M. - Čipáková A. - Miššík J.:** Monitoring of the level of radioactivity in different environmental samples within the Slovak Republic, the committed effective doses resulting from the ingestion of different age groups from the public [abstrakt]. In: XXXVI. Days of radiation protection: Book of abstracts: Poprad, 10.-14.11. 2014 [elektronický zdroj]. ISBN 978-80-89384-08-2. - S. 63. [CD-ROM]

2 ŠPECIÁLNA ČASŤ

2.1 POČET VÝKONOV V RÁMCI VÝKONU ŠTÁTNEJ SPRÁVY

Tabuľka č. 1

2.2 VÝKON ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU PODĽA TYPU PRACOVÍSK

Tabuľka č. 2 až 6

2.3 MONITOROVANIE IONIZUJÚCEHO ŽIARENIA V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ

Tabuľka č. 7 až 13

2.4 ČINNOSŤ RÁDIOCHEMICKÉHO LABORATÓRIA

Tabuľka č. 14

Tabuľka č. 1: Počet výkonov v rámci výkonu štátnej správy

Prehľad výkonov	Zdravotníctvo	Priemysel	Veterinár. diagnostika	Školstvo, veda, výskum	Iné	Spolu
Počet previerok v rámci ŠZD	90	10	8			108
Počet preverených pracovísk	116	10	8			134
Počet meraní rtg žiarenia	976	100	36			1112
Počet meraní gama žiarenia						
Počet meraní povrch. kontaminácie						
Počet záznamov z previerok	97	8	8			113
Návrhy na sankčné opatrenia						
Prešetrenie chorôb z povolania						
Prešetrenie nadexpozícií						
Prešetrenie nehôd a mimoriad. udalostí						
Podklady pre správnu činnosť orgánov na ochranu zdravia (RÚVZ BB)	108	7	8			123
Odborné vyjadrenia	12					12
Prednášky (hodín)	24					24
Počet školených pracovníkov	10					10
Publikačná činnosť	2					
Sťažnosti	0					0
Konzultácie a odborné jednanie	190	30	15	5	42	282

Tabuľka č. 2: Prehľad rtg pracovísk. Banskobystrický kraj

OKRES	SPOLU	Röntgenové pracoviská												
		Zdravotnícke rtg pracoviská									Veterinárne rtg pracoviská	Technické rtg pracoviská		
		Zubné	Mobilné	Skia- grafia	Skia- skopia	Terapia	Angio- grafia	Mamo- grafia	CT	Lineár. urýchľ.		Defekto- skopia	Mikro- štruktúrálné	Na kontrolu batožín
B. Bystrica	115	49	20	14	1	1	4	6	4	2	6	2	6	
B. Štiavnica	8	3	3	1							1			
Brezno	35	19	1	2				1	1		1	5	5	
Detva	9	7		1							1			
Krupina	7	3	1	1	1								1	
Lučenec	35	12	5	6		1	1	3	2		2		2	1
Poltár	5	3		2										
Revúca	20	9	1	4	2			1	1				2	
Rimavská Sobota	43	21	7	4	1	2		2	1	1	2		2	
Veľký Krtíš	11	5	2	2					2					
Zvolen	41	19	4	5					2		6	1	3	1
Žarnovica	17	9	1	1	1							2	3	
Žiar n/Hronom	36	16	3	4				1	1		1	7	3	
Celkový počet	382	175	48	47	6	4	5	14	14	3	20	17	27	2

Tabuľka č. 2: Pokračovanie - Prehľad rtg pracovísk. Žilinský kraj

OKRES	SPOLU	Röntgenové pracoviská												
		Zdravotnícke rtg pracoviská									Veterinárne rtg pracoviská	Technické rtg pracoviská		
		Zubné	Mobilné	Skia- grafia	Skia- skopia	Terapia	Angio- grafia	Mamo- grafia	CT	Lineár. urýchľ.		Defekto- skopia	Mikro- štruktúrne	Na kontrolu batožín
Bytča	6	3		1							1		1	
Čadca	34	19	4	5	1			1	1		3			
Dolný Kubín	23	12	2	3				3	1				2	
Kys. N. Mesto	10	6		2	1								1	
Lipt. Mikuláš	50	30	5	6	2			2	1		3		1	
Martin	63	23	10	8	2	1	2	2	4	1	4	4	2	
Námestovo	13	9		2							1		1	
Ružomberok	27	22									2		2	1
Turč. Teplice	5	4		1										
Tvrdošín	19	9	2	4	1			1	1				1	
Žilina	86	37	11	11	3	1	1	2	2	1	4	3	8	2
Celkový počet	336	174	34	43	10	2	3	11	10	2	18	7	19	3

Tabuľka č. 3: Prehľad pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi. Banskobystrický kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Banská Bystrica	3	3		1		1	8
Banská Štiavnica							0
Brezno		3					3
Detva							0
Krupina							0
Lučenec	1						1
Poltár							0
Revúca		1					1
Rimavská Sobota	3						3
Veľký Krtíš							0
Zvolen		2		1			3
Žarnovica		1					1
Žiar nad Hronom		1					1
Celkový počet	7	11	0	2	0	1	21

Tabuľka č. 3: Pokračovanie – Prehľad pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi. Žilinský kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Bytča						1	1
Čadca							0
Dolný Kubín		2					2
Kysucké Nové Mesto							0
Liptovský Mikuláš							0
Martin	4	2					6
Námestovo							0
Ružomberok		11					11
Turčianske Teplice		1					1
Tvrdošín							0
Žilina	3	4		1		2	10
Celkový počet	7	20	0	1	0	3	31

Tabuľka č. 4: Prehľad pracovísk s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi. Banskobystrický kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Banská Bystrica	4					2	6
Banská Štiavnica							0
Brezno							0
Detva							0
Krupina							0
Lučenec						1	1
Poltár							0
Revúca							0
Rimavská Sobota							0
Veľký Krtíš							0
Zvolen							0
Žarnovica							0
Žiar nad Hronom		1					1
Celkový počet	4	1	0	0	0	3	8

Tabuľka č. 4: Pokračovanie – Prehľad pracovísk s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi. Žilinský kraj

OKRES	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospod.	Školstvo	Veda, výskum	Iné	SPOLU
Bytča							0
Čadca							0
Dolný Kubín							0
Kysucké Nové Mesto							0
Liptovský Mikuláš							0
Martin	2			1			3
Námestovo							0
Ružomberok	1						1
Turčianske Teplice							0
Tvrdošín							0
Žilina	1					2	3
Celkový počet	4	0	0	1	0	2	7

Tabuľka č. 5: Prehľad pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia zrušených v roku 2014 podľa krajov

Kraj B. Bystrica / Okres	BB	BS	LC	ZH				Spolu
zrušenie zdravotníckych rtg a ra pracovísk	1	1	2	1				5
zrušenie technických rtg a ra pracovísk								
Kraj Žilina / Okres	BY	CA	DK	LM	MT	RK	ZA	Spolu
zrušenie zdravotníckych rtg a ra pracovísk	1	7	3	1	1	1	2	16
zrušenie technických rtg a ra pracovísk						2	2	4
SPOLU:								25

Tabuľka č. 6: Prehľad počtu uzavretých žiaričov v jednotlivých krajoch

Typ žiariča	KRAJ		SPOLU
	Banskobystrický	Žilinský	
Am - 241	6	3	9
Am/Be	2	4	6
Cd - 109	1	0	1
Co - 60	7	2	9
Cs - 137	19	28	47
Eu - 152	0	0	0
Ir - 192	3	9	12
Kr - 85	1	5	6
Pm - 147	1	2	3
Pu - 238	0	0	0
Ra - 226	180	18	198
Se - 75	0	5	5
Sr - 90	3	0	3
Tl - 204	1	0	1
Yb - 169	0	0	0
SPOLU	224	76	300

Tabuľka č. 7: Príkion absorbovanej dávky v nGy/h v okolí JE Mochovce (prístroj FieldSpec)

Dátum	Monitorovacie miesta					
	N. Baňa	Hr. Beňadik	Tlmače	N.Tekov	Bátovce	Dudince
20.01.2014	83 ± 13	72 ± 3	64 ± 4	73 ± 2	68 ± 1	67 ± 5
10.02.2014	108 ± 5	102 ± 6	86 ± 4	82 ± 14	93 ± 20	77 ± 8
03.03.2014	111 ± 4	83 ± 3	74 ± 4	91 ± 6	101 ± 5	98 ± 6
07.04.2014	100 ± 4	80 ± 2	81 ± 3	80 ± 4	95 ± 4	99 ± 3
05.05.2014	100 ± 10	89 ± 2	97 ± 4	85 ± 5	96 ± 7	83 ± 9
02.06.2014	115 ± 7	84 ± 5	90 ± 3	100 ± 6	83 ± 3	81 ± 4
07.07.2014	103 ± 6	91 ± 5	90 ± 3	94 ± 7	92 ± 2	96 ± 3
04.08.2014	109 ± 7	99 ± 3	93 ± 5	100 ± 5	106 ± 11	64 ± 4
08.09.2014	112 ± 6	86 ± 8	86 ± 5	92 ± 5	94 ± 5	78 ± 4
13.10.2014	101 ± 6	89 ± 4	89 ± 5	85 ± 6	91 ± 5	90 ± 3
03.11.2014	122 ± 7	89 ± 5	88 ± 6	94 ± 6	96 ± 9	89 ± 4
01.12.2014	109 ± 10	80 ± 6	80 ± 6	89 ± 5	100 ± 6	91 ± 8

Tabuľka č. 8: Objemová aktivita ^3H (Bq.l⁻¹) v pitných vodách v roku 2014

Obdobie	Miesto odberu			
	Nový Tekov	Hronský Beňadik	Nová Baňa	Tlmače
	(Objemová aktivita ± U) Bq. l ⁻¹			
20.01.2014	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
10.02.2014	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
03.03.2014	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
07.04.2014	< 2,0	< 2,0	2,4±1,4	< 2,0
05.05.2014	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
02.06.2014	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
07.07.2014	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
04.08.2014	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
08.09.2014	< 2,0	< 2,0	<2,7±1,6	< 2,0
13.10.2014	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
03.11.2014	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0
01.12.2014	< 2,0	< 2,0	< 2,0	< 2,0

Tabuľka č. 9: Objemová aktivita ^3H (Bq.l^{-1}), ^{137}Cs (mBq/l) a ^{90}Sr (mBq/l) v povrchových vodách v roku 2014

Obdobie	Miesto odberu				
	Banská Bystrica Zrážková voda	Nový Tekov Povrchová voda	Malé Kozmálovce Povrchová voda	Zvolen Povrchová voda	
				^{137}Cs	^{90}Sr
^3H (Objemová aktivita \pm U) Bq.l^{-1}			(Objemová aktivita \pm U) mBq.l^{-1}		
20.01.2014	< 2,0	---	< 2,0	$1,4 \pm 0,4$	< 2
10.02.2014	< 2,0	---	$2,5 \pm 1,4$	< 0,6	< 1
03.03.2014	< 2,0	---	< 2,0	< 0,7	< 2
07.04.2014	< 2,0	---	< 2,0	< 0,6	< 1
05.05.2014	< 2,0	---	< 2,0	< 0,5	< 1
02.06.2014	< 2,0	---	$2,8 \pm 1,4$	< 0,6	< 1
07.07.2014	< 2,0	---	< 2,0	$1,0 \pm 0,4$	< 2
04.08.2014	< 2,0	---	< 2,0	$0,7 \pm 0,2$	< 1
08.09.2014	< 2,0	---	< 2,0	$0,4 \pm 0,2$	< 2
13.10.2014	< 2,0	---	< 2,0	< 0,8	< 1
03.11.2014	< 2,0	---	< 2,0	$0,8 \pm 0,4$	< 1
01.12.2014	< 2,0	---	< 2,0	< 0,8	< 1

Neistota U je pre $k=2$

Tabuľka č. 10a: Objemová aktivita ^{137}Cs a ^{90}Sr v mlieku, Zvolen

Dátum odberu	^{137}Cs (Objemová aktivita \pm U) Bq.l^{-1}	^{90}Sr (Objemová aktivita \pm U) Bq.l^{-1}
13.01.2014	$0,025 \pm 0,007$	$0,045 \pm 0,012$
05.02.2014	$0,015 \pm 0,003$	$0,068 \pm 0,010$
10.03.2014	$0,008 \pm 0,004$	$0,060 \pm 0,009$
14.04.2014	$0,011 \pm 0,002$	$0,040 \pm 0,008$
12.05.2014	$0,024 \pm 0,004$	$0,058 \pm 0,010$
09.06.2014	$0,011 \pm 0,002$	$0,076 \pm 0,012$
14.07.2014	< 0,017	$0,110 \pm 0,024$
11.08.2014	$0,016 \pm 0,004$	$0,040 \pm 0,009$
17.09.2014	$0,016 \pm 0,004$	$0,076 \pm 0,012$
06.10.2014	$0,017 \pm 0,002$	$0,098 \pm 0,018$
10.11.2014	$0,008 \pm 0,002$	$0,076 \pm 0,014$
08.12.2014	$0,019 \pm 0,006$	$0,052 \pm 0,010$

Tabuľka č. 10b: Objemové aktivity ^{137}Cs , ^{90}Sr a ^{40}K v celodennej strave, NsP FDR Banská Bystrica

Dátum odberu	^{137}Cs A [Bq/osobu.deň]	^{90}Sr A [Bq/osobu.deň]	^{40}K A [Bq/osobu.deň]
27.1.2014	< 0,108	0,084 ± 0,030	64,3 ± 7,3
10.4.2014	0,039 ± 0,007	0,018 ± 0,006	62,0 ± 6,5
30.7.2014	< 0,129	0,100 ± 0,030	54,7 ± 6,2
22.10.2014	< 0,200	0,050 ± 0,020	224,2 ± 25,2

Tabuľka č. 11 : Objemová aktivita ^{137}Cs a ^{90}Sr v pitných vodách

a) Úpravňa vody Turček

Dátum odberu	^{137}Cs	^{90}Sr	Príkon absorbovanej dávky v nGy/
	(Objemová aktivita ± U) mBq.l ⁻¹		
13.01.2014	< 0,8	< 1	56 ± 4
05.02.2014	0,7 ± 0,4	< 2	113 ± 8
10.03.2014	0,6 ± 0,3	< 2	77 ± 3
14.04.2014	0,5 ± 0,2	< 1	90 ± 5
12.05.2014	0,9 ± 0,3	< 1	78 ± 5
09.06.2014	< 0,8	< 2	92 ± 4
14.07.2014	0,6 ± 0,2	< 2	110 ± 6
11.08.2014	< 0,4	< 2	106 ± 4
17.09.2014	< 0,7	< 2	80 ± 2
06.10.2014	0,7 ± 0,3	< 2	86 ± 6
10.11.2014	0,4 ± 0,2	< 1	82 ± 3
08.12.2014	0,2 ± 0,1	< 2	60 ± 5

b) RÚVZ Banská Bystrica a Žilina

Banská Bystrica			Žilina		
Dátum odberu	^{137}Cs	^{90}Sr	Dátum odberu	^{137}Cs	^{90}Sr
	(Objemová aktivita ± U) mBq.l ⁻¹			(Objemová aktivita ± U) mBq.l ⁻¹	
27.1.2014	< 0,4	< 1	17.2.2014	< 0,8	< 2
16.6.2014	< 0,4	< 2	28.5.2014	< 0,7	< 1
23.9.2014	< 0,7	< 2	29.9.2014	0,8 ± 0,4	< 2
18.11.2014	< 0,4	< 2	24.11.2014	0,3 ± 0,2	< 1

Tabuľka č. 12: Výsledky meraní dávkového príkonu na lokalitách s TLD (nSv/h)

Lokalita	I. Q	II. Q	III. Q	IV. Q
Banská Bystrica – RÚVZ	92,6 ± 2 %	89,1 ± 1 %	99,6 ± 4 %	
Banská Bystrica – SHMÚ	82,5 ± 2 %	81,8 ± 4 %	83,8 ± 1 %	
Čadca	129,5 ± 4 %	76,1 ± 3 %	77,6 ± 2 %	
Čadca - budova	168,2 ± 4 %	133,1 ± 3 %	133,3 ± 3 %	
Dolné Plachtince	85,2 ± 4 %	80,0 ± 2 %	76,1 ± 3 %	
Dudince	87,1 ± 2 %	83,1 ± 3 %	88,3 ± 3 %	
Chopok	nemerané	nemerané	151,1 ± 3 %	
Chopok 2 m	154,2 ± 9 %	nemerané	148,9 ± 2 %	
Chopok – budova	150,4 ± 3 %	111,6 ± 4 %	113,3 ± 4 %	
Liesek	90,0 ± 2 %	86,1 ± 4 %	89,1 ± 4 %	
Liesek – budova	103,2 ± 1 %	103,7 ± 2 %	104,3 ± 2 %	
Liptovský Mikuláš	156,6 ± 9 %	93,8 ± 2 %	92,8 ± 2 %	
Lom nad Rimavicou	159,4 ± 9 %	96,7 ± 2 %	102,7 ± 3 %	
Lučenec – Boľkovce	89,5 ± 1 %	87,7 ± 2 %	93,9 ± 2 %	
Martin	123,3 ± 6 %	80,6 ± 2 %	86,1 ± 2 %	
Oravský Podzámok	87,5 ± 2 %	82,4 ± 2 %	88,8 ± 2 %	
Podbanské	124,0 ± 7 %	88,2 ± 1 %	89,7 ± 5 %	
Rimavská Sobota	135,4 ± 8 %	87,5 ± 2 %	92,6 ± 2 %	
Sliač	92,3 ± 3 %	87,7 ± 4 %	95,1 ± 2 %	
Telgárt	197,2 ± 7 %	102,9 ± 2 %	109,3 ± 2 %	
Žiar nad Hronom – Lovča	124,2 ± 12 %	77,7 ± 2 %	92,4 ± 2 %	
Žilina	129,4 ± 8 %	90,1 ± 2 %	94,2 ± 2 %	

Výsledky meraní okamžitých hodnôt dávkového príkonu na lokalitách s TLD (nSv/h) pri výmene TLD (prístroj FieldSpec)

Lokalita	I. Q	II. Q	III. Q	IV. Q
Banská Bystrica – RÚVZ	pozri týždenné merania			
Banská Bystrica – SHMÚ	75 ± 7	78 ± 11	--	86 ± 10
Čadca	79 ± 18	79 ± 12	112 ± 8	86 ± 5
Dolné Plachtince	79 ± 6	81 ± 21	83 ± 11	95 ± 10
Dudince	88 ± 10	85 ± 9	88 ± 9	101 ± 19
Chopok	38 ± 12	43 ± 5	104 ± 12	102 ± 20
Chopok – budova	135 ± 19	135 ± 11	130 ± 17	128 ± 17
Liesek	87 ± 7	55 ± 9	99 ± 6	75 ± 12
Liesek – budova	124 ± 11	93 ± 7	123 ± 17	130 ± 14
Liptovský Mikuláš	103 ± 13	60 ± 8	85 ± 12	85 ± 12
Lom nad Rimavicou	83 ± 9	109 ± 9	77 ± 9	79 ± 12
Lučenec – Boľkovce	96 ± 6	91 ± 15	100 ± 13	90 ± 6
Martin (Lipovec)	75 ± 16	82 ± 9	124 ± 23	85 ± 8
Oravský Podzámok	87 ± 10	53 ± 9	89 ± 7	83 ± 8
Podbanské	77 ± 11	83 ± 4	73 ± 14	71 ± 6
Rimavská Sobota (Lukovištia)	95 ± 14	98 ± 9	87 ± 11	103 ± 18
Sliač	94 ± 16	100 ± 18	93 ± 13	93 ± 14
Telgárt	88 ± 10	91 ± 7	84 ± 7	91 ± 13
Žiar nad Hronom (Lovča)	101 ± 9	95 ± 3	64 ± 11	92 ± 14
Žilina	95 ± 5	101 ± 15	105 ± 8	97 ± 7

Tabuľka č.13a: Monitoring rádioaktivity životného prostredia pre JRC v Ispre, objemová aktivita ^3H (Bq.l^{-1})

Obdobie	Miesto odberu			
	Zvolen Povrchová voda	Žilina Pitná voda	Turček Pitná voda	B. Bystrica Pitná voda
	Objemová aktivita ^3H (Bq.l^{-1})			
Január	< 2,0	–	< 2,0	<2,0
Február	< 2,0	<2,0	< 2,0	–
Marec	< 2,0	–	< 2,0	–
Apríl	< 2,0	–	< 2,0	–
Máj	< 2,0	<2,0	< 2,0	–
Jún	< 2,0	–	2,2±1,4	<2,0
Júl	< 2,0	–	< 2,0	–
August	< 2,0	–	< 2,0	–
September	< 2,0	<2,0	< 2,0	<2,0
Október	< 2,0	–	< 2,0	–
November	< 2,0	<2,0	< 2,0	<2,0
December	< 2,0	–	< 2,0	–

Tabuľka č.13b: Monitoring rádioaktivity životného prostredia pre JRC v Ispre, objemová aktivita ^{137}Cs (mBq.l^{-1})

Obdobie	Miesto odberu			
	Zvolen Povrchová voda	Žilina Pitná voda	Turček Pitná voda	B. Bystrica Pitná voda
Január	1,4 ± 0,4	– – –	< 0,8	< 0,4
Február	< 0,6	< 0,8	0,7 ± 0,4	– – –
Marec	< 0,7	– – –	0,6 ± 0,3	– – –
Apríl	< 0,6	– – –	0,5 ± 0,2	– – –
Máj	< 0,5	< 0,7	0,9 ± 0,3	– – –
Jún	< 0,6	– – –	< 0,8	< 0,4
Júl	1,0 ± 0,4	– – –	0,6 ± 0,2	– – –
August	0,7 ± 0,2	– – –	< 0,4	– – –
September	0,4 ± 0,2	0,8 ± 0,4	< 0,7	< 0,7
Október	< 0,8	– – –	0,7 ± 0,3	– – –
November	0,8 ± 0,4	0,3 ± 0,2	0,4 ± 0,2	< 0,4
December	< 0,8	– – –	0,2 ± 0,1	– – –

Tabuľka č.13c: Monitoring potravín pre JRC v Ispre
(ak nie je uvedené inak, tak ide o aktivitu v natívnom stave).

Názov	Miesto	¹³⁷ Cs [Bq/kg]
cvikla	Liptovský Mikuláš	< 0,7
mrkva	Liptovský Mikuláš	< 0,7
zemiaky	Liptovský Mikuláš	< 0,8
cibuľa	Liptovský Mikuláš	< 0,9

Hmotnostná aktivita ¹³⁷Cs v pôde a tráve – Turček, 30.10.2014

Vrstva	A [Bq/kg]
tráva – suchá (100x100cm)	0,9 ± 0,1
tráva – suchá (20x20cm)	12,4 ± 1,2
pôda 0-5 cm	15,7 ± 1,5
pôda 5-10 cm	15,8 ± 1,5
pôda 10-15 cm	15,9 ± 1,3

Hmotnostná aktivita rádionuklidov v suchom vodárenskom kale – Turček, 30.10.2014

Rádionuklid	A [Bq/kg]
¹³⁷ Cs	0,67 ± 0,10
⁴⁰ K	5,5 ± 0,6
²²⁶ Ra	< 0,2

Hmotnostná aktivita ¹³⁷Cs a ⁴⁰K v sedimente – Nový Tekov, 02.06.2014

Vrstva	¹³⁷ Cs [Bq/kg]	⁴⁰ K [Bq/kg]
sediment	0,7 ± 0,1	551 ± 57

Tabuľka č. 14 a) Prehľad terénnych a laboratórnych výkonov

	Obdobie			I.polrok	II.polrok	spolu
G A M A S P E K T R O M.	Kalibrácia Overovanie		Poč.vz.	3	4	7
			Poč.uk.	5	5	10
			Poč.an.	3	4	7
	Porovnávacie merania		Poč.sk.	6	20	26
			Poč.uk.	5	0	6
	Merania /Rádiometrické analýzy/	Voda	Poč.vz.	39	41	80
			Poč.an.	39	41	80
		Potravin. reťazec	Poč.vz.	40	27	67
			Poč.an.	40	27	67
		Iné zložky ŽP	Poč.vz.	131	85	216
			Poč.an.	131	85	216
		Pozadia	Poč.vz.	8	6	14
		Obdobie			I.polrok	II.polrok
R Á D I O C H É M I A	Kalibrácia Overovanie		Poč.vz.	24	12	36
			Poč.uk.	6	2	8
			Poč.an.	114	72	186
	Porovnávacie merania		Poč.sk.	9	0	9
			Poč.uk.	1	0	2
	Rádiochem. analýzy	¹³⁷ Cs	Poč.vz.	22	44	66
			Poč.an.	22	45	67
		²²⁸ Ra	Poč.vz.	0	0	0
			Poč.an.	0	0	0
		³ H	Poč.vz.	57	54	111
			Poč.an.	60	54	114
		⁹⁰ Sr	Poč.vz.	36	28	64
			Poč.an.	36	28	64
		²²⁶ Ra	Poč.vz.	7	20	27
			Poč.an.	7	20	27
		^{223,224} Ra	Poč.vz.	0	0	0
			Poč.an.	0	0	0
		²²² Rn voda	Poč.vz.	112	95	210
			Poč.an.	236	208	444
		Σ alfa	Poč.vz.	143	149	292
			Poč.an.	150	163	313
		Σ beta	Poč.vz.	161	149	310
			Poč.an.	168	163	331
		²¹⁰ Po	Poč.vz.	0	0	0
	Poč.an.		0	0	0	
	^{234,235,238} U	Poč.vz.	5	4	9	
		Poč.an.	6	4	10	

Tabuľka č. 14 b) Prehľad terénnych a laboratórnych výkonov

	Obdobie			I.polrok	II.polrok	spolu
R Á D I O C H É M I A	Merania /Rádiometrické analýzy/	³ H	Poč.vz.	0	0	0
			Poč.an.	0	0	0
		Pozadia	Poč.vz.	0	0	0
			⁹⁰ Sr	Poč.vz.	52	56
		Pozadia	Poč.an.	52	56	108
			Poč.vz.	0	0	0
		²²⁶ Ra	Poč.vz.	7	20	27
			Poč.an.	7	20	27
		Pozadia	Poč.vz.	3	1	4
			^{223,224} Ra	Poč.vz.	0	0
		Pozadia	Poč.an.	0	0	0
			Poč.vz.	0	0	0
		²²² Rn	Poč.vz.	112	99	211
			Voda	Poč.an.	236	99
		Pozadia	Poč.vz.	115	99	214
			²²² Rn	Poč.vz.	0	0
		Ovzdušie	Poč.an.	0	0	0
			Pozadia	Poč.vz.	0	0
		Σ	Poč.vz.	143	149	292
			Alfa	Poč.an.	150	163
		Pozadia	Poč.vz.	245	232	477
			Σ	Poč.vz.	161	149
		beta	Poč.an.	168	163	331
			Pozadia	Poč.vz.	245	232
		²¹⁰ Po	Poč.vz.	2	0	2
			Poč.an.	2	0	2
Pozadia	Poč.vz.	0	0	0		
	^{234,235,238} U	Poč.vz.	0	4	4	
Pozadia	Poč.an.	0	4	4		
	Poč.vz.	0	0	0		
	Obdobie			I.polrok	II.polrok	spolu
T E R É N	Kalibrácia Overovanie		Poč.vz.	0	0	0
			Poč.uk.	0	0	0
	Merania	D.príkon ²²² Rn ovzd.	Poč.vz.	69	93	162
			Poč.vz.	0	0	0
	Odbery	Voda Potr.ret'azec Iné zlož.ŽP	Poč.vz.	60	58	118
			Poč.vz.	8	29	37
			Poč.vz.	44	24	68

1. ÚVODNÁ ČASŤ

Medzi základné úlohy štátneho zdravotného dozoru patrí radiačná ochrana, to znamená ochrana zdravia ľudí pred účinkami ionizujúceho žiarenia pri všetkých činnostiach vedúcich k ožiareniu za normálnych podmienok a v prípade straty kontroly nad zdrojom žiarenia. V rámci radiačnej ochrany je potrebné regulovať radiačnú záťaž pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a obyvateľstva ako celku, zabrániť vzniku nestochastických účinkov a udržiavať riziko stochastických účinkov na najnižšej možnej miere. Je potrebné zabezpečiť, aby činnosti vedúce k ožiareniu vykonávali iba osoby so zodpovedajúcou zdravotnou a odbornou spôsobilosťou, pričom musí byť zaistená i odborná lekárska starostlivosť pre pracovníkov so zdrojmi ionizujúceho žiarenia a v prípade straty kontroly nad zdrojom žiarenia i pre obyvateľstvo. Činnosť odborníkov v ochrane zdravia pred účinkami ionizujúceho žiarenia je sledovaná orgánmi Európskej únie a Medzinárodnej komisie pre atómovú energiu. Táto skutočnosť kladie vysoké nároky na odbornú úroveň pracovníkov odboru. Ochrana zdravia pred ionizujúcim žiarením je taktiež sledovaná a pripomienková zo strany mimovládnych ekologických organizácií.

Mimoriadne dôležitou súčasťou systému zdravotnej starostlivosti je bezpečnosť pacientov a racionálne znižovanie dávok ionizujúceho žiarenia pri zachovaní poskytovaných diagnostických informácií, prípadne ich rozšírení. Pracoviská odborov ochrany zdravia pred žiarením spolupracujú pri zavádzaní programov kvality pri lekárskom ožiarení na jednotlivých rádiodiagnostických pracoviskách a dbajú na dodržiavanie predpísaných pracovných postupov pri rôznych typoch vyšetrení.

Veľký význam má aj kontrola dovozu zdrojov ionizujúceho žiarenia na územie Slovenskej republiky, ako aj ich vývozu zo Slovenskej republiky. Každý členský štát Európskej únie musí mať vybudované zariadenia na uskutočňovanie nepretržitého sledovania úrovni radiačnej kontaminácie atmosféry, hydrosféry, pôdy a článkov potravinového reťazca. V súvislosti so sledovaním prírodnej rádioaktivity je činnosť zameraná na stanovenie radónu v podlaží, v stavebných materiáloch, ako aj na meranie objemovej aktivity radónu v ovzduší, v obytných a v pracovných priestoroch (napr. verejnosti prístupné jaskyne).

V roku 2014 boli na Odbore ochrany zdravia pred žiarením riešené nasledujúce projekty:

1. Zhodnotenie zdravotného rizika z prírodnej rádioaktivity v balených vodách dodávaných do distribučnej siete v rámci SR.
2. Radiačná ochrana na dočasných defektoskopických pracoviskách v SR.
3. Monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí pre účely plnenia požiadaviek odporúčania Európskej komisie C(2000)1299(2000/473/Euratom a zabezpečovanie činnosti komunikačného Informačného systému medzi ÚVZ SR a Európskou komisiou.

2. LEGISLATÍVNA ČINNOSŤ

3. VYDÁVANIE ROZHODNUTÍ

Podľa § 45 ods. 3 zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. bolo v roku 2014 vydaných 175 povolení.

4. ODBORNÉ STANOVISKÁ, KONZULTAČNÁ A PORADENSKÁ ČINNOSŤ

Zákon NR SR č. 355/2007 Z.z. vstúpil do platnosti 1.9.2007 a v súvislosti so zavedením nového zákona sa prejavili mnohé nejasnosti, ktoré bolo potrebné riešiť. Pracovníci odboru poskytovali konzultácie a radili užívateľom zdrojov ionizujúceho žiarenia pri aplikácii nového zákona do praxe.

5. VYPRACOVANÉ SPRÁVY, HLÁSENIA, INFORMÁCIE, DOTAZNÍKY

O mimoriadnych radiačných udalostiach sú vypracované hlásenia, ktoré sa raz týždenne zasielajú vedúcemu Odboru ochrany zdravia pred žiarením na Úrade verejného zdravotníctva SR v Bratislave.

6. VÝKON ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU

a. činnosti vedúce k ožiareniu v zdravotníctve

Zdravotnícke rádiodiagnostické a rádioterapeutické pracoviská

V roku 2014 bolo pripravených 161 návrhov rozhodnutí na povolenie činností vedúcich k ožiareniu a činností dôležitých z hľadiska radiačnej ochrany.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo v roku 2014 vykonaných 195 previerok. Pri previerkach bol používaný prístroj MINI-ION na meranie rozptýleného žiarenia. Prípadné nedostatky, zistené počas previerok a meraní, boli oznámené majiteľovi röntgenového prístroja alebo štatutárnemu zástupcovi zariadenia. V zázname z previerky bol na mieste určený termín na odstránenie zistených nedostatkov.

Počas previerok bola kontrolovaná i činnosť odborných zástupcov. Nedostatky v ich činnosti, prevažne formálneho charakteru, boli zistené iba na niektorých menších pracoviskách. Väčšina týchto nedostatkov bola odstránená ešte počas previerky samotnej.

V poslednom období sa situácia mierne zlepšuje, lebo staré röntgenové prístroje sú nahrádzané novými, resp. repasovanými prístrojmi. Tak isto vo vyhodnocovanom procese nastupuje trend priamej alebo nepriamej digitalizácie, ktorej prínosom je zníženie dávky ožiarovania pacienta a vysoká kvalita výsledného obrazu. Opakovanie snímky je potrebné len vo výnimočnom prípade. Snímok sa dá následne digitálne upravovať (pri zlej expozícii) a pacient nemusí byť znova röntgenový, čo prispieva k znižovaniu radiačnej záťaže pacientov.

Zubné röntgenové pracoviská.

Celkove je v súčasnosti v oboch krajoch spolu 473 stomatologických röntgenových pracovísk. V uplynulom roku bol najväčší nárast v počte súkromných stomatologických pracovísk.

V rámci Košického a Prešovského kraja bolo schválených 17 nových stomatologických röntgenových pracovísk. V Košickom kraji to bolo 5 intraorálnych röntgenových prístrojov a 3 panoramatické röntgenové prístroje. V rámci Prešovského kraja – intraorálne – 4, panoramatické – 5.

Novozriaďované pracoviská sú v prípravnom štádiu konzultované s pracovníkmi odboru ochrany zdravia pred žiarením, čím sa predchádza prípadným nedostatkom pri ich zriaďovaní. Nové pracoviská sú vybavované modernými stomatologickými röntgenovými prístrojmi, pri ktorých je dávková záťaž na pacienta podstatne nižšia, ako u starých röntgenových prístrojov. Vybavenie stomatologických röntgenových pracovísk ochrannými prostriedkami je štandardné. Pozostáva z ochranného Pb goliera a Pb zástery, pričom na detských pracoviskách sú k dispozícii pacientom detské Pb goliere a detské Pb zástery.

Nukleárna medicína

Rozsah prác s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi v roku 2014 bol najvyšší v Košickom a Prešovskom kraji na pracoviskách oddelení nukleárnej medicíny. V Košickom kraji sú pracoviská nukleárnej medicíny v Košiciach, v Poprade a v Michalovciach

a v Prešovskom kraji v Prešove a Poprade. Najčastejšie používanými rádionuklidmi sú ^{99m}Tc , ^{125}I , ^{131}I , ^{123}I , ale v ostatnom čase pracoviská rozširujú spektrum používaných rádioizotopov.

Pracoviská nukleárnej medicíny v Košickom i Prešovskom kraji zodpovedajú požadovaným štandardom v oblasti ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením. Situácia sa výrazne zlepšila aj v Košiciach na Inštitúte nukleárnej a molekulárnej medicíny. V roku 2011 boli dané do užívania nové priestory, ktoré významným spôsobom skvalitnili zdravotnú starostlivosť. Pracovisko má aj lôžkovú časť, kde sa pacientom aplikujú otvorené žiariče za účelom liečby. Na tomto pracovisku bolo v roku 2011 spektrum používaných otvorených žiaričov doplnené o ^{153}Gd , ktorý sa bude využívať ako zdroj pre korekciu atenuácie pri scintigrafickom zobrazení. Kvapalný odpad, ako exkrementy pacientov sa dostávajú do kanalizácie vo vyhradenom WC ako súčasť kontrolovaného pásma. Nie je vypúšťaný okamžite do kanalizácie, ale zadržiava sa osobitne vo vymieracej nádrži na tekutý rádioaktívny odpad, ktorá je súčasťou systému ROEDIGER VACUUM. V nej sedimentujú, 123 dní sa zachytáva aj ostatná odpadová voda. Odpadové látky sa z vymieracej nádrže vypúšťajú do verejnej kanalizácie príslušnou kanalizačnou vetvou. Tuhý rádioaktívny odpad sa ukladá do špeciálnych pevných plastových nádob. Odpad je ukladaný podľa druhu rádionuklidov v sklade rádioaktívneho odpadu, kde sa skladuje tak dlho pokiaľ, jeho aktivita neklesne na hodnotu, ktorá dovolí jeho odsun do životného prostredia, ako neaktívny odpad.

Odpady z pracovísk na ostatných oddeleniach nukleárnej medicíny sa triedia a sú uložené v sklade rádioaktívneho odpadu, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou pracoviska. Krátko žijúce nuklidy sa skladujú do doby ich vymretia a následne sú likvidované ako neaktívny odpad.

V roku 2014 bola ukončená činnosť oddelenia nukleárnej medicíny na Poliklinike Sekčov v Prešove. Po odstránení všetkých zdrojov ionizujúceho žiarenia bol vykonaný štátny zdravotný dozor a merania potvrdili, že na pracovisku nie je zostatková aktivita a hodnoty plošnej aktivity sú na úrovni pozadia.

Pre Inštitút nukleárnej a molekulárnej medicíny v Košiciach bolo v roku 2014 dané povolenie na prevádzku dvoch hybridných kamier (PET/CT a SPECT/CT) pre počítačovú tomografiu a pozitronovú emisnú tomografiu. Na týchto pracoviskách sa využíva rtg žiarenie a pozitronový žiarič fluórodeoxyglukóza ^{18}FDG . Tieto prístroje predstavujú najmodernejšiu diagnostickú vyšetrovaciu metódu, ktorá sa najčastejšie využíva v onkológii. Tento unikátny hybridný spôsob zobrazenia jednoznačne vedie k spresneniu a skvalitneniu vyšetrení.

Pracoviská s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi

V evidencii máme jedno súkromné pracovisko v zrekonštruovaných priestoroch na Kukučínovej ulici v Košiciach. Na uvedenom pracovisku sa používa rádionuklid ^{125}I pri vyšetreniach in vitro, ktoré je veľkým prínosom pre ďalšiu cieleňú terapiu pacienta, bez jeho záťaže z vyšetrenia, pretože sa pracuje len s jeho odobratým biologickým materiálom.

Rádioaktívny odpad z pracovísk je skladovaný do doby jeho vymretia v špeciálne určených a kontrolovaných priestoroch. Po vymretí je tento odpad likvidovaný ako komunálny v zmysle príslušnej legislatívy. Na pracovisku sú dodržiavané predpisy pre ochranu zdravia pri práci so zdrojmi ionizujúceho žiarenia.

b. činnosti vedúce k ožiareniu v priemysle a stavebníctve

Pracoviská s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi

V Košickom a Prešovskom kraji je 88 pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi.

Najrozšírenejšie je používanie uzavretých žiaričov, ako súčasť zariadení na riadenie a kontrolu technologických procesov, na meranie kvality finálnych výrobkov a ako súčasť rozličných meracích prístrojov.

Číselný prehľad podnikov, závodov, ústavov a organizácií, ktoré používajú uzavreté žiariče je uvedený v tabuľke.

Priemyselné indikačné zariadenia sa nachádzajú väčšinou v prevádzkových priestoroch, kde sa pracovníci trvale nezdržiavajú, ale s prihliadnutím na zvýšenú prašnosť resp. vysokú koncentráciu chemických látok sa venuje zvýšená pozornosť technickému stavu používaných zariadení a taktiež zabráneniu manipulácie neoprávnenými osobami.

Technické röntgenové a defektoskopické pracoviská.

Používanie technických röntgenových prístrojov v priemysle je zamerané predovšetkým na defektoskopické skúšky pri sledovaní a kontrole zvarov, materiálov a výrobkov nedeštruktívnym spôsobom a na mikro a makroštruktúrálnu analýzu surovín a materiálov.

V roku 2014 bolo vydané povolenie pre gama defektoskopiou a prepravu rádioaktívnych žiaričov ^{137}Cs a $^{241}\text{Am/Be}$, ktoré sú súčasťou rádioaktívnej sondy zn. TROXLER v objekte spoločnosti TPA, areál ZIPP Geča.

Spoločnosť TATRAVAGÓNKA, a.s., Poprad požiadala o rozšírenie povolenia na používanie prenosného technického röntgenového prístroja aj na prechodné pracoviská vo výrobných halách spoločnosti v Trebišove.

V regióne sa nachádzajú dvaja súkromníci pre defektoskopické činnosti.

Prehľad o počte defektoskopických pracovísk je v tabuľkách.

c. činnosti vedúce k ožiareniu v poľnohospodárstve

V súčasnosti sú všetky veterinárne röntgenové pracoviská privatizované, okrem röntgenových pracovísk na Univerzite veterinárneho lekárstva a farmácie v Košiciach.

V roku 2014 sme vydali povolenie na prevádzku veterinárneho rtg prístroja pre skiagrafiu s nepriamou digitalizáciou obrazu na dočasných pracoviskách zriadených na území Slovenskej republiky a pre jedno stabilné pracovisko vo veterinárnej ambulancii.

Pri prevádzke veterinárnych röntgenových pracovísk neboli zistené žiadne závažnejšie nedostatky v oblasti ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením. Veterinárne röntgenové pracoviská sú štandardne vybavené ochrannými Pb zásterami pre zamestnancov a v prípade potreby i majiteľov zvierat.

d. činnosti vedúce k ožiareniu v školstve, vede a výskume

Vo výskumných ústavoch a na vysokých školách (Univerzita veterinárneho lekárstva a farmácie a Prírodovedecká fakulta UPJŠ) sa rádioaktívne látky využívajú v malej miere.

Na PF UPJŠ v Košiciach sa nachádza ožarovač CHISOSTAT s uzavretým žiaričom ^{60}Co . Na uvedený ožarovač účastník konania podal žiadosť o povolenie prevádzky. Keďže podanie nebolo doplnené v plnom rozsahu konanie bolo prerušené.

Z otvorených žiaričov sa používajú ^3H , ^{32}P , ^{14}C a ^{131}I .

e. činnosti vedúce k ožiareniu vo veterinárnom lekárstve

Univerzita veterinárneho lekárstva a farmácie Košice využíva vo svojej činnosti 8 röntgenových prístrojov, ktoré sa využívajú vo veterinárnej praxi pri ošetrovaní zvierat – 3

pojazdné röntgenové prístroje, 2 prenosné röntgenové prístroje, 2 intraorálne röntgenové prístroje a 1 panoramatický röntgenový prístroj.

f. činnosti vedúce k ožiareniu v iných oblastiach (defektoskopia iná ako v rámci priemyselných podnikov, zberne kovového šrotu a pod.)

V Michalovciach sa nachádza odštepny závod Karotáže a cementace s.r.o. Hodonín. Pracovisko sa nachádza v účelovo vybudovaných priestoroch (bunker pre skladovanie žiaričov) a práce sú vykonávané na celom území SR.

Na colnom hraničnom prechode vo Vyšnom Nemeckom je v prevádzke zdroj ionizujúceho žiarenia v transportnom nedeštruktívnom inšpekčnom systéme na kontrolu kontajnerov a vozidiel s lineárnym urýchľovačom.

V roku 2008 bol uvedený do prevádzky zdroj ionizujúceho žiarenia – lineárny urýchľovač, ako súčasť skenovacieho zariadenia na kontrolu obsahu železničných vagónov, prepravovaných kontajnerov a nákladu na colnom hraničnom prechode v Maťovciach. V roku 2010 bol daný do prevádzky aj mobilný colný inšpekčný systém THSCAN MT 1213DE na kontrolu vozidiel a kontajnerov v rámci colného dohľadu a daňového dozoru v súvislosti s porušovaním colných alebo daňových predpisov na prechodných pracoviskách v rámci celého územia Slovenskej republiky.

g. činnosti na pracoviskách so zvýšeným prírodným ionizujúcim žiarením

Predmetné pracovisko sa v meste Košice a okrese Košice-okolie nenachádza.

h. činnosti dôležité z hľadiska radiačnej ochrany

V Košiciach je v prevádzke firma HUMA-LAB APEKO, s.r.o., zaoberajúca sa prevádzkovou manipuláciou, prechodným skladovaním, prepravou a distribúciou uzavretých žiaričov. Na pracovisku sa uskutočňujú skúšky tesnosti uzavretých žiaričov a na ich základe sa vydávajú osvedčenia, ako aj osvedčenia pre dovážané uzavreté žiariče. Na prevádzkovú manipuláciu bola vybudovaná horúca komora, ktorá umožňuje pomocou diaľkových manipulátorov uskutočňovať manipuláciu s rádionuklidmi, ako aj krátkodobé uskladnenie použitých uzavretých žiaričov. Technicky je pracovisko zabezpečené tak, že je možnosť bezpečného uskladnenia použitých uzavretých žiaričov pre potreby Slovenskej republiky.

i. prehľad o uložených opatreniach, pokutách a iných sankciách

V rámci procesu povoľovania pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia bolo 1 účastníkovi konanie prerušené podľa ust. § 29 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní. Keďže ani do určenej lehoty nebol doriešený majetkovo právny vzťah účastníka konania k zdroju ionizujúceho žiarenia, účastník konania vzal svoju žiadosť späť a na základe tejto skutočnosti bolo konanie zastavené.

7. ČINNOSŤ RADIAČNEJ MONITOROVACEJ SIETE

Rádioaktivita stavebných materiálov

Na obsah prírodných rádionuklidov sa vyšetrilo 10 vzoriek stavebných materiálov a surovín. V odobratých vzorkách sa stanovovala aktivita nasledujúcich rádionuklidov: ^{226}Ra , ^{232}Th , ^{40}K a index hmotnostnej aktivity - I. Prekročenie úrovne $120 \text{ Bq}\cdot\text{kg}^{-1}$ pre ^{226}Ra bolo

zistené v jednej vzorke CORUNDUM, firma Carmeuse Slovakia, závod Vápenka (areál U. S. Steel, s.r.o., Košice) a hodnota ^{226}Ra bola $138,91 \pm 6,55 \text{ Bq.kg}^{-1}$. Minimálna hodnota ^{226}Ra - $1,85 \pm 0,14 \text{ Bq.kg}^{-1}$ bola nameraná vo vzorke - prírodné kamenivo, Lom Mošurov, Agromelio Veľký Šariš.

Výsledky meraní rádioaktivity stavebných materiálov sú uvedené v tabuľke.

Prírodná rádioaktivita vo vodách a vodných sedimentoch

V roku 2014 bola rádioaktivita stanovovaná v 652 vzorkách vôd z 202 rôznych odberových miest a v 43 kontrolných vzorkách. Uskutočnilo sa v nich 483 rádiochemických a 636 rádiometrických vyšetrení.

Pitné vody

Zo 150 odberových miest (149 Košický kraj + 1 Prešovský kraj) bolo odobratých 470 (465 Košický kraj + 5 Prešovský kraj) vzoriek pitných vôd a vykonalo sa v nich 470 (465 Košický kraj + 5 Prešovský kraj) vyšetrení. Výsledky pre Košický a Prešovský kraj sú uvedené v tabuľkách.

V ukazovateli celková objemová aktivita alfa smerná hodnota $0,20 \text{ Bq.l}^{-1}$ bola dosiahnutá alebo prekročená vo vzorkách vôd odobratých: z obecného vodovodu v kancelárii na OcÚ v Hrčeli (okr. TV) - $a_{v,\alpha} = 0,43 \pm 0,11 \text{ Bq.l}^{-1}$, 13.2.2014 z verejného vodovodu na OcÚ v Borši (okr. TV) - $a_{v,\alpha} = 0,32 \pm 0,07 \text{ Bq.l}^{-1}$, zo studne HGK-5 (surová voda) v Kechneci (okr. KS) - $a_{v,\alpha} = 0,26 \pm 0,08 \text{ Bq.l}^{-1}$, z verejného vodovodu (predsieň WC) na OcÚ na Bočiari (okr. KS) - $a_{v,\alpha} = 0,25 \pm 0,10 \text{ Bq.l}^{-1}$, z vlastného vodného zdroja v Železničných Stavbách (kuchynka) na Južnej triede č. 63 v Košiciach - $a_{v,\alpha} = 0,21 \pm 0,07 \text{ Bq.l}^{-1}$ a z verejného vodovodu (predsieň WC) na OcÚ v Skároši (okr. KS) - $a_{v,\alpha} = 0,20 \pm 0,04 \text{ Bq.l}^{-1}$.

V ukazovateli celková objemová aktivita beta namerané hodnoty neprekročili smernú hodnotu $0,50 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálna hodnota bola zistená vo vzorke vody odobratej z vlastného vodného zdroja v Železničných Stavbách (kuchynka) na Južnej triede č. 63 v Košiciach - $a_{v,\beta} = 0,42 \pm 0,04 \text{ Bq.l}^{-1}$.

V ukazovateli objemová aktivita ^{222}Rn nebola smerná hodnota 100 Bq.l^{-1} prekročená v žiadnej vzorke vody. Maximálne hodnoty boli stanovené vo vzorkách vôd odobratých: z verejného vodovodu v predajni Potraviny SOFIA v Pači (okr. RV) - $a_{v,^{222}\text{Rn}} = 48,7 \pm 11,4 \text{ Bq.l}^{-1}$ a z obecného vodovodu v kancelárii na OcÚ v Hrčeli (okr. TV) - $a_{v,^{222}\text{Rn}} = 44,2 \pm 10,4 \text{ Bq.l}^{-1}$. V ostatných vzorkách vôd sa hodnoty objemovej aktivity ^{222}Rn pohybovali pod úrovňou $40,0 \text{ Bq.l}^{-1}$.

V doplnkových ukazovateľoch objemová aktivita ^{226}Ra a koncentrácia prírodného uránu c_{Unat} zvýšené hodnoty rádioaktivity neboli zaznamenané.

Minerálne vody

Rádioaktivita minerálnych a termálnych vôd je určovaná predovšetkým vlastnosťami geologického podlažia lokalít, v ktorých sa pramene a vrty nachádzajú. Preto sa, na rozdiel od pitných vôd, vo vzorkách minerálnych vôd zaznamenávajú vyššie hodnoty rádioaktivity. Uvedenú skutočnosť potvrdzujú aj zvýšené hodnoty rádiologických ukazovateľov uvedené v tabuľkách. Oproti dlhodobým priemerom však neboli zaznamenané významnejšie odchýlky.

Z 27 lokalít bolo odobratých 84 vzoriek minerálnych vôd. Vykonalo sa v nich 84 vyšetrení. Vzorky pre stanovenie ukazovateľov celková objemová aktivita alfa a celková objemová aktivita beta z dôvodu nedostatočnej kapacity meracieho zariadenia neboli odoberané.

V stanovovaných ukazovateľoch sa rádioaktivita minerálnych vôd pohybovala na úrovni dlhodobých priemerných hodnôt charakteristických pre daný zdroj vody. Maximálna hodnota objemovej aktivity radónu-222 bola zaznamenaná vo vzorke vody z prameňa Sv. Ondreja na Sivej Brade (okr. LE) - $a_{V,222Rn} = 183,2 \pm 42,2 \text{ Bq.l}^{-1}$, maximálna hodnota objemovej aktivity rádia-226 - $a_{V,226Ra} = 0,944 \pm 0,034 \text{ Bq.l}^{-1}$ bola stanovená vo vzorke vody z 3. vrtu (bazén) na Sivej Brade a maximálna hodnota koncentrácie prírodného uránu - $c_{Unat} = 0,535 \pm 0,019 \text{ mg.l}^{-1}$ vo vzorke vody z minerálneho prameňa pri dome č. 281 v Gánovciach (okr. PP).

Termálne vody

Rádioaktivita minerálnych a termálnych vôd je určovaná predovšetkým vlastnosťami geologického podložia lokalít, v ktorých sa vrty nachádzajú.

Z jedného odberového miesta v Košickom kraji (ThermalPark Kaluža, Zemplínska Šírava) a 5 odberových miest v Prešovskom kraji (2 Thermal Park - Vrbov a 3 vrty vo Vyšných Ružbachoch) bolo odobratých 30 vzoriek termálnych vôd. Vykonalo sa v nich 30 vyšetrení. Výsledky vyšetrení sú uvedené v tabuľke.

Vo vzorkách termálnych vôd sa oproti minerálnym a pitným vodám zaznamenali vyššie hodnoty rádioaktivity. Tie sa pohybovali na úrovniach dlhodobých priemerných hodnôt charakteristických pre daný zdroj vody.

Maximálne hodnoty rádioaktivity v ukazovateľoch celková objemová aktivita alfa - $a_{V,\alpha} = 17,69 \pm 1,38 \text{ Bq.l}^{-1}$ a objemová aktivita rádia-226 - $a_{V,226Ra} = 2,838 \pm 0,058 \text{ Bq.l}^{-1}$ boli stanovené vo vode odobratej z vrtu 1 vo Vrbove (okres Kežmarok). Maximálna hodnota celkovej objemovej aktivity beta bola stanovená vo vode z vrtu GTH-1, ThermalPark Zemplínska Šírava v Kaluži (okres Michalovce) - $a_{V,\beta} = 3,58 \pm 0,68 \text{ Bq.l}^{-1}$. Maximálne hodnoty v ukazovateľoch objemová aktivita radónu-222 - $a_{V,222Rn} = 35,3 \pm 8,3 \text{ Bq.l}^{-1}$ a koncentrácia prírodného uránu $c_{Unat} = 0,214 \pm 0,009 \text{ mg.l}^{-1}$ boli stanovené vo vode odobratej z vrtu Kráter vo Vyšných Ružbachoch (okres Stará Ľubovňa).

Povrchové vody

V odberovom mieste Krásna nad Hornádom z rieky Hornád boli vzorky povrchových vôd odoberané v mesačných intervaloch. Bolo odobratých 36 vzoriek povrchových vôd a uskutočnilo sa v nich 36 vyšetrení rádioaktivity. V meraných vzorkách neboli zaznamenané zvýšené hodnoty rádioaktivity.

Maximálne hodnoty v ukazovateľoch celková objemová aktivita alfa a celková objemová aktivita beta bola zistená vo vzorke odobratej 19.5.2014 - $a_{V,\alpha} = 0,17 \pm 0,05 \text{ Bq.l}^{-1}$ a $a_{V,\beta} = 0,15 \pm 0,01 \text{ Bq.l}^{-1}$.

V odberovom mieste Viničky (okres Trebišov) z rieky Bodrog vo boli vzorky povrchových vôd odoberané v štvrtročných intervaloch. Bolo odobratých 12 vzoriek a uskutočnilo sa v nich 12 vyšetrení rádioaktivity. V meraných vzorkách neboli zaznamenané zvýšené hodnoty rádioaktivity. Maximálne hodnoty v ukazovateľoch celková objemová aktivita alfa - $a_{V,\alpha} = 0,10 \pm 0,03 \text{ Bq.l}^{-1}$ a celková objemová aktivita beta - $a_{V,\beta} = 0,12 \pm 0,01 \text{ Bq.l}^{-1}$ bola zistená vo vzorke vody odobratej 26. 09. 2014.

Spolu so vzorkami vôd sa v odberových miestach odoberali aj vzorky riečnych sedimentov (18 vzoriek). Zvýšená rádioaktivita sedimentov nebola zaznamenaná a pohybovala sa na úrovni dlhodobých priemerných hodnôt charakteristických pre daný odberový profil. Maximálna hodnota aktivity ^{137}Cs ($5,79 \pm 0,46 \text{ Bq.kg}^{-1}$) bola zaznamenaná vo vzorke sedimentu odobratej 27. 10. 2014 v lokalite Viničky z rieky Bodrog. Minimálna

hodnota aktivity ^{137}Cs ($0,44 \pm 0,03 \text{ Bq} \cdot \text{kg}^{-1}$) bola stanovená vo vzorke sedimentu v lokalite Alpinka – Čermel'ský potok, odobratej 14. 08. 2014.

Hodnoty aktivít prírodných rádionuklidov ^{40}K , ^{226}Ra a ^{232}Th sa pohybovali na úrovniach dlhodobých priemerov charakteristických pre dané odberové miesta.

Výsledky stanovení rádioaktivity vôd povrchových tokov a ich sedimentov sú uvedené v tabuľke.

Zrážkové vody

V roku 2014 vzorky dažďovej vody a vzorky snehových zrážok neboli odobraté.

Kontrolné vzorky vôd

V roku 2014 bolo v rámci medzilaboratórnych porovnávacích skúšok MPS-RR-4/2014, pravidelne organizovaných VÚVH Bratislava, vyšetrených 43 kontrolných vzoriek vôd. Laboratórium OOPZ v nich aj napriek problémom so zastaralým a poruchovým prístrojovým vybavením dosiahlo dobré výsledky. Na ich základe získa Osvedčenie o správnosti výsledkov dosiahnutých v medzilaboratórnych porovnávacích skúškach za rok 2014.

Kontinuálne, integrálne a jednorazové merania príkonu dávkového ekvivalentu – PDE

Kontinuálne meranie príkonu dávkového ekvivalentu – RÚVZ Košice

Merania príkonu dávkového ekvivalentu (PDE) sa uskutočňovali sondou FHZ 621 G-L2 na streche budovy RÚVZ, Ipeľská č. 1, Košice. Celodenné meranie pozostáva z kontinuálneho merania PDE v hodinových intervaloch. Priemerný mesačný PDE sa stanovuje z priemerných denných PDE. Zistené hodnoty sa zasielajú do Ústredia radiačnej monitorovacej siete SR (RMS SR) na ÚVZ SR v Bratislave.

V priebehu roka 2014 bolo vykonaných 361 celodenných meraní. Významné zvýšenie hodnôt PDE nad dlhodobý priemer nebolo zaznamenané. Priemerný denný PDE bol $100,07 \text{ nSv} \cdot \text{h}^{-1}$ s maximálnou hodnotou $121,50 \text{ nSv} \cdot \text{h}^{-1}$ nameranou 20.1.2014 a minimálnou hodnotou $75,70 \text{ nSv} \cdot \text{h}^{-1}$ nameranou 28.7.2014. Dlhodobý hodinový priemer PDE pre dané odberové miesto je $109,85 \text{ nSv} \cdot \text{h}^{-1}$.

Priemerné mesačné hodnoty PDE sa pohybovali v intervale 83,82 - 118,51 $\text{nSv} \cdot \text{h}^{-1}$ s celoročným priemerom $100,07 \text{ nSv} \cdot \text{h}^{-1}$. Výsledky týchto meraní sa nachádzajú v tabuľke.

Plošné integrálne a jednorazové meranie príkonu dávkového ekvivalentu

Na 18-tich pevných stanovištiach v Košickom a Prešovskom kraji sú od roku 1989 rozmiestnené termoluminiscenčné dozimetre (TLD), ktorých pravidelná výmena sa uskutočňuje v kvartálnych intervaloch. Pretože RÚVZ Košice nevlastní prístroj na vyhodnocovanie dozimetrov tieto boli na vyhodnotenie zasielané na ÚVZ SR v Bratislave. Vzhľadom na pretrvávajúce problémy s vyhodnocovaním dozimetrov na ÚVZ SR v Bratislave sa perspektívne pracuje na dvoch alternatívach, a to že vyhodnocovací prístroj by bol zapožičaný na RÚVZ Košice a ten by dozimetre meral a vyhodnocoval aj pre RÚVZ Košice aj pre ÚVZ SR v Bratislave alebo pracovník RÚVZ Košice by len košické dozimetre meral na ÚVZ SR v Bratislave na ich zariadení. V súčasnosti je aktuálna druhá alternatíva a košické dozimetre sú po výmene merané na zariadení ÚVZ SR v Bratislave. Po vyhodnotení

na RÚVZ v Košiciach sú výsledky zasielané do centra Slovenského ústredia radiačnej monitorovacej siete na ÚVZ SR v Bratislave.

V roku 2014 boli výmeny TLD uskutočnené v dňoch 5. – 13. februára, druhá v dňoch 2. – 12. júna a tretia v dňoch 2. – 27. októbra. Posledná výmena prebehla v dňoch 13. – 23. januára 2015. Nebolo zaznamenané významné zvýšenie rádioaktivity a hodnoty integrálnych meraní PDE v sledovaných lokalitách sa pohybovali na úrovniach dlhodobých priemerov charakteristických pre danú lokalitu. Maximálna hodnota PDE bola zistená na stanovišti Prešov za IV. kv. 2014 - $PDE = 160 \pm 13 \text{ nSv.h}^{-1}$. Minimálna hodnota bola zistená na stanovišti RÚVZ Košice za III. kv. 2014 - $PDE = 71 \pm 5 \text{ nSv.h}^{-1}$.

Súčasne s výmenou termoluminiscenčných dozimetrov sa v daných lokalitách prenosným rádiometrom DC-3E-83 merali aj okamžité hodnoty PDE. Výsledky integrálnych meraní termoluminiscenčnými dozimetrami a výsledky jednorazových meraní PDE v týchto lokalitách pri výmenách TLD sú uvedené v tabuľkách. Ani na jednom stanovišti nebolo zaznamenané významne zvýšenie hodnôt nad charakteristické dlhodobé priemery.

Pri odberoch vzoriek v teréne sa meria aj aktuálny príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v danom odberovom mieste. V roku 2014 bol PDE zmeraný jednorazovými meraniami prenosným rádiometrom DC-3E-83 v 158 odberových miestach. Nebolo zaznamenané významné zvýšenie hodnôt PDE oproti dlhodobým priemerom. Hodnoty PDE sa pohybovali na úrovniach charakteristických pre dané lokality. Maximálne hodnoty PDE boli namerané v odberových miestach: nad materiálom, Carmeuse Slovakia, závod Vápenka (areál US Steel) – v sklade - $PDE = 276 \pm 4 \text{ nSv.h}^{-1}$ a v hangári $PDE = 231 \pm 7 \text{ nSv.h}^{-1}$, inkrustové pole pri 3. vrte (bazén) na Sivej Brada - $PDE = 257 \pm 8 \text{ nSv.h}^{-1}$ a na Jahodnej - na ryhe (miesto s najvyššou koncentráciou urán - molybdénovej rudy) – $PDE = 173 \pm 4 \text{ nSv.h}^{-1}$. V ostatných odberových miestach sa hodnoty PDE nachádzali pod úrovňou 160 nSv.h^{-1} . Minimálna hodnota bola nameraná v odberovom mieste: prameň nad prameňom Sv. Jána Nepomuckého na Dolnom Bankove - $PDE = 70 \pm 7 \text{ nSv.h}^{-1}$.

Výsledky jednorazových meraní PDE v odberových miestach Košického a Prešovského kraja sú uvedené v tabuľkách.

Spad

Odberové miesto pre vzorky mesačného spadu sa nachádza na streche budovy RÚVZ, Ipeľská č. 1, Košice. Meranie vzoriek sa uskutočňuje na gamaspektrometri (^{137}Cs a ^7Be) a nízkopozad'ovom alfa-beta merači. Niektoré vzorky sa v súčasnosti merajú. Doteraz namerané hodnoty aktivity ^{137}Cs sa nachádzajú na úrovni minimálnej detekovateľnej aktivity. Maximálna hodnota ^7Be bola stanovená vo vzorke za mesiac júl: $47,39 \pm 6,53 \text{ Bq.m}^{-2}$. Maximálna hodnota sumárnej beta aktivity ($21,76 \pm 0,63 \text{ Bq.m}^{-2}$) bola stanovená vo vzorke spadu v mesiaci august a maximálna hodnota sumárnej alfa aktivity ($31,42 \pm 2,50 \text{ Bq.m}^{-2}$) bola stanovená v mesiaci júl. Výsledky meraní sú uvedené v tabuľke.

Rádioaktivita aerosólov v ovzduší

Jedno zo stanovišť merania aerosólov v ovzduší sa nachádza v priestoroch Slovenského hydrometeorologického ústavu v Stropkove - Tisinci, kde ich pracovníci odoberajú kontinuálne počas jedného týždňa v každom mesiaci. Filtre zasielajú na vyhodnotenie na RÚVZ v Košiciach.

Za rok 2014 bolo odobratých 12 filtrov. Vyhodnocovanie filtrov sa vykonáva gamaspektrometrickou analýzou. Výsledky meraní aktivity ^{137}Cs ani v jednom prípade nezaznamenali zvýšené hodnoty od dlhodobého priemeru.

Meranie vzoriek potravinového reťazca

Pri monitorovaní sa berie zreteľ na sledovanie tých druhov potravín, ktoré predstavujú rozhodujúci zdroj príjmu rádionuklidov obyvateľstvom.

V roku 2014 v rámci monitorovania rádioaktivity boli sezónne odobraté vzorky potravín v spolupráci s RÚVZ Košického a Prešovského kraja v jednotlivých okresoch. V sledovaných lokalitách sa stanovovali hodnoty ^{137}Cs v obilninách (66 vzoriek - z toho kukurica (11), jačmeň (14), pšenica (14), raž (10), ovos (14)), jačmeň sladovnícky (1), sladový kvet (1) a slad svetlý(1)), v ovocí (19 vzoriek - z toho hrušky (8), jablká (11)), v zelenine (32 vzoriek - z toho zemiaky (12), mrkva (10) a petržlen (10)) a v hubách - 24 vzoriek. Gamaspektrometricky boli vyhodnotené aj vzorky medu (3) a bylín (20). U plodín sú hmotnostné aktivity na takej nízkej úrovni, že sa vytvárajú zmesné vzorky a pomocou špeciálnej metodiky sa ^{137}Cs koncentruje. Merania sa vykonávali na RÚVZ Košice gamaspektrometrickou analýzou. Odobraté vzorky sú v súčasnosti v štádiu merania. V roku 2010 došlo k poruche detektora a jedna gamaspektrometrická linka je mimo prevádzky, čo má za následok spomalenie stanovenia obsahu umelých rádionuklidov v jednotlivých vzorkách potravinového reťazca.

Huby so svojím metabolizmom sa výrazne odlišujú od zelených rastlín a vyznačujú sa výraznou schopnosťou akumulovať rádiocézium. V súvislosti s touto skutočnosťou sa v sledovanom období odoberali a spracovávali vzorky húb z rôznych lokalít Košického a Prešovského kraja.

V rámci monitorovania rádioaktivity v životnom prostredí boli odobierané aj vzorky kravského (16) a ovčieho (14) mlieka. Kravské mlieko sa odoberalo v mliekárni Kežmarok a na troch poľnohospodárskych družstvách (Jarovnice, Perín a Turnianska Nová Ves) a ovčie mlieko sa vzorkovalo na PD Kluknava-Slatvina, PD Hermanovce a PD Uzovské Pekľany. Hodnoty aktivity sa stanovovali v mesačných zlievaných vzorkách (100 ml/deň). Maximálna hodnota ^{137}Cs ($0,027 \pm 0,005 \text{ Bq.l}^{-1}$) bola stanovená vo vzorke kravského mlieka z mliekárne Kežmarok odobratej v októbri. Maximálna hodnota ^{137}Cs ($0,068 \pm 0,009 \text{ Bq.l}^{-1}$) bola stanovená vo vzorke ovčieho mlieka z lokality Slatvina odobratej v apríli 2014.

V súvislosti s požiadavkou Európskej únie sa od roku 2005 odberajú vzorky celodennej stravy bez diétnych obmedzení na pracoviskách Fakultnej nemocnice L. Pasteura. Z odobratých vzoriek sa vytvára zmesná vzorka, ktorá sa po spracovaní gamaspektrometricky vyhodnocuje.

Najvyšší obsah ^{137}Cs vo vzorkách celodennej stravy bol stanovený v druhom kvartáli $0,119 \pm 0,008 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Gamaspektrometricky boli vyhodnotené aj vzorky sladu, sladovníckeho jačmeňa a sladového kvetu zo sladovne v Michalovciach. Vo vzorkách namerané hodnoty ^{137}Cs boli pod detekčným limitom.

Meranie vzoriek pôd a porastov

Vzorky pôd sa odoberali v rámci Košického a Prešovského kraja v 18 lokalitách raz ročne v miestach, kde sú umiestnené termoluminiscenčné dozimetre. Vzorky sa odoberali v troch vrstvách: prvá vrstva 0-5 cm, druhá vrstva 5-15 cm a tretia 15-30 cm pod povrchom plochy 30x30 cm. Vzorky sa vyhodnocujú na obsah umelých a prírodných rádionuklidov. Výsledky sú prezentované v tabuľke.

Maximálna hodnota aktivity ^{137}Cs sa namerala u vzorky z prvej vrstvy v lokalite Štrbské Pleso ($16,6 \pm 0,47 \text{ Bq.kg}^{-1}$). Najnižší obsah ^{137}Cs bol stanovený vo vzorke pôdy z tretej vrstvy lokality Milhostov (^{137}Cs $0,63 \pm 0,22 \text{ Bq.kg}^{-1}$).

Spolu so vzorkami pôd sa odoberali aj vzorky porastov v daných lokalitách. Výsledky sú uvedené v tabuľke.

V súvislosti so vstupom do Európskej únie za účelom sledovania migrácie ^{137}Cs v hĺbkovom profile vrstvenom na 0 – 5 cm, 5 – 15 cm a 15 – 30 cm sa v lokalite Krásna nad Hornádom, v povodí rieky Hornád, raz mesačne a v lokalite Viničky, v povodí rieky Bodrog, raz kvartálne odoberali vzorky pôd. Najvyššia hodnota aktivity ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke pôdy z II. vrstvy z lokality Krásna nad Hornádom odobratej 24. 09. 2014 a dosiahla hodnotu $12,76 \pm 0,64 \text{ Bq.kg}^{-1}$. Najnižšia hodnota aktivity ^{137}Cs bola stanovená vo vzorke pôdy z III. vrstvy z lokality Viničky odobratej 04. 06. 2014 a dosiahla hodnotu $1,39 \pm 0,26 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

Výsledky sú uvedené v tabuľke.

8. OŽIARENIE OBYVATEĽOV PRÍRODNÝM IONIZUJÚCIM

Radón v pobytových priestoroch a pôdnom vzduchu (v životnom prostredí)

Najväčší podiel (>80 %) na celkovej radiačnej záťaži obyvateľstva majú prírodné zdroje žiarenia a z nich najvýznamnejší je ^{222}Rn . Pracovníci odboru vykonávajú merania objemovej aktivity radónu v pobytových priestoroch, v pôdnom vzduchu, a v banských a jaskynných priestoroch.

Radón v pobytových priestoroch v Košickom a Prešovskom kraji v roku 2014 nebol stanovovaný v žiadnom objekte.

Radón v životnom prostredí bol stanovovaný 18. 03. 2014 v pracovných priestoroch (pivnica a pracovňa) v dome pani Jergušovej na Hradbovej ul. č. 12 v Košiciach. Objemová aktivita radónu (OAR) v týchto priestoroch nepresahovala hodnotu 92 Bq.m^{-3} .

Radón v pôdnom vzduchu v roku 2014 nebol stanovovaný na žiadnom pozemku.

Jahodná – okolie prieskumných vrtov a prilahlé lokality

V súvislosti s pokračujúcou geologicko-prieskumnou činnosťou lokality Jahodná, vo vzťahu k ťažbe uránu, boli 07. 05. 2014 uskutočnené merania a odbery vzoriek v lokalite Dolný Bankov – prameň Sv. Jána Nepomuckého a 14. 08. 2014 merania a odbery vzoriek v lokalitách Jahodná, Jahodná – na ryhe (miesto s najvyššou koncentráciou urán - molybdénovej rudy), Jahodná – pri rampe k vrtom, Košická Belá – potok Belá a Košice – Alpinka – Čermeľský potok.

V odberových miestach bolo vykonaných 39 meraní príkonu dávkového ekvivalentu (PDE). Nebolo zaznamenané významné zvýšenie rádioaktivity oproti dlhodobým priemerom charakteristickým pre dané lokality. Príkon dávkového ekvivalentu sa v týchto miestach pohyboval v intervale $\text{PDE} = 70 \pm 7 \text{ nSv.h}^{-1}$ (Dolný Bankov – pri prameni nad prameňom Sv. Jána Nepomuckého) až $\text{PDE} = 173 \pm 4 \text{ nSv.h}^{-1}$ (Jahodná - na ryhe).

Pitné vody (10 vzoriek) boli odobraté v lokalite Dolný Bankov – prameň Sv. Jána Nepomuckého a Dolný Bankov – prameň nad prameňom Sv. Jána Nepomuckého. V stanovovaných rádiologických ukazovateľoch (celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, objemová aktivita ^{222}Rn , objemová aktivita ^{226}Ra , koncentrácia prírodného uránu $c_{\text{U}_{\text{nat}}}$) nebolo prekročenie smerných hodnôt platných pre pitnú vodu zistené v žiadnej vzorke vody.

Povrchové vody (15 vzoriek) a ich sedimenty (3 vzorky) boli odobierané v lokalitách Jahodná – pri rampe, Košická Belá – potok Belá a Košice - Alpinka – Čermeľský potok. V povrchových vodách boli stanovené ukazovatele (celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, objemová aktivita ^{222}Rn , objemová aktivita ^{226}Ra , koncentrácia

prírodného uránu $c_{U_{nat}}$, gamaspektrometrické vyšetrenie) a nebolo zaznamenané zvýšenie týchto hodnôt. Zvýšená rádioaktivita nebola stanovená ani vo vzorkách sedimentov.

Zároveň bolo odobraných 15 vzoriek pôd, 2 vzorky porastov, 10 vzoriek húb a 12 vzoriek bylín. Maximálna hodnota ^{137}Cs ($45,70 \pm 1,38 \text{ Bq.kg}^{-1}$) bola stanovená vo vzorke pôdy z druhej vrstvy v lokalite Jahodná-Ryha. Obsah rádiocézia vo vzorke machu Merík tŕnistý dosiahol hodnotu $7,08 \pm 0,90 \text{ Bq.kg}^{-1}$. V zmesi húb z lokality Jahodná-pri chate dosiahla hodnotu $14,17 \pm 0,47 \text{ Bq.kg}^{-1}$.

9. INFORMOVANIE VEREJNOSTI

V roku 2014 nedošlo k mimoriadnym udalostiam, ktoré by vyžadovali informácie do masmédií.

10. MEDZIREZORTNÁ SPOLUPRÁCA

Odbor ochrany zdravia pred žiarením spolupracoval s Odborom hygieny životného prostredia. Spolupracovali sme pri odbere a monitorovaní vzoriek životného prostredia v lokalite Jahodná.

11. MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa pre Slovenskú republiku stali záväznými ustanovenia zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu, ktoré v článku č. 35 požadujú, aby každý členský štát EÚ vykonával monitorovanie rádioaktivity v životnom prostredí a v pravidelných intervaloch oznamoval namerané výsledky Európskej komisii. Zároveň podľa citovaného článku Európska komisia preveruje a kontroluje subjekty, ktoré monitorovanie vykonávajú.

Pracovníci odboru sa v máji 2014 zúčastnili vzdelávacieho seminára na tému "Fyzická ochrana zdrojov ionizujúceho žiarenia v Bratislave. Seminár organizovali partneri projektu z Pacific Northwest National Laboratory, Richland, USA. Tento vzdelávací seminár bol zameraný na základné pochopenie princípov a praxe fyzickej ochrany a riadenia ochrany rádioaktívnych látok. Kurz pozostával z modulov, ktoré obsahovali prednášky, diskusie, prezentácie a praktické cvičenia.

V septembri 2014 sme sa zúčastnili školenia k vyhľadávaniu a zabezpečeniu zvyškových zdrojov žiarenia v Bratislave. Školenie organizovalo Ministerstvo energetiky USA. Účelom školenia bolo pripraviť pracovníkov na vyhľadanie, identifikáciu, zabalenie, prepravu a zabezpečenie zvyškových zdrojov žiarenia. Školenie bolo ukončené terénnym cvičením.

12. HLAVNÉ ÚLOHY A ICH PLNENIE, ÚČASŤ NA PROJEKTOCH

Stav plnenia programov a projektov riešených na Odbore ochrany zdravia pred žiarením v roku 2014 bol samostatne spracovaný v januári 2015 a závery plnenia boli zaslané koordinátorovi riešených programov a projektov v rámci Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach.

V rámci Odboru ochrany zdravia pred žiarením prioritnou úlohou bolo Sledovanie obsahu prírodných ako aj umelých rádionuklidov v zložkách životného prostredia a článkoch potravinového reťazca lokality Jahodná z dôvodu plánovanej ťažby uránu v tejto oblasti.

Rádioaktivita životného prostredia bola monitorovaná v ložiskovom území Jahodná (pri prieskumných vrtoch) a vybraných priľahlých lokalitách (Košická Belá, Myslava,

Alpinka). Analyzovali sa povrchové vody, sedimenty povrchových tokov, pôdy, porast, lesné plody.

V jednotlivých lokalitách a odberových miestach bolo vykonaných 39 meraní príkonu dávkového ekvivalentu (PDE). Nebolo zaznamenané významné zvýšenie rádioaktivity oproti dlhodobým priemerom charakteristickým pre dané lokality. Získané výsledky charakterizujú stav lokality za normálnych podmienok v súvislosti s podložími.

V sledovanom období bolo odobratých 10 vzoriek pitných vôd. V stanovovaných rádiologických ukazovateľoch (celková objemová aktivita alfa, celková objemová aktivita beta, objemová aktivita ^{222}Rn , objemová aktivita ^{226}Ra , koncentrácia prírodného uránu cU_{nat}) nebolo zistené prekročenie smerných hodnôt platných pre pitnú vodu v žiadnej vzorke.

V analyzovaných vzorkách povrchových vôd (15 vzoriek) neboli zaznamenané zvýšené hodnoty stanovovaných ukazovateľov.

V sledovaných lokalitách bolo odobratých 14 vzoriek pôd, 2 vzorky porastov, 10 vzoriek húb, 12 vzoriek byliniek.

Na základe stanovených hodnôt rádiologických ukazovateľov odobraných vzoriek môžeme konštatovať, že sa pohybujú na úrovniach, ktoré sú typické pre danú lokalitu.

13. CELKOVÉ ZHODNOTENIE ÚROVNE RADIAČNEJ OCHRANY OBYVATEĽOV

Za účelom hodnotenia celkovej dávkovej záťaže sa vykonáva monitorovanie životného prostredia, kde sa sleduje úroveň radiačnej kontaminácie atmosféry, hydrosféry, pôdy a článkov potravinového reťazca.

- a) ožiarenie v dôsledku činností vedúcich k ožiareniu – prehľad hlavných zdrojov
- b) ožiarenie pri lekárskej expozícii (prehľad dostupných údajov o expozíciách)

Pracovníci so zdrojmi ionizujúceho žiarenia pri výkone svojej činnosti používajú dozimetre, ktoré sú podľa druhu činnosti mesačne, alebo kvartálne vyhodnocované. Pracoviská sú monitorované, kde sa sleduje príspevok k celkovej dávkovej záťaži pracovníkov.

Na základe oznámenia Slovenskej legálnej metrologie, n.o., oddelenia osobnej dozimetrie Metrologického pracoviska Bratislava bolo v roku 2014 riešených 10 prípadov zvýšenej hodnoty efektívnej dávky z externých zdrojov ionizujúceho žiarenia u pracovníkov v zdravotníctve s mesačne vyhodnocovanými osobnými dozimetrami. U dvoch pracovníkov došlo k opakovanému prekročeniu hodnoty efektívnej dávky z externých zdrojov ionizujúceho žiarenia. U kvartálne vyhodnocovaných dozimetrov sme riešili 8 prípadov prekročenia hodnoty efektívnej dávky z externých zdrojov, pričom u dvoch pracovníkovi šlo o opakované prekročenie.

VF, s.r.o., Žilina, Služba osobnej dozimetrie nám oznámila prekročenie dávok kvartálne vyhodnocovaných dozimetrov u troch pracovníkov UNLP Košice a u jedného pracovníka došlo k opakovanému prekročeniu hodnoty efektívnej dávky z externých zdrojov ionizujúceho žiarenia.

- c) ožiarenie prírodným ionizujúcim žiarením (info o aktivitách v oblasti)
- d) ožiarenie spôsobené pretrvávajúcou kontamináciou ŽP

14. RADIAČNÉ UDALOSTI, NEHODY A HAVÁRIE, HAVARIJN PRIPRAVENOSŤ

15. INFORMÁCIE O ODBORE OCHRANY ZDRAVIA PRED IONIZUJÚCIM ŽIARENÍM

a. zabezpečenie činnosti pri mimoriadnych udalostiach (prehľad aktivít – výjazdov pri nálezoach, účasť na cvičeniach, vybavenie a podobne)

Zamestnanci Odboru ochrany zdravia pred žiarením v roku 2014 riešili tieto mimoriadne udalosti.

V marci 2014 sme riešili mimoriadnu udalosť týkajúcu sa väčšieho počtu požiarneho hlásičov vo firme v Gemerskej Horke. Po vykonaní meraní bolo zistené, že zvýšenú rádioaktivitu vykazuje jeden požiarne hlásič typ MHG 124, ktorý bol odovzdaný firme, ktorá ma na takúto činnosť oprávnenie.

Na základe telefonického oznámenia pracovníka firmy SLOVAKIA STEEL MILLS, a.s., Strážske sme riešili mimoriadnu situáciu týkajúcu sa zvýšenej rádioaktivity na povrchu železničného vagóna s kovovým šrotom. Pri kontrole bolo zistené, že zvýšenú rádioaktivitu vykazuje poľnohospodárska súčiastka, ktorá bola odovzdaná firme JAVYS, a.s., Bratislava na ďalšie meranie a analýzu.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR nás informovalo o záchyťe zdroja ionizujúceho žiarenia v poštovej zásielke. Riešením mimoriadnej udalosti sa zistilo, že zvýšenú rádioaktivitu vykazoval vojenský kompas odoslaný z pošty v Budimíre do USA.

V priestoroch Múzea letectva sa nachádza staršia letecká technika, pozostávajúca z leteckých motorov, meracích a navigačných prístrojov, ktoré sa v minulosti využívali v letectve. Pri obhliadke pracoviska boli vykonané merania na vystavených exponátoch. Získané výsledky dokumentujú vyššie hodnoty dávkového príkonu v súvislosti s využitím prírodných rádionuklidov pri výrobe ciferníkov jednotlivých prístrojových dosák.

Na základe anonymného oznámenia na políciu sme riešili mimoriadnu situáciu v priestoroch Slovenského technického múzea v Košiciach. Po vykonaní kontrolných meraní bolo zistené, že v pivničných priestoroch múzea sa nachádzajú kontajnery so zdrojmi žiarenia. Bolo identifikovaných 10 kontajnerov, ktoré boli odovzdané firme HUMA-LAB APEKO Košice na ďalšie meranie a analýzu.

b. personálne obsadenie a štruktúra personálu (prípadne vývoj za posledné roky)

Odbor sa v roku 2014 skladal z dvoch oddelení, ktoré rovnako ako v roku 2013 neboli dostatočne personálne obsadené. K 31.12.2014 bolo personálne obsadenie odboru 8 pracovníkmi.

Členenie odboru ochrany zdravia pred žiarením:

Vedúci odboru

1. Oddelenie röntgenov, uzavretých a otvorených žiaričov
DAHE - 3
2. Oddelenie rádioaktivity a monitorovania životného prostredia
Vedúci oddelenia
VŠ - 2
lab. - 2

Počet pracovníkov odboru v roku 2014:

8 3 VŠ
3 DAHE, 2 lab.

c. prístrojové vybavenie

Merač kontaminácie - CONTAMAT FHT 111M

Dozimeter MINI-ION Model 2130 S, typ MFG535
Merač dávky a DP FH-40-G-L
telesonda Prístroj zn. IdentiFINDER
Gamaspektrometrická zostava CANBERRA
Merač DP-Sonda FHZ-621-G-L2
Merač rozpadových produktov Rn RP-23
Merač pôdného radónu LUK-3RD

d. doškoloňovanie a vzdelávanie personálu

e. členstvo v domácich a medzinárodných výboroch

f. zahraničné pracovné cesty

Tab. č. 1 - Prehľad výkonov štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia – Košický a Prešovský kraj

Druh výkonu	Zdravotníctvo	Priemysel	Poľnohospodárstvo	Školstvo Veda Výskum	Iné	Spolu
Počet previerok	195	13	3	2	4	217
Návrh na zákaz činnosti	-	-	-	-	-	-
Podklady pre správnu činnosť	161	10	3	1	-	175
Počet meraní rtg žiarenia	1071	5	18	-	-	1094
Počet meraní gama žiarenia	330	28	-	50	300	708
Prešetrenie chorôb z povolania	1	-	-	-	-	1
Odborné vyjadrenia	319	18	4	4	7	352
Mimoriadne udalosti	-	2	-	-	3	5
Prešetrenia nadexpozií	11	-	-	-	-	11
Prešetrenia nehôd	-	-	-	-	-	-
Stanoviská pre MZ SR	-	-	-	-	-	-
Skúšky odbornej spôsobilosti	-	-	-	-	-	-
Počet školených pracovníkov	7	-	-	-	-	7
Prednášky (hodín)	35	-	-	-	-	35
Publikačná činnosť	-	-	-	-	-	-
Sťažnosti	-	-	-	-	-	-
Konzultácia a odborné jednanie	445	47	9	18	193	712

Spracoval: RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2015

Tab. č. 2 - Prehľad o počte jednotlivých röntgenových pracovišť – Košický kraj

Okres	Spolu	Z toho									
		Zdravotnícke rtg pracovišká							Vete- rinár-ne rtg	Techn. rtg	
		zubné		pojaz. rtg	skiagr. skiask.	mamo graf	tera- pia	CT		makro strukt.	mikro štrukt.
		štátne	súkr.								
Košice – mesto	278	16	99	27	65	10	2	7	17	31	4
Košice – okolie	25	3	12	-	5	1	-	-	3	-	1
Gelnica	8	1	1	3	3	-	-	-	-	-	-
Michalovce	56	1	27	4	13	2	-	2	3	4	-
Rožňava	31	2	15	2	10	1	-	1	1	-	-
Sobrance	9	-	8	-	1	-	-	-	-	-	-
Spišská Nová Ves	52	2	29	2	11	1	-	2	2	2	1
Trebišov	55	1	27	7	14	2	-	1	3	-	-
Spolu	514	26	218	45	122	17	2	13	29	37	6

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPZ
február 2015

Tab. č. 3 - Prehľad o počte jednotlivých röntgenových pracovísk – Prešovský kraj

Okres	Spolu	Z toho									
		Zdravotnícke rtg pracoviská							Vete- rinár-ne rtg	Techn. rtg	
		Zubné		pojaz. rtg	skiagr. Skiask.	mamo graf	tera- pia	CT		makro strukt.	mikro štrukt.
		štátne	súkr.								
Prešov	102	2	59	5	23	4	2	3	4	-	-
Bardejov	43	3	25	4	6	1	-	1	3	-	-
Humenné	37	1	15	5	8	2	-	1	1	3	1
Kežmarok	20	2	10	1	6	1	-	-	-	-	-
Levoča	22	1	8	2	8	2	-	1	-	-	-
Medzilaborce	4	1	-	-	3	-	-	-	-	-	-
Poprad	78	2	32	9	21	1	-	3	2	6	2
Sabinov	15	2	5	-	6	1	-	-	1	-	-
Snina	15	-	9	3	2	1	-	1	-	-	-
Stará Ľubovňa	19	-	13	2	2	1	-	1	-	-	-
Stropkov	8	1	6	-	1	-	-	-	-	-	-
Svidník	17	3	7	2	4	-	-	1	-	-	-
Vranov	38	2	20	6	5	1	-	1	3	-	-
Spolu	418	20	209	39	95	15	2	13	14	9	3

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPZ
február 2015

Tab. č. 4 - Prehľad rádioizotopových pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi – Košický kraj

Okres	Spolu	Výskum Ústavy	Školstvo	Zdravot- níctvo	Priemy- sel
Košice – mesto	56	3	4	4	45
Košice – okolie	-	-	-	-	-
Gelnica	-	-	-	-	-
Michalovce	4	-	-	1	3
Rožňava	2	-	-	-	2
Sobrance	-	-	-	-	
Spišská Nová Ves	-	-	-	-	
Trebišov	2	-	-	-	2
Spolu	66	3	4	5	54

Spracoval : RÚVZ Košice, OOPŽ
február 2015

Tab. č. 5 - Prehľad rádioizotopových pracovísk s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi – Prešovský kraj

Okres	Spolu	Výskum Ústavy	Školstvo	Zdravot- níctvo	Priemy- sel
Prešov	2	-	-	1	1
Bardejov	-	-	-	-	-
Humenné	3	-	-	-	3
Kežmarok	10	-	-	-	10
Levoča	-	-	-	-	-
Medzilaborce	-	-	-	-	-
Poprad	5	-	-	-	5
Sabinov	-	-	-	-	-
Snina	-	-	-	-	-
Stará Ľubovňa	-	-	-	-	-
Stropkov	-	-	-	-	-
Svidník	-	-	-	-	-
Vranov	2	-	-	-	2
Spolu	22	-	-	1	21

Spracoval : RÚVZ Košice, OZPŽ
február 2015

Tab. č. 6 - Prehľad rádioizotopových pracovísk s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi – Košický kraj

Okres	Spolu	Výskum Ústavy	Školstvo	Zdravot- níctvo	Iné
Košice-mesto	16	4	9	3	-
Košice-okolie	-	-	-	-	-
Gelnica	-	-	-	-	-
Michalovce	1	-	-	1	-
Rožňava	-	-	-	-	-
Sobrance	-	-	-	-	-
Spišská Nová Ves	-	-	-	-	-
Trebišov	-	-	-	-	-
Spolu	17	4	9	4	-

Spracoval : RÚVZ Košice, OOPZ
február 2015

Tab. č. 7 - Prehľad rádioizotopových pracovísk s otvorenými rádioaktívnymi žiaričmi – Prešovský kraj

Okres	Spolu	Výskum Ústavy	Školstvo	Zdravot- níctvo	Iné
Prešov	1	-	-	1	-
Bardejov	-	-	-	-	-
Humenné	-	-	-	-	-
Kežmarok	-	-	-	-	-
Levoča	-	-	-	-	-
Medzilaborce	-	-	-	-	-
Poprad	1	-	-	1	-
Sabinov	-	-	-	-	-
Snina	-	-	-	-	-
Stará Ľubovňa	-	-	-	-	-
Stropkov	-	-	-	-	-
Svidník	-	-	-	-	-
Vranov	-	-	-	-	-
Spolu	2	-	-	2	-

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2015

Tab. č. 8 – Prehľad o zdrojoch ionizujúceho žiarenia na defektoskopických pracoviskách – Košický kraj

Okres	RTG	URI	Spolu RTG + URI	Z toho súkromné
Košice- mesto	14	14	28	2
Košice-okolie	-	-	-	-
Gelnica	-	-	-	-
Michalovce	2	1	3	-
Rožňava	-	-	-	-
Sobrance	-	-	-	-
Spišská Nová Ves	-	-	-	-
Trebišov	-	-	-	-
Spolu	17	15	31	2

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2015

Tab. č. 9 – Prehľad o zdrojoch ionizujúceho žiarenia na defektoskopických pracoviskách – Prešovský kraj

Okres	RTG	URI	Spolu RTG + URI	Z toho Súkromné
Prešov	1	1	2	-
Bardejov	-	-	-	-
Humenné	1	1	2	-
Kežmarok	-	-	-	-
Levoča	-	-	-	-
Medzilaborce	-	-	-	-
Poprad	6	2	8	-
Sabinov	-	-	-	-
Snina	-	-	-	-
Stará Ľubovňa	-	-	-	-
Stropkov	-	-	-	-
Svidník	-	-	-	-
Vranov	-	-	-	-
Spolu	8	4	12	-

Spracoval : RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2015

Tab. č. 10 - Používané druhy rádionuklidov a množstvo spracovanej aktivity v roku 2014

Odberateľ	Rádionuklid									
	¹²³ I [MBq]	¹²⁵ I [MBq]	¹³¹ I [GBq]	^{99m} Tc [GBq]	⁹⁰ Y [MBq]	^{81m} Kr [MBq]	²⁰¹ Tl [MBq]	⁶⁷ Ga [MBq]	¹¹¹ In [MBq]	⁸⁹ Sr [MBq]
INMM Košice	16 317	82,68	566, 59	485,5	-	6 960	-	-	1 697	-
RIA lab., Košice	-	1 153,97	-	-	-	-	-	-	-	-
NsP ONM Michalovce	-	-	-	100	-	-	-	-	-	-
Vivamed, ONM Prešov	13 690	91,65	-	525,4	1 776	8 440	-	205	3 538	600
Nemocnica Poprad, ONM	3 922	-	-	236,0	888	2 701	-	-	-	-
Poliklinika Sekčov, Prešov, ONM	7 881	-	-	32,0	296	-	1 1958	205	1 164	-
Spolu	41 810	1 328,30	566, 59	1 378,90	2 960	18 101	1 195	410	6 399	600

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPZ
február 2015

Tab. č. 11 - Prehľad odobratých vzoriek, analýz a rádiometrických vyšetrení v roku 2014 v Košickom a Prešovskom kraji

Druh vyšetřovaného materiálu	Počet odobr. vz.	Počet chemických a rádiochemických analýz						Počet rádiometrických vyšetření								
		Suma alfa	Suma beta	Sr-90	U-nat	Ra-226	Spolu analýz	Vonk.γ		Suma alfa	Suma beta	Sr-90	Rn-222 +RP	Ra-226	Gama spektr. meran.	Spolu meraní
								TLD	DP							
atmosférický spad	12	12	12	-	-	-	24	-	-	12	12	-	-	-	12	36
aerosóly v život. prostr.	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	13
vody pitné, povrchové, banské, iné (kontrolné)	695	185	182	-	59	57	483	-	-	185	182	-	192	57	20	636
hydrosféra- sedimenty dna a vodné rastliny	18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	18
ovocie, zelenina	59	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	12
obilie	52	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	8
steril. ovocie a zelenina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
huby	24	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24	24
Iné potraviny (mlieka, med, CS, slad, bylinky)	64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	64	64
ovzdušie v priest. obč. vybavenosti a bytoch	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	3
stavebný materiál	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	10

Tab. č. 11 – Prehľad odobratých vzoriek, analýz a rádiometrických vyšetrení v roku 2014 v Košickom a Prešovskom kraji
dokončenie tabuľky

Druh vyšetřovaného materiálu	Počet odobr. vz.	Počet chemických a rádiochemických analýz						Počet rádiometrických vyšetření								
		Suma alfa	Suma beta	Sr-90	U-nat	Ra-226	Spolu analýz	Vonk.γ		Suma alfa	Suma beta	Sr-90	Rn-222 +RP	Ra-226	Gama spektr. meran.	Spolu meraní
								TLD	DP							
pôdy	102	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	102	102
porasty, křmne zmesi	34	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34	34
stery	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
vyhodnocovanie TLD	66	-	-	-	-	-	-	66	-	-	-	-	-	-	-	66
merania PDE	1285	-	-	-	-	-	-	-	1285	-	-	-	-	-	-	1285
S p o l u	2437	197	194	-	59	57	507	66	1285	197	194	-	192	55	317	2311

Spracoval: RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2015

Tab. č. 12 - Výsledky merania rádioaktivity aerosólov v Bq.m⁻³ za rok 2014 v odberovom mieste - SHMÚ Stropkov

Odber od - do	Aktivita [Bq.m ⁻³]	
	⁷ Be	¹³⁷ Cs
13.I. – 20.I.2014	3,01 E-04 ± 1,09 E-05	< 1,96 E-06
10.II. – 17.II.2014	3,01 E-04 ± 1,05 E-05	< 2,12 E-06
10.III. – 17.III.2014	4,13 E-04 ± 1,26 E-05	< 2,10 E-06
14.IV. – 21.IV.2014	6,74 E-04 ± 1,59 E-05	< 2,14 E-06
12.V. – 19.V.2014	4,44 E-04 ± 1,49 E-05	< 2,86 E-06
9.VI. – 16.VI.2014	3,89 E-04 ± 1,14 E-05	< 1,75 E-06
14.VII. – 21.VII.2014	1,64 E-04 ± 1,10 E-05	< 2,96 E-06
11.VIII. – 18.VIII.2014	6,83 E-04 ± 1,54 E-05	< 1,67 E-06
8.IX. – 15.IX.2014	1,62 E-03 ± 3,27 E-05	< 1,61 E-06
13.X. – 20.X.2014	2,43 E-04 ± 9,67 E-06	< 2,23 E-06
10.XI. – 17.XI.2014	5,33 E-04 ± 1,44 E-05	< 2,12 E-06

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPZ
február 2015

Tab. č. 13 - Výsledky merania rádioaktivity spadov v Bq.m⁻² za rok 2014 odoberaných na RÚVZ Košice, Ipeľská 1

Odber od – do	Aktivita [Bq.m ⁻²]			
	⁷ Be	¹³⁷ Cs	Σα	Σβ
2.I. – 3.II.	-	< 0,17	6,63 ± 1,34	7,53 ± 0,43
3.II. – 3.III.	-	< 1,47	7,16 ± 1,26	7,96 ± 0,42
3.III. - 1.IV.	-	< 1,82	8,65 ± 1,37	6,75 ± 0,40
1.IV. – 2.V.	-	< 0,15	5,84 ± 1,20	12,21 ± 0,49
2.V. – 2.VI.	17,24 ± 4,53	< 1,31	19,05 ± 1,97	18,58 ± 0,58
2.VI. – 1.VII.	24,96 ± 5,81	< 1,85	5,14 ± 1,31	7,90 ± 0,50
1.VII. – 1.VIII.	47,39 ± 6,53	< 1,68	31,42 ± 2,50	21,27 ± 0,61
1.VIII. - 2.IX.	25,79 ± 4,14	< 1,44	19,31 ± 2,04	21,76 ± 0,63
2.IX. – 1.X.	13,34 ± 4,25	< 1,32	8,60 ± 1,42	12,97 ± 0,50
1.X. – 3.XI.	14,17 ± 5,54	< 1,84	9,84 ± 1,55	15,23 ± 0,54
3.XI. – 1.XII.	-	< 1,69	< 1,61	3,15 ± 0,34
1. XII. – 2. I.	9,86 ± 3,98	< 1,74	1,77 ± 0,43	6,82 ± 0,39

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPZ
február 2015

**Tab. č. 14 - Merania rádioaktivity stavebných materiálov v Bq.kg⁻¹ za rok 2014
z lokalít Košického a Prešovského kraja**

Druh	Aktivita [Bq.kg ⁻¹]			
	²²⁶ Ra	²³² Th	⁴⁰ K	I
Prírodné kamenivo K STAV s.r.o. Humenné	17,32 ± 0,21	17,36 ± 0,19	381,13 ± 6,56	0,27
Prírodné kamenivo Lom Záhradné VSK MINERAL KE	13,91 ± 0,21	13,32 ± 0,17	395,23 ± 6,76	0,24
Prírodné kamenivo Lom Honce VSK MINERAL KE	3,61 ± 0,14	-	88,00 ± 2,39	0,04
Prírodné kamenivo ZAPA BETÓN SK Košice	11,27 ± 0,16	13,27 ± 0,15	386,80 ± 6,43	0,23
Prírodné kamenivo Štrkovisko Orkucany AGROMELIO s.r.o. Veľký Šariš	12,11 ± 0,18	12,09 ± 0,15	362,34 ± 6,08	0,22
Prírodné kamenivo Lom Žehňa AGROMELIO s.r.o. Veľký Šariš	22,46 ± 0,24	26,46 ± 0,25	603,28 ± 9,79	0,54
Prírodné kamenivo Lom Mošurov AGROMELIO s.r.o. Veľký Šariš	1,85 ± 0,14	2,55 ± 0,15	125,12 ± 2,85	0,06
Prírodné kamenivo Štrkopiesky Batizovce	12,09 ± 0,16	22,57 ± 0,21	549,14 ± 8,73	0,34
Corundum Závod Vápenka USS KE – sklad CARMEUSE SLOVAKIA Slavec	115,00 ± 0,90	113,76 ± 1,02	97,62 ± 5,49	0,98
Corundum Závod Vápenka USS KE – Hangar CARMEUSE SLOVAKIA Slavec	138,91 ± 6,55	108,24 ± 0,90	109,48 ± 1,02	0,95

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPZ
február 2015

Tab. č. 15 - Výsledky monitorovania rádioaktivity v zmesných vzorkách potravín v Bq.kg⁻¹ za rok 2014 z lokalít Košického a Prešovského kraja

Druh	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹] čerstvá váha	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹] suchá váha
Iné potraviny		
Ovos – zm. vz. (KS, MI, RV, SN, TV)	0,049 ± 0,006	0,98 ± 0,11
Ovos - zm. vz. (BJ, HE, PO, PP, SK, SL, VT)	0,038 ± 0,005	0,85 ± 0,12
Petržlen - zm. vz. (HE, PO, SL, VT)	< 0,09	< 0,53

Spracoval: RÚVZ Košice, OÖZPŽ
február 2015

Tab. č. 16 - Výsledky monitorovania rádioaktivity potravín v Bq.kg⁻¹ čerstvej a suchej váhy z Košického a Prešovského kraja za rok 2014

Druh a lokalita	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹] čerstvá váha	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹] suchá váha
Iné potraviny		
Slad - Michalovce	< 0,38	-
Sladovnícky jačmeň - Michalovce	< 0,30	-
Sladový kvet - Michalovce	< 0,33	-
Chlorella – dovoz Japonsko	< 0,36	-
Včelí med – lesný - Smolník	5,14 ± 0,25	-
Huby – Čírovka – Dobšiná	34,64 ± 0,84	444,71 ± 10,75
Huby – Zmes húb – Dobšiná	12,89 ± 0,43	174,06 ± 5,84
Huby – Kozák osikový – Strihovce	0,22 ± 0,04	2,98 ± 0,50
Huby – Kozák hrabový – Strihovce	0,22 ± 0,03	2,74 ± 0,40
Huby – Zmes húb – Stará Ľubovňa	4,94 ± 0,33	55,82 ± 3,73
Huby – Hríby – hlavy – Stará Ľubovňa	6,75 ± 0,26	55,19 ± 2,14
Huby – Hríby – nohy – Stará Ľubovňa	4,32 ± 0,44	66,10 ± 6,74
Huby – Čírovka šupinkatá – Brezina	0,69 ± 0,13	3,76 ± 0,73
Huby – Podpňovka obyčajná – Remetské Hámre	0,93 ± 0,08	16,07 ± 1,41

Spracoval: RÚVZ Košice, OÖZPŽ
február 2015

Tab. č. 17 - Výsledky monitorovania rádioaktivity celodennej stravy v Bq.kg⁻¹ čerstvej váhy za rok 2014

Druh	Dátum odberu	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹]
Celodenná strava , UNLP , Tr, SNP 1, Košice	13.03.2014	< 0,030
Celodenná strava , UNLP , Tr, SNP 1, Košice	12.06.2014	0,119 ± 0,008
Celodenná strava , UNLP , Tr, SNP 1, Košice	24.09.2014	< 0,026
Celodenná strava , UNLP , Tr, SNP 1, Košice	19.11.2014	< 0,026

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPZ
február 2015

Tab. č. 18 – Výsledky meraní rádioaktivity v jednotlivých vzorkách kravského mlieka v Bq.l⁻¹ za rok 2014 odobratých kvartálne v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	¹³⁷ Cs [Bq.l ⁻¹]
I. kvartál (január)	
Jarovnice	< 0,026
Kežmarok	< 0,029
Perín	< 0,028
Turnianska Nová Ves	< 0,029
II. kvartál (apríl)	
Jarovnice	< 0,028
Kežmarok	< 0,026
Perín	< 0,024
Turnianska Nová Ves	0,020 ± 0,005
III. kvartál (júl)	
Jarovnice	< 0,013
Kežmarok	< 0,026
Perín	< 0,026
Turnianska Nová Ves	< 0,028
IV. kvartál (október)	
Jarovnice	< 0,026
Kežmarok	0,027 ± 0,005
Perín	< 0,027
Turnianska Nová Ves	< 0,028

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPZ
február 20

Tab. č. 19 – Výsledky meraní rádioaktivity v jednotlivých vzorkách ovčieho mlieka v Bq.l⁻¹ za rok 2014 odobratých mesačne v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	¹³⁷ Cs [Bq.l ⁻¹]
Apríl	
Hermanovce	< 0,026
Slatvina	0,068 ± 0,009
Uzovské Pekľany	0,029 ± 0,005
Máj	
Hermanovce	0,020 ± 0,005
Slatvina	< 0,042
Uzovské Pekľany	0,025 ± 0,007
Jún	
Hermanovce	0,020 ± 0,010
Uzovské Pekľany	0,066 ± 0,009
Júl	
Hermanovce	< 0,026
Uzovské Pekľany	< 0,026
August	
Hermanovce	< 0,025
Uzovské Pekľany	0,028 ± 0,005
September	
Hermanovce	0,033 ± 0,005
Uzovské Pekľany	0,051 ± 0,006

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPZ
február 2015

Tab. č. 20 - Výsledky meraní rádioaktivity pôd v Bq.kg⁻¹ za rok 2014 odobratých z lokalít, kde sú umiestnené TLD

Lokalita	Rádionuklid	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
Bardejov	¹³⁷ Cs	5,88 ± 0,17	6,28 ± 0,36	7,52 ± 0,48
	⁴⁰ K	518,42 ± 8,69	536,74 ± 11,37	617,86 ± 15,25
	²²⁶ Ra	19,77 ± 0,27	21,66 ± 0,47	26,54 ± 0,71
	²³² Th	22,56 ± 0,24	24,56 ± 0,40	32,67 ± 0,62
Červený Kláštor	¹³⁷ Cs	7,74 ± 0,53	10,11 ± 0,63	8,43 ± 0,48
	⁴⁰ K	779,19 ± 18,08	853,07 ± 19,30	810,26 ± 17,59
	²²⁶ Ra	25,65 ± 0,71	28,00 ± 0,78	27,83 ± 0,73
	²³² Th	32,93 ± 0,65	36,08 ± 0,69	34,92 ± 0,64
Gánovce	¹³⁷ Cs	9,58 ± 0,40	8,40 ± 0,47	7,12 ± 0,52
	⁴⁰ K	660,70 ± 14,16	618,09 ± 13,92	623,78 ± 15,48
	²²⁶ Ra	22,93 ± 0,57	23,06 ± 0,62	22,51 ± 0,68
	²³² Th	35,40 ± 0,54	35,17 ± 0,58	35,81 ± 0,64
Jasov	¹³⁷ Cs	8,99 ± 0,64	6,66 ± 0,42	6,36 ± 0,45
	⁴⁰ K	754,39 ± 18,61	654,42 ± 13,97	588,31 ± 14,42
	²²⁶ Ra	28,04 ± 0,83	23,24 ± 0,57	21,06 ± 0,70
	²³² Th	43,28 ± 0,78	38,81 ± 0,57	35,42 ± 0,62
Kamenica n / Cir.	¹³⁷ Cs	10,46 ± 0,23	7,74 ± 0,45	5,77 ± 0,48
	⁴⁰ K	614,60 ± 11,81	589,02 ± 14,02	559,62 ± 14,35
	²²⁶ Ra	26,61 ± 0,45	27,47 ± 0,67	24,95 ± 0,69
	²³² Th	32,01 ± 0,43	32,04 ± 0,58	29,53 ± 0,59
Košice	¹³⁷ Cs	1,04 ± 0,07	0,93 ± 0,06	1,64 ± 0,37
	⁴⁰ K	569,28 ± 9,55	543,93 ± 9,09	620,30 ± 14,66
	²²⁶ Ra	21,22 ± 0,28	21,25 ± 0,26	23,81 ± 0,59
	²³² Th	31,23 ± 0,31	31,79 ± 0,30	35,11 ± 0,61
Krásny Brod	¹³⁷ Cs	10,23 ± 0,69	10,43 ± 0,40	10,81 ± 0,60
	⁴⁰ K	650,75 ± 18,13	597,16 ± 15,41	609,74 ± 15,83
	²²⁶ Ra	36,53 ± 0,98	32,11 ± 0,79	34,90 ± 0,79
	²³² Th	32,17 ± 0,76	30,50 ± 0,64	32,41 ± 0,66

Tab. č. 20 - Výsledky meraní rádioaktivity pôd v Bq.kg⁻¹ za rok 2014 odobratých z lokalít, kde sú umiestnené TLD

(pokračovanie tabuľky)

Lokalita	Rádionuklid	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
Milhostov	¹³⁷ Cs	0,83 ± 0,23	0,79 ± 0,05	0,63 ± 0,22
	⁴⁰ K	663,58 ± 13,09	576,76 ± 9,42	619,04 ± 12,82
	²²⁶ Ra	23,22 ± 0,47	23,20 ± 0,27	23,73 ± 0,55
	²³² Th	32,58 ± 0,46	3,05 ± 0,30	31,94 ± 0,49
Milhošť	¹³⁷ Cs	10,70 ± 0,54	11,39 ± 0,38	9,09 ± 0,48
	⁴⁰ K	662,59 ± 15,56	627,36 ± 15,47	621,25 ± 14,62
	²²⁶ Ra	25,28 ± 0,70	23,76 ± 0,71	24,38 ± 0,71
	²³² Th	34,36 ± 0,62	32,88 ± 0,64	31,93 ± 0,59
Nová Vieska	¹³⁷ Cs	3,80 ± 0,45	3,84 ± 0,37	4,59 ± 0,43
	⁴⁰ K	505,18 ± 14,18	495,12 ± 12,49	532,79 ± 13,32
	²²⁶ Ra	17,92 ± 0,67	16,21 ± 0,58	18,80 ± 0,60
	²³² Th	20,71 ± 0,54	20,74 ± 0,47	23,29 ± 0,50
Orechová	¹³⁷ Cs	3,16 ± 0,77	4,15 ± 0,48	3,81 ± 0,40
	⁴⁰ K	575,75 ± 16,42	537,82 ± 13,81	523,44 ± 13,31
	²²⁶ Ra	32,60 ± 0,95	29,78 ± 0,71	31,12 ± 0,68
	²³² Th	39,83 ± 0,80	36,18 ± 0,66	37,76 ± 0,63
Plaveč	¹³⁷ Cs	5,27 ± 0,54	7,27 ± 0,57	7,33 ± 0,48
	⁴⁰ K	692,81 ± 17,13	668,40 ± 16,68	631,82 ± 15,65
	²²⁶ Ra	30,28 ± 0,81	25,71 ± 0,76	23,95 ± 0,71
	²³² Th	31,52 ± 0,67	32,04 ± 0,65	30,13 ± 0,61
Prešov	¹³⁷ Cs	4,18 ± 0,10	5,02 ± 0,11	5,99 ± 0,11
	⁴⁰ K	619,88 ± 10,38	622,72 ± 10,39	600,89 ± 10,00
	²²⁶ Ra	26,72 ± 0,31	27,52 ± 0,30	27,09 ± 0,28
	²³² Th	33,54 ± 0,33	34,89 ± 0,34	32,84 ± 0,32
Rudná	¹³⁷ Cs	11,07 ± 0,64	8,76 ± 0,60	5,74 ± 0,32
	⁴⁰ K	685,16 ± 17,24	644,50 ± 16,30	619,07 ± 15,94
	²²⁶ Ra	35,28 ± 0,89	32,19 ± 0,77	32,53 ± 0,72
	²³² Th	51,77 ± 0,85	48,02 ± 0,78	47,11 ± 0,78

Tab. č. 20 - Výsledky meraní rádioaktivity pôd v Bq.kg⁻¹ za rok 2014 odobratých z lokalít, kde sú umiestnené TLD

(dokončenie tabuľky)

Lokalita	Rádionuklid	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
Spišské Vlachy	¹³⁷ Cs	6,41 ± 0,50	7,00 ± 0,64	4,51 ± 0,47
	⁴⁰ K	697,38 ± 16,25	675,13 ± 18,25	645,93 ± 15,87
	²²⁶ Ra	25,77 ± 0,72	26,48 ± 0,85	25,23 ± 0,72
	²³² Th	31,85 ± 0,61	32,12 ± 0,72	33,65 ± 0,63
Stará Voda	¹³⁷ Cs	12,78 ± 0,62	14,25 ± 0,33	12,44 ± 0,75
	⁴⁰ K	867,76 ± 18,65	918,39 ± 17,37	893,12 ± 20,48
	²²⁶ Ra	30,66 ± 0,74	31,36 ± 0,60	31,42 ± 0,84
	²³² Th	46,43 ± 0,74	49,50 ± 0,63	49,85 ± 0,83
Štrbské Pleso	¹³⁷ Cs	16,66 ± 0,47	16,40 ± 0,70	15,51 ± 0,65
	⁴⁰ K	679,75 ± 16,36	719,22 ± 18,67	647,05 ± 17,22
	²²⁶ Ra	24,84 ± 0,77	23,57 ± 0,80	22,22 ± 0,75
	²³² Th	26,52 ± 0,59	27,62 ± 0,69	25,54 ± 0,64
Tisinec	¹³⁷ Cs	7,52 ± 0,48	8,78 ± 0,26	9,57 ± 0,54
	⁴⁰ K	617,86 ± 15,25	616,87 ± 12,96	628,81 ± 15,82
	²²⁶ Ra	26,54 ± 0,71	28,39 ± 0,54	28,56 ± 0,73
	²³² Th	32,67 ± 0,62	34,09 ± 0,50	35,12 ± 0,66

Spracoval: RÚVZ Košice, OZPŽ
február 2015

I. vrstva: 0 - 5 cm
II. vrstva: 5 - 15 cm
III.vrstva: 15 - 30 cm

Tab. č. 21 – Výsledky meraní rádioaktivity v jednotlivých vrstvách pôd v Bq.kg⁻¹ za rok 2014 odobratých v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	Dátum	Rádioaktivita	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
I. kvartál					
Krásna n/H.	26.03.2014	¹³⁷ Cs	4,74 ± 0,48	10,04 ± 0,52	8,10 ± 0,47
		⁴⁰ K	618,29 ±	585,73 ±	556,73 ±
		²²⁶ Ra	24,71 ± 0,83	27,76 ± 0,68	25,98 ± 0,96
		²³² Th	28,88 ± 0,71	27,59 ± 0,58	27,91 ± 0,81
Viničky	13.02.2014	¹³⁷ Cs	2,53 ± 0,32	3,62 ± 0,38	1,97 ± 0,34
		⁴⁰ K	592,94 ±	567,42 ±	561,32 ±
		²²⁶ Ra	23,81 ± 0,48	25,47 ± 0,71	23,92 ± 0,68
		²³² Th	27,96 ± 0,46	25,87 ± 0,61	24,64 ± 0,74
II. kvartál					
Krásna n/H.	17.06.2014	¹³⁷ Cs	5,62 ± 0,51	8,20 ± 0,38	6,62 ± 0,15
		⁴⁰ K	622,26 ±	576,44 ±	508,66 ±
		²²⁶ Ra	22,17 ± 0,78	23,51 ± 0,48	20,77 ± 0,23
		²³² Th	24,99 ± 0,83	27,89 ± 0,46	25,52 ± 0,25
Viničky	04.06.2014	¹³⁷ Cs	1,74 ± 0,31	1,78 ± 0,18	1,39 ± 0,26
		⁴⁰ K	453,29 ±	576,62 ±	497,19 ±
		²²⁶ Ra	14,87 ± 0,50	23,75 ± 0,62	19,87 ± 0,46
		²³² Th	17,20 ± 0,43	27,45 ± 0,53	21,83 ± 0,37
III. kvartál					
Krásna n/H.	24.09.2014	¹³⁷ Cs	2,65 ± 0,42	12,76 ± 0,64	11,14 ± 0,55
		⁴⁰ K	646,91 ±	825,86 ±	595,06 ±
		²²⁶ Ra	27,61 ± 0,77	25,40 ± 0,84	24,42 ± 0,78
		²³² Th	29,94 ± 0,64	29,36 ± 0,72	27,34 ± 0,61
Viničky	26.09.2014	¹³⁷ Cs	2,26 ± 0,45	2,38 ± 0,48	2,60 ± 0,48
		⁴⁰ K	578,44 ±	599,50 ±	595,79 ±
		²²⁶ Ra	25,41 ± 0,79	25,45 ± 0,75	22,52 ± 0,89
		²³² Th	31,13 ± 0,71	30,68 ± 0,70	30,03 ± 0,77
IV. kvartál					
Krásna n/H.	27.10.2014	¹³⁷ Cs	1,76 ± 0,19	4,89 ± 0,28	4,69 ± 0,50
		⁴⁰ K	617,90 ±	765,64 ±	596,65 ±
		²²⁶ Ra	24,56 ± 0,64	24,64 ± 0,68	24,16 ± 0,75
		²³² Th	27,46 ± 0,56	27,72 ± 0,59	28,29 ± 0,67
Viničky	27.10.2014	¹³⁷ Cs	1,73 ± 0,36	2,97 ± 0,47	3,54 ± 0,44
		⁴⁰ K	553,75 ±	613,34 ±	618,48 ±
		²²⁶ Ra	22,62 ± 0,69	24,24 ± 0,75	23,69 ± 0,78
		²³² Th	27,60 ± 0,63	27,79 ± 0,66	29,52 ± 0,70

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPZ
február 2015

Tab. č. 22 – Výsledky meraní rádioaktivity v jednotlivých vrstvách iných pôd v Bq.kg⁻¹ za rok 2014 odobratých v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	Rádionuklid	I. vrstva	II. vrstva	III. vrstva
Veľká Ida (za USS KE)	¹³⁷ Cs	6,74 ± 0,69	5,08 ± 0,64	5,19 ± 0,55
	⁴⁰ K	865,79 ± 20,29	862,67 ± 20,35	873,28 ± 20,07
	²²⁶ Ra	37,53 ± 0,89	36,37 ± 0,96	31,26 ± 0,82
	²³² Th	42,50 ± 0,79	41,61 ± 0,77	40,97 ± 0,75
Vojany (pri elektrárni)	¹³⁷ Cs	0,72 ± 0,11	1,05 ± 0,31	0,61 ± 0,12
	⁴⁰ K	518,91 ± 10,83	528,71 ± 12,66	558,53 ± 12,02
	²²⁶ Ra	24,22 ± 0,44	25,72 ± 0,58	27,14 ± 0,54
	²³² Th	31,17 ± 0,45	31,70 ± 0,54	32,16 ± 0,49
Michalovce (pri f. YAZAKY WIRING TECHN.)	¹³⁷ Cs	2,02 ± 0,07	-	-
	⁴⁰ K	559,93 ± 9,35	-	-
	²²⁶ Ra	27,24 ± 0,29	-	-
	²³² Th	31,42 ± 0,30	-	-
Michalovce (priem. park – Továrenská)	¹³⁷ Cs	0,64 ± 0,10	-	-
	⁴⁰ K	615,78 ± 11,94	-	-
	²²⁶ Ra	24,79 ± 0,42	-	-
	²³² Th	30,60 ± 0,42	-	-
Klenov (záhrada)	¹³⁷ Cs	6,25 ± 0,24	-	-
	⁴⁰ K	790,07 ± 15,99	-	-
	²²⁶ Ra	29,90 ± 0,63	-	-
	²³² Th	36,65 ± 0,57	-	-
Klenov (kompost)	¹³⁷ Cs	4,89 ± 0,29	-	-
	⁴⁰ K	622,57 ± 16,07	-	-
	²²⁶ Ra	26,10 ± 0,75	-	-
	²³² Th	22,12 ± 0,56	-	-

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPŽ
február 2015

I. vrstva: 0 - 5 cm
II. vrstva: 5 - 15 cm
III.vrstva: 15 - 30 cm

Tab. č. 23 - Výsledky meraní rádioaktivity porastov v Bq.kg⁻¹ za rok 2014 odobratých z lokalít v Košickom a Prešovskom kraji

Lokalita	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹]	
	čerstvej váhy	suchej váhy
Červený Kláštor	0,50 ± 0,10	1,61 ± 0,32
Kamenica nad Cirochou	< 0,31	< 0,80
Krásna nad Hornádom	< 0,20	< 0,76

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPZ
február 2015

Tab. č. 24 - Výsledky meraní rádioaktivity porastov, bylínok a machov v Bq.kg⁻¹ za rok 2014 odobratých z lokalít v Košickom a Prešovskom kraji

Druh a lokalita	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹]	
	čerstvej váhy	suchej váhy
Plavúnik alpínsky – Dolina Zeleného plesa	-	47,14 ± 14,51
Púpava lekárska – Klenov	< 0,08	< 0,53
Žihľava dvojdomá – Klenov	< 0,11	< 0,68
Hluchavka biela – Klenov	0,17 ± 0,02	1,00 ± 0,14
Ďatelina lúčna – Klenov	0,18 ± 0,04	1,11 ± 0,26
Báza čierna - Plaveč	< 0,14	< 0,73

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPZ
február 2015

Tab. č. 25 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2014

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
prameň nad Prameňom Sv. Jána Nepomuckého (horný prameň)-Bankov	Košice-Bankov	KE	0,16±0,05	<0,03	14,1±3,7	<0,009	0,015±0,001
prameň Sv. Jána Nepomuckého (dolný prameň)-Bankov	Košice-Bankov	KE	<0,06	0,05±0,01	8,8±2,6	<0,009	0,019±0,001
vodovod verejný-reedukačný dom-kuchyňa	Košice-Bankov	KE	0,13±0,05	0,03±0,01	<5,6		
vodovod verejný-MÚMČ Barca-kuchynka	Košice-Barca	KE	<0,12	0,08±0,02	<5,2		
vlastný vodný zdroj-Žel.Stavby, Južná Tr. 63, Košice-kuchynka	Košice-Juh	KE	0,21±0,07	0,22±0,03	10,9±3,0	0,024±0,007	0,018±0,001
vlastný vodný zdroj-Žel.Stavby, Južná Tr.63, Košice	Košice-Juh	KE	<0,19	0,42±0,04	14,8±4,0		
vodovod verejný (VN Starina + T-D-K)-ul. Milosrdenstva	Košice-Juh	KE	0,08±0,04	0,03±0,01	<5,4		
vodovod verejný-Podnik.centrum-WC-predsieň Gemerská 3, Košice	Košice-Juh	KE	0,04±0,02	0,04±0,01	<5,0		
vodovod pre ZOO-AB kuchynka, Kavečany	Košice-Kavečany	KE	0,06±0,04	<0,03	7,7±2,5		
vodovod verejný-MÚMČ-Kavečany-kancelária	Košice-Kavečany	KE	0,11±0,06	0,07±0,02	9,5±2,9		
vodovod verejný Bukovec, MÚMČ Myslava-kuchynka	Košice-Myslava	KE	<0,03	0,04±0,01	<4,1		
vodovod verejný-MÚMČ Nad Jazerom, WC-prízemie	Košice-Nad Jazerom	KE	<0,06	0,06±0,01	<5,2		
vodovod verejný-rokovacia miestnosť MÚMČ Pereš	Košice-Pereš	KE	<0,04	0,04±0,01	<6,0		
vodovod verejný-ÚČS-Inšt.vzdel.vet.lek-pracovňa, Podhradová 13	Košice-Podhradová	KE	0,07±0,03	0,05±0,01	<4,0		

Tab. č. 25 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2014

pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný Drienovec-MÚMČ Šebastovce-kuchynka	Košice-Šebastovce	KE	<0,04	0,04±0,01	<6,3		
vodovod verejný-ZŠ-vrátnica; Tomášikova ul.; Košice-Sever	Košice-Sever	KE	<0,03	0,04±0,01	<5,2		
vodovod verejný-ÚČS+Starina, MŠ-kuchyňa, Tatranská ul.	Košice-Staré Mesto	KE	0,05±0,02	0,03±0,01	<5,3		
vodovod verejný-TEHO-dispečing-Budapeštianska ul.-Ďahanovce (Starina)	Košice-Ďahanovce	KE	<0,04	0,04±0,01	<5,7		
vodovod verejný-RÚVZ Ipeľská 1	Košice-Terasa	KE	<0,03	0,04±0,01	<5,4		
vodovod verejný-predajňa Potraviny, Vyšné Opátske	Košice-Vyšné Opátske	KE	0,03±0,02	0,02±0,01	<5,7		
vodovod verejný-Krízové centrum-kuchynka	Košická Nová Ves	KE	<0,03	0,04±0,01	<5,5		
vodovod verejný-fy TAMAS (22.1.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,07	0,04±0,01	<4,0		
vodovod verejný-fy TAMAS (13.2.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,07	0,06±0,01	<5,7		
vodovod verejný-fy TAMAS (26.3.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	0,08±0,05	0,05±0,01	<3,8		
vodovod verejný-fy TAMAS (16.4.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	0,14±0,06	0,05±0,02	<3,8		
vodovod verejný-fy TAMAS (19.5.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	0,08±0,03	0,04±0,02	<4,2		
vodovod verejný-fy TAMAS (17.6.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,09	0,05±0,01	<3,6		
vodovod verejný-fy TAMAS (14.7.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	0,09±0,04	0,05±0,01	<3,6		
vodovod verejný-fy TAMAS (21.8.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,09	<0,04	<3,6		
vodovod verejný-fy TAMAS (24.9.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,09	0,07±0,02	<4,3		
vodovod verejný-fy TAMAS (27.10.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,09	0,03±0,02	<5,3		
vodovod verejný-fy TAMAS (27.11.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,04	0,04±0,01	<3,7		
vodovod verejný-fy TAMAS (10.12.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	0,19±0,06	0,06±0,02	<3,8		

Tab. č. 25 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2014

pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Baška	KS	<0,03	0,03±0,01	<5,7		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Beniakovce	KS	<0,03	0,02±0,01	<5,6		
vodný zdroj pre skupinový vodovod-surová voda	Bidovce	KS	0,18±0,07	0,16±0,03	<4,9		
vodný zdroj pre skupinový vodovod-za miestom dávkovania dezinf.prostr.	Bidovce	KS	<0,14	0,20±0,03	<4,9		
vodojem-za miestom dávkovania dezinf.prostriedku	Bidovce	KS	0,10±0,06	0,20±0,03	<5,5		
vodovod verejný-OcÚ-chodba	Bidovce	KS	<0,12	0,19±0,03	<5,3	<0,010	0,020±0,002
vodovod verejný-OcÚ-predsieň WC	Bočiar	KS	0,25±0,10	0,32±0,03	<5,2	<0,010	0,024±0,004
vodovod verejný (zdroj Starina)	Budimír	KS	<0,04	0,04±0,01	<5,6		
vodovod verejný-T-D-KE, MŠ-kuchynka	Budulov	KS	<0,13	0,08±0,02	<5,2		
vodovod verejný-OcÚ-predsieň WC	Bukovec	KS	<0,01	<0,03	<5,0		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Buzica	KS	<0,09	0,06±0,02	<5,5		
vodovod verejný-T-D-KE, MŠ-kuchyňa	Cestice	KS	<0,11	0,07±0,02	<5,6		
vodovod verejný-MŠ-výdajňa stravy	Čakanovce	KS	<0,05	0,07±0,01	<4,9		
vodovod verejný-OcÚ-prízemie WC	Čecejovce	KS	0,13±0,06	0,13±0,02	<5,0		
vodovod verejný-OcÚ-predsieň WC	Debraď	KS	<0,07	<0,03	<8,3		
vodovod verejný-OcÚ-predsieň WC	Debraď	KS	<0,10	0,06±0,02	<5,8		
vodovod verejný-T-D-KE OcÚ-kuchyňa	Drienovec	KS	<0,12	0,06±0,02	<5,1		
vlastný vodný zdroj, Domov seniorov Patria, výdajňa stravy	Drienovecké Kúpele	KS	<0,09	0,06±0,02	10,1±2,9		
vodovod verejný-ZŠ-suterén-výlevka (VZ z ČS Sokol)	Družstevná pri Hornáde	KS	<0,10	0,04±0,02	13,7±3,6		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Ďurkov	KS	0,13±0,07	0,15±0,03	<5,8		

Tab. č. 25 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2014

pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Ďurkov	KS	0,18±0,08	0,16±0,03	<5,7		
vodovod verejný-OcÚ-soc.zariadenie-umývarka	Gyňov	KS	0,19±0,09	0,29±0,03	18,5±4,6		
vodovod verejný-OcÚ-kancelária	Háj	KS	<0,10	<0,03	<5,9		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Herľany	KS	<0,03	0,06±0,01	<5,8		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Hrašovík	KS	<0,05	0,03±0,01	<5,3		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Hýľov	KS	<0,01	<0,02	14,0±3,7		
vodovod verejný T-D-K, MŠ-kuchyňa	Janík	KS	<0,12	0,08±0,02	<5,8		
vodovod verejný-OcÚ-kancelária-suterén	Jasov	KS	<0,11	<0,03	<5,4		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Kalša	KS	<0,10	0,11±0,02	<5,5		
vodovod verejný-6. bytová jednotka, byt 1.p-p. Domanič	Kecerovce	KS	<0,07	0,06±0,01	<5,2		
miešaná voda zo všetkých studní-ÚV Kechnec	Kechnec	KS	0,19±0,07	0,06±0,02	14,4±3,9		
studňa č.1-surová voda	Kechnec	KS	<0,14	<0,05	<5,6		
studňa HGK-1-surová voda	Kechnec	KS	<0,09	0,08±0,02	10,2±3,0		
studňa HGK-2	Kechnec	KS	<0,08	0,08±0,02	16,3±4,3		
studňa HGK-4-surová voda	Kechnec	KS	0,18±0,07	<0,05	14,2±3,8		
studňa HGK-5-surová voda	Kechnec	KS	0,26±0,08	0,09±0,03	12,5±3,5	<0,007	0,031±0,002
vodovod verejný-KÜNZ Priemyselný park-kuchynka	Kechnec	KS	0,09±0,03	0,04±0,01	<4,9		
vodovod verejný-OcÚ-kuchyňa	Kechnec	KS	0,09±0,04	0,03±0,01	<5,4		
vodovod verejný-Zdrav. Stredisko-sociálne zariadenie	Kechnec	KS	0,09±0,04	0,02±0,01	<5,7		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Kokšov-Bakša	KS	<0,12	0,10±0,02	<5,5		

Tab. č. 25 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2014

pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný-zdroj Starina-Domov sociálnych služieb-kuchyňa	Kráľovce	KS	<0,03	0,04±0,01	<5,7		
vodovod verejný-Zdrav. Stredisko-prízemie (horný prameň)	Kysak	KS	<0,08	<0,03	6,9±2,5		
vodovod verejný-byt p. Tatranskej-kuchyňa	Lucia Baňa	KS	<0,03	0,05±0,01	<5,8		
vodovod verejný-Obecné potraviny FRESH-umývadlo	Malá Lodina	KS	0,06±0,03	0,04±0,01	<5,4		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Nižná Kamenica	KS	<0,03	0,06±0,01	<6,0		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Nižná Myšľa	KS	0,11±0,05	0,18±0,02	5,7±2,3		
vodovod verejný (T-D-K)-MŠ-kuchyňa	Perín	KS	<0,12	0,08±0,02	<5,6		
vodovod verejný-OcÚ-predsieň WC	Poproč	KS	<0,02	<0,03	<5,9		
vodovod verejný-VZ T-D-KE, OcÚ-kuchynka	Rešica	KS	0,016±0,05	0,06±0,02	<5,7		
vodovod verejný-OcÚ-WC	Rozhanovce	KS	<0,04	0,03±0,01	<5,4		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Rudník	KS	0,03±0,01	<0,04	37,5±8,9		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Rudník	KS	0,05±0,02	0,05±0,01	30,6±7,3		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Rudník	KS	0,05±0,01	<0,02	27,7±6,6		
vodovod verejný-OcÚ-kuchyňa	Ruskov	KS	0,13±0,07	0,19±0,03	<5,2		
vodovod verejný-MŠ-kuchynka	Sady nad Torysou	KS	0,04±0,02	0,03±0,01	<5,5		
vodovod verejný-Zdrav. Stred.-WC-ženy	Seňa	KS	<0,07	<0,02	<5,6		
vodovod verejný-OcÚ-predsieň WC	Skároš	KS	0,2±0,04	0,15±0,01	9,4±3,1	<0,006	0,016±0,002
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Slanec	KS	<0,07	0,09±0,02	<5,8		
vodovod verejný-OcÚ-predsieň WC-prízemie	Slanské Nové Mesto	KS	0,15±0,05	0,21±0,02	<5,3		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Sokol'	KS	<0,09	0,04±0,01	7,5±2,4		

Tab. č. 25 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2014

pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Štós	KS	0,04±0,01	<0,03	5,4±2,2		
vlastný vodný zdroj pre Domov Dôchodcov-kuchyňa	Šugov	KS	<0,06	0,04±0,01	19,2±4,9		
vodovod verejný-OcÚ-predsieň WC	Trstené pri Hornáde	KS	0,13±0,06	0,25±0,03	<5,5		
vodovod verejný-VZ T-D-KE, OcÚ	Turná nad Bodvou	KS	<0,09	<0,05	<5,3		
vodovod verejný T-D-K, ZŠ-trieda	Turnianská Nová Ves	KS	<0,14	0,05±0,02	<5,8		
vodovod verejný-OcÚ kuchyňa	Valaliky	KS	0,03±0,02	0,03±0,01	<5,8		
vodovod verejný-Ovocná škôlka-kuchynka	Včeláre	KS	<0,10	<0,04	<5,4		
vodovod verejný (T-D-K)-pohostinstvo Zigas Štefan-výčap	Veľká Ida	KS	<0,09	<0,04	<5,7		
vodovod verejný-OcÚ-predsieň WC	Vyšná Kamenica	KS	<0,03	0,07±0,01	<5,6		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Vyšná Myšľa	KS	0,11±0,05	0,13±0,02	7,2±2,5		
vodovod verejný-T-D-KE, 2. byt jednotka, 1.posch-byt-kuchyňa	Vyšný Lánec	KS	<0,12	0,04±0,02	<5,0		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Vyšný Medzev	KS	<0,12	0,08±0,02	<6,0		
vodovod verejný-OcÚ kuchynka	Žarnov	KS	<0,09	0,05±0,02	24,6±6,0		
vodovod verejný-dolný prameň; krčma Pod Roštami-výčap	Zlatá Idka	KS	0,05±0,02	0,02±0,01	6,6±2,4		
vodovod skupinový Michalovce, Tech. a zahr. služby Michalovce	Michalovce	MI	<0,04	0,11±0,01	<5,7		
vodovod Petrovce, hraničné odd. policajného zboru	Petrovce	MI	<0,04	0,08±0,01	<5,3		
vodovod skupinový Michalovce-MŠ	Poruba pod Vihorlatom	MI	0,04±0,02	0,10±0,01	15,4±4,1		
vodovod skupinový Michalovce-MŠ	Pozdišovce	MI	<0,09	0,06±0,02	<5,8		
vodovod verejný-MŠ	Strážske	MI	<0,04	0,04±0,01	<5,9		

Tab. č. 25 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2014

pokračovanie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod skupinový Boľany, ZŠ Veľké Kapušany	Veľké Kapušany	MI	0,06±0,03	0,03±0,01	<3,8		
vodovod verejný-OcÚ-zariadenie na osobnú hygienu	Betliar	RV	<0,09	0,05±0,02	<5,4		
vodovod verejný-Hotel RAJ-kuchyňa	Dedinky	RV	<0,03	0,02±0,01	18,7±4,7		
vodovod verejný-OcÚ-kancelária	Dedinky	RV	<0,05	<0,02	6,8±2,5		
vodovod verejný-MŠ-kuchyňa	Dlhá Ves	RV	<0,10	<0,04	<5,7		
vodovod verejný-Penzión Callisto-kuchyňa	Dobšiná	RV	<0,06	0,04±0,01	11,4±3,3		
vodovod verejný-SCA HP-kuchyňa	Gemerská Hôrka	RV	<0,12	0,07±0,02	<5,7		
vodovod verejný-OcÚ-kuchyňa	Gemerská Poloma	RV	0,02±0,01	<0,03	<5,9		
vodovod verejný-ZŠ-výdajňa stravy	Hrhov	RV	<0,11	<0,04	<5,6		
vodovod verejný-OcÚ-kuchynka	Jablonov nad Turňou	RV	<0,13	<0,04	<5,7		
vodovod verejný-OcÚ-kuchyňa	Kečovo	RV	<0,09	0,05±0,02	<5,5		
vodovod verejný-potraviny SOFIA-predajňa	Pača	RV	0,02±0,01	<0,04	48,7±11,4		
vodovod verejný-ZŠ Gemerská 1-výdajňa stravy	Plešivec	RV	<0,12	0,05±0,02	<5,7		
vodovod verejný-potraviny COOP-Jednota-predajňa	Roštár	RV	<0,08	0,04±0,01	<5,5		
vodovod verejný-UPSVaR-kuchynka I.poschodie	Rožňava	RV	0,11±0,05	<0,04	<5,6		
vodovod verejný-OcÚ-kancelária	Slavošovce	RV	0,07±0,02	<0,04	34,5±8,2		
vodovod verejný-OcÚ-kancelária	Štútnik	RV	0,11±0,04	<0,03	<5,5		
vodovod skupinový Michalovce-MŠ	Hlivištia	SO	0,04±0,01	<0,03	<5,8		
vodovod Kolibabovce-OcÚ	Kolibabovce	SO	<0,04	0,09±0,01	10,2±3,0		

Tab. č. 25 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Košickom kraji za rok 2014

dokončenie tabuľky

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod Koromľa-MŠ	Koromľa	SO	<0,03	0,09±0,01	<4,2		
vodovod skupinový Vyšné Nemecké, MŠ Lekárovce	Lekárovce	SO	<0,06	0,15±0,01	<5,3		
vodovod Podhorod'-ZŠ	Podhorod'	SO	0,08±0,02	0,06±0,01	<5,2		
skupinový vodovod Sobrance, MŠ	Porubka	SO	<0,03	0,05±0,01	<3,9		
vodovod verejný-MŠ	Remetské Hámre	SO	0,03±0,01	<0,05	8,2±2,8		
vodovod skupinový Sobrance, ZŠ Sobrance	Sobrance	SO	0,05±0,02	0,08±0,01	<5,2		
vodovod verejný-OcÚ (13.2.2014)	Borša	TV	0,32±0,07	0,19±0,02	<5,4	<0,010	0,020±0,002
vodovod verejný-OcÚ (4.6.2014)	Borša	TV	0,19±0,07	0,19±0,02	<5,0		
vodovod verejný-ZŠ (26.9.2014)	Borša	TV	0,09±0,05	0,10±0,02	<4,2		
vodovod verejný-OcÚ (27.10.2014)	Borša	TV	<0,07	0,12±0,02	<5,1		
vodovod Boľanský skupinový-ÚV- upravená voda	Boľany	TV	<0,05	0,04±0,01	<5,6		
vodovod obecný-OcÚ-kancelária	Byšta	TV	<0,02	0,06±0,01	<7,4		
vodovod verejný (Starina)-OcÚ Dargov	Dargov	TV	<0,03	0,06±0,01	<5,7		
vodovod obecný-MŠ kuchyňa	Dvorianky	TV	0,17±0,06	<0,05	7,3±2,5		
vodovod obecný-OcÚ-kancelária	Hrčel'	TV	0,43±0,11	0,12±0,03	44,2±10,4	0,055±0,008	<0,012
vodovod obecný-MŠ	Kravany	TV	<0,05	0,09±0,01	7,8±2,7		
vodovod skupinový obecný-č.d.1-kuchyňa	Luhyňa	TV	0,13±0,05	0,08±0,02	<5,7		
vodovod verejný (Starina)-OcÚ Parchovany	Parchovany	TV	<0,04	0,05±0,01	<5,1		

Spracoval: RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2015

Tab. č. 26 - Monitoring rádioaktivity pitných vôd v Prešovskom kraji za rok 2014

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vodovod verejný - Hydroforka	Vrbov	KK	<0,15	0,28±0,04	24,6±6,0	<0,010	0,027±0,001

Spracoval: RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2015

Tab. č. 27 - Monitoring rádioaktivity pramenitých a minerálnych vôd v Košickom kraji za rok 2014

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vrt G5-Gajdovka	Košice-Anička	KE			65,0±15,2	0,246±0,018	0,069±0,002
vrt KE-8	Buzica	KS	<3,06	6,61±0,61	<5,8	0,344±0,020	0,036±0,002
studňa za dedinou	Herľany	KS			9,2±3,3	0,165±0,015	0,029±0,001
prameň pri OcÚ Herľany	Herľany	KS			40,7±9,7	0,144±0,013	0,035±0,001

Spracoval: RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2015

Tab. č. 28 - Monitoring rádioaktivity pramenitých a minerálnych vôd v Prešovskom kraji za rok 2014

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
Lekársky prameň	Bardejovské Kúpele	BJ			14,4±3,8	0,157±0,015	0,035±0,001
Hlavný prameň	Bardejovské Kúpele	BJ			23,0±5,7	0,065±0,010	0,048±0,002
tretí prameň	Bardejovské Kúpele	BJ			18,8±4,8	0,069±0,011	0,032±0,001
vrt CH-1 Cígeľka	Cígeľka	BJ			<5,4	0,572±0,026	0,410±0,015
vrt BV-1 Baldovská	Baldovce	LE			<8,3	0,064±0,010	0,134±0,005
vrt pre verejnosť	Baldovce	LE			<8,8	0,042±0,009	0,295±0,011
prameň Ondrej	Sivá Brada	LE			183,2±42,2	0,624±0,027	0,513±0,018
prameň Sv. Kríža	Sivá Brada	LE			89,6±21,0	0,769±0,030	0,497±0,018
bazén	Sivá Brada	LE			<21,6	0,944±0,034	0,505±0,018
vrt S-1 Cifrovaný	Lipovce	PO			15,1±4,6	0,080±0,011	0,056±0,001
vrt S-2 Salvator (surová)	Lipovce	PO			13,4±3,9	0,417±0,022	0,346±0,003
vrt S-2 Salvator (fľaškovaný)	Lipovce	PO			<3,7	0,320±0,019	0,080±0,001
vrt Sultánka	Šindliar	PO			<8,1	0,012±0,006	0,070±0,001
prameň Biela Voda (Zlatá Studňa)	Široké	PO			<4,1	0,006±0,004	<0,010
prameň Filice	Gánovce	PP			12,3±3,6	0,221±0,017	0,301±0,011
prameň pri dome č. 281	Gánovce	PP			12,1±3,8	0,611±0,027	0,535±0,019
prameň Ondrej	Hôrka	PP			16,7±4,5	0,185±0,015	0,401±0,014
Smokovecká kyselka	Starý Smokovec	PP			126,2±29,1	<0,013	<0,011
vrt LH-1	Legnava	SL			<6,1	0,020±0,007	<0,049
vrt LZ-6 Veronika (Lubovnianska)	Novoľubovnianske Kúpele	SL			<5,9	0,033±0,006	<0,026
prameň Ondrej	Novoľubovnianske Kúpele	SL			12,6±3,6	0,021±0,005	<0,019
vrt MS-2 Johanus (Sulínka)	Sulín	SL			<7,0	0,227±0,016	0,058±0,001
vrt TATRA QUELLE	Sulín	SL			<5,7	<0,011	<0,012

Spracoval: RÚVZ Košice, OOZPŽ, február 2015

Tab. č. 29 - Monitoring rádioaktivity termálnych vôd v Košickom a Prešovskom kraji za rok 2014

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
vrt GTH-1 ThermalPark Zemplínska Šírava	Kaluža	MI	10,79±2,47	3,58±0,68	22,6±5,5	2,778±0,056	0,207±0,028
vrt 1	Vrbov	KK	17,69±1,38	3,06±0,21	<5,2	2,838±0,058	0,124±0,005
vrt 2	Vrbov	KK	10,50±1,15	2,75±0,20	<5,1	2,205±0,051	0,152±0,006
vrt Izabela	Vyšné Ružbachy	SL	0,85±0,20	0,31±0,06	<5,0	0,140±0,013	0,083±0,003
vrt Kráter	Vyšné Ružbachy	SL	<0,46	0,38±0,08	35,3±8,3	0,186±0,015	0,214±0,009
pri pošte - vrt Jozef	Vyšné Ružbachy	SL	1,71±0,38	0,48±0,09	9,7±2,9	0,278±0,019	0,061±0,003

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPZ
február 2015

Tab. č. 30 - Monitoring rádioaktivity vôd a sedimentov povrchových tokov v Košickom kraji za rok 2014

Vodný tok	Lokalita	Okr.	V O D A		S E D I M E N T			
			Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹]	⁴⁰ K [Bq.kg ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.kg ⁻¹]	²³² Th [Bq.kg ⁻¹]
rieka Hornád (22.1.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	0,09±0,03	0,10±0,02	0,82±0,26	587,05±13,00	18,71±0,55	20,16±0,42
rieka Hornád (13.2.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,08	0,09±0,01	0,89±0,04	462,80±7,57	15,61±0,19	17,20±0,19
rieka Hornád (26.3.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,08	0,06±0,01	1,01±0,09	487,99±9,36	19,62±0,33	21,60±0,31
rieka Hornád (16.4.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,07	0,07±0,01	1,06±0,19	498,89±9,62	19,58±0,37	21,47±0,31
rieka Hornád (19.5.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	0,17±0,05	0,15±0,01	2,66±0,08	602,71±9,93	27,20±0,28	28,92±0,29

Tab. č. 30 - Monitoring rádioaktivity vôd a sedimentov povrchových tokov v Košickom kraji za rok 2014

dokončenie tabuľky

Vodný tok	Lokalita	Okr.	V O D A		S E D I M E N T			
			Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹]	⁴⁰ K [Bq.kg ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.kg ⁻¹]	²³² Th [Bq.kg ⁻¹]
rieka Hornád (17.6.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,05	0,06±0,01	0,53±0,04	449,45±7,41	13,94±0,18	16,30±0,19
rieka Hornád (14.7.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	<0,07	0,11±0,01	0,98±0,11	487,48±8,11	19,97±0,22	23,63±0,24
rieka Hornád (21.8.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	0,10±0,03	0,08±0,01	0,65±0,10	487,59±8,06	16,34±0,20	18,59±0,20
rieka Hornád (24.9.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	0,09±0,05	0,10±0,01	0,76±0,05	0,76±0,05	0,76±0,05	0,76±0,05
rieka Hornád (27.10.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	0,10±0,04	0,13±0,01	1,53±0,07	574,96±9,53	20,56±0,25	23,41±0,25
rieka Hornád (27.11.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	0,14±0,05	0,12±0,01	0,55±0,15	456,51±8,85	13,38±0,30	15,67±0,26
rieka Hornád (10.12.2014)	Krásna nad Hornádom	KE	0,13±0,05	0,07±0,01	0,86±0,16	456,02±9,38	14,55±0,33	16,37±0,29
rieka Bodrog (13.2.2014)	Viničky	TV	0,05±0,03	0,10±0,01	-	-	-	-
rieka Bodrog (4.6.2014)	Viničky	TV	<0,05	0,07±0,01	1,37 ± 0,06	476,89 ± 8,01	17,67 ± 0,24	21,51 ± 0,23
rieka Bodrog (26.9.2014)	Viničky	TV	0,10±0,03	0,12±0,01	2,45 ± 0,08	563,77 ± 9,58	22,25 ± 0,29	24,88 ± 0,27
rieka Bodrog (27.10.2014)	Viničky	TV	0,06±0,03	0,10±0,01	5,79 ± 0,46	997,75 ± 19,83	34,57 ± 0,71	44,08 ± 0,67

Spracoval: RÚVZ Košice, OOZPŽ, február 2015

Tab. č. 31 – Minimálne a maximálne mesačné hodnoty a priemerný mesačný príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ meraný kontinuálne na RÚVZ Košice - Ipeľská 1 v roku 2014

Mesiac	Počet meraní	Mesačné minimum	Mesačné Maximum	Mesačný priemer
Január	31	114,90	121,50	118,51
Február	28	100,50	118,70	111,97
Marec	31	90,20	111,10	98,48
Apríl	30	88,60	103,10	94,93
Máj	31	84,80	103,10	90,56
Jún	30	90,20	98,30	93,57
Júl	28	75,70	97,90	83,82
August	31	78,00	109,40	86,14
September	29	106,00	112,50	109,23
Október	31	97,60	113,70	106,23
November	30	89,90	112,40	106,65
December	31	87,70	105,70	99,91
Celoročný priemer				100,07
Dlhodobý priemer				109,85

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPŽ
február 2015

Tab. č. 32 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v odberových miestach v Košickom kraji za rok 2014 (merané jednorazovo prenosným rádiometrom DC-3E-83)

Lokalita	Stanovište	Okres	PDE [nSv.h ⁻¹]			
			I.kv.	II.kv.	III.kv.	IV.kv.
Stará Voda	TLD	GL	151±4	126±4		160±4
Košice-Alpinka	Čermel'ský potok (pri moste)	KE			118±3	
Košice-Anička	vrt G-5 Gajdovka	KE		111±2		
Košice-areál US Steel	medzi sklacom a hangárom-Carmeuse Slovakia, závod Vápenka	KE				123±4
Košice-areál US Steel	nad materiálom-hangár-Carmeuse Slovakia, závod Vápenka	KE				231±7
Košice-areál US Steel	nad materiálom-sklad-Carmeuse Slovakia, závod Vápenka	KE				276±4
Košice-areál US Steel	výrobná hala-Carmeuse Slovakia, závod Vápenka	KE				103±3
Košice-Dolný Bankov	prameň nad prameňom sv. Jána Nepomuckého	KE		70±7		
Košice-Dolný Bankov	prameň sv. Jána Nepomuckého	KE		76±5		
Košice-Jahodná	na ryhe (ryha = najvyššia koncentrácia)	KE			173±4	
Košice-Jahodná	pri rampe k vrtom	KE			78±3	
Košice-Jahodná		KE			106±4	
Košice-Staré Mesto	Hradbová 12 - pivnica (p. Jergušová)	KE	98±8			
Košice-Staré Mesto	Hradbová 12 - pracovňa (p. Jergušová)	KE	78±5			
Košice-Staré Mesto	Technické múzeum, Hlavná 88	KE	82±4			
Košice-Staré Mesto	Technické múzeum, Hlavná 88	KE	90±4			

**Tab. č. 32 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v odberových miestach v Košickom kraji za rok 2014
(merané jednorazovo prenosným rádiometrom DC-3E-83) pokračovanie tabuľky**

Košice-Terasa	TLD – laboratórium 308	KE	100±4	112±3		121±4
Košice-Terasa	TLD - strecha	KE	96±4	108±3		130±7
Krásna nad Hornádom	fy TAMAS	KE	104±4	126±4	107±3	124±4
			81±4	90±4	125±4	138±5
			103±3	106±4	111±4	125±4
Krásna nad Hornádom	rieka Hornád	KE	113±4	109±2	112±3	117±6
			124±4	100±4	118±3	147±3
			110±4	94±4	106±4	132±3
Buzica	vrt KE-8	KS				124±4
Herľany	prameň pri OcÚ	KS		105±4		
Herľany	studňa za dedinou	KS		102±6		
Jasov	TLD	KS	85±13	96±4		124±4
Košická Belá	potok Belá (pred hotelom)	KS			125±4	
Milhošť	TLD	KS	87±3	137±4	143±3	141±7
Perín	poľnohospodársky dvor	KS	93±3	102±3	152±5	125±5
Turnianska Nová Ves	poľnohospodársky dvor	KS	90±4	97±3	113±4	112±6
Veľká Ida	poľnohospodársky dvor	KS	113±6			
Kaluža	ThermalPark	MI				128±3
Vojany	pole pri EVO	MI	98±5			
Rudná	TLD	RV	109±4	136±4		142±3
Slatvina	poľnohospodársky dvor	SN	107±3	103±3		
Spišské Vluchy	TLD	SN	97±4	101±4		133±4
Orechová	TLD	SO	105±4	132±6		134±4
Borša	OcÚ	TV	96±4	115±5		126±4
Borša	Základná škola	TV			124±4	
Kapušíanske Kľačany	rodinný dom č. 197, p. Vojtech Ignác	TV			120 - 170	

Tab. č. 32 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v odberových miestach v Košickom kraji za rok 2014 (merané jednorazovo prenosným rádiometrom DC-3E-83) dokončenie tabuľky

Milhostov	TLD	TV	113±6	123±4		116±7
Nová Vieska	TLD	TV	75±4	120±4		144±2
Viničky	rieka Bodrog	TV	117±3	106±4	117±3	134±4

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPZ
február 2015

Tab. č. 33 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v odberových miestach v Prešovskom kraji za rok 2014 (merané jednorazovo prenosným rádiometrom DC-3E-83)

Lokalita	Stanovište	Okres	PDE [nSv.h ⁻¹]			
			I.kv.	II.kv.	III.kv.	IV.kv.
Bardejov	TLD	BJ	105±4	106±4		136±4
Bardejovské Kúpele	pred prameňmi	BJ		108±3		
Bardejovské Kúpele	tretí prameň	BJ		111±7		
Cígeľka	vrt CH-1 Cígeľka	BJ		115±4		
Kamenica nad Cirochou	TLD	HE	120±4	112±4		123±3
Červený Kláštor	TLD	KK	83±4	124±4		138±3
Kežmarok	mliekareň	KK	118±3	126±4	118±3	134±4
Vrbov	Hydroforka	KK		112±3		
Baldovce	prameň pre verejnosť	LE		117±3		
Baldovce	vrt BV-1 Baldovská	LE		114±4		
Sivá Brada	bazén - na inkrustovom poli	LE		257±8		
Sivá Brada	bazén - na piesku	LE		152±8		
Sivá Brada	prameň Sv. Kríža	LE		119±4		
Sivá Brada	prameň Sv. Ondreja	LE		146±7		
Krásny Brod	TLD	ML	106±4	110±4		124±4
Hermanovce	poľnohospodársky dvor	PO		101±4	113±4	
Lipovce	vrt S1 Cifrovaný	PO		109±4		
Lipovce	vrt S2 Salvator	PO		96±4		

Tab. č. 33 - Príkion dávkového ekvivalentu (PDE) v odberových miestach v Prešovskom kraji za rok 2014 (merané jednorazovo prenosným rádiometrom DC-3E-83) dokončenie tabuľky

Prešov	TLD	PO	112±8	119±4		143±4
Šindliar	vrt Sultánka	PO		114±4		
Široké	Zlatá Studňa	PO		105±4		
Gánovce	prameň pri dome č. 281	PP		116±4		
Gánovce	prameň - Filice	PP		120±3		
Gánovce	TLD	PP	146±4	106±4		138±6
Hôrka	prameň Ondrej	PP		100±4		
Starý Smokovec	Smokovecká kyselka	PP		133±4		
Štrbské Pleso	TLD	PP	117±3	127±4		146±4
Jarovnice	poľnohospodársky dvor	SB	95±4	113±3	100±3	114±4
Legnava	vrt LH-1	SL		123±4		
Novoľubovnianske Kúpele	vrt LZ6 Veronika + vrt Michal + prameň Andrej	SL		114±4		
Plaveč	TLD	SL	98±5	133±4		132±6
Sulín	plniareň vody Sulín s.r.o (Sulínka)	SL		114±4		
Sulín	vrt SH-1 Johanus	SL		112±6		
Vyšné Ružbachy	vrt Izabela	SL		115±4		
Vyšné Ružbachy	vrt Jozef (pri pošte)	SL		116±4		
Vyšné Ružbachy	vrt Kráter	SL		84±4		
Stropkov - Tisinec	TLD	SP	111±4	104±4		130±4

Spracoval: RÚVZ Košice, OZPŽ
február 2015

Tab. č. 34 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ na miestach umiestnenia TLD v Košickom kraji v roku 2014 meraný termoluminiscenčnými dozimetrami (TLD)

Lokalita	Okr.	severná zemepisná šírka	východná zemepisná dĺžka	I. kv.	II. kv.	III. kv.	IV. kv.	PDE - dlhodobé hodnoty		
								Priemer	Minimum	Maximum
Stará Voda	GL	48:47:31	20:40:24	138		128	114	113	64	172
Košice	KE	48:43:22	21:14:02	92		71	130	93	30	199
Jasov	KS	48:40:59	20:57:45	140		101	102	114	63	161
Milhost'	KS	48:32:26	21:16:09	119		100	137	101	61	144
Rudná	RV	48:39:30	20:29:11	113		97	109	105	65	157
Spišské Vlchy	SN	48:56:36	20:48:08	121		111	88	98	58	158
Orechová	SO	48:42:18	22:13:27	109		115	99	98	59	181
Milhostov	TV	48:39:47	21:43:18	109		92	107	100	59	197
Nová Vieska	TV	48:25:17	21:49:05	95		104	133	92	72	133

Spracoval: RÚVZ Košice, OÖZPŽ
február 2015

Tab. č. 35 - Príkon dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ na miestach umiestnenia TLD v Košickom kraji v roku 2014 meraný prenosným rádiometrom DC-3E-83

Lokalita	Okr.	severná zemepisná šírka	východná zemepisná dĺžka	I. kv.	II. kv.	III. kv.	IV. kv.	PDE - dlhodobé hodnoty		
								Priemer	Minimum	Maximum
Stará Voda	GL	48:47:31	20:40:24	151	126		160	130	81	169
Košice - strecha	KE	48:43:22	21:14:02	96	108		130	104	76	130
Jasov	KS	48:40:59	20:57:45	85	96		124	114	68	152
Milhost'	KS	48:32:26	21:16:09	87	137		143	109	57	158
Rudná	RV	48:39:30	20:29:11	109	136		142	119	60	158
Spišské Vlchy	SN	48:56:36	20:48:08	97	101		133	112	65	153
Orechová	SO	48:42:18	22:13:27	105	132		134	116	60	162
Milhostov	TV	48:39:47	21:43:18	113	123		116	110	35	182
Nová Vieska	TV	48:25:17	21:49:05	75	120		144	111	75	144

Spracoval: RÚVZ Košice, OÖZPŽ
február 2014

Tab. č. 36 - Príkion dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ na miestach umiestnenia TLD v Prešovskom kraji v roku 2014 meraný termoluminiscenčnými dozimetrami (TLD)

Lokalita	Okr.	severná zemepisná šírka	východná zemepisná dĺžka	I. kv.	II. kv.	III. kv.	IV. kv.	PDE - dlhodobé hodnoty		
								Priemer	Minimum	Maximum
Bardejov	BJ	49:17:05	21:16:15	107		92	73	102	61	171
Kamenica nad Cirochou	HE	48:56:05	21:59:39	106		92	136	93	31	195
Červený Kláštor	KK	49:23:15	20:25:21	108		99	110	106	57	449
Krásny Brod	ML			104		94	128	109	94	128
Prešov	PO	48:59:58	21:15:23	142		-	160	100	46	168
Gánovce	PP	49:02:05	20:19:23	125		105	127	108	70	190
Štrbské Pleso	PP	49:07:04	20:03:45	114		112	142	108	20	341
Plaveč	SL	49:15:37	20:50:34	108		98	73	102	69	180
Štropkov	SP	49:12:53	21:38:47	107		92	99	97	57	158

Spracoval: RÚVZ Košice, OZPŽ február 2014

Tab. č. 37 - Príkion dávkového ekvivalentu (PDE) v nSv.h⁻¹ na miestach umiestnenia TLD v Prešovskom kraji v roku 2014 meraný prenosným rádiometrom DC-3E-83

Lokalita	Okr.	severná zemepisná šírka	východná zemepisná dĺžka	I. kv.	II. kv.	III. kv.	IV. kv.	PDE - dlhodobé hodnoty		
								Priemer	Minimum	Maximum
Bardejov	BJ	49:17:05	21:16:15	105	106		136	111	50	145
Kamenica nad Cirochou	HE	48:56:05	21:59:39	120	112		123	108	61	147
Červený Kláštor	KK	49:23:15	20:25:21	83	124		138	113	58	163
Krásny Brod	ML			106	110		124	117	106	131
Prešov	PO	48:59:58	21:15:23	112	119		143	111	72	143
Gánovce	PP	49:02:05	20:19:23	146	106		138	116	79	151
Štrbské Pleso	PP	49:07:04	20:03:45	117	127		146	114	61	166
Plaveč	SL	49:15:37	20:50:34	98	133		132	109	64	154
Štropkov	SP	49:12:53	21:38:47	111	104		130	109	52	184

Spracoval: RÚVZ Košice, OZPŽ február 2015

Tab. č. 38 - Výsledky meraní rádioaktivity pôd v Bq.kg⁻¹ za rok 2014 odobratých z lokality Jahodná

Lokalita	Vrstva	Výsledky [Bq.kg ⁻¹]			
		¹³⁷ Cs	⁴⁰ K	²²⁶ Ra	²³² Th
Jahodná - ryha	I.	29,96 ± 2,27	806,55±43,44	43,18 ± 2,67	-
	II.	45,70 ± 1,38	795,38±23,68	97,25 ± 1,62	24,87 ± 0,85
	III.	28,89 ± 1,06	799,46±21,82	126,24 ± 1,63	29,27 ± 0,83
Košická Belá - Potoky	I.	9,72 ± 0,54	809,63±17,01	24,85 ± 0,68	31,96 ± 0,57
	II.	9,59 ± 0,68	763,49±20,41	27,79 ± 1,03	31,33 ± 0,77
	III.	11,72 ± 0,51	791,19±17,62	27,59 ± 0,70	32,02 ± 0,62
Jahodná - chata	I.	26,80 ± 0,97	863,09±21,13	28,57 ± 0,92	43,76 ± 0,83
	II.	8,41 ± 0,56	837,23±19,24	30,00 ± 0,80	40,36 ± 0,73
	III.	10,55 ± 0,61	826,89±20,15	28,77 ± 0,88	41,05 ± 0,80
Alpinka	I.	11,44 ± 0,38	591,72±12,13	23,74 ± 0,50	24,42 ± 0,40
	II.	10,55 ± 0,52	574,30±14,32	25,33 ± 0,67	24,62 ± 0,53
	III.	11,69 ± 0,47	562,70±12,40	23,60 ± 0,55	24,44 ± 0,44
Jahodná - rampa	I.	8,36 ± 0,53	1133,18±20,72	30,49 ± 0,67	54,90 ± 1,00
	II.	8,52 ± 0,26	1121,05±20,30	31,14 ± 0,62	51,44 ± 0,64

Spracoval: RÚVZ Košice, OZPŽ
február 2015

I. vrstva: 0 - 5 cm
II. vrstva: 5 - 15 cm
III.vrstva: 15 - 30 cm

Tab. č. 39 - Výsledky meraní rádioaktivity bylínok v Bq.kg⁻¹ za rok 2014 odobratých z lokality Jahodná

Názov	Lokalita	Výsledky [Bq.kg ⁻¹]		Pozn.
		¹³⁷ Cs	⁴⁰ K	
Mach – Merík trnistý	Jahodná – ryha	16,02 ± 2,03	2271,91 ± 58,39	SV
		7,08 ± 0,90	1003,87 ± 25,80	ČV
Žihľava dvojdomá	Jahodná – rampa	1,49 ± 0,15	2830,44 ± 43,50	SV
		0,49 ± 0,05	933,75 ± 14,35	ČV
Myší chvost	Jahodná – pri chate	< 0,70	2886,06 ± 44,26	SV
		< 0,25	1039,42 ± 15,94	ČV
Papraď samčia	Jahodná – ryha	12,76 ± 2,16	2818,12 ± 78,56	SV
		5,75 ± 0,97	1269,42 ± 35,39	ČV
Čučoriedka obyčajná	Jahodná – pri chate	9,17 ± 0,41	2568,48 ± 43,14	SV
		4,24 ± 0,19	1187,58 ± 19,95	ČV
Myší chvost	Košická Belá	< 0,73	3204,28 ± 48,98	SV
		< 0,26	1125,47 ± 17,21	ČV

Spracoval: RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2015

SV - suchá váha
ČV - čerstvá váha

Tab. č. 40 - Výsledky monitorovania rádioaktivity húb v Bq.kg⁻¹ čerstvej váhy za rok 2014 z lokality Jahodná

Druh	Lokalita	¹³⁷ Cs [Bq.kg ⁻¹]	⁴⁰ K [Bq.kg ⁻¹]
Plávky - zmes	Jahodná – ryha	6,21 ± 0,49	358,04 ± 11,35
Muchotrávky - zmes	Jahodná – ryha	3,11 ± 0,62	818,90 ± 22,45
Zmes húb	Jahodná – ryha	7,43 ± 0,38	418,56 ± 10,33
Suchohrúb	Jahodná – ryha	2,27 ± 0,79	1474,07 ± 36,11
Plávky - zmes	Jahodná – pri chate	10,17 ± 0,38	308,91 ± 7,77
Zmes húb	Jahodná- pri chate	14,17 ± 0,47	256,38 ± 7,02
Kuriatka	Jahodná – rampa	1,26 ± 0,64	987,60 ± 17,74
Hrúb	Jahodná – rampa	1,99 ± 0,26	1044,77 ± 17,05
Zmes húb	Jahodná rampa	4,92 ± 0,28	355,61 ± 8,09

Spracoval: RÚVZ Košice, OOZPŽ
február 2015

Tab. č. 41 - Monitoring rádioaktivity povrchových vôd v lokalite Jahodná a pril'ahlych lokalitách v roku 2014

Zdroj	Lokalita	Okr.	Alfa [Bq.l ⁻¹]	Beta [Bq.l ⁻¹]	²²² Rn [Bq.l ⁻¹]	²²⁶ Ra [Bq.l ⁻¹]	U _{nat} [mg.l ⁻¹]
Čermeľský potok	Košice-Alpinka	KE	0,06±0,03	0,04±0,01	<3,6	<0,010	0,013±0,001
prameň nad Prameňom Sv. Jána Nepomuckého (horný prameň)- Bankov	Košice- Bankov	KE	0,16±0,05	<0,03	14,1±3,7	<0,009	0,015±0,001
prameň Sv. Jána Nepomuckého (dolný prameň)- Bankov	Košice- Bankov	KE	<0,06	0,05±0,01	8,8±2,6	<0,009	0,019±0,001
pri rampe k vrtom	Košice- Jahodná	KE	0,10±0,02	0,03±0,01	<4,0	0,020±0,007	<0,009
potok Belá	Košická Belá	KS	0,06±0,02	0,04±0,01	<3,8	0,020±0,007	0,010±0,001

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPŽ
február 2015

Tab. č. 42 - Výsledky monitorovania rádioaktivity sedimentov v Bq.kg⁻¹ za rok 2014 z lokality Jahodná

Lokalita	Dátum odberu	výsledky [Bq.kg ⁻¹]			
		¹³⁷ Cs	⁴⁰ K	²²⁶ Ra	²³² Th
Košická Belá - Potoky; potok Belá	14.08.2014	0,83 ± 0,05	579,50 ± 9,38	17,21 ± 0,21	19,37 ± 0,20
Jahodná - pri rampe	14.08.2014	2,08 ± 0,06	775,00 ± 12,20	30,16 ± 0,26	31,78 ± 0,28
Košice - Alpinka; Čermeľský potok	14.08.2014	0,44 ± 0,03	602,11 ± 9,42	18,08 ± 0,17	20,05 ± 0,19

Spracoval: RÚVZ Košice, OOPŽ
február 2015

**ZDRAVOTNÍCKA INFORMATIKA
A BIOŠTATISTIKA**

1. Organizácia a podmienky činnosti

1.1. Začlenenie podľa organizačnej štruktúry úradu

Zdravotnícka informatika a bioštatistika je začlenená podľa organizačnej štruktúry jednotlivých RÚVZ v SR do:

- úseku regionálneho hygienika,
- odboru alebo oddelenia organizačne - dokumentačného,
- oddelenia organizačne - dokumentačne právneho,
- osobného úradu,
- oddelenia podpory zdravia,
- oddelenia hospodársko – technických činností,
- oddelenia preventívneho pracovného lekárstva.
- oddelenia ekonomiky, rozpočtu a prevádzky
- oddelenia ekonomiky, prevádzky a zdravotníckej štatistiky
- oddelenia ekonomicko prevádzkového a štatistiky
- oddelenia podpory zdravia a zdravotníckej štatistiky
- oddelenia organizačno dokumentačného, kontroly a informatiky s úsekom osobného úradu a hospodársko technických činností
- oddelenia informatiky, štatistiky a kontroly

V RÚVZ SR, kde nie je v odbore zdravotnícka informatika a bioštatistika obsadené zamestnanecké miesto, sa vykonávajú činnosti v tejto oblasti externými pracovníkmi alebo zamestnancami iných odborných oddelení.

1.2. Personálne obsadenie

Zamestnanci zdravotníckej informatiky a bioštatistiky sledujú najnovšie trendy v informačných a komunikačných technológiách a podľa potreby vykonávajú hardwarový upgrade PC, ako aj softwarový update aplikácií úradov. Zamestnanci zdravotníckej informatiky a bioštatistiky zabezpečujú bezproblémový chod aplikácií jednotlivých oddelení Regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR, funkčnosť vnútornej siete

úradov, nepretržité prijímanie a odosielanie e-mailovej pošty, udržiavajú v nepretržitej prevádzke sieť internetu ako i chod a update internetových a intranetových stránok úradov.

Tabuľka 1

	Pracovníci odboru	
	interne	externe
VŠ lekár	-	-
VŠ informatik	12,42	3,19
VŠ bioštatistik	2,2	-
SŠ informatik	9,8	1,2
SŠ štatistik	1,00	-

1.3.Počítačové a programové vybavenie na úrade

Technické vybavenie úradov v SR pre zabezpečovanie plynulého chodu úradov i úloh vyplývajúcich z jeho činnosti bolo v priebehu roka pravidelne monitorované.

Technické vybavenie úradov je nutné každý rok upgradovať z dôvodu narastajúcich požiadaviek softwarových aplikácií.

1.3.1. Prepočítaný počet pracovníkov a počet PC na úrade

Tabuľka 2

	Počet pracovníkov	Počet PC / z toho v LAN
Spolu	1 723,12	1 919/1660

1.3.2. Programové vybavenie na úrade na PC

Tabuľka 3a

Operačné systémy	Počet užívateľských licencií*
MS Windows 8	73
MS Windows 7	593
MS Windows Vista	119
MS Windows XP	903
MS Windows 2000	15
MS Windows 98	42
MS Windows 95	14
Staršie MS Windows	2
Iné okrem MS Windows	7

Tabuľka 3b

Kancelárske balíky	Počet užívateľských licencií*
MS Office 2013	116
MS Office 2010	323
MS Office 2007	416
MS Office 2003	555
MS Office 2002	10
MS Office 2000	66
MS Office XP	117
Staršie MS Office	26
Iné okrem MS Office	123

Tabuľka 3c

Špecializované APV skupiny	Počet užívateľských licencií*
Zdravotnícke	278
Ekonomické a personálne	159
Registratúrne	533
Právnické	31
Štatistické a matematické	31
Grafické	66

Poznámka k tabuľkám 3a, 3b, 3c:

*V prípade multilicencie: Počet užívateľských licencií = max. počet klientov v multilicencii.

Na oddeleniach hygieny výživy a oddelení hygieny detí a mládeže sa využíva portálový Informačný systém úradov verejného zdravotníctva ISÚVZ KOZV, kde v priebehu celého roku sa zadávajú resp. aktualizujú údaje o nových resp. aktívnych potravinárskych zariadeniach, údaje z výkonu štátneho zdravotného dozoru, z úradných kontrol potravín, z odberov vzoriek, údaje o výsledkoch laboratórnych vyšetrení vzoriek potravín, pokrmov, predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami a pitnej vody.

Na oddeleniach hygieny výživy sa používa program ALIMENTA, v ktorom sú spracovávané jedálne lístky klientov v rámci projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“, pre získanie údajov o druhu a množstve spotrebovaných potravín a o nutričnej hodnote celodennej stravy.

Na oddeleniach poradne zdravia sa využíva databázový program Test zdravé srdce, v ktorom sú spracúvané údaje ako podkladový materiál za účelom preventívneho vyšetrenia, ako aj o jeho priebehu a súčastiach (dotazník, antropometria, meranie TK, odber kapilárnej krvi na biochemickú analýzu) v rámci základnej poradne zdravia.

Na oddeleniach hygieny životného prostredia a zdravia sa používajú portálové informačné systémy a to VODA NA KÚPANIE, ktorý sa využíva na zadávanie výsledkov analýz vôd na kúpanie, priebeh letnej turistickej sezóny na prírodných a umelých kúpaliskách, základné informácie o prírodných a umelých kúpaliskách v SR a portálový informačný systém O PITNEJ VODE, do ktorého sú zadávané výsledky analýz pitných vôd.

Na oddeleniach preventívneho pracovného lekárstva sa využíva program ASTR na evidenciu rizikových prác podľa jednotlivých faktorov, vytváranie požadovaných databáz a výstupných zostáv, ktoré slúžia ako podklady pre rôzne požadované výstupy.

Na oddeleniach epidemiológie sa využíva portálový informačný systém EPIS, kde sa hlásia infekčné ochorenia a to potvrdené ako i podozrenia z ochorení. Každý prípad sa klasifikuje, uzatvára, zároveň sú k nemu preberané laboratórne protokoly a hlásenia kontaktov. Program slúži pre vytváranie zostáv prenosných ochorení, chrípky a epidémií, ktoré sú využívané pri zostavovaní mesačného výkazu prenosných ochorení, pre potreby spracovania výročnej správy a podľa potreby, napr. pri epidémii chrípky.

V podateľniach sa využíva program WINASU pre účely registratúry, ktorý zabezpečuje evidenciu pošty.

Pre právne účely sa využíva program ASPI – databáza platných zákonov.

Na oddeleniach hospodársko-technických činností sa využíva program od firmy ARKOS (LEA UAFALAN) pre účely účtovníctva. Pre evidenciu hnutel'ného a nehnuteľného majetku úradov sa prevažne využíva program VEMA (EKOS).

Na osobných úradoch sa prevažne využíva program VEMA (PAM) pre spracovanie personálnych údajov a mzdy.

Na odboroch chemických analýz sa využívajú aplikácie priamo prepojené s jednotlivými prístrojmi, ktoré stanovujú hodnoty vzoriek. Zároveň sa využívajú IS pre tvorbu vstupných protokolov o skúške a pre sledovanie výkonov pri vzorkách. Odbory chemických analýz zahrňujú aj oddelenia Národných referenčných centier pre stanovenie sledovaných ukazovateľov v jednotlivých vzorkách.

1.3. Poskytovateľ pripojenia do internetu, web sídlo úradu, intranet

Tabuľka 4a

Poskytovateľ pripojenia	33 x Slovanet a.s.; 2 x Telecom a.s.; 1 x MOPOS COMMUNICATION s.r.o
-------------------------	--

Poznámka:

V prípade viacerých bodov pripojenia vypísať každý prípojný bod.

Tabuľka 4b

webové sídlo - vytvorené	19*/16
webové sídlo - aktualizácie	21,5*/12,5

*interne/externe

Tabuľka 4c

Zriadený intranet	12
-------------------	----

2. Vzdelávanie informatikov

V roku 2014 sa zamestnanci zdravotníckej informatiky a bioštatistiky zúčastnili na školeniach:

- Odborný seminár – Od papiera k elektronickým dokumentom.
- 13.-14.02.2014 - Vzdelávanie v oblasti informačnej bezpečnosti
- 26.2.2014 - Obeh písomností a archivácia na RÚVZ , Správne konanie
- 06.-07.03.2014 - Vzdelávanie v oblasti informačnej bezpečnosti
- 4.3.2014 - Výskyt kliešťovej encefalitídy v regióne Prievidza za obdobie rokov 2001 – 2010
- 4.3.2014 - Výskyt leptospirózy v Prievidzskom regióne v období rokov 2001 - 2010
- 27.-28.03.2014 - Vzdelávanie v oblasti informačnej bezpečnosti
- 24.-25.04.2014 - Vzdelávanie v oblasti informačnej bezpečnosti
- 29.4.2014 - Poradný zbor HH pre zdravotnícku informatiku a bioštatistiku
- 30.4.2014 - Zákon o ochrane osobných údajov
- 15.-16.05.2014 - Vzdelávanie v oblasti informačnej bezpečnosti
- 12.-13.5.2014 - Vzdelávanie v oblasti informačnej bezpečnosti
- 26.-27.5.2014 - Vzdelávanie v oblasti informačnej bezpečnosti
- 27.5.2014 - Výskyt vybraných rizikových faktorov srdcovo-cievnych chorôb u klientov poradne zdravia v rokoch 2008 - 2012
- 27.5.2014 - Poruchy príjmu potravy
- 27.5.2014 - Syndróm vyhorenia

- 28.5.2014 - Ako vypracovať dokumentáciu v súlade so zákonom o ochrane osobných údajov a jeho novelizácie k 15. 4. 2014
- 9.-10.6.2014 - Vzdelávanie v oblasti informačnej bezpečnosti
- 23.-24.6.2014 - Vzdelávanie v oblasti informačnej bezpečnosti
- 25.6.2014 - Plány bezpečnosti pitnej vody
- 25.6.2014 - Rozbor kvality pitných vôd za rok 2013 (Rozbor kúpaliskových vôd)
- 7. - 8.7.2014 - Vzdelávanie v oblasti informačnej bezpečnosti
- 25.9.2014 - Expozícia karcinogénnym látkam a chromozómové aberácie
- 25.9.2014 - Expozícia karcinogénnymi látkami a chromozómové aberácie
- 25.9.2014 - Analýza chorôb z DNJZ v obuvníckom priemysle regiónu
- 25.9.2014 - Zaujímavé prípady z praxe
- 15.10.2014 – Seminár k novele zákona č.122/2013 Z.z. na MZ SR
- 29.10.2014 - Vyhodnotenie výkonu úradnej kontroly výroby a predaja zmrzlín
- 5.11.2014 - Najnovšia problematika HDM v súčasnosti- Životný štýl žiakov 4. a 9. ročníkov základných škôl
- 5.11.2014 - Mikrobiologické ukazovatele v pitných vodách
- 10.11.2014 – e- lerning vzdelávanie v oblasti E-kolkov
- 12.11.2014 – pracovné stretnutie k systému E.kolok (UVZ SR BA)
- 12.11.2014 - Poradný zbor HH pre zdravotnícku informatiku a bioštatistiku
- 12.11.2014 - Pripojenie RÚVZ v SR do govnetu , pracovné stretnutie ÚVZ SR.
- 27.11.2014 - BOZP školenie
- 3. - 4.12.2014 - Vzdelávanie v oblasti informačnej bezpečnosti
- 9.12.2014 - Elektronické trhovisko – odborný seminár
- 15.12.2014 - Informačná bezpečnosť a ochrana údajov - odborný seminár MZ SR.
- Účasť na seminároch a školiacich akciách organizovaných dodávateľmi APV používaných na RÚVZ
- Samoštúdium odborných článkov a literatúry
- Pasívna účasť na vnútro ústavných seminároch RÚVZ

3. Výsledky činností

3.1. Hardvérová a softvérová podpora

Zamestnanci oddelenia zdravotníckej informatiky a bioštatistiky zabezpečovali:

- Tvorbu prezentácií, plagátov a propagačných materiálov a ich príprava do tlače v grafickom software.
- Vytváranie výberových zostáv v daných programoch.
- Spracovanie a sumarizovanie podkladov k Výkazníctvu za jednotlivé RUVZ v SR a za kraje.
- Inštaláciu nových verzií pre programy VYDRA (pitná a rekreačná voda) a ISUVZ – KOZV (pre oddelenia HDM a HV.)
- Mesačné zasielanie tabuliek „Uverejnené príspevky v médiách za aktuálny mesiac "
- Mesačnú analýzu a grafické spracovanie výstupov z registratúrneho programu WinASU za jednotlivé odbory (počet rozhodnutí, záväzných stanovísk a počet kontrol v rámci ŠZD.)
- Mesačné zasielanie zostáv počtu rozhodnutí z WinASU na MV SR
- Mesačné analyzovanie počtu výťažkov a kópii za jednotlivé odbory (sieťové kopírovacie zariadenie MINOLTA 222 a Minolta 445e)
- Riešenie užívateľských problémov softvérového vybavenia v konzultácii s autormi.
- Vytváranie web stránok jednotlivých RÚVZ v SR v novom dizajne, štruktúre, obsahu i forme.
- Inštalácie nových verzií systému V4 server a V4 klient pre spracovanie miezd a majetku.
- Inštalácie nových verzií aplikácie Vema EKOS (majetok) – podľa potreby, údržba a zálohovanie databázy.
- Inštalácie nových verzií programu Vema MZDY – mesačne, údržba a zálohovanie databázy.
- Inštalácie nových verzií programu Arkos UAFALAN25 (účtovníctvo) – podľa potreby, údržba a zálohovanie databázy.
- Inštaláciu nových verzií programu WinASU (klient i databáza)
- Údržbu a aktualizácie web stránok a intranetových portálov jednotlivých úradov

- Reinštaláciu web mail
- Server – aktualizácia OS a jednotlivých softvérových produktov podľa potreby
- Diagnostiky hardvérových a softvérových poruchových stavov
- Inštalácie nových PC
- Výmenu nefunkčných komponentov
- Profylaxiu tlačiarní
- Technické zabezpečenie programu Test zdravé srdce
- Inštalácie operačných systémov v prípade porúch PC a pri nákupe nových PC, inštalácie upgrade používaných SW, inštalácie nových SW
- Operatívne plnenie úloh vyplývajúcich zo záverov porád regionálnych hygienikov a hlavného hygienika
- Aktualizáciu programu Infosystém Slovakia
- Aktualizácie programov pre jednotlivé odbory
- Opravy a údržby HW a spoluprácu s autorizovanými servismi
- Údržbu LAN siete a jej aktívnych prvkov
- Administráciu a údržbu serverov
- Zásahy pri výpadku internetu a elektronickej pošty
- Kontrolu a odstraňovanie vírusov, spyware, malware
- Pravidelné zálohovanie a archiváciu elektronických údajov
- Zaznamenávanie bezpečnostných incidentov a záznamov o spôsobe ich riešenia
- Podporu pri uzávierkach za účtovníctvo
- Presuny IT v rámci odborov, medzi budovami detašovaných pracovísk
- Návrhy konfigurácie IT
- Pripájanie a konfigurovanie PC do LAN
- Reinštaláciu počítačových staníc
- Servis, testovanie a demontáž vyradenej IT
- Kontrolu pravidelných aktualizácii antivírusového programu a zabezpečenie predĺženia licencie na ďalšie roky
- Zabezpečovanie renovácie tonerov a náplní do tlačiarní, multifunkčných zariadení a kopírovacích strojov
- Zabezpečovanie budovania, prevádzky a správy banky údajov vybraných informácií

- Zabezpečovanie a evidenciu softvérových licencií a zodpovednosť za dodržiavanie licenčných podmienok
- Evidenciu a aktualizáciu elektronickej databázy celého IT parku RÚVZ vrátane, programového vybavenia, základných parametrov a periférnych zariadení
- Správu emailovej pošty
- Prevody databáz na používanie v novom roku na jednotlivých odborných útvaroch
- Ochranu prístupov do počítačov
- Poradenstvo pre iné RÚVZ v kraji a zároveň pre vlastné RÚVZ v oblasti informačných technológií.
- Pravidelnú kontrolu plnenia bezpečnostnej smernice z Bezpečnostného projektu na ochranu osobných údajov a jeho aktualizácia v závislosti od zmien príslušných legislatívnych predpisov.
- Pravidelnú kontrolu plnenia Bezpečnostnej politiky vyplývajúcej z Výnosu MZ SR č.55/2014 o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy.
- Technické zabezpečenie programu Test zdravé srdce, výstupov za regionálnu poradňu, spracovanie krajskej databázy a zabezpečenie jeho prevádzky.
- Účasť na všetkých výberových konaniach pri nákupe výpočtovej, kancelárskej a telekomunikačne techniky.
- Inštalácie, opravy tlačiarní a výmeny tonerov.
- Spoluprácu s štatistickými úradmi pri vyhľadávaní zdravotníckych štatistických údajov pre jednotlivé oddelenia RÚVZ v SR.
- Rozširovanie siete v rámci budovy, montáž a prekládka existujúcej siete.
- Štvrťročné odposielanie výkazov za účtovníctvo RÚVZ.
- Softvérovú podporu update KERIO FireWallu, KERIO Mail Servera.
- Prijímanie dennej emailovej pošty RÚVZ a jej odovzdávanie na sekretariát
- Zapisovanie pošty HTC pomocou administratívnej programu WINASU.
- Odosielanie emailovej pošty pre všetky oddelenia (zložité tabuľky, rozsiahle texty ...)
- Realizáciu prírastkov a úbytkov v majetkovom programe.
- Obstarávanie elektronických. médií
- Inštalácia operačných systémov v prípade porúch PC a pri nákupe nových PC, inštalácia upgrade všetkých používaných SW, inštalácia nových SW.
- Individuálne školenia pre zamestnancov pri novom SW.
- Individuálne školenia pre zamestnancov z Bezpečnostnej politiky jednotlivých RÚVZ

- Vytváranie a zasielanie výberových súborov z konsolidovaného balíka účtovníctva RÚVZ do štátnej pokladnice.
- Vytváranie výberových zostáv v daných programoch.
- Odborná spôsobilosť (OS)– pozývanie účastníkov na skúšku OS, spracovanie a vystavenie svedčenie OS, spracovanie registrov pre OS
- V súvislosti s povinnosťou zverejňovania zmlúv počas roka 2014 zabezpečovanie registrácie a zverejňovanie zmlúv v CRZ na stránke Úradu vlády SR.
- V rámci plnenia uznesenia vlády SR č. 247/2014 vypracovanie analýzy stavu a potrieb informačno-komunikačných technológií v súvislosti s migráciou IKT do dátového centra štátu.
- Spracovanie , zálohovanie , aktualizácia a príprava nových čipov pre dochádzkový a stravovací systém
- Zasielanie vyplnenej tabuľky za RÚVZ so sídlom v Trenčíne – „Plnenie príjmov “
- Spracovanie databázy pre stravovanie – rozdelenie pracovníka na deň
- Administrácia WinASU - nový rok, prenos spisov a záznamov, uzavretie starého roka, zálohovanie, aktualizácia číselníkov, šablón dokumentov, používateľov, používateľských skupín, údržba a zálohovanie databázy
- Inštalácia nových verzií programu na evidenciu rizikových prác ASTR 2011
- Update routra pfSense na novú verziu
- Update mail servera na novú verziu
- Server – aktualizácia OS a jednotlivých softvérových produktov podľa potreby
- Diagnostika a riešenie hardvérových a softvérových poruchových stavov
- Riešenie problémov s aktualizáčnou službou windows XP

3.2. Semináre a školiace akcie

Pracovníci ZIaB počas celého roka 2014 vykonali školiace akcie v jednotlivých RÚVZ v SR:

- Poučenie oprávnených osôb podľa zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Školenie pre prácu s aplikáciami MS Office a pre štatistické spracovanie údajov v aplikácii MS Excel.
- Individuálne školenia pre zamestnancov pri novom SW.
- Individuálne školenia pre zamestnancov z Bezpečnostnej politiky jednotlivých RÚVZ v SR.
- Poradenskú činnosť pre pracovníkov jednotlivých RÚVZ v SR v oblasti zdravotníckej informatiky a bioštatistiky.
- Interné preškolenie k programu WinASU
- Školenie zamestnancov „Ochrana osobných údajov – Bezpečnostný projekt RÚVZ“
- Odborné semináre pre pracovníkov RÚVZ
- Seminár Komplexné riešenie bezpečnosti, zmeny týkajúce sa ochrany osobných údajov.
- Porada poradného zboru Hlavného hygienika pre informatiku vo verejnom zdravotníctve – 29.4.2014.
- Porada poradného zboru Hlavného hygienika pre informatiku vo verejnom zdravotníctve – 12.11.2014.
- Individuálne školenia pre zamestnancov pri nástupe do zamestnania z Bezpečnostnej politiky RÚVZ a Bezpečnostného projektu na ochranu osobných údajov.
- Individuálne školenia pre osoby vykonávajúce prax na RÚVZ z Bezpečnostného projektu na ochranu osobných údajov.

3.3. Činnosti v spolupráci s ostatnými odbornými útvarmi a iným(i) RÚVZ

Pre potreby odborných pracovníkov RÚVZ pracovníci informatiky zabezpečujú:

- Prípravu a spracovanie demografických a štatistických údajov
- Pre potreby laboratórií a terénnych oddelení RÚVZ vedenie databázy analyzovaných vzoriek a čiastočne aj výsledkov analýz (operatívne rozhodovanie, výročné správy) .
- Pre potreby projektu „Program na podporu zdravia znevýhodnených komúnit “ vykonávanie analýzy a prezentácie údajov v požadovanom rozsahu a forme.
- Operatívne spracovávanie údajov na podporu riadiacej činnosti RH a osobného úradu.
- Odbornú pomoc pri získavaní dát z databáz a ich spracovaní. (WinASU, UAFALAN , ASTR, TZS, EKOS, EPINIFO, EPIDAT)
- Štatistickú analýzu údajov z databázy TZS2009 deskriptívnou (tabuľky, grafy) i porovnávacou metódou (OR, RR, Chi-Squares, P-values) v programe Epi Info.
- Vytváranie a dopĺňanie šablóny dokumentov do databázy programu WinASU a aktualizovanie číselníkov.
- Vykonávanie aktualizácie údajov v databáze programu „Test zdravé srdce“ po výjazdových vyšetreniach pracovníkov poradne zdravia.
- V rámci seminárnych činnosti RÚVZ v SR, realizácie systému vzdelávania zamestnancov RÚVZ v SR, prednáškovej činnosti oddelení mimo úradu poskytovanie odborným útvarom technickej podpory.
- Na základe požiadaviek jednotlivých oddelení graficky úprava a uverejňovanie na internetových i intranetových stránkach úradov rôzne odborné články, prezentácie z konferencií, seminárov, vzdelávacích modulov, porád, iné dôležité informácie a oznamy.
- V rámci prevádzkovo-technických činností zabezpečovanie výkonu revízií vyhradených zariadení a odstránenie zistených porúch, výkonu revízie elektrických rozvodov, elektrospotrebičov a výťahov, plynových kotlov, tlakových zariadení a nádob.
- Dohľad na prevádzku a zabezpečenie pravidelných kontrol zabezpečovacích systémov budov.
- Zabezpečenie a kontroly klimatizačných jednotiek, zabezpečenie servisných prehliadok riadiaceho modulu klimatizačných jednotiek.

- Pravidelné kontroly čerpania energií a zabezpečenie hospodárneho nakladania s nimi.
- Vedenie evidencie spojené s prevádzkou motorových vozidiel, spotreby benzínu a zabezpečenie pravidelných servisných opráv a kontrol vozidiel (STK a EK.)
- Zabezpečenie plynulej prevádzky kamerového systému na ochranu budov.
- Zabezpečenie plynulej prevádzky kamerového systému na kontrolu vstupu vozidiel do areálu.
- Spoluprácu s výkonom BOZP a Požiarnej ochrany.
- Zabezpečenie riešenia poistných udalostí.
- Zabezpečenie odvozu a likvidácie nebezpečných odpadov.
- Aktualizácie programu „Výkaz práce“.
- Spoluprácu s oddeleniami hospodársko – technických činností – inventarizácia majetku EMA .
- Spoluprácu s odborními laboratórnych činností – program AMA.
- Systémovú údržbu databázových programov: VEMA, LEA-UAFALAN, WinASU, EPI-Info, HUMAN.
- Celoslovenské spracovanie soli.
- Spolupráca pri tvorbe prezentácii pre odborné útvary .
- Spracovanie Výročných správ
- Evidencia inventáru oddelení úradov
- Priebežné vyhotovovanie preukazov na parkovanie
- Priebežné vyhotovovanie služobných preukazov
- Spoluprácu s registratúrnym strediskom a podateľňou
- Spoluprácu pri vyradovaní, odvoze a likvidácii hardvéru a softvéru.
- Technickú podporu v rámci vzdelávania „Tvorba a realizácia systému vzdelávania pracovníkov RÚVZ v SR“ .
- Organizačné zabezpečenie stánku a sprievodného programu pri výstavách:
Zdravý životný štýl na výstavisku EXPO CENTER a SENIOR EXPO Trenčín

Zamestnanci zdravotníckej informatiky a bioštatistiky spracovali v roku 2014 rôzne typy údajov, ktoré boli zasielané v elektronickej alebo tlačenej podobe ako podklady pre potrebu oddelení RÚVZ alebo ÚVZ SR, MZ SR. Konkrétne sa jedná o spracované a zaslané údaje:

- Zz programu Test zdravé srdce z oddelenia poradňa zdravia RÚVZ
- Euro dotazník pre NCZI
- Štatistické zisťovanie za rok 2014 pre NCZI
- Register zdravotníckej techniky - R /MZ SR/ 3-01 – aktualizácia pre NCZI
- Databázy z projektov realizovaných oddelením poradne zdravia RÚVZ
- Zoznamy registrov odborne spôsobilých osôb na internetových stránkach úradov
- Databázy osvedčení a jej zverejnenie na internetových stránkach úradov
- Čiastkových výkazov o činnosti za jednotlivé oddelenia RÚVZ a zaslanie spracovaného výkazu o činnosti na ÚVZ SR v elektronickej podobe
- Čiastkových programov a projektov za jednotlivé oddelenia RÚVZ a zaslanie spracovaných programov a projektov na ÚVZ SR v elektronickej podobe
- Databáz z projektov realizovaných oddeleniami poradne zdravia RÚVZ
- Výstupné súbory z databázy programu ASTR
- Prípravu a spracovanie demografických a štatistických údajov
- Grafickú úpravu dokumentov a správ (spracovanie výkazníctva za celý úrad, kompletizovanie odpočtu Programov a projektov a Programového vyhlásenia vlády SR na úseku verejného zdravotníctva, spracovanie a kompletizovanie výročných správ)
- Prípravu, príp. úpravu prezentácií v MS PowerPoint
- Grafický návrh a tlač posterov a propagačných materiálov
- Tvorbu špecifických grafov a zobrazení v mapách a v GIS
- Update softvérových aplikácií k prístrojom v závislosti od vývoja nového HW
- Spracovanie podkladov do pripravovanej publikácie História hygienickej služby v Banskobystrickom kraji
- Príprava *Zdravotníckej ročenky okresu Banská Bystrica v porovnaní s okresom Brezno a Zdravotníckej ročenky Banskobystrického kraja* po obsahovej a technickej stránke pre každý rok v spolupráci s ostatnými odbormi RÚVZ,
- Príprava databáz a spracovanie dotazníkov z projektu GERMM - Geneticko-epidemiologickej štúdie nádorov močového mechúra v spolupráci s odborom PPLaT,
- Príprava formulárov na vkladanie údajov z dotazníkov „Pohybová aktivita detí počas hodiny telesnej výchovy“ a „Dotazník pohybovej aktivity žiaka“ pre oddelenie HDM v rámci plnenia programov a projektov.

- Pre potreby laboratórií a terénnych oddelení RÚVZ PP, RÚVZ SL a RÚVZ SNV je vedená databáza analyzovaných vzoriek a čiastočne aj výsledkov analýz (operatívne rozhodovanie, výročné správy) .
- Pre potreby projektu „Program na podporu zdravia znevýhodnených komúnít “ sú vykonávané analýzy a prezentácia dát v požadovanom rozsahu a forme.
- Spolupráca s odd. podpory zdravia: vykonané zdravotno - výchovná činnosť v školských zariadeniach, obchodných centrách a v kluboch dôchodcov v okr. Poprad.
- Operatívne sú spracovávané dáta na podporu riadiacej činnosti RH a osobného úradu.
- V spolupráci s inými oddeleniami RÚVZ je po obsahovej stránke upravovaná web stránka úradu.
- Inventarizácia majetku.
- Pri plnení úloh odborov a oddelení úradu v zmysle prípravy podkladov pre vypracovanie rôznych správ, hodnotení, prezentácií a špecializačných prác poskytovala odbornú pomoc pri získavaní dát z databáz a ich spracovaní. (WinASU, UAFALAN , ASTR, TZS, EKOS, EPINIFO, EPIDAT)
- V rámci plnenia uznesenia vlády SR č. 247/2014 vypracovali analýzu stavu a potrieb informačno-komunikačných technológií v súvislosti s migráciou IKT do dátového centra štátu.
- Počas roka bola vykonávaná aktualizácia údajov v databáze programu „Test zdravé srdce“ po výjazdových vyšetreniach pracovníčok poradne zdravia.
- V rámci seminárnej činnosti a prednáškovvej činnosti oddelení mimo úradu i v úrade bola počas celého roku poskytovaná odborným útvarom technická podpora.
- Pre NRC TA boli vykonané požadované úpravy v databáze (MS Access) vzoriek potravín a vody.
- Pre oddelenie epidemiológie bol v druhom polroku intranetový portál úradu doplnený o portál oddelenia epidemiológie na evidenciu a kontrolu sterilizátorov v zdravotníckych zariadeniach okresov Prievidza a Partizánske.
- Zabezpečenie poradenskej činnosti pracovníkom úradov pri práci so špecializovaným aplikačným programovým vybavením, základným a systémovým programovým vybavením.
- Spolupráca pri inventúre majetku úradu a zároveň pri vyradovaní, demontáži, odvoze a likvidácie hardvéru.

- V súvislosti s povinnosťou zverejňovania zmlúv zabezpečenie registrácie a zverejňovania zmlúv v CRZ na stránke Úradu vlády SR.
- V rámci prevádzkovo-technických činností boli zabezpečované pravidelné kontroly vyhradených zariadení a odstránenie zistených problémov.
- Dohľad nad prevádzkou zabezpečovacieho systému budovy a vykurovacieho systému v budove.
- Vypracovanie tabuliek „Plnenia uznesenia vlády SR“ pre MZ SR
- Podpora užívateľov pri používaní APV a informačných systémov ÚVZ SR
- Skenovanie a úprave dokumentov a napáľovanie CD/DVD pre odborné útvary
- Tvorba, tlač letákov, plagátov, obrazových príloh, fotografovanie a dokumentovanie akcií
- Strih a export videozáznamov
- Spolupráca pri vydávaní smerníc, pracovných pokynov
- Spolupráca pri príprave a realizácii projektu Čakáme na bociana
- Zálohovanie dát pre všetky odborné útvary
- Podpora užívateľov pri používaní aplikačného programového vybavenia (APV)
- Obnova prostriedkov VT a dát po zlyhaní systémov
- Podpora užívateľom pri práci s PC
- Inštalácia, aktualizácia a zálohovanie programov a dát
- Zverejňovanie registra odborne spôsobilých osôb, hlásenie výstražného systému a ostatných povinne zverejňovaných informácií na webovom sídle
- Zverejňovanie zmlúv, faktúr, objednávok, dlžníkov, verejného obstarávania na web sídlach
- Štatistické analýzy pre odbor PZ
- Spolupráca pri vypracovaní, zbieraní a zakladaní dotazníkov pre odbor PZ
- Spolupráca pri tvorbe prezentácii pre odborné útvary
- Evidencia majetku odd. informatiky
- Spolupráca s registratúrnym strediskom a podateľňou
- Pre ÚVZ SR a MZ SR spracovávanie rôznych štatistických tabuliek a informácií súvisiace s E-kolkami
- Zabezpečovanie, zber a spracovanie dát, ktoré sa realizovali dotazníkovým šetrením v programe EPI INFO

3.4. Ďalšie špecifické činnosti

Zamestnanci zdravotníckej informatiky a bioštatistiky vykonávajú aj iné špecifické činnosti:

RÚVZ Banská Bystrica zabezpečuje správu Národného registra prenosných ochorení (EPIS), administráciu používateľov, mapovanie údajov z kódov EPIS na kódy TESSy, prípravu metodických pokynov pre vkladanie údajov, prípravu seminárov a školení systému EPIS, spravovanie informačného portálu. Pre iné oddelenia a odbory vykonávajú kumulované činnosti : mzdovú a personálnu agendu, vedenie hospodársko – technických činností, referent správy budov.

Zároveň sú poverení vykonávaním :

- Správa registratúrneho strediska
- Poskytovanie konzultačných a poradenských činnosti pre diplomové práce z oblasti zdravia a pre praktikantov na oddelení
- Doprogramovaním automatických skriptov pre publikovanie údajov na webovom sídle
- Predseda poradného zboru hlavného hygienika SR pre odbor zdravotnícka informatika a bioštatistika vo verejnom zdravotníctve
- Hlavný odborník hlavného hygienika SR pre odbor zdravotnícka informatika a bioštatistika vo verejnom zdravotníctve člen Rady ministra zdravotníctva SR pre medicínsku terminológiu a štandardy zdravotníckej informatiky
- Člen pracovnej skupiny pre podporu informatizácie Rady pre informatizáciu a elektronické zdravotníctvo
- Členovia Poradného zboru hlavného hygienika
- Zodpovedné osoby za informačnú bezpečnosť
- Zodpovedné osoby na dodržiavanie zákonných ustanovení pri spracovávaní osobných údajov
- Oprávnené osoby pre ochranu prvku kritickej infraštruktúry